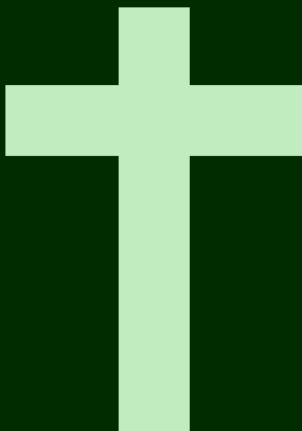

Tupã Je'êha

New Testament in Kaapor (BR:urb:Kaapor)

Tupã Je'ẽha

New Testament in Kaapor (BR:urb:Kaapor)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kaapor

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kaapor

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
b46cc831-baa9-5b98-bd3d-1fb9f0357a11

Contents

MATÉU	1
MAK	86
RUK	135
JUÁ	222
AT	283
HOM	355
1 KORIN	392
2 KORIN	427
NGARA	450
ESE	464
SIRI	477
KORO	486
1 TESARON	495
2 TESARON	503
1 TIMO	507
2 TIMO	517
TIT	524
SIREMÔ	528
EMBERËU	530
TIAN	557
1 PETU	567
2 PETU	577
1 JUÁ	583
2 JUÁ	592
3 JUÁ	594
JUN	596
APOKARIP	599

Jesu rehe har Matéu mupinim

Matéu kome'ë paper ke mupinim. Jesu rehe har a'e mupinim. Kome'ë ywy keruhū pe Jesu ixo rahā, ma'e ke a'e ma'ema'e ixo, ame'ë rehe har Matéu mupinim.

Jesu Kirisutu ramūi ta ke (Ruk 3.23-28)

¹ Ko Jesu Kirisutu ramūi ta rer ihē amupinim aī. Ihē Matéu. Kome'ë paper ihē amupinim aī. ("Kirisutu" aja ihē apandu rahā: "Kapitā keruhū" aja Tupā mu'am ame'ë ke a'e, aja amujekwa.) Jesu riki Ndawi rainō ke a'e. (Aja rahā, Ndawi aja kapitā keruhū a'e tī.) Ndawi Amarā rainō. Kuja riki Jesu ramūi ta rer.

² Amarā Isak ru. Isak Jako ru. Jako Junda ru. Imu ta heta. Jako ame'ë ta pái tī.

³ Junda Per ru. Sera ru a'e tī. Junda rakehar Tam. Per Erō ru. Erō Aran ru.

⁴ Aran Amina ru. Amina Nasō ru. Nasō Samō ru.

⁵ Samō Mboa ru. Hambe Samō rakehar. Mboa Ombe ru. Mboa rakehar Hut. Ombe Jese ru.

⁶ Jese Ndawi ru. Ndawi kapitā keruhū tī.

Ndawi Saromā ru. Saromā māi Uri ambyr rakehar.

Amarā rainō hetaha ke jande jamanga manga rahā, awa py tumeme (14) hetaha ixo. Pe, Ndawi rehe mangaha uhyk.

⁷ Saromā Homoā ru. Homoā Ambi ru. Ambi Asa ru.

⁸ Asa Josapa ru. Josapa Jorā ru. Jorā Usi ru.

⁹ Usi Jotā ru. Jotā Aka ru. Aka Eseki ru.

¹⁰ Eseki Manase ru. Manase Amon ru. Amon Josi ru.

¹¹ Josi Jekoni ru. Imu ta ru tī.

Mambiro ok ta pe jundéu awa ta ke kapitā keruhū raho. Mambiro ok ta pe har tama'e kapitā keruhū raho. Arahā Jekoni ra'yr ta u'ar.

A'erehe Ndawi rainō ta hetaha jamanga manga rahā, awa py tumeme (14) hetaha ixo. Pe, Jekoni rehe uhyk. Arahā Mambiro ok ta pe jundéu awa ta ke Mambiro ok ta pe har tama'e kapitā keruhū raho.

¹² Mambiro ok ta rehe jundéu awa ta ixo rahā, Jekoni ra'yr u'ar.

A'e Sarati ru. Sarati Soromambe ru.

¹³ Soromambe Ambiu ru. Ambiu Eriakī ru. Eriakī Asor ru.

¹⁴ Asor Sando ru. Sando Akī ru. Akī Eriu ru.

¹⁵ Eriu Erea ru. Erea Matā ru. Matā Jako ru.

¹⁶ Pe, Jako Jose ru. Jose Mari ke pyhyk. Mari pusu ngi Jesu u'ar. Jesu mokōi her. "Kirisutu" amō her tī. ("Kirisutu" aja ihē apandu rahā: "Kapitā keruhū" aja Tupā mu'am ame'ë ke a'e. Jundéu awa ta harō katu hū ixo ame'ë ke a'e.)

¹⁷ Mambiro ok ta pe jundéu awa ta ixo. Arahā Jekoni ra'yr ta u'ar. Hainō ta hetaha jamanga manga rahā, awa py tumeme (14) hetaha ixo. Pe, Jesu rehe mangaha uhyk.

Jesu Kirisutu u'ariha rehe har (Ruk 2.1-7)

¹⁸ Jesu Kirisutu u'ariha kuja riki. Mari Jesu māi wan ta. "Mari ke ihē apyhyk ta" aja Jose pandu katu. Pe, pyhyk ym rahā we, Mari pusu pe imembyr ihī, aja a'e ukwa. Tupā'āma'e pyrātāha ihī ehe. A'erehe ipusu pe imembyr ihī. (Awa ke mujā ym.)

19 “Mā! Imembyr” aja Jose ukwa rahā, Mari ke hijar ta tipe. Anī. Mari ke muhuxī tar ym. Ma'e katu ame'ē ke aja te'eha a'e ma'ema'e ixo ame'ē ke a'e. A'erehe Mari ke a'e muhuxī tar ym. A'erehe amō ta ukwa ym ha rupi Mari pe a'e pandu ta: “Nde ke ihē apyhyk ym ta apo 'y” aja. Aja a'e ukwa.

20 Aja a'e ukwa ukwa ou rahā, Tupā je'ēha rahoha uhyk uwyr ehe. Ixeraiha pe a'e mujekwa ipe:

—Jose! Nde riki Ndawi rainō. Mari pyhykiha ngi ekyje ym. Mari ke epyhyk katu. Tupā āma'e pyrātāha ihī katu ehe, a'erehe Mari imembyr namō ixo.

21 Imembyr u'ar ta. Sawa'e ra'yr ta. “Jesu” aja her emoī ehe. Ma'e ka'u te'eha ke jundéu awa ta ma'ema'e. Ame'ē ke rehe Jesu muhepy ta. A'erehe jundéu awa ta ke Tupā muhā katu ta — aja Jose pe.

22-23 Upa aja rahā, ymanihar panduha ke uhyk. Yman Tupā je'ēha ke pandu ame'ē ta mupinim. Aja uhyk apo 'y. Kuja a'eta mupinim:

“Kūjā ixo te'e ame'ē ke imembyr namō ixo. Imembyr u'ar ta. Sawa'e ra'yr ke. ‘Emanue’ aja her moī ta ehe.” [“Emanue” aja pandu rahā: “Jande namō Tupā ixo” aja ngā ukwa katu.]

24 Pe, Jose upak rahā, Tupā je'ēha rahoha mujekwa ame'ē ke a'e ma'e. Mari ke pyhyk 'y.

25 Imembyr u'ar ym rahā we, Jose pyta ym te ehe. Pe, imembyr u'ar. Sawa'e ra'yr riki. “Jesu” aja her ke Jose moī ehe.

2

Warahy uhemihā koty ngi uwyr ame'ē ta rehe har

1 Merē ok ta pe Jesu u'ar. Jundéi ywy rehe Merē ok ta ihī. Arahā Ero jundéu awa tama'e kapitā. Arahā amō awa sawa'e ta Jerusarē ok ta pe uhyk uwyr. (Jundéu awa ym ame'ē ta ke a'eta.) Warahy uhemihā koty ngi uhyk uwyr. Jahy rata ta rehe har ukwa katu ame'ē ta ke a'eta. Usak usak hū jahy rata ta rehe tī.

2 Pe, a'eta pandu:

—My riki u'ar ame'ē ke my? A'e riki jundéu awa tama'e kapitā keruhū wan ta. Warahy uhemihā koty jande jaxo rahā, jahy rata weraha keruhū rehe jasak. (A'erehe amō kapitā keruhū u'ar ta aja jakwa.) A'erehe jande py'a jamoī moī ta jajur ehe — aja Ero ta pe pandu.

3 Ame'ē ke rehe Ero hendu rahā: “Mā! Katu ym ihē pe” aja jupandu jupe. Inamō ixo ame'ē ta kapitā ta aja tī. “Katu ym” aja pandu pandu a'eta jupe. (Amō kapitā keruhū wan ta ame'ē ke jumai ta a'eta namō, aja Ero ta ukwaha naī.) A'erehe: “Mā! Katu ym” aja pandu pandu a'eta jupe.

4 Jundéu awa tama'e pa'ihu ta ke Ero mujy'ar. Moise je'ēha mu'e ame'ē ta ke mujy'ar tī. A'e pandu:

—My riki Kirisutu u'ar ta my? Tupā mu'am ame'ē ke a'e — aja pandu. (“Mu'am ame'ē ke” aja pandu rahā: “Kapitā keruhū” aja Tupā mu'am, aja mujekwa katu.)

5 —Merē ok ta pe u'ar ta, Jundéi ywy pe. Kuja Tupā je'ēha pandu ame'ē ta mupinim:

6 “Merē ok ta riki Jundéi ywy rehe ihī.

Ame'ē ok ta ngi kapitā keruhū uwyr ta. A'erehe ame'ē ok ta ke upa ngā ukwa katu.

Ame'ē kapitā keruhū jundéu awa tama'e ke.

A'e riki ma'e Tupā putar my, ame'ē ke a'e mujekwa ta. Jundéu awa ta pe mujekwa ta” aja Tupā je'ēha pandu ame'ē ta mupinim — aja pa'ihu ta pandu Ero pe.

⁷ Warahy uhemihā koty ngi uhyk ame'ē ta ke Ero muju'ar. A'eta jō muju'ar. Pe, a'eta namō Ero pandu pandu. Arahā kuja ukwa. Jahy rata keruhū uhem, ame'ē ngi myja hetaha jahy kanim apo my, ame'ē ke ukwa.

⁸ Upa ukwa rahā, Merē ok ta pe a'eta ke Ero mondo. Kuja ame'ē ta pe pandu:

—Kurumī ra'yr ke pekekar katu peho. Pemahem rahā, ihē pe pepandu pejur. Aja rahā, ihē p'ya ke ihē amoī moī katu ta ehe tī — aja Ero pandu naī.

⁹⁻¹⁰ Pe, a'eta oho. Oho ixo rahā, jahy rata weraha keruhū rehe a'eta usak tī. Warahy uhemihā koty ixo rahā, usak. Ame'ē ke rehe a'eta usak tī. A'erehe hury katu hū ixo. Hundutar koty ame'ē jahy rata weraha keruhū wata oho ixo. Pe, kurumī ra'yr ixo. Ame'ē ok 'ar pe jahy rata weraha pyta, ywa rehe.

¹¹ Hok pe a'eta ixo oho. Kurumī ra'yr rehe a'eta usak. Imāi namō ixo, Mari namō. Pe, a'eta pynarāi pe a'eta wapyk uī. Aja kurumī ra'yr rehe ipy'a ke a'eta moī moī. Pe, ma'e katu ame'ē ke a'eta me'ē me'ē ipe. Ko, itatawa ke. Ma'e pihe katu ame'ē ke me'ē ipe tī. Amō pihe katu ame'ē ke me'ē ipe tī. Her mi.

¹² Pe, a'eta ukwer rahā, a'eta ixerai riki. Ame'ē pe Tupā mujekwa:

—Ero pe pepandu ym peho — aja mujekwa.

A'erehe amō awa rape rupi hekoha pe jywyro oho.

Eji ywy pe Jose ta tyryk oho

¹³ Sawa'e ta ukwa katu te ame'ē ta upa jywyro oho rahā, Jose pe Tupā je'ēha rahoha mujekwa. Ixeraiha pe mujekwa:

—Epu'am. Kurumī ra'yr ke epyhyk. Eji ywy pe ekanim eho, imāi namō. Ero riki kurumī ra'yr ke kekara ta. Mahem rahā, jukwa ta, a'erehe pahar ejan eho sengi. Eji ywy pe epyta we rī. Ihē amujekwa rahā jō ejywyro — aja ipe.

¹⁴ Pe, pahar Jose pu'am. Kurumī ra'yr ke pyhyk. Pe, ame'ē pytun rahā, Eji ywy pe oho, ta'yn māi namō, Mari namō.

¹⁵ A'ep a'eta pyta. Jundéi ywy rehe Ero ixo rahā, a'eta jywyro ym. Ero manō rahā, jywyro. Aja rahā, yman Tupā je'ēha pandu ame'ē mupinim, aja uhyk. Kuja.

“Ihē ra'yr Eji ywy ngi ihē amujywyro' aja Tupā pandu” aja amō mupinim.

Ta'yn ta ke Ero jukwa

¹⁶ Warahy uhemihā koty ngi uwyr ame'ē ta Ero koty jywyro ym oho. “Mā! Ihē pe te'e” aja Ero ukwa. A'erehe parahy riki. Pe, sonda ta pe a'e pandu:

—Pahar Merē ok ta pe peho. Upa katu te kurumī ra'yr ta ke pejukwa. Mokōi warahy 'ar ame'ē ta ke pejukwa. Upa mokōi warahy 'ar wyr koty ame'ē ta ke pejukwa tī. Merē ok ta rake rupi ixo ame'ē ta aja tī. Pejukwa tī — aja Ero pandu.

Aja riki warahy uhemihā koty ngi uwyr ame'ē ta mujekwa ipe. Jahy rata weraha keruhū uhem rahā, mokōi warahy 'ar aha oho. A'erehe: “Kurumī ra'yr ta mokōi warahy 'ar ame'ē ta ke pejukwa” aja Ero pandu. (Jesu ke Ero jukwa ta tipe. A'erehe upa kurumī ra'yr ta ke Ero jukwa.)

¹⁷ Aja rahā, yman Jeremi pandu ame'ē ke uhyk. A'e pandu:

¹⁸ “Hama ok ta pe jixi'uha rehe amō hendu.

Imembyr ta manō, a'erehe Hakéu jixi'u. Marā ka ym muputu'uha” aja riki.

(“Hama ok ta” aja pandu rahā: “Merē ok ta” aja ngā ukwa. “Hakéu” aja pandu rahā: “Ame'ē ok ta pe har kūjā ta” aja ngā ukwa tī.)

Eji ywy ngi Jose ta jywyro

¹⁹ Ero manō rahā, Eji ywy pe Jose ixo we rī. Pe, Tupā je'ēha rahoha mujekwa ipe. Ixeraiha pe mujekwa ipe.

²⁰—Kurumĩ ra'yr ke jukwa tar katu ame'ẽ ta upa manõ. A'erehe jundéu awa tama'e wyy pe ejywyr eho. Kurumĩ ra'yr ke eraho, imãi namõ. Pejywyr peho — aja Tupã je'ẽha rahoha mujekwa.

²¹A'erehe Jose pu'am. Pe, jundéu awa tama'e wyy pe jywyr oho. Kurumĩ ra'yr ke raho, imãi namõ.

²²Ero manõ rahã, henda ke pe Akeráu kapitã. Jundéi wyy pe har tama'e kapitã a'e. Ame'ẽ ke Jose ukwa rahã, ame'ẽ wyy pe a'e oho tar ym. Kyje ingi, a'erehe a'ep oho tar ym. Pe, Ixeraiha pe Tupã mujekwa:

—Ngariréi wyy pe eho — aja mujekwa.

A'erehe Ngariréi wyy pe a'e oho.

²³Pe, Nasare ok ta pe uhyk oho. Nasare ok ta Ngariréi wyy rehe ihĩ. Pe, a'ep hok ke a'e mujã. Aja rahã, yman Tupã je'ẽha pandu ame'ẽ ta mupinim, aja uhyk. “Nasare ok ta pe har ke a'e” aja Jesu rehe har ngã ukwa. Aja uhyk.

3

Juã mujahukiha panduha ke

(Mak 1.1-8; Ruk 3.1-18; Juã 1.19-28)

¹Nasare ok ta pe Jesu ixo rĩ. Arahã awa nixói te ame'ẽ pe Juã mujahukiha uwyr. Ame'ẽ awa nixói te ame'ẽ ke Jundéi wyy rehe ihĩ. (Ixoty heta ngã uhyk uwyr.)

²Ame'ẽ ta pe a'e pandu:

—Apandu pehẽ pe. “Tupã kotyhar ta aja pemuruwak.” Ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e ym. Ame'ẽ rehe pepyai. Pexoha pyahu ame'ẽ ke Tupã putar, aja pexo katu. Aja rahã: “Ihẽ kotyhar ta ke pehẽ” aja pehẽ pe a'e pandu ta — aja ngã pe Juã pandu pandu.

³Isai riki Tupã je'ẽha pandu ame'ẽ ke a'e. Kuja a'e mupinim:

“Awa nixói te ame'ẽ pe amõ pandu pandu. Kuja:

'Jandema'e sawa'e te uwyr ta. A'erehe pe ke pemukatu. (Aja rahã, pexoha ke pemukatu.)

Pe ke pemutatambyk. Aja rahã, oho katu ta a'e' aja pandu” aja Isai mupinim. (Aja rahã ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke ngã hijar. Pe, Tupã koty ipy'a ke muruwak ta.) Aja Isai mupinim. (Yman ame'ẽ ke a'e mupinim rahã, Juã rehe har mupinim.)

⁴Juãma'e mundeha awa rymba ra ke te'e mujã ame'ẽ ke. “Kame” aja ngã rymba rer. (Ymanihar Erima'e mundeha, aja saka ame'ẽ mundeha. Aja rahã, Tupã je'ẽha pandu ame'ẽ ke Juã tĩ, aja mujekwa tĩ.) So'o pিরer pe iXu'a rupi pukwar. Tukuxixik mixir ame'ẽ ke a'e u'u. Eir namõ u'u tĩ.

⁵Jerusarẽ ok ta ngi heta uhyk uwyr ixoty. Jundéi wyy ngi uhyk uwyr ixoty tĩ. Jondã y rake rupi ixo ame'ẽ ta uhyk uwyr ixoty tĩ.

⁶Tupã pe kuja a'eta pandu:

—Ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e. Jande py'a ngi ame'ẽ ke ejuhyk — aja a'eta ipe.

Aja pandu ame'ẽ ta ke Juã mujahuk. Jondã y pe mujahuk.

⁷Parise ta Juã koty uhyk uwyr tĩ. Sanduse ta uhyk uwyr ehe tĩ. Ame'ẽ ta Moise je'ẽha mu'e ame'ẽ ta ke a'eta. Johu pandu ipe:

—Jande ke emujahuk. Tupã kotyhar ta aja jaxo tar katu tĩ — aja Juã pe.

Ame'ẽ ke Juã ukwa rahã, pandu a'eta pe:

—Kupixa amõ hany rahã, tata ngi mbói ujan oho. Aja mbói aja pehẽ tĩ. Aja Tupã mupyraraha ngi pehem tar katu. Ipy'a ym ehe ame'ẽ ta ke Tupã mupyrara ta. Ame'ẽ mupyraraha ngi pehem peho aja pehẽ pe amõ pandu my. Anĩ. Pehem ym ta.

⁸ Mā peja ma'e katu ame'ē ke pema'ema'e. Aja rahā, ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pehijar, aja ngā pe pemujekwa ta kŷ. Aja rahā jō, Tupā mupyraraha ngi pehem ta.

⁹ —“Amarā riki jande ramūi, a'erehe Tupā kotyhar ta ke jande. (A'erehe jande ke Tupā mupyrara ym ta)” aja pekwaha naī. Anī. Pehem ym ta tī. Pesarahā! Ko apandu pehē pe. Tupā putar rahā, peme'ē ita ta ngi Amarā rainō ta ke a'e muhem ta. Pehē ke ombor, pe, pehē renda ke pe amō ta ke muhem ta. (Aja rahā, kuja mujekwa. Tupā pyrātā te hū. A'e putar rahā, je'ēha rupi amō awa pyahu ame'ē ta ke a'e muhem ta. Hendu katu ehe, ame'ē ta ke muhem ta, aja mujekwa katu.)

¹⁰ —Ma'eywa jaxer rahā, ame'ē i'y ke amō mondok ta. Pe, ame'ē myra ke amō hapy. Pesarahā! Ji riki hapo rake ihī. (Aja rahā, mondok tate, aja mujekwa katu.) Aja ngā tī. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ixo rahā, ame'ē ta ke Tupā mupyrara hū ta. (I'y mondok, ame'ēja saka.) Pesarahā! Ji pehī aja ngā ke a'e mupyrara tate tī.

¹¹ Y pe pehē ke ihē amujahuk. Aja rahā, ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pehijar aja ihē amujekwa amō ta pe. Pesarahā! Ihē raikwer rupi amō uwyr ta. A'e riki pehē ke Tupā'ā namō mujahuk ta. Tata namō aja tī. Mujahuk ta pehē ke tī. Ihē 'ar koty te we ipy'a hātā te ha a'e. Katu te ame'ē ke a'e, a'erehe ima'e miasu aja ihē axo rahā, ihē katu ym ihē jupe ihē.

¹² Ahúi aja me'ē ngi ipirer ke amō ombor rahā, urupen py'a pe mukatak. Ywate ombor. Aja ixurer ke ombor. Pe, ixurer matyr rahā, upa katu te tata pe ombor ta. Upa ukwái ta. Pe, ahúi aja me'ē ke matryriha renda pe matyr ta. Aja riki awa ta ke tī. Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ke Tupā mupyrara tate. Tata keruhū renda pe mupyrara hū ta. (Ixurer ke ukwái ta, ame'ēja saka.) Tupā rehe ipy'a katu ame'ē ta jō ixoty a'e mujy'ar ta. Inamō ixo ta — aja Juā pandu. (“Tupā'ā namō mujahuk ta” aja pandu rahā: “Tupā'ā ke muwyr ta” aja mujekwa. “Tata namō mujahuk ta” aja pandu rahā: “Mupyrara ta” aja mujekwa.)

Jesu ke Juā mujahuk

(Mak 1.9-11; Ruk 3.21-22; Juā 1.31-34)

¹³ Jondā y rake Juā ixo rī. Arahā Jesu uhyk oho ehe. Ngariréi wyw ngi Jesu uhyk uwyr ehe. Pandu:

—Ihē ke emujahuk — aja Juā pe.

¹⁴ —Anī. Ihē ke nde riki eremujahuk ta me'ē te'e. Nde ke ihē amujahuk, anī riki — aja Juā pandu.

¹⁵ Pe, Jesu pandu ipe:

—Anī. Katu riki. Ihē ke emujahuk! Aja rahā, Tupā putar ame'ē ke jama'e ta — aja.

Juā pandu ipe:

—Hā — aja.

(Pe, Jesu ke mujahuk.)

¹⁶ Upa Juā mujahuk rahā, pahar y ngi Jesu uhem oho. Pe, ywa riki pirar, ame'ēja saka Juā usak. Tupā'ā wyjy uwyr ehe ame'ē ke rehe a'e usak. Pykahuran aja saka Jesu rehe wyjy uwyr.

¹⁷ Pe, ywa ngi panduha uwyr:

—Peme'ē ihē ra'yr. Ihē apy'a katu ehe ame'ē ke a'e. Ihē ke a'e muhury katu — aja Jesu rehe har pandu.

4

Jesu ke Satana manga manga tipe (ājā ramūi a'e)

(Mak 1.12-13; Ruk 4.1-13; Emberéu 2.18; Emberéu 4.15)

¹ Ajame'ē ke awa nixói te ame'ē pe Jesu ke Tupā'ā muhyk raho. Ma'e ka'u te'eha ke Jesu ma'e, ame'ē ke Satana putar tipe. (Ājā ramūi a'e.) Ame'ē ke a'e manga manga tipe.

² Mokōi awa pypa hetaha (40) wera rahā, ma'e ke Jesu u'u ym te. A'erehe myjahy te hū.

³ Pe, Satana uhyk ehe. Pandu ipe:

—Tupā ra'yr nde. Kome'ē ita ra'yr ta pe kuja epandu: “Mbeju wan ewak. A'u ta” aja ita ra'yr ta pe — aja Jesu pe.

⁴ Jesu pandu:

—Anī. Ita ke mbeju wan amuruwak ym ta. Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī tī:

“Marā ka ym humi'u namō jō amō ixo katuha.

Tupā pandu ame'ē ke namō amō ixo katu ta tī” aja riki panduha ihī — aja Satana pe.

⁵ A'engi Jerusarē ok ta pe Jesu ke Satana raho. Ok ta katu te ame'ē ke aja ngā ukwa. A'ep uhyk rahā, Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū kupe 'ar pe raho. (Ame'ē renda kupe ipe katu.) Ywatehar te ame'ē pe raho. Ame'ē renda kupe rymy'y rehe muhyk raho.

⁶ Pe, pandu ipe:

—Tupā ra'yr nde. Sengi epor eho. Ywy rehe e'ar ekwa rahā, ahy ym ta nde pe. Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī:

“Ima'e je'ēha rahoha ta pe Tupā pandu ta: ‘Pepyhyk peho!’ aja riki.

Aja rahā, nde po rehe a'eta pyhyk ta. Aja rahā, nde py ke ita rehe nde eretukwa ym ta. Nde eremahy ym ta tī.”

Aja panduha ihī. (A'erehe sengi nde erepor rahā, ahy ym ta nde pe) — aja Satana pandu ipe.

⁷ Pe, Jesu pandu:

—Anī. Apor ym ta. Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī tī:

“Tupā riki jandema'e sawa'e te. Ima'e katuha ke mā peja te'e emanga ym” aja panduha ihī — aja Jesu.

⁸ A'engi ywy'ā keruhū 'ar pe Jesu ke Satana muhyk raho. Kome'ē ywy keruhū rupi heta te hū kapitā keruhū ta ixo. Amō amō ywy pe ixo. Upa katu te ame'ē ke pahar Jesu pe Satana mujesak. Usak rahā, katu te hū, aja ukwa.

⁹ Pe, a'e pandu:

—Ihē rehe nde py'a nde eremoī moī katu rahā, upa katu te jasad ramō ame'ē ke nde pe ihē amuwyr ta. Nde rehe upa ame'ē ta hendu katu ta — aja Jesu pe.

¹⁰ Pe, Jesu pandu:

—Anī. Aja ym ta ihē. (Nde rehe ihē py'a amoī moī ym te ta.) Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī:

“Tupā rehe jō nde py'a nde eremoī moī katu.

A'e riki sawa'e te. A'e ke rehe jō ehendu katu” aja panduha ihī.

—A'erehe ihē ngi eho! Nde rehe ihē ahendu ym te ta — aja Satana pe.

¹¹ A'erehe Satana oho ingi. Pe, Tupā je'ēha rahoha ta wyjy uwyr ehe, Jesu rehe. Usak katu uwyr ehe.

*Ngariréi ywy rupi Tupā je'ēha ke Jesu pandu pandu oho
(Mak 1.14-15; Ruk 4.14-15)*

¹² Kyndaha pe Juā ke amō ta kynda raho. Arahā Ero kapitā a'e. (Ngariréi ywy pe har tama'e kapitā a'e.) Juā pandu ipe: “Nema'e ma'eha katu ym” aja ipe. A'erehe kyndaha pe Juā ke Ero kynda. “Juā ke kapitā kynda.” Ame'ē ke Jesu pe amō ta pandu oho. Ame'ē ke rehe hendu rahā, amō ywy pe Jesu oho. Ngariréi ywy pe oho.

¹³ Ame'ë wyy rehe Nasare ok ta ihĩ. A'ep Jesu pyta tar ym. A'erehe Kapana'ũ ok ta pe a'e pyta oho. Ypa rake ame'ë ok ta ihĩ. Ypa rer Ngariréi. Ame'ë ok ta wajar Semurõ wyy rake ihĩ. Wajar Natari wyy rake ihĩ tĩ.

¹⁴ Kapana'ũ ok ta pe Jesu pyta rahã, yman Isai mupinim ame'ë ke uhyk. Ymanihar Tupã je'ëha pandu ame'ë ke Isai. Kuja a'e mupinim:

¹⁵⁻¹⁶ “Weraha keruhũ rehe Semurõ wyy pe har ta usak ta. (Aja rahã, Tupã rehe har ukwa ta.)

Natari wyy pe har ta aja tĩ. Weraha keruhũ rehe usak ta tĩ. Ngariréi wyy pe har ta aja tĩ. Weraha keruhũ rehe usak ta tĩ. (Aja rahã, ame'ë pe har ta Tupã rehe har ukwa ta tĩ.)

Jundéu awa aja ym ame'ë ta ixo a'ep. Tupã rehe har a'eta ukwa ta tĩ.

Y ruwái, Jondã ruwái koty ame'ë wyy ta ihĩ. Ame'ë rupi awa rape asa oho.

Y ramũ koty awa rape oho ixo. Upa ame'ë wyy pe har ta ukwa ym ma'e. Tupã rehe har ukwa ym te, aja ixo ame'ë ta ke a'eta.

Apo upa ame'ë ta pe Tupã rehe har amõ mujekwa ta. Ipy'a upak aja saka wera katu te hũ ta” aja Isai mupinim. (A'ep Tupã rehe har Jesu mu'e, a'erehe Tupã rehe har ukwa katu ta.)

¹⁷ Kapana'ũ ok ta pe oho. A'engi kuja Jesu pandu:

–Tupã mu'am ame'ë ke a'e muwyr. Kapitã keruhũ aja mu'am ame'ë ke. A'erehe peka'u te'eha pema'ema'eha ke pehijar. Ixoty pehẽ py'a pemuruwak. Aja rahã, ehe har pekwa katu ta – aja ngã pe Jesu pandu.

Pira pyhyk ame'ë ta ke Jesu mujy'ar
(Mak 1.16-20; Ruk 5.1-11)

¹⁸ Ypa rymy'y rupi Jesu wata oho ixo, Ngariréi ypa rymy'y rupi. Mokõi sawa'e ta pira pyhyk ixo. Ame'ë ta rehe usak. Mokõi imu namõ ixo. Her Simã. [“Petu” aja amõ her tĩ.] Imu rer Andere. Kyhapari pe pira ke a'eta pyhyk ixo.

¹⁹ A'eta pe Jesu pandu:

–Pira ke pepyhyk pexo. Apo har anĩ. Amõ kotyhar ta. Pehẽ ke ihẽ amu'e ta. A'erehe amõ ta py'a ke Tupã koty pemuruwak ta pexo kÿ. (Pira pepyhyk, ame'ëja saka.) A'erehe ihẽ namõ peho 'y – aja mokõi sawa'e ta pe.

²⁰ Pe, pahar jarusu keruhũ hijar oho. Pe, Jesu namõ a'eta oho.

²¹ A'engi oho we rahã, amõ mokõi imu ta rehe Jesu usak. Tian rehe a'e usak, imu namõ. Imu rer Juã. Semende ra'yr ta ke ame'ë ta. Jarusu keruhũ pe ipái namõ kyhapari a'eta mukatu uĩ. Jesu pandu:

–Ihẽ namõ peho 'y – aja riki.

²² Pe, pahar jarusu keruhũ hijar oho. Ipái ke a'eta hijar oho tĩ. Pe, Jesu namõ mokõi imu ta oho.

Tupã rehe har Jesu mu'e
(Ruk 6.17-19)

²³ Upa Ngariréi wyy rupi Jesu wata oho. Inamõ ixo ame'ë ta oho tĩ. Jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe a'e mu'e. Kuja myrandu katu ke a'e mu'e mu'e. “Ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pehijar. Tupã koty pehẽ py'a pemuruwak. Tupã putar aja pexoha pyahu aja pexo katu. Aja rahã: “Ihẽ kotyhar ta ke pehẽ” aja a'e pandu ta” aja mu'e. Upa katu te ma'e ahy ixo ame'ë ta ke mukatu tĩ.

²⁴ Amõ wyy rupi Jesu rehe har ngã pandu pandu oho. Si wyy rupi pandu oho. A'erehe upa ma'e ahy ixo ame'ë ta ke ngã raho ipe. Upa ame'ë ta ke mukatu. Ko ipy'a rehe ãã ihĩ ame'ë ta ke raho ipe. Manõ manõ ixo ame'ë ta ke raho ipe tĩ. Upa jupyrãtã rãtã ame'ë ta ke raho ipe tĩ. Upa katu te ame'ë ta ke mukatu.

²⁵ Heta ngã inamõ wata wata oho ixo. Heta ngariréi wyy pe har ta inamõ wata wata oho ixo tĩ. Jande popa ok ta ngi amõ ta wata wata oho ixo. Heta

Jerusarē ok ta pe har ta inamō wata wata oho ixo tī. Heta jundéi ywy pe har ta aja tī. Jondā y ruwái kotyhar ta aja tī. Inamō wata wata oho ixo tī.

5

Ywy'ā rehe ihī rahā, Jesu mu'e ame'ē rehe har

(Ruk 6.20-23)

¹ Heta te hū ngā rehe Jesu usak. A'erehe ywy'ā rehe jupir oho. A'ep wapyk. Ixotyhar ta juramā jy'ar tī.

² Pe, ame'ē ta ke a'e mu'e.

Myja me'ē rahā hury katu my

(Ruk 6.20-23)

³ Pe, kuja Jesu pandu:

—“Tupā rehe har jakwa ym jande” aja ukwa ame'ē ta mā peja hury katu ixo. Ixotyhar ta aja muruwak ta. Pe, inamō ixo ta, a'erehe mā peja hury katu ixo.

⁴ Ma'e ka'u te'eha ke amō ta ma'ema'e, a'erehe pyai ixo. Jixi'u tī. Ame'ē rehe har Tupā pe pandu. Aja rahā, Tupā ipy'a jywyr ta a'eta rehe. A'erehe mā peja hury katu ixo.

⁵ “Jande katu te jande” aja ym pandu ame'ē ta mā peja hury katu ixo. Ma'e ke Tupā pandu katu, ame'ē ke a'eta pe a'e muwyr ta. Katu ame'ē ke muwyr ta.

⁶ Amō myahy rahā, ma'e ke u'u ta. Jyngwéi rahā, y ke u'u ta tī. Aja Tupā putar ame'ē ke amō ma'e tar katu te rahā, ame'ē ta riki hury katu te ame'ē ta ke a'eta.

Upa ame'ē ta putar ame'ē ke Tupā muwyr katu ta.

⁷ Amō ta rehe amō ta pyrara usak rahā, ame'ē riki hury katu ame'ē ta ke a'eta. Ame'ē ta rehe Tupā pyrara usak katu ta tī.

⁸ Ipy'a juhyk, aja ixo ame'ē ta riki hury katu ame'ē ta ke a'eta.

Tupā namō a'eta ixo ta.

⁹ Jumaiha ke mukatu ame'ē ta riki hury katu ame'ē ta ke a'eta.

Ame'ē ta pe Tupā pandu ta: “Pehē riki ihē ra'yr ta” aja riki. A'erehe ame'ē ta rehe a'e usak katu ta.

¹⁰ Tupā putar ame'ē ke amō ta ma'ema'e rahā, ame'ē ta ke amō ta mupyrara. Aja rahā, ame'ē ta riki hury katu ame'ē ta ke a'eta. Tupā kotyhar ta ke a'eta aja mujekwa. A'erehe ma'e katu ame'ē ke Tupā muwyr ta a'eta pe.

¹¹⁻¹² —Ihē kotyhar ta ke pehē. A'erehe pehē rehe har amō ta juru ai. Mupyrara ta tī. Pehē rehe har te'e pandu tī. Upa aja rahā, pehē rury katu pexo. Ywa pe ma'e katu ame'ē ke pehē pe Tupā me'ē ta, a'erehe mā peja pehē rury katu pexo apo. Pesarahā! Yman Tupā je'ēha pandu ame'ē ta ke amō ta mupyrara hū tī. Se pehē nixói rahā, ame'ē ymanihar ta ke amō ta mupyrara hū. A'erehe ame'ē ymanihar ta aja pehē ke ngā mupyrara ta apo tī. Ihē kotyhar ta ke pehē, a'erehe mupyrara ta pehē ke tī — aja Jesu pandu.

Jukyr aja saka pehē. Weraha aja saka tī.

(Mak 9.50; Ruk 14.34-35)

¹³ Jesu pandu tī:

—Jukyr riki ma'e ke muhe'ē katu. Pe, jukyr ngi he'ēha kanim rahā, marā ka ym he'ēha amō mujwyr ehe. Jaxer riki. Ombor riki awa. Pe, amō pyrū ehe. A'erehe jukyr katu aja katu pexo. “Pehē katu” aja Tupā ukwa. Pe, katuha ke pehijar rahā, jaxer riki pehē. Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta aja pejumuruwak tī. Katu ym aja.

14 Tupā rehe har pemujekwa amō ta pe, a'erehe kome'ē ywy keruhū pe ma'e müweraha aja saka pehē.

—Ywy'ā keruhū 'ar pe ok ta ihī rahā, upa ngā usak katu ehe. Aja saka pehē. Tupā kotyhar ta ke pehē. A'erehe katu ame'ē ke pema'ema'e, ame'ē ke rehe upa amō ta usak katu.

15 —Araparin ke amō muwera rahā, kúí wyr pe jupyk ym. Ywate henda 'ar pe amō moī. Aja rahā, muwera katu, pe, usak katu ma'e ke amō.

16 Aja weraha aja saka pehē tī. Aja rahā, katu ame'ē ke jō pema'ema'e, ame'ē ke ngā pe pemujekwa. Ame'ē ke rehe a'eta usak rahā, jande pái keruhū pe a'eta pandu ta: “Nē jō riki katu te me'ē ke” aja. A'e riki ywatehar ke — aja Jesu pandu.

Moise je'ēha rehe har

17 Ngā pe Jesu pandu tī:

—Moise je'ēha ke ihē amukanim ajur, aja pekwha naī. Anī. Amukanim ym ta. Ymanihar Tupā je'ēha pandu ame'ē ta mu'e ame'ē ke ihē amukanim ajur tī, aja pekwha naī tī. Anī. Upa ame'ē ke amukanim ym ta tī. Upa ame'ē mu'e ame'ē ke ihē amuhyk katu te ta kŷ.

18 Moise je'ēha mu'e ame'ē ke mukanim ym te ta awa. Ywa pehī rahā, marā ka ym amō mukanīha. Upa katu te ame'ē mu'e ame'ē ke amō hendu katu ta me'ē te'e. Kome'ē ywy keruhū kohī rahā, aja tī. Marā ka ym Moise je'ēha mu'e ame'ē ke amō mukanīha. 'Ar rehe angaha uhyk rahā, Moise je'ēha upa ta.

19 Arahā Tupā namō jaxo ta, a'erehe arahā Moise je'ēha upa. A'erehe ihē apandu pehē pe. Amō riki Moise je'ēha rehe hendu katu. Ame'ē riki katu te ame'ē ke a'e. Amō ta ke mu'e: “Pehendu katu ehe tī” aja. Ame'ē riki katu te tī. Tupā ixo ame'ē pe ixo ta rahā, a'e riki katu te aja Tupā mujekwa ta.

—Amō ta anī. Upa katu te Moise je'ēha rehe amō hendu ym. Pe, amō ta pe pandu: “Pehendu ym ehe tī” aja mu'e. Ame'ē riki Tupā renda rehe ta'yr te mi katu ame'ē ke a'e.

20 Myja katu ame'ē ke amō ma'ema'e my? Ame'ē ke Moise je'ēha mu'e. Ame'ē ke amō ma'ema'e. Aja rahā: “Pehē katu” aja sawa'e ta pandu. Ame'ē ke a'eta putar. Parise ta aja tī. Katu ame'ē ke ma'ema'e tī. Aja rahā: “Pehē katu” aja sawa'e ta pandu. Ame'ē ke putar katu tī.

—Pehē anī. Tupā putar aja katu ame'ē ke pema'ema'e rahā jō, Tupā ixo ame'ē pe peho katu ta. Aja Tupā putar ame'ē ke pema'ema'e rahā: “Pehē katu” aja Tupā pandu. Ame'ē ke peputar katu. A'erehe katu ame'ē ke pema'ema'e katu — aja Jesu pandu.

Pahar ka'u te'eha ma'eha ke amō mukatu ta me'ē te'e

(Ese 4.26; Tian 1.19-20; 1 Juā 2.11)

21 (Ma'e ke amō ipy'a pe ukwa ukwa ixo, ame'ē ke amō ma'e te, aja Jesu mujekwa.) A'erehe a'e pandu tī:

—Ymanihar panduha ke pekwa. Kuja riki. “Amō ke ejukwa ym. Amō ke jukwa rahā, ame'ē ke amō ta mupyrara ta tī” aja riki.

22 Apo amō kotyhar. Apo pehē pe ihē apandu: “Amō rehe amō parahy rahā, ame'ē ke a'e jukwa” ame'ēja saka. Aja rahā, ame'ē ke amō ta mupyrara ta tī. Pe, amō pe amō pandu: “Katu ym nde” aja. Aja pandu rahā, ame'ē ke kapitā ta mupyrara ta. Pe, amō pe amō pandu: “Jaxer ai te'e nde” aja. Aja rahā, ame'ē ke tata keruhū renda pe Tupā mupyrara ta tī.

23-24 A'erehe kuja katu. Tupā rehe nde py'a nde eremoī moī rahā, ma'e ke Tupā pe nde eremo'ē. Ame'ē ke jumu'eha renda keruhūma'e myrape 'ar pe nde erehapy ta. Upa ukwái ta. Ame'ē ke nde erehapy tate rahā, kuja nde erekwa ere'am: “Éi! Ihē rehe amō parahy. Aharái riki” aja. Aja rahā, ame'ē ne rymba nde erehapy ame'ē ke ehijar py. Myrape ruwa koty emapyk, pe,

parahy ame'ë koty eho. Pahar eho. Pe, emukatu. Upa rahã jõ jumu'eha renda keruhũ pe ejywyr eho. Pe, ma'e ke Tupã pe hapy katu. Aja nde py'a emoĩ moĩ katu ehe, Tupã rehe. (Aja rahã jõ nde rehe Tupã ipy'a jywyr katu ta tĩ.)

²⁵ Nde pe amõ pandu: “Tamatarer ke ihẽ pe nde emujywyr ym. Kapitã pe nde ke ihẽ araho ta” aja. Aja nde pe pandu rahã, kapitã koty inamõ nde ereho erexo rahã, pahar inamõ pangariha ke emukatu. Kapitã rehe nde erehyk ym rahã we, pangariha ke emukatu. Tamatarer ke emujywyr ipe. Anĩ rahã, kapitã rehe nde erehyk rahã, kapitã pe nde ke ne ruwajan mondo ta. A'engi sonda ta pe nde ke kapitã mondo ta. A'engi kyndaha pe nde ke sonda ta kynda ta raho.

²⁶ Apandu katu nde pe. A'ep nde erepyta katu ta. Marã ka ym nde erehemihã ingi. Upa katu te tamatarer ke nde eremujoywyr ym rahã, marã ka ym nde erehemihã. A'erehe kapitã rehe uhyk ym rahã we, emukatu — aja Jesu pandu.

(A'erehe amõ ta namõ katu aja pexo. Aja Tupã namõ katu aja pexo tĩ. Aja rahã, mupyraraha renda pe peho ym ta tĩ. Kyndaha ngi uhem ym, ame'ëja saka ame'ë.)

Amõ rehe peka'u te'e ym pexo

(*Matéu 18.8-9; Mak 9.43-48*)

²⁷ (Ma'e ke amõ ipy'a pe ukwa ukwa ixo rahã, ame'ë ke ma'e te, aja Jesu mujekwa tĩ.) A'erehe a'e pandu tĩ:

—Yman pandu ame'ë ke rehe pehendũ. Kuja riki. “Amõ sawa'e rehe eka'u te'e ym. Amõ kũjã rehe eka'u te'e ym tĩ” aja.

²⁸ Apo amõ kotyhar. Apo pehẽ pe ihẽ apandu katu. Kũjã rehe amõ usak, pe, ipy'a pe ka'u te'e ehe. Aja rahã, amõ kũjã namõ jumusarái aja tĩ. Katu ym aja.

²⁹ A'erehe kũjã rehe nde eresak, pe, a'engi ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'e rahã, katu ym. Esak ym. Nde reha ejo'ok, pe, ame'ë ke embor, ame'ëja saka. Esak ym. Nde eresak, pe, nde ereka'u te'eha ke nde erema'e, a'erehe mupyraraha renda pe nde ke Tupã ombor ta. Nde reha nde erembor, ame'ëja saka esak ym. Ema'e ym ma'e nde ereka'u te'eha ke. Ame'ë riki i'ar koty te we katuha.

³⁰ —Nde po pe te'e ma'e ke nde erema'e. Aja ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'e rahã, nde po pe ema'e ym. Nde po emondok, pe, ame'ë ke embor, ame'ëja saka. Nde po pe ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'e, a'erehe mupyraraha renda pe nde ke Tupã ombor ta rahã, katu ym. Nde po embor, ame'ëja saka exo. Ema'e ym ma'e nde ereka'u te'eha ke. Ame'ë riki i'ar koty te we katuha — aja Jesu pandu.

Hakehar ke hijar ym ta me'ë te'e

(*Matéu 19.9; Mak 10.11-12; Ruk 16.18*)

³¹ (Te'e hakehar ke sawa'e hijar rahã, katu ym. Aja Jesu mu'e tar katu.) A'erehe kuja a'e pandu:

—Yman kuja panduha ihĩ tĩ: “Hakehar ke sawa'e hijar rahã, paper rehe a'e mupinim: ‘Nde ke ihẽ aputar ym apo. Ahijar ta nde ke apo’ aja. Ame'ë ke hakehar pe me'ë. Pe, hijar” aja riki.

³² Apo amõ kotyhar. Apo pehẽ pe ihẽ apandu katu. Hakehar riki ka'u te'e ym amõ rehe. Ame'ë ke ixawa'e hijar rahã, katu ym ixawa'e ma'eha. Pe, ame'ë kũjã ke amõ sawa'e pyhyk rahã, ixawa'e aja ym ame'ë namõ kũjã jumusarái. Katu ym aja. Pe, ame'ë sawa'e riki hakehar aja ym ame'ë namõ jumusarái tĩ. Katu ym aja. Ixawa'e py katu ym ame'ë ke ma'e — aja Jesu pandu.

*Ma'e ke pandu ame'ē ke ma'e ta me'ē te'e**(Tian 5.12)*

³³ (Ma'e ke amō pandu rahā, ame'ē ke ma'e ta me'ē te'e. Aja Jesu mu'e tar katu.) A'erehe a'e pandu tī:

—Yman amō ta pe jande ramūi ta pandu ame'ē ke rehe pehendū. Kuja riki: “Tupā ruwa koty aja saka nde erexo. A'erehe ma'e ke nde erepandu ame'ē ke emā'e katu. Ame'ē panduha emukanim ym” aja pehendū.

³⁴ Apo amō kotyhar ihē apandu. “Ma'e ke nde erepandu ame'ē ke nde erema'e katu. Ame'ē jō. Ma'e ruwa koty aja saka nde erexo, aja ym ekwa exo.” Kuja pepandu ym tī.

“Ywa pehī aja pekwa katu, a'erehe jetehar te japandu” aja pepandu ym.

—Pesarahā! Ywa riki Tupā renda ke. A'erehe: “Ywa pehī, jetehar te japandu, aja pekwa” aja pepandu ym tī.

³⁵ Ywy keruhū rehe har aja tī. Kome'ē ywy keruhū Tupāma'e ke tī. Ipy moīha aja saka ipe. A'erehe:

“Kome'ē ywy keruhū kohī, a'erehe jetehar te japandu” aja pepandu ym.

—Jerusarē ok ta aja tī. Sawa'e te renda ke ame'ē. A'erehe:

“Jerusarē ok ta kohī. A'erehe jetehar te japandu, aja pekwa” aja pepandu ym tī.

³⁶ —Nde pyahu rahā, marā ka ym nde ra nde eremutuwyrīha. Marā ka ym nde eremutamūiha. Nde tamūi rahā, marā ka ym nde ra nde eremupihūha. Marā ka ym nde eremupyahuha. A'erehe kuja epandu ym:

“Ihē ākā kohī aja pekwa katu. A'erehe jetehar te apandu, aja pekwa tī” aja epandu ym.

³⁷ —Kuja jō epandu katu: “Jetehar te ke apandu. Ihē ama'e katu ta” aja. Anī rahā: “Anī. Ihē ama'e ym ta” aja jō katu. Kuja amō we nde erepandu: “Jetehar te ihē apandu ym rahā, ihē ke Tupā mupyarara ta” aja nde erepandu rahā, ame'ē riki Satana ngi uhem, ame'ēja saka. Katu ym aja. (A'erehe aja epandu ym. Satana riki te'e pandu ame'ē ke a'e. Ājā ramūi a'e. Aja te'eha te'e pandu ame'ē ke a'e) — aja Jesu pandu.

*Mā peja mupyaraha pemujuwyr ym**(Ruk 6.29-30)*

³⁸ A'e pandu tī:

—Yman pandu ame'ē ke rehe pehendū. Kuja riki. “Nde reha ke amō mupuk rahā, ima'e ke emupuk eho tī” aja. “Nde rāi ke amō mupen rahā, ima'e ke emupen eho tī” aja riki.

³⁹ Apo amō kotyhar. Apo pehē pe ihē apandu katu. Nde ke amō mahy rahā, aja juja katu te nde emujuwyr ym te ipe. Nde ruwa ke amō nupā rahā, aja emujuwyr ym te ipe tī. Mā peja nde ruwa wajar ke a'e nupā tī.

⁴⁰ Kapitā ruwa koty nde ke amō raho, pe, pandu: “Tamatarer mujuwyr ym kome'ē. Ima'e kamixa ihē aputar” aja ipe. Pe, kapitā pandu: “Ere. Ejo'ok!” A'erehe nema'e kamixa ke jo'ok nengi. Aja rahā, amō we eme'ē ipe. Nema'e xirur te'e me'ē ipe tī.

⁴¹ —Pe, nde pe sonda pandu: “Ihēma'e sak ke eraho ihē pe” aja. Aja petēi kiro met nde ererahoha pandu rahā, amō we eraho. Mokōi kiro met eraho.

⁴² Ma'e ke nde pe amō pandu: “Ihē pe emuwyr” aja. Aja rahā, eme'ē ipe. Pe, amō pandu nde pe: “Kome'ē araho ta. Pahar ihē amujuwyr ta” aja. Aja rahā, nde erepandu ipe: “Ere. Eraho” aja riki — aja Jesu pandu.

*Nde ruwajan rehe nde erepy'a katu**(Ruk 6.27-28; Ruk 6.32-36; Ruk 23.24; At 7.60; Hom 12.14; Hom 12.17-21)*

⁴³ A'e pandu tī:

—Yman pandu ame'ë ke pekwa. Kuja riki. “Nde rehe katu ame'ë ta rehe nde erepy'a katu” aja. Amõ we pehë ramüi ta je'ëha pekwa: “Ne ruwajan rehe eparahy exo” aja pehë ramüi ta pandu.

⁴⁴ Apo amõ kotyhar. Apo pehë pe ihë apandu katu. Pehë ruwajan ta rehe epy'a katu. Pehë ke mupyrara ame'ë ta rehe har Tupã namõ pepandu pandu katu: “Mã peja a'eta rehe esak katu” aja pepandu Tupã namõ.

⁴⁵ Aja rahã, pehë riki jande pái keruhü ra'yr ta. A'e riki ywatehar ke a'e.

—Pesarahã! Katu ame'ë ta rehe warahy ke a'e muwera katu. Katu ym ame'ë ta rehe warahy ke a'e muwera katu tí. Juja katu te Tupã ma'eha. (Aja pehë tí. Upa katu te amõ ta pe katu ame'ë ke pema'ema'e tí.) Katu ame'ë ke amõ ma'ema'e ame'ë ta rehe aman ke a'e mungyr tí. A'erehe upa ma'eywa hury katu. Katu ym ame'ë ke amõ ma'ema'e ame'ë ta rehe aman ke a'e mungyr tí. Juja katu te Tupã ma'eha. (Aja pehë tí. A'erehe upa katu te amõ ta pe katu ame'ë ke pema'ema'e tí.)

⁴⁶ —Pehë rehe ipy'a katu ame'ë ta rehe jõ pepy'a katu rahã, pehë pe ma'e katu ame'ë ke Tupã me'ë ym ta. Pesarahã! Jaxer ame'ë ta aja ma'e riki. Kapitã rehe tamatarer matyr ame'ë ta riki aja tí. Ipy'a katu ehe ame'ë ta rehe jõ a'eta ipy'a katu tí. Juja katu te mujwyr a'eta pe.

⁴⁷ Pehë rehe katu ame'ë ta namõ jõ pepandu rahã, marã ka ym pehë katuha. Tupã rehe ipy'a ym ame'ë ta aja tí. Ipy'a katu ehe ame'ë ta namõ a'eta pandu pandu katu tí. (A'erehe pehë ruwajan rehe pepy'a katu tí.)

⁴⁸ Jande pái keruhü riki katu te me'ë ke. Ywatehar ke a'e. A'e aja amõ rehe pepy'a katu tí — aja Jesu pandu.

6

Ma'e ke me'ëha rehe har

¹ A'e pandu tí:

—Tupã rehe pehë py'a pemoi móiha ke rehe amõ ta usak, aja peputar. A'erehe amõ ta ruwa koty ma'e ke pema'e. Aja rahã: “Peme'ë katu” aja amõ ta pandu ta naí. Mã peja aja ym pehë. Amõ ta ruwa koty aja pema'e ym. Pema'e rahã, pehë pe ma'e katu ame'ë ke Tupã muwyr ym ta. Ywatehar ke a'e.

² —A'erehe ima'e ym te ame'ë pe ma'e ke nde ereme'ë rahã, ma'e tyapu ym ha rupi eme'ë. (Amõ ta ukwa ym ha rupi eme'ë.) Tyapu rahã, amõ ta nde rehe usak ta, aja nde erekwa. Úsak rahã: “Mã! Katu peme'ë sawa'e” aja nde rehe har pandu naí. Aja riki mokõi ukwaha ta ma'eha. Jundéu awa tama'e jy'ariha rënda pe ima'e ym te ame'ë pe tamatarer me'ë. Ame'ë ke rehe amõ ta usak, aja a'eta putar. (Usak rahã: “Mã! Peme'ë katu” aja pandu naí.) Aja mokõi ukwaha ta putar.

—Awa rape rupi wata ixo rahã, ma'e ke me'ë rahã, aja tí. A'eta rehe amõ ta usak, aja putar. Úsak rahã, amõ ta pandu ta: “Mã! Sawa'e katu” aja pandu naí. Ame'ë panduha jõ riki ima'e ma'e katu ame'ë pyhykiha. Tupã aní. Ma'e ke ame'ë ta pe muwyr ym te. A'erehe mokõi nde erekwaha aja exo ym nde.

³ Ima'e ym te ame'ë pe ma'e ke nde ereme'ë rahã, amõ ta ukwa ym ha rupi eme'ë. Nde rehe katu ame'ë ukwa ym tí. Aja rahã, katu.

⁴ Aja rahã, nde atu erekwa katu ta. Ima'e ym te ame'ë ukwa katu tí. Pehë mokõi jõ ukwa katu. Amõ ta ukwa ym ha rupi nde erema'eha ke rehe jande pái keruhü usak ta tí. Pe, a'e riki nde pe ma'e katu ame'ë ke muwyr ta — aja Jesu pandu.

*Myja me'ë Tupã namõ pandu pandu rahã, katu my
(Ruk 11.2-4)*

⁵ A'e pandu tí:

—Mokōi ukwaha ta Tupā namō pandu pandu rahā, a'eta rehe amō ta usak, aja a'eta putar. A'erehe jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe Tupā namō pandu pandu rahā, a'eta pu'am, pe Tupā namō pandu pandu. Awa rape rupi ixo rahā, Tupā namō pandu pandu tī. Aja rahā, a'eta rehe amō ta usak, aja ukwa. A'eta rehe amō ta usak rahā, pandu: “Mā! Sawa'e ta katu” aja nāi. Ame'ē panduha jō riki ima'e ma'e katu ame'ē pyhykiha. A'eta pe Tupā riki muwyr ym te ta ma'e ke. A'erehe Tupā namō pepandu pandu rahā, mokōi pekwha ym pehē.

⁶ —Tupā namō nde erepandu pandu rahā, kapy pe eho. Hukwen ke ekynda. Pe, jande pái keruhū namō ebandu pandu katu. Nde rehe usak ym awa. Pe, amō ta ukwa ym ha rupi Tupā namō nde erepandu pandu rahā, nde rehe jande pái keruhū usak katu ta. Pe, ma'e katu ame'ē ke nde pe a'e muwyr ta.

⁷ Tupā namō pepandu pandu rahā, amō we amō we aja ym pepandu pandu inamō. Aja riki Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta pandu pandu. Ima'e tupā namō a'eta pandu pandu rahā, i'i pandu pandu. Aja rahā, tupā hendu ta aja ukwaha nāi.

⁸ Ame'ē ta aja ym pehē. Tupā namō pepandu ym rahā we, upa a'e ukwa katu. Ma'e ke pehēma'e nixói te, ame'ē ke a'e ukwa katu. A'erehe ame'ē rehe har i'i ym inamō pepandu.

⁹ Tupā namō pepandu rahā, kuja pepandu: Jande pái keruhū! Ywa pe har ke nde. Nde rehe har amō hendu rahā, mā peja pandu: “Mā katu te” aja.

¹⁰ Nema'e jete har te ke rehe upa katu te awa ta hendu katu ta, ame'ē angaha ke rehe ihē aharō hū axo.

Nde ereputar ame'ē ke ywa pe har ta ma'ema'e katu. Aja mā peja kome'ē ywy keruhū pe har ta aja tī. Ma'ema'e katu tī.

¹¹ Kome'ē wera rahā, jande mi'u ke ja'u ta, ame'ē ke jande pe emuwyr.

¹² Jande pe ma'e ka'u te'eha ke amō ta ma'e rahā, ame'ē ta rehe jande py'a jamujywyr ta. Aja jamujywyr jaxo rahā, jande rehe nde py'a emujywyr katu tī. Ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e. Jande rehe nde py'a emujywyr katu tī.

¹³ Ma'e jaka'u te'eha ke jama'e tar katu rahā, ame'ē ke jande py'a ngi emukanim. Aja rahā, jama'e ym ta.

Jande ke Satana manga tar katu rahā, a'e ke jande ngi emujan katu.

[Nde riki kapitā keruhū te. Upa katu te ma'e ke nde eremuhendu katu nde juehe. A'erehe nde rehe hendu katu.

Pyrātā te hū ame'ē ke nde.

Katu te hū ame'ē ke nde tī.

Aja te'e ta nde erexo tī.

Amen. A'e tŷ.]

—Upa aja Tupā namō pepandu pandu katu.

¹⁴ Pehē pe ma'e ka'u te'eha ke amō ma'e rahā, pehē py'a pemujiwyr katu ehe. Aja rahā, pehē rehe ipy'a ke jande pái keruhū mujiwyr ta tī. Ywatehar ke a'e.

¹⁵ Ma'e peka'u te'eha ke pema'e. Pe, amō ta rehe pehē py'a pemujiwyr ym rahā, pehē rehe ipy'a ke jande pái keruhū mujiwyr ym ta tī — aja Jesu pandu.

Ma'e pe'uha ke pehijar rahā, amō ta usak ame'ē ke peputar ym

¹⁶ A'e pandu tī:

—Mokōi ukwaha ta ma'e u'uha ke hijar rahā, pyai te aja ame'ē ta rehe amō ta usak. U'u ym, a'erehe myahy aja amō ta usak. A'erehe amō ta pandu: “Mā! Huwa xi'a. U'uha hijar my. A'erehe Tupā namō pandu pandu ixo” aja amō ta

ukwa. Ame'ë ta rehe amō ta usak rahā: “A'eta katu” aja ukwaha naī. Ame'ë panduha jō riki ima'e ma'e katu ame'ë pyhykiha. Tupā muwyr ym te ta ma'e ke. (A'erehe mokōi pekwhaha ym pehē.)

¹⁷—Tupā namō nde erepandu pandu tar katu, a'erehe ma'e nde ere'uha ke nde erehijar rahā, y pe nde ruwa ekutuk. Nde'a emutyro tī.

¹⁸Aja rahā, nde ere'uha ke nde erehijar, aja amō ta ukwa ym. Tupā namō nde erepandu pandu aja amō ta ukwa ym tī. Jande pái keruhū jō ukwa katu ta. Usak ym ehe awa ame'ë ke a'e. Pe, amō ta ukwa ym ha rupi nde erema'e, ame'ë ke rehe jande pái keruhū ukwa. Pe, ma'e katu ame'ë ke nde pe a'e muwyr ta — aja Jesu pandu.

Ma'e katu ame'ë ke ywa pe ihī

(Ruk 12.33-34; 2 Timō 4.8; Emberú 10.34-39; 1 Petu 1.4-5; Apokarip 7.15)

¹⁹A'e pandu tī:

—Kome'ë ywy keruhū pe pexo rahā, heta ym pehēma'e ke pematyr. Aja ima'ehū ame'ë ta matyr. A'eta ta aja ym pehē. Se tarawe mujaxer ta ma'e ke. Puxi hū tī. Pehē rok pe ma'e mukanīha ixē tī. Pe, upa mukanim raho. A'erehe heta ym pehēma'e ke pematyr.

²⁰Kuja katu. Kome'ë ywy keruhū pe ma'e ke pema'e rahā, Tupāma'e ma'eha ke pema'ema'e katu. Ima'e je'ēha rehe pehendū katu. Aja rahā, ywa pe ma'e ke pematyr katu, ame'ēja saka. Ywa pe pehē rury katuha pematyr, ame'ēja saka. A'ep tarawe nixói te ta. (A'erehe ma'e ke mujaxer ym te ta.) Puxi nixói te ta tī. (A'erehe mujaxer ym te ta tī.) Mukanīha nixói te ta tī. (A'erehe raho ym te ta tī.)

²¹Pehēma'e ke ihī. Ame'ë rehe har pehē py'a pe pekwa pekwa pexo. A'erehe ywa pe pehēma'e ke ihī rahā, a'ep pehē py'a ihī ta tī, ame'ēja saka. Aja rahā, myja Tupā ke pemuhury katu ta my? Ame'ë rehe har pekwa pekwa ta pexo — aja Jesu pandu.

Ma'e katu ame'ë ke amō ma'e rahā, ma'e weraha katu, aja saka

(Ruk 11.34-36; Siri 4.6; 1 Petu 5.7)

²²A'e pandu tī:

—Awa reha riki ma'e muweraha aja saka. (Aja rahā, Tupā rehe har ukwa katu, a'erehe ixoha katu aja ixo ta. Ma'e katu ame'ë ke ma'e ta tī.) A'erehe pehē reha katu rahā, pehē rete rupi wera katu, ame'ēja saka.

²³Pehē reha katu ym rahā, weraha nixói, ame'ēja saka. (Aja rahā, Tupā putar, aja ym pexo. Ma'e katu ame'ë ke pema'e ym ta tī.) Pe, weraha uwe rahā, pytun aja saka. Aja rahā, mâte hū pytun. (Aja rahā, ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e. Katu ym aja) — aja Jesu pandu.

Pehē rehe Tupā usak katu

(Ruk 16.13; Ruk 12.22-31)

²⁴A'e pandu tī:

—Marā ka ym mokōi ijar pe te'e paraky ame'ë paraky katuha. Mokōi jar pe paraky rahā, petēihar rehe jō ipy'a katu ta. Amō rehe anī ta. Peteihar jar je'ēha rehe hendu katu ta. Amō jar je'ēha rehe anī ta. Hendu ym ta ehe. (Aja saka Tupā rehe tī.) Tamatarer ke rehe jō ipy'a ke amō moī moī rahā, marā ka ym Tupā rehe ipy'a katuha. (Mokōi jar aja saka tī.) Upa pyrātāha namō tamatarer ke matyr tar katu te hū ixo. Aja rahā, marā ka ym Tupā putar ame'ë ke amō ma'eha tī. (Mokōi jar aja saka tī.)

²⁵—Pehē mi'u rehe har pejumupyai ym pexo. “Ma'e ja'u ta my? Nixói ma'e. Jandema'e mundeha nixói. Awa me'ë ta jande pe my?” aja pejumupyai ym. Ixoha namō amō ixo rahā, ame'ë riki humi'u 'ar koty te we katuha. Awa rete

aja tī. Awama'e mundeha 'ar koty te we katuha tī. A'erehe pehē mi'u rehe har pekwa pekwa ym pexo.

²⁶ —Ma'ewyra ta wewe ixo, ame'ē rehe pesarahā! Ma'e ra'ī ke ame'ē ta jytym ym. Ma'eywa matyr ym tī. Matyrihā renda pe mupyta ym tī. Ame'ē ta rehe jande pái keruhū usak katu. Ame'ē ta rehe ipy'a katu tī.

—Pesarahā! Ma'ewyra ta 'ar koty te we pehē rehe jande pái keruhū ipy'a katuha. (A'erehe pehē rehe Tupā usak katu ta tī, aja mujekwa katu.)

²⁷ “Myja hetaha warahy 'ar rahā, ko pehē pexo ta my” aja pekwa pekwa pexo rahā, yman rahā pexo te we ta rī, aja pekwaha naī. Anī. Marā ka ym pexoha pemupyta te we ta rī.

²⁸ —“Ma'e jande jamunde ta my?” aja pejumupyai ym pexo tī. Ka'a rupi ma'eputyr ihī. Ame'ē rehe pesarahā! Paraky ym riki. Ima'e mundeha ke mujā ym tī.

²⁹ Katukwer aja amō usak. Ko ihē apandu pehē pe. Ymanihar Saromā riki ima'ehū namō ixo. Ima'e mundeha katukwer. Apandu pehē pe. Peme'ē ma'eputyr katu te ha riki Saromāma'e mundeha 'ar koty te we katu te ha.

³⁰ Tupā riki kupi'i ke mujā. Katukwer aja mujā. Apo pehī. Koī tata renda pe amō hapy. Kupi'i rehe Tupā usak katu. Ame'ē ta 'ar koty te we pehē rehe Tupā ipy'a katu. Aja rahā, i'ar koty te we pehēma'e mundeha ke pehē pe a'e muwyr ta. Mā! Tupā rehe pejurujar katu ta me'ē te'e.

³¹ A'erehe kuja ym pepandu: “Ma'e ihē a'u ta my? Myja me'ē ihēma'e mundeha ke ihē ajo'ok ta my?” Aja ym pekwa pekwa pexo. Ame'ē ke Tupā muwyr ta pehē pe.

³² Ame'ē rehe har jō Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ukwa ukwa ixo. Aja te'eha ukwa ukwa ixo. Mā peja aja ym pehē. Upa pehēma'e ke nixói, ame'ē ke jande pái keruhū ukwa katu. A'erehe pehē atu pekwa pekwa ym pexo. Pehē pe a'e muwyr ta. A'e riki ywatehar ke.

³³ Kuja katu pehē pe. Myja Tupā putar ame'ē ke pema'ema'e katu ta my? Ame'ē rehe har pekwa pekwa py pexo. Myja ija katu ame'ē ke pema'ema'e ta my tī? Ame'ē rehe har pekwa pekwa py pexo tī. Aja rahā, upa pehēma'e ke nixói ame'ē ke a'e muwyr ta pehē pe. Pehēma'e mundeha rehe har aja tī. Pekwa pekwa ym tī. A'e muwyr ta.

³⁴ A'erehe koī har rehe har pekwa pekwa ym pexo. “Koī myja me'ē ta my?” aja pekwa pekwa ym pexo. Apo kome'ē weraha rehe jō pesak katu. Koī har rehe har anī. Ame'ē rehe har pekwa pekwa ym pexo — aja Jesu pandu.

7

Mā peja amō ta rehe pehē juru ai ym

(Ruk 6.37-38; Ruk 6.41-42; Hom 2.1; Hom 14.1; 1 Korin 4.5; Tian 4.11)

¹⁻² A'e pandu tī:

—Amō ta rehe har kuja ym pepandu: “Peme'ē ta katu ym” aja. Aja pepandu rahā, aja juja katu te pehē rehe har Tupā pandu ta tī. A'erehe aja ym pepandu. Myja me'ē amō ta rehe har pepandu, aja juja katu te pehē rehe har Tupā pandu ta tī. Myja me'ē amō ta pe ma'e ke pema'e, aja juja katu te pehē pe Tupā ma'e ta tī — aja ngā pe.

³ (Ma'e ka'u te'eha ke amō ma'ema'e, ame'ē riki myra kurer aja saka, aja Jesu mujekwa.) A'erehe kuja a'e pandu:

—Ne mu reha ke myra kurer mupuk, ame'ē rehe nde eresak. (Aja rahā, ta'yri mi ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'e, aja mujekwa.) Mā peja ame'ē rehe har ekwa ekwa ym exo. Nde reha rehe myra keruhū mupuk riki. (Aja rahā, mâte hū nde ereka'u te'eha ke nde erema'ema'e, aja mujekwa.) Mā peja ame'ē rehe har ekwa ekwa py exo.

⁴ Nde reha rehe myra keruhū ihī, ame'ēja saka. A'erehe kuja ym nde mu pe epandu: “Nde reha ngi myra kurer ke ihē ajo'ok ta” aja epandu ym. (Aja rahā, kuja riki: “Ta'yr mi ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'e. Ame'ē ke mā peja ehijar” aja nde erepandu.) Mā! Nde eresak ym my? Nde reha rehe myra keruhū ihī. (Aja rahā, māte hū ma'e nde ereka'u te'eha ke nde atu erema'ema'e, aja nde eremujekwa.)

⁵ Mā! Nde katu, aja nde erekwa nde jupe. Anī. Mokōi erekwaha namō erexo. Nde reha ngi myra keruhū ejujo'ok py nde jupe. (Aja rahā, māte hū ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'ema'e, ame'ē ke nde erehijar katu py.) Aja rahā, upa ma'e ke nde eresak katu ta. Aja rahā, nde mu reha ngi myra kurer ta'yr mi nde erejo'ok katu ta. (Aja rahā, nde mu pe nde erepandu: “Ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'e, ame'ē ke ehijar” aja nde erepandu katu) – aja Jesu pandu.

⁶ A'e pandu tī:

– Ihē amu'e ame'ē ke katu te me'ē ke. Ame'ē ke amō ta putar ym rahā, ame'ē ta pe pemujekwa ym. Hendu tipe rahā, putar ym. Jawar jarō aja saka jumai māi ta. Je'ē je'ē hū ta.

– Ihē amu'e ame'ē ke katu te me'ē ke. Ame'ē ke amō ta jaxer, aja ukwa rahā, ame'ē ta pe pepandu ym tī. Kure aja saka riki. Jaxer aja ukwaha, a'erehe pyrū ehe aja saka ta. “Ihē amu'e ame'ē ke te'e” aja ame'ē ta ukwaha naī. Putar ym tī. (A'erehe ame'ē ta pe pepandu ym tī) – aja Jesu pandu.

Tupā namō pepandu pandu
(Ruk 11.9-13)

⁷ Tupā namō pandu pandu, ame'ē rehe har Jesu mu'e rahā, kuja pandu:

– Pehēma'e nixōi te rahā, ame'ē rehe har Tupā namō pepandu pandu katu. Aja rahā, ame'ē ke a'e muwyr ta pehē pe. Tupā namō pepandu rahā, pekekar, ame'ēja saka. Pe, Tupā muwyr rahā, pemahem, ame'ēja saka. (Amō rok pe pexe tar katu rahā, pehē po penupā nupā. Pe, hukwen ke ijar pirar.) Tupā namō pepandu pandu rahā, hukwen pirar ame'ēja saka. Pirar rahā, pepandu ame'ē ke a'e muwyr ta pehē pe.

⁸ Upa inamō pandu ame'ē ta pe a'e muwyr ta. Amō kekar rahā, mahem ta. Ipo nupā nupā rahā, hukwen ke a'e pirar ta. Aja saka riki.

⁹ Ipái pe ta'yr pandu: “Papa! Mbeju ihē aputar. A'u ta” aja. Aja rahā, ta'yr pe ita ra'yr ke ipái me'ē my? Anī. Aja ym ta. Mbeju me'ē ta ipe.

¹⁰ Pe, ta'yr pandu: “Papa! Pira ka'ē ihē aputar. A'u ta” aja. Aja rahā, ta'yr pe mbōi ke ipái me'ē ta my? Anī. Aja ym ta. Pira ka'ē me'ē ta ipe.

¹¹ Awa ta ke te'e pehē. Ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e ame'ē ta ke pehē. Pe, pehē ra'yr ta pe ma'e katu ame'ē ke peme'ē katu. Aja rahā, pehē 'ar koty te we ma'e katu ame'ē ke jande pái keruhū me'ē ta. Ma'e ke amō pandu ipe, ame'ē ke a'e muwyr ta. A'e riki ywatehar ke.

¹² –Ma'e katu ame'ē ke pehē pe amō ta ma'e, aja amō ta pe pema'e katu tī. Aja riki Moise je'eha mu'e. Aja ymanihar Tupā je'eha pandu ame'ē ta mu'e tī – aja Jesu pandu.

Tupā koty ohoha
(Ruk 13.24; Siri 3.19-20)

¹³⁻¹⁴ A'e pandu tī:

–Tupā ixo ame'ē pe ohoha riki hukwen rupi asa oho, ame'ēja saka. Asa oho rahā, uhā te hū aja ixo. Ame'ē hukwen riki ta'yr mi. Ame'ē hape aja tī. Ta'yr mi tī. Ame'ē hape ohoha riki janam, ame'ēja saka. Marā ka ym ohoha, ame'ēja saka. Heta ym ame'ē rupi oho ame'ē ta ke.

—Mupyraraha renda pe oho naĩ. Hukwen riki tiha. Hape riki aja tĩ. Tiha tĩ. Ame'ẽ rape oho riki sorok katu hũ, ame'ẽja saka. Pe, heta te hũ ame'ẽ rupi wata oho ame'ẽ ta ke — aja riki.

Ma'eywa ame'ẽ rehe har

(Ruk 6.43-44; Juã 15.4; Tian 3.11-12)

¹⁵ A'e pandu tĩ:

—Tupã je'ẽha pandu ame'ẽ ta ran rehe har mã peja pekwa katu. Arapuharan ipy'a pitu te'e aja a'eta ixo tĩ. (Aja rahã, katu ame'ẽ ta aja pehẽ koty uwyr naĩ.) A'engi ma'e so'o jarõ aja a'eta rehe har amõ ukwa. Ma'e ke jukwa, ame'ẽja saka. (Aja rahã, pehẽ pexoha ke mujaxer ta. Pe, pehẽma'e ke te'e raho tar katu tĩ.)

¹⁶ Myja ame'ẽ ta rehe har pekwa ta my? Kuja. Ima'e ma'eha namõ pekwa ta. Juruwe'y ngi akaju ke amõ po'ok ym. Ju'y ngi ama'yrary po'ok ym tĩ.

¹⁷ Ma'eywa'y riki katu rahã, i'a katu. Aja amõ katu rahã, ima'e ma'eha katu tĩ. Ma'eywa'y katu ym rahã, anĩ. I'a ym. Aja amõ katu ym rahã, ima'e ma'eha katu ym tĩ.

¹⁸ Ma'eywa'y riki katu rahã, marã ka ym i'a ym ha. I'a katu ta. Ma'eywa'y katu ym rahã, marã ka ym i'a katuha. I'a ym ta.

¹⁹ Ma'eywa i'a ym te rahã, jaxer rahã, ame'ẽ'y ke ijar mondok. Pe, myra ke hany. Upa ukwái ta. Aja amõ jaxer rahã, Tupã mupyrara ta tĩ. (Myra ke hany, ame'ẽja saka tĩ.)

²⁰ Aja riki Tupã je'ẽha pandu ame'ẽ ta ran rehe har pekwa katu ta. Ma'eywa i'a ym aja a'eta tĩ. Aja rahã, a'eta ma'eha riki katu ym. A'erehe ame'ẽ ta rehe har pekwa katu ta. A'eta ma'eha namõ a'eta rehe har pekwa katu ta — aja Jesu mujekwa.

Tupã renda pe oho ame'ẽ ta ke

(Ruk 6.46-47; Ruk 13.25-27; 2 Korin 11.13-15; 2 Korin 13.5; 2 Petu 2.1; 1 Juã 2.3-6; 1 Juã 5.12)

²¹ A'e pandu tĩ:

—Amõ ta pandu: “Nde riki jandema'e sawa'e te” aja ihẽ pe pandu naĩ. Upa katu te ame'ẽ ta Tupã ixo ame'ẽ pe oho ym ta. Amõ amõ oho. Upa katu te anĩ. Ihẽ pái keruhũ putar ame'ẽ ke amõ ma'ema'e. Ame'ẽ ta jõ henda pe oho katu ta. Ihẽ pái riki ywatehar ke a'e.

²² Ngã ke Tupã mupyrara rahã, heta ihẽ pe pandu ta: “Sawa'e! Nde je'ẽha rupi Tupã je'ẽha ke japandu pandu riki. Nde je'ẽha rupi ajã ta ke amõ ta py'a ngi jamuhem jamondo riki. Nde je'ẽha rupi marã ka ym amõ ma'eha, ame'ẽ ke nema'e pyrãtãha namõ jama'ema'e katũ riki” aja ihẽ pe.

²³ Pe, ame'ẽ ta pe ihẽ apandu ta: “Anĩ. Pehẽ rehe har ihẽ akwa ym te. Ihẽ kotyhar ta ym pehẽ. Ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e ame'ẽ ta ke pehẽ. Sengi peho. Ihẽ ngi peho” aja riki — aja Jesu pandu.

Ma'e ok mujã ame'ẽ ta ke

(Ruk 6.47-49)

²⁴ A'e pandu tĩ:

—Pesarahã! Ihẽ je'ẽha rehe amõ hendu katu. Pe, aja ma'ema'e rahã, ukwa katu ame'ẽ ke a'e. Kuja saka. Y rake ok ke a'e mujã. Ok pyter ke a'e jytyka katu te. Ok kangwer aja tĩ. Jytyka katu te tĩ. A'erehe katak ym te.

²⁵ Pe, aman ukyr hũ. Ywytu keruhũ peju hũ tipe. Y tiha tĩ. Upa munde. Y ombor ym. Ywytu keruhũ ombor ym tĩ. Ok pyter ke jytyka katu te. Ok kangwer ke aja tĩ. Jytyka katu te tĩ. A'erehe u'ar ym ame'ẽ ok.

²⁶ —Pe, amõ riki ihẽ je'ẽha rehe hendu tipe. Pe, aja a'e ma'ema'e ym rahã, ka'u te'e ame'ẽ ke a'e. Kuja saka. Y rake ok ke a'e mujã. Ywy ku i'ar pe mujã.

²⁷ Pe, aman ukyr hū. Y tiha oho. Pe, ywytu keruhū peju hū ok rehe. Pahar ame'ē ok u'ar. Tū! Aja riki — aja Jesu mu'e.

(Ok riki amō ixoha aja saka. A'erehe Jesu je'ēha rehe amō hendu katu ta me'ē te'e. Je'ēha mujekwa, aja ma'ema'e ta me'ē te'e tī.)

Jesu ukwa katu

(Mak 1.22)

²⁸ Upa aja me'ē Jesu pandu rahā, hendu ame'ē ta pandu:

—Mā! A'e mu'e katu!

²⁹ Moise je'ēha mu'e, ame'ē ta aja ym a'e. Anī. Jesu pandu rahā, a'e je'ēha te reko aja a'e mu'e — aja ukwa.

8

Ahy ixo ame'ē ke Jesu mukatu

(Mak 1.40-45; Ruk 5.12-16)

¹ Upa mu'e rahā, ywy'ā ngi Jesu wyjy uwyr. Arahā, heta ngā haikwer rupi wata.

² Pe, pereran ma'e u'u hū ame'ē ke uhyk uwyr ehe. Jesu ruwa koty ipynarāi pe wapyk oho. (Aja sawa'e katu te ame'ē ke kohī, a'erehe hendu katu ehe aja mujekwa.) Pe, pandu:

—Sa'e! Nde ereputar rahā, ihē ke nde eremukatu ta, aja akwa katu — aja Jesu pe.

³ Ijywa ke Jesu mupuku. Pe, sawa'e ākā rehe ipo ke a'e mujar. Pandu ipe:

—Ere. Nde ke ihē amukatu tar katu. Nde katu apo 'y — aja Jesu ipe.

Pe, pereran ma'e u'u hū ame'ē ke pahar upa ka'ē oho ipe.

⁴ Pe, Jesu pandu ipe:

—Ehendu katu. Nde ke ihē amukatu, ame'ē ke amō ta pe epandu ym we rī. Pahar jundéu awa tama'e pa'i koty eho. Emujesak nde juehe har ipe. Pe, Moise mupinim, aja ma'e ke pa'i pe eme'ē. Ame'ē ke pa'i hapy ta Tupā pe. Upa ukwái ta. Aja rahā, upa nema'e pere ka'ē oho aja ngā pe a'e mujekwa ta — aja sawa'e pe.

Homa awama'e miasu ke Jesu mukatu

(Ruk 7.1-10)

⁵⁻⁶ Kapana'ū ok ta pe Jesu uhyk oho rahā, homa awa usak ehe. Sonda tama'e kapitā ke a'e. Jesu pe a'e pandu:

—Sa'e! Ihēma'e miasu ixhya pe tūi. Ma'e ahy ipe. Wata ym tī. Emukatu ihē pe — aja ipe.

⁷ Jesu pandu:

—Hā! Nde rok pe ihē amukatu ta aho — aja ipe.

⁸ Kapitā pandu:

—Anī. Sa'e! Ihē rok pe nde erexe rahā, ihē ruxī riki. Jundéu awa ym ihē. A'erehe eho ym. Sengi epandu: “Epu'am!” Aja rahā, ihēma'e miasu katu ta oho.

⁹ Akwa katu ihē. Ihēma'e kapitā je'ēha rehe ihē ahendu katu tī. Pe, ihē je'ēha rehe amō sonda ta hendu katu tī. Kuja. Amō pe ihē apandu: “Eho!” Pe, pahar a'e oho. Amō pe ihē apandu: “Ejur se!” Pe, pahar a'e uwyr tī. Ihēma'e miasu pe ihē apandu: “Ereparaky eho!” Pe, a'e paraky katu oho tī. Aja ihē je'ēha rehe hendu katu. A'erehe nde erepandu rahā, ihēma'e miasu katu ta, aja akwa katu — aja Jesu pe.

¹⁰ Ame'ē ke rehe Jesu hendu rahā: “Mā! Katu” aja a'e ukwa. Pe, haikwer rupi tur ame'ē ta pe a'e pandu:

—Mā! Sonda tama'e kapitā jurujar katu te ihē rehe. Ko apandu pehē pe. Aja jundéu awa ta jurujar ym ihē rehe. Aja me'ē jurujar katu ame'ē ke ihē amahem ym.

¹¹ Ihē apandu. Tupā ixo ame'ē pe heta ngā oho ta tī. Warahy uhemihā koty ngi heta oho ta. Jundéu awa aja ym ame'ē ta oho ta tī. Amarā namō hury katu ta ixo. Isak namō aja tī. Hury katu ta ixo tī. Jako namō aja tī. Hury katu ta ixo tī. Aja warahy u'ariha koty ngi heta oho ta tī. Jundéu awa aja ym ame'ē ta oho ta tī.

¹² Tupā ixo ame'ē pe Amarā namō jundéu awa ta ixo ta tipe. Jurujar ym riki. A'erehe oho ym. Anī. Mupyraraha renda pe a'eta ke Tupā ombor ta. A'ep ahy hū ta, a'erehe jixi'u hū ta. Tupā rehe parahy hū tī, a'erehe hái ke su'u su'u hū — aja Jesu pandu.

¹³ Pe, kapitā pe a'e pandu:

—Nde jō nde rok pe ejoywyr eho 'y! Ihē rehe nde erejurujar katu, a'erehe nde ereputar ame'ē ke ihē ama'e ta kŷ. Ne miasu upa ihē amukatu riki — aja ipe.

Arahā pahar kapitāma'e miasu katu oho.

*Petu pen ke Jesu mukatu. Heta ahy ixo ame'ē ta ke mukatu tī.
(Mak 1.29-34; Ruk 4.38-41)*

¹⁴ Petu rok pe Jesu uhyk oho rahā, Petu pen rehe a'e usak. Ixyha pe tui. Haku a'e.

¹⁵ Ipo ke Jesu pyhyk. Pahar hakuha maha oho ipe. Pe, kūjā pu'am. Pe, a'eta mi'u ke Jesu ta pe a'e me'ē me'ē.

¹⁶ Ame'ē pytun ramō rahā, (jundéu awa tama'e putu'uha 'ar upa. A'erehe wata katu apo.) A'erehe ipy'a rehe ājā ihī ame'ē ta ke ngā raho ipe. Heta te hū raho ipe. Ame'ē ta ke Jesu mukatu. A'e pandu.

—Ehem eho ingi! — aja.

Aja mukatu. Upa katu te ma'e ahy ixo ame'ē ta ke a'e mukatu tī.

¹⁷ Ngā ke a'e mukatu rahā, Isai pandu aja Jesu ma'ema'e. Isai riki ymanihar Tupā je'ēha pandu ame'ē ke a'e. Yman kuja a'e mupinim:

“Jandema'e ahyha ke a'e jo'ok mondo. Jandema'e pyaiha ke mukanim tī” aja mupinim.

Ame'ē riki Jesu ma'ema'eha.

*Jesu namō amō ta oho ta tipe
(Ruk 9.57-62)*

¹⁸ Ixoty heta ngā jy'ar. Ame'ē rehe Jesu usak rahā, jumu'eha ta pe a'e pandu:

—Ypa ruwái koty jahorahā! — aja.

—Ere — aja jumu'eha ta.

¹⁹ Pe, oho tate rahā, Moise je'ēha mu'e ame'ē ke Jesu rehe uhyk uwyr. Pandu ipe:

—Sa'e! Ngā mu'eha nde. Ko ihē axo. Ne namō ihē aho ta kŷ tī — aja Jesu pe.

²⁰ Jesu pandu ipe:

—Hokwar rupi ma'e so'o ukwer. Haity pe ma'ewyra ta ukwer tī. Ihē anī. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Ihē akeriha renda nixói — aja ipe. (Aja rahā, inamō oho rahā, ok nixói ta, aja mujekwa. Sawa'e jetehar te oho ta my, ame'ē ke Jesu manga, a'erehe aja pandu.)

²¹ Pe, amō jumu'eha pandu:

—Sa'e! Anī we rī. Ne namō aho ym we ta rī. Ihē rok pe ajoywyr we ta rī. Papa manō rahā, ihē riki ajytym ta. Upa rahā, ne namō ihē aho ta kŷ — aja Jesu pe.

²² A'e pandu ipe:

—Anĩ. Ihẽ namõ eho apo 'y! Tupã rehe ipy'a ym ame'ẽ ta manõ, ame'ẽja saka. Ame'ẽ ta riki manõ te ame'ẽ ta ke jytyt ym ta. Nde anĩ. Ihẽ namõ eho apo 'y — aja ipe.

*Ywytu keruhũ ke Jesu muputu'u
(Mak 4.35-41; Ruk 8.22-25)*

²³ Jarusu keruhũ pe Jesu opor oho. Jumu'eha ta inamõ opor oho tĩ.

²⁴ Oho ixo rahã, pahar ywytu keruhũ ypa rupi peju uwyr. Pe, jarusu keruhũ pe y ke oho rãĩ. Amõ ta kyje riki. Jesu anĩ. A'e ukwer ou.

²⁵ Pe, ixoty jumu'eha ta oho. Pe, mupak. A'eta pandu ipe:

—Sawa'e! Jande jamanõ tate riki. Emukatu, aja rahã, jamanõ ym ta — aja ipe.

²⁶ Jesu pandu:

—Mã! Pekyje ym pe'am. Tupã rehe pejurujar katu ta me'ẽ te'e — aja.

Pe, a'e pu'am. Ywytu keruhũ pe a'e pandu:

—Mã peja eputu'u katu ihẽ pe! — aja.

Pe, ywytu keruhũ ke upa putu'u. Y kotok keruhũ pe a'e pandu tĩ:

—Mã peja ewapyk katu! — aja.

Pe, y kotok keruhũ ke wapyk katu.

²⁷ Jumu'eha ta jupandu a'eta jupe:

—Mã! Katu tiki! Pyrãtã te ame'ẽ ke kohĩ. Je'ẽha rehe ywytu keruhũ hendu katu! Y kotok keruhũ aja tĩ. Hendu katu tĩ. Mã! Myja me'ẽ sawa'e ko my? — aja a'eta jupe.

*Amõ ta py'a rehe ãjã ihĩ ame'ẽ ta ke Jesu mukatu
(Mak 5.1-20; Ruk 8.26-39)*

²⁸ Ypa ruwái rehe Jesu uhyk oho rahã, Jera ywy pe uhyk oho. Jarusu keruhũ ngi uhem oho rahã, mokõi sawa'e ta uhyk uwyr ehe. Kangwerupa rupi har ta ke ame'ẽ ta. Itakwar rupi ixo ame'ẽ ta ke. Ame'ẽ sawa'e ta py'a rehe ãjã ta ihĩ. Parahy war ame'ẽ ta ke a'eta. A'erehe kangwerupa rape rupi wata ym awa.

²⁹ Jesu rehe ãjã ta usak rahã, pahar hãtã a'eta pandu:

—Jesu! Nde riki Tupã ra'yr! Jande pe ema'e ym ma'e ke. 'Ar rehe angaha uhyk ym we rĩ. A'erehe jande ke emupyrara ym we rĩ — aja Jesu pe pandu.

³⁰ Petete kure ta i'ãi. Heta te hũ i'ãi. Kãpĩ u'u ixo.

³¹ A'erehe Jesu pe ãjã ta pandu:

—Jande ke nde eremuhem eremondo rahã, kure ta koty jande ke emondo — aja pandu.

³² ãjã ta pe Jesu pandu:

—Peho! — aja.

A'erehe sawa'e ta ngi ãjã ta uhem oho. Kure ta pe ixo oho. (Ka'u te'e hũ uwak.) Pe, upa katu te kure ta ujan oho. Upen te'e hũ ame'ẽ pe u'ar oho. Pe, ypa pe u'ar. Upa katu te y jukwa.

³³ Ame'ẽ ke kure usakiha ta usak rahã, ok ta pe ujan oho. Ok ta pe har ta pe upa pandu pandu. “Kure ta upa manõ. Amõ ta py'a rehe ãjã ihĩ ame'ẽ ta ke amõ sawa'e mukatu” aja riki pandu pandu.

³⁴ A'erehe upa ok ta pe har ta usak oho. Pe, Jesu rehe usak rahã, a'eta pandu:

—Jande ywy ngi eho! — aja Jesu pe.

(Pyrãtã te hũ ame'ẽ ke kohĩ, aja ukwa, a'erehe kyje ingi. Amõ we a'etama'e kanim ta, aja a'eta putar ym tĩ. A'erehe: “Eho” aja Jesu pe a'eta pandu.)

9

*Upa jupyrātā rātā ame'ē ke Jesu mukatu
(Mak 2.1-12; Ruk 5.17-26)*

¹ Jarusu keruhū pe Jesu opor oho tī. Ypa aha oho tī. Hekoha pe a'e jywyr oho. Kapana'ū ok ta pe jywyr oho.

² Pe, upa jupyrātā rātā ame'ē ke sawa'e ta hupir werur. Kyha aja me'ē ke pe a'eta werur. Amō ke Jesu mukatu ame'ē rehe sawa'e ta jurujar katu. Ame'ē ke Jesu ukwa rahā, upa jupyrātā rātā ame'ē pe a'e pandu:

—Sa'e! Nde rury katu eju. Ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'ema'e. Apo nde rehe ihē py'a jywyr katu — aja Jesu ipe.

³ Ame'ē ke Moise je'ēha mu'e ame'ē ta hendu rahā, jupandu pandu a'eta jupe:

—Mā! Katu ym a'e pandu. Tupā jō riki amō ta pe pandu katu: “Ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'e. Nde rehe ihē py'a jywyr” aja. A'erehe peme'ē riki Tupā aja jupe my. Katu ym aja — aja jupandu pandu a'eta jupe.

⁴ Ame'ē ipy'a pe ukwa ukwa uī ame'ē ke Jesu ukwa rahā, pandu:

—Ma'e katu ym, aja pehē py'a pe pekwa pekwa ym peī.

⁵ Myja me'ē riki hātā ma'eha my? Kuja my: “Ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'e. Nde rehe ihē py'a jywyr katu” aja apandu rahā, hātā ma'eha my? (Ame'ē ke rehe usak ym awa.) Anī rahā, kuja my? “Epu'am! Ewata eho!” aja apandu rahā, hātā te ma'eha my? (Ame'ē ke rehe usak katu awa.)

⁶ Pesarahā! Tupā jō riki ahyha mukatu aja pekwaha. Tupā jō riki ipy'a mujywyr katu ngā rehe aja pekwaha tī. Apo ihē tī. Ihē riki Tupā mu'am ame'ē ke aja ihē amujekwa ta apo 'y. Ihē pe Tupā pandu tī: “Ma'e ka'u te'eha ke ngā ma'ema'e. Ame'ē ta rehe nde py'a emujywyr katu” aja ihē pe. Pesarahā! Ame'ē ke pekwa ta apo — aja Moise je'ēha mu'e ame'ē ta pe Jesu pandu.

A'erehe upa jupyrātā rātā ame'ē pe a'e pandu:

—Epu'am. Nde kyha aja me'ē ke emupu'a. Nde rok pe ejywyr eho — aja Jesu.

⁷ Sawa'e pu'am. Pe, hok pe jywyr oho.

⁸ (Jesu riki Tupā aja mujekwa sawa'e pe.) Ame'ē ke amō ta ukwa rahā, pandu: “Mā! Katu tiki!” aja. Pe, Tupā pe a'eta pandu tī:

—Ne jō riki katu te me'ē ke. Nde riki pyrātāha ke sawa'e ta pe nde eremuwyr katu — aja.

*“Ihē namō eho” aja Matéu pe Jesu pandu
(Mak 2.13-17; Ruk 5.27-32)*

⁹ A'engi Jesu oho ixo rahā, Matéu rehe a'e usak. Homa awa tama'e kapitā keruhū pe tamatarer ke a'e matyr matyr uī. Matyriha renda kapy pe a'e wapyk uī. Jesu pandu ipe:

—Ihē namō eho 'y — aja.

Matéu pu'am. Upa hijar, pe, inamō oho.

¹⁰ Pe, Matéu rok pe ma'e ke Jesu u'u uī rahā, amō heta kapitā keruhū pe tamatarer matyr ame'ē ta inamō wapyk uī tī. Inamō jumu'eha ta ma'e ke u'u uī tī. Amō ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta inamō wapyk uī tī.

¹¹ Ame'ē ke parise ta usak rahā, jumu'eha ta pe je'ē je'ē:

—Ma'ewā ame'ē sawa'e ta jaxer ame'ē ta namō Jesu u'u uī my? Tamatarer ke matyr ame'ē ta namō aja tī. U'u inamō tī. Katu ym aja — aja parise ta.

¹² A'eta pandu ame'ē ke rehe Jesu hendu. A'erehe a'e pandu:

—Ma'e ahy ixo rahā, mukatuha koty amō oho. Ahy ym rahā, mukatuha koty oho ym awa. (Aja saka apo. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta ihē

rehe uhyk. Ipy'a juhyk. Ame'ë ke a'eta putar, a'erehe ihë rehe uhyk. Katu jupe, aní. Ame'ë ta ihë rehe uhyk ym.)

¹³ Pesarahâ! Kuja Tupã je'ëha rehe panduha ihî. Tupã pandu:

“Ihë rehe ipy'a ke amõ moí moí rahã, ma'e hymba ke ukwái, arapuharan ra'yr ke. Ame'ë ke ihë aputar ym.

Kuja katu te. Amõ ta rehe awa pyrara usak, ame'ë ke ihë aputar katu” aja panduha ihî.

—Aja Tupã pandu ame'ë ke pekwa peho. (Tupã je'ëha rehe pesak peho.) Pesarahâ! Sawa'e katu aja ukwa jupe, ame'ë ta pe kuja ym ihë apandu: “Tupã koty pehë py'a pemuruwak pemondo” aja apandu ym. Aní. Ma'e ka'u te'ëha ke ma'ema'e, ame'ë ta pe kuja ihë apandu katu: “Tupã koty pehë py'a pemuruwak pemondo” aja ríki — aja parise ta pe Jesu pandu.

Ma'e u'uha ke hijar, ame'ë rehe har
(Mak 2.18-22; Ruk 5.33-39)

¹⁴ Juã mujahukiha namõ jumu'e ixo ame'ë ta Jesu pe pandu uwyr:

—Jande riki ma'e ja'uha ke jahijar hijar jaxo. Amõ amõ rahã, jahijar. (Aja japyaiha ke jamujekwa Tupã pe.) Tupã namõ japandu pandu rahã aja tí. Ma'e ja'uha ke jahijar tí. Parise ta aja tí. Ma'e u'uha ke a'eta hijar hijar tí. Pe, ne namõ jumu'e ixo ame'ë ta aja ym. Ma'e ke a'eta u'u katu. Ma'e u'uha ke hijar ym. Ma'erehe my? — aja Jesu pe.

¹⁵ A'e pandu:

—Sawa'e jumendar rahã, a'eta mi'u matyr. Huryha mujã. Pe, ame'ë pe oho ame'ë ta ma'e u'uha ke hijar ym. Sawa'e namõ ixo rahã, ma'e u'uha ke hijar ym. Pyaiha mujekwa ym. (Ihë namõ ihëma'e jumu'eha ta ixo apo, a'erehe upa ma'e u'uha ke a'eta hijar ym.) Yman rahã, ihë ke amõ ta pyhyk ta raho a'eta ngi. Arahã ihëma'e jumu'eha ta upa ma'e u'uha ke hijar ta. (Aja pyaiha ke mujekwa ta.)

¹⁶ —Kamixa ymanihar sorok rahã, pan jupu'a ym ame'ë ke amõ mujar ym ehe. Mujar ehe rahã, jupu'a we oho. Pe, kamixa ymanihar ke musak we ta. Sorok we ta oho.

¹⁷ Kawí mupupur ramõ ame'ë ke hyru ymanihar te pe awa purakar ym. Ame'ë pe purakar rahã, pupur we ixo rí. Pe, hyru ymanihar ke mupuk ta. Pe, upa kawí jyhë ta oho. Hyru ymanihar ke mujaxer ta tí. A'erehe kawí mupupur ramõ ame'ë ke hyru pyahu ame'ë pe awa purakar rahã, katu ta tiki. Aja rahã, kawí jyhë ym ta. Hyru ke upuk ym ta tí — aja Juã namõ jumu'e ixo ame'ë ta pe Jesu pandu.

(Jesu mu'e rahã, myja ixoha katu aja mujekwa. Ixoha pyahu aja saka. A'erehe parise mu'e, aja ymanihar ixoha namõ marã ka ym muparaha, aja Jesu mujekwa.)

“Ihë rajyr emukatu” aja Jái pandu
(Mak 5.21-24; Ruk 8.40-42)

¹⁸ Jesu mu'e uí rahã, jundéu awa tama'e jy'ariha renda kapitã uhyk uwyr ehe. Huwa koty ipynarãi pe a'e wapyk. (Aja sawa'e katu te ame'ë ke kohí, a'erehe hendu katu ehe aja mujekwa.) Pe, pandu ipe:

—Ihë rajyr manõ ramõ. Ihë rok pe ehorahã! Nde po ke iãkã rehe emujar! Aja rahã, kwera katu ta tí — aja Jesu pe.

¹⁹ —Hã! Aho ta kÿ — aja pandu ipe.

Pe, a'e pu'am. Inamõ oho. Inamõ jumu'e ixo ame'ë ta oho tí.

Jesuma'e mundeha ke pyhyk, ame'ë kÿjã rehe har
(Mak 5.25-34; Ruk 8.42-48)

20-21 Oho ixo rahã, Jesu raikwer rupi amõ kũjã oho. Jai ha pupuriha namõ ixo ame'e ke a'e. Awa py mokõi warahy 'ar rahã, aja te'e a'e ixo. A'e jupandu jupe:

—Ima'e mundeha ke ihẽ apyhyk rahã jõ, ihẽ katu ta aho — aja kũjã jupe.

A'erehe Jesuma'e mundeha apyr ke a'e pyhyk.

22 Aja rahã, ixoty Jesu uwak. Pe, usak ehe rahã, pandu ipe:

—Êi kũjã! Upa ma'e ahyha ke amukatu, ame'ẽ rehe nde erejuruar katu, a'erehe nde katu apo 'y. Nde rury katu eho apo 'y — aja kũjã pe.

Arahã kũjã katu oho.

Jái rajyr ke Jesu mukwera katu

(Mak 5.35-43; Ruk 8.49-56)

23 Jundéu awa tama'e jy'ariha rendama'e kapitã rok pe Jesu ixo oho rahã, takwar ra'yr peju ame'ẽ ta rehe a'e usak. (Aja te'eha riki jundéu awa ta. Amõ manõ rahã, takwar ra'yr ke peju. Aja pyaiha ke mujekwa.) Amõ ta mutyapu hũ ixo tĩ. (Aja pyaiha ke mujekwa tĩ.)

24 A'e pandu:

—Kar pe upa pehem peho! Kũjãtãi manõ ym riki. Ukwer te'e ou riki — aja Jesu a'eta pe. (Kũjãtãi manõ te aja Jesu ukwa katu tĩ.)

A'eta puka puka hũ ehe. Manõ te, aja ukwa katu, a'erehe puka puka hũ ehe.

25 Kar pe upa a'eta ke a'e mondo rahã, kũjãtãima'e kapy pe Jesu ixo oho. Ipo rehe pyhyk. Pe, kũjãtãi kwera katu. Pe, pu'am.

26 Ame'ẽ mukweraha rehe har amõ ta pandu pandu oho. Ame'ẽ ywy rupi amõ ta pandu pandu oho.

Mokõi sawa'e ta eha ym te ame'ẽ ta ke Jesu mukatu

27 A'engi Jesu wata oho ixo rahã, mokõi sawa'e ta eha ym te ame'ẽ ta haikwer rupi oho. Hãtã a'eta pandu:

—Sa'e! Ndawi rainõ ke nde! Tupã mu'am ame'ẽ ke nde. Jande rehe epyrara esak. Nema'e pyrãtãha namõ jande ke emukatu — aja. (“Tupã mu'am me'ẽ ke” aja pandu rahã: “Kapitã keruhũ” aja Tupã mu'am, aja mujekwa katu.)

28 Ok pe Jesu ixo oho rahã, eha ym te ame'ẽ ta uhyk wuyr ehe. A'eta pe a'e pandu:

—Pehẽ ke ihẽ amukatu ame'ẽ ke ihẽ akwa katu. Ame'ẽ rehe pejuruar katu my? — aja Jesu.

—A'e tỹ. Jajuruar katu — aja a'eta pandu.

29 Pe, a'eta reha rehe ipo ke a'e mujar. Pandu:

—Ma'e ahyha ihẽ amukatu, ame'ẽ rehe pejuruar katu. Aja mã peja uhyk apo 'y — aja mokõi sawa'e ta pe.

30 Pe, upa ma'e ke rehe a'eta usak katu. Hãtã Jesu pandu:

—Pehẽ ke ihẽ amukatu, ame'ẽ rehe har amõ ta pe pepandu ym! — aja pandu tipe.

31 Anĩ. A'eta uhem oho rahã, Jesu rehe har upa ame'ẽ ywy rupi pandu pandu oho.

Sawa'e je'engai ame'ẽ ke Jesu mukatu

32 Sawa'e ta uhem oho ixo rahã, sawa'e je'engai ame'ẽ ke Jesu rehe amõ ta muhyk muwyr. Sawa'e py'a rehe ãjã ihĩ, a'erehe je'engai ame'ẽ ke a'e.

33 ãjã ke Jesu muhem mondo rahã, sawa'e rembe katak katu tĩ. Pandu pandu u'am tĩ. Pe, upa amõ ta pandu:

—Mã! Katu tiki! Jundéu awa tama'e ywy rupi aja me'ẽ jasak ramõ te — aja.

34 Pe, parise ta pandu:

—Ājā tama'e kapitā riki pyrātāha ke muwyr ipe. A'erehe ājā ta ke a'e muhem mondo — aja pandu naī.

Heta ame'ē ta rehe Jesu pyrara usak

³⁵ Upa ok ta rupi Jesu ohoho. Upa ok ta hū rupi a'e oho tī. Amō amō rupi wata oho. Jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe mu'emu'e oho. Kuja mýrandu katu ke a'e mu'emu'e. “Ma'e peka'u te'eha ke pehijar. Tupā koty pehē py'a pemuruwak. Aja rahā: 'Ihē kotyhar ta ke pehē' aja a'e pandu ta' aja mu'e. Upa katu te ma'e ahy ixo ame'ē ta ke a'e mukatu tī.

³⁶ Heta ame'ē ta rehe a'e usak rahā, ame'ē ta rehe pyrara usak. Ame'ē ta ke amō ta mupyrra. Usakiha ta nixói tī. A'erehe ame'ē ta rehe Jesu pyrara usak. Ame'ē ta riki arapuharan ta aja saka. Usakiha ta nixói, ame'ēja saka. Katu ym aja.

³⁷ A'erehe inamō jumu'e ixo ame'ē ta pe a'e pandu:

—Ahúi aja me'ē itawa hū tipe. Pe, matyr ame'ē ta heta ym.

³⁸ Tupā riki ahúi aja me'ē jar aja saka. A'erehe ijar namō pepandu: “Kupixa pe matyr ame'ē ta ke emondo. Ahúi aja me'ē ke matyr ta” aja — aja Jesu pandu.

(Aja pandu rahā, heta ame'ē ta rehe har Jesu pandu. Tupā rehe har ukwa ym ame'ē ta heta hū ixo. Ahúi aja me'ē ta heta hū, ame'ēja saka. Ehe har pandu ame'ē ta heta ym tī. Matyr ame'ē ta heta ym tī. A'erehe Tupā namō pandu ta me'ē te'e: “Nde rehe har pandu pandu ame'ē ta ke emondo” aja Tupā pe. Aja Jesu mujekwa.)

10

Jesu namō jumu'e ixo ame'ē ta ke

(Mak 3.13-19; Ruk 6.12-16)

¹ Inamō jumu'e ixo ame'ē ta ke Jesu mujy'ar. Awa py mokōi sawa'e ta hetaha ke. A'e pandu:

—Pejur! Pesarahā! Ihē je'ēha rupi ājā ta ke pemuhem ta katu pemondo. Ihē je'ēha rupi upa katu te ma'e ahy ixo ame'ē ta ke pemukatu ta tī — aja awa py mokōi sawa'e ta pe.

² Pe, ame'ē ta ke a'e mondo. Awa py mokōi sawa'e ta ke Jesu mondo. Kuja riki sawa'e ta rer. Ko Simā. Petu aja amō her tī. Amō Andere tī. Simā mu a'e. Amō Tian tī. Semende ra'yr a'e. Imu amō tī. Her Juā.

³ Amō Siri tī. Amō Matoroméu tī. Amō Tome tī. Amō Matéu tī. Amukwehe homa awa tama'e kapitā keruhū pe tamatarer matyr ame'ē ke a'e. Amō Tian tī. Apéu ra'yr a'e. Amō Tandéu tī.

⁴ Amō Simā tī. Jundéu awa tama'e ywy ngi huwajan ta ke a'e mujan tar katu muhem ame'ē ke a'e. Amō Jun Ikario amō tī. A'e riki Jesu rehe huwajan ta ke muhyk ta werur.

Awa py mokōi sawa'e ta pandu pandu oho

(Mak 6.7-13; Ruk 9.1-6)

⁵ Ame'ē awa py mokōi sawa'e ta ke Jesu mondo. Kuja a'eta pe a'e pandu:

—Jundéu awa aja ym ame'ē ta koty peho ym. Samari ywy pe har tama'e ok ta pe peho ym tī.

⁶ Jundéu awa ta koty jō peho. Tupā rehe har mu'e ame'ē ta nixói ngā pe, a'erehe arapuharan ta kanim ame'ē ta aja saka a'eta. A'erehe ame'ē ta pe jō pepandu pandu peho.

⁷ Kuja pepandu peho: “Ixoty ipy'a ke ngā muruwak rahā, Tupā pandu ta: ‘Pehē rehe ihē rury katu. Ihēma'e ta ke pehē' aja. A'erehe mā peja pehē py'a ke ixoty pemuruwak’ aja pepandu peho.

⁸ Pepandu pandu peho rahã, kuja pema'ema'e tĩ. Upa ahy ixo ame'ẽ ta ke pemukatu. Manõ ame'ẽ ta ke pemukwera katu tĩ. Pereran ma'e u'u hũ ame'ẽ ta ke pemukatu tĩ. Ipy'a rehe ãjã ta ihĩ ame'ẽ ta py'a ngi ãjã ta ke pemuhem pemondo tĩ. Pehẽ pe pyrãtãha ke Tupã muwyr. A'erehe ame'ẽ pyrãtãha namõ amõ ta ke pemukatu tĩ. Mukatuha rehe pemuhepy ym.

⁹ —Tamatarer ke peraho ym.

¹⁰ Pehẽ kupe pe ma'e ryru peraho ym tĩ. Mokõi kamixa peraho ym tĩ. Mokõi sapat peraho ym tĩ. Myra te'e pehẽ po pe peraho ym tĩ. (Myra rehe te'e wata ame'ẽ ke.) Pehẽ po te'e peho. Pesarahã! Ma'e nixói ame'ẽ ke parakyha pe ijar muwyr ta me'ẽ te'e. A'erehe ma'e ke peraho ym. Ma'e ke Tupã riki muwyr ta pehẽ pe. (Parakyha pe ijar muwyr ta, ame'ẽja saka.)

¹¹ —Amõ ok ta pe pehyk rahã, hok pe pehẽ ke muxe ame'ẽ ke pekekar. Mahem rahã, a'ep pepyta we rĩ. Ame'ẽ ok ta pe pexo rahã, ame'ẽ rok pe jõ pepyta. Amõ amõ ok ta pe peho rahã, aja pema'ema'e tĩ.

¹² Amõ ta rok pe pexe peho rahã, kuja pepandu: “Mã peja pehẽ rehe Tupã usak katu” aja.

¹³ Pe, ame'ẽ rok wyr pe har ta pandu: “Ko pejur katu” aja. Pehẽ po ke pyhyk katu pehẽ ngi rahã, ame'ẽ ta rehe Tupã usak katu ta.

—Pe, ame'ẽ rok wyr pe har ta hok pe pehẽ ke muxe tar ym rahã, ame'ẽ ta rehe Tupã hury ym ta.

¹⁴ Hok pe amõ ta pehẽ ke muxe ym rahã, peho rahã, pehẽ py ngi ywy ku'i pejuhyk pembor. (Tupã ke putar ym ame'ẽ ta ke ko, aja pemujekwa ngã pe tĩ.) Ok ta pe har ta pehẽ ke putar ym rahã, aja pemujekwa tĩ. Pehẽ py ngi ywy ku'i pejuhyk pembor tĩ. (Aja rahã, ame'ẽ ok ta pe har ta ke Tupã putar ym tĩ, aja pemujekwa ngã pe tĩ.)

¹⁵ —Ko ihẽ apandu pehẽ pe. Yman rahã ngã ke Tupã mupyrara ta. Sondo ok ta pe har ta ke Tupã mupyrara ta. Ngomo ok ta pe har ta ke Tupã mupyrara ta tĩ. Ame'ẽ ta 'ar koty te we pehẽ rehe hendu ym ame'ẽ ta ke Tupã mupyrara ta. Ymanihar ta 'ar koty te we pehẽ ke putar ym ame'ẽ ta ke a'e mupyrara ta tĩ — aja awa py mokõi sawa'e ta pe Jesu pandu.

Pehẽ ke amõ ta mupyrara ta

(Matéu 24.9; Mak 13.9-13; Ruk 21.12-17; 1 Petu 4.12-16)

¹⁶ A'e pandu tĩ:

—Pehendurahã! Jundéu awa ta koty pehẽ ke ihẽ amondo axo. Amõ amõ ta Tupã je'ẽha putar ym tĩ. Parahy ta. So'o jarõ, ame'ẽja saka. A'erehe pesak katu peho. Mã peja pesak katu ký! Pehẽ riki peparahy ym tĩ.

¹⁷ Pesak katu ký. Pehẽ ke amõ ta pyhyk ta. Pe, kapitã ruwa koty pehẽ ke raho ta. Pehẽ rehe har je'ẽ je'ẽ hũ ta. Jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe pehẽ ke raho ta tĩ. A'ep pehẽ rehe har je'ẽ je'ẽ hũ ta tĩ. So'o pিরer pu'i pe pehẽ ke pirok ta tĩ.

¹⁸ —Ihẽ rehe pejurujar katu, a'erehe kapitã keruhũ ruwa koty pehẽ ke amõ ta raho ta tĩ. Pehẽ rehe har a'eta je'ẽ je'ẽ hũ ta. Pe, mahy ta. Kapitã ruwa koty aja tĩ. Pehẽ ke mupyrara ta tĩ. Arahã myrandu katu ke pepandu ta a'eta pe. Jundéu awa aja ym ame'ẽ ta pe pepandu ta tĩ.

¹⁹ Kapitã ta ruwa koty pehẽ ke pyhyk raho rahã: “Ma'e ke jande japandu ta my? Myja me'ẽ jande japandu ta my?” aja pekwa pekwa ym pexo tĩ. Arahã ma'e pepandu ta ame'ẽ ke pehẽ pe Tupã mujekwa ta.

²⁰ Arahã pepandu rahã, pehẽ je'ẽha aja ym ta. Anĩ. Tupã'ã muwyr ame'ẽ je'ẽha ke pepandu ta. Jande pái keruhũ I'ã ke muwyr ta pehẽ pe.

²¹ —Arahã amõ ke kapitã pe imu pandu ta: “Ko Jesu kotyhar ke. Ejukwa” aja pandu ta. Ipái ta aja tĩ. Kapitã pe ta'yr ta ke raho ta tĩ. “Ko Jesu kotyhar

ta ke. Ejukwa” aja ta tī. Ipái ta ke ta'yr ta raho ta tī. “Ko Jesu kotyhar ta ke. Ejukwa” aja ta tī.

²² Ihē rehe pejurujar katu, a'erehe pehē rehe upa amō ta parahy ta. Ihē rehe tapijar te'e we pejurujar katu rahā, Tupā namō pexo katu ta.

²³ Pehē ke ok ta pe har ta mupyrara rahā, amō ok ta pe pejan peho. Apandu katu pehē pe. Upa katu te ok ta rupi peho. Ame'ē upa rahā, ihē ajoywyr ta. Ko awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur.

²⁴ —Pesarahā! Jumu'eha 'ar koty te we mu'eha katuha. Te'e paraky ame'ē 'ar koty te we ijar katuha tī.

²⁵ A'erehe mu'eha aja jumu'eha ixo rahā, katu tiki tī. Ijar aja te'e paraky ame'ē ixo rahā, katu tiki tī. Pehē riki aja tī. (Ihē riki mu'eha aja. Pehē riki jumu'eha ta.) Ihē rehe har amō ta pandu: “Nde riki Satana” aja naī. (Ājā ramūi a'e.) Aja rahā, ihē 'ar koty te we pehē rehe har ma'e jaxer ai ame'ē ke amō ta pandu ta — aja Jesu mujekwa. Awa py mokōi jumu'eha ta pe mujekwa.

Sawa'e ta ngi pekyje ym. Tupā ngi pekyje.

(Ruk 12.2-7)

²⁶⁻²⁸ Awa py mokōi jumu'eha ta pe Jesu pandu tī:

—Pehē ke amō ta mupyrara ta. Anī. Sawa'e ta ngi pekyje ym. Pehē pe ihē apandu ame'ē ke amō ta ukwa ym. Yman rahā upa ame'ē ke amō ta pe pepandu pandu ta. Upa amō ta ukwa ta. Ma'e ke rehe pehē jō pehendū ame'ē ke amō ta pe pemujekwa ta. Apo ma'e kanim aja ixo ame'ē ke upa mujekwa ta amō ta pe. Amō ta ukwa ym ha rupi pekwa ame'ē ke upa pemujekwa ta a'eta pe tī.

—Pesarahā! Sawa'e ta ngi pekyje ym. Pehē ke a'eta jukwa rahā, ame'ē jō riki. Pehē'ā ke marā ka ym mahyha. Tupā anī. Pekyje ingi. Pehē ke a'e jukwa rahā, amō we tī. Mupyraraha renda pe pehē ke a'e mupyrara ta. A'erehe pekyje ingi.

²⁹⁻³¹ —Mokōi ma'ewyra ra'yr rehe amō muhepy rahā, peteī tamatarer pu'a ra'yr muhepy. Pe, ame'ē ma'ewyra ra'yr rehe har Tupā usak katu. Jande pái keruhū pandu ym rahā, ma'ewyra ra'yr manō ym ta. (Aja rahā, kuja mujekwa katu. Ma'ewyra ra'yr 'ar koty te we pehē rehe jande pái keruhū usak katu.) Pehē aja tī. Pehē ākā rehe pehē'a ihī. Ame'ē hetaha ke a'e ukwa katu. (Ame'ē ke ukwa rahā, upa katu te pehē rehe har a'e ukwa katu tī, aja mujekwa katu. A'erehe pehē rehe Tupā usak katu te we ta, aja mujekwa katu tī) — aja Jesu pandu.

Kirisutu rehe har ukwa katu ame'ē ta rehe har

(Ruk 12.8-9; 2 Timo 1.8)

³² A'e pandu tī:

—Mupyrara ame'ē ta namō amō ixo rahā, kuja pandu: “Jesu kotyhar ke ihē” aja pandu. Aja rahā, kuja ehe har ihē riki apandu ta tī: “Ihē kotyhar te ke a'e” aja ihē pái keruhū pe ihē apandu ta. (Aja rahā, ame'ē ke ihē pái keruhū putar katu tī.) Ywatehar ke a'e.

³³ Pe, mupyrara ame'ē ta namō amō ixo rahā, kuja pandu: “Ihē anī. Jesu ke ihē akwa ym. Ixotyhar ym ihē” aja pandu. Aja rahā, kuja ehe har ihē apandu ta tī: “Peme'ē anī. Ihē akwa ym peme'ē. Ihē kotyhar aja ym a'e” aja ihē pái keruhū pe ihē apandu ta. (Aja rahā, ame'ē ke ihē pái keruhū putar ym tī.) Ywatehar ke a'e — aja Jesu pandu.

Ianam ta jumai ta ame'ē rehe har

(Ruk 12.51-53; Ruk 14.26-27)

³⁴ A'e pandu tī:

—Kome'ë ywy keruhū pe har ta jumai mai ixo. Ame'ë ke ihë amuputu'u ajur, aja pekwaaha my? Anī. Aja ym ajur. Ihë ajur, a'erehe amō amō ta jumai mai ta.

³⁵ Ipái ta ihë rehe jurujar katu, a'erehe ta'yr ta je'ë je'ë hū ta. (Huwajan ta aja saka ta.) Imāi ta ihë rehe jurujar katu, a'erehe imembyr kūjā ta je'ë je'ë hū ta tī. (Huwajan ta aja saka ta tī.) Ixawa'e māi ta ihë rehe jurujar katu, a'erehe imembyr reko ame'ë ta je'ë je'ë hū ta tī. (Huwajan ta aja saka ta tī.)

³⁶ Ihë rehe amō jurujar katu rahā, hok wyr pe har ta je'ë je'ë hū ta. (Huwajan ta aja saka tī.) Amō ruwajan 'ar koty te we katu ym ha.

³⁷ —Ipái rehe amō ipy'a katu, ame'ë 'ar koty te we ihë rehe ipy'a katu. Aja jō rahā, ihë kotyhar te a'e. Imāi rehe aja tī. Ipy'a katu tī. Pe, i'ar koty te we ihë rehe ipy'a katu. Aja jō rahā, ihë kotyhar te a'e tī. Ta'yr rehe aja tī. Tajyr rehe aja tī. Ame'ë ta 'ar koty te we ihë rehe ipy'a katu. Aja jō rahā, ihë kotyhar te a'e tī.

³⁸ Ihë kotyhar aja amō ixo rahā, ame'ë ke amō ta jukwa tar katu. Ame'ë ngi kyje ym rahā, ihë kotyhar aja ixo ta.

³⁹ Amō riki ihë kotyhar wan ta. A'erehe ame'ë ke amō ta jukwa tar katu. A'erehe ihë rehe jurujar tar ym. Hijar, a'erehe jukwaaha ke amō muputu'u. A'erehe a'e ixo we tipe. Ame'ë ke Tupā putar ym. Inamō ixo ym ta. Aja ihë tī. Aputar ym tī. Amō riki ihë rehe jurujar katu, a'erehe a'e ke amō ta jukwa. Jurujar katuha ke hijar ym. Aja rahā, Tupā namō a'e ixo katu ta. Uhā te hū aja a'e ixo ta — aja Jesu pandu.

Ma'e katu ame'ë ke Tupā muwyr ta

(Matéu 25.34-40; Mak 9.41; Juā 13.20; Emberéu 13.1-3; 3 Juā 5-8)

⁴⁰ A'e pandu tī:

—Ihë rehe har pepandu pandu peho. A'erehe pehë pe amō pandu: “Ihë rok pe pepyta katu” aja. Aja pehë ke hok pe muxe katu rahā, ihë ke a'e muxe katu, ame'ëja saka tī. Tupā ke a'e muxe katu tī, ame'ëja saka tī. Ihë ke Tupā muwyr.

⁴¹ Tupā je'ëha pandu ame'ë ke ko, aja amō ukwa. A'erehe hok pe a'e muxe katu. Aja rahā, ma'e katu ame'ë ke Tupā muwyr ta ipe. Tupā je'ëha pandu ame'ë pe ma'e katu ame'ë ke Tupā muwyr ta ipe. Aja ok jar pe a'e muwyr ta tī. Juja katu te muwyrriha ke. “Kō sawa'e katu” aja amō ukwa. A'erehe hok pe ame'ë sawa'e ke muxe katu rahā, ma'e katu ame'ë ke Tupā muwyr ta ipe tī. Sawa'e katu ame'ë pe ma'e katu ame'ë ke Tupā muwyr ta ipe. Aja ma'e katu ame'ë ke ok jar pe Tupā muwyr ta tī. Juja katu te muwyrriha ke.

⁴² Pesarahā! Kuja pekwa katu pexo. “Ko Jesu kotyhar ke” aja amō ukwa. A'erehe jyngwéi rahā, kúi pe y rysā me'ë ipe. (Aja rahā ipy'a katu ehe aja mujekwa.) Aja rahā y me'ëha pe ma'e katu ame'ë ke Tupā riki muwyr ta tī — aja Jesu pandu.

11

Jesu koty sawa'e ta ke Juā mujahukiha mondo

(Ruk 7.18-35)

¹ Awa py mokōi jumu'eha ta pe Jesu upa pandu rahā, ame'ë ok ta ngi a'e oho. Hake rupi amō ok ta ihī. Ame'ë rupi a'e mu'e oho.

² Kyndaha pe Juā mujahukiha ixo. Upa ma'e Jesu ma'ema'e ame'ë rehe har hendu rahā, sawa'e ta ke a'e mondo, Jesu pe. Inamō jumu'e ixo ame'ë ta ke Juā mondo.

³ Ame'ë ta uhyk rahā, Jesu pe pandu:

—“Amō sawa'e uwyr ta” aja jande pe Juā pandu. Nde riki ame'ë sawa'e ke my? Ame'ë ym rahā, amō sawa'e rehe jaharō ta my? Emujekwa katu jande pe — aja Jesu pe sawa'e ta pandu.

4 Jesu pandu:

—Juā koty pejywyr peho. Pesak ramō ame'ē ke upa pepandu ipe. Pehendu ame'ē ke upa pepandu ipe tī.

5 Kuja. “Eha ym te ame'ē ke apo ma'e ke rehe usak katu tī. Wata ym te ame'ē ke apo wata katu tī. Pereran ma'e u'u hū ame'ē namō ixo ame'ē ta ke apo upa ka'ē oho ipe tī. Ma'e hendu ym te ame'ē ta apo ma'e hendu katu tī. Manō ame'ē ta kwera katu uhem tī. Pyrara ixo ame'ē ta pe myrandu katu ke amō ta pandu raho tī.

6 Pe, ihē rehe jurujar katuha ke hijar ym rahā, hury katu a'e ixo.” Aja Juā pe pepandu peho — aja Jesu.

A'eta pandu:

—Hā! Japandu ta jaho kŷ — aja sawa'e ta.

(Ahy ame'ē ta ke Jesu mukatu. Manō ame'ē ta ke mukwera tī. Aja rahā, a'e riki Kirisutu. “Kapitā keruhū” aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e. Jundéu awa ta harō hū ame'ē ke a'e aja mujekwa katu.)

7 Juā muwyr ame'ē ta jywyr oho ixo rahā, Juā rehe har amō ta pe Jesu pandu:

—Amukwehe awa nixói te ame'ē pe Juā rehe pesak peho rahā, ma'e pesak peho my? Sawa'e pitu te'e ame'ē rehe pesak peho my? Anī. Aja ym Juā. Pyrātā a'e. Pahar amō koty koty ukwaha ke mondo ym a'e.

8 Ima'e mundeha katu te ame'ē ke namō ixo. Ame'ē sawa'e rehe pesak peho my? Anī. Pesarahā! Aja mundeha katu te ame'ē ke namō ixo ame'ē ta kapitā keruhū rok rehe jō ixo. (Juāma'e aja ym. Ima'e mundeha katu te aja ym namō ixo.)

9 Ihē pe pepandurahā! Awa rehe pesak peho my? Tupā je'ēha pandu ame'ē ke rehe pesak peho my? A'e riki. Pesarahā! Ihē apandu pehē pe. Ymanihar Tupā je'ēha pandu ame'ē ta 'ar koty te we Juā katuha. (A'erehe Juā rehe pehendu katu ta me'ē te'e.)

10 Juā rehe har kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī. Kuja Ta'yr rehe har Tupā pandu:

“Ne ndutar koty myrandu raho ame'ē ke ko ihē amondo py. Nde ereho Tate rahā, amō ta py'a ke ihē koty a'e riki muruwak ta mondo” aja panduha ihī. (Ame'ē mondo py ame'ē ke Juā.)

11 —Apandu pehē pe. Upa katu te sawa'e ta 'ar koty te we Juā katuha ke. Apo amō ixo. Apo myrandu katu pandu oho ame'ē ta ixo. Myrandu katu ymanihar Tupā je'ēha pandu ame'ē ta pandu pandu. Juā pandu ame'ē ke i'ar koty te we katuha. Apo anī. Ihēma'e jumu'eha ta myrandu katu ke pandu. Ame'ē ta Juā 'ar koty te we katuha. Ihēma'e jumu'eha ta ukwa ym ame'ē ta ke, aja pekwha naī. Anī. Ame'ē ta katu te, aja Tupā pe.

12 Myrandu ke Juā pandu pandu. “Ixoty pehē py'a ke pemuruwak rahā, Tupā pandu ta: 'Ihēma'e ta ke pehē' aja Tupā pandu” aja Juā pandu. Pe, Tupā koty heta ipy'a ke muruwak. Apo ihē apandu ame'ē ke rehe amō ta heta te hū jurujar katu tī. Putar katu hū tī. A'erehe Tupā koty ipy'a ke muruwak katu.

13 Juā uwyr ym rahā we, upa Tupā je'ēha pandu ame'ē ta pandu pandu tī. Myja me'ē Tupā kotyhar aja muruwak ta my? Ame'ē rehe har pandu pandu. Aja Moise je'ēha mujekwa tī.

14 Ame'ē ta je'ēha rehe pejurujar tar katu rahā, kuja pekwa ta. Juā riki Eri. Eri riki uwyr ta kŷ, aja yman amō mupinim. Juā riki ame'ē Eri aja saka.

15 Pekwa tar katu rahā, pehendu apo.

16 —Ihē ke putar ym ame'ē ta riki kurumī ra'yr ta aja saka. Jumusaráiha ke a'eta mujā. Muhepyha renda pe wapyk. Pe, wajar ta pandu:

17 “Jande rury katuha ke jajyngar tipe. Pepurahái ym. Japyaiha jajyngar tipe. Pejixi'u ym” aja wajar ta pe.

¹⁸ Hury ym kurumĩ ra'yr ta. Aja riki ihẽ ke putar ym ame'ẽ ta tĩ. Juã uwyr rahã, amõ amõ rahã, ma'e u'uha ke a'e hijar. Kawĩ ke a'e u'u ym te tĩ. Pe, ehe har amõ ta pandu: "Ipy'a rehe ãjã ihĩ ame'ẽ ke a'e. Katu ym a'e" aja naĩ. Tupã je'ẽha pandu ame'ẽ ke a'e, aja a'eta putar ym. Jundéu awa ta hury ym ehe. (Jumusaráiha wajar saka.)

¹⁹ —Ko awa ihẽ tĩ. Tupã je'ẽha rupi ajur. Ko ihẽ ajur rahã, upa ma'e ke ihẽ a'u. Ma'e a'uha ahijar ym. Kawĩ ihẽ a'u tĩ. Pe, ihẽ rehe har amõ ta pandu: "Pesak eherahã! Ma'e u'u hũ ame'ẽ ke a'e. Kawĩ ngĩ ka'u ame'ẽ ke a'e" aja naĩ. Amõ we tĩ. "Ma'e jaxer ame'ẽ ta rehe katu ame'ẽ ke a'e. Homa awa tama'e kapitã keruhũ pe tamatarer matyr ame'ẽ ta rehe katu ame'ẽ ke a'e tĩ. Katu ym aja" aja riki naĩ. Tupã muwyr ame'ẽ ke ihẽ, aja a'eta putar ym. Jundéu awa ta hury ym ihẽ rehe. (Jumusaráiha wajar saka.)

—Pesarahã! Tupã rehe amõ jurujar katu rahã, Tupã riki upa ma'e ke ukwa katu, aja amõ ukwa. Pe, ixotyhar aja a'e jumuruwak ta — aja Jesu pandu.

*Jesu ke amõ amõ ok ta pe har ta putar ym
(Ruk 10.13-15)*

²⁰ Amõ amõ ok ta pe marã ka ym amõ ma'eha. Ame'ẽ ke Jesu ma'ema'e katu tipe. Heta hũ ma'ema'e tipe. A'ep pe har ta hijar ym ma'e ke. Ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke hijar ym. Tupã koty ipy'a ke muruwak ym. A'erehe a'ep pe har ta rehe har Jesu pandu:

²¹ —Korasĩ ok ta pe har ta! Mãte hũ pehẽ ke Tupã mupyrara ta. Mesáí ok ta pe har ta aja tĩ! Mãte hũ pehẽ ke Tupã mupyrara ta tĩ. Marã ka ym amõ ma'eha, ame'ẽ ke heta te hũ pehẽ ruwa koty ihẽ ama'ema'e tipe. Pehẽ ruwa koty ihẽ ama'ema'e, ame'ẽ ke ymanihar Tír ok ta pe ihẽ ama'ema'e ta tipe rahã, a'ep pe har ta ma'e ka'u te'eha ke hijar ta tipe. Pan xuru aja me'ẽ ma'e mundeha ke munde ta tipe. (Aja pyaiha ke mujekwa ta tipe.) Tatimbuk ke iãkã rehe ombor ta tipe tĩ. (Aja pyaiha ke mujekwa ta tipe tĩ.) Ymanihar Sinõ ok ta pe har ta aja tĩ. (Pyaiha ke mujekwa ta tipe tĩ.)

²² —Ko ihẽ apandu. Ngã ke Tupã mupyrara rahã, Tír ok ta pe har ta ke a'e mupyrara ta. Sinõ ok ta pe har ta aja tĩ. Mupyrara ta tĩ. Ame'ẽ ok ta pe har ta 'ar koty te we Korasĩ ok ta pe har ta ke a'e mupyrara ta. (Ihẽ rehe jurujar ym, a'erehe i'ar koty te we mupyrara ta tĩ.) Aja Mesáí ok ta pe har ta ke a'e mupyrara ta tĩ. (Ihẽ rehe jurujar ym, a'erehe i'ar koty te we mupyrara ta tĩ.)

²³ —Kapana'ũ ok ta pe har ta tĩ. "Jande anĩ. Katu te jande" aja pekwaha naĩ. Upa pehẽma'e ok ta ke Tupã mumba ta tĩ. Marã ka ym amõ ma'eha, ame'ẽ ke pehẽ pyter pe ihẽ ama'ema'e katu tipe. Aja ymanihar Sondo ok ta pe ihẽ ama'ema'e ta tipe rahã, ame'ẽ ok ta apõ ixo ta tipe tĩ.

²⁴ Pehẽ pe ihẽ apandu katu. Ngã ke Tupã mupyrara rahã, Sondo ok ta pe har ta ke a'e mupyrara ta. Ame'ẽ 'ar koty te we Kapana'ũ ok ta pe har ta ke a'e mupyrara ta. (Ihẽ rehe jurujar ym, a'erehe i'ar koty te we mupyrara ta tĩ) — aja Jesu pandu.

*Pehẽ py'a ke ihẽ amuhury ta
(Ruk 10.21-22)*

²⁵ Arahã Jesu pandu:

—Papa! Sawa'e te nde! Ywa ke nde eremujã. Kome'ẽ ywy keruhũ aja tĩ. Nde eremujã tĩ. Ihẽ amu'e ame'ẽ ke paper rehe jumu'e ym ame'ẽ ta pe nde eremujekwa katu. A'erehe: "Ne jõ riki katu te me'ẽ ke" aja apandu nde pe. "Jakwa katu jande" aja ukwa ame'ẽ ta pe anĩ. Nde eremujekwa ym tĩ. "Upa jande jajumu'e" aja ukwa ame'ẽ ta pe anĩ tĩ. Nde eremujekwa ym tĩ.

²⁶ Aja riki nde ereputar ame'ẽ ke uhuk riki. Papa! Katu aja — aja ipái keruhũ pe Jesu pandu.

²⁷ Jumu'eha ta pe Jesu pandu tĩ:

—Upa katu te ma'e ke ihê pe ihê pái keruhû muwyr. Ta'yr ke ihê. Ihê rehe har ukwa ym awa. Ihê pái jô ukwa katu. Aja ihê pái rehe har ukwa ym awa. Ihê jô akwa katu. Pe, ihê aputar ame'ê ta pe ehe har ihê amujekwa katu. Aja rahâ, ame'ê ta ukwa katu ta ehe har tî.

²⁸—Pehê ramûi ukwaha ke pehendu tipe. Hâtâ riki ame'ê pema'eha. Pehê re'ô, ame'êja saka tî. A'erehe ihê koty pejur. Pehê py'a ke ihê amuhury katu ta.

²⁹ Ihê apandu ame'ê ke pema'e. Hâtâ ym ame'ê pema'ema'eha. A'erehe ihê namô pejumu'e katu. Hâtâ ihê aje'ê ym ta. Ihê katu. A'erehe ihê namô pejumu'e katu. Aja rahâ, pehê py'a ke ihê amuhury katu ta.

³⁰ Ihê apandu ame'ê ke pema'e rahâ, hâtâ ym riki ame'ê pema'eha. Ihê amu'e ame'ê ke pema'e rahâ, ame'ê hâtâ ym tî — aja Jesu pandu.

12

Jundéu awa tama'e putu'u 'ar rehe har (Mak 2.23-28; Ruk 6.1-5)

¹ Heta ym ukwer rahâ, ahúi aja me'ê ty rupi Jesu wata ixo. Jumu'eha ta namô wata ixo. Arahâ jundéu awa tama'e putu'uha 'ar ke. Jumu'eha ta myahy riki. A'erehe ahúi aja me'ê ke a'eta po'ok. (Ame'ê ke ipo pe kamyrik. Aja pিরer ke ombor.) Pe, u'u ixo.

² Ame'ê rehe parise ta usak. Pe, Jesu pe pandu:

—Anî. Katu ym u'uha. Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahâ, aja nema'e jumu'eha ta kamyrik rahâ, katu ym. (Paraky te'e, aja saka. A'erehe katu ym.) Aja Moise je'êha rehe panduha ihî — aja parise ta pandu.

³ (Amô rehe pyrara usak ta me'ê te'e, aja Jesu mujekwa tar katu) a'erehe pandu:

—Yman Ndawi myahy te riki. Inamô ixo ame'ê ta aja tî. Myahy te tî. Ame'ê ta ma'eha ke Tupâ je'êha rehe pesak riki.

⁴ Ma'e u'u ame'ê ke nixói te rahâ, Tupâ rehe ngâ jumu'eha renda keruhû pe a'eta ixo oho. Pe, mbeju a'ep ihî. Ame'ê ke u'u. Ame'ê mbeju Tupâ ruwa koty pa'ihu moî, ame'êja saka. Pa'i ta jô ame'ê ke u'u katu. Amô ta u'u rahâ, anî. Katu ym. A'erehe Ndawi ta u'u rahâ, katu ym ta tipe. (Ndawi ta pa'i ta ym. Aja Moise je'êha rehe hendu ym.)

⁵ —Amô we tî. Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahâ pame katu te pa'i ta paraky ixo. Tupâ rehe ngâ jumu'eha renda keruhû rehe paraky ixo. Putu'uha 'ar rahâ, paraky rahâ, katu ym, aja Moise je'êha rehe pesak. Pa'i ta paraky riki. Ame'ê katu pehê pe. A'erehe: “Mâ peja pa'i ta paraky” aja pepandu.

⁶ —Ko amujekwa pehê pe. Tupâ rehe ngâ jumu'eha renda keruhû riki katu. I'ar koty te we amôma'e katuha kohî. Ihê riki ame'ê. (A'erehe ihêma'e jumu'eha ta ma'eha katu.)

⁷ Kuja Tupâ je'êha rehe panduha ihî. (Tupâ pandu:)

“Ihê rehe pehê py'a pemoî moî rahâ, pehê rymba ke pehapy tipe. Upa ukwái tipe. Arapuharan ra'yr ke ame'ê. Ame'ê ke ihê aputar ym.

Kuja katu te. Amô ta rehe pepyrara pesak. Ame'ê ke ihê aputar katu” aja panduha ihî.

—Ame'ê pinîha ke pekwa rahâ, ma'e katu ame'ê ke amô ta ma'ema'e ta. Ame'ê ta pe: “Pehê katu ym” aja pepandu ym ta tipe.

⁸ Awa ihê tî. Tupâ je'êha rupi ajur ame'ê ke ihê. A'erehe jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahâ, ma'e ke amô ma'e, ame'ê ke ihê riki apandu katu — aja Jesu.

Ipo ke upa te'e jupu'a ame'ê ke Jesu mukatu
(Mak 3.1-6; Ruk 6.6-11)

⁹ A'engi a'e oho. Jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe a'e ixé oho.

¹⁰ A'ep amō sawa'e ihī. Ipo ke upa te'e jupu'a ame'ē ke a'e. Amō sawa'e ta ihī tī. Jesu rehe a'eta usak katu uī. Jesu pe a'eta pandu:

—Putu'uha 'ar rahā, ma'e ahy ixo ame'ē ke amō mukatu rahā, katu ym, aja Moise je'ēha mujekwa my? — aja ipe.

¹¹⁻¹² Jesu pandu:

—Anī. Katu, aja mujekwa. Pesarahā! Pehē ngi har amō riki arapuharan namō ixo. Putu'uha 'ar rahā, ywykwar pe ame'ē u'ar rahā, ame'ē ke hykí ta muhem riki. (Ame'ē ke paraky te'e, aja pekwa.) Arapuharan riki katu. Sawa'e riki arapuharan 'ar koty te we katuha. A'erehe putu'uha 'ar rahā amō ta rehe amō pyrara usak rahā, katu te tiki, aja Moise je'ēha mujekwa — aja Jesu.

¹³ Pe, sawa'e pe a'e pandu:

—Nde po epirar 'y! — aja ipe.

Ipo ke sawa'e pirar rahā, upa puku oho ipe. Imembek katu oho ipe tī. Wajar aja katu oho.

¹⁴ A'engi parise ta uhem oho. Pe, a'eta jupandu pandu a'eta jupe:

—Myja Jesu ke japyhyk ta my? Pe, jajukwa ta — aja parise ta jupe.

Tupāma'e miasu ke

¹⁵ A'e ke amō ta jukwa tar katu, aja Jesu ukwa rahā, ame'ē renda ngi oho. Kapana'ū ok ta rake ngi oho. Heta ngā haikwer rupi oho tī. Upa ahy ixo ame'ē ta ke a'e mukatu.

¹⁶ Pe, ame'ē ta pe a'e pandu:

—Pehē ke ihē amukatu. Ihē Kirisutu. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke ihē. Ame'ē ke ngā pe pepandu ym — aja Jesu.

¹⁷ Aja ahy ixo ame'ē ta ke mukatu rahā, yman Tupā pandu, ame'ē panduha uhyk. Je'ēha ke Isai mupinim.

¹⁸ Ta'yr rehe har Tupā pandu:

“Ko ihēma'e miasu ke. Ihē kotyhar aja ajo'ok. Ihē apy'a katu ehe. Ihē ke a'e muhury katu tī.

Ihē'a ke ihē amuwyr ta ipe. Upa awa ta pe ihē rehe har a'e pandu ta.

¹⁹ Hātā a'e pandu ym ta ngā pe. Je'ē je'ē ym ta tī. Awa rape rupi hātā a'e je'ē je'ē ym tī.

²⁰ Amō pitu te'e ame'ē ta pe wewe katu ma'e ke a'e ma'e ta.

Pyrātā ym ame'ē ta rehe a'e pyrara usak ta tī. Aja tapijar te'e we a'e ixo ta. Aja rahā, myrandu katu ke upa ngā ukwa katu ta.

²¹ Pe, ehe har amō ta mujekwa. A'erehe upa amō ta ukwa katu ta ehe har tī" aja Tupā pandu ame'ē ke Isai mupinim.

Jesu rehe har: Satana rehe har tī (ājā ramūi a'e.).

(Mak 3.20-30; Ruk 11.14-23)

²² Ajame'ē ke eha ym te ame'ē ke amō ta werur ipe. Sawa'e py'a rehe ājā ihī, a'erehe eha ym te. Ame'ē je'engai tī. Pe, ame'ē ke Jesu mukatu rahā, ma'e ke sawa'e pandu katu tī. Upa ma'e ke rehe usak katu tī.

²³ Ahy ixo ame'ē ke Jesu mukatu, a'erehe a'eta pandu:

—Mā! Katu tiki! Pyrātā te ame'ē ke a'e! Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke nahā my? Jaharō hū ehe ame'ē ke — aja amō ta pandu.

²⁴ Ame'ē ke parise ta hendu rahā, pandu:

—Anī. Aja ym. Satana riki pyrātāha ke muwyr ipe, a'erehe ājā ta ke Jesu muhem katu mondo — aja riki naī.

²⁵ Ame'ē ta ipy'a pe ukwa ukwa uī, ame'ē ke Jesu ukwa katu, a'erehe a'eta pe pandu:

—Anĩ. Aja ym. Ihẽ pe pyrãtãha ke Satana muwyr ym te. (Ãjã ramũi a'e.) Pesarahã! Ihẽ amujekwa ta. Ywy pe har ta amõ koty koty jy'ar. Pe, jumai mai ngã juehe rahã, pahar jumumba ta ngã juehe riki. (A'erehe jumai mai ym ta ngã juehe.) Ok ta pe har ta aja tĩ. Ok wyr pe har ta aja tĩ. Amõ koty koty jy'ar, pe, jumai mai a'eta juehe rahã, jumumba ta a'eta juehe tĩ. (A'erehe jumai mai ym ta a'eta juehe.)

²⁶ Aja ãjã ta jumai mai a'eta juehe rahã, Satana koty har ta amõ koty koty ixo, aja mujekwa. Aja rahã, pahar jumumba ta a'eta juehe. (A'erehe ihẽ pe pyrãtãha ke Satana muwyr ym te.)

²⁷ Ãjã ramũi riki ihẽ pe pyrãtãha ke muwyr, a'erehe ãjã ta ke ihẽ amuhem amondo, aja pependu naĩ. Pesarahã! ãjã ta ke ihẽ amuhem amondo. Pehẽ kotyhar ta aja tĩ. ãjã ta ke muhem mondo tĩ. Aja rahã, awama'e pyrãtãha namõ muhem mondo my? Satanama'e pyrãtãha namõ my? Anĩ. Aja ym. Aja rahã, ihẽ aja tĩ. Satanama'e pyrãtãha namõ aja ym ihẽ tĩ. A'erehe pehẽ je'ẽha pejawy te'e aja pehẽ kotyhar ta mujekwa katu pehẽ pe.

²⁸ Pesarahã! Ihẽ pe Satana pyrãtãha ke muwyr ym te. Tupã'ã riki ihẽ pe pyrãtãha ke muwyr. A'erehe ãjã ta ke amuhem katu amondo. Aja rahã, ihẽ riki kapitã keruhũ aja Tupã mu'am ame'ẽ ke ihẽ aja pekwa katu ta me'ẽ te'e. Peharõ katu pexo ame'ẽ ke ihẽ.

²⁹ —Sawa'e pyrãtã rok pe ma'e ke mukanim ym oho awa. Mukanim oho rahã, sawa'e pyrãtã ame'ẽ jywa ke a'e mujere ta pukwar py. A'engi sawa'ema'e ke upa mukanim ta raho. (Aja ihẽ riki tĩ. Satanama'e pyrãtãha ngi sawa'e ke ihẽ riki amuhem. Aja rahã, Satanama'e pyrãtãha ke ihẽ riki amuputu'u aja ihẽ amujekwa.)

³⁰ —Ihẽ kotyhar aja amõ ixo ym rahã, ihẽ namõ jumai ame'ẽ ke a'e. Tupã koty ihẽ namõ ngã ke amõ mujy'ar ym rahã, ame'ẽ riki amõ koty ihẽ ngi muhãi mondo a'e. Tupã ruwajan koty mujy'ar mondo.

³¹ Ko ihẽ apandu pehẽ pe. Ma'e ka'u te'eha ke ngã ma'ema'e. Ame'ẽ rehe Tupã ipy'a jywyr katu. Juru ai ehe rahã, ame'ẽ rehe Tupã ipy'a jywyr katu tĩ. Tupã'ã rehe juru ai rahã, ame'ẽ rehe marã ka ym Tupã ipy'a jwyriha.

³² Awa ihẽ tĩ. Tupã je'ẽha rupi ajur. Ihẽ rehe har katu ym amõ pandu rahã, ame'ẽ rehe Tupã ipy'a jywyr ta. Tupã'ã rehe har katu ym amõ pandu rahã, ame'ẽ rehe Tupã ipy'a jywyr ym te ta. Apo jywyr ym te ta. Yman rahã, jywyr ym te ta tĩ — aja Jesu pandu.

Ma'eywa rehe har

(Ruk 6.43-45)

³³ A'e pandu tĩ:

—Ma'eywa'y riki hury katu rahã, i'a hũ ta. Ma'eywa'y hury ym rahã, i'a ym ta. A'erehe i'a hũ rahã, ma'eywa'y riki katu aja amõ ukwa katu.

³⁴ Parise ta! Mbói aja saka pehẽ! Katu ym ame'ẽ ta ke pehẽ, a'erehe mbói aja saka. Ma'eywa'y katu ym aja saka pehẽ. A'erehe katu ame'ẽ ke ihẽ ama'ema'e, ame'ẽ rehe har: “Mã! Katu tiki” aja pependu ym te. Pehẽ py'a pe peka'u te'eha ke pekwa pekwa pexo. A'erehe ame'ẽ ke pependu rahã, ma'e jaxer ame'ẽ ke pependu.

³⁵ Sawa'e katu ame'ẽ ke ipy'a pe katu ame'ẽ ke ukwa ukwa ixo. A'erehe a'e pandu rahã, katu ame'ẽ ke pandu katu. Sawa'e katu ym ame'ẽ ke ipy'a pe ma'e jaxer ame'ẽ ke ukwa ukwa ixo. A'erehe a'e pandu rahã, ma'e jaxer ame'ẽ ke pandu. Pehẽ parise ta katu ym, a'erehe ma'e katu ym ame'ẽ ke pependu. (Ma'eywa'y katu ym, ame'ẽja saka pehẽ.)

³⁶ —Yman rahã ngã ke Tupã mupyra rahã, upa ma'e jaxer ame'ẽ ke amõ pandu, ame'ẽ ke Tupã mujekwa ta. Pe, a'e mupyra ta. Upa katu te amõ tama'e panduha ke a'e mujekwa ta.

³⁷ Ma'e pepandu ame'ë ke Tupã ukwa ta. Pe, mupyrara ta. "Nde katu ym" aja a'e pandu rahã, a'e mupyrara hũ ta. "Nde katu" aja a'e pandu rahã, mupyrara ym ta. A'erehe myja me'ë pepandu apo, ame'ë ke pekwa pekwa katu pexo. (Katu ame'ë ke jô pepandu katu) — aja Jesu pandu.

Marã ka ym amõ ma'eha, ame'ë ma'ema'e ame'ë ke rehe

Amõ ta usak tar katu

(Mak 8.11-12; Ruk 11.29-32)

³⁸ Ajame'ë ke Moise je'ëha mu'e ame'ë ta uhyk uwyr. Parise ta uhyk uwyr tĩ. Upa ame'ë ta Jesu pe pandu:

—Sa'e! Ngã mu'eha nde. Marã ka ym amõ ma'eha, ame'ë ke ema'e apo. Jasak ta. (Aja rahã, nde ke Tupã muwyr, aja jakwa katu ta) — aja ipe.

³⁹ Jesu pandu:

—Anĩ. Pehẽ ruwa koty ama'e ym ta. Mã! Tupã rehe har pekwa ym te. Ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e ame'ë ta ke pehẽ tĩ. Marã ka ym amõ ma'eha, ame'ë ke ama'ema'e katu. Ame'ë ke rehe pesak tar katu. Anĩ ta. Pesarahã! Jon riki Tupã je'ëha pandu ame'ë ke a'e. Yman pira keruhũ pusu rehe Jon túi. (Manõ ym.) A'erehe uhem ingi rahã: "Ihẽ ke Tupã muwyr" aja Jon mujekwa ngã pe. Jon aja ihẽ tĩ. Aja jô ihẽ amujekwa ta pehẽ pe tĩ. Amanõha ngi akwera katu ahem rahã, ihẽ ke Tupã muwyr, aja amujekwa ta. (Pira keruhũ pusu ngi Jon uhem, ame'ëja saka ihẽ tĩ.)

⁴⁰ Pira keruhũ pusu pe Jon túi. Mokõi ukwer rahã, a'ep túi. Aja ihẽ amanõ rahã, mokõi aker rahã, itakwar keruhũ pe ihẽ rete pete'e túi. Awa ihẽ tĩ. Tupã je'ëha rupi ihẽ ajur.

⁴¹ —Yman rahã, ngã ke Tupã mupyrara ta. Arahã Nini ok ta pe har ta pu'am ta. Jon pandu ame'ë ke rehe a'eta hendu katu. Pe, ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke hijar. Tupã koty ipy'a muruwak mondo. A'erehe yman rahã, Tupã mupyrara rahã, kuja pandu ta: "Jesu je'ëha rehe pehendu ym. Katu ym pehẽ" aja apo ihẽ ke putar ym ame'ë ta pe pandu ta. Jon pandu ame'ë ke rehe Nini ok ta pe har ta hendu katu. Pesarahã! Ko ihẽ axo. Jon 'ar koty te we ihẽ katuha. Anĩ. Ihẽ je'ëha rehe pehendu ym. (A'erehe pehẽ ke Tupã mupyrara hũ ta.)

⁴² —Yman rahã, ngã ke Tupã mupyrara ta. Arahã amõ kũjã pu'am ta. Kapitã keruhũ kũjã ke a'e. Pepaite ngi Saromã mu'e ame'ë ke rehe hendu uwyr kwe. A'erehe yman rahã, Tupã mupyrara rahã, ame'ë kũjã pandu ta: "Jesu je'ëha rehe pehendu ym. Katu ym pehẽ" aja apo ihẽ ke putar ym ame'ë ta pe pandu ta. Pepaite ngi kũjã uwyr. Amõ wata oho rahã, heta ukwer. Warahy jurukwã koty ngi uwyr. Iapyr koty ngi. Ukwa katuha namõ ma'e Saromã mu'e ame'ë ke rehe kũjã hendu uwyr. Pesarahã! Ko ihẽ axo. Saromã 'ar koty te we ihẽ akwa katuha. Anĩ. Pehendu ym ihẽ je'ëha rehe. A'erehe pehẽ ke Tupã mupyrara hũ ta — aja parise ta pe Jesu pandu.

Ãjã ta jywyr uwyr

(Ruk 11.24-26)

⁴³ A'e pandu tĩ:

—Amõ py'a ngi ãjã uhem oho rahã, awa nixóte te ame'ë rupi wata wata ixo. Putu'uha renda ke kekar tipe ixo. Mahem ym.

⁴⁴ A'erehe jupandu jupe: "Sawa'e py'a ngi ihẽ ahem ajur. Ame'ë pe ajywyr ta aho. Ihẽ rok aja saka ihẽ pe" aja jupandu jupe. Pe, jywyr oho. Pe, uhyk rahã, hok pe nixóti amõ. Upa peir katu amõ. Upa mukatu. Aja saka ipy'a ke.

⁴⁵ Ame'ë ke rehe usak rahã, amõ ãjã ta rehe oho piam. Awa po wajar mokõi hetaha muhyk. Ame'ë ta riki i'ar koty te we jaxer ai ame'ë ta ke a'eta. Pe, muhyk rahã, sawa'e py'a rehe a'eta ixo oho tĩ. A'erehe ame'ë sawa'e mäte

jaxer te apo 'y. Ājā peteĩ ixo rahã, katu ym. Apo heta ihĩ, a'erehe i'ar koty te we jaxeriha — aja parise ta pe Jesu pandu.

(Aja awa tí. Juehe ixoha jumukatu aja ixo tar katu. Anĩ. Tupã rehe jurujar ym. Nixói ma'e, ame'ëja saka. A'erehe i'atu we rahã, ymanihar aja jywyr. Pe, jywyr rahã, i'ar koty te we jaxeriha aja ixo ta.)

Jesu mõi rehe har. Imu ta rehe har tí.

(Mak 3.31-35; Ruk 8.19-21; Emberéu 2.11-13)

⁴⁶ Ngã pe Jesu pandu pandu uĩ rahã, imõi uhyk uwyr. Imu ta uhyk uwyr tí. Hukwen rake soroka pe a'eta pyta. Pe, amõ pe pandu:

—Jesu namõ japandu tar katu. Epandu eho — aja imõi ta.

⁴⁷ [A'erehe amõ pandu Jesu pe:

—Esarahã! Soroka pe ne mõi i'ãi. Ne mu ta i'ãi tí. Ne namõ pandu tar katu — aja riki.]

⁴⁸ Pe, Jesu pandu:

—Awa riki ihẽ mõi my? Awa riki ihẽ mu ta my tí? — aja a'eta pe pandu.

⁴⁹ Pe, jumu'eha ta koty ijywa ke mupuku. Pe, pandu:

—Pesarahã! Ko riki ihẽ mõi. Ko riki ihẽ mu ta tí.

⁵⁰ Ihẽ pái keruhũ riki ywa pe har ke. A'e putar ame'ë ke amõ ma'ema'e rahã, ame'ë riki ihẽ mu aja saka. Ihẽ rendyr aja saka tí. Ihẽ mõi aja saka tí — aja Jesu pandu.

13

Ma'e ra'ĩ ke muhãĩ ame'ë rehe har

(Mak 4.1-9; Ruk 8.4-8)

¹ Ame'ë wera rahã, ame'ë ok ke Jesu hijar oho. Ypa rymy'y rehe uhyk oho. A'ep wapyk. Pe, ngã ke mu'e uĩ.

² Heta ngã juramã jy'ar ehe. Heta te hũ. A'erehe jarusu keruhũ pe opor oho. Ame'ë pe wapyk. Ypa rymy'y rehe ngã pu'am u'am.

³ Myja me'ë ma'e ra'ĩ my, ame'ë ke ngã pe Jesu pandu uĩ. Kuja riki:

—Ma'e ra'ĩ ke amõ sawa'e muhãĩ oho.

⁴ Kupixa pe ma'e ra'ĩ muhãĩ rahã, awa rape rupi amõ ha'ĩ u'ar. Ame'ë ke ma'ewyra u'u uwyr. Upa u'u.

⁵ Amõ ma'e ra'ĩ ita ty rupi u'ar. Ywy katu ame'ë ke ta'yr mi a'ep. Pe, ha'ĩ hywõi. Ywy heta ym a'ep, a'erehe pahar hywõi.

⁶ Pe, warahy haku rahã, i'y manõ. Hapo ipyp oho ym, a'erehe upa te'e manõ.

⁷ Amõ ma'e ra'ĩ juruwe ty rupi u'ar. Juruwe tiha py oho, a'erehe ma'e ra'ĩ hywõi rahã, hury ym, a'erehe i'a ym.

⁸ Amõ ma'e ra'ĩ ywy katu ame'ë rehe u'ar. Pe, hywõi rahã, hury katu oho. Tiha katu oho. I'a uhem, pe, tyarõ. Hymbo rehe heta i'a ihĩ. Tirĩ ta (30) aja hetaha. Amõ hymbo rehe heta we hũ i'a ihĩ. Sesen ta (60) aja hetaha. Amõ hymbo rehe heta te hũ i'a ihĩ. Së (100) aja hetaha — aja Jesu pandu.

⁹ Ame'ë upa rahã, a'e pandu:

—Pehẽ pekwa tar katu rahã, ihẽ apandu ame'ë ke rehe pehendu katu ta me'ë te'e — aja riki.

Myja me'ë ma'e ke my, ame'ë ke Jesu pandu

(Mak 4.10-12; Ruk 8.9-10)

¹⁰ I'i we Jesu rehe jumu'eha ta uhyk rahã, pandu ipe:

—Ngã pe nde erepandu pandu rahã, myja me'ë ma'e ke my aja nde erepandu. Ma'erehe my? — aja ipe.

¹¹ Jesu pandu:

—Apo amō koty Tupã mujekwa. Pyahu ame'ë ke, ame'ëja saka. Kuja. Ixoty ipy'a ke amō muruwak ame'ë ke a'e putar katu. “Ihëma'e a'e” aja a'e pandu. “Ame'ë ke nema'e jumu'eha ta pe emujekwa” aja Tupã pandu ihë pe. Amō ta pe anī. Amujekwa ym ta. (A'erehe myja me'ë ma'e ke my aja apandu pandu.)

¹² Amō ukwa wan rahã, amō we ukwaha ke Tupã muwyr ta ipe. Aja rahã, upa a'e ukwa. (Ukwa tar katu, a'erehe muwyr ta ipe.) Ta'yr te mi amō ukwa rahã, ame'ë ta'yr te mi ukwaha ke Tupã mukanim ta ingi. (Ukwa tar ym, a'erehe mukanim ta ingi.)

¹³ Myja me'ë ma'e ke my aja ngã pe ihë apandu. Ma'erehe my? Kuja riki. A'eta ma'ã tipe. Usak ym ma'e ke. A'eta hendu tipe. Ukwa ym riki.

¹⁴ A'erehe yman Isai pandu aja uhyk. Kuja riki ame'ë: “Peme'ë ta Tupã je'ëha rehe hendu hendu tipe. Ukwa ym riki. A'eta usak usak tipe. Ukwa ym ma'e ke.

¹⁵ Iākã riki ianam rāi, a'erehe pyhyk ym. Ukwa ym.

Ipyakwar ke kynda, ame'ëja saka. Hendu tar ym.

Eha ke jupyk tī, ame'ëja saka tī. Usak tar ym.

Upa aja ym rahã, upa ma'e ke usak ta. Upa ma'e ke rehe hendu katu ta. Upa ma'e ke ukwa katu ta.

Aja rahã, Tupã koty ipy'a ke a'eta muruwak ta.

Aja rahã, ipy'a ke Tupã mujywr ta a'eta rehe” aja Isai pandu.

¹⁶ —Pehë anī. (Pehë riki ihëma'e jumu'eha ta ke.) Upa ihë ama'ema'e ame'ë ke rehe pesak. Upa ihë apandu pandu ame'ë ke rehe pehendu tī. A'erehe jetehtar te ke pekwa katu riki. A'erehe pehë rury katu ame'ë ta ke pehë.

¹⁷ Ko apandu pehë pe. Ihë rehe pesak. Aja ihë rehe heta ymanihar Tupã je'ëha pandu ame'ë ta usak tar katu te riki. A'eta usak ym. (Pesak, a'erehe pehë rury katu ame'ë ta ke pehë.) Ihë je'ëha rehe pehendu. Aja ihë je'ëha rehe heta ymanihar Tupã je'ëha pandu ame'ë ta hendu tar katu te tī. A'eta hendu ym. (Pehendu, a'erehe pehë rury katu ame'ë ta ke pehë) — aja Jesu pandu.

Ma'e ra'ī jytym ame'ë rehe har Jesu mujekwa

(Mak 4.13-20; Ruk 8.11-15)

¹⁸ A'e pandu tī:

—Pehendu katu! Myja me'ë ma'e ra'ī my aja ihë apandu ngã pe. Ame'ë ke ihë amujekwa ta pehë pe.

¹⁹ Apo amō koty Tupã mujekwa. Pyahu ame'ë ke, ame'ëja saka. Kuja. Ixoty ipy'a ke amō muruwak rahã, ame'ë ke a'e putar katu. “Ihëma'e a'e” aja a'e pandu. Ame'ë rehe har amō hendu tipe. Ukwa ym. Ame'ë riki ma'e ra'ī awa rape rupi u'ar, ame'ëja saka. Tupã je'ëha rehe hendu tipe. Pe, ājã ramūi uhyk rahã, ame'ë ke a'e upa mukanim ingi. (Ma'ewyra u'u uwyr, ame'ëja saka.)

²⁰ —Ita ty rupi amō ma'e ra'ī u'ar. Ame'ë riki kuja saka. Tupã je'ëha rehe hendu rahã, hury katu tipe. (Pahar hywōi, ame'ëja saka.)

²¹ Ame'ë Tupã je'ëha ke ipy'a pe pyta ym. Hury wan riki. Tupã je'ëha rehe a'e jurujar katu, a'erehe ame'ë ke amō ta mupyrara rahã, pahar jurujar katuha ke hijar. (Warahy upa ukwa, ame'ëja saka.)

²² —Juruwe ty rupi amō ma'e ra'ī u'ar. Ame'ë riki kuja saka. Tupã je'ëha rehe amō hendu tipe. Ima'e ixoha rehe har a'e ukwa ukwa ixo. “Ma'e ihë a'u ta my? Ma'e ihë amunde ta my?” aja ukwa ukwa ixo. Tamatarer ke a'e matyr tar katu hū tī. A'erehe upa Tupã je'ëha ke mukanim, ame'ëja saka. Upa harāi riki. (A'erehe ma'e i'a ym ame'ëja saka.) Aja rahã amō we Tupã rehe har ukwa tar ym.

²³ —Ywy katu, ame'ë pe amō ma'e ra'ī u'ar. Ame'ë riki kuja saka. Tupã je'ëha rehe hendu. Pe, upa ukwa katu. Aja rahã, amō hymbo rehe i'a katu. Tirī ta

(30) aja hetaha. Amō hymbo rehe heta we hū i'a ihī. Sesen ta (60) aja hetaha. Amō hymbo rehe heta te hū i'a ihī. Sē (100) aja hetaha. (Aja rahā, Tupā rehe har ukwa katu, a'erehe ma'e katu ame'ē ke ma'ema'e katu te hū tī. Hymbo rehe i'a heta ihī, ame'ēja saka) — aja Jesu mujekwa jumu'eha ta pe.

Ahúí aja me'ē ran rehe har

²⁴ Amō myja me'ē ma'e ke my, ame'ē ke Jesu pandu:

—Apo apandu ta pehē pe. Yman rahā, upa katu te ngāma'e ma'ema'eha ke Tupā ukwa ta. Katu ame'ē ke ma'ema'e my? Jaxer ame'ē ke ma'ema'e my? Ame'ē ke ukwa ta. Ame'ē riki kuja saka. Kupixa pe ma'e ra'ī katu ame'ē ke sawa'e jytyt, ahúí aja me'ē ra'ī ke.

²⁵ Amō pytun rahā, amō ta ukwer rahā, kupixa pe sawa'e ruwajan uhyk oho. Pe, ahúí aja me'ē pyter pe ahúí aja me'ē ran ra'ī ke jytyt. Pe, oho.

²⁶ Ahúí aja me'ē tiha oho. Pe, hymbo uhem tate rahā, ahúí aja me'ē ran tiha oho tī.

²⁷ Ame'ē ke miasu ta usak rahā, ijar koty uhyk oho. Pandu ipe: “Sa'e! Nema'e kupixa pe ma'e ra'ī katu ame'ē ke jande jajytyt. Myja me'ē ahúí aja me'ē ran uhem my?” aja ijar pe.

²⁸ Miasu ta pe ijar pandu: “Ihē ruwajan riki jytyt” aja ijar pandu. Miasu ta pandu: “Ahúí aja me'ē ran ke jande jahykí ta jaho my? Aja nde ereputar my?” aja.

²⁹ “Anī. Ahúí aja me'ē ran ke pehykí pemuhem rahā, ahúí aja me'ē'y ke pehykí pemuhem ta my tī. Juja katu te saka.

³⁰ A'erehe mā peja ihī. Ahúí aja me'ē namō ahúí aja me'ē ran pyta. Ahúí aja me'ē itawa ym rahā, mā peja ihī. Itawa rahā, parakyha ta pe ihē apandu ta: ‘Ahúí aja me'ē ran ke pemondok py. Pekakwar. Pe, upa hany. Upa rahā, ahúí aja me'ē ke pemondok tī. Pe, ame'ē ke matyriha renda pe pematyr’ ” aja ijar pandu — aja Jesu pandu.

Amō ma'e ra'ī rehe har (mosata ra'ī)

(Mak 4.30-32; Ruk 13.18-19)

³¹ Amō myja me'ē ma'e ke my, ame'ē ke Jesu pandu tī:

—Kome'ē ywy keruhū pe Tupā kotyhar ta ixo. Ame'ē riki kuja saka. Kupixa pe ma'e ra'ī ta'yr te mi, ame'ē ke sawa'e jytyt. Mosata ra'ī ke.

³² Amō ma'e ra'ī wyr koty te we ta'yriha ame'ē. Ame'ē hywōi. I'y tiha te hū oho rahā, kupixa pyter pe tiha te ame'ē ke a'e. Myra aja tihaha, a'erehe ma'ewyra riki haity mujā ehe. Hākā rehe mujā — aja pandu.

(Aja rahā, Jesu pandu py rahā. Tupā kotyhar ta heta ym te. Ma'e ra'ī ta'yr te mi, ame'ēja saka. I'i atu te rahā, ixotyhar ta heta te hū ta. I'y tiha te hū, ame'ēja saka, aja mujekwa.)

Ma'e mupururukiha rehe har

(Ruk 13.20-21)

³³ Amō myja me'ē ma'e ke my, ame'ē ke Jesu pandu tī:

—Kome'ē ywy keruhū pe Tupā kotyhar ta ixo. Ame'ē riki kuja saka. Ahúí aja me'ē ku'ī pe ma'e mupururukiha ke kūjā mupara. Rar tyryhem mupara. Upa rahā, upa ahúí aja me'ē ku'ī pururuk hū — aja pandu.

(Aja rahā, Jesu pandu py rahā, Tupā kotyhar ta heta ym te. I'i atu te rahā, heta te hū, aja mujekwa.)

Myja me'ē ma'e ke my aja Jesu pandu. Ma'erehe my?

(Mak 4.33-34)

³⁴ Ngā pe myja me'ē ma'e ke my aja jō Jesu pandu pandu.

³⁵ Aja rahā, yman Tupā je'eha rehe panduha ihī, aja me'ē uhyk. Kuja riki:

“Ngã pe ma'e ke ihẽ apandu pandu rahã, myja me'ẽ ma'e ke my aja ihẽ apandu ta.

Kome'ẽ ywy keruhũ Tupã mujã, ame'ẽ ngi har ma'e ke amõ ukwa ym. Ame'ẽ ke ihẽ apandu pandu ta ngã pe” aja Tupã je'ẽha rehe panduha ihĩ. Ame'ẽ panduha uhyk apo 'y.

Ahúi aja me'ẽ ran rehe har Jesu mujekwa

³⁶ Ngã ke Jesu hijar. Pe, hok pe ixẽ oho. Jumu'eha ta jõ uhyk uwyr ehe. Pandu ipe:

—Ahúi aja me'ẽ ran rehe har nde erepandu. Ame'ẽ ke jande pe emujekwa katu — aja ipe.

³⁷ Jesu pandu:

—Ko awa ihẽ tí. Tupã je'ẽha rupi ajur. Ma'e ra'ĩ katu ame'ẽ ke sawa'e jyty. Ihẽ riki ame'ẽ sawa'e ke.

³⁸ Kupixa riki kome'ẽ ywy keruhũ aja saka. Ma'e ra'ĩ katu ame'ẽ riki Tupã kotyhar ta aja saka. Ahúi aja me'ẽ ran riki Satana kotyhar ta aja saka.

³⁹ Ahúi aja me'ẽ ran ra'ĩ ke sawa'e ruwajan jyty. A'e riki Satana. (Ãjã ramũ a'e.) Itawa rahã, ijar matyr. Ame'ẽ riki 'ar rehe angaha uhyk. Parakyha ta riki Tupã je'ẽha rahoha ta ke.

⁴⁰ Ahúi aja me'ẽ ran ke parakyha ta kakwar. Pe, hapy. Aja riki 'ar rehe angaha uhyk ta rahã, (Satana kotyhar ta ke mujy'ar ta tí.) Kuja.

⁴¹ Awa ihẽ tí. Tupã je'ẽha rupi ajur. Pesarahã! Tupã je'ẽha rahoha ta ke ihẽ amondo ta. Parakyha ta aja amondo ta. Kome'ẽ ywy keruhũ pe ihẽ amondo ta. Pe, kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta ngi upa ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ẽ ta ke Tupã je'ẽha rahoha ta mujy'ar ta. Amõ ta pe ngã pandu: “Ma'e peka'u te'eha ke pema'erahã!” aja. Aja pandu ame'ẽ ta ke Tupã je'ẽha rahoha ta mujy'ar ta tí.

⁴² Pe, upa mujy'ar rahã, tata keruhũ renda pe ombor ta. A'ep ahy te hũ ta, a'erehe jixi'u hũ ta. Ahy te hũ, a'erehe hã ke su'u su'u rã.

⁴³ Tupã kotyhar ta anĩ. Tupã je'ẽha rahoha ta mujy'ar ta tí. Pe, jande pái keruhũ koty hury katu te ta. Tupã ixo ame'ẽ pe hury katu te ta. Warahy hendy katu rahã, hury katu awa. Aja Tupã kotyhar ta hury katu te ta. Pehẽ pekwa tar katu rahã, ihẽ apandu ame'ẽ ke rehe pehendy katu ta me'ẽ te'e — aja Jesu pandu.

Kupixa pe ma'e katu ame'ẽ ke amõ mahem

⁴⁴ A'e pandu tí:

—Tupã ixo ame'ẽ pe amõ oho tar katu te hũ. Ame'ẽ riki kuja saka. Kome'ẽ ywy keruhũ pe har kupixa pe tamatarer hũ ke amõ mukanim. Jyty riki. Ame'ẽ ke amõ riki mahem. Pe, amõ renda pe mutyryk. Jyty tí. Hury katu a'e. A'erehe upa ima'e ke a'e muhepy. Pe, ame'ẽ tamatarer pe kupixa ke ijar ngi a'e jo'ok oho. Muhepy. Aja putar katu aja mujekwa — aja Jesu pandu.

(Aja rahã, Tupã ixo ame'ẽ pe oho tar katu te hũ, aja mujekwa. A'erehe upa ima'e ke hijar. Pe, ohoha pyhyk katu. Ame'ẽ riki tamatarer keruhũ 'ar kóty te we katuha, aja Jesu mujekwa katu.)

Pero rehe har

⁴⁵ Jesu pandu tí:

—Tupã ixo ame'ẽ pe amõ oho tar katu te hũ. Ame'ẽ riki kuja saka tí. Pu'yr aja ame'ẽ ke. Pero ke. Ituwyr ame'ẽ. Ma'e ra'ĩ jupu'a. Ame'ẽ ke amõ sawa'e kekar. Kome'ẽ ywy keruhũ muhepyha renda rupi kekar kekar ixo. Katu te ame'ẽ ke kekar.

⁴⁶ Pe, amõ katu te ame'ë ke sawa'e mahem rahã, upa katu te ima'e ma'e ke muhepy. Pe, ame'ë tamatarer pe ame'ë pero ke jo'ok oho. Muhepy. Aja putar katu aja mujekwa — aja Jesu.

(Aja rahã, Tupã ixo ame'ë pe oho tar katu te hũ, aja mujekwa. A'erehe upa ima'e ke hijar. Pe, ohoha pyhyk katu. Ame'ë riki pu'yr hepy te hũ 'ar koty te we katuha, aja Jesu mujekwa katu.)

Kyhapari rehe har

⁴⁷ A'e pandu tĩ:

—Yman rahã, ngã rehe har Tupã ukwa ta. Katu ame'ë ke ma'ema'e my? Ka'u te'eha ke ma'ema'e my? Ame'ë ke a'e ukwa ta. Ame'ë riki kuja saka tĩ. Kome'ë ywy keruhũ pe har ypa pe kyhapari ke pira pyhykiha ta ombor ombor ixo. Upa ma'e pira ke a'eta pyhyk.

⁴⁸ Kyhapari tyryhem rahã, ypa rymy'y rehe hykýi raho. Pe, wapyk rahã, pira ke amõ koty koty matyr. Amõ u'u katu ame'ë ke wasãkã pe mou. U'u ym ame'ë ke ombor.

⁴⁹ Ar rehe angaha uhyk rahã, aja ta tĩ. Tupã je'ëha rahoha ta ohoho. Pe, awa ta pyter ngi katu ym ame'ë ta ke a'eta mujy'ar. Katu ame'ë ta Tupã koty pyta ta.

⁵⁰ Katu ym ame'ë ta anĩ. Tata keruhũ renda pe ombor ta. (Ahy hũ ta,) a'erehe jixi'u hũ ta. (Ahy te hũ ta,) a'erehe hãi ke su'u su'u riki — aja Jesu pandu.

Ma'e pyahu ame'ë ke. Ma'e kwehehar ame'ë ke tĩ.

⁵¹ Jumu'eha ta pe Jesu pandu:

—Upa ame'ë ihẽ apandu ame'ë ke pekwa katu my? — aja.

—Upa jakwa katu — aja Jesu pe.

⁵² Pe, a'e pandu:

—Aja rahã, kuja riki. Mu'eha ukwa katu ame'ë ke, aja saka. Moise je'ëha mu'e ame'ë ta Tupã kotyhar ta aja jumuruwak rahã, ok jar aja saka. Matyriha renda pe ima'ehũ namõ ixo. Pe, ame'ë ngi ma'e pyahu ame'ë ke muhem. Ma'e kwehehar ame'ë ke muhem tĩ. (Ame'ë riki ma'e ke mu'e, ame'ëja saka tĩ) — aja Jesu pandu.

(Aja rahã, Jesu rehe har jete har te jumu'eha ta mu'e ta. Ame'ë riki ma'e pyahu, ame'ë ke muhem, ame'ëja saka. Ymanihar Tupã je'ëha pandu ame'ë ke jete har te mu'e ta tĩ. Kwehehar ame'ë ke muhem, ame'ëja saka tĩ. Aja Jesu mujekwa katu jumu'eha ta pe.)

Jesu ke Nasare ok ta pe har ta putar ym

(Mak 6.1-6; Ruk 4.16-30)

⁵³ Myja me'ë ma'e ke my, ame'ë ke Jesu upa pandu rahã, ame'ë ok ngi oho.

⁵⁴ Hekoha pe a'e jwyr oho, Nasare ok ta pe. Jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe a'e mu'e. Hendu ame'ë ta pandu:

—Mã! My riki ukwa katuha pyhyk my? Awa a'e ke mu'e my? (Jakwa ym jande.) Marã ka ym amõ ma'eha, ame'ë ke a'e ma'ema'e katu te. Mã! Jande aja awa te'e a'e tĩ. Myja ame'ë ke ma'ema'e my? (Jakwa ym tĩ.)

⁵⁵ Myra rehe ma'eha ame'ë ra'yr Jesu. Mari membyr a'e. Imu ta kohĩ tĩ, jande rekoha pe. Tian. Jose amõ tĩ. Jun amõ tĩ. Simã amõ tĩ.

⁵⁶ Upa hendyr ta jande rekoha pe ixo tĩ. My ngi upa ima'e ukwa katuha ke a'e pyhyk my? (Jande jakwa ym) — aja Jesu rehe har pandu.

⁵⁷ A'erehe Jesu ke a'eta putar ym. (A'erehe a'eta pe Jesu pandu:)

—Tupã je'ëha pandu ame'ë ke upa amõ ok ta pe har ta putar katu. Hekoha te pe har ta anĩ. Putar ym. Katu ym aja usak ehe. Ianam ta aja tĩ. Katu ym aja usak ehe tĩ. (Aja ihẽ ke ihẽ rekoha pe har ta putar ym tĩ) — aja Jesu.

⁵⁸ Awa te'e a'e, aja jō a'eta ukwaha naī. A'erehe a'ep pe har ta jurujar ym ehe. A'erehe marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke heta a'e ma'e ym. (Aja a'e ke kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e aja Jesu mujekwa tar ym a'ep pe har ta pe.)

14

Juā mujahukiha manō ame'ē rehe har
(Mak 6.14-29; Ruk 9.7-9)

¹ Jesu ke amō ta putar ym. Arahā Jesu ma'ema'eha rehe har Ero hendu. A'e riki ngariréi ywy pe har tama'e kapitam.

² Inamō ixo ame'ē ta pe a'e pandu:

—Jesu riki Juā mujahukiha ke. Juā ke manōha ngi Tupā mukwera katu muhem tī. A'erehe pyrātā te ha namō ma'e ke Jesu ma'ema'e katu. Marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke ma'ema'e katu — aja Ero ukwaha naī.

³⁻⁴ Amukwehe te kuja ixo. Ero mu ixo. Her Siri. Siri rakehar rer Erondi. Ame'ē imu rakehar ke Ero jo'ok raho ingi. A'erehe Juā pandu ipe:

—Peja ym. Ne mu rakehar namō nde erexo rahā, katu ym tiki — aja Ero pe pandu.

Ame'ē panduha ke Erondi putar ym. A'erehe Ero pe kūjā pandu:

—Kyndaha pe Juā ke ekynda eraho — aja ixawa'e pe.

A'erehe sonda ta pe Ero pandu:

—Juā ke pepyhyk peho. Pepukwar, pe, kyndaha pe pekynda peraho — aja riki.

⁵ A'e ke Ero jukwa ta tipe. Juā riki Tupā je'ēha pandu ame'ē ke aja jundéu awa ta ukwa katu. Juā ke jukwa rahā, jundéu awa ta parahy ta. A'erehe Ero kyje. Jundéu awa ta ngi kyje. A'erehe jukwa ym we rī.

⁶ (Pe, jukwaha angaha rehe uhyk 'y.) Yman imāi pusu ngi Ero u'ar. Ame'ē u'ariha ke ukwa ukwa uī ngā. A'erehe huryha amō ta mujā. Arahā Erondi membyr riki purahāi. Imembyr kūjā ke. Ame'ē rehe Ero usak rahā, hury katu.

⁷ (A'erehe kūjātāi pe a'e pandu:)

—Ma'e ke nde ereputar ame'ē ke nde pe ihē ame'ē ta. Jete katu te atu ihē apandu. Ihē ame'ē ta nde pe. Jete katu te atu ihē apandu ym rahā, mā peja Tupā ihē ke jukwarahā! — aja Ero pandu.

⁸ Pe, kūjātāi pe imāi pandu: “Juā ākā ke epandu ipe, Ero pe” aja. A'erehe kūjātāi pandu:

—Juā mujahukiha ākā ihē aputar. Ita paratu 'ar pe ihē pe erur apo — aja Ero pe.

⁹ Ame'ē ke rehe Ero hendu rahā, pyai riki. Juā ke jukwa tar ym, a'erehe pyai tipe. A'e pandu ramō: “Ma'e ke nde ereputar ame'ē ke ihē ame'ē ta nde pe” aja kūjātāi pe. Ame'ē ke rehe upa inamō ixo ame'ē ta hendu tī. Panduha aja ma'e ym rahā, huxī ta. A'erehe sonda ta pe pandu:

—Kūjātāi putar ame'ē ke pema'e peho — aja Ero.

¹⁰ A'erehe sonda ta ke kyndaha pe mondo. Pe, a'eta Juā ākā ke mondok ingi.

¹¹ Ita paratu 'ar pe iākā ke sonda ta werur. Pe, kūjātāi pe me'ē. Ame'ē ke imāi pe kūjātāi raho. (A'erehe Juā manō te, aja Erondi ukwa katu 'y.)

¹² Juā namō jumu'e ixo ame'ē ta kyndaha pe oho. Hete ke raho ingi. Pe, jytym raho. Upa rahā, Jesu pe a'eta pandu oho. “Juā ke sonda ta jukwa” aja Jesu pe pandu oho.

5.000 hetaha ta pe ngā mi'u ke Jesu me'ē
(Mak 6.30-44; Ruk 9.10-17; Juā 6.1-14)

¹³ “Juã ke amō ta jukwa” aja Jesu hendu rahã, jarusu keruhũ pe opor oho. Y ruwái rehe oho. Awa nixói te ame'ë pe oho. Jesu oho ame'ë ke rehe ngã hendu. A'erehe ok ta ke hijar, pe, awa rape rupi wata oho. Jesu oho, a'ep a'eta oho tĩ.

¹⁴ Jarusu keruhũ ngi uhem oho rahã, heta ngã rehe Jesu usak. Pyrara a'e usak ngã rehe. Pe, ahy ixo ame'ë ta ke mukatu.

¹⁵ Ka'aruk koty rahã, jumu'eha ta uhyk ehe. Pandu ipe:

—Ka'aruk te apo. Ko awa nixói te ame'ë ke ko. Ngã ke emondo sengi. Paite ok ta rupi imi'u ke a'eta jo'ok ta oho — aja Jesu pe.

¹⁶ A'e pandu:

—Anĩ. Ame'ë ke pehẽ atu peme'ë ngã pe. Aja rahã, a'eta oho ym ta — aja Jesu.

¹⁷ Jumu'eha ta pandu:

—Mbeju ke awa po wajar peteĩhar upa jō kohĩ. Pira ka'ë mokõi jō kohĩ tĩ. Marã ka ym ngã rehe uhykiha.

¹⁸ —Ame'ë ke ihẽ pe perur — aja Jesu.

¹⁹ Ngã pe Jesu pandu:

—Kãpĩ 'ar pe upa pewapyk — aja.

Pe, mbeju awa po wajar peteĩhar upa a'e pyhyk, mokõi pira ka'ë namō. Ywa rehe a'e ma'ã. Pe, pandu:

—Ne jō riki katu te me'ë ke. Jande mi'u ke jande pe nde eremuwyr katu — aja Tupã pe.

Pe, mbeju ke a'e mopok. Ame'ë ke jumu'eha ta pe me'ë. Pandu:

—Ngã pe peme'ë me'ë peraho — aja Jesu.

²⁰ Upa ngã u'u. Uhyk ngã u'u. Pyta we ame'ë ke jumu'eha ta matyr matyr. Wasãkã pe matyr. Wasãkã kuja, awa py mokõi hetaha a'eta matyr.

²¹ Upa ngã u'u. Sawa'e ta u'u. Kũjã ta u'u tĩ. Ta'yn ta u'u tĩ. Sawa'e ta jō hetaha manga rahã, 5.000 sawa'e ta hetaha.

Y 'ar rupi Jesu wata te'e

(Mak 6.45-52; Juã 6.15-21)

²² Jumu'eha ta pe Jesu pandu:

—Hok pe ngã ke ihẽ amujywyр ta amondo axo rahã, ypa ruwái rehe peho. Jarusu keruhũ pe peho. I'i atu rahã we, ihẽ aho ta kÿ — aja riki.

²³ Jarusu keruhũ pe jumu'eha ta opor oho. Pe, oho ingi. Pe, amō ta pe pandu:

—Pehẽ rok pe pejywyр peho — aja ngã pe.

Upa ngã hijar oho rahã, ywy'ã 'ar pe jeje Jesu oho. Tupã namō a'e pandu pandu oho. Pytun ramō rahã, a'ep jeje a'e ihĩ.

²⁴ Arahã, ypa pyter pe jarusu keruhũ ihĩ. Ywytuhu juwapi uwyр ehe. A'erehe y kotok nupã hũ ehe.

²⁵ Sapukái je'ë tate rahã, Jesu uhyk uwyр ixo a'eta rehe. Y 'ar rupi a'e pyrũ oho ixo.

²⁶ Ame'ë ke rehe jumu'eha ta usak rahã, mukahem hũ ingi. Kuja pandu:

—Ãjã riki peme'ë — aja ukwaha naĩ.

Ahem hũ tĩ.

²⁷ Pahar a'eta pe Jesu pandu:

—Anĩ. Ihẽ te'e ko. Pemukahem ym ihẽ ngi! Pehẽ py'ahu te'e — aja Jesu.

²⁸ Pe, Petu pandu:

—Sawa'e! Nde te rahã, ihẽ pe epandu: “Y 'ar rupi ihẽ koty ejur” aja epandu — aja Jesu pe.

²⁹ —Ejur! — aja Jesu ipe.

Pe, jarusu keruhū ngi Petu uhem oho. Pe, y 'ar rupi Jesu koty a'e wata we oho tipe.

³⁰ Ywytu keruhū jupeju hū. Ame'ē ke a'e ukwa rahā, kyje a'e ingi. A'erehe y pe a'e jypyypyk. Hātā pandu:

—Sawa'e! Ihē ke epyhyk! — aja Jesu pe.

³¹ Pahar ipo ke Jesu pyhyk. Pandu ipe:

—Mā! Tapijar te'e we nde erejuru jar katu ta me'ē te'e. Ma'erehe ihē rehe nde erejuru jar ym my? Katu ym aja — aja Jesu pandu.

³² Jarusu keruhū pe a'eta mokōi opor oho. Pe, ywytu hu ke putu'u.

³³ Jarusu keruhū pe jumu'eha ta ihī. Jesu rehe a'eta py'a ke moī moī katu. A'eta pandu:

—Jete har te riki. Tupā ra'yr nde — aja jumu'eha ta.

Jenesare ywy pe ahy ixo ame'ē ta ke Jesu mukatu

(Mak 6.53-56)

³⁴ Ypa ke a'eta aha oho rahā, Jenesare ywy pe uhyk oho.

³⁵ A'ep pe har ta usak ehe rahā, pandu:

—Ko Jesu uhyk uwyr — aja.

A'erehe ame'ē renda juramā rupi amō ta pandu oho:

—Jesu pete'e ixo. Upa ahy ixo ame'ē ta ke peraho ipe — aja.

A'erehe Jesu pe ahy ixo ame'ē ta ke ngā werur.

³⁶ Jesu pe ngā pandu:

—Mā peja nema'e mundeha rehe ahy ixo ame'ē ta pyhyk. Mā peja mundeha apyr rehe jō pyhyk — aja riki.

Pe, ima'e mundeha ke pyhyk ame'ē ta upa katu te katu oho.

15

Jundéu ramūi je'ēha rehe har

(Mak 7.1-13)

¹ Ajame'ē ke parise ta uhyk uwyr ehe. Moise je'ēha mu'e ame'ē ta aja tī. Uhyk uwyr ehe tī. Jerusarē ok ta ngi Jesu rehe uhyk uwyr. A'eta pandu ipe:

² —Ma'erehe jande ramūi mu'e ame'ē ke rehe nema'e jumu'eha ta hendu ym my? Ame'ē ta u'u rahā, jande ramūi mu'e, aja ipo ke a'eta kutuk ym riki. Katu ym aja — aja Jesu pe.

³ Pe, parise ta pe Jesu pandu:

—Pehē tī. Tupā pandu ame'ē ke rehe pehendu ym tī. Pe, pehē atu pemu'e ame'ē ke rehe pehendu katu. Katu ym aja.

⁴ Tupā pandu:

“Nde pái rehe epy'a katu. Ne māi rehe aja tī. Epy'a katu tī” aja riki.

—Amō we tī:

“Papa! Nde jaxer' aja amō pandu rahā, ame'ē ke jundéu awa ta jukwa ta me'ē te'e.

'Māi! Nde jaxer' aja pandu rahā, aja tī. (Aja rahā, ipái ta rehe ipy'a ym, ame'ēja saka.) Ame'ē ke jukwa tī” aja Tupā pandu.

⁵ —Apo amō koty pemu'e. Ma'e ke pehī. Ame'ē namō ipái ta rehe usak katu ta me'ē te'e. Anī. “Ko Tupāma'e apo 'y. Tupā pe ihē ame'ē ta, ame'ēja saka. A'erehe pehē pe ihē ame'ē ym ta apo 'y” aja ipái ta pe.

⁶ Aja rahā, ame'ē namō ipái ta rehe usak ym ta apo 'y. Aja rahā, Tupā pandu ame'ē ke rehe pehendu ym. “Nde pái rehe epy'a katu” ame'ē rehe pehendu ym. Anī. Pehē pemu'e ame'ē ke rehe pehendu katu. Katu ym aja.

7 Parise ta! Moise je'ēha mu'e ame'ē ta! Mokōi pekwa ha pereko ame'ē ta ke pehē! Yman pehē rehe har Isai mujekwa. Ame'ē riki jetehar te ke. Kuja a'e mupinin. Tupā pandu:

8-9 “Peme'ē ta riki ihē pe pandu: ‘Ne jō riki katu te me'ē ke' aja tipe. Anī. Hendu ym ihē je'ēha rehe. Ihē rehe ipy'a ke a'eta moī moī ym tī. Hamūi ta je'ēha ke a'eta mu'e ixo. Kome'ē riki Tupā je'ēha aja a'eta mu'e naī’ aja Tupā pandu. Aja Isai mupinin.

—Aja riki pehē tī. (Tupā je'ēha rehe pehendu ym tī) — aja parise ta pe Jesu pandu. Moise je'ēha mu'e ame'ē ta pe pandu tī.

Ma'e mujaxeraha rehe har
(Mak 7.14-23)

10 Ngā pe Jesu pandu:

—Se pehē pejur. Pehendurahā! Aja rahā, pekwa katu ta. Ipo kutukiha rehe har amujekwa ta.

11 Ma'e ke juru pe amō moī. Ipo pe moī. Ame'ē ke amō py'a ke mujaxer ym. Anī. Ma'e ke amō pandu ame'ē ke juru ngi uhem, ame'ēja saka. Ame'ē riki ipy'a jaxeraha ke mujekwa katu — aja ngā pe.

12 Pe, jumu'eha ta jō uhyk uwyr ehe. Pandu ipe:

—Parise ta pe ymanihar Tupā je'ēha ke nde erepandu ramō. Arahā nde rehe a'eta parahy riki. Ame'ē ke nde erekwa my? — aja Jesu pe.

13 A'e pandu:

—A'e tŷ. Akwa riki. Pesarahā! Ihē pái keruhū riki ywatehar a'e. Parise ta mu'e ame'ē ke ma'eywa'y aja saka. Ma'eywa'y ke ihē pái keruhū jyty m rahā, ame'ē ke a'e hykýi muhem ta. (Aja rahā, parise ta mu'e naī, ame'ē ke upa a'e mukanim ta, aja mujekwa.)

14 Ame'ē parise ta rehe har pekwa pekwa ym pexo. Eha ym te ame'ē tama'e kapitā ta ke a'eta. Eha ym te, ame'ēja saka riki. Eha ym te ame'ē ke amō eha ym te ame'ē hykýi raho rahā, mokōi riki janāha pe oho ta — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

15 Amō py'a ke mujaxer, ame'ē rehe har Petu pandu:

—Ma'e amō u'u ame'ē ke rehe har nde erepandu. Ame'ē ke jande pe emujekwa katu. Jakwa ym — aja ipe.

16 Jesu pandu:

—Mā! Amō ta aja pekwa ym my tī.

17 Pekwa ta me'ē te'e. Amujekwa ta. Ma'e ke amō juru pe moī rahā, ame'ē ke u'u. Pe, pusu pe oho. A'engi ka'a rahā, uhem tī.

18 Pe, ma'e ke jurukwar ngi uhem rahā, ame'ē riki ma'e pandu, ame'ēja saka. Aja rahā, ipy'a ngi muhem, ame'ēja saka. Ame'ē riki amō ke jaxeraha mujekwa.

19 Ipy'a pe upa ma'e ka'u te'eha ke ukwa ukwa ixo. Pe, ukwa ukwa ixo ame'ē ke a'e ma'ema'e tī. Ko amō ke jukwa tar katu. Amō kūjā rehe ka'u te'e tī. Amō sawa'e rehe ka'u te'e tī. Amō ka'u te'eha ma'ema'eha ke putar katu tī. Amōma'e ke mukanim tar katu tī. Te'e pandu tar katu tī. Amō rehe juru ai tar katu tī. Upa aja ukwa ukwa ixo rahā, ame'ē ke ma'ema'e ta tī. Katu ym aja.

20 Upa ame'ē riki amō ke mujaxer ai. Ipy'a ke juhyk ym, aja ixo. Hamūi ta mu'e, aja ipo ke amō kutuk ym ha namō ma'e ke u'u rahā, ame'ē ke amō py'a jaxeraha mujekwa ym — aja Jesu pandu jumu'eha ta pe.

Jundéu awa aja ym ame'ē jurujar katu ehe
(Mak 7.24-30)

21 A'engi Jesu oho, jumu'eha ta namō. Pe, amō ywy pe oho. Tir ok ta rake ame'ē pe oho. Sinō ok ta rake ame'ē ywy tī.

²² Ame'ë ywy pe har uhyk uwyr ehe. Kūjā ke a'e. Jundéu awa aja ym ame'ë ke a'e. Hekoha te riki amō ywy ke. Kanaā ywy ke. Jesu pe a'e pandu:

—Sa'e! Ndawi rainō ke nde. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ë ke nde. Pyrātāha namō nde erexo, a'erehe ihē membyr ke nde eremukatu katu, aja akwa katu. A'erehe ihē rehe epyrara esak! Ihē membyr py'a rehe ājā ihī, a'erehe māte ixo — aja kūjā pandu.

²³ Jesu pandu ym te ipe. Jumu'eha ta uhyk uwyr ehe. Pandu:

—Imembyr emukatu. Pe, emondo sengī. Jande raikwer rupi kūjā wata ixo. Mutyapu hū riki. Jixi'u hū riki — aja Jesu pe.

²⁴ A'e pandu:

—Jundéu awa ta pe jō ihē ke Tupā mondo, a'erehe ihē amukatu tar ym. Jundéu awa aja ym kūjā. Jundéu awa ta riki arapuharan ta kanim, ame'ēja saka riki. Tupā ke hijar oho, a'erehe kanim oho, ame'ēja saka — aja Jesu.

²⁵ Ame'ë ke rehe kūjā hendu rahā, uhyk uwyr ehe. Ipyrarāi pe wapyk uī. (Aja sawa'e katu te ame'ë ke kohī, a'erehe hendu katu ehe aja mujekwa.) Pandu ipe:

—Sa'e! Ihē rehe epyrara esak. Ihē membyr emukatu — aja Jesu pe.

²⁶ A'e pandu:

—Ta'yn ta mi'u ke jawar ta pe ombor rahā, katu ym — aja kūjā pe. (Aja rahā, jundéu awa tama'e ke jundéu awa aja ym ame'ë ta pe me'ë rahā, katu ym, aja Jesu mujekwa.)

²⁷ Kūjā pandu:

—Sa'e! Ame'ë riki jetehar te ke. Anī we rī. Ijarma'e myrape 'ar ngi u'ar ame'ë ke jawar ta u'u riki — aja ipe. (Aja rahā, jawar aja ma'e katu ame'ë ke rehe kūjā harō ta, aja mujekwa katu.)

²⁸ Pe, kūjā pe Jesu pandu:

—Ihē rehe nde erejuruar katu te. Ne membyr ke ihē amukatu ame'ë ke nde e reputar. Ame'ë ke ihē ama'e ta kŷ — aja ipe.

Arahā imembyr upa katu oho 'y.

Heta ngā ke Jesu mukatu

²⁹ A'engi Jesu oho tī. Ypa rymy'y rake rupi wata ixo. Ngariréi ame'ë ypa ke. Pe, ywy'ā rehe jupir rahā, wapyk.

³⁰ Heta ngā uhyk uwyr ehe. Ahy ixo ame'ë ta ke a'eta werur. Wata katu ym ame'ë ta ke werur tī. Eha ym te ame'ë ta ke aja tī. Werur ipe tī. Ipy pyrātā ame'ë ta ke aja tī. Je'engai ame'ë ta ke aja tī. Werur ipe tī. Heta ahy ixo ame'ë ta ke werur ipe. Jesu py rake mou. Pe, upa ame'ë ta ke a'e mukatu.

³¹ Je'engai ame'ë ta pandu pandu katu. Ipy pyrātā ame'ë ta wata katu tī. Wata katu ym ame'ë ta wata katu tī. Eha ym te ame'ë ta upa ma'e ke rehe ma'ā katu tī. Ma'e ke rehe usak katu tī. Upa aja ngā usak rahā, pandu:

—Mā! Katu te hū! — aja riki.

Pandu tī:

—Ne jō riki katu te me'ë ke — aja Tupā pe.

Tupā rehe ipy'a ke jundéu awa ta moī moī. Ame'ë Tupā pe ngā pandu: “Ne jō riki katu te me'ë ke” aja.

4.000 hetaha ma'e ke u'u

(Mak 8.1-10)

³² Jumu'eha ta pe Jesu pandu:

—Se pejur pehē! Pesarahā! Peme'ë heta ame'ë ta ihē namō ixo. Mahapyr ukwer apo. Ngā mi'u nixōi ngā pe. A'erehe ngā rehe apyrara ihē asak. Hok pe amujywyr amondo rahā, myjahyha ixangwer ym. Ngā mi'u ke ihē ame'ë ym rahā, hok pe amujywyr tar ym amondo — aja.

³³ Jumu'eha ta pandu ipe:

—Se awa nixói te ame'ë pe jande jaxo. Myja me'ë heta ame'ë ta pe ngã mi'u ke jame'ë ta my? My ngi jajo'ok ta my? — aja Jesu pe.

³⁴ A'e pandu:

—Myja hetaha mbeju namō pexo my? — aja.

A'eta pandu:

—Kuja, awa po wajar mokōi hetaha kohi. Pira ka'ë ta'yr mi kohi tī — aja.

³⁵ Pe, ngã pe Jesu pandu:

—Upa pewapyk! Ýwy rehe pewapyk — aja.

³⁶ Pe, mbeju ke a'e pyhyk, pira ka'ë namō. Pe, Tupã pe a'e pandu:

—Ne jō riki katu te me'ë ke. Jande mi'u ke jande pe nde eremuwyr katu — aja Jesu pandu.

Mbeju a'e mopok. Pira ka'ë mupen tī. Ame'ë ke jumu'eha ta pe me'ë me'ë. Pandu:

—Ngã pe peme'ë me'ë peraho — aja.

Pe, jumu'eha ta me'ë me'ë raho.

³⁷ Pe, upa ngã u'u. Uhyk ngã u'u. Pyta we ame'ë ke jumu'eha ta matyr matyr. Wasākã pe matyr. Kuja wasākã, awa po wajar mokōi hetaha a'eta matyr.

³⁸ Sawa'e ta u'u. Kūjã ta u'u tī. Ta'yn ta u'u tī. Sawa'e ta hetaha ke jō amō manga rahã, kuja, 4.000 sawa'e ta hetaha.

³⁹ Pe, ngã ke Jesu mujwyr mondo, hok pe. Pe, jarusu keruhū pe a'e opor oho, jumu'eha ta namō. Pe, amō ywy pe oho, Mangandã ywy pe.

16

Marã ka ym amō ma'eha, ame'ë ke Jesu ma'e

Ame'ë ke amō ta usak tar katu

(Matéu 12.39; Mak 8.11-13; Ruk 12.54-56)

¹ Amō parise ta uhyk uwyr ehe, Jesu rehe. Moise je'ëha mu'e ame'ë ta uhyk uwyr ehe tī. Johu ngã pandu ipe:

—Marã ka ym amō ma'eha, ame'ë ke mã peja ema'e. Ywa rehe ma'e ke ema'e. Nde erema'e rahã, nde ke Tupã muwyr aja jakwa katu ta — aja Jesu pe.

A'eta jurujar tar ym. Jesu jawy rahã, marã ka ym ma'eha rahã, a'e ke Tupã muwyr ym, aja ngã pe pandu ta tipe. A'erehe a'eta manga tipe.

² Jesu pandu:

—[Warahy wapyk tate rahã, pepandu: “Ywa riki pirã, a'erehe koī warahy katu ta” aja.

³ Pytuniwe pepandu: “Ywa riki pirã. (Aman pihun tī.) A'erehe apo aman ukyr ta” aja. Mã! Aman ukryha rehe har pekwa. Ywa rehe pesak rahã, pekwa. Ihë rehe har anī. Ihë ke Tupã muwyr ame'ë ke pekwa ym. Marã ka ym amō ma'eha, ame'ë ke pyrãtãha namō ihë ama'ema'e. Ame'ë ke rehe pesak tipe. Anī. Ihë riki Tupã muwyr ame'ë ke ihë aja pekwa ym.]

⁴ Mã! Katu ym pehë. Tupã rehe har pekwa ym tī. Marã ka ym amō ma'eha, ame'ë ke pyrãtãha namō ihë ama'ema'e. Ame'ë ke rehe pesak tar katu. Anī. Ihë amujesak ym ta pehë pe. Kuja jō ihë amujekwa ta pehë pe. Yman Jon pira keruhū pusu rehe ihī. Mokōi a'ep ukwer. Pe, katu jwyr tī. Aja rahã, a'e ke Tupã mondo, aja mujekwa ngã pe. Aja ihë tī — aja Jesu pandu.

(Jon aja Jesu tī. Jesu manō te rahã, katu jwyr ta tī. Manōha ngi kwera katu uhem tī. Aja rahã, Jesu ke Tupã muwyr, aja mujekwa katu tī.)

Upa pandu rahã, parise ta ke Jesu hijar oho. Amō koty oho.

*Parise tama'e mupururukiha rehe har
(Mak 8.14-21)*

⁵ Jarusu keruhū pe ypa ruwái koty jumu'eha ta oho rahā, mbeju ke raho ym. Harái riki.

⁶ Pe, Jesu pandu:

—Pesak katu pe'am! Mbeju mupururukiha ke pepyhyk ym, parise tama'e ke. Moise je'ēha mu'e ame'ē tama'e ke aja tī. Pepyhyk ym tī — aja jumu'eha ta pe.

⁷ A'eta pandu pandu a'eta jupe:

—Mbeju ke jande jarur ym, a'erehe aja Jesu pandu — aja pandu a'eta jupe.

⁸ A'eta pandu pandu a'eta jupe, ame'ē ke Jesu ukwa, a'erehe pandu:

—Mbeju ke peharái, ame'ē rehe har pepandu ym pexo. Mā! Pehē mi'u ke ihē riki ame'ē katu, ame'ē rehe pejurujar ym riki. Kātu ym aja.

⁹ Pehē mi'u ke ihē ame'ē katu, pehē pe, ame'ē ke pekwa ta me'ē te'e. Kuja, 5.000 sawa'e ta hetaha pe mbeju awa po wajar petēihar upa ihē amopok. Pe, ihē ame'ē. Ame'ē rehe har pekwa pekwa pexo. Pyta ame'ē ke heta wasākā pemutyryhem. Ame'ē rehe har pekwa pekwa pexo tī.

¹⁰ Amō we tī. Kuja, 4.000 sawa'e ta hetaha pe mbeju awa po wajar mokōi ihē amopok. Ihē ame'ē. Ame'ē rehe har pekwa pekwa pexo tī. Pyta ame'ē ke heta wasākā pemutyryhem tī. Ame'ē rehe har pekwa pekwa pexo tī.

¹¹ Mbeju rehe har ihē apandu ym riki. Mā! Ame'ē ke pekwa ym. Parise tama'e mupururukiha rehe pesak te'e kŷ. Sanduse tama'e mupururukiha rehe aja tī. Pesak te'e kŷ tī — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

¹² Arahā jumu'eha ta ukwa katu. Mbeju ke mupururukiha amō moī. Ame'ē rehe har Jesu pandu ym, aja a'eta ukwa. Parise ta mu'e ame'ē ke mbeju mupururukiha aja saka. Ame'ē ta mu'e ame'ē ke rehe usak te'e kŷ. “Pejumu'e ym” aja mujekwa. Moise je'ēha mu'e ame'ē ta ke rehe aja tī. “Pesak te'e kŷ. Pejumu'e ym tī” aja a'eta ukwa tī.

*Jesu rehe har Petu pandu
(Mak 8.27-30; Ruk 9.18-21)*

¹³ Sesaréi Siri ok ta rake amō henda túi. A'ep Jesu oho. Arahā jumu'eha ta pe a'e pandu:

—Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Ihē rehe har amō pandu rahā, myja pandu my? — aja.

¹⁴ A'eta pandu:

—Kuja amō ta: “Juā mujahukiha ke nde” aja je. Amō ta: “Eri nde. Ymanihar Tupā je'ēha pandu ame'ē ke” aja je. Amō ta: “Jeremi nde” aja tī. Amō ta: “Amō Tupā je'ēha pandu ame'ē ke nde” aja je — aja ipe.

¹⁵ Jesu pandu:

—Pehērahā! Myja me'ē ihē rehe har pekwa my? — aja.

¹⁶ Simā Petu pandu:

—Kirisutu nde. Tupā mu'am ame'ē ke nde. Tupā ra'yr ke nde. Tupā riki uhā te hū ame'ē ke a'e — aja ipe. (“Tupā mu'am ame'ē ke” aja pandu rahā: “Kapitā keruhū” aja mu'am, aja mujekwa katu.)

¹⁷ —Katu tiki, Simā. Juā ra'yr nde. Ihē rehe har jete har te nde erekwa. Ame'ē ke kome'ē ywy keruhū pe har mujekwa ym nde pe. Anī. Ihē pái keruhū nde pe mujekwa. Ywa pe har a'e.

¹⁸ Petu! Ko apandu nde pe. Ita aja saka nde. Ihē rehe har nde erepandu, a'erehe amō amō we hū ngā ke ihē amu'e katu ta. (Aja rahā, ihē rehe a'eta jurujar katu ta.) Pe, a'eta manō tipe rahā, pyta ym ta. Yman rahā, kwera katu ta uhem tī.

¹⁹ Ihê je'êha ke nde pe ihê amondo. Pe, ihê je'êha rupi nde erepandu rahã, ihê rehe amô ta jurujar katu ta. Nde erepandu: "Peme'ê ema'e ym." Aja rahã, ame'ê ma'eha ke Tupã putar ym tî. Nde erepandu: "Ere. Peme'ê katu." Aja rahã, ame'ê ma'eha ke Tupã putar tî — aja Jesu pandu.

²⁰ Pe, jumu'eha ta pe Jesu pandu:

—Ihê riki Kirisutu. Kapitã keruhû aja Tupã mu'am ame'ê ke ihê. Ame'ê rehe har amô ta pe pepandu ym — aja Jesu.

Jesu ke amô ta mupyrara ta
(Mak 8.31-33; Ruk 9.22)

²¹ Arahã har jumu'eha ta pe Jesu mujekwa katu:

—Jerusarê ok ta pe ihê aho ta me'ê te'e. Ihê ke jundéu awa tamûi ta mupyrara hû ta. Jundéu awa tama'e pa'ihu ta aja tî. Moise je'êha mu'e ame'ê ta aja tî. Mupyrara hû ta ihê ke tî. Pe, ihê ke jukwa ta. Mokôï aker rahã, mahapyrihar wera rahã, ihê ke Tupã mukwera katu ta muhem — aja riki.

²² Jumu'eha ta ngi Jesu ke Petu hykýi raho. Pe, pandu ipe:

—Anî. Sawa'e! Aja ym ta. Nde ke amô ta jukwa ym ta. Tupã putar ym aja — aja Jesu pe naî.

²³ Pe, Petu koty Jesu uwak. Pandu ipe:

—Mã! Nde riki Satana aja saka. (Ãjã ramûi a'e.) Ihê ruwajan aja saka. Eho ihê ngi. Nde erekwa erekwa exo, ame'ê ke Tupã muwyr ym riki. Sawa'e ukwaha namô nde erepandu. A'erehe ihê ke nde eremupyta tar katu naî. Katu ym aja — aja ipe.

Jesu kotyhar ta ke
(Mak 8.34-9.1; Ruk 9.23-27)

²⁴ Jumu'eha ta pe Jesu pandu:

—Ihê namô amô ixo tar katu rahã, ima'e putariha ke hijar. Pe, Tupã putar ame'ê ke ma'ema'e ta me'ê te'e. Pe, ihê namô oho.

²⁵ Amô manô tar ym. A'erehe a'e pandu: "Anî. Jesu rehe ajurujar ym ihê" aja. Aja rahã, Tupã namô ixo ym te ta. Ihê rehe amô jurujar katu, a'erehe a'e ke amô ta jukwa. Aja rahã, Tupã namô aja te'e ta a'e ixo.

²⁶ Upa katu te kome'ê wyw keruhû pe ma'e katu ame'ê ke ihî. Ame'ê ke amô jo'ok. Matyr hû tî. Pe, manô rahã, Tupã namô ixo ym te ta. Aja rahã, marã ka ym katuha. Uhãha rehe marã ka ym ma'e ke muhepyha. Nixóï te ma'e.

²⁷⁻²⁸ —Ywa ngi ihê ajywyr ta tî. Awa ihê tî. Tupã je'êha rupi ajur. Ihê pái keruhû katuha namô ajywyr ta. Tupã je'êha rahoha ta namô ajywyr ta. Arahã ma'e katu ame'ê ke ihê ame'ê me'ê ta. Katu ame'ê ke amô ma'ema'e katu rahã, ame'ê pe ihê ame'ê hû ta. Katu ame'ê ke amô ma'ema'e we mi rahã, ame'ê pe ihê ame'ê we mi ta tî. Aja myja me'ê amô ma'ema'e, aja ihê ame'ê ta ipe.

—Ko apandu katu pehê pe. Se amô ta ixo. Ihê riki kapitã keruhû, aja a'eta usak ta ký. Ame'ê ke usak ym rahã we, manô ym we ta rî — aja Jesu pandu.

17

Amô koty Jesu uwak
(Mak 9.2-13; Ruk 9.28-36)

¹ Awa po wajar peteï ukwer rahã, ywy'ã keruhû 'ar pe Jesu jupir oho. Petu ke a'e raño tî. Tian amô tî. Imu amô tî. Her Juã. A'eta jô oho.

² A'eta usak ixo ehe rahã, amô koty Jesu uwak. Warahy hendyha aja huwa ke hendy. Ima'e mundeha riki ituwyr te tî. Hendy hû.

³ Pe, Moise ta rehe mahapyr jumu'eha ta usak. Jesu namô Moise pandu pandu u'am. Eri amô tî.

⁴ Pe, Petu pandu:

—Sawa'e! Ko jande ja'am. Katu tiki. Nde ereputar rahā, xipa ihē amujā ta. Mahapyr amujā ta. Nde pe amō. Moise pe amō tī. Eri pe amō tī. (Aja rahā, pepyta we ta rī) — aja riki.

⁵ Ame'ē ke Petu pandu u'am rahā, ywa takāxīha hendy ame'ē ke jupyk. Pe, ame'ē ngi panduha uwyr:

—Ko riki ihē ra'yr. Ihē apy'a katu ehe ame'ē ke a'e. Ihē ke a'e muhury katu. A'e pandu ame'ē ke rehe pehendu katu — aja.

⁶ Ame'ē ke rehe jumu'eha ta hendu rahā, mukahem riki. Pe, wyw rehe u'ar oup. Ywy koty huwa ke ihī.

⁷ Mahapyr sawa'e ta rehe Jesu uhyk uwyr. Ipo ke mujar Petu ta rehe. Pe, pandu:

—Pepu'am! Pekyje ym ingi! — aja.

⁸ A'erehe a'eta ma'ā tī. Nixói awa. Jesu rehe jō a'eta usak.

⁹ Ywy'ā keruhū ngi wyjy uwyr ixo rahā, Jesu pandu:

—Pesak ramō ame'ē ke amō ta pe pepandu ym te. Moise ta namō ihē apandu ame'ē ke. Manōha ngi ihē ke Tupā mukwera katu ta muhem. Arahā jō pepandu katu — aja.

¹⁰ (Eri rehe Petu ta usak ramō,) a'erehe Jesu pe pandu:

—Nde riki Kirisutu. Nde ndutar koty Eri riki uwyr py, aja Moise je'ēha mu'e ame'ē ta pandu. Ma'erehe aja pandu my? Eri uwyr ym rī — aja Jesu pe.

¹¹ A'e pandu:

—Anī. Eri upa uwyr. Ihē Kirisutu. Ihē ndutar koty Eri riki uwyr py ixo. Ngā pe pandu pandu, aja rahā, ihē rehe ngā jurujar katu ta. Aja upa ma'e ke a'e mukatu ta.

¹² Ko pehē pe ihē apandu. Eri uwyr riki. Ngā ukwa ym ehe har. A'eta putar, aja a'e ke a'eta mupyrara. Jukwa riki. Aja ihē ke ngā mupyrara ta tī. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur — aja Jesu pandu.

¹³ Pe, jumu'eha ta ukwa katu. Eri te rehe har pandu ym. Anī. Eri rehe har Jesu pandu rahā, Juā mujahukiha rehe har pandu. Juā riki Eri aja tī, aja jumu'eha ta ukwa.

Kurumī ra'yr ke Jesu mukatu

(Mak 9.14-29; Ruk 9.37-43)

¹⁴ Ywy'ā keruhū ngi jywyr rahā, heta ame'ē ta koty Jesu ta jywyr oho. Uhyk rahā, amō sawa'e uhyk ehe, Jesu rehe. Ipynarāi pe a'e wapyk. (Aja sawa'e katu te ame'ē ke kohī, a'erehe hendu katu ehe aja mujekwa.)

¹⁵ Pandu ipe:

—Sawa'e! Ngā mu'eha nde. Ihē ra'yr rehe epyrara esak. Manō manō a'e ixo. Aja rahā, tata pe a'e u'ar. Amō rahā, y pe a'e u'ar.

¹⁶ Nema'e jumu'eha ta pe ihē ra'yr ke ihē arur tipe. Mukatu ym a'eta — aja sawa'e pandu.

¹⁷ Jesu pandu a'eta pe:

—Mā! Pejurujar ym! Katu ym pehē! Pehē namō aja te'eha ihē axo ym ta. Aja te'eha pejurujar ym ha ihē aputar ym. Kurumī ihē pe erur — aja ipe.

¹⁸ Ājā pe Jesu hātā pandu. Arahā ājā uhem oho ingi. Pe, kurumī katu u'am.

¹⁹ Pe, Jesu pe jumu'eha ta jō pandu oho. Heta ame'ē ta nixói rahā, pandu oho. Kuja:

—Ma'erehe ājā ke jande jamuhem ym jamondo my? — aja Jesu pe.

²⁰ A'e pandu:

—Tupāma'e pyrātāha rehe pejurujar katuha uhyk katu ym. Ko apandu pehē pe. Tupā rehe amō jurujar katu rahā, upa katu te ma'e ke a'e ma'ema'e katu ta. Ma'e ra'ī riki ta'yr te mi, mosata ra'ī ke. Ame'ē ta'yriha saka, ta'yr mi

jurujar katu ehe rahã, peme'ë ywy'ã rehe pepandu: “Sengi paite etyryk eho!” aja. Aja rahã, tyryk ta. Aja upa ma'e ke pema'e ta.

²¹ [Peme'ë kurumĩ py'a rehe äjä ihĩ. Ame'ë ke amõ muhem mondo rahã, Tupã namõ pandu pandu. Ma'e u'uha ke hijar hijar tĩ. Aja jõ rahã, äjä ke pemuhem katu ta pemondo] — aja Jesu pandu jumu'eha ta pe. (“Ywy'am” aja pandu rahã: “Upa ma'e hãtä ma'eha ke” aja a'e mujekwa.)

“Thë amanõ ta” aja Jesu pandu tĩ
(Mak 9.30-32; Ruk 9.43-45)

²² Ngariréi ywy pe Jesu namõ jumu'eha ta jy'ar uwyr. Arahã Jesu pandu: —Awa ihë tĩ. Tupã je'ëha rupi ajur. Ihë rehe sawa'e ta ke amõ muhyk ta werur.

²³ Pe, ihë ke ame'ë sawa'e ta jukwa ta. Mokõi aker rahã, ihë ke Tupã mukwera katu ta muhem — aja jumu'eha ta pe pandu.

Ame'ë ke rehe hendu rahã, a'eta pyai ixo.

Tupã rehe jumu'eha renda keruhũma'e tamatarer rehe har

²⁴ Kapana'ũ ok ta pe jumu'eha ta namõ Jesu uhyk uwyr rahã, Petu koty amõ ta uhyk. Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ rehe tamatarer ke a'eta matyr. (Ame'ë tamatarer namõ jundéu awa tama'e pa'i ta ma'ema'e ixo.) Matyr ame'ë ta Petu pe pandu:

—Nema'e mu'eha tamatarer me'ë my? Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ rehe a'e me'ë my? — aja riki. (“Nema'e mu'eha” aja pandu rahã: “Jesu ke” aja ukwa.)

²⁵ —A'e tÿ. Me'ë katu a'e — aja Petu.

Ok pe Petu ixo oho. (Tamatarer ke rehe oho.) Arahã Jesu pandu py ipe:

—Simã! Myja me'ë nde erekwa my? Kome'ë ywy keruhũ pe har tama'e kapitã keruhũ pe awa riki tamatarer me'ë ipe my? Awa ngi a'e pyhyk my? Ta'yr ta ngi pyhyk my? Amõ ta ngi pyhyk my? — aja Petu pe. (“Ta'yr ta” aja pandu rahã: “Ixotyhar ta ke” aja mujekwa.)

²⁶ A'e pandu:

—Amõ ta ngi tamatarer ke a'e pyhyk — aja Jesu pe.

—Aja rahã, ta'yr ta kapitã keruhũ pe tamatarer me'ë ym ta riki. Aja ihë tĩ. Tupã ra'yr ihë. A'erehe Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ pe ihë ame'ë ym ta me'ë te'e.

²⁷ Anĩ. Peme'ë tamatarer matyr ame'ë ta ke jamuparahy tar ym. A'erehe tamatarer jame'ë ta. A'erehe ypa pe eho. Pinda embor. Pira nde erepyhyk py, ame'ë jurukwar rehe esak katu. A'ep tamatarer nde eremahem ta. Ame'ë ejo'ok. Pe, tamatarer matyr ame'ë ta pe eme'ë. Ame'ë riki Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũma'e ke. Uhyk katu ta. Nema'e ke rehe uhyk katu ta. Ihëma'e ke rehe aja tĩ. Uhyk katu ta tĩ — aja Petu pe Jesu pandu.

18

Amõ 'ar koty te we katu ame'ë rehe har

(Mak 9.33-37; Ruk 9.46-48; Siri 2.3-5; 1 Petu 3.4; 1 Petu 5.5)

¹ Arahã, Jesu rehe jumu'eha ta uhyk uwyr. Pandu ipe: —Nde namõ jande riki kapitã keruhũ aja jaxo rahã, jande ngi har awa riki amõ ta 'ar koty te we katu te me'ë ke my? — aja Jesu pe.

² Pe, ta'yn pe a'e pandu:

—Ejur — aja.

Pe, jumu'eha ta ruwa koty ta'yn ke a'e mupu'am.

³ Pandu:

—Ko apandu pehë pe. Pehë py'a pemuruwak, pe, ta'yn ta aja pehë. Aja ym pehë pexo rahã, ihë namõ kapitã keruhũ aja pexo ym ta tĩ.

⁴ Ihê namõ kapitã keruhũ aja amõ ixo rahã: “Katu te ame'ẽ ke ihê” aja ym ixo. Ta'yn ta aja muruwak. Ame'ẽ riki amõ ta 'ar koty te we katu ame'ẽ ke.

⁵ Kome'êja ta'yn ke hok pe mupyta katu, ihê kotyhar ke, a'erehe pandu ipe: “Ko nde erejur katu. Ihê rok pe epyta katu” aja. Aja rahã, ihê ke hok pe mupyta katu tĩ — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu. (Aja rahã, upa Jesu kotyhar ta rehe amõ hury katu rahã, Jesu rehe hury katu tĩ, aja mujekwa katu.)

“Tupã rehe nde erejurujar katuha ke ehijar”

Aja mu'e ame'ẽ ke katu ym te

(Mak 9.42; Ruk 17.1-2)

⁶ Jesu pandu tĩ:

—Ihê rehe amõ amõ ta'yn ta jurujar katu. Pe, amõ pandu: “Mã! Jesu rehe pejurujar katuha ke pehijar” aja. A'erehe ta'yn ta hijar. Aja rahã, mã peja pandu ame'ẽ jurupy rupi itahu pukwar. Pe, itahu namõ a'e ke ypa pe ombor. Pe, y jukwa. (Aja rahã, ta'yn ta ke mu'e ym ta.) Aja manõ rahã, Tupã mupyraraha 'ar koty te we katuha. Tupã mupyrara rahã, mupyrara te hũ ta.

⁷ Mã! Kome'ẽ wyw keruhũ pe har ta ma'e ke rehe usak. Ma'e ke rehe hendu. A'erehe ihê rehe jurujar katuha ke hijar. Aja rahã, mã katu ym. Aja ihê rehe jurujar katuha ke hijar ame'ẽ ta ixo. Pe, amõ pandu: “Tupã rehe nde erejurujar katuha ke ehijar” aja. A'erehe hijar. Aja rahã, mãte hũ pandu ame'ẽ ke Tupã mupyrara ta. “Ehijar” aja pandu ame'ẽ ke mã katu ym te — aja pandu.

Ma'e ka'u te'eha ke ma'e tar katu ame'ẽ rehe har

(Mak 9.43-48)

⁸ Jesu pandu tĩ:

—Nde po pe amõ amõ ma'e ke nde erema'ema'e, a'erehe ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'e. A'erehe ihê rehe nde erejurujar katuha ke nde erehijar. Aja rahã, ame'ẽ nde erema'eha ke ema'e ym. Nde erema'e ym rahã, nde po ke nde eremondok, ame'êja saka. Nde po peteĩ nixói, aja Tupã koty nde ereho ta rahã, katu tiki. Mokõi nde po rahã, mupyraraha renda pe nde ereho ta rahã, katu ym te tiki.

—Nde py aja tĩ. Amõ amõ ma'e renda pe nde erewata ereho, a'erehe ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'e. A'erehe ihê rehe nde erejurujar katuha ke nde erehijar. Aja rahã, eho ym. Nde ereho ym rahã, nde py nde eremondok, ame'êja saka. Nde py peteĩ nixói, aja Tupã renda pe nde ereho ta rahã, katu tiki. Mokõi nde py rahã, mupyraraha renda pe nde ereho ta rahã, katu ym te tiki.

⁹ —Amõ amõ ma'e ke rehe nde eresak, a'erehe ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'e. A'erehe ihê rehe nde erejurujar katuha ke nde erehijar. Aja rahã ma'e ke rehe esak ym. Nde eresak ym rahã, nde reha nde erejo'ok, ame'êja saka. Nde reha peteĩ nixói, aja Tupã renda pe nde ereho ta rahã, katu tiki. Mokõi nde reha rahã, mupyraraha renda pe nde ereho ta rahã, katu ym te tiki — aja Jesu pandu.

Arapuhan kanim ame'ẽ rehe har

(Ruk 15.3-7)

¹⁰ A'e pandu tĩ:

—Kome'ẽ ta'yn riki jaxer, aja ym pekwa pexo. Ko apandu pehẽ pe. Ima'e Tupã je'eha rahoha ta riki ihê pái namõ ixo. A'erehe ta'yn ta rehe har ihê pái namõ a'eta pandu pandu. Ihê pái riki ywa pe har a'e — aja Jesu. (“Ta'yn ta rehe har” Jesu pandu rahã: “Ixotyhar ta rehe har” a'e pandu.)

¹¹ [Jesu pandu tĩ:

—Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Ma'e ka'u te'eha ke amō ma'ema'e, ame'ē ta ke ihē amuhā ajur. (Ame'ē ta riki kanim ame'ē ta aja saka.)]

¹²—Pesarahā! Heta arapuharan ta namō amō ixo. Kuja, 100 hetaha ke. Pe, peteihar kanim oho rahā, myja me'ē ijar ma'e ta my? Myja me'ē pekwa my? Kuja riki. Heta ame'ē ta ke ijar mupyta. Ywy'ā rehe kâpī u'u ixo. Aja mupyta. Pe, kanim ame'ē ke a'e kekar kekar oho.

¹³Ma hem rahā, hury katu a'e. Ko apandu pehē pe. Heta ame'ē ta kanim ym. Pe, ame'ē peteihar kanim ame'ē ke rehe heta ame'ē ta 'ar koty te we huryha.

¹⁴Aja riki pehē pāi keruhū tī. Ywa pe har a'e. Kome'ē ta'yn ta riki kanim oho ame'ē ke aja a'e putar ym — aja Jesu pandu.

(Aja rahā, amō ke mupyraraha renda pe oho, ame'ē ke Tupā putar ym, aja Jesu mujekwa katu.)

Imu riki ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e

(Ruk 17.3-4; Ngara 6.1; Tian 5.16; Tian 5.19-20)

¹⁵A'e pandu tī:

—Nde rehe ma'e ka'u te'eha ke ne mu ma'e rahā, ixoty eho. Pe, a'e ma'eha ke emujekwa. “Mā peja ehijar” aja epandu ipe. Pehē jō mokōi pe'am rahā, pepandu pehē jupe. Amō ta ukwa ym ha rupi pepandu pehē jupe. Nde rehe hendu katu rahā, nde rehe ne mu ipy'a jywy'r ta. Katu ta.

¹⁶Nde rehe a'e hendu ym rahā, amō mokōi sawa'e ta ne namō nde ereho. Mokōi nixói rahā, pete'eraho. Aja rahā, ame'ē ta riki ne mu pe nde erepandu ame'ē ke rehe hendu ta tī. Pe, ame'ē ta pandu ta tī. “Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha ke ehijar” aja ta tī. Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī. “Katu ym nde erema'e' aja amō pe nde erepandu rahā, ame'ē ke amō mokōi hendu katu tī. Mokōi ym rahā, mahapyr hendu ta.

Pe, nde erepandu, ame'ē ke a'eta mujekwa katu ta tī” aja riki panduha ihī.

¹⁷—Pe, ame'ē mokōi sawa'e ta juja katu te pandu ame'ē ke rehe ne mu hendu ym rahā, upa jumu'eha renda pe jy'ar, ame'ē ta pe nde erepandu tī. Upa ne mu rehe har epandu. Pe, jumu'eha renda pe jy'ar ame'ē ta ne mu pe pandu ta tī. “Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha ke ehijar” aja ta tī. Ame'ē rehe ne mu hendu ym rahā, a'e riki jaxer ai ame'ē ke, aja pekwa ehe har. Tupā rehe ipy'a ym aja ixo ta, aja pekwa ehe har tī. Jaxer ame'ē riki ne mu, aja pekwa ehe har tī — aja Jesu pandu. (“Amō imu rehe har” Jesu pandu rahā: “Ixotyhar rehe har” a'e pandu.)

Tupā kotyhar ta ixoha rehe har

(Matéu 16.19; Juā 20.23)

¹⁸A'e pandu tī:

—Ko pehē pe ihē apandu. Kome'ē wyy keruhū pe Tupā kotyhar ta ixo. Ame'ē ta pe pepandu: “Pema'e ym” aja. Aja rahā, aja Tupā pandu ta tī. Pe, Tupā kotyhar ta pe pepandu: “Katu. Ma'e ke pema'e katu” aja. Aja rahā, aja Tupā pandu ta tī.

¹⁹Ko amō we ihē apandu. Ma'e ke Tupā namō pepandu pandu. Pehē ngi har mokōi ame'ē ta juja katu te pandu rahā, ame'ē ma'e ke jande pāi keruhū muwyr ta ame'ē ta pe. Ywa pe har a'e.

²⁰Pe, ihē rehe ipy'a ke amō ta mo'i tar katu, a'erehe jy'ar uī. Pehē ngi har mahapyrihar jō jy'ar rahā, ame'ē ta namō ihē axo ta tī. Mahapyrihar nixói rahā, mokōihar jō jy'ar rahā, ame'ē ta namō ihē axo ta tī — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

Amō rehe ipy'a ke mujwy'r ym

(Matéu 6.14-15; Ruk 17.3-4; Ese 4.32; Koro 3.13)

21 Jesu pe Petu pandu uwyr:

—Sawa'e! Ma'e ka'u te'e ame'ë ke ihê pe ihê mu ma'e rahâ, ihê py'a ihê amujywyr ehe. Myja hetaha ihê py'a amujywyr ta ehe my? Awa po wajar mokõi hetaha my? — aja ipe.

22 Jesu pandu:

—Anĩ. Awa po wajar mokõi jô aja ym. Heta te hũ nde py'a emujywyr ehe. Marã ka ym nde eremangaha. Aja nde py'a emujywyr ehe.

23 Amõ ta rehe Tupã ipy'a jywyr katu. Ame'ë ke pehê pe ihê amu'e ta. Kuja riki. Yman amõ ywma'e kapitã keruhũ ixo. Myja tamatarer hetaha ke miasu ta jo'ok ingi my? Ame'ë ke kapitã keruhũ ukwa ta.

24 A'erehe miasu ta ke amõ ta werur werur ipe. Kapitã keruhũ ukwa ukwa uĩ ramõ rahã, amõ ke amõ ta muhyk. Ame'ë riki tamatarer heta te hũ kapitã keruhũ ngi jo'ok. Mujywyr ym riki.

25 Marã ka ym mujwyriha. Nixói te miasuma'e tamatarer. A'erehe kapitã keruhũ pandu: “Kome'ë miasu ke emuhepy eho. Amõma'e wan ta. Amõ pe te'e paraky ta. Nde eremuhepy rahã, tamatarer ihê pe erur. Hakehar ke emuhepy tĩ. Ta'yr ta aja tĩ. Tajyr ta aja tĩ. Upa ima'e ke aja tĩ. Emuhepy. Pe, tamatarer ihê pe erur. Muhepyha riki” aja kapitã keruhũ pandu tĩ.

26 Pe, ipynarãi pe miasu wapyk. Kapitã keruhũ ruwa koty wapyk. Pandu ipe: “Eharõ we rĩ. Upa katu te tamatarer ke nde pe ihê amujywyr ta” aja miasu.

27 Kapitã keruhũ pyrara usak ehe. A'erehe pandu ipe: “Katu. Upa ihê aharái apo 'y. Tamatarer ihê pe emujywyr ym ta me'ë te'e. Eho te'e 'y' aja.

28 —Soroka pe ame'ë miasu oho ramõ rahã, ianam ke rehe a'e usak, amõ miasu ke rehe. Ta'yr te mi tamatarer ke ame'ë mujywyr ym. Pe, ame'ë jurupy rupi miasu hãtä pyhyk. Pandu ipe: “Ihê ngi tamatarer nde ereraho. Ame'ë ke emujywyr” aja.

29 Ipynarãi pe ame'ë ianam wapyk. Pe, pandu: “Eharõ we rĩ. Pe, upa tamatarer nde pe ihê amujywyr ta” aja.

30 Miasu pandu: “Anĩ. Aharõ ym ta” aja. Pe, ianam ke kyndaha pe kynda raho. Upa katu te tamatarer mujywyr ym rahã, uhem ym ta riki.

31 —Ame'ë ke amõ miasu ta ukwa rahã, parahy riki. Pe, upa katu te ijar pe a'eta pandu oho.

32 A'erehe miasu ke ijar muhyk tĩ. Pandu ipe: “Mã! Jaxer ame'ë ke nde. Tamatarer heta te hũ ihê pe nde eremujoywyr ym. Upa katu te ihê aharái riki. Nde erepandu ihê pe. ‘Marã ka ym ihê amujwyriha nde pe. A'erehe eharái katu’ aja riki. A'erehe upa katu te ihê aharái.

33 Nde rehe apyrara ihê asak, aja amõ miasu rehe nde erepyrara eresak ta me'ë te'e” aja ijar.

34 Ame'ë miasu rehe kapitã keruhũ parahy. Amõ rehe ame'ë miasu pyrara ym usak, a'erehe parahy ehe. (Amõ sawa'e pe pandu:) “Kyndaha pe peme'ë ekynda eraho. Tamatarer upa katu te ihê pe mujywyr ym rahã, a'ep a'e ke nupã ta amõ” aja kapitã keruhũ pandu — aja Jesu pandu.

35 A'e pandu tĩ:

—Ame'ë kapitã keruhũ aja ihê pái keruhũ tĩ. Pehê mu rehe pehê py'a pemujywyr ym rahã, aja pehê ke ihê pái keruhũ mupyrara ta tĩ. A'e riki ywa pe har a'e — aja Jesu pandu.

19

Hakehar ke hijar ame'ë rehe har

(Matéu 5.31-32; Mak 10.1-12; Ruk 16.18; 1 Korin 7.10-11)

¹ Ipy'a jwyryiha rehe har upa pandu rahā, Ngariréi ywy ke Jesu hijar. Pe, Jundéi ywy rehe a'e oho. Jumu'eha ta oho tí. Oho rahā, Jondā y ruwái rehe oho.

² Heta ngā haikwer rupi oho tí. Pe, ahy ixo ame'ë ta ke a'e mukatu a'ep.

³ Amō parise ta uhyk uwyr ehe. Jesu panduha ke a'eta manga uwyr tipe. A'e jawy rahā, a'eta pandu ta tipe: "Jaxer ame'ë ke nde erepandu" aja. A'erehe kuja a'eta pandu:

—Upa ma'e amō putar rahā, hakehar ke a'e hijar katu my? Myja me'ë jundéu awa ta je'ëha mujekwa my? — aja Jesu pe.

⁴ A'e pandu:

—Tupā je'ëha rehe pesak riki. Kuja amō mupinim:

"Ma'e ke Tupā mujā py rahā, sawa'e ke a'e mujā. Kūjā ke mujā tí" aja riki.

⁵ —Amō we tí:

"Jumendar rahā, ipái ta ke sawa'e hijar, pe, hakehar namō ixo katu. Ame'ë mokōihar riki petēihar aja ixo apo 'y" aja.

⁶ —A'erehe ame'ë ta riki mokōi ym. Peteihar aja ixo apo 'y. A'erehe petēihar aja Tupā riki mujā. Ame'ë ke sawa'e mumokōi rahā, katu ym tiki — aja Jesu. ("Mumokōi" aja pandu rahā: "Hakehar ke ixawa'e hijar" aja mujekwa.)

⁷ Parise ta pandu ipe:

—Aja rahā, ma'erehe Moise pandu my: "Hakehar ke amō hijar rahā, paper rehe mupinim: 'Nde ihē rakehar ym apo 'y' aja. Pe, ipái ta koty hakehar ke mujwywyr mondo, paper namō" aja riki Moise — aja Jesu pe.

⁸ A'e pandu:

—Jundéu awa ta iākā jumujanam ngā juehe. Tupā je'ëha rehe hendu tar ym, a'erehe Moise pandu: "Hakehar ke amō hijar rahā, katu we" aja. Ma'e ke Tupā mujā py rahā, anī riki. Hakehar amō hijar rahā, katu ym arahā.

⁹ A'erehe apandu pehē pe. Hakehar ipy'a wapyk katu tipe. Ame'ë ke ixawa'e hijar, pe, amō kūjā ke pyhyk rahā, hakehar aja ym namō jumusarái. Katu ym aja — aja Jesu.

¹⁰ Jumu'eha ta pandu:

—Aja rahā, amō jumendar ym rahā, katu tiki — aja ipe.

¹¹ Jesu pandu:

—Aja upa sawa'e ma'e ym ta. Tupā mujekwa rahā, pe, sawa'e jumendar ym ta.

¹² Amō koty koty ukwa, a'erehe amō amō sawa'e jumendar ym. Amō ta marā ka ym jumendaraha. Imāi pusu ngi u'ar rahā ngi har aja riki. Marā ka ym jumendaraha. Ehe ihī ame'ë ke nixói. Aja te'eha u'ar. Amō ta amō koty. Ame'ë ta ngi ehe ihī ame'ë ke amō ta mondok, a'erehe marā ka ym jumendaraha. Amō ta Tupāma'e ma'eha ke ma'ema'e, a'erehe jumendar tar ym. Tupā rehe har pandu pandu oho. Ame'ë riki ima'e ma'eha. Ame'ë ke ma'ema'e, a'erehe jumendar tar ym rahā, mā peja ixo te'e — aja Jesu pandu.

Ta'yn ta rehe har Jesu pandu katu

(Mak 10.13-16; Ruk 18.15-17)

¹³ Ta'yn ta ke amō ta werur ipe. Ipo ke ta'yn ta ākā rehe Jesu mujar ame'ë ke a'eta putar. (Ipo mujar rahā, Tupā usak katu a'eta rehe, aja mujekwa.) Ta'yn ta rehe har Tupā namō a'e pandu pandu, ame'ë ke a'eta putar tí. A'erehe werur ipe. Anī. Jumu'eha ta je'ë je'ë:

—Mā! Jesu ma'ema'e ixo. A'erehe perur ym ipe — aja riki.

¹⁴ Jesu pandu:

—Anī. Mā peja ta'yn ta ihē rehe uhyk katu. Ta'yn ta ke se pemuhyk perur. Pemupyta ym. Aja riki Tupā putar tí. Kome'ë ta'yn ta aja me'ë Tupā kotyhar wan ta tí — aja jumu'eha ta pe. (Ta'yn ta aja ixo rahā: "Katu te ame'ë ta

ke jande” aja ym ukwa, a'erehe pahar Tupã koty ipy'a ke muruwak, aja mujekwa katu.)

¹⁵ Pe, ipo ke ta'yn ta ãkã rehe Jesu mujar mujar. Upa rahã, a'engi a'e oho.

Ima'ehũ namõ ixo, ame'ẽ rehe har

(Matéu 13.22; Mak 10.17-31; Ruk 18.18-30; 1 Timo 6.6-10; Tian 5.1-3)

¹⁶ Amõ rahã, amõ sawa'e uhyk uwyr ehe. Pandu:

—Sawa'e! Ngã mu'eha nde. Myja me'ẽ katu ame'ẽ ke ihẽ ama'ema'e rahã, ihẽ ke Tupã muhã katu ta my? — aja Jesu pe.

¹⁷ A'e pandu:

—Katu ame'ẽ ke nde erema'ema'e, ame'ẽ rehe har mã peja ihẽ pe ebandu ym. (Nde erekwa riki.) Katu te ame'ẽ ke peteihar jõ ixo. Tupã a'e. Nde ke Tupã muhã katu, ame'ẽ ke nde ereputar rahã, a'e pandu ame'ẽ ke ema'ema'e katu — aja sawa'e pe.

¹⁸ —Ma'e Tupã pandu my? — aja sawa'e pandu ipe.

Jesu pandu:

—Amõ ke ejukwa ym. Amõ kũjã rehe eka'u te'e ym. Amõma'e ke emukanim ym. Amõ rehe har te'e ebandu ym.

¹⁹ Nde pái rehe epy'a katu. Ne mãi rehe aja tĩ. Epy'a katu tĩ. Nde erepy'a katu nde juehe, aja ne namõ ixo ame'ẽ ta rehe epy'a katu tĩ — aja ipe.

(“Ne namõ ixo ame'ẽ ta” aja Jesu pandu rahã: “Upa amõ ta rehe ipy'a katu ta me'ẽ te'e” aja mujekwa katu.)

²⁰ Sawa'e pandu:

—Upa aja Tupã pandu ame'ẽ ke rehe ihẽ ahendu katu. Myja amõ we ihẽ ama'e rahã, ihẽ ke Tupã muhã katu ta my? — aja riki.

²¹ Jesu pandu ipe:

—Katu te aja nde erexo tar katu rahã, upa katu te nema'e ke emuhepy eho. Pe, tamatarer nde erepyhyk rahã, upa katu te ame'ẽ ke ima'e ym te ame'ẽ ta pe te'e eme'ẽ me'ẽ. Aja rahã, ma'e katu ame'ẽ ke Tupã koty nema'ehũ ta. Pe, ihẽ namõ eho — aja ipe.

²² Ame'ẽ ke rehe sawa'e hendu rahã, pyai riki. Ima'ehũ namõ ixo ame'ẽ ke a'e. (Ame'ẽ ke te'e me'ẽ tar ym) a'erehe pyai oho ingi. (Ima'e ke muhepy tar ym tĩ.)

²³ Ame'ẽ ke rehe usak rahã, jumu'eha ta pe Jesu pandu:

—Ko apandu pehẽ pe. Tupã putar, aja amõ ixo katu. Aja tamatarer rehe ipy'a moĩ moĩ ame'ẽ ta mã Tupã putar aja ixo tar ym te.

²⁴ Ko apandu tĩ. Awi jupiha kwar rupi marã ka ym amõ rymba asa ohoha. Kame, ame'ẽ rymba asa ohoha ke. Pe, ima'ehũ namõ ixo ame'ẽ ta i'ar koty te we marã ka ym Tupã putar aja ixoha — aja Jesu pandu.

²⁵ Ame'ẽ ke jumu'eha ta hendu rahã, pandu:

—Mâte hũ puki! Aja rahã, awa ke Tupã muhã katu ta my? — aja Jesu pe.

²⁶ Jumu'eha ta rehe Jesu usak. Pe, pandu:

—Ame'ẽ ke sawa'e ta marã ka ym ma'eha. Tupã anĩ. Upa katu te a'e ma'e katu. Amõ ke a'e riki muhã katu ta — aja Jesu.

²⁷ Pe, Petu pandu:

—Esarahã! Sawa'e pe nde erepandu, aja upa katu te jandema'e ke jahijar jajur. Pe, ne namõ jaxo 'y. A'erehe ma'e jandẽ pe Tupã muwyr ta my? — aja Jesu pe.

²⁸ A'e pandu:

—Hã! Pesarahã! Awa ihẽ tĩ. Tupã je'eha rupi ajur. Ko apandu pehẽ pe. Upa ma'e ke Tupã mupyahu rahã, kapitã keruhũ aja ihẽ axo ta. Ngã ke ihẽ amondo mondo ta axo. Arahã pehẽ riki kapitã wan ta tĩ. Pehẽ awa py mokõi

sawa'e ta. Jundéu awa tama'e kapitā ta ke pehē tī. A'eta ke pemondo mondo ta tī.

²⁹—Ihē rehe har amō pandu tar katu, a'erehe hok ke hijar oho. Imu ta ke hijar tī. Hendyr ta ke hijar tī. Ipái ke hijar tī. Imāi ke hijar tī. Ta'yn ta ke hijar tī. Kupixa ke hijar tī. Aja rahā, upa katu te aja ixo ame'ē ta pe ma'e heta te hū Tupā mujywyr ta. Pe, ame'ē ta ke a'e muhā katu ta.

³⁰—Ixoty uhyk rahā, upa katu te uhyk ame'ē ta rehe juja katu te Tupā me'ē me'ē ta. Tupā kotyhar aja muruwak py, ame'ē ta rehe Tupā usak katu ta. Tupā kotyhar aja a'ejōhar muruwak, ame'ē ta rehe juja katu te a'e usak katu ta tī — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

20

Kupixa rehe paraky ame'ē ta rehe har

¹ Jesu pandu tī:

—Yman rahā, ixotyhar ta pe ma'e katu ame'ē ke Tupā me'ē me'ē. (Juja katu te ngā rehe a'e usak katu ta.) Ame'ē ma'ema'eha kuja riki. Pytuniwe te rahā, parakyha ta pe amō sawa'e pandu oho. Ame'ē ta rehe usak rahā, sawa'e pandu: “Ihēma'e kupixa pe peparaky peho.

² Peteī wera rahā, peparaky. Peteī wera rahā muhepyha, ame'ē tamatarer pehē pe ihē ame'ē ta” aja kupixa jar pandu. “Katu. Jaho ta kŷ” aja parakyha ta. A'erehe a'eta ke kupixa pe ijar mondo.

³—Ywa ku'a rahā, ma'e muhepyha renda pe kupixa jar oho tī. Amō sawa'e ta i'āi rī. Te'e ixo.

⁴ Kupixa jar pandu: “Ihēma'e kupixa pe peparaky peho tī. Ma'e katu ihē akwa, aja pehē pe ihē amuhepy ta” aja ijar. “Hā!” aja sawa'e ta. A'erehe ame'ē ta kupixa pe paraky oho tī.

⁵—Warahy jandar rahā, aja tī. Muhepyha renda pe kupixa jar oho tī. Parakyha ta ke kupixa pe mondo tī.

—Warahy ywa ku'a ihon rahā, aja tī. Muhepyha renda pe kupixa jar oho tī. Amō sawa'e ta rehe usak rahā, kupixa pe mondo tī.

⁶—Ka'aruk koty rahā, muhepyha renda pe kupixa jar oho rahā, amō sawa'e ta i'āi rī. Ijar pandu: “Ma'erehe te'e pexo se my?” aja sawa'e ta pe.

⁷ Sawa'e ta pandu: “Peparaky peho. Amuhepy ta” aja jande pe pandu ym awa, aja kupixa jar pe. “Aja rahā, ihēma'e kupixa pe peparaky peho apo” aja riki kupixa jar. A'erehe ame'ē ta paraky oho tī.

⁸—Pytun ramō rahā ima'e tamatarer usakiha ame'ē miasu pe kupixa jar pandu: “Parakyha ta ke emujy'ar. Tamatarer ke eme'ē me'ē. Kupixa pe a'ejōhar oho ame'ē ta pe eme'ē py. Ka'aruk koty oho ame'ē ta pe tamatarer eme'ē py. A'engi warahy ywa ku'a ihon rahā oho ame'ē ta pe eme'ē tī. A'engi warahy jandar rahā oho ame'ē ta pe eme'ē tī. A'engi ywa ku'a rahā oho ame'ē ta pe eme'ē tī. Pe, a'ejōhar pytuniwe rahā oho ame'ē ta pe eme'ē tī” aja kupixa jar.

⁹—Ka'aruk koty paraky oho ame'ē ta pe tamatarer ke miasu me'ē. Peteī wera rahā, wetep muhepyha me'ē riki.

¹⁰ A'erehe amō ta kuja: “Éi! Ame'ē ta 'ar koty te we japaraky, a'erehe ame'ē ta 'ar koty te we tamatarer japyhyk ta” aja pytuniwe rahā paraky oho ame'ē ta ukwaha naī. Anī. Peteī wera rahā, wetep muhepyha a'eta pe miasu me'ē tī.

¹¹—A'eta tamatarer ke pyhyk, pe, je'ē je'ē hū u'am. Kupixa jar rehe har je'ē je'ē hū.

¹² A'eta pandu: “A'ejōhar paraky oho ame'ē ta ta'yr te mi paraky, ma'e, ka'aruk koty oho ame'ē ta ke. Jande anī. Warahy haku rahā, japaraky hū.

Pytuniwe jaho. Warahy jere rahã jaho tĩ. Pe, ka'aruk koty japutu'u. Japaraky hũ. Jande aja a'eta pe juja katu te nde ereme'ë me'ë. Katu ym aja" aja kupixa jar pe.

¹³ —Je'ë je'ë hũ ame'ë ta ngi har peteihar pe kupixa jar pandu: "Sa'e! Ehendurahã! Nde pe upa ihë amuhepy riki. Te'e ym ihë. Nde ereparaky ereho rahã, peteĩ wera rahã, wetep muhepyha nde erepyhyk ta, aja nde erekwa. Aja japandu katu riki.

¹⁴ Nema'e tamatarer eraho. Nde rok pe ejywyr eho. Kome'ë a'ejõhar paraky oho ame'ë pe nde aja ihë ame'ë tar katu tĩ.

¹⁵ Ihẽma'e tamatarer namõ ihẽ aputar ame'ë ke ihẽ ama'ema'e katu. Amõ ta rehe ihẽ riki akyty'ÿ ym. Pehẽ rehe anĩ, aja pekwaha naĩ, a'erehe nde ereje'ë je'ë hũ ihẽ rehe my. Katu ym aja" aja kupixa jar — aja Jesu pandu.

¹⁶ Pe, a'e pandu tĩ:

—Kupixa jar aja Tupã tĩ. Ixotyhar aja a'ejõhar muruwak, ame'ë ta rehe Tupã usak katu ta. Ixotyhar aja muruwak py, ame'ë ta rehe juja katu te a'e usak katu ta tĩ — aja Jesu pandu.

"Ihẽ ke amõ ta jukwa ta" aja Jesu pandu tĩ

"Ihẽ ke Tupã mukwera katu ta muhem" aja pandu tĩ

(Mak 10.32-34; Ruk 18.31-34)

¹⁷ Jerusarẽ ok ta pe a'e oho ixo rahã, jumu'eha ta ke a'e raho. Heta ame'ë ta ngi har jumu'eha ta awa py mokõi jõ mujy'ar. A'eta wata oho ixo rahã, kuja Jesu pandu:

¹⁸⁻¹⁹ —Pehendurahã! Jerusarẽ ok ta pe jaho jaxo. Jundéu awa tama'e pa'ihu ta kotyhar ta ke ihẽ rehe amõ muhyk ta werur. Moise je'ëha mu'e ame'ë ta kotyhar ta aja tĩ. Ihẽ rehe muhyk ta werur tĩ. Awa ihẽ tĩ. Tupã je'ëha rupi ajur. Upa ame'ë ta ihẽ ke pyhyk ta. Pe, ihẽ pe a'eta pandu ta: "Katu ym nde. Nde eremanõ ta me'ë te'e" aja riki. Pe, jundéu awa aja ym ame'ë ta pe ihẽ ke ame'ë ta raho ta. Pe, ihẽ rehe jundéu awa aja ym ame'ë ta puka puka hũ ta. Ihẽ ke pirok ta tĩ. Pe, myra ngã mupia ame'ë ke rehe ihẽ ke jukwa ta. Mokõi aker rahã, ihẽ ke Tupã mukwera katu ta muhem — aja jumu'eha ta pe pandu.

Tian ta mõi pandu Jesu pe

(Mak 10.35-45)

²⁰ Semende rakehar uhyk uwyr ehe. Mokõi imembyr werur. (Imembyr rer Tian. Juã amõ tĩ.) Ipynarã pe imõi wapyk. (Aja sawa'e katu te ame'ë ke kohĩ, a'erehe hendu katu ta ehe aja mujekwa.) Pe, pandu:

—Ma'e ke ihẽ apandu ta nde pe — aja Jesu pe.

²¹ A'e pandu:

—Ma'e nde pe? — aja ipe.

Tian mõi pandu:

—Nde riki kapitã keruhũ rahã, ko mokõi ihẽ membyr nde rake wapyk ta. Ame'ë ke emanga katu ihẽ pe apo. Nde jywa katu koty peteĩ wapyk ta. Nde jywa'i koty amõ wapyk ta tĩ — aja Jesu pe. (Jesu rake wapyk rahã, amõ ta 'ar koty te we je'ëha te reko, aja mujekwa.)

²² A'e pandu:

—Mãi Upa pepandu ame'ë ke pekwa katu ym. Ihẽ rake pewapyk tar katu rahã, amõ wẽ ta pehẽ pe tĩ. Kuja. Ihẽ apyrara hũ ta axo. Ihẽ aja pepyrarahe ke pepyhyk ta katu my tĩ? — aja Jesu.

Tian ta pandu ipe:

—A'e tÿ. Japyhyk katu ta — aja.

²³ Jesu pandu:

—A'e tÿ. Jete! Ihê kotyhar ta ke pehê, a'erehe pehê ke amô ta mupyrara hũ ta. Ihê ke mupyrara hũ aja ta pehê tĩ. Pesarahã! Ihê rake pewapyk, anĩ. Apandu ym ta ame'ê. “Se ihê jywa katu koty ewapyk. Se ihê jywa'i koty ewapyk” aja ihê apandu ym ta. Ame'ê ke ihê pái jô pandu katu. A'e riki ame'ê renda mukatu — aja Tian ta pe.

²⁴ Ame'ê ke rehe jande popa jumu'eha ta hendu rahã, imu ta rehe parahy, Tian ta rehe. (A'eta jyty'ym Tian ta rehe, a'erehe parahy.)

²⁵ A'erehe upa jumu'eha ta ke Jesu mujy'ar. Pe, pandu:

—Jundéu awa aja ym ame'ê tama'e kapitã keruhũ ta mondo mondo hũ ngã ke. Ima'e je'êha rupi kapitã ta mondo mondo hũ ngã ke tĩ.

²⁶ Pehê anĩ. Aja kapitã ta aja pexo rahã, katu ym. Amô riki kapitã keruhũ aja ixo tar katu rahã, amô ta namô ma'e ke ma'ema'e katu ixo. Te'e paraky ame'ê ta aja mã peja ixo. Aja rahã, katu tiki.

²⁷ Pe, pehê ngi har petei riki amô ta 'ar koty te we katuha aja ixo tar katu rahã, a'e riki pehê rehe te'e paraky aja mã peja ixo. Aja rahã, katu tiki.

²⁸ A'e riki ihê aja ta tĩ. Pesarahã! Awa ihê tĩ. Tupã je'êha rupi ajur. Ihê namô ma'e ke amô ma'ema'e, a'erehe ihê ajur my? Anĩ. Aja ym. Amô ta namô ihê ama'ema'e. A'erehe ko ihê ajur. Ihê amanô ta, a'erehe ngãma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe amuhepy. A'erehe heta ngã ke Tupã muhã katu ta — aja Jesu.

Mokõi eha ym te ame'ê ta ke Jesu mukatu

(Mak 10.46-52; Ruk 18.35-43)

²⁹ Jeriko ok ta ngi Jesu ta uhem oho ixo rahã, haikwer rupi heta ngã oho tĩ.

³⁰ Awa rape rake mokõi eha ym te ame'ê ta wapyk uĩ. Jesu asa oho ixo, aja a'eta hendu. A'erehe hãtã a'eta pukái:

—Jesu! Ndawi rainô ke nde! Jande rehe epyrara esak! — aja riki. (“Ndawi rainô” aja pandu rahã: “Kapitã keruhũ” aja Tupã mu'am ame'ê ke a'e, aja mujekwa.)

³¹ Mokõihar ta pe heta ame'ê ta pandu:

—Pepandu ym aja — aja tipe.

Eha ym te ame'ê ta i'ar koty te we hãtã pukáiha:

—Sawa'e! Ndawi rainô ke nde! Jande rehe epyrara esak! — aja riki.

³² Jesu pyta. Pe, pandu:

—Pejur! Ma'e nde pe? Ma'e ihê ama'e ta pehê pe my? — aja.

³³ A'eta pandu:

—Sawa'e! Jande reha ym te. Jande reha ke emukatu. Jasak tar katu — aja.

³⁴ Pe, a'eta rehe Jesu pyrara usak. Eha rehe ipo ke a'e mujar. Pahar upa ma'e ke rehe a'eta usak usak. Pe, haikwer rupi a'eta oho tĩ.

21

Jerusarê ok ta pe jumen 'ar pe Jesu oho

(Mak 11.1-11; Ruk 19.28-40; Juã 12.12-19)

¹ Jerusarê ok ta pe uhyk tate rahã, Metaje ok ta pe uhyk py oho. Ame'ê riki ywy'ã rake ihĩ. Ywy'ã rer Oriwéi ty. A'engi mokõi jumu'eha ta ke hundutar koty Jesu mondo.

² Mokõihar ta pe pandu:

—Jande ruwa koty ok ta ihĩ, Mbeta ok ta ke. A'ep pehê mokõi peho. Pehyk rahã, jumen rehe pesak ta. Myra jytyka ame'ê rehe amô pukwar. Imembyr namô i'ãi. Ame'ê mokõi pejirar. Pe, se ihê pe pemuhyk perur.

³ “Ma'erehe jumen pejirar my?” aja amō pandu rahã, pepandu ipe: “Sawa'e riki putar apo” aja. “Hã!” aja a'e pandu ta. Pahar pehẽ namō jumen ta ke a'e mondo ta — aja Jesu pandu.

⁴ Aja rahã, yman Tupã je'ẽha pandu ame'ẽ ke amō mupinim, aja uhyk tĩ. Kuja riki:

⁵ “Siã ok ta pe har ta pe pepandu: ‘Pesarahã! Pehẽma'e kapitã keruhũ petur ixo apo 'y. A'erehe peta kÿ.

“Katu te me'ẽ ke ihẽ” aja ym ame'ẽ ke a'e.

Jumen 'ar pe a'e tur ixo. A'erehe kapitã keruhũ a'e, aja pekwa katu ta' aja.” (“Siã ok ta” aja pandu rahã: “Jerusarẽ ok ta ke” aja mujekwa.)

⁶ Upa Jesu pandu rahã, mokõi jumu'eha ta oho. Upa Jesu pandu, aja a'eta ma'ema'e.

⁷ Jumen ke Jesu pe werur. Imembyr ke werur tĩ. Jumen 'ar pe kamixa ke a'eta mou. Ame'ẽ 'ar pe Jesu wapyk uĩ. Pe, oho. (Kamixa mou rahã, a'e riki kapitã keruhũ aja a'eta ukwa.)

⁸ Awa rape rupi heta ngã kamixa ke mou mou tĩ. Amō ta pindo ro aja me'ẽ mondok. Ame'ẽ ke awa rape rupi mou mou tĩ. (Aja rahã, kapitã keruhũ ko tur. Jumai ym ha aja uwyr, aja mujekwa katu.) Ame'ẽ 'ar rupi jumen pyrũ oho.

⁹ Jesu ndutar koty heta ngã wata oho. Haikwer rupi aja tĩ. Heta wata oho tĩ. Upa ame'ẽ ta hãta pandu pandu:

—Ko nde erejur katu! Ymanihar Ndawi aja kapitã keruhũ nde tĩ. Aja Tupã mu'am ame'ẽ ke nde. Sawa'e te je'ẽha rupi nde erejur ame'ẽ ke nde. Mã peja nde rehe Tupã usak katu. Tupã riki katu te ame'ẽ ke a'e — aja ngã pandu pandu.

¹⁰ Jerusarẽ ok ta pe Jesu ixo oho rahã, ngã mutyapu tyapu hũ. Amō ta pandu:

—Awa ko my? — aja ngã.

¹¹ Amō ta pandu:

—Ko Jesu. Tupã je'ẽha pandu ame'ẽ ke a'e. Nasare ok ta pe har ke a'e — aja. Nasare ok ta riki Ngarirẽi wyre rehe ihĩ.

*Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ pe Jesu oho
(Mak 11.15-19; Ruk 19.45-48; Juã 2.13-22)*

¹² Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ pe Jesu ixo oho. Pe, upa ma'e ke muhepy ame'ẽ ta ke a'e muhem mondo ingi. Ma'e ke muhepy jó'ok ame'ẽ ta ke muhem mondo ingi tĩ. Tamatarer muruwak ame'ẽ tama'e myrape ke mujere tĩ. Aja upa tamatarer ke muhã ombor. (Amō wyw ngi amō ta uwyr. Amō koty tamatarer ke ame'ẽ ta werur. Ame'ẽ ke Jerusarẽ ok ta pe har tama'e tamatarer ke pe muruwak. Ame'ẽ tama'e myrape ke Jesu mujere.) Pykahuran ke muhepy ame'ẽ tama'e myrape ke mujere tĩ.

¹³ Upa ngã pe a'e pandu:

—Mã! Mukanĩha renda aja se pemuruwak. Sengi pehem peho. Tupã pandu ame'ẽ ke amō mupinim. Kuja riki Tupã pandu:

“Se ihẽma'e jumu'eha renda keruhũ ke.

Ihẽ namō ngã pandu pandu, ame'ẽ renda ke se” aja Tupã pandu.

—Pehẽ anĩ. Ame'ẽ ke amō koty pemuruwak. Ma'e ke mukanĩha renda aja pemuruwak — aja upa muhepyha ta pe Jesu pandu.

Pe, muhem mondo ingi. (Muhepyha ta muhepy rahã, ka'u te'eha rupi muhepy, a'erehe mukanĩha aja ame'ẽ ta tĩ.)

¹⁴ Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ pe Jesu i'ãi. A'ep eha ym te ame'ẽ ta uhyk ehe. Wata katu ym ame'ẽ ta uhyk ehe tĩ. Upa ame'ẽ ta ke a'e mukatu.

15 Aja ma'e katu ame'ë ke a'e ma'ema'e. Ame'ë rehe parise ta usak rahã, parahy ehe riki. Moise je'ëha mu'e ame'ë ta aja tĩ. Parahy ehe tĩ. Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ pe kurumĩ ra'yr ta hãtã pandu pandu:

—Ko nde erejur katu! Kapitã keruhũ nde. Nde riki katu te me'ë ke — aja Jesu pe pandu. Kũjãtã ra'yr aja tĩ. Pandu pandu tĩ.

Ame'ë ke rehe parise ta hendu rahã, Jesu rehe parahy tĩ. Moise je'ëha mu'e ame'ë ta aja tĩ. Parahy ehe tĩ.

16 A'erehe Jesu pe a'eta pandu:

—Kurumĩ ta pandu ame'ë ke rehe nde erehendu my? Katu ym jande pe — aja ipe.

—Áe tỹ. Ahendu katu. Tupã je'ëha rehe amõ mupinim, ame'ë rehe pesak riki. Kuja: “Kurumĩ ra'yr ta ke nde eremu'e, a'erehe a'eta pandu katu: ‘Nde riki katu te me'ë ke.’ A'erehe ame'ë panduha aja a'eta pandu katu tĩ” — aja Jesu pandu. (Kurumĩ ra'yr ta Tupã rehe har pandu katu, aja Jesu mujekwa. Kũjãtã ra'yr aja tĩ.)

17 Parise ta ke Jesu hijar oho. Pe, Mbeta ok ta pe oho. A'ep a'e ukwer.

Sik'y ke Jesu muxirik

(Mak 11.12-14; Mak 11.20-24)

18 Ku'ë rahã, pytuniwe rahã, Jerusarë ok ta pe Jesu jywyr oho ixo rahã, myahy a'e.

19 Awa rape rake ma'eywa'y rehe a'e usak. Sik'y ke. A'erehe uhyk oho ehe tipe. U'u ta tipe. Mahem ym ma'eywa. Ho ke te'e i'ãi. A'erehe ma'eywa'y pe a'e pandu:

—Apo har ma'eywa nixói te ta — aja riki.

Pahar ame'ë sik'y xirik oho.

20 Ame'ë ke rehe jumu'eha ta usak rahã, a'eta pandu:

—Mãte hũ puki! Pahar sik'y xirik oho! Myja me'ë my? — aja.

21 Jesu pandu:

—Ko apandu pehẽ pe. Ame'ë sik'y ke ihẽ amuxirik. Tupã rehe pejurujar katu rahã, aja pema'e ta tĩ. Pejurujar katuha ke pehijar ym. Aja rahã, ihẽ ama'eha aja pema'e katu ta tĩ. Ame'ë jõ ym. Kome'ë ywy'ã pe pepandu: “Eho! Ejumbor ehõ y ramũ pe!” aja. Tupã namõ pepandu, pe, pejurujar katu ehe tĩ. “Mã! Opor ta nahã my? Akwa ym” aja ym pepandu. Aja rahã, ame'ë ywy'ã opor ta oho.

22 Pejurujar katu ehe rahã, ma'e ke pepandu pandu inamõ, ame'ë ke pehẽ pe Tupã muwyr ta — aja Jesu. (“Ywy'ã keruhũ” aja Jesu pandu rahã: “Upa ma'e hãtã ma'eha ke” aja a'e mujekwa.)

Awa riki Jesu ke muwyr my, ame'ë ke amõ ta ukwa tar katu

(Mak 11.27-33; Ruk 20.1-8)

23 Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ pe Jesu jywyr oho. A'e mu'e mu'e ixo rahã, jundéu awa tama'e pa'ihu ta uhyk uwyr ehe. Jundéu awa tama'e kapitã ta uhyk uwyr ehe tĩ. A'eta pandu ipe:

—Sengi muhepyha ta ke nde eremuhem eremondo. Awa je'ëha rupi nde eremuhem eremondo my? Awa riki nde ke muwyr se my? — aja ipe.

24 Jesu pandu:

—Ihẽ aja tĩ. Pehẽ pe ihẽ apandu ta tĩ. Pe, ihẽ pe pepandu py rahã, awa je'ëha rupi ma'e ke ihẽ ama'ema'e, ame'ë ke ihẽ apandu ta pehẽ pe tĩ.

25 Apo pepandu py ihẽ pe. Sawa'e je'ëha rupi Juã mujahuk ngã ke my? Awa Juã ke mondo my? A'e ke Tupã mondo my? Sawa'e mondo my? Pepandurahã! — aja Jesu.

Ame'ë ke rehe pa'ihu ta hendu rahã, se koty Jesu ngi oho. Pe, pandu pandu a'eta jupe. Jundéu awa tama'e kapitã ta namõ pandu pandu ngã jupe. Kuja:

—Mā! Myja japandu ta ipe my? “Tupã je'êha rupi Juã mujahuk” aja japandu ipe rahã, kuja jande pe Jesu pandu ta: “Aja rahã, ma'erehe Juã pandu ame'ê ke rehe pejurujar ym my?” aja jande pe Jesu pandu ta.

²⁶ Anĩ. “Sawa'e je'êha rupi Juã mujahuk” aja japandu rahã, jande rehe ngã parahy ta. Mahy ta jande ke tĩ. Juã riki Tupã je'êha pandu ame'ê ke a'e, aja ngã ukwa katu. Sawa'e mondo ym a'e aja ukwa katu. A'erehe jande rehe parahy ta. Mā! Myja japandu ta my? — aja pa'ihu ta pandu pandu a'eta jupe.

²⁷ A'erehe Jesu pe pa'ihu ta pandu:

—Juã rehe har japandu ym ta nde pe — aja.

A'eta pe Jesu pandu:

—Aja rahã, ihẽ aja tĩ. Awa je'êha rupi ma'e ke ihẽ ama'ema'e, ame'ê ke pehẽ pe ihẽ apandu ym ta tĩ — aja pa'ihu ta pe. Kapitã ta pe pandu tĩ.

Mokõi ta'yr ta ame'ê rehe har

²⁸ Amõ we pa'ihu ta pe Jesu pandu. Jundéu awa tama'e kapitã ta pe pandu tĩ:

—Myja pekwa my? Amõ rahã, ipái namõ mokõi ta'yr ta ixo. Pe, u'ar py, ame'ê pe ipái pandu oho: “Sa'e! Kupixa pe eparaky eho apo” aja.

²⁹ “Aho ym ta ihẽ” aja ipái pe. I'i atu rahã ipy'a ke muruwak, pe, kupixa pe ta'yr paraky oho.

³⁰ Pe, amõ ta'yr pe ipái pandu oho: “Sa'e! Kupixa pe eparaky eho apo” aja riki. Ta'yr pandu: “Aho ta kÿ” aja tipe. Anĩ. Oho ym riki.

³¹ Mokõi ta'yr ta ngi har awa riki ipái putar ame'ê ke ma'e my? — aja Jesu.

—U'ar py ame'ê ke — aja pa'ihu ta pandu.

A'erehe Jesu pandu a'eta pe tĩ:

—Ko apandu pehẽ pe. Ame'ê ta'yr ta rehe har amujekwa ta pehẽ pe. Amõ ta jaxer ai te aja pekwaha. Homa awa tama'e kapitã keruhũ pe tamatarer matyr ame'ê ta kẽ. Kũjã ka'u te'e ame'ê ta jaxer ai aja pekwaha tĩ. Ame'ê ta Tupã koty ipy'a ke muruwak, a'erehe Tupã kotyhar ta aja muruwak. (Ta'yr u'ar py, ame'êja saka.)

³² Myja Tupã kotyhar aja amõ muruwak my? Ame'ê rehe har Juã mujahuk-iha mujekwa uwyr pehẽ pe. A'e pandu ame'ê ke rehe pejurujar ym. Pehẽ pa'ihu ta. Pejurujar ym ehe tĩ. Kapitã keruhũ pe tamatarer matyr ame'ê ta jurujar katu ehe. Kũjã ka'u te'e ame'ê ta aja tĩ. Jurujar katu ehe tĩ. Ame'ê ke rehe pesak tipe. Anĩ. Pehẽ py'a ke pemuruwak ym. (Ta'yr iapyr aja pehẽ tĩ.) Juã pandu ame'ê ke rehe pejurujar ym, a'erehe Tupã kotyhar ta aja pemuruwak ym tĩ — aja Jesu pandu.

Ma'eywa ty usakiha ta rehe har (Mak 12.1-12; Ruk 20.9-19)

³³ Amõ we pa'ihu ta pe Jesu pandu tĩ:

—Amõ myja me'ê ma'e ke my aja ihẽ apandu ta. Pehendurahã! Amõ sawa'e ixo. Kupixa ke a'e mondok. (Upa hapy.) Pe, ma'eywa'y rãkã ra'yr ke a'e jytym. Uwa'y rãkã ke. Kupixa rymy'y rupi a'e mukurar kurar. Pe, ma'eywa rykwer jo'okiha renda ke pykũi tĩ. Kupixa my'y pe myta mujã tĩ. (Ywate ame'ê ke mujã. Ame'ê ngi usakiha usak usak katu.) Upa mujã rahã, amõ ta pe pandu: “Kupixa rehe pesak katu. I'a tyarõ rahã, ko amõ pehẽma'e ta kÿ. Amõ i'a ihẽma'e ta kÿ” aja. “Ere” aja ame'ê ta pandu. Pe, pepaite kupixa jar usak te'e oho. (Paxia oho.)

³⁴ —I'a tyarõ rahã, miasu ta ke kupixa jar mondo, ima'e kupixa pe. Kupixa usakiha ta ngi ma'eywa rykwer ke miasu ta jo'ok we ta tipe oho.

³⁵ Miasu ta ke usakiha ta pyhyk. Amõ ke a'eta nupã riki. Amõ ke jukwa. Amõ rehe ita ke a'eta ombor. Mujan riki. Ijar pe me'ê ym te ma'e rykwer ke.

³⁶ Amō miasu ta ke kupixa jar mondo tī. Mondo py, ame'ē 'ar koty te we hetaha mondo tipe. Ame'ē ta ke usakiha ta juja katu te mahy. Amō ke nupā. Amō ta ke jukwa. Aja riki. Ijar pe me'ē ym te ma'eywa rykwer ke.

³⁷ —Pe, a'ejōhar ta'yr ke kupixa jar mondo. “Ihē ra'yr rehe a'eta hendu katu ta, aja ihē akwa” aja a'e jupe. A'erehe ta'yr ke mondo tipe.

³⁸ Ta'yr rehe usakiha ta usak rahā, a'eta pandu pandu a'eta jupe: “Ko riki kupixa jar ra'yr. Ipái manō rahā, kupixa riki ima'e wan ta. Jajukwa ta peme'ē ke. Aja rahā, kupixa riki jandema'e wan ta” aja a'eta jupe.

³⁹ A'erehe a'eta pyhyk a'e ke. Pe, kupixa ngi hykýi raho. Pe, jukwa. Ta'yr ke jukwa.

⁴⁰ —Apo kupixa jar uhyk uwyr rahā, usakiha ta pe myja me'ē a'e ma'e ta my? — aja Jesu.

⁴¹ —Ame'ē jaxer ame'ē ta ke kupixa jar jukwa ta. Pe, amō ta pe a'e pandu ta: “Ihēma'e kupixa rehe pesak katu” aja ta. Pe, i'a tyarō rahā, ame'ē ta riki ma'eywa rykwer ke mowok ta. Kupixa jar pe ima'e rykwer ke me'ē ta — aja a'eta pandu ipe.

⁴² A'eta pe Jesu pandu:

—Aja ta riki. Pesarahā! Kuja Tupā je'ēha rehe panduha pesak katu riki. Kuja:

“Ita rehe har ita ok mujāha pandu: ‘Jaxer te'e kome'ē ita ke' aja.

Anī. Tupā pandu: ‘Peme'ē riki ok pyter wan mupu'am katu riki' aja.

Aja jandema'e sawa'e te ma'eha riki. Katu te aja jakwa katu” aja panduha ihī.

⁴³ —A'erehe pehē pe ihē apandu. Je'ēha pyahu ke Tupā muwyr. Aja Tupā kotyhar ta aja pemuruwak tar ym. Peputar ym, a'erehe pehē ke a'e putar ym tī. Pe, amō awa ta pe a'e pandu ta: “Ihē kotyhar ta aja pemuruwak” aja. Ame'ē ta putar katu ta. Pe, katu ame'ē ke ame'ē ta ma'ema'e ta. Tupā putar aja a'eta ma'ema'e ta.

⁴⁴ [Kome'ē ita rehe ipy ke amō tukwa rahā, ahy ta. Amō rehe ita u'ar rahā, mupe ta] — aja Jesu pandu.

(“Ita rehe har” Jesu pandu rahā: “Juehe har” a'e pandu. “Ipy tukwa” aja pandu rahā: “Jesu ke amō ta putar ym” aja mujekwa. Amō rehe ita u'ar rahā, ame'ē ke Jesu mupyrara hū ta, aja a'e mujekwa katu.)

⁴⁵ Myja me'ē kupixa usakiha ta my, ame'ē ke Jesu pandu. Ame'ē rehe jundéu awa tama'a pa'ihu ta hendu rahā, a'eta rehe har Jesu pandu aja a'eta ukwa. Parise ta rehe har a'e pandu tī, aja a'eta ukwa tī.

⁴⁶ A'erehe a'eta parahy ehe, Jesu rehe. A'erehe Jesu ke a'eta pyhyk ta tipe. Heta ame'ē ta ngi a'eta kyje. Jesu riki Tupā je'ēha pandu ame'ē ke a'e, aja heta ame'ē ta ukwa katu, a'erehe heta ame'ē ta ngi parise ta kyje. A'erehe Jesu ke pyhyk ym arahā.

22

Ta'yr riki jumendar ame'ē rehe har

(Ruk 14.15-24)

¹ Ngā pe pandu rahā, myja me'ē ma'e ke my aja Jesu pandu pandu. Kuja:

² —Tupā pandu: “Ihē kotyhar ta aja pemuruwak” aja. Ame'ē ke putar ame'ē ta kuja riki. Amō rahā, sawa'e ixo. Kapitā keruhū a'e. Ta'yr riki jumendar, a'erehe imi'u ke ipái matyr. Huryha mujā.

³ Pe, miasu ta pe kapitā keruhū pandu. “Pepandu peho. Kwehe amō ta pe ihē apandu: ‘Ihē mi'u ke pe'u pejur’ aja. Ame'ē ta pe pepandu peho: ‘Pe'u pejur apo’ aja.” A'erehe miasu ta pandu oho tipe. Uwyr tar ym ngā.

⁴ —A'erehe amō miasu ta ke kapitā keruhū mondo. Kwehe pandu: “Pejur” ame'ē ta pe miasu ta pandu we ta oho tī. Kuja pandu ta: “Kapitā keruhū

pandu: 'Ihê mi'u ke upa amatyr hũ. Tapi'iruhu upa ihê ajukwa. Tapi'iruhu ra'yr ixa ame'ê ke ajukwa tĩ. Upa amuka'ê riki. Myrape 'ar pe ihĩ apo. Ihê ra'yr jumendaraha rehe pesak pejur' aja riki." Aja miasu ta pandu tipe.

⁵ Ame'ê rehe ngã hendu ym tĩ. Pe, ima'e ma'ema'e oho. Amõ riki kupixa pe paraky oho. Amõ riki ima'e muhepyha renda pe paraky oho.

⁶ Amõ ta riki miasu ta ke pyhyk. Pe, nupã hũ. Pe, jukwa.

⁷ Ame'ê ukwa rahã, kapitã keruhũ riki parahy. A'erehe sonda ta ke a'e mondo. Pe, miasu ke jukwa, ame'ê ta ke sonda ta jukwa tĩ. Ame'ê ta rekoha ke sonda ta hapy tĩ. Upa ukwái.

⁸ –Pe, amõ miasu ta ke kapitã keruhũ mujy'ar. A'e pandu: "Jumendaraha rehe ihê mi'u ke ihê amatyr. Kwehe ihê apandu: 'Pejur' ame'ê ta uwyr rahã, katu ym ta tipe. Uwyr tar ym, putar ym, a'erehe u'u rahã, katu ym.

⁹ Apo awa rape rupi peho. A'ep amõ ta ke pemahem rahã, pepandu: 'Kapitã mi'u matyriha rehe pe'u pejur' " aja kapitã keruhũ pandu.

¹⁰ A'erehe miasu ta oho. Awa rape rupi oho. Pe, ame'ê rupi wata ame'ê ta mujy'ar. Katu ame'ê ta ke a'eta mujy'ar. Jaxer ame'ê ta ke mujy'ar tĩ. Pe, jumendaraha renda ke mutyryhem.

¹¹ –Uwyr ame'ê ta rehe kapitã keruhũ usak oho. Pe, amõ rehe usak. Ma'e mundeha nixói riki. (Jumendaraha rehe amõ oho rahã, ma'e mundeha katu ame'ê ke ijar me'ê ngã pe.) Ame'ê ke pyhyk ym. Putar ym, a'erehe munde ym.

¹² Kapitã keruhũ pandu ipe: "Sa'e! Jumendaraha rehe amõ oho rahã, ma'e mundeha katu ame'ê ke munde. (Ihê ame'ê, ame'ê ke nde eremunde ym.) Myja se nde erexe my?" aja ipe. Ame'ê sawa'e je'ê ym.

¹³ Pe, miasu ta pe kapitã keruhũ pandu: "Sawa'e po ke pepukwar. Ipyta ke pepukwar tĩ. Pe, soroka pe pembor. A'ep pytun. A'ep ahy ixo, a'erehe jixi'u hũ ta. Ahy hũ, a'erehe hã ke su'u su'u rãi" aja kapitã keruhũ pandu – aja Jesu pandu.

("Ta'yr jumendaraha rehe oho" aja pandu rahã: "Tupã renda pe ohoha" aja mujekwa. "Ma'e mundeha katu ame'ê ke Tupã me'ê" aja pandu rahã: "Ipy'a juhyk" aja mujekwa. Aja ym rahã, marã ka ym Tupã koty amõ ohoha.)

¹⁴ Pe, Jesu pandu tĩ:

–Heta te hũ ame'ê ta pe Tupã pandu: "Ihê renda pe pejur" aja. Anĩ. Heta te hũ ame'ê ta oho ym. Heta ym ame'ê ta rehe a'e katu usak. Ixotyhar ta jõ aja jo'ok riki – aja pandu.

*Kapitã keruhũ pe tamatarer me'ê ame'ê rehe har
(Mak 12.13-17; Ruk 20.20-26)*

¹⁵ Parise ta oho ingi. A'eta pandu pandu a'eta jupe. "Jesu pe ma'e ke japandu ta. Pe, je'êha a'e jawy rahã, japyhyk ta" aja riki pandu pandu a'eta jupe.

¹⁶ A'erehe ima'e jumu'eha ta ke parise ta mondo. Jesu koty mondo. Ero kotyhar ta ke a'eta mondo tĩ. Ame'ê ta Jesu rehe uhyk. (Muka'u te'e tar katu, a'erehe katu ehe har pandu py.) Kuja pandu:

–Sawa'e! Ngã mu'eha nde. Jetehar te ke nde erepandu, ame'ê ke jakwa katu. Myja me'ê amõ ixoha ke Tupã putar, ame'ê rehe har jetehar nde eremu'e. Amõ ngi nde erekyje ym ha rupi nde eremu'e katu. Upa awa ta rehe juja katu te nde eresak, a'erehe nde erekyje ym ha rupi nde eremu'e katu.

¹⁷ Apo jande pe epandu. Myja me'ê nde erekwa my? Homa awa tama'e kapitã keruhũ pe tamatarer jame'ê rahã, katu my? Anĩ rahã, katu ym my? Myja me'ê jundéu awa ta je'êha mujekwa my? "Pehê peme'ê katu" aja

mujekwa my? “Peme’ē ym” aja mujekwa my? Myja my? Epandu jande pe — aja Jesu pe.

¹⁸ A’eta riki katu ym ame’ē ke ma’e tar katu, aja Jesu ukwa. A’erehe kuja a’e pandu:

—Mā! Mokōi pekwaaha ta ke pehē! Ihē ke pemuka’u te’e tar katu.

¹⁹ Kapitā keruhū pe tamatarer ke amō me’ē. Ame’ē tamatarer ke ihē pe pemujesak — aja parise tama’e jumu’eha ta pe.

Tamatarer ke a’eta werur ipe.

²⁰ Pe, Jesu pandu:

—Kome’ē tamatarer rehe awa’ā ihī my? Awa rer ngā mupinim ko my? — aja.

²¹ —Homa awa tama’e kapitā keruhūma’e ke! Sesama’e riki — aja a’eta pandu. (Sesa riki homa awa tama’e kapitā keruhū.)

A’erehe Jesu pandu:

—Aja rahā, kapitā keruhūma’e ke kapitā keruhū pe peme’ē katu. Tupāma’e ke rahā, pehē py’a pemoi moī katu ehē tī. Ame’ē riki ma’e ke peme’ē, ame’ēja saka — aja pandu.

²² Ame’ē ke rehe a’eta hendu rahā, pandu:

—Mā! Ukwa katu a’e! — aja.

Pe, a’eta oho ingi, Jesu ngi.

Ngā ke Tupā mukwera katu muhem ame’ē rehe har

(Mak 12.18-27; Ruk 20.27-40)

²³ Jesu namō parise tama’e jumu’eha ta pandu uwyr. Ame’ē wera rahā, sanduse ta uhyk ehe tī. Ame’ē ta manōha ngi amō kwera ym te ta, aja ukwa ame’ē ta ke a’eta.

²⁴ A’eta pandu:

—Sawa’e! Ngā mu’eha nde. Yman kuja Moise mujekwa:

“Sawa’e jumendar, pe, ta’yr ym ipe. Pe, manō rahā, imu riki imu ambyr rakehar ke pyhyk. Pe, a’e ta’yr ipe.

Ame’ē ta’yr riki imu ambyr ra’yr aja saka ngā ukwa” aja Moise mujekwa.

²⁵ —Apo ehendurahā! Se awa po wajar mokōi imu ta ixo kwe. U’ar py ame’ē ke jumendar. Pe, ta’yr ym ipe. Pe, manō. A’erehe imu riki imu ambyr rakehar ke pyhyk tipe tī.

²⁶ Mokōihar aja tī. Sawa’e manō tī. Ta’yr ym ipe tī. A’erehe imu mahapyrihar kūjā ke pyhyk tipe tī. Ame’ē aja tī. Manō tī. Ta’yr ym ipe tī. Aja upa imu ta riki tī. Imu ambyr rakehar ke pyhyk tipe tī. Pe, manō tī. Ta’yr ym ipe tī.

²⁷ Upa awa po wajar mokōi imu ta manō. Pe, kūjā manō tī.

²⁸ Apo epandurahā! Yman rahā, manō ame’ē ta kwera katu uhem rahā, kūjā riki awa rakehar wan ta my? Se ixo rahā, upa imu awa po wajar mokōi riki pyhyk — aja sanduse ta pandu.

(“Manō ame’ē ta kwera katu ta uhem” aja ukwa ame’ē ta ke muka’u te’e tar katu, a’erehe ame’ē panduha ke sanduse ta pandu.)

²⁹ Pe, Jesu pandu:

—Mā! Tupā je’ēha pekwa ym. Tupāma’e pyrātāha ke pekwa ym tī, a’erehe pehē je’ēha ke pejawy.

³⁰ Yman rahā, ngā kwera katu uhem rahā, jumendar ym te ta awa. Ywa pe Tupā je’ēha rahoha ta ixo. Ame’ē ta aja ngā ixo ta tī. Jumendar ym te ta tī.

³¹ Apo kweraha rehe har amujekwa ta. Tupā pandu ame’ē rehe har pekwa riki. Paper rehe pesak riki. Tupā pandu:

³² “Ihē rehe ipy’a ke Amarā moī moī katu. Isak aja tī. Jako aja tī. Ipy’a ke a’eta moī moī katu tī” aja Tupā.

—Pesarahã! Ixuwe ixo ame'ë ta jô Tupã rehe ipy'a ke moĩ moĩ katu. Manõ ame'ë ta anĩ. Aja rahã, Amarã ta'ã ixuwe katu aja te'e ta ixo 'y. Yman riki manõ. I'ã ixuwe katu aja te'e ta ixo 'y. A'erehe tapijar te'e we ipy'a ke moĩ moĩ katu Tupã rehe. A'erehe manõ ame'ë ta kwera katu ta kÿ, aja Tupã mujekwa katu — aja Jesu pandu.

³³ Ame'ë ke rehe sanduse ta hendu rahã, pandu:

—Mã! Mu'e katu a'e — aja Jesu rehe har.

Moise je'ëha katu te me'ë ke ame'ë rehe har

(Mak 12.28-34; Ruk 10.25-28; 1 Juã 5.3)

³⁴ Sanduse ta je'ëha ke Jesu mukanim, aja parise ta hendu. A'erehe a'eta jy'ar uwyr ehe.

³⁵ Ame'ë ta ngi har amõ pandu ipe. Jesu je'ëha ke a'e mujawy tar katu, a'erehe kuja pandu ipe:

³⁶ —Sawa'e! Ngã mu'eha nde. Moise je'ëha ke jande jakwa jaxo. Ame'ë ngi har myja me'ë riki katu te me'ë ke my — aja Jesu pe.

³⁷ A'e pandu:

—Tupã rehe epy'a katu te. Aja te'eha ehe har ekwa ekwa katu exo. Nde py'a emoĩ moĩ katu ehe tĩ. Aja epy'a katu te ehe.

³⁸ Ame'ë riki Moise je'ëha katu te ame'ë ke. Amõ 'ar koty te we katuha ame'ë.

³⁹ Mokõi katu te ame'ë ke ihë apandu py aja tĩ. Kuja. Ne namõ ixo ame'ë ta rehe epy'a katu. Nde juehe nde erepy'a katu, aja amõ ta rehe epy'a katu tĩ.

⁴⁰ Ame'ë mokõi riki katu te me'ë ke. Ame'ë mokõi rehe amõ hendu katu te rahã, upa katu te Moise je'ëha rehe hendu katu, ame'ëja saka — aja Jesu pandu parise ta pe. (“Ne namõ ixo ame'ë ta rehe ipy'a katu ta me'ë te'e” aja Jesu pandu rahã: “Upa amõ ta rehe ipy'a katu ta me'ë te'e” aja mujekwa katu.)

Kirisutu rehe har Jesu pandu

(Mak 12.35-37; Ruk 20.41-44)

⁴¹ Amõ parise ta jy'ar uwyr. Arahã kuja Jesu pandu ngã pe:

⁴² —Kirisutu rehe har, myja me'ë pekwa my? Awa rainõ ke a'e my? Myja ehe har pekwa my?

—Ndawi rainõ ke a'e, aja ehe har jakwa — aja parise ta pandu.

⁴³ Jesu pandu:

—A'e tÿ. Awa a'e tĩ. A'erehe Ndawi rainõ ke a'e. Amõ we tĩ. Tupã'ã mujekwa ame'ë ke Ndawi pandu: “Ihëma'e sawa'e te” aja Kirisutu pe. (Aja rahã, Tupã a'e tĩ.) Kuja Ndawi pandu:

⁴⁴ “Ihëma'e sawa'e te pe sawa'e te pandu:

‘Se ihë rake ewapyk eĩ. (Aja rahã, katu te ame'ë ke nde, aja amujekwa.) Ne ruwajan ta ke ihë amuputu'u ta.

Ame'ë ym rahã we, se ewapyk eĩ.

Nde rehe a'eta hendu ym rahã we, se ewapyk eĩ tĩ” aja Ndawi pandu.

⁴⁵ —“Ihëma'e sawa'e te” aja Ndawi pandu. Aja rahã, Kirisutu riki ima'e sawa'e te aja mujekwa katu. (Aja rahã, a'e Tupã tĩ, aja Ndawi ukwa katu tĩ.) Aja jô ym. A'e riki hainõ ke tĩ. (Aja rahã, awa a'e tĩ, aja mujekwa tĩ) — aja Jesu mujekwa.

⁴⁶ Jesu pe marã ka ym je'ëha ke amõ mujywyriha. A'engi ma'e ke amõ ta pandu ym ipe.

23

Ma'e ke parise ta ma'ema'e, ame'ë rehe har

(Mak 12.38-39; Ruk 11.43; Ruk 11.46; Ruk 20.45-46)

¹ Heta ngā pe Jesu pandu. Jumu'eha ta pe pandu tī:

² —Moise mupinim, ame'ē ke Moise je'ēha mu'e ame'ē ta mujekwa ngā pe. Parise ta aja tī. Mujekwa ngā pe tī.

³ A'erehe a'eta mujekwa ame'ē ke rehe pehendu katu ta me'ē te'e. Ame'ē ta mu'e, aja pema'ema'e katu tī. Kuja jō anī. Parise ta aja pema'ema'e ym. A'eta mujekwa, aja a'eta ma'ema'e ym. Mokōi ukwaha aja a'eta ixo.

⁴ A'eta mu'e ame'ē ke kuja pandu: “Mā peja jande jamu'e ame'ē ke pema'ema'e katu” aja riki. Ame'ē riki mā hātā te hū ma'eha. Ame'ē riki ma'e puhýi ame'ē ke xupe pe hupir raho, ame'ēja saka. “Pehē namō jama'e ta. Pehē rehe japy'a katu” aja pandu ym te parise ta. (Aja rahā: “Pehē namō pehēma'e puhýiha ke jahupir ta” aja pandu ym te ta. Katu ym aja.)

⁵ Ma'e ke parise ma'e ixo rahā, ame'ē ke rehe amō ta usak. Ame'ē ke a'eta putar katu. Amō ta usak rahā: “Mā! Pehē katu” aja amō ta pandu naī. Amō we tī. Tupā je'ēha ke paper rehe a'eta mupinim. Ame'ē ke mupu'a, pe, iyywa rehe pukwar. Ipykā pyter pe pukwar tī. Tiha ame'ē ke pukwar. (Aja rahā, Tupā rehe ipy'a ke moī moī katu, aja ukwaha naī.) Kamixa apyr rehe iham pukwar tī. Puku ame'ē ke pukwar. (Aja rahā, Tupā rehe ipy'a ke moī moī katu, aja ukwaha naī.)

⁶ Ngā mi'u matyriha ke amō mujā rahā, kapitā keruhū rake jō a'eta wapyk tar katu. Kapitā ta jupe. Jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe oho rahā, kapitā ta rake jō a'eta wapyk tar katu tī. “Jande katu te ame'ē ke jande” aja mujekwa tar katu naī.

⁷ Muhepyha renda rupi wata ixo rahā: “Sa'e ta! Ko pexo. Katu pehē” aja amō ta pandu. Ame'ē ke putar katu tī. A'eta pe amō ta pandu: “Ngā mu'eha pehē” aja a'eta putar katu tī.

⁸ —Pehē anī. Ihēma'e jumu'eha ta ke pehē. Pehē pe: “Ngā mu'eha pehē” aja mā peja amō ta pandu ym ta me'ē te'e. Pehē riki pehē mu pehē juehe, a'erehe pehē pe: “Ngā mu'eha pehē” aja mā peja pandu ym. Peteī riki pehēma'e mu'eha. (Ihē ame'ē.)

⁹ Kome'ē wyw keruhū pe har pe: “Ihē pái keruhū” aja pepandu ym ta me'ē te'e tī. Peteī riki pehē pái keruhū. Ywa pe har jō riki ame'ē, a'erehe wyw pe har pe pepandu ym: “Ihē pái keruhū.”

¹⁰ Pehē pe: “Ihēma'e jar keruhū” aja mā peja amō ta pandu ym ta me'ē te'e. Peteī riki pehēma'e jar keruhū. Kirisutu jō riki pehēma'e jar keruhū. (Ihē ame'ē.)

¹¹ Pehē pyter ngi har peteī riki katu te ame'ē ke aja putar rahā, mā peja amō ta rehe te'e paraky aja ixo.

¹² “Katu te” aja amō ukwa jupe rahā: “A'e katu ym” aja Tupā ukwa. “Katu ym ihē” aja amō ukwa jupe rahā: “A'e katu” aja Tupā ukwa — aja Jesu pandu.

Parise ta riki mokōi ukwaha reko ame'ē ta ke, aja Jesu pandu

(Mak 12.40; Ruk 11.39-42; Ruk 11.44; Ruk 11.52; Ruk 20.47)

¹³ A'e pandu tī:

—Moise je'ēha mu'e ame'ē ta! Mā pehē ke Tupā mupyrara ta. Parise ta! Pehē ke aja tī. Tupā mupyrara ta tī. Upa pehē riki mokōi pekwaha namō pexo ame'ē ta ke pehē. “Ihē kotyhar ta aja pemuruwak” aja Tupā pandu. Parise ta! Pehē anī. Ame'ē ke peputar ym. Moise je'ēha mu'e ame'ē ta! Pehē aja tī. Peputar ym tī. Amō ta anī. Putar katu. Ame'ē ta ke pemuka'u te'e, a'erehe Tupā kotyhar ta aja muruwak ym. Ame'ē ta pe: “Anī. Pemuruwak ym” aja pepandu. Katu ym aja. Mā pehē ke Tupā mupyrara ta.

¹⁴ —[Moise je'ēha mu'e ame'ē ta! Parise ta! Mā mokōi pekwaha namō pexo ame'ē ta ke pehē! Te'e peje'ē, pe, ixawa'e manō ame'ē rok ke pejo'ok te'e ingi. A'engi te'e pejo'okiha ke amō ta ngi pemukanim tar katu, a'erehe i'i we

Tupā namō pepandu pandu tipe. Aja rahā, katu ame'ē ta ke pehē aja amō ta ukwaha naī. Mā pehē ke Tupā mupyrara ta. Amō ta 'ar koty te we pehē ke mupyrara ta.]

15 —Moise je'ēha mu'e ame'ē ta! Parise ta! Mā upa pehē riki mokōi pekwha namō pexo ame'ē ta ke pehē! Upa katu te ma'e ke pema'e, aja peteī jundéu awa ym ame'ē ke pehē kotyhar aja pemuruwak. Upa pemuruwak rahā, pehē 'ar koty te we a'e riki mupyraraha renda pe oho ta ame'ē ke a'e. (Pehē 'ar koty te we ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ē ke apo 'y. A'erehe mupyraraha renda pe oho ta ame'ē ke a'e.) Mā pehē johu Tupā mupyrara ta.

16 —Parise ta! Moise je'ēha mu'e ame'ē ta! Pehē johu riki eha ym te ame'ē ta aja pehē. Pe, amō ta ke pehykíy peraho pexo. Kuja pemu'e:

“Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe itatawa ihī, aja pekwa. A'erehe jete katu te atu ihē apandu. A'erehe apandu ame'ē ke ihē ama'e ta” aja pekwa tī.

—Aja pandu rahā, itatawa rehe har pandu. A'erehe ame'ē panduha ke a'e ma'e te ta, aja pekwa. Anī. Jumu'eha renda keruhū jō pepandu rahā, amō koty pemu'e. Itatawa pandu ym. Kuja amō pandu:

“Tupā rehe jumu'eha renda keruhū pehī, aja pekwa. A'erehe jete katu te atu ihē apandu. A'erehe apandu ame'ē ke ihē ama'e ta” aja pekwa tī.

—Aja pandu rahā, itatawa rehe har pandu ym. A'erehe ame'ē panduha aja amō ma'e ta nahā my? Ma'e ym ta nahā my? Ukwā ym awa, aja pekwa. Aja pemu'e. Mā katu ym pemu'eha.

17 Mā! Eha ym te ame'ē ta aja pehē! Ma'e riki katu te my? Itatawa riki katu te my? Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū riki katu te my? Pesarahā! Jumu'eha renda keruhū riki katu te tiki. Ame'ē riki itatawa ke mukatuha, ame'ēja saka, a'erehe itatawa 'ar koty te we jumu'eha renda keruhū katuha.

18 Kuja pemu'e tī:

“Myrape 'ar pe ma'e hymba ke hany, Tupā pe. Ame'ē ke pekwa, a'erehe jete katu te atu apandu. Ihē apandu ame'ē ke ihē ama'e katu ta” aja pekwa katu.

—Aja pandu rahā, hymba rehe har pandu. A'erehe ame'ē panduha aja amō ma'e te ta, aja pekwa. Aja pemu'e. Myrape jō pandu rahā, anī. Ma'e ym ta nahā my. Ukwā ym awa. Kuja amō pandu:

“Myrape 'ar pe ma'e ke hany. Ame'ē myrape pehī, aja pekwa. A'erehe jete katu te atu apandu. A'erehe ihē apandu ame'ē ke ihē ama'e katu ta” aja pekwa katu tī.

—Aja pandu rahā, hymba rehe har pandu ym. A'erehe ame'ē panduha aja amō ma'e ta nahā my? Ma'e ym ta nahā my? Ukwā ym awa, aja pekwa. Aja pemu'e. Mā katu ym pemu'eha.

19 Mā! Eha ym te ame'ē ta aja pehē. Ma'e riki katu te ame'ē ke my? Tupā pe hymba ke hany ame'ē ke katu te my? Myrape riki katu te ame'ē ke my? Pesarahā! Myrape riki katu te. Ame'ē riki ma'e hymba ke mukatuha, ame'ēja saka.

20 A'erehe:

“Myrape 'ar pe ma'e ke hany, ame'ē myrape pehī, aja pekwa, a'erehe jete katu te atu ihē apandu. Ihē apandu ame'ē ke ihē ama'e katu ta” aja pekwa tī.

—Aja pandu rahā, upa myrape 'ar pe moī, ame'ē ke pandu. Myrape ke amō pandu tī. A'erehe ame'ē panduha aja amō ma'e ta me'ē te'e.

21 Pe, amō pandu:

“Tupā rehe jumu'eha renda keruhū pehī, aja pekwa. A'erehe jete katu te atu ihē apandu. Ihē apandu ame'ē ke ihē ama'e katu ta” aja pekwa tī.

—Aja pandu rahã: “Tupã pete'e ixo, aja pekwa” aja pandu, ame'ëja saka. Tupã riki jumu'eha renda keruhũ pe ixo, ame'ëja saka. Pe, jumu'eha renda keruhũ ke amõ pandu tĩ. A'erehe ame'ë panduha aja amõ ma'e ta me'ë te'e tĩ.

²² Pe, amõ pandu:

“Ywa pehĩ, aja pekwa, a'erehe jete katu te atu ihẽ apandu. A'erehe ihẽ apandu ame'ë ke ihẽ ama'e katu ta” aja pekwa katu tĩ.

—Aja pandu rahã, ywa pe Tupã ihĩ, aja amõ ukwa. Wapyka ngi je'ëha mondo mondo, aja ukwa tĩ. A'erehe aja pandu rahã, ame'ë panduha aja ma'e ta me'ë te'e.

²³ —Moise je'ëha mu'e ame'ë ta! Parise ta! Mã! Mokõi pekwaaha namõ pexo ame'ë ta ke pehẽ! Pehẽma'e kupixa ngi ta'yr mi ma'e ke Tupã pe peme'ë me'ë. Pehẽ mi'u muhembykiha ke peme'ë. Ky'in. Ma'ero muhe'ë ame'ë ke. Aja peme'ë me'ë. Katu ame'ë. Amõ we anĩ. Moise je'ëha katu te ame'ë ke rehe pehendu ym. Katu ame'ë ke amõ ta pe pema'e ym. Amõ ta rehe pepyrara ym pesak. Mã! Kuja riki katu te me'ë ke. Ma'e ke pepandu, aja pema'e ta me'ë te'e. Te'e peje'ë ym. Katu ame'ë ke amõ ta pe pema'e ta me'ë te'e tĩ. Amõ ta rehe pepyrara pesak ta me'ë te'e tĩ. Pehẽma'e ta'yr mi Tupã pe pemujywyw ta me'ë te'e tĩ. Mã! Upa aja pema'e ym. A'erehe pehẽ ke Tupã mupyrara ta.

²⁴ Eha ym te ame'ë ta aja pehẽ. Pe, amõ ta ke pehykĩ peraho aja saka. Pehẽ pekwaaha ke pemu'e, a'erehe pehykĩ peraho aja saka. Moise je'ëha ta'yr te mi, ame'ë ke rehe pehendu katu. Moise je'ëha katu te ame'ë ke rehe pehendu ym. Katu ym aja.

²⁵ —Moise je'ëha mu'e ame'ë ta! Parise ta! Mã! Mokõi pekwaaha namõ pexo ame'ë ta ke pehẽ. Kúi soroka ke pejuhyk katu. Ita rekúi ra'yr soroka aja tĩ. Soroka ke pejuhyk tĩ. Jywĩ pe anĩ. Upa ma'e ka'u te'eha pehĩ. Ame'ëja saka pehẽ. Pehẽ pejahuk riki. Soroka jõ pekutuk katu. Pehẽ py'a pe upa ma'e peka'u te'eha pehĩ, ame'ëja saka. (Pehẽ py'a juhyk ym, aja pexo.) Amõ tama'e ke pemukanim peraho. Ame'ë namõ pexo. Katu ym aja. Amõ ta rehe pekyty'ym tĩ. Mã! Pehẽ ke Tupã mupyrara ta.

²⁶ Parise ta! Eha ym te ame'ë ta aja pehẽ! Jywĩ ke pekutuk py, aja pexo. (Aja rahã, pehẽ py'a juhyk, aja pexo ta.) Aja rahã, soroka xi'a ym ta tĩ, aja pexo tĩ. Pehẽ py'a pe ma'e katu ame'ë ke pekwa pekwa pexo. Aja rahã, upa juhyk, ame'ë ta aja pexo ta tĩ.

²⁷ —Moise je'ëha mu'e ame'ë ta! Parise ta! Mã! Pehẽ ke Tupã mupyrara ta! Mokõi pekwaaha namõ pexo ame'ë ta aja pehẽ tĩ. Kangwerupa pe ita ke amõ mupu'am. “Ko kangwerupa” aja mujekwa. Ame'ë ke amõ mutuwyw. Amõ usak rahã, katu aja ukwa. Ywy jywĩ pe ixangwer heta ihĩ. Inẽha pehĩ tĩ.

²⁸ Aja saka riki pehẽ. Pehẽ rehe amõ usak rahã, katu, aja ukwaha naĩ. (Kangwerupa pe ita pehĩ, ame'ëja saka.) Pehẽ py'a riki upa peka'u te'eha ihĩ. (Ywy jywĩ pe ixangwer pehĩ, ame'ëja saka.) Ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e. Mokõi pekwaaha namõ pexo ame'ë ta ke pehẽ — aja Jesu pandu.

*Parise ta ke Tupã mupyrara ta, ame'ë rehe har
(Ruk 11.47-51)*

²⁹ A'e pandu tĩ:

—Moise je'ëha mu'e me'ë ta! Parise ta! Pehẽ katu te aja pekwaaha pehẽ jupe! Anĩ. Jaxer ame'ë ta ke pehẽ! Mã! Pehẽ ke Tupã mupyrara ta! Mokõi pekwaaha namõ pexo ame'ë ta ke pehẽ. Ymanihar Tupã je'ëha pandu ame'ë ta kangwer 'ar pe ngã ukwaha pemupu'am. Ita ke pemupu'am. Ymanihar katu ame'ë ta kangwer 'ar pe ngã ukwaha pemupu'am tĩ. Ngã harái ym, ame'ë ukwaha ke. Ame'ë ke pemukatu. Aja rahã, ngã pandu: “Mã! Katu te” aja.

³⁰ Pe, pepandu: “Jande ramūi namō jaxo ta tipe rahā, a'eta ma'e, aja jama'e ym ta tipe. Ymanihar ta aja Tupā je'ēha pandu ame'ē ta ke jajukwa ym ta tipe tī” aja pepandu.

³¹ Mā! Aja rahā, jukwaha ta rainō ta ke pehē, aja pepandu. Tupā je'ēha pandu ame'ē ta ke pehē ramūi ta jukwa. Ame'ē jukwaha ta rainō ta ke pehē. (Aja rahā, ame'ē ta aja pema'e ta tī, aja pepandu.)

³² Pehē ramūi ta aja tapijar te'e we ma'e peka'u te'eha ke pema'e apo tī. Mā peja pehē ramūi ma'eha ke pemumbaraḥā! Ihē riki Tupā je'ēha apandu, ame'ē ke ihē tī. Ihē ke pejukwa ta. Aja rahā, pehē ramūi ta ma'eha ke pemumba ta tī, aja ta tī.

³³ —Mbói aja pehē tī! Mbói ra'yr aja pehē tī! Amō ke mbói ahy su'u rahā, mahy, aja amō ta ixoha ke pemujaxer riki. Katu ym aja. Mupyraraha renda pe pehē ke Tupā mupyrara ta. Marā ka ym pehemihā.

³⁴ —Ko apandu pehē pe. Pehē koty Tupā je'ēha pandu ame'ē ta ke ihē amondo ta. Ukwa katu ame'ē ta ke ihē amondo ta tī. Tupā je'ēha mu'e ame'ē ta ke ihē amondo ta tī. Ame'ē ta ngi har amō amō ke pejukwa ta. Amō ta ke myra ngā mupia ame'ē ke rehe pejukwa ta tī. Amō ta ke jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe pemupirok hū ta tī. Hok ngi amō ta ke pemujan ta pemondo. Amō amō ok ta rupi pemujan ta pemondo.

³⁵⁻³⁶ Aja rahā, pehē ke Tupā mupyrara ta. Yman katu ame'ē ta ke amō ta jukwa. Ame'ē ta ke Tupā mupyrara ta. Pehē riki upa katu te ame'ē mupyraraha ke pepyhyk ta. Ambéu riki katu ame'ē ke a'e. A'e ke amō jukwa. A'engi amō amō heta katu ame'ē ta ke pehē ramūi ta jukwa. Pe, a'ejōhar Sakari rehe uhyk. A'e ke pejukwa tī. Mbaraki ra'yr ke a'e. Aja upa katu te jukwa ame'ē ta ke Tupā mupyrara ta. Ame'ē mupyraraha ke pehē aja amō ta pyhyk ta tī. Pehē ke Tupā mupyrara ta. Ko jetehar te apandu pehē pe. Yman katu ame'ē ta ke amō ta jukwa. Upa katu te ame'ē jukwaha mupyraraha ke pehē aja ame'ē ta pyhyk ta tī — aja Moise je'ēha mu'e ame'ē ta pe Jesu pandu. Parise ta pe pandu tī.

Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe kapy katu te ame'ē ke ihī. Myrape ihī tī. Ame'ē mokōi pyter pe Sakari ke amō jukwa. Tupā rehe ipy'a ke amō moī moī rahā, ame'ē myrape 'ar pe hymba ke hapy. (A'ep ixo rahā, a'e ke jukwa ym ta me'ē te'e. Anī. Jukwa riki. Katu ym aja.)

*Jerusarē ok ta pe har ta rehe Jesu ipy'a katu
(Ruk 13.34-35)*

³⁷ Jesu pandu tī:

—Mā! Jerusarē ok ta pe har ta! Tupā je'ēha pandu ame'ē ta ke pejukwa. Tupā muwyr ame'ē ta ke ita pe pejapi. Aja pejukwa. Pehē rehe ihē jywa ke ihē amaman tar katu tipe. Sapukái ra'yr ta ke ipypo wyr pe imāi moī. Aja saka pehē rehe ihē apy'a katu tipe. Anī. Peputar ym ihē ke.

³⁸ A'erehe pehēma'e Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū ke ngā hijar ta oho. (A'ep jy'ar ym te ta ngā tī.)

³⁹ Ko apandu pehē pe. Apo har ihē rehe pesak ym te ta. “Jandema'e sawa'e te je'ēha rupi tur ame'ē rehe mā peja Tupā usak katu” aja pepandu rahā jō, ihē rehe pesak ta tī — aja Jesu pandu.

24

*Tupā rehe jumu'eha renda keruhū ke amō ta mujaxer ta
(Mak 13.1-2; Ruk 21.5-6)*

¹ Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū ngi Jesu uhem oho. Uhem ixo rahā, jumu'eha ta pandu ipe:

—Esarahā! Mā! Katu jumu'eha renda keruhū ke — aja ipe.

² Jesu pandu:

—A'e tŷ. Pesak katu ehe apo. Yman rahā nixói ta. Ko apandu pehē pe. Peme'ē ke amō ta upa mujaxer ta kŷ. Ita mokōi mokōi ihī ym te ta. Upa katu te ita ke amō ta ombor ta. Aja rahā, Tupā rehe ngā jumu'eha keruhū muhāi ta — aja jumu'eha ta pe.

Ngā mupyraraha ame'ē rehe har

(Mak 13.3-13; Ruk 21.7-19; 1 Petu 1.6-7; 1 Petu 2.19; 1 Petu 3.14; 1 Petu 4.12-16)

³ Jumu'eha renda keruhū ngi uhem rahā, wŷw'ā 'ar pe jupir oho. Wŷw'ā rer Oriwéi ty. A'ep Jesu wapyk uī. Pe, amō ta nixói rahā, jumu'eha ta jō pandu uwyr ipe. A'eta pandu:

—Myja rahā, ita mokōi mokōi ihī ym ta my? Emujekwa jande pe. Ma'e uhyk rahā, nde erejyŷwyr ta, aja jakwa ta my? Ma'e uhyk rahā, 'ar rehe angaha uhyk ta, aja jakwa ta my tī? — aja Jesu pe.

⁴ A'e pandu:

—Pesak katu kŷ! Mā peja pehē ke amō ta muka'u te'e ym.

⁵ Heta uwyr ta. “Jesu je'ēha rupi ihē ajur” aja pandu te'e ta. “Ko Kirisutu ihē. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke ihē” aja pandu te'e ta tī. Pe, heta ngā ke a'eta muka'u te'e ta.

⁶ Jumai ha tyapuha ke pehendu ta. “Paite amō ta jumai ixo” aja pehendu ta tī. Pemukahem ym ingi. Aja jumaiha uhyk ta. Uhyk rahā, 'ar rehe angaha uhyk ym we rī.

⁷ Amō amō wŷw pe har ta jumai mai ta ngā juehe. Kapitā keruhū riki amō kapitā keruhū namō jumai mai ta. Amō amō wŷw pe ngā mi'u nixói te ta. Amō amō wŷw katak hū ta.

⁸ Upa aja riki ahy py, ame'ēja saka. Kūjā imembyr u'ar tate rahā, ahy py. Aja ahyha mangaha riki. I'i we rahā, ahy te ta. (Aja rahā, amō we mupyraraha uhyk ta, aja mujekwa katu.)

⁹ —'Ar rehe angaha uhyk ym rahā we pehē ke amō ta pyhyk ta. Sonda ta koty pehē ke mondo ta. Pehē ke a'eta mahy ta. Pehē ngi har amō amō ke a'eta jukwa ta tī. Ihē kotyhar ta ke pehē, a'erehe pehē rehe ngā parahy ta. Putar ym ta tī.

¹⁰ Arahā, ihē rehe jurujar katuha ke heta hijar ta. Pe, ame'ē ta sonda ta pe pandu ta: “Pehī. Peme'ē riki Jesu kotyhar ta ke tī. Pepyhyk peho” aja. Ame'ē ta parahy ta ngā juehe tī.

¹¹ Pe, heta Tupā je'ēha pandu ame'ē ta ran uwyr ta. Heta hū ngā ke ame'ē ta muka'u te'e hū ta. A'erehe ihē rehe jurujar katuha ke hijar ta.

¹² Ma'e ka'u te'eha ke i'ar koty te we ohoha. Pe, Tupā rehe ipy'a katuha hijar hijar ta oho.

¹³ Pe, a'ejōhar rehe tapijar te'e we ihē rehe jurujar katu rahā, ame'ē ta ke Tupā muhā katu ta.

¹⁴ Tupā koty ipy'a ke amō muruwak rahā, ame'ē pe: “Ihē kotyhar ke nde” aja Tupā pandu ta. Ame'ē myrandu katu ke kome'ē wŷw keruhū rupi ihē kotyhar ta pandu pandu ta oho. Upa ngā hendu ta. Aja rahā jō 'ar rehe angaha uhyk ta — aja Jesu mujekwa.

Ahyha keruhū ngā rehe uhyk ta

(Mak 13.14-23; Ruk 21.20-24)

¹⁵ 'Ar rehe angaha uhyk ta, ame'ē rehe har Jesu pandu tī:

—Ma'e jaxer ai te ame'ē rehe pesak ta tī. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe ixo ta. Kapy katu te ame'ē pe ixo ta. Ame'ē rehe har Ndanie mupinin yman. A'e riki Tupā je'ēha pandu ame'ē ke a'e tī. [Kome'ē paper rehe amō usak rahā, mā peja ekwa katu exo.]

16 Ame'ë jaxer ai te ame'ë rehe ngã usak rahã, mã peja ywy'ã koty kanim ujan oho. Jundéi ywy pe har ta kanim ujan oho. (Aja rahã, manõ ym ta.)

17 —Hok kupe 'ar pe amõ ixo rahã, mã peja hok wyr pe ima'e ke pyhyk ym oho. (I'i pyta ym.) Pahar ujan oho. (Aja rahã, manõ ym ta.)

18 Kupixa pe amõ paraky ixo rahã, mã peja hok pe jwyrym ym oho. Kamixa pyhyk ym oho. Pahar ujan oho. (Aja rahã, manõ ym ta.)

19 —Ame'ë 'ar rahã, ipusu pe imembyr ixo, ame'ë ta pyrara ta ixo. (Marã ka ym pahar ujaniha.) Imembyr pe kambu me'ë, ame'ë ta pyrara ta ixo tĩ. (Marã ka ym pahar ujaniha.)

20 Tupã namõ pepandu katu: “Aman ndy'ar rahã anĩ. (Aman heta rahã, jande jajan tar ym)” aja. Kuja tĩ. “Jundéu awa tama'e putu'u 'ar rahã anĩ. (Arahã jundéu awa ta wata ym riki)” aja Tupã namõ pepandu.

21 Ame'ë jaxer ai te ha 'ar rahã, ngã pyrara te hũ ta. Arahã jõ pyrara te hũ ta. Aja pyrara ha ke amõ ukwa ym riki. Kome'ë ywy keruhũ Tupã mujã ame'ë ngi har, aja pyrara te ha nixói. Pe, yman rahã, aja uhyk ym ta tĩ. Arahã jõ pyrara te hũ ta ngã.

22 —Arahã jõ aja ahyha keruhũ 'ar ke Tupã muheta ym. Aja ym rahã, nixói te ta awa. Upa manõ ta. Tupã kotyhar ta ixo. A'erehe ahyha keruhũ 'ar ke a'e muheta ym ta.

23 Pe, pehẽ pe amõ pandu: “Pesarahã! Kirisutu kotete ixo” aja. Ame'ë rehe pejurujar ym. Amõ pandu: “Pesarahã! Kirisutu paite ixo” aja. Ame'ë rehe pejurujar ym tĩ.

24 Kirisuturan uhyk ta. Tupã je'ëha pandu ame'ë ta ran uhyk ta tĩ. Marã ka ym amõ ma'eha, ame'ë ke ame'ë ta ma'ema'e ta tĩ. Aja Tupã kotyhar ta ke muka'u te'e tar katu.

25 Pehendu katu! Aja uhyk ym rahã we, pehẽ pe upa ihẽ apandu. Upa ihẽ amujekwa ko.

26 Pe, amõ ta pandu ta pehẽ pe. “Pesarahã! Awa nixói te ame'ë pe a'e ixo” aja. Ame'ë rehe pejurujar ym. (A'ep peho ym.) Amõ pandu: “Pepaite a'e kanim ixo” aja. Ame'ë rehe pejurujar ym tĩ.

27 —Awa ihẽ tĩ. Tupã je'ëha rupi ajur. Yman rahã, ihẽ ajwyryr ajur rahã, upa ngã ukwa katu ta. Tupã pirãha muwera rahã, warahy uhemihã koty ixo ame'ë ta ukwa katu. Warahy u'ariha koty ixo ame'ë ta ukwa katu tĩ. Upa katu te awa ta ukwa katu. Aja ihẽ ajwyryr ajur rahã, upa katu te awa ta ukwa katu ta tĩ.

28 Pesarahã! So'o inem ame'ë ke pehĩ rahã, pahar xumukape ukwa katu. (Pe, jy'ar oho ehe.) Aja ihẽ ajwyryr ajur rahã, upa katu te awa ta ukwa katu te ta tĩ — aja Jesu pandu.

Jesu jwyryriha rehe har

(Mak 13.24-27; Ruk 21.25-28; 2 Tesaron 1.7; 2 Petu 3.10; Apokarip 1.7)

29 A'e pandu tĩ:

—Ame'ë ahyha keruhũ 'ar upa rahã, amõ we mãte ma'e uhyk ta. Warahy uwe ta. Jahy wera ym ta tĩ. Ywa ngi jahy rata u'ar u'ar ta tĩ. Ywa pe ihẽ ame'ë ke Tupã mukatah hũ ta.

30 Ame'ë upa rahã, ihẽ ajwyryriha ukwaha ke ywa pe ihẽ amoĩ ta. Awa ihẽ tĩ. Tupã je'ëha rupi ajur. Ywa takãxiha 'ar pe ihẽ ajwyryr ta ajur. Tupãma'e pyrãtãha namõ ajur ta. A'e katu te ha namõ ajur ta tĩ. Pe, ihẽ rehe kome'ë ywy keruhũ pe har ta usak rahã, jixi'u ta. (“Jande ke mupyrara ta apo” aja ukwa, a'erehe jixi'u ta.)

31 Tupãma'e jumi'a keruhũ tyapu ta. Tupã riki ima'e je'ëha rahoha ta ke muwyr ta. Upa katu te kome'ë ywy keruhũ rupi muwyr ta. Pe, upa katu te Tupã kotyhar ta ke a'eta mujy'ar ta — aja Jesu pandu.

Jesu jywryiha ke ma'eywa'y mujekwa ta ngā pe
(Mak 13.28-31; Ruk 21.29-33)

³² A'e pandu tī:

—Ihē ajywryiha ke ma'eywa'y mujekwa ta pehē pe. Sik'y ke. Hākā rehe hokyr uhem rahā, warahy haku tate, aja pekwa.

³³ Aja ihē ajywryiha riki. Ihē apandu ramō, ma'e warahy uwe. Ma'e jahy rata ta katak. Upa aja pesak rahā, ihē riki ajywyr tate, aja pekwa katu ta tī. (Hākā rehe hokyr uhem, ame'ēja saka.)

³⁴ Pesarahā! Apandu katu pehē pe. Amō ihē kotyhar ta pyrara hū ta ixo. Upa aja me'ē uhyk ta kŷ. Manō ym ta rī. Upa usak ta. (Anī. Tapijar te'e we ihē rehe jurujar katu ta rī.)

³⁵ Ywa upa kanim ta. Kome'ē ywy keruhū upa kanim ta tī. Ihē apandu ame'ē ke anī. Ame'ē ke kanim ym te ta. (Aja ihē je'ēha rehe jurujar katu ame'ē ta tapijar te'e we ixo ta kŷ.) Apandu, aja me'ē upa katu te uhyk ta kŷ — aja Jesu pandu.

Myja rahā Jesu jywyr ta my?

(Mak 13.32-37; Ruk 12.35-40; Ruk 17.26-30; Ruk 17.34-36; 1 Tesaron 5.2-3; 2 Petu 3.1-15)

³⁶ A'e pandu tī:

—Myja rahā, ihē ajywyr ta my? Ma'e wera rahā, ajywyr ta my? My warahy rahā, ajywyr ta my? Ame'ē ke ukwa ym awa. Ywa pe ixo Tupā je'ēha rahoha ta ukwa ym tī. Ihē riki akwa ym tī. Ihē pái jō ukwa katu.

³⁷ Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Ihē ajywryiha riki kuja. Yman Noe ixo. Arahā aja saka tī.

³⁸ Ykeruhū upa ngā ke jukwa. Kuja riki. Ykeruhū uhyk tate rahā, aja te'ēha ngā ixo. Amō tā kekar oho. Pe, so'o ke jukwa rahā, ame'ē ke u'u riki. Sawa'e ta kŷjā ta ke pyhyk. Kŷjā ta sawa'e ta ke pyhyk tī. Aja te'e ngā ixo. Jarusu keruhū pe Noe ixo ym rahā we, aja te'e ngā ixo.

³⁹ Ykeruhū uhyk ta, aja ngā harō ym. Pe, ykeruhū uhyk rahā, upa katu te y jukwa. Aja ihē ajywyr rahā, ngā harō ym rahā, ihē ajywyr ta. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur.

⁴⁰ —Ihē ajywyr rahā, kuja ta tī. Kupixa pe mokōi sawa'e ta paraky ixo. Peteī pyta ta a'ep. Amō ke Tupā je'ēha rahoha ta raho ta.

⁴¹ Paratu rok pe mokōi kŷjā ta paraky u'am. Peteī pyta ta a'ep. Amō ke Tupā je'ēha rahoha ta raho ta.

⁴² A'erehe pesak katu pexo. Peta kŷ. Ihē ajywryiha angaha ke pekwa ym. A'erehe pesak katu pexo. Ihē riki pehēma'e sawa'e te.

⁴³ Ma'e mukanīha uwyr ame'ē ke ok jar ukwa rahā, ukwer ym ta tipe. Harō ta tipe. Hok pe mukanīha ixo tate rahā, a'e ke ok jar mujan ta tipe mondo.

⁴⁴ A'erehe pesak katu pexo. Peta kŷ. Peharō ym pexo rahā, ihē ajywyr ta. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur — aja Jesu pandu.

Miasu katu me'ē ke. Katu ym ame'ē ke tī.

(Ruk 12.41-48)

⁴⁵ (Miasu katu ame'ē ta aja ixotyhar ta ixo ta me'ē te'e tī. Aja Jesu mu'e tar katu.) A'erehe a'e pandu:

—Myja me'ē miasu riki ukwa katu ame'ē ke my? Myja me'ē miasu riki ijar pandu ame'ē ke ma'ema'e katu my? Ko apandu ta. Amō miasu pe ijar pandu: “Amō miasu ta rehe esak esak katu exo. Myahy rahā, a'eta mi'u ke eme'ē me'ē katu a'eta pe” aja ijar. Pe, ijar paxia oho.

⁴⁶ Pe, ijar pandu, aja miasu ma'ema'e ixo. Hok pe jywyr rahā, ame'ē ke rehe ijar usak. Aja rahā, ame'ē miasu huru katu ta.

⁴⁷ Pesarahā! Ihē apandu pehē pe. Ame'ē miasu pe kuja ijar pandu ta: “Katu ame'ē ke nde. Upa katu te ihēma'e ke rehe nde eresak eresak katu ta apo 'y' aja ta.

⁴⁸ —Aja ym rahā, katu ym. Miasu katu ym ame'ē ke rahā, kuja jupandu jupe: “Ihē jar pepaite oho. Yman rahā jywyr ta” aja jupe.

⁴⁹ Pe, amō miasu ta ke a'e nupā nupā ta. Pe, jaxer ame'ē ta namō ma'e ke a'e u'u hū ta uī. Kawī ngi ka'u, ame'ē ta namō u'u uī. Ka'u tī.

⁵⁰ Pe, ijar rehe harō ym rahā, ame'ē wera rahā, ijar jywyr ta. “Apo jywyr ym we ta rī” aja pandu rahā, pahar ijar jywyr ta.

⁵¹ Ame'ē miasu jaxer ame'ē ke ijar pirok hū te ta. Mokōi ukwaha ta ke amō ta mupyrara hū, aja ame'ē miasu ke ijar mupyrara hū ta tī. (Ahy te hū,) a'erehe jixi' u hū ta. (Ahy te hū,) a'erehe hāi ke su'u su'u ta tī — aja Jesu pandu. (A'erehe miasu katu aja Jesu jywyrriha rehe ixotyhar ta harō katu ta me'ē te'e tī.)

25

Jande popa kūjātāi ta rehe har

¹ Jesu pandu tī:

—Ihē ajywyr rahā, kuja riki Tupā ma'eha. Awa riki inamō ixo ta my? Awa riki inamō ixo ym te ta my? Ame'ē ke amujekwa ta. Kuja. Amō rahā, jande popa kūjātāi ta ixo. Pytun rahā, araparin ke kūjātāi ta raho. Sawa'e jumendar ame'ē rehe usak oho.

² Awa po wajar peteiḥar upa kūjātāi ta ukwa katu ame'ē ta ke. Amō awa po wajar peteiḥar upa anī. Ukwa katu ym riki.

³⁻⁴ Awa po wajar peteiḥar upa kūjātāi ta riki ukwa katu ame'ē ta ke a'eta. A'erehe araparin raho rahā, amō hyru pe tykwer tyryhem raho. Amō kūjātāi ta anī. Ukwa katu ym ame'ē ta ke a'eta. A'erehe araparin raho rahā, amō hyru pe tykwer raho ym.

⁵ Sawa'e jumendar ame'ē ke pyta we rī. Uhyk ym we rī. I'i hū pyta. A'erehe kūjātāi ta pyhī hū. Pe, ukwer tī.

⁶ —Pytun pyter pe amō pandu: “Petur. Sawa'e jumendar ta ame'ē ke petur. Peho. Pesak pehorahā!” aja riki.

⁷ Upa kūjātāi ta upak. Pe, araparin hany tī.

⁸ Pe, kūjātāi ukwa katu ame'ē ta pe amō ta pandu. Ukwa katu ym ame'ē ta pandu: “Jandema'e araparin uwe tate. Jande pe tykwer pemuwyr we mi” aja.

⁹ “Anī. Pehē pe jame'ē rahā, jandema'e uwe ta tī. Upa jande pe uhyk ym tykwer. Muhepyha renda pe pejo'ok peho” aja ukwa katu ame'ē ta pandu.

¹⁰ —A'erehe ukwa katu ym ame'ē ta jo'ok oho. A'eta nixói rahā, sawa'e jumendar ame'ē ke uhyk uwyr. Awa po wajar peteiḥar upa kūjātāi riki araparin hany, aja ixo. Pe, sawa'e namō ixo oho. Ngā mi' u matyr ame'ē rehe ixo oho. Huryha rehe ixo katu. Upa ixo rahā, hukwen ke amō kynda katu.

¹¹ —I'i rahā amō kūjātāi ta uhyk uwyr tī. “Sa'e! Hukwen epirar jande pe” aja riki.

¹² “Anī ta. Pehē ke ihē akwa ym” aja sawa'e jumendar ame'ē ke pandu — aja Jesu pandu.

¹³ A'e pandu tī:

—Aja riki ihē ajywyrriha. Myja rahā, ihē ajywyr ta my? Ame'ē ke pekwa ym. My warahy rahā, ihē ajywyr ta my? Ame'ē ke pekwa ym tī. A'erehe pesak katu kŷ. Peharō katu pexo — aja jumu'eha ta pe.

*Mahapyr miasu ta ame'ë rehe har
(Ruk 19.11-27)*

¹⁴ Jesu pandu ti:

—Ihë apandu ame'ë ke ihë kotyhar ta ma'ema'e katu rahã, ma'e katu ame'ë ke ihë ame'ë me'ë ta a'eta pe. Ame'ë rehe har amujekwa ta apo. Kuja riki. Amõ sawa'e ixo. Pepaite paxia tate rahã, miasu ta pe a'e pandu: “Upa ihëma'e ke rehe pesak” aja.

¹⁵ Pe, tamatarer ke a'e me'ë me'ë. Amõ miasu pe 5.000 itatuwyr tamatarer me'ë. Amõ pe 2.000 itatuwyr tamatarer a'e me'ë. Amõ pe 1.000 itatuwyr tamatarer a'e me'ë. Miasu ta ma'eha ukwa katuha, aja ijar me'ë me'ë. Upa me'ë rahã, pepaite paxia oho.

¹⁶ —Kuja, 5.000 itatuwyr tamatarer pyhyk, ame'ë miasu pahar oho. Ame'ë tamatarer namõ muhepy hepy. Pe, muheta. Amõ 5.000 itatuwyr tamatarer pyhyk. (A'erehe 10.000 hetaha apo 'y.)

¹⁷ Aja amõ miasu ti. Kuja, 2.000 itatuwyr tamatarer pyhyk ame'ë ke. Tamatarer namõ a'e muhepy hepy ti. Pe, muheta ti. Pe, amõ 2.000 itatuwyr tamatarer ke a'e pyhyk. (A'erehe 4.000 hetaha apo 'y.)

¹⁸ Amõ miasu anĩ. 1.000 itatuwyr tamatarer pyhyk ame'ë ke. Ywykwar ke a'e pykũi oho. Pe, ijarma'e tamatarer ke a'ep a'e mou. Jupyk ti.

¹⁹ —Yman rahã, miasu jar jywyr uwyr. Pe, miasu ta ma'ema'eha ke a'e ukwa ta.

²⁰ Kuja, 5.000 itatuwyr tamatarer pyhyk, ame'ë miasu uhyk py. Ijar pe 5.000 itatuwyr tamatarer ke a'e mujywy. A'e pandu: “Sawa'e! Kuja 5.000 itatuwyr tamatarer ihë pe nde ereme'ë. Esarahã! Ko amõ 5.000 itatuwyr tamatarer ke ihë apyhyk. Amuheta riki. A'erehe ko 10.000 hetaha kohĩ” aja ijar pe.

²¹ “Mã! Katu! Nde katu. Ihë apandu ame'ë ke nde erema'ema'e katu. Ta'yr mi tamatarer namõ nde ereparaky. Apo heta ame'ë namõ nde ereparaky ta. Ejur. Ihë rury katu riki. Aja nde rury katu nde erexo ti” aja ijar ipe.

²² —Pe, amõ miasu uhyk uwyr ti. Kuja, 2.000 itatuwyr tamatarer pyhyk ame'ë ke a'e. A'e pandu: “Sawa'e! Kuja, 2.000 itatuwyr tamatarer ihë pe nde eremuwyr. Ame'ë kohĩ. Esarahã! Amõ we 2.000 itatuwyr tamatarer ke ihë apyhyk. Amuheta riki. A'erehe ko 4.000 hetaha kohĩ” aja ijar pe.

²³ “Mã! Katu! Nde katu. Ihë apandu ame'ë ke nde erema'ema'e katu. Ta'yr mi tamatarer namõ nde ereparaky. Apo heta ame'ë namõ nde ereparaky ta. Ejur. Ihë rury katu riki. Aja nde rury katu nde erexo ti” aja ijar ipe.

²⁴ —Pe, kuja, 1.000 itatuwyr tamatarer pyhyk, ame'ë miasu uhyk uwyr ti. Pandu: “Sawa'e! Amõ rehe nde erepyrara nde eresak ym ame'ë ke nde, aja akwa. Amõma'e kupixa ngi ma'e ke nde ere'u. Nde erejytym ym, ame'ë kupixa ngi. Amõma'e ke nde erematyr ti. Nde erejytym ym ame'ë ke, amõ riki jytym. (Aja rahã, amõ riki paraky ame'ë ke nde erepyhyk.)

²⁵ Nde ngi ihë akyje. A'erehe nema'e tamatarer ke ywykwar pe ihë amukanim araho. Esarahã! Ko 1.000 itatuwyr tamatarer nema'e ke” aja ijar pe.

²⁶ Ame'ë ke rehe hendu rahã, ijar pandu ipe: “Mã! Nde katu ym! Jyty'ym ame'ë ke nde. Ihë ajytym ym, ame'ë kupixa pe har ma'e ke ihë a'u. Ihë ajytym ym, amõ jyty'ym ame'ë ke ihë amatyr, aja nde erekwa katu. Amõ paraky ame'ë ke ihë apyhyk, aja nde erekwa katu.

²⁷ Aja rahã, tamatarer renda pe ihëma'e tamatarer ke nde eremupyta ta me'ë te'e. Aja rahã, amõ ta riki ihëma'e tamatarer namõ paraky ta tipe. Aja muheta ta tipe. Aja rahã, ihë ajywyr rahã, i'ar koty te we ihëma'e tamatarer muheta ta tipe” aja ijar pandu.

²⁸ Pe, amō miasu pe ijar pandu tī: “Tamatarer ejo'ok ingi. Miasu katu ym ame'ē ke ngi ejo'ok. Pe, 10.000 hetaha namō ixo ame'ē pe eme'ē.

²⁹ Ma'e ta'yr mi ame'ē namō amō ma'ema'e rahā, amō we hū amō me'ē ta ipe. Aja rahā, ima'ehū ta. Pe, ma'e ta'yr mi ame'ē namō amō ma'ema'e ym rahā, ame'ē ta'yr mi ame'ē ke amō jo'ok ta ingi. Aja rahā, nixói te ta ima'e ke.

³⁰ Apo kome'ē miasu jaxer ame'ē ke embor eho, soroka pe. Pytuniha renda pe embor. A'ep ahy ta. A'erehe jixi'u ta. Ahy te ta, a'erehe hāi ke su'u su'u ta” aja ijar pandu — aja Jesu pandu.

(Aja Tupā kotyhar ta ma'ema'e ta me'ē te'e tī. Ma'e ke Tupā me'ē, ame'ē namō ma'ema'e katu ta me'ē te'e tī.)

*Ngā ke Jesu mupyrara ta, a'ejōhar ame'ē ke
(Apokarip 20.11-14)*

³¹ Jesu pandu tī:

—Ko awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Kapitā keruhū aja ihē ajoywyr rahā, Tupā je'ēha rahoha ta ihē namō uwyr ta tī. Arahā myrape katu te ame'ē pe ihē awapyk ta ai.

³² Pe, upa katu te kome'ē wyy keruhū pe har ta ke mujy'ar ta. Tupā je'ēha rahoha tā mujy'ar ta. Ihē ruwa koty mujy'ar ta. Pe, ngā ke ihē amondo mondo ta. Se koty amō ta ke ihē amondo ta. Amō ta amō koty. Arapuharan usakiha ta aja saka. Arapuhame ta ke arapuharan ta pyter ngi mondo mondo. Aja ngā ke ihē amondo mondo ta tī.

³³ Katu ame'ē ta ke ihē jywa katu koty ihē amondo ta. Amō pyta ame'ē ta ihē jywa'i koty ihē amondo ta.

³⁴ Ihē riki kapitā keruhū. Pe, ihē jywa katu koty i'āi, ame'ē ta pe kuja ihē apandu ta: “Pejur! Pehē riki ihē pái ke muhury katu ame'ē ta ke pehē. Ihē pái renda pe pexe peho. Ame'ē renda ke yman a'e mukatu. Kome'ē wyy keruhū a'e mujā rahā, ame'ē renda ke a'e mujā pehē pe tī. Apo pexe peho a'ep.

³⁵ Pesarahā! Ihē myahy rahā, ihē pe pehē mi'u peme'ē. Ihē hyngwéi rahā, y ke ihē pe peme'ē tī. Ihē rehe pesak ramō rahā, pehē rok pe ihē ke pemupyta katu tī.

³⁶ Ihēma'e mundeha nixói rahā, pehēma'e mundeha ihē pe peme'ē tī. Ihē ahy axo rahā, ihē pe puhā peme'ē katu tī. Kyndaha pe ihē axo rahā, ihē rehe pesak pejur tī” aja ihē apandu ta.

³⁷ —Aja rahā, ihē jywa katu koty i'āi ame'ē ta pandu ta. Katu ame'ē ta ke ame'ē ta. Kuja pandu ta: “Sawa'e! Myja rahā nde myahy, pe, jande mi'u nde pe jame'ē my? Jakwa ym. Myja rahā, nde nengwéi, pe, nde pe y jande jame'ē my tī? Jakwa ym tī.

³⁸ Myja rahā, nde rehe jasad ramō, pe, jande rok pe nde ke jamupyta my? Jakwa ym tī. Myja rahā, nema'e mundeha nixói, pe, jandema'e mundeha ke jame'ē nde pe my tī? Jakwa ym tī.

³⁹ Myja rahā, nde ahy nde erexo, pe, nde pe puhā jame'ē katu my? Jakwa ym tī. Myja rahā kyndaha pe nde erexo, pe, nde rehe jasad jaho my? Jakwa ym tī” aja ihē pe.

⁴⁰ —Pe, ihē apandu ta. Ihē riki kapitā keruhū. Kuja apandu ta: “Ko apandu pehē pe. Ko ihē kotyhar ta ixo. Ihē mu ta aja riki. ‘Katu ym’ aja amō ta ukwaha naī. Ame'ē ta pe ma'e ke pema'ema'e rahā, ihē pe pema'ema'e katu, ame'ēja saka. A'erehe ihē pái renda pe pehē rury katuha namō pexe peho” aja ihē apandu ta.

⁴¹ —Pe, ihē jywa'i koty i'āi, ame'ē ta pe kuja ihē apandu ta: “Peho ihē ngi! Pehē riki Tupā mupyrara ta ame'ē ta ke pehē. Tata keruhū renda pe peho. Ame'ē tata uwe ym te ta. Ame'ē renda ke Tupā mujā. A'ep Satana ke

mupyrara ta. (Ājā ramūi ke a'e.) Ame'ē renda ke tata keruhū renda. Satana kotyhar ta ke a'e mupyrara ta a'ep tī. Ame'ē renda pe peho.

⁴² Pesarahā! Ihē myahy rahā, pehē mi'u ihē pe peme'ē ym. Ihē hyngwéi rahā, y ke ihē pe peme'ē ym tī.

⁴³ Ihē rehe pesak ramō rahā, pehē rok pe ihē ke pemupyta ym tī. Ihēma'e mundeha nixói rahā, pehēma'e mundeha ke ihē pe peme'ē ym tī. Ihē ahy rahā, ihē pe puhā peme'ē ym tī" aja ihē jywa'i koty i'āi ame'ē ta pe apandu ta.

⁴⁴—Pe, a'eta pandu ta ihē pe: "Sawa'e! Myja rahā, nde myahy my? Pe, jande mi'u jame'ē ym nde pe my. Jakwa ym. Myja rahā, nde nengwéi my? Pe, y jame'ē ym nde pe my? Jakwa ym tī. Myja rahā, nde rehe jasak ramō my? Pe, jande rok pe nde ke jamupyta ym my? Jakwa ym tī. Myja rahā, nema'e mundeha nixói my? Pe, jame'ē ym nde pe my? Jakwa ym tī. Myja rahā, nde ahy my? Pe, puhā jame'ē ym nde pe my? Jakwa ym tī. Myja rahā, kyndaha pe nde erexo my? Pe, nde rehe jasak ym jaho my? Jakwa ym tī" aja ta.

⁴⁵—Ihē riki kapitā keruhū. Kuja ame'ē ta pe ihē apandu ta. "Ko apandu pehē pe. Ihē kotyhar ta kohī. 'Ame'ē ta katu ym' aja amō ta ukwa'ha naī. Ame'ē ta pe ma'e ke pema'ema'e ym rahā, ihē pe ma'e ke pema'ema'e ym tī, ame'ēja saka" aja ihē apandu ta.

⁴⁶ Pe, ame'ē ta ke mupyraraha renda pe ihē pái mondo ta. A'ep ahyha upa ym te ta. Katu ame'ē ta anī. Ihē pái namō aja te'e ta ixo. Uhā te hū ta a'eta — aja Jesu pandu.

26

"Jesu ke japyhyk ta" aja pa'ihu ta pandu pandu (Mak 14.1-2; Ruk 22.1-2; Juā 11.45-53)

¹⁻² Jywyriha rehe har upa a'e mu'e rahā, jumu'eha ta pe a'e pandu:

—Mokōi jaker rahā, Pasuko 'ar rehe uhyk ta. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Ihē ruwajan ta ke ihē rehe amō muhyk ta werur. Pe, ame'ē ta ihē ke jukwa ta. Myra ngā mupia ame'ē ke rehe jukwa ta — aja Jesu.

³ Pe, pa'ihu ta jy'ar oho. Jundéu awa tamūi ta namō jy'ar oho. Kái rok keruhū pe jy'ar. Kái riki jundéu awa tama'e pa'i keruhū.

⁴ A'eta pandu pandu a'eta jupe: "Jesu ke jande japyhyk ta jaho. Ngā ukwa ym ha rupi japyhyk ta. Pe, a'e ke jande jajukwa ta.

⁵ Pasuko 'ar rahā, japyhyk ym we ta rī. Anī. Arahā japyhyk rahā, ngā parahy ta. Mutyapu tyapu hū ta. Katu ym aja. A'erehe arahā japyhyk ym we ta rī" aja a'eta jupe.

Ma'e piheha ke Jesu ākā rehe kūjā jyhē (Mak 14.3-9; Juā 12.1-8)

⁶ Mbeta ok ta pe Jesu ihī. Simā rok pe ihī. Ame'ē Simā riki yman pere ma'e u'u hū ame'ē namō ixo. Apo anī. Upa ka'ē katu.

⁷ Ma'e ke Jesu u'u uī rahā, kūjā uhyk uwyr ehe. Ma'e piheha ke a'e werur. Ame'ē hepy hū ame'ē ke. Hyru pe werur. Ame'ē hyru riki aramba ke te'e mujā ame'ē ke. Pe, kyndaha ke mopok rahā, tykwer ke Jesu ākā rehe kūjā jyhē.

⁸⁻⁹ Ame'ē rehe jumu'eha ta usak rahā, parahy kūjā rehe. A'eta je'ē je'ē hū:

—Mā! Tykwer upa kanim. Ame'ē tykwer ke amō muhepy rahā, tamatarer hū pyhyk ta tipe. Pe, ame'ē tamatarer ke ima'e ym te ame'ē ta pe amō me'ē me'ē katu ta tipe — aja riki.

¹⁰ Jumu'eha ta panduha ke Jesu ukwa. A'erehe a'eta pe kuja a'e pandu:

—Kūjā rehe har aja ym peje'ē je'ē. Ma'e katu ame'ē ke ihē pe a'e ma'e.

11 Ima'e ym te ame'ë ta pe ma'e ke peme'ë tar katu rahã, pete'e a'eta ixo. Aja te'eha a'eta ixo koropi. Ihë anĩ. Aja te'eha pehë namō ihë axo ym ta.

12 Kūjã putar aja a'e ma'e katu. Pesarahã! (Jundéu awa manō rahã, hete ke amō ta mupihe te'e, aja te'eha a'eta ma'eha.) Aja ihë rehe tĩ. Ihë amanō ym rĩ. Ko ihë ke mouha rehe kūjã upa mupihe. (A'erehe ihë rehe pyaiha apo mujesak rahã, katu tiki.)

13 Pesarahã! Apo ihë apandu katu. Ihë rehe har myrandu katu ke amō ta pandu pandu raho. Kōme'ë ywy keruhũ rupi pandu pandu raho rahã, kome'ë kūjã ma'eha rehe har pandu ta tĩ. Kūjã ma'eha ke harái ym ta ngã – aja Jesu pandu.

Pa'ihu ta koty Jun oho

(Mak 14.10-11; Ruk 22.3-6)

14 Pe, jundéu awa tama'e pa'ihu ta koty Jun oho. Jun amō her Ikario. Awa py mokōi jumu'eha ta ngi har peteĩ a'e.

15 A'e pandu:

– Jesu rehe pehë ke amuhyk araho rahã, myja tamatarer hetaha peme'ë ta ihë pe my? – aja pa'ihu ta pe.

– Jande pypa, amō jandé popa hetaha (30) jame'ë ta nde pe – aja pa'ihu ta pandu.

Pe, itatuwyr tamatarer ke pa'ihu ta manga. Kuja, 30 hetaha me'ë Jun pe.

16 A'engi Jesu rehe pa'ihu ta ke muhyk ta raho ame'ë angaha ke rehe Jun harō ixo.

Pasuko 'ar ke Jesu ta ukwa ukwa uĩ

(Mak 14.12-21; Ruk 22.7-14; Juã 13.21-30)

17 Pasuko 'ar rahã, jundéu awa ta arapuharan ra'yr ka'ë ke u'u. Arahã mbeju ke mupururukiha nixói ame'ë ke u'u py. Ame'ë 'ar rehe har Jesu pe jumu'eha ta pandu:

– Pasuko 'ar rahã, arapuharan ra'yr ka'ë ke nde ere'u ta. Ame'ë ke jamatyr, aja nde ereputar. My jamatyr ta my? – aja ipe.

18 Jesu pandu:

– Paite awa ok ta hũ ihĩ, Jerusarë ok ta ke. A'ep peho. A'ep amō sawa'e ixo. Pepandu ipe: “Jandema'e mu'eha pandu: ‘Ihë ahoha angaha rehe uhyk. Ihëma'e jumu'eha ta namō arapuharan ra'yr ka'ë ke ihë a'u ta kÿ. Nde rok pe a'u ta kÿ’ aja ipe” – aja jumu'eha ta pe pandu. (“Ohoha angaha” aja pandu rahã: “A'e manō ta” aja mujekwa.)

19 Jesu pandu ame'ë ke jumu'eha ta ma'e katu. Pasuko 'ar rahã, a'eta mi'u ke a'eta matyr.

20 Pytan ramō rahã, ame'ë renda pe Jesu ta oho. Pe, awa py mokōi jumu'eha ta namō Jesu wapyk. Arapuharan ra'yr ka'ë ke u'u.

21 A'eta u'u uĩ rahã, Jesu pandu:

– Ko apandu pehë pe. Pehë ngi har peteĩ ihë rehe ihë ruwajan ta ke muhyk ta werur – aja riki.

22 Ame'ë ke rehe a'eta hendu rahã, a'eta pyai uĩ. Peteĩ teĩ Jesu pe pandu:

– Sawa'e! Ihë ke ame'ë my? – aja ipe.

23 Jesu pandu:

– Ihë namō arapuharan ra'yr rykwer namō mbeju ke mururu, ame'ë ihë rehe ihë ruwajan ta ke muhyk ta werur.

24 Awa ihë tĩ. Tupã je'ëha rupi ajur. Myja ihë amanō ta my, ame'ë ke Tupã je'ëha rehe amō mupinim. Ame'ë panduha aja ihë amanō ta. Aja ihë rehe ihë ruwajan ta ke muhyk ta werur, ame'ë ke mã Tupã mupyrara hũ ta. Ame'ë imãĩ pusu ngi u'ar ym rahã, katu ta tipe – aja jumu'eha ta pe pandu.

²⁵ Jun pandu. A'e riki Jesu rehe huwajan ta ke muhyk ta werur ame'ë ke a'e. Kuja pandu:

—Sawa'e! Ihë ke ame'ë my? — aja.

—A'e tÿ — aja Jesu pandu.

Jesu manōha ke ukwa ukwa uī ame'ë rehe har

(Mak 14.22-26; Ruk 22.15-20; 1 Korin 11.23-25)

²⁶ A'eta mi'u ke u'u uī rahā, mbeju ra'yr ke Jesu pyhyk. Tupā namō a'e pandu: “Ne jō riki katu te me'ë ke. Jande mi'u jande pe nde ereme'ë katu” aja. Upa rahā, mbeju ke mopok, pe, jumu'eha ta pe me'ë me'ë. Pandu:

—Ko pepyhyk. Pe'u. Kome'ë riki ihë rete — aja Jesu.

²⁷ Upa rahā. Ita rekúi ra'yr ke a'e pyhyk tī. Ame'ë pe ma'eywa rykwer ihī, uwa rykwer ke. Tupā namō pandu tī: “Ne jō riki katu te me'ë ke. Jande mi'u jande pe nde ereme'ë katu” aja. Pe, ita rekúi ra'yr ke jumu'eha ta pe me'ë. A'e pandu:

—Pehē johu pe'u.

²⁸ Kome'ë riki ihë ruwy. Ihë ruwy uhem ta, a'erehe Tupā pandu katu ta: “Ihë ra'yr rehe amō jurujar katu rahā, ame'ë ke ihë amuhā katu ta” aja Tupā pandu. Ihë ruwy uhem ta, a'erehe heta ngā rehe ipy'a ke Tupā mujywyr katu ta. Ma'e ka'u te'eha ke ngā ma'ema'e. Ame'ë ta rehe ipy'a ke a'e mujywyr katu ta.

²⁹ Ko apandu pehē pe. Uwa rykwer ihë a'u ym te ta apo 'y. Kapitā keruhū aja ihë ke ihë pái keruhū mu'am ta kÿ. Arahā jō pyahu ame'ë ke pehē namō a'u ta kÿ tī — aja Jesu.

³⁰ Tupā rehe har upa jyngar rahā, ywy'ā koty a'eta oho. Ywy'ā rer Oriwéi ty.

“Jesu ke akwa ym” aja Petu te'e pandu ta

(Mak 14.27-31; Ruk 22.31-34; Juā 13.36-38)

³¹ Pe, jumu'eha ta pe Jesu pandu:

—Kome'ë pytun rahā, upa katu te ihë ngi pejan ta peho kÿ. Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī:

“Arapuharan usakiha ke Tupā jukwa ta.

Aja rahā, upa arapuharan ta uhāi ta oho” aja amō mupinin.

—Aja ihë ke jukwa rahā, upa ihë ngi pejan ta peho tī.

³² Pe, ihë ke Tupā mukwera katu ta muhem rahā, Ngariréi ywy pe pehē ndutar koty ihë aho ta — aja Jesu.

³³ Petu pandu ipe:

—Nde ke ihë ahijar ym te ta. Nengi upa amō ta ujan ta oho. Ihë anī ta. Nde namō apyta ta kÿ — aja Jesu pe.

³⁴ Jesu pandu:

—Petu! Ko apandu katu nde pe. Kome'ë pytun upa ym rahā we, sapukái je'ë ym rahā we, mahapyr nde erepandu ta: “Jesu ke akwa ym ihë” aja nde erepandu ta — aja Petu pe Jesu pandu.

³⁵ —Anī. Aja ihë apandu ym te ta. Nde namō ihë ke amō ta jukwa rahā: “Nde rehe har akwa ym ihë” aja ihë apandu ym te ta — aja Petu pandu ipe.

Upa amō jumu'eha ta aja pandu ipe tī.

Ngese renda pe Tupā namō Jesu pandu pandu

(Mak 14.32-42; Ruk 22.39-46)

³⁶ Pe, amō renda pe Jesu oho, Ngese renda pe. Jumu'eha ta inamō oho tī. A'e pandu:

—Se pewapyk we rī. Kotete Tupā namō apandu ta aho — aja jumu'eha ta pe pandu.

³⁷ Pe, iākā koty we Petu ke a'e raho. Mokōi Semende ra'yr ta ke a'e raho tī. Tian ke. Juā amō. Pyai te riki Jesu.

³⁸ Petu ta pe a'e pandu:

—Apyai te hū ihē ke. Amanō aja ihē apyaiha tī. Se pepyta we rī. Peker ym we rī — aja.

³⁹ A'engi a'e oho we. Ipixi'a pe u'ar te'e oup. Pe, Tupā namō pandu pandu:

—Papa! Nde ereputar rahā, ihē apyraraha ngi ihē ke emuhem kŷ. Anī. Ihē aputar ame'ē ke ema'e ym. Nde ereputar ame'ē ke ema'e katu — aja Jesu.

⁴⁰ Upa pandu rahā, mahapyr jumu'eha ta rehe uhyk tī, Petu ta rehe. A'eta ukwer ou. Mupak rahā, Petu ta pe a'e pandu:

—Mā! Peker peju. Ta'yr mi ihē namō pesak ym we rī.

⁴¹ Peker ym we rī. Tupā namō pepandu. Aja rahā pejurujar katuha ke amō ta manga rahā, pehijar ym ta. Ihē namō nde erepyta tar katu te. Anī. Nde riki pitu te'e — aja Jesu pandu.

⁴² Pe, Petu ta ngi a'e oho we tī. Tupā namō pandu tī. Kuja:

—Papa! Ihē apyraraha ke marā ka ym aha oho ihē ngi rahā, ihē py'ahu te'e ahendu katu ta kŷ. Nde ereputar ame'ē ke ihē ama'e ta kŷ — aja Jesu pandu.

⁴³ Upa pandu rahā, Petu ta koty a'e jywyr tī. A'eta ukwer ou tī. Pyhŷi riki.

⁴⁴ Pe, a'eta ngi a'e oho we tī. Tupā namō pandu tī. Ipái namō pandu ramō, aja a'e pandu tī. Mahapyrihar ke a'e pandu.

⁴⁵ Pe, upa rahā, Petu ta koty a'e jywyr tī. Mupak rahā, a'eta pe pandu:

—Mā! Peker peju. Mā! Peputu'u peju we rī. A'ewan pekeriha. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Pesarahā! Ihē ruwajan ta ke ihē rehe amō muhyk ta werur. Ame'ē angaha ke rehe uhyk oho.

⁴⁶ Pepu'am. Jahorahā! Pesarahā! Ihē ruwajan ta ke ihē rehe amō muhyk ta werur. Ame'ē ke petur ixo — aja Petu ta pe Jesu pandu.

Jesu ke amō ta pyhyk

(Mak 14.43-50; Ruk 22.47-53; Juā 18.3-12)

⁴⁷ Jesu pandu u'am rahā, Jun uhyk uwyr ehe. Awa py mokōi jumu'eha ta ngi har peteī a'e. Jun namō heta amō ta ixo. Tamarā a'eta pyhyk werur. Kyse puku pyhyk werur tī. Jesu koty heta a'eta ke pa'ihu ta mondo. Ixoty heta a'eta ke jundéu awa tamūi ta mondo tī.

⁴⁸ Ame'ē ta pe Jun pandu ramō:

—Kuja Jesu ke pekwa ta. Huwa ke ihē apyter. Ame'ē riki Jesu. Pahar pepyhyk a'e ke — aja.

⁴⁹ Jun uhyk rahā, pahar Jesu rehe uhyk oho. Pandu ipe:

—Sawa'e! Ngā mu'eha nde. Ko nde ere'am — aja.

(Pe, huwa ke a'e pyter.)

⁵⁰ Jesu pandu:

—Mā! Sa'e! Ame'ē rehe pejur — aja Jun pe.

Pe, ngā uwyr. Jesu jywa ke hātā a'eta pyhyk.

⁵¹ Jesu namō ixo ame'ē ta ngi har amō riki kyse puku ke muhem. Pe, ame'ē pe amō nambi ke mopok ingi. Jundéu awa tama'e pa'i keruhūma'e miasu nambi ke mopok ingi.

⁵² Pe, Jesu pandu ipe:

—Anī. Hyru pe nema'e kyse puku emujywyr. Kyse puku namō jumai ame'ē ke kyse puku pe amō jukwa ta.

⁵³ Ihē pái pe apandu rahā, pahar ihē pe Tupā je'ēha rahoha ta ke muwyr ta. Ame'ē ke nde erekwa riki. Heta te hū a'e muwyr ta. Kuja, 12.000 hetaha ta. Ame'ē ta ihē namō jumai ta. Anī. Ame'ē ke aputar ym. (A'erehe apandu ym ta.)

⁵⁴ Tupā je'ēha rahoha ihē pe a'e muwyr ta tipe rahā, Tupā je'ēha rehe panduha ihī, aja uhyk ym ta. Ihē apyrara ta, aja uhyk ym ta. A'erehe: “Tupā je'ēha rahoha ta ke emuwyr” aja apandu ym ta ihē pái pe — aja jumu'eha pe pandu.

⁵⁵ Ngā pe Jesu pandu:

—Ma'e mukanīha aja ihē ke pepyhyk pejur tī. A'erehe kyse puku namō pejur. Tamarā namō. Wera rahā pame katu te Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe ihē amu'e axo. Arahā ihē ke pepyhyk ym.

⁵⁶ Apo ihē ke pepyhyk. Katu 'y. Aja rahā yman Tupā je'ēha pandu ame'ē ta mupinim, aja upa uhyk apo 'y — aja Jesu pandu.

Pe, Jesu ke upa katu te jumu'eha ta hijar oho. Ujan oho ingi.

Ngā panduha renda pe Jesu ke amō ta raho

(Mak 14.53-65; Ruk 22.54-55; Ruk 22.63-71; Juā 12.15-16; Juā 18.19-24)

⁵⁷ Jesu ke amō ta pyhyk. Ame'ē ta jundéu awa tama'e pa'i keruhū rok pe pyhyk raho. Jundéu awa tama'e pa'i keruhū rer Kái. Moise je'ēha ke mu'e ame'ē ta jy'ar a'ep. Jundéu awa tamūi ta aja tī. Jy'ar a'ep tī.

⁵⁸ Petete Jesu raikwer rupi Petu tur ixo. Jundéu awa tama'e pa'i keruhū rok soroka pe jō uhyk oho. A'ep harōha ta namō a'e wapyk. Ma'e Jesu namō amō ta ma'e ta my, ame'ē ke Petu ukwa tar katu uī tī.

⁵⁹ Jesu katu ym, aja pandu te'e ame'ē ta ke pa'ihu ta kekar. A'ep jy'ar ame'ē ta aja tī. Pandu te'e ame'ē ta mahem rahā, ame'ē panduha rupi Jesu ke a'eta jukwa ta.

⁶⁰ Pe, a'eta kekar tipe. Heta te'e pandu ehe har tipe. Pe, mokōi sawa'e ta pandu uwyr.

⁶¹ Kuja a'eta pandu:

—Peme'ē sawa'e kuja pandu: “Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū ke ihē upa amai ta. Pe, mokōi aker rahā, amō pyahu ame'ē ke ihē amujā ta” aja peme'ē sawa'e pandu — aja mokōi sawa'e ta pandu.

⁶² Pa'i keruhū pu'am. Pandu Jesu pe:

—Mokōi sawa'e ta pandu. Myja me'ē nde erepandu ta apo my? — aja ipe.

⁶³ Jesu pandu ym. Amō we pa'i keruhū pandu ipe:

—Tupā je'ēha rupi ihē apandu nde pe. Uhā te hū ame'ē ke a'e. Jete har te nde erepandu ym rahā, mā peja nde ke Tupā mupyrara. Apo jande pe epandu katu. Kirisutu ke nde my? Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke nde my? Tupā ra'yr nde my? — aja.

⁶⁴ Jesu pandu ipe:

—A'e tŷ. Apandu pehē pe. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Apo har kupe koty Tupā rake ihē awapyk ta aho kŷ. Ame'ē ke pekwa ta. Ywa takāxīha 'ar pe ihē ajywyrr ta ajur tī. Ame'ē rehe pesak ta tī — aja pandu. (“Tupā rake” aja Jesu pandu rahā: “Tupā a'e tī” aja mujekwa.)

⁶⁵ Jesu pandu ame'ē ke rehe pa'i keruhū hendu rahā, ima'e mundeha ke pa'i keruhū musak. (Aja rahā, Tupā parahy tī, aja mujekwa naī.) Pe, pandu:

—Mā! Pehendu my! Peme'ē riki Tupā aja jupe. Katu ym aja. Peme'ē rehe har amō pandu ame'ē ke jakekar ym ta apo 'y.

⁶⁶ Myja pekwa my? — aja.

Amō ta pandu:

—Katu ym riki a'e. Manō ta me'ē te'e — aja.

⁶⁷ Pe, Jesu ruwa rehe a'eta tymū. Nupā tī. (Eha ke pan pe jupyk.) Pe, ipo pe huwa ke nupā. Ame'ē ta pandu:

⁶⁸ —Kirisutu! Awa nde ke nupā my? Epandu jande pe! — aja Jesu pe.

*Jesu rehe har Petu pandu te'e**(Mak 14.66-72; Ruk 22.56-62; Juã 18.17-18; Juã 18.25-27)*

⁶⁹ Soroka pe Petu wapyk uĩ rahã, jundéu awa tama'e pa'i keruhūma'e parakyha uhyk uwyr ehe. Kūjã ke. Kuja pandu ipe:

—Jesu namō nde erexo ame'ẽ ke nde. Jesu ngariréi ywy pe har namō — aja.

⁷⁰ Pe, Petu te'e pandu:

—Anĩ. Ihẽ akwa ym ehe har. Nde erepandu ame'ẽ ke akwa ym ihẽ — aja.

⁷¹ Pe, soroka pe a'e oho, hukwen rake. Amō kūjã parakyha usak ehe. Pe, a'ep i'ãĩ ame'ẽ sawa'e ta pe a'e pandu:

—Jesu Nasare ok ta pe har ke a'e. Inamō ixo ame'ẽ kohĩ — aja.

⁷² Amō we Petu te'e pandu tĩ:

—Anĩ. Ihẽ akwa ym ehe har. Jete har te ihẽ apandu. Akwa ym ehe har. Jete har te apandu ym rahã, mã peja ihẽ ke Tupã mupyrara katu — aja.

⁷³ A'ep sawa'e ta pu'am u'am. I'i atu rahã, ame'ẽ ta uhyk uwyr ehe, Petu rehe. Pandu ipe:

—A'e riki. Peme'ẽ ta ngi har nde tĩ. Nde je'ẽha riki ngariréi ywy pe har je'ẽha aja jahendu. A'erehe a'eta ngi har nde tĩ, aja jakwa — aja pandu.

⁷⁴ Petu te'e pandu tĩ:

—Jete har te ihẽ apandu. Jesu rehe har ihẽ akwa ym. Jete har te ihẽ apandu ym rahã, mã peja ihẽ ke Tupã mupyrara — aja.

Upa Petu pandu rahã, sapukái je'ẽ.

⁷⁵ Pe, Jesu pandu ame'ẽ ke Petu ukwa ukwa u'am. Kuja: “Sapukái je'ẽ ym rahã we, mahapyr kuja nde erepandu ta: ‘Akwa ym ehe har’ aja ihẽ rehe har nde erepandu ta.” Ame'ẽ panduha ke Petu ukwa ukwa u'am apo. A'erehe a'engi a'e uhem oho. Jixi'u hũ. Huxĩ, a'erehe jixi'u hũ.

27*Pirat ruwa koty Jesu pu'am ame'ẽ rehe har**(Mak 15.1; Ruk 23.1-2; Juã 18.28-32)*

¹ Pytuniwe te rahã, upa jundéu awa tama'e pa'ihu ta pandu pandu a'eta jupe. Jundéu awa tamũi ta namō pandu pandu a'eta jupe. Kuja: “Jesu ke jajukwa ta” aja.

² Pe, Jesu ke pukwar. Tupaham pe a'eta pukwar. Pe, kapitã pe raho. Her Pirat. (Homa awa tama'e kapitã a'e.)

*Jun manõ ame'ẽ rehe har**(At 1.16-19)*

³ Jun riki ngã ke Jesu rehe muhyk raho. Jesu ke pa'ihu ta jukwa ta, aja Jun ukwa rahã, ipy'a ke a'e muruwak. Pe, pa'ihu ta koty a'e oho. Tamũi ta koty oho tĩ. Tamatarer ke a'e mujywyr raho. Kuja, 30 itatuwyr tamatarer ke a'e raho.

⁴ A'e pandu:

—Katu ym ihẽ. Ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'e ym te, ame'ẽ ke pehẽ pe ihẽ arur, Jesu ke. Ame'ẽ ke pejukwa ta. Katu ym aja — aja pa'ihu ta pe pandu.

A'eta pandu:

—Jande jakwa ym ame'ẽ. Nde atu erekwa — aja Jun pe.

⁵ Pe, tamatarer ke Jun ombor. Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ pe ombor. Pe, a'engi uhem oho. Oho riki. Pe, jurupy rupi tupaham jeje jupukwar. Aja tupaham rehe jixiko manõ.

⁶ Ita tamatarer ke pa'ihu ta pyhyk. Pe, pandu pandu a'eta jupe:

—Kome'ë tamatarer riki amõ ke jukwaha muhepyha ke. A'erehe jumu'eha renda keruhûma'e tamatarer renda pe jamo'ï rahã, katu ym. Aja jundéu awa je'ëha rehe panduha ihï — aja pa'ihu ta jupe.

⁷Pe, a'eta pandu pandu a'eta jupe rahã, kuja a'eta ukwa. Ame'ë tamatarer pe ywy ke pa'ihu ta jo'ok. Ame'ë ywy riki tujuk pander mujãhama'e ke. Pe, amõ awa ta manõ rahã, a'ep amõ ta jytyim ta. Kangwerupa renda aja riki. (Jundéu awa aja ym ame'ë ta jõ a'ep jytyim ta.)

⁸A'erehe ame'ë ywy rehe har ngã pandu: “Huwuy namõ muhepy, ame'ë ywy ke” aja. Aja apo ixo tï.

⁹Aja yman Jeremi mupinim ame'ë ke rehe uhyk apo 'y. Kuja a'e mupinim: “Ita tamatarer ke a'eta pyhyk. Kuja, 30 itatuwyr tamatarer ke pyhyk. Ame'ë riki muhepyha ke.

A'eta pandu: ‘A'e koty jande ke nde eremuhyk ereraho rahã, kuja, 30 itatuwyr tamatarer ke jame'ë ta nde pe’ aja.

¹⁰Ame'ë tamatarer pe ywy ke jo'ok. Ywy pander mujãhama'e ke jo'ok ingi. Aja jandema'e sawa'e te pandu ihë pe” aja Jeremi mupinim.

Jesu namõ Pirat pandu

(Mak 15.2-5; Ruk 23.3-5; Juã 18.33-38)

¹¹Homa awa tama'e kapitã ruwa koty Jesu pu'am. Jesu pe a'e pandu:

—Jundéu awa tama'e kapitã keruhû nde my? — aja.

Jesu pandu:

—A'e tÿ — aja ipe.

¹²Jundéu awa tama'e pa'ihu ta je'ë je'ë hÿ. Jundéu awa tamÿi ta aja tï. Ame'ë ta rehe je'ëha ke Jesu mujywy ym te.

¹³Pirat pandu ipe tï:

—Mãte nde rehe har ame'ë ta je'ë je'ë hÿ. Upa nde erehendu. Nde erepandu ym ta my? — aja.

¹⁴Jesu pandu ym te. A'erehe kapitã jupandu jupe: “Mã! Ma'erehe pandu ym my?” aja jupe.

“Jesu ke pejukwa” aja Pirat pandu

(Mak 15.6-15; Ruk 23.13-25; Juã 18.39-19.16)

¹⁵Pasuko 'ar rahã, ngã mi'u ngã matyr. Arahã pame katu te kyndaha ngi sawa'e ke Pirat muhem ta.

¹⁶Arahã kyndaha pe amõ ihï. Upa ngã ukwa katu ehe har. Her [Jesu] Mahamba.

¹⁷Pe, ngã jy'ar rahã, Pirat pandu:

—Awa ke pehë pe ihë amuhem ta amondo my? [Jesu] Mahamba, ame'ë katu pehë pe my? Anï rahã, Jesu Kirisutu amuhem ta my? — aja ngã pe pandu.

¹⁸A'eta jyty'ym Jesu rehe. A'erehe Jesu ke raho ipe. Aja Pirat ukwa katu.

¹⁹Ngã panduha renda pe Pirat wapyk uï rahã, myrandu ke hakehar muwyr ipe. Kuja riki:

—Peme'ë sawa'e ke ma'e katu ym ame'ë ke ma'e ym te. Jukwaha epandu ym. Pytun rahã, ihë kerai ehe. A'erehe a'e ke nde erejukwa rahã, pyraraha uhyk ta jande rehe aja ihë akwaha. A'erehe ihë aker ym te ihë — aja panduha ke Pirat rakehar muwyr.

²⁰Ngã pe pa'ihu ta pandu pandu. (Kuja Pirat pe pepandu:)

—Mahamba ke emuhem emondo jande pe. Jesu ke ejukwa — aja jundéu awa tamÿi ta ngã pe pandu tï.

²¹Pe, kapitã pandu ngã pe:

—Mokōi sawa'e ta kohī. Awa ke ihē te'e amuhem ta amondo my? Myja peputar my? — aja.

A'eta pandu:

—Mahamba ke jande japutar — aja ipe.

²² Pirat pandu:

—Ko Jesu Kirisutu. Myja ihē ama'e ta my? — aja.

A'eta pandu:

—Myra ngā mupi'a ame'ē ke rehe ejukwa — aja.

²³ Pirat pandu:

—Ma'ewā my? Ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'e te ym riki — aja.

Pe, hātā ngā pandu:

—Myra ngā mupia ame'ē ke rehe ejukwa — aja.

²⁴ Pirat pandu pandu tipe. Pe, ngā mutyapu tyapu tate, aja a'e ukwa rahā, Pirat pandu: “Y ihē pe erur” aja sonda pe. Werur rahā, ame'ē pe ipo ke a'e kutuk. Ame'ē ke rehe ngā usak. Pe, Pirat pandu:

—Ko ihē po ihē akutuk. Aja rahā kome'ē sawa'e ke ihē ajukwa tar ym, aja ihē amujukwa pehē pe. Pehē riki kome'ē sawa'e ke pejukwa tar katu — aja Pirat.

²⁵ Ngā pandu ipe:

—A'e ke jajukwa rahā, mā peja jande rehe pyraraha uhyk. Jande ra'yr ta rehe uhyk tī — aja.

²⁶ Pe, Mahamba ke a'eta pe Pirat te'e muhem mondo. Amō sonda ta pe a'e pandu:

—Jesu ke epirok — aja. (Pirok rahā, jukwa ta ame'ē ke a'e, aja mujekwa katu.)

Aja mahy hū. Upa rahā, sonda ta pe Jesu ke Pirat me'ē. Myra ngā mupia ame'ē ke rehe Jesu ke a'eta jukwa ta raho.

Jesu rehe sonda ta puka puka hū
(Mak 15.16-20; Juā 19.2-3)

²⁷ Pe, homa awa tama'e kapitā rok keruhū pe Jesu ke Piratma'e sonda ta raho. Heta ngā jy'ar jy'ar uwyr a'ep.

²⁸ Upa katu te Jesuma'e mundeha ke a'eta jo'ok ingi. Pe, pytangwer ame'ē ke moī ehe. (Kapitā keruhūma'e aja saka. Aja puka puka hū ehe. “Ko kapitā keruhū” aja riki puka puka hū ehe.)

²⁹ Japekā rākā ke te'e iākā rehe har a'eta mujā. Ame'ē ke iākā rehe a'eta moī. (Aja mahy.) Myra ke ipo pe moī tī. (Kapitā keruhūma'e aja saka.) Pe, huwa koty ipynarāi pe a'eta wapyk. “Ko kapitā keruhū” aja puka puka hū ehe. Katu katu ipe. Kuja pandu ipe tī:

—Sa'e! Jundéu awa tama'e kapitā keruhū nde! — aja riki puka puka hū ehe.

³⁰ A'eta tymū ehe tī. (Aja jaxer ai ame'ē ke a'e, aja a'eta ukwaha naī.) Pe, myra ra'yr pe iākā ke nupā nupā. Japekā rākā rehe nupā. (Aja mahy.)

³¹ Upa a'eta puka puka rahā, mundeha ke a'eta jo'ok ingi, pytangwer ame'ē ke. Pe, Jesuma'e mundeha ke a'eta mujywyr ipe tī. Pe, soroka pe raho. Myra ngā mupia ame'ē ke rehe jukwa ta raho.

Myra ngā mupia ame'ē ke rehe Jesu ke amō ta jukwa
(Mak 15.21-32; Ruk 23.26-43; Juā 19.17-27)

³² Ok ta ngi a'eta uhem oho ixo rahā, amō sawa'e rehe a'eta usak. Her Simā. Syre ok ta pe har ke a'e. Sonda ta pandu ipe:

—Kome'ē myra ngā mupia ame'ē ke ehupir eraho. Jesuma'e ke — aja Simā pe. (Jesu ke ngā mahy hū, a'erehe arahā Jesu pyrātā ym. A'erehe Simā raho.)

³³ Pe, Ngóu renda pe a'eta uhyk oho. Ame'ē renda rehe awa usak rahā, awa ākā kangwer 'ā ke aja saka.

³⁴ A'ep kawī namō puhā mupara. Iro riki ame'ē. (Ahyha muputu'u ame'ē ke.) Ame'ē ke Jesu pe sonda ta me'ē ta tipe. Jesu manga rahā, u'u ym. Putar ym.

³⁵ Myra ngā mupia ame'ē ke rehe Jesu ke a'eta jukwa. Pe, ima'e mundeha ke a'eta pyhyk pyhyk raho. Ita pinim ra'yr ke a'eta ombor. Amō ombor, pe, pinīha i'ar koty te we u'ar rahā, a'e riki mundeha ke pyhyk. Aja Jesuma'e mundeha ke sonda ta pyhyk pyhyk.

³⁶ Pe, upa rahā, a'ep a'eta wapyk. Jesu manōha ke rehe a'eta harō uī.

³⁷ Jesu ākā 'ar koty ngā ukwaha ke amō mupinim. Ma'erehe jukwa my? Ame'ē ukwaha ke moī. Kuja:

“Jundéu awa tama'e kapitā keruhū riki kome'ē”
aja mupinim.

³⁸ A'ep mokōi ma'e mukanīha ta ke a'eta jukwa tī. Jesu jywa katu koty petēi. Ijywa'i koty amō ke jukwa tī. Myra ngā mupia ame'ē ke rehe jukwa tī.

³⁹ A'ep wata oho ame'ē ta puka puka hū ehe. Iākā ke a'eta mukatak katak ipe. (Aja puka hū ehe.) Katu katu ipe. Pandu ipe tī:

⁴⁰ —Mā! Nde erepandu: “Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū upa ihē amai ta. Pe, mokōi aker rahā, amō amujā ta” aja nde erepandu. Nde riki Tupā ra'yr rahā, myra ngā mupia ame'ē ngi ewyji ejur. Aja rahā, nde eremanō ym ta — aja puka puka hū ehe. Katu katu ipe.

⁴¹ Aja jundéu awa tama'e pa'ihu ta puka puka hū ehe tī. Moise je'ēha ke mu'e ame'ē ta aja tī. Jundéu awa tamūi ta aja tī. Puka puka hū ehe tī.

⁴² A'eta pandu pandu:

—Amō ta ke a'e mukatu. A'erehe manō ym. Mukatu riki. Mā! Jumumanō ym juehe. A'e riki jundéu awa tama'e kapitā keruhū. Apo myra ngā mupia ame'ē ngi wyji uwyr rahā, jande jajuruar katu ta ehe.

⁴³ Tupā rehe a'e jurujar katu. A'e pandu: “Tupā ra'yr ihē” aja. Apo jasak ta. A'e ke Tupā muji ta muwyr my? Jasak ta — aja puka puka hū. Katu katu ipe tī.

⁴⁴ Aja ma'e mukanīha ta puka puka hū ehe tī. Myra ngā mupia ame'ē ke rehe i'āi ame'ē ta ke a'eta. Katu katu ipe tī.

Jesu manō ame'ē rehe har
(Mak 15.33-41; Ruk 23.44-49; Juā 19.28-30)

⁴⁵ Warahy jandar rahā, ame'ē ywy pe pytun oho. Warahy uwe riki. Aja te'e warahy ywa ku'ap oho.

⁴⁶ Warahy ywa ku'a ihon rahā, hātā Jesu pandu:

—Eroi! Eroi! Rema samatani? — aja.

Ame'ē jundéu awa je'ēha kuja riki:

—Tupā! Tupā! Ma'erehe ihē ke nde erehijar my? — aja.

⁴⁷ Ame'ē je'ēha rehe a'ep ixo ame'ē ta hendu rahā, amō koty ukwaha. A'erehe pandu:

—Ymanihar Eri pe a'e pukāi — aja a'eta ukwaha naī.

⁴⁸ A'eta ngi har petēi sawa'e ujan oho. Mandeju aja me'ē pe ma'e rykwer mupyta, kawī iro ym te ame'ē ke. Wina aja me'ē rykwer ke. Ame'ē ke u'ywa aja me'ē rehe pukwar. Pe, me'ē ta tipe ipe.

⁴⁹ Pe, amō ta pandu:

—Anī we rī. Eharō we! J Sarahā! Myra ngā mupia ame'ē ngi Eri jo'ok ta uwyr my. Jasak ta — aja.

⁵⁰ Pe, Jesu ahem hū. Pe, manō.

⁵¹ Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe kyndaha ihī. Pan janam te hū ke. Ame'ē hukwen pehī. Ame'ē riki ywate ngi owok riki. Iwyr rehe owokiha

upa uhyk oho. (Aja rahā, Tupā koty ohoha apo katu aja mujekwa.) Ywy ke katak hū tī. Ita keruhū owok hū tī.

⁵² Kangwerupa opok tī. Yman manō, ame'ē ta ngi har amō amō Tupā kotyhar ta ke Tupā mukwera katu muhem.

⁵³ Kangwerupa ngi uhem oho. Jesu riki kwera katu uhem rahā, Jerusarē ok ta keruhū pe a'eta ixo oho tī. A'ep a'eta rehe heta ngā usak.

⁵⁴ Jesu manō ame'ē ke rehe sonda tama'e kapitā usak u'am. Sonda ta aja tī. Usak u'am tī. Pe, ywy katakiha ke rehe a'eta usak. Warahy uwe ame'ē ke rehe usak tī. Arahā a'eta pandu:

—Jetehar te ke. Tupā ra'yr te riki peme'ē sawa'e — aja.

⁵⁵ Paite we kūjā ta usak u'am. A'eta riki Ngariréi ywy ngi Jesu namō uwyr. Inamō ma'e ke a'eta ma'ema'e.

⁵⁶ Ame'ē kūjā ta namō Mari Mandare usak u'am. Amō Mari usak u'am tī. Tian māi ke ame'ē. Jose māi tī. Semende ra'yr ta māi usak u'am tī.

*Jesu rete ke mou ame'ē rehe har
(Mak 15.42-47; Ruk 23.50-56; Juā 19.38-42)*

⁵⁷ Pytun tate rahā, amō sawa'e uhyk uwyr. Her Jose. Arimatéi ok ta pe har ke a'e. Jesu namō jumu'e ixo ame'ē ke a'e tī. Ima'ehū namō ixo ame'ē ke a'e.

⁵⁸ Pirat koty a'e oho. Pe, pandu:

—Jesu rete ke ihē aputar. Amou ta araho — aja.

Pirat pandu amō pe:

—Jesu rete ke eme'ē ipe — aja.

⁵⁹ Pe, Jesu rete ke a'e mujy muwyr. Pan tuwyr pyahu ame'ē pe hete ke pukek.

⁶⁰ Ima'e itakwar keruhū pe hete ke Jose mou. Pykūi ramō ame'ē ke ame'ē. Pe, itahu pe hukwen ke Jose kynda. Pe, a'engi oho.

⁶¹ Itakwar keruhū rukwen koty Mari Mandare wapyk uī. Amō Mari inamō wapyk uī tī.

Itakwar keruhū rehe harōha ta harō

⁶² Ku'ē rahā, jundéu awa tama'e putu'uha 'ar ke. Pirat namō parise ta jy'ar oho. Pa'ihu ta aja tī.

⁶³ A'eta pandu:

—Kapitam! Ame'ē te'e pandu ame'ē ke se ixo rahā, kuja pandu: “Mokōi aker rahā, ihē ke Tupā mukwera katu ta muhem” aja. Ame'ē riki te'e aja jakwa ja'am apo.

⁶⁴ A'erehe kuja sonda ta pe epandu: “Itakwar keruhū rehe peharō katu pexo. Mokōi peker rahā, peharō pexo. Pesak katu ehe kŷ” aja epandu a'eta pe. Aja rahā, Jesu rete ke jumu'eha ta mukanim ym ta raho. Mukanim rahā, ngā pe a'eta te'e pandu ta: “A'e manōha ngi kwera katu uhem” aja te'e pandu ta. Ame'ē riki: “Mokōi aker rahā, ihē ke Tupā mukwera katu ta muhem” ame'ē 'ar koty te we katu ym te ha — aja parise ta pandu ipe.

⁶⁵ Pirat pandu:

—Pehē atu sonda ta ke peraho. Pepandu katu: “Itakwar keruhū rehe peharō katu te pexo. Pesak katu kŷ” aja sonda ta pe pepandu — aja parise ta pe pandu.

⁶⁶ A'eta oho ingi. Pe, itakwar kyndaha ke yraity aja me'ē pe kynda. Ita keruhū riki kyndaha ke. Yraity aja me'ē pe mujar. (Amō pirar rahā, ame'ē ke ukwa ta.) Pe, sonda ta pe a'eta pandu: “Se peharō katu pe'am. Aja rahā, ixo ym ta awa” aja riki.

28

*Jesu kwera katu uhem ame'ë rehe har
(Mak 16.1-10; Ruk 24.1-12; Juã 20.1-10)*

¹ Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar upa. Nomin pytuniwe te rahã itakwar keruhũ rehe Mari Mandare usak oho. Amõ Mari namõ usak oho tĩ.

² Pahar ywy ke katak hũ. Ywa ngi Tupã je'êha rahoha wyjy uwyr. Itahu hukwen ke a'e mujere mondo. Ame'ë 'ar pe a'e wapyk uĩ.

³ Hendy riki ima'e mundeha. Tupã weraha aja hendyha. Mandeju aja ituwyr te hũ tĩ.

⁴ Sonda harõha ta a'ep ixo rĩ. A'eta ryrýi. Kyje riki, a'erehe ryrýi. A'eta manõ ame'ëja ywy rehe u'ar oup.

⁵ Pe, kũjã ta pe Tupã je'êha rahoha pandu:

—Pekyje ym. Jesu ke pekekar, aja ihẽ akwa. Myra ngã mupia ame'ë ke rehe a'e ke amõ ta jukwa.

⁶ A'e ke Tupã mukwera katu muhem. A'e pandu aja uhyk apo 'y. Pejurl! Mouha renda rehe pesak pejurl. Se a'e nixói te 'y.

⁷ Pahar jumu'eha ta pe pepandu peho apo. Kuja: “A'e ke Tupã mukwera katu muhem. Ngariréi ywy pe pehẽ ndutar koty a'e oho ta. A'ep pehẽ johu pesak ta ehe.” Ihẽ apandu ame'ë ke peharái ym — aja Tupã je'êha rahoha pandu.

⁸ Pe, pahar itakwar keruhũ ngi a'eta oho. Kyje riki. Pe, hury katu tĩ. Jumu'eha ta pe pandu oho. Ujan riki oho.

⁹ Oho ixo rahã, pahar a'eta rehe Jesu uhyk. Pandu:

—Ko ihẽ ajur — aja.

Ixoty a'eta uwyr. Ipy ke a'eta pyhyk. Ipy'a ke a'eta moĩ moĩ katu ehe, Jesu rehe.

¹⁰ A'eta pe Jesu pandu:

—Pekyje ym. Ihẽ mu ta pe kuja pepandu peho: “Ngariréi ywy pe peho. A'ep ihẽ rehe a'eta usak ta tĩ” aja pepandu — aja kũjã ta pe pandu. (“Ihẽ mu ta” aja pandu rahã: “Upa katu te jurujar katu ehe ame'ë ta ke” aja mujekwa.)

Harõha ta te'e pandu ame'ë rehe har

¹¹ Itakwar keruhũ ngi kũjã ta oho ixo rahã, sonda ta ngi har amõ ta uhyk oho tĩ. Jerusarẽ ok ta keruhũ pe harõha ta uhyk oho tĩ. Pe, jundéu awa tama'e pa'ihu ta pe upa katu te pandu. Ywy katak hũ. Itahu rukwen kyndaha amõ mujere mondo. Ame'ë ke upa katu te pandu.

¹² Tamõi ta namõ pa'ihu ta jy'ar. Pandu pandu a'eta jupe. Pe, kuja a'eta ukwa. Sonda ta pe tamatarer ke a'eta me'ë me'ë hũ.

¹³ Pandu:

—Kuja pepandu ngã pe. “Pytun rahã, jande jaker rahã, Jesu rete ke jumu'eha ta mukanim raho” aja pepandu.

¹⁴ Ame'ë ke homa awa tama'e kapitã hendu rahã, japandu ta ipe: “Sonda ta anĩ. Ame'ë ta ke emupirok ym” aja. A'erehe pekyje ym ingi. Pehẽ ke a'e mupyrara ym ta — aja sonda ta pe.

¹⁵ Parise ta ngi tamatarer ke sonda ta pyhyk. Te'e pandu ame'ë muhepyha ke. Pe, parise ta panduha aja sonda ta pandu pandu oho tĩ. A'erehe sonda ta pandu, aja jundéu awa ta pandu pandu naĩ apo rĩ. “Jesu rete ke jumu'eha ta mukanim raho” aja pandu pandu naĩ apo rĩ.

*Awa py peteĩ jumu'eha ta pe Jesu mujesak
(Mak 16.14-18; Ruk 24.36-49; Juã 20.19-23; At 1.6-8)*

¹⁶ Jesu mujekwa ame'ě ywy'ã pe awa py peteĩ jumu'eha ta oho. Ngariréi ywy pe ame'ě ywy'ã ihĩ.

¹⁷ Jesu rehe usak rahã, a'eta py'a ke a'eta moĩ moĩ katu ehe. Ame'ě ta ngi har amō amō kuja: “Kome'ě Jesu my? Kwera katu uhem ame'ě ke my?” aja amō ta ukwa ukwa u'am.

¹⁸ A'eta koty Jesu oho. Pe, pandu a'eta pe:

—Ihē pe Tupã pandu: “Ywa pe upa katu te nde erema'e tar katu. Ame'ě ke ema'e katu. Peme'ě ywy keruhũ pe aja tĩ. Ema'e katu tĩ” aja ihē pe.

¹⁹ A'erehe pehē pe ihē apandu: “Upa kome'ě ywy keruhũ pe har ta pe pepandu peho. Ihē rehe har pepandu pandu peho. Aja a'eta ke ihē kotyhar ta aja pemuruwak ta. Ame'ě ta ke pemujahuk. (Aja rahã, ihē kotyhar ta ke, aja pemujekwa ta ngã pe.) Jande pái keruhũ je'ēha rupi pemujahuk. Ta'yr je'ēha rupi pemujahuk tĩ. Tupã'ã je'ēha rupi pemujahuk tĩ.

²⁰ Upa pehē pe ihē amu'e ame'ě ke amō ta pe pemu'e katu tĩ. Aja rahã, ame'ě ta hendu katu ta tĩ. Ihē je'ēha rehe hendu katu ta tĩ. Wera rahã pame katu te pehē namō ihē axo ta kŷ. 'Ar rehe angaha uhyk ym rahã we, aja te'eha pehē namō ihē axo ta kŷ” — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

Upa.

Jesu rehe har Mak mupinim

Mak kome'ē paper ke mupinim. Jesu rehe har a'e mupinim. Kome'ē wyy keruhū pe Jesu ixo rahā, ma'e ke a'e ma'ema'e ixo, ame'ē rehe har Mak mupinim.

Juā mujahukiha rehe har

(Matéu 3.1-12; Ruk 3.1-18; Juā 1.19-28)

¹ Myrandu katu ke Mak mupinim werur. Jesu Kirisutu rehe har a'e mupinim. [Tupā ra'yr a'e.]

² Kuja riki a'e uwyriha. Yman paper rehe Isai mupinim. Tupā je'ēha ke a'e mupinim tī. (Kuja, Ta'yr pe Tupā pandu:)

“Ihē je'ēha pandu ame'ē ke amondo py ta kŷ. Kuja ngā pe pandu py ta oho: 'Jandema'e sawa'e te uwyr tate, a'erehe pe ke pemukatu. (Aja rahā, ma'e peka'u te'eha ke pehijar. Aja pexo katu 'y)' aja ihē je'ēha pandu ame'ē ke pandu ta.

Ame'ē raikwer rupi nde ereho ta” aja Ta'yr pe Tupā pandu.

³ Kuja awa nixóti te ame'ē pe amō pandu u'am:

“Kapitā keruhū uhyk tate rahā, ma'e ke upa mukatu. Aja jandema'e sawa'e te uhyk tate.

A'erehe pexoha ke pemukatu.

A'erehe ma'e peka'u te'eha ke pehijar” aja pandu u'am. Aja riki Isai mupinim. (Yman aja a'e mupinim rahā, Juā rehe har mupinim.)

⁴ Pe, awa nixóti te ame'ē pe Juā mujahukiha uhyk uwyr. (A'ep heta ngā uhyk uwyr ehe.) Ame'ē ta pe pandu:

—Ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pehijar. Katu ame'ē ke pema'ema'e katu 'y. Aja rahā, pehē rehe ipy'a ke Tupā mujywywyr ta. Pe, pehē ke ihē amujahuk ta — aja Juā pandu.

⁵ Juā koty heta ngā uhyk uwyr. Jundéi wyy ngi heta ngā uhyk uwyr ehe. Heta Jerusarē ok ta pe har ta uhyk uwyr ehe tī. “Ma'e jaka'u te'eha jama'ema'eha ke upa jande jahijar 'y” aja pandu ame'ē ta ke Juā mujahuk. Jondā y pe mujahuk. (Aja rahā, Tupā kotyhar ta ke a'eta apo 'y, aja mujekwa.)

⁶ Juāma'e mundeha awa rymba ra ke te'e mujā ame'ē ke. “Kame” aja ngā rymba rer. Ame'ē ra ke ima'e mundeha. (Ymanihar Erima'e mundeha aja ame'ē mundeha. Aja rahā, Tupā je'ēha pandu ame'ē ke Juā tī, aja mujekwa.) So'o pিরer pe ixu'a rupi pukwar. Tukuxixik mixir ame'ē ke a'e u'u. Eir namō u'u tī.

⁷ Juā pandu:

—Ihē raikwer rupi amō tur. Katu te hū me'ē ke a'e. Ihē anī. Aja ym ihē. A'erehe ima'e miasu aja axo rahā, ihē katu ym ihē jupe ihē.

⁸ Y pe pehē ke ihē amujahuk. A'e anī. Pehē ke Tupā'ā namō mujahuk, ame'ēja saka — aja ngā pe Juā pandu. (“Tupā'ā namō mujahuk” aja pandu rahā: “Ngā py'a rehe Tupā'ā ke a'e muwyr ta” aja mujekwa katu.)

Jesu ke Juā mujahuk

(Matéu 3.13-17; Ruk 3.21-22)

⁹ Arahā Ngariréi wyy ngi Jesu uhyk uwyr ehe, Juā rehe. Nasare ok ta ngi uhyk uwyr ehe. Pe, y pe Jesu ke Juā mujahuk. Y rer Jondā.

¹⁰ Pe, y ngi Jesu uhem rahā, pahar ywa pirar, ame'ēja saka Juā usak u'am. Pe, Jesu rehe Tupā'ā wyjy uwyr. Pykahuran aja saka wyjy uwyr ehe.

¹¹ Pe, ywa ngi panduha uwyr:

—Nde riki ihē ra'yr. Nde rehe ihē apy'a katu. Ihē ke nde eremuhury katu — aja Ta'yr pe Tupā pandu.

Jesu rehe Satana uhyk uwyr

(Matéu 4.1-11; Ruk 4.1-13)

¹² Pahar awa nixói ame'ē pe Tupā'ā Jesu ke muhyk raho.

¹³ A'ep heta ukwer rahā, ixo. Kuja, mokōi awa pypa (40) hetaha wera rahā, a'ep ixo. Arahā, Satana uhyk uwyr ehe. (Ājā ramūi a'e.) Ma'e ka'u te'eha ke Jesu ma'e, ame'ē ke Satana putar tipe. Manga manga tipe. Anī. Jesu ma'e ym te. Ame'ē renda pe so'o jarō ame'ē ta ixo tī. Pe, Jesu rehe Tupā je'ēha rahoha ta wjy juwyr. Usak katu uwyr ehe.

Jumu'eha ta ke Jesu mujy'ar

(Matéu 4.12-22; Ruk 4.14-15; Ruk 5.1-11)

¹⁴ Ajame'ē ke kyndaha pe Juā ke amō ta kynda raho rahā, Ngariréi wpy pe Jesu uhyk oho. Myrandu katu ke pandu oho. Tupā rehe har pandu oho.

¹⁵ Kuja pandu:

—Angaha ke rehe uhyk oho apo 'y. Ixotyhar ta ke pehē, aja Tupā putar. A'erehe ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pehijar. Tupā koty pehē py'a pemuruwak. Pexoha pyahu ame'ē ke Tupā putar, aja pexo katu. Aja rahā, ixotyhar ta ke aja pehē ke a'e muruwak ta. Ame'ē myrandu katu rehe pejurujar katu — aja Jesu pandu ngā pe.

¹⁶ Ypa rymy'y rupi Jesu wata ixo rahā, pira pyhyk ame'ē ta rehe usak. Ypa rer Ngariréi. Mokōi sawa'e ta ixo. Her Simā. Imu rer Andere. Kyhapari pe pira pyhyk ixo. Ypa pe ombor ombor ixo.

¹⁷ Pe, Jesu pandu:

—Ihē namō peho 'y. Pira pepyhyk ame'ē ta ke pehē. Apo har anī. Amō kotyhar ta. Pehē ke amu'e ta. Pe, ngā py'a ke Tupā koty pemuruwak ta 'y. Pejur — aja Jesu Simā ta pe.

¹⁸ Pahar kyhapari hijar. Pe, Jesu namō a'eta oho.

¹⁹ A'engi Jesu oho we rahā, ame'ē ypa pe amō mokōi sawa'e ta rehe uhyk oho tī. Tian ta rehe uhyk oho. Imu rer Juā. Semende ra'yr ta ame'ē ta. Jarusu keruhū pe kyhapari mukatu uī.

²⁰ Ame'ē ta rehe usak rahā, pandu:

—Pejur. Ihē namō peho — aja Jesu Tian ta pe.

Pe, Jesu namō Tian ta oho tī. Jarusu keruhū pe ipái ihī. Semende aja her. Parakya ta namō ihī. Upa ame'ē ta ke Tian ta hijar. Pe, Jesu namō a'eta oho.

Ipy'a rehe ājā ihī me'ē ke

(Ruk 4.31-37)

²¹ A'engi Kapana'ū ok ta pe Jesu uhyk uwyr. Inamō ixo ame'ē ta uhyk uwyr tī. Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā, jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe ixo oho. A'ep ngā ke mu'e uī.

²² Amō ta Moise je'ēha mu'e. Aja ym Jesu mu'e. Ukwa katuha namō mu'e katu. A'erehe hendu ame'ē ta pandu: “Mā! Je'ēha te reko aja pandu katu” aja ngā.

²³ Pe, amō sawa'e jy'ariha renda pe ixo uwyr. Ipy'a rehe ājā ihī ame'ē ke a'e. Pe, hātā pandu:

²⁴ —É! Jesu! Nasare ok ta pe har ke nde. Ma'ewā jande ke nde eremupyrara erejur my? Nde rehe har ihē akwa katu. Tupā koty ngi nde erejur ame'ē ke nde. Ima'e je'ēha ke nde erepandu erejur. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha ke nixói te nde pe, aja akwa katu — aja hātā pandu.

²⁵ Pe, ājā pe Jesu pandu:

—Eje'ē ym! Sawa'e py'a ngi ehem eho — aja ājā pe.

²⁶ Pe, ājā sawa'e ke mukatak katak hū. Ahem hū riki. Pe, uhem oho ingi.

²⁷ A'ep ixo ame'ē ta mukahem riki. Pandu pandu a'eta jupe:

—Mā! Mā katu tiki? Amō kotyhar ma'e mu'ēha ko. Ima'e je'ēha rupi pandu, pe, ājā ta hendu katu ehe. Mā! — aja ngā.

²⁸ Pe, Jesu rehe har upa Ngariréi ywy rupi ngā pandu pandu oho. Pahar pandu pandu oho.

Petu pen ke Jesu mukatu ame'ē rehe har

(Matéu 8.14-15; Ruk 4.38-39)

²⁹ Ajame'ē ke jundéu awa tama'e jy'ariha renda ke Jesu hijar oho. Simā ta oho tī. Pe, Simā rok pe ixe oho. Ame'ē ke Andere rok tī. Tian oho tī. Juā amō oho tī.

³⁰ A'ep Simā pen haku. A'erehe ixhya pe túi. Jesu uhyk rahā, pahar amō ta pandu ipe. “Simā pen haku hū” aja ipe.

³¹ A'erehe hake Jesu oho. Ipo rehe pyhyk, pe, mupu'am. Pahar hakuha maha oho ipe. Pe, imi'u Jesu ta pe a'e me'ē me'ē.

Heta ngā ke Jesu mukatu ame'ē rehe har

(Matéu 8.16-17; Ruk 4.40-41)

³² Ame'ē pytun ramō rahā, upa warahy u'ar rahā, (jundéu awa ta putu'uha 'ar upa. A'erehe wata katu apo.) A'erehe ma'e ahy ixo ame'ē ta ke upa katu te ngā werur ipe. Ipy'a rehe ājā ihī ame'ē ta ke ngā werur ipe tī.

³³ Ok ta pe har ta mâte hū hukwen rake rupi i'āi.

³⁴ Ma'e ahy ixo ame'ē ta ke mukatu hū. Ipy'a rehe ājā ihī ame'ē ta ke upa mukatu tī. Jesu rehe har ājā ta ukwa katu, a'erehe hātā Jesu pandu: “Epandu ym ihē rehe har” aja ājā pe.

Tupā je'ēha ke Jesu pandu pandu oho

(Ruk 4.42-44)

³⁵ Ame'ē ku'ē rahā, sapukái je'ē py rahā, Jesu pu'am. Simā rok ngi uhem oho. Pe, paite we awa nixói te ame'ē pe oho. A'ep Tupā namō pandu pandu.

³⁶ Pe, Simā upak rahā, Jesu ke kekar oho. Inamō ixo ame'ē ta kekar oho tī.

³⁷ Pe, usak ehe rahā, Simā ta pandu ipe:

—Upa ngā nde ke kekar ixo tipe — aja.

³⁸ Jesu pandu:

—Amō ta renda rupi jaho ta me'ē te'e. A'ep pe har ta pe Tupā rehe har apandu ta me'ē te'e tī. A'erehe ihē ajur. Jahorahā! — aja Simā ta pe.

³⁹ A'erehe upa Ngariréi ywy rupi wata oho. Upa jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe pandu pandu oho. Amō ta py'a ngi ājā ke muhem mondo tī.

Pereran ma'e u'u hū ame'ē ke mukatu

(Matéu 8.1-4; Ruk 5.12-16)

⁴⁰ Pereran ma'e u'u hū ame'ē ke Jesu rehe uhyk uwyr. Ipyarāi pe wapyk. (Aja sawa'e katu te ame'ē ke kohī, a'erehe hendu katu ehe aja mujékwa.) Pe, pandu:

—Nde ereputar rahā, ihē ke nde eremukatu ta aja akwa katu — aja sawa'e.

⁴¹ Pyrara Jesu usak ehe. Pe, iyywa ke mupuku. Pe, sawa'e ākā rehe ipo ke a'e mujar. Pandu ipe:

—Ere. Nde ke ihē amukatu tar katu. Nde katu apo 'y — aja sawa'e pe.

⁴² Pahar upa katu ipe 'y. Upa ka'ē oho ipe.

⁴³⁻⁴⁴ Pe, hātā Jesu pandu ipe:

—Ehendurahā! Nde ke ihē amukatu, ame'ē ke amō ta pe epandu ym we rī. Jundéu awa tama'e pa'i koty eho py. Nde rehe pa'i usak ta. “Katu apo 'y” aja

pandu ta. Pe, yman Moise pandu, aja ma'e ke pa'i pe eme'ē. Aja rahā, upa nde pিরer katu, aja ngā ukwa ta tī – aja Jesu pandu tīpe ipe.

Pe, pahar sawa'e ke muhem mondo.

⁴⁵ Pe, sawa'e oho ingi. (Jesu rehe hendu ym.) Mukatuha rehe har pandu pandu oho. Upa katu te ok ta rupi pandu pandu oho. Pyta we ym awa renda ke. A'erehe ok ta pe marā ka ym Jesu ixeha. Upa ngā ukwa katu ehe har. A'erehe amō koty pyta. Awa nixói te ame'ē pe pyta. A'ep upa hekoha ngi ngā uhyk oho ehe.

2

Upa jupyrātā rātā ame'ē ke Jesu mukatu

(Matéu 9.1-8; Ruk 5.17-26)

¹ Ku'ē rahā ha pe we Kapana'ū ok ta pe Jesu jywyr oho. “Hok pe apo ihī” aja amō ta pandu pandu oho.

² A'erehe heta te hū ngā jy'ar uwyr ehe. Ok wyr pe soroka nixói te. Hukwen rupi soroka nixói te tī. Pe, ngā pe Tupā je'ēha ke Jesu pandu pandu uī.

³ Arahā tumeme sawa'e ta uhyk uwyr ehe. Ame'ē ta upa jupyrātā rātā ame'ē ke muhyk werur.

⁴ Māte hū ngā i'āi. A'erehe marā ka ym Jesu rehe muhykiha. A'erehe ok kupe 'ar pe jupir oho. (Ame'ē ok kupe ipe katu.) Pe, jupyka jo'ok jo'ok. Ixwar ihī rahā, upa jupyrātā rātā ame'ē ke ame'ē rupi mujy mondo ehe. Kyha aja me'ē 'ar pe sawa'e tūi. Tupaham rehe mujy mondo. Pe, Jesu rake mou.

⁵ Ma'e ahyha Jesu mukatu. Ame'ē rehe sawa'e ta jurujar katu. Ame'ē ke Jesu ukwa rahā, jupyrātā rātā ame'ē pe pandu:

–Sa'e! Ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'ema'e. Apo nde rehe ihē py'a jywyr katu – aja Jesu.

⁶ A'ep Moise je'ēha mu'e ame'ē ta wapyk uī tī. Jesu pandu ame'ē ke rehe hendu rahā, kuja ipy'a pe ukwa ukwa uī:

⁷ –Mā! Aja pandu rahā, katu ym. Tupā jō riki ngā pe pandu katu: “Ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'ema'e. Nde rehe ihē py'a jywyr” aja. A'erehe peme'ē riki Tupā aja jupe my? Katu ym aja – aja a'eta py'a pe a'eta ukwa ukwa uī.

⁸ Pe, pahar ame'ē ta ukwaha ke Jesu ukwa tī. A'erehe pandu:

–Mā! Pehē py'a pe ma'e ke pekwa pekwa ym peī.

⁹ Myja me'ē riki hātā ma'eha my? Kuja my: “Ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'ema'e. Nde rehe ihē py'a jywyr katu” aja apandu rahā, hātā ma'eha my? (Ame'ē ke rehe usak ym awa.) Anī rahā, kuja my? “Epu'am! Nde kyha aja me'ē ke emupu'a! Ewata inamō eho!” aja apandu rahā, hātā ma'eha my? (Ame'ē ke rehe usak katu awa.)

¹⁰ –Pesarahā! (Tupā jō riki ahyha mukatu aja pekwha. Tupā jō riki ngā rehe ipy'a mujwyr katu aja pekwha tī.) Apo ihē tī. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Ihē riki kapifā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke ihē aja ihē amujekwa ta apo. Ihē pe Tupā pandu tī: “Ma'e ka'u te'eha ke awa ta ma'ema'e. Ame'ē ta rehe nde py'a emujwyr katu” aja ihē pe. Pesarahā! Ame'ē ke pekwa ta apo. Amujesak ta – aja Moise je'ēha mu'e ame'ē ta pe Jesu pandu.

Pe, jupyrātā rātā ame'ē pe pandu:

¹¹ –Ko apandu nde pe. Epu'am! Nde kyha aja me'ē ke emupu'a! Nde rok pe ejwyr eho – aja Jesu.

¹² Pe, upa ngā usak usak uī rahā, sawa'e pu'am. Kyha aja me'ē ke mupu'a. Pe, pahar uhem oho. A'erehe ngā pandu:

–Mā! Katu tiki – aja riki.

Pe, Tupā pe pandu tī:

—Ne jō riki katu te me'ē ke. Mā! A'eramō te aja mukatuha jasak py 'y. Katu! — aja ngā.

Jesu namō Rewi oho ame'ē rehe har

(Matéu 9.9-13; Ruk 5.27-32)

¹³ A'engi Jesu uhem oho. Pe, ypa rymy'y rehe jywyr oho tī, Ngariréi ypa rehe. A'ep heta ngā jy'ar oho ehe tī. Ame'ē ta ke mu'e uī.

¹⁴ A'engi wata oho ixo rahā, amō sawa'e rehe usak. Her Rewi. (Amō her: “Matéu” aja.) Apéu ra'yr a'e. Tamatarer matyriha renda pe wapyk uī. Homa awa tama'e kapitā keruhū pe tamatarer matyr matyr. (A'erehe a'e ke jundéu awa ta putar ym ame'ē ke a'e.) Jesu pandu ipe:

—Ihē namō eho 'y — aja ipe.

Rewi pu'am. Upa hijar. Pe, inamō oho.

¹⁵ I'i atu rahā, Rewi rok pe ma'e ke Jesu ta u'u uī. Heta tamatarer matyriha ta inamō uwyr tī. Amō heta ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta aja tī. Inamō uwyr tī. Ame'ē ta ngi har heta Jesu namō ma'e ke u'u uī. Jumu'eha ta u'u uī tī.

¹⁶ Pe, amō Moise je'ēha mu'e ame'ē ta i'āi tī. Parise kotyhar ta ke ame'ē ta. Kuja jumu'eha ta pe ame'ē ta je'ē je'ē:

—Ma'ewā ame'ē sawa'e ta jaxer ame'ē ta namō Jesu u'u uī my? Tamatarer ke matyr ame'ē ta namō aja tī. U'u inamō tī. Katu ym aja — aja Moise je'ēha mu'e ame'ē ta pandu.

¹⁷ Ame'ē ke rehe Jesu hendu rahā, pandu:

—Ma'e ahy ixo rahā, mukatuha koty amō oho. Ahy ym ixo rahā, mukatuha koty oho ym. (Aja apo. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ē ta ihē rehe uhyk. Ipy'a juhyk. Ame'ē ke a'eta putar, a'erehe ihē rehe uhyk. Mukatuha rehe uhyk, ame'ēja saka. Katu jupe ame'ē ta anī. Ame'ē ta ihē rehe uhyk ym.) Pesarahā! Sawa'e katu aja ukwa jupe, ame'ē ta pe kuja ihē apandu ym: “Tupā koty pehē py'a pemuruwak pemondo” aja. Anī. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ē ta pe kuja ihē apandu katu: “Tupā koty pehē py'a pemuruwak pemondo” aja — aja Jesu pandu.

U'uha ke hijar ame'ē rehe har

(Matéu 9.14-17; Ruk 5.33-39)

¹⁸ Amō rahā, Juā mujahukiha namō jumu'e ixo ame'ē ta upa ma'e u'uha ke hijar ixo. Parise ta aja tī. Ma'e u'uha ke hijar ixo tī. (Aja pyaiha ke mujekwa Tupā pe.) Pe, amō ta pandu uwyr. Jesu pe pandu:

—Juā mujahukiha namō jumu'e ixo ame'ē ta upa ma'e u'uha ke hijar ixo. Parise ta namō jumu'e ixo ame'ē ta aja tī. Upa ma'e u'uha ke hijar ixo tī. Nde namō jumu'e ixo ame'ē ta anī. Upa ma'e u'uha ke hijar ym. Ma'erehe hijar ym my? — aja Jesu pe.

¹⁹ Jesu pandu:

—Sawa'e jumendar rahā, imi'u matyr. Huryha mujā. Pe, ame'ē pe oho ame'ē ta ma'e u'uha ke hijar ym. Sawa'e namō ixo rahā, ma'e u'uha ke hijar ym.

²⁰ (Ihē namō ihēma'e jumu'eha ta ixo apo, a'erehe upa ma'e u'uha ke a'eta hijar ym.) Yman rahā, ihē ke amō ta pyhyk ta raho a'eta ngi. Arahā ihē jumu'eha ta upa ma'e u'uha ke hijar ta. (Aja pyaiha mujekwa ta.)

²¹ —Amō we tī. Kamixa ymanihar ke sorok rahā, pan jupu'a ym ame'ē ke amō mujar ym ehe. Mujar ehe rahā, jupu'a we oho. Pe, kamixa ymanihar ke musak we ta. Sorok riki tiha we ta oho.

²² Kawī mupupur ramō ame'ē ke hyru ymanihar te pe amō purakar ym. Ame'ē pe purakar rahā, pupur we ixo rī. Pe, hyru ymanihar ke mupuk ta.

Pe, upa kawī jyhē ta oho. Hyru ymanihar ke mujaxer ta tī. A'erehe kawī mupupur ramō ame'ē ke hyru katu ame'ē pe amō purakar rahā, katu ta tiki. Aja rahā, kawī jyhē ym ta. Hyru ke upuk ym ta tī – aja ngā pe Jesu pandu. (Jesu mu'e rahā, myja ixoha katu aja mujekwa. Ixoha pyahu aja saka. A'erehe parise ta mu'e aja ixoha namō marā ka ym muparaha, aja Jesu mujekwa katu.)

Ahūi aja me'ē ke jumu'eha ta po'ok ame'ē rehe har
(Matéu 12.1-8; Ruk 6.1-5)

²³ Amō jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā, ahūi aja me'ē ty rupi Jesu wata oho ixo. Jumu'eha ta namō oho ixo rahā, jumu'eha ta amō amō po'ok oho. (Ame'ē ke ipo pe kamyrik. Aja pিরer ke ombor. Upa ombor rahā, ame'ē ke u'u.)

²⁴ Pe, Jesu pe parise ta pandu:

–Anī. Katu ym kamyrikiha. Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā, aja nema'e jumu'eha ta kamyrik rahā, katu ym. (Paraky te'e, ame'ēja saka. A'erehe katu ym.) Aja Moise je'ēha rehe panduha ihī – aja ipe.

²⁵⁻²⁶ (Amō rehe pyrara usak ta me'ē te'e, aja Jesu mujekwa tar katu) a'erehe pandu:

–Yman Ndawi myahy te riki. Inamō ixo ame'ē ta aja tī. Myahy te tī. Ame'ē ta ma'eha Tupā je'ēha rehe pesak riki. Ame'ē pekwa riki. Ma'e u'u ame'ē ke nixói te rahā, Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe Ndawi ixo. A'ep mbeju ihī. Ame'ē ke Ndawi u'u. Inamō ixo ame'ē ta pe me'ē me'ē tī. Ame'ē ta u'u tī. Arahā Amiata pa'i keruhū. Jundéu awa tama'e pa'i keruhū. Ame'ē mbeju ke Tupā ruwa koty aja saka pa'ihu moī. Pa'i ta jō ame'ē ke u'u katu. Amō ta u'u rahā, anī. (Ndawi ta pa'i ym. A'erehe Ndawi ta u'u rahā, katu ym ta tipe. Aja Moise je'ēha rehe hendu ym) – aja parise ta pe Jesu pandu.

²⁷ Pandu tī:

–Putu'uha 'ar ke Tupā mujā py my? Anī. Aja ym. Awa ke a'e mujā py. A'engi putu'uha 'ar ke manga. Aja rahā, awa rehe putu'uha 'ar haihu katu, ame'ēja saka riki. Putu'uha 'ar rehe awa haihu katu, aja ym.

²⁸ A'erehe putu'uha 'ar rahā, ma'e ke amō ma'e, ame'ē ke ihē riki apandu katu. Tupā je'ēha rupi ajur ame'ē ke ihē. Awa ihē tī – aja Jesu.

3

Ipo ke upa te'e jupu'a ame'ē ke Jesu mukatu
(Matéu 12.9-14; Ruk 6.6-11)

¹ Amō wera rahā, jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe Jesu ixo oho tī. A'ep ipo ke upa te'e jupu'a ame'ē ke ihī.

² A'ep amō ta ixo. Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā, Jesu mukatu ta my? Ame'ē ke ukwa tar katu. Mukatu rahā: “Katu ym. Putu'uha 'ar rahā, nde eremukatu. (Nde ereparaky te'e aja nde.) A'erehe katu ym nde erema'eha” aja Jesu pe pandu ta tipe. A'erehe ame'ē ta Jesu rehe usak usak uī.

³ Pe, ipo ke upa te'e jupu'a ame'ē pe Jesu pandu:

–Se ejur. Ngā ruwa koty ejur e'am – aja riki.

⁴ Pe, ngā pe Jesu pandu:

–Myja me'ē Moise je'ēha pandu katu my? Myja me'ē putu'uha 'ar rahā, amō ma'e my? Ko katu ame'ē ke amō pe ma'e my? Anī rahā, katu ym ame'ē ke ma'e my? Ko amō rehe pyrara usak my? Anī rahā, amō ke jukwa my? Myja me'ē katu pehē pe my? – aja ngā pe.

Anī. Je'ē ym ngā.

⁵ Ame'ē ta rehe Jesu juramā ma'ā. Parahy ngā rehe. Katu ame'ē ke ame'ē ta ma'e tar ym, a'erehe Jesu parahy ngā rehe. Amō we tī. Pyrara usak ngā rehe

a'e tĩ. Jumen saka jurupy hātã, aja ngã ixo. Hendu tar ym. Jetehar te ke putar ym tĩ. A'erehe pyrara usak ngã rehe a'e tĩ. Pe, sawa'e pe pandu:

–Nde po epirar 'y – aja Jesu.

Ipo ke sawa'e pirar. Upa puku oho ipe. Imembek katu oho ipe tĩ.

⁶ A'engi parise ta uhem oho. Pahar Ero kotyhar ta namō jy'ar oho. Ame'ẽ ta namō pandu pandu.

–Myja Jesu ke japyhyk ta my? Pe, jajukwa – aja riki parise ta jupe.

Yrymyy rehe heta te hũ ngã jy'ar

⁷ A'engi ypa pe Jesu oho tĩ, Ngariréi ypa pe. Jumu'eha ta oho inamō tĩ. Haikwer rupi heta te hũ ngã oho tĩ. Ngariréi ywy ngi heta uhyk oho ehe. Jundéi ywy ngi aja tĩ. Heta ngã uhyk oho ehe tĩ.

⁸ Jerusarē ok ta ngi aja tĩ. Heta ngã uhyk oho ehe tĩ. Inuméi ywy ngi aja tĩ. Uhyk oho ehe tĩ. Jondã y ruwái pe har ta aja tĩ. Heta ngã uhyk oho ehe tĩ. Tĩr ok ta rake ixo ame'ẽ ta aja tĩ. Sinō ok ta rake ixo ame'ẽ ta aja tĩ. Heta te hũ uhyk oho ehe tĩ. Upa ma'e katu ame'ẽ ke Jesu ma'ema'e ixo, aja ngã hendu, a'erehe johu ngã uhyk oho ehe.

⁹⁻¹⁰ Mã heta te hũ ngã ixo. Ahy ixo ame'ẽ ta ke Jesu mukatu hũ. A'erehe upa katu te ahy ixo ame'ẽ ta ixoty jusosok oho ixo. Ipo ke mujar tar katu ehe. (Aja rahã, katu ta oho.) Ixoty jusosok sosok hũ oho ixo ngã. A'erehe jumu'eha ta pe Jesu pandu:

–Se jarusu keruhũ pemuhyk perur – aja riki.

Pe, jumãtã hũ ngã uwyr ehe rahã, jarusu keruhũ pe Jesu opor ta oho. (Aja rahã, jusosokiha rupi jukwa ym ta.)

¹¹ Ahy ixo ame'ẽ ta ke Jesu mukatu. Pe, ipy'a rehe ãjã ihĩ, ame'ẽ ta usak ehe rahã, Jesu ruwa koty u'ar. (Aja rahã, katu te ame'ẽ ke kohĩ, aja mujekwa katu.) Pe, hātã pandu:

–Nde riki Tupã ra'yr – aja.

¹² Anĩ. Hātã Jesu pandu:

–Pepandu ym ihẽ rehe har – aja ãjã ta pe.

Awa py mokõi jumu'eha ta ke Jesu mujy'ar

(Matéu 10.1-4; Ruk 6.12-16)

¹³ Ajame'ẽ ke ywy'ã rehe Jesu jupir oho. Pe, sawa'e ta pe pandu:

–Pejur! – aja.

Katu usak ame'ẽ ta ke mujy'ar. Sawa'e ta uhyk uwyr ehe.

¹⁴ Kuja, awa py mokõi sawa'e ta ke jo'ok. “Ko ihẽ amondo ame'ẽ ta ke” aja Jesu. Ame'ẽ ta pe pandu tĩ:

–Amō ta ngi har pehẽ ke ihẽ ajo'ok. Ihẽ namō pepyta ta. Amō ta renda rupi pehẽ ke ihẽ amondo ta tĩ. Ame'ẽ rupi Tupã je'eha ke pepandu pandu ta peho tĩ.

¹⁵ Ihẽ je'eha rupi ãjã ta ke pemuhem ta katu tĩ. Awa ta py'a ngi pemuhem ta katu – aja awa py mokõi sawa'e ta pe.

¹⁶ Jo'ok ame'ẽ ta kuja sawa'e ta rer. Ko Simã. [Amō her Jesu moĩ ehe. “Petu” aja ipe.]

¹⁷ Amō sawa'e Tian. Imu Juã. Semende ra'yr ta ame'ẽ ta. [Ame'ẽ ta rehe amō her ke Jesu moĩ tĩ. “Mboane” aja a'eta pe. Ame'ẽ je'eha: “Pahar ipy'a pihun” aja.]

¹⁸ Amō sawa'e Andere. Siri amō tĩ. Amō Matoroméu tĩ. Amō Matéu. Amō Tome tĩ. Tian amō tĩ. Apéu ra'yr ame'ẽ. Tandéu amō tĩ. Simã amō tĩ. Sero aja her tĩ. (“Sero” pandu rahã: “Jundéu awa tama'e ywy ngi huwajan ta ke a'e mujan tar katu muhem” aja a'e.)

¹⁹ Amō Jun Ikario tĩ. A'e riki Jesu rehe huwajan ta ke muhyk werur.

Satana rehe har (Ājā ramūi a'e)

(Matéu 12.22-32; Ruk 11.14-23; Ruk 12.10)

²⁰ Ajame'ē ke hok pe Jesu jywyr oho. Heta te hū ngā uhyk uwyr ehe tī. Ame'ē ta pe Tupā je'ēha pandu pandu hū. Mukatu hū ngā ke. Heta te hū ngā uwyr ehe. A'erehe marā ka ym ma'e ke u'uha uī. Jumu'eha ta aja inamō ixo tī.

²¹ Ame'ē rehe har ianam ta hendu rahā, Jesu ke oho piam tipe. Amō ta pandu u'am:

—Ka'u te'e riki a'e — aja naī.

A'erehe oho piam tipe. (Anī. A'eta namō Jesu oho ym.)

²² Jerusarē ok ta ngi amō Moise je'ēha mu'e ame'ē ta uhyk uwyr ehe. Ame'ē ta pandu pandu u'am:

—Ipy'a rehe Mesembu ihī, a'erehe ājā ta ke Jesu muhem katu mondo — aja pandu naī. (“Mesembu” aja pandu rahā: “Satana ke” aja ukwa. Ājā ramūi a'e.)

Amō ta pandu:

—Satana je'ēha rupi ājā ke a'e muhem mondo tī — aja pandu naī tī.

²³ Pe, ngā ke Jesu mujy'ar. Myja me'ē ājā ta my, ame'ē ke pandu pandu:

—Satana jumuhem ym jumondo.

²⁴ Ka'a rupi har ta jumai mai ngā juehe rahā, jumumba ta ngā juehe. (A'erehe jumai mai ym ta ngā juehe.)

²⁵ Ok wyr pe har ta jumai mai a'eta juehe rahā, jumumba ta a'eta juehe tī. (A'erehe jumai mai ym ta a'eta juehe.)

²⁶ Aja ixotyhar ta namō Satana jumai mai a'eta juehe rahā, jumumba ta a'eta juehe tī. (A'erehe jumai mai ym ta a'eta juehe. A'erehe Satana je'ēha rupi ājā ta ke ihē amuhem ym amondo.)

²⁷ —Sawa'e pyrātā rok pe ma'e ke mukanim ym oho awa. Mukanim ta oho rahā, sawa'e pyrātā ame'ē jywa ke mujere pukwar py, pe, sawa'ema'e ke upa mukanim ta raho. (Aja ihē tī. Satanama'e pyrātāha ngi sawa'e ke ihē riki amuhem tī. Aja rahā, Satanama'e pyrātāha 'ar koty te we ihēma'e pyrātāha, aja ihē amujekwa katu.)

²⁸ —Ko apandu katu pehē pe. Upa ma'e ka'u te'eha ke amō ma'ema'e. Ame'ē rehe Tupā ipy'a jywyr ta. “Tupā! Nde katu ym” aja pandu ame'ē ke rehe aja tī. Ipy'a jywyr ta tī.

²⁹ Tupā'ā pe anī. “Tupā'ā! Nde katu ym. Nde erema'eha katu ym” aja pandu ame'ē ke rehe anī. Ame'ē rehe jō Tupā ipy'a jywyr ym te ta. Ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha aja te'e ta ixo, a'erehe Tupā ipy'a jywyr ym te ta — aja Jesu pandu.

³⁰ A'eramō amō ta pandu: “Ājā ipy'a rehe ihī” aja Jesu rehe har pandu naī. A'erehe myja me'ē ājā ta my, ame'ē rehe har Jesu pandu.

Jesu anam ta rehe har

(Matéu 12.46-50; Ruk 8.19-21; Emberéu 2.11)

³¹ Imāi uhyk uwyr ehe. Imu ta amō tī. Hukwen rake uhyk u'am. Pe, amō pe imāi pandu:

—Jesu pe epandu eho: “Se ejur” aja ipe — aja imāi.

³² Heta ngā juramā jy'ar ixo ehe. Amō ta pandu ipe:

—Soroka pe ne māi i'āi, ne mu ta namō. Nde pe pandu tar katu — aja Jesu pe.

³³⁻³⁴ Pe, ngā rehe juramā usak. Pandu:

—Pesarahā! Ko riki ihē māi. Amō ta ihē mu ta aja tī.

³⁵ Tupā putar ame'ē ke amō ma'ema'e rahā, ame'ē riki ihē mu aja saka. Ihē rendyr aja tī. Ihē māi aja tī — aja Jesu pandu.

4

Ma'e ra'i muhāi ame'ē rehe har
(Matéu 13.1-9; Ruk 8.4-8)

¹ Amō rahā, ypa rymy'y rehe Jesu mu'e mu'e uī tī. Heta hū ngā jumātā katu te jy'ar ehe, a'erehe jarusu keruhū pe opor oho. A'ep wapyk uī. Y pe jarusu keruhū tūi. Ypa rymy'y rehe upa ngā wapyk uī. Aja Jesu mu'e hū ngā ke.

² Myja me'ē ma'e ra'i ta my ame'ē ke pandu uī. Mu'e rahā, kuja pandu:

³ —Pehendu katurahā! Ma'e ra'i ke amō muhāi oho.

⁴ Kupixa pe ma'e ra'i muhāi rahā, awa rape rupi amō ha'i u'ar. Ame'ē ke ma'ewyra u'u uwyr. Upa u'u.

⁵ Amō ma'e ra'i ita ty rupi u'ar. A'ep wyy katu ame'ē ke ta'yr mi. Pe, ha'i hywōi. Wyy heta ym a'ep, a'erehe pahar hywōi.

⁶ Pe, warahy haku rahā, i'y manō. Hapo ipyp oho ym, a'erehe upa te'e manō.

⁷ Amō ma'e ra'i juruwe ty rupi u'ar. Juruwe tiha py oho. A'erehe ma'e ra'i hywōi rahā, hury ym. A'erehe i'a ym.

⁸ Pe, amō ma'e ra'i wyy katu ame'ē rupi u'ar. Pe, hywōi rahā, hury katu oho. Tiha katu oho. I'a uhem, pe, tyarō. Hymbo rehe heta i'a ihī. Tirī ta (30) aja hetaha. Amō hymbo rehe heta we hū i'a ihī. Sesen ta (60) aja hetaha. Amō hymbo rehe heta te hū i'a ihī. Sē (100) aja hetaha — aja Jesu pandu.

⁹ Pandu tī:

—Pekwa tar katu rahā, ihē apandu ame'ē ke rehe pehendu katu ta me'ē te'e — aja Jesu pandu.

Ma'e ra'i ame'ē rehe har mujekwa
(Matéu 13.10-17; Ruk 8.9-10)

¹⁰ Jesu jeje ixo rahā, awa py mokōi jumu'eha ta pandu uwyr ipe. Amō ta aja tī. Pandu uwyr ipe tī.

—Jande pe emujekwarahā! Myja me'ē ma'e ra'i ta my, ame'ē ke emujekwa katu — aja Jesu pe.

¹¹ A'e pandu:

—Apo amō koty Tupā mujekwa. Pyahu ame'ē ke. Kuja. Ixoty ipy'a ke amō muruwak, ame'ē ke a'e putar katu. “Ihēma'e a'e” aja a'e pandu. “Ame'ē ke nema'e jumu'eha ta pe emujekwa” aja Tupā pandu ihē pe. Amō ta pe anī. Amujekwa ym ta. A'erehe myja me'ē ma'e ke my, ame'ē ke apandu pandu. Ame'ē ke rehe jō ngā hendu tipe.

¹² Aja rahā:

“A'eta usak usak tipe. Anī. Ukwa ym riki. Hendu hendu tipe. Anī. Ukwa ym riki tī.

Ukwa rahā, Tupā rehe ipy'a ke muruwak ta tipe. Pe, ame'ē ta rehe ipy'a ke Tupā mujywyr ta tipe” aja ta — aja Jesu pandu.

Ma'e ra'i rehe har
(Matéu 13.18-23; Ruk 8.11-15)

¹³ Pe, a'e pandu tī:

—Ko ma'e ra'i rehe har pekwa ta me'ē te'e. Pekwa ym rahā, amō myja me'ē ma'e ke my, ame'ē ke ihē apandu rahā, pekwa ym ta tī. A'erehe ko amujekwa ta.

¹⁴ Ma'e ra'i ke amō muhāi oho. Ame'ē riki Tupā je'ēha pandu pandu oho.

¹⁵ Ma'e ra'i awa rape rupi u'ar. Ame'ē riki kuja. Tupā je'ēha rehe amō ta hendu. Pe, hendu rahā, pahar Satana mukanim uwyr. (Ma'ewyra uwyr, ame'ēja saka.)

¹⁶ —Amō ma'e ra'i ita ty rupi u'ar. Ame'ē kuja. Tupā je'ēha rehe hendu tipe. Hendu rahā, hury katu tipe. (Pahar hywōi, ame'ēja saka.)

¹⁷ Tupā je'ēha pyta katu ym, a'erehe tapijar te'e we jurujar ym. Tupā je'ēha rehe jurujar, a'erehe amō ta parahy ehe. (Warahy haku, ame'ēja saka.) A'erehe pahar Tupā je'ēha ke hijar. Amō ta puka puka hū ehe, a'erehe pahar Tupā je'ēha ke hijar tī. Katu ym aja.

¹⁸ —Amō ma'e ra'ī juruwe ty rupi u'ar. Ame'ē kuja. Tupā je'ēha rehe hendu tipe.

¹⁹ Ima'e ixoha rehe te'e a'e ukwa ukwa ixo. “Ma'e ihē a'u ta my? Ma'e ihē amunde ta my?” aja ukwa ukwa ixo. Ko tamatarer matyr tar katu hū. Upa ma'e ke matyr tar katu hū. Upa ame'ē ke Tupā je'ēha ke mukanim. (Juruwe jukwa, ame'ēja saka.) Tupā rehe har ukwa ukwa tar ym. Ima'e ke rehe ipy'a katu. Katu ym aja. A'erehe ma'e i'a ym, ame'ēja saka. (Aja rahā, amō we Tupā rehe har ukwa tar ym.)

²⁰ —Amō ma'e ra'ī ywy katu rupi u'ar. Ame'ē ke kuja. Tupā je'ēha rehe hendu katu. Hury katu. I'a heta aja ixo. Tirī ta (30) aja hetaha. Amō amō heta we hū. Sesen ta (60) aja hetaha. Amō heta te hū. Sē (100) aja hetaha. (Aja rahā, Tupā rehe har ukwa katu, a'erehe ma'e katu ame'ē ke ma'ema'e hū tī. Hymbo rehe i'a ihī, ame'ēja saka) — aja Jesu mujekwa katu jumu'eha ta pe.

Araparin rehe har
(Ruk 8.16-18)

²¹ Jesu pandu tī:

—Araparin amō hapy rahā, pander pe jupyk ym. Myrape wyr pe moī ym tī. Anī. Ywate pukwar. Aja rahā, ok pe amō ta ixo rahā, wera katu a'eta pe.

²² Ihē amu'e ame'ē ke ame'ēja saka. Apo mukanim, ame'ēja saka. I'i atu rahā, upa mujekwa ta ngā pe. Wera katu, ame'ēja saka riki. Apo jupyk, ame'ēja saka. I'i atu rahā, upa pirar ta, ame'ēja saka. (Aja rahā, juehe har Tupā mujekwa ta ngā pe. Wera katu, ame'ēja saka.)

²³ Pekwa tar katu rahā, pehendu katu 'y — aja Jesu pandu.

²⁴ A'e pandu tī:

—Amō pandu rahā, pehendu katu ehe. Pehendu tar ym rahā, pehē pe Tupā mujekwa ym ta. Pehendu tar katu rahā, pehē pe a'e mujekwa katu ta. Jete. I'ar koty te we mujekwa katu ta pehē pe.

²⁵ Kuja riki. Amō ukwa katu rahā, amō we ukwa katuha ke Tupā muwyr ta ipe. Amō ukwa tar ym rahā, ta'yr mi ukwa, ame'ē ke upa mukanim ta ingi. (Aja rahā, ukwa ym te ta) — aja Jesu pandu.

Ma'e ra'ī hywōi ame'ē rehe har

²⁶ Pe, a'e pandu tī:

—Ihē amu'e ame'ē ke myja my? Ame'ē rehe har pehē pe apandu ta. Ame'ē ke kuja. Ywy rehe ma'e ra'ī ke amō muhāi.

²⁷ Pe, ima'e ke rehe a'e ma'ema'e oho ixo. Pytun rahā, aja. Wera rahā aja tī. Ima'e ke ma'ema'e oho ixo tī. Aja ixo rahā, ma'e ra'ī hywōi. Pe, tūha oho. Myja tihaha my, ukwa ym awa.

²⁸ Jeje ywy ngi uhem. Ho uhem py. A'engi i'y. A'engi hākā. A'engi hymbo. Pe, i'a.

²⁹ Tyarō rahā, amō matyr oho. Matyriha angaha ke rehe uhyk oho — aja Jesu pandu.

(Aja rahā, kuja mujekwa. Jesu mu'e, ame'ē ke rehe jurujar katu te rahā, ixoha amō koty muruwak ta. Katu aja muruwak ta, aja mujekwa.)

Ma'e ra'ī jytym ame'ē ke tī

(Matéu 13.31-32; Matéu 13.34; Ruk 13.18-19)

³⁰ A'e pandu tī:

—Se Tupā kotyhar ta ixo. Ame'ē rehe har pehē pe apandu ta tī.

³¹ Kuja ma'e ra'ī aja saka. Mosata ra'ī ame'ēja saka. Ha'ī riki ta'yr te mi.

³² Pe, amō jyty m rahā, hywōi katu. Pe, i'y tiha te hū oho. Kupixa pe har ta pyter pe tiha te ame'ē ke a'e. Hākā ke pia pia hū. Pe, ma'ewyra ta haity ta matyr ehe, hākā rehe. Pytun atu ame'ē wyr pe ma'ewyra ta ihī — aja Jesu pandu.

(Aja rahā, kuja mujekwa. Jesu pandu py rahā, Tupā kotyhar ta heta ym te. Ma'e ra'ī ta'yr te mi, ame'ēja saka. Pe, i'ī atu te rahā, ixotyhar ta heta te hū ta. I'y tiha te hū, ame'ēja saka, aja mujekwa katu.)

³³ Pe, ngā ukwa katu rahā, amō amō myja me'ē ma'e ke my, ame'ē ke Jesu pandu ngā pe.

³⁴ Aja jō ngā pe pandu. Jumu'eha ta anī. Ame'ē ta namō jō ixo rahā, upa katu te mujekwa. Myja me'ē ma'e ke my ame'ē ke upa katu te mujekwa jumu'eha ta pe.

Ywytu keruhū ke Jesu muputu'u ame'ē rehe har

(Matéu 8.23-27; Ruk 8.22-25)

³⁵ Ame'ē pytun ramō rahā, jumu'eha ta pe Jesu pandu:

—Y ruwái rehe jaha jaho — aja.

³⁶ Y rymy'y rehe heta ngā ke a'eta hijar oho. Jarusu keruhū pe Jesu ihī. Ame'ē pe jumu'eha ta opor oho tī. Pe, y ruwái rehe oho. Amō jarusu keruhū pe amō ta oho tī.

³⁷ Pe, oho we rahā, ywytu keruhū uhyk ehe. Y kotok keruhū katak hū tī. Y ke oho rāi ipe. Tate jere oho.

³⁸ Jarusu keruhū tangwa koty Jesu ukwer ou. Iākā renda rehe iākā mupyta. Aja ukwer ou. Pe, amō mupak oho. Pandu ipe:

—Sa'e! Jande ke jajere tate riki. Nde erema'e ym ma'e ke my? — aja Jesu pe.

³⁹ Pe, pu'am rahā, hātā ywytu keruhū pe Jesu pandu.

—Mā peja ym! Eputu'u katu ihē pe — aja riki.

Y kotok keruhū pe pandu tī:

—Mā peja ym! Ewapyk katu — aja riki.

Pe, ywytu keruhū putu'u. Y ke wapyk katu te tī.

⁴⁰ Pe, jumu'eha ta pe pandu:

—Mā! Pkyje ym ta me'ē te'e. Ihē rehe pejuru jar ym my rī — aja Jesu.

⁴¹ Anī. Jumu'eha ta kyje hū. Pandu a'eta jupe:

—Mā! Katu tiki! Pyrātā te ame'ē ke kohī! Je'ēha rehe ywytu keruhū hendu katu! Y kotok keruhū aja tī. Hendu katu ehe tī. Mā! Myja me'ē sawa'e ko my? — aja jumu'eha ta pandu.

5

Ipy'a rehe ājā ihī ame'ē ke Jesu mukatu

(Matéu 8.28-34; Ruk 8.26-39)

¹ A'engi ypa ruwái rehe uhyk oho, Jera ywy pe.

² Jarusu keruhū ngi Jesu uhem oho rahā, amō sawa'e uhyk uwyr ehe. Itakwar kangwerupa ngi uhyk uwyr ehe.

³ Ipy'a rehe ājā ihī ame'ē ke a'e. Itakwar kangwerupa rupi ixo ame'ē ke a'e. Ngā pukwar ym a'e ke apo 'y. Ita tupaham pe pukwar rahā, pyta ym.

⁴ Amukwehe te ita tupaham pe iyywa ke mujere pukwar pukwar. Itymā ke pukwar tī. Anī riki. Iyywa pukwariha ke mohok riki. Ten! Itymā pukwariha ke mohok tī. Ten! Aja tī. Pyrātā te hū. A'erehe parahyha ke marā ka ym ngā mukanīha ingi. Parahy te'e ixo.

⁵ Pytun rahã, ahem hũ. Wera rahã, ahem hũ tĩ. Itakwar kangwerupa rupi ahem ixo. Ywy'ã rupi ahem ixo tĩ. Hãtã ita pe jumu'i mu'ĩ.

⁶ Paite we Jesu rehe usak rahã, ixoty ujan oho. Hake ipynarãi pe wapyk oho. (Aja sawa'e katu te ame'ẽ ke kohĩ, a'erehe hendu katu ehe aja mujekwa.)

⁷⁻⁸ Jesu pandu ixo:

—Ăjã! Sawa'e py'a ngi ehem eho! — aja riki.

A'erehe hãtã je'ẽha uhem ingi:

—Jesu! Nde riki Tupã ra'yr! Ýwatehar te a'e. Ihẽ pe ema'e ym ma'e ke. Tupã je'ẽha rupi apandu: “Ihẽ ke emahy ym” — aja riki hãtã pandu.

⁹ Pe, Jesu pandu:

—Ma'e nde rer? — aja.

Sawa'e pandu:

—Jande reta ame'ẽ ke jande, a'erehe: “Heta” aja riki jande rer — aja Jesu pe.

¹⁰ Jesu pe pandu pandu u'am:

—Kome'ẽ renda ngi ăjã ta ke emujan ym emondo — aja.

¹¹ Ame'ẽ ywy'ã rehe kure ta mãte hũ ixo. Kãpĩ ke u'u ixo.

¹² Ăjã ta pandu:

—Kure ta koty jande ke emondo. Kure ta rehe jande jaĩ ta — aja Jesu pe.

¹³ —Ere. Peho — aja Jesu.

Pe, sawa'e ngi ăjã ta uhem oho. Pe, kure ta pe ixo oho. (Ka'u te'e hũ uwak.) Pe, kure ta ujan oho. Upen te'e hũ ame'ẽ pe u'ar oho. Ypa pe u'ar oho. Upa katu te y jukwa. Heta te hũ kure ta manõ. Kuja, 2.000 hetaha manõ.

¹⁴ Kure usakiha ta ujan oho. Ok ta rupi pandu pandu oho. Ma'e usak ramõ, ame'ẽ rehe har pandu pandu oho. Amõ amõ awa renda rupi pandu oho tĩ. Pe, a'ep pe har ta usak uwy:

¹⁵⁻¹⁶ Jesu rehe uhyk rahã, sawa'e rehe ngã usak. Ame'ẽ sawa'e ngi ăjã ta uhem ramõ. Wapyk uĩ. Ka'u ym apo 'y. Ima'e mundeha namõ ixo apo 'y. Myja sawa'e ka'u ame'ẽ ke katu oho. Ame'ẽ ke rehe usak ame'ẽ ta upa pandu pandu ngã pe. Kure ta ka'u oho, ame'ẽ rehe har upa pandu tĩ. (Pyrãtã te hũ ame'ẽ ke pehĩ, aja ukwa. A'erehe ngã kyje ingi, Jesu ngi. Amõ we ngãma'e kanim ta, ame'ẽ ke putar ym tĩ.)

¹⁷ A'erehe pandu ipe:

—Jande rekoha ngi eho — aja Jesu pe.

¹⁸ Jarusu keruhũ pe Jesu opor oho ixo rahã, ăjã ta uhem ramõ ame'ẽ sawa'e pandu:

—Ne namõ ihẽ aho ta — aja Jesu pe.

¹⁹ —Anĩ. Nde rekoha pe ejywyer eho. Jandema'e sawa'e te nde ke mukatu, ame'ẽ rehe har ne anam ta pe epandu eho. Nde rehe pyrara usak, ame'ẽ ke epandu tĩ — aja sawa'e pe Jesu pandu.

²⁰ Pe, sawa'e jywyer oho. Amõ amõ ok ta rupi pandu pandu. “Jesu ihẽ ke mukatu” aja pandu pandu. Aja Jande popa ok ta, ame'ẽ rupi upa pandu pandu oho. Sawa'e panduha rehe hendu ame'ẽ ta pandu:

—Mã! Katu tiki! Katu te hũ — aja ngã.

“Ihẽ rajyr emukatu” aja Jái pandu

(Matéu 9.18-19; Ruk 8.40-42)

²¹ Y ruwái rehe Jesu jywyer oho tĩ. Jarusu keruhũ pe aha oho. Pe, heta ngã jy'ar uwyer ehe tĩ. Y rymy'y rehe pyta.

²² Amõ sawa'e uhyk uwyer ehe. Her Jái. Jundéu awa tama'e jy'ariha rendama'e kapitã a'e. Jesu rehe uhyk rahã, ipixi'a pe u'ar oho oup. (Aja sawa'e katu te ame'ẽ ke kohĩ, a'erehe hendu katu ehe, aja mujekwa.) Pandu ipe:

23 —Ihē rajyr manō tate. Ihē rok pe eho! Iākā rehe nde po nde eremujar rahā, katu ta oho — aja Jesu pe.

24 Pe, oho inamō. Oho ixo rahā, heta ngā Jesu rake rupi tuka tuka hū oho ixe.

Kūjā ke Jesu mukatu ame'ē rehe har

(Matéu 9.20-22; Ruk 8.43-48)

25 Pe, amō kūjā oho ixo tī. Ma'e ahyha namō ixo. Jaiha ke pupur rāi namō ixo. Aja yman riki ixo. Kuja. Awa py mokōi (12) warahy 'ar rahā, aja te'e ixo.

26 Ahyha mukatuha koty oho oho hū tipe. Ame'ē ta pe upa tamatarer me'ē me'ē tipe. Mukatu ym. I'ar koty te we mupyraraha riki ame'ē ta. Pe, katu ym oho ipe rī.

27-28 Jesu rehe har ngā pandu pandu, ame'ē ke hendu. “Jesu mukatu” aja kūjā hendu. A'erehe kuja ipy'a pe ukwa ukwa ixo:

—Ima'e mundeha rehe ihē po amujar rahā, ihē katu ta aho — aja kūjā.

Pe, ngā pyter rupi kūjā wata oho ixo. Pe, xupe rehe uhyk oho.

29 Pe, Jesuma'e mundeha apyr rehe ipo mujar. Pahar jaiha ke pupur ame'ē ke putu'u ingi. Upa katu, aja ukwa.

30 Pe, pahar Jesu ukwa. Amō ke mukatu, aja ukwa. A'erehe uwak u'am. Pe, pandu:

—Awa ihēma'e mundeha rehe ipo mujar my? — aja.

31 —Nde rake rupi heta ngā juramā u'am, a'erehe nde rehe tukwa tukwa hū u'am. Ma'ewā nde erepandu my: “Awa ihēma'e mundeha rehe ipo mujar” aja — aja jumu'eha ta pandu ipe.

32 Anī. Jesu usak usak we rī. Awa mujar my? Kekar we rī.

33 Katu apo, aja kūjā ukwa katu, a'erehe kyje uhyk ehe. Ryrī tī. Huwa koty ipynarāi pe wapyk. (Aja sawa'e katu te ame'ē ke kohī, a'erehe hendu katu ehe, aja mujekwa.) Pe, upa katu te Jesu pe pandu.

34 —Ēi, kūjā! Upa ma'e ahyha ke amukatu, ame'ē rehe nde erejurar katu, a'erehe nde katu apo 'y. Nde rury katu eho apo. Jaiha pupur ame'ē ke upa putu'u katu te nde pe apo 'y — aja Jesu ipe.

Jái rajyr ke Jesu mukwera katu ame'ē rehe har

(Matéu 9.23-26; Ruk 8.49-56)

35 Kūjā namō pandu u'am rahā, Jái rok ngi amō ta uhyk uwyr.

—Nde rajyr manō ramō te. Mā peja mu'eha jywyr oho — aja Jái pe. (“Mu'eha” aja pandu rahā: “Jesu ke” aja a'eta ukwa.)

36 Tajyr manō ame'ē ke rehe Jesu hendu rahā, Jái pe pandu:

—Anī. Nde py'ahu te'e exo. Ihē rehe tapijar te'e we ejurur katu — aja ipe.

—Hā! — aja Jái.

37 A'engi Jái rok pe oho inamō. Heta ngā anī. Mupyta.

—Se pepyta — aja.

Kuja jō oho. Kūjātāi pái. Petu oho. Tian oho tī. Imu oho tī. Her Juā. Ame'ē ta jō inamō oho.

38 Pe, Jái rok pe uhyk rahā, heta ngā i'ái a'ep. Ngā mutyapu tyapu hū. Jixi'u xi'u hū ngā. Ahem amō tī. (Aja pyaiha ke mujekwa.) Ame'ē ke rehe Jesu usak.

39 Pe, pandu:

—Mā! Pemutyapu tyapu hū ym. Pejixi'u ym tī. Kūjātāi manō ym. Ukwer ou riki — aja Jesu.

40 Pe, ngā puka puka hū ehe. Manō te aja ukwa katu, a'erehe puka puka hū ehe. A'erehe soroka pe upa ngā ke Jesu muhem. Pe, kūjātāi túi, ame'ē kapy

pe oho. Mahapyr jumu'eha ta ke raho inamō tī. Kūjātāi pái raho tī. Imāi raho tī. Ame'ē ta jō kapy pe ixe oho.

⁴¹ Uhyk rahā, ipo rehe Jesu pyhyk. Pe, pandu:

—Tarita kumi — aja.

Ame'ē jundéu awa ta je'ēha ipe: “Kūjātāi! Nde pe apandu, epu'am!” aja.

⁴² Pahar kūjātāi pu'am. Pe, wata ixo. Awa py mokōi warahy 'ar ame'ē ke kūjātāi. Kweraha rehe usak ame'ē ta pandu pandu a'eta jupe:

—Mā! Katu tiki! — aja kapy pe ixo ame'ē ta.

⁴³ Pe, Jesu pandu:

—Pehē py'a rupi te'e pereko — aja.

Imāi pe pandu tī:

—Ma'e ke eme'ē ipe. Kūjātāi u'u ta — aja.

(Ma'e ke u'u rahā, ixuwe katu a'e, aja ukwa katu ta, a'erehe: “Ma'e ke eme'ē ipe” aja Jesu pandu ipe.)

6

Jesu ke Nasare ok ta pe har ta putar ym

(Matéu 13.53-58; Ruk 4.16-30)

¹ A'engi Jesu oho. Hekoha pe jywyr oho, Nasare ok ta pe. Upa jumu'eha ta oho inamō tī.

²⁻³ Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā, jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe mu'e oho. Heta ngā ixo a'ep. Pe, hendu ame'ē ta pandu:

—Mā! My riki ukwa katuha ukwa my? Awa a'e ke mu'e my? (Jakwa ym jande.) Marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke a'e ma'ema'e katu te. Mā! (Jande aja awa te'e a'e tī.) Myja ame'ē ke a'e ma'ema'e my? (Jakwa ym tī.) Jesu riki peme'ē. Myra rehe ma'eha peme'ē. Mari membyr ke a'e. Imu ta ko jande namō ixo tī, jande rekoha pe. Tian. Jose amō tī. Jun amō tī. Simā amō tī. Hendyr ta jande namō ixo tī — aja ngā pandu.

Hekoha pe har ta aja Jesu tī, aja ngā ukwa, a'erehe Jesu ke putar ym.

⁴ A'erehe Jesu pandu:

—Tupā je'ēha pandu ame'ē ke amō hekoha pe pandu oho rahā, ame'ē ta hendu katu. Putar katu. Hekoha te pe pandu rahā, anī. Hekoha pe har ta hendu ym. Putar ym. Hok wyr pe har ta aja tī. Hendu ym tī. Amō ianam ta aja tī. Hendu ym tī. Putar ym tī — aja ngā pe pandu.

⁵ Ngā putar ym, a'erehe mukatu hū ym a'ep. Peteī teī ma'e ahy ixo ame'ē ta rehe ipo mujar. Aja mukatu.

⁶ Ipy'a pe Jesu ukwa ixo:

—Mā! Marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke ihē ama'ema'e katu. Aja ihē ke Tupā muwyr, aja amujekwa. Anī. Peme'ē ta jurujar ym ihē rehe. Mā! — aja jupe.

Pe, a'engi amō ta hekoha rupi mu'e mu'e oho.

Awa py mokōi jumu'eha ta ke Jesu mondo

(Matéu 10.5-15; Ruk 9.1-6)

⁷⁻⁹ Ajame'ē ke awa py mokōi jumu'eha ta pe Jesu pandu:

—Se pejur. Ko pehē ke ihē amondo ta. Pehē mokōi mokōi peho. Ihē je'ēha rupi peho. Amō ta py'a ngi ājā ta ke pemuhem katu ta. Peho rahā, ma'e ke peraho ym. Pehē mi'u peraho ym. Pehē kupe pe ma'e ryru ke peraho ym tī. Tamatarer peraho ym tī. Myra te'e pehē po pe peraho katu. (Pehē re'ō rahā, myra rehe pepyta pyta peho pexo.) Pehē py rehē har pemunde. Peteī kamixa namō peho katu.

10 —Amō rekoha rehe pehyk rahā, amō pandu ta: “Ko pejur katu. Se ihē rok pe pepyta katu” aja. Ame'ē rok pe pepyta katu. A'ep pepyta pexo rahā, ame'ē rok pe jō pepyta katu.

11 —Amō rekoha pe pehyk. A'ep pe har ta putar ym pehē ke. Pehē je'ēha rehe hendu tar ym tī. Aja rahā, ame'ē hekoha ngi peho. Ok ta ngi pehem peho rahā, wvy ku'i pehē py ngi pejuhyk katu. Ame'ē ke ngā usak rahā, kuja ukwa ta. Tupā ke a'ep pe har ta putar ym aja pemujekwa — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

12 Pe, jumu'eha ta oho. Mokōi pame a'eta oho. Amō ok ta rupi pandu pandu oho.

—Ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pehijar. Tupā koty pehē py'a pemuruwak — aja pandu oho.

13 Heta ājā ta ke ngā py'a ngi muhem mondo tī. Ma'e ahy ixo ame'ē ta rehe ma'e ka kytyk tī. Ipykā rehe kytyk. Karapatu ka aja me'ē. Aja ngā ke mukatu hū.

Juā mujahukiha ke jukwa ame'ē rehe har

(Matéu 14.1-12; Ruk 9.7-9)

14 Jesu ma'ema'eha rehe har upa ngā pandu pandu. Ame'ē ke rehe Ero hendu. A'e jundéu awa tama'e kapitam. Amō ta kuja pandu:

—Peme'ē riki Juā mujahukiha ke. Manōha ngi Tupā mukwera katu muhem. A'erehe pyrātā te ha namō ma'e ke Jesu ma'ema'eha katu. Marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke ma'ema'eha katu — aja riki.

15 Amō ta pandu:

—Anī. Peme'ē riki Eri. Ymanihar Tupā je'ēha pandu ame'ē ke jywyr — aja riki tī.

Amō ta pandu:

—Anī. Peme'ē riki Tupā je'ēha pandu ame'ē ke a'e. Ymanihar aja Tupā je'ēha pandu ame'ē ke a'e tī — aja tī.

16 Amō koty koty Jesu rehe har Ero hendu rahā, kuja pandu:

—Anī. Peme'ē riki Juā mujahukiha ke. A'e ke Tupā mukwera katu muhem tī. Amukwehe te we amō pe ihē apandu: “Juā ākā ke emondok eho ingi” aja. Kwera katu uhem apo 'y — aja ukwaha nai.

17-19 Amukwehe te we kuja ixo. Ero mu ixo. Her Siri. Siri rakehar rer Erondi. Ame'ē imu rakehar ke Ero jo'ok raho ingi. A'erehe Juā pandu ipe:

—Mā peja ym. Ne mu rakehar namō nde erexo rahā, katu ym — aja Ero pe pandu.

Ame'ē ke Erondi ukwa tī. A'erehe parahy ehe, Juā rehe. Jukwa tar katu tī. Ame'ē ke Ero putar ym, a'erehe marā ka ym Juā ke hakehar jukwaha.

20 Juā riki sawa'e katu ame'ē ke a'e aja Ero ukwa. Jaxer ame'ē ke nixói ipe aja ukwa tī, a'erehe kyje ingi, Juā ngi. A'erehe amō renda pe Juā ke Ero mupyta. (A'erehe marā ka a'e ke hakehar jukwaha.) Juā je'ēha rehe Ero hendu tar katu tī. Hendu katu tipe. Amō amō rahā, hendu rahā: “Mā! Myja me'ē ihē ama'e ta my?” aja Ero pandu jupe.

21 Pe! Juā jukwaha angaha ke rehe uhyk 'y. Kuja. Yman imāi pusu ngi Ero u'ar. Ame'ē rehe imi'u matyr ixo apo. Aja ukwa ukwa ixo tī. Pe, kapitā ta ke mujy'ar. Sonda tama'e kapitā ta ke mujy'ar tī. Ima'ehū namō ixo ame'ē ta ke mujy'ar tī. Ame'ē ta ngariréi wvy pe har ta ke a'eta. Ma'e u'uha renda pe upa ame'ē ta ihī.

22 Ame'ē renda pe Erondi membyr ixo uwyr. Kūjātāi keruhū a'e. Pe, purahái. Upa kapitā ta ke muhury. Ero hury katu tī. Pe, kūjātāi pe pandu:

—Ma'e nde ereputar my? Upa nde ereputar ame'ē ke ihē riki ame'ē ta nde pe — aja Ero.

²³ Pandu pandu riki tī:

—Ko Tupā ruwa koty aja jaxo. Apandu katu. Upa nde ereputar ame'ē ke ihē riki ame'ē ta nde pe. Esarahā! Upa katu te ihēma'e ihī. Nde ereputar rahā, ame'ē ke amowok ta nde pe. Wajar nema'e ta — aja Ero.

²⁴ Imāi pe kūjātāi pandu oho:

—Māi! Ma'e ihē apandu ta my? — aja.

Imāi pandu:

—Juā mujahukiha ākā ke epandu ipe — aja.

²⁵ Pahar Ero koty jywyr oho. Pe, pandu ipe:

—Juā ākā ke ihē aputar. Ita paratu 'ar pe ihē pe erur apo — aja kūjātāi.

²⁶ Ame'ē ke rehe hendu rahā, Ero pyai te hū. (Juā ke jukwa tar ym.) A'erehe pyai te hū. Ero je'ēha rehe upa kapitā ta hendu ramō te: “Tupā ruwa koty aja jaxo. Nde ereputar ame'ē ke ihē riki ame'ē ta” aja. A'erehe kūjātāi pe: “Anī. Ama'e ym ta” aja marā ka ym panduha. Pandu rahā, huxī hū ta tipe.

²⁷ A'erehe pahar sonda pe pandu:

—Juā ākā ke emondok erur — aja.

Kyndaha pe sonda oho. Pe, iākā mondok ingi.

²⁸ Pe, ita paratu 'ar pe werur. Kūjātāi pe me'ē. Ame'ē ke imāi pe kūjātāi raho.

²⁹ Juā ke amō jukwa, aja Juā namō jumu'e ixo ame'ē ta hendu rahā, hete ke oho piam. Pe, kangwerupa pe jytym raho.

*Kuja, 5.000 hetaha ma'e ke u'u ame'ē rehe har
(Matéu 14.13-21; Ruk 9.10-17; Juā 6.1-14)*

³⁰ Ajame'ē ke Jesu mondo ame'ē ta jywyr uwyr ixoty, Jesu koty. Upa ma'ema'eha ke pandu ipe. Upa ma'e mu'e ame'ē ke pandu ipe tī.

³¹ Pe, heta ngā uhyk uwyr ehe tī. Pe, hekoha pe ame'ē ta jywyr oho tī. Amō ta uhyk ehe tī. Ame'ē ta jywyr oho tī. Amō amō ta uhyk tī. Aja riki ixo. A'erehe marā ka ym ma'e ke u'uha. (Ma'ema'e hū ixo, myja ym ma'e ke u'uha.) A'erehe Jesu pandu:

—Jande jō ngā nixói te ame'ē pe jaho. A'ep japutu'u we ta — aja jumu'eha ta pe pandu.

³² Pe, ngā nixói te ame'ē pe a'eta jō oho ixo. Jarusu keruhū pe oho, y ruwái rehe.

³³ Amō ta ohoha rehe usak. Jesu ta oho, aja ame'ē ta ukwa. A'erehe pe rupi ngā ujan oho. Y rymy'y rupi ujan oho. Ok ta ngi upa ngā ujan oho. Pe, ngā nixói te ame'ē pe uhyk py oho.

³⁴ A'ep Jesu uhyk rahā, heta te hū ngā rehe usak. Usak rahā, pyai. Ame'ē ta riki arapuharan ta aja saka. Usakiha nixói, ame'ēja saka. (Aja rahā, ngā rehe usakiha nixói tī, aja mujekwa.) A'erehe Jesu pyai. A'erehe pyrara ngā rehe usak. A'erehe Tupā je'ēha ke mu'e hū ngā pe.

³⁵⁻³⁶ Ka'aruk koty rahā, jumu'eha ta uhyk ehe. Ngā mi'u nixói te, a'erehe pandu ipe:

—Warahy ka'aruk te apo. Ko awa nixói te, ame'ē renda ke se. Ngā ke emondo sengi. Paite ok ta rupi imi'u ke a'eta jo'ok ta oho — aja ipe.

³⁷ —Anī. Ngā mi'u ke pehē atu peme'ē me'ē katu — aja jumu'eha ta pe pandu.

—Mā! Kuja, 200 wera rahā, paraky. Aja tamatarer pyhyk. Ame'ē tamatarer pe mbeju jajo'ok. Pe, ngā pe jame'ē me'ē. Aja nde ereputar my? — aja jumu'eha ta.

³⁸ —Myja mbeju hetaha pehī my? Pesak peho — aja Jesu.
Usak rahā, pandu ipe:

—Kuja pehĩ. Awa po wajar peteiħar upa mbeju hetaha. Pira ka'ẽ, kuja, mokõi jõ — aja jumu'eha ta pandu.

³⁹ Jesu pandu:

—“Pewapyk” aja ngã pe pepandu — aja jumu'eha ta pe.

Ngã pe jumu'eha ta pandu:

—Amõ koty koty pejy'ar aja pewapyk — aja.

Pe, kãpi ra'yr 'ar pe ngã wapyk.

⁴⁰ Ko 50 hetaha wapyk. Se koty amõ 100 hetaha. Se koty amõ 50 hetaha. Se koty amõ 100 hetaha. Aja upa katu te ngã wapyk uĩ.

⁴¹ Pe, awa po wajar peteiħar upa mbeju ke Jesu pyhyk, pira ka'ẽ namõ. Pe, ywa rehe ma'ã. Tupã namõ pandu:

—Ne jõ riki katu te me'ẽ ke. Jande mi'u nde eremuwyr katu — aja.

Pe, mbeju mopok. Jumu'eha ta pe me'ẽ. Ame'ẽ ke ngã pe jumu'eha ta me'ẽ me'ẽ raho. Aja mokõi pira ka'ẽ ke me'ẽ me'ẽ tĩ.

⁴²⁻⁴³ Pe, upa ngã u'u. Uhyk ngã u'u. Upa u'u rahã, jumu'eha ta pyta we ame'ẽ ke matyr. Kuja, awa py mokõi wasãkã tyryhem matyr. Mbeju pyta we ame'ẽ ke matyr. Pira ka'ẽ aja tĩ. Pyta we matyr tĩ.

⁴⁴ Ngã mi'u u'u, ame'ẽ ta heta te hũ. Sawa'e ta jõ manga rahã, kuja, 5.000 hetaha ngã ixo.

Y'ar rupi Jesu wata oho

(Matéu 14.22-33; Juã 6.15-21)

⁴⁵ Ajame'ẽ ke pahar jumu'eha ta ke Jesu mondo. Jarusu keruhũ pe mondo. Pandu:

—Hok pe ngã ke ihẽ amujywyr ta amondo axo rahã, ypa ruwái koty peho. Mesái ok ta pe peho. Jarusu keruhũ pe peho. I'i atu rahã we, ihẽ aho ta kÿ — aja Jesu.

Pe, jarusu keruhũ pe jumu'eha ta opor oho. Pe, aha oho ixo. Jesu pyta we rĩ. Pe, amõ ta pe pandu:

—Pehẽ rok pe pejywyr peho — aja ngã pe.

⁴⁶ Upa ngã hijar oho rahã, ywy'ã rehe Jesu jeje jupir oho. Tupã namõ a'e pandu pandu oho.

⁴⁷ Pytun rahã, wyw rehe Jesu jeje ixo rĩ. Jarusu keruhũ ke ypa pyter pe ihĩ. Ame'ẽ pe jumu'eha ta ihĩ.

⁴⁸ Ame'ẽ ta rehe wytytuħu juwapi uwyr. A'erehe jumu'eha ta pykũ hũ tipe. Henda te'e ihĩ. Paite ngi ame'ẽ ta rehe Jesu usak. Pe, sapukái je'ẽ ramõ rahã, a'ete rehe Jesu uhyk uwyr ixo. Y'ar rupi te'e uwyr ixo. Xupe 'ar rupi aha ta tipe oho.

⁴⁹ Y'ar rupi wata uwyr ixo ame'ẽ ke rehe jumu'eha ta usak. Ame'ẽ riki Jesu aja ukwa ym, a'erehe ahem hũ:

—Ãjã pe tur ixo — aja jumu'eha ta ukwaha naĩ.

⁵⁰ Upa usak ehe rahã, mukahem hũ. Pe, pahar Jesu pukái:

—Pekyje ym! Pehẽ py'ahu te'e pexo. Ihẽ Jesu — aja.

⁵¹ Pe, jarusu keruhũ rehe uhyk, pe, opor oho. Ywytytuħu putu'u. Jumu'eha ta pandu pandu a'eta jupe:

—Mã! Y'ar rupi wata katu! — aja riki.

⁵² Pyrãtãha namõ ngã mi'u ke Jesu muheta. Ame'ẽ ke jumu'eha ta ukwa ym, (a'erehe pyrãtãha namõ y'ar rupi Jesu wata katu tĩ. Ame'ẽ ke ukwa ym tĩ.) Iãkã riki janam rãi te'e.

Jenesare wyw pe har ta ke Jesu mukatu

(Matéu 14.34-36)

⁵³ A'engi y ruwái rehe uhyk, Jenesare wyw pe. A'ep jarusu keruhũ pukwar.

⁵⁴ Pe, jarusu keruhū ngi uhem oho rahā, ame'ē ta rehe heta ngā usak. Pe, pahar ngā ukwa katu.

—Ko Jesu — aja.

⁵⁵ Pe, ame'ē hekoha rupi upa ma'e ahy ixo ame'ē ta ke ngā oho piam. Muhyk werur ehe. Kyha aja me'ē pe werur tī. “Paite ixo apo” aja hendu rahā, a'ep ahy ixo ame'ē ta ke raho ngā.

⁵⁶ Pe, amō amō hekoha rupi Jesu oho. Ok ta rupi oho. Ok ta keruhū rupi oho tī. Awa renda rupi oho tī. Upa ame'ē rupi oho rahā, soroka pe ma'e ahy ixo ame'ē ta ke ngā mou. Pete'e tūi. Ame'ē ta pandu:

—Mā peja nema'e mundeha rehe ahy ixo ame'ē ta pyhyk. Mā peja nema'e mundeha apyr rehe jō pyhyk — aja Jesu pe.

Pe, ima'e mundeha apyr ke pyhyk ame'ē ta upa katu te katu oho.

7

Hamūi je'ēha rehe hendu katu ame'ē ta ke

(Matéu 15.1-9)

¹⁻⁴ Hamūi ta mu'e aja ipo ke jundéu awa ta kutuk ym rahā, ma'e ke u'u ym. Aja te'ēha a'eta ma'ēha. (Hamūi ta mu'e aja ipo ke kutuk rahā, Tupā usak katu ehe, aja ukwaha naī.) Parise ta aja tī. Upa ymanihar hamūi ta mu'e ame'ē ke rehe hendu katu. Ma'e muhepyha renda ngi hok pe jywyr rahā, ma'e ke u'u ym rī. Ipo ke kutuk py, pe, u'u. Aja amō amō heta ymanihar hamūi ta mu'e ame'ē ke rehe hendu katu. Ko y u'u'ha ke kutuk. Pander ke aja tī. Ita pander ke aja tī. Hamūi ta mu'e aja upa kutuk riki tī. (Aja rahā, Tupā usak katu ehe, aja ukwaha naī.)

Pe, Jesu rehe parise ta jy'ar uwyr. (Parise ta riki hamūi mu'ēha rehe hendu katu te ame'ē ta ke a'eta.) Jundéu awa ramūi ta je'ēha ukwa, ame'ē ta jy'ar uwyr tī. Jerusarē ok ta ngi johu jy'ar uwyr ehe. Jesu namō ame'ē ta je'ē je'ē. Hamūi ta mu'e aja ipo ke jumu'ēha ta kutuk ym. Aja te'e ma'e ke u'u.

⁵ A'erehe Jesu pe a'eta pandu:

—Ma'erehe jande ramūi mu'e ame'ē ke rehe nema'e jumu'ēha ta hendu ym my? Ame'ē ta u'u rahā, jande ramūi mu'e, aja ipo ke a'eta kutuk ym tiki. Katu ym aja — aja Jesu pe.

⁶ —A'e riki. Ipo ke kutuk ym. Pesarahā! Yman pehē rehe har Tupā je'ēha rehe Isai mupinim, aja mokōi pekwha namō pexo ame'ē ta ke pehē. Ame'ē rehe har a'e mupinim. Kuja Tupā pandu:

“Ihē rehe har ngā katu pandu tipe. Anī. Hendu ym ihē je'ēha rehe.

⁷ Ihē rehe har katu pandu tipe. Pandu te'e riki. Hamūi je'ēha ke ngā mu'e ixo. ‘Kome'ē riki Tupā je'ēha' aja ngā mu'e naī” aja Tupā pandu. Aja Isai mupinim.

⁸ —Tupā je'ēha ke pehijar. Apo ymanihar pehē ramūi ta mu'e ame'ē ke rehe jō pehendu katu. Katu ym aja — aja Jesu pandu.

⁹ A'e Pandu tī:

—Mā! Tupā je'ēha ke pehijar. A'erehe ymanihar pehē ramūi ta mu'e, ame'ē ke pemu'e katu ta, aja pekwha naī. Aja rahā, pekwa katu ame'ē ta ke pehē, aja pekwha naī.

¹⁰ Yman Moise mupinim:

“Nde pái rehe epy'a katu. Ne māi rehe aja tī. Epy'a katu tī.

Kuja tī. ‘Papa! Nde jaxer' aja amō pandu rahā, ame'ē ke ejukwa.

‘Māi! Nde jaxer' aja pandu ame'ē ke ejukwa tī” aja Moise mupinim. (“Jaxer” aja pandu rahā: “Ipái ta rehe ipy'a ym” aja mujekwa.)

¹¹⁻¹³ —Anī riki. Ame'ē rehe pehendu ym te. Pesarahā! Ma'e ke pehī. Ame'ē namō ipái ta rehe usak katu ta me'ē te'e. Anī. “Ko Tupāma'e ke apo 'y. Tupā pe ihē ame'ē, ame'ēja saka. A'erehe pehē pe ihē ame'ē ym ta apo 'y” aja ipái ta

pe pandu. Aja rahã, ame'ë namõ ipái ta rehe usak ym ta apo 'y. Haihu ym ta apo 'y. A'erehe Tupã je'ëha rehe pehendu ym. “Pehë pái ta rehe pepy'a katu” ame'ë rehe pehendu ym. Katu ym aja. Aja amõ amõ we pemu'e ame'ë ke pehĩ. Aja Tupã je'ëha rehe pehendu ym. Katu ym aja — aja Jesu pandu.

Ma'e mujaxeriha rehe har

(Matéu 15.10-20)

¹⁴ (Pe, ipo ke kutuk ym ha namõ ma'e ke u'u. Ame'ë ke mujekwa.) Kuja heta ngã pe Jesu pandu:

—Še pejur! Pehendu katurahã! Pekwa katu ta.

¹⁵ Soroka pe ma'e ke ihĩ. Ame'ë ke amõ juru kwar rupi oho rahã, ipy'a ke mujaxer ym. Ma'e ke amõ pandu, ame'ë ke juru ngi uhem, ame'ëja saka. Ame'ë riki ipy'a jaxeriha ke mujekwa katu.

¹⁶ [Pekwa tar katu rahã, pehendu katu] — aja ngã pe.

¹⁷ Hetaha ta ke Jesu hijar oho. Pe, ok pe ixex oho rahã, jumu'eha ta pandu:

—Ame'ë amõ py'a jaxer ame'ë rehe har emujekwa jande pe. Jakwa ym — aja ipe.

¹⁸ —Mã! Amõ ta aja pekwa ym my tĩ! Ko amujekwa ta pehẽ pe. Ma'e ke amõ u'u rahã, juru kwar rupi oho. Ame'ë mujaxer ym amõ py'a ke.

¹⁹ Ipy'a pe oho ym, a'erehe ipy'a mujaxer ym. Ipusu pe ihon. A'engi ka'a aja uhem oho — aja Jesu pandu. (Aja pandu rahã, upa ma'e ke ngã u'u ame'ë ke katu, aja mujekwa.)

²⁰ Pandu tĩ:

—Amõ jywĩ ngi ma'e ke uhem rahã, ame'ë riki amõ ke mujaxer.

²¹ Amõ jywĩ ngi uhem. Aja rahã, ipy'a ngi uhem, ame'ëja saka. Ko ma'e ka'u te'eha ke ipy'a pe ukwa ukwa ixo. Upa rahã, ame'ë ke ma'ema'e. Ko amõ kũjã rehe ka'u te'e. Amõ sawa'e rehe ka'u te'e tĩ. Amõma'e ke mukanim. Amõ ke jukwa tar katu.

²² Hakehar aja ym ame'ë namõ jumusarái. Ixawa'e aja ym ame'ë namõ jumusarái. Amõma'e ke rehe ipy'a moĩ hũ. Upa ma'e katu ym ame'ë ke ma'ema'e. Te'e pandu. Ma'e ke mujesak ame'ë rehe huxĩ awa. Katu ym aja. Kyty'ym. Amõ ta rehe juru ai. “Ihẽ jõ katu me'ë ke” aja jõ pandu. Ko ka'u te'e hũ ame'ë ke.

²³ Upa katu te aja jaxer ame'ë ke amõ jywĩ ngi uhem. Ipy'a ngi uhem, ame'ëja saka. Upa ame'ë ke mujaxer awa ke — aja Jesu mujekwa.

Jesu rehe amõ awa kũjã jurujar katu

(Matéu 15.21-28)

²⁴ A'engi Jesu uhem oho. Amõ ywy pe oho. Tir ok ta rake ame'ë pe oho. Sinõ ok ta rake ame'ë ywy tĩ. Pe, amõ rok pe ixex oho. A'ep a'e ixo aja amõ ta ukwa. Ame'ë ke a'e putar ym. Anĩ. Marã ka ym mukaniha. “Pete'e ixo” aja ngã ukwa riki.

²⁵⁻²⁶ A'e uhyk aja amõ kũjã hendu. Pe, uhyk oho ehe. Amõ koty je'ëha kũjãma'e ke. Ngere ywy pe har je'ëha ke ame'ë. Jundéu awa ym a'e. Siro-seni ywy pe har a'e. Ame'ë membyr py'a rehe ãjã ihĩ, kũjãtãi ra'yr ke a'e. Pe, Jesu rehe kũjã uhyk rahã, pahar huwa koty ipynarãi pe wapyk. (Aja sawa'e katu te ame'ë ke kohĩ, a'erehe hendu katu ehe aja mujekwa.) Pe, pandu ipe:

—Ihẽ membyr ngi ãjã ke emuhem emondo — aja Jesu pe.

²⁷ —Ta'yn ta pe a'eta mi'u ke amõ me'ë py. Ta'ýma'e mi'u ke jawar ta pe ombor rahã, katu ym — aja Jesu. (Aja rahã jundéu awa ta namõ Jesu ma'ema'e py ta, aja mujekwa katu.)

²⁸ Kũjã pandu:

—Sa'e! Esarahã! A'eta mi'u ke ta'yn ta mukurer kurer riki. Ame'ë ke jawar ra'yr ta myrape wyr pe u'u riki — aja ipe. (Aja rahã, ta'yr mi ma'e katu ame'ë ke amõ awa ta pyhyk ta, aja kũjã mujekwa katu. “Jawar ra'yr” aja pandu rahã: “Amõ awa ta” aja mujekwa katu.)

²⁹ —Mã! Nde erepandu katu. Nde rok pe ejoywyr eho. Ne membyr py'a ngi ãjã uhem oho apo 'y — aja Jesu.

³⁰ Pe, hok pe kũjã jywyr oho. Uhyk rahã, imembyr rehe usak. Myrape 'ar pe nino ou. Jete. Ipy'a ngi ãjã uhem oho, aja kũjãtãi túi. (Jesu pandu, aja me'ë uhyk katu 'y.)

Je'engai ame'ë ke Jesu mukatu

³¹ Ajame'ë ke ame'ë renda ke Jesu hijar oho. Ame'ë renda Tir ok ta rake ihĩ. Oho rahã, Sinõ ok ta rupi asa oho. Ngariréi ypa pe oho ixo. “Jande popa ok ta” ame'ë rupi asa oho ixo tí.

³² A'ep pe har ta sawa'e ke muhyk raho ehe. Ame'ë ipyakwar ym. Hembe ke hãtã tí. Jesu pe a'eta pandu:

—Sawa'e rehe nde po emujar — aja ipe.

³³ Heta ame'ë ta ngi Jesu sawa'e ke hykýi raho. A'eta jõ ixo. Pe, sawa'e pyakwar rupi ipo ke pu'ë. Ipo rehe tymú tí, ame'ë namõ sawa'e rembe rehe mujar.

³⁴ Pe, ywa rehe Jesu ma'ã. He'õha mupuk. (Aja pyrara usak ehe, aja mujekwa.) Pe, pandu: “Epata” aja Jesu. Ame'ë jundéu awa ta je'ëha ipe: “Epirar” aja.

³⁵ Pahar sawa'e pyakwar sorok katu. Hendu katu ma'e ke. Hembe imembek katu tí. Pandu katu ma'e ke apo 'y.

³⁶ Pe, hãtã Jesu pandu ipe:

—Amukatuha rehe har amõ ta pe pepandu ym — aja ngã pe tipe.

Anĩ. Pandu pandu hũ ngã. Amõ we Jesu pandu tipe:

—Pepandu ym — aja.

Anĩ tí. Pandu pandu we hũ ngã.

³⁷ Hendu ame'ë ta pandu:

—Mã! Katu tiki. Upa katu te ma'ema'e katu tiki. Mã! Ipyakwar ym ame'ë ke mukatu! Pe, hendu katu apo 'y. Je'engai ame'ë ke mukatu tí. Pandu katu ma'e ke apo 'y — aja ngã jupe.

8

4.000 hetaha ma'e ke u'u

(Matéu 15.32-39)

¹ Ajame'ë ke amõ heta ngã jy'ar uwyr ehe tí. Ma'e ke ngã u'u ame'ë ke nixóí te rahã, jumu'eha ta pe Jesu pandu:

—Se pejur.

² Pesarahã! Peme'ë heta ame'ë ta ihẽ namõ ixo. Mahapyr ukwer apo. Ngã mi'u nixóí te ngã pe. A'erehe ngã rehe apyrara ihẽ asak.

³ Hok pe amujwyr amondo rahã, myahyha ixangwer ym. Amõ ta paite ngi uwyr — aja Jesu.

⁴ Jumu'eha ta pandu ipe:

—Ko awa nixóí te ame'ë pe jande jaxo. Myja heta ame'ë ta pe mbeju jame'ë ta my? — aja ipe.

⁵ —Myja hetaha mbeju namõ pexo my? — aja Jesu.

—Kuja. Awa po wajar mokõí hetaha kohĩ — aja jumu'eha ta.

⁶ Heta ame'ë ta pe Jesu pandu:

—Pewapyk — aja.

Pe, mbeju ke pyhyk. Tupã pe pandu:

—Ne jō riki katu te me'ē ke. Jande mi'u nde eremuwyr katu — aja.

Pe, upa mbeju mopok rahã, jumu'eha ta pe me'ē. Pandu:

—Ngã pe peme'ē me'ē peraho — aja.

⁷ Pe, jumu'eha ta me'ē me'ē raho. Heta katu ym pira ka'ē ke pehĩ tĩ. Ame'ē rehe Tupã pe Jesu pandu tĩ:

—Ne jō riki katu te me'ē ke. Jande mi'u nde eremuwyr katu — aja tĩ.

Pe, jumu'eha ta pe pandu:

—Kome'ē ngã pe peme'ē me'ē peraho tĩ — aja.

⁸ Upa ngã u'u. Uhyk ngã u'u. Pe, pyta we ame'ē ke matyr. Kuja, awa po wajar mokōi wasãkã tyryhem matyr.

⁹ Arahã heta ngã u'u. Kuja, 4.000 hetaha u'u. Ngã heta ame'ē ta pe Jesu pandu:

—Pehē rok pe pejywyр peho — aja.

¹⁰ Upa ngã oho rahã, pahar jarusu keruhũ pe opor oho, jumu'eha ta namō. Ame'ē pe y ruwái rehe oho. Namanu ywy pe uhyk oho.

Ma'e ke parise ta usak tar katu

(Matéu 12.39; Matéu 16.1-4)

¹¹ Amō parise ta uhyk ehe. (Parise ta ymanihar hamūi ta mu'e ame'ē ke rehe hendu katu te ame'ē ta ke a'eta.) Pe, Jesu namō je'ē je'ē hũ. Parise ta pandu ipe:

—Marã ka ym amō ma'eha, ame'ē ke ema'ema'e. Jasak ta. Aja rahã, kome'ē ywy keruhũ pe nde ke Tupã muwyr, aja jakwa ta — aja Jesu pe.

(Marã ka ym Jesu ma'eha rahã, Tupã muwyr ym, aja ukwa ta tipe. Ame'ē manga ta tipe.)

¹² He'ōha ke Jesu mupuk hũ. (Parise ta ãkã janam rãi aja ukwa, a'erehe he'ōha mupuk.) Pe, pandu:

—Anĩ. Ama'e ym ta. Mãi Marã ka ym amō ma'eha, ame'ē ke ihē ama'ema'e. Ame'ē ke pesak tar katu. Ma'ewã my? Anĩ ta. A'ewan. Amujesak ym ta pehē pe — aja Jesu pandu.

¹³ Upa pandu rahã, ame'ē ta ke hijar oho. Pe, jarusu keruhũ pe opor oho. Huwái koty jywyр oho.

Mbeju mupururukiha rehe har

(Matéu 16.5-12)

¹⁴ Jumu'eha ta mbeju ke harái. Raho ym riki. Mbeju peteĩ jō jarusu keruhũ pe raho.

¹⁵ Pe, jumu'eha ta ke Jesu mu'e. Kuja:

—Pesak katu pexo. Mbeju mupururukiha ke pepyhyk ym, parise tama'e ke. Eroma'e ke aja tĩ. Pepyhyk ym tĩ — aja Jesu.

¹⁶ Ame'ē ke rehe hendu rahã, jumu'eha ta pandu pandu a'eta jupe:

—Mbeju nixói, a'erehe aja a'e pandu — aja a'eta jupe.

¹⁷ Ame'ē panduha ke Jesu ukwa rahã, pandu:

—Mbeju nixói. Ame'ē rehe har pepandu pandu ym ta me'ē te'e. Mãi Pekwa ym rĩ. Pehē ãkã janam rãi. Pepyhyk ym ma'e ke.

¹⁸ Pehē reha pehĩ. Pesak ym ma'e. Pehē pyakwar pehĩ. Pehendu ym ma'e. Aja pexo. Ihē ama'ema'eha ke peharái my?

¹⁹ Awa po wajar peteĩhar upa mbeju ke 5.000 hetaha ame'ē ta pe amopok rahã, myja mbeju pyta we ame'ē ke pematyr my? Myja wasãkã tyryhem pematyr my? — aja Jesu.

A'eta pandu:

—Awa py mokōi wasãkã tyryhem jamatyr — aja.

20 –Pe, awa po wajar mokōi mbeju ke 4.000 hetaha ame'ē ta pe amopok rahā, myja mbeju pyta we ame'ē ke pematyr my? Myja wasākā tyryhem pematyr my? – aja Jesu.

A'eta pandu:

–Awa po wajar mokōi wasākā tyryhem jamatyr – aja ipe.

21 Pe, Jesu pandu:

–Mā! Pekwa apo my? – aja jumu'eha ta pe.

(“Mbeju mupururukiha” Jesu pandu rahā: “Ame'ē riki parise ta mu'e ame'ē ke” aja mujekwa. Ame'ē ke rehe hendu ym ta me'ē te'e, aja mujekwa katu.)

Eha ym te ame'ē ke Jesu mukatu

22 Ajame'ē ke Mesái ok ta pe Jesu uhyk uwyr, jumu'eha ta namō. Jesu rehe eha ym te ame'ē ke amō ta muhyk werur. Amō ta pandu:

–Nde po emujar ehe – aja ipe.

23 Pe, eha ym te ame'ē po Jesu pyhyk. Pe, hykíy raho. Ame'ē ok ta ngi a'eta jō uhem oho. Pe, eha rehe tymū. Ipo ke mujar tí, eha rehe. Pandu ipe:

–Eresak ma'e ke apo 'y – aja sawa'e pe.

24 Eha ym te ame'ē ke ma'ā. Pandu:

–Asak katu ym. Awa ta ke rehe asak. Myra aja ihē asak. Wata ixo – aja Jesu pe.

25 Pe, eha rehe ipo ke Jesu mujar we tí. Pe, sawa'e ma'ā katu. Eha katu oho 'y. Upa katu te ma'e ke rehe usak katu apo 'y.

26 Pe, hok pe sawa'e ke mujywyr mondo. Pandu ipe:

–Mesái ok ta pe ejywyr ym eho – aja sawa'e pe.

(Ame'ē ok ta pe ehe har ngā pandu pandu, ame'ē ke Jesu putar ym. A'erehe sawa'e pe pandu: “Ejywyr ym eho” aja.)

Jesu rehe har Petu pandu

(Matéu 16.13-20; Ruk 9.18-21)

27 Ajame'ē ke amō renda pe Jesu oho, jumu'eha ta namō. Sesaréi Siri ok ta rake ihí, ame'ē pe oho. Oho ixo rahā, jumu'eha ta pe Jesu pandu:

–Ihē rehe har amō ta pandu rahā, myja pandu my? – aja.

28 A'eta pandu:

–Kuja amō ta: “Juā mujahukiha ke nde” aja je. Amō ta: “Eri ke nde. Ymanihar Tupā je'ēha pandu ame'ē ke nde” aja je. Amō ta: “Amō ymanihar Tupā je'ēha pandu ame'ē ke nde” aja ngā je – aja ipe.

29 –Pehē rahā! Myja pekwa my? – aja Jesu.

Petu pandu:

–Kirisutu nde. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke nde – aja ipe.

30 –A'e tŷ. Ihē rehe har amō ta pe pemujekwa ym – aja hātā jumu'eha ta pe Jesu pandu.

Manōha rehe har Jesu pandu

(Matéu 16.21-28; Ruk 9.22-27)

31 Arahā har ngi jumu'eha ta ke Jesu mu'e:

–Ko awa ihē tí. Tupā je'ēha rupi ajur. Ihē ke amō ta mupyrara ta. Jundéu awa tamūi ta putar ym te ta ihē ke. Jundéu awa tama'e pa'ihu ta aja tí. Putar ym ta ihē ke tí. Moise je'ēha mu'e ame'ē ta aja tí. Putar ym ta ihē ke tí. Ihē ke jukwa ta. Pe, mokōi aker rahā, ihē akwera katu ta ahem – aja Jesu pandu.

32 Aja Jesu mujekwa katu juehe har. Pe, jumu'eha ta ngi Petu Jesu ke hykíy raho. Pandu ipe:

–Anī. Sawa'e! Nde ke jukwa ym ta awa – aja ipe.

33 Pe, Jesu uwak, pe, amō jumu'eha ta rehe usak. Pe, Petu pe pandu:

—Nde riki Satana aja saka. (Ājā ramūi a'e.) Ihē ruwajan aja nde tī. Eho ihē ngi. Nde erekwa erekwa e'am, ame'ē ke Tupā muwyr ym riki. Sawa'e ukwaha namō nde erepandu. A'erehe ihē ke nde eremupyta tar katu naī. Katu ym aja — aja Jesu pandu.

Jesu kotyhar ta rehe har

(Matéu 16.24-28; Ruk 9.23-27)

³⁴Pe, heta hū ngā ke Jesu mujy'ar, jumu'eha ta namō. Pandu ngā pe:

—Ihē namō amō ixo tar katu rahā, ima'e putariha ke hijar ta me'ē te'e. Pe, Tupā putar ame'ē ke ma'ema'e ta me'ē te'e. Ima'e putariha ke mukanim ta me'ē te'e tī. Pe, ihē namō oho katu.

³⁵Amō manō tar ym. A'erehe a'e pandu: “Anī. Jesu rehe ajurujar ym ihē” aja. Aja rahā, Tupā namō ixo ym te ta. Ihē rehe amō jurujar katu, a'erehe a'e ke amō jukwa tar katu. Tupā je'ēha ke pandu oho, a'erehe ame'ē ke amō jukwa tar katu tī. Tapijar te'e we jurujar katu, a'erehe amō jukwa. Manō. Aja rahā, Tupā namō aja te'e ta ixo.

³⁶Upa katu te kome'ē wyy keruhū pe ma'e katu ame'ē ke ihī. Ame'ē ke amō jo'ok. Matyr hū tī. Pe, manō rahā, Tupā namō ixo ym te. Aja rahā, marā ka ym katuha.

³⁷Uhāha rehe marā ka ym ma'e ke muhepyha. Nixói te ma'e.

³⁸Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e aja ngā ixo apo. Tupā nixói, aja ukwaha naī, aja ngā ixo apo tī. Ame'ē ta ruwa koty ihē ngi amō huxī rahā, ihē ruxī ta ingi tī. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Ihē amu'e ame'ē ke ngi amō huxī rahā, ame'ē sawa'e ngi ihē ruxī ta tī. Ihē ajywyr rahā, ihē ruxī ta ingi. Katu te ha rupi ihē ajywyr ta. Papama'e katu te ha rupi ajywyr ta tī. Ima'e je'ēha rahoha tama'e katu te ha rupi ajywyr ta tī. Arahā ihē ngi huxī ame'ē ta ngi ihē ruxī ta tī — aja Jesu pandu.

9

¹A'e pandu tī:

—Jetehar te ke pehē pe apandu. Ko riki amō ta ixo apo. Ame'ē ta manō ym we ta rī. Pyrātā te ha namō ihē riki kapitā keruhū, ame'ē rehe usak py ta. Manō ym we ta rī — aja jumu'eha ta pe.

Moise namō Jesu pandu. Eri namō pandu tī.

(Matéu 17.1-13; Ruk 9.28-36)

²Awa po wajar petei ukwer rahā, Jesu oho. Petu ke raho inamō. Tian amō tī. Juā amō tī. Ame'ē tumeme jō a'eta oho. Ywy'ā keruhū rehe jupir oho. Pe, Jesu rehe Petu ta usak u'am rahā, amō koty a'e uwak oho u'am.

³Ima'e mundeha hendy hendy. Ituwyr te. Kome'ē wyy keruhū pe ame'ē tuwyrriha ke rehe uhyk ym.

⁴Pe, Eri rehe Petu ta usak. Moise rehe usak tī. (Ame'ē mokōi ymanihar Tupā je'ēha pandu ame'ē ta ke a'eta.) Jesu namō mokōi sawa'e ta pandu pandu u'am.

⁵Pe, Jesu pe Petu pandu:

—Sawa'e! Ko riki katu jande jaxo. Mahapyr xipa jamujā ta. Ko nde pe petei. Amō Moise pe tī. Amō Eri pe tī. (Aja rahā pepyta we ta rī) — aja ipe.

⁶Petu ta mukahem hū ingi, a'erehe myja pandu rahā, katu my? Ukwā ym, a'erehe aja pandu.

⁷Pe, a'eta rehe ywa takāxīha uhyk. Ame'ē pytuniha te'e Petu ta i'āi. Pe, takāxīha ngi panduha uwyr:

—Peme'ē ihē ra'yr. Ihē apy'a katu ehe ame'ē ke a'e. A'e pandu ame'ē ke rehe pehendy katu — aja riki.

⁸Pe, pahar Petu ta juramā usak. Nixói awa. Jesu jō pete'e ixo.

⁹ Pe, ywyr'ã keruhũ 'ar ngi wyjy uwyr ixo rahã, hãtã Jesu pandu:

—A'eramõ pesak ame'ẽ ke amõ ta pe pepandu ym we rĩ. Awa ihẽ tĩ. Tupã je'ẽha rupi ajur. Ihẽ ke amõ ta jukwa ta. Pe, ihẽ akwera katu ta ahem. Arahã jõ pesak ramõ ame'ẽ ke pepandu katu ngã pe — aja Petu ta pe.

¹⁰ Petu ta hendu katu ehe, a'erehe amõ ta pe pandu ym. Petu ta jupe:

—“Akwera katu ta” aja a'e. Ma'e ame'ẽ my? — aja a'eta jupe.

¹¹ Pe, Jesu pe a'eta pandu:

—Moise je'ẽha mu'e ame'ẽ ta kuja pandu: “Eri uwyr py ta. Haikwer koty Kirisutu uwyr ta” aja pandu. Ma'erehe aja pandu my? — aja ipe.

¹² Jesu mujekwa:

—Ame'ẽ panduha jetehar te ke. Eri uwyr py ta. Ngã py'a ke mukatu ta uwyr, aja rahã Kirisutu uwyrriha rehe ngã harõ katu ta. Awa ihẽ tĩ. Tupã je'ẽha rupi ajur. Pesarahã! Ihẽ ke amõ ta mupyrara ta, aja Tupã je'ẽha rehe panduha ihĩ. Ihẽ ke amõ ta putar ym ta, aja Tupã je'ẽha rehe panduha ihĩ tĩ.

¹³ Ko pehẽ pe apandu katu. Amõ riki upa uwyr. Eri aja a'e tĩ. Amõ ta putar, aja a'e ke amõ ta mupyrara riki. Yman Tupã je'ẽha mujekwa ehe har, aja amõ ta muhyk ehe — aja Jesu pandu.

(Eri te rehe har pandu ym. Anĩ. Eri rehe har Jesu pandu rahã, Juã mujahukiha rehe har pandu. Eri aja Juã tĩ, aja mujekwa.)

Kurumĩ ra'yr py'a rehe ãjã ihĩ

(Matéu 17.14-21; Ruk 9.37-43)

¹⁴ A'engi amõ jumu'eha ta rehe a'eta uhyk rahã, heta hũ ngã rehe usak. Ngã heta ame'ẽ ta pyter pe jumu'eha ta ixo. Moise je'ẽha mu'e ame'ẽ ta namõ je'ẽ ihẽ hũ u'am.

¹⁵ Jesu rehe heta ame'ẽ ta usak rahã, pandu:

—Mã! Pewe tur! — aja ngã.

Pe, huryyha namõ ixoty ujan oho. Pe, ipo pyhyk pyhyk ingi.

—Mã! Ko nde erejur — aja ngã pandu.

¹⁶ Jesu pandu:

—Ma'e ke rehe peje'ẽ je'ẽ hũ pexo my? — aja ngã pe.

¹⁷⁻¹⁸ Amõ pandu ipe:

—Sawa'e! Ihẽ ra'yr py'a rehe ãjã ihĩ, a'erehe je'engai. ãjã ihĩ katu rahã, ihẽ ra'yr ke ombor mungwa. Tyjúi hũ tái. Hãi hãtã su'u su'u riki. Pe, upa jupyrãtã rãtã oho. Nde pe arur ta tipe. Nde nixói. A'erehe nema'e jumu'eha ta pe apandu: “ãjã ke pemuhem pemondo ingi” aja tipe. A'eta manga tipe. Anĩ riki. Muhem ym mondo — aja Jesu pe.

¹⁹ —Mã! Tupãma'e pyrãtãha rehe pejurujar ym. Heta hũ jahy rahã, pehẽ namõ ihẽ axo riki. Mã! Ihẽ rehe pejurujar ym we rĩ. Pehẽ ke ihẽ amu'e hũ tipe. Anĩ. Ihẽ rehe pejurujar ym we rĩ. Katu ym aja! Ere! Kurumĩ ke ihẽ pe erur — aja Jesu pandu.

²⁰ Pe, amõ ta werur ipe. Jesu rehe ãjã usak rahã, pahar kurumĩ ke mumanõ manõ. Kurumĩ ywyr rehe u'ar ukwap. Pe, jere jere oup. Tyjúi hũ tái.

²¹ Kurumĩ pái pe Jesu pandu:

—Myja jahy rahã ãjã ihĩ ehe my? — aja.

—Ta'yn rahã har aja te'e.

²² Mãte hũ jukwa ta tipe. Tata pe kurumĩ ke ityk, aja jukwa ta tipe. Pe, pu'am. Y pe pyypk tĩ. Pe, uhem. Jukwa ta tipe. A'erehe nde eremukatu tar katu rahã, jande rehe epyrara esak. Emukatu katu — aja Jesu pe.

²³ —Hã! Nde tĩ. Tupã rehe nde erejurujar katu rahã, upa katu te ma'e ke nde erema'e katu ta — aja Jesu.

²⁴ Pahar kurumĩ pái jixi'uha namõ pandu:

—Ajuru jar katu we riki ihē. A'ewan ym rī. A'erehe ihē pe emujekwa katu, aja rahā, ajuru jar katu te ta tī — aja ipe.

²⁵ Heta ngā ujan uwyr. Juramā uwyr. Ima'e ma'eha ke mupyta ta, aja ukwa. A'erehe hātā ājā pe pandu:

—Ājā! Nde pe ihē apandu. Ehem eho ingi. Kurumī ke emupyakwar ym te apo. Emuje'engai ym tī. Eho ingi. Ejywyr ym te ehe kŷ — aja Jesu.

²⁶ Ājā riki ahem hū. Pe, kurumī ke mumanō manō. Pe, uhem oho ingi. Pete'e kurumī tūi. Manō me'ē aja tūi, a'erehe ngā pandu:

—Manō apo 'y — aja ukwaha naī.

²⁷ Ipo rehe Jesu pyhyk. Pe, mupu'am. Pu'am katu kurumī.

²⁸ Ajame'ē ke amō rok pe Jesu ixe oho. A'ep jumu'eha ta pandu ipe:

—Mā! Marā ka ym ājā ke jamuhemiha. Ma'erehe my? — aja Jesu pe.

²⁹ —Aja me'ē ājā ke kuja jō muhem mondo. Tupā namō pepandu pandu katu. Ma'e pe'uha ke pehijar tī. (Aja Tupā rehe pehē py'a pemoī moī katu.) Aja rahā jō, aja me'ē ājā ke pemuhem katu pemondo. (Pyrātā te ame'ē ke a'e, a'erehe aja rahā jō pemuhem katu pemondo) — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

Manōha rehe har Jesu pandu tī

(Matéu 17.22-23; Ruk 9.43-45)

³⁰⁻³¹ A'engi oho tī. Ngariréi wyw ke asa oho. Jumu'eha ta ke Jesu mu'e tar katu u'am, a'erehe ohoha ke ngā ukwa, ame'ē ke putar ym. Jumu'eha ta pe jō pandu:

—Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Ihē rehe sawa'e ta ke amō muhyk ta werur. Pe, ihē ke ame'ē sawa'e ta jukwa ta. Mokōi aker rahā, akwera katu ta ahem tī — aja Jesu.

³² “Kwera ta” ame'ē je'ēha ke jumu'eha ta ukwa ym.

—Emujekwa jande pe — aja pandu tar ym.

Kyje ingi, a'erehe pandu ym we ipe.

Awa katu te ame'ē rehe har

(Matéu 18.1-5; Ruk 9.46-48)

³³ Kapana'ū ok ta pe uhyk uwyr. Amō rok pe ixe oho. A'ep jumu'eha ta pe Jesu pandu:

—Pe rupi jande jajur jaxo rahā, peje'ē je'ē pexo pehē jupe. Ma'erehe peje'ē je'ē my? — aja pandu.

³⁴ A'eta pandu tar ym Jesu pe. Wata ixo rahā, kuja jumu'eha ta pandu pandu a'eta jupe:

—Jande ngi har awa riki katu te ame'ē ke my? — aja riki.

A'erehe ame'ē ke pandu tar ym Jesu pe.

³⁵ A'e wapyk. Awa py mokōi jumu'eha ta ke mujy'ar. Pandu:

—Pejur se! Pesarahā! “Apo ihē py kŷ” aja amō putar katu rahā, a'ejōhar aja ixo ta me'ē te'e. Pe, upa amō tama'e miasu aja ixo ta me'ē te'e tī. Aja rahā, katu te ame'ē ke a'e aja ixo — aja Jesu pandu.

³⁶ Pe, ta'yn ke Jesu pyhyk raho. Jumu'eha ta pyter pe raho. Petei iyywa jurupy rupi pyhyk. Pe, jumu'eha ta pe pandu:

³⁷ —Kome'ēja ta'yn ke hok pe mupyta katu. Ihē kotyhar ke, a'erehe pandu ipe: “Ko nde erejur katu. Ihē rok pe epyta katu” aja. Aja rahā, ihē ke hok pe mupyta katu, aja tī. Amō we tī. Ihē pái ke hok pe mupyta, aja tī. Ihē ke ihē pái muwyr — aja Jesu mujekwa.

Jesu namō ixo me'ē ke

(Ruk 9.49-50)

³⁸ Amō rahā, Juā pandu ipe:

—Sawa'e! Paite amō sawa'e rehe jasak. Nde je'ēha rupi ājā ta ke a'e muhem katu mondo. Jande namō ixo ym, a'erehe japandu ipe: “Anī. Mā peja ym. Jesu je'ēha rupi ājā ta ke emuhem ym emondo” aja ipe — aja Jesu pe pandu.

³⁹ —Anī. Aja pepandu ym sawa'e pe. Ihē je'ēha rupi ma'e katu ame'ē ke amō ma'e rahā, ihē namō ma'ema'e katu tī. Aja rahā, pahar ihē ruwajan wan uwak ym ta.

⁴⁰ Jande namō jumai ym rahā, jande kotyhar ta ke aja ixo.

⁴¹ Pesarahā! Kirisutu ihē. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke ihē. Ihē kotyhar ta ke pehē. A'erehe y ke pehē pe amō me'ē, ita rekūi ra'yr pe. Aja rahā, ame'ē rehe Tupā usak katu ta tī — aja Jesu pandu.

*Ma'e ka'u te'eha rehe har
(Matéu 18.6-9; Ruk 17.1-2)*

⁴² A'e pandu tī:

—Ihē rehe amō amō ta'yn ta jurujar katu. Pe, amō pandu: “Mā peja Jesu rehe nde erejurujar katuha ke ehijar” aja mu'e. A'erehe ta'yn hijar. Aja rahā, mā peja jurupy rupi itahu pukwar. Pe, itahu namō a'e ke ypa pe ombor. (Pe, y jukwa. Aja rahā, ta'yn ke mu'e ym ta.)

⁴³ Nde po pe amō amō ma'e ke nde erema'e, a'erehe ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'e. A'erehe ihē rehe nde erejurujar katuha ke nde erehijar. Aja rahā, ame'ē nde erema'eha ke ema'e ym. Nde erema'e ym rahā, nde po ke nde eremondok, ame'ēja saka. Ema'e ym. Nde po peteī nixói, aja Tupā koty nde ereho ta rahā, katu tiki. Nde po mokōi namō nde erexo aja mupyraraha renda pe nde ereho ta rahā, katu ym tiki. Ame'ē renda pe tata uwe ym te.

⁴⁴ [Ame'ē renda pe tapuru manō ym te ta. Tata uwe ym te ta tī. (Aja rahā, ahyha upa ym te ta, aja mujekwa katu.)]

⁴⁵ —Nde py aja tī. Amō amō ma'e renda pe nde erewata ereho, a'erehe ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'e. A'erehe ihē rehe nde erejurujar katuha ke nde erehijar. Aja rahā, eho ym. Nde ereho ym rahā, nde py nde eremondok, ame'ēja saka. Eho ym. Nde py peteī nixói, aja Tupā renda pe nde ereho ta rahā, katu tiki. Nde py mokōi namō nde erexo aja mupyraraha renda pe nde ereho ta rahā, katu ym te tiki.

⁴⁶ [Ame'ē renda pe tapuru manō ym te ta. Tata uwe ym te ta tī. (Aja rahā, ahyha upa ym te ta, aja mujekwa katu.)]

⁴⁷ —Nde reha aja tī. Amō amō ma'e ke rehe nde eresak, a'erehe ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'e. A'erehe ihē rehe nde erejurujar katuha ke nde erehijar. Aja rahā, mā peja ma'e ke rehe esak ym. Nde eresak ym rahā, nde reha nde erejo'ok, ame'ēja saka. Esak ym. Nde reha peteī nixói, aja Tupā renda pe nde ereho ta rahā, katu tiki. Nde reha mokōi namō nde erexo aja mupyraraha renda pe nde ereho ta rahā, katu ym te tiki.

⁴⁸ Ame'ē renda pe tapuru manō ym te ta. Tata uwe ym te ta tī. (Aja rahā, ahyha upa ym te ta aja mujekwa katu.)

⁴⁹ —(Jundéu awa ta Tupā rehe ipy'a moī moī rahā, hymba hapy. Upa ukwái. Arahā jukyr ke ombor ehe.) Ame'ē jukyr aja johu ngā rehe tata ke Tupā ombor ta, ame'ēja saka. (Aja rahā, johu ngā ahyha manga ta. Tata ombor, ame'ēja saka. Aja ipy'a katuha ke Tupā manga ta.)

⁵⁰ Jukyr namō ma'e ke katu. Jukyr he'ēha kanim rahā, marā ka ym mujywyriha. Pehē aja tī. Jukyr katu, aja pexo. Aja rahā, pexoha katu aja pexo katu. Amō ta namō pejumai ym aja pexo katu — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

10

*Jumendar ame'ë rehe har**(Matéu 19.1-12; Ruk 16.18)*

¹ A'engi Jesu oho, jumu'eha ta namō. Jundéi ywy ke asa oho. Y ruwái koty oho. Y rer Jondā. Heta ngā jy'ar uwyr ehe tī. Jesu mu'e uī tī. Amukwehe mu'e, aja mu'e apo tī.

² Pe, parise ta uhyk uwyr ehe. Jesu ukwa katuha ke manga tipe, a'erehe pandu ipe:

—Hakehar ke awa hijar katu my? Myja me'ë jundéu awa ta je'ëha mujekwa my? — aja Jesu pe.

³ —Yman ame'ë rehe har Moise mupinim. Myja mupinim my? — aja Jesu pandu.

⁴ —Kuja mupinim. Hakehar ke amō hijar oho rahā, kuja je'ëha paper rehe mupinim. “Nde ihē rakehar ym apo 'y' aja. Pe, ipái ta koty hakehar ke mujywyw mondo, paper namō, aja panduha mupinim — aja parise ta pandu.

⁵ Jesu pandu:

—Aja riki yman Moise mupinim. Pehē ākā janam rāi. Tupā putar ame'ë ke pema'e tar ym, a'erehe aja yman Moise mupinim.

⁶ Yman ma'e ke Tupā mujā py rahā, sawa'e ke mujā. A'engi kūjā ke mujā tī.

⁷ A'erehe sawa'e jumendar rahā, ipái ta ke hijar. Pe, hakehar namō ixo katu.

⁸ Ame'ë mokōihar riki petēihar aja ixo. A'erehe ame'ë ta riki mokōihar aja ym saka.

⁹ A'erehe petēihar aja Tupā mujā rahā, ame'ë ke sawa'e mumokōi rahā, katu ym — aja parise ta pe Jesu pandu. (“Mumokōi” aja pandu rahā: “Hakehar ke ixawa'e hijar” aja mujekwa.)

¹⁰ Ok wyr pe jywyw oho rahā, jumu'eha ta pandu:

—Ame'ë je'ëha rehe har emujekwa — aja Jesu pe.

¹¹ —Hakehar ke ixawa'e hijar oho, pe, amō kūjā pyhyk rahā, hakehar aja ym ame'ë namō jumusarái aja riki. Katu ym aja.

¹² Kūjā aja tī. Ixawa'e ke kūjā hijar oho, pe, amō sawa'e ke pyhyk rahā, ixawa'e aja ym ame'ë namō jumusarái tī, aja tī. Katu ym tī — aja Jesu pandu. (Aja rahā, hakehar ke ixawa'e hijar rahā, katu ym. Ixawa'e ke hakehar hijar rahā, katu ym tī, aja mujekwa katu.)

*Ta'yn ta rehe Jesu katu usak**(Matéu 19.13-15; Ruk 18.15-17)*

¹³ Jesu pe ta'yn ta ke ngā muhyk werur. Ta'yn ta ākā rehe ipo Jesu mujar, ame'ë ke ngā putar. (Aja Tupā usak katu a'eta rehe aja mujekwa. Anī. Ame'ë ke jumu'eha ta putar ym) a'erehe a'eta pandu:

—Mā! Jesu ma'ema'e ixo. A'erehe perur ym ipe — aja ngā pe.

¹⁴ Ame'ë ke rehe Jesu hendu rahā, jumu'eha ta pe pandu:

—Anī. Mā peja ta'yn ta ihē rehe uhyk katu. Ta'yn ta ke se pemuhyk perur. Pemupyta ym. Aja riki Tupā putar tī. Kome'ë ta'yn ta Tupā kotyhar wan ta tī.

¹⁵ Ko apandu katu. Tupā kotyhar ta aja ta'yn ta putar katu. Ta'yn ta aja amō putar ym rahā, Tupā kotyhar aja ym te ta awa — aja Jesu pandu.

¹⁶ Pe, i'u 'ar pe ta'yn ta ke Jesu mapyk mapyk. Iākā rehe ipo mujar, pe, pandu:

—Nde rehe Tupā usak katu — aja.

*Ima'ehū namō ixo ame'ë rehe har**(Matéu 19.16-30; Ruk 18.18-30; 1 Timo 6.6-10; Tian 1.9-11; Tian 2.5-7; Tian 5.1-3)*

¹⁷ Pe, Jesu oho tate rahā, amō sawa'e ujan uwyr ixoty. Huwa koty ipynarāi pe wapyk. (Aja sawa'e katu te ame'ē ke kohī, a'erehe hendu katu ehe aja mujekwa.) Pe, pandu:

—Sawa'e! Katu te ame'ē ke nde. Ma'e ihē ama'ema'e rahā, Tupā ihē ke muhā katu ta my? — aja Jesu pe.

¹⁸ —“Katu te ame'ē ke nde” aja ihē pe nde erepandu. Tupā jō riki katu te ame'ē ke a'e. Awa ke anī. Ihē Tupā aja nde erekwa my?

¹⁹ Esarahā! Tupā je'ēha ke nde erekwa katu. Kuja panduha ihī.
“Amō ke ejukwa ym.

Amō kūjā rehe eka'u te'e ym.

Amōma'e ke emukanim ym.

Amō rehe har te'e epandu ym.

Ma'e te'e nde erepandu, aja amōma'e ke emukanim ym.

Nde pái rehe epy'a katu. Ne māi rehe aja tī. Epy'a katu ehe tī” aja Tupā je'ēha rehe panduha ihī — aja Jesu pandu.

²⁰ Sawa'e pandu:

—Sawa'e! Aja kurumī rahā har upa Tupā je'ēha rehe ihē ahendu katu — aja ipe.

²¹ Jesu usak ehe. Ipy'a katu ehe. Pe, pandu ipe:

—Pewe amō ma'e ke ema'e we rī. Eho. Upa katu te nema'e ke emuhepy. Aja tamatarer epyhyk. Pe, upa ame'ē ke ima'e ym te ame'ē ta pe te'e eme'ē me'ē. Aja rahā, Tupā koty nema'ehū ta. A'engi eho, ihē namō ejur — aja Jesu pandu.

²² Ame'ē je'ēha ke rehe hendu rahā, sawa'e pyai te. Pe, hok pe jywyr oho ingi. Ima'ehū aja ixo. (Ame'ē ke me'ē tar ym, a'erehe pyai te.)

²³ Jumu'eha ta rehe Jesu juramā usak. Pandu:

—Tupā putar, aja amō ixo katu. Aja ima'ehū ame'ē ta mā ma'e tar ym te — aja Jesu.

²⁴ Ame'ē ke rehe hendu rahā, jumu'eha ta pandu:

—Mā! Aja ym my? — aja pandu.

Jesu pandu tī:

—Sa'e ta! Tupā putar, aja amō ixo katu. Aja mā ma'e tar ym te.

²⁵ Awi jupiha kwar rupi marā ka ym awa rymba asaha oho. Kame, ame'ē hymba asaha oho. Pe, ima'ehū ame'ē ke Tupā putar, aja ixo tar katu rahā, i'ar koty te we marā ka ym ma'eha — aja Jesu.

²⁶ Jumu'eha ta mukahem te. Pandu:

—Mā! Aja rahā, awa ke Tupā muhā ta my? — aja Jesu pe.

²⁷ A'eta rehe Jesu usak katu. Pe, pandu:

—Ame'ē ke sawa'e ta marā ka ym ma'eha. Tupā anī. Upa katu te a'e ma'e katu. Awa ke a'e riki muhā katu ta — aja Jesu.

²⁸ Petu pandu:

—Esarahā! Sawa'e pe nde erepandu, aja upa katu te jandema'e ke jahijar jajur. Pe, nde namō jande jaxo 'y — aja ipe.

²⁹⁻³⁰ —Hā! Apandu katu pehē pe. Ihē rehe amō ipy'a katu, a'erehe upa ima'e ke hijar oho. Aja rahā, ame'ē pe ma'e ke Tupā mujywyr hū ta. Tupā je'ēha ke amō pandu oho, a'erehe upa ima'e ke hijar oho. Aja rahā, ame'ē pe ma'e ke Tupā mujywyr hū ta tī. Kō hok ke amō hijar oho. Imu ta ke hijar tī. Ianam ta ke hijar tī. Imāi ta ke hijar tī. Ta'yn ta ke hijar tī. Kupixa ke hijar tī. Pe, kome'ē wyy keruhū pe ame'ē ixo rahā, Tupā mujywyr hū ta ipe. Ko heta ok ke mujywyr ta. Heta imu ta ke mujywyr ta tī. Heta ianam ta ke mujywyr ta tī. Heta imāi ta ke mujywyr ta tī. Heta ta'yn ta ke mujywyr ta tī. Heta hekoha ke mujywyr ta tī. Amō we tī. Ame'ē ta ke amō ta mupyrara ta tī. Puka puka hū ta ehe tī. Pe, 'ar ke upa rahā, Tupā namō ixo katu ta. Uhā te hū aja ixo ta.

³¹ Ixoty uhyk rahã, upa katu te uhyk ame'ë ta rehe juja katu te Tupã me'ë me'ë ta. Tupã kotyhar ta aja muruwak py, ame'ë ta rehe Tupã usak katu ta. Tupã kotyhar ta aja a'ejõhar muruwak, ame'ë ta rehe juja katu te a'e usak katu ta tĩ — aja Jesu pandu.

Manõha rehe har Jesu pandu tĩ, mahapyrihar ke

(Matéu 20.17-19; Ruk 18.31-34)

³²⁻³³ Pe, Jerusarë ok ta pe Jesu oho ixo, pe rupi. Jumu'eha ta oho ixo inamõ tĩ. Hundutar Jesu oho ixo. Amõ ta jumukahem. Jumu'eha ta aja tĩ. (Mãte we uhyk ta, aja ukwa, a'erehe kyje riki.) Pandu pandu a'eta jupe:

—Mã! Jerusarë ok ta pe oho ixo! Ohoha ngi kyje ym a'e — aja.

Pe, awa py mokõi jumu'eha ta jõ Jesu raho we tĩ. Kuja pandu ixo:

—Awa ihë tĩ. Tupã je'ëha rupi ajur. Pesarahã! Jerusarë ok ta pe jande jaho jaxo. Jundéu awa tama'e pa'ihu ta pe ihë ke amõ raho ta. Moise je'ëha mu'e ame'ë ta pe aja tĩ. Ihë ke raho ta tĩ. Upa ame'ë ta ihë ke pyhyk ta. Pe, kuja pandu ta: “Nde katu ym. Nde eremanõ ta me'ë te'e” aja ta. Pe, jundéu awa aja ym ame'ë ta pe ihë ke ame'ë ta raho ta.

³⁴ Pe, jundéu awa aja ym ame'ë ta puka puka hũ ta ihë rehe. Ahem hũ ta tĩ. Tymũ ta ihë rehe tĩ. Hãtã pirok katu te ta ihë ke. Pe, ihë ke jukwa ta. Mokõi aker rahã, akwera katu ta ahem tĩ — aja Jesu pandu.

Tian ta panduha ke

(Matéu 20.20-28)

³⁵ Pe, Tian uhyk uwyr ehe, imu namõ, Juã namõ. Semende ra'yr ta a'eta. Jesu pe pandu:

—Sawa'e! Ma'e ke nde pe japandu. Ame'ë ke jande pe nde erema'e, aja japutar — aja Tian ta pandu.

³⁶ Jesu pandu:

—Ma'e peputar my? — aja.

³⁷ —Nde riki kapitã keruhũ te rahã, ame'ë renda katu te hũ ta riki. Arahã kuja japutar. Nde rake jande mokõi riki jawapyk tar katu. Nde jywa katu koty peteĩ. Ko nde jywa'í koty amõ tĩ — aja Tian ta.

³⁸ Jesu pandu:

—Mã. Pekwa ym pepanduha ke. Amõ ta ihë ke mahy hũ ta. Amõ ta ihë ke jukwa ta. Ihë aja pehë ke rahã, ihë rake pewapyk tar katu rĩ? — aja Tian ta pe.

³⁹ —A'e tỹ! — aja ipe.

Pe, Jesu pandu:

—A'e riki. Ihë rehe pejurujar katu, a'erehe pehë ke amõ ta mahy hũ ta. Pehë ke amõ ta jukwa ta tĩ. Ihë aja pehë ke tĩ. Pepyrra ta tĩ.

⁴⁰ Ihë rake amõ wapyk, ame'ë apandu ym ta. “Se ihë jywa katu koty ewapyk. Se ihë jywa'í koty ewapyk” aja ihë apandu ym ta. Ame'ë ke ihë pái jõ riki pandu katu. Ame'ë renda ke a'e riki mukatu. Pe, a'e riki pandu katu ta — aja Jesu pandu.

⁴¹ Ame'ë je'ëha rehe amõ jande popa jumu'eha ta hendu rahã, Tian ta rehe parahy. (Imu ta rehe jyty'ym, a'erehe parahy.)

⁴² Pe, upa jumu'eha ta ke Jesu mujy'ar. Pandu:

—Se pejur. Kuja pekwa katu. Jundéu awa aja ym ame'ë tama'e kapitã keruhũ ta mondo mondo hũ ngã ke. Ima'e je'ëha rupi kapitã ta mondo mondo hũ ngã ke tĩ.

⁴³ Pehë anĩ. Aja kapitã ta aja pexo rahã, katu ym. (Amõ ta ke pemondo mondo rahã, katu ym.) Amõ riki kapitã keruhũ, aja ixo tar katu rahã, amõ ta namõ ma'ema'e katu ixo. Paraky te'e aja ixo. Aja rahã, katu tiki.

⁴⁴ Pe, pehē ngi har peteī riki amō ta 'ar koty te we katuha aja ixo tar katu rahā, a'e riki pehē rehe paraky te'e aja mā peja ixo. Aja rahā, katu tiki.

⁴⁵ A'e riki ihē aja ta tī. Pesarahā! Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Ihē namō ma'e ke amō ma'ema'e, a'erehe ihē ajur my? Anī. Aja ym. Amō ta namō ihē ama'ema'e. A'erehe ko ihē ajur. Ihē amanō ta, a'erehe ngā ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe ihē amuhepy ta. A'erehe heta ngā ke Tupā muhā katu ta — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

Matime reha ke Jesu mukatu

(Matéu 20.29-34; Ruk 18.35-43)

⁴⁶ Pe, Jeriko ok ta pe a'eta uhyk uwyr. Pe, asa oho. A'engi Jesu uhem oho. Jumu'eha ta uhem oho inamō tī. Heta ngā uhem oho inamō tī. Pe rake amō sawa'e wapyk uī. Her Matime. Time ra'yr a'e. Eha ym te ame'ē ke Matime, a'erehe tamatarer ke ngā pe pandu pandu uī.

⁴⁷ Pe, amō ta pandu:

—Jesu petur ixo. Nasare ok ta pe har a'e — aja ngā.

Ame'ē ke rehe hendu rahā, Matime pukái hū uī:

—Jesu! Nde riki Ndawi rainō ke. Epyrara esak ihē rehe — aja riki. (“Ndawi rainō” aja pandu rahā: “Kapitā keruhū” aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e aja mujekwa katu.)

⁴⁸ Amō ta hātā je'ē ipe:

—Epu'ái ym — aja.

Anī. Matime pukái we hū:

—Sawa'e! Ndawi rainō ke nde! Epyrara esak ihē rehe — aja.

⁴⁹ Jesu pyta hendu. Pandu:

—Ihē pé emuwyr — aja ngā pe.

Pe, Matime pe amō ta pukái oho:

—Katu! Epu'am! “Ejur” aja nde pe Jesu pandu. Epu'am. Eho — aja ipe.

⁵⁰ Pe, jupukeka ke ombor. Pahar pu'am. Pe, Jesu rehe uhyk.

⁵¹ Jesu pandu ipe:

—Ma'e nde ereputar ihē ngi my? — aja.

Eha ym te ame'ē ke pandu:

—Sawa'e! Ihē reha ym te. Ihē reha emukatu — aja Jesu pe.

⁵² —Hā! Upa ma'e ahyha ke ihē amukatu, ame'ē ke rehe nde erejuruar katu, a'erehe nde reha katu apo 'y. Eho katu — aja Jesu ipe.

Pe, pahar eha opok. Upa ma'e ke rehe usak katu 'y. Pe, pe rupi Jesu namō oho.

11

Jumen 'ar pe Jesu oho

(Matéu 21.1-11; Ruk 19.28-40; Juā 12.12-19)

¹ Ajame'ē ke Jerusarē ok ta pe uhyk tate rahā, Mbetaje ok ta pe uhyk py oho. Ame'ē rake Mbete ok ta ihī tī. Ame'ē ok ta ywy'ā rake ihī. Ywy'ā rer Oriwēi ty. Ame'ē ywy'ā rehe uhyk rahā, hundutar koty mokōi jumu'eha ta ke Jesu mondo.

² Kuja pandu:

—Pesarahā! Jande ndutar koty amō ok ta ihī, Mbete ok ta ke. A'ep pehē mokōi peho. Pehyk rahā, jumen rehe pesak ta. Myra jytyka ame'ē rehe amō pukwar. Ame'ē jumen 'ar pe amō oho ym rī. Pejirar, pe, se ihē pe pemuhyk perur.

³ “Ma'erehe jumen pejirar my?” aja amō pandu rahā, pepandu ipe: “Sawa'e riki putar apo. Pahar mujywyr ta nde pé” — aja mokōihar ta pe Jesu pandu.

⁴ Pe, mokōihar ta oho. Jumen mahem. Awa rape rupi pu'am u'am. Hukwen rake amō pukwar. Pe, iham jirar.

⁵ A'ep amō ta i'āi. Ame'ē ta ngi har amō pandu:

—Ma'erehe jumen pejirar my? — aja.

⁶ Jesu panduha aja mokōihar ta pandu:

—Sawa'e riki jumen putar apo. Pahar mujywyr ta nde pe — aja ipe.

—Ererahā! — aja riki a'ep pe har pandu.

⁷ Jesu pe jumen raho. Uhyk rahā, jumu'eha tama'e kamixa ke jumen kupe 'ar pe a'eta moī. Ame'ē 'ar pe Jesu wapyk oho.

⁸ Awa rape rupi kamixa ke heta ngā mou mou tī. Amō ta myra rākā mupen ame'ē ke mou mou tī. (Kapitā keruhū jumai ym ha rupi ko tur aja ame'ē mujekwa katu.) Ame'ē 'ar rupi jumen pyrū oho.

⁹ Hundutar oho ame'ē ta pukái pukái oho ixo. Haikwer rupi oho ame'ē ta pukái pukái oho ixo tī. Kuja pukái:

—Ko nde erejur katu! Ko riki sawa'e te je'ēha rupi uwyr ame'ē ke. Mā! Katu te ame'ē ke a'e. Tupā riki katu te ame'ē ke a'e tī.

¹⁰ Ymanihar Ndawi aja kapitā keruhū nde tī. Aja nde ke Tupā mu'am ta. Mā peja Tupā usak katu nde rehe. Tupā riki katu te ame'ē ke a'e — aja ngā pukái pukái oho ixo.

¹¹ Jerusarē ok ta pe Jesu uhyk oho. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe ixo oho. Upa ma'e ke rehe juramā usak. Ka'aruk koty apo, a'erehe Jerusarē ok ta ngi uhem oho. Mbeta ok ta pe jywyr oho tī. Awa py mokōi jumu'eha ta oho inamō tī.

Sik'y ke Jesu muxirik

(Matéu 21.18-19)

¹² Ame'ē ku'ē rahā, Mbeta ok ta ngi a'eta uhem oho. Oho ixo rahā, Jesu myahy.

¹³ Paite ma'eywa'y rehe usak. Sik'y rehe usak. Ame'ē'y rehe ho heta tipe. Pe, i'a ke po'ok oho tipe. Pe, usak katu rahā, i'a nixoi te. I'a angaha rehe uhyk ym we rī. Ho te'e jō ihī.

¹⁴ Pe, sik'y rehe har pandu:

—Peme'ē myra ngi i'a ke po'ok ym te ta tī. U'u ym te ta awa — aja Jesu.

Ame'ē je'ēha rehe jumu'eha ta hendu tī.

Muhepyha ta ke Jesu muhem mondo

(Matéu 21.12-17; Ruk 19.45-48; Juā 2.13-22)

¹⁵ Pe, Jerusarē ok ta pe a'eta jywyr oho tī. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe Jesu ixo oho tī. Ma'e ke muhepy ame'ē ta ke muhem mondo ingi. Ma'e ke jo'ok ame'ē ta ke muhem mondo tī. Tamatarer muruwak ame'ē tama'e myrape ke mujere tī. (Ame'ēja upa tamatarer ke muhāi ombor. Amō ywy ngi amō ta uwyr. Amō koty tamatarer ke ame'ē ta werur. Ame'ē ke Jerusarē ok ta pe har tama'e tamatarer ke pe muruwak, ame'ē ta myrape ke Jesu mujere.) Pýkahuran ke muhepy, ame'ē tama'e myrape ke mujere tī.

¹⁶ Kuja pandu:

—Koropi peraho ym pehēma'e ke. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū rupi perahō ym ma'e ke — aja Jesu pandu.

¹⁷ Ngā ke mu'e rahā, kuja pandu:

—Tupā je'ēha rehe panduha ihī. Ame'ē ke pekwa katu. Kuja Tupā pandu: "Jumu'eha renda rehe har upa katu te ngā pandu ta: 'Ko riki Tupā namō pandu panduha renda ke' aja riki.'" Pehē anī. Ame'ē ke amō koty pemuruwak. Ma'e ke mukanīha renda aja pemuruwak riki. Katu ym aja

— aja Jesu. (Muhepyha ta muhepy rahā, ka'u te'eha rupi muhepy, a'erehe mukanīha aja ame'ē ta.)

¹⁸ Ame'ē ke rehe pa'ihu ta hendu. Moise je'ēha mu'e ame'ē ta hendu tī. Ngā pandu ame'ē ke rehe a'eta hendu tī. Kuja ngā:

—Mā! Jesu mu'e katu — aja riki pandu.

Ame'ē ke rehe pa'ihu ta hendu tī. Jesu kotyhar aja ngā uwak ta, ame'ē ngi pa'ihu ta kyje, a'erehe kuja pandu pandu a'eta jupe:

—Jesu ke jajukwa ta. Myja jajukwa ta my? — aja pandu pandu a'eta jupe.

Aja pa'ihu ta pandu pandu a'eta jupe. Moise je'ēha mu'e ame'ē ta namō pandu pandu a'eta jupe.

¹⁹ Pytun ramō rahā, Jerusarē ok ta ngi Jesu uhem oho, jumu'eha ta namō.

Sik'y manō ame'ē rehe har

(Matéu 21.20-22; Juā 14.13-14; Juā 16.24; Tian 1.6-8)

²⁰ Ame'ē ku'ē rahā, a'eta wata oho ixo. Ma'eywa'y rehe usak tī, sik'y ke rehe. Upa katu te xirik apo 'y. Ho ke xirik. I'y manō tī. Hapo manō tī. Upa katu te 'y.

²¹ Kwehe sik'y pe Jesu pandu, ame'ē ke Petu ukwa ukwa ixo. Pe, pandu ipe:

—Sawa'e! Esarahā! Kwehe sik'y pe: “I'a ym te ta apo 'y” aja nde erepandu. Ame'ē ke upa katu te manō apo 'y — aja Jesu pe.

²²⁻²³ A'e pandu:

—Ko apandu katu pehē pe. Tupā rehe pejurujar katu rahā, peme'ē ywy'ā rehe pepandu katu: “Ere. Eho! Ejumbor eho y ramūi pe” aja. “Mā! Opor ta nahā my? Akwa ym” aja ym pepandu. Pejurujujar katu ehe. Aja rahā, ame'ē ywy'ā opor ta oho. Pepanduha aja Tupā muhyk katu ta.

²⁴ A'erehe apandu katu pehē pe. Tupā namō ma'e ke pepandu pandu rahā: “Pehī apo 'y. Uhyk katu apo 'y” aja pejurujar katu rahā, upa katu te pehē pe Tupā muhyk katu ta — aja Jesu pandu. (“Ywy'ā keruhū” aja Jesu pandu rahā: “Upa ma'e hātā ma'eha ke” aja a'e mujekwa.)

²⁵ A'e pandu tī:

—Pe, Tupā namō pepandu pandu pe'am rahā, amō rehe pehē py'a pemujywy'r katu. Amō rehe pemujywy'r ym we rī. Arahā pahar pemujywy'r katu. Aja rahā, ywa pe har jande pái keruhū pehē rehe ipy'a ke mujywy'r katu tī. Ma'e peka'u te'eha ke pema'e. Pehē rehe ipy'a ke mujywy'r katu ta.

²⁶ [Amō rehe pehē py'a pemujywy'r ym rahā, pehē rehe Tupā ipy'a ke mujywy'r ym ta tī] — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

Awa je'ēha rupi ma'e ke Jesu ma'ema'e my

(Matéu 21.23-27; Ruk 20.1-8)

²⁷ Pe, Jerusarē ok ta pe a'eta jywy'r oho tī. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe Jesu wata ixo rahā, jundéu awa tama'e pa'ihu ta uhyk uwyr ehe. Moise je'ēha mu'e ame'ē ta aja tī. Uhyk uwyr ehe tī. Jundéu awa tamūi ta aja tī. Uhyk uwyr ehe tī.

²⁸ Johu ngā pandu:

—Kwehe ngā ke nde eremuhem eremondo sengi. Awa je'ēha rupi nde eremuhem eremondo my? Awa riki nde ke muwy'r se my? — aja Jesu pe.

²⁹⁻³⁰ —Anī we rī. Pehē pe ihē apandu ta tī. Pe, ihē pe pepandu py rahā, awa je'ēha rupi ma'e ke ihē ama'ema'e, ame'ē ke ihē apandu ta pehē pe tī. Pesarahā! Yman Juā ambyr mujahuk, ngā ke. Myja pekwa my? Tupā je'ēha rupi mujahuk my? Anī rahā, sawa'e je'ēha rupi mujahuk my? Ame'ē ke ihē pe pepandu py — aja pa'ihu ta pe.

³¹ Pa'ihu ta je'ē je'ē hū a'eta jupe:

—Mā! Myja japandu ta my? “Tupā je'ēha rupi Juā mujahuk” aja japandu ipe rahā, kuja jande pe Jesu pandu ta: “Aja rahā, ma'erehe Juā pandu ame'ē ke rehe pejurujar ym my?” aja a'e pandu ta.

³² Anī. “Sawa'e je'ēha rupi Juā mujahuk” aja japandu rahā, ngā parahy te ta jande rehe. Myja japandu ta my? — aja je'ē je'ē hū a'eta jupe. (Juā ambyr ke Tupā je'ēha pandu ame'ē ke, aja upa ngā ukwa katu, a'erehe heta ame'ē ta ngi pa'ihu ta kyje. Ngā parahy ta, aja ukwa.)

³³ A'erehe a'eta pandu:

—Juā rehe har japandu ym ta nde pe — aja pa'ihu ta.

Pe, Jesu pandu tī:

—Aja rahā, ihē aja tī. Awa je'ēha rupi ma'e ke ihē ama'ema'e. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū ngi ngā ke amuhem amondo, ame'ē ke pehē pe apandu ym ta tī — aja a'e pandu.

12

Ma'eywa ty usakiha rehe har

(Matéu 21.33-46; Ruk 20.9-19)

¹ Pe, myja me'ē ma'eywa ty usakiha ta my, ame'ē ke Jesu pandu pandu uī:

—Ko kupixa pe ma'eywa'y rākā ra'yr ke ijar jyty. Uwa'y rākā ke jyty. Kupixa rymy'y rupi mukurar kurar. Pe, ma'eywa rykwer jo'okiha renda pykūi tī. Kupixa rymy'y rehe myta mujā tī. Ywate ame'ē ke mujā. (Ame'ē ngi usakiha usak usak katu.) Pe, amō ta pe ijar pandu: “Pepaite ihē apaxia ta aho. Ihēma'e kupixa rehe pesak pesak katu. I'a tyarō rahā, ko amō pehēma'e ta ky. Amō i'a ihēma'e ta ky” aja ijar. “Ere” aja ame'ē ta pandu. Pe, ijar oho.

² I'a tyarō rahā, miasu ke kupixa jar mondo. Usakiha ta koty ma'eywa rykwer rehe miasu oho piam.

³ Anī. Ame'ē ke usakiha ta pyhyk. Pe, upa pirok. Ijar koty mujywywyr mondo. Ipo te'e jywywyr oho. I'a me'ē ym te.

⁴ A'engi amō miasu ke kupixa jar mondo. Ame'ē ke iākā rupi usakiha ta nupā nupā. Muhuxī ame'ē ke tī. Pe, mujywywyr mondo.

⁵ Pe, amō ke ijar mondo. Ame'ē ke usakiha ta jukwa. A'erehe amō amō miasu ta ke ijar mondo. Pe, amō amō ke usakiha ta nupā hū tī. Amō amō ta ke jukwa tī.

⁶ —Amō sawa'e ijar namō ixo. Ta'yr ke ame'ē. Ipái ipy'a katu ehe. Ame'ē ke usakiha ta koty mondo. Ijar pandu jupe: “Ko ihē ra'yr. Usakiha ta hendu katu ta ehe” aja ipái naī.

⁷ Pe, usakiha ta rehe ta'yr uhyk rahā, ame'ē ta pandu pandu a'eta jupe: “Peme'ē riki ijar ra'yr. (Ipái manō rahā, kupixa riki ima'e wan ta.) Jahorahā! Jajukwa ta peme'ē. Aja rahā, kupixa riki jandema'e wan ta” aja usakiha ta jupe.

⁸ A'erehe ta'yr ke usakiha ta pyhyk. Pe, jukwa. Kupixa kupe koty hete ke ombor.

⁹ —Mā! Ma'e kupixa jar ma'e ta apo my? Pesarahā! Ijar te uwyr, pe, upa katu te usakiha ta ke jukwa ta. Pe, amō usakiha ta pe kupixa me'ē ta. Ame'ē ta kupixa rehe usak usak katu ta ixo.

¹⁰ Kuja Tupā je'ēha rehe panduha pesak katu.

“Ita rehe har ita ok mujāha pandu: ‘Jaxer te'e kome'ē ita ke' aja.

Tupā pandu: ‘Anī. Peme'ē ita riki ok pyter wan mupu'am katu riki’ aja.

¹¹ Aja jandema'e sawa'e te ma'eha riki. Katu aja jakwa” aja panduha ihī — aja Jesu pandu.

¹² Jesu ke jundéu awa tama'e kapitā ta pyhyk ta tipe. Ame'ē ta pandu:

—Ma'eywa ty usakiha ta rehe har Jesu pandu. Jande rehe har ame'ë — aja ukwa.

(Ame'ë ta riki usakiha ta aja saka, aja ukwa.) A'erehe a'e ke pyhyk ta tipe. Anī. Heta ame'ë ta hury katu, Jesu panduha rehe. Jesu ke pyhyk rahā, heta ame'ë ta parahy ta. A'erehe heta ame'ë ta ngi kapitā ta kyje, a'erehe pyhyk ym. Oho ingi.

Kapitā keruhū pe tamatarer me'ë katu my?

(Matéu 22.15-22; Ruk 20.20-26)

¹³ Ajame'ë ke Jesu koty parise ta ke jundéu awa tama'e kapitā ta mondo. Ero kotyhar ta ke mondo ixoty tī. Jesu je'ëha rehe hendu. Pe, je'ëha jawy rahā: “Katu ym nde erepandu” aja pandu ta. (Muka'u te'e tar katu, a'erehe katu ehe har pandu py.)

¹⁴ Jesu rehe uhyk rahā, ame'ë ta pandu ipe:

—Sawa'e! Ngā mu'eha nde. Jete har te ke nde erepandu, aja jakwa katu. Myja me'ë sawa'e my, ame'ë rehe nde eresak eresak ym, a'erehe nde erekwa katuha ke pahar amō mukanim ym. Muka'u te'e ym nde ke. Jete har rupi Tupā putar ame'ë ke nde eremu'e mu'e katu. A'erehe epandu katu jande pe. Homa awa tama'e kapitā keruhū pe tamatarer jame'ë rahā, katu my? Myja me'ë jundéu awa ta je'ëha mujekwa katu my? “Pehē peme'ë katu” aja mujekwa my? “Peme'ë ym” aja mujekwa my? Myja my? Epandu katu — aja parise ta pandu ipe.

¹⁵ Ame'ë ta mokōi ukwaha namō ixo, aja Jesu ukwa katu. A'erehe kuja pandu:

—Ma'erehe ihē akwa katuha ke pemanga te'e pexo my? Ita tamatarer ihē pe perur. Ihē asak ta — aja Jesu.

¹⁶ Pe, werur ipe. Jesu pandu:

—Kome'ë tamatarer rehe awa'ā ihī my? Awa rer amō ta mupinim ko my? — aja parise ta pe.

—Homa awa tama'e kapitā keruhū 'ā kome'ë. Sesa'ā ke — aja ipe. (Sesa riki homa awa tama'e kapitā keruhū.)

¹⁷ —Aja rahā, kapitā keruhūma'e ke kapitā keruhū pe peme'ë katu. Tupāma'e rahā, Tupā rehe pehē py'a pemoi moī katu. (Ame'ë riki ma'e ke peme'ë ipe, ame'ëja saka) — aja parise ta pe Jesu pandu.

Ame'ë ke rehe hendu rahā, parise ta pandu:

—Mā! Ukwa katu riki a'e — aja Jesu rehe har pandu.

Pe, oho ingi.

Kweraha rehe har

(Matéu 22.23-33; Ruk 20.27-40)

¹⁸ Pe, amō sawa'e ta uhyk uwyr ehe. Sanduse ta uhyk uwyr ehe. Kwera ym te ta awa aja ame'ë ta ukwa. Jesu pe pandu:

¹⁹ —Sawa'e! Ngā mu'eha nde. Yman kuja Moise mupinim:

“Sawa'e jumendar, pe, ta'yr ym ipe rī. Pe, manō rahā, imu riki imu ambyr rakehar ke pyhyk.

Pe, a'e ta'yr ipe. Ame'ë ta'yr riki imu ambyr ra'yr aja ngā ukwa” aja Moise mujekwa.

²⁰ —Apo ehendurahā! Se awa po wajar mokōi imu ta ixo kwe. U'ar py ame'ë ke jumendar. Pe, ta'yr ym ipe rī. Pe, manō.

²¹ A'erehe imu riki imu ambyr rakehar ke pyhyk tipe tī. Mokōihar aja tī. Sawa'e manō tī. Ta'yr ym ipe tī. A'erehe imu mahapyrihar kūjā ke pyhyk tī. Ame'ë aja tī. Manō tī. Ta'yr ym ipe tī.

²² Aja upa imu ta riki tī. Imu ambyr rakehar ke pyhyk tī. Pe, manō tī. Ta'yr ym ipe tī. Upa awa po wajar mokōi imu ta manō. Pe, kūjā manō tī.

²³ Apo epandurahā! Yman rahā, manō ame'ē ta kwera katu uhem rahā, kūjā riki awa rakehar wan ta my? Se ixo rahā, upa awa po wajar mokōi imu ta riki pyhyk — aja sanduse ta pandu. (“Manō ame'ē ta kwera katu ta uhem” aja ukwa ame'ē ta ke muka'u te'e tar katu, a'erehe ame'ē panduha ke sanduse ta pandu.)

²⁴ Jesu pandu:

—Mā! Tupā je'ēha pekwa ym. Tupāma'e pyrātāha ke pekwa ym tī, a'erehe pehē je'ēha ke pejawy.

²⁵ Yman rahā, ngā kwera katu uhem rahā, jumendar ym te ta awa. Ywa pe Tupā je'ēha rahoha ta ixo. Ame'ē ta aja ngā ixo ta tī. Jumendar ym te ta tī.

²⁶ Apo kweraha rehe har amujukwa ta. Yman ju pirā'y rehe har Moise mupinim. Ame'ē rehe har pekwa riki. A'ep kuja panduha ihī. Moise pe Tupā pandu:

“Ihē rehe Amarā ipy'a moī moī katu. Ihē rehe Isak aja tī. Ipy'a moī moī katu tī. Jako aja tī. Ihē rehe ipy'a a'e moī moī katu tī” aja Tupā pandu.

²⁷ —Pesarahā! Ixuwe katu ixo ame'ē ta jō Tupā rehe ipy'a ke moī moī katu. Manō ame'ē ta anī. Aja rahā, Amarā ta 'ā ixuwe katu aja ixo rī. Yman riki manō. A'eta 'ā ixuwe katu ixo. A'erehe tapijar te'e we ipy'a ke moī moī katu Tupā rehe. A'erehe: “Amarā ta ihē rehe ipy'a ke moī moī” aja Tupā pandu. (A'eta 'ā pehī.) A'erehe manō ame'ē ta kwera katu ta kŷ, aja Tupā mujekwa. A'erehe pehē pekwaha pejawy riki — aja Jesu mujekwa.

Je'ēha katu te ame'ē ke

(Matéu 22.34-40; Ruk 10.25-28; 1 Juā 5.3)

²⁸ Jesu namō sanduse ta pandu pandu ame'ē ke amō Moise je'ēha mu'e ame'ē hendu. Sanduse ta pe ukwa katuha namō Jesu pandu, aja Moise je'ēha mu'e ame'ē ukwa. A'erehe a'e riki Jesu pe Tupā je'ēha rehe har pandu:

—Myja me'ē riki katu te ame'ē ke my? — aja ipe.

²⁹ —Kuja riki katu te me'ē ke.

“Jundéu awa ta! Pehendu katurahā!

Tupā riki jandema'e sawa'e te. A'e jō riki sawa'e te.

³⁰ Tupā rehe nde py'a emoī moī katu.

Tupā rehe har nde erekwa erekwa exo rahā, epy'a katu ehe.

Upa nde erekwa katuha namō epy'a katu ehe tī.

Upa nema'e pyrātāha namō ma'e ke nde erema'ema'e rahā, epy'a katu ehe tī.”

³¹ —Mokōihar Tupā je'ēha katu te ame'ē ke kuja.

“Ne namō ixo ame'ē ta rehe epy'a katu.

Nde juehe nde erepy'a katu, aja amō rehe epy'a katu tī.”

—Ame'ē mokōi je'ēha riki katu te ame'ē ke. Aja me'ē amō je'ēha uhyk ym — aja Jesu ipe.

³² Moise je'ēha mu'e ame'ē pandu:

—Sawa'e! Katu nde erepandu. Jetehar nde erepandu. Jandema'e sawa'e te jō riki Tupā. Amō Tupā aja nixōi te.

³³ A'erehe Tupā rehe amō ipy'a katu ta me'ē te'e. Upa ukwa katuha namō ipy'a katu ta me'ē te'e tī. Upa ma'e ke pyrātāha namō amō ma'e rahā, Tupā rehe ipy'a katu ta me'ē te'e tī. Pe, inamō ixo ame'ē ta rehe ipy'a katu ta me'ē te'e tī. Juehe aja amō rehe ipy'a katu ta me'ē te'e tī. Ame'ē mokōi je'ēha rehe hendu katu rahā, katu te ame'ē ke. Ma'e hymba hany, aja ymanihar ta aja Tupā rehe ipy'a moī moī tī. Ame'ē katu we. Amō ma'e heta ma'e ke hany, aja Tupā rehe ipy'a moī moī rahā, katu we tī. Tupā je'ēha rehe hendu katuha riki i'ar koty te we katuha — aja sawa'e pandu.

³⁴ Ukwa katuha namō sawa'e pandu, aja Jesu ukwa. A'erehe pandu ipe:

—Awa ixoha amō koty Tupā putar. Jete har rupi amō ixo katu, aja a'e putar. Ame'ē ke nde erekwa nahā my, aja akwa. A'erehe ixotyhar aja nde eremuruwak tate nahā my — aja sawa'e pe.

Jesu mu'e katu te, a'erehe arahā har ngi ma'e ke ngā pandu ym ipe tī.

Ndawi rainō rehe har

(Matéu 22.41-46; Ruk 20.41-44)

³⁵ Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe Jesu mu'e uī rahā, kuja pandu:

—Ihē pe pepandurahā! Moise je'ēha mu'e ame'ē ta kuja pandu: “Kirisutu Ndawi rainō. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e” aja pandu. Ma'erehe aja pandu my?

³⁶ Tupā'ā mujekwa ame'ē ke Ndawi pandu. Kuja.

“Ihēma'e sawa'e te pe jandema'e sawa'e te pandu: ‘Ihē rake ewapyk ei.’ (Aja rahā, katu te ame'ē ke nde, aja amujekwa.)

Nde ruwajan ta ke ihē amuputu'u ta, a'erehe nde rehe ame'ē ta hendu katu ta” aja.

³⁷ —Kirisutu rehe har Ndawi pandu: “Ihēma'e sawa'e te” aja. (Aja rahā, a'e Tupā tī, aja Ndawi ukwa.) Aja rahā, myja me'ē Kirisutu Ndawi rainō aja ixo my tī? (Aja rahā, awa te'e a'e, aja mujekwa) — aja ngā pe Jesu pandu.

(Anī. Jundéu awa tama'e kapitā ta pandu ym ma'e ke.) Heta ame'ē ta anī. Jesu je'ēha rehe upa ngā hendu. Hury katu ngā ehe.

Moise je'ēha mu'e ame'ē ta rehe har

(Matéu 23.1-36; Ruk 20.45-47)

³⁸ Ngā ke Jesu mu'e rahā, kuja pandu:

—Moise je'ēha mu'e ame'ē ta aja mā peja ym pehē tī. Ame'ē ta ima'e mundeha katu te aja putar katu. (Aja rahā, kapitā jupe aja mujekwa tar katu tipe.) Amō we tī. Muhepyha renda rupi wata ixo rahā: “Ko nde erexo. Nde katu” aja je'ēha putar katu tī. (Katu te ame'ē ke jupe aja mujekwa tar katu tipe.)

³⁹ Jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe wapyk rahā, kapitā ta rake wapyk tar katu. (Aja rahā, katu te ame'ē ke jupe aja mujekwa tar katu tipe.) Ma'e huryha amō mujā rahā, imi'u matyr. Ame'ē pe oho rahā, aja tī. Kapitā ta rake wapyk tar katu tī. (Katu te ame'ē ke jupe aja mujekwa tar katu tipe tī.)

⁴⁰ Ixawa'e manō ame'ē ta pe a'eta pandu: “Pehē ke jahaihu tar katu” aja naī. Anī. Te'e riki. Kūjāma'e ke te'e pyhyk raho. Hok ke te'e jo'ok ingi tī. Pe, katu te ame'ē ke jupe aja mujekwa tar katu, a'erehe i'i Tupā namō pandu pandu. (Aja rahā, katu te ame'ē ke aja ngā ukwaha naī.) Mā! Ame'ē ta ke Tupā mupyrara hū ta — aja Moise je'ēha mu'e ame'ē ta rehe har Jesu pandu.

Ixawa'e manō ame'ē ke tamatarer ke purakar

(Ruk 21.1-4)

⁴¹ Pe, tamatarer purakariha renda koty Jesu wapyk uī. Henda pe tamatarer ke ngā purakar. (Aja Tupā rehe ipy'a moī moī katu.) Jesu usak usak uī rahā, ima'ehū namō ixo ame'ē ta heta purakar.

⁴² Pe, ixawa'e manō ame'ē ke uhyk uwyr a'ep. Tamatarer ta'yr mi namō ixo. Mokōi jō ita tamatarer ra'yr henda pe purakar. Ame'ē mokōi ta'yr te mi.

⁴³⁻⁴⁴ Pe, jumu'eha ta pe Jesu pandu:

—Se pejur. Pesarahā! Amō ta ima'ehū namō ixo. Ame'ē ta ngi har a'eta jo'ok, pe, henda pe purakar. Ima'e ke pyta we hū rī. Peme'ē ixawa'e manō ame'ē ke anī. Tamatarer heta ym te. Mokōi jō namō ixo. Ame'ē ke upa katu te purakar. Ima'e ke pyta ym te. Nixói te apo 'y. Ima'e ke jo'ok ta tipe. Anī. Upa katu te ame'ē ke henda pe moī. (Tupā rehe ipy'a moī moī tar katu te hū,

a'erehe upa katu te henda pe moĩ.) Upa katu te moĩ, a'erehe amō ta 'ar koty te we kūjā moĩ katu – aja Jesu pandu.

13

Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū rehe har
(*Matéu 24.1-2; Ruk 21.5-6*)

¹ Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū ngi Jesu uhem ixo, jumu'eha ta namō. Ame'ē ta ngi har amō pandu ipe:

–Sawa'e! Esarahā! Jumu'eha renda keruhū katu te. Ita keruhū ke te'e mujā ame'ē ke. Mā! Katukwer – aja Jesu pe.

² Jesu pandu:

–A'e tŷ! Pesak katu ehe apo. Yman rahā nixói ta. Peme'ē ke amō ta upa mujaxer ta kŷ. Ita mokōi mokōi ihī ym te ta kŷ. Upa katu te ita ke amō ta ombor ta. (Aja rahā, Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū ke mujaxer ta, aja mujekwa) – aja jumu'eha ta pe pandu.

Jumai mai ame'ē rehe har

(*Matéu 24.3-14; Ruk 21.7-19; 1 Petu 1.6-7; 1 Petu 3.14; 1 Petu 4.12-14*)

³ Ywy'ā rehe Jesu wapyk uĩ, Oriwéi ywy'ā rehe. Arahā Petu uhyk ehe. Tian aja tĩ. Juā amō tĩ. Andere amō tĩ. Uhyk ehe tĩ. A'eta jō Jesu namō ixo. Paite we Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū ihī. Usak katu ehe. Ame'ē rehe har jumu'eha ta pandu:

⁴ –Jande pe epandurahā! Myja rahā, ita mokōi mokōi ihī ym ta my? Ma'e jasak ta my, pe, ame'ē ke uhyk tate, aja jakwa katu ta my? – aja Jesu pe pandu.

⁵ Jumu'eha ta ke Jesu mu'e:

–Pesak katu kŷ! Mā peja pehē ke amō ta muka'u te'e ym.

⁶ Kujā. Heta uwyr ta. “Jesu je'ēha rupi ihē ajur” aja pandu te'e ta. “Ko Kirisutu ihē. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke ihē” aja pandu te'e ta tĩ. Heta ngā ke muka'u te'e ta tĩ.

⁷ Kotete jumaiha tyapuha ke pehendu ta. “Paite amō ta jumai mai ixo” aja pehendu ta tĩ. Pemukahem ym. Aja jumaiha uhyk ta kŷ. Uhyk rahā, 'ar rehe angaha uhyk, anī we rī.

⁸ Amō amō ywy pe har ta jumai mai ta ngā juehe. Kapitā keruhū riki amō kapitā keruhū namō jumai mai ta tĩ. Amō amō ywy katak katak hū ta. Amō amō ywy rehe ngā mi'u nixói te ta tĩ. Aja ahyha uhem ramō. Ahy py, ame'ēja saka.

⁹ –Pesak katu pehē juehe. Jundéu awa tama'e kapitā ta ruwa koty pehē ke amō ta raho ta. “Jaxer pehē” aja naĩ. Pe, pehē ke nupā ta. Pe, jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe raho ta tĩ. A'ep ngā petek hū ta pehē ke tĩ. Ihē kotyhar ta ke pehē, a'erehe homa awa tama'e kapitā ta ruwa koty pepu'am ta. Kapitā keruhū ruwa koty pepu'am ta tĩ. Ame'ē ta pe pepandu ta: “Jesu rehe jō amō jurujar katu rahā, ame'ē ke Tupā muhā katu ta” aja pepandu ta. Ame'ē myrandu katu pepandu ta.

¹⁰ Ame'ē myrandu katu ke upa katu te ngā pe amō ta pandu pandu ta me'ē te'e. Pe, 'ar rehe angaha uhyk ta.

¹¹ Pehē ke amō ta pyhyk ta kŷ. Jundéu awa tama'e kapitā ta ruwa koty raho ta tĩ. Arahā pehē py'a pe pekwa pekwa ym pe'am: “Ma'e jande japandu ta my? Myja me'ē katu my?” aja pekwa pekwa ym pe'am. Kapitā ta ruwa koty pepu'am rahā, je'ēha amō muwyr ame'ē ke pepandu katu. Arahā pehē atu je'ēha pepandu ta my? Anī. Aja ym. Tupā'ā riki mujekwa ame'ē ke pepandu katu ta.

¹² Arahā kapitā pe imu pandu ta: “Ko Jesu kotyhar ke. Ejukwa” aja pandu ta. Ipái ta aja tĩ. Kapitā pe ta'yr ta ke raho ta. “Ko Jesu kotyhar ke. Ejukwa”

aja pandu ta tī. Ipái ta ke ta'yr ta raho ta tī. “Ko Jesu kotyhar ke. Ejukwa” aja pandu ta tī.

¹³ Ihē kotyhar ta ke pehē, a'erehe pehē rehe upa ngā parahy ta. Ihē rehe jurujar katuha ke hijar ym ame'ē ke Tupā namō ixo ta. Manō. Anī. Tupā namō ixo katu ta — aja Jesu pandu.

Ahyha keruhū ngā rehe uhyk ta ame'ē rehe har
(Matéu 24.15-28; Ruk 21.20-24; 2 Tesaron 2.3)

¹⁴ A'e pandu tī:

—[Paper rehe esak katu! Pe, ekwarahā!] Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe amō ta ma'e jaxer ai te ame'ē ke moī ta. Katu ym a'ep. Ame'ē ke rehe pesak rahā, jundéi ywy pe har ta kanim ujan oho. Ywy'ā koty ujan oho. (Aja rahā, manō ym ta.)

¹⁵ Hok kupe 'ar pe amō ixo rahā, mā peja hok pe ixē ym oho. Pyhyk ym oho ima'e ke. I'i pyta ym. Pahar ujan oho. (Aja rahā, manō ym ta.)

¹⁶ Kupixa pe ixo rahā, ima'e ke rehe hok pe jywyr ym oho. Ima'e mundeha rehe pyhyk ym oho. Pahar ujan oho. (Aja rahā, manō ym ta.)

¹⁷ Arahā ipusu pe imembyr namō kūjā ixo rahā, mā pyrara ta ixo. (Marā ka ym pahar ujaniha.) Ixamby u'u ame'ē ke namō ixo rahā, aja tī. Mā pyrara ta ixo tī. (Marā ka ym pahar ujaniha.)

¹⁸ “Aman ndy'ar rahā, ahyha emuhyk ym” aja Tupā pe pepandu. (Aman ukyr rahā, rysā. A'erehe marā ka ym pahar ujaniha.)

¹⁹ —Arahā ngā rehe ahyha keruhū uhyk ta. Aja ahyha keruhū ngā ukwa ym we rī. Yman kome'ē ywy keruhū Tupā mujā. Arahā har ngi aja ahyha keruhū ngā ukwa ym we rī. Uhyk ym we rī. Arahā jō uhyk katu ta. Ahyha keruhū upa rahā, aja ahyha keruhū ngā ukwa ym ta tī. Uhyk ym ta tī.

²⁰ Pahar jandema'e sawa'e te ahyha keruhū ke mumba ym rahā, kome'ē ywy keruhū pe ngā nixoi te ta tipe. Anī. Tupā rehe ipy'a katu ame'ē ta kome'ē ywy keruhū pe ixo. A'erehe pahar ahyha keruhū ke jandema'e sawa'e te mumba ta.

²¹ —A'engi amō ta pehē pe pandu ta: “Ko Kirisutu ixo. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am me'ē ke” aja pandu naī. Amō: “Pete'e ixo apo” aja ta naī tī. Ame'ē rehe pejurujar ym pehē. Te'e ame'ē ta.

²² Amō ta te'e pandu ta uwyr: “Ihē Kirisutu” aja naī. Amō: “Tupā je'ēha pandu ame'ē ke ihē” aja riki te'e pandu ta. Marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke ma'ema'e katu ta. Aja Tupā rehe ipy'a katu ame'ē ta ke muka'u te'e ta tipe. Tupā pandu: “Ihē kotyhar ta ke pehē.” Ame'ē ta ke muka'u te'e ta tipe.

²³ A'erehe pesak katu ky! Ame'ē te'e pandu ame'ē ta uhyk ym we rī. Upa katu te ame'ē rehe har ihē amujukwa pehē pe apo 'y — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

Jesu jywyriha rehe har

(Matéu 24.29-31; Ruk 21.25-28; 2 Tesaron 1.6-7; Apokarip 1.7)

²⁴ A'e pandu tī:

—Ame'ē ahyha keruhū 'ar upa rahā, amō we māte ma'e ke uhyk ta. Warahy muwe ta tī. Jāhy wera ym ta tī.

²⁵ Ywa ngi jāhy rata ta u'ar u'ar ta tī. Ywa rehe ihī ame'ē ke Tupā mukatak hū ta.

²⁶ —Ajame'ē ke ihē ajywyr ta. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Ywa takāxiha 'ar pe apu'am ta ajur. Tupāma'e pyrātāha namō ajywyr ta. HENDY hū aja ajywyr ta.

²⁷ Pe, Tupā je'ēha rahoha ta ke ihē amondo ta. Upa katu te kome'ē ywy keruhū rupi amondo ta. Tupā pandu: “Ihē kotyhar ta ke peme'ē ta. Aputar

ame'ë ta ke ame'ë ta" aja. Ame'ë ta ke Tupã je'ëha rahoha ta mujy'ar ta. Upa katu te ame'ë ta ke mujy'ar ta. (Pe, Tupã namō ixo ta) – aja Jesu pandu.

Ma'eywa putyr ame'ë rehe har

(Matéu 24.32-35; Ruk 21.29-33)

²⁸ A'e pandu tī:

–Ma'eywa'y riki pehē pe mujekwa ta. Sik'y ke. Hākā rehe hokyr uhem rahā, warahy haku tate, aja pekwa.

²⁹ Aja ihē ajywyriha pekwa ta tī. Warahy uwe, ame'ë rehe har apandu ramō. Aja pesak rahā, ywa ngi ajywyryr tate, aja pekwa ta.

³⁰ Ko apandu katu. Upa pehē pe apandu ramō, aja uhyk ta. Amō ihē kotyhar ta pyrara hū ta. Anī. Tapijar te'e we ihē rehe jurujar katu ta rī.

³¹ Ywa ke upa kanim ta. Kome'ë ywy keruhū upa kanim ta tī. Ihē apandu ame'ë ke anī. Ame'ë kanim ym te ta. Apandu, aja upa katu te uhyk ta kŷ – aja Jesu pandu.

Jesu jywyriha angaha rehe har

(Matéu 24.36-44; 1 Tesaron 5.2-3; 2 Petu 3.10)

³² A'e pandu tī:

–Myjā rahā, ihē ajywyryr ta my? Ma'e wera rahā, ajywyryr ta my? My warahy rahā, ajywyryr ta my? Ame'ë ke ukwa ym awa. Ywa pe ixo ame'ë Tupã je'ëha rahoha ta ukwa ym tī. Ihē riki akwa ym tī. Ta'yr ke ihē. Ihē pái jō ukwa katu.

³³ Pesak katu, aja pexo! (Peker aja ym pexo.) Ajywyriha angaha ke rehe pekwa ym. A'erehe pesak katu pexo. Peta kŷ.

³⁴ –Kuja riki. Sawa'e paxia oho, ame'ëja saka. Oho rahā, hok ke hijar oho. Oho tate rahā, miasu ta pe pandu: "Ihē rok rehe pesak katu. Peparaky katu pexo rī" aja ijar pandu. Hukwen rupi harōha pe pandu tī: "Eharō katu e'am" aja.

³⁵ Aja pexo tī. Pehē pe ihē apandu katu: "Pesak katu pexo." Ywa ngi ihē ajywyryr rahā, ihē ajywyriha angaha ke pekwa ym ta. Pytun ramō rahā, ajywyryr ta nahā my. Pytun pyter pe, ajywyryr ta nahā my. Sapukái je'ë ramō rahā, ajywyryr ta nahā my. Pytuniwe rahā, ajywyryr ta nahā my. Pekwa ym ta, a'erehe peharō katu pexo.

³⁶ Ajywyriha riki pahar ta. Ajywyryr rahā, peker aja pehē rehe asak rahā, katu ym ta.

³⁷ A'erehe pehē pe apandu katu: "Peharō katu pexo." Amō we tī. Upa katu te ngā pe apandu tī: "Peharō katu pexo" – aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

14

Jesu ke pa'i hu ta jukwa tar katu

(Matéu 26.1-5; Ruk 22.1-2; Juā 11.45-53)

¹ Pe, mokōi ukwer rahā, Pasuko 'ar rehe uhyk ta. Arahā jundéu awa ta mbeju ke u'u ta. Mbeju ke mupururukiha nixói, ame'ë ke u'u ta. Pe, Jesu ke jundéu awa tama'e pa'ihu ta pyhyk tar katu. Moise je'ëha mu'e ame'ë ta aja tī. Pyhyk tar katu tī. Ngā ukwa ym ha rupi pyhyk tar katu. Pe, jukwa tar katu.

² Ame'ë ta pandu pandu a'eta jupe:

–Ngā mi'u matyr rahā, heta ngā ixo. Arahā japyhyk ym we ta rī. Arahā japyhyk rahā, jande rehe ngā parahy ta. Jande namō jumai ta – aja a'eta jupe.

Jesu ākā rehe mupiheha kūjā jyhē

(Matéu 26.6-13; Juā 12.1-8)

³ Mbeta ok ta pe Jesu ihĩ, Simã rok pe. Yman pere ma'e u'u hũ ame'ẽ ke namõ Simã ixo. Apo anĩ. Katu 'y. Pe, u'uha renda pe Jesu wapyk uĩ rahã, ita parasuku ke kũjã muhyk werur ehe. Ita aramba ke te'e mujã ame'ẽ ke ame'ẽ parasuku. Ita parasuku pe na rykwer ihĩ. Pihe katu te ame'ẽ! Muhepy hũ ame'ẽ tĩ. Parasuku kyndaha ke kũjã mopok. Pe, Jesu ãkã rehe tykwer jyhẽ.

⁴ Ame'ẽ rehe usak rahã, amõ ta je'ẽ je'ẽ kũjã rehe har. Pandu pandu a'eta jupe:

—Ma'erehe tykwer ke te'e jyhẽ my?

⁵ Peme'ẽ rykwer muhepy rahã, tamatarer hũ pyhyk ta. Pe, ame'ẽ ke ima'e ym te ame'ẽ ta pe me'ẽ me'ẽ katu ta tipe — aja a'eta jupe.

A'erehe kũjã rehe har je'ẽ je'ẽ hũ a'eta jupe.

⁶ Anĩ. Jesu pandu:

—Mã peja ym pehẽ. Peje'ẽ je'ẽ ym pehẽ jupe. Katu ym aja. Kũjã rehe peparahy ym. Ma'e katu ame'ẽ ke ihẽ pe kũjã ma'e.

⁷ Pesarahã! Ima'e ym te ame'ẽ ta kote'e ixo. Ame'ẽ ta pe tamatarer peme'ẽ tar katu rahã, pete'e ixo. Ihẽ anĩ. Pehẽ namõ aja te'eha apyta ym ta.

⁸ Kũjã putar aja a'e ma'e katu. Pesarahã! (Jundéu awa manõ rahã, hete ke amõ ta mupihe te'e, aja te'eha a'eta ma'eha.) Aja ihẽ rehe tĩ. Ihẽ amanõ ym we rĩ. Ko ihẽ ke mouha rehe kũjã upa mupihe. (A'erehe ihẽ rehe pyaiha apo mujekwa rahã, katu tiki.)

⁹ Pesarahã! Apo apandu katu. Ihẽ rehe har myrandu katu ke amõ ta pandu pandu raho. Kome'ẽ ywy keruhũ rupi pandu pandu raho rahã, kome'ẽ kũjã ma'eha rehe har pandu ta tĩ. Kũjã ma'eha ke harái ym ta ngã — aja a'eta pe Jesu pandu.

Pa'ihu ta koty Jun oho

(Matéu 26.14-16; Ruk 22.3-6)

¹⁰ Jundéu awa tama'e pa'ihu ta koty Jun Ikario oho. Awa py mokõi jumu'eha ta ngi har peteĩ a'e. Pa'ihu ta pe pandu:

—Jesu koty pehẽ ke ihẽ araho ta — aja Jun.

¹¹ Ame'ẽ ke rehe pa'ihu ta hendu rahã, hury katu. Pe, pandu ipe:

—Jesu koty jande ke nde ereraho rahã, nde pe tamatarer jame'ẽ ta — aja Jun pe.

Pe, a'engi Jesu rehe pa'ihu ta ke muhyk ta raho ame'ẽ angaha ke rehe Jun harõ ixo.

Pasuko 'ar ke Jesu ta ukwa ukwa uĩ

(Matéu 26.17-25; Ruk 22.7-14; Ruk 22.21-23; Juã 13.21-30)

¹² Ajame'ẽ ke Pasuko 'ar uhyk. Ame'ẽ 'ar rahã, arapuharan ra'yr ke jundéu awa ta jukwa. (Aja ipy'a pe Tupã rehe har ukwa ukwa uĩ.) Jesu pe jumu'eha ta pandu:

—Pasuko 'ar rahã, arapuharan ra'yr ka'ẽ ke nde ere'u ta. Ame'ẽ ke jamatyr, aja nde ereputar. My jamatyr ta my? — aja ipe.

¹³ Mokõi jõ jumu'eha ta pe Jesu pandu:

—Pehẽ mokõi ihẽ amondo ta. Paite awa ok ta hũ ihĩ, Jerusarẽ ok ta ke. A'ep peho. A'ep amõ sawa'e rehe pesak ta. Iãkã 'ar pe y ke ame'ẽ raho. Ame'ẽ sawa'e namõ peho. Ijar rok pe a'e ixo ta.

¹⁴ Ame'ẽ rok pe inamõ pexe peho tĩ. Ok jar rehe pesak rahã, kuja pepandu ipe: “Jandema'e mu'eha kuja me'u: 'Pasuko 'ar ke jande jakwa jakwa tar katu. My u'uha renda ihĩ my? Ihẽma'e jumu'eha ta namõ arapuharan ra'yr ka'ẽ ke a'u ta ” aja ijar pe pepandu.

15 Ywate pyrūha renda ke ijar mujesak ta pehē pe. Upa ma'e ke pehī. (Myrape, ita rekūi. Upa pehī.) A'ep jande rehe jande mi'u pematyr — aja mokōi jumu'eha ta pe Jesu pandu.

16 Jerusarē ok ta pe mokōi sawa'e ta oho. Ma'e u'uha renda mahem. Jesu pandu, aja upa katu te usak. Pe, a'eta mi'u matyr. A'ep Pasuko 'ar ke ukwa ukwa ta.

17 Pytun ramō rahā, Jerusarē ok ta pe Jesu uhyk. Ma'e u'uha renda pe uhyk oho, awa py mokōi jumu'eha ta namō.

18 Ma'e ke u'u uī rahā, Jesu pandu:

—Ko apandu katu pehē pe. Pehē ngi har peteī ihē rehe ihē ruwajan ta ke muhyk ta werur. Muhyk ta ame'ē ko ihē namō u'u uī apo — aja jumu'eha ta pe.

19 Ame'ē rehe hendu rahā, a'eta pyai. Peteī teī pandu ipe:

—Mā! Ihē ke ame'ē my? — aja upa pandu ipe.

Aja pame katu te upa jumu'eha ta pandu.

20 Jesu pandu:

—Awa py mokōi hetaha pehē. Pehē ngi har peteī ihē rehe amō ta ke muhyk ta werur. Ita rekūi pe ihē namō mbeju ke munde, ma'e rykwer pe. Ame'ē riki ihē rehe amō ta ke muhyk ta werur.

21 Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Myja ihē amanō ta my? Kuja. Tupā je'ēha rehe panduha ihī, aja amanō ta. Aja uhyk ta. Ihē ruwajan ta ke ihē rehe muhyk ta werur. Mā! Ame'ē ke pyrara te hū aja ixo ta. A'erehe imāi pusu ngi u'ar ym rahā, katu ta tipe — aja Jesu pandu.

Jesu rete ame'ē ke. Huwy ame'ē ke tī.

(Matéu 26.26-30; Ruk 22.15-20; 1 Korin 11.23-25)

22 Ma'e ke u'u rahā, mbeju ke Jesu pyhyk. Pe, Tupā pe pandu:

—Ne jō riki katu te me'ē ke. Jande mi'u jande pe nde eremuwyr katu — aja. Pe, ame'ē ke mopok. Jumu'eha ta pe me'ē me'ē. Pandu:

—Pe'u! Kome'ē ihē rete — aja Jesu.

23 Ita rekūi ra'yr ke Jesu pyhyk. Ma'eywa rykwer ita rekūi ra'yr pe ihī, uwa rykwer ke. Tupā pe pandu tī:

—Ne jō riki katu te me'ē ke. Jande mi'u jande pe nde eremuwyr katu — aja. Pe, jumu'eha ta pe me'ē me'ē tī. Johu u'u.

24 A'e pandu:

—Kome'ē ihē ruwy. Upa ngā rehe ihē ruwy uhem ta, a'erehe Tupā pandu ta: “Ihē ra'yr rehe amō jurujar katu rahā, ame'ē ke ihē amuhā katu ta” aja ngā pe pandu ta.

25 Ko apandu katu pehē pe. Uwa rykwer ihē a'u ym ta tī. Kapitā keruhū te aja ihē ke ihē pái keruhū mu'am ta kŷ. Arahā jō pyahu ame'ē ke pehē namō a'u ta kŷ tī — aja Jesu pandu.

26 Upa u'u rahā, Tupā rehe har jyngar. A'engi uhem oho. Oriwéi ywy'ā koty a'eta oho.

Petu te'e pandu ta, ame'ē ke Jesu mujekwa

(Matéu 26.31-35; Ruk 22.31-34; Juā 13.36-38)

27 Jumu'eha ta pe Jesu pandu:

—Ihē ke upa pehijar ta. Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī.

“Arapuharan ta usakiha ke Tupā jukwa ta.

Aja rahā, upa arapuharan ta uhāi ta oho” aja amō mupinin.

—(Aja ta pehē ke tī. Amō ta ihē ke jukwa rahā, upa pehē pehāi ta peho tī.)

28 A'engi ihē akwera katu ahem rahā, Ngariréi ywy pe ihē aho py ta — aja Jesu pandu.

²⁹ Petu pandu:

—Nde ke ihē ahijar ym te ta. Upa amō ta ujan ta oho nengi. Ihē anī ta. Nde namō apyta ta kŷ — aja riki.

³⁰ Pe, Jesu pandu:

—Petu! Ko apandu katu nde pe. Kome'ē pytun, sapukái mokōihar je'ē ym rahā, kuja te'e nde erepandu ta: “Jesu rehe har akwa ym ihē” aja nde erepandu ta. Aja mahapyrihar te'e nde erepandu ta — aja ipe.

³¹ Anī. I'ar koty te we hātā Petu pandu:

—Anī. Aja apandu ym te ta. Nde namō ihē ke amō ta jukwa rahā: “Nde rehe har ihē akwa ym” aja apandu ym te ta — aja ipe.

Petu pandu aja upa jumu'eha ta pandu pandu tī.

Ngese renda ke

(Matéu 26.36-46; Ruk 22.39-46)

³² Ajame'ē ke amō renda pe a'eta oho, Ngese renda pe. Jumu'eha ta pe Jesu pandu:

—Se pewapyk we rī. Tupā namō ihē apandu ta aho — aja.

³³ Pe, iākā koty we Petu ke Jesu raho. Tian ke raho tī. Juā ke raho tī. Ame'ē mahapyr jō raho. Pe, Jesu pyai te hū. Māte hū ukwaha.

³⁴ Mahapyrihar ta pe pandu:

—Apyai te hū ihē! Amanō aja ihē apyaiha tī. Se pepyta we rī. Pesak katu pexo. (Aja rahā, amō uhyk ym ta jande rehe) — aja Jesu.

³⁵⁻³⁶ A'engi jeje Jesu oho we. Ipxi'a pe u'ar te'e oup. Aja Tupā namō pandu:

—Papa! Ihē apyarahaha uhyk tate, ihē rehe. Nde ereputar rahā, ame'ē ngi ihē ke nde eremuhem katu, aja akwa katu. Upa katu te ma'e ke nde erema'ema'e katu. A'erehe pyarahaha ngi emuhem katu ihē ke. Anī rahā, ihē py'ahu te'e ahendu katu ta. Nde ereputar ame'ē ke ihē ama'ema'e ta kŷ — aja Tupā pe Jesu pandu.

³⁷ A'engi mahapyrihar ta koty jywyr oho. Uhyk rahā, mahapyrihar ta rehe usak. Ukwer riki. Mupak rahā, Petu pe pandu:

—Simā! Mā! Nde ereker ereju. Nde eresak ym we rī.

³⁸ Peker ym we rī. Tupā namō pepandu! Aja rahā, pejurujar katuha ke amō ta manga rahā, pehijar ym ta. Ihē namō nde erepyta tar katu te. Anī. Nde riki pitu te'e — aja Jesu.

³⁹ Pe, Jesu oho we tī. Tupā namō pandu tī:

—Papa! Ihē apyarahaha ngi emuhem ihē ke. Anī rahā, ihē py'ahu te'e ahendu katu ta. Nde ereputar ame'ē ke ihē ama'e ta — aja Jesu pandu tī.

⁴⁰ Pe, jywyr tī. Mahapyr jumu'eha ta rehe uhyk tī. Ukwer ou tī. Pyhŷi te hū. Upak rahā, je'ēha ke uhem ym.

⁴¹ Jesu oho we tī. Pe, jywyr tī. Mahapyrihar ta koty jywyr rahā, a'eta ukwer ou tī. A'e pandu:

—Mā! Peker peju tī. Peputu'u peju tī. A'ewan pekeriha. Pesarahā! Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta ke ihē rehe amō muhyk ta werur. Ame'ē angaha ke rehe uhyk apo 'y.

⁴² Pepu'am! Jahorahā! Pesarahā! Ihē ruwajan ta ke ihē rehe muhyk ta werur ame'ē ke petur ixo — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

Jesu ke ngā pyhyk

(Matéu 26.47-56; Ruk 22.47-53; Juā 18.3-12)

⁴³ A'e pandu u'am rahā, Jun uhyk uwyr ehe. Awa py mokōi jumu'eha ta ngi har petēi a'e. Jun namō heta ngā uhyk. Kyse puku namō ngā uwyr. Tamarā namō uwyr tī. Ame'ē ta ke Jesu koty pa'ihu ta mondo. Moise je'ēha mu'e ame'ē ta mondo tī. Jundéu awa tamūi ta mondo tī.

44 Ngã pe Jun pandu ramõ:

—Kuja Jesu ke pekwa ta. Huwa ke ihẽ apyter, ame'ẽ riki Jesu. Pahar pepyhyk a'e ke. Pesak katu peraho — aja Jun pandu.

45 Pe, Jun uhyk rahã, pahar Jesu koty oho. Pandu ipe:

—Sa'e! — aja Jesu pe.

Pe, huwa ke pyter.

46 Pe, Jesu ke ngã pyhyk. Hãtã pyhyk.

47 Pe, amõ a'ep ixo. Ame'ẽ riki kyse puku jo'ok. Pe, pa'i keruhũma'e miasu ke nupã. Inambi ke mopok ingi, kyse puku pe.

48 Ngã pe Jesu pandu:

—Kyse puku namõ pejur, tamarã namõ. Aja ma'e mukanĩha ke amõ ta pyhyk. Mã! Aja ihẽ ke pepyhyk pejur tĩ. Aja ym ta tipe rahã, katu.

49 Pesarahã! Kwehe we amõ amõ wera rahã, Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ pe ihẽ amu'e ai. Pehẽ pyter pe axo. Amõ amõ ku'ẽ rahã we, ihẽ amu'e ai tĩ. Amõ ku'ẽ rahã we, aja tĩ. Amu'e ai tĩ. Arahã pepyhyk ym ihẽ ke. Anĩ. Apo ihẽ ke pepyhyk. Tupã je'ẽha rehe panduha ihĩ. Aja uhyk apo 'y. Aja ihẽ ke pepyhyk apo tĩ. Mukanĩha aja ihẽ ke pepyhyk pejur tĩ — aja Jesu pandu.

50 Pe, Jesu ke upa katu te jumu'eha ta hijar oho. Ujan riki oho ingi.

Jawe te'e ujan oho ame'ẽ ke

51 Jesu ke ngã raho rahã, haikwer rupi amõ sawa'e wan oho ixo. Pan tuwyr pe jõ hete rupi jupukek oho ixo. Pe, amõ ta pyhyk a'e ke.

52 Anĩ. Pan tuwyr ombor oho. Jawe te'e ujan oho.

Ngã panduha renda pe Jesu ke amõ ta raho

(Matéu 26.57-68; Ruk 22.54-55; Ruk 22.63-71; Juã 18.13-14; Juã 18.19-24)

53 Jundéu awa tama'e pa'i keruhũ rok pe Jesu ke amõ ta raho. A'ep upa pa'ihu ta jy'ar uĩ. Upa jundéu awa tamũi ta aja tĩ. Jy'ar uĩ tĩ. Upa Moise je'ẽha mu'e ame'ẽ ta aja tĩ. Jy'ar uĩ tĩ. Pa'ihu ta namõ jy'ar uĩ tĩ.

54 Paite we Jesu raikwer rupi Petu tur ixo. Pe, pa'i keruhũ rok pe uhyk, soroka pe. Pa'i keruhũma'e parakyha ta namõ Petu wapyk uĩ. Tata rake jumaku uĩ.

55 Pa'ihu ta ma'e usakiha ke kekar kekar tipe. Ma'e ka'u te'eha ke Jesu ma'e, ame'ẽ rehe usak ame'ẽ ta ke kekar tipe. Johu jy'ar ame'ẽ ta rupi kekar kekar tipe. Anĩ. Mahem ym riki. Mahem rahã: “Nde katu ym. Nde eremanõ ta me'ẽ te'e” aja Jesu pe pandu ta tipe. Anĩ. Mahem ym.

56 Amõ amõ pu'am. Te'e pandu, Jesu rehe har. Te'eha juja ym, a'erehe marã ka ym Jesu pe pandu: “Nde katu ym. Nde eremanõ ta me'ẽ te'e” aja.

57 Pe, amõ sawa'e ta pu'am. Jesu rehe har te'e pandu.

58 Kuja:

—Kwehe Jesu pandu ame'ẽ ke rehe jahendu: “Kome'ẽ Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ ke sawa'e ta mujã. Ihẽ amai ta. Mokõi aker rahã, amõ ke ihẽ amujã ta. Ame'ẽ ke sawa'e mujã ym ame'ẽ ke. Ipo pe te'e mujã ym ame'ẽ ke” — aja jahendu.

59 Ame'ẽ sawa'e ta panduha juja ym tĩ.

60 Pe, pa'i keruhũ pu'am. Heta ame'ẽ ta pyter pe pu'am. Jesu pe pandu:

—Nde rehe har amõ ta je'ẽ je'ẽ hũ. Nde erepandu ym ta my? — aja ipe.

61 Pandu ym riki Jesu. Pe, pa'i keruhũ pandu tĩ:

—Kirisutu nde my? Kapitã keruhũ aja Tupã mu'am ame'ẽ ke nde my? Ngã pandu: “Nde riki katu te me'ẽ ke” aja Tupã pe. Ame'ẽ ra'yr nde my tĩ? — aja Jesu pe.

⁶² —A'e tŷ. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Tupā pyrātā te hū ame'ē ke a'e. Hake ihē awapyk ta aī. Ame'ē rehe pehē johu pesak ta kŷ. Ywa takāxiha 'ar pe ihē apyrū ta ajur. Ame'ē rehe pehē johu pesak ta kŷ tī — aja Jesu pandu. ("Tupā rake" aja Jesu pandu rahā: "Tupā a'e tī" aja mujekwa.)

⁶³⁻⁶⁴ Jesu pandu ame'ē ke rehe hendu rahā, pa'i keruhū parahy ehe. A'erehe ima'e mundeha ke musak. (Aja rahā, Tupā parahy tī, aja mujekwa naī.)

—Mā! Pehē johu pehendu riki. Peme'ē riki Tupā aja jupe. Katu ym aja. Peme'ē rehe har amō ta pandu ame'ē ke japutar ym apo. Myja pekwa my? — aja pa'i keruhū pandu.

A'ep johu jy'ar ame'ē ta pandu:

—Katu ym riki a'e. Manō ta me'ē te'e — aja.

⁶⁵ A'engi amō ta tymū ehe. Pan pe eha ke jupyk. Pe, hātā ipo pe huwa ke nupā. Pandu ipe:

—Awa nde ruwa nupā my? — aja Jesu pe.

Hukwen harōha ta aja tī. Huwa ke nupā tī. Aja mahy Jesu ke.

Jesu rehe har Petu te'e pandu

(Matéu 26.69-75; Ruk 22.56-62; Juā 18.15-18; Juā 18.25-27)

⁶⁶ Soroka pe Petu ihī tī. Arahā pa'i keruhūma'e parakyha uhyk uwyr ehe.

⁶⁷ Petu rehe usak. Jumaku uī a'e. Kūjā usak katu ehe. Pe, pandu ipe:

—Jesu namō nde erexo ame'ē ke nde. Jesu Nasare ok ta pe har — aja Petu pe.

⁶⁸ Petu pandu:

—Anī. Ihē akwa ym ehe har. Nde erepandu ame'ē ke akwa ym ihē — aja ipe.

Pe, hukwen rake oho. Arahā sapukái je'ē.

⁶⁹ Kūjā usak ehe tī. A'ep ixo ame'ē ta pe pandu:

—Peme'ē riki amō tī. Jumu'eha ta ngi har amō tī — aja.

⁷⁰ Petu te'e tī:

—Anī. Aja ym ihē — aja pandu te'e.

I'i atu rahā, a'ep i'āi ame'ē ta pandu tī:

—Jetehar te ke. Jumu'eha ta ngi har nde tī. Ngariréi wyw pe har je'ēha aja nde ereje'ēha, a'erehe inamō nde erexo aja jakwa — aja Petu pe.

⁷¹ Pe, Petu kua tī:

—Jetehar te ke pehē pe apandu katu. Ihē akwa ym te ehe har. Jetehar te ke apandu ym rahā, mā peja ihē ke Tupā mahy — aja te'e pandu.

⁷² Pejot sapukái je'ē, mokōihar ame'ē. Pe, Jesu je'ēha ke Petu ukwa ukwa u'am: "Sapukái mokōihar je'ē ym rahā we, mahapyr nde erepandu ta: 'Jesu rehe har ihē akwa ym' aja nde erepandu ta." Ame'ē ke Petu ukwa ukwa u'am. Te'e pandu ramō aja Petu ukwa katu, a'erehe jixi'u hū a'e.

15

Pirat ruwa koty Jesu pu'am ame'ē rehe har

(Matéu 27.1-2; Matéu 27.11-14; Ruk 23.1-5; Juā 18.28-38)

¹ Pytuniwe te rahā, jundéu awa tama'e pa'ihu ta pandu pandu a'eta jupe. Jundéu awa tamūi ta namō pandu pandu tī. Moise je'ēha mu'e ame'ē ta namō pandu pandu tī. Amō sawa'e ukwa katu ame'ē ta namō pandu pandu tī. Johu ame'ē ta pandu pandu a'eta jupe uī:

—Homā awa tama'e kapitā pe Jesu ke jaraho. A'e riki jukwaha ke pandu ta — aja.

Pe, Jesu po apyr ipixi'a koty pukwar. Pe, kapitā pe raho. Her Pirat.

² Jesu pe Pirat pandu:

—Jundéu awa tama'e kapitā keruhū nde my? — aja.

—A'e t̄y — aja Jesu.

³ Pa'ihu ta te'e je'ē je'ē hū:

—Ma'e ka'u te'e ha ke peme'ē ma'ema'e hū — aja Pirat pe.

⁴ A'erehe ame'ē rehe har Jesu pe Pirat pandu t̄i:

—Mā! Māte nde rehe har ngā je'ē ha ke. Nde juehe har nde erepandu ym ta my? — aja ipe.

⁵ Anī. Jesu pandu ym te ipe t̄i. A'erehe Pirat jeje ipy'a pe ukwa ukwa u'am:

—Mā! Ma'ewā je'ē ym my? — aja ipy'a pe.

“Jesu ke pejukwa” aja Pirat pandu

(Matéu 27.15-26; Ruk 23.13-25; Juā 18.39-19.16)

⁶ Pasuko 'ar rahā, ngā mi'u ke jundéu awa ta matyr. Arahā pame katu te kyndaha ngi petei sawa'e ke Pirat muhem ta. Te'e poir. Ngā pandu ame'ē sawa'e ke poir.

⁷ Arahā kyndaha pe amō sawa'e ixo. Her Mahamba. Homa awa tama'e kapitāma'e sonda ta namō jumai. Ame'ē ta namō ixo, kyndaha pe. Amukwehe kapitāma'e sonda ta namō jumai rahā, amō sawa'e ke Mahamba jukwa. (A'erehe kyndaha pe ixo.)

⁸ Pirat rehe ngā uhyk. Pandu ipe:

—Kome'ē wera rahā, kyndaha ngi sawa'e ke nde eremuhem. Kome'ē wera rahā pame katu te nde erepoir. Aja sawa'e ke epoir emondo apo t̄i — aja Pirat pe.

⁹⁻¹⁰ Jesu rehe hetaha ta ipy'a katu aja pa'ihu ta ukwa. A'erehe Jesu rehe jundéu awa tama'e kapitā ta jyty'ym aja Pirat ukwa katu t̄i. A'erehe Jesu ke pa'ihu ta werur ipe, aja Pirat ukwa katu t̄i. A'erehe Pirat pandu:

—Awa peputar my? Jundéu awa tama'e kapitā keruhū ke ihē apoir te'e ta my? — aja a'eta pe.

¹¹ Anī. Ngā ke pa'ihu ta muparahy. Aja muka'u te'e ngā ke. Ngā pe pandu:

—“Mahamba ke te'e emuhem” aja Pirat pe peme'u — aja pa'ihu ta pandu.

A'erehe ngā pandu:

—Mahamba ke te'e emuhem — aja.

¹² Ngā pe Pirat pandu t̄i:

—Jundéu awa tama'e kapitā keruhū aja Jesu rehe har amō ta pandu. Myja ihē ama'e ta my? — aja.

¹³ Hātā ngā pukái:

—Myra ngā mupia ame'ē ke rehe ejukwa — aja ngā pukái.

¹⁴ —Ma'erehe my? Ma'e ka'u te'e ha ke a'e ma'e ym te. Jukwa rahā, katu ym — aja Pirat.

Anī. I'ar koty te we ngā pukái hū:

—Myra ngā mupia ame'ē ke rehe ejukwa — aja riki.

¹⁵ Hetaha ta ke Pirat muhury tar katu. A'erehe kyndaha ngi Mahamba ke te'e muhem. Pe, sonda ta pe Pirat pandu:

—Jesu ke pepirok — aja.

(Pirok rahā, jukwa ta ame'ē ke a'e, aja mujekwa katu.) Upa Jesu ke sonda ta pirok rahā, ame'ē sonda ta pe Pirat me'ē. Ame'ē ta myra ngā mupia ame'ē ke rehe jukwa ta raho.

Jesu rehe sonda ta puka puka hū

(Matéu 27.27-31; Juā 19.2-3)

¹⁶ Homa awa tama'e kapitā rok wyr pe Jesu ke sonda ta raho, ma'e renda pe, pereto renda pe. Sonda ta pyta we ame'ē ta pe pukái t̄i.

—Pejur — aja.

17 Pan pytangwer ame'ë ke pe Jesu ke pukek. (Kapitã keruhũma'e aja saka pan pytangwer.) Iãkã rehe har moĩ ehe tĩ. (Kapitã keruhũma'e aja saka tĩ.) Ame'ë iãkã rehe har sonda ta japekã rãkã ke te'e mujã. Ame'ë ke moĩ ehe.

18 Pe, puka puka hũ ehe.

—Nde katu. Jundéu awa tama'e kapitã keruhũ nde — aja sonda ta puka puka hũ ehe.

19 U'ywa aja me'ë pe iãkã ke nupã, japekã rãkã 'ar pe. (Aja mahy.) Tymũ ehe tĩ. (Aja rahã, jaxer ai ame'ë ke a'e aja mujekwa naĩ.) Ipyñarã pe sonda ta wapyk tĩ. (Aja rahã, sawa'e katu te ame'ë ke kohĩ, a'erehe hendu katu ehe aja mujekwaha naĩ.) Pe, pandu:

—Nde katu te — aja sonda ta puka puka hũ ehe.

20 Upa puka puka hũ ehe rahã, pan pytangwer jo'ok ingi, Jesu ngi. Ima'e mundeha mujywywyr ipe. Pe, myra ngã mupia ame'ë ke rehe jukwa raho.

*Myra ngã mupia ame'ë ke rehe Jesu ke amõ ta jukwa
(Matéu 27.32-44; Ruk 23.26-43; Juã 19.17-27)*

21 Jukwaha renda koty ngã raho reko rahã, amõ sawa'e wata oho ixo tĩ. Her Simã. Syre ok ta pe har ke a'e. Mokõĩ ta'yr ipe. Ta'yr rer Arexan. Amõ Hu. Amõ renda ngi hók pe Simã jywywyr ixo. Arahã sonda ta pandu ipe:

—Kome'ë myra ngã mupia ame'ë ke eraho, Jesuma'e ke — aja ipe.

Pe, Simã jixi'y 'ar pe moĩ.

22 Pe, Ngóu renda pe Jesu ke muhyk raho. Ame'ë renda pe usak rahã, awa ãkã kangwer 'ã aja saka.

23 A'ep kawĩ namõ mi puhã mupara. Ame'ë puhã ahyha ke muputu'u we ta. Ame'ë kawĩ Jesu pe me'ë ta tipe. Anĩ. U'u ym a'e.

24 Pe, myra ngã mupia ame'ë ke rehe Jesu ke sonda ta mujar mu'am. (Itapywa pe mujar mu'am.) Pe, ima'e mundeha ke sonda ta pyhyk pyhyk raho. Ita pinim ra'yr ke sonda ta ombor ixo. Awa ombor, pe, pinĩha i'ar koty te we u'ar rahã, a'e riki mundeha ke pyhyk. Aja Jesuma'e mundeha ke sonda ta pyhyk pyhyk raho.

25 Warahy uhemihã koty ywa ku'a tate rahã, myra ngã mupia ame'ë ke rehe Jesu ke sonda ta mujar mu'am.

26 Ma'erehe Jesu ke jukwa my, ame'ë ngã ukwaha ke iãkã 'ar koty Pirat mupinim. Kuja:

“Jundéu awa tama'e kapitã keruhũ kome'ë” aja mupinim.

27 Ame'ë renda pe mokõĩ ma'e mukanĩha ta ke sonda ta mujar mu'am tĩ, myra ngã mupia ame'ë ke rehe. Ko Jesu jywa katu koty peteĩ. Amõ ijywa'ĩ koty mujar mu'am.

28 Yman Tupã je'ëha ke amõ mupinim. Aja uhyk apo 'y. Kuja:

“Ma'e ka'u te'ëha ke ma'ema'e, ame'ë ke ngã mupyrara. Ame'ë ta namõ a'e ke ngã mupyrara ta tĩ” aja amõ mupinim.

29 A'ep wata ame'ë ta puka puka hũ ehe. Iãkã ke ngã mukatak katak hũ ipe tĩ, aja puka puka hũ ehe. Pandu tĩ:

—Mã! Nde erepandu: “Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ upa ihẽ amai ta. Pe, mokõĩ aker rahã, amõ amujã ta” aja nde erepandu.

30 Pengi ejujo'ok ewyjy! Myra ngã mupia ame'ë ngi ewyjy ejur! Aja rahã, nde eremanõ ym ta! — aja ngã puka puka hũ ehe.

31 Aja jundéu awa tama'e pa'ihu ta puka puka hũ ehe tĩ. Moise je'ëha mu'e ame'ë ta aja tĩ. Puka puka hũ ehe tĩ. Upa ame'ë ta pandu pandu a'eta jupe:

—Mã! Amõ ta ke a'e mukatu hũ. (A'erehe manõ ym.) Apo jumumanõ ym juehe.

³² A'e Kirisutu rahā, myra ngā mupia ame'ē ngi ewyjyrahā! Tupā mu'am ame'ē ke Kirisutu. A'e riki jundéu awa tama'e kapitā keruhū rahā, ewyjyrahā! Aja rahā, jajurujar katu ta ehe — aja pa'ihu ta puka puka hū ehe tī.

Myra ngā mupia ame'ē ke rehe amō mokōi sawa'e ta jixiko u'am tī. Ngā aja ame'ē ta puka puka hū ehe tī.

Jesu manō ame'ē rehe har

(Matéu 27.45-56; Ruk 23.44-49; Juā 19.28-30)

³³ Warahy jandar rahā, ame'ē wyy rupi pytun oho. Warahy uwe riki. Aja te'e warahy ywa ku'ap ihon.

³⁴ Warahy ywa ku'a ihon rahā, hātā Jesu pandu:

—Eroi! Eroi! Rema samatani? — aja.

Ame'ē jundéu awa ta je'ēha kuja riki:

—Tupā! Tupā! Ma'erehe ihē ke nde erehijar my? — aja.

³⁵ Ame'ē je'ēha rehe a'ep ixo ame'ē ta hendu rahā, amō koty ukwa. A'erehe pandu:

—Pehendurahā! Eri pe pukái — aja ukwaha nāi. (Ymanihar Tupā je'ēha pandu ame'ē ke Eri.)

(Anī. Eri pe pukái ym.)

³⁶ Pe, amō ujan oho. Mandeju aja me'ē namō ma'e rykwer mupyta, kawī iro ym te ame'ē ke. Wina aja me'ē rykwer ke. Ame'ē ke myra rehe pukwar, pe, Jesu pe me'ē. Juru rehe mujar. Amō pandu:

—Anī we rī. Eharō we. Jasarahā! Myra ngā mupia ame'ē ngi Eri jo'ok ta uwyr my. Jasak ta — aja.

³⁷ Jesu ahem hū. Pe, manō.

³⁸ Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe pan rātā ke te'e hukwen ke kynda mu'am. Ame'ē ihī. Ame'ē riki ywate ngi owok riki. Iwyr rehe owokiha upa uhyk oho. (Aja rahā, Tupā koty ohoha katu apo aja mujekwa katu.)

³⁹ Amō sonda tama'e kapitā myra ngā mupia ame'ē koty i'āi. Jesu ahem hū, pe, manō. Myja manō my. Ame'ē rehe usak. A'erehe pandu:

—Jetehar te ke. Tupā ra'yr te peme'ē sawa'e — aja.

⁴⁰⁻⁴¹ Amukwehe Jerusarē ok ta hū pe heta kūjā ta Jesu namō uhyk uwyr. Paite ngi ame'ē ta Jesu rehe usak u'am, myra ngā mupia ame'ē ke rehe. Ko Mari usak u'am. Mandare ok ta ngi ame'ē. A'erehe Mari Mandare aja her. Amō kūjā Sarome. Amō Mari usak u'am tī. Ame'ē Jose māi. Tian māi tī. Ame'ē Tian sawa'e pyahu aja her tī. Amukwehe Ngariréi wyy pe Jesu wata ixo rahā, ame'ē kūjā ta inamō wata tī. Amō heta kūjā ta inamō wata tī. Arahā Jesu ta namō ma'e ke a'eta ma'ema'e katu tī.

Jesu rete ke mou ame'ē rehe har

(Matéu 27.57-61; Ruk 23.50-56; Juā 19.38-42)

⁴² Pytun tate apo. Ngā mi'u matyr, ame'ē weraha tate upa aha oho. Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar uhyk tate. Ame'ē wera rahā, jundéu awa ta putu'u ta. (Paraky ym te ta.) Pe, amō sawa'e ixo. Her Jose. Arimatéi ok ta pe har ke a'e.

⁴³ Sawa'e katu ame'ē ke a'e, aja jundéu awa tamūi ta ukwa. Jesu kapitā keruhū te aja Tupā mu'am ta, ame'ē rehe Jose harō katu tī. A'erehe Tupā koty ipy'a ke a'e muruwak. Ame'ē Jose ipy'ahu, pe, Pirat rehe uhyk. Pandu ipe:

—Jesu rete ke ihē aputar. Amou ta araho — aja Jose.

⁴⁴ Pirat pandu jupe: “Mā! Manō te apo my?” aja jupe. A'erehe miasu pe pandu:

—Sonda tama'e kapitā ke emuhyk se — aja.
 Sonda tama'e kapitā uhyk rahā, Pirat pandu ipe:
 —Jesu manō apo my'y? — aja ipe.

⁴⁵ —Manō riki 'y — aja kapitā.

⁴⁶ Jesu rete ke Pirat me'ē, Jose pe. Jose oho ingi. Pe, Jesu rete ke muju werur, myra ngā mupia ame'ē ngi. Muhepyha renda ngi pan tuwyr katu ame'ē ke jo'ok. Ame'ē pe Jesu rete ke pukek. Pe, itakwar keruhū pe hete ke mou. Ita rupi hokwar keruhū pykūi, ame'ē rupi mou. Pe, hukwen ke itahu pe Jose kynda. Mujere kynda.

⁴⁷ Kūjā ta mouha rehe usak u'am. Ko Mari usak u'am. Ame'ē Mari Mandare. Amō Mari usak u'am tī. Ame'ē Jose māi.

16

Jesu kwera katu uhem ame'ē rehe har
(Matéu 28.1-8; Ruk 24.1-12; Juā 20.1-10)

¹ Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar upa rahā, puhā pihe ame'ē ke Mari Mandare jo'ok oho. Sarome oho inamō tī. Amō Mari oho inamō tī. Ame'ē Tian māi. Puhā pihe ame'ē namō Jesu rete ke mupihe ta. Aja te'eha jundéu awa ta ma'eha.

² Pe, nomin pytuniwe rahā, itakwar keruhū koty kūjā ta oho. Warahy uhem ramō te mi rahā, oho.

³ Kwehe hukwen ke itahu pe amō kynda. A'erehe kūjā ta oho ixo rahā, pandu pandu a'eta jupe:

—Awa jande pe ame'ē itahu ke mujere jo'ok ta my? — aja a'eta jupe.

⁴ Uhyk rahā, usak katu rahā, kyndaha ke hukwen rake tūi. Itahu te kyndaha ke.

⁵ Pe, itakwar keruhū pe ixo rahā, Tupā je'ēha rahoha rehe kūjā ta usak. Sawa'e wan aja usak. Kūjā ta jywa katu koty wapyk uī. Kamixa puku namō ixo. Ima'e ke ituwyr te! Pe, kūjā ta jumukahem ingi!

⁶ Kūjā ta pe pandu:

—Pejumukahem ym ihē ngi. Jesu rete ke pekekar pexo. Nasare ok ta pe har a'e. Myra ngā mupia ame'ē ke rehe manō a'e. Anī. Se nixói te a'e. Kwera katu uhem riki. Pesarahā! Mouha renda ke te'e ko. Nixói te Jesu se.

⁷ Apo peho. Jumu'eha ta pe pepandu peho. Petu pe pepandu tī. Ngariréi ywy pe pehē ndutar koty Jesu oho ta. A'ep pehē johu pesak ta ehe. Aja kwehe pehē pe pandu: “Ngariréi ywy pe ihē aho py ta kŷ” aja johu pehē pe Jesu pandu — aja kūjā ta pe pandu.

⁸ A'erehe itakwar keruhū ngi kūjā ta uhem oho. Ujan oho ingi. Ryrýi riki. Kyje! Mukahem tī. A'erehe ujan oho. Kyje hū, a'erehe amō ta pe pandu ym.

Jesu rehe Mari usak ame'ē rehe har
(Matéu 28.9-10; Juā 20.11-18)

⁹ [Nomin pytuniwe te rahā, Jesu kwera katu uhem. Mari Mandare pe jumujesak py. Amukwehe te ame'ē Mari py'a ngi ājā ta ke Jesu muhem mondo. Kuja ājā hetaha. Awa po wajar mokōi hetaha muhem mondo ingi.

¹⁰ Upa Jesu rehe usak rahā, jumu'eha ta pe Mari pandu oho. Ame'ē ta pyai. Jixi'u tī. (Kweraha ukwa ym we rī, a'erehe pyai we rī. Jixi'u we rī.)

¹¹ Ame'ē ta pe pandu:

—Jesu kwera katu uhem! Ihē asak ehe — aja Mari.
 Anī. Mari je'ēha rehe ame'ē ta jurujar ym.

Jesu rehe mokōi jumu'eha ta usak ame'ē rehe har

(Ruk 24.13-35)

¹² Ajame'ē ke Jerusarē ok ta ngi mokōi sawa'e ta wata oho ixo rahā, Jesu uhyk uwyr a'eta rehe. A'eta usak ehe rahā, amō koty saka, a'erehe usak py rahā, Jesu ke ukwa ym.

¹³ Pe, ukwa katu rahā, amō ta rehe ame'ē mokōi sawa'e ta jywyr oho. Pandu:

—Jesu kwera katu riki! Jande jasad ehe! — aja riki mokōi sawa'e ta pandu. Anī. Ame'ē je'ēha rehe jumu'eha ta jurujar ym tī.

Awa py peteī jumu'eha ta pe Jesu jumujesak

(Matēu 28.16-20; Ruk 24.36-49; Juā 20.19-23; At 1.6-8)

¹⁴ I'i atu rahā, awa py peteī jumu'eha ta rehe Jesu uhyk uwyr 'y. Ame'ē ta ma'e ke u'u uī. Jesu rehe a'eta usak. Jesu pandu a'eta pe:

—Mā! Pejurujar ym riki amō ta je'ēha rehe. Ihē akwera katu rahā, amō ta ihē rehe usak. Ame'ē ta je'ēha rehe pejurujar ym. Mā! Katu ym aja. Jumen jurupy hātā, aja pehē. Pehendu tar ym — aja jumu'eha ta pe pandu.

¹⁵⁻¹⁶ Jesu pandu tī:

—Upa kome'ē ywy keruhū pe har ta pe myrandu katu ke pepandu pandu peho. Ihē rehe amō jurujar katu. Pe, ame'ē ke amō mujahuk. (Aja rahā, ihē kotyhar ke, aja mujekwa.) Ihē rehe jurujar katu ame'ē ke Tupā muhā katu ta. Ame'ē myrandu katu ke pepandu pandu peho. Amō jurujar katu ehe rahā, Tupā muhā katu ta. Amō jurujar ym rahā, ame'ē ke Tupā mupyrara ta.

¹⁷ Ihē rehe jurujar katu ame'ē ta ma'e ke ma'ema'e ta. Pyrātā te ha ke Tupā muwyr, ame'ē namō ma'e ke ma'ema'e ta. Marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke ma'ema'e katu ta. Aja rahā, Tupā inamō ixo, aja mujekwa ta ngā pe. Ko ihē je'ēha rupi ājā ta ke muhem ta mondo. Amō koty koty awa ta je'ēha ke pandu ta tī.

¹⁸ Pe, mbói ahy hū ame'ē ke pyhyk tar ym ha rupi pyhyk rahā, mbói jukwa ym ta. Ma'e ahy ame'ē rykwer ke putar ym ha rupi u'u rahā, manō ym ta tī. Ma'e ahy ixo ame'ē ta ākā rehe ipo mujar. Aja rahā, katu ta oho ipe — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu katu.

Ywa pe Jesu ke Tupā mujywy raho

(Ruk 24.50-53; At 1.9-11)

¹⁹ Jesu riki jandema'e sawa'e te. Jumu'eha ta pe upa pandu rahā, ywa pe Jesu ke Tupā mujywy raho. Hake wapyk oho. (Aja rahā, katu te ame'ē ke a'e, aja a'e mujekwa katu.)

²⁰ Ajame'ē ke upa katu te awa ta renda rupi jumu'eha ta pandu pandu oho. Tupā je'ēha ke pandu pandu raho. Ame'ē ta je'ēha ke jete har te ke, aja jandema'e sawa'e te mujekwa. Jumu'eha ta pe pyrātā te ha ke muwyr. A'erehe marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke jumu'eha ta ma'ema'e katu. Aja je'ēha riki jete har te ke aja mujekwa katu ngā pe.]

Upa.

Jesu rehe har Ruk mupinim

Ruk kome'ë paper ke mupinim. Jesu rehe har a'e mupinim. Kome'ë ywy keruhû pe Jesu ixo rahâ, ma'e a'e ma'ema'e ixo, ame'ë rehe har Ruk mupinim.

Jesu rehe har Ruk mupinim

¹ Teo! Nde riki katu me'ë ke. Ko paper pinim nde pe ihë amondo axo. Ihë Ruk. Jumu'eha ta namō Jesu ixo rahâ, a'e ma'ema'e, ame'ë ke rehe ngâ usak. Ame'ë rehe har amō ta mupinim, aja nde erekwa katu. Myrandu rehe hendu ame'ë ke upa amō mupinim katu.

² Jesu ma'ema'eha rehe usak py, ame'ë ta pandu pandu jande pe. Ame'ë ta riki myrandu katu ke pandu pandu raho tî. Ame'ë ke amō ta hendu. Pe, ame'ë ke amō ta mupinim.

³ Ihë aja tî. Jesu ma'ema'eha rehe har amō ta pandu py. Ame'ë ta rehe ihë ahendu katu te tî. A'erehe nde pe ihë amupinim rahâ, jetehar te ke aja nde erekwa katu. Ma'e ke Jesu ma'e py, ame'ë ke ihë amupinim aî. A'engi mokōihar a'e ma'e, ame'ë ke ihë amupinim aî tî. A'engi mahapyrihar a'e ma'e, ame'ë ke amupinim aî tî. A'engi aja te'e a'e ma'ema'e ixo ame'ë ke ihë amupinim aî tî.

⁴ Ko nde pe ihë amupinim aî, a'erehe nde erekwa katu te ta. Nde ke amō mu'e mu'e katu, ame'ë rehe har nde erekwa katu te ta tî. Jetehar te ke aja nde erekwa katu te ta tî.

“Juâ u'ar ta kÿ” aja Tupã je'ëha rahoha pandu

⁵ Ero riki jundéi ywy pe har tama'e kapitã rahâ, amō sawa'e ixo. Her Sakari. A'e jundéu awa tama'e pa'i. Ambi kotyhar ke a'e tî. Hakehar rer Isambe. Jundéu awa tama'e pa'i rajyr a'e tî.

⁶ Katu ame'ë ta ke a'eta. Aja Tupã ukwa katu tî. Tupã je'ëha rehe a'eta hendu katu te tî.

⁷ Isambe imembyr ym te, a'erehe a'eta ta'yn ym. A'e riki a'i te. Ixawa'e tamûi te tî.

⁸⁻⁹ Amō wera rahâ, pa'ima'e ma'ema'eha ke Sakari kotyhar ta ma'ema'e ixo. A'erehe Tupã rehe ma'e ke Sakari ma'ema'e ixo tî, ame'ëja saka. Parakyha rehe ohoha ke pa'i ta manga manga. “Awa oho ta my?” aja manga manga rahâ, Sakari rehe uhyk oho. A'erehe Sakari riki paraky oho. A'erehe Tupã rehe ngâ jumu'eha rondo keruhû pe Sakari ixo oho. A'ep ma'e pihe katu ame'ë ke hapy oho. (Aja Tupã rehe ipy'a ke moï moï ngâ.)

¹⁰ Ma'e pihe katu ame'ë ke Sakari hapy u'am rahâ, Tupã namō heta jundéu awa ta pandu pandu u'am. Henda keruhû soroka pe pandu pandu u'am.

¹¹ Pe, Tupã je'ëha rahoha uhyk uwyr ehe, Sakari rehe. Ma'e piheha hapyha renda rake pu'am u'am. Sakari jywa katu koty pu'am u'am.

¹² Pe, Sakari usak ehe rahâ, jumukahem ingi. (Sakari harō ym ha rupi uhem, a'erehe kyje ingi.)

¹³ Pe, Tupã je'ëha rahoha pandu ipe:

—Sakari! Ekyje ym ihë ngi! Tupã pe nde erepandu: “Ihë pe ihë ra'yr emuwyr” aja nde erepandu Tupã pe. Ame'ë ke a'e ukwa katu. A'erehe nde rakehar imembyr ta kÿ'y. Sawa'e ra'yr u'ar ta kÿ. U'ar rahâ: “Juâ” aja her emoï ehe.

¹⁴ U'ar rahâ, nde rury katu te ta. Heta ngâ hury katu te ta tî.

¹⁵ Sawa'e katu ame'ẽ wan ta a'e, aja Tupã ukwa katu tĩ. Kawĩ u'u ym ta me'ẽ te'e a'e. Kawĩ aja muka'u ame'ẽ ke u'u ym ta me'ẽ te'e tĩ. Ta'yn rahã har ipy'a rehe Tupã'ã ihĩ katu ta.

¹⁶ Heta jundéu awa ta py'a ke Tupã koty a'e muruwak ta mondo. Tupã riki jandema'e sawa'e te.

¹⁷ Tupã je'ẽha ke a'e pandu pandu ta oho tĩ. Yman Eri Tupã je'ẽha pandu ame'ẽ ke a'e. Ame'ẽ Eri aja pyrãtãha ke Tupã muwyr ta ipe tĩ, Juã pe tĩ. Eri aja ma'e katu ame'ẽ ke ma'ema'e ta tĩ. Kuja ta tĩ. Ipái namõ ta'yr ke a'e muhury katu ta tĩ. Katu ame'ẽ ke ukwa katu, ame'ẽ ta ma'ema'e. Ame'ẽ ta koty hendu ym ame'ẽ ta ke a'e muruwak ta mondo tĩ. Aja rahã, katu ame'ẽ ke a'eta ma'ema'e ta tĩ. Aja jandema'e sawa'e te rehe ngã py'a ke a'e muruwak ta. Aja rahã, huruha namõ sawa'e te rehe harõ ta ngã — aja ta'yn wan ta ame'ẽ rehe har Tupã je'ẽha rahoha pandu.

¹⁸ Pe, Sakari pandu ipe:

—Myja ihẽ ra'yr ta my? Myja ihẽ akwa ta my? Ihẽ riki tamũi te. Ihẽ rakehar a'i te tĩ. A'erehe imembyr ym ta, aja akwaha — aja Sakari pandu.

¹⁹ Pe, Tupã je'ẽha rahoha pandu:

—Ihẽ rer Ngambie. Tupã pandu ame'ẽ ke ihẽ ama'ema'e. Ima'e miasu ke ihẽ. Nde koty ihẽ ke a'e muwyr. A'erehe nde pe Juã u'ariha rehe har ihẽ apandu ajur.

²⁰ Esarahã! Angaha rehe uhyk rahã, ihẽ apanduha aja me'ẽ uhyk ta kũ. Apo ihẽ apandu ame'ẽ ke rehe nde erejuruar ym, a'erehe ne je'ẽha kanim ta oho. Ta'yn u'ar ym rahã we, aja nde erexo ta tĩ — aja Sakari pe pandu.

²¹ Pe, Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ soroka pe heta ngã harõ u'am. I'i atu we harõ u'am. Kuja ipy'a pe ngã ukwa u'am:

—Mã! I'i we Sakari pyta u'am. Jumu'eha renda keruhũ pe pyta hũ. Ma'ewã my? — aja ngã.

²² Pe, Sakari uhem uwyr rahã, marã ka ym je'ẽha ke uhemihã ipe. A'erehe jumu'eha renda keruhũ pe ixeraiha aja usak, aja ngã ukwa. Je'ẽha uhem ym, a'erehe ipo te'e ngã pe a'e pandu 'y. Ma'e usak, ame'ẽ ke ngã pe ipo te'e pandu 'y.

²³⁻²⁴ Pe, jumu'eha renda keruhũ pe pa'ima'e ma'ema'eha ke a'e ma'ema'e we rĩ. Ima'e ma'eha upa rahã, hok pe jywyr oho, hakehar koty, Isambe koty. Pe, heta ym ukwer rahã, hakehar imembyr. Pe, awa po peteĩ jahy rahã, hok pe te'e ixo.

²⁵ Pandu:

—A'eramõ ihẽ membyr. Ihẽ rehe Tupã ipy'a katu. Yman ihẽ membyr ym te ihẽ, a'erehe ihẽ ke amõ kũjã ta muhuxĩ. Apo ihẽ rehe Tupã usak katu. A'erehe ihẽ membyr ym ha ke a'e mukanim apo 'y — aja Isambe pandu.

“Jesu u'ar ta kũ” aja Tupã je'ẽha rahoha pandu

²⁶ Isambe pusu tiha oho ixo. Awa po wajar peteĩ jahy kanim. Arahã ima'e je'ẽha rahoha ke Tupã muwyr. Her Ngambie. Nasare ok ta pe muwyr. Ame'ẽ ok ta Ngariréi ywy rehe ihĩ.

²⁷ Kũjã koty muwyr. Her Mari. Amõ sawa'e pe ipái pandu katu ame'ẽ ke a'e. Jumendar ta. Sawa'e rer Jose. Ndawi rainõ a'e. Ame'ẽ Ndawi ymanihar kapitã keruhũ.

²⁸ Pe, kũjã rehe Ngambie uhyk rahã, pandu ipe:

—Ko ajur. Nde rehe Tupã katu usak. Ne namõ a'e ixo katu — aja Mari pe.

²⁹ Ame'ẽ ke rehe Mari hendu rahã, ma'erehe ym ukwa. Ipy'a pe kuja ukwa ixo:

—Mã! Ma'erehe ihẽ pe aja pandu my? — aja jupe.

³⁰ Tupã je'ẽha rahoha pandu ipe:

—Mari! Ekyje ym ihē ngi. Nde rehe Tupā katu usak.

³¹ Esarahā! Ne membyr ta apo kŷ. Sawa'e ra'yr ta kŷ. U'ar rahā, her emoī ehe: “Jesu” aja.

³² A'e riki katu te ame'ē ke a'e. “Tupā ra'yr” aja riki her tī. Tupā ywate te ixo, ame'ē ra'yr ke a'e. Kapitā keruhū aja a'e mu'am ta tī. Ndawī aja mu'am ta a'e ke tī. Ndawī ymanihar hamūi ke.

³³ Jesu jundēu awama'e kapitā keruhū wan ta. Aja te'e ta ixo a'e. Kapitā keruhū aja te'e ta ixo. Ame'ē ke upa ym ta — aja Tupā je'ēha rahoha pandu.

³⁴ Mari pandu ipe:

—Myja ihē membyr ta apo my? Ihē axo te'e me'ē te'e ihē — aja ipe.

³⁵ Tupā je'ēha rahoha pandu:

—Nde rehe Tupā'ā ihī katu ta kŷ. Tupāma'e pyrātāha ne namō ixo katu ta kŷ. A'erehe ne membyr ta kŷ, pe, ta'yn u'ar rahā, ame'ē riki katu te ame'ē ke ta. “Ihē ra'yr” aja Tupā pandu ta.

³⁶ Esarahā! Ne anam rehe har ekwa ekwa e'am. Her Isambe. Ehe har amō ta pandu: “Imembyr ym te ame'ē ke a'e” aja. Apo anī. A'e riki imembyr apo 'y. Awa po wajar petēi jahy kanim ipe. A'i rahā, imembyr.

³⁷ Tupā putar rahā, upa katu te ma'e ke a'e ma'ema'e katu — aja Mari pe pandu.

³⁸ Pe, Mari pandu:

—A'e tŷ. Tupā pandu ame'ē ke ihē ama'e ta. Tupāma'e miasu aja ihē. Nde erepandu, aja mā peja ihē rehe uhyk katu — aja ipe.

Pe, Tupā je'ēha rahoha oho ingi.

Isambe rehe Mari usak oho

³⁹ Heta ym ukwer rahā, ima'e ke Mari munde katu. Pe, pahar amō ok ta pe oho. Isambe rehe usak oho. Ywy'ā ty rupi ame'ē ok ta ihī. Ame'ē ok ta Jundēi ywy rehe ihī.

⁴⁰ Pe, Sakari rok rehe uhyk oho rahā, Isambe pe pandu:

—Se te'e ihē asak ta ajur — aja Mari ipe.

⁴¹ Ame'ē rehe Isambe hendu rahā, ipusu pe imembyr katak katu. Pe, Isambe py'a rehe Tupā'ā ihī katu.

⁴² Hātā Isambe pandu:

—Mā! Kūjā ta ngi har nde rehe jō Tupā katu te usak. Nde pusu pe ne membyr ihī, ame'ē rehe Tupā katu usak tī.

⁴³ Nde riki ihēma'e sawa'e te māi wan ta. Ihē rehe nde eresak erejur. Mā katu! Ihē rehe Tupā katu usak tī.

⁴⁴ Nde erepandu: “Se te'e ihē asak ta ajur” aja. Ame'ē rehe ihē ahendu rahā, ihē pusu pe ihē membyr katak katu. (Hury katu, a'erehe katak katu.)

⁴⁵ Tupā je'ēha ke Tupā je'ēha rahoha pandu nde pe. Aja nde rehe uhyk ta kŷ. Ame'ē rehe nde erejurujar katu, a'erehe nde riki nde rury katu te — aja Isambe pandu ipe, Mari pe.

Tupā rehe har katu Mari pandu

⁴⁶ Pe, Tupā rehe har Mari pandu:

—Ihēma'e sawa'e te riki katu te ame'ē ke a'e.

⁴⁷ A'e riki ihē muhāha, a'erehe ihē rury katu ihē.

⁴⁸⁻⁴⁹ Ima'e te'e aparaky ame'ē ke ihē. Ihē katu ym ihē jupe ihē. Ihē rehe a'e harāi ym, a'erehe ihē rury katu ihē tī.

Tupā riki pyrātā te hū ame'ē ke a'e. A'e riki katu te ame'ē ke tī.

Ma'e katu te ame'ē ke ihē pe a'e ma'e, a'erehe apo har ngi upa ngā pandu ta: “Hury katu me'ē ke a'e” aja ihē rehe har.

- 50 Upa katu te amō ipy'a ke moī moī ehe. Ame'ē ta rehe pyrara a'e usak. Aja te'eha a'e.
- 51 Amō riki juehe jō katu ame'ē ke jupe, aja ipy'a pe ukwa. Ame'ē ukwaha ke Tupā mukanim ingi.
- 52 Henda ngi kapitā keruhū ke a'e mutyryk. “Katu ym ihē jupe” aja ukwa ame'ē ta pe a'e pandu: “Nde katu” aja.
- 53 Pyrara ame'ē ta pe ma'e ke a'e me'ē katu. Ima'ehū namō ixo ame'ē ta ke a'e mujywyr te'e ta mondo. Ipo te'e mujywyr mondo.
- 54 Yman Tupā manga katu: “Yman rahā, jundéu awa ta namō ihē axo ta” aja Tupā manga katu jande ramūi ta pe. Ame'ē panduha uhyk apo 'y. Jundéu awa ta namō Tupā ixo katu 'y. Jundéu awa ta ipy'a moī moī katu ehe. Ame'ē ta namō ixo katu.
- 55 Amarā rainō ta rehe a'e harái ym, jundéu awa ta rehe. Pyrara usak ngā rehe.
- Upa katu te hainō ta rehe pyrara usak tī. Aja te'eha pyrara usak katu te ame'ē ke a'e — aja Mari pandu Tupā rehe har.
- 56 Pe, mahapyr jahy rahā, Isambe namō Mari pyta ixo rī. Upa rahā, a'engi hok pe jywyr oho.

Juā u'ariha ke

- 57 Imembyr u'ariha rehe uhyk oho 'y. Pe, Isambe membyr sawa'e ra'yr u'ar.
- 58 Tupā pyrara usak katu te ehe, aja ianam ta ukwa. Hok rake ihī ame'ē ta aja tī. Ukwa tī. A'erehe imāi ta namō a'eta hurry katu.
- 59 Awa po wajar mokōi ukwer rahā, ta'yn rehe ihī ame'ē pirer ke a'eta jupā uwyr. (Aja te'eha jundéu awa ma'eha.) Arahā ipái rer ngi har amō ta moī ta tipe. A'erehe: “Sakari” aja muher ta tipe.
- 60 Imāi pandu:
—Anī. “Juā” aja jamuher ta — aja ngā pe.
- 61 Amō ta pandu ipe:
—Ma'erehe: “Juā” aja my? Ne anam ta rer ngi har aja me'ē nixói te — aja imāi pe.
- 62 Pe, ipái pe:
—Myja her nde eremoī ta my? — aja ipo te'e ngā pandu ipe.
- 63 Pe, ipo te'e ipái pandu:
—Myrape ra'yr mupinim ame'ē ke erur — aja.
Pe, amō werur rahā, ipái mupinim. Her: “Juā” aja mupinim. A'erehe upa ngā pandu:
—Mā! Juā tiki kome'ē ta'yn rer! Mā! — aja.
- 64 Ta'yn rer Sakari mupinim rahā, pahar je'ēha uhem ipe. Je'ēha jywyr tī. Pe, katu Tupā rehe har a'e pandu pandu u'am.
- 65 Ame'ē rehe hendu rahā, upa hok rake ihī ame'ē ta pandu: “Mā! Katu tiki!” aja. Tupāma'e pyrātāha usak, a'erehe pandu: “Mā! Katu tiki!” aja. Pe, upa ame'ē rehe har upa ok ta rupi ngā pandu oho. Jundéi wyy'ā rupi ixo ame'ē ta rupi pandu oho tī.
- 66 Ame'ē rehe upa hendu ame'ē ta ipy'a rehe ma'e ke ukwa ukwa ixo. Kuja. Ta'yn namō Tupāma'e pyrātāha ixo te, aja ngā ukwa, a'erehe pandu:
—Mā! Sawa'e rahā, ma'e katu ame'ē ke kome'ē ta'yn ra'yr ma'ema'e ta kŷ — aja ngā ukwa.

Sakari je'ēha ke

- 67 Ipái py'a rehe Tupā'ā ihī katu, Sakari py'a rehe. Pe, Tupā je'ēha ke Sakari pe mujekwa. A'erehe Sakari kuja pandu:

- 68 —Mā peja katu jandema'e sawa'e te rehe har japandu. Tupā a'e. Jundéu awa ta ipy'a moī moī katu ehe ame'ē ke a'e.
Ixotyhar ta namō Tupā ixo katu, a'erehe katu ehe har japandu. Jande ruwajan ta ngi a'e poir uwyr tī.
- 69 Jande muhāha pyrātā te hū ame'ē ke a'e, aja a'e ke Tupā mu'am tī. Ndawi rainō ke a'e. Ndawi ymanihar ima'e miasu ke.
- 70 “Muhāha muwyr ta” aja ymanihar Tupā je'ēha pandu ame'ē ta pandu. Ame'ē ta katu ame'ē ta ke. Ame'ē ta pe je'ēha ke Tupā muwyr. Kuja ame'ē ta pandu tī:
- 71 “Pehē ruwajan ta ngi pehē ke muhāha mupoir ta. Upa pehē rehe parahy ame'ē ta ngi aja tī. Mupoir ta tī” aja.
- 72 “Jande ramūi ta rehe pyrara Tupā usak ta” aja a'e pandu.
“Ymanihar manga katuha ke ihē akwa akwa ta axo. Ihē aharái ym ta” aja a'e pandu katu tī. Manga katuha katu te ame'ē ke ame'ē.
- 73-74 Ymanihar Amarā pe Tupā manga katu. Amarā ymanihar jande ramūi ke.
Kuja Tupā manga katu te: “Pehē ruwajan ta ngi pehē ke ihē apoir ta, aja ihē amanga katu. Pehē ke ihē apoir ta, a'erehe ihē rehe pehē py'a pemoī moī katu ta.
Ame'ē ta ngi pekyje ym ta 'y. Aja ihē rehe pehē py'a ke pemoī moī katu ta” aja Tupā manga katu te.
- 75 Aja rahā, jande py'a juhyk. Aja Tupā rehe jande py'a jamoī moī katu ta. A'e pandu: “Pehē katu. Ma'e peka'u te'ēha pema'ema'eha nixói te pehē pe” aja. A'erehe jande py'a jamoī moī katu ta ehe tī.
Jande jaxo rahā, aja jande py'a jamoī moī katu ta ehe — aja Sakari pandu.
- 76 A'e pandu tī:
—Juā! Ihē ra'yr nde! Kuja nde pe Tupā pandu ta: “Ihē je'ēha ke nde erepandu ta. Ywatehar ame'ē ke ihē” aja Tupā pandu ta.
Jandema'e sawa'e te ndutar koty nde ereho py ta. Tupā koty ngā py'a ke nde eremuruwak ta eremondo. Aja rahā jandema'e sawa'e te uwyr rahā, ngā hendu katu ta ehe.
- 77 Kuja Tupā kotyhar ta pe nde erepandu ta. Jundéu awa ta pe nde erepandu ta: “Ma'e ka'u te'ēha ke ngā ma'ema'e. Tupā ipy'a jywyr ta ngā rehe. Pe, a'eta ke Tupā muhā katu ta” aja nde erepandu ta ngā pe.
- 78 Jande rehe Tupā pyrara usak. Jande rehe ipy'a katu tī. A'erehe jande pe muhāha ke a'e muwyr ta.
- 79 Aja rahā, upa manōha ngi kyje, ame'ē ta ke a'e mu'e ta uwyr tī. (Aja rahā, kyje ym ta ngā.)
Myja Tupā namō jande juehe katu jaxo my, ame'ē ke a'e mu'e ta uwyr tī — aja Sakari pandu.
- 80 Pe, Sakari ra'yr tiha oho. Ipy'ahu ame'ē ke a'e. Ukwa katu te we oho tī. Sawa'e rahā, awa nixói te ame'ē pe ixo. Jundéu awa ta pe ma'e ke pandu ym we rī. A'erehe awa nixói te ame'ē pe pyta we rī.

2

Jesu u'ariha rehe har

(Matéu 1.18-25)

1-3 Imāi pusu ngi Juā u'ar. A'engi mahapyr jahy kanim nahā my. Arahā amō kapitā keruhū je'ēha ke mondo. Homa awa tama'e kapitā keruhū mondo. Her Angu. Amō amō wyy pe har kapitā keruhū a'e tī. Ame'ē rupi je'ēha ke mondo. Kuja mondo:

—Ngā hetaha ke ihē akwa ta. Myja ngā hetaha my? Myja hetaha ihē rehe hendu katu ame'ē ta ixo my? Akwa ta. A'erehe pehē rer ke pemapyk peho. Aja rahā ngā hetaha akwa ta — aja je'ēha ke mondo.

Ame'ē ke ngā hetaha mapyk py ame'ē ke. Arahā Sirē kapitā tī. Si ywy pe har tama'e kapitā ke a'e. Angu ke je'ēha mondo, a'erehe her ke upa katu te ngā mapyk oho. Imāi pusu ngi u'ar, ame'ē ok ta pe ngā jywyr oho. A'ep her ke mapyk oho.

⁴A'erehe Jose jywyr oho tī. Imāi pusu ngi u'ar, ame'ē ok ta pe jywyr oho. Ok ta rer Merē. Jundēi ywy rehe Merē ok ta ihī. Yman te a'ep Ndawi imāi pusu ngi u'ar tī. Jose Ndawi rainō tī. A'erehe Merē ok ta pe a'e jywyr oho. A'ep Jose jywyr oho rahā, Nasare ok ta ngi uhem oho. Ngarirēi ywy rehe Nasare ok ta ihī.

⁵Her ke Jose mapyk oho. Mari namō oho. Mari ke ipāi me'ē katu ta ame'ē ke a'e. Ipusu tiha te ipe. Imembyr u'ar tate.

⁶Merē ok ta pe a'eta ixo rahā, imembyr u'ariha angaha ke rehe uhyk oho 'y.

⁷A'eta pe ukweriha renda nixōi te. Amō rok pe nixōi te. Heta te hū ngā ixo, a'erehe nixōi te ukweriha renda ke. A'erehe tapi'iruhu renda pe ixo oho. Pe, imembyr py ame'ē ke u'ar a'ep. Sawa'e ra'yr riki. Pan pe imāi pukek. Pe, tapi'iruhu mi'u renda pe mou, myrakwar pe.

Arapuhan ta usakiha ta rehe Tupā je'ēha raho uhyk

⁸Merē ok ta sorokap pe arapuhan ta usakiha ta ixo. Pytun rahā, arapuhan ta rehe usak usak u'am. Kāpī ty rupi usak usak u'am.

⁹Pe, Tupā je'ēha rahoha uhyk uwyr a'eta rehe. A'eta ixo ame'ē rupi wera hū. Jandema'e sawa'e te muwera. (Aja rahā, Tupā a'ep ixo, aja mujekwa katu.) Wera hū, a'erehe usakiha ta mukahem hū!

¹⁰Tupā je'ēha rahoha pandu:

—Pemukahem ym ihē ngi! Pehē pe myrandu katu ke ihē arur. Ame'ē muhury katu te ta pehē ke. Upa katu te ngā ke muhury katu te ta tī.

¹¹A'eramō Merē ok ta pe ta'yn ra'yr u'ar. Ndawi ambyr rekohama'e ke, aja ngā ukwa. A'ep ta'yn u'ar ramō. Yman te a'ep Ndawi u'ar tī. Apo ame'ē Merē ok ta pe ta'yn ra'yr u'ar. Ame'ē ta'yn ra'yr Kirisutu. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e. Jandema'e sawa'e te wan ta a'e tī. A'e riki pehē ke muhā katu ta.

¹²Kuja pekwa katu ta ehe har. Tapi'iruhu mi'u renda pe ta'yn ra'yr tūi. Pan pe imāi pukek. Aja pesak rahā, ngā muhāha petūi aja pekwa katu ta — aja Tupā je'ēha rahoha pandu.

¹³Ame'ē ke upa pandu rahā, ywatehar ta uhem uwyr tī. Heta te hū uwyr. Uwyr py Tupā je'ēha rahoha rake uwyr. Upa Tupā rehe har katu a'eta pandu. Kuja:

¹⁴—Ne jō riki katu te me'ē ke. Nde riki ywatehar ke. Kome'ē ywy keruhū pe har ta rehe nde rury katu. Ame'ē ta pe ipy'a hurya nde eremuwyr. (Aja rahā, katu ngā juehe ixo) — aja a'eta pandu.

¹⁵Pe, ywa pe Tupā je'ēha rahoha ta jywyr oho a'eta ngi. Arapuhan ta usakiha ta ngi jywyr oho. Upa jywyr oho rahā, arapuhan ta usakiha ta pandu pandu a'eta jupe:

—Jasak jahorahā! Merē ok ta pe jasak jaho. A'eta pandu ame'ē ke rehe jasak jaho. Tupā riki jande pe mujekwa ame'ē ke rehe jasak jaho — aja pandu pandu a'eta jupe.

¹⁶A'erehe pahar oho. Jose ta ke a'eta kekar oho. Mari ke kekar tī. Mahem rahā, ta'yn ra'yr rehe a'eta usak, imāi namō, Mari namō. Tapi'iruhu mi'u renda pe ta'yn ra'yr tūi.

17 Pe, a'eta usak ehe rahā, upa Tupā je'ēha rahoha pandu ame'ē ke a'eta pandu pandu ipái ta pe. Ta'yn ra'yr rehe har Tupā je'ēha rahoha pandu, ame'ē ke a'eta pandu pandu tī.

18 Arapuharan ta usakiha ta pandu, ame'ē ke rehe hendu ame'ē ta pandu: —Mā! Katu tiki! — aja ngā.

19 Arapuharan ta usakiha ta pandu ame'ē ke Mari upa katu te ipy'a pe moī. Ame'ē ke harái ym ta.

20 Pe, arapuharan ta usakiha ta jywyr oho. Arahā Tupā rehe har a'eta katu pandu pandu oho ixo. “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja pandu oho ixo tī. Upa katu te a'eta hendu. Upa katu te a'eta usak tī. A'erehe Tupā rehe har katu a'eta pandu pandu oho ixo. Tupā je'ēha rahoha mujekwa, aja ta'yn ra'yr rehe a'eta usak.

Jesu ke muher

21 Awa po wajar mokōi ukwer rahā, ta'yn ra'yr rehe ihī ame'ē pিরer jupāha angaha rehe uhyk oho. Arahā: “Jesu” aja her ipái ta moī. Ame'ē her ke Mari pe Tupā je'ēha rahoha mujekwa. Imembyr ym rahā we, ame'ē her ke mujekwa ipe.

Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe Jesu ke Jose ta raho

22-23 Pe, Mari ipy'a juhykiha ke rehe uhyk oho. Yman te Moise mupinim, aja juhykiha ke rehe uhyk oho. (Upa juhyk rahā, Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe Mari ixe katu ta tī.) Pe, ame'ē juhykiha upa rahā, Jerusarē ok ta pe ta'yn ra'yr ke a'eta raho. Jesu ke raho. Tupā ruwa koty raho, ame'ēja saka a'e ta raho. A'erehe Tupā pe Mari ta pandu: “Kome'ē ta'yn jande pe nde eremuwyr. Ko nema'e ke” aja imāi ta. Yman te Moise pe Tupā mujekwa. Ame'ē ke Moise mupinim:

“Sawa'e jepy ke Tupāma'e ke. Aja pame katu te ima'e ke” aja mupinim.

24 Pe, Jose ta ma'e ke me'ē oho tī. Ma'e ke jukwa, aja ipy'a ke juhyk. Tupā je'ēha ke Moise mupinim, aja Jose ta me'ē raho. Kuja me'ē raho. Mokōi pykahuran ta. Ame'ē nixói rahā, mokōi pykahuran ra'yr ta. Ame'ē ke jundéu awa tama'e pa'i pe me'ē raho. Ame'ē ke pa'i ta jukwa. Pe, hapy. Aja rahā Mari ipy'a juhyk katu, aja Tupā je'ēha rehe panduha ihī.

25 Jesu ke Jose ta raho rahā, Jerusarē ok ta pe amō sawa'e ixo. Her Simeā. Sawa'e katu ame'ē ke a'e. Tupā rehe ipy'a moī moī katu tī. Huwajan ta ngi jundéu awa ta ke amō mupoir ta. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke muwyr ta. Ame'ē angaha ke rehe Simeā harō ixo tī. Ipy'a rehe Tupā'a ihī katu tī.

26-28 Yman Tupā'a mujekwa katu ipe:

—Nde eremanō ym ta rī. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke rehe nde eresak ym rahā we, nde eremanō ym ta rī. Yman Tupā pandu: “Ihē amondo ta kŷ” aja riki. Ame'ē ke rehe nde eresak py ta kŷ — aja Simeā pe yman mujekwa.

Apo Simeā pe mujekwa tī:

—Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe eho apo 'y — aja ipe.

A'erehe Simeā oho, Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe. A'ep ta'yn ra'yr ke Jose ta werur. Yman Moise mupinim, aja Tupā ruwa koty raho, ame'ēja saka Jose ta werur. Arahā Simeā uhyk. Pe, usak. Pe, ta'yn ra'yr ke pyhyk. Ta'yn rer Jesu. “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja Tupā pe Simeā pandu.

29 Pandu tī:

—Sawa'e! Yman nde erepandu katu: “Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke rehe nde eresak ta kŷ” aja ihē pe. Aja uhyk apo 'y. Ihē asak 'y. A'erehe ihē rury katu. Ajaha ihē amanō ta. Ihē riki nema'e miasu.

³⁰ Ko ngā muhāha rehe ihē asak. Nde eremuwyr ame'ē ke rehe asak. Ihē atu asak katu.

³¹ Heta ngā usak ta ehe tī.

³² Nde rehe har amō awa ta pe a'e mujekwa ta tī. Jundéu awa aja ym ame'ē ta pe mujekwa ta.

Aja rahā, katu jundéu awa ta rehe har amō ta pandu ta tī. Jundéu awa ta nde kotyhar ta ke — aja Tupā pe Simeā pandu.

³³ Ta'yn rehe har Simeā pandu. Ame'ē rehe har Jose ta hendu rahā, jupandu a'eta jupe:

—Mā! Katu tiki! — aja ipy'a pe ukwa ukwa u'am.

³⁴ Pe, Jose ta pe Simeā pandu:

—Mā peja pehē rehe Tupā usak katu — aja.

Imāi pe pandu tī:

—Kome'ē ta'yn rehe Tupā usak katu. A'e pandu: "Ihēma'e ko" aja. A'e uwyr, a'erehe heta jundéu awa ta ke kome'ē ta'yn muhā katu ta kŷ. Heta jundéu awa ta ke mupyraraha renda pe mondo ta kŷ tī. "Tupāma'e ko" aja ngā ukwa tī. A'erehe heta ngā je'ē je'ē hū ta ehe har tī. Putar ym ta tī.

³⁵ Aja ipy'a pe ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke ngā ukwa ukwa ixo. Ame'ē ke amō ukwa ym. Anī. Ame'ē ke ngā pe kome'ē ta'yn mujekwa ta kŷ tī. A'erehe ngā je'ē je'ē hū ta ehe har.

—Mari! Ne rahā tī. A'e ke ngā mupyrara ta tī, ame'ē ke rehe nde eresak ta tī, a'erehe nde ke mupyai ta kŷ tī — aja Mari pe Simeā pandu.

³⁶ A'ep amō kūjā ixo. Her An. Panue rajyr ke a'e. Ase ambyr rainō ke a'e. A'i te apo 'y. Awa po wajar mokōi warahy 'ar rahā, ixawa'e namō ixo.

³⁷ (Pe, ixawa'e manō.) Yman ixo te'e a'e 'y. Kuja, 84 warahy 'ar rahā, ixo te'e a'e 'y. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe a'e ixo. Aja te'eha a'e. Tupā rehe ipy'a ke moī moī katu. Aja te'eha a'e. Tupā rehe ipy'a moī moī rahā, Tupā namō pandu pandu katu. Ma'e u'uha ke hijar tī. (Aja ipy'a moī moī katu ehe tī.)

³⁸ A'ep Jose ta ixo. Arahā An uhyk. Pe, Tupā pe pandu:

—Ko nde eremuwyr ame'ē ke. Ihē asak ehe tī. Ne jō riki katu te me'ē ke — aja An.

Pe, amō ta ixo. Huwajan ta ngi Tupā mupoir ta. Jundéu awa ta ke mupoir ta. Ame'ē angaha ke rehe a'eta harō ixo. Ame'ē ta pe kuja An pandu tī:

—Ko uwyr 'y. Tupā muwyr ame'ē ke ko — aja a'eta pe.

³⁹ Tupā je'ēha ke Moise mupinim. Aja upa ma'e rahā, Ngariréi wyy pe Jose ta jywyr oho. Hekoha pe uhyk oho. Hekoha rer Nasare ok ta.

⁴⁰ Pe, ta'yn tiha oho ixo. Pyrātā oho ixo tī. Tupā riki usak katu ehe. Ukwa katu ma'e oho ixo tī.

Kurumī rahā, Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe oho

⁴¹ Warahy 'ar rahā pame katu te Jerusarē ok ta pe Jose ta ohoho. Jundéu awa ta imi'u matyriha rehe usak oho. Jundéu awa tama'e mi'u matyriha weraha rer Pasuko.

⁴² Awa py mokōi warahy 'ar ame'ē ke Jesu. Arahā Pasuko 'ar uhyk oho tī. Ame'ē pe Jose ta oho tī. Aja te'eha a'eta oho.

⁴³ Pe, ngā mi'u matyriha upa rahā, hok pe a'eta jywyr wan oho. Jesu anī. Jerusarē ok ta pe a'e pyta we rī. Ame'ē ke Jose ta ukwa ym we rī.

⁴⁴ Johuha ta namō a'e ixo, aja Jose ta ukwaha naī. A'erehe peteī wera rahā, a'eta wata oho. Pe, ka'aruk koty rahā, ianam ta rupi Jose ta kekar kekar tipe oho. Ehe katu ame'ē ta rupi kekar kekar tipe oho tī.

⁴⁵ Anī. Mahem ym, a'erehe Jerusarē ok ta pe jywyr oho. A'ep kekar ixo tī.

⁴⁶ Pe, mokōi ukwer rahā, mahem. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe usak ehe. Jundéu awa ta mu'eha ta namō Jesu wapyk uī. Mu'eha ta rehe hendu uī. Ame'ē ta pe pandu pandu uī tī.

⁴⁷ Jesu pandu rahā, ukwa katu te ha namō pandu. A'erehe upa hendu ehe ame'ē ta pandu:

—Mā! My kome'ē kurumī ma'e ukwa katuha ukwa my! — aja.

⁴⁸ Pe, Jose ta usak ehe rahā, ipy'a pe ukwa ukwa u'am tī.

—Mā! Myja a'e ukwa katu my! — aja ukwa.

Pe, imāi pandu ipe:

—Jesu! Ma'erehe ko te'e nde ereī my? Nde ke akekar axo rahā, nde rehe ihē apyai te axo. Nde pái aja tī — aja ipe.

⁴⁹ Pe, imāi ta pe Jesu pandu:

—Ma'ewā ok ta rupi ihē ke pekekar pexo my? Ihē pái keruhū rok pe ihē axo ta me'ē te'e, aja pekwa ta me'ē te'e — aja imāi ta pe Jesu.

⁵⁰ Anī. Ame'ē panduha rehe har imāi ta ukwa ym. (Tupā ra'yr a'e, aja imāi ta ukwa ym we rī, a'erehe Jesu panduha ke ukwa ym.)

⁵¹ Ajame'ē ke Nasare ok ta pe Jose ta namō kurumī ra'yr jywyr oho. Jose ta rehe hendu katu. Upa katu te ipy'a pe imāi moī. Harái ym ta.

⁵² Pe, Jesu sawa'e oho. Ukwa katu ma'e oho ixo tī. Tupā usak katu ehe tī. “Katu ame'ē ke a'e” aja ukwa. Aja ngā ukwa tī. “Katu ame'ē ke a'e” aja ngā pandu Jesu rehe har tī.

3

Juā mujahukihama'e panduha ke

(Matéu 3.1-12; Mak 1.1-8; Juā 1.19-28)

¹ Awa py wajar upa warahy 'ar rahā, Timbe kapitā keruhū. Ame'ē awa py wajar upa rahā, Juā pe ima'e je'ēha ke Tupā muwyr. Arahā Jundéi ywy pe Pon Pirat kapitā. Ngariréi ywy pe Ero kapitā tī. Imu Ituréi ywy pe kapitā a'e tī. Takoni ywy pe aja tī. Imu rer Siri. Ambiri ywy pe Risa kapitā a'e tī.

² Arahā Ana jundéu awa tama'e pa'i keruhū. Kái pa'i keruhū a'e tī. Arahā awa nixói te ame'ē pe Juā ixo. Juā Sakari ra'yr ke a'e. Pe, ima'e je'ēha ke Tupā muwyr ipe.

³ A'erehe ame'ē ke ngā pe Juā pandu pandu oho. Y rymy'y rupi ok ta ihī ihī. Y rer Jondā. Ame'ē rupi Juā pandu pandu oho. Kuja ngā pe pandu:

—Ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e. Ame'ē ke pehijar apo 'y. Pe, Tupā koty pehē py'a pemuruwah pemondo. Aja rahā, pehē rehe Tupā ipy'a jywyr ta. Aja rahā, pehē ke ihē amujahuk ta — aja ngā pe Juā.

⁴ Yman Tupā je'ēha ke Isai mupinim. Isai Tupā je'ēha pandu ame'ē ke a'e. Kuja a'e mupinim:

“Ngā pe sawa'e pandu pandu u'am. Awa nixói te ame'ē pe pandu pandu u'am.

Kuja: ‘Kapitā keruhū uwyr tate rahā, pe ke amō mukatu. Aja pehē pexoha ke pemukatu tī.

Jandema'e sawa'e te uwyr ta, a'erehe pexoha pemukatu.

⁵ Pehu ke amō mujā rahā, ywy'ā ke mupe. Ywy tpyy ame'ē ke mutyryhem tī. Pehu iapar rahā, mutatambyk tī. Ita heta rahā, jo'ok tī. Aja pehē tī. (Pehu ke mukatu, aja pexoha ke pemukatu tī. Aja rahā, ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pehijar. Tupā koty pehē py'a pemuruwak.)

⁶ Ngā muhāha ke Tupā muwyr. Aja rahā, myja me'ē ngā ke Tupā muhā katu ta my.

Ame'ë ke upa ngã ukwa ta' aja awa nixói te ame'ë pe ngã pe pandu pandu." (Ymãn ame'ë Isai mupinim rahã, Juã rehe har mupinim.)

⁷ Heta ngã Juã koty uhyk uwyr. Ok ta ngi uhyk uwyr ehe. Ngã pe Juã pandu: —Mã! Mbói aja pehë. (Kupixa ke amõ hany rahã, mbói ujan oho.) Aja pehë tí. Tupã mupyraraha uhyk tate. Ame'ë ngi pehem tar katu tipe. (A'erehe mbói aja pejan tar katu tipe tí.) Pehë ke ihë amujahuk rahã, pehë ke Tupã mupyrara ym ta, aja pekwaha naĩ. Aja amõ pandu pehë pe naĩ.

⁸ Anĩ. Pexoha katu aja pemujekwa. Aja rahã, ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pehijar aja pemujekwa ta. "Amarã riki jande ramũ, (a'erehe Tupã kotyhar ta ke jande. A'erehe jande ke Tupã mupyrara ym ta)" aja pekwaha naĩ. Anĩ. Pehem ym ta. Pesarahã! Ko apandu pehë pe. Tupã putar rahã, kome'ë ita ngi Amarã rainõ ta ke a'e muhem ta. Pehë ke ombor, pe, pehë renda ke pe amõ muhem ta. (Tupã riki pyrãtä te hũ ame'ë ke a'e. Putar rahã, je'ëha rupi amõ awa pyahu ame'ë ta ke a'e muhem katu ta. Hendu katu ehe ame'ë ta ke muhem katu, aja mujekwa katu.)

⁹ Ma'eywa'y jaxer rahã, ame'ë i'y ke amõ mondok ta. Pe, ame'ë myra ke amõ hany riki. Pe, upa ukwái. Pesarahã! Ji riki hapo rake ihĩ. (Aja rahã, mondok tate. Aja rahã, ngã ke mupyrara tate, aja mujekwa katu) — aja Juã pandu ngã pe.

¹⁰ Pe, Juã pe amõ ta pandu u'am:

—Myja jaxo rahã, katu ta my? — aja ngã.

¹¹ Juã pandu:

—(Pexoha katu, aja pemujekwa.) A'erehe mokõi pehëma'e mundeha namõ pexo rahã, ima'e ym te ame'ë pe peteĩ peme'ë katu. (Aja pepy'a katuha ke pemujekwa.) Pehë mi'u heta rahã, ima'e ym te ame'ë ta pe peme'ë katu. (Aja pepy'a katuha ke pemujekwa tí) — aja ngã pe pandu.

¹² Pe, homa awa tama'e kapitã keruhũ pe tamatarer matyr ame'ë ta uhyk uwyr ehe, Juã rehe. Ame'ë ta pandu:

—Sa'e! Ngã mu'eha nde. Myja jaxo rahã, katu ta my? — aja ipe.

¹³ Juã pandu:

—(Pexoha katu, aja pexo.) Kuja. Homa awa tama'e kapitã keruhũ pandu, ame'ë jõ ngã ngi tamatarer pepyhyk katu. Amõ we pepyhyk ym te — aja tamatarer matyr ame'ë ta pe pandu.

¹⁴ Pe, sonda ta pandu ipe tí:

—Jande riki! Myja jaxo rahã, katu ta my? — aja Juã pe.

A'e pandu:

—(Pexoha katu, aja pexo tí.) Kuja. Penupã aja amõ tama'e tamatarer pepyhyk ym. Amõ rehe har te'e pepadu ym. Te'e pepadu, aja amõma'e tamatarer ke pepyhyk ym tí. Pehë pe tamatarer ke homa awa tama'e kapitã keruhũ me'ë. Ame'ë namõ jõ pehë rury katu pexo — aja sonda ta pe Juã pandu.

¹⁵ Juã pandu katu, a'erehe ehe har ipy'a pe ngã ukwa ukwa u'am.

—Mã! A'e riki kapitã keruhũ aja Tupã mu'am ame'ë ke nahã my. Jaharõ ame'ë ke my? Apo Juã pandu ta — aja ngã ukwaha naĩ.

¹⁶ Anĩ. Ngã pe Juã pandu katu:

—Ihë riki aja ym. Kirisutu ym ihë. Kapitã keruhũ aja Tupã mu'am ame'ë ke aja ym ihë. Y pe pehë ke ihë amujahuk. Amõ uwyr ta ixo. Tupã'ã namõ pehë ke mujahuk ta, ame'ëja saka. (Aja rahã, pehë py'a rehe Tupã'ã muwyr ta, aja mujekwa katu.) Tata namõ mujahuk ta tí. (Aja rahã, ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ë ta ke a'e mupyrara ta, aja mujekwa katu.) Ihë 'ar koty te we pyrãtäha a'e. A'erehe ima'e míasu aja axo rahã, ihë katu ym ihë jupe ihë.

¹⁷ Urupen py'a ipo pe mukatak reko, aja ixo. Pe, ixurer ke peir tī. Ame'ē ke tata pe hapy indo. Ame'ē tata uwe ym te ame'ē ke. Pe, matyriha renda pe ahūi aja me'ē ke matyr ta. Upa kome'ē wyw keruhū pe har ta ke a'e riki mutyryk tyryk ta. (Aja rahā ima'e te ame'ē ta ke inamō raho ta.) Henda pe matyr ta, ame'ēja saka. (Ima'e ym ame'ē ta ke mupyraraha renda pe mahy ta.) Ixurer hapy, ame'ēja saka. Tata keruhū a'ep ihī. Uwe ym te ame'ē — aja Juā pandu.

¹⁸ Aja me'ē pandu pandu hū ngā pe.

—Tupā koty pehē py'a pemuruwak pemondo — aja ngā pe. Myrandu katu ke pandu pandu tī.

¹⁹ Ero kapitā a'e. Pe, Juā je'ē je'ē hū ipe. Ero mu pete'e ixo. Ame'ē mu rakehar ke Ero pyhyk raho. Imu rakehar rer Erondi. Juā pandu ipe:

—Mā! Ne mu rakehar nde erepyhyk. Katu ym aja. Mā peja amō amō ma'e nde ereka'u te'eha ke ema'ema'e ym — aja Juā pandu Ero pe.

²⁰ Pe, i'ar koty te we Ero katu ym ame'ē ke ma'e. Kuja. Sonda ta pe a'e pandu.

—Kyndaha pe Juā ke pekynda peraho — aja.

(A'erehe Juā ke sonda ta kynda raho.)

Jesu ke Juā mujahuk

(*Matéu 3.13-17; Mak 1.9-11*)

²¹⁻²² Pe, kyndaha pe Juā ixo ym rahā we, heta ngā ke a'e mujahuk u'am. Arahā Jesu ke a'e mujahuk tī. Pe, Tupā namō Jesu pandu pandu u'am rahā, ywa ngi Tupā'ā wyjy uwyr ehe. Pykahuran aja saka wyjy uwyr ehe. Pe, ywa ngi panduha uwyr. Kuja:

—Nde riki ihē ra'yr. Nde rehe ihē apy'a katu ame'ē ke nde. Ihē ke nde eremuhury katu — aja Jesu pe.

Jesu ramūi ta ke

(*Matéu 1.1-17*)

²³ Kuja, tirī ta (30) warahy 'ar tate nahā Jesu apo my. Kuja, 30 warahy 'ar aha oho nahā my. Arahā ngā ke a'e mu'e mu'e oho. A'e Jose ra'yr aja je ngā ukwa. Jose Eri ra'yr.

²⁴ Eri Matate ra'yr. Matate Rewi ra'yr. Rewi Maki ra'yr. Maki Janai ra'yr. Janai Jose ra'yr.

²⁵ Jose Matati ra'yr. Matati Amo ra'yr. Amo Naū ra'yr. Naū Eseri ra'yr. Eseri Nangai ra'yr.

²⁶ Nangai Mate ra'yr. Mate Matati ra'yr. Matati Seméi ra'yr. Seméi Jose ra'yr. Jose Jonda ra'yr.

²⁷ Jonda Joanā ra'yr. Joanā Hesa ra'yr. Hesa Soromambe ra'yr. Soromambe Sarati ra'yr. Sarati Neri ra'yr.

²⁸ Neri Meki ra'yr. Meki Andi ra'yr. Andi Kosā ra'yr. Kosā Emanā ra'yr. Emanā Er ra'yr.

²⁹ Er Josue ra'yr. Josue Erie ra'yr. Erie Jorin ra'yr. Jorin Matate ra'yr. Matate Rewi ra'yr.

³⁰ Rewi Simeā ra'yr. Simeā Junda ra'yr. Junda Jose ra'yr. Jose Jonā ra'yr. Jonā Eriakī ra'yr.

³¹ Eriakī Merea ra'yr. Merea Men ra'yr. Men Matata ra'yr. Matata Natā ra'yr. Natā Ndawi ra'yr.

³² Ndawi Jese ra'yr. Jese Ombe ra'yr. Ombe Mboa ra'yr. Mboa Sar ra'yr. Sar Nasō ra'yr.

³³ Nasō Amina ra'yr. Amina Amī ra'yr. Amī Ani ra'yr. Ani Erō ra'yr. Erō Per ra'yr. Per Junda ra'yr.

- 34 Junda Jako ra'yr. Jako Isak ra'yr. Isak Amarã ra'yr. Amarã Ter ra'yr. Ter Nakor ra'yr.
 35 Nakor Seru ra'yr. Seru Hangau ra'yr. Hangau Pare ra'yr. Pare Embe ra'yr. Embe Sa ra'yr.
 36 Sa Kainã ra'yr. Kainã Apaxa ra'yr. Apaxa Sen ra'yr. Sen Noe ra'yr. Noe Rame ra'yr.
 37 Rame Metusarë ra'yr. Metusarë Eno ra'yr. Eno Jare ra'yr. Jare Marere ra'yr. Marere Kainã ra'yr.
 38 Kainã Eno ra'yr. Eno Se ra'yr. Se Anã ra'yr. Anã Tupã mujã ame'ë ke a'e.

4

Jesu ke Satana manga tipe (Ājã ramūi a'e)

(Matéu 4.1-11; Mak 1.12-13; Emberéu 2.18; Emberéu 4.15)

1 Y rake ngi Jesu jywyr oho. Y rer Jondã. Oho rahã, ipy'a rehe Tupã'ã ihĩ katu. Pe, awa nixóí te ame'ë pe Jesu ke Tupã'ã muhyk raho.

2 A'ep Jesu ixo. Ma'e ka'u te'eha ke Jesu ma'e, ame'ë ke Satana putar tipe. (Ājã ramūi a'e.) A'erehe manga manga tipe ixo. Kuja, 40 wera rahã, manga manga tipe. Arahã Jesu u'u ym te ma'e ke. A'erehe 40 weraha upa rahã, myahy te hũ.

3 Pe, Satana pandu ipe:

—Tupã ra'yr nde. Aja rahã, kome'ë ita pe ebandu. “Mbeju wan ewak. A'u ta” aja ebandu ipe — aja Jesu pe Satana pandu.

4 Jesu pandu:

—Anĩ. Apandu ym ta. Tupã je'ëha rehe kuja panduha ihĩ: “Marã ka ym imi'u namō jō amō ixoha” aja panduha ihĩ — aja Satana pe.

5 Pe, kome'ë ywy keruhũ rupi heta te hũ kapitã keruhũ ta ixo. Amō amō ywy pe ixo. Upa katu te ame'ë ke pahar Jesu pe Satana mujesak. Ywate ngi mujesak.

6-7 Pe, pandu ipe:

—Upa ame'ë ta ihẽ rehe hendu katu. Ihẽma'e ke. Tamatarer hũ ame'ë rupi ihĩ tĩ. Upa ame'ë riki ihẽma'e tĩ. Upa ihẽ pe amō muwyr ame'ë ke. Ihẽma'e ke. Ihẽ aputar rahã, upa ame'ë ke amō pe ihẽ ame'ë katu. Apo ihẽ rehe nde py'a nde eremoĩ moĩ rahã, upa katu te ame'ë ke nde pe ihẽ ame'ë ta kÿ. Upa katu te nema'e ta — aja Jesu pe.

8 A'e pandu:

—Anĩ. Katu ym aja. Nde rehe ihẽ py'a amoĩ moĩ ym te ta. Tupã je'ëha rehe kuja panduha ihĩ tĩ:

“Tupã rehe jō nde py'a nde eremoĩ moĩ katu. A'e riki sawa'e te. A'e ke rehe jō ehendu katu” aja panduha ihĩ — aja Satana pe Jesu pandu.

9 Ajame'ë ke Jerusarë ok ta pe Jesu ke Satana muhyk raho. Tupã rehe ngã jumũ'eha renda keruhũ kupe 'ar pe raho. (Ame'ë kupe ipe katu.) Ame'ë kupe rymy'y rehe muhyk raho. A'ejõhar ihĩ ame'ë pe muhyk raho. Iwyr koty upen te hũ ame'ë ke ihĩ. Sorok katu hũ riki. Pe, Jesu pe pandu:

—Tupã ra'yr nde. Aja rahã, sengi epor eho. Ywy rehe nde ere'ar erekwa rahã, ahy ym ta nde pe.

10 Kuja Tupã je'ëha rehe panduha ihĩ:

“Ima'e je'ëha rahoha ta pe Tupã pandu ta: ‘Pepyhyk peho!’ aja riki. Aja nde rehe a'eta usak usak katu ta” aja panduha ihĩ. (A'erehe sengi nde erepor rahã, ahy ym ta nde pe.)

11 —Kuja Tupã je'ëha rehe panduha ihĩ tĩ:

“Nde po rehe a'eta pyhyk tã, a'erehe ita rehe nde py tukwa ym te ta” aja panduha ihĩ — aja Jesu pe Satana pandu.

¹² Pe, Jesu pandu ipe:

—Anĩ. Apor ym ta. Tupã je'êha rehe kuja panduha ihĩ tĩ:
 “Tupã riki sawa'e te. A'e katuha ke mã peja te'e emanga ym” aja panduha ihĩ
 tĩ — aja ipe.

¹³ Upa ma'e ka'u te'eha ke Jesu ma'e, ame'ê ke Satana putar tipe. (Ãjã ramũĩ a'e.) Upa manga manga tipe. Anĩ. Jesu ma'e ym te. Upa manga rahã, oho ingi, Jesu ngi. Yman atu uwyr ym ehe rĩ.

Ngariréi ywy rupi Jesu pandu oho

(Matéu 4.12-17; Mak 1.14-15)

¹⁴ Ajame'ê ke Ngariréi ywy pe Jesu jywyr oho. Tupã ãma'e pyrãtãha namõ jywyr oho. Upa ame'ê ywy rupi Jesu rehe har ngã ukwa ukwa.

¹⁵ Jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe Jesu mu'e uĩ ngã ke. “Peme'ê sawa'e katu” aja ehe har upa ngã pandu.

Jesu ke Nasare ok ta pe har ta putar ym

(Matéu 13.53-58; Mak 6.1-6)

¹⁶ Pe, Nasare ok ta pe Jesu jywyr oho. A'ep sawa'e ame'ê ke a'e. Pe, jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahã, jy'ariha renda pe ixo oho. Aja te'eha a'e ma'eha. Pe, Tupã je'êha ke pandu tar katu, a'erehe pu'am.

¹⁷ Pe, Isai mupinim ame'ê ke amõ me'ê ipe. Isai ymanihar Tupã je'êha pandu ame'ê ke a'e. Pe, paper ke Jesu pirar rahã, kuja panduha ihĩ ame'ê rehe muhyk. Kuja:

¹⁸ “Ihê rehe Tupã katu usak, a'erehe ihê pe pandu: ‘Ihêma'e ke nde' aja. Pe, I'ã ke ihê py'a rehe a'e moĩ katu tĩ.

A'erehe myrandu katu ke pyrara ixo ame'ê ta pe ihê apandu aho. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ê ta marã ka ym hijariha. Kyndaha pe ixo, ame'êja saka. Ame'ê ta pe apandu aho.

Myja ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke hijar my, aja amujekwa aho. Jetehar te ke ukwa ym ame'ê ta eha ym te, ame'êja saka. Ame'ê ta pe jetehar te ke amujekwa aho tĩ.

Ma'e ka'u te'eha ke ma'e, a'erehe pyai amõ. Myja ame'ê ke mukanim my, ame'ê ke ihê amujekwa aho tĩ.

¹⁹ Jundéu awa ta pe ihê apandu tĩ. ‘Pehê ke jandema'e sawa'e te muhã katu ta’ ” aja panduha ihĩ.

²⁰ Pe, paper pinim ame'ê ke Jesu maman. Pe, kapitã pe mujywyrahã, wapyk. Mu'e ta. Upa jy'ariha renda pe ihĩ ame'ê ta usak katu ehe uĩ.

²¹ Pe, a'ep pe har ta pe Jesu pandu:

—Apo ramõ Tupã je'êha ke ihê apandu. Aja panduha uhyk apo 'y. Pehendurahã! — aja ngã pe.

²² Hendu ehe rahã, upa ngã pandu:

—Mã! Pandu katu te a'e. Mã! Katu tiki. Jose ra'yr peme'ê. Myja ukwa katuha ukwa my? (Jakwa ym) — aja ngã.

²³ Jesu pandu:

—Amõma'e panduha ke ihê pe pepandu tar katu, aja akwa. Kuja: “Éi, paje! Nde juehe ejumukatu!” aja. Kuja ihê pe pepandu tar katu tĩ: “Kapana'ũ ok ta pe ma'e katu ame'ê ke nde erema'ema'e, aja jahendu. Aja se nde rekoha pe ema'ema'e tĩ” aja pepandu tar katu ihê pe tĩ. Anĩ. Aja ama'e ym ta se.

²⁴ Ko apandu katu pehê pe. Tupã je'êha mujekwa ame'ê ke ima'e hekoha te pe har ta putar ym. Aja ihê tĩ. Se ihê ke peputar ym tĩ.

²⁵ —Pehendu katurahã! Jetehar te ke. Yman te Eri ixo rahã, heta te hũ jahy rahã, aman ukyr ym te riki. Warahy 'ar mahapyrahã, amõ ixu'a rupi rahã,

aman ukyr ym te. A'erehe ame'ē ywy rupi myahy te hū ngā. Ngā mi'u nixói. Arahā jundéu awa tama'e ywy pe heta ixawa'e manō ame'ē ta ixo.

²⁶ Pe, upa ame'ē ta pe Eri ke Tupā muwyr ym te. Amō awa tama'e ixawa'e manō ame'ē pe muwyr. Jundéu awa aja ym ame'ē pe muwyr. Sare ok ta pe har pe muwyr. Sare ok ta Sinō ywy rehe ihī. Ame'ē ixawa'e manō ame'ē pe jō Eri oho.

²⁷ —Aja Erise tī. Yman te Erise Tupā je'ēha pandu ame'ē ke a'e. A'e ixo rahā, jundéu awa tama'e ywy pe heta ma'e ahy ixo ame'ē ta ixo. Pereran ma'e u'u hū ame'ē ta ke. Ame'ē ta ke a'e mukatu ym te. Amō awa sawa'e ke a'e mukatu. Jundéu awa aja ym ame'ē ke mukatu. Her Namā. Si ywy pe har ke a'e. Ame'ē jō Erise mukatu — aja ngā pe Jesu pandu.

²⁸ Ame'ē panduha ke rehe hendu rahā, upa katu te jy'ariha renda pe wapyk uī ame'ē ta parahy ehe, Jesu rehe. Ame'ē ta rehe har Jesu pandu, aja ngā ukwa, a'erehe parahy ngā Jesu rehe.

²⁹ Pe, a'eta pu'am. Pe, Jesu ke ngā hykíy muhem raho. Ok ta ngi hykíy muhem raho. Ame'ē ok ta ywy'ā rake ihī. Ame'ē ywy'ā 'ar pe hykíy raho. Upen te'e hū ame'ē pe ombor ta tipe raho.

³⁰ Anī. Heta ame'ē ta pyter rupi Jesu asa oho. Pe, wata oho ngā ngi.

Amō py'a rehe ājā ihī ame'ē ke Jesu mukatu
(Mak 1.21-28)

³¹ Pe, Kapana'ū ok ta pe Jesu oho. Ame'ē ok ta Ngariréi ywy rehe ihī. A'ep jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā, jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe Jesu mu'e mu'e ngā ke ixo.

³² Mu'e rahā, ukwa katu te ha namō ngā ke mu'e, a'erehe ngā pandu: “Mā! Je'ēha te reko aja pandu katu! Mā!” aja riki.

³³ Pe, jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe amō sawa'e ihī. Ājā ipy'a rehe ihī ame'ē ke a'e. Hātā ame'ē pandu:

³⁴ —Éi! Jesu! Nasare ok ta pe har ke nde. Ma'ewā jande ke nde eremupyrara erejur my? Nde rehe har ihē akwa katu. Tupā ngi nde erejur ame'ē ke nde. Ima'e je'ēha ke nde erepandu erejur. Ma'e ka'u te'ēha ma'ēha nixói te nde pe, aja akwa katu — aja sawa'e pandu.

³⁵ Ājā pe Jesu pandu:

—Eje'ē ym! Sawa'e ngi ehem eho! — aja ipe.

Hetaha ruwa koty sawa'e ke ājā ityk inom. Pe, uhem oho ingi. Mahy ym ha namō uhem oho.

³⁶ Pandu pandu ngā jupe:

—Mā! Katu tiki! Myja me'ē ame'ē panduha my? Hātā je'ēha rupi ājā pe pandu katu. Pe, sawa'e ngi ājā uhem oho. Pyrātāha namō ājā ke muhem mondo tī — aja ngā jupe.

³⁷ Pe, ame'ē ywy rupi Jesu rehe har ngā pandu pandu oho.

Petu pen ke Jesu mukatu
(Matéu 8.14-15; Mak 1.29-31)

³⁸ Jundéu awa tama'e jy'ariha renda ngi Jesu uhem oho. Pe, Simā rok pe ixo oho. Apo Simā pen ke haku hū ou. Pe, Jesu pe amō ta pandu oho: “Simā pen haku hū” aja.

³⁹ Pe, ixoty oho. Hake pu'am u'am rahā, pandu: “Eputu'u ipe” aja. Pahar hakuha maha oho ipe. Pahar pu'am. Pe, a'eta mi'u Simā pen me'ē me'ē a'eta pe.

Heta ngā ke Jesu mukatu
(Matéu 8.16-17; Mak 1.32-34)

⁴⁰ Pe, pytun ramō te rahā, jundéu awa tama'e putu'uha 'ar upa. (A'erehe jundéu awa ta wata katu apo 'y.) A'erehe Jesu koty ma'e ahy ixo ame'ē ta ke ngā raho raho. Ehe katu ame'ē ta upa ma'e ahy ixo ame'ē ta ke raho ipe tī. Pe, ma'e ahy ixo ame'ē ta ākā rehe ipo ke Jesu mujar. Aja upa katu te mukatu.

⁴¹ Awa ta ngi ājā ta uhem oho tī. Ahem riki uhem oho. Kuja:

—Nde riki Tupā ra'yr — aja Jesu rehe har.

A'e riki Kirisutu. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e. Ame'ē ke upa ājā ta ukwa katu, a'erehe Jesu pandu:

—Ihē rehe har peje'ē ym — aja ājā ta pe.

Jundéi wyy rupi Jesu pandu oho

(Mak 1.35-39)

⁴² Pytuniwe te rahā, ok ta ngi Jesu uhem oho. Awa nixói te ame'ē renda pe oho. A'ep Tupā namō pandu pandu. Pe, ngā kekar kekar ixo. “My ihon my?” aja ngā. Pe, mahem rahā, Jesu ke ngā mupyta tar katu. Pandu ipe:

—Se jande rekoha pe epyta katu exo — aja Jesu pe.

⁴³ A'e pandu:

—Anī. Apyta ym ta. Amō ok ta rupi myrandu katu ihē apandu ta me'ē te'e oho. Ame'ē rehe ihē ke Tupā muwyr. Ma'e ka'u te'eha ke amō ma'ema'e, a'erehe pyai. A'erehe ame'ē ke hijar. Pe, Tupā koty ipy'a muruwak rahā: “Ihē kotyhar ke nde” aja Tupā pandu ta. Aja a'e putar. Ame'ē myrandu katu ke ihē apandu ta aho — aja ngā pe Jesu pandu.

⁴⁴ A'erehe pandu pandu oho. Jundéi wyy rupi heta jundéu awa tama'e jy'ariha renda ihī. Ame'ē rupi pandu pandu oho.

5

Jumu'eha ta ke Jesu mujy'ar

(Matéu 4.18-22; Mak 1.16-20)

¹ Amō wera rahā, ypa rake Jesu mu'e u'am. Ypa rer Jenesare. (Mokōi her: “Ngariréi” aja ngā ipe tī.) Pe, heta ngā ixoty jy'ar uwyr. Tupā je'eha ke a'eta hendu tar katu, a'erehe ixoty ngā jy'ar uwyr. A'erehe jarusu keruhū pe opor oho.

² A'ep y rymy'y rehe mokōi jarusu keruhū rehe Jesu usak. Y rymy'y rehe musosok ame'ē ke rehe usak. Ame'ē ke pira pyhykiha ta hijar oho. Pe, kyhapari ke a'eta kutuk u'am.

³ Peteihar jarusu keruhū pe Jesu opor oho. Simāma'e pe opor oho. Pe, Simā pe pandu:

—Y koty esosok we rī — aja Jesu.

Upa sosok rahā, Jesu wapyk. Pe, heta ame'ē ta ke mu'e uī.

⁴ Upa mu'e rahā, pandu:

—Simā! Apo jarusu keruhū ke y tpyha koty esosok we. Nde namō ixo ame'ē ta namō kyhapari embor emondo, y pe. Pira pepyhyk — aja Jesu ipe.

⁵ Simā pandu:

—Sa'e! Pytun rahā jande jamanga hū jaxo tipe. Aja te'e xu'em oho. Japyhyk ym te riki jande. Ko nde erepandu, a'erehe kyhapari ke jambor ta tī — aja Jesu pe.

⁶ Pe, kyhapari ke a'eta ombor indo. Pe, mâte hū te'e pira ke 'y. Kyhapari ke musak tate.

⁷ A'erehe ehe katu ame'ē ta pe Simā ta pukái. Amō jarusu keruhū pe ehe katu ame'ē ta i'āi.

—Pahar pira rehe pejur! — aja.

Ixoty a'eta oho. Mokōi jarusu keruhū ke mutyryhem. Tate mupytyk indo.

⁸ Ame'ë pira hetaha rehe Simã usak rahã, Jesu ruwa koty wapyk. Ipyñarãi pe wapyk. (Aja sawa'e katu te ame'ë ke kohĩ aja mujekwa) Pe, pandu:

—Sawa'e! Nde riki katu te me'ë ke. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe. Ihë anĩ. Ma'e aka'u te'eha ke ama'ema'e ame'ë ke ihë. A'erehe ihë ruxi ihë. A'erehe ihë ngi eho — aja Jesu pe Simã pandu.

⁹ Mãte hũ pira ke Simã ta pyhyk, a'erehe: “Mã!” aja Simã ta. Inamõ ixo ame'ë ta aja tĩ. “Mã!” aja tĩ.

¹⁰ Simã rehe katu ame'ë ta aja tĩ. Her Tian. Imu rer Juã. Ame'ë mokõi Semende ra'yr. “Mã!” aja a'eta tĩ. Pe, Simã pe Jesu pandu:

—Pira ke pepyhyk pexo. Apo har anĩ. Amõ kotyhar ta. Pehë ke ihë amu'e ta. A'erehe amõ ta py'a ke Tupã koty pemuruwak ta pexo kÿ. (Pira pepyhyk, ame'ëja saka.) Pekyje ym. (Ihë namõ peho) — aja.

¹¹ Pe, jarusu keruhũ ke y rymy'y rehe Simã ta muhyk raho. Y ngi kyhapari ke hykÿi muhem rahã, upa katu te Simã ta hijar oho. Pe, Jesu namõ a'eta oho.

Pereran ma'e u'u hũ ame'ë ke Jesu mukatu

(Matéu 8.1-4; Mak 1.40-45)

¹² Amõ wera rahã, amõ ok ta pe Jesu ixo. A'ep amõ sawa'e ixo. Pereran ma'e u'u hũ ame'ë ke namõ a'e ixo. (A'erehe amõ ta rake uhyk ym ame'ë ke a'e.) Pe, Jesu rehe usak rahã. Jesu ruwa koty wapyk oho. Ipyñarãi pe wapyk oho. (Aja sawa'e katu te ame'ë ke kohĩ, a'erehe hendu katu ehe aja mujekwa.) Pe, pandu:

—Sa'e! Nde ereputar rahã, ihë ke nde eremukatu katu aja akwa — aja Jesu pe.

¹³ Ijywa ke Jesu mupuku. Pe, sawa'e ãkã rehe ipo ke mujar. Pandu ipe:

—Hã! Nde ke ihë amukatu tar katu. Nde katu apo 'y — aja Jesu ipe.

Pe, pereran ma'e u'u hũ ame'ë ke pahar upa ka'ë oho ipe.

¹⁴ Pe, Jesu pandu ipe:

—Ame'ë ke amõ ta pe epandu ym. Pahar jundéu awa tama'e pa'i koty eho. Ejumujesak nde juehe har ipe. Nde rehe usak katu ta. “Nde katu” aja pandu ta. Pe, Moise mupinim aja ma'e ke pa'i pe eme'ë. Ame'ë ke a'e hany ta Tupã pe, ame'ëja saka. Aja rahã, upa ka'ë oho nde pe aja ngã pe nde eremujekwa ta — aja sawa'e pe.

¹⁵ Jesu mukatu, ame'ë rehe har ngã pandu pandu oho. Pe, heta ngã jy'ar ixoty. Ima'e panduha rehe a'eta hendu uwyr. Ma'e ahy ixo ame'ë ta ke Jesu mukatu, a'erehe a'eta uwyr tĩ.

¹⁶ Anĩ. Heta ame'ë ta ke Jesu hijar oho. Awa nixói te ame'ë pe oho. A'ep Tupã namõ pandu pandu.

Upa jupyrãtã rãtã ame'ë ke Jesu mukatu

(Matéu 9.1-8; Mak 2.1-12)

¹⁷ Amõ wera rahã, ngã ke Jesu mu'e mu'e uĩ. A'ep parise ta ihĩ tĩ. Moise je'eha ke mu'e ame'ë ta ihĩ tĩ. Ok ta pame katu te ngi a'eta uhyk uwyr ehe. Ngariréi wyy rehe ok ta ihĩ, ame'ë ngi uhyk uwyr ehe. Jundéi wyy rehe ok ta ihĩ, ame'ë ngi uhyk uwyr ehe tĩ. Jerusarë ok ta ngi uhyk uwyr ehe tĩ. Tupãma'e pyrãtãha ihĩ katu ehe, Jesu rehe. A'erehe ma'e ahy ixo ame'ë ta ke mukatu hũ.

¹⁸ Pe, upa jupyrãtã rãtã ame'ë ke amõ sawa'e ta hupir werur reko. Kyha aja me'ë pe a'eta werur reko. Jesu ruwa koty a'eta mou tar katu raho. A'erehe hok pe a'eta ixo tar katu.

¹⁹ Heta te hũ ame'ë ta i'ãi, a'erehe marã ka ym ixeha. A'erehe ok kupe 'ar pe upa jupyrãtã rãtã ame'ë ke a'eta hupir raho. (Ame'ë ok kupe ipe katu.) Pe, jupyka ke jo'ok. Ame'ë rupi upa jupyrãtã rãtã ame'ë ke mujy mondo. Kyha aja me'ë pe mujy mondo, tupaham rehe. Ngã pyter pe mou. Jesu rake mou.

²⁰ Amō ke Jesu mukatu, ame'ē rehe sawa'e ta jurujar katu. Ame'ē ke Jesu ukwa rahā, upa jupyrātā rātā ame'ē pe pandu:

—Sa'e! Ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'ema'e. Apo nde rehe ihē py'a jywyr katu — aja Jesu ipe.

²¹ Pe, parise ta pandu pandu a'eta jupe. Moise je'ēha ke mu'e ame'ē ta namō pandu pandu a'eta jupe. Kuja:

—Mā! Amō pe Tupā jō riki pandu katu: “Ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'ema'e. Nde rehe ihē py'a jywyr katu” aja. Aja me'ē Jesu pandu rahā, katu ym riki. Awa te'e Jesu. A'erehe peme'ē riki Tupā aja jupe my. Katu ym aja — aja a'eta jupe.

²² Pe, a'eta pandu pandu a'eta jupe, ame'ē ke Jesu ukwa rahā, pandu:

—Aja ym pekwa pekwa peī.

²³ Myja me'ē riki hātā ma'eha my? Kuja my: “Ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'ema'e. Nde rehe ihē py'a jywyr katu” aja apandu rahā, hātā te ma'eha my? (Ame'ē ke rehe usak ym awa.) Anī rahā, kuja my? “Epu'am! Ewata eho!” aja apandu rahā, hātā te ma'eha my? (Ame'ē rehe usak awa.)

²⁴ Pesarahā! Tupā jō riki ahyha mukatu aja pekwha. Tupā jō riki ipy'a mujwyr katu. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ē ke rehe mujwyr katu, aja pekwha tī. Apo ihē tī. Ihē riki kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke ihē, aja amujekwa ta apo. Ihē pe Tupā pandu tī: “Ma'e ka'u te'eha ke amō ta ma'ema'e. Ame'ē ta rehe nde py'a emujwyr katu” aja ihē pe. Pesarahā! Ame'ē ke pekwa ta apo — aja Jesu pandu.

A'erehe upa jupyrātā rātā ame'ē pe a'e pandu:

—Apandu nde pe! Epu'am! Nde kyha aja me'ē ke emupu'a! Nde rok pe ejywyr eho inamō — aja Jesu.

²⁵ Pe, heta ame'ē ta usak uī ehe rahā, pahar sawa'e pu'am. Kyha aja me'ē pe nino, ame'ē ke mupu'a. Ame'ē ke hok pe raho. Oho ixo rahā, Tupā pe pandu pandu:

—Ne jō riki katu te me'ē ke — aja sawa'e pandu oho ixo.

²⁶ Ame'ē rehe ngā usak rahā, pandu:

—Mā! Katu tiki! — aja.

Pe, Tupā rehe har katu ngā pandu tī:

—Mā! A'eramō marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke a'e ma'e katu, ame'ē ke rehe jasad katu. Mā! — aja ngā pandu.

(Arahā Jesu Tupā tī, aja ngā pe mujekwa katu.)

“Ihē namō ejur” aja Rewi pe Jesu pandu

(Matéu 9.9-13; Mak 2.13-17)

²⁷ Ajame'ē ke ok ta ngi Jesu uhem oho. Pe, amō sawa'e rehe usak. Homa awa tama'e kapitā keruhū pe tamatarer matyr ame'ē ke a'e. (A'erehe a'e ke jundéu awa ta putar ym ame'ē ke a'e.) Her Rewi. (Amō her: “Matéu” aja.) Tamatarer matyriha renda pe wapyk uī. Jesu pandu ipe:

—Ihē namō eho 'y — aja Rewi pe.

²⁸ A'e pu'am. Upa katu te hijar oho. Pe, Jesu namō oho.

²⁹ Hok pe jywyr rahā, Jesu pe imi'u ke Rewi moī hū. Amō heta tamatarer matyr ame'ē ta wapyk uī tī. Heta amō ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta wapyk uī tī.

³⁰ Parise ta amō ta ihī tī. Moise je'ēha ke mu'e ame'ē ta amō ta tī. Wapyk uī tī. Parise ta kotyhar ta ke a'eta. Upa ame'ē ta je'ē je'ē hū. Jesu namō jum'u'e ixo ame'ē ta namō a'eta je'ē je'ē hū. Kuja a'eta pandu:

—Ma'ewā ame'ē sawa'e ta jaxer ame'ē ta namō Jesu u'u uī my? Tamatarer matyr ame'ē ta namō aja tī. U'u a'eta namō tī. Katu ym aja — aja parise ta je'ē hū.

³¹ Ame'ë ke rehe Jesu hendu rahã, pandu ngã pe:

—Ma'e ahy ixo rahã, mukatuha koty amõ oho. Ahy ym rahã, mukatuha koty oho ym. (Aja apo tĩ. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ë ta ihë rehe uhyk. Ipy'a juhyk. Ame'ë ke a'eta putar, a'erehe ihë rehe uhyk. Katu jupe, ame'ë ta anĩ. Ihë rehe uhyk ym.)

³² Pesarahã! Sawa'e katu aja ukwa jupe ame'ë ta pe kuja ihë apandu ym: “Tupã koty pehë py'a pemuruwak pemondo” aja. Anĩ. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, aja ukwa ame'ë ta pe kuja ihë apandu katu: “Tupã koty pehë py'a pemuruwak pemondo” aja riki — aja parise ta pe Jesu pandu.

Ma'e u'uha ke hijar ame'ë rehe har

(Matéu 9.14-17; Mak 2.18-22)

³³ Amõ ta Jesu pe pandu:

—Juã namõ jumu'e ixo ame'ë ta ma'e u'uha ke hijar hijar ixo. (Aja pyaiha ke mujekwa Tupã pe.) Tupã namõ a'eta pandu pandu tĩ. Parise ta namõ jumu'e ixo ame'ë ta aja tĩ. Ma'e u'uha ke hijar hijar tĩ. Ne namõ jumu'e ixo ame'ë ta aja ym riki. Ma'e ke a'eta u'u katu ixo. Hijar ym. Ma'erehe my? — aja ipe.

³⁴ Jesu pandu:

—Sawa'e jumendar rahã, ngã mi'u matyr. Huryha mujã. Pe, ame'ë pe oho ame'ë ta ma'e u'uha ke hijar ym. Sawa'e namõ ixo rahã, ma'e u'uha ke hijar ym.

³⁵ Ihë namõ ihëma'e jumu'eha ta ixo apo, a'erehe upa ma'e u'uha ke a'eta hijar ym. Yman rahã, ihë ke amõ ta pyhyk ta raho a'eta ngi. Arahã ihëma'e jumu'eha ta upa ma'e u'uha ke hijar ta. (Aja pyaiha ke mujekwa ta) — aja Jesu pandu.

³⁶ Myja me'ë ymanihar ke my, ame'ë ke Jesu pandu tĩ:

—Kamixa ymanihar sorok rahã, kamixa pyahu mondok, ame'ë kurer ke amõ mujar ym ehe. Mondok rahã, kamixa pyahu ame'ë ke mujaxer ta. Pe, ixurer ke kamixa ymanihar rehe katu ym tĩ.

³⁷ Kawĩ mupupur ramõ ame'ë ke hyru ymanihar te pe amõ purakar ym. Ame'ë pe purakar rahã, mupupur we ixo rĩ. Pe, hyru ymanihar ke mupuk ta. Pe, kawĩ jyhen ta oho. Hyru ymanihar ke mujaxer ta tĩ.

³⁸ Pesarahã! Kawĩ mupupur ramõ ame'ë ke hyru katu ame'ë pe amõ purakar rahã, katu ta tiki. (Aja rahã, kawĩ jyhen ym ta. Hyru ke upuk ym ta tĩ.)

³⁹ Kawĩ iro ame'ë ke amõ u'u rahã, kawĩ mupupur ramõ ame'ë ke u'u tar ym. “Iro ame'ë ke katu te” aja pandu — aja Jesu pandu.

(Jesu mu'e rahã, myja ixoha katu aja mujekwa. Ixoha pyahu aja saka. Kawĩ mupupur ramõ, ame'ëja saka ame'ë. Kamixa pyahu, ame'ëja saka ame'ë tĩ. A'erehe parise ta mu'e, aja ixoha namõ marã ka ym muparaha. Hyru ymanihar, aja saka. Kamixa ymanihar, aja saka tĩ, aja Jesu mujekwa.)

6

Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rehe har

(Matéu 12.1-8; Mak 2.23-28)

¹ Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahã, ahúi aja me'ë ty rupi Jesu wata oho ixo, jumu'eha ta namõ. Pe, ame'ë ke jumu'eha ta amõ amõ po'ok ixo. (Ame'ë ke ipo pe kamyrik. Aja pিরer ke ombor. Upa ombor rahã, ame'ë ke u'u.)

² Pe, amõ parise ta a'ep ixo. Ame'ë ta pandu:

—Anĩ. Katu ym u'uha. Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahã, aja nema'e jumu'eha ta kamyrik rahã, katu ym. (Paraky te'e, aja saka. A'erehe katu ym.) Aja Moise je'eha rehe panduha ihĩ — aja parise ta pandu.

³ (Amō rehe pyrara usak ta me'ē te'e, aja Jesu mujekwa tar katu,) a'erehe a'e pandu:

—Yman Ndawi myahy te riki. Inamō ixo ame'ē ta aja tī. Myahy te tī. Ame'ē ta ma'eha ke Tupā je'ēha rehe pesak riki.

⁴ Ma'e u'u ame'ē ke nixói te rahā, Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe a'e ixo oho. Pe, mbeju a'ep ihī. Ame'ē ke u'u. Inamō ixo ame'ē ta pe me'ē tī. A'eta u'u tī. Ame'ē mbeju ke Tupā ruwa koty pa'ihu moī, ame'ēja saka. Pa'i ta jō ame'ē ke u'u katu. Amō ta u'u rahā, anī. (Ndawi ta pa'i ta ym.) A'erehe Ndawi ta u'u rahā, katu ym ta tipe. (Aja Moise je'ēha rehe hendu ym) — aja Jesu pandu.

⁵ A'e pandu tī:

—Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā, ma'e ke amō ma'e, ame'ē ke ihē riki apandu katu. Tupā je'ēha rupi ajur ame'ē ke ko ihē. Awa ihē tī — aja parise ta pe Jesu pandu.

Ipo ke upa te'e jupu'a ame'ē ke Jesu mukatu

(Matéu 12.9-14; Mak 3.1-6)

⁶ Amō jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā, jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe ixo oho. A'ep ngā ke a'e mu'e uī. A'ep amō sawa'e ihī. Ipo ke upa te'e jupu'a ame'ē ke a'e. Ijywa katu kotyhar ipo ke upa te'e jupu'a.

⁷ A'ep Moise je'ēha mu'e ame'ē ta amō ihī tī. Parise ta amō ihī tī. Jesu rehe a'eta usak katu uī. Putu'uha 'ar rahā, ma'e ahy ixo ame'ē ke Jesu mukatu ta my? Mukatu rahā, pandu ta ipe: “Mā! Katu ym nde erema'e. Putu'uha 'ar rahā, nde eremukatu. (Nde ereparaky te'e, ame'ēja saka.) Jundéu awa ta je'ēha rehe nde erehendu ym. Katu ym aja” aja Jesu pe a'eta pandu ta. A'erehe a'eta usak katu ehe uī, Jesu rehe.

⁸ Ame'ē ta ipy'a pe ukwa ukwa uī, ame'ē ke Jesu ukwa katu. A'erehe ipo ke upa te'e jupu'a ame'ē pe pandu:

—Epu'am! Se heta ame'ē ta pyter pe ejur! — aja riki.

Sawa'e pu'am. Heta ame'ē ta pyter pe pu'am oho.

⁹ Pe, ngā pe Jesu pandu:

—Ihē pe pependurahā! Putu'uha 'ar rahā, myja jundéu awa je'ēha mujekwa my? Myja riki katu my? Ko amō ta rehe amō pyrara usak rahā, katu my? Ko mai rahā, katu my? Ko amō ta ke jukwa rahā, katu my? Ko jukwaha ke muputu'u rahā, katu my? Myja katu my? Pependurahā! — aja ngā pe pandu.

¹⁰ Pe, ngā rehe juramā usak. Pandu ym awa. A'erehe ipo ke upa te'e jupu'a ame'ē pe pandu:

—Nde po epirar 'y! — aja.

Ipo ke sawa'e pirar rahā, upa puku oho ipe. Imembek katu oho ipe tī. Upa katu.

¹¹ Ame'ē ke rehe usak rahā, parise ta parahy te ehe, Jesu rehe. Jundéu awa je'ēha rehe hendu ym, aja ukwaha naī, a'erehe parahy. Pandu pandu a'eta jupe:

—Myja Jesu ke japyhyk ta my? Pe, jajukwa — aja parise ta pandu pandu a'eta jupe.

Jumu'eha ta ke Jesu mujy'ar

(Matéu 10.1-4; Mak 3.13-19)

¹² Amō pytun ramō rahā, ywy'ā rehe jeje te Jesu jupir oho. A'ep Tupā namō pandu pandu u'am. Aja te'e xu'em oho.

¹³ Wera rahā, jumu'eha ta ke mujy'ar. Ame'ē ta ngi har awa py mokōi sawa'e ta ke jo'ok. Ame'ē ta pe pandu:

—Pehē riki ihē amondo ta ame'ē ta ke apo 'y — aja.

¹⁴ Ame'ë ta rer kuja. Ko Simã. Amõ her moĩ ehe. “Petu” aja her moĩ ehe. Ko Andere amõ tĩ. Simã mu a'e. Tian amõ tĩ. Ko Juã amõ tĩ. Tian mu a'e. Amõ Siri tĩ. Amõ Matoroméu tĩ.

¹⁵ Amõ Matéu tĩ. Amõ Tome tĩ. Amõ Tian tĩ. Apéu ra'yr a'e. Amõ Simã tĩ. Sero aja amõ ta ipe tĩ. (“Sero” aja pandu rahã, jundéu awa tama'e ywy ngi huwajan ta ke a'e mujan tar katu muhem, aja mujekwa.)

¹⁶ Amõ Jun tĩ. Tian ra'yr a'e. Ko Jun Ikario amõ tĩ. A'e riki Jesu rehe huwajan ta ke muhyk ta werur.

Ngã ke Jesu mu'e. Ahy ixo ame'ë ta ke mukatu tĩ.

(Matéu 4.23-25)

¹⁷ Pe, ame'ë ta namõ ywy'ã ngi wyjy oho. Ywy ipe katu ame'ë pe a'eta uhyk. Amõ jumu'eha ta heta a'ep ixo tĩ. A'ep Jundéi ywy ngi uhyk uwyr ame'ë ta heta ixo tĩ. Jerusarë ok ta ngi uhyk uwyr ame'ë ta amõ tĩ. Heta ixo tĩ. Tir ok ta ngi uhyk uwyr ame'ë ta amõ tĩ. Sinõ ok ta ngi uhyk uwyr ame'ë ta amõ tĩ. Heta ixo tĩ. Sinõ ok ta y ramüi rake ihĩ. Tir ok ta aja tĩ. Y ramüi rake ihĩ tĩ.

¹⁸ Jesu pandu ame'ë ke rehe johu ngã hendu uwyr. Ma'e ahy ixo ame'ë ta ke mukatu, ame'ë ke rehe johu ngã uhyk uwyr tĩ. Ājã ipy'a rehe ihĩ ame'ë ta uhyk uwyr ehe tĩ. Ame'ë ta ke a'e mukatu tĩ.

¹⁹ Ima'e pyrãtãha namõ ngã ke mukatu hũ. A'erehe upa ngã ipo ke mujar tar katu ehe. Mujar ehe rahã, upa katu oho ipe.

Huryha rehe har: Pyaiha rehe har tĩ.

(Matéu 5.1-12)

²⁰ Jumu'eha ta rehe Jesu usak. Pandu:

—“Tupã rehe har jakwa ym jande” aja pekwa ame'ë ta mã peja pehẽ rury katu pe'am.

Ixotyhar ta aja pemuruwak ta. Pe, inamõ pexo ta, a'erehe mã peja pehẽ rury katu pe'am.

²¹ Amõ myahy rahã, ma'e ke u'u ta. Aja Tupã putar ame'ë ke pema'ema'e tar katu te rahã, mã peja pehẽ rury katu pe'am. Upa peputar ame'ë ke Tupã muwyr katu ta.

Ma'e peka'u te'eha ke pema'e, a'erehe pejixi'u apo. Ame'ë ke Tupã pe pepandu. Aja rahã, mã peja pehẽ rury katu ta pe'am. Pepuka ta tĩ. Tupã ipy'a jywyr ta pehẽ rehe, a'erehe pehẽ rury katu pe'am.

²²⁻²³ —Mã! Pehẽ rury katu pehẽ. Ihẽ rehe pejurury katu, a'erehe pehẽ rehe amõ ta parahy. Pehẽ ke putar ym tĩ. Pehẽ rehe juru ai ngã tĩ. “Peme'ë ta jaxer ai” aja pehẽ rehe har pandu naĩ tĩ. Ihẽ rehe pejururjar katu, a'erehe upa aja ta. Aja rahã, pehẽ rury katu pexo. Pehẽ ruryha namõ pepor pepor pexo. Pehẽ aja ymanihar Tupã je'ëha pandu ame'ë ta tĩ. Ame'ë ta ke pehẽ ramüi ta mupyrara tĩ. Aja pehẽ ke amõ ta mupyrara ta tĩ. Anĩ. Tapijar te'e we ihẽ rehe pejururjar katu. Awa ihẽ tĩ. Tupã je'ëha rupi ajur. Ywa pe pehẽma'e hũ ta, a'erehe pehẽ rury katu pe'am.

²⁴ —Apo pehẽma'e hũ namõ pexo, a'erehe pehẽ rury katu pe'am.

Mã! I'i atu we rahã, pepyai ta. (Amõ ta rehe pekyty'ym.) A'erehe pehẽ ke Tupã mupyrara hũ ta.

²⁵ “Ma'e ke japutar ym te apo. Upa katu te jandema'e kohĩ apo, a'erehe Tupã ke japutar ym” aja pepandu ame'ë ta. Mã! Tupã koty pehẽma'e nixói te ta. Myahy te hũ, aja saka nixói te ta. Mã! Tupã mupyrara hũ ta pehẽ ke.

“Upa katu te jandema'e kohĩ, a'erehe Tupã ke japutar ym” aja apo pepuka puka ame'ë ta. Mã! Pepyai ta. I'i atu we rahã, pejixi'u hũ ta. Tupã mupyrara ta, a'erehe pejixi'u hũ ta.

26 –Yman Tupā je'ēha pandu ame'ē ta ran rehe har amō ta pandu: “Katu peme'ē ta” aja naī. Te'e riki. A'engi Tupā mupyrara hū riki. A'erehe: “Mā! Katu peme'ē ta” aja pehē rehe har pandu naī rahā, mā pepyai pe'am. Ymanihar ta aja Tupā mupyrara ta my tī – aja Jesu pandu.

Huwajan ta rehe ipy'a katu

(Matéu 5.38-48; Matéu 7.12; Ruk 23.34; At 7.60; Hom 12.17-21)

27 A'e pandu tī:

–Ihē rehe hendu ame'ē ta pe ihē apandu katu. Pehē ruwajan ta rehe pepy'a katu. Pehē rehe parahy ame'ē ta rehe pepy'a katu tī.

28 “Mā peja pehē ke Tupā mahy” aja pandu ame'ē ta pe kuja pepandu: “Mā peja pehē rehe Tupā usak katu” aja ipe. Pehē ke mahy ame'ē ta rehe har Tupā namō pepandu katu. (“Mā peja esak katu ehe” aja Tupā namō pepandu.)

29 Nde ruwa amō nupā rahā, aja emujwywr ym ipe tī. Mā peja nde ruwa wajar a'e nupā tī. Nema'e kamixa ke amō raho rahā, mā peja nema'e xirur raho tī.

30 “Nema'e aputar” aja nde pe amō pandu rahā, ame'ē ke eme'ē ipe. Nema'e ke amō pyhyk rahā, ame'ē mujwyryriha ke epandu ym ipe.

31 Pehē pe ma'e ke amō ta ma'ema'e katu, ame'ē ke peputar. Aja pemujwywr ipe tī. Katu ame'ē ke pema'ema'e ngā pe tī.

32-35 –Pehē rehe ipy'a katu ame'ē ta rehe jō pepy'a katu rahā: “Mā! Peme'ē katu ame'ē ke” aja pehē rehe har Tupā pandu ym. Pesarahā! Jaxer ame'ē ta aja tī. Ipy'a katu ehe ame'ē ta rehe jō ipy'a katu tī. (Mā! Pehē ruwajan ta rehe pepy'a katu ta me'ē te'e tī.)

–Pe, pehē pe ma'e katu ame'ē ke ma'e. Ame'ē ta rehe jō pepy'a katu rahā! “Mā! Peme'ē katu ame'ē ke” aja pehē rehe har Tupā pandu ym tī. Pesarahā! Jaxer ame'ē ta aja tī. Ma'e katu ame'ē ke ma'e katu. Ame'ē ta rehe jō ipy'a katu tī. (Mā! Pehē ruwajan ta rehe pepy'a katu ta me'ē te'e tī.)

–Amō ta pe tamatarer pemupyta rahā, ame'ē ke pehē pe mujwywr ta, aja pekwa. A'erehe ame'ē ta pe pemupyta katu. Aja rahā: “Mā! Peme'ē katu ame'ē ke” aja pehē rehe har Tupā pandu ym. Pesarahā! Jaxer ame'ē ta aja tī. Aja mupyta tī. Juja katu te mujwywr tī, aja ukwa. Aja ym pehē! (Pehē ruwajan rehe pepy'a katu.) Ame'ē ta rehe pesak katu tī. Tamatarer ke pemupyta katu. Mujwyryriha ke peputar ym pexo. Aja rahā Tupā koty nema'e heta te hū ta. “Tupā ra'yr ta” aja ta pexo. Tupā riki ywatehar te ke a'e. Upa ngā rehe katu ame'ē ke a'e ma'ema'e. “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja pandu ym ame'ē ta rehe a'e usak katu tī. Jaxer ame'ē ta rehe aja tī. Usak katu tī. Upa ngā rehe aja tī. Usak katu tī. Aja Tupā.

36 Pehē rehe pehē pái keruhū pyrara usak. Aja amō ta rehe pepyrara pesak tī – aja Jesu pandu.

“Katu ym nde” aja amō rehe har epandu ym

(Matéu 7.1-5; Hom 2.1-3)

37 A'e pandu tī:

–Amō ta rehe har kuja ym pepandu: “Peme'ē ta katu ym” aja. Aja pepandu rahā, aja juja katu te pehē rehe har Tupā pandu ta tī. A'erehe aja ym pepandu. Kuja amō ta rehe har kapitā pe pepandu ym: “Peme'ē riki katu ym. A'erehe emahy” aja pepandu ym. Pepandu ym rahā, aja pehē rehe har Tupā pandu ym ta tī. “Katu ym pehē” aja a'e pandu ym ta tī.

–Amō rehe peparahy rahā, pehē py'a pemujwywr katu ehe. Aja rahā, pehē katu ym rahā, pehē rehe Tupā ipy'a jywr katu ta tī.

38 –Amō ta pe ma'e ke peme'ē katu. Aja rahā, pehē pe ma'e ke Tupā me'ē katu ta tī. Tyryhem aja pehē pe muwyr ta. Jetehar te ke! I'ar koty te we

muwyr ta, pehē pe. Myja me'ē amō ta pe ma'e ke pema'e, aja juja katu te pehē pe Tupā ma'e ta tī — aja Jesu pandu.

³⁹ Myja me'ē eha ym te ame'ē my, ame'ē ke jumu'eha ta pe Jesu pandu:

—Mokōi eha ym te ame'ē ta ixo rahā, marā ka ym jumokōi wataha. Ipo rehe a'eta jupyhyk wata oho rahā, janam ha pe te'e mokōi oho ta. (Aja eha ym te aja ym pehē tī. Jetehar te ke pejumu'e katu rahā, ame'ē ke amō ta pe pemu'e katu ta. Janam ha aja pejawy ym ta.)

⁴⁰ Jumu'eha riki mu'eha aja ym. Mu'eha 'ar koty te we ukwa ym. Pe, upa katu te jumu'e rahā, mu'eha aja a'e tī. Ukwa katu ta tī.

⁴¹ —Ne mu reha ke myra kurer mupuk, ame'ē rehe nde eresak. (Aja rahā, ta'yr mi ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'e.) Mā peja ame'ē rehe har ekwa ekwa ym exo. Nde reha rehe myra keruhū mupuk riki. (Aja rahā, mâte hū nde ereka'u te'eha ke nde erema'e. Katu ym aja.) Mā peja ame'ē rehe har ekwa ekwa py exo.

⁴² —Kuja ne mu pe epandu my: “Éi! Sa'e! Nde reha ngi myra kurer ke ihē ajo'ok ta” aja. (Aja rahā, kuja riki: “Ta'yr mi ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'e. Ame'ē ke mā peja ehijar” aja nde erepandu.) Mā! Nde eresak ym my? Nde reha rehe myra keruhū ihī. (Aja rahā, mâte hū nde ereka'u te'eha ke nde erema'e.)

—Mā! Mokōi nde erekwaha namō nde erexo. Nde reha ngi myra keruhū ke ejujo'ok py. (Aja rahā, mâte hū nde ereka'u te'eha nde erema'ema'eha ke nde ehijar katu py.) Aja rahā, upa ma'e ke nde eresak katu ta. Pe, nde mu reha ngi myra kurer ta'yr mi nde erejo'ok katu ta. (Aja rahā, nde mu pe nde erepandu: “Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha ke ehijar” aja nde erepandu katu) — aja Jesu pandu.

I'a rehe har

(*Matéu 7.16-20; Matéu 12.33-35*)

⁴³ A'e pandu tī:

—Ma'eywa'y hury katu rahā, i'a katu riki. Pe, ma'eywa'y hury ym rahā, i'a ym.

⁴⁴ I'a katu rahā, ma'eywa'y rehe har amō ukwa katu ta. (Ma'eywa'y hury katu, aja ukwa katu ta.) Pesarahā! Juruwe'y ngi akaju ke amō po'ok ym te. Japekā'y ngi waja ke amō po'ok ym te tī.

⁴⁵ Aja amō tī. I'a aja amō rehe har amō ta ukwa katu tī. Katu ame'ē ke amō ma'ema'e rahā, sawa'e katu ame'ē ke a'e, aja amō ta ukwa. (I'a katu, ame'ēja saka.) Jaxer ame'ē ke amō ma'e rahā, sawa'e katu ym ame'ē ke a'e, aja amō ta ukwa. (I'a ym, ame'ēja saka.) Ipy'a pe ukwa ukwa ixo, ame'ē ke amō pandu. A'erehe i'a ym aja: “Katu ym a'e” aja ehe har ukwa katu awa — aja Jesu pandu.

Ok mujāha rehe har

(*Matéu 7.24-27*)

⁴⁶ A'e pandu tī:

—Ihē pe nde erepandu: “Éi! Sawa'e! Nde katu!” aja. Mā! Aja panduha jō. Anī. Ihē apandu ame'ē ke rehe nde erehendu ym rahā, katu ym aja.

⁴⁷ Ihē rehe amō uhyk. Pe, ihē je'ēha rehe amō hendu katu. Pe, aja ma'ema'e. Esarahā! Ehe har ihē amujekwa ta pehē pe.

⁴⁸ Ok ke mujā a'e. Kuja y rake mujā. Ywykwar ypyp pykūi katu. Itahu rehe uhyk oho. Ame'ē 'ar pe ok pyter ke jytyka. Ok pyter ke hātā jytyka. Pe, y tiha rahā, ok ke u'ar ym. Ok pyter hātā jytyka, a'erehe y ombor ym.

⁴⁹ —Amō anī. Ihē je'ēha rehe amō hendu tipe. Pe, aja a'e ma'e ym. Ame'ē riki amō koty ok ke mujā. Kuja, y rake mujā tī. Ok pyter ke hātā ym jytyka. Pe, y tiha rahā, upa munde raho. Pahar ok ke y ombor oho. Tū! Mā! Tyapu hū! — aja Jesu pandu.

7

*Homa awama'e miasu ke Jesu mukatu**(Matéu 8.5-13)*

¹Upa aja me'ë ngã pe Jesu pandu rahã, a'engi oho. Kapana'ũ ok ta pe oho.

²A'ep amõ sawa'e ixo. Homa awa ke a'e. (Jundéu awa ym a'e.) Sonda tama'e kapitã ke a'e tĩ. Ima'e miasu ahy ixo. Ame'ë riki amõ miasu 'ar koty te we katu ame'ë ke ipe. Manõ tate a'e.

³Pe, Jesu uwyriha rehe har kapitã ukwa rahã, jundéu awa tamũi ta ke ixoty a'e mondo. Tamũi ta pe pandu:

—“Ihẽma'e miasu ke emukatu ejur. Pahar ejur” aja Jesu pe peme'u peho — aja tamũi ta pe kapitã pandu.

A'erehe tamũi ta oho.

⁴Jesu rehe uhyk rahã, pandu ipe:

—Sa'e! Kapitã panduha ke nde erema'e rahã, katu ta tiki.

⁵Jundéu awa ta rehe a'e ipy'a katu. Jandema'e jy'ariha renda ke a'e riki mujã tĩ — aja Jesu pe.

⁶Tamũi ta pandu, a'erehe a'eta namõ Jesu oho. Kapitã rok pe uhyk tate rahã, ixoty ehe katu ame'ë ta ke kapitã mondo tĩ. Kapitã je'ẽha ke a'eta raho. Kuja Jesu pe kapitã rehe katu ame'ë ta pandu oho:

—Sa'e! Ehendurahã! Kuja kapitã pandu: “Ihẽ rok pe nde erexe rahã, ihẽ ruxĩ riki. Amõ awa ihẽ. Nde aja jundéu awa ym ihẽ tĩ.

⁷A'erehe nde koty ihẽ atu aho ym tĩ. Esarahã! Epandu jõ! Pe, ihẽma'e miasu katu ta oho.

⁸Akwa katu ihẽ. Ihẽma'e kapitã je'ẽha rehe ihẽ ahendu katu tĩ. Pe, ihẽ je'ẽha rehe amõ sonda ta hendu katu tĩ. Amõ pe ihẽ apandu: ‘Eho!’ aja. Pe, pahar a'e oho. Amõ pe ihẽ apandu: ‘Ejur se!’ aja. Pe, pahar a'e uwyr. Ihẽma'e miasu pe ihẽ apandu: ‘Eparaky eho!’ aja. Pe, a'e paraky oho. A'erehe paite nde erepandu rahã, se ihẽma'e miasu katu ta, aja akwa katu” — aja Jesu pe pandu.

⁹Ame'ë ke Jesu hendu rahã: “Mã! Katu tiki!” aja ukwa. Uwak rahã, haikwer rupi uwyr ame'ë ta pe pandu:

—Mã! Sonda tama'e kapitã jurujar katu te ihẽ rehe. Ihẽ apandu pehẽ pe. Aja jundéu awa ta jurujar ym ihẽ rehe. Amõ ywy pe nixói. Jundéu awa tama'e ywy pe nixói tĩ. A'eramõ akwa — aja Jesu pandu.

Arahã mukatuha ke pandu. Pe, kapitãma'e miasu katu oho.

¹⁰Sonda tama'e kapitã rok pe ehe katu ame'ë ta jõ jywyr oho rahã, kapitãma'e miasu katu aja a'eta usak.

Ixawa'e manõ ame'ë membyr ke Jesu mukwera

¹¹Ku'ë rahã har pe we Naĩ ok ta pe Jesu oho. Inamõ jumu'e ixo ame'ë ta oho tĩ. Inamõ heta ngã oho tĩ.

¹²Ok ta kurar rukwen rehe uhyk tate rahã, ok ta ngi heta uhem uwyr ixo. Manõ ame'ë ke jyty m ta raho reko tĩ. Ixawa'e manõ ame'ë membyr ke a'e. Petẽhar ke a'e. Heta ok ta pe har ta kũjã namõ uwyr ixo.

¹³Usak ehe rahã, pyrara Jesu usak ehe, ixawa'e manõ ame'ë ke rehe. Pandu ipe:

—Ejixi'u ym! — aja kũjã pe.

¹⁴Pe, kaixã koty oho. Ipo ke mujar ehe rahã, sawa'e ta hupir raho ame'ë ta pyta. Pe, Jesu pandu:

—Sa'e! Ihẽ apandu nde pe: “Epu'am!” — aja riki.

¹⁵Pahar manõ ame'ë ke wapyk tĩ. Kwera katu uĩ. Pandu pandu a'e tĩ. Imãi pe Jesu pandu:

—Ko ne membyr. Kwera katu tĩ — aja ipe.

16 (Pyrātā te ame'ē ke kohī, aja ngā ukwa.) A'erehe Tupā rehe har katu ngā pandu tī.

—Mā! Katu tiki! Tupā je'ēha ke pandu ame'ē ke jande namō ixo apo! Katu te ame'ē ke a'e. Ima'e awa ta ke Tupā muhā katu uwyr; jundēu awa ta ke — aja ngā pandu.

17 Pe, Jesu rehe har ngā pandu pandu oho. Jundēi wyy rupi pandu oho. Hake wyy ihī ame'ē rupi pandu oho tī. “Ngā ke Jesu mukatu” aja riki pandu oho ngā.

Jesu koty sawa'e ta ke Juā mujahukiha mondo

(Matēu 11.2-19)

18 Upa ame'ē mukatuha rehe har Juā pe inamō jumu'e ixo ame'ē ta pandu tī. Arahā kyndaha pe Juā ixo. Pe, inamō jumu'e ixo ame'ē ta ngi har mokōihar pe jō Juā pandu.

—Pejur! Pesarahā!

19 Sawa'e te pe ma'e ke peme'u peho. Kuja: “ ‘Amō sawa'e uwyr ta' aja ihē apandu. Nde riki ame'ē ke my? Ame'ē ym rahā, amō sawa'e rehe jaharō ta my?’ aja peme'u peho — aja Juā pandu mokōihar pe.

20 Pe, Jesu koty mokōihar ta oho. Uhyk ehe rahā, pandu ipe:

—Nde koty jande ke Juā mujahukiha muwyr. A'e pandu nde pe: “Amō sawa'e uwyr ta” aja a'e pandu. Nde riki ame'ē ke my? Anī rahā, amō sawa'e rehe jaharō ta my? — aja Juā muwyr ame'ē ta pandu ipe.

21 Anī. Jesu pandu ym. Kuja a'e ma'ema'eha mujesak. Kuja. Arahā heta ahy ixo ame'ē ta ke mukatu hū. Ājā ipy'a rehe ihī ame'ē ta ke mukatu hū tī. Eha ym te ame'ē ta ke mukatu hū tī.

22 Pe, Juā muwyr ame'ē ta pe pandu:

—Juā koty pejywyr peho. Pesak ramō ame'ē ke upa pepandu ipe. Pehendu ame'ē ke upa pepandu ipe tī. Kuja. Eha ym te ame'ē ke apo ma'e ke usak katu tī. Wata ym te ame'ē ke apo wata katu tī. Pereran ma'e u'u hū ame'ē ta ke apo upa ka'ē oho ipe tī. Mā'e hendu ym te ame'ē ta ke apo ma'e hendu katu tī. Manō ame'ē ta ke kwera katu tī. Pyrara ixo ame'ē ta pe myrandu katu ke amō ta pandu raho tī. A'erehe hury katu ixo apo 'y.

23 Pe, ihē rehe jurujar katuha ke hijar ym rahā, hury katu a'e ixo. Aja Juā pe pepandu peho — aja Jesu pandu.

—Hā! Japandu ta jaho kŷ — aja sawa'e ta.

(Ahy ixo ame'ē ta ke Jesu mukatu. Manō ame'ē ta ke mukwera katu tī. Aja rahā, a'e riki Kirisutu, kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e, aja mujekwa katu.)

24 Juā muwyr ame'ē ta jywyr oho rahā, Juā rehe har Jesu pandu ngā pe:

—Amukwehe te awa nixōi te ame'ē pe Juā rehe pesak peho rahā, ma'e pesak peho my? Sawa'e pitu te'e ame'ē ke rehe pesak peho my? Anī. Aja ym Juā. (Pyrātā a'e. Pahar amō koty koty ukwaha ke mondo ym a'e.)

25 Ima'e mundeha katu te ame'ē ke namō ixo, ame'ē sawa'e rehe pesak peho my? Anī. Aja ym tī. Pesarahā! Aja mundeha katu te ame'ē ke namō ixo ame'ē ta kapitā keruhū rok pe ixo. Ma'e katu te ame'ē ke namō jō ixo ame'ē ta a'ep ixo tī. Kapitā keruhū rok pe ixo tī. (Juāma'e aja ym. Ima'e mundeha katu te ame'ē namō a'e ixo ym.)

26 Ihē pe pepandu! Awa rehe pesak peho my? Tupā je'ēha pandu ame'ē ke rehe pesak peho my? A'e tiki. Pesarahā! Apandu katu pehē pe. Ymanihar te Tupā je'ēha pandu ame'ē ta 'ar koty te we Juā riki Tupā je'ēha pandu ame'ē ke a'e. (A'erehe Juā rehe pehendu katu ta me'ē te'e.)

27 Ta'yr rehe har kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī. Kuja Tupā pandu: “Ne ndutar koty myrandu raho ame'ē ke ko ihē amondo py.

Nde ereho tate rahã, ngã py'a ke ihẽ koty a'e muruwak ta mondo" aja panduha ihĩ. (Ame'ẽ mondo py ame'ẽ ke Juã.)

²⁸ —Apandu pehẽ pe. Upa katu te sawa'e ta 'ar koty te we Juã katuha ke. Pe, amõ ixo. Apo myrandu katu pandu oho ame'ẽ ta Juã 'ar koty te we katuha. Myrandu ke ymanihar Tupã je'ẽha pandu ame'ẽ ta pandu pandu. Juã pandu, a'e riki ymanihar ta 'ar koty te we katu. Apo anĩ. Ihẽma'e jumu'eha ta myrandu katu ke pandu. Ame'ẽ ta Juã 'ar koty te we katuha. Ihẽma'e jumu'eha ta ma'e ukwa ym ame'ẽ ta ke, aja pekwaha naĩ. Anĩ. Ame'ẽ ta katu te, aja Tupã ukwa katu — aja ngã pe Jesu pandu.

²⁹ Jesu rehe heta ngã hendu. Homa awa tama'e kapitã keruhũ pe tamatarer matyr ame'ẽ ta hendu ehe tĩ. Amukwehe te Juã mujahuk ame'ẽ ta ke a'eta. (Ame'ẽ ta jaxer te, aja amõ ta ukwaha.) Ame'ẽ ta Tupã je'ẽha rehe hendu katu. "Ma'e peka'u te'eha ke pema'e ym. Tupã koty pehẽ py'a pemuruwak" ame'ẽ Tupã je'ẽha rehe hendu katu. A'erehe Juã mujahuk. (Aja rahã, ma'e ka'u te'eha ke hijar aja mujekwa.)

³⁰ Parise ta anĩ. Putar ym. Ame'ẽ ta pandu: "Jande ke Juã mujahuk ame'ẽ ke japurar ym. Tupã mujekwa ame'ẽ ke rehe jahendu tar ym tĩ" aja riki. Moise je'ẽha mu'e ame'ẽ ta aja tĩ. Tupã mujekwa ame'ẽ ke rehe hendu tar ym tĩ.

³¹ Jesu pandu tĩ:

—Myja me'ẽ ihẽ ke putar ym ame'ẽ ta my? Kuja nahã my?

³² Ame'ẽ ta riki kurumĩ ra'yr ta aja saka. Kũjãtãi ta aja tĩ. Jumusaráiha ke a'eta mujã. Muhepyha renda pe wapyk. Pe, wajar ta pandu: "Huryha rehe jande jajyngar tipe. Pepurahái ym. Pyaiha rehe jajyngar tipe. Pejixi'u ym tĩ" aja wajar ta pe pandu.

³³ —Aja apo jundéu awa ta ixo ame'ẽ ta tĩ. Juã mujahukiha uwyr rahã, ma'e u'uha ke a'e hijar. (Aja pyaiha ke mujekwa.) Kawĩ ke u'u ym te tĩ. Pe, ehe har pepandu: "Ipy'a rehe ajã ihĩ ame'ẽ ke a'e. Katu ym a'e" aja pandu naĩ. (Pehẽ rury ym ehe. Wajar ihĩ, ame'ẽja saka pehẽ tĩ.)

³⁴ —Pesarahã! Awa ihẽ tĩ. Tupã je'ẽha rupi ajur. Juã aja ym ihẽ. Upa ma'e ke ihẽ a'u. Kawĩ a'u we tĩ. Pe, ihẽ rehe har pepandu: "Pesarahã! Ma'e u'u hũ ame'ẽ ke a'e. Kawĩ ngi ka'u ame'ẽ ke a'e" aja ihẽ rehe pandu naĩ. Katu ym aja. "Jaxer ai ame'ẽ ta rehe katu ame'ẽ ke a'e. Homa awa tama'e kapitã keruhũ rehe tamatarer matyr ame'ẽ ta rehe katu ame'ẽ ke a'e tĩ. Katu ym aja" aja riki ihẽ rehe har pandu naĩ tĩ. Tupã muwyr ame'ẽ ke ihẽ, aja a'eta putar ym. Jundéu awa ta hury ym ihẽ rehe. (Jumusaráiha wajar saka.)

³⁵ —Pesarahã! Tupã koty ipy'a ke amõ muruwak rahã, Tupã riki upa ma'e ke ukwa katu, aja a'e ukwa katu — aja Jesu pandu.

(Aja rahã, kuja riki. Juã ke Tupã muwyr. Juã ma'ema'eha katu, aja Tupã ukwa. Jesu ke Tupã muwyr tĩ. Pe, Jesu ma'ema'eha katu, aja Tupã ukwa tĩ. Aja Tupã kotyhar ta ukwa katu tĩ, aja mujekwa.)

Parise rok pe Jesu oho

³⁶ Jesu pe parise pandu:

—Ihẽ rok pe e'u ejur — aja ipe.

Pe, hok pe inamõ uhyk rahã, wapyk. Ma'e ke u'u uĩ.

³⁷ Ame'ẽ ok ta pe amõ kũjã ixo. Kũjã ixo te'e ame'ẽ ke a'e. Parise rok pe ma'e ke Jesu u'u uĩ, aja hendu. A'erehe ixoty oho. Ma'e piheha ke raho. Ita parasuku pe ihĩ, ame'ẽ ke raho.

³⁸ Pe, Jesu py rake wapyk uĩ. Jixi'u uĩ tĩ. Aja ipy ke makym. Pe, i'a puku ame'ẽ pe ipy ke muxikã rahã, ipy ke juru pe pyter pyter tĩ. (Aja ipy'a moi moi ehe.) Pe, ma'e piheha ke jyhen ehe.

³⁹ Ame'ẽ rehe parise usak. Hok pe Jesu ke muhyk ame'ẽ ke a'e. Her Simã. A'e jupandu jupe uĩ:

—Peme'ē sawa'e Tupā je'ēha pandu ame'ē ke rahā, kūjā rehe har ukwa ta tipe. Ipy ke pyhyk pyhyk, ame'ē rehe har ukwa ta tipe. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē kūjā ke a'e, aja a'e ukwa ta tipe — aja Jesu rehe har Simā jupandu jupe uī.

⁴⁰ Ame'ē ke Jesu ukwa, a'erehe pandu:

—Simā! Ma'e ke ihē apandu ta nde pe — aja.

Simā pandu:

—Ere! Sawa'e! Ngā mu'eha nde. Epanurahā! — aja ipe.

⁴¹ Pe, kuja Jesu pandu ipe:

—Ko mokōi sawa'e ta ixo. Tamatarer jar ngi tamatarer ke ame'ē ta pyhyk. Peteī sawa'e heta te hū pyhyk. Amō heta ym pyhyk.

⁴² Pe, ijar pe marā ka ym mujywyriha. A'erehe mokōi sawa'e ta pe ijar pandu: “Ere! Katu apo 'y. Tamatarer pemujywyrym ta me'ē te'e. Ūpa ihē aharāi apo 'y” aja. Aja rahā, mokōi sawa'e ta ngi har myja me'ē sawa'e riki ijar rehe ipy'a katu te my? — aja Jesu Simā pe.

⁴³ Simā pandu:

—Tamatarer heta te hū pyhyk, ame'ē riki ipy'a katu te. Tamatarer mujywyriha ijar harāi, a'erehe ipy'a katu te, aja nahā my — aja ipe.

Jesu pandu:

—A'e tŷ. Nde erepandu katu — aja.

⁴⁴ Simā pe pandu we rahā, kūjā koty uwak.

—Simā! Kome'ē kūjā rehe esarahā! Ko nde rok pe ihē ajur rahā, y ke nde eremoī ym. Ihē py kutukiha ke. (Aja jundéu awa ma'eha ke.) Kome'ē kūjā anī. Ihē py ke kutuk. Eha rykwer pe kutuk. Pe, i'a pe muxikā tī.

⁴⁵ Ahyk rahā, ihē rehe nde erejuman ym tī. “Ko nde erejur katu” aja nde erepandu ym. Kome'ē kūjā anī. Ihē ahyk rahā, ihē py ke pyter pyter. Putu'u ym a'e. Aja ipy'a katuha mujekwa.

⁴⁶ Ihē ākā rehe ma'e ka pihe katu ame'ē ke nde erejyhen ym. (Aja nde rury katuha ke nde eremujekwa ym.) Kūjā anī. Ihē py rehe ma'e piheha ke jyhen. Aja ipy'a katuha mujekwa.

⁴⁷ A'erehe ihē apandu nde pe. Ihē rehe ipy'a katu te ha ke kūjā mujekwa. (Aja rahā, Tupā koty ipy'a muruwak aja mujekwa.) A'erehe Tupā ipy'a jywyry ehe. Ma'e ka'u te'eha ke kūjā ma'ema'e. Tupā ipy'a jywyry ehe. Ta'yr mi ka'u te'eha ke amō ma'e rahā, Tupā ipy'a jywyry ehe. Ta'yr mi ma'e. A'erehe ta'yr mi ipy'a katuha amō mujekwa tī — aja Simā pe pandu.

⁴⁸ Pe, kūjā pe Jesu pandu:

—Ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'ema'e. Nde rehe ihē py'a jywyry — aja ipe.

⁴⁹ Myrape 'ar pe amō ta wapyk uī. Ame'ē ta jupandu a'eta jupe uī:

—Mā! Awa ko my? Esarahā! Amō ke rehe ipy'a jywyry ame'ē ke a'e. Tupā a'e my tī — aja jupandu a'eta jupe uī.

⁵⁰ Pe, kūjā pe Jesu pandu:

—Ihē rehe nde erejurujar katu, a'erehe nde ke Tupā muhā katu. Ererahā! Eho katu — aja ipe.

8

Jesu namō kūjā ta oho

¹ Ku'ē rahā har pe we amō amō ok ta rupi Jesu ohoho ixo. Awa renda rupi ohoho ixo tī. “Ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pehijar. Tupā koty pehē py'a pemuruwak. A'e putar aja pexoha pyahu aja pexo katu. Aja rahā: ‘Ihē

kotyhar ta ke pehē' aja a'e pandu ta" ame'ē myrandu katu ke pandu pandu oho ixo. Jumu'eha ta inamō oho tī, awa py mokōi ame'ē ta ke.

² Inamō kūjā ta oho tī. Amukwehe amō kūjā ta py'a ngi ājā ke Jesu muhem mondo. Ame'ē kūjā ta oho inamō tī. Amukwehe amō ma'e ahy ixo ame'ē ta ke mukatu tī. Ame'ē kūjā ta oho inamō tī. Ko Mari Mandare oho inamō tī. Amukwehe te awa po wajar mokōi ājā ta ke Jesu muhem mondo ingi.

³ Ko Joa oho inamō tī. Ku rakehar ke a'e. Ku riki Ero rok pe ma'e ke ma'ema'e ixo ame'ē ke a'e. Ko Susā oho inamō tī. Ko amō kūjā ta heta oho inamō tī. Upa ame'ē ta ma'e ke me'ē katu, Jesu ta pe. Ima'e tamatarer ke me'ē. Ame'ē namō ma'e ke johu jo'ok jo'ok ngā pe.

Ma'e ra'ī muhāi me'ē rehe har
(Matéu 13.1-9; Mak 4.1-9)

⁴ Heta ngā ixoty jy'ar uwyr. Amō amō ok ta ngi jy'ar uwyr ixoty. Ame'ē ta pe myja me'ē ma'e ke my, ame'ē ke Jesu pandu:

⁵ —Ma'e ra'ī ke amō sawa'e muhāi oho. Kupixa pe ma'e ra'ī muhāi rahā, awa rape rupi amō ha'ī u'ar. A'ep amō ta pyrū ehe. Ma'ewyra ta u'u amō tī.

⁶ Amō ma'e ra'ī ita ty rupi u'ar. Ame'ē hywōi rahā, te'e manō. Ita ty rupi y nixói, a'erehe te'e manō.

⁷ Amō ma'e ra'ī juruwe ty rupi u'ar. Juruwe namō hywōi. Pe, juruwe tiha py oho, a'erehe ma'e ra'ī hywōi rahā, hury ym. A'erehe i'a ym.

⁸ Amō ma'e ra'ī ywy katu ame'ē rehe u'ar. A'ep hury katu. I'a hū tī. Hymbo rehe heta te hū i'a ihī. Sē (100) aja hetaha. Aja hymbo pame katu te i'a ihī — aja Jesu pandu.

A'e pandu tī:

—Pesarahā! Pekwa tar katu rahā, ihē apandu ame'ē ke rehe pehendu katu ta me'ē te'e! — aja ngā pe Jesu pandu.

Myja me'ē ma'e ke my ame'ē rehe har
(Matéu 13.10-17; Mak 4.10-12)

⁹ I'i we myja me'ē ma'e ke my, ame'ē rehe har jumu'eha ta pandu:

—Ma'e ame'ē my? — aja Jesu pe.

¹⁰ Pe, a'e pandu:

—Apo amō kotyhar Tupā mujekwa. Pyahu ame'ē ke. Kuja. Ixoty ipy'a ke amō muruwak ame'ē ke a'e putar katu. "Ihēma'e a'e" aja a'e pandu. "Ame'ē ke nema'e jumu'eha ta pe emujekwa" aja Tupā ihē pe pandu. Amō ta pe anī. Amujekwa ym ta. A'erehe myja me'ē ma'e ke my, ame'ē ke apandu pandu. Aja rahā, amō usak usak tipe. Anī. Ukwa ym te ame'ē rehe har. Amō hendu hendu tipe. Anī. Ukwa ym te tī — aja Jesu pandu.

Myja me'ē ma'e ra'ī my, ame'ē ke Jesu mujekwa
(Matéu 13.18-23; Mak 4.13-20)

¹¹ A'e pandu tī:

—Myja me'ē ma'e ra'ī my, ame'ē rehe har amujekwa ta apo 'y. Ma'e ra'ī riki Tupā je'ēha aja saka.

¹² Ma'e ra'ī awa rape rupi u'ar. Ame'ē riki Tupā je'ēha rehe amō ta hendu tipe. Pe, ame'ē ta rehe Satana uhyk ta. (Ājā ramūi a'e. Ma'ewyra u'u uwyr, ame'ēja saka.) Pe, Tupā je'ēha ke upa mukanim a'eta ngi. Aja rahā, Tupā rehe jurujar ym. Pe, ame'ē ke Tupā muhā ym.

¹³ —Ma'e ra'ī ita ty rupi u'ar. Ame'ē riki Tupā je'ēha rehe huryha namō hendu katu tipe tī. (Pahar hywōi, ame'ēja saka.) Anī. Pyta katu ym. Heta ym jahy rahā, jurujar katu we rī. Pe, Tupā rehe jurujar katu, a'erehe amō ta putar ym. Mahy riki tī. A'erehe jurujar katuha ke hijar. (Warahy upa jukwa, ame'ēja saka.)

14 —Ma'e raĩ juruwe ty rupi u'ar. Ame'ẽ riki Tupã je'ẽha rehe hendu tipe tĩ. Pe, ixoha rehe har a'eta jumupyai ixo, a'erehe Tupã je'ẽha harái. Upa ipy'a ngi mukanim. Tamatarer hũ pyhykiha rehe jõ ukwa ukwa ixo, a'erehe Tupã je'ẽha harái tĩ. Jumuhuryha rehe jõ ukwa ukwa ixo tĩ, a'erehe Tupã je'ẽha harái tĩ. Upa mukanim ingi tĩ. A'erehe Tupã rehe har ukwa tar ym. A'erehe ma'e katu ame'ẽ ke ma'ema'e ym. (I'a ym, ame'ẽja saka.)

15 —Ma'e raĩ ywy katu ame'ẽ rehe u'ar. Ame'ẽ riki Tupã je'ẽha rehe hendu katu tĩ. Ipy'a pe ihĩ katu. Hendu katu te ehe tĩ. Amõ koty uwak ym oho, a'erehe ma'e katu ame'ẽ ke a'e ma'ema'e katu. (I'a heta hũ, ame'ẽja saka) — aja Jesu pandu.

Araparin rehe har

(Mak 4.21-25)

16 A'e pandu tĩ:

—Araparin amõ hany rahã, pander pe jupyk ym. Myrape wyr pe moĩ ym tĩ. Anĩ. Ywate pukwar. Aja rahã, ok pe ngã ixo rahã, wera katu ipe. Wera katu, aja Tupã rehe har ukwa ta.

17 Ihẽ amu'e ame'ẽ ke ame'ẽja saka. Apo mukanim, ame'ẽja saka. I'I atu rahã, upa mujekwa ta ngã pe. Wera katu, ame'ẽja saka. Apo jupyk, ame'ẽja saka. I'i atu rahã, upa pirar ta, ame'ẽja saka. (Aja rahã, juehe har Tupã mujekwa ta ngã pe. Wera katu, ame'ẽja saka.)

18 —Pesarahã! Ma'e pehendu ame'ẽ ke pekwa katu pexo. Tupã rehe har ukwa tar katu. Aja rahã, ame'ẽ pe amõ we Tupã mujekwa ta. Ta'yr te mi ukwa, aja amõ ta ukwaha naĩ. Anĩ. Ame'ẽ ke upa katu te Tupã mukanim ta ingi. Aja rahã, ukwa ym te ta — aja jumu'eha ta pe Jesu mujekwa.

Jesu mõi ta rehe har

(Matéu 12.46-50; Mak 3.31-35)

19 Jesu mõi ixoty oho. Imu ta oho ixoty tĩ. Hake uhyk ym ehe. Heta te hũ ngã, a'erehe marã ka ym uhykiha ehe.

20 Pe, amõ pandu oho ipe:

—Soroka pe ne mõi ixo. Ne mu ta amõ tĩ. Ne namõ pandu tar katu — aja Jesu pe.

21 Pe, heta ame'ẽ ta pe Jesu pandu:

—Tupã je'ẽha rehe hendu, pe, pandu: “Katu. Tupã je'ẽha mujekwa, aja ihẽ ama'ema'e ta” aja. Aja pandu ame'ẽ ta ihẽ mõi aja tĩ. Ihẽ mu ta aja tĩ — aja ngã pe pandu.

Ywytu keruhũ ke Jesu muputu'u

(Matéu 8.23-27; Mak 4.35-41)

22 Amõ wera rahã, jarusu keruhũ pe Jesu opor oho. Jumu'eha ta opor oho tĩ. Ame'ẽ ta pe pandu:

—Ypa ruwái koty jaha jaha — aja Jesu.

Pe, sosok mondo.

23 Pe, aha oho ixo rahã, Jesu ukwer oup. Pe, pahar ywytu keruhũ uhyk ehe. Ypa rupi peju hũ. Jarusu keruhũ pe y ke oho rã. Tate jere oho.

24 Pe, Jesu ke jumu'eha ta mupak oho. Pandu ipe:

—Sa'e! Jande jajere tate jaha — aja Jesu pe.

Pe, pu'am rahã, ywytu keruhũ pe Jesu pandu:

—Mã peja ym! Eputu'u katu ihẽ pe — aja.

Pahar ywytu keruhũ putu'u! Y kotok keruhũ pe pandu tĩ:

—Mã peja ym! Ewapyk katu — aja.

Pahar y kotok keruhũ wapyk katu te uĩ tĩ.

25 Pe, jumu'eha ta pe pandu:

—Mā! Pehē namō ihē axo. Ihē rehe pejurujar ym. Katu ym aja — aja Jesu. A'eta mukahem riki. Kyje tī. Jupandu a'eta jupe:
 —Mā! Katu tiki! Pyrātā te ame'ē ke kohī. Je'ēha rehe ywytu keruhū hendu katu! Y kotok keruhū aja tī. Hendu katu ehe tī. Mā! Myja me'ē sawa'e ko my? — aja a'eta jupe.

Ipy'a rehe ājā ihī ame'ē ke Jesu mukatu
 (Matéu 8.28-34; Mak 5.1-20)

²⁶ Pe, ypa ruwái rehe Jesu ta aha oho, jarusu keruhū pe. Jera ywy koty oho. Ame'ē ywy Ngariréi ywy kupe koty ihī.

²⁷ Pe, jarusu keruhū ngi Jesu uhem oho rahā, amō sawa'e uhyk uwyr ehe. Ok ta pe har ame'ē ke a'e kwe. Ipy'a rehe ājā ihī ame'ē ke a'e tī. Yman jawe te'e ixo rī, a'erehe hok pe pyta ym te. Kangwerupa rupi ixo ame'ē ke a'e. Itakwar rupi kangwerupa ihī.

²⁸⁻²⁹ Pe, ājā ihī katu ehe rahā, awa nixói te ame'ē pe sawa'e ke mujan mujan mondo. Sawa'e ke amō ta pukwar kwe. Ita tupaham pe ipo apyr pukwar. Ipyta ke pukwar tī. Anī. Ten! Aja ame'ē ke upa te'e mohok. Pe, awa nixói te ame'ē pe ājā mujan mondo. Pe, Jesu rehe sawa'e usak rahā, ahem hū ixo. Jesu ruwa koty u'ar. (Aja sawa'e katu te ame'ē ke kohī aja mujekwa.) Ājā pe Jesu pandu:

—Sawa'e ngi ehem eho — aja.

A'erehe Jesu pe sawa'e hātā pandu:

—Jesu! Nde riki Tupā ra'yr! Ywatehar ke a'e. Ema'e ym ihē pe. Ihē apandu nde pe, emahy ym ihē ke — aja Jesu pe.

³⁰ Pe, Jesu pandu ipe:

—Ma'e nde rer? — aja ipe.

—Ihē rer riki: “Heta” — aja.

Sawa'e py'a rehe heta te hū ājā ta ihī, a'erehe: “Heta” aja pandu.

³¹ Pe, Jesu pe ājā ta pandu:

—Mupyraraha renda pe jande ke emondo ym we rī. Aja emahy ym we jande ke rī — aja ipe.

³² Pe, petete kure ta ixo. Ame'ē ke rehe ājā ta usak. Heta te hū kure ta i'āi. Ywy'ā rupi kāpī u'u ixo. Jesu pe ājā ta pandu:

—Kure ta koty jaho tar katu — aja.

—Ere! — aja Jesu.

³³ A'erehe sawa'e ngi ājā ta uhem oho. Kure ta pe ixo oho. (Ka'u te'e hū uwak.) Pe, kure ta upa katu te ujan oho. Upen te'e hū ame'ē pe u'ar oho. Ypa pe u'ar. Upa katu te y jukwa.

³⁴ Ame'ē ke kure usakiha ta usak rahā, ame'ē rehe har ok ta pe pandu pandu oho. Amō ta renda rupi pandu pandu oho tī.

³⁵ Pe, ame'ē ke rehe ngā usak oho tī. Jesu rehe uhyk rahā, sawa'e rehe usak. A'eramō ājā ta uhem oho ingi, ame'ē ke rehe usak. Jesu rake wapyk uī. Ima'e mundeha namō ixo apo 'y. Apo ka'u te'e ym tī. Pe, upa ngā kyje ingi, Jesu ngi. (Sawa'e pyrātā te hū ko ixo, aja ukwa, a'erehe kyje ingi.)

³⁶ Sawa'e ke Jesu mukatu, ame'ē ke rehe usak ame'ē ta upa ame'ē rehe har ngā pe pandu.

³⁷ Pe, Jesu ngi upa jera ywy pe har ta kyje. (Sawa'e pyrātā te hū ko ixo, aja ukwa.) A'erehe kyje ngā ingi. (Amō we ngāma'e kanim ta, ame'ē ke putar ym tī.) A'erehe pandu ipe:

—Sengi eho — aja Jesu pe.

A'erehe jarusu keruhū pe Jesu opor oho. Oho ingi.

38 Oho tate rahã, sawa'e pandu ipe. A'eramõ ãjã ta uhem oho ingi ame'ẽ ke a'e. Kuja pandu:

—Sawa'e! Ne namõ ihẽ aho ta — aja Jesu pe.

39 A'e pandu:

—Anĩ. Nde rok pe ejywyr eho. Nde ke Tupã mukatu, ame'ẽ rehe har epandu eho — aja sawa'e pe.

Pe, hok pe mujywyr mondo. Pe, ok ta rupi sawa'e pandu pandu oho. “Mã! Katu tiki. Ihẽ ke Jesu mukatu” aja pandu pandu oho.

“Thẽ rajyr emukatu ejur” aja Jái pandu

(Matéu 9.18-19; Mak 5.21-24)

40 Ypa ruwái koty Jesu jywyr oho. Y rymy'y rehe uhyk rahã, heta ngã harõ u'am ehe. Huryha namõ ame'ẽ ta pandu:

—Ko nde erejur! — aja Jesu pe.

41 Pe, amõ sawa'e uhyk uwyr ehe. Her Jái. Jundéu awa tama'e jy'ariha renda kapitã ke a'e. Huwa koty ipynarãi pe a'e wapyk. (Aja sawa'e katu te ame'ẽ ke kohĩ, a'erehe hendu katu ehe aja mujekwa.) Pandu hũ ipe:

—Ihẽ rok pe jaho!

42 Ihẽ rajyr ahy oup. Manõ tate oup. Emukatu ejur! — aja Jesu pe.

Awa py mokõí warahy 'ar ame'ẽ ke tajyr. Tajyr peteihar ke.

Kũjã ke Jesu mukatu

(Matéu 9.20-22; Mak 5.25-34)

Pe, Jái namõ Jesu oho ixo rahã, heta ngã jumujar mujar hũ te'e oho ixo tĩ.

43 Heta ame'ẽ ta pyter pe amõ kũjã oho ixo. Jaiha pupur hũ ame'ẽ ke a'e. Awa py mokõí warahy 'ar rahã, aja te'eha a'e. [Mukatuha ta pe upa katu te tamatarer ke me'ẽ me'ẽ. Anĩ. Mukatu ym te a'e ke.]

44 Jesu raikwer rupi uwyr. Pe, heta ame'ẽ ta rupi asa oho. Pe, Jesuma'e mundeha apyr ke pyhyk. Pahar jaiha pupur ame'ẽ ke putu'u katu ipe.

45 Jesu pandu:

—Awa ihẽ ke pyhyk my? — aja.

Upa ngã pandu:

—Anĩ ihẽ — aja ipe.

Petu pandu:

—Sawa'e! Mã! Ukwa ym awa! Nde rake rupi heta ngã ixo. Mujar mujar hũ tĩ — aja ipe.

46 Jesu pandu:

—Jetehar te ke! Ihẽ ke amõ pyhyk! Ihẽma'e pyrãtãha uhem oho. Amukatu amõ ke, a'erehe ihẽma'e pyrãtãha uhem, aja akwa katu — aja riki.

47 Pe, ngã ukwa ym ha rupi asa oho ym ta, aja kũjã ukwa. A'erehe Jesu rake oho. Ryrĩ riki. Jesu rake wapyk oho. Pe, ngã pyter pe upa pandu. Ma'erehe Jesu ke pyhyk my, ame'ẽ rehe har upa pandu. Pahar katu oho jupe, ame'ẽ rehe har pandu tĩ.

48 Pe, Jesu pandu ipe:

—Éi, kũjã! Upa ma'e ahyha ke amukatu, ame'ẽ rehe nde erejurujar katu, a'erehe nde katu apo 'y. Ejywyr katu eho — aja kũjã pe.

Jái rajyr ke Jesu mukwera katu

(Matéu 9.23-26; Mak 5.35-43)

49 Pe, pandu ixo rahã, kapitã rok ngi amõ pandu uwyr, Jái rok ngi. Kuja Jái pe pandu:

—Nde rajyr manõ ramõ te. Mã peja mu'eha jywyr oho. Nde rajyr manõ táí — aja sawa'e ta pandu. (“Mu'eha” aja pandu rahã: “Jesu ke” aja a'eta ukwa.)

⁵⁰ Sawa'e ta panduha rehe Jesu hendu rahā, Jái pe pandu:

—Aní. Nde py'ahu te'e. Ihē rehe nde erejuru jar katu, aja rahā jō katu ta tiki. Pe, nde rajyr katu ta tī — aja Jesu ipe.

⁵¹ Pe, hok pe uhyk rahā, heta ame'ē ta pe pandu:

—Se pepyta. Soroka pe pepyta — aja Jesu.

Kuja jō inamō hok pe ixe oho. Ko Petu. Juā amō tī. Tian amō tī. Ipái amō tī. Imāi amō tī. Ame'ē ta jō. Heta ame'ē ta soroka pe pyta.

⁵² Kūjātāi manō, a'erehe a'ep pe har ta jixi'u hū. Ahem ehe ixo tī. Pe, Jesu pandu:

—Pejixi'u ym. Kūjātāi manō ym. Ukwer te'e oup — aja ngā pe.

⁵³ —Héi! Héi! Mā! Ukwa ym a'e — aja upa a'ep har ta puka puka hū ehe. Kūjātāi manō te, aja a'eta ukwa. A'erehe puka puka hū ehe.

⁵⁴ Kapy pe ixe rahā, ipo ke Jesu pyhyk. Pe, pandu:

—Kūjātāi! Epu'am! — aja Jesu.

⁵⁵ Pe, pahar kwera katu. Pu'am tī. Pe, imāi pe Jesu pandu:

—Ma'e ke eme'ē ipe. U'u ta — aja.

(Ma'e u'u rahā, ixuwe katu a'e aja ukwa katu, a'erehe aja Jesu pandu.)

⁵⁶ Ipái ta pandu:

—Mā! Mā katu tiki! — aja.

Jesu pandu:

—Myja kwera katu my, ame'ē rehe har amō ta pe pepandu ym te — aja ipái ta pe.

Petu ta pe aja tī. “Pepandu ym” aja pandu tī.

9

Awa py mokōi jumu'eha ta ke Jesu mondo

(Matéu 10.5-15; Mak 6.7-13)

¹ Pe, awa py mokōi jumu'eha ta ke Jesu mujy'ar. Pandu:

—Ihē je'eha rupi amō ta py'a ngi ājā ta ke pemuhem pemondo. Ihēma'e pyrātāha namō aja tī. Pemuhem pemondo tī. Ihē je'eha rupi ahy ixo ame'ē ta ke pemukatu tī. Ihēma'e pyrātāha namō aja tī. Pemukatu tī — aja Jesu pandu.

² Pe, ame'ē ta ke mondo rahā, kuja pandu tī:

—Kuja pepandu pandu peho: “Ixoty ipy'a ke amō muruwak rahā, Tupā pandu ta ipe: ‘Ihēma'e nde' aja. A'erehe mā peja pehē py'a ke ixoty pemuruwak” aja ngā pe pepandu peho. Ahy ixo ame'ē ta ke pemukatu tī.

³ Peho rahā, pehēma'e ke peraho ym te. Pehē mi'u ke peraho ym. Tamatarer ke peraho ym tī. Mokōi kamixa ke peraho ym tī. Pehē kupe pe ma'e ryru peraho ym tī. Myra te'e pehē po pe peraho ym tī. Myra rehe te'e wata ame'ē ke.

⁴ Amō ta rok pe pehyk, pe, pehē pe ijar pandu: “Ko nde erejur katu. Ihē rok pe epyta katu” aja. A'ep pepyta katu we rī. Ame'ē ok ta pe pexo rahā, ame'ē rok pe jō peker. Ame'ē rok pe jō ma'e ke pe'u tī. (Aja rahā, ijar pandu py ame'ē ke parahy ym ta.)

⁵ —Pehē ta rok pe amō ta putar ym rahā, ame'ē ok ta ngi pehem peho. “Ko nde erejur katu. Se epyta katu” aja pandu ym te awa. Aja rahā, pehem peho. Peho rahā, pehē py ngi ywyku'i pejuhyk pembor. Ame'ē ke a'ep pe har ta usak rahā, a'ep pe har ta ke Tupā putar ym tī, aja pemujukwa ta ngā pe tī — aja Jesu pandu.

⁶ Upa Jesu pandu rahā, jumu'eha ta oho. Amō amō ok ta rupi ohoho. Myrandu katu ke pandu pandu oho. Oho ixo rahā, ahy ixo ame'ē ta ke a'eta mukatu.

*Eroma'e ukwaha**(Matéu 14.1-12; Mak 6.14-29)*

⁷ Ero kapitā ke a'e. Ngariréi ywy pe har tama'e kapitā ke. Pe, upa Jesu ma'ema'e ame'ë rehe har hendu. Amō ta pandu:

—Jesu riki Juā mujahukiha ke. Juā ke Tupā mukwera katu muhem tī — aja Jesu rehe har pandu naī.

A'erehe ame'ë hendu rahā, Ero ka'u te'e.

⁸ Amō ta pandu:

—Anī. Jesu riki Eri. Ymanihar Tupā je'ëha pandu ame'ë ke jywyr uwyr a'e tī — aja Jesu rehe har pandu naī tī.

Amō ta pandu:

—Anī. Ymanihar te Tupā je'ëha pandu ame'ë ke kwera katu uhem tī — aja Jesu rehe har pandu naī tī.

⁹ Pe, Ero pandu:

—Anī. Amukwehe amō pe apandu: “Juā ākā emondok eho ingi” aja. (Juā manō te, aja akwa katu. A'erehe Jesu riki Juā ym, aja akwa katu.) Pe, awa peme'ë my? Māte hū ehe har ihē ahendu — aja.

Pe, Jesu rehe Ero usak tar katu tipe. Ukwa tar katu ehe har.

*5.000 hetaha ta pe ngā mi'u ke Jesu me'ë**(Matéu 14.13-21; Mak 6.30-44; Juā 6.1-14)*

¹⁰ Pe, Jesu mondo ame'ë ta jywyr uwyr ixoty. Upa katu te ma'ema'eha ke pandu ipe. Pe, ame'ë ta namō jō Jesu oho. Mesái ok ta pe oho.

¹¹ Pe, ame'ë ke hetaha ta ukwa rahā, haikwer rupi ngā oho tī. Uhyk rahā, Jesu pandu:

—Ko pejur katu — aja hetaha ta pe.

Tupā rehe har kuja pandu: “Apo amō koty Tupā mujekwa. Pyahu ame'ë ke. Kuja. Ixoty ipy'a ke amō muruwak, ame'ë ke a'e putar katu. Ixoty ipy'a muruwak rahā: ‘Ihēma'e ke a'e' aja a'e pandu’ aja Jesu pandu pandu ngā pe. Ahy ixo ame'ë ta ke mukatu tī.

¹² Pe, warahy ka'aruk koty rahā, awa py mokōi jumu'eha ta uhyk uwyr ehe. Pandu ipe:

—Ko awa nixói te ame'ë pe jaxo. Ngā mi'u nixói te se. A'erehe hetaha ta ke emujywyr emondo. Paite ok ta rupi ngā oho ta. Ame'ë rupi imi'u ngā jo'ok ta. Ukweriha renda a'ep ihī tī. Amō awa renda rupi aja tī — aja Jesu pe.

¹³ Jesu pandu:

—Anī. Ame'ë ke pehē atu peme'ë me'ë ngā pe — aja jumu'eha ta pe.

A'eta pandu:

—Pira ka'ë mokōi jō kohī. Mbeju, awa po wajar peteihar upa jō kohī tī. Ame'ë uhyk ym ta ngā pe. Amō heta te hū jajo'ok ym rahā, uhyk ym ta ngā pe. Ngā heta te hū kote'e ixo — aja Jesu pe.

¹⁴ Kuja, 5.000 sawa'e ta a'ep ixo nahā my. Sawa'e ta jō manga rahā, aja hetaha ta ixo nahā my. Pe, Jesu pandu:

—Amō koty koty ngā ke pemujy'ar. Ko 50 hetaha nahā. Se amō 50 nahā. Paite amō 50 nahā. Aja pame katu te. “Pewapyk” aja pepandu ngā pe — aja jumu'eha ta pe.

¹⁵ Pe, aja jumu'eha ta mujy'ar. Upa ngā pe pandu:

—Pewapyk — aja riki.

Pe, wapyk. Se 50 hetaha. Se amō 50. Paite amō 50. Aja pame katu te.

¹⁶ Pe, mbeju ke Jesu pyhyk. Pira ka'ë amō. Ywa rehe ma'ā. Pe, pandu:

—Ne jō riki katu te me'ë ke. Jande mi'u ke jande pe nde eremuwyr katu — aja Tupā pe.

Pe, mbeju mopok. Ame'ë ke jumu'eha ta pe me'ë. Pira ka'ë mupen tī. Ame'ë ke me'ë tī. Pandu:

—Ngã pe peme'ë me'ë peraho — aja Jesu.

¹⁷ Upa ngã u'u. Uhyk ngã u'u. Pyta we ame'ë ke jumu'eha ta matyr matyr. Wasākã pe matyr. Kuja, awa py mokōi wasākã mutyryhem.

Jesu rehe har Petu pandu

(Matéu 16.13-19; Mak 8.27-29)

¹⁸ Pe, amō rahã, Tupã namō jeje Jesu pandu u'am. Jumu'eha ta uhyk uwyr ehe. Jesu pandu:

—Ihë rehe har ngã pandu rahã, myja pandu my? — aja jumu'eha ta pe.

¹⁹ Ame'ë ta pandu:

—Kuja amō ta: “Juã mujahukiha nde” aja je. Amō ta: “Eri nde. Ymanihar Tupã je'ëha pandu me'ë ke” aja je tī. Amō ta: “Amō ymanihar Tupã je'ëha pandu ame'ë ke kwera katu uhem. Ame'ë ke nde” aja je tī — aja Jesu pe.

²⁰ A'e pandu:

—Pehërahã! Myja ihë rehe har pekwa my? — aja jumu'eha ta pe.

Petu pandu:

—Nde riki Kirisutu! Kapitã keruhū aja Tupã mu'am ame'ë ke nde — aja Jesu pe.

Manōha rehe har Jesu pandu

(Matéu 16.20-23; Mak 8.30-33)

²¹ Pe, Jesu pandu:

—Kirisutu ihë. Kapitã keruhū aja Tupã mu'am ame'ë ke ihë. Ame'ë rehe har amō ta pe pepandu ym te — aja jumu'eha ta pe.

²² A'e pandu tī:

—Awa ihë tī. Tupã je'ëha rupi ajur. Ko apandu pehë pe. Ihë ke amō ta mahy hū ta. Jundéu awa tamūi ta putar ym te ihë ke tī. Jundéu awa tama'e pa'i keruhū aja tī. Moise je'ëha mu'e ame'ë ta aja tī. Ihë ke putar ym te tī. Ihë ke amō ta jukwa ta. Pe, mokōi aker rahã, ihë ke Tupã mukwera katu ta muhem — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

Jesu kotyhar ta ke

(Matéu 16.24-28; Mak 8.34-9.1)

²³ Upa ngã pe Jesu pandu:

—Ihë namō amō ixo tar katu rahã, ima'e putariha ke hijar ta me'ë te'e. Pe, Tupã putar ame'ë ke ma'ema'e ta me'ë te'e. Wera rahã pame katu te ima'e putariha ke mukanim ta me'ë te'e tī. Pe, ihë namō tapijar te'e we oho ta me'ë te'e.

²⁴ Amō manō tar ym. A'erehe a'e pandu naī: “Anī. Jesu rehe ajurujar ym ihë” aja. Aja rahã, Tupã namō ixo ym te ta. Ihë rehe amō jurujar katu, a'erehe a'e ke amō ta jukwa. Aja rahã, Tupã namō aja te'e ta a'e ixo.

²⁵ Kome'ë ywy keruhū pe ma'e katu ame'ë ke heta te hū ihī. Upa ame'ë ke amō pyhyk. Matyr hū tī. Pe, manō rahã, Tupã namō ixo ym te ta. Aja rahã, marã ka ym katuha.

²⁶ —Awa ihë tī. Tupã je'ëha rupi ajur. Ihë ngi amō huxī rahã, ihë ruxī ta ingi tī. Ihë amu'e ame'ë ke ngi amō huxī rahã, ame'ë sawa'e ngi ihë ruxī ta tī. Ihë ajywyrr rahã, ihë ruxī ta ingi. Katu te ha namō ihë ajywyrr ta. Papama'e katu te ha namō ajywyrr ta tī. Ima'e je'ëha rahoha tama'e katu te ha namō ajywyrr ta tī. Arahã ihë ngi huxī ame'ë ta ngi ihë ruxī ta tī.

²⁷ Pesarahã! Apandu pehë pe! Ihë riki kapitã keruhū te. Ame'ë ke pehë ngi har amō ta usak ta. Ixuwe katu ixo rahã, usak ta, manō ym we ta rī — aja ngã pe Jesu pandu.

Moise namō Jesu pandu. Eri namō pandu tī.

(Matéu 17.1-13; Mak 9.2-8)

28 Upa ame'ë ke Jesu pandu rahã, kuja a'e ukwer nahã my, awa po wajar mokõi. Pe, ywy'ã keruhũ pe oho. Petu ke raho. Juã amõ tĩ. Tian amõ tĩ. Tupã namõ pandu oho.

29 Pe, Tupã namõ pandu u'am rahã, huwa ke amõ koty uwak oho. Ima'e mundeha ke ituwyr te hũ.

30-31 Pahar ywa pe har weraha namõ mokõi sawa'e ta uhem. (Wera te hũ rahã, Tupã pête'e ixo aja mujekwa katu.) Ko ymanihar te Moise ke uhem. Ymanihar te Eri amõ tĩ. Jesu namõ a'eta pandu pandu u'am. Kuja a'eta pandu inamõ:

—Jerusarë ok ta pe nde eremanõ ta. Aja Tupã putar ame'ë ke nde erema'e ta — aja Jesu pe.

32 Petu ta riki ukwer katu te. Pe, upak rahã, Jesuma'e katu te ha rehe a'eta usak. Mokõi sawa'e ta inamõ pu'am u'am, ame'ë ke rehe a'eta usak tĩ.

33 Pe, mokõi sawa'e ta oho ixo ingi rahã, Jesu pe Petu pandu:

—Sawa'e! Ko jande johu jaxo, a'erehe katu tiki. Pehë mahapyr pe mahapyr xipa ke jamujã ta. Ko nde pe amõ. Moise pe amõ tĩ. Eri pe amõ tĩ. (Aja rahã, amõ we pepyta we ta my) — aja Petu Jesu pe.

Ukwa ym ma'e panduha ke, a'erehe aja Petu pandu.

34 Pe, Petu pandu u'am rahã, ywa takãxĩha uhyk a'eta rehe. Takãxĩha rysãha uhyk a'eta rehe. Pe, ywa takãxĩha pe mokõi sawa'e ta ixe oho rahã, Petu ta kyje. Usak ame'ë ke ngi kyje.

35 Pe, ywa takãxĩha ngi panduha uwyr. Kuja:

—Ko riki ihë ra'yr. Katu asak ame'ë ke a'e. Ihëma'e ke a'e. A'e pandu ame'ë ke rehe pehendu katu — aja.

36 Panduha putu'u rahã, jeje Jesu ixo. Upa usak ame'ë ke amõ ta pe Petu ta pandu ym te. Arahã pandu ym te rĩ.

Kurumĩ py'a rehe ãjã ihĩ

(Matéu 17.14-18; Mak 9.14-29)

37 Ame'ë ku'ë rahã, ywy'ã keruhũ ngi Jesu ta wyjy oho. Wyjy uwyr ixo rahã, heta ngã uhyk ixoty.

38 Heta ame'ë ta ngi har amõ sawa'e pukái Jesu pe:

—Sawa'e! Ngã mu'eha nde. Apandu nde pe. Ihë ra'yr rehe esarahã! Petaĩhar ke a'e.

39 Ipy'a rehe ãjã ihĩ rahã, pahar ahem ahem a'e. Mumanõ manõ a'e ke reko tĩ. Aja rahã, juru ke tyjúi hũ. A'e ke mahy hũ tĩ. Pe, he'õ te rahã, uhem oho ingi.

40 Ne namõ jumu'e ixo ame'ë ta pe ihë apandu hũ: “Ãjã ke pemuhem pemondo ingi” aja riki. Anĩ. Marã ka ym muhemihã — aja Jesu pe.

41 A'e pandu:

—Mã! Apo pehë pexo ame'ë ta! Mã! Tupã pyrãtãha rehe pejurujar ym! Katu ym aja. Aja te'e pehë namõ ihë axo ym ta. Pejuruar ym ha namõ aja te'eha ihë py'ahu te'e ahendu. Anĩ. Aja ym ta — aja ngã pe.

Pe, sawa'e pe pandu:

—Nde ra'yr ihë pe erur — aja ipe.

42 Pe, kurumĩ uwyr ixo rahã, a'e ke ãjã ityk. Ywy rehe ityk. Pe, mumanõ manõ hũ. ãjã pe Jesu pandu:

—Ehem eho ingi — aja.

Pe, uhem oho. Aja mukatu, pe, ipái pe raho.

43 Tupãma'e pyrãtãha rehe har ngã pandu:

—Mã! Katu tiki! Katu hũ — aja.

Manōha rehe har Jesu pandu tĩ
(Matéu 17.22-23; Mak 9.30-32)

Jesu ma'eha rehe har ngā pandu pandu ixo rĩ:

—Mā! Katu te me'ē a'e my! — aja.

Arahā jumu'eha ta pe Jesu pandu:

⁴⁴ —Ko ihē apandu ame'ē ke pehē py'a pe pekwa pekwa pexo. Aja rahā, peharái ym ta. Awa ihē tĩ. Tupā je'ēha rupi ajur. Pesarahā! Ihē rehe ihē ruwajan ta ke amō muhyk ta werur — aja riki.

⁴⁵ Anĩ. Ame'ē panduha ke jumu'eha ta ukwa ym. Mujekwa ym Jesu, a'erehe ukwa ym. Jumu'eha ta kyje ingi, a'erehe ame'ē rehe har pandu ym we ipe tĩ.

Katu te ame'ē rehe har

(Matéu 18.1-5; Mak 9.33-37; Siri 2.3-5; 1 Petu 3.4; 1 Petu 5.5)

⁴⁶ Jumu'eha ta je'ē je'ē hū a'eta jupe u'am:

—Jande ngi har awa riki katu te ame'ē ke my? — aja a'eta jupe.

⁴⁷ Ame'ē ta ukwa ukwa u'am ame'ē ke Jesu ukwa rahā, ta'yn ke pyhyk. Pe, hake mupu'am.

⁴⁸ Pandu:

—Kome'ē ta'yn ke hok pe mupyta katu. Ihē kotyhar ke, a'erehe pandu ipe: “Ko nde erejur katu. Ihē rok pe epyta katu” aja. Aja rahā, ihē ke hok pe mupyta katu tĩ, ame'ēja saka tĩ. Ihē pe: “Ko nde erejur katu” aja pandu rahā, ihē pái pe: “Ko nde erejur katu” aja pandu tĩ, ame'ēja saka tĩ. Ihē ke ihē pái muwyr ame'ē ke ihē. Pehē ngi har amō kuja ukwa: “Katu ym ame'ē ke ihē” aja ukwa. Aja rahā, ame'ē ke katu te aja Tupā ukwa — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

Ehe katu ame'ē rehe har

(Mak 9.38-40)

⁴⁹ Juā pandu:

—Sawa'e! Paite amō sawa'e rehe jasad. Ame'ē riki nde je'ēha rupi ājā ta ke muhem katu mondo, ngā py'a ngi. Jande namō ixo ym a'e, a'erehe japandu ipe: “Anĩ. Mā peja ym. Jesu je'ēha rupi ājā ta ke emuhem ym emondo” aja sawa'e pe jande japandu — aja Jesu pe.

⁵⁰ Pe, Juā ta pe Jesu pandu:

—Anĩ. Aja ym pepandu ipe. Amō riki pehē ruwajan aja ym rahā, pehē rehe katu ame'ē ke a'e — aja Juā ta pe.

Jesu ke amō ok ta pe har ta putar ym

⁵¹ Ywa pe Jesu ke Tupā mujywyr ta, ame'ē angaha ke rehe uhyk tate rahā, Jesu pandu:

—Jerusarē ok ta pe ihē aho ta kŷ — aja.

Pe, ixoty oho ixo.

⁵² Amō sawa'e ta ke mondo py. Pe, sawa'e ta oho. Samari ywy pe amō ok ta ihĩ. Ame'ē pe oho. (A'ep Jesu rehe ukweriha renda ke mukatu oho.)

⁵³ Anĩ. A'ep pe har ta putar ym. (Jesu riki jundéu awa ke, a'erehe putar ym.) Jerusarē ok ta jaxer aja a'ep pe har ta ukwaha nā. Jerusarē ok ta pe Jesu oho ixo, aja a'ep pe har ta ukwa, a'erehe putar ym tĩ.

⁵⁴ Ame'ē ke Tian ukwa rahā, Jesu pe pandu. Juā aja tĩ. Jumu'eha ta ke mokōi. Kuja pandu:

—Sawa'e! Ame'ē ok ta pe har ta ke tata mai ta my. (Nde ke putar ym ame'ē ta ke a'eta.) Ywa ngi tata keruhū ke japandu ta. Aja nde ereputar my? — aja Jesu pe.

⁵⁵ Jesu uwak rahā, pandu a'eta pe:

—Anĩ. Peja ym! — aja Tian ta pe.

⁵⁶ Pe, amō ok ta pe Jesu ta oho.

Jesu namō amō ta oho ta tipe

(Matéu 8.18-22)

⁵⁷ Pe, a'eta oho ixo rahā, amō sawa'e pandu ipe:

—Nde ereho ame'ē pe ne namō ihē aho ta kŷ tī — aja Jesu pe.

⁵⁸ A'e pandu ipe:

—Hokwar rupi so'o ukwer. Haity pe ma'ewyra ta ukwer tī. Ihē anī. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Pesarahā! Ihē akeriha renda nixói — aja ipe. (Aja rahā, inamō oho rahā, hok te nixói ta, aja mujekwa katu. Sawa'e jetehtar te oho ta my, ame'ē ke Jesu manga, a'erehe aja pandu.)

⁵⁹ Amō sawa'e pe Jesu pandu:

—Ihē namō eho — aja ipe.

Sawa'e pandu:

—Sa'e! Anī we rī. Ihē rok pe ajoywyr we ta rī. Papa manō rahā, ihē riki ajytym ta. Arahā jō ne namō ihē aho ta kŷ — aja Jesu pe.

⁶⁰ A'e pandu:

—Anī. Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta manō aja saka ixo. Ame'ē ta riki manō te ame'ē ke jytytm ta. Ne anī. Ihē namō ejur apo 'y. “Tupā kotyhar ta aja pemuruwak” aja epandu eho apo 'y — aja sawa'e pe.

⁶¹ Amō sawa'e pandu:

—Sa'e! Ne namō ihē aho ta kŷ. Kuja py ta rī. Ihē rok pe aho we ta rī. Papa ta pe ihē apandu ta: “Ihē aho ta kŷ” aja ta. Upa rahā, ne namō ihē aho ta kŷ — aja Jesu pe.

⁶² A'e pandu ipe:

—Mandi'iy ké purure pe amō jytytm rahā, hok pe purure mujywywr jywywr ym. Kupixa pe pyta. Aja Tupā rehe har amō pandu pandu oho rahā, hok pe jywywr jywywr oho rahā, katu ym tiki. (Jywywr jywywr rahā, ihē namō oho te ta, aja mujekwa ym. Katu ym aja) — aja Jesu pandu.

10

Kuja, 72 sawa'e hetaha ta ke Jesu mondo

¹ Ajame'ē ke amō heta sawa'e ta pe Jesu pandu: “Ihē koty pejur. Ihēma'e ta ke pehē pexo” aja riki. Jesu jandema'e sawa'e te. Kuja, 72 sawa'e ta ke jo'ok. Ame'ē ta ke jumokōi mokōi pame katu te mondo. Jesu oho ta ame'ē rupi ame'ē ta ke mondo py. Ok ta rupi mondo. Awa renda rupi mondo tī.

² Ame'ē ta pe pandu:

—Heta te hū ngā ixo. Ihē rehe har pandu oho ame'ē ta anī. Heta ym. A'erehe Tupā namō pepandu. “Sawa'e te! Ne je'ēha pandu oho ame'ē ta ke emondo. Heta emondo. Aja rahā, nde koty ngā py'a ke ame'ē ta muruwak ta” aja Tupā pe pepandu.

³ Peho apo 'y. Pesarahā! Arapuharan rehe jangwate usak rahā, marā ka ym arapuharan ujan oho ingi. Arapuharan ta aja saka pehē. Pehē ke Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta mahy tar katu tī. (Arapuharan ke jangwate pyhyk, ame'ēja saka.) A'erehe peta kŷ.

⁴ Te'e peho. Peho rahā, tamatarer ryru peraho ym. Ma'e ryru pehē kupe pe peraho ym tī. Mokōi pehē py rehe har peraho ym tī. Peho pexo rahā, i'i atu pehē rehe uhyk ame'ē ta namō pepyta ym. Pahar peasa peho.

⁵ Amō rok pe pehyk rahā, pepandu py: “Mā peja kome'ē rok pe har ta rehe Tupā usak katu” aja.

⁶⁻⁷ Pe, ok jar pandu: “Katu. Ko pejur katu! Se pepyta” aja rahā, Tupā usak katu ta ehe. Ame'ē rok pe jō pepyta katu. Pehē mi'ū ke ok jar me'ē. Ame'ē ke pe'u katu. Parakyha pe ma'e ke ijar me'ē me'ē katu. Aja ihēma'e parakyha ke

pehē, a'erehe pehē pe ijar werur ame'ē ke pe'u katu. Amō amō rok pe pehē mi'u pekekar ym peho.

—Anī. Ok jar putar ym rahā: “Katu. Ko pejur katu. Se pepyta” aja ym pandu rahā, peho ingi. Katuha pepandu ame'ē ke pehē rehe jywyr ta, ame'ēja saka. Pehē rehe Tupā usak katu ta.

⁸—Amō ok ta pe peho, pe, a'ep pe har ta mupyta katu rahā, ma'e ke pehē pe ngā werur ame'ē ke pe'u katu.

⁹A'ep ahy ixo ame'ē ta ke pemukatu. A'ep pe har ta pe pepandu tī: “Tupā koty pehē py'a ke pemuruwak. Aja rahā, Tupā pandu ta: ‘Ihē kotyhar ta ke pehē apo 'y' aja Tupā pandu” aja ngā pe pepandu.

¹⁰—Pe, amō ok ta pe peho, pe, a'ep pe har ta pehē ke mupyta ym rahā, ok ta pyter pe peho. A'ep pepandu:

¹¹“Pehē ok ta rupi jawata rahā, ywyku'i jande py rehe pyta rāi. Pesarahā! Ame'ē ke jajuhyk apo. Aja rahā, kuja pehē py'a rupi pekwa katu pe'am. Tupā pandu: ‘Ihē kotyhar ta aja pemuruwak apo' aja riki. Anī. A'e ke peputar ym” aja ok ta pe har ta pe pepandu.

¹²—Apandu pehē pe. Kome'ē ywy keruhū pe har ta ke Tupā mupyrara rahā, Sondo ok ta pe har ta ke a'e mupyrara ta tī. (Ymanihar tē jaxer ma'ema'e ame'ē ta ke a'eta, a'erehe mupyrara ta.) Pe, pehē ke mupyta ym apo. (Ame'ē ta Tupā muwyr ame'ē ke putar ym. Ihē riki Tupā muwyr ame'ē ke ihē.) A'erehe ame'ē ok ta pe har ta ke Sondo ok ta pe har ta 'ar koty te we Tupā mupyrara hū ta — aja 72 mondo ame'ē ta pe Jesu pandu.

Amō ok ta pe har ta Jesu rehe jurujar ym

(Matéu 11.20-24)

¹³A'e pandu tī:

—Korasī ok ta pe har ta! Mā! Māte hū pehē ke Tupā mupyrara ta tī. Mesái ok ta pe har ta! Pehē aja tī. Māte hū pehē ke Tupā mupyrara ta tī. Marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke heta hū pehē ruwa koty ihē ama'ema'e tipe. (Anī. Ihē rehe pejurujar ym.) Pehē ruwa koty ihē ama'ema'e ame'ē ke ymanihar Tir ok ta pe ihē ama'ema'e ta tipe rahā, a'ep pe har ta ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke hijar ta tipe. Pan xuru aja me'ē ma'e mundeha ke munde ta tipe. (Aja pyaiha ke mujekwa ta tipe.) Aja Tupā koty ipy'a ke muruwak, aja mujekwa ta tipe tī. Tatimbuk ke iākā rehe ombor ta tipe tī. (Aja pyaiha ke mujekwa ta tipe tī.) Ymanihar Sinō ok ta pe har ta aja tī. (Pyaiha ke mujekwa ta tipe tī.) Ma'e ka'u te'eha ke hijar ta tipe tī. Tupā koty a'eta py'a ke muruwak aja mujekwa ta tipe tī.

¹⁴—Ko ihē apandu. Ngā ke Tupā mupyrara rahā, Tir ok ta pe har ta ke a'e mupyrara ta. Sinō ok ta pe har ta aja tī. Ame'ē ok ta pe har ta 'ar koty te we Korasī ok ta pe har ta ke a'e mupyrara ta. Aja Mesái ok ta pe har ta ke a'e mupyrara ta tī.

¹⁵Kapana'ū ok ta pe har ta! Kuja: “Jande anī. Katu te jande” aja pekwaha naī. Upa pehēma'e ok ta ke Tupā mukanim ta tī — aja Jesu pandu.

¹⁶Jumu'eha ta pe pandu:

—Pehē rehe amō hendu katu rahā, ihē rehe hendu katu tī. Pehē ke amō putar ym rahā, ihē ke putar ym tī. Ihē ke amō putar ym rahā, ihē pái ke putar ym tī. Ihē ke ihē pái muwyr. A'e ke putar ym tī — aja Jesu pandu.

(Upa Jesu pandu rahā, kuja 72 sawa'e ta pandu oho. Tupā je'ēha ke pandu oho.)

Kuja, 72 sawa'e ta jywyr uwyr

(Apokarip 21.27)

¹⁷ Ok ta rupi upa pandu oho rahã, kuja 72 sawa'e ta jywyr uwyr, Jesu rehe. Hury riki ame'ë ta. Jesu pe a'eta pandu:

—Sawa'e! Pesarahã! Æjã ta riki jande rehe hendu katu tĩ! Nde je'ëha rupi japandu: “Ehem eho ngã py'a ngi” aja. Aja rahã, Æjã ta uhem katu oho — aja Jesu pe.

¹⁸ A'e pandu:

—A'e tỹ! Satana rehe asak a'am rahã, pyrãtãha kanim ingi. (Æjã ramũi a'e.) Ame'ë ke rehe ihë asak. Ywa ngi Tupã weraha, aja pahar pyrãtãha kanim ingi. A'erehe Æjã ta ke pemuhem pemondo ngã py'a ngi.

¹⁹ Pesarahã! Ihëma'e pyrãtãha ke pehë pe amondo, a'erehe mbói ta rehe pepyrũ, pe, su'u rahã, ahy ym pehë pe. Jawajyr ta rehe aja tĩ. Pepyrũ, pe, jupi rahã, ahy ym pehë pe tĩ. Satanama'e pyrãtãha ke aja tĩ. (Æjã ramũi a'e.) Pehë ke mahy ym ta tĩ. Pehë ke mahy ym te ta ma'e ke.

²⁰ Æjã ta pehë rehe hendu katu. Ame'ë rehe pehë rury katu. Amõ we tĩ. Tupã kotyhar ta ke pehë, a'erehe pehë rer ke Tupã mapyk. Ima'e paper rehe mapyk. Ywa pe ame'ë ke ihĩ. A'erehe i'ar koty te we hũ pehë rury katu te pexo — aja 72 sawa'e ta pe Jesu pandu.

Jesu huryha ke

(Matéu 11.25-27; Matéu 13.16-17)

²¹ Upa 72 sawa'e ta pe Jesu pandu rahã, Jesu rehe Tupã'ã ihĩ katu te. A'erehe hury katu te a'e. Pe, Jesu pandu:

—Papa! Ywa pe har ta kapitã keruhũ ke nde! Kome'ë ywy keruhũ pe har ta kapitã keruhũ ke nde tĩ. “Ne jõ riki katu te me'ë ke” aja nde pe apandu. “Akwa katu te ame'ë ke ihë” aja pandu ame'ë ta pe nema'e pyrãtãha ke nde eremujekwa ym. “Ihë riki ajumu'e katu te ame'ë ke ihë” aja pandu ame'ë ta pe nde eremujekwa ym tĩ. Ta'yn ta aja ihëma'e jumu'eha ta. Upa katu te ukwa ym. Ame'ë ta pe nema'e pyrãtã te ha ke nde eremujekwa katu. A'erehe apandu: “Ne jõ riki katu te me'ë ke” aja nde pe. Papa! Jetehar te ke. Nde ereputar, a'erehe aja nde eremujekwa katu — aja Tupã pe Jesu pandu.

²² Pe, ngã pe pandu:

—Upa katu te ma'e ke ihë pe ihë pái mujekwa katu. A'erehe upa katu te ihë akwa katu. Ihë rehe har ukwa ym awa. Ihë pái jõ ukwa katu te ihë rehe har. Ihë pái rehe har ukwa ym awa. Ihë jõ akwa katu te ehe har. Ta'yr ke ihë. Pe, amõ ta pe ehe har ihë amujekwa tar katu, ame'ë ta jõ ukwa katu te ehe har tĩ — aja Jesu pandu.

²³ Pe, jumu'eha ta jeje ixo rahã, hake Jesu oho. Pandu:

—Pehë rury katu ame'ë ta ke pehë! Ihë ama'ema'e ame'ë rehe pesak katu, a'erehe pehë rury katu pehë.

²⁴ Apandu pehë pe. Ihë ama'ema'e ame'ë ke rehe pehë atu pesak katu. Ame'ë rehe heta ymanihar Tupã je'ëha pandu ame'ë ta usak tar katu tĩ. Marã ka ym usakiha. (Arahã se ihë nixói.) Heta ymanihar kapitã keruhũ ta aja tĩ. Usak tar katu tĩ. Pehë riki ihë je'ëha rehe pehendu, ame'ë rehe ymanihar ta hendu tar katu tĩ. Marã ka ym henduha. (Arahã se ihë nixói tĩ.) Pehë anĩ. Pehendu, a'erehe pehë rury katu ame'ë ta ke pehë — aja Jesu pandu.

Samari ywy pe har sawa'e rehe har

(Matéu 22.34-40; Mak 12.28-34)

²⁵ Pe, amõ sawa'e uhyk uwyr ehe. Moise je'ëha ke mu'e ame'ë ke a'e. Jesu ukwa katuha ke a'e manga tipe. Ame'ë ke mujawy tar katu, a'erehe pandu:

—Sa'e! Ngã mu'eha nde. Myja ma'e ke ihë ama'e rahã, ihë ke Tupã muhã katu ta my — aja ipe.

²⁶ Jesu pandu ipe:

—Moise mupinim ame'ë ke rehe nde eresak. Ame'ë mujekwa katu. Myja nde erema'e rahā, nde ke Tupā muhā katu ta. Ame'ë pehī. Myja nde erekwa my? — aja sawa'e pe.

²⁷ Sawa'e pandu:

—Kuja panduha ihī. Tupā riki jandema'e sawa'e te! Nde erepy'a katu te ehe.

Tupā rehe nde py'a nde eremoī moī ehe rahā, epy'a katu ehe.

Ehe har nde erekwa erekwa erexo rahā, epy'a katu ehe tī.

Upa nema'e pyrātāha namō ma'e ke nde erema'e rahā, epy'a katu ehe tī.

Upa nde erekwa katuha namō epy'a katu ehe tī.

Nde juehe nde erepy'a katu, aja ne namō ixo ame'ë rehe epy'a katu tī — aja Jesu pe pandu.

²⁸ A'e pandu:

—A'e tÿ. Aja ema'e eho. Aja rahā, nde ke Tupā muhā katu ta — aja sawa'e pe.

²⁹ Pe, sawa'e riki katu ame'ë ke a'e aja mujekwa tar katu, a'erehe Jesu pe pandu:

—Awa rehe ihē apy'a katu ta me'ë te'e my? — aja sawa'e.

³⁰ (Pe, amō rehe a'e ipy'a katu ta me'ë te'e, ame'ë rehe har Jesu mujekwa tar katu.) A'erehe kuja sawa'e pe Jesu pandu:

—Jerusarē ok ta ngi amō sawa'e uhem oho. Jundéu awa ke a'e. Jeriko ok ta pe oho ixo. Arahā a'e ke ma'e mukanīha ta pyhyk. Upa ima'e ke ame'ë ta mukanim raho. Nupā hū tī. Tate jukwa. Pete'e tūi 'y.

³¹ —Arahā ame'ë pe rupi jundéu awa tama'e pa'ī oho ixo tī. Sawa'e rehe usak rahā, asa oho. Xupe 'ar rupi asa oho.

³² A'engi amō sawa'e oho ixo tī. Pa'ima'e miasu ke a'e. Jundéu awa ke a'e tī. Sawa'e rehe usak rahā, ixoty usak oho. Pyrara usak tar ym ehe, a'erehe upa usak rahā, xupe 'ar rupi asa oho tī.

³³ —Pe, amō sawa'e ame'ë rupi oho ixo tī. Samari ywy pe har ke a'e. (Jundéu awa aja ym ame'ë ke a'e. Samari ywy pe har ta ke jundéu awa putar ym. A'erehe huwajan aja saka.) Sawa'e rehe uhyk oho tī. Usak ehe rahā, pyrara usak ehe.

³⁴ Hake oho. Pirokiha rape rehe puhā moī. Ame'ë ke pukek tī. Pe, ima'e hymba 'ar pe mondo, jumen 'ar pe. Aja amō ukweriha renda pe raho. A'ep usak katu we ehe rī.

³⁵ Ku'ë rahā, hyru ngi tamatarer ke muhem. Mokōi wera rahā, wetep paraky, ame'ë hepyha jo'ok. Ame'ë ke ukweriha renda jar pe me'ë. Pandu ipe: “Ko riki tamatarer ihī. Kome'ë namō sawa'e rehe esak katu kÿ. Amō we sawa'e mukatua rehe puhā nde erejo'ok rahā, ame'ë ke upa nde pe ihē amujywyr ta kÿ. Koropi ajywyr rahā, amujywyr ta nde pe, a'erehe sawa'e mukatua rehe esak katu tī” aja ijar pe samari ywy pe har pandu — aja Jesu pandu.

³⁶ Ame'ë panduha upa rahā, sawa'e pe Jesu pandu:

—Apo myja nde erekwa my? Mahapyr sawa'e ta usak ehe, ma'e mukanīha ta nupā ame'ë ke rehe. Mahapyr sawa'e ta ngi har awa ipy'a katu ehe my? — aja Moise je'ëha mu'e ame'ë ke pe pandu.

³⁷ A'e pandu:

—Raho ame'ë ke pyrara usak ehe. (Samari ywy pe har ke.) A'e riki ipy'a katu te — aja Jesu pe.

A'e pandu:

—A'e tÿ. Eho tī. Aja nde tī. (Nde ruwajan aja ame'ë rehe epy'a katu kÿ) — aja sawa'e pe.

Mar rehe Jesu usak oho. Mari rehe usak oho tĩ.

³⁸ Pe, jumu'eha ta namō Jesu oho ixo rahā, amō ok ta pe uhyk oho. A'ep amō kūjā ixo. Her Mar. Hok pe Jesu ta ke mupyta katu.

³⁹ Ianam inamō ixo tĩ. Her Mari. Jesu py rake wapyk uĩ. A'ep Jesu mu'e ame'ē ke rehe hendu uĩ.

⁴⁰ Mar anĩ. Ma'e ke mupupur hū a'eta pe ixo. A'erehe ipy'a ahy Tate. (Mari mupupur ym uwyr, a'erehe ipy'a ahy Tate ehe.) Pe, Jesu rake oho rahā, pandu ipe:

—Sawa'e! Ihē namō ihē anam mupupur ym. Ihē jō riki ma'e ke amupupur axo. Aja katu nde pe my? Epandu ipe: “Inamō ma'e emupupur eho” aja Mari pe — aja Mar pandu.

⁴¹ Pe, Jesu pandu ipe:

—Mar! Heta ame'ē ta rehe nde erejumupyai te'e hū erexo. Nde py'a ahy Tate tĩ.

⁴² Peteihar ma'e ke jō nde eremupupur rahā, katu tiki. (Ma'e ke ja'u ame'ē ke upa harái ta ngā.) Mari anĩ. Ihē je'ēha rehe hendu tar katu uĩ. Ame'ē je'ēha ke Mari harái ym ta. Ame'ē ke katu te ame'ē ke — aja Mar pe Jesu pandu.

11

Tupā namō amō pandu pandu katu ame'ē rehe har

(*Matéu 6.9-15; Matéu 7.7-11; Mak 11.24; Ruk 18.1; 1 Tesaron 5.17*)

¹ Amō renda pe Tupā namō Jesu pandu pandu u'am. Upa pandu rahā, jumu'eha ta ngi har peteĩ pandu ipe:

—Sawa'e! Myja Tupā namō japandu ta my? Ame'ē ke jande ke emu'erahā! Ima'e jumu'eha ta ke Juā mujahukiha mu'e, aja jande ke emu'e tĩ — aja Jesu pe.

² Pe, a'e pandu:

—Kuja Tupā namō pepandu:

“Jande pái keruhū! Nde rehe har amō hendu rahā, mā peja pandu: ‘Mā katu te’ aja.

Nema'e jetehar te ke rehe upa katu te awa ta hendu katu, ame'ē angaha ke rehe ihē aharō hū axo.

³ Jande mi'u wera rahā pame katu te emuwyr.

⁴ Ma'e ka'u te'eha ke jande pe amō ta ma'e rahā, ame'ē ta rehe jande py'a jamujwyr.

Aja jande rehe nde tĩ. Ma'e jaka'u te'eha ke jama'e. Ame'ē rehe japyai.

Aja rahā, jande rehe nde py'a emujwyr katu tĩ.

Ma'e jaka'u te'eha ke jama'e tar katu rahā, ame'ē ke jande py'a ngi emukanim. (Aja rahā, jama'e ym ta)” aja pepandu ipe — aja Jesu mu'e.

⁵ Pe, jumu'eha ta ke mu'e tĩ. (Tapijar te'e we Tupā namō pandu pandu ta me'ē te'e, aja mu'e.) A'erehe kuja pandu:

—Pesarahā! Pehē ngi har peteĩ riki ehe katu ame'ē rok pe oho. Pytun pyter pe oho. Pandu ipe: “Sa'e! Nē mi'u ihē pe emuwyr te'e rĩ.

⁶ Ihē rehe katu ame'ē ke uhyk ramō te uwyr. Paita ngi uhyk uwyr. Myahy hū a'e. Nixóí te ihēma'e ke apo. Ma'e ke ym ihē ame'ē ipe” aja ipe.

⁷ Pesarahā! Kuja a'e pandu nahā my. Kapy ngi je'ēha ke ehe katu ame'ē pe pandu: “Apo anĩ ta. Hukwen ke jykynda u'am. Ihē anino aju. Ta'yn ta aja tĩ. Marā ka ym apu'amiha. Marā ka ym nde pe ihē mi'u ihē ame'ēha rĩ” aja pandu my.

⁸ Anĩ. Pesarahā! Aja ym ta. Aja pandu ym. Ihē apandu pehē pe. Ehe katu ame'ē ke a'e, a'erehe pahar pu'am ta my? Anĩ. A'e riki i'i pandu pandu hū u'am. Huxĩ ym panduha. A'erehe pu'am ta. Upa pandu ame'ē ke me'ē ta ipe.

9—A'erehe ihē apandu pehē pe. Aja Tupā tī. Ma'e ke Tupā namō pepandu. Pe, ame'ē ke a'e muwyr ta pehē pe. (Tupā namō pepandu rahā, aja tī.) Pekekar, ame'ēja saka tī. Pe, Tupā muwyr rahā, pemahem, ame'ēja saka. (Amō rok pe pexe tar katu rahā,) pehē po penupā nupā. Pe, hukwen ke ijar pirar. (Tupā namō pepandu pandu rahā, ame'ēja saka.) Pehē po penupā nupā, ame'ēja saka. Inamō pepandu pandu rahā, pe, hukwen pirar ame'ēja saka tī. (Pirar rahā, pepandu ame'ē ke a'e muwyr ta pehē pe tī.)

10 Upa inamō pandu ame'ē ta pe a'e muwyr ta kŷ. Amō kekar rahā, mahem ta kŷ. Ipo nupā nupā rahā, hukwen ke a'e pirar ta kŷ. Aja riki.

11—Pesarahā! Pehē namō ipái ta ixo. Pe, ta'yr pandu: “Papa! Pira ka'ē ihē a'u ta” aja. Aja rahā, mbói ke ipái me'ē ipe my? Anī. Aja ym. Pira ka'ē me'ē ta ipe.

12 Pe, ta'yr pandu: “Papa! Sapukái pi'a ihē a'u ta” aja. Aja rahā, jawajyr ipái me'ē ipe my? Anī. Aja ym. Sapukái pi'a me'ē ta ipe tī.

13 Awa ta te'e pehē. Ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e ame'ē ta ke pehē. Pehē ra'yr ta pe ma'e katu ame'ē ke peme'ē me'ē katu. Aja rahā, pehē 'ar koty te we ma'e katu ame'ē ke jande pái keruhū me'ē me'ē ta pehē pe. Ywa pe ixo ame'ē ke a'e. “Jande py'a rehe Ne'ā emuwyr” aja pandu ame'ē ta pe l'ā ke a'e muwyr katu ta — aja Jesu mu'e jumu'eha ta pe. (Aja tapijar te'e we Tupā namō pandu pandu ta me'ē te'e, aja Jesu mu'e.)

*“Mesembu” Satana rehe har (Ājā ramūi a'e)
(Matéu 12.22-30; Mak 3.20-27)*

14 Amō sawa'e ke ājā muje'engai te'e. Ame'ē ājā ke Jesu muhem mondo ingi. Ājā uhem oho ingi rahā, sawa'e ma'e ke pandu pandu katu tī. Amō ta pandu: —Mā! Katu tiki! — aja hetaha ta pandu.

15 Amō ta anī. Jesu rehe har kuja pandu:

—Mesembu tiki. Ame'ē riki ājā tama'e kapitam. Ame'ē riki pyrātāha muwyr ipe, Jesu pe, a'erehe ājā ke a'e muhem katu mondo — aja a'eta pandu naī.

16 Jesuma'e pyrātāha ke amō ta manga tar katu. A'erehe ame'ē ta pandu ipe:

—Marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke ema'e apo. Aja rahā, ima'e pyrātāha ke Tupā muwyr nde pe, aja jakwa ta. Aja rahā, nde ke a'e riki muwyr, aja jakwa ta tī — aja Jesu pe.

17 Anī. Ame'ē ta ma'e ke ipy'a pe ukwa ukwa u'am ame'ē ke Jesu ukwa, a'erehe pandu:

—Anī ta. Pesarahā! Ywy pe har ta amō koty koty henda pe jy'ar. Aja jumai mai ixo ngā juehe rahā, pahar ngā jumumba ta ngā juehe. (A'erehe jumai mai ym ta ngā juehe.) Ok wyr pe har ta aja tī. Amō koty koty jy'ar, pe, jumai mai ixo a'eta juehe rahā, pahar jumumba ta a'eta juehe tī. (A'erehe jumai mai ym ta a'eta juehe.)

18 Aja Satana kotyhar ta amō koty koty jy'ar, pe, jumai mai ixo ngā juehe rahā, marā ka ym ājā ta ixoha. Jumumba ta ngā juehe tī. Satanama'e pyrātāha namō ājā ke ihē amuhem amondo, aja pepandu rahā, ājā ta riki jumumba ta ngā juehe, aja pepandu. Anī. Aja ym.

19 —Pesarahā! Ājā ke ihē amuhem amondo. Pehē kotyhar ta aja tī. Ājā ta ke muhem mondo tī. Awama'e pyrātāha namō a'eta muhem mondo my? Satanama'e pyrātāha namō muhem mondo my? Anī. Aja ym. Aja rahā, ihē aja tī. Satanama'e pyrātāha namō aja ym tī. A'erehe pehē je'ēha pejawy te'e aja pehē kotyhar ta riki mujekwa pehē pe.

²⁰Jetehar te ke. Amō koty riki. Kuja. Tupāma'e pyrātāha namō ājā ta ke ihē amuhem amondo. Aja rahā, ihē riki kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke ihē, aja pekwa katu ta me'ē te'e. Peharō katu pexo ame'ē ke.

²¹—Sawa'e pyrātā hū ame'ē ke hok rehe usak katu rahā, parā te'e ta ima'e ke rehe ngā. Upa moī katu, kyse puku, itatakwar, hapar. Aja hok rehe usak katu.

²²Pe, i'ar koty te we sawa'e pyrātā ame'ē ke jumai uwyr ehe. Pe, upa muputu'u rahā, amō riki ijar moī katu ame'ē ke upa katu te raho, kyse puku, itatakwar, hapar. Ame'ē pe huwajan ke ijar muputu'u ta, aja ukwaha naī. Anī. Ame'ē ke i'ar koty te we pyrātā ame'ē ke upa raho. Pe, upa ma'e ke raho ame'ē ke amō ta pe me'ē me'ē. Inamō ixo ame'ē ta pe me'ē me'ē. (Aja ihē tī. Sawa'e pyrātā hū ame'ē ke Satana aja saka. Ihē riki i'ar koty te we pyrātā te hū ame'ē ke ihē. A'erehe a'e ke ihē amuputu'u katu. A'erehe ājā ta ke ngā py'a ngi ihē amuhem katu amondo.)

²³—Ihē kotyhar aja awa ixo ym rahā, ihē namō jumai ame'ē ke a'e. Tupā koty ihē namō ngā ke amō mujy'ar ym rahā, amō koty muhāi mondo ame'ē ke a'e tī. Tupā ruwajan koty mujy'ar mondo a'e — aja Jesu pandu.

Sawa'e py'a rehe ājā jywyr oho

(Matéu 12.43-45)

²⁴A'e pandu tī:

—Sawa'e py'a ngi ājā uhem oho rahā, awa nixói te ame'ē rupi wata wata ixo. Putu'uha renda ke kekar ixo. Mahem ym. A'erehe jupandu jupe: “Sawa'e py'a ngi ihē ahem ajur, ame'ē pe ajywyr ta aho. Ihē rok aja ihē pe” aja jupandu.

²⁵Pe, jywyr oho. Pe, uhyk oho rahā, hok pe nixói awa. Upa peir katu amō. Upa mukatu. Aja awa py'a ke.

²⁶Ame'ē rehe usak rahā, amō ājā ta a'e oho piam. Awa po wajar mokōi hetaha a'e muhyk. Ame'ē ta riki i'ar koty te we jaxer ai ame'ē ke. Pe, muhyk rahā, sawa'e py'a rehe a'eta ixo oho. A'erehe ame'ē sawa'e mâte jaxer ame'ē ke apo. Ājā peteī ixo rahā, katu ym. Apo heta ihī, a'erehe i'ar koty te we jaxeriha — aja Jesu pandu.

(Aja awa tī. Jeje ixoha jumukatu aja ixo tar katu. Anī. Tupā rehe jurujar ym. Nixói ma'e, ame'ēja saka. A'erehe i'i atu we rahā, ymanihar aja jywyr tī. Pe, jywyr rahā, i'ar koty te we jaxeriha.)

Hury te me'ē ke

²⁷Pe, ame'ē pandu rahā, amō heta ame'ē ta pyter ngi kūjā pandu:

—Nde ke ipusu ngi muhem, ame'ē ke mā hury katu a'e. Ne māi ke. Nde ta'yn rahā, nde pe kamby me'ē, ame'ē māi mā hury katu — aja Jesu pe pandu.

²⁸Pe, a'e pandu:

—A'e tī. Amō we tī. Tupā je'ēha rehe hendu. Pe, panduha aja ma'ema'e ame'ē riki i'ar koty te we hury katu ame'ē ke a'e — aja Jesu pandu.

Jesuma'e pyrātāha ke amō ta usak tar katu

(Matéu 12.38-42)

²⁹Ngā hetaha juramā jy'ar ehe rahā, Jesu pandu:

—Mā pehē katu ym riki. Marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke ihē ama'ema'e, ame'ē ke rehe pesak tar katu. Aja rahā, Tupā riki ihē ke muwyr, aja pekwa ta aja pepandu tipe. Marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke amujesak ym ta pehē pe. Kuja jō amujekwa ta. Pira keruhū pusu pe mokōi Jon ukwer. Pe, jywyr. (Manō ym.) Aja ihē rehe har amujekwa ta pehē pe tī.

³⁰Yman te Tupā je'ēha pandu ame'ē ke Jon. Pira keruhū pusu ngi Jon uhem rahā, nini ok ta pe har ta usak ehe rahā, a'e ke Tupā muwyr, aja ukwa katu.

Aja ihê tî. Manõha ngi ihê akwera katu ahem rahã, ihê ke Tupã muwyr, aja pehê pekwa katu ta tî. Aja jô pehê pe amujekwa ta. Awa ihê tî. Tupã je'êha rupi ajur.

³¹ —Yman rahã, ngã ke Tupã mupyrara ta. Arahã amõ kũjã pu'am ta. Kapitã keruhũ kũjã ke a'e. Pepaite ngi Saromã mu'e ame'ê ke rehe hendu uwyr kwe. A'erehe yman rahã, Tupã mupyrara rahã, ame'ê kũjã pandu ta: "Jesu je'êha rehe pehendu ym. Katu ym pehê" aja apo pehê pexo ame'ê ta pe pandu ta. Pepaite ngi kũjã uwyr. (Amõ wata oho rahã, heta ukwer.) Warahy jurukwã koty ngi uwyr, iapyr koty ngi. Ukwa katuha namõ ma'e ke Saromã mu'e ame'ê ke rehe kũjã hendu uwyr. Pesarahã! Ko ihê axo. Saromã 'ar koty te we ihê akwa katuha. Anĩ. Pehendu ym ihê je'êha rehe. (A'erehe ymanihar ta 'ar koty te we pehê ke Tupã mupyrara ta.)

³² —Yman rahã, ngã ke Tupã mupyrara ta. Arahã Nini ok ta pe har ta pu'am ta. Jon pandu ame'ê ke rehe ame'ê ta hendu katu. Pe, ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke hijar. Tupã koty ipy'a muruwak mondo. A'erehe yman rahã, Tupã mupyrara rahã, kupa pandu ta: "Jesu je'êha rehe pehendu ym. Katu ym pehê" aja pehê pe pandu ta. Jon pandu ame'ê ke rehe Nini ok ta pe har ta hendu. Pesarahã! Ko ihê axo. Jon 'ar koty te we ihê katuha ke. Anĩ. Ihê je'êha rehe pehendu ym. (A'erehe ymanihar ta 'ar koty te we pehê ke Tupã mupyrara ta) — aja Jesu pandu.

*Amõ ma'e weraha ke
(Matéu 5.15; Matéu 6.22-23)*

³³ A'e pandu tî:

—Araparin ke amõ muwera rahã, mukanim ym awa. Pander pe jupyk ym tî. Anĩ. Ýwate henda 'ar pe moĩ. Pe, hok pe ixo uwyr ame'ê ta usak katu ma'e. Aja ihê amu'e ame'ê ke amukanim ym. Anĩ. Amujekwa katu ngã pe.

³⁴ Awa reha riki ma'e muweraha aja saka. (Aja rahã, Tupã rehe har ukwa, a'erehe ixoha katu aja ixo katu.) Pehê reha katu rahã, pehê rete rupi wera katu, ame'êja saka. (Aja rahã, Tupã putar aja pexoha katu, aja pexo katu ta.) Nde reha katu ym rahã, weraha nixói, ame'êja saka. (Aja rahã, Tupã putar, aja ym pexo.)

³⁵ A'erehe apandu katu pehê pe. Pehê reha katu aja pexo. (Aja rahã, pexo ai te'e aja ym pexo.)

³⁶ Aja rahã, pehê rete rupi wera katu rahã, pytuniha nixói te rahã, upa katu te wera hũ, ame'êja saka. Nde rehe ma'e muwera, ame'êja saka. (Aja rahã, aja te'eha Tupã putar aja pexoha katu aja pexo katu te ta) — aja Jesu pandu.

*Parise kotyhar ta rehe har Jesu pandu hũ
(Matéu 23.1-36; Mak 12.38-40)*

³⁷ Upa Jesu pandu rahã, parise pandu ipe:

—Ihê rok pe ma'e ke ja'u jaho rĩ — aja Jesu pe.

Pe, hok pe ixo oho. Pe, ma'e ngã u'uha renda pe wapyk oho.

³⁸ Pe, jundéu awa ramũ ta ukwaha aja ipo ke kutuk hũ ym ha namõ ma'e ke Jesu u'u uĩ. Ame'ê ke parise usak rahã, ipy'a pe ukwa ukwa uĩ:

—Mã! Jundéu awa ramũ ta ukwaha aja ipo ke kutuk ym a'e. Katu ym, aja akwa — aja parise jupe.

³⁹ Ame'ê ke Jesu ukwa, a'erehe pandu ipe:

—Pehê parise ta! Pehê riki paratuxĩ aja saka. Y amõ u'uha aja tî. Paratuxĩ soroka ke jô pekutuk katu. Typyha ke anĩ. Aja pehê pিরer ke pekutuk katu. Pehê py'a anĩ. Juhyk aja ym pexo. Pehê py'a pe upa ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pekwa pekwa pexo. Amõ ta ke pemahy hũ tar katu, ame'ê ke pehê py'a pe pekwa pekwa pexo tî.

40 Pehē peka'u te'e! Pehē rete ke Tupã mujã. Pehē py'a ke a'e mujã tĩ. (A'erehe pehē py'a juhyk, aja pexo ta me'ë te'e tĩ.)

41 Ima'e ym te ame'ë ta pe pehëma'e ke peme'ë me'ë. (Aja rahã, Tupã koty pehē py'a pemuruwak pemondo, aja pemujekwa ta.) Aja rahã, pehē py'a ke juhyk aja pexo ta.

42 —Parise ta! Mãi! Tupã mupyrara ta pehē ke. Tupã rehe pehē py'a pemoi moĩ. A'erehe ta'yr mi so' o rukwer pupur muhembykiha ke peme'ë ipe. Jande popa hetaha ngi petei peme'ë. Aja ky'in ke. Ma'eywanem ra'yr aja tĩ. Aja pema'ema'eha. Amõ koty anĩ. Katu ame'ë ke aja ym pema'ema'e. Tupã rehe pepy'a ym tĩ. Pesarahã! Amõ we pema'ema'e ta me'ë te'e. Kuja. Tupã rehe pepy'a katu ta me'ë te'e. Katu ame'ë ke pema'ema'e katu ta me'ë te'e tĩ. Ma'e muhembykiha ke peme'ë ta me'ë te'e tĩ. Ame'ë me'ëha peharái ym ta me'ë te'e tĩ.

43 —Parise ta! Mãi! Tupã mupyrara ta pehē ke! Jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe peho rahã, kapitã ta wapyka pe jõ pewapyk tar katu, myrape katu te ame'ë ke pe. (Aja pehē katu te aja pemujekwa tar katu naĩ.) Ma'e muhepyha renda pe peho rahã: "Ko nde erexo. Katu nde" aja panduha jõ peputar katu. (Aja rahã, pehē katu te aja pekwaha naĩ.)

44 —Mãi! Tupã mupyrara ta pehē ke! Pehē riki kangwerupa aja saka. Ngã ukwa ame'ë ke nixói, a'erehe ukwa ym ha rupi kangwerupa rupi amõ wata. (Aja rahã, ipy'a juhyk ym aja ixo apo, aja jundéu awa ta ukwa.) Aja pexo tĩ. Pehē py'a juhyk ym, aja te'e pexo. Ame'ë ke amõ ta ukwa ym. Pe, pehē namõ ame'ë ta ixo rahã, ame'ë ta py'a ke pemujaxer te'e ta tĩ — aja Jesu pandu.

Moise je'ëha mu'e ame'ë ta rehe har Jesu pandu hũ

45 Pe, Moise je'ëha mu'e ame'ë ta ngi har petei pandu ipe:

—Sawa'e! Ngã mu'eha nde. Aja nde erepandu rahã, jande rehe har nde erepandu hũ tĩ. Katu ym ihë pe — aja Jesu pe.

46 Ame'ë Moise je'ëha mu'e ame'ë pe a'e pandu:

—Mãi! Parise ta aja pehē tĩ. Mãi! Tupã mupyrara ta pehē ke tĩ. Pehē pemu'e ame'ë ke rehe marã ka ym amõ hendu katuha. Pe, pemu'e rĩ. Anĩ. Pehē atu pehendu ym te ehe tĩ. Katu ym aja.

47 Mãi! Tupã mupyrara ta pehē ke! Pehē ramüi ta Tupã je'ëha pandu ame'ë ta ke jukwa. Ame'ë ta kangwerupa ke pemukatu hũ.

48 Aja rahã, pehē ramüi ta jukwa ame'ë riki katu aja pekwa tĩ. Tupã je'ëha pandu ame'ë ta ke pehē ramüi ta jukwa. Ame'ë ke katu, aja pekwa. A'erehe kangwerupa ke pemukatu pexo rĩ.

49 Anĩ. Upa ma'e ke Tupã ukwa katu. Kuja pandu: "Ihë je'ëha pandu ame'ë ta ke ihë amondo ta. Amõ amõ ta ke amondo tĩ. Pe, amõ amõ ke ngã jukwa ta. Amõ amõ ke ngã mahy ta tĩ" aja Tupã pandu. Ukwa katu a'e.

50 A'erehe ame'ë ta aja pehē ke Tupã mupyrara ta tĩ. Kome'ë ywy keruhũ Tupã mujã. A'engi amõ amõ ymanihar Tupã je'ëha pandu ame'ë ta ke pehē ramüi ta jukwa. Jukwa ame'ë ta ke Tupã mupyrara ta. Ame'ë jukwa ame'ë ta aja pehē riki upa katu te mupyraraha ke pyhyk ta tĩ.

51 Ko Ambéu ke amõ jukwa py. A'engi amõ amõ ta ke ngã jukwa tĩ. Pe! Sakari ke amõ jukwa tĩ. Jetehar te ke. Ngã jukwa ame'ë ta ke Tupã mupyrara ta. Ame'ë jukwa ame'ë ta aja pehē riki mupyraraha ke pyhyk ta tĩ. Tupã riki mupyrara hũ ta — aja Jesu pandu.

Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ pe kapy katu te ame'ë ke ihĩ. Myrape ihĩ tĩ. Ame'ë mokõi pyter pe Sakari ke amõ jukwa. (A'ep a'e ixo rahã, a'e ke amõ ta jukwa ym ta me'ë te'e. Anĩ. Jukwa riki.) Tupã rehe ipy'a ke amõ moĩ moĩ rahã, ame'ë myrape 'ar pe hymba hany.

52 Jesu pandu tĩ:

—Moise je'ēha mu'e ame'ē ta! Mā! Tupā mupyrara ta pehē ke! Myja Tupā je'ēha ke amō ukwa katu my, ame'ē ke pemuka'u te'e. Pehē atu pekwa ym tī. Amō ta ukwa tar katu rahā, ame'ē ta ke pemuka'u te'e tī. A'erehe ame'ē ta ukwa ym tī. Katu ym aja — aja Jesu pandu.

⁵³ Pe, parise rok ngi Jesu uhem oho ixo rahā, parise ta je'ē je'ē hū ipe. Moise je'ēha mu'e ame'ē ta aja tī. Je'ē je'ē hū ma'e ke ipe.

⁵⁴ Ame'ē ta ma'e ke pandu pandu inamō, Jesu namō. Pe, Jesu ma'e panduha jawy rahā: “Katu ym nde” aja parise ta pandu ta. A'erehe panduha manga manga tipe.

12

Ipy'a pe mokōi ukwaha namō ixo

(Matéu 10.26-27)

¹ Heta te hū ngā jy'ar uwyr ehe. A'erehe jumujar mujar hū ngā juehe. Pe, jumu'eha ta pe Jesu pandu py:

—Parise ta riki ipy'a pe mokōi ma'e ukwaha namō ixo ame'ē ta ke a'eta. A'eta aja ym pehē tī. Ipy'a pe mokōi ukwaha namō a'eta ixo. Ame'ē riki mbeju mupururukiha aja saka. Katu ym aja.

² Pesarahā! Ma'e ke amō jupyk, aja ukwaha naī. Anī. Ame'ē ke Tupā mupirar ta. (Aja rahā, upa mujekwa ta.) Jeje te'e ixokwa katu, aja ukwaha naī. Anī. Ame'ē ke Tupā mujekwa ta tī.

³ Pe, pytun rahā, amō ta ukwa ym ha rupi ma'e ke pepandu, ame'ē ke wera rahā amō ta upa pandu ta. (A'erehe upa hendu ta, pe, ukwa ta ngā.) Kapy pe amō pe peje'ē ra'yr u'am, ame'ē ke amō ta pandu hū ngā pe. (Upa ngā ukwa ta) — aja Jesu pandu.

Tupā ngi pekyje ta me'ē te'e

(Matéu 10.28-31)

⁴ A'e pandu tī:

—Ihē rehe katu ame'ē ta ke pehē. Ko pehē pe apandu axo. Ko awa ke amō jukwa. Ame'ē ta ngi pekyje ym. Jukwa, pe, a'engi amō we marā ka ym awa ke mahyha 'y.

⁵ Ko ihē amujekwa ta pehē pe. Amō ngi pekyje. Tupā ngi pekyje. Upa jukwa rahā, amō we mahy ta. Je'ēha rupi tata keruhū pe ame'ē ke a'e ombor ta. Pyrara hū ta a'ep. Jete. Apandu pehē pe. Pekyje katu ingi, Tupā ngi!

⁶ —Pehē anī. Ihēma'e jumu'eha ta ke pehē. Pehē rehe Tupā ipy'a katu. Pesarahā! Awa po wajar peteihar upa hetaha ma'ewyra ra'yr rehe amō muhepy rahā, mokōi tamatarer pu'a ra'yr me'ē ipe. Ame'ē ke Tupā ukwa katu. Ma'ewyra ra'yr rehe har ukwa katu a'e. (Aja rahā, ame'ē 'ar koty te we pehē rehe har ukwa katu, aja mujekwa katu. A'erehe pekyje ym ingi.)

⁷ —Pesarahā! Pehē ākā rehe pehē'a ihī. Ame'ē hetaha ke Tupā ukwa katu. (Aja rahā, upa katu te pehē rehe har ukwa katu, aja mujekwa katu.) A'erehe pekyje ym ingi. Ma'ewyra ra'yr ta rehe a'e usak katu. Ame'ē ta 'ar koty te we pehē rehe a'e usak katu te we ta tī — aja Jesu pandu jumu'eha ta pe.

Jesu kotyhar ame'ē ta ke. Jesu kotyhar aja ym ame'ē ta ke tī.

(Matéu 10.32-33; Matéu 12.32; Matéu 10.19-20; 2 Timo 1.8)

⁸ A'e pandu tī:

—Ko pehē pe amujekwa a'am. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Ihē ngi amō huxī ym. Amō ta pe kuja pandu: “Jesu kotyhar ke ihē” aja. Aja rahā, kuja ehe har ihē apandu ta tī: “Ihē kotyhar ke a'e” aja Tupā je'ēha rahoha ta pe apandu ta.

⁹ Amō ta anī. Ihē ngi huxī a'e. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Ihē ngi huxī. A'erehe amō ta pe kuja pandu: “Ihē anī. Ixotyhar aja ym ihē” aja pandu. Aja

rahā, kuja ehe har ihē riki apandu ta tī: “Peme’ē anī. Ihē akwa ym peme’ē. Ihē kotyhar ym a’e” aja Tupā je’ēha rahoha ta pe apandu ta.

¹⁰ —Ihē rehe amō juru ai, ame’ē ke rehe Tupā ipy’a jywyr ta. (Tupā koty ipy’a muruwak rahā, Tupā ipy’a jywyr ta ehe.) Tupā ā rehe juru ai rahā, anī. Amō juru ai ehe rahā, ame’ē rehe Tupā ipy’a jywyr ym te ta.

¹¹ —Jundéu awa tama’e jy’ariha renda pe pehē ke amō ta hykíy ta raho. Ihē rehe pejuruar katu, a’erehe mupyrara ta raho. Kapitā ruwa koty pehē ke raho ta tī. Kapitā ruwa koty aja tī. Mupyrara ta raho tī. Arahā myja pehē juehe har pepandu ta my, ame’ē rehe har pekwa pekwa ym pexo. Ma’e pepandu ta my, ame’ē rehe har pekwa pekwa ym pexo tī.

¹² Arahā Tupā ā riki mujekwa ta pehē pe. Ma’e pepandu ta, ame’ē ke mujekwa ta pehē pe. (Ame’ē ke pepandu ta) — aja Jesu pandu jum’eha ta pe.

Ima’ehū rahā, muka’u te’e ta juehe

¹³ Hetaha ta pyter ngi amō sawa’e pandu ipe:

—Sawa’e! Ngā mu’eha nde. Jande pái manō. Pe, upa ima’e ke hijar jande pe. Ame’ē ngi har: “Ne mu pe eme’ē tī!” aja ihē mu pe epandu. Ihē mu riki upa katu te pyhyk — aja Jesu pe.

¹⁴ A’e pandu:

—Sa’e! Anī. Esarahā! “Ihē amanō rahā, ihē ra’yr ta pe ihēma’e ke eme’ē me’ē” aja nde pái pandu ym te ihē pe. A’erehe ame’ē me’ē ym ta nde páima’e ke — aja sawa’e pe.

¹⁵ Upa ngā pe a’e pandu tī:

—Pehendu katurahā! Upa katu te ma’e ke rehe pehē py’a pemoī moī tar katu rahā, pesak katu te’e. Pemoī ym pehē. Pesarahā! Ima’ehū namō amō ixo. Aja rahā, kome’ē yw keruhū pe yman rahā ixo katu ta, aja ukwaha naī. Anī. Aja ym ta — aja Jesu pandu.

¹⁶ (Pe, ame’ē rehe har mujekwa te we. Upa ma’e ke rehe ipy’a moī moī rahā, katu ym aja mujekwa tar katu.) A’erehe myja me’ē ima’ehū matyr ame’ē ke my, ame’ē ke pandu:

—Ko amō sawa’e ixo. Ima’ehū namō ixo ame’ē ke a’e. Pe, heta te hū ma’e ke kupixa pe ihī.

¹⁷ Pe, ipy’a pe ma’e ukwa ukwa uī: “Mā! Kupixa ngi marā ka ym ma’e matyriha. (Tyryhem apo ‘y.) Nixói te matyriha renda ke. Myja ta apo my?” aja sawa’e jupe.

¹⁸ Pe, kuja ame’ē jupandu jupe: “Aa! Akwa apo. Matyriha renda ihē amutiha te we ta apo. I’ar koty te we hū tiha ame’ē ke amujā ta. A’ep ihēma’e ke amatyr ta. Kupixa ngi ma’e matyr ame’ē ke amoi ta ipe tī.

¹⁹ Upa rahā, ihē ajupandu ta ihē jupe. ‘Mā! Katu tiki ihē pe. Yman rahā, pehū ta ihēma’e ke. Aputu’u katu. Ihē mi’u amatyr. Ajumuhury katu ihē juehe’ aja ihē pe” aja sawa’e pandu jupe tipe.

²⁰ Anī. Aja ym ta. Ywa ngi Tupā pandu: “Nde riki ereka’u te’e! Kome’ē pytun rahā, nde eremanō ta kŷ. Pe, nema’e matyr hū ame’ē ke awa pe nde eremupyta ta my? Nde pe anī. Amō pe nde eremupyta ta riki, aja Tupā pandu” — aja Jesu mu’e.

²¹ Pe, a’e pandu tī:

—Aja ta riki amō pe. Ima’e ma’e ke jō amō matyr hū rahā, aja ta. Pe riki Tupā koty nixói te ta ma’e ke. Ma’e katu ame’ē ke nixói te ta. Katu ym aja — aja Jesu pandu.

Tupā rehe ejuruar katu (Matéu 6.25-34)

²² (Ma'e ke jō amō matyr hū rahā, katu ym, aja mu'e tar katu tī.) A'erehe jumu'eha ta pe Jesu pandu:

—Pesarahā! Pehē pe apandu katu. Pehē mi'u rehe har jō pejumupyai ym pexo. “Ma'e jande ja'u ta my? Nixói ma'e. Jandema'e mundeha nixói. Awa me'ē ta jande pe my?” aja pejumupyai ym pexo tī.

²³ Ixoha namō amō ixo rahā, ame'ē riki awa mi'u 'ar koty te we katuha. Awa rete aja tī. Awama'e mundeha 'ar koty te we katuha tī.

²⁴ Ma'ewyra rehe pesarahā! Jytym ym ma'e ke. Matyr ym ma'e ke tī. Ma'e matyriha renda nixói tī. Humi'u ke Tupā me'ē katu ipe. Pesarahā! Ma'ewyra 'ar koty te we pehē pexoha katuha ke. (A'erehe pehē rehe Tupā usak katu ta aja mujekwa katu.)

²⁵ —“Myja hetaha warahy 'ar rahā, ko pehē pexo ta my” aja pekwa pekwa pexo rahā, yman pepyta te we ta rī, aja pekwha naī. Anī. Marā ka ym pexoha pemupyta te we ta rī.

²⁶ Aja ta'yr mi marā ka ym pexoha pemupyta te we ta rī. Aja rahā, amō ma'e ke rehe pejumupyai ym pexo tī.

²⁷ —Ma'eputyr rehe pesarahā! Ma'e puwan ym. Ima'e ma'e ke mujā ym tī. Amō usak ehe rahā, katukwer. Apandu katu pehē pe. Ymanihar Saromā ima'ehū te namō ixo. Ima'e mundeha katukwer tī. Pesarahā! I'ar koty te we ma'eputyr katu te ha ke.

²⁸ Tupā riki ma'eputyr ke mukatu te. Apo putyr katu. Koī upa ta kanim. Upa xirik. Ame'ē ke jape'a aja amō hany. Upa ukwái. Pesarahā! Ma'eputyr ke a'e mukatu te rahā, pehēma'e mundeha ke a'e me'ē katu ta pehē pe tī. Mā! Ame'ē rehe pejurujar katu ta me'ē te'e tī.

²⁹ Pehē pe'u ame'ē ke rehe pekekar pexo. Aja te'eha ym pehē. Ame'ē rehe jō pejumupyai ym.

³⁰ Ame'ē ke rehe jō kome'ē ywy pe har ta kekar kekar ixo. Aja te'eha ixo. Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ke a'eta. Aja pexo ym tī. Pehē mi'u peputar. Pehēma'e mundeha peputar. Ame'ē ke pehē pái keruhū ukwa katu. (Pehē pe a'e muwyr ta.) A'erehe ame'ē ke rehe jō pejumupyai ym pexo.

³¹ Kuja katu. Myja Tupā putar ame'ē ke pema'ema'e katu ta my? Ame'ē rehe har pekwa pekwa py pexo. Aja rahā, upa pehēma'e nixói ame'ē ke a'e muwyr ta pehē pe tī — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

Ma'e katu ame'ē ke ywa pe ihī

(Matéu 6.19-21; 1 Petu 1.4)

³² Jumu'eha ta pe a'e pandu tī:

—Ihē kotyhar ta ke pehē! Heta ym pehē. Apandu katu pehē pe. Ngā ngi pekyje ym pexo. Pehē rehe pehē pái keruhū usak katu te ixo, a'erehe ngā ngi pekyje ym pexo. Yman rahā, henda ke pe pehē ke a'e raho ta tī. Aja a'e putar.

³³ Pehēma'e ke upa katu te pemuhepy. Pe, ame'ē tamatarer ke ima'e ym te ame'ē ta pe peme'ē me'ē. Pe, tamatarer ryru ijuk ym aja me'ē namō pexo. Ame'ē riki ywa pe ihī, ame'ēja saka. Ywa pe pehēma'e hū namō pexo, ame'ēja saka. A'ep ame'ē ke kanim ym te ta. Ma'e mukanīha nixói. A'erehe mukanim ym te ta awa.

³⁴ Pehēma'e ke ihī. Ame'ē rehe har pekwa pekwa pexo. A'erehe ywa pe pehēma'e ke ihī rahā, a'ep pehē py'a ihī ta tī — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

Jesu jwyriha rehe peharō katu pexo

(Matéu 24.36-44; Mak 13.32-36)

³⁵ A'e pandu tī:

—Peharō katu pexo! Pehēma'e kamixa pemunde katu. Pehēma'e xirur aja tī. Pemunde katu tī. Araparin pemuwera katu aja pexo tī.

36 Ijar rehe miasu ta harō ixo. (Aja ihē rehe peharō katu pexo tī.) Jumendaruha rehe ngā mi'u matyr. Ame'ē upa rahā, ijar jywyr uwyr. Ame'ē ke rehe miasu ta harō ixo. A'e jywyr uwyr rahā, pukāi ta. Pe, pahar miasu ta hukwen ke pirar ta.

37 Miasu ta harō katu ixo. Ukwer ym ngā tī. Ame'ē ke ijar ukwa rahā, miasu ta hury katu ta. Apandu pehē pe. Kamixa ke ijar pypyk katu ta, xirur wyr rupi. Pe, miasu ta pepandu ta: "Ma'e ngā u'uha renda pe pewapyk peho" aja. Pe, a'e atu ngā mi'u ke moī ta, miasu ta pe.

38 Pytun pyter pe ijar jywyr ta uwyr my. Satur rahā we ta jywyr my. Miasu ta harō katu ixo. Ame'ē ke ijar usak rahā, miasu ta hury katu ta.

39 Pesarahā! Ma'e mukanīha uwyriha angaha ke rehe ok jar ukwa katu rahā, ukwer ym ta tipe. Harō ta tipe. Pe, a'e ke muputu'u ta tipe. Hok ke ma'e mukanīha musorok ym ta tipe.

40 —Pehē aja tī. Ihē rehe peharō katu pexo. Awa aja ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Ywa ngi ihē riki ajywyrahā, peharō katu pexo my. "Jywyrym ta apo rī" aja pekwa pekwa pexo rahā, pahar ihē ajywyrtā — aja Jesu pandu.

Miasu katu ame'ē ke. Miasu katu ym ame'ē ke tī.

41 Pe, Petu pandu ipe:

—Sawa'e! Apo myja me'ē miasu harō katu ixo my, ame'ē ke nde erepandu. Ame'ē ke jande pe jō nde erepandu my? Upa ngā pe nde erepandu my? — aja Jesu pe.

42 A'e pandu:

—Ihē kotyhar ta pe jō apandu. Upa ihē kotyhar ta ihē rehe harō katu ta me'ē te'e. Ijar rehe miasu harō katu. Aja ihē rehe harō katu ta me'ē te'e tī. Pesarahā! Myja me'ē miasu riki ukwa katu ame'ē ke my? Myja me'ē miasu riki ijar pandu ame'ē ke ma'ema'e katu my? Ko apandu ta. Amō miasu pe ijar pandu: "Amō miasu ta rehe esak esak katu exo. Myahy rahā, ngā mi'u ke eme'ē me'ē katu ngā pe" aja ijar pandu. (Pe, ijar paxia oho.)

43 Pe, ijar pandu, aja miasu ma'ema'e ixo. Hok pe jywyr rahā, ame'ē ke rehe ijar usak. Aja rahā, ame'ē miasu hury katu ta.

44 Pesarahā! Apandu pehē pe. Ame'ē miasu pe kuja ijar pandu ta: "Katu ame'ē ke nde. Upa katu te ihēma'e ke rehe nde esak esak katu ta apo 'y' aja ta.

45 —Amō kotyhar rahā, katu ym. Miasu katu ym ame'ē ke rahā, kuja jupandu jupe: "Ihē jar pepaite oho. Yman rahā, jywyr ta" aja jupe. Pe, amō miasu ta ke a'e nupā hū. Sawa'e ta ke. Kūjā ta ke aja tī. Nupā hū tī. Pe, ma'e ke jeje u'u te'e hū uī. Kawī ngi ka'u tī.

46 Pe, ijar rehe harō ym rahā, ame'ē wera rahā, ijar jywyr ta. "Apo jywyr ym we ta rī" aja pandu rahā, pahar ijar jywyr ta. Pe, ame'ē ke ijar mupyrara hū ta. Tupā rehe hendu ym ame'ē ta ke Tupā mupyrara hū ta. Aja ijar mupyrara hū ta. Miasu katu ym ame'ē ke mupyrara hū ta.

47 —Ijar pandu ame'ē ke miasu ukwa katu tipe. Anī. Ukwaha aja ma'ema'e ym. Jeje ima'e ke ma'ema'e ixo rī. Hendu ym ehe, ijar rehe. Aja rahā, ijar mahy hū ta a'e ke. Pirok hū ta tī.

48 Pe, amō ihī. Ijar pandu ame'ē ke miasu ukwa ym. Pe, a'e ma'ema'eha katu ym. Ijar mahy a'e ke rahā, katu tiki. Mahy rahā, pirokiwe mi ta. Ukwaha ym ha namō miasu ma'ema'e, a'erehe pirokiwe mi ta. Aja ihē kotyhar ta tī. Pekwa katu rahā, pehendu katu ta me'ē te'e. I'ar koty we pekwa katu rahā, i'ar koty te we pehendu katu ta me'ē te'e — aja Jesu pandu.

*Jesu uwyr; a'erehe amō koty koty ngā jy'ar
(Matéu 10.34-36)*

49 A'e pandu tī:

—Ihē ajur, a'erehe kome'ē ywy pe har ta amō koty koty jy'ar ta. Ame'ē ke upa rahā, katu ta tipe. Ame'ē upaha ihē aputar.

⁵⁰ Amō ta ihē ke mupyrara hū ta me'ē te'e. Ame'ē upa ym we rī. A'erehe ihē apyai te'e axo we rī.

⁵¹ Kome'ē ywy pe har ta jumai mai ixo. Ame'ē ke ihē amuputu'u ajur, aja pekwaaha my? Anī. Aja ym. Ko pehē pe apandu. Ihē ajur, a'erehe amō koty koty amō ta jy'ar jy'ar ta.

⁵² Apo ngī har ok wyr pe awa po petēihar upa hetaha ta ixo. Ihē rehe mahapyr jurujar katu ta. Mokōi anī ta. Amō rahā, ihē rehe mokōi jurujar katu ta. Mahapyr anī ta. Aja amō koty koty jy'ar jy'ar ta.

⁵³ Ihē rehe ipái ta jurujar katu ta. Ta'yr ta anī. Pe, ihē rehe ta'yr ta jurujar katu ta. Ipái ta anī. Ihē rehe imāi ta jurujar katu ta. Imembyr kūjā ta anī. Ihē rehe imembyr kūjā ta jurujar katu ta. Imāi ta anī. Ihē rehe imembyr reko ame'ē ta jurujar katu ta. Kūjā ta anī. Ihē rehe kūjā ta jurujar katu ta. Imembyr reko ame'ē ta anī ta. Aja amō koty koty jy'ar jy'ar ta — aja Jesu pandu.

Tupā muwyr ame'ē ke ko ixo, aja ukwa ym ngā

(Matéu 16.2-3)

⁵⁴ Ngā pe pandu tī:

—Aman pihuniha rehe pesak rahā, pahar pepandu: “Aa! Aman ukyr ta” aja. Pe, pahar aman ukyr.

⁵⁵ Pe, ywytuhuhā rahā, pepandu: “Aa! Warahy haku ta apo” aja pepandu. Pe, warahy hakuha uwyr.

⁵⁶ Mā! Mokōi pekwaaha namō pexo! Ywa rehe ihī ame'ē ke rehe pesak rahā, ame'ē ke pekwa katu. Ywy rupi ihī ame'ē ke aja tī. Pekwa katu tī. Ihē rehe har anī. Marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke ihē ama'ema'e katu tipe. Ame'ē rehe pesak tipe. Anī. Ihē riki Tupā muwyr ame'ē ke ihē, aja pekwa ym te riki — aja Jesu pandu.

Ne ruwajan namō pahar emukatu

(Matéu 5.25-26)

⁵⁷ A'e pandu tī:

—“Katu ame'ē ke ihē ama'ema'e. Ame'ē ke ihē akwa katu” aja nde erepandu. Aja rahā, katu ame'ē ke nde erema'e ta me'ē te'e.

⁵⁸ Esarahā! Nde rehe har ne ruwajan pandu: “Katu ym nde. A'erehe ngā panduha renda pe nde ke araho ta” aja riki. Mā! Inamō nde ereho erexo rahā, emukatu. “Mā peja ym. Eraho ym ihē ke. Ihē rehe nde py'a emujywyr katu. Katu ta apo 'y'” aja pahar emukatu. Aja rahā, ngā panduha ruwa koty nde ke raho ym ta. Anī rahā, nde eremukatu ym rahā, nde ke raho ta. Aja rahā, sonda ta pe nde ke mondo ta. Pe, kyndaha pe nde ke sonda ta kynda ta raho.

⁵⁹ Apandu nde pe. Nde erehem ym te ta ingi. Mukatuha rehe upa katu te nde eremuhepy ym rahā, kyndaha ngi nde erehem ym te ta. (A'erehe mā peja pahar emukatu. Katu ame'ē ke emā'e katu) — aja Jesu pandu.

13

Tupā koty pehē py'a pemuruwak pemondo

¹ Arahā, amō ta Jesu rehe uhyk uwyr. Pandu ipe:

—Hymba ke amō ngariréi ywy pe har ta hany hany ixo. Aja Tupā rehe ipy'a ke moī moī u'am. Arahā, ame'ē ta ke Pirat je'eha rupi amō ta jukwa. Mā! Ame'ē ta jaxer ai te'e nahā my? — aja Jesu pe pandu uwyr.

² Pe, Jesu pandu:

—Hā! Aja ame'ē ngariréi wyy pe har ta ke amō ta jukwa. A'erehe kuja pekwaha my: “Mā! Ame'ē ta jaxer ai ame'ē ta ke nahā my? Amō ngariréi wyy pe har ta 'ar koty te we jaxer te” aja pekwaha nāi.

³ Anī. Aja ym. Ko pehē pe apandu. Ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ngi Tupā koty pehē py'a pemuruwak ym rahā, ame'ē ngariréi wyy pe har ta aja pemañō ta tī.

⁴ —Amō we tī. Siroe renda pe heta ngā ixo. Awa py wajar mahapyr hetaha ixo. Ame'ē ta rehe wyy pirā ok u'ar ukwa. Ok ywate ame'ē ke u'ar. Upa ngā ke jukwa. Kuja pekwaha my: “Mā! Ame'ē ta jaxer te. Jerusarē ok ta pe har ta 'ar koty te we jaxer te” aja pekwaha my?

⁵ Anī. Aja ym. Ko pehē pe apandu katu. Ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ngi Tupā koty pehē py'a pemuruwak ym rahā, ame'ē ta aja upa katu te pemañō ta tī — aja Jesu pandu.

(“Pemañō ta” aja pandu rahā: “Mupyraraha renda pe mupyrara ta” aja mujekwa.)

Myja me'ē ma'eywa'y my, ame'ē ke Jesu mujekwa

⁶ Pe, myja me'ē ma'eywa'y my, ame'ē ke a'e pandu:

—Ma'eywa'y rehe amō sawa'e usak oho. Hok rake i'āi ame'ē ke. Ma'eywa rehe usak oho tī. Anī. I'a ym. Nixói.

⁷ Pe, kupixa usakiha pe ijar pandu: “Esarahā! Yman ma'eywa ke ihē apo'ok ta tipe. Mahapyr warahy 'ar rahā, kome'ē ma'eywa'y ngi apo'ok ta tipe. I'a ym te riki. Ma'ewā kuja i'āi my. Katu ym. Emondok embor” aja ijar pandu.

⁸ Pe, kupixa usakiha pandu ipe: “Sa'e! Anī we rī. Mā pewe i'āi rī. Ko wyy ke hake rupi ihē amungái mungái we ta rī. Ame'ē rupi ma'e muhuryha ihē amoñō ta tī.

⁹ Pe, amō i'aha angaha ke rehe uhyk rahā, i'a rahā, katu ta tiki. I'a ym rahā: ‘Emondok embor’ aja ihē pe nde erepandu ta kŷ. Pe, ihē amondok ta” aja ijar pe kupixa usakiha pandu — aja Jesu pandu.

(Aja Tupā tī. Ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ngi ipy'a ke ngā muruwak mondo. I'a katu, ame'ēja saka. Ixoty muruwak mondo, ame'ē ke rehe Tupā harō we rī. Pyrara usak we ehe rī. Muruwak ym rahā jō, pe, mupyrara ta ngā ke. I'a ym, ame'ēja saka.)

Putu'uha 'ar rahā, kūjā ke Jesu mukatu

¹⁰ Amō jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā, jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe Jesu mu'e uī.

¹¹ A'ep amō kūjā ihī. Ājā ipy'a rehe ihī ame'ē ke a'e, a'erehe ahy hū. Yman te ahy ixo. Heta te hū warahy 'ar rahā, aja te'e ixo. Kuja, 18 hetaha warahy 'ar rahā, aja ixo. Jixiko te'e wata. Marā ka ym pu'am katu wataha.

¹² Jesu usak ehe rahā, pandu ipe:

—Nde katu apo 'y — aja ipe.

¹³ Aja pandu rahā, iākā rehe ipo ke mujar. Aja rahā, pahar katu pu'am u'am. Tupā pe: “Mā! Ne jō riki katu te me'ē ke” aja kūjā pandu pandu.

¹⁴ Jy'ariha rendama'e kapitā parahy ehe, Jesu rehe. Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā, Jesu mukatu. (Aja rahā, paraky te'e, aja ukwaha nāi, a'erehe parahy ehe.) A'erehe a'ep ihī, ame'ē ta pe pandu:

—Awa po wajar petēi wera rahā jō, ma'e ke amō ma'ema'e katu. Ame'ē wera rahā jō, amō mukatu katu pehē ke. Ame'ē wera rahā jō mukatuha rehe pejur. Putu'uha 'ar rahā, anī ta. Mukatu ym ta me'ē te'e — aja jy'ariha rendama'e kapitā pandu.

¹⁵ Jesu pandu:

—Mā! Putu'uha 'ar rahā ihē aparaky, aja pekwaha naī. Anī. Pesarahā! Upa pehē ngi har amō tapi'iruhu ke jirar ta raho. Kurar ngi y ke me'ē ta raho. Jumen ke aja tī. Putu'uha 'ar rahā, aja te'e pehē. Ame'ē peparaky, ame'ēja saka tī. (Pehē py'a pe mokōi pekwaha namō pexo!) Katu ym aja.

¹⁶ Pesarahā! Ko kūjā riki Amarā rainō ke. (A'erehe Tupā usak katu ehe, ame'ē ke a'e tī.) Kuja, 18 hetaha warahy 'ar rahā, a'e ke Satana mupyrara. (Ājā ramūi a'e.) Mujixiko mahy. A'erehe apo putu'uha 'ar rahā, kūjā ahyha ke amukatu. Apo jō putu'u a'e 'y — aja Jesu pandu.

¹⁷ Aja pandu rahā, huwajan ta huxī. A'e pandu katu, a'erehe ame'ē ta huxī ingi. Amō ta anī. Hury katu riki. Upa ma'e katu ame'ē ke Jesu ma'ema'e. A'erehe hury katu ngā ehe.

Ma'e ra'ī jytym ame'ē rehe har
(Matéu 13.31-32; Mak 4.30-32)

¹⁸ Jesu pandu:

—Kome'ē wyy keruhū pe Tupā kotyhar ta ixo. Ame'ē ta riki kuja saka.

¹⁹ Kupixa pe ma'e ra'ī ta'yr te mi ame'ē ke sawa'e jytym. Mosata ra'ī ke. Ame'ē hywōi. I'y tiha te hū oho rahā, myra aja tiha oho tī. Pe, hākā rehe ma'ewyra ta haity mujā mujā — aja Jesu pandu.

(Aja rahā, Jesu pandu py rahā, Tupā kotyhar ta heta ym te. Ma'e ra'ī ta'yr te mi, ame'ēja saka. I'i atu te rahā, ixotyhar ta heta te hū ta. I'y tiha te hū, ame'ēja saka, aja mujekwa katu.)

Ma'e mupururukiha rehe har
(Matéu 13.33)

²⁰ A'e pandu tī:

—Kome'ē wyy keruhū pe Tupā kotyhar ta ixo. Ame'ē ta riki kuja saka.

²¹ Ahúi aja me'ē ku'i pe ma'e mupururukiha ke kūjā mupara. Rar tyryhem mupara. Upa rahā, upa ahúi aja me'ē ku'i pururuk hū oho — aja Jesu.

(Āja rahā, pandu py rahā, Tupā kotyhar ta heta ym. I'i atu te rahā, heta te hū ta aja mujekwa katu.)

Hukwen pu'i mi ame'ē rehe har
(Matéu 7.13-14; Matéu 7.21-23)

²² Jerusarē ok ta pe Jesu oho ixo rahā, amō amō ok ta ra'yr rupi ngā ke mu'e mu'e oho ixo. Awa renda rupi aja tī. Mu'e mu'e oho tī. Aja Jerusarē ok ta koty oho ixo.

²³ Pe, amō pandu ipe:

—Sawa'e! Tupā muhā katu ame'ē ta heta ym my? — aja Jesu pe.

A'e pandu:

²⁴ —Hukwen ta'yr mi rupi amō ixo. Pehēma'e pyrātā katuha namō mā peja pexerahā! Ko pehē pe apandu. Heta ame'ē ta ixo tar katu tipe. Marā ka ym ixeha.

²⁵ Pesarahā! Ok jar pu'am ta. Pe, hukwen ke kynda ta. Pe, soroka pe pepukái pe'am: "Sa'e! Epirar jande pe" aja ipe. Pe, a'e pandu ta: "Anī ta. My pe har pehē my? Akwa ym ihē" aja pehē pe.

²⁶ Pe, pepandu: "Nde erekwa riki. Nde namō ma'e ke ja'u katu. A'erehe nde rehe katu ame'ē ta ke jande. Jande rekoha pe Tupā je'ēha ke nde eremu'e katu jande ke. Jahendu riki" aja ipe.

²⁷ A'e pandu tī: "Anī. My pe har pehē my? Akwa ym ihē. Ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e ame'ē ta ke pehē. Pejywyr peho ihē ngi" aja pehē pe ok jar pandu ta. (Ihē riki ame'ē ok jar aja saka.)

²⁸ —Tupā ixo ame'ē pe huryha namō Amarā ixo. Isak aja tī. Jako aja tī. Huryha namō ixo tī. Upa katu te Tupā je'ēha pandu ame'ē ta aja tī. A'ep

huryha namō ixo tī. Pehē anī. Soroka pe pepu'am ta. Ame'ē rehe pesak rahā, pejixi'u hū ta. Tupā rehe peparahy ta, a'erehe pehē rāi pesu'u su'u ta.

²⁹ Heta ame'ē ta jy'ar ta uwyr. Amō awa ta jy'ar ta uwyr. Jundéu awa aja ym ame'ē ta jy'ar ta uwyr. Warahy uhemihā koty ngi jy'ar ta uwyr. Warahy u'ariha koty ngi aja tī. Jy'ar ta uwyr tī. Warahy jurukwā koty ngi aja tī. Jy'ar ta uwyr tī. Iapyr koty ngi. Tumaha koty ngi aja tī. Jy'ar ta uwyr tī. Tupā ixo ame'ē pe jy'ar ta uwyr. Tupāma'e imi'u matyriha rehe wapyk ta uwyr. Hury katu te hū ta ngā.

³⁰ Upa katu te ame'ē ta rehe Tupā juja katu te ipy'a katu ta — aja Jesu pandu.

Jerusarē ok ta rehe har Jesu pandu

(Matéu 23.37-39)

³¹ Arahā amō parise ta uhyk ehe. Pandu ipe:

—Eho nde sengi! Nde ke Ero jukwa tar katu — aja Jesu pe.

³² A'e pandu:

—Jawaran aja saka a'e. Ngā jukwaha ke. Kuja pepandu peho ipe: “Apyta we ta rī. Apo ngā py'a ngi ājā ta ke amuhem amondo axo. Apō ma'e ahy ixo ame'ē ta ke amukatu axo tī. Koī aja ta tī. Koī har pewe ihē ama'eha ke amumba ta” aja Ero pe pepandu peho.

³³ Mā! Ihē aho we ta me'ē te'e rī. Koī aja tī. Koī har pewe aja tī. Pe, Jerusarē ok ta pe ahyk ta. Jerusarē ok ta pe jō Tupā je'ēha pandu ame'ē ke amō jukwa ta me'ē te'e. Amō renda pe anī — aja Jesu. (Aja rahā, Jerusarē ok ta pe a'e manō ta, aja mujekwa katu.)

³⁴ A'e pandu tī:

—Jerusarē ok ta pe har ta! Mā! Ima'e je'ēha pandu ame'ē ta ke Tupā muwyr rahā, ame'ē ta ke pejukwa. Myrandu katu pandu ame'ē ta ke a'e muwyr rahā, ita ra'yr pe pejukwa tī. Jerusarē ok ta pe har ta! Pehē kotyhar ta ke amō amō rahā, ihē amujy'ar tar katu. Amujy'ar rahā, pehē ke amō ta jukwa ym ta tipe. Anī. Amujy'ariha ke peputar ym. Sapukái ra'yr ta ke ipypo wyr pe imāi mujy'ar inom, aja pehē ke amujy'ar tar katu tī. Anī. Peputar ym.

³⁵ Jerusarē ok ta pe har ta! Pehē rekoha ke pehē pe te'e Tupā hijar oho. Ko pehē pe apandu katu. Kuja pepandu ta: “Mā peja jandema'e sawa'e te muwyr ame'ē ke rehe Tupā usak katu” aja ta pehē. Aja pepandu rahā jō, ihē rehe pesak ta tī. Ihē riki Tupā muwyr ame'ē ke — aja Jesu pandu.

14

Ahy ixo ame'ē ke Jesu mukatu

¹ Amō jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā, Jesu pe amō parise pandu. Parisema'e kapitā a'e.

—Ihē rok pe ihē namō ja'u jaho — aja.

Pe, inamō ma'e ke Jesu u'u oho. Parise rok pe uhyk rahā, amō ta usak usak katu ehe. Putu'uha 'ar rahā, mukatu ta my? Mukatu rahā: “Nde katu ym” aja pandu ta, a'erehe usak usak ehe.

² Huwa koty amō sawa'e wata uwyr. Ijywa ke punga rāi ipe. Itymā ke aja tī. Punga rāi tī.

³ Pe, Moise je'ēha mu'eha ta pe Jesu pandu. Parise ta pe pandu tī:

—Myja Moise je'ēha rehe panduha ihī my? Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā, ahy ixo ame'ē ke amō mukatu katu my? Anī ta my? — aja Jesu a'eta pe.

⁴ Anī. A'eta pandu ym te ipe. “Ma'e katu ame'ē ke ema'e ym” aja Moise je'ēha pandu ym. A'erehe a'eta pandu ym te ipe. Pe, sawa'e po ke Jesu pyhyk. Mukatu. Pe, hok pe mujywyr mondo. Katu aja mujywyr mondo.

⁵ Pe, a'ep pe har ta pe Jesu pandu:

—Pehē ngi har ta'yr wywykwar typy ame'ē pe u'ar rahā, pahar amō jo'ok ta ingi. Putu'uha 'ar rahā, u'ar. Pahar jo'ok ta ingi. Tapi'iruhu u'ar rahā, aja tī. Putu'uha 'ar rahā, u'ar tī. Pahar jo'ok ta ingi tī. (A'erehe putu'uha 'ar rahā, ahy ixo ame'ē ke amukatu rahā, katu tiki tī) — aja Jesu pandu.

⁶ Ame'ē panduha rehe marā ka ym je'ēha ke amō ta mujwyriha ipe.

“Ihē katu ihē” aja ekwa ekwa ym exo

⁷ Ma'e ke amō ta u'u uwyr rahā, wapyka katu te ame'ē pe wapyk wapyk oho. Ame'ē rehe Jesu usak rahā, myja me'ē ma'e ke my, ame'ē ke pandu ngā pe.

⁸ —Jumendariahe rehe ngā mi'u ke amō matyr rahā: “Ejur se nde tī” aja ijar pandu nde pe. Aja rahā, kapitā rake ewapyk ym eho. Nde erewapyk rahā, nde 'ar koty te we sawa'e katu ame'ē ke ijar muj'ar my tī.

⁹ Pe, nde pe pandu uwyr. “Nde wapyka ke kome'ē sawa'e pe eme'ē” aja nde pe ijar pandu. Aja rahā, nde ruxī ta ingi. Amō wapyka, xupe kotyhar pe nde erewapyk ta ereho.

¹⁰ —Pesarahā! Kuja katu. Nde pe ngā mi'u jar pandu: “Ejur se nde tī” aja. Nde ereho rahā, xupe kotyhar wapyka pe ewapyk eho. Pe, nde rehe ijar uhyk uwyr rahā, pandu nde pe: “Anī! Sa'e! Se koty ewapyk ejur. Wapyka katu te ame'ē pe ewapyk ejur” aja ngā mi'u jar. Aja rahā, nde rehe a'ep ihī ame'ē ta usak. Aja rahā, nde rury katu ta.

¹¹ —“Ihē riki amō ta 'ar koty te we katuha” aja jupe ukwa rahā, ame'ē ke Tupā muhuxī ta. “Ihē riki amō ta 'ar koty te we katuha aja ym ihē” aja jupe ukwa rahā, ame'ē ke Tupā muhury katu ta — aja Jesu pandu.

¹² A'engi: “Ihē rok pe ja'u jaho” aja pandu ame'ē pe Jesu pandu:

—Ma'e ke nde ere'u rahā, nde rehe katu ame'ē ta ke jō emujy'ar ym. Aja nde mu ta ke jō emujy'ar ym tī. Ne anam ta ke jō emujy'ar ym tī. Amō amō nde rok rake rupi ihī, ame'ē ta ima'ehū namō ixo. Ame'ē ta ke jō emujy'ar ym tī. Esarahā! Nde eremuju'ar rahā, pe, i'atu rahā, nde pe pandu ta uwyr: “Ihē rok pe ma'e ke e'u ejur” aja nde pe.

¹³ A'erehe ngā mi'u nde erematyr rahā, ima'e ym te ame'ē ta ke emujy'ar. Wata katu ym ame'ē ta ke emujy'ar tī. Eha ym te ame'ē ta ke emujy'ar tī. Ijywa katu ym ame'ē ta ke emujy'ar tī. (Ame'ē ta marā ka ym so'o jukwaha.) Ame'ē ta ke emujy'ar.

¹⁴ Aja rahā, nde rehe Tupā usak katu ta. Esarahā! Ame'ē ta nde pe marā ka ym ma'e ke juja katu te mujwyriha. Esarahā! Nde pe Tupā riki mujwyryr ta. Yman rahā, katu ame'ē ke ma'ema'e ame'ē ta ke Tupā mukwera katu muhem rahā, ma'e ke a'e riki mujwyryr katu ta nde pe — aja Jesu pandu parisema'e kapitā pe.

Ngā mi'u matyr keruhū ke

(Matéu 22.1-10)

¹⁵ Amō sawa'e myrape rake wapyk uī. Jesu pandu ame'ē ke rehe hendu rahā, pandu ipe:

—Tupā ixo ame'ē pe oho. Pe, myrape rake wapyk ame'ē ta mā hury katu ta kŷ — aja Jesu pe.

¹⁶ Pe, sawa'e pe pandu:

—Amō sawa'e ngā mi'u ke matyr hū. Heta ngā pe pandu:

¹⁷ “Pehē johu pe'u pejur” aja ngā pe. Angaha ke rehe uhyk rahā, miasu pe pandu: “Eho. Ihē mi'u u'u ame'ē ta pe epandu eho. 'Pe'u pejur. Upa ihē amoi katu' aja epandu eho” aja ngā mi'u matyriha jar pandu.

¹⁸ —Pe, miasu pandu oho rahā, amō amō pandu: “Aho ym ta ihē” aja. Kuja amō pandu py: “Ywy ke ihē amō ajo'ok. A'erehe asak ta aho ehe apo'y. 'Aho ym ta ihē' aja nde jar pe epandu” aja miasu pe.

19 Amō pandu: “Tapi'iruhu mokōi mu'am ame'ē ke ajo'ok. Aja me'ē awa po wajar peteihar upa ajo'ok. Ma'e ke hyk'yi katu raho nahā my? Ame'ē ke amanga ta aho. 'Aho ym ta ihē' aja nde jar pe ebandu” aja miasu pe pandu.

20 Pe, amō pandu: “Ajumendar ramō te ihē. A'erehe marā ka ym ihē ahoha” aja miasu pe.

21 —Pe, upa amō ta pandu ame'ē ke ijar pe miasu pandu oho. Ijar parahy hū ngā rehe. Miasu pe pandu: “Pahar eho! Ok ta rupi eho. Upa awa rape rupi eho. Ima'e ym te ame'ē ta ke se emuhyk erur. Itymā hātā ame'ē ta ke aja tī. Se emuhyk erur tī. Eha ym te ame'ē ta ke aja tī. Se emuhyk erur tī. Wata katu ym ame'ē ta ke aja tī. Se emuhyk erur tī” aja miasu pe.

22 —I'i atu ijar pe miasu pandu: “Sa'e! Upa nde erepandu ame'ē ke ihē ama'e. Pewe soroka ihī, ma'e u'uha renda pe” aja ipe.

23 —A'erehe miasu pe ijar pandu tī: “Eho we rī. Ok ta kurar kupe koty rupi heta awa rape ihī. Ame'ē ngi upa ngā epyhyk erur. Ihē rok ke emutyryhem.

24 Apandu katu. 'Ma'e ke pe'u pejur' aja ihē apandu py, ame'ē ta u'u ym te ta. Ihē mi'u amatyr ame'ē ke u'u ym te ta” aja ijar pandu — aja Jesu mu'e.

(Aja rahā: “Tupā koty pehē py'a pemuruwak pemondo” aja jundéu awa ta pe pandu py. Ame'ē ta upa katu te jurujar ym ta. Jundéu awa aja ym ame'ē ta jurujar katu ta, aja Jesu mujekwa.)

Jesu namō ixo ame'ē ta rehe har
(Matéu 10.37-38; Ruk 9.23-24)

25 Heta te hū ngā oho ixo inamō. Pe, Jesu uwak rahā, pandu ngā pe:

26 —Ihē namō amō ixo rahā, ihē rehe a'e ipy'a ym rahā, marā ka ym ihē kotyhar aja ixoha. Ipái rehe amō ipy'a katu. Ame'ē 'ar koty te we ihē rehe ipy'a katu. Aja rahā jō, ihē kotyhar aja ixo ta. Imāi rehe aja tī. Ipy'a katu tī. Hakehar rehe aja tī. Ipy'a katu tī. Ta'yr ta rehe aja tī. Ipy'a katu tī. Imu ta rehe aja tī. Ipy'a katu tī. Ianam ta rehe aja tī. Ipy'a katu tī. Juehe te'e aja tī. Ipy'a katu tī. Pe, ame'ē ta 'ar koty te we ihē rehe ipy'a katu. Aja rahā jō, ihē kotyhar aja ixo ta.

27 —Ihē namō amō ixo rahā, ame'ē ke amō ta jukwa tar katu my. Pe, a'e pandu: “Anī. Ihē ajurujar katuha ke ahijar ym ta. Ihē ke jukwa ta my? Ahijar ym ta” aja. Aja rahā, ihē kotyhar aja ixo ta.

28 —Pehē ngi har amō riki ok keruhū mujā rahā, myja myra hetaha rahā, uhyk ta my? Upa ta my? Aja ukwa ukwa py ixo. Upa katu te pehī nahā my, ame'ē ukwa ta. Ukwa ukwa py ixo.

29 Ukwa ym rahā, mumba ym ta. Ixangwer jō upa jytyka. Uhyk ym myra ke. Marā ka ym mumbaha. Ame'ē rehe usak ame'ē ta upa puka puka hū ehe.

30 “Mā! Ok keruhū sawa'e mujā ta tipe ixo. Mumba ym ta riki” aja ngā puka puka hū ehe.

31 —Pesarahā! Amō kapitā keruhū jumai tate oho. Heta te hū sonda ta namō oho ta. I'ar koty te we huwajan ta rahā, ima'e pyrātāha ke a'e ukwa py ta. Huwajan ta ke a'e muputu'u ta my, ame'ē ke ukwa py ta. Ukwa ukwa py ixo.

32 Marā ka ym muputu'uha rahā, je'ēha ke mondo ta, amō kapitā keruhū koty, huwajan koty. Paite we huwajan ixo rahā, je'ēha ke mondo ta. “Myja rahā, nde ereputu'u ta my? Jamukatu jande juehe” aja je'ēha ke amō pandu ta oho ipe. Pe, muputu'u.

33 —Aja pehē pe tī. Pekwa pekwa katu py pexo. “Ixotyhar aja ihē axo ta. Ihē ke amō jukwa tar katu rahā, tapijar te'e we ixotyhar aja ihē axo ta” aja pekwa pekwa pexo. Pehē ngi har amō upa katu te ima'e ke hijar ym rahā, marā ka ym ihē kotyhar aja ixoha — aja Jesu pandu.

*Jukyr jaxer aja ym pexo**(Matéu 5.13; Mak 9.50)*³⁴ A'e pandu ti:

—Jukyr ma'e ke muhembyk katu. Pe, jukyr ngi he'ëha kanim rahã, marã ka ym he'ëha amõ mujwyr ehe.

³⁵ Jaxer riki. Ywy rehe moĩ rahã, muhury ym ma'eywa'y ra'yr ke. Amõ ma'e muhuryha namõ mupara ym ti. Ombor te'e awa. Pehë pekwa tar katu rahã, ihë amu'e ame'ë ke rehe pehendu katu! — aja Jesu pandu.

(Aja riki amõ. “Jesu kotyhar aja ihë axo ta” aja amõ pandu rahã, jukyr katu aja saka. Pe, Jesu rehe jurujar katuha ke hijar rahã, jukyr he'ëha upa kanim ame'ëja saka. Katu ym. A'e ke Tupã ombor te'e, ame'ëja saka ta ti.)

15*Arapuharan kanim ame'ë rehe har**(Matéu 18.12-14)*

¹ Amõ rahã, heta ngã jy'ar uwyr ehe, Jesu rehe. Homa awa tama'e kapitã keruhũ pe tamatarer matyr ame'ë ta jy'ar uwyr ehe. Amõ sawa'e katu ym ame'ë ta jy'ar uwyr ehe ti. Panduha rehe hendu uwyr.

² Pe, parise ta je'ë je'ë hũ ehe har, Jesu rehe har. Moise je'ëha mu'e ame'ë ta aja ti. Je'ë je'ë hũ ehe har ti. Kuja:

—Mãi! Amõ jaxer ame'ë ta namõ ixo katu. Ma'e ke a'eta namõ u'u ti. Katu ym aja jande pe — aja a'eta je'ë je'ë hũ.

³ A'erehe myja me'ë ma'e kanim ame'ë ke my, ame'ë ke Jesu pandu ngã pe:

⁴ —Pehë ngi har amõ heta arapuharan ta namõ ixo. Kuja, 100 hetaha ke. Pe, peteĩ kanim oho rahã, ijar kekar kekar ta oho. Kãpĩ u'u, aja kanim ym ame'ë ta ke ijar hijar ta. Pe, kanim ame'ë ke kekar kekar oho. Pe! Mahem.

⁵ Mahem rahã, hury katu ehe. Ijixi'y 'ar pe hupir werur.

⁶ Hok pe muhyk rahã, ehe katu ame'ë ta ke mujy'ar. Hok rake rupi ixo ame'ë ta ke mujy'ar ti. Pandu: “Arapuharan kanim ame'ë ke amahem, a'erehe ihë namõ pehë rury katu pexo!” aja arapuharan jar.

⁷ Pesarahã! Aja ywa pe Tupã je'ëha rahoha ta hury katu ti. Amõ ta katu ame'ë ta aja ixo. Kuja, 99 hetaha. Ame'ë ta ipy'a ke muruwak ym ta me'ë te'e. Katu ame'ë ta aja ixo. Ame'ë ta rehe Tupã je'ëha rahoha ta hury katu. Pe, peteĩ sawa'e katu ym ame'ë riki ipy'a ke Tupã koty muruwak mondo rahã, i'ar koty te we Tupã je'ëha rahoha ta hury katu ehe. Kuja, 99 hetaha 'ar koty te we hury katu te ta ha — aja Jesu pandu.

*Tamatarer kanim ame'ë rehe har*⁸ A'e pandu ri:

—Kuja amõ we ti. Amõ kũjã ita tamatarer pu'a namõ ixo. Itatuwyr ke te'e mujã ame'ë ke. Jande popa hetaha namõ ixo. Pe, peteĩ kanim rahã, kuja kekar. Araparin ke muwera. Ame'ë weraha rupi peir peir ixo. Ame'ë matyriha pe kekar kekar katu. Aja upa hok wyr rupi usak usak ixo ehe. Pe, mahem.

⁹ Mahem rahã, ehe katu ame'ë ta ke mujy'ar. Hok rake ixo ame'ë ta ke mujy'ar ti. Pandu: “Ita tamatarer pu'a kanim ame'ë ke amahem, a'erehe ihë namõ pehë rury katu pexo!” aja kũjã pandu.

¹⁰ Pesarahã! Aja Tupã je'ëha rahoha ta hury katu ta ti. Peteĩ sawa'e katu ym ame'ë ke ipy'a ke Tupã koty muruwak mondo rahã, Tupã je'ëha rahoha ta hury katu ta ehe ti — aja Jesu pandu.

*Ta'yr kanim ame'ë rehe har*¹¹ A'e pandu ti:

—Amō sawa'e mokōi ta'yr ta namō ixo.

¹² Amō wera rahā, ipái pe peteī pandu. Ame'ē riki u'ar we ame'ē ke. (Ame'ē ta'yr ipáima'e tamatarer pyhyk tar katu apo 'y. Ipái manōha rehe harō tar ym.) Kuja pandu: “Papa! Nde eremanō rahā, upa katu te nema'e ke jande pe nde eremupyta ta kŷ. Wajar ihēma'e ta. Apo ame'ē ke ihē pe emuwrahā!” aja ipái pe. A'erehe ima'e ke ipái me'ē me'ē. Mokōi ta'yr ta pe me'ē hū.

¹³ —Pe, ame'ē ta'yr wajar pyhyk. U'ar we ame'ē ke. Upa muhepy. Aja tamatarer pyhyk. Pe, heta katu ym ukwer rahā, ipái rekoha ke hijar oho. Pepsaite ihon. Amō ywy pe har ta koty oho. A'ep ka'u te'eha rupi tamatarer ke me'ē me'ē. Upa katu te ipy'a moī, ame'ē ke rehe tamatarer me'ē me'ē rāi.

¹⁴ Aja upa katu te tamatarer kanim ipe. Pe, ame'ē ywy rupi nixōi te ngā mi'u ke. A'erehe a'e pyrara ixo tī.

¹⁵ A'erehe ame'ē ywy pe har sawa'e pe pandu. “Ihē aparaky ta nde pe” aja. “Ere. Ihēma'e kure ta rehe esak katu. Kure mi'u eme'ē me'ē katu” aja sawa'e pandu. Ame'ē ke rehe a'e usak usak ixo.

¹⁶ Myahy a'e. Ynga aja me'ē ke kure ta u'u ixo. Ame'ē ke a'e u'u ta tipe tī. Me'ē ym ma'e ke ngā ipe.

¹⁷ —Peramō ipy'a upak ipe. Jupandu jupe: “Mā! Ihē páima'e miasu ta ma'e ke u'u rahā, pyta we riki. Heta ma'e ke ihī. Ko ihē myahyha namō ihē axo. Amanō tate ihē.

¹⁸ Papa rekoha pe ihē azywyr ta aho tī. Kuja ihē apandu ta: ‘Papa! Ma'e aka'u te'eha ke ihē ama'e, aja Tupā ukwa katu. Nde aja tī. Nde erekwa katu tī.

¹⁹ “Ihē ra'yr” aja ihē pe nde erepandu ym rahā, mā katu apo 'y. Miasu aja nde pe aparaky te'e ta apo tī” aja papa pe ihē apandu ta” aja jupandu jupe.

²⁰ A'erehe a'engi oho. Ipái rekoha pe jywyr oho ixo.

—Ipái rok paite we riki. Uhyk oho ixo rahā, ipái usak ehe. Pyrara usak ehe. Pe, ujan ixoty. Ta'yr jurupy rupi juman juman. Huwa ke pyter pyter tī. (Aja hury katuha mujekwa.)

²¹ —Ta'yr pandu ipe: “Papa! Ma'e aka'u te'eha ke ama'ema'e, aja Tupā ukwa katu. Nde aja tī. Nde erekwa katu tī. ‘Ihē ra'yr’ aja ihē pe nde erepandu ym rahā, katu tiki” aja ipái pe.

²² —Anī. Miasu ta pe ipái pandu: “Pahar perur! Ma'e mundeha katu te ame'ē ke perur. Pemundē ehe. Ipo rehe har aja tī. Ipy rehe har aja tī. Perur tī.

²³ Upa rahā, perur amō tī. Tapi'iruhu ta'yrer ke perur. Ixa te ame'ē ke perur. Pejukwa. Jandē rury katuha jamujā ta.

²⁴ Ko ihē ra'yr manō aja akwa naī. Anī. Apo ixuwe katu uhyk uwyr. Kanim oho aja ixo. Ko apo ixo 'y” aja ipái pandu. Pe, hury katuha ngā mujā ixo.

²⁵ —Aja ixo rahā, ta'yr jepy ame'ē ke kupixa pe paraky ixo. A'engi jywyr uwyr. Hok pe uhyk tate rahā, ma'e tyapuha rehe hendu.

²⁶ Pe, amō miasu pe pukái: “Ejur se! Ma'e puki?” aja ipe.

²⁷ A'e pandu: “Ne mu ko uhyk uwyr. Manō ym a'e. Katu uhyk uwyr. A'erehe jande pe nde pái pandu: ‘Tapi'iruhu ta'yrer ke pejukwa. Ixa te ame'ē ke’ aja jande pe” aja miasu pandu ipe.

²⁸ —Ta'yr jepy ame'ē ke parahy te'e. Hok pe ixo tar ym. A'erehe ipái uhem oho ixoty. Pandu ipe: “Exē ejur nde tī” aja pandu hū ta'yr pe.

²⁹ Ta'yr pandu: “Anī. Axe ym ta. Esarahā! Aparaky hū axo nde pe. Heta warahy 'ar aha oho. Te'e paraky ame'ēja ihē. Né je'eha rehe ihē ahendu katu te. Aja te'eha ihē axo. Nde ereme'ē ym te ma'e ke ihē pe. Arapuhame ra'yr nde ereme'ē ym riki. Ame'ē namō ihē rehe katu ame'ē ta namō jō amuhury ta tipe. Ja'u ta tipe. Anī. Nde ereme'ē ym ihē pe.

³⁰ Apo peme'ë nde ra'yr upa katu te nema'e ke mukanim. Kûjã ka'u te'e ame'ë ta pe upa mukanim. Ko riki jywyr uwyr. Pe, nde je'ëha rupi tapi'iruhu ta'yrer ke nema'e miasu ta jukwa. Ixa te ame'ë ke. Katu ym aja" aja ipái pe ta'yr jepy ame'ë pandu.

³¹ Pe, ipái pandu: "Sa'e! Ihë ra'yr nde. Ihë namō nde erexo. Aja te'eha nde. Upa ihëma'e kohi. Ame'ë riki upa katu te nema'e ti.

³² Ko nde mu riki manō, aja ixo. Apo ixuwe katu aja uhyk uwyr. Kanim oho aja ixo. Ko apo ixo 'y. A'erehe jandë rury katuha jamujã ta me'ë te'e. Jandë rury katu ta me'ë te'e. Jandë rok pe jaxe jahorahã!" aja ta'yr pe ipái pandu — aja Jesu pandu.

(Aja Tupã ti. Petei sawa'e katu ym ame'ë ke ipy'a ke ixoty muruwak mondo rahã, Tupã hury katu ta, aja Jesu mujekwa katu.)

16

Jjarma'e tamatarer ke amō mukanim

¹ Jumu'eha ta pe Jesu pandu:

—Pe, amō sawa'e ixo. Ima'ehũ ame'ë ke a'e. Ima'e tamatarer ke amō usak usak ixo. Pe, ijar pe amō ta pandu oho: "Tamatarer usakiha riki nema'e ke te'e mukanim ixo" aja ijar pe.

² Pe, amō pe ijar pandu: "Tamatarer usakiha emuhyk se" aja ipe. Usakiha uhyk rahã, ijar pandu ipe: "Nde erema'ema'eha rehe har ihë ahendu. Jetehar te my? Myja ihëma'e tamatarer nde ereme'ë me'ë my? Myja nde eremujuwyr ti? Ame'ë ke upa katu te emapyk. Ihë asak ta. Ihëma'e ke nde eresak ym ta apo 'y" aja ijar pandu.

³ —Pe, hok pe jywyr rahã, usakiha jupandu jupe: "Ihëma'e parakyha ngi ihë jar ihë ke muhem ta apo. Myja aparaky ta apo my? Ihë pyrãtã ym ihë. (Marã ka ym kupixa rehe aparakyha.) Tamatarer ke ngã pe apandu pandu rahã, ihë ruxi ta ihë ke ngi. Aja ama'e ym ta.

⁴ Aa! Apo akwa katu! Ihë rehe katu ame'ë ta ke amu'am ta. Pe, ihëma'e parakyha ngi ihë ke muhem rahã, ihë rehe katu ame'ë ta ixo ta. Hok pe ame'ë ta ihë ke mupyta katu ta" aja jupandu jupe.

⁵ —A'erehe ijar pe ma'e ke mujuwyr ame'ë ta ke muhyk. Upa muhyk. Amō pe pandu py: "Myja hetaha ihë jar pe nde eremujuwyr ta my?" aja tamatarer usakiha pandu.

⁶ Sawa'e pandu: "Mandeju ra'i ka aja me'ë heta te hũ amujuwyr ta me'ë te'e. Kamuxi ra'yr ke tyryhem heta te hũ, kuja, 100 hetaha ke" aja usakiha pe. A'e pandu: "Esarahã! Ko nema'e mangaha ke. Se ewapyk. Pahar iwyr koty paper rehe emupinim. Wajar jō nema'e mangaha kohi. Kuja, 50 aja hetaha jō emupinim. Ihëma'e parakyha nixói rahã, ihë rehe eharái ym" aja usakiha pandu. (A'e jupandu jupe ti: "Apo ihëma'e parakyha ngi ihë jar muhem rahã, peme'ë ihë rehe usak katu ta my" aja jupandu jupe.)

⁷ —Amō pe pandu: "Ne rahã ti! Myja nde eremujuwyr ta ihë jar pe my?" aja usakiha pandu. Amō pandu: "Ahúi aja me'ë heta te hũ amujuwyr ta me'ë te'e. Kuja, 1.000 wasãkã mangaha mutryhem" aja usakiha pe. A'e pandu: "Ko nema'e mangaha kohi. Iwyr koty paper rehe emupinim. Kuja, 800 aja emupinim. Te'e apandu ta, aja rahã ihë jar ukwa ym ta. Esarahã! Ihëma'e parakyha nixói rahã, ihë rehe eharái ym" aja ipe. (A'e jupandu jupe ti: "Apo ihëma'e parakyha ngi ihë jar muhem rahã, peme'ë ihë rehe usak katu ta my" aja jupandu jupe.)

⁸ —Ame'ë usakiha ma'ema'eha rehe har ijar hendu rahã, pandu: "Mã! Usakiha ukwa katu ma'e. Ehe katu ame'ë ta ke mu'am ixo" aja riki ijar pandu.

(Jetehar te rupi ym usakiha ma'e. Katu ym ame'ë.) Ukwa katuha rehe har jō ijar katu pandu — aja Jesu pandu.

A'e pandu tī:

—Ima'e ke rehe ukwa katuha namō Tupā kotyhar ta usak usak katu. Aja rahā, yman rahā ima'e ke pewe hū ta. Mā! Tupā kotyhar ta 'ar koty te we Tupā rehe ipy'a ym ame'ë ta ukwa katuha. Tupā rehe ipy'a ym ame'ë ta ma'e ke ukwa ukwa ixo, ame'ë ta pe ukwa katuha namō amō Tupā rehe ipy'a ym ame'ë ta ma'ema'e. Aja rahā, yman rahā ima'e ke pewe hū ta — aja Jesu pandu.

⁹ A'e pandu tī:

—Pesarahā! Kome'ë wvy keruhū pe ma'e ke heta ihī. Tamatarer. Ma'e katu ame'ë ke. Heta ihī tī. “Aa! Ame'ë ke Tupā kotyhar ta pe ihē ame'ë ta. Aja rahā, kome'ë wvy keruhū pe Tupāma'e parakyha riki katu ta oho” aja pepandu. Aja rahā, pemañ rahā, ixoty oho rahā, pehē pe Tupā pandu ta: “Se pejur katu. Katuha renda ke se. Manō ym te ta awa se. Katu tiki” aja pehē pe Tupā pandu.

¹⁰ —Jetehar rupi ta'y'r mi ma'e ke rehe amō usak usak katu. Aja rahā, jetehar rupi heta te hū ma'e ke rehe usak usak katu ta tī. Te'eha rupi ta'y'r mi ma'e ke rehe usak usak. Aja rahā, te'eha rupi heta te hū ma'e rehe usak usak ta tī.

¹¹ Kome'ë wvy keruhū pe ma'e ke heta hū ihī. Ame'ë ke jetehar rupi ym pesak pesak rahā, ma'e katu ame'ë ke Tupā me'ë, ame'ë ke pehē pe a'e me'ë ym ta tī.

¹² Amō tama'e ke rehe pesak pesak katu ym rahā, pehēma'e ke pehē pe amō me'ë ym ta tī.

¹³ —Mokōi ijar pe marā ka ym miasu paraky katuha. Mokōi jar pe paraky rahā, petēhar rehe jō ipy'a katu ta. Amō rehe anī ta. Petei jar je'ēha rehe hendu katu ta. Amō jar je'ēha rehe anī ta. Hendu ym ta ehe. (Aja Tupā rehe tī.) Tamatarer ke rehe jō ipy'a ke amō moī moī rahā, marā ka ym Tupā rehe ipy'a katuha. (Mokōi ijar aja saka tī) — aja Jesu pandu.

Jesu je'ēha ke

(Matéu 5.31-32; Matéu 11.12-13; Mak 10.11-12)

¹⁴ Ame'ë panduha ke parise ta hendu rahā, puka puka hū ehe, Jesu rehe. Tamatarer ke rehe ame'ë ta ipy'a ke moī moī katu, a'erehe Jesu rehe puka puka hū.

¹⁵ Jesu pandu:

—Sawa'e katu te pehē aja amō ta ukwaha. Ame'ë ke peputar katu. Anī. Aja ym pehē, aja pehē rehe har Tupā ukwa katu. Ma'e ke katu te aja sawa'e ukwaha. Anī. Ame'ë riki jaxer ame'ë ke te'e aja Tupā ukwa katu. Tupā riki ukwa katu te ame'ë ke a'e.

¹⁶ —Aja Moise je'ēha rehe har amō koty pekwa. Pesarahā! Juā mujahukiha uhyk ym rahā we, Moise je'ēha rehe amō hendu katu rī. Tupā je'ēha ke pandu ame'ë ta rehe aja tī. Hendu katu tī. Pe, Juā uhyk. A'engi myrandu katu ke ihē apandu pandu axo. Ma'e ka'u te'eha ke amō hijar, pe, Tupā koty ipy'a ke muruwak. Aja rahā: “Thē kotyhar ke nde” aja Tupā pandu. Ame'ë myrandu katu rehe heta te hū jurujar katu.

¹⁷ Moise je'ēha rehe amō hendu katu ta me'ë te'e tī. Ywa ke kanim ta oho. Kome'ë wvy keruhū aja tī. Upa ta tī. Moise je'ēha rehe hendu katu anī. Upa ym te ta. A'erehe Moise je'ēha rehe hendu katu ta me'ë te'e we rī.

¹⁸ —Pesarahā! Kuja riki amō. Hakehar ke sawa'e hijar oho. Pe, amō kūjā ke pyhyk rahā, ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'e. Pe, hijar ame'ë kūjā ke amō sawa'e pyhyk rahā, ma'e ka'u te'eha ke ame'ë kūjā ma'e tī. Katu ym aja. A'erehe aja pema'e ym ta me'ë te'e — aja Jesu pandu.

Rasaro rehe har. Ima'ehū ame'ē rehe har tī.

19 (Tamatarer rehe jō amō ipy'a moī rahā, katu ym aja Jesu mu'e.) A'erehe kuja pandu:

—Pe, amō sawa'e ixo. Ima'ehū namō ixo ame'ē ke a'e. Ima'e mundeha muhepy hū ame'ē ke namō wata ixo. Wera rahā pame katu te humi'u ke matyr hū. Aja jumuhury hury juehe.

20 Hok rukwen pe amō sawa'e ke amō ta muhyk muhyk raho. Her Rasaro. Ima'e ym te a'e. Pēre ke māte hū te'e ehe.

21 A'ep harō uī. Ima'ehū, ame'ēma'e myrape 'ar ngi imi'u kurer u'ar u'ar. Ame'ē ke Rasaro u'u ta tipe. Me'ē ym amō ipe. Jawar ta riki pere ke here here tī.

22 Pe, ima'e ym te ame'ē ke manō, Rasaro ke. Amarā rake i'ā ke Tupā je'ēha rahoha ta muhyk raho. Ywa pe huryha rehe muhyk raho.

—Ima'ehū ame'ē ke manō tī. Pe, amō ta jyty m raho.

23 Mupyraraha renda pe pyrara hū ixo. Ma'ā rahā, Amarā rehe usak. Hake Rasaro i'āi. Pijaite we usak ehe.

24 Pe, pukái: “Amarā! Epyrara ihē rehe esarahā! Ihē koty Rasaro ke emuwyr. Y pe ipo ākā rakehar munde ta. Ame'ē pe ihē juru ke murysā ta. Tata keruhū pe ihē axo. Apyrara hū ihē ke” aja Amarā pe.

25 —Pe, Amarā pandu ipe: “Sa'e! Anī. Ywy pe nde erexo rahā, upa katu te ma'e katu ame'ē ke nema'e riki. Ame'ē ke rehe ekwa ekwa exo. Rasaro rehe anī. Upa katu te ma'e katu ym ame'ē ke ima'e riki. Apo anī. Se a'e hury katu ixo apo 'y. Nde anī. Nde erepyrara erexo apo 'y.

26 Ko riki amō we tī. Jande pyter rupi sorok te'e hū ame'ē ke túi. A'erehe sengi marā ka ym nde koty amō ahaha oho. Nde koty har ngi marā ka ym jande koty amō ahaha uwyr tī” aja ipe.

27 —Sawa'e pandu: “Amarā! Aja rahā, ko apandu nde pe. Ihē pái rekoha pe Rasaro ke emondo.

28 A'ep ihē mu ta ixo. Awa po wajar petēihar upa hetaha ixo. Ame'ē ta pe je'ēha namō Rasaro ke emondo. Aja rahā, ame'ē ta se uwyr ym ta tī. Se pyrara hū awa” aja pyrara ixo ame'ē ke pandu.

29 —Amarā pandu: “Anī. Moise mupinim ame'ē ke namō ne mu ta ixo. Tupā je'ēha pandu ame'ē ta mupinim. Ame'ē ta namō ixo tī. Ame'ē panduha rehe ne mu ta hendu katu ta me'ē te'e. Hendu katu rahā, ukwa katu ta. Aja rahā peme'ē pyrara renda pe oho ym ta tī” aja pyrara ixo ame'ē pe Amarā pandu.

30 —Sawa'e pandu: “Anī ta Amarā! Ame'ē ke a'ewan ym we rī. Amō we rahā, katu. Kuja. Manōha ngi amō kwera katu uhem, pe, ame'ē riki Tupā je'ēha ke pandu oho rahā, ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ngi ipy'a ke muruwak ta mondo. Tupā koty muruwak ta mondo” aja pyrara ixo ame'ē pandu.

31 —Amarā pandu: “Anī. Moise je'ēha rehe a'eta hendu ym rahā, amō rehe hendu ym tī. Manōha ngi kwera katu uhem ame'ē ke Tupā je'ēha pandu. Ame'ē ke rehe hendu ym ta tī. Tupā je'ēha ke pandu ame'ē ta rehe hendu ym rahā, aja tī. Manōha ngi kwera katu uhem ame'ē ke pandu oho. Tupā je'ēha ke pandu oho. Ame'ē ke rehe hendu ym ta tī” aja pyrara ixo ame'ē pe Amarā pandu — aja Jesu pandu.

17

*Ma'e ka'u te'eha ma'ema'e ame'ē rehe har
(Matéu 18.6-7; Matéu 18.21-22; Mak 9.42)*

1 Jumu'eha ta pe Jesu pandu:

—Ma'e ke rehe amō usak, a'erehe ma'e ka'u te'eha ke ma'e ta. Aja me'ē aja te'e ta ixo. Pe, ngā muka'u te'eha ke mu'e, ame'ē ke mā Tupā mupyrara te hū ta.

² Ihê rehe amō amō ta'yn ta jurujar katu. Pe, amō pandu: “Mā! Jesu rehe pejurujar katuha pehijar” aja. A'erehe ta'yn ta hijar. Aja rahā, mā peja pandu ame'ē jurupy rupi itahu pukwar. Pe, itahu namō a'e ke ypa pe ombor. Pe, y jukwa. (Aja rahā, ta'yn ta ke mu'e ym ta.) Aja manō rahā, Tupā mupyraraha 'ar koty te we katuha. Tupā mupyrara rahā, mupyrara te hū ta.

³ —Pesak katu te'e! Ma'e ka'u te'eha ke ne mu ma'e rahā: “Mā peja ym” aja ependu ipe. Ame'ē ngi ipy'a ke muruwak mondo rahā, nde py'a emujywyr ehe.

⁴ Wera rahā, awa po wajar mokōi hetaha ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'ema'e nde pe. Pe, a'e ma'e, a'engi nde pe pandu: “Ame'ē ngi ihē py'a amuruwak amondo. Ihê rehe nde py'a emujywyr katu” aja nde pe pandu. Aja rahā, aja pame katu te nde py'a ke emujywyr ehe — aja Jesu pandu.

Jurujar katuha ke

(*Matéu 17.20; Mak 11.22-23*)

⁵ Jesu mondo ame'ē ta pandu ipe:

—Sawa'e! Mā! Jande py'a jamujywyrriha hātā ame'ē ma'eha. Jande ke emu'e katu. Aja rahā, jajurujar katuha amō we katu ta. Pe, nde erepandu aja jama'ema'e katu ta — aja Jesu pe.

⁶ A'e pandu:

—Pesarahā! Ta'yr mi pejurujar katu rahā, marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke pema'ema'e katu ta kŷ tī. Ta'yr mi pejurujar katu. Ma'e raŷ ta'yr te mi, ame'ēja saka. Aja rahā kome'ē myra keruhū pe pepandu ta: “Nde rapo ke namō ejujo'ok ehem eho. Y ramūi pe ejujytym eho” aja myra pe. Ta'yr mi pejurujar katu rahā, ame'ē myra jujo'ok ta oho — aja Jesu. (“Myra” aja pandu rahā: “Upa ma'e hātā ma'eha ke” aja mujekwa katu.)

Miasu ma'ema'eha ke

⁷ Ajame'ē ke Jesu mu'e:

—Pehē ngi har amō ixo. Miasu aja paraky ixo, kupixa rehe. Arapuharan ta rehe usak usak ixo amō nahā my. Pe, hok pe uhyk jywyr rahā, ame'ē pe kuja nde erepandu my: “Ere. Nde ereparaky katu. Pahar ma'e ke e'u eho” aja pandu mŷ?

⁸ Anī. Aja ym. Amō koty nde erepandu ta. Kuja: “Ma'e ke ihē pe emupupur. Nema'e kamixa emunde. Pe, ihē a'u rahā, ma'e ke emoī moī ihē pe. Upa a'u rahā, nde ere'u ta” aja miasu pe.

⁹ Miasu pe: “Katu nde. Nde ereparaky katu” aja nde erepandu ym ta. Anī. Ne je'ēha rehe jō hendu katu. Aja miasu katu ame'ē ke a'e, aja mujekwa.

¹⁰ Pehē aja tī. “Pehē katu. Pema'ema'e katu” aja jandema'e sawa'e te pandu ym rahā, nde rury katu pexo rī. A'e pandu ame'ē ke pema'ema'e rahā, kuja pepandu ta: “Miasu ta jō jande. Jande pe sawa'e te pandu ame'ē ke jō jama'ema'e” aja pehē — aja Jesu pandu.

“Ne jō riki katu te me'ē ke” aja peteī jō pandu

¹¹ Jerusarē ok ta pe Jesu oho ixo rahā, amō ywy rupi asa oho ixo. Ngarirēi wyy ngi uhem oho rahā, Samari wyy pe uhyk oho. Ame'ē rupi asa oho ixo.

¹² Pe, amō ok ta pe uhyk tate rahā, pereran ma'e u'u hū ame'ē ta uhyk uwyr ixoty. Jande popa sawa'e ta hetaha. Paite we pu'am u'am. (Amō jundéu awa ta namō ixo ym ta me'ē te'e ame'ē ta.)

¹³ A'eta pukái:

—Jesu! Sawa'e! Jande rehe epyrara esak! Jande ke emukatu — aja ipe.

¹⁴ A'eta rehe usak rahā, pandu:

—Ere! Peho! Jundéu awa tama'e pa'ihu koty peho. Pemujesak pehē juehe har ipe. Pehē katu aja a'e mujekwa ta ngā pe — aja Jesu.

Pe, ame'ë ta johu oho ixo rahã, upa katu te katu 'y.

¹⁵ Ame'ë ta ngi har peteĩ jô jywyr. (Samari ywy pe har ke a'e.) Katu, aja ukwa rahã, Jesu koty jywyr uwyr. Tupã rehe har katu pandu pandu hũ uwyr.

¹⁶ Jesu ruwa koty ipynarãi pe wapyk uwyr. (Aja ipy'a moĩ moĩ katu ehe.) "Ne jô riki katu te me'ë ke. Ihë ke nde eremukatu" aja pandu ipe, Jesu pe. Samari ywy pe har ke a'e. Jundéu awa ym ame'ë ke a'e.

¹⁷ Jesu pandu:

—Mã! Jande popa sawa'e hetaha amukatu. Awa po wajar tumeme sawa'e ta jywyr ym uwyr, ihë koty.

¹⁸ Mã! Amõ awa ke jô jywyr uwyr. Tupã pe: "Ne jô riki katu te me'ë ke" aja pandu uwyr. Mã! Aja jundéu awa ta pandu ym uwyr. Ko samari ywy pe har jô jywyr uwyr — aja Jesu pandu.

¹⁹ Pe, a'e pandu ipe:

—Epu'am katu! Eho! Ihë rehe nde erejuru jar katu, a'erehe nde ke amukatu. A'erehe nde katu apo 'y — aja ipe.

Jesu riki kapitã keruhũ

(Matéu 24.23-28; Matéu 24.37-41)

²⁰ Amõ parise ta Jesu pe pandu:

—Myja rahã kapitã keruhũ aja Tupã mu'am ame'ë ke a'e muwyr ta my? Pe, jundéu awa ta ke huwajan ta ngi poir ta my? Pe, jandema'e ywy pe kapitã keruhũ aja ixo ta my? — aja parise ta pandu.

Jesu pandu:

—Kapitã keruhũ aja Tupã mu'am ame'ë ke uwyr rahã, ehe har upa katu te ngã pandu pandu ym ta.

²¹ Kuja ym ta. Amõ pandu: "Pesarahã! Ko riki ixo." Amõ: "Paite riki ixo!" Aja ym riki. Pesarahã! Pehë namõ a'e ixo apo 'y. Pekwa ym riki — aja parise ta pe. ("A'e ixo apo 'y" aja pandu rahã: "Juehe har" Jesu pandu.)

²² Jumu'eha ta pe jô Jesu pandu. Kuja:

—Ngã pyrara hũ, ame'ë angaha rehe uhky ta. Arahã kuja peputar ta. Kirisutu uwyr. Kapitã keruhũ aja Tupã mu'am ame'ë ke a'e. Ihë riki Kirisutu. Awa ihë tĩ. Tupã je'ëha rupi ajur. Pe, ngã mupyraraha ngi pehë ke ihë ajo'ok ta. Ame'ë ke peputar katu tipe.

²³ Pe, amõ ta pandu ta pehë pe. "Paite pesak peho! Kirisutu pehĩ!" Amõ: "Se pesak pejur. Kirisutu kohĩ!" Anĩ. Pekekar ym peho. Nixói.

²⁴ Tupã wera rahã, paite rupi upa ta wera oho. Paite rupi upa katu te ngã usak. Aja ihë ajywyr rahã, paite rupi upa katu te ngã ukwa katu ta kÿ tĩ. Ko awa ihë tĩ. Tupã je'ëha rupi ajur.

²⁵ Pesarahã! Ajywyrriha angaha rehe uhky ym we ta rĩ. Kuja uhky py ta. Ihë ke amõ ta mupyrara hũ ta. Parise ta aja amõ ta putar ym ta ihë ke tĩ.

²⁶⁻²⁷ —Yman te Noe ixo rahã, amõ ta ixoha rehe te'e ukwa ukwa ixo. Ma'e ke u'u uĩ. Sawa'e ta kũjã ta ke pyhyk. Kũjã ta aja tĩ. Sawa'e ta ke pyhyk tĩ. Aja te'e ngã ixo. Ima'e ke rehe jô usak usak ixo. Pe, jarusu keruhũ pe Noe ixo oho. Pe, y ke upa katu te ma'e ke munde oho. Upa ngã ke jukwa. Ihë ajywyr Tate rahã, aja ta ngã ixo tĩ. Ixoha rehe te'e upa apo ixo ame'ë ta ukwa ukwa ixo tĩ. Ima'e ke rehe jô ukwa ukwa ixo. Pahar ihë ajywyr ta. Ko awa ihë tĩ. Tupã je'ëha rupi ajur.

²⁸⁻³⁰ —Yman te Ro ixo rahã, aja upa ngã ixo tĩ. Ima'e ke rehe jô ukwa ukwa ixo. Ma'e ke u'u uĩ. Ma'e ke muhepy hepy u'am tĩ. Kupixa mujã mujã ixo tĩ. Hok ke mujã mujã ixo tĩ. Pe, Sondo ok ta ngi Ro uhem oho rahã, aman aja tata ke Tupã mungyr. Tatãpũi aja ita ra'yr ke mungyr tĩ. Upa katu te ame'ë ok ta pe har ta ke tata jukwa. Pahar jukwa. Ihë ajywyr rahã, aja ta ngã ixo tĩ.

Ima'e ke rehe jō ukwa ukwa ixo tī. “Uwyr ym a'e” aja ngā ukwaha naī. Anī. Pahar ihē ajywyr ta. Ko awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur.

³¹—Pyraraha uhyk rahā, hok kupe ipe ame'ē 'ar pe amō ixo rahā, pahar ujan oho. (Aja rahā, manō ym ta.) Hok pe ixo ym oho. Ima'e ke pyhyk ym oho. Pahar ujan oho. Kupixa pe ixo ame'ē ke hok pe jywyr ym oho tī. (Ima'e ke pyhyk ym jywyr.) Pahar ujan oho.

³²Ymanihar Ro rakehar rehe pekwa pekwa pexo. (Haikwer koty ma'ā. Pyta riki. Arahā pahar manō.)

³³Ima'e ke amō mupyta ta katu aja jō ipy'a pe ukwa ukwa ixo rahā, ixoha kanim ta. Manō ta. Ima'e ke putar ym. “Mā peja kanim” aja ipy'a pe ukwa ukwa ixo. Pe, ujan oho rahā, ixoha kanim ym ta. Manō ym ta.

³⁴—Ko apandu pehē pe. Ihē ajywyr rahā, mokōi sawa'e ukwer ou, pytun rahā. Peteī pyta ta. Amō anī. Ame'ē ke Tupā je'ēha rahoha raho ta.

³⁵Ma'e ke mokōi kūjā kytyk kytyk u'am. Peteī pyta ta. Amō anī ta. Ame'ē ke Tupā je'ēha rahoha raho ta.

³⁶[Kupixa pe mokōi sawa'e ta paraky ixo. Peteī pyta ta. Amō anī ta. Ame'ē ke Tupā je'ēha rahoha raho ta] — aja Jesu pandu.

³⁷Jumu'eha ta pandu ipe:

—Sawa'e! Myp pyraraha uhyk ta my? — aja Jesu pe.

A'e pandu:

—Ma'e inem ame'ē ke tūi rahā, a'ep xumukape jy'ar ta oho. Aja ma'e ka'u te'eha ke ngā ma'ema'e hū, ame'ē renda pe pahar pyraraha uhyk ta — aja Jesu.

(Aja rahā, Jerusarē ok ta pe har ta ke amō awa ta mupyrara ta uwyr, aja Jesu mujekwa. Jerusarē ok ta pe har ta ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, a'erehe aja.)

18

Tapijar te'e we ixawa'e manō ame'ē ke pandu pandu hū

¹Pe, jumu'eha ta ke Jesu mu'e ixo. Tupā namō a'eta tapijar te'e we pandu pandu ta me'ē te'e. Myja me'ē ame'ē ke my, ame'ē ke a'e mu'e. “Mā! Tupā hendu ym jande rehe” aja pahar pandu ym ta me'ē te'e. A'erehe kuja mū'e ixo:

²—Amō ok ta pe sawa'e ixo. Ame'ē ke amō ta rehe har hendu, pe, pandu: “Nde katu” aja. Anī rahā: “Nde katu ym” aja. Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ke a'e. Amō ta rehe pyrara usak ym tī.

³Ame'ē ok ta pe ixawa'e manō ame'ē ke ixo tī. Sawa'e koty ohoho hū ixo. Pandu pandu hū tipe ipe: “Ihē rehe ihē ruwajan ma'e ke ma'ema'e hū. Nde riki epandu ipe: 'Ema'e ym' aja. Nde jō riki eremukatu” aja kūjā pandu pandu hū tipe ipe.

⁴Anī. Yman atu kūjā rehe sawa'e hendu ym. A'erehe kūjā jywyr jywyr ixoty. A'erehe uhyk kūjā panduha ipe. A'erehe sawa'e jupandu jupe: “Mā! Tupā rehe ihē apy'a ym. Sawa'e ta rehe apyrara asak ym tī.

⁵Mā! Peme'ē ixawa'e manō ame'ē ke ihē rehe uwyr uwyr hū ixo. Amukatu ym rahā, ihē ke muhe'ō te'e ta. A'erehe kūjā ruwajan pe ihē apandu ta: 'A'ewan. Ma'e ke ema'e ym apo 'y. Mā peja pete'e pyta katu' aja apandu ta' aja sawa'e jupandu jupe — aja Jesu pandu.

⁶A'e pandu tī:

—Pesarahā! Ame'ē sawa'e katu ym ame'ē ke a'e. Anī. Pandu ame'ē ke katu riki. “Ihē amukatu ta” aja a'e pandu.

⁷Aja Tupā namō pepandu tī. Ixotyhar ta tapijar te'e we pandu pandu: “Jande ke amō ta mupyrara” aja. Aja rahā, ame'ē ke Tupā mukatu ta. (Sawa'e

pe kūjā tapijar te'e we pandu, ame'ēja saka.) “Mā! Jande rehe Tupā hendu ym” aja ym pepandu.

⁸ Anī. Pahar mukatu ta. Pesarahā! Ixotyhar ta rehe usak katu. Yman rahā, kome'ē ywy keruhū pe ihē ajoywyr ta ajur tī. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Pesarahā! Ihē ajoywyr rahā. Tupā kotyhar ta tapijar te'e we Tupā namō pandu pandu ixo my. Yman ame'ē ta ke amō ta mupyrara riki. Anī. Tapijar te'e we Tupā namō pandu pandu rahā, katu tiki — aja Jesu pandu.

Homa awa tama'e kapitā keruhū pe tamatarer matyr ame'ē rehe har

⁹ Juehe har katu aja ukwaha jupe naī, aja me'ē sawa'e ixo. Upa amō ta riki katu ym aja ame'ē ta ukwaha naī tī. Ame'ē ta rehe har Jesu pandu. Myja me'ē ame'ē ta my, ame'ē ke pandu. Kuja:

¹⁰ —Amō rahā, Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe mokōi sawa'e ta oho. Tupā namō pandu pandu oho. Peteihar parise ke. Amō riki homa awa tama'e kapitā keruhū pe tamatarer matyr ame'ē ke a'e. (A'erehe ame'ē sawa'e jaxer ame'ē ke aja parise ta ukwa.)

¹¹ Ko parise se koty jeje pandu pandu u'am, Tupā namō. Kuja: “Tupā! Amō ta aja ym ihē, a'erehe: ‘Ne jō riki katu te me'ē ke’ aja ihē apandu nde pe. Amōma'e ke rehe ipy'a ke amō ta moī moī hū. Pe, pyrātāha namō jo'ok ingi. Ihē anī. Aja ym ihē. Sawa'e katu ame'ē ke ihē. Kūjā rehe amō ta ka'u te'e hū. Ihē anī. Aja ym ihē. Kotete tamatarer matyr ame'ē ke l'āi. Sawa'e jaxer ame'ē ke aja ihē akwa. Peme'ē aja ym ihē, a'erehe: ‘Ne jō riki katu te me'ē ke’ aja apandu nde pe.

¹² Peteī seman ngi har mokōi wera rahā, ma'e ke a'u ym te. (Aja nde rehe ihē py'a amoī moī katu.) Upa ihē apyhyk ame'ē ke ngi ta'yr te mi nde pe ihē ame'ē. Jande popa hetaha ngi har peteī ihē ame'ē nde pe. (Aja nde rehe ihē py'a amoī moī)” aja parise jeje pandu pandu u'am. (Jeje te'e pandu pandu u'am. Tupā hendu ym ehe.)

¹³ —Amō sawa'e amō koty panduha. Homa awa tama'e kapitā keruhū pe tamatarer matyr ame'ē ke a'e. (Jaxer ame'ē ke a'e, aja parise ta ukwa.) Paite we mi pandu pandu u'am, Tupā namō. Huxī a'e, a'erehe ywa rehe ma'ā ym u'am. (Ywa pe Tupā ixo, ame'ē rehe ma'ā ym u'am.) Ipixi'a ke mokōi po pe nupā nupā u'am. (Aja pyaiha mujekwa.) Pe, kuja pandu u'am: “Tupā! Ma'e aka'u te'eha ke ihē ama'ema'e. Ihē rehe epyrara esak. Ihē rehe nde py'a emujywyr” aja tamatarer matyr ame'ē ke pandu u'am.

¹⁴ Ko apandu pehē pe. Ame'ē rehe Tupā pyrara usak. Ame'ē sawa'e rehe hendu. Pe, ame'ē pe Tupā pandu: “Nde katu. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe” aja. Amō anī. Parise anī. Ame'ē rehe hendu ym. “Nde katu. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe” aja Tupā pandu ym. “Ihē katu te” aja ukwa jupe naī, ame'ē pe Tupā pandu: “Nde katu ym” aja. “Ihē katu ym. Ma'e aka'u te'eha ke ama'e” aja pandu ame'ē ke pe Tupā pandu: “Nde katu” — aja Jesu pandu.

Ta'yn ta rehe Jesu usak katu

(Matéu 19.13-15; Mak 10.13-16)

¹⁵ Ta'yn ta ākā rehe ipo Jesu mujar ta. Aja ipy'a katuha mujekwa. Ame'ē ke amō ta putar, a'erehe ixoty a'eta raho raho. Ame'ē ke jumu'eha ta usak rahā, je'ē je'ē a'eta pe:

—Mā! Jesu ma'ema'e ixo. A'erehe perur ym ipe — aja jumu'eha ta.

¹⁶ Pe, Jesu pandu:

—Anī. Mā peja ta'yn ta ihē rehe uhyk katu. Ta'yn ta ke se pemuyhyk perur. Pemupyta ym. Aja riki Tupā putar tī. Kome'ē ta'yn ta aja me'ē ta Tupā kotyhar wan ta tī.

¹⁷ Ko pekwa pekwa pexo. Tupā kotyhar ta aja ta'yn ta putar katu. Ta'yn ta aja amō putar ym rahā, Tupā kotyhar aja ym te ta awa — aja Jesu pandu.

Ima'ehū ame'ē rehe har

(Matéu 13.22; Matéu 19.16-30; Mak 10.17-31; 1 Timo 6.6-10; Tian 5.1-3)

¹⁸ Pe, amō jundéu awa tama'e kapitā pandu ipe:

—Sawa'e! Ngā mu'eha nde. Nde riki katu te ame'ē ke nde. Ma'e ihē ama'e rahā, ihē ke Tupā muhā katu ta my? — aja Jesu pe.

¹⁹ A'e pandu:

—“Katu te ame'ē ke nde” aja ihē pe nde erepandu. Tupā jō riki katu te ame'ē ke a'e. Awa ke anī. (Ihē Tupā aja nde erekwa my?)

²⁰ Esarahā! Tupā pandu ame'ē ke nde erekwa katu.

“Amō kūjā rehe eka'u te'e ym.

Amō sawa'e rehe eka'u te'e ym tī.

Amō ke ejukwa ym.

Emukanīm ym amōma'e ke.

Te'e ma'e ke epandu ym.

Nde pái rehe epy'a katu.

Ne māi rehe aja tī. Epy'a katu tī” aja Tupā je'ēha ke rehe panduha ihī — aja sawa'e pe Jesu pandu.

²¹ Sawa'e pandu:

—Upa ame'ē panduha rehe ihē ahendu katu. Kurumī rahā har ahendu katu axo — aja Jesu pe.

²² Ame'ē ke rehe Jesu hendu rahā, pandu ipe:

—Pewe amō ma'e ke nde pe. Upa katu te nema'e ke emuhepy. (Aja tamatarer epyhyk.) Pe, ame'ē tamatarer ke ima'e ym te ame'ē ta pe upa katu te eme'ē me'ē. Aja rahā, ywa pe nema'e ke heta te hū ta. Pe, ihē namō eho — aja sawa'e pe.

²³ Ame'ē ke rehe sawa'e hendu rahā, pyai te'e u'am. Ima'ehū namō ixo ame'ē ke a'e. (Me'ē tar ym ma'e ke. A'erehe pyai te'e u'am.)

²⁴ Ame'ē ke Jesu ukwa rahā, pandu:

—“Ere. Tupā putar, aja ihē axo ta” aja ima'ehū ame'ē ta marā ka ym panduha. Aja panduha riki hātā.

²⁵ Awī jupihā kwar rupi marā ka ym amō rymba asaha oho. Kame hymba asaha oho. Aja ima'ehū ame'ē ta ke. Tupā putar aja ixo tar ym te — aja Jesu pandu.

²⁶ Ame'ē rehe hendu ame'ē ta pandu:

—Mā! Aja rahā, Tupā muhā ym te ta awa ke — aja ipe.

²⁷ Jesu pandu:

—Ame'ē ke sawa'e ta marā ka ym ma'eha. Myja awa ke muhā katu ta my, ame'ē ke Tupā jō ukwa katu — aja ngā pe.

²⁸ Pe, Petu pandu:

—Esarahā! Upa katu te jandema'e ke jahijar jajur. Ko ne namō jaho jaxo. Tupā putar aja jama'ema'e jaxo — aja Jesu pe.

²⁹ A'e pandu:

—Hā! Ko apandu pehē pe. Tupā putar, aja upa katu te amō ma'ema'e. A'erehe hok ke hijar oho. Hakehār ke aja tī. Hijar oho tī. Imu ta ke aja tī. Hijar oho tī. Ianam ta ke aja tī. Hijar oho tī. Ta'yn ta ke aja tī. Hijar oho tī.

³⁰ Aja rahā, ma'e ke hijar oho, ame'ē 'ar koty te we Tupā mujywyr ta ipe. Apo ixo rahā, mujywyr ta. Pe, yman rahā, Tupā namō ixo ta. Uhā te hū aja ixo ta — aja Jesu pandu.

Manōha rehe har Jesu pandu, mahapyrihar ke

(Matéu 20.17-19; Mak 10.32-34)

³¹ Awa py mokōi jumu'eha ta ke Jesu mujy'ar raho. Heta ame'ē ta ngi mujy'ar raho. A'eta pe jō pandu:

—Pehendu katurahā! Jerusarē ok ta pe jande jaho jaxo. A'ep ihē rehe har amō ta mupinim. Tupā je'ēha pandu ame'ē ta mupinim. Ame'ē panduha aja upa katu te uhyk ta ihē rehe. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur.

³² Jundéu awa aja ym ame'ē ta koty ihē ke jundéu awa ta raho ta. Pe, jundéu awa aja ym ame'ē ta puka puka hū ta ihē rehe. Ihē ke a'eta muhuxī ta tī. Ihē rehe tymū ta tī. (Aja ihē jaxer aja mujekwa ta naī.)

³³ Ihē ke a'eta pirok ta tī. Pe, ihē ke jukwa ta tī. Mokōi aker rahā, ihē akwera katu ta ahem tī — aja Jesu pandu.

³⁴ Anī. Ame'ē panduha ke jumu'eha ta ukwa ym te. Pyhyk ym te. Ukwaha ke Tupā mukanim te'e we ngā ngi. A'erehe Jesu pandu ame'ē ke ukwa ym.

Eha te ym ame'ē ke Jesu mukatu

(Matéu 20.29-34; Mak 10.46-52)

³⁵ Jeriko ok ta pe Jesu uhyk tate rahā, pe rymy'y rake amō sawa'e wapyk uī. Eha ym te ame'ē ke a'e. Tamatarer ke ngā pe pandu pandu uī.

³⁶ Heta ame'ē ta ohoha ke rehe hendu. Pe, pandu:

—Ma'e puki? — aja ngā pe.

³⁷ Amō ta pandu:

—Jesu Nasare ok ta pe har ko oho ixo — aja ipe.

³⁸ Pe, ame'ē pukái:

—Jesu! Ndawi rainō nde! Ihē rehe epyrara esak! — aja Jesu pe. (“Ndawi rainō” aja pandu rahā: “Kapitā keruhū” aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e, aja mujekwa katu.)

³⁹ Hundutar oho ame'ē ta je'ē je'ē hū ipe:

—Epuká ym nde — aja ipe.

Anī. I'ar koty te we hātā pukái:

—Sawa'e! Ndawi rainō nde. Ihē rehe epyrara esak — aja Jesu pe.

⁴⁰ Pe, Jesu pyta. Amō ta pe pandu:

—Se perur — aja.

Pe, eha ym te ame'ē ke uhyk tate uwyr ehe rahā, Jesu pandu ipe:

⁴¹ —Ma'e nde pe ihē ama'e ta my? — aja ipe.

A'e pandu:

—Sawa'e! Ihē reha ym te. Ihē reha ke emukatu! — aja Jesu pe.

⁴² Pe, a'e pandu:

—Ere! Upa ma'e ahyha ke ihē amukatu, ame'ē ke rehe nde erejuru jar katu, a'erehe nde reha katu apo 'y. Eho katu 'y — aja ipe.

⁴³ Pe, pahar eha opok. Upa ma'e ke rehe usak katu. Pe, inamō oho, Jesu namō. Tupā pe: “Nē jō riki katu te me'ē ke” aja pandu pandu oho ixo. Upa mukatuha rehe usak ame'ē ta aja tī. “Nē jō riki katu te me'ē ke” aja pandu pandu oho ixo tī.

19

Sakéu rok pe Jesu oho

¹ Pe, Jeriko ok ta pe Jesu uhyk oho. Ame'ē rupi asa oho ixo.

² A'ep amō sawa'e ixo. Her Sakéu. Ima'ehū namō ixo ame'ē ke a'e. (A'erehe te'eha rupi tamatarer a'e matyr hū. A'erehe sawa'e jaxer ai, aja ngā ukwa. Homa awa tama'e kapitā keruhū pe tamatarer ke matyr. A'e aja amō ta ixo tī.) Ame'ē tama'e kapitā ke a'e.

³ “Awa riki Jesu my?” Ame'ē ke ukwa tar katu. Heta ame'ē ta Jesu rake rupi ixo. A'e sawa'e ra'yr mi te'e, a'erehe marā ka ym jumupukuha usakiha.

⁴ A'erehe heta ame'ë ta hundutar koty ujan oho. Pe, myrahu rehe jupir oho. A'ep harō uī. Ame'ë iwyr rupi Jesu oho rahā, Sakéu usak ta ehe.

⁵ Pe, ame'ë myrahu wyr pe uhyk rahā, ywate koty Jesu ma'ā. Pe, pandu ipe: —Sakéu! Pahar ewyjy ejur! Apo ne namō ihē apyta ta me'ë te'e — aja Jesu. —Ere! — aja Sakéu.

⁶ Pe, pahar Sakéu wyjy uwyr. Huryha namō Jesu ke muhyk katu, hok pe.

⁷ Upa ame'ë ke rehe usak ame'ë ta je'ë je'ë hū:

—Mā! Sawa'e jaxer ai ame'ë ke namō pyta ta oho — aja Jesu rehe har je'ë je'ë hū.

⁸ Ajame'ë ke Sakéu pu'am. Jesu pe pandu:

—Sawa'e! Ehendu katurahā! Upa ihēma'e ke ihē amowok ta apo 'y. Pe, wajar ke ima'e ym te ame'ë ta pe ihē ame'ë me'ë ta. Yman te'eha rupi amōma'e ke apyhyk. A'erehe amujywyr ta apo 'y. I'ar koty te we amujywyr ta ipe. Te'eha rupi peteī apyhyk rahā, tumeme amujywyr ta ipe — aja Jesu pe.

⁹ A'e pandu ipe:

—Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'ema'eha ke nde erehijar aja nde eremujekwa. (A'erehe Tupā koty nde py'a nde eremuruwak, aja nde eremujekwa katu.) A'erehe nde ke Tupā muhā katu. Amarā rainō ke nde.

¹⁰ Awa ihē tī. Tupā je'ëha rupi ajur. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ë ta ke ihē akekar ajur. Ame'ë ta ke ihē amuhā katu ajur tī. Aja rahā mupyraraha renda pe oho ym ta — aja Jesu pandu. (“Amarā rainō” aja pandu rahā: “Jundéu awa ke a'e” aja mujekwa.)

Ita tamatarer tawa muheta ame'ë ta rehe har

(Matéu 25.14-30)

¹¹ Sakéu pe pandu ame'ë ke rehe amō ta hendu. Ame'ë ta kuja ukwaha. Jerusarē ok ta pe Jesu uhyk tate, a'erehe kuja ukwaha naī. “Jundéu awa tama'e kapitā keruhū ihē” aja Jesu pandu ta, aja ame'ë ta ukwaha naī. (Anī. Yman rahā, kapitā keruhū wan ta aja Jesu mujekwa tar katu.) A'erehe myja me'ë kapitā keruhū wan ta ame'ë my, ame'ë ke Jesu pandu ngā pe. Kuja:

¹² —Amō sawa'e ixo. Kapitā ra'yr ke a'e. Amō ywy pepaite ame'ë pe oho tate. A'ep kapitā keruhū wan amō mu'am ta. Upa rahā, hekoha pe jywyr ta. Kapitā keruhū aja jywyr ta.

¹³ Oho tate rahā, miasu ta ke mujy'ar. Jande popa hetaha mujy'ar. Ame'ë ta pe ita tamatarer tawa ke me'ë me'ë. Peteī pame katu te me'ë me'ë. Pe, pandu: “Pepaite ihē axo rahā, kome'ë tamatarer pemuhepy hepy. Pemuheta” aja ijar pandu. Pe, oho.

¹⁴ Pe, hekoha pe har ta putar ym a'e ke. A'erehe haikwer rupi myrandu rahoha ke a'eta mondo. Kuja myrandu ke raho: “Peme'ë sawa'e kapitā keruhū aja emu'am ym. Japutar ym. Jandema'e kapitā keruhū aja japutar ym” aja hekoha pe har ta mondo.

¹⁵ —Anī. Ame'ë sawa'e ke kapitā keruhū aja amō mu'am. Pe, hekoha pe jywyr oho. Uhyk rahā, amō ta pe pandu: “Se miasu ta ke pemuhyk perur. Tamatarer ihē ame'ë. Ame'ë ta ke pemuhyk perur. Myja ame'ë ta muheta my? Ame'ë ke akwa ta” aja ijar.

¹⁶ Pe, uhyk py, ame'ë pandu: “Sa'e! Peteī ita tamatarer tawa ihē pe nde eremuwyr. Ame'ë ke amuhepy hepy. Aja amuheta mondo. Jande popa ita tamatarer tawa kohī apo. Ko upa nema'e” aja miasu.

¹⁷ Ijar pandu: “Katu tiki! Miasu katu ame'ë ke nde. Ma'e ta'yr mi ame'ë ke rehe nde eresak eresak katu, aja akwa. A'erehe apo ngi har heta ok ta rehe nde eresak eresak ta. Kapitā aja nde tī. Kuja, jande popa hetaha ok ta rehe nde eresak eresak ta apo 'y” aja miasu pe.

18 —Pe, amō miasu uhyk uwyr ehe tī. Pandu: “Sa'e! Peteĩ ita tamatarer tawa ihē pe nde eremuwyr. Ame'ē ke ihē amuheta tī. Awa po wajar Peteĩhar upa ita tamatarer tawa kohĩ apo. Upa nema'e ko” aja miasu.

19 Ame'ē pe ijar pandu: “Heta ok ta rehe nde eresak eresak ta tī. Kuja, awa po wajar Peteĩhar upa hetaha. Kapitā aja nde tī” aja ipe.

20 —Pe, amō miasu uhyk uwyr ehe tī. Pandu: “Sa'e! Ko nema'e ita tamatarer ke. Nde eremuwyr ihē pe, ame'ē ke ko. Pan kurer ra'yr pe ihē apukek, pe, amukanim katu inom.

21 Kyty'ym ame'ē ke nde. A'erehe nengi akyje. Amōma'e ke nde erejo'ok katu. Kupixa pe amō jyty, ame'ē ngi ma'e ke nde ere'u te'e” aja miasu pandu.

22 Ijar parahy ehe. Pandu ipe: “Katu ym nde! Nde erepandu ame'ē namō nde ke ihē amahy ta. Akyty'ym ame'ē ke ihē, aja nde erekwa riki. Amōma'e ke ihē ajo'ok katu, aja nde erekwa tī. Amō jyty ame'ē ngi ma'e ke ihē a'u te'e, aja nde erekwa tī.

23 Aja rahā, tamatarer matyriha renda pe ihēma'e tamatarer nde eremoĩ rahā, katu ta tipe. Jeje jumuheta ta tipe. Pe, ihē ayywyr rahā, ame'ē ke ihē apyhyk ta tipe. Muhetaha ke apyhyk ta tipe tī” aja miasu pe.

24 —Pe, a'ep i'āi ame'ē ta pe ijar pandu: “Ita tamatarer tawa ke pejo'ok ingi. Amō miasu pe peme'ē. Jande popa hetaha namō ixo ame'ē pe peme'ē” aja.

25 [Amō ta pandu: “Mā! Sa'e! Heta riki ima'e apo 'y. Jande popa hetaha” aja ijar pe.]

26 A'e pandu: “Katu. Ko apandu pehē pe. Heta ima'e ke namō ixo ame'ē pe i'ar koty te we amō me'ē fa. Ima'e ym ame'ē ke ta'yr mi te'e namō ixo, aja ukwaha naĩ. Ame'ē ke amō jo'ok ta ingi.

27 —Apo ihē ruwajan ta ke ihē ruwa koty pemuhyk perur. Pejukwa. Ame'ē ta ihē ke putar ym. Ihē riki kapitā keruhū aja putar ym. Ame'ē ta ke pejukwa” aja ijar pandu — aja Jesu mu'e.

(Aja mu'e rahā, juehe har pandu. A'e riki kapitā keruhū aja putar ym ngā. Anĩ. Kapitā keruhū rahā, upa huwajan ta ke mupyrara ta, aja Jesu mu'e katu.)

Jerusarē ok ta pe Jesu uhyk oho

(Matéu 21.1-11; Mak 11.1-11; Juā 12.12-19)

28 Ame'ē ke upa pandu rahā, Jerusarē ok ta pe oho. A'e ngā hundutar koty oho.

29 Pe, amō mokōi ok ta pe uhyk tate. Her Metaje. Ame'ē rake Mbeta ok ta ihĩ tī. Ame'ē mokōi ok ta ywy'ā rake ihĩ. Ywy'ā rer Oriwéi ty. A'ep uhyk tate rahā, mokōi jumu'eha ta ke hundutar koty Jesu mondo.

30 Kuja pandu:

—Pesarahā! Jande ndutar koty we ok ta ihĩ, Mbeta ok ta ke. A'ep pehē mokōi peho. Ok ta pe pexe rahā, a'ep jumen ra'yr rehe pesak ta. Myra jytyka ame'ē rehe amō pukwar. Ame'ē 'ar pe amō oho ym rĩ. Ame'ē ke pejirar. Se ihē pe pemuhyk perur.

31 Amō ta kuja pandu ta pehē pe: “Ma'erehe jumen pejirar my?” aja. Aja rahā, kuja pepandu: “Sawa'e putar. Xupe 'ar pe oho ta” aja a'eta pe pepandu — aja mokōi jumu'eha ta pe Jesu pandu.

32 Pe, ame'ē mokōi sawa'e ta oho. Jesu pandu, aja upa katu te mahem.

33 Jumen ra'yr ke jirar u'am rahā, jumen jar ta pandu: “Ma'erehe jumen pejirar my?” aja mokōi sawa'e ta pe.

34 Sawa'e ta pandu:

—Sawa'e putar. Kome'ē 'ar pe oho ta — aja.

—Hā! — aja ame'ē ta pandu.

³⁵ Pe, jumen ra'yr ke Jesu rehe muhyk raho. Xupe 'ar rupi a'etama'e mundeha ke ngā mou mou. (Aja rahā, kapitā keruhū ko, aja mujekwa.) Jumen kupe rehe mundeha mou. Ame'ē 'ar pe Jesu ke a'eta mondo.

³⁶ Pe, jumen 'ar pe oho ixo rahā, a'ep ixo ame'ē ta mundeha ke mou mou. Awa rape rupi mundeha ke mou mou. (Aja rahā, kapitā keruhū jumai ym ha namō ko tur, aja mujekwa.) Pe, kamixa 'ar rupi jumen pyrū wata oho.

³⁷ Pe, Jerusarē ok ta pe uhyk tate rahā, yw'yā ngi amō wyjy oho. Yw'yā rer Oriwéi ty. A'ep heta te hū jumu'eha ta oho ixo inamō. Pahar Tupā pe ame'ē ta pandu pandu: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja ipe. Hātā Jesu rehe har katu pandu pandu tī. Jesu mukatu hū ngā ke ame'ē ke rehe a'eta usak. Ame'ē rehe har katu pandu pandu tī.

³⁸ A'eta pandu:

—Sawa'e te je'ēha rupi uwyr ame'ē ke ko. Mā peja Tupā usak katu ehe. Mā peja ywa pe har ta hury katu ixo. Tupā jō riki katu te me'ē ke. Ywatehar ke a'e — aja riki.

³⁹ Heta ame'ē ta pyter pe parise ta ixo. Ame'ē ta ngi har amō amō pandu:

—Sawa'e! Ngā mu'eha nde. Nema'e jumu'eha ta pe epandu: “Pepukái ym” aja — aja Jesu pe parise ta pandu.

⁴⁰ Pe, a'e pandu:

—Anī. Ko apandu pehē pe. Ame'ē ta pandu ta me'ē te'e. Marā ka ym je'ēha mukanīha — aja parise ta pe.

Jerusarē ok ta pe har ta rehe Jesu jixi'u

⁴¹ Ok ta koty oho we. Usak ehe rahā, Jesu jixi'u ehe.

⁴² Pe, ame'ē Jerusarē ok ta pe har ta rehe har pandu:

—Mā! Myja pehē py'a ke amuhury katu my? Ame'ē ke apo pekwa rahā, katu ta tipe. Apo marā ka ym pekwaha.

⁴³ Pehē pe pyraraha 'ar ke uhyk ta kŷ. Pehē ruwajan ta uhyk ta kŷ. Ok ta kupe 'ar rupi juramā ta u'am. Mukurar ta. Upa kynda ta. Pe, jumai ta. Juramā ta ngā jumai uwyr.

⁴⁴ Upa katu te ok ta ke mujaxer ta. Ok ta pe har ta ke jukwa ta tī. Ita ngā mupu'am ame'ē ke upa ombor ta. Ihē ke Tupā muwyr. Pehē py'a ke ihē riki amuhury katu ta tipe. Ihē ke peputar ym. Pekwa tar ym ihē rehe har. A'erehe pehēma'e ok ta ke pehē ruwajan ta upa mujaxer ta — aja Jesu pandu. (“Pehēma'e ok ta” aja pandu rahā: “Jerusarē ok ta ke” aja mujekwa katu.)

Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe Jesu oho

(Matéu 21.12-17; Mak 11.15-19; Juā 2.13-22)

⁴⁵ Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe Jesu oho. A'ep ma'e muhepyha ta ixo. Ame'ē ta ke muhem mondo.

⁴⁶ Pandu a'eta pe:

—Tupā je'ēha rehe panduha ihī. Kuja Tupā pandu:

“Ihē rehe ngā jumu'eha renda pe ihē namō ngā pandu pandu katu. Ame'ē renda ke aja ngā ukwa” aja Tupā.

—Pehē anī. Ame'ē ke amō koty pémuruwak. Ma'e mukanīha renda aja pemuruwak. Katu ym aja — aja ma'e muhepyha ta pe Jesu pandu. (Ma'e ke muhepy rahā, ka'u te'eha rupi muhepy, a'erehe: “Mukanīha renda ke” aja Jesu pandu.)

Pe, muhem mondo ingi.

⁴⁷ Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe Jesu mu'e. Wera rahā pame katu te mu'e. A'e ke jundéu awa tama'e pa'ihu ta jukwa tar katu. Moise je'ēha mu'e ame'ē ta aja tī. Jukwa tar katu tī. Jundéu awa tamūi ta aja tī. Jukwa tar katu tī.

⁴⁸ Myja jukwa ta my? Upa ngā hendu katu u'am ehe. Hury katu ehe. Upa katu te ukwa tar katu. A'erehe marā ka ym jukwaha. Pa'ihu ta kyje ngā ngi.

20

Awa je'ēha rupi Jesu pandu my
(*Matéu 21.23-27; Mak 11.27-33*)

¹ Amō wera rahā, Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe Jesu mu'e uī. Ngā pe myrandu katu ke pandu pandu uī tī. Arahā amō ta uhyk uwyr ehe. Jundéu awa tama'e pa'ihu ta uhyk uwyr ehe. Moise je'ēha mu'e ame'ē ta uhyk uwyr ehe tī. Jundéu awa tamūi ta uhyk uwyr ehe tī.

² Upa ame'ē ta pandu ipe:

—Jānde pe epandurahā! Sengi muhepyha ta ke nde eremuhem eremondo. Awa je'ēha rupi nde eremuhem eremondo my? Awa riki nde ke muwyr se my? — aja Jesu pe.

³⁻⁴ A'e pandu:

—Ihē aja tī. Pehē pe apandu ta tī. Ngā ke Juā mujahuk rahā, Tupā je'ēha rupi mujahuk my? — aja Jesu.

⁵ Pe, se koty Jesu ngi oho. Pe, a'eta pandu pandu hū a'eta jupe.

—Myja japandu ta my? “Tupā je'ēha rupi Juā mujahuk” aja japandu rahā, jande pe Jesu pandu ta: “Aja rahā, ma'erehe Juā pandu ame'ē ke rehe pejurujar ym my?” aja jande pe pandu ta.

⁶ Anī. “Sawa'e je'ēha rupi Juā mujahuk” aja japandu rahā, peme'ē heta ame'ē ta jukwa ta jande ke. Ita pe jukwa ta. Juā riki Tupā je'ēha pandu ame'ē ke a'e, aja peme'ē ta ukwa katu, a'erehe: “Sawa'e je'ēha rupi” aja japandu rahā, jande ke jukwa ta — aja a'eta je'ē je'ē hū a'eta jupe.

⁷ Myja ym panduha. Ukwa ym. A'erehe Jesu koty jywyr rahā, a'eta pandu:

—Juā rehe har japandu ym ta nde pe — aja Jesu pe.

⁸ Pe, a'e pandu:

—Aja rahā, ihē aja tī. Awa je'ēha rupi ma'e ke ihē ama'ema'e. Ame'ē ke pehē pe apandu ym ta tī — aja tamūi ta pe.

Kupixa usakiha ta katu ym ame'ē ta rehe har
(*Matéu 21.33-46; Mak 12.1-12*)

⁹ Pe, myja me'ē kupixa usakiha ta my, ame'ē ke Jesu pandu:

—Ko amō sawa'e kupixa pe ma'e ke jyty. Ma'eywa rākā ra'yr ke jyty. Uwa'y rākā ke. Upa rahā, amō ta pe pandu: “Kupixa rehe pesak katu. I'a tyarō rahā, ko amō pehēma'e ta kŷ. Amō i'a ihēma'e ta kŷ” aja. “Ere” aja ame'ē ta pandu. Pe, amō ywy pe ijar paxia oho. Yman a'ep ihon rī.

¹⁰ —Ma'eywa tyarō rahā, miasu ke ijar mondo. Pandu: “Kupixa usakiha ta koty eho. Ma'eywa rykwer rehe eho piam” aja. Uhyk rahā, ame'ē ta pe miasu pandu: “Ihē jar ma'e ke jō ihē pe pemuwyr” aja. Anī. Miasu ke usakiha ta nupā te'e. Ijar koty ipo te'e mujywyr mondo.

¹¹ Pe, amō miasu ke ijar mondo tī. Ame'ē ke usakiha ta nupā te'e tī. Muhuxī tī. Pe, ijar koty ipo te'e mujywyr mondo tī.

¹² Pe, mahapyrihar ke ijar mondo tī. Ame'ē ke usakiha ta mahy te'e tī. Kupixa ngi ombor muhem mondo.

¹³ —Pe, kupixa jar jupandu jupe: “Myja me'ē ihē ama'e ta apo my? Kuja nahā. Ihē ra'yr ke ihē amondo ta. Ihē apy'a katu ehe ame'ē ke a'e. A'e ke usakiha ta mahy ym ta nahā my” aja jupe. A'erehe ta'yr ke mondo.

¹⁴ Pe, ta'yr rehe usakiha ta usak rahā, pandu a'eta jupe: “Ko riki ijar ra'yr ke. (Ipái manō rahā, kupixa riki ima'e wan ta. Jahorahā!) Jajukwa ta peme'ē. Aja rahā, kupixa jandema'e wan ta” aja a'eta jupe.

¹⁵ A'erehe ta'yr ke kupixa ngi a'eta ombor muhem mondo. Jukwa riki — aja Jesu pandu.

A'e pandu tî:

—Apo myja usakiha ta pe kupixa jar ma'e ta my? Kuja riki.

¹⁶ A'e uhyk rahâ, usakiha ta ke jukwa ta. Pe, amô kupixa usakiha ta ke mu'am ta — aja Jesu.

Ame'ê ke rehe ngâ hendu rahâ, pandu:

—Mâ! Peja ym — aja ngâ.

¹⁷ Jesu usak katu ngâ rehe. Pandu:

—Kuja Tupâ je'êha rehe panduha ihî:

“Ita rehe har ita ok mujâha pandu: ‘Jaxer te'e kome'ê ita ke' aja.

Tupâ pandu: ‘Anî. Peme'ê riki ok pyter wan mupu'am katu riki' aja a'e pandu” aja panduha ihî.

¹⁸ —Kome'ê ita rehe ipy ke amô tukwa rahâ, ahy ta. Amô rehe ita u'ar rahâ, mupe ta — aja Jesu pandu.

(“Ita” rehe har Jesu pandu rahâ: “Juehe har” a'e pandu. “Ipy tukwa” aja pandu rahâ: “Jesu ke amô ta putar ym” aja mujekwa. “Amô rehe ita u'ar” aja pandu rahâ: “Ame'ê ke Tupâ mupyrara hû ta” aja a'e mujekwa katu.)

Kapitâ keruhû pe tamatarer ke me'ê rahâ, katu my?

(Matéu 22.15-22; Mak 12.13-17)

¹⁹ Kupixa usakiha ta rehe har Jesu pandu rahâ, Moise je'êha mu'e ame'ê ta kuja ukwa.

—Mâ! Jande rehe har Jesu pandu. Mâ! Katu ym — aja a'eta ukwaha.

A'erehe a'ep Jesu ke a'eta pyhyk tar katu. Jundéu awa tama'e pa'ihu ta aja tî. Pyhyk tar katu tî.

—Apo japyhyk ta — aja pandu.

Anî. Pyhyk ym we rî. Ngâ ngi kyje. Pyhyk rahâ, ame'ê ta ke ngâ nupâ ta, ame'ê ngi kyje, a'erehe pyhyk ym we rî.

²⁰ A'erehe pyhykiha angaha ke rehe harô we ixo rî. Amô sawa'e ta pe pa'ihu ta pandu. Moise je'êha mu'e ame'ê ta pandu tî. Kuja.

—Jesu koty peho. “Nde eremu'e ame'ê ke jakwa tar katu” aja pepandu ipe. Inamô pepandu pandu. Pe, ma'e katu ym ame'ê ke pandu rahâ, kapitâ pe a'e ke jande johu jaraho ta. Kapitâ je'êha rupi jajukwa ta. Aja Jesu ke pepyhyk rahâ, tamatarer hû pehê pe jame'ê ta — aja sawa'e ta pe.

²¹ Pe, Jesu rehe sawa'e ta uhyk rahâ, (muka'u te'e tar katu, a'erehe katu ehe har pandu py.) Kuja, pandu ipe:

—Sawa'e! Ngâ mu'eha nde. Nde erepandu ame'ê ke jetehar te ke aja jakwa. Nde eremu'e ame'ê ke aja tî. Jetehar te ke tî. Upa ngâ rehe juja katu te aja nde eresak katu tî, aja jakwa tî. Myja awa ixoha katu my, ame'ê ke myja Tupâ putar katu, ame'ê ke jetehar rupi nde eremu'e, aja jakwa tî.

²² Apo jande pe epandurahâ! Homa awa tama'e kapitâ keruhû pe tamatarer ke jame'ê rahâ, katu my? Anî rahâ, jame'ê ym ta my? Myja me'ê jundéu awa je'êha mujekwa my? “Peme'ê katu” aja mujekwa my? “Peme'ê ym” aja mujekwa my? Epandurahâ — aja Jesu pe.

²³ Ame'ê panduha namô muka'u te'e tar katu, aja Jesu ukwa katu. A'erehe a'eta pe pandu:

²⁴ —Ita tamatarer pu'a ra'yr ke ihê pe perur. Asak ta — aja.

Pe, amô ta werur ipe rahâ, pandu.

—Pesarahâ! Kome'ê tamatarer rehe awa'â ihî my? Awa rer amô mupinim ko my? — aja sawa'e ta pe.

Ame'ê ta pandu:

—Homa awa tama'e kapitâ keruhûma'e ke — aja Jesu pe.

²⁵ Pe, a'e pandu:

—Aja rahā, ma'e ke kapitā keruhūma'e ke rahā, kapitā keruhū pe peme'ē katu. Tupāma'e rahā, Tupā rehe pehē py'a pemōi moī katu. Ame'ē riki ma'e ke peme'ē ipe, ame'ēja saka — aja sawa'e ta pe Jesu pandu.

²⁶ Panduha namō Jesu ke amō ta muka'u te'e ym te, a'erehe heta ame'ē ta ruwa koty: “Katu ym nde erepandu” aja Jesu rehe har marā ka ym panduha. Ma'e ka'u te'eha ke mahem ym te ipe, Jesu pe. A'erehe a'eta je'ēha uhem ym. Kuja jō ukwa:

—Mā! Pandu katu a'e — aja Jesu rehe har.

Kweraha rehe har

(Matēu 22.23-33; Mak 12.18-27; Juā 5.21; Hom 8.10-11; 1 Korin 15.35-57; 1 Tesaron 4.16; Apokarip 20.4)

²⁷ Pe, amō sanduse ta uhyk uwyr ehe. Ame'ē ta awa kwera ym te ta, aja ukwaha. A'eta pandu ipe:

²⁸ —Sawa'e! Ngā mu'eha nde. Yman kuja Moise mupinim jande pe: “Sawa'e jumendar, pe, ta'yr ym ipe rahā, manō rahā, imu riki imu ambyr rakehar ke pyhyk. Pe, a'e ta'yr ipe. Ame'ē ta'yr riki imu ambyr ra'yr aja ngā ukwa” aja Moise mupinim.

²⁹ —Apo ehendurahā! Se awa po wajar mokōi imu ta ixo kwe. U'ar py ame'ē ke jumendar. Pe, ta'yr ym ipe riki. Pe, manō.

³⁰ A'erehe imu riki imu ambyr rakehar ke pyhyk tipe tī. Mokōihar ke ame'ē. (Ame'ē sawa'e manō tī. Ta'yr ym ipe riki tī.)

³¹ A'engi imu mahapyrihar kūjā ke pyhyk tipe tī. (Aja tī. Manō tī. Ta'yr ym ipe tī.) Aja upa imu ta riki tī. Awa po wajar mokōi imu ta ke. Upa imu ambyr rakehar ke pyhyk tipe. Upa manō tī. Ta'yr ym te a'eta ipe tī.

³² A'engi kūjā manō tī.

³³ Apo esarahā! Yman rahā, manō ame'ē ta kwera katu uhem rahā, kūjā riki awa rakehar wan ta my? Se ixo rahā, upa imu awa po wajar mokōi riki pyhyk? — aja sanduse ta pandu.

³⁴ Jesu pandu:

—Kome'ē wyw keruhū pe kūjā ta ke sawa'e ta pyhyk katu. Sawa'e ta ke kūjā ta aja tī. Pyhyk katu tī.

³⁵ Awa kwera katu uhem rahā, anī ta. “Pehē katu. Pekwera katu pehem. Ihē namō pexo katu” aja Tupā pandu ta. Ame'ē ta jumendar ym te ta. Arahā sawa'e ta pyhyk ym te ta kūjā ta ke. Pe, sawa'e ta ke kūjā ta pyhyk ym te ta tī.

³⁶ Ame'ē ta ke Tupā mukwera katu muhem. A'erehe Tupā ra'yr ta aja ame'ē ta. Tupā je'ēha rahoha ta aja saka tī. (A'erehe kūjā ta ke sawa'e ta pyhyk ym te ta tī. Sawa'e ta ke kūjā ta pyhyk ym te ta tī.) Pe, Tupā je'ēha rahoha ta aja manō ym te ta tī.

³⁷ —Manō ame'ē ta ke Tupā mukwera ta. Aja yman Moise mujekwa katu te. Kuja. Ju pirā'y ukwāi ukwāi u'am. Ame'ē rehe har Moise mupinim. Arahā Tupā panduha ke a'e mupinim. Arahā kuja Tupā pandu: “Ihē rehe ipy'a ke Amarā moī moī katu. Isak aja tī. Ipy'a ke moī moī katu tī. Jako aja tī. Ipy'a ke a'e moī moī katu tī” aja Tupā pandu. Aja Moise mupinim.

³⁸ Pesarahā! Ixuwe katu ame'ē ta jō Tupā rehe ipy'a ke moī moī katu. Manō ame'ē ta anī. Aja rahā, Amarā ta'ā ixuwe katu aja ixo rī. Yman riki manō. I'ā ixuwe katu ixo. A'erehe tapijar te'e we ipy'a moī moī katu Tupā rehe. (A'eta'ā pehī.) A'erehe manō ame'ē ta kwera katu ta kŷ, aja Tupā mujekwa katu — aja sanduse ta pe Jesu pandu.

³⁹ Moise je'ēha mu'e ame'ē ta ixo. Ame'ē ta ngi har amō ta pandu:

—Sawa'e! Katu riki nema'e panduha ke — aja Jesu pe.

40 A'engi ma'e ke a'eta pandu ym we ipe, Jesu pe.

Kirisutu rehe har pandu
(*Matéu 22.41-46; Mak 12.35-37*)

41 Jesu pandu ngã pe:

—Kirisutu riki Ndawi rainō ke, aja amō ta pandu. Ma'erehe my?

42 Pesarahā! Tupā je'ēha rehe panduha ihī. Her Saumo. Ame'ē rehe ihī. Ame'ē pe Ndawi panduha ihī. Kuja pandu:

“Ihēma'e sawa'e te pe jandema'e sawa'e te pandu: ‘Se ihē rake ewapyk eī. (Aja rahā, katu te ame'ē ke nde, aja amujekwa.)

43 Ne ruwajan ta ke ihē amuputu'u ta, a'erehe nde rehe ame'ē ta hendu katu ta' ” aja Ndawi panduha ke.

44 —“Ihēma'e sawa'e te ” aja Kirisutu rehe har Ndawi pandu. (Aja rahā, a'e Tupā tī, aja Ndawi ukwa.) Aja rahā, myja Kirisutu riki Ndawi rainō my tī? (Ndawi rainō aja rahā, awa te'e a'e tī, aja mujekwa katu) — aja Jesu pandu.

Ame'ē rehe har panduha mujwyr ym ipe, Jesu pe.

Moise je'ēha mu'e ame'ē ta rehe har
(*Matéu 23.1-36; Mak 12.38-40*)

45 Jesu pandu ame'ē ke rehe heta ame'ē ta hendu ixo. Arahā jumu'eha ta pe Jesu pandu:

46 —Moise je'ēha mu'e ame'ē ta aja ym pexo. Ima'e mundeha katu te ame'ē namō jō a'eta wata katu. (Aja rahā, Tupā rehe ipy'a moī moī katu aja mujekwaha jupe naī.) Muhepyha renda pe oho rahā: “Sa'e! Ko nde erexo. Nde katu” aja panduha jō putar katu. Jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe oho rahā, wapyka katu te ame'ē ke rehe jō wapyk tar katu. (Aja rahā, katu te ame'ē ke jupe aja mujekwa tar katu tipe tī.) Ngã mi'u matyriha pe oho rahā, kapitā tama'e wapyka rehe jō wapyk tar katu. (Aja rahā, katu te me'ē ke jupe aja mujekwa tar katu tipe tī.)

47 Ixawa'e manō ame'ēma'e ke a'eta upa mukanim ingi. Hok ke aja mukanim ingi tī. Katu ym aja. I'i atu rahā, i'i Tupā namō ma'e pandu pandu u'am. (Aja sawa'e katu ame'ē ta ke a'eta aja mujekwaha jupe naī.) Mā! Ame'ē ta ke Tupā mupyrrara ta. Amō ta 'ar koty te we ame'ē ta ke mupyrrara ta. A'erehe Moise je'ēha mu'e ame'ē ta aja ym pehē — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

21

Ixawa'e manō ame'ē ke tamatarer me'ē hū
(*Mak 12.41-44*)

1 Pe, usak u'am rahā, ima'ehū namō ixo ame'ē ta rehe Jesu usak. Tamatarer ke ame'ē ta purakar u'am, tamatarer henda pe. Tupā rehe ngã jumu'eha renda keruhū pe henda ihī, ame'ē pe purakar.

2 Pe, ixawa'e manō ame'ē ke rehe usak tī. Nixói te ima'e ke ipe. Mokōi jō tamatarer pu'a ke henda pe moī. Ta'yr te mi ame'ē mokōihar ke.

3 Pe, amō ta pe Jesu pandu:

—Ko apandu katu pehē pe. Peme'ē ixawa'e manō ame'ē ke ixo. Nixói te ima'e ke ipe. Tamatarer moī rahā, amō ta 'ar koty te we moī.

4 Pesarahā! Amō ta tamatarer pyta we, ame'ē ke ngi henda pe purakar. (Pe, amō we hū pehī rī.) Ixawa'e manō ame'ē ke anī. Ima'e ke nixói te ipe. Mokōi jō tamatarer pu'a. Ame'ē namō ima'e ma'e ke jo'ok ta tipe. Anī. Upa katu te ame'ē ke henda pe moī. (Apo ima'e ym te 'y.) A'erehe amō ta 'ar koty te we kūjā moī katu — aja Jesu pandu.

*Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ ke amõ ta mujaxer ta
(Matéu 24.1-2; Mak 13.1-2)*

⁵ Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ rehe har amõ ta pandu pandu u'am.

—Pesarahã! Mã! Katu te! Ita keruhũ katu te ke te'e ngã mujã. Ko Tupã pe ma'e ke ngã me'ë me'ë, ame'ë ke katu te hũ tĩ — aja pandu.

Tupã rehe ipy'a ke amõ moĩ moĩ rahã, ma'e ke werur. Jumu'eha renda keruhũ pe werur. Ame'ë riki katu te hũ aja ngã ukwa. Pe, Jesu pandu:

⁶ —Peme'ë rehe pesak katu apo. Yman rahã, nixói te ta 'y. Peme'ë ke amõ ta upa mujaxer ta kÿ. Ita mokõi mokõi ihĩ ym ta kÿ. Upa katu te ita ke amõ ta ombor ta. (Aja rahã, Tupã rehe ngã jumu'eha keruhũ muhãi ta) — aja amõ ta pe pandu.

Pyraraha keruhũ rehe har

(Matéu 24.3-14; Mak 13.3-13; 1 Petu 1.6-7; 1 Petu 2.19; 1 Petu 3.14; 1 Petu 4.12-16)

⁷ Pe, amõ ta pandu ipe:

—Sawa'e! Myja rahã, ita mokõi mokõi ihĩ ym ta my? Ma'e jasak ta my, pe, ame'ë ke uhyk Tate, aja jakwa ta my? — aja Jesu pe.

⁸ A'e pandu:

—Pesak katu kÿ! Mã peja pehẽ ke amõ ta muka'u te'e ym. Heta uwyr ta. “Kirisutu je'ëha rupi ihẽ ajur” aja pandu te'e ta. “Ko Kirisutu ihẽ. Kapitã keruhũ aja Tupã mu'am ame'ë ke ihẽ” aja pandu te'e ta tĩ. “Upa angaha rehe uhyk apo” aja pandu naĩ tĩ. Pehendu ym ehe.

⁹ Jumaiha tyapuha rehe pehendu ta. Paite amõ ta jumai ixo, aja pehendu ta tĩ. Pemukahem ym. Aja jumaiha uhyk ta. Uhyk rahã, 'ar rehe angaha uhyk, anĩ we rĩ — aja Jesu pandu.

¹⁰ A'e pandu tĩ:

—Amõ amõ wyy pe har ta jumai mai ta ngã juehe. Amõ amõ kapitã keruhũ ta jumai mai ta ngã juehe tĩ.

¹¹ Amõ amõ wyy katak hũ ta tĩ. Ngã mi'u nixói te ta tĩ. Ma'e ahyha uhem hũ ta tĩ. Pe, ywa rehe ma'e ke ngã usak ta tĩ. Mãte uhyk ta, aja ngã ukwa. A'erehe mukahem hũ ta ngã.

¹² —Upa aja me'ë uhyk ym rahã we, pehẽ ke amõ ta pyhyk ta. Mahy ta tĩ. Jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe raho ta tĩ. A'ep pehẽ rehe har je'ë je'ë hũ ta. “Peme'ë ta jaxer” aja naĩ. Pe, pehẽ ke nupã ta. Kyndaha pe pehẽ ke a'eta kynda ta raho tĩ. Ihẽ rehe pejurujar katu, a'erehe kapitã keruhũ ruwa koty pehẽ ke amõ ta mupu'am ta. Kapitã ruwa koty aja tĩ. Pe, mahy ta pehẽ ke.

¹³ Arahã myrandu katu ke pepandu ta.

¹⁴ Kapitã keruhũ ruwa koty pepu'am ym rahã we, kuja pepandu pehẽ jupe my: “Mã! Myja jande juehe har japandu ta my” aja riki. Anĩ. Aja ym pehẽ py'a pe pekwa pekwa pexo.

¹⁵ Pesarahã! Kapitã ruwa koty pehẽ ke ngã raho rahã, pehẽ pe je'ëha ke ihẽ amondo ta. Ma'e pekwa katuha ke amondo ta tĩ. Pe, pehẽ ruwajan je'ëha ke pemukanim ta. “Te'e pepandu” aja a'eta pandu ym ta tĩ.

¹⁶ —Pehẽ ke pehẽ pái ta kynda ta raho tĩ, kyndaha pe. Pehẽ mãi ta aja tĩ. Kyndaha pe kynda ta raho tĩ. Pehẽ mu ta aja tĩ. Pehẽ rendyr ta aja tĩ. Kyndaha pe a'eta kynda ta raho tĩ. Pehẽ rehe katu ame'ë ta aja tĩ. Kyndaha pe a'eta kynda ta raho tĩ. Pe, pehẽ ngi har amõ amõ ta ke a'eta jukwa ta.

¹⁷ Ihẽ rehe pejurujar katu, a'erehe pehẽ rehe upa ngã parahy ta.

¹⁸ Pesarahã! Pehẽ rehe Tupã usak katu ta kÿ. (Aja rahã, pehẽ ke amõ ta jukwa ym ta, aja mujekwa katu.)

¹⁹ Ihē apandu ame'ē ke rehe tapijar te'e we pejurujar katu pe'am. Pehē py'ahu te'e pehendu. Aja rahā, pemaṇō ym ta — aja Jesu pandu.

Jerusarē ok ta ke amō ta mujaxer ta

(Matéu 24.15-21; Mak 13.14-19)

²⁰ A'e pandu tī:

—Jerusarē ok ta soroka rupi sonda ta juramā u'am. Ame'ē ke rehe pesak rahā, Jerusarē ok ta ke mujaxer tate aja pekwa katu.

²¹ Pe, Jundéi ywy rehe ixo ame'ē ta kanim oho rahā, manō ym ta. Ywy'ā rupi kanim oho. Ok ta pe ixo ame'ē ta uhem oho rahā, manō ym ta tī. Ok ta soroka pe ixo ame'ē ta ok ta pe ywywr ym rahā, manō ym ta tī. Ujan oho ingi.

²² Jerusarē ok ta mujaxeriha 'ar ke: “Mahyha mangaha 'ar ke.” Arahā Tupā je'ēha rehe panduha ihī, aja upa katu te uhyk ta.

²³ Arahā, imembyr ipusu pe ixo rahā, mā pyrara hū ta. (Marā ka ym pahar ujaniha.) Ixamby te'e u'u ame'ē namō imāi ixo rahā, pyrara hū ta tī. (Marā ka ym pahar ujaniha tī.) Kome'ē ywy keruhū pe har ta rehe ma'e ahyha uhyk hū ta. Jundéu awa ta ke Tupā mupyrara hū ta tī.

²⁴ Heta jundéu awa ta ke amō ta jukwa ta, kyse puku pe. Amō amō ywy pe pukwar ta raho tī. Pe, Jerusarē ok ta ke amō awa ta mujaxer ta. Ame'ē awa tama'e angaha upa ym rahā we, aja te'eha ta. Mujaxer ta — aja Jesu pandu.

Jesu jwyryriha ke

(Matéu 24.29-31; Mak 13.24-27; 2 Tesaron 1.7; 2 Petu 3.10; Apokarip 1.7)

²⁵ A'e pandu tī:

—Warahy rehe ma'e ke ngā usak ta. Pe, mukahem hū ta. Jahy rehe aja tī. Ngā usak ta tī. Jahy rata rehe aja tī. Kome'ē ywy keruhū pe har ta mukahem hū ta. Y ramūi tyapu hū, ame'ēja saka heta te hū sonda ta uwyr ta. Ame'ē ngi mukahem hū ta ngā. Y kotok keruhū, ame'ēja saka uwyr ta tī. Mukahem hū ta ngā tī.

²⁶ Ma'e pyrara te hū ha kome'ē ywy keruhū rehe uhyk ta kŷ. Ame'ē rehe ngā usak rahā, mukahem hū ta. Iākā muka'u te'e hū ta. Pe, u'ar ukwap. Ywa rehe henda te'e ihī, ame'ē ke wata hū. Ame'ē rehe mâte hū amō ukwaha. Mukahem hū ta.

²⁷⁻²⁸ —Ame'ē upa rahā, ihē ajoywr ta ajur. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Ywa takāxiha 'ar pe ajoywr ta ajur. Tupāma'e pyrātāha namō ajoywr ta ajur. Katuha namō ajoywr ta ajur tī. Ihē apandu ame'ē ke rehe pesak rahā, pepu'am katu. Peta kŷ. Pejuma'u katu kŷ. Aja saka pexo. Pehē ruhāha angaha ke rehe uhyk tate — aja Jesu pandu.

Ho kyr uhem ame'ē rehe har

(Matéu 24.32-35; Mak 13.28-31)

²⁹ Pe, myja me'ē ma'e ke upa tate rahā my, ame'ē ke Jesu pandu:

—Ma'e'y rehe har pekwa pekwa pexo. Ma'e, parawa'y ame'ēja ma'e'y ke. Sik'y amō tī.

³⁰ Hokyr uhem ixo rahā, warahy haku tate, aja pekwa.

³¹ Aja ta tī. Ywa rehe ihī, ame'ē rehe har ihē apandu ramō. Aja pesak rahā, kome'ē ywy keruhū pe Tupā riki kapitā keruhū wan ta. Ame'ē angaha ke rehe uhyk tate, aja pekwa.

³² Kuja pekwa katu pexo. Ihē apandu ramō ame'ē ke upa katu te uhyk ta tī. Ngā mupyraraha ke ihē kotyhar ta pyhyk ta. Anī. Tapijar te'e we ihē rehe jurujar katu ta rī.

³³ Ywa ke upa kanim ta. Kome'ē ywy keruhū upa kanim ta tī. Ihē apandu ame'ē ke anī. Kanim ym te ta. Apandu, aja upa katu te uhyk katu ta kŷ — aja Jesu pandu.

Peta kÿ

³⁴ A'e pandu tî:

—Pesak katu pexo! “Jaho rahã! Jande mi'u jamatyr ta. Ja'u ta!” Aja jō pexo rahã, katu ym tiki. Pexoha rehe jō pekwa pekwa pexo rahã, katu ym tiki tî. Aja te'e pexo rahã, peharō ym rahã, pahar ihē ajywyr ta ajur kÿ.

³⁵ “Jywyr ym we ta rî” aja upa kome'ē wyw keruhû pe har ta pandu naĩ rahã, pahar ihē ajywyr ta ajur kÿ.

³⁶ A'erehe peharō katu. Peta kÿ! Pe, kuja Tupã namō pepandu katu: “Pyrãtãha ke jande pe emuwyr. Aja rahã, upa ma'e uhyk, ame'ē ke jande py'ahu te'e jahendu ta. Nde ra'yr ruwa koty japu'am katu ta tî” aja tapijar te'e we Tupã namō pepandu — aja Jesu pandu. Awa a'e tî. Tupã je'ēha rupi uwyr a'e.

³⁷ Wera rahã pame katu te Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhû pe Jesu mu'e uĩ. Ka'aruk koty ok ta ngi uhem oho. Jerusarē ok ta ngi uhem oho. Pe, amō wyw'ã pe pyta ixo. Ywy'ã rer Oriwéi ty. Aja te'e wera oho.

³⁸ Pytuniwe rahã, Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhû pe heta ngã oho. A'ep Jesu mu'e ame'ē ke rehe hendu oho.

22*Jesu jukwaha rehe har amō ta pandu pandu*

(*Matéu 26.1-5; Mak 14.1-2; Juã 11.45-53*)

¹ Pe, ngã mi'u matyriha rehe uhyk tate. Her Pasuko. Arahã mbeju ke mupururukiha moĩ ym jundéu awa ta.

² Pe, amō ta Jesu ke jukwa tar katu. Jundéu awa tama'e pa'ihu ta jukwa tar katu Jesu ke. Moise je'ēha mu'e ame'ē ta aja tî. Jukwa tar katu tî.

—Myja Jesu ke jajukwa ta my? — aja ame'ē ta pandu pandu a'eta jupe.

Heta ame'ē ta ngi a'eta kyje. Ngã ukwa rahã, mutyapu hũ ta, a'erehe ngã ngi kyje.

Jesu ruwajan wan Jun uwak

(*Matéu 26.14-16; Mak 14.10-11*)

³ Pe, Jun py'a rehe Satana ihĩ katu. (Ājã ramūi a'e.) Amō we Jun her tî. Ikario aja Jun her tî. Awa py mokōi jumu'eha ta ngi har peteĩ a'e.

⁴ Pe, amō ta pe pandu oho. Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhû pe sonda ta ixo. Harōha ta riki ame'ē ta. Ame'ē tama'e kapitã ta pe Jun pandu oho. Jundéu awa tama'e pa'ihu ta pe pandu oho tî.

—Ihē riki Jesu koty pehē ke araho ta kÿ — aja Jun pandu oho.

⁵ Ame'ē ke rehe pa'ihu ta hendu rahã, hury katu riki.

—Jesu koty jande ke nde ereraho rahã, tamatarer jande jame'ē ta nde pe kÿ — aja a'eta pandu ipe, Jun pe.

⁶ —Ere! Katu! — aja Jun pandu.

Pe, ngã ukwa ym ha rupi Jesu koty a'eta ke muhyk ta raho, ame'ē angaha ke rehe Jun harō ixo.

Ngã mi'u ke matyr, Pasuko 'ar rehe har

(*Matéu 26.17-25; Mak 14.12-21; Juã 13.21-30*)

⁷ Pe, ngã mi'u matyriha 'ar rehe uhyk. Arahã mbeju ke mupururukiha moĩ ym jundéu awa ta. Arahã arapuharan ra'yr ke jundéu awa ta jukwa. Ame'ē xa'ē ke u'u ta. Aja Pasuko 'ar ke a'eta ukwa ukwa uĩ.

⁸ Pe, Petu pe Jesu pandu. Juã pe tî. Kuja pandu:

—Pasuko 'ar rahã, jande mi'u ke jande pe pematyr peho tî — aja Jesu.

⁹ A'eta pandu:

—Myp jande jamatyr ta my? Myp nde ereputar my? — aja ipe.

¹⁰ A'e pandu:

—Pesarahā! Jerusarē ok ta pe peho. Pehyk rahā, amō sawa'e pehē rehe uhyk ta. Kamuxī ra'yr pe y ke raho a'e. Ok pe ixē ta oho. Haikwer rupi peho tī.

¹¹ Ok jar pe kuja pepandu: “Sawa'e pandu nde pe: ‘My ma'e u'uha renda ihī? Pasuko 'ar rahā, imi'u ke amō matyr. Ame'ē ke ima'e jumu'eha ta namō u'u ta' ” aja ok jar pe pepandu.

¹² Pe, ywate henda keruhū ke ok jar mujesak ta pehē pe. Upa ma'e ke ihī, myrape, paratuxī, koje, aja. A'ep jande mi'u ke pematyr — aja Petu ta pe Jesu pandu.

¹³ Pe, a'eta mokōi oho. Jesu pandu, aja me'ē upa katu te a'eta usak. Pasuko 'ar rahā, a'eta mi'u ke a'eta matyr tī.

Myja manōha rehe har ukwa ukwa uī ta my ame'ē ke Jesu mujekwa

(Matéu 26.26-30; Mak 14.22-26; 1 Korin 11.23-25)

¹⁴ Angaha ke rehe uhyk rahā, myrape rake Jesu wapyk uī. A'e mondo ame'ē ta namō wapyk uī.

¹⁵ Pe, pandu:

—Pasuko 'ar rahā, jande mi'u ke jamatyr. Ko pehē namō ame'ē ke ihē a'u tar katu te aī. Ihē ke amō ta mupyrara ym rahā we, pehē namō a'u tar katu. Ko pehē namō ihē a'u aī apo.

¹⁶ Apandu pehē pe. Kome'ēja me'ē amō ke ihē a'u ym te ta tī. Kapitā keruhū aja ihē ke Tupā mu'am rahā jō amō pehē namō ihē a'u ta kŷ tī. Arahā Pasuko 'ar te aja jakwa ta kŷ — aja Jesu pandu.

¹⁷ Pe, ita rekúí ra'yr ke pyhyk. “Ne jō riki katu te me'ē ke. Jande mi'u jande pe nde eremuwyr katu” aja Tupā pe pandu. Pe, jumu'eha ta pe pandu:

—Peme'ē ke pehē pame katu te pe'u.

¹⁸ Ko pehē pe apandu katu. Uwa rykwer ihē a'u ym te ta apo 'y. Kapitā keruhū aja ihē ke ihē pái keruhū mu'am ta kŷ. Arahā jō pyahu ame'ē ke pehē namō a'u ta kŷ tī — aja Jesu pandu.

¹⁹ Ajame'ē ke mbeju ke pyhyk. “Ne jō riki katu te me'ē ke. Jande pe jande mi'u nde eremuwyr katu” aja Tupā pe pandu. Pe, mopok. Ame'ē ke me'ē jumu'eha ta pe. Pandu:

—Peme'ē riki ihē rete ke. [Pehē ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke rehe ihē amuhepy ta. A'erehe ihē amanō ta. Ko mbeju ke ihē amopok ramō. Ihē aja pehē tī. Pemopok mopok tī. Ihē nixói rahā, pemopok pemopok tī. Aja rahā, ihē manōha ke pekwa pekwa ta peī — aja Jesu.

²⁰ A'eta mi'u upa u'u rahā, mbeju aja ita rekúí ra'yr ke a'e me'ē tī. Kawī ihī ipe. Pandu:

—Peme'ē riki Tupāma'e pandu katuha pyahu ame'ē ke, ame'ēja saka. Kuja pandu katu: “Ihē ra'yr rehe amō jurujar katu rahā, ame'ē ke ihē amuhā katu ta” aja. Ihē amanō rahā, ihē ruwy uhēm ta. A'erehe Tupā pandu katu, aja a'e muhyk katu ta kŷ.]

²¹ —Pesarahā! Ihē ruwajan ta ke ihē rehe amō muhyk ta werur. A'e riki ihē namō myrape 'ar pe wapyk uī apo.

²² Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Ihē amanō ta. Yman ame'ē rehe har Tupā pandu katu. Ame'ē panduha aja ihē amanō ta. Pe, ihē rehe amō ta ke muhyk ta werur. Mā! Ame'ē ke Tupā mupyrara hū ta — aja a'e mondo ame'ē ta pe Jesu pandu.

²³ Pe, a'eta pandu pandu a'eta jupe:

—Jande ngi har awa muhyk ta werur my? Awa riki huwajan ta ke muhyk ta werur ehe my? — aja Jesu mondo ame'ē ta pandu pandu a'eta jupe.

“Awa riki katu te me'ē ke” aja jumu'eha ta pandu pandu hū

²⁴ Jumu'eha ta pandu pandu hū a'eta jupe. A'eta pandu: “Jande ngi har awa riki katu te ame'ē ke my?” aja a'eta pandu pandu hū. “Ihē ke!” “Anī. Peme'ē riki!” “Anī. Ame'ē riki” aja riki pandu pandu hū.

²⁵ Pe, Jesu pandu:

—Kome'ē wyw keruhū pe kapitā keruhū ixo. Je'ēha rupi ngā ke a'eta mondo mondo. Pe, kapitā ta amō her jumoī juehe. Kuja. “Ima'e awa ta rehe usak katu ame'ē ke a'e” aja jumoī juehe tipe. A'erehe katu te ame'ē ke a'e, aja ukwaha jupe.

²⁶ Pehē anī. Aja ym pexo. Amō kotyhar katu. Kuja. Pehē ngi har amō kuja ukwa. “Amō ta 'ar koty te we ihē riki katu te ame'ē ke ihē” aja ukwa rahā, mā peja pitu te'e aja ixo. Pehē ngi har amō riki katu te aja ukwa rahā, mā peja miasu aja ixo.

²⁷ Myrape 'ar pe amō sawa'e wapyk uī. Amō riki imi'u ke me'ē me'ē raho ipe. Ame'ē mokōi ngi har awa riki amō 'ar koty te we kapitā my? Pesarahā! Wapyk ame'ē riki amō 'ar koty te we kapitāha. Pehē pyter pe ihē riki kapitam. Anī. Ihē riki pehēma'e miasu aja ihē axo. A'erehe mā peja aja pexo tī. Miasu aja pexo tī.

²⁸ —Ihē ke amō ta mupyrara rahā, ihē namō pepyta katu pexo. Aja te'eha ihē namō pexo.

²⁹ Ihē ke kapitā keruhū aja ihē pái mu'am. Ko apandu katu pehē pe. Aja pehē ke ihē amu'am ta tī.

³⁰ Pe, ywa pe ihē renda pe ihē namō pexo ta kŷ. Ihē riki kapitā keruhū, ame'ē renda pe pexo ta kŷ. A'ep pehē riki kapitā keruhū wan ta tī. Tupā kotyhar tama'e kapitā keruhū aja pexo ta tī — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

Petu rehe har Jesu mujekwa

(Matéu 26.31-35; Mak 14.27-31; Juā 13.36-38)

³¹ A'e pandu:

—Simā! Ehendu katurahā! Ahúi aja me'ē pিরer ke amō ombor rahā, urupen pi'a ke mukatak katu. Aja ixurer ke ombor. Pe, ahúi aja me'ē pyta katu. Aja upa pehē ke Satana manga ta tī. (Ājā ramūi a'e.) Pehē pejurujar katuha ke manga ta. Pehijar my? Pehijar ym my? Ame'ē ke manga ta. Pesarahā! Tupā pe Satana pandu: “Nde kotyhar tama'e jurujar katuha ke ihē amanga ta” aja a'e. “Ere” aja Tupā pandu ipe.

³² Simā! Nde rehe har Tupā namō ihē apandu. Ihē rehe nde erejurujar katu. “Mā peja Simā py'a emātā katu. Aja rahā, jurujar katuha ke hijar ym ta” aja ihē apandu nde rehe har. Pe, ihē koty nde erejywyw rahā, amō ta py'a ke emātā katu. Ihē rehe jurujar katu ame'ē ta py'a ke emātā katu tī — aja Jesu pandu.

³³ Petu pandu ipe:

—Sawa'e! Ko axo. Kyndaha pe nde ke amō kynda raho rahā, ne namō ihē aho ta kŷ. Nde ke amō ta jukwa rahā, ne namō ihē ke jukwa ta kŷ. Akyje ym — aja Jesu pe.

³⁴ A'e pandu:

—Petu! Ko apandu nde pe. Pytuniwe te rahā, sapukái je'ē ym rahā we, mahapyr kuja nde erepandu ta. “Jesu rehe har akwa ym ihē” aja ihē rehe har nde erepandu ta — aja Jesu pandu ipe.

Ma'e ke namō oho katu apo 'y

³⁵ Jumu'eha ta pe Jesu pandu:

—Ymaniwe pehē ke ihē amondo rahā, tamatarer ryrū peraho ym. Pehē kupep ma'e ryrū aja tī. Peraho ym tī. Mokōi pehē py rehe har aja tī. Peraho ym tī. Arahā pehē pe pehēma'e upa my? — aja Jesu.

A'eta pandu:

—Anī. Upa ym — aja Jesu pe.

³⁶ Pe, a'e pandu:

—Apo amō kotyhar. Tamatarer ryrū namō amō ixo rahā, inamō oho katu. Ma'e ryrū xupe pe har aja tī. Inamō oho katu tī. Kyse puku nixōi rahā, ame'ē rehe kamixa muhepy rahā, katu tiki. Kyse puku namō pexo.

³⁷ Tupā je'ēha rehe kuja panduha ihī. “Ma'e mukanīha ta ke ngā jukwa. Aja ame'ē sawa'e ke ngā jukwa ta tī” aja panduha ihī. Ame'ē panduha riki ihē rehe har. Aja ihē rehe uhyk ta kŷ. Ihē aho tate — aja Jesu pandu. (“Kyse puku namō pexo” aja pandu rahā: “Peta kŷ. Pepyrrara ta pexo” aja a'e mujekwa. Anī. Amō koty jumu'eha ta ukwaha. “Pejumai ta pexo” aja ukwaha naī.)

³⁸ Jumu'eha ta pandu:

—Sawa'e! Esarahā! Ko mokōi kyse puku — aja ipe.

A'e pandu:

—A'ewan — aja.

Tupā namō Jesu pandu pandu

(Matéu 26.36-46; Mak 14.32-42)

³⁹ Ok ta ngi Jesu uhem oho. Ywy'ā pe oho. Ame'ē riki ohoho ame'ē ke. Ywy'ā rer Oriwéi ty. Jumu'eha ta oho inamō tī.

⁴⁰ Pe, ame'ē renda pe uhyk rahā, pandu:

—Tupā namō pepandu pandu. Aja rahā, pejurujar katuha ke amō ta manga rahā, pehijar tar ym ta — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

⁴¹ Pe, kotete we oho ingi. Kuja, 30 met tate koteteha. Pe, ipynarāi pe wapyk. Aja Tupā namō pandu.

⁴² —Papa! Nde ereputar rahā, ihē apyraraha ngi ihē ke emuhem katu. Anī. Ihē aputar ame'ē ke ema'e ym. Nde ereputar ame'ē ke ema'e katu — aja Jesu ipái pe.

⁴³ [Ywa ywā Tupā je'ēha rahoha uhyk ehe. Ipy'a ke a'e mātā.

⁴⁴ Jesu pyai te hū. A'erehe Tupā namō a'e pandu pandu we hū. Hi'ái riki huwy aja ywy rehe sururu hū.]

⁴⁵ Upa pandu rahā, pu'am. Jumu'eha ta koty jywyr oho. A'eta ukwer ou, aja a'e usak. A'eta pyai te hū, a'erehe he'ō hū ou. A'erehe ukwer ou.

⁴⁶ A'e pandu:

—Peker ym rahā, katu ta tipe. Pepu'am. Tupā namō pepandu pandu. Aja rahā, pejurujar katuha ke amō ta manga rahā, pehijar tar ym ta — aja Jesu pandu.

Jesu ke ngā pyhyk

(Matéu 26.47-56; Mak 14.43-50; Juā 18.3-11)

⁴⁷ A'e pandu u'am rahā, heta ame'ē ta uhyk uwyr ixoty. Jun uwyr py. Awa py mokōi jumu'eha ta ngi har petei a'e. Jesu rehe uhyk. Huwa ke pyter ta.

⁴⁸ Jesu pandu:

—Jun! Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Ihē ruwa ke nde erepyter. Aja ihē ke nde eremujekwa ta ngā pe my? — aja ipe.

⁴⁹ Jesu ke ngā pyhyk ta. Ame'ē ke jumu'eha ta ukwa rahā, pandu:

—Sawa'e! Kyse puku pe ngā ke jamujan ta jamondo my? — aja ipe.

⁵⁰ Pe, amō nambi ke kyse puku pe amō mopok ingi. Ijywa katu kotyhar ke. Jundéu awa tama'e pa'i keruhūma'e miasu pehī tī. Ima'e nambi ke mopok ingi.

⁵¹ Pe, Jesu pandu:

—A'ewan tiki — aja.

Pe, miasu nambi renda ke pe ipo mujar. Pe, mukatu. Inambi katu tī. Wajar aja katu tī.

⁵² Pe, pyhyk uwyr ame'ē ta pe Jesu pandu. Jundéu awa tama'e pa'ihu ta pe pandu. Jundéu awa tamūi ta pe pandu tī. Kapitā ta pe pandu tī. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū harōha tama'e kapitā ta ke ame'ē ta. Kuja Jesu pandu:

—Ma'e mukanīha aja ihē ke pepyhyk pejur tī. A'erehe kyse puku namō pejur. Tamarā namō. Anī. Ma'e mukanīha ym ihē.

⁵³ Pesarahā! Wera rahā pame katu te Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe pehē namō ihē axo. Arahā ihē ke pepyhyk ym. Pepyhykiha pemanga ym tī. Apo anī. Ihē pepyhykiha angaha ke rehe uhyk apo 'y. Satana ma'ema'eha angaha ke rehe uhyk apo tī. (Ājā ramūi a'e) — aja Jesu.

Jesu rehe har Petu te'e pandu

(Matéu 26.57-58; Matéu 26.69-75; Mak 14.53-54; Mak 14.66-72; Juā 18.12-18; Juā 18.25-27)

⁵⁴ Pe, Jesu ke ngā pyhyk raho. Jundéu awa tama'e pa'i keruhū rok pe raho. Haikwer rupi Petu oho tī. Pijaite te'e oho ixo.

⁵⁵ Pa'i keruhū rok soroka pe tata ke amō ta hapy. Ame'ē rake ngā jumaku uī. Ame'ē ta namō Petu wapyk oho uī. Jumaku uī tī.

⁵⁶ A'ep amō miasu usak ehe. Kūjā ke. A'e ma'ā katu ehe. Pe, pandu amō ta pe:

—Kome'ē sawa'e Jesu namō ixo ame'ē ke tī — aja kūjā.

⁵⁷ Petu pandu kūjā pe:

—Anī! Akwa ym ehe har — aja ipe.

⁵⁸ I'i atu amō sawa'e usak ehe tī. Pandu:

—Ame'ē ta ngi har nde tī — aja Petu pe.

A'e pandu:

—Anī! Sa'e! — aja Petu.

⁵⁹ I'i atu we amō sawa'e pandu hū:

—Jete! Inamō ixo ame'ē ke a'e tī. Ngariréi ywy pe har ke a'e tī, a'erehe inamō ixo ame'ē ke a'e tī — aja Petu rehe har amō pandu hū.

⁶⁰ Petu pandu:

—Sa'e! Nde erepandu ame'ē ke te'e! Akwa ym ehe har — aja ipe.

A'e pandu u'am rahā, pahar sapukái je'ē.

⁶¹ Jesu riki uwak. Petu rehe ma'ā katu te. Ame'ē ke Petu ukwa. Pe, Jesuma'e panduha ke Petu ukwa ukwa u'am. Kuja Jesu pandu: "Sapukái je'ē ym rahā we, mahapyr kuja nde erepandu ta. 'Akwa ym ehe har' aja ihē rehe har nde erepandu ta." Ame'ē panduha ke Petu ukwa ukwa u'am.

⁶² Pe, a'engi uhem oho. Jixi'u hū. Huxī, a'erehe jixi'u hū.

Jesu rehe sonda ta puka puka hū

(Matéu 26.67-68; Mak 14.65)

⁶³ Jesu rehe usak te'e ame'ē ta puka puka hū ehe. Ipo pe nupā hū a'e ke tī.

⁶⁴ Kuja. Eha ke amō ta pukek, pan pe. Pe, ipo pe huwa nupā. Pandu ipe:

—Ependurahā! Awa nde ke nupā my? — aja Jesu pe.

⁶⁵ Amō we tī. A'eta juru ai ehe.

Ngā panduha renda pe Jesu ke raho

(Matéu 26.59-66; Mak 14.55-64; Juā 18.19-24)

⁶⁶Pytuniwe rahā, jundéu awa tamūi ta jy'ar oho. Jundéu awa tama'e pa'ihu ta jy'ar oho tī. Moise je'ēha mu'e ame'ē ta jy'ar oho tī. Ngā panduha renda pe johu jy'ar oho. Amō ta pe a'eta pandu:

—Jesu ke pemuhyk perur se — aja.

⁶⁷A'e uhyk rahā, a'eta pandu ipe:

—Epandu katu jande pe. Nde riki Kirisutu my? Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke nde — aja Jesu pe.

A'e pandu:

—Ihē amujukwa rahā, ihē rehe pejurujar ym ta.

⁶⁸Pe, ma'e ke pehē pe apandu rahā, je'ēha pemujiwyr ym ta tī.

⁶⁹Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Apo har ngi Tupā rake ihē awapyk ta aho. Tupā pyrātā te hū ame'ē ke a'e — aja Jesu ngā pe. (“Tupā rake” aja Jesu pandu rahā: “Tupā a'e tī” aja mujekwa katu.)

⁷⁰Johu pandu ipe:

—Aja rahā, nde riki Tupā ra'yr my? — aja Jesu pe.

A'e pandu:

—A'e ihē — aja Jesu.

⁷¹A'eta pandu:

—Mā! Ehe har jande pe amō pandu ame'ē ta ke japutar ym apo. Ima'e panduha ke jande atu jahendu. A'erehe ame'ē panduha namō jande riki japandu ta: “Katu ym nde. Nde eremanō ta me'ē te'e” — aja tamūi ta pandu.

23

Pirat ruwa koty Jesu pu'am

(Matéu 27.1-2; Matéu 27.11-14; Mak 15.1-5; Juā 18.28-38)

¹Johu pu'am. Pe, amō sawa'e koty a'eta oho. Pirat koty oho. Jesu ke ngā raho tī.

²A'ep ehe har ngā je'ē je'ē hū:

—Jundéu awa ta ke a'e muka'u te'e hū ixo rahā, peme'ē ke japyhyk. “Homa awa tama'e kapitā keruhū pe tamatarer peme'ē ym” aja a'e pandu. “Ihē riki Kirisutu. Kapitā keruhū ihē tī” aja a'e pandu. Aja muka'u te'e hū ngā ke — aja Pirat pe ngā pandu naī.

³Pirat pandu ipe:

—Jundéu awa tama'e kapitā keruhū nde my? — aja ipe.

Jesu pandu:

—A'e ihē — aja ipe.

⁴Pe, pa'ihu ta pe Pirat pandu. Heta ame'ē ta pe pandu tī:

—Peme'ē sawa'e ke jajukwa rahā, katu ym tiki. Nixói te ma'e ka'u te'eha ma'eha ke ipe. Amahem ym ma'e ka'u te'eha ma'eha ke ipe — aja Pirat pandu.

⁵Pe, ngā pandu pandu we hū:

—Ngā ke a'e mutyapu tyapu hū. Mu'e ame'ē ke namō muparahy ngā ke. Ngariréi ywy pe mu'e py. A'engi upa Jundéi ywy rupi mu'e tī. Apo se uwyr — aja ngā.

Ero ruwa koty Jesu pu'am

⁶“Ngariréi ywy” aja Pirat hendu rahā, ngā pe pandu:

—Peme'ē sawa'e ngariréi ywy pe har my? — aja Pirat.

—A'e riki — aja ngā.

⁷Ame'ē ywy pe har Jesu aja Pirat ukwa rahā, Ero koty Jesu ke a'e mondo. Arahā Jerusarē ok ta pe Ero ixo tī. Ero ngariréi ywy pe har tama'e kapitam. A'erehe Jesu rehe har a'e ukwa ta, aja Pirat putar tīpe. Jesu katu my? Katu

ym a'e my? Ame'ë ke Ero ukwa ta. (Katu ym rahã, Ero riki jukwaha ke pandu ta) aja Pirat putar tipe. A'erehe ixoty Pirat mondo.

⁸ Pe, Jesu rehe usak rahã, hury katu Ero. Ehe har hendu. Yman usak tar katu ehe. Marã ka ym amõ ma'eha, ame'ë ke Jesu ma'e apo, ame'ë ke rehe usak tar katu tĩ.

⁹ Pe, Jesu pe a'e pandu pandu hũ. Anĩ. Jesu pandu ym te ipe.

¹⁰ A'ep jundéu awa tama'e pa'i keruhũ pu'am. Moise je'ëha mu'e ame'ë ta aja tĩ. Jesu rehe har ame'ë ta je'ë je'ë hũ.

—Ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'ema'e hũ — aja ame'ë ta je'ë te'e.

¹¹ Pe, Ero puka puka hũ ehe. Ima'e sonda ta aja tĩ. A'eta muhuxĩ a'e ke tĩ. Pe, ma'e mundeha katu te ame'ë ke ngã munde ehe. Kapitã keruhũma'e mundeha aja munde ehe. Aja puka puka hũ ehe. Pe, Pirat koty a'e ke Ero mujywyr mondo.

¹² Arahã Pirat ipy'a jywyr ehe, Ero rehe. Yman Pirat ruwajan aja Ero ixo. Apo ehe katu aja jywyr 'y.

Jesu jukwaha ke Pirat pandu

(Matéu 27.15-26; Mak 15.6-15; Juã 18.39-19.16)

¹³ Jundéu awa tama'e pa'ihu ta ke Pirat mujy'ar. Kapitã ta ke aja tĩ. Upa ngã ke aja tĩ. Mujy'ar tĩ.

¹⁴ Pe, Pirat pandu:

—Ihë pe peme'ë sawa'e ke perur. “Ngã ke a'e muka'u te'e hũ” aja ehe har pepandu. Pehë ndutar koty ehe har ihë ahendu katu. Nixói te ma'e ka'u te'eha ma'eha ipe. Ehe har peje'ë je'ë hũ pe'am, ame'ë ke nixói ehe tĩ.

¹⁵ Aja Ero ukwa katu tĩ. Nixói te ma'e ka'u te'eha ma'eha ipe. A'erehe jande koty Ero mujywyr muwyr tĩ. Nixói te ma'e ka'u te'eha ma'eha ipe, a'erehe jajukwa rahã, katu ym tiki.

¹⁶ A'erehe ihë je'ëha rupi a'e ke amõ ta pirok ta. Pe, a'e ke ihë apoir ta — aja Pirat pandu. (Pirok rahã: “Amõ ma'e nde ereka'u te'eha ke ema'e ym” aja mujekwa.)

¹⁷ [Pasuko 'ar rahã, imi'u ke jundéu awa ta matyr. Arahã pame katu te kyndaha ngi sawa'e ke Pirat muhem ta me'ë te'e.]

¹⁸ Pe, upa ngã je'ë hũ:

—Anĩ. Jesu ke ejukwa! Mahamba ke emuhem jande pe! Mahamba ke epoir! — aja Pirat pe.

¹⁹ Mahamba ke sonda ta kynda. Ok ta rupi ngã ke a'e riki mutyapu tyapu hũ. Arahã amõ ke a'e jukwa tĩ. A'erehe a'e ke sonda ta kynda raho.

²⁰ Jesu ke Pirat poir tar katu, a'erehe heta ame'ë ta pe a'e pandu tĩ.

—Jesu ke apoir ta — aja.

²¹ Anĩ. Ngã je'ë hũ:

—Myra ngã mupia ame'ë ke rehe ejukwa! Myra ngã mupia ame'ë ke rehe ejukwa! — aja ngã.

²² Pe, mahapyrihar Pirat pandu:

—Ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'e ym te. Nixói te ma'e ka'u te'eha ma'eha ipe. Amahem ym. A'erehe jukwa rahã, katu ym tiki. Ihë je'ëha rupi a'e ke amõ ta pirok ta. Pe, a'e ke ihë apoir ta amondo — aja ngã pe.

²³ Anĩ. Heta ame'ë ta hãtã te hũ pandu pandu u'am:

—Myra ngã mupia ame'ë ke rehe Jesu ke ejukwa — aja hãtã pandu pandu hũ.

Uhyk Pirat hendu!

²⁴ A'erehe pandu:

—Pehë pepandu ame'ë ke ihë ama'e ta apo — aja.

²⁵ Pe, Jesu ke jukwa ta, ame'ë ta pe Pirat mondo. Aja ngã putar ame'ë ke a'e ma'e. Pe, amõ ke Pirat muhem, Mahamba ke. Ngã pandu ame'ë ke muhem tí. Kyndaha pe ame'ë ke amõ ta kynda raho ame'ë ke a'e. Ngã mutyapu tyapu rahã, amõ ke Mahamba jukwa tí. Ame'ë Mahamba ke Pirat muhem mondo, kyndaha ngi. Ame'ë ke poir.

*Myra ngã mupia ame'ë ke rehe Jesu ke jukwa
(Matéu 27.32-44; Mak 15.21-32; Juã 19.17-27)*

²⁶ Pe, Jesu ke sonda ta pyhyk raho. Oho ixo rahã, amõ awa ke rehe a'eta usak. Her Simã. Syre ok ta pe har ke a'e. Kupixa ngi a'e jywyr uwyr ixo. Ame'ë rehe sonda ta pyhyk. Pe, jixi'y 'ar pe myra ngã mupia ame'ë ke a'eta moĩ. Pandu ipe:

—Jesu raikwer rupi ehupir eraho. Ima'e ke — aja Simã pe.

²⁷ Heta haikwer rupi ngã oho tí. Ame'ë ta namõ küjã ta oho ixo tí. Jixi'u oho ixo tí. Ahem oho ixo tí. (Jesu manõ ta, aja ukwa, a'erehe jixi'u oho ixo.)

²⁸ Ixoty Jesu uwak. Pandu:

—Éi, küjã ta! Jerusarë ok ta pe har ta ke pehë. Ihë rehe pejixi'u ym. Pehë atu pejixi'u pehë juehe. Pyraraha uhyk ta pehë rehe a'erehe pejixi'u pehë juehe. Pehë membyr ta rehe pejixi'u tí. Pyrara ta ame'ë ta, a'erehe pejixi'u tí.

²⁹ Ma'e 'ar ke uhyk ta. Arahã kuja upa ngã pandu ta: “Imembyr ym te ame'ë ta hury ixo. Pyraraha rehe imembyr usak ym ta. A'erehe hury ixo. Ipusu ngi imembyr muhem ym ame'ë ta aja tí. Hury ixo tí. Imembyr rehe usak katu, aja ym ame'ë ta aja tí. Hury ixo tí. Pyraraha rehe imembyr usak ym ta, a'erehe hury katu ixo.”

³⁰ Arahã ywy'ã keruhũ pe amõ ta pandu ta: “Jande ke ejupyk. Pahar ejukwa. Aja rahã, pyraraha rehe jasad ym ta” aja. Amõ ta ywy'ã pe: “Jande ke emukanim. Aja rahã, pyraraha rehe jasad ym ta” aja ngã.

³¹ Ma'e aka'u te'eha ke ihë ama'e ym te. Anĩ. Ihë ke amõ ta mupyrara ixo apo. Aja rahã, ihë 'ar koty te we pehë ke amõ ta mupyrara hũ ta. Ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e, a'erehe ihë 'ar koty te we pehë ke mupyrara hũ ta — aja Jesu pandu.

³² Amõ mokõi sawa'e ta ke sonda ta raho tí. Ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ta ke a'eta. Ame'ë mokõi Jesu namõ jukwa ta.

³³ Pe, amõ renda pe uhyk oho. Henda rer: “Awa ãkã kangwer.” A'ep myra ngã mupia ame'ë ke rehe Jesu ke mujar mu'am. Mokõi ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ta ke mujar mu'am tí. Jesu jywa katu koty peteĩ mujar mu'am. Amõ ke ijywa'i koty aja tí. Mujar mu'am tí.

³⁴ [Pe, sonda ta rehe har Tupã pe Jesu pandu:

—Papa! Peme'ë ta rehe nde py'a ke emujywyr. Ima'e ma'eha ke ukwa ym ha rupi ma'ema'e. A'erehe nde py'a emujywyr a'eta rehe — aja sonda ta rehe har a'e pandu.]

Pe, Jesuma'e mundeha ke sonda ta pyhyk pyhyk raho. Ita pinim ra'yr ke omombor. Amõ ombor, pe, pinĩha í'ar koty te we u'ar rahã, ame'ë riki mundeha ke pyhyk. Aja ima'e mundeha ke pyhyk pyhyk raho.

³⁵ A'ep amõ ta usak usak u'am. Aja ixo rahã, jundéu awa tamüi ta puka puka hũ ehe.

—Amõ ta ke a'e mukatu hũ! A'e riki Kirisutu rahã, mã peja pengi a'e wyjy uwyr. Kapitã keruhũ aja Tupã mu'am ame'ë ke a'e rahã, mã peja pengi a'e wyjy uwyr — aja puka puka hũ ngã.

³⁶ Sonda ta puka puka hũ ehe tí. Ixoty a'eta oho. Pe, kawĩ iro ym te ame'ë ke me'ë tipe. Aja puka puka hũ ehe. Anĩ. U'u ym Jesu.

³⁷ Pandu ipe:

—Nde riki jundéu awa tama'e kapitā keruhū rahā, pengi ewyjy ejur. Pep nde erepyta rahā, nde eremanō ta — aja puka puka hū ehe.

³⁸ T'ar pe kuja amō mupinim:

“Ko jundéu awa tama'e kapitā keruhū” aja pinīha moī.

³⁹ A'ep ma'e ka'u te'eha ma'eha ke jixiko u'am tī. Peteī je'ē je'ē hū ipe, Jesu pe. Kuja:

—Nde riki Kirisutu. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke nde. Pengi ewyjy eho. Aja rahā, nde eremanō ym ta. Jande ke emujy eraho tī. Aja rahā, jamanō ym ta tī — aja Jesu pe.

⁴⁰ Amō ma'e ka'u te'eha ma'eha anī. Kuja pandu:

—Mā! Peja ym epandu. Tupā ngi nde erekyje ym my? Ixoty nde py'a nde eremuruwak ta me'ē te'e. Jesu aja jande ke amō ta jukwa u'am tī.

⁴¹ Jandema'e riki katu tiki. Ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e, a'erehe jande ke amō ta jukwa ta tī. Jesu anī. Nixōi te ma'e ka'u te'eha ma'eha ipe — aja amō jixiko u'am ame'ē pe pandu. Wajar pe pandu.

⁴² Pe, Jesu pe a'e pandu tī:

—Jesu! Kapitā keruhū aja nde erejywyw rahā, ihē rehe har ekwa ekwa katu exo — aja ipe.

⁴³ Jesu pandu ipe:

—Ko apandu nde pe. Apo ywa pe ihē namō katuha renda pe nde erexo ta tī — aja ipe.

Jesu manō

(*Matéu 27.45-56; Mak 15.33-41; Juā 19.28-30*)

⁴⁴ Warahy jandar Tate rahā, ame'ē ywy rupi pytun oho. Warahy uwe riki. Aja te'e warahy ywa ku'ap ihon.

⁴⁵ Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe kyndaha u'am. Pan janam hū ke te'e mujā ame'ē ke ame'ē. Hukwen ke kynda u'am. Ame'ē riki ywate ngi owok riki. Pyter rupi owok oho. Iwyr rehe owokiha upa uhyk oho. (Aja rahā, Tupā koty ohoha apo katu, aja mujekwa katu.)

⁴⁶ Pe, hātā Jesu pandu:

—Papa! Ihē'ā ke eraho! — aja ipái pe.

Upa pandu rahā, manō.

⁴⁷ Sonda tama'e kapitā upa ma'e ke rehe usak. Pe, Tupā rehe har katu pandu. Kuja:

—Jete har te ke! Katu ame'ē ke peme'ē sawa'e — aja Jesu rehe har pandu.

⁴⁸ Upa ma'e ke rehe amō ta usak. A'ep jy'ar ame'ē ta usak. Upa usak rahā, hok pe jywyw oho. Pyaiha namō ipixi'a ke mokōi ipo pe nupā nupā. (Aja pyaiha mujekwa.) Aja hok pe jywyw oho.

⁴⁹ Jesu rehe katu ame'ē ta upa ma'e ke rehe usak usak tī. Paite we ame'ē ta usak usak u'am. Kūjā ta usak usak u'am tī. Ame'ē ta Ngariréi ywy ngi inamō uhyk uwyw ame'ē ta ke a'eta.

Jesu ke mou raho

(*Matéu 27.57-61; Mak 15.42-47; Juā 19.38-42*)

⁵⁰⁻⁵¹ Pe, amō sawa'e ixo. Her Jose. Arimatéi ok ta pe har ke a'e. Ame'ē ok ta Jundéi ywy rehe ihī. Sawa'e katu ame'ē ke a'e. Katu ame'ē ke jō a'e ma'ema'e. Jesu ke kapitā keruhū aja Tupā mu'am, ame'ē rehe Jose jurujar katu. Ame'ē rehe a'e hārō ixo tī. A'erehe Tupā koty ipy'a ke a'e muruwak. Jesu jukwaha rehe har tamūi ta pandu pandu rahā, a'ep tamūi ta namō Jose ixo tī. Anī. Jesu jukwaha ke a'e jō putar ym.

⁵² Apo Pirat pe pandu oho.

—Kapitam! Jesu rete ke ihē aputar. (Amou ta araho) — aja Jose.

⁵³—Ere. Eraho — aja Pirat pandu.

A'erehe hete ke Jose oho piam. Amō ta pe a'e pandu:

—Pemujy perur — aja Jose.

Pe, mujy rahā, pan katu te ame'ē pe pukek. Pe, itakwar keruhū rupi mou raho. Ame'ē ke amō pykūi ame'ē ke. A'eramō mou raho.

⁵⁴Arahā séi ta séi ra. Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar uhyk tate. (Putu'uha 'ar rahā, paraky ym te ta jundéu awa ta.)

⁵⁵Ngariréi ywy ngi Jesu namō kūjā ta uhyk uwyr. Ame'ē ta Jose namō usak oho tī. Itakwar keruhū rehe a'eta usak tī. Jesu rete mouha rehe usak tī. Ma'e pihe katu ame'ē namō hete ke kytyk ym, aja kūjā ta ukwa.

⁵⁶Pe, hok pe a'eta jywyr oho. Puhā pihe ame'ē ke a'eta matyr. Ma'e piheha ke matyr tī. Ame'ē ke Jesu rete rupi upa kytyk ta. (Aja manō ame'ē rete rehe jundéu awa ta ma'eha ke.)

Pe, jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā, a'eta putu'u. Moise je'ēha mujekwa aja a'eta ma'e.

24

Jesu kwera katu uhem ame'ē rehe har
(Matéu 28.1-10; Mak 16.1-8; Juā 20.1-10)

¹Nomin pytuniwe te rahā, itakwar keruhū pe kūjā ta oho. Puhā pihe ame'ē ke matyr. Ame'ē ke a'eta raho.

²Hukwen ngi ita kyndaha ke amō mujere mu'am. Ame'ē ke rehe a'eta usak.

³A'erehe ixé oho. Anī. Jesu rete ke rehe usak ym. Jesu riki jandema'e sawa'e te. Hete ke rehe kūjā ta usak ym.

⁴A'ep a'eta pu'am u'am. Myja ym ukwa. Pe, pahar mokōi sawa'e ta uhem. Hake pu'am u'am. Ima'e mundeha hendy hendy hū.

⁵Kūjā ta jumukahem hū a'eta ngi. Ywy koty te'e ma'ā. Sawa'e ta pandu:

—Ixuwe katu ame'ē ke pekekar pexo tipe. Ame'ē ke kangwerupa rupi pekekar rahā, katu ym tiki.

⁶Ko Jesu nixói te. Kwera katu uhem oho. Amukwehe Ngariréi ywy pe ixo rahā, pandu katu pehē pe. Ame'ē panduha rehe pekwa pekwa pe'am apo.

⁷Kuja: “Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Pesarahā! Sawa'e katu ym ame'ē ta pe ihē ke amō raho ta kŷ. Pe, myra ngā mupia ame'ē ke rehe ihē ke amō ta jukwa ta. Mokōi aker rahā, ihē akwera katu ta ahem tī” aja Jesu pandu — aja sawa'e ta pandu.

⁸Pe, Jesu panduha ke kūjā ta ukwa ukwa u'am tī.

⁹Pe, itakwar keruhū ngi a'eta jywyr oho. Upa usak ame'ē ke jumu'eha ta pe a'eta pandu tipe, awa py petei jumu'eha ta pe. Amō ta namō ixo, ame'ē ta pe pandu tipe tī. (Anī. Kūjā ta panduha rehe jurujar ym.)

¹⁰Kuja kūjā ta rer. Ko Mari Mandare. Amō Joa. Amō Mari. Tian māi a'e. Ame'ē ta namō amō kūjā ta ixo. Upa ame'ē ta riki Jesu mondo ame'ē ta pe pandu tipe. Upa usak ame'ē ke pandu tipe.

¹¹Anī. Kūjā ta riki ka'u te'e, aja Jesu mondo ame'ē ta ukwaha naī. A'erehe kūjā panduha rehe jurujar ym.

¹²Pe, Petu pu'am rahā, itakwar keruhū pe usak ujan oho. Uhyk rahā, jumumbe ma'ā rahā, hete pukeka ke te'e usak. Ame'ē jō usak. Hete nixói te. Pe, hok pe jywyr oho. Jupandu jupe:

—Mā! My ihon my? — aja jupe.

Emau ok ta pe oho ame'ē ta rehe har
(Mak 16.12-13)

13 Ame'ë 'ar rahã, mokõi sawa'e ta wata oho ixo. Jesu kotyhar ta ke ame'ë ta. Emau ok ta pe oho ixo. Jerusarë ok ta ngi ame'ë pepaite we. Awa py petei kiro met tate pepaiteha.

14-15 Ame'ë mokõihar ta pandu pandu a'eta jupe. Jesu manõ, ame'ë rehe har pandu pandu a'eta jupe. Aja rahã, Jesu te'e hake uhem u'am. A'eta namõ a'e wata oho ixo tĩ.

16 A'eta usak ehe. Anĩ. Ehe har ukwa ym we rĩ.

17 Pe, Jesu pandu:

—Pehë pewata pexo rahã, ma'e pepandu pandu pehë jupe my? — aja sawa'e ta pe.

A'eta pyta. Pyai u'am.

18 Pe, mokõihar ngi petei pandu. Her Kereo. Kuja:

—Mãi Nde erekwa ym my? Jerusarë ok ta pe har ta ngi har ne jõ riki ma'e ke nde erekwa ym my? A'ep amõ amõ wera rahã, ma'e ixo ame'ë ke nde erekwa ym my? — aja Jesu pe.

19 A'e pandu:

—Myja ame'ë my? — aja Jesu.

A'eta pandu:

—Jesu rehe har. Nasare ok ta pe har a'e. A'e pe ma'e uhyk ame'ë ke. A'e riki Tupã je'ëha pandu ame'ë ke a'e. Pyrãtãha namõ ma'e katu ame'ë ke a'e ma'emã'e, aja upa ngã ukwa. Tupã aja tĩ. Ukwa katu tĩ. Jesu je'ëha te reko, aja upa ngã ukwa katu tĩ. Ma'e ke pandu katu tĩ, aja upa ngã ukwa tĩ. Tupã aja tĩ. Ukwa katu tĩ.

20 —Pirat pe a'e ke jandema'e pa'ihu ta raho. Tamõi ta aja tĩ. Raho tĩ. Jukwaha ke Pirat jõ pandu katu, a'erehe pa'ihu ta raho. Pe, myra ngã mupia ame'ë ke rehe a'e ke amõ ta jukwa.

21 A'e ke kapitã keruhũ aja Tupã mu'am ta, aja jakwaha naĩ. Pe, jundéu awa ta ke poir ta, aja jakwaha naĩ. Jande ruwajan ta ngi poir ta tipe. Anĩ riki. A'e manõ. (A'erehe jande ruwajan ta ngi poir ym.) Mokõi jaker apo.

22 —Jande ngi har kũjã ta muka'u te'e hũ jande ke ixo. Pytuniwe te rahã, itakwar keruhũ pe a'eta oho.

23 Jesu rete rehe usak oho tipe. Mahem ym. Jywyr oho rahã, a'eta pandu: "Tupã je'ëha rahoha ta rehe jasad. 'Jesu ixuwe katu' aja jande pe a'eta pandu" aja kũjã ta pandu.

24 A'erehe itakwar keruhũ rehe amõ ta usak tipe oho tĩ. Kũjã ta pandu, aja a'eta usak tĩ. Usak ym ehe, Jesu rehe — aja mokõi sawa'e ta pandu.

25 Pe, mokõi sawa'e ta pe Jesu pandu:

—Mãi Pehë ãkã tiha we. Upa amõ ta pandu ame'ë ke rehe pejurujar ym. Tupã je'ëha pandu ame'ë ke rehe pejurujar ym tĩ.

26 Tupã muwyr ame'ë ke amõ ta mupyrara ta me'ë te'e. Pe, ma'e katu te ha ke Tupã me'ë ta tipe tĩ — aja Jesu pandu.

27 Tupã je'ëha rehe panduha ihĩ. Upa juehe har pandu ame'ë ke Jesu mujekwa. Mokõi sawa'e ta pe mujekwa. Yman Moise mupinim. Ame'ë rehe Jesu rehe har panduha ihĩ. Ame'ë ke upa mujekwa py. Yman Tupã je'ëha ke pandu ame'ë ta mupinim tĩ. Ame'ë rehe Jesu rehe har panduha ihĩ tĩ. Ame'ë ke upa mujekwa tĩ. Juehe har mujekwa.

28 Ok ta pe a'eta oho ixo. Ame'ë pe uhyk tate rahã, Jesu pandu: "Asa we ta aho" aja.

29 —Anĩ. Se eker rĩ. Warahy ka'aruk te oho. Pytun tate — aja Jesu pe pandu hũ.

A'erehe a'eta namõ pyta oho.

³⁰ A'eta namō wapyk. Ma'e u'uha renda pe wapyk. Mbeju ke pyhyk. Pe, Tupā pe pandu: “Nē jō riki katu te me'ē ke. Jande mi'u ke jande pe nde eremuwyr katu” aja. Pe, mopok mopok. Ame'ē ke a'e me'ē mokōi sawa'e ta pe.

³¹ Arahā ehe har Tupā mujekwa. Mokōi sawa'e ta pe mujekwa. Pe, mokōihar ukwa katu. “Ko Jesu” aja ukwa katu. Arahā pahar Jesu kanim oho.

³² Pe, pandu a'eta jupe:

—Pe rupi jande jajur rahā, Tupā je'ēha ke mujekwa katu jande pe. Arahā jande rury katu te jande jaxo — aja a'eta jupe.

³³ Pahar a'eta pu'am. Pe, Jesarē ok ta pe jywyr oho. A'ep jumu'eha ta rehe uhyk oho. Awa py peteī hetaha ta rehe uhyk oho. A'eta jy'ar uī. Heta amō ta jy'ar uī tī.

³⁴ Ame'ē ta pe mokōi sawa'e ta pandu:

—A'e ty. Jandema'e sawa'e te kwera katu uhem riki. Simā usak ehe — aja uhyk ramō ame'ē ta pandu.

³⁵ Ame'ē ta pe mokōi sawa'e ta pandu pandu. Pe rupi oho ixo rahā, Jesu uhyk uwyr a'eta rehe. Ame'ē rehe har upa pandu pandu. Pe, mbeju ke mopok rahā, ehe har a'eta ukwa. Ame'ē rehe har upa pandu pandu tī.

Jesu rehe jumu'eha ta usak tī

(Matéu 28.16-20; Mak 16.14-18; Juā 20.19-23; At 1.6-8)

³⁶ Upa ma'e ke mokōi sawa'e ta pandu pandu u'am rahā, pahar Jesu uhem u'am. Ame'ē ta pyter pe uhem u'am. Pe, a'eta pe pandu:

—Mā peja pehē py'a ke Tupā muhury katu — aja Jesu.

³⁷ A'eta mukahem te hū ingi. Awa'ā rehe a'eta usak, aja ukwaha naī.

³⁸ Pe, a'e pandu:

—Pemukahem ym ihē ngi. “Awa ko my?” aja ym pepandu tī.

³⁹ Ihē po rehe pesak katu. Ihē py rehe pesak katu tī. Itapywa rape rehe pesak. Ihē atu ko. Ihē rehe pehē po pemujar. Ihē pিরer kohī. Ihē te ko. Pepyhyk katu ihē ke. Awa'ā aja ym ihē. Pesak katu — aja Jesu.

⁴⁰ Upa pandu rahā, a'eta pe ipo ke mujesak. Ipy ke mujesak tī. Itapywa rape ke mujesak tī.

⁴¹ A'eta jurujar ym we rī. “Mā!” aja a'eta. Hury katu te tī. Pe, a'eta pe Jesu pandu:

—Pehē mi'u pehī my? — aja.

⁴² Pira ka'ē ra'yr ke a'eta me'ē ipe.

⁴³ Ame'ē ke pyhyk rahā, a'eta ruwa koty u'u. (Aja rahā, Jesu te aja a'eta ukwa katu.)

⁴⁴ Pe, a'eta pe Jesu pandu:

—Pehē namō ihē axo rahā, ma'e ke ihē apandu pehē pe. Kuja. Ihē rehe har Moise mupinim. Aja upa ihē rehe uhyk ta me'ē te'e. Tupā je'ēha pandu ame'ē ta mupinim tī. Upa ihē rehe har mupinim tī. Aja upa ihē rehe uhyk ta me'ē te'e tī. Saumo rehe amō panduha ihī. Aja upa ihē rehe uhyk ta me'ē te'e tī — aja a'eta pe pandu.

⁴⁵ Pe, Tupā je'ēha rehe panduha ihī. Ame'ē ke upa katu te Jesu mujekwa katu.

⁴⁶ A'e pandu:

—Kuja amō ta mupinim. Kirisutu ke amō ta mupyrara hū ta me'ē te'e. Pe, jukwa. Mokōi ukwer rahā, a'e ke Tupā mukwera katu ta muhem.

⁴⁷ Pe, upa awa ta pe myrandu ke pepandu pandu ta me'ē te'e. Kuja amō ta pe pepandu: “Ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pehijar. Pe, pehē py'a ke Tupā koty pemuruwak pemondo. Aja rahā, pehē rehe Tupā ipy'a jywyr

ta” aja amō ta pe pepandu. Ihē je'ēha rupi pepandu peho. Jerusarē ok ta pe pepandu py. Pe, amō amō ok ta pe pepandu peho.

⁴⁸Upa pesak, ame'ē rehe har pepandu pandu katu.

⁴⁹“Tupā'ā ke pehē pe ihē amondo ta” aja ihē pái pandu katu pehē pe. Ame'ē ke ihē riki pehē pe amuwyr ta. Pesarahā! Pehē pe pyrātāha ke Tupā muwyr ta. Ame'ē rehe peharō pexo rahā, se pepyta we rī. Jerusarē ok ta pe pepyta we rī — aja Jesu pandu jumu'eha ta pe.

*Ywa pe Jesu ke Tupā mujywyr raho ame'ē rehe har
(Mak 16.19-20; At 1.9-11)*

⁵⁰Pe, Jerusarē ok ta ngi uhem oho. Inamō ixo ame'ē ta ke a'e raho. Mbeta ok ta pe uhyk tate. A'ep pyta u'am. A'eta 'ar pe mokōi iyywa ke mupuku. Pe, a'e pandu:

—Mā peja pehē rehe Tupā usak katu — aja Jesu.

⁵¹A'e pandu u'am rahā, a'eta ngi oho. Ywa pe a'e ke Tupā mujywyr raho.

⁵²Pe, ipy'a ke a'eta moī moī ehe, Jesu rehe. Pe, Jerusarē ok ta pe jywyr oho. A'eta hury katu ixo.

⁵³Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe a'eta ohoho. Tupā rehe har katu a'eta pandu.

—Ne jō riki katu te me'ē ke — aja ngā pandu.

Upa.

Jesu rehe har Juā mupinim

Juā kome'ē paper ke mupinim. Jesu rehe har a'e mupinim. Kome'ē ywy keruhū pe Jesu ixo rahā, ma'e a'e ma'ema'e ixo, ame'ē rehe har Juā mupinim.

Je'ēha ke

(Koro 2.9-10; Emberéu 1.2; 1 Juā 5.20)

¹ Kome'ē ywy keruhū nixói te rahā: “Je'ēha” pete'e ixo. (Jesu Kirisutu a'e.) Tupā namō a'e ixo. Tupā riki a'e tī.

² Ma'e ke nixói te rahā, Je'ēha Tupā namō ixo.

³ Upa katu te ma'e ke a'e mujā. A'e mujā ym rahā, nixói te ta ma'e ke apo.

⁴ Uhā te hū ame'ē ke a'e. Ngā pe uhāha ke Je'ēha me'ē. Weraha ngā pe a'e werur. (Aja rahā, Tupā rehe har ngā pe mujekwa.)

⁵ Pytuniha ke muweraha muwera katu. Ame'ē ke marā ka ym pytuniha muweha. (Aja rahā, Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta pe ma'e ke mujekwa. Tupā rehe har mujekwa. Pe, ame'ē ukwa katuha ke Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta marā ka ym mukaniha.)

⁶ Ko amō sawa'e ke Tupā muwyr. Myrandu panduha ke a'e. Her Juā.

⁷ Ngā pe ma'e ke a'e pandu uwyr. Weraha rehe har a'e pandu uwyr. Weraha aja Jesu Kirisutu a'e. Pe, ame'ē myrandu rehe heta ngā hendu. Aja rahā ame'ē rehe a'eta jurujar katu my.

⁸ Weraha rehe har Juā pandu uwyr. A'e atu weraha aja ym.

⁹ Ko riki weraha te. Jesu Kirisutu a'e. Kome'ē ywy keruhū pe a'e uwyr. Upa awa ta pe Tupā rehe har a'e mujekwa. (A'erehe weraha aja a'e.)

¹⁰ Je'ēha kome'ē ywy keruhū pe ixo. Ehe har kome'ē ywy keruhū pe har ta ukwa ym. A'e je'ēha rupi kome'ē ywy keruhū Tupā mujā.

¹¹ Ima'e ywy pe a'e uwyr. Anī. A'e ke a'ep pe har ta putar ym. (Jundéu awa ta putar ym.)

¹² Ame'ē ta ngi har amō amō ta putar katu. A'erehe jurujar katu ehe tī. A'erehe Tupā ra'yr ta aja ame'ē ta ke Tupā muruwak.

¹³ Tupā ra'yr ta ke a'eta apo 'y. Imāi pusu ngi u'ar, a'erehe Tupā ra'yr ta a'eta my? Anī, aja ym. Sawa'e ta putar, a'erehe Tupā ra'yr ta ke a'eta my? Anī, aja ym tī. Tupā jō putar, a'erehe Tupā ra'yr ta ke a'eta. “Ihē ra'yr ta pehē” aja a'e mu'am.

¹⁴ Her Je'ēha. A'e uwyr. Awa aja uwyr. Jande namō a'e ixo. Ngā rehe a'e atu ipy'a katu te. Jetehar Tupā rehe har a'e pandu. Marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke a'e ma'ema'e katu. Aja ima'e pyrātāha ke jasad. Ame'ē pyrātāha ke ipái muwyr ipe. Ta'yr petēhar ke a'e, a'erehe ipái muwyr ipe.

¹⁵ Ehe har Juā pandu. Kuja:

—Amukwehe we ehe har ihē apandu: “Ihē raikwer rupi a'e uwyr ta. Ihē nixói rahā, pete'e a'e ixo. A'erehe ihē 'ar koty te we a'e katuha” — aja Juā pandu.

¹⁶ Ngā rehe a'e atu ipy'a katu te. A'erehe jande rehe a'e usak katu. Jete. Amō amō we jande rehe a'e usak katu.

¹⁷ Tupā je'ēha ke Moise mujekwa. (Ame'ē ke Moise je'ēha aja jakwa.) Myja katu ame'ē ke amō ma'ema'e my? Ma'e riki katu ym. Ame'ē jō Moise je'ēha mujekwa. Jesu anī. Ngā rehe Tupā atu ipy'a katu, ame'ē ke Jesu Kirisutu mujekwa. Jetehar Tupā rehe har a'e mujekwa tī.

¹⁸ Tupā rehe usak ym te awa. Ta'yr riki ehe har mujekwa ngā pe. A'erehe amō usak ehe rahā, Tupā rehe usak tī, ame'ēja saka. Ta'yr petēihar ke a'e. Tupā a'e tī. Ipāi ipy'a katu ehe ame'ē ke a'e.

Juā mujahukiha pandu ame'ē rehe har

(*Matéu 3.1-12; Mak 1.1-8; Ruk 3.1-18*)

¹⁹ Jerusarē ok ta pe jundē awa tama'e kapitā ta ixo. Amō ta ke Juā koty a'eta mondo tī. Pa'i ta ke mondo. Rewi rainō ta ke mondo tī. Sonda aja a'eta. Myja me'ē sawa'e a'e my, ame'ē ke a'eta ukwa tar katu te. Kuja ame'ē ta pandu oho ipe:

—Awa nde? Kirisutu nde my? Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke nde — aja Juā mujahukiha pe pandu.

²⁰ Pe, a'e pandu katu te:

—Anī. Kirisutu ym ihē — aja a'eta pe.

²¹ A'eta pandu:

—Aja rahā, awa nde? Eri nde my? Ywa ngi Tupā muwyr ame'ē ke — aja ipe.

—Anī. Ihē Eri ym tī — aja Juā pandu.

A'eta pandu ipe tī:

—Amō Tupā je'ēha pandu ame'ē ke rehe jande jaharō jaxo. Ame'ē ke nde my? — aja ipe.

Juā pandu:

—Anī. Ame'ē ym ihē tī — aja a'eta pe.

²² Pe, a'eta pandu tī:

—Awa nde my? Epandu katu jande pe. Ko nde koty jande ke amō ta muwyr. Ame'ē ta pe nde rehe har japandu ta me'ē te'e. Myja nde juehe har nde erepandu my? — aja Juā pe.

²³ Isai riki yman Tupā je'ēha pandu ame'ē ke. Isaima'e panduha ke Juā pandu. Kuja a'e pandu:

—Kuja ihē.

“Awa nixói te ame'ē pe amō pandu u'am. Ngā pe pandu u'am: 'Jandema'e sawa'e te rape ke emutatambyk 'y. Ame'ē rupi a'e uwyr ta' aja Isai mupinim.”

—Ihē riki ame'ē awa nixói te ame'ē pe apandu a'am — aja Juā pandu. (Hape ke mutambyk rahā, ngā py'a Tupā koty muruwak. Aja rahā, jandema'e sawa'e te uwyr rahā, hendu katu ta ehe, aja mujekwa.)

²⁴ Juā namō pandu ixo ame'ē ta ke amō ta mondo. Parise ta riki mondo.

²⁵ Juā pe ame'ē ta pandu:

—Kirisutu ym nde. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke aja ym nde. Eri ym nde. Amō Tupā je'ēha pandu ame'ē ke rehe jaharō jaxo. Ame'ē ym nde. Aja rahā, ma'erehe ngā ke nde eremujahuk my? — aja ipe.

²⁶ A'e pandu:

—Y pe ngā ke ihē amujahuk. (Aja rahā, Tupā koty ipy'a ke ngā muruwak, aja mujekwa.) Esarahā! A'e riki pehē namō ixo tipe. (Pehendu ym ehe.)

²⁷ Ihē raikwer rupi a'e uwyr ta. Ihē 'ar koty te we a'e katuha. A'erehe ima'e miasu aja ihē axo rahā, ihē katu ym ihē jupe ihē — aja Juā pandu ngā pe.

²⁸ Upa aja me'ē Juā namō amō ta pandu. Mbeta ok ta pe pandu. Ame'ē ok ta y ruwái koty ihī, Jondā ruwái koty. A'ep ngā ke Juā mujahuk u'am. (Mujahuk rahā, Tupā koty ipy'a muruwak, aja ngā mujekwa.)

Jesu rehe har Juā mujekwa ngā pe

(*Matéu 3.11; Mak 1.10; Ruk 3.22*)

²⁹ Ku'ē rahā Juā koty Jesu uwyr ixo. Juā usak ehe rahā, a'e pandu:

—Ko riki Tupāma'e arapuharan ra'yr aja a'e. Ma'e ka'u te'ēha ke kome'ē ywy keruhū pe har ta ma'emā'e. Ame'ē ke rehe a'e muhepy ta. A'erehe Tupāma'e

arapuharan ra'yr aja a'e. Tupā muwyr ame'ē ke a'e. (Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e.)

³⁰ Kwehe ehe har ihē apandu: “Ihē raikwer rupi amō uwyr ta. Ihē nixói rahā, pete'e a'e ixo. A'erehe ihē 'ar koty te we a'e katuha” aja ihē apandu kwehe.

³¹ Ihē aja tī. Ehe har ihē akwa ym we rī. (Ko Kirisutu. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e) aja akwa ym we rī. Pe, jundéu awa ta pe ehe har ihē amujekwa ta. A'erehe y pe ihē amujahuk ngā ke, aja rahā, ngā ipy'a ke Tupā koty muruwak aja mujekwa — aja Juā pandu.

³²⁻³⁴ Amō we Juā mujekwa. Ma'e a'e usak ame'ē ke a'e pandu ngā pe tī. Kuja a'e pandu:

—Ko Kirisutu. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke, aja ihē akwa ym we rī. Pe, Tupā'a rehe ihē asak. Pykahuran aja ihē asak. Ywa ngi wyjy uwyr ehe, Jesu rehe. Pe, Tupā pandu ihē pe: “Y pe ngā ke emujahuk eho” aja. A'e riki ihē pe mujekwa tī: “Sawa'e rehe ihē'a wyjy ta uwyr. Ame'ē ke rehe nde eresak ta. A'e riki ihē'a namō ngā ke mujahuk ta” aja Tupā mujekwa ihē pe. Tupā'a wyjy uwyr ehe tī. Aja ihē asak 'y. A'erehe ihē apandu pehē pe. Jesu riki Tupā ra'yr — aja Juā pandu. (“Tupā'a namō mujahuk” aja pandu rahā: “Ngā py'a rehe Tupā'a ke muwyr ta” aja mujekwa katu.)

Jesu namō ixo ame'ē ta rehe har

³⁵ Ku'ē rahā a'ep Juā ixo tī. Mokōi sawa'e ta namō. Inamō jumu'e ixo ame'ē ta ke a'eta.

³⁶ Pe, Jesu asa oho ixo rahā, Juā usak ehe. Pandu:

—Peme'ē Tupāma'e arapuharan ra'yr aja a'e. (Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e) — aja Juā pandu. (Yman arapuharan ra'yr ke jundéu awa ta jukwa rahā, ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe muhepy aja jundéu awa ta ukwa. Aja Jesu a'e tī.)

³⁷ Ame'ē ke rehe mokōi jumu'eha ta hendu rahā, Jesu raikwer rupi a'eta oho. (Juā ke a'eta hijar.)

³⁸ Pe, ixoty Jesu uwak. Mokōi sawa'e ta haikwer rupi uwyr. Ame'ē ta rehe a'e usak rahā, a'eta pe pandu:

—My pehē peho ta my? — aja Jesu.

—Sawa'e! Ngā mu'eha nde. My nde ereker ta my? — aja sawa'e ta ipe.

³⁹ Jesu pandu:

—Pesak pejur — aja sawa'e ta pe.

A'erehe inamō a'eta oho. Jesu ukweriha renda rehe usak oho. Warahy ywa ku'ap ihon rahā usak oho. Pe, inamō a'eta pyta. Aja te'e pytun oho.

⁴⁰ Kwehe Juā pandu ame'ē ke rehe mokōi sawa'e ta hendu. Pe, Jesu namō oho. Andere riki ame'ē mokōi ngi har pete'i. Simā Petu mu a'e.

⁴¹ Pe, pahar Andere oho. Imu ke mahem oho, Simā ke. Pe, Andere pandu ipe:

—Kirisutu rehe asak — aja Simā pe. (“Kirisutu” aja pandu rahā: “Kapitā keruhū” aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e aja mujekwa.)

⁴² Pe, Simā ke a'e muhyk werur ehe, Jesu rehe. Simā rehe a'e usak rahā, pandu ipe:

—Nde riki Simā. Juā ra'yr nde. Apo nde rer: “Sepa” aja tī — aja Jesu ipe. [“Sepa” aja her rahā: “Petu” aja tī. “Sepa” aja rahā: “Ita ke” aja ngā ukwa.]

Jesu namō Siri oho. Natanae oho tī.

⁴³ Ku'ē rahā Jesu jupandu jupe:

—Ngariréi ywy pe ihē aho ta — aja jupe.

Pe, oho ixo rahā, Siri rehe a'e usak. Pandu ipe:

—Ihē namō ejumu'e eho — aja Jesu.

⁴⁴ Siri riki Mesái ok ta pe har ke a'e. Andere aja tĩ. Petu aja tĩ.

⁴⁵ Pe, Natanae ke Siri mahem oho. Pandu ipe:

—Kirisutu rehe asak. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e. Ehe har paper rehe Moise mupinim. “Moise je'ēha ke” aja jakwa, ame'ē rehe mupinim. Sawa'e rehe har a'e mupinim. Amō ta mupinim tĩ. Sawa'e rehe har Tupā je'ēha pandu ame'ē ta mupinim tĩ. Ame'ē sawa'e rehe ihē asak. A'e riki Jesu. Jose ra'yr a'e. Nasare ok ta pe har a'e — aja pandu.

⁴⁶ —Mā! Ame'ē ok ta ngi katu ame'ē ke uwyr ym — aja Natanae pandu naĩ.

Siri pandu:

—Esak ejurahā! — aja Natanae pe.

Pe, Natanae oho inamō.

⁴⁷ Pe, Jesu rehe Natanae uhyk tate rahā, Jesu usak ehe. Pe, ehe har a'e pandu:

—Peme'ē riki jundéu awa te. Amō ta ke muka'u te'e ym ame'ē ke a'e — aja Jesu pandu.

⁴⁸ Pe, Natanae pandu ipe:

—Ihē rehe nde eresak ramō te. Myja ihē rehe har nde erekwa katu my? — aja Jesu pe.

A'e pandu:

—Siri nde pe pukái ym rahā we, nde rehe har ihē akwa katu. Ma'eywaya wyr pe nde ereĩ rahā, ihē akwa katu, sik'y wyr pe — aja Natanae pe Jesu pandu.

⁴⁹ Ame'ē ke rehe hendu rahā, Natanae pandu:

—Sawa'e! Ngā mu'eha nde. Mā! Upa nde erekwa. Tupā ra'yr nde. Jundéu awa tama'e kapitā keruhū nde. Jandē jaharō jaxo ame'ē ke nde — aja Jesu pe.

⁵⁰ Pe, a'e pandu:

—Sik'y wyr pe nde ereĩ rahā, nde rehe har ihē akwa katu. Aja nde pe ihē apandu. A'erehe ihē rehe nde erejurujar katu. Amō we ma'e ke rehe nde eresak ta. Marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke ihē ama'ema'e ta. Ame'ē ke rehe nde eresak ta tĩ.

⁵¹ Pesarahā! Ywa pirar, aja nde eresak ta tĩ. Pe, Tupā je'ēha rahoha ta rehe pesak ta tĩ. Awa ihē tĩ. Tupā je'ēha rupi ihē ajur. Ihē rehe a'eta wyjy ta uwyr. Jupir jupir oho tĩ. Ame'ē ke rehe pesak ta kŷ — aja Jesu pandu ipe.

2

Jumendaraha rehe Jesu usak oho

¹ Mokōi ukwer rahā, amō ok ta pe amō sawa'e jumendar. Ok ta rer Kana. Ame'ē ok ta Ngariréi ywy rehe ihē. A'ep Jesu māi ixo.

² Jesu pe amō pandu. Jumu'eha ta pe tĩ:

—Jumendaraha rehe pesak pejur tĩ — aja.

A'erehe a'ep a'eta ixo tĩ.

³ Pe, kawī ke ngā upa u'u rahā, Jesu pe imāi pandu:

—Kawī upa riki — aja ipe.

⁴ Jesu pandu:

—Mā! Anī we rī. Ihē akwa ta kŷ. Ihē ama'eha angaha ke rehe uhyk ym we rī — aja Jesu ipe.

⁵ Pe, parakyha ta pe imāi pandu:

—A'e pandu ame'ē ke pema'e katu — aja.

⁶ A'ep kamuxīhu i'āi. Tiha ame'ē ke. Kuja, 100 rit tihaha. Awa po wajar peteĩ hetaha kamuxī i'āi. Ita ke te'e ngā mujā ame'ē ke. Y ke amō purakar ipe. Ame'ē pe jundéu awa ta jukutuk kutuk. Aja te'eha. (Aja rahā, ipy'a juhyk aja ixo aja jundéu awa ta ukwaha jupe.)

7 Pe, parakyha ta pe Jesu pandu:

—Peme'ē kamuxīhu ke pemutyryhem. Y ke te'e pemutyryhem — aja.

Pe, a'eta mutyryhem te. Hukwen rake rupi ihon u'am.

8 A'e pandu tī:

—Apō y ke pejo'ok 'y. Ame'ē ke ngā mi'u matyrihama'e kapitā pe peraho — aja parakyha ta pe Jesu pandu.

A'eta raho ipe.

9 Pe, me'ē ipe. Pe, a'e u'u. Kawī riki. Y ke te'e kawī wan uwak oho. (Pyrātāha namō Jesu muruwak.) My ngi kawī werur my? Ame'ē ke kapitā ukwa ym. Parakyha ta jō ukwa katu. A'eta riki y ke jo'ok. Pe, amō pe kapitā pandu:

—Se sawa'e jumendar ame'ē ke emuhyk — aja amō pe.

Pe, sawa'e uhyk.

10 Kapitā pandu ipe:

—Amō ta kawī iro ame'ē ke me'ē me'ē py. Pe, ngā mi'u matyriha rehe uhyk uwyr ame'ē ta u'u hū rahā, pe, iro ym ame'ē ke me'ē me'ē. Nde anī. Jande ja'u we hū, iro ym ame'ē ke. A'eramō kawī iro te ame'ē ke jande pe amō me'ē me'ē — aja kapitā pandu.

11 Ame'ē ok ta pe ma'e katu ame'ē ke Jesu ma'e py. Kana ok ta pe. A'ep ima'e pyrātāha ke a'e mujesak py amō ta pe. A'erehe inamō jumu'e ixo ame'ē ta jurujar katu ehe. (Kirisutu a'e. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e, aja a'eta ukwa katu.) Kana ok ta riki Ngarirēi ywv rehe ihī.

12 Ame'ē upa rahā, amō ok ta pe Jesu oho. Kapana'ū ok ta pe oho. Imāi oho tī. Imu ta ohō tī. Jumu'eha ta ohō tī. A'ep heta ym ukwer.

Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe Jesu oho

(Matéu 21.12-13; Mak 11.15-17; Ruk 19.45-46)

13 Ma'e huryyha ke rehe uhyk tate. Her Pasuko. Arahā jundéu awa ta imi'u matyr. (Aja yman te Eji ywy ngi jundéu awa ta ke Tupā muhem muwyr. Ame'ē ke ukwa ukwa u'am.) Ame'ē Pasuko weraha rehe uhyk tate, a'erehe Jerusarē ok ta pe Jesu oho.

14 Pe, Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe a'e oho. A'ep amō sawa'e ta rehe a'e usak. Amō ta tapi'iruhu ta ke muhepy hepy u'am tī. Tupā rehe ipy'a ngā moī rahā, ame'ē ke ngā jukwa. Amō ta arapuharan ta ke muhepy hepy u'am tī. Tupā rehe ipy'a ke ngā moī rahā, ame'ē ke jukwa tī. Pykahuran ta aja tī. Muhepy tī. Amō ywy ngi amō ta uwyr. Amō koty tamatarer ke ame'ē ta werur. Ame'ē ke Jerusarē ok ta pe har tama'e tamatarer ke muruwak ame'ē ta pehī tī. Tamatarer muruwak ame'ē ta ke a'eta. Myrape rake wapyk uī. Upa ame'ē ta rehe Jesu usak.

15 Pe, tupaham pe nupāha ke a'e puwan. Ame'ē pe upa ngā rymba ke a'e muhem mondo. Jumu'eha renda keruhū ngi muhem mondo. Tapi'iruhu ta ke aja tī. Arapuharan ta aja tī. Muhem mondo tī. Myrape a'e mujere tī. Tamatarer muruwakiha tama'e ke. Tamatarer ke upa a'e ombor muhāi.

16 Pykahuran ta ke muhepy ame'ē ta pe a'e pandu:

—Sengi upa pemuhem peraho! Ko riki ihē pāi rok. Ame'ē ke muhepyha renda wan pemuruwak. Katu ym. Peho! — aja Jesu pandu.

17 Ame'ē ke rehe jumu'eha ta hendu rahā, kuja ukwa ukwa u'am. Tupā je'ēha rehe panduha amō mupinim. Ame'ē ke ukwa ukwa u'am. Kuja:

“Tupā! Ko riki nde rok. A'ep nde rehe ngā py'a ke ngā moī moī katu. Ame'ē ke jō ihē aputar katu te.”

Ame'ē panduha ke jumu'eha ta ukwa ukwa u'am.

18 Pe, Jesu pe amō ta pandu uwyr. Jundéu awa tama'e kapitā ta pandu uwyr:

—Awa je'ēha rupi ngā ke nde eremuhem eremondo my? Marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke ema'ema'e katu apo. Jasak ta. Aja rahā, nde je'ēha rupi ngā ke nde eremuhem eremondo katu, aja jakwa katu ta tī — aja Jesu pe.

¹⁹ A'e pandu:

—Kome'ē Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū ke upa pema. Pe, mokōi aker rahā, amō pyahu ame'ē ke ihē amujā ta tī — aja Jesu pandu.

²⁰ A'eta pandu:

—Mā! Mokōi nde ereker rahā, amō nde eremujā ta my? Marā ka ym nde eremujāha. Yman te kome'ē jumu'eha renda keruhū ngā mujā mujā ixo. Heta te hū warahy 'ar rahā, mujā mujā ixo. Kuja, 46 warahy 'ar rahā, mujā mujā ixo — aja ngā pandu.

²¹ Anī. Ame'ē jumu'eha renda keruhū rehe har Jesu pandu ym. Juehe har a'e pandu. (“Mai” aja rahā: “Jukwa” aja riki. Mokōi ukwer rahā, amō jumu'eha renda keruhū mujā ta, aja pandu rahā, mokōi ukwer rahā, manōha ngi a'e ke Tupā mukwera katu ta muhem, aja mujekwa katu.)

²² A'erehe manōha ngi a'e kwera katu uhem rahā, pe, ame'ē panduha rehe jumu'eha ta ukwa ukwa ixo. Pe, Tupā je'ēha rehe panduha ihī, ame'ē riki jetehar te ke, aja a'eta ukwa katu. Jesu pandu ame'ē ke rehe a'eta jurujar katu tī.

Ngā rehe har Jesu ukwa katu

²³ Pasuko 'ar rahā, Jerusarē ok ta pe Jesu ixo. Marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke Jesu ma'ema'e. Ame'ē ke mujesak jesak hū ngā pe u'am. Ame'ē ke rehe heta ngā usak, a'erehe: “Ko Kirisutu. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e” aja a'eta ukwa katu.

²⁴ Jesu anī. Ngā rehe har a'e ukwa katu. Pahar amō koty ngā ukwa ta, aja Jesu ukwa katu. A'erehe jurujar ym ngā rehe. Ma'e ke rehe usak rahā jō, ngā jurujar katu ehe, aja Jesu ukwa katu. A'erehe jurujar ym ngā rehe a'e.

²⁵ Marā ka ym ngā rehe har amō panduha ipe. Upa a'e ukwa katu. Ipy'a pe ma'e ke amō ukwa ukwa ixo, ame'ē ke a'e atu ukwa katu tī.

3

Jesu namō Nikonde pandu pandu

¹ Ko amō sawa'e ixo. Her Nikonde. Jundéu awa tama'e kapitā a'e. Parise kotyhar ke a'e.

² Amō pytun rahā, Jesu rehe a'e usak uwyr. Pandu ipe:

—Sawa'e! Ngā mu'eha nde. Nde ke Tupā muwyr, a'erehe ehe har jande ke nde eremu'e katu. Aja jakwa katu. Ne namō Tupā ixo, a'erehe marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke nde erema'ema'e katu. Pyrātā te ha namō nde erema'ema'e katu. A'erehe nde ke Tupā muwyr aja ihē akwa katu tī — aja Jesu pe.

³ A'e pandu:

—Esarahā! Mokōihar amō uhem ym rahā, Tupā ixo ame'ē pe marā ka ym ohoha — aja ipe.

⁴ Pe, Nikonde pandu:

—Mā! Marā ka ym. Tamūi rahā, mokōihar uhem ym awa. Marā ka ym mokōihar imāi pusu pe ohoha. Pe, marā ka ym mokōihar uhemihā — aja ipe.

⁵ Jesu pandu:

—Esarahā! Imāi pusu ngi uhem rahā, awa te'e a'e. Amō we tī. Tupā'ā je'ēha rupi uhem rahā, Tupā ra'yr a'e. Aja ym rahā, Tupā ixo ame'ē pe marā ka ym ohoha.

⁶ Imāi pusu ngi uhem rahā, awa te'e a'e. Tupā'ā je'ēha rupi uhem rahā, Tupā ra'yr a'e.

⁷ “Mokōihar pehem ta me'ē te'e” aja ihē apandu nde pe. “Mā! Marā ka ym” aja ym epanđu. (Ame'ē ke nde erekwa ym my? Esarahā! Amō we nde erekwa ym ame'ē ke pehī. Ywytu ke.)

⁸ Amō koty koty ngi ywytu jupeju uwyr. Tyapuha nde erehendu. My ngi tur my? My ihon ta my? Ame'ē ke nde erekwa ym. Pehī. Ame'ē ke jō nde erekwa katu. Tupā ā je'ēha rupi uhem rahā, ame'ēja saka tī. Nde erekwa ym tī. Tupā ra'yr, aja jō nde erekwa — aja ipe.

⁹ —Myja puki? — aja Jesu pe.

¹⁰ A'e pandu:

—Jundéu awa ta ke nde eremu'e tī. Mu'eha katu ame'ē ke nde. Mā! Ihē apandu ame'ē ke nde erekwa ym we rī. Jande jakwa katu, ame'ē rehe har japandu pandu katu.

¹¹ Esarahā! Ma'e jasak ame'ē rehe har japandu katu tī. Pe, jande japandu ame'ē rehe har pekwa ym. Kapitā ta riki pehē. Pekwa ym rī.

¹² Ma'e ke kome'ē ywy keruhū pe ihī. Ame'ē rehe har ihē apandu rahā, pejurujar ym. Pe, ywa pe ma'e ke ihī. Ame'ē rehe har ihē apandu rahā, marā ka ym pejurujariha ehē.

¹³ Ma'e ke ywa pe ihī. Ame'ē rehe har amō ukwa ta oho my? Anī. Aja me'ē ke nixói. Oho ym awa. Ihē jō akwa katu. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ihē ajur. A'erehe akwa katu.

¹⁴⁻¹⁵ —Awa nixói te ame'ē pe Moise ixo rahā, mbóí'ā a'e mujar mu'am. Myra rehe mujar mu'am. Aja ihē ke amō ta mujar ta mu'am tī. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Myra ngā mupia ame'ē ke rehe mujar ta mu'am tī. A'erehe ihē rehe upa ngā jurujar katu rahā, ame'ē ta ke Tupā muhā katu ta — aja Jesu pandu.

¹⁶ Kome'ē ywy keruhū pe har ta rehe Tupā ipy'a katu te hū. A'erehe Ta'yr ke a'e muwyr. Ta'yr petēi har ke muwyr. A'erehe amō jurujar katu ehe rahā, mupyraraha renda pe oho ym te ta. Tupā namō ixo katu ta.

¹⁷ Kome'ē ywy keruhū pe Ta'yr ke Tupā muwyr. Kome'ē ywy keruhū pe har ta ke Ta'yr muhā katu ta uwyr. A'eta ke a'e mupyrara ta uwyr. Anī. Aja ym. Muhā katu ta uwyr.

¹⁸ Ta'yr rehe amō jurujar katu rahā: “Nde katu ym. Nde ke amupyrara ta” aja Tupā pandu ym te ta. Amō jurujar ym ehe rahā: “Nde katu ym. Nde ke amupyrara ta” aja Tupā pandu ta kŷ. Tupā ra'yr rehe a'e jurujar ym. Ta'yr petēi har rehe jurujar ym, a'erehe aja Tupā pandu ta kŷ.

¹⁹ Ma'erehe mupyrara ta my? Kuja riki. Kome'ē ywy keruhū pe har ta pe weraha uwyr tipe. (Aja rahā, Tupā rehe har Ta'yr mujekwa tipe.) Ame'ē ke a'eta putar ym. Anī. Pytuniha ke a'eta putar. (Aja rahā, ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke putar.) Upa ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ixo, a'erehe weraha ke a'eta putar ym.

²⁰ Ma'e ka'u te'eha ke amō ma'e rahā, weraha koty uwyr ym ta. (Tupā rehe har ukwa tar ym. Putar ym.) Weraha koty uwyr rahā, ma'e ka'u te'eha ma'eha ke Tupā mujekwa ta. A'erehe uwyr ym. (Tupā rehe har ukwa tar ym.)

²¹ Pe, ma'e katu ame'ē ke amō ma'e rahā, weraha rehe uhyk. (Aja rahā, Tupā rehe har a'e ukwa tar katu.) Aja rahā, Tupā putar ame'ē ke a'e ma'ema'e. Aja a'e mujekwa. Tupā rehe hendu katu, a'erehe ma'e katu ame'ē ke a'e ma'ema'e katu tī.

Juā mujahukiha rehe har

²² Nikonde namō upa Jesu pandu rahā, amō nyw pe oho. Jundéi ywy pe oho. Jumu'eha ta oho tī. A'ep jumu'eha ta namō a'e pyta we rī. A'ep amō ta ke a'eta mujahuk.

²³ Amō renda pe Juā mujahuk ixo tī. Enō renda pe mujahuk ixo. A'ep y heta. Ame'ē renda Saŕi ok ta rake ihī. Heta ngā uhyk oho ehe. Ame'ē ta ke Juā mujahuk. (Aja rahā, Tupā koty ipy'a muruwak, aja a'eta mujekwa.)

²⁴ [Arahā kyndaha pe Juā ke amō ta kynda ym we rī.]

²⁵ Juā namō jumu'e ixo ame'ē ta ngi har amō ta ixo. Ame'ē ta namō jundéu awa ta je'ē je'ē hū. "Juā mujahuk ame'ē ke riki katu te" aja Juā namō jumu'e ixo ame'ē ta pandu pandu u'am. "Anī. Jesu mujahuk ame'ē ke riki katu te" aja jundéu awa ta je'ē je'ē hū.

²⁶ A'erehe Juā pe a'eta pandu oho:

—Sa'e! Ngā mu'eha nde. Amukwehe y ruwái koty ne namō amō sawa'e ixo, Jondā ruwái koty. Ehe har nde erepandu. "Peme'ē riki Tupā ra'yr" aja nde erepandu. Ame'ē nde erekwa u'am my. Apo heta ngā ohoho ixoty. Ame'ē ta ke mujahuk u'am apo — aja Juā pe.

²⁷ Pe, Juā pandu:

—Ixoty ngā ke Tupā mondo. A'erehe heta ngā ohoho ixoty.

²⁸ Ihē apandu ame'ē ke pehē atu pekwa katu. Kuja ihē apandu: "Anī. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke aja ym ihē. Ihē ke Tupā muwyr py. Tupā muwyr ame'ē ndutar koty ihē ke Tupā mondo" aja ihē apandu.

²⁹ Sawa'e jumendar rahā, kūjā riki sawa'ema'e wan ta. Pe, sawa'e rehe katu ame'ē ta sawa'e rake hendu u'am. Pe, sawa'e rehe kūjā uhyk rahā, ehe katu ame'ē ta hury katu. Aja ihē tī. Jesu rehe heta ngā uhyk oho rahā, ihē rury katu te ihē tī.

³⁰ A'erehe ihē 'ar koty te we ixoty ngā oho rahā, katu tiki. Aja rahā, ihē rury katu te ihē axo rī — aja inamō jumu'e ixo ame'ē ta pe Juā pandu.

Ywa ngi wyjy uwyr; ame'ē rehe har

³¹ Ywa ngi wyjy uwyr. Ame'ē riki i'ar koty te we a'e katuha. Upa awa ta 'ar koty te we a'e katuha. Awa ke anī. Kome'ē ywy keruhū pe ixo ame'ē ke a'e. A'e riki awa te'e tī. Kome'ē ywy keruhū pe ma'e ke ihī. Ame'ē rehe har jō a'e ukwa. Ame'ē ke a'e pandu. Panduha rehe jurujar katu awa tī. Ywa ngi wyjy uwyr ame'ē ke anī. I'ar koty te we jurujar katu ta me'ē te'e ehe.

³² A'ep a'e usak ame'ē rehe har a'e pandu pandu tipe. A'ep a'e hendu ame'ē rehe har a'e pandu pandu tipe tī. Pe, amō jurujar ym ehe.

³³ A'e pandu ame'ē rehe amō jurujar katu rahā, kuja ukwa katu. Tupā pandu ame'ē ke a'e ma'ema'e katu. Aja rahā, Tupā pandu ame'ē ke jete har te ke aja mujekwa ngā pe.

³⁴ Jesu ke Tupā muwyr. Pe, Tupā pandu ame'ē ke a'e pandu pandu. I'āma'e pyrātāha ke Tupā muwyr ipe. Ame'ē riki upa ym. A'erehe Tupā mujekwa ame'ē ke a'e pandu pandu katu.

³⁵ Ta'yr rehe ipái ipy'a katu. Upa katu te a'e me'ē ipe. A'erehe upa katu te ima'e ke. A'erehe upa katu te awa tama'e kapitā keruhū te a'e.

³⁶ Ta'yr rehe amō jurujar katu rahā, a'e ke Tupā muhā katu ta. Ta'yr rehe jurujar ym rahā, marā kā ym a'e uhāha. A'e ke Tupā mupyrara ta. Aja te'e ta ixo.

4

Amō awa kūjā namō Jesu pandu

¹ Jesu koty amō amō we ngā jumu'e oho. Ame'ē ke parise ta hendu. Juā 'ar koty te we ngā ke Jesu mujahuk, aja parise ta hendu tī.

² Jesu riki ngā ke mujahuk ym. Inamō jumu'e ixo ame'ē ta riki mujahuk u'am, ngā ke.

³ Parise ta hendu ame'ë ke Jesu ukwa rahā, Jundéi ywy ngi a'e oho. Ngariréi ywy pe a'e jywyr oho.

⁴ Amō awa rape Samari ywy rupi ihon. Ame'ë rupi Jesu oho ta me'ë te'e.

⁵ Samari ywy rupi a'e asa oho rahā, amō ok ta rehe a'e uhyk tate oho. Her Sikar. Ame'ë ok ta rake ma'e ywy kotete ihī, Jakoma'e ywy ke. Yman te ta'yr pe ame'ë ywy ke Jako me'ë. Jose pe a'e me'ë.

⁶ A'ep ywykwar ihī. Yman te Jako pykūi ame'ë ke. Ame'ë rake Jesu wapyk. A'e wata hū, a'erehe he'ō. Warahy jandar tate rahā, a'ep a'e wapyk uī.

⁷⁻⁸ [Ok ta pe jumu'eha ta oho. A'eta mi'u ke jo'ok oho. Pe, Jesu jeje ihī rahā,] amō kūjā uhyk uwyr ehe. Samari ywy pe har ke a'e. Y rehe uwyr. Pe, Jesu pandu ipe:

—Y ihē pe emuwyr. Ihē hyngwéi te ihē ke — aja kūjā pe.

⁹ —Mā! Nde riki jundéu awa. Ihē riki Samari ywy pe har. Ma'ewā y nde erepandu ihē pe my? — aja Jesu pe. [Samari ywy pe har tama'e ita rekūi ra'yr ke jundéu awa ta pyhyk ym te. A'erehe: “Māte we ame'ë te a'e my” aja kūjā ukwa.]

¹⁰ Jesu pandu:

—Ma'e ke nde pe Tupā me'ë tar katu. Ame'ë ke nde erekwa rahā, ihē pe y nde erepandu ta tipe. “Y ihē pe emuwyr” aja nde pe ihē apandu. Ihē rehe har nde erekwa rahā, aja tī. Ihē pe y nde riki nde erepandu ta tipe tī. Ihē pe nde erepandu rahā, y ke nde pe ihē ame'ë ta tipe. Ame'ë y nde ke muxuwe katu ta tipe — aja ipe.

¹¹ —Sa'e! “Y nde ke muxuwe katu ta” aja nde erepandu. Myja ame'ë ke ihē pe nde ereme'ë ta my? Ko ywykwar riki typy hū. Y jo'okiha namō nde erexo ym.

¹² Jande ramūi riki kome'ë ywykwar ke jande pe mupyta. Jako mupyta. Yman kome'ë y ke a'e u'u ixo. Ta'yr ta u'u tī. Hymba ta u'u tī. Jako riki mupyta jande pe. “Y muxuwe katu ta” aja nde erepandu rahā, Jako 'ar koty te we pyrātāha nde my? — aja kūjā pandu.

¹³ —Kome'ë y amō u'u rahā, jyngwéi ta tī.

¹⁴ Y ke ihē ame'ë. Ame'ë ke amō u'u rahā, jyngwéi ym te ta. Y ihē ame'ë ipe rahā, ipy'a pe mundu aja saka. Upa ym te ta. Uhāha namō ixo ta — aja kūjā pe.

¹⁵ (Awa uhāha rehe har Jesu pandu uī. Ame'ë ke kūjā ukwa ym we rī.) A'erehe a'e pandu:

—Sa'e! Ihē ke y muxuwe katu, ame'ë ke ihē pe emuwyr. Aja rahā, ihē hyngwéi ym te ta tī. Se y ihē ajo'ok ym te ta ajur tī — aja Jesu pe.

¹⁶ —Nde sawa'e pe epukái eho. Pe, se ejywyr inamō ejur tī — aja ipe.

¹⁷ —Anī. Ihē sawa'e ym ihē — aja kūjā.

—“Ihē sawa'e ym” aja nde erepandu. Ame'ë riki jetehar te ke.

¹⁸ Heta sawa'e nde erepyhyk. Awa po wajar petēihar upa hetaha. Apo ne namō ixo ame'ë ke nde sawa'e ym. Jetehar te ke nde erepandu ihē pe — aja kūjā pe.

¹⁹ (Kūjā ixoha rehe har Jesu mujekwa, a'erehe) kūjā pandu:

—Sa'e! Tupā je'ēha pandu ame'ë ke nde. Aja ihē akwa 'y. (A'erehe ihē pe emujekwa. Myp Tupā rehe ipy'a ke amō moī moī katu my?)

²⁰ Tupā rehe ihē ramūi ta ipy'a moī moī, samari ywy pe har ta ke. Peme'ë ywy'ā keruhū 'ar pe a'eta moī moī. Pehē anī. Jundéu awa ta anī. Jerusarē ok ta pe jō Tupā rehe ipy'a ngā moī moī ta me'ë te'e, aja jundéu awa ta pandu. Myja me'ë katu te my? — aja Jesu pe kūjā pandu.

²¹ Pe, kūjā pe a'e pandu:

—Ko ihē apandu ame'ē jete har te ke. Ame'ē ke nde erekwa katu ta. Peme'ē wyy'ā keruhū 'ar pe jande pái keruhū rehe ipy'a moĩ moĩ ym ta awa. Ame'ē angaha ke rehe uhyk tate. Jerusarē ok ta pe aja tĩ. Jande pái keruhū rehe ipy'a moĩ moĩ ym ta awa a'ep tĩ. Ame'ē angaha ke rehe uhyk tate tĩ.

²² Tupā rehe ipy'a ke samari wyy pe har ta moĩ moĩ tipe. Ehe har a'eta ukwa ym. Ipy'a jundéu awa ta moĩ moĩ ehe tĩ. Ehe har a'eta ukwa katu. Jundéu awa ta ngi har ngāma'e muhāha uwyr ta. A'erehe Tupā rehe har a'eta ukwa.

²³ Jande pái keruhū rehe ipy'a amō moĩ moĩ katu te ta. Ame'ē angaha ke rehe uhyk tate. Jete. Uhyk apo 'y. Tupā rehe har jete har te ke Tupā'ā mujekwa. A'e riki amō py'a rehe ihĩ katu. A'erehe amō ixo, a'ep jande pái keruhū rehe ipy'a ke moĩ moĩ katu. (Aja rahā, henda nixói, ame'ēja saka. Amō ixo, a'ep ipy'a ke a'e moĩ moĩ katu ehe.)

²⁴ Tupā riki I'ā te'e a'e. A'erehe jande pái keruhū rehe ipy'a ke amō moĩ moĩ tar katu rahā, Tupā'ā je'ēha rupi uhem ta me'ē te'e. Ame'ē ta riki jande pái keruhū rehe ipy'a moĩ moĩ katu — aja Jesu pandu.

²⁵ Kūjā pandu ipe:

—Kirisutu uwyr ta, aja ihē akwa. (Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e.) A'e uwyr rahā, upa katu te ma'e ke jande ke a'e mu'e ta — aja Jesu pe.

²⁶ A'e pandu:

—Ko ihē aĩ. Kirisutu ihē. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke ihē — aja kūjā pe.

²⁷ Arahā jumu'eha ta jywyr uwyr. Kūjā namō Jesu pandu pandu uĩ. Ame'ē ke rehe a'eta usak rahā: “Mā!” aja. Anĩ. “Ma'e ke rehe har nde erepandu inamō my?” aja Jesu pe a'eta pandu ym. “Ma'erehe nde erepandu inamō my?” aja a'eta pandu ym ipe tĩ. (Jundéu awa tama'e mu'eha rahā, kūjā namō pandu ym te awa, a'erehe: “Mā!” aja ukwa.)

²⁸ Pe, kamuxĩ ra'yr ke kūjā hijar oho. Ok ta pe a'e jywyr oho. A'ep pe har ta pe a'e pandu:

²⁹ —Sawa'e rehe pesak peho. Upa katu te ihē ama'ema'e ame'ē ke a'e mujekwa ihē pe. Kirisutu a'e my, kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e — aja kūjā pandu.

³⁰ A'erehe ok ta pe har ta uhem oho. Jesu koty a'eta oho.

³¹ Kūjā oho rahā, Jesu pe jumu'eha ta pandu pandu u'am:

—Sawa'e! Ko jande mi'u. E'urahā! — aja pandu hũ tipe.

³² A'e pandu:

—A'ewan ihē pe. Ma'e a'u ame'ē ke namō ko ihē axo. Ame'ē ke pekwa ym pehē — aja jumu'eha ta pe.

³³ Pe, jumu'eha ta pandu pandu a'eta jupe:

—Imi'u ke amō ta werur ipe nahā my? — aja a'eta pandu pandu a'eta jupe naĩ.

³⁴ Jesu pandu:

—Tupā ihē ke muwyr. A'e putar ame'ē ke ihē ama'ema'e rahā, ame'ē riki ihē mi'u aja saka tĩ. Imi'u namō amō ixo rahā, hury katu a'e. Aja ihē tĩ. Ihē rury katu tĩ. Ma'e parakya ke ihē pe a'e me'ē tĩ. Ame'ē ke ihē amumba ta axo. A'erehe ihē rury katu axo.

³⁵ —Pehē pepandu: “Amō tumeme jahy kanim rahā, ahúí aja me'ē ke itawa ta. Amō mondok ta” aja. Pe, ihē apandu pehē pe. Pesarahā! Itawa apo 'y. Mondokiha angaha rehe uhyk apo 'y. (Aja rahā, ihē rehe a'ep pe har ta jurujar tar katu.)

³⁶ Ahúí aja me'ē mondokiha pe ijar muhepy. Pe, mondokiha matyr. (Aja matyriha aja apo tĩ. Ihē rehe peme'ē ta jurujar katu ta.) Aja rahā, ame'ē ta ke

Tupā muhā katu ta. Matyr rahā, ma'e raī jytym ame'ē ta hury katu. Matyr ame'ē ta hury katu tī. Johu hury katu. (Aja apo tī. Ajytym aja Tupā je'ēha ke ihē apandu. Pe, matyr aja ihē rehe jurujar katu ta. Johu hury katu ta tī.)

³⁷ Aja amō panduha riki jete. Kuja:

“Ma'eywa ke amō jytym oho. Pe, tyarō rahā, ame'ē ke amō riki mondok oho” aja panduha ihī.

³⁸ —Amō kupixa pe peparaky ym. Amō ta paraky. Ame'ē pe pehē ke ihē amondo. A'ep ma'e ke pematyr ta. Pe, pehē rury katu ta. (Aja apo tī. Amō rekoha pe amō ta Tupā je'ēha pandu. A'ep pehē ke ihē amondo. Pe, a'ep pe har ta ihē rehe jurujar katu. Pematyr, ame'ēja saka) — aja Jesu pandu.

³⁹ Ok ta pe samari wyy pe har ta ixo. A'eta pe kūjā pandu: “Upa katu te ihē ama'ema'e ame'ē ke a'e mujekwa” aja Jesu rehe har kūjā pandu. A'erehe heta ame'ē ok ta pe har ta jurujar katu ehe tī, Jesu rehe.

⁴⁰ Pe, Jesu rehe samari wyy pe har ta uhyk uwyr rahā, a'eta pandu ipe:

—Jande namō epyta we rī — aja pandu hū.

A'erehe a'ep mokōi Jesu ukwer.

⁴¹ Jesu mu'e. A'erehe amō we hū a'ep pe har ta jurujar katu ehe.

⁴² Pe, kūjā pe a'eta pandu:

—Ehe har jande pe nde erepandu, a'erehe jajurujar katu ehe apo tī. Ame'ē jō ym. A'e pandu ame'ē ke rehe jande atu jahendu. A'e riki kome'ē wyy keruhū pe har ta ke a'e muhā katu ta. Aja jakwa katu. A'erehe jajurujar katu ehe tī — aja a'ep pe har ta pandu.

Amō kapitā ra'yr ke Jesu mukatu

⁴³⁻⁴⁴ Samari wyy pe mokōi ukwer. Pe, Jesu oho. A'e riki pandu: “Tupā je'ēha ke pandu ame'ē rehe hekoha pe har ta katu ym usak” aja a'e ukwa. A'erehe hekoha te pe oho ym. Anī. Amō ok ta pe oho. Ame'ē ok ta Ngariréi wyy rehe ihī.

⁴⁵ Pe, ame'ē ok ta pe uhyk rahā, a'ep pe har ta hury katu ehe, Jesu rehe. Amukwehe Jerusarē ok ta pe a'eta ixo tī. Pasuko 'ar rahā, ngā mī'u ke jundéu awa ta matyr. Arahā a'eta a'ep ixo tī. Arahā marā ka ym amō ma'ēha, ame'ē ke Jesu ma'ema'e. Ame'ē ke rehe upa a'eta usak. A'erehe a'eta hury katu ehe.

⁴⁶ Pe, ma'e ok ta pe a'e uhyk tī. Kana ok ta pe uhyk tī. Ngariréi wyy rehe ame'ē ok ta ihī. Yman a'ep y ke te'e kawī wan a'e muruwak. A'ep amō kapitā ixo. Ta'yr ahy ipe. Amō ok ta pe ta'yr ihī. Kapana'ū ok ta pe ihī.

⁴⁷ Jundéi wyy ngi Ngariréi wyy pe Jesu uhyk uwyr. Ame'ē ke kapitā hendu rahā, a'e pandu ipe, Jesu pe.

—Ihē rekoha pe ihē namō eho. Kapana'ū ok ta pe. Ihē ra'yr ahy ou. Manō tate. A'e ke emukatu — aja Jesu pe.

⁴⁸ Jesu pandu ipe:

—Marā ka ym amō ma'ēha. Ame'ē ke ihē ama'ema'e katu. Ame'ē ke rehe nde eresak rahā jō, ihē rehe nde erejurujar katu. Mā! Katu ym — aja ipe.

⁴⁹ Kapitā pandu:

—Sa'e! Pahar ihē namō eho. Ihē ra'yr manō tate. Manō ym we rī. Pahar eho — aja Jesu pe.

⁵⁰ (Usak rahā jō jurujar katuha katu ym, aja Jesu mujekwa tar katu.) A'erehe a'e pandu ipe:

—Anī. Aho ym ta. Nde jeje ejywyr eho. Nde ra'yr manō ym ta — aja kapitā pe.

Jesu mukatu, ame'ē ke rehe kapitā usak ym. Anī. Jesu pandu ame'ē ke rehe kapitā jurujar katu. A'erehe pahar a'e jywyr oho.

⁵¹ Hok pe a'e jywyr oho ixo rahā, miasu ta uhyk uwyr ehe. Pandu uwyr:

—Nde ra'yr katu apo 'y — aja kapitā pe.

⁵² Pe, miasu ta pe a'e pandu:

—My warahy rahā, katu oho my? — aja.

A'eta pandu:

—Kwehe hakuha maha oho ipe. Se warahy rahā, hakuha maha oho ipe. Warahy jere rahā — aja ipe.

⁵³ Arahā katu te: “Ne ra'yr manō ym ta” aja Jesu pandu kwehe. Ame'ē ke ipy'a pe ipái ukwa ukwa u'am. Pe, Jesu rehe a'e jurujar katu te. Upa hok wyr pe har ta jurujar katu ehe tī, Jesu rehe.

⁵⁴ Aja marā ka ym amō ma'e'eha, ame'ē ke Jesu ma'e katu. (Aja Kirisutu a'e. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e, aja mujekwa katu ngā pe.) Jundéi ywy ngi Ngariréi ywy pe uhyk rahā, marā ka ym amō ma'e'eha, ame'ē ke a'e ma'e katu. Ame'ē riki mokōihar ke.

5

Y kynda ame'ē rake amō sawa'e ke Jesu mukatu

¹ Pe, heta ukwer rahā, amō jundéu awa ta mi'u matyriha rehe Jesu usak oho. Jerusarē ok ta pe y usak oho. Arahā Tupā rehe jundéu awa ta ipy'a moī moī. A'erehe ngā mi'u matyr.

² Jerusarē ok ta pe y kynda ame'ē ke ihī. Hukwen rake ihī. Arapuharan ta ixē, ame'ē hukwen rake ihī. Y kynda ame'ē rake rupi ok rymy'y heta ihī tī. Katukwer ame'ē ta ke. Kuja, awa po wajar peteīhar upa hetaha. Ame'ē kynda ame'ē rehe her ngā moī. “Mbete” aja riki jundéu awa ta je'ēha ipe.

³ Ok rymy'y wyr rupi ahy ixo ame'ē ta heta tūi. Eha ym te ame'ē ta a'ep ihī tī. Jupyātā rātā ame'ē ta tūi tī. Wata ym te ame'ē ta ihī tī. [Y katak ame'ē rehe a'eta harō ixo.

⁴ Amō amō rahā, Tupā je'ēha rahoha wyjy uwyr ehe, y kynda ame'ē rehe. Pe, y ke a'e mukatak. Arahā y pe u'ar py, ame'ē ke jō katu oho. Peteī jō katu oho. Ma'e ahy ixo ame'ē ke upā katu oho.]

⁵ A'ep amō sawa'e tūi. Heta te hū warahy 'ar rahā, ma'e ahyha namō te'e a'e ixo. Kuja, 38 warahy 'ar rahā, aja te'e a'e ixo.

⁶ A'ep a'e tūi, aja Jesu usak ehe. Heta te hū warahy 'ar rahā, ma'e ahyha namō te'e a'e ixo, aja Jesu ukwa. A'erehe a'e pandu ipe:

—Katu aja nde ereputar my? — aja Jesu.

⁷ —Sa'e! Aputar. Y katak rahā, y pe ihē ke mou ame'ē nixói. Pe, ihē atu aho axo rahā, amō riki y pe opor py, a'erehe ihē katu ym aju — aja Jesu pe.

⁸ —Epu'am. Nema'e tupe ke emaman. Inamō ewata eho 'y — aja ahy ixo ame'ē pe Jesu pandu.

⁹ Pahar sawa'e katu oho. Tupe ke pyhyk. Inamō wata oho. Arahā riki jundéu awa tama'e putu'uha 'ar ke.

¹⁰ A'erehe jundéu awa tama'e kapitā ta pandu ipe. Sawa'e wata ramō ame'ē pe pandu:

—Apo riki jundéu awa tama'e putu'uha 'ar ke. A'erehe nema'e tupe ke nde epyhyk ereraho rahā, katu ym. (Nde ereparaky te'e, aja saka.) Katu ym. Aja jundéu awa je'ēha rehe panduha ihī. Ame'ē rehe jahendu katu — aja ipe.

¹¹ Sawa'e pandu:

—Ihē ke mukatu ame'ē pandu ihē pe: “Nema'e tupe epyhyk. Inamō ewata eho” aja ihē pe — aja jundéu awa tama'e kapitā ta pe sawa'e pandu.

¹² A'eta pandu ipe:

—Awa aja me'ē pandu nde pe my? — aja sawa'e pe.

¹³ A'e pandu:

—Awa mamy? Akwa ym ihē — aja sawa'e.

Heta ngā a'ep ixo, a'erehe Jesu oho. A'erehe ehe har sawa'e ukwa ym.

¹⁴ I'i atu we rahā, sawa'e rehe Jesu usak. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe a'e usak ehe. A'e pandu ipe:

—Esarahā! Apo nde katu 'y. Ma'e nde ereka'u te'eha ke ema'e ym tī. Tapijar te'e we nde ereka'u te'eha nde ereka'e rahā, nde erepyrara we hū ta tī — aja sawa'e pe Jesu pandu.

¹⁵ Pe, sawa'e oho. Jundéu awa tama'e kapitā ta pe a'e pandu oho:

—Jesu riki ihē ke mukatu — aja pandu.

¹⁶ A'erehe Jesu ke jundéu awa tama'e kapitā ta mupyrara tar katu. Putu'uha 'ar rahā, a'e mukatu. (Aja rahā paraky te'e, aja ukwa, a'erehe mupyrara tar katu.)

¹⁷ Pe, ngā pe Jesu pandu:

—Ma'e katu ame'ē ke ihē pái keruhū ma'e ixo rī. Aja te'eha a'e. (Aja rahā, putu'uha 'ar rahā, a'e ma'e ixo rī, aja mujekwa.) A'erehe aja ma'e katu ame'ē ke ihē ama'e ta me'ē te'e tī. (Putu'uha 'ar rahā, ihē ama'e ta me'ē te'e tī) — aja ngā pe.

¹⁸ Ame'ē panduha rehe jundéu awa tama'e kapitā ta parahy. I'ar koty te we parahy ehe. Jukwa tar katu. Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā, sawa'e ke mukatu. (Paraky te'e, aja ukwa.) A'erehe katu ym, aja a'eta ukwaha naī. Amō we tī. Tupā riki ipái, aja a'e pandu. Aja rahā, Tupā a'e tī, aja a'eta ukwa. A'erehe parahy te hū ehe. “Mā! Jájukwa ta” aja pandu pandu a'eta jupe.

Jesu riki Tupā ra'yr

¹⁹ (Tupā a'e tī, aja Jesu mujekwa tar katu.) A'erehe ngā pe a'e pandu:

—Ko pehē pe ihē apandu: “Ta'yr ke ihē.” Ihē jeje ma'e ke ihē ama'e ym. Ihē pái ma'ema'eha rehe ihē asak. Aja ihē ama'e tī. Ihē pái ma'eha aja ihē tī.

²⁰ Ihē rehe ihē pái keruhū ipy'a katu. (Ta'yr ke ihē.) Upa a'e ma'e ixo ame'ē ke ihē pe a'e mujekwa. Peme'ē sawa'e ihē amukatu. Ame'ē 'ar koty te we marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke ihē ama'ema'e ta. Ihē pái mujekwa ta ihē pe tī. Ame'ē ke ihē ama'ema'e ta tī. Pesak ehe rahā: “Mā! Katu hū!” aja pekwa ta.

²¹ —Manō ame'ē ke ihē pái keruhū mukwera katu muhem. Aja ihē aputar ame'ē ta ke ihē amukwera katu ta amuhem tī. Ta'yr ke ihē, a'erehe amukwera katu amuhem ngā ke tī.

²² —Ihē pái keruhū ihē pe pandu: “Nde riki ngā pe ebandu katu. Kuja. Katu ma'ema'e ame'ē ta pe: ‘Katu nde. Tupā namō exō kafu’ aja. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta pe: ‘Katu ym nde. Mupyraraha renda pe eho’ aja” aja ihē pái pandu ihē pe. Aja a'e atu pandu ym ta. Ihē riki apandu ta kŷ.

²³ Pe, ihē pái keruhū rehe har aja katu ihē rehe har amō ta pandu ta tī. Katu ihē rehe har amō ta pandu ym rahā, ihē pái keruhū rehe har katu pandu ym ta tī. Jande juja katu te jande tī. Ta'yr ke ihē. Ihē pái keruhū muwyr ame'ē ke ihē.

²⁴ —Jetehar ke pehē pe ihē apandu. Ihē pái ihē ke muwyr. Ihē je'ēha rehe amō hendu. Pe, ihē pái rehe a'e jurujar katu rahā, uhā te hū ame'ē ke a'e aja te'e ta ixo. A'e ke ihē pái keruhū mupyrara ym te ta. Anī. Manōha ngi mutyryk oho, ame'ēja saka. (Aja rahā, mupyraraha renda pe ohoha ngi mutyryk oho, ame'ēja saka.) Pe, uhā te hū ame'ē ke a'e aja te'e ta ixo. Aja rahā, Tupā koty oho ta ame'ē ke a'e. Aja rahā, apo Tupā pandu 'y: “Ame'ē ke mupyraraha renda pe oho ym te ta. Anī. Uhā te hū aja ixo apo 'y” aja Tupā pandu 'y.

²⁵ —Ko apandu pehē pe. Tupā ra'yr ihē. Ma'e angaha ke rehe uhŷk ta. Kuja. Manō ame'ē ta ihē je'ēha rehe hendu ta. Aja rahā, uhā ta. Apandu pehē pe. Apo aja tī. Ihē rehe jurujar ym ame'ē ta riki manō ame'ē ta aja saka. Uhā ym,

a'erehe aja. Apo ihē je'ēha rehe hendu. Pe, ihē rehe jurujar katu ta. Aja rahā, uhā te hū aja ixo ta apo 'y.

²⁶—Ihē pái keruhū riki je'ēha te reko. A'erehe uhāha ke ngā pe a'e me'ē katu. Aja ihē tī. Ta'yr ke ihē. Ihē pe a'e pandu: “Ngā pe uhāha nde ereme'ē katu tī” aja ihē pe pandu.

²⁷—Ihē pái keruhū pandu: “Ngā pe epandu katu. Kuja. Katu ma'ema'e ame'ē ta pe: 'Nde katu. Tupā namō exo katu' aja nde erepandu katu. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta pe: 'Nde katu ym. Mupyraraha renda pe eho' aja nde erepandu katu tī” aja ihē pe pandu tī. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. A'erehe aja me'ē ihē pe ihē pái pandu.

²⁸—Ko ihē apandu ame'ē ke rehe: “Mā!” aja pepandu ym. Kuja. Ihē je'ēha rehe upa katu te manō ame'ē ta hendu ta. Ame'ē āngaha ke rehe uhyk ta kŷ.

²⁹Pe, ihē je'ēha rehe hendu rahā, a'eta kwera katu ta uhem. Pe, katu ame'ē ke ma'ema'e, ame'ē ta ke ihē pái keruhū mukwera katu ta muhem. Tupā namō ixo ta. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e. Ame'ē ta ke a'e mukwera katu ta muhem tī. Ame'ē ta ke mupyraraha renda pe mondo ta kŷ — aja Jesu pandu.

Jesu rehe har amō pandu

³⁰A'e pandu tī:

—Ihē jeje ma'e ke ihē ama'ema'e ym. Ihē pái keruhū mujekwa. Ame'ē ke jō ngā pe ihē apandu pandu ta. “Pehē katu. Tupā namō pexo katu” aja. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta pe: “Pehē katu ym. Mupyraraha renda pe peho” aja. Ihē aputar ame'ē ke ihē ama'ema'e ym. Anī. Ihē pái keruhū ihē ke muwyr. A'e putar ame'ē ke ihē ama'ema'e katu. A'erehe jete har rupi ngā rehe har ihē pandu pandu ta.

³¹—Ihē apandu: “Ihē ke Tupā muwyr” aja. Aja ihē jō apandu rahā, ihē apandu ame'ē ke rehe pejuru jar ym ta me'ē te'e.

³²Anī. Amō ihē rehe har pandu ame'ē ke pehī. Ihē pái ke ame'ē. Ihē rehe har a'e pandu ame'ē ke jete har te ke. Aja ihē akwa katu. A'erehe ihē rehe pejuru jar katu ta me'ē te'e.

³³Amō ta ke Juā koty pehē pemondo. Juā pe a'eta pandu oho. Pe, jete har te ke ihē rehe har Juā pandu.

³⁴Pesarahā! Ihē rehe har sawa'e pandu. Ame'ē ke ihē aputar my? Anī riki. Kuja riki. Sawa'e pandu ame'ē ke rehe pejuru jar katu rahā, ihē rehe har pekwa katu ta tī. Aja rahā, ihē rehe pejuru jar katu ta. Aja rahā, pehē ke ihē pái keruhū muhā katu ta.

³⁵—Araparin aja Juā. Hendy aja saka. (Aja rahā, jete har Tupā rehe har a'e mujekwa.) Pe, pehendu ehe rahā, i'i atu we pehē rury katu ehe.

³⁶(Ihē rehe har mujekwa, ame'ē ke tumeme pehī.) Ihē rehe har Juā pandu pandu. Amō we tī. Juā 'ar koty te we ihē rehe har mujekwa ame'ē ke ko ixo. Ihē ama'ema'eha ke. (Ame'ē ihē rehe har mujekwa tī. Mokōihar ke ame'ē.) Ame'ē ke ihē pái keruhū me'ē ihē pe. Ame'ē ke ihē ama'ema'e. Ame'ē rehe amō usak rahā: “Ko Tupā muwyr ame'ē ke” aja ukwa ta.

³⁷Amō we tī. Ihē ke ihē pái keruhū muwyr. A'e riki ihē rehe har pandu tī. (Ame'ē ihē rehe har mujekwa tī. Mahapyrihar ke ame'ē.) Ima'e je'ēha rehe pehendu ym te. Ima'e ma'ema'eha rehe pejuru jar ym te tī.

³⁸Je'ēha ke a'e muwyr. Ame'ē ke rehe pehendu tar ym tī. Ihē rehe pehē pejuru jar ym, a'erehe pehendu tar ym ehe tī. A'e muwyr ame'ē ke ihē.

³⁹—Tupā je'ēha rehe pejumu'e mu'e pexo. Aja rahā, pehē ruhā ta, aja pekwha naī. Pesarahā! Tupā je'ēha rehe ihē rehe har panduha ihī. (Ame'ē ke ihē rehe har mujekwa tī. Tumeme har ke ame'ē.) Ame'ē ke jete har ihē rehe har mujekwa tī.

⁴⁰ Anī. Ihē rehe pejurujar tar ym. Ihē rehe pejurujar katu rahā, pehē ke ihē pái muhā katu ta.

⁴¹ —Ihē rehe har katu amō ta pandu. Ame'ē ke ihē aputar ym. (Katu ihē rehe har Tupā pandu. Ame'ē ke ihē aputar.)

⁴² Pehē rehe har ihē akwa katu. Tupā rehe pehē pepy'a ym, aja ihē akwa katu.

⁴³ Ihē pái keruhū je'ēha rupi ihē ajur. Pe, ihē ke peputar ym. A'erehe Tupā rehe pehē pepy'a ym, aja akwa katu. Ima'e je'ēha rupi amō sawa'e uwyr rahā, ame'ē ke peputar katu. Ihē anī. Peputar ym.

⁴⁴ —Pehē rehe har katu amō ta pandu. Ame'ē ke peputar katu. Pehē rehe har katu Tupā riki pandu. Ame'ē ke peputar ym. A'erehe marā ka ym ihē rehe pejurujariha. Tupā peteihar a'e. Pandu katuha ke peputar ym.

⁴⁵ —Pehē rehe har ihē pái keruhū pe ihē apandu ym ta. Aja pekwaha naī. Kuja: “Pehē katu ym. Ihē rehe pejurujar ym” aja apandu ym ta, aja pekwaha naī. Anī. Pesarahā! Amō riki pandu ta tī. Moise pandu ta tī. “Pehē katu ym. Pejurujar ym. Tupā muwyr ame'ē ke rehe pejurujar ym” aja pandu ta tī. A'e mupinim ame'ē ke rehe pehendu katu. Aja rahā, pehē ruhā ta, aja pekwaha naī.

⁴⁶ Moise mupinim ame'ē ke rehe pehendu katu ta tipe rahā, ihē rehe pejurujar katu ta tipe tī. Ihē rehe har a'e mupinim, a'erehe pejurujar katu ta me'ē te'e.

⁴⁷ Anī. A'e mupinim ame'ē ke rehe pejurujar ym. A'erehe ihē apandu ame'ē ke rehe marā ka ym pejurujariha tī — aja Jesu pandu jundéu awa tama'e kapitā ta pe.

6

Ngā mi'u ke Jesu muheta

(Matéu 14.13-21; Mak 6.30-44; Ruk 9.10-17)

¹ Heta ukwer rahā, ypa ke Jesu aha oho, jarusu keruhū pe. Ypa rer Ngariréi. Mokōi her. Timberi aja her tī.

² Heta haikwer rupi ngā oho tī. Ma'e ahy ixo ame'ē ta ke a'e mukatu. Ame'ē ma'e katu ame'ē rehe ngā usak, a'erehe haikwer rupi a'eta oho.

³ Ywy'ā rehe Jesu jupir oho. Ame'ē 'ar pe a'e wapyk, jumu'eha ta namō.

⁴ Jundéu awa ta mi'u matyriha 'ar rehe uhyk Tate. Her Pasuko. Arahā jundéu awa ta imi'u matyr.

⁵ Jesu juramā usak rahā, hetaha ta uhyk uwyr ixoty. Ame'ē ke rehe a'e usak. Pe, Siri pe a'e pandu:

—Hetaha ta pe ngā mi'u jame'ē ta. My ame'ē ke jande jajo'ok ta my? — aja ipe.

⁶ Myja ngā pe ngā mi'u me'ē me'ē ta my? Ame'ē ke Jesu ukwa katu. Siri ukwaha ke a'e manga u'am. A'erehe aja me'ē a'e pandu ipe, Siri pe.

⁷ Siri pandu:

—Kuja, 200 'ar rahā, amō paraky. Ame'ē tamatarer pe mbeju jajo'ok rahā, uhyk ym ngā pe. Ta'yr mi ngā u'u ta — aja Jesu pe.

⁸ Pe, amō jumu'eha uhyk. Andere ke. Simā Petu mu a'e.

⁹ A'e pandu:

—Se amō kurumī ixo. Mokōi pira ka'ē namō a'e ixo. Mbeju ra'yr, awa po wajar peteihar upa. Ahúí aja me'ē ku'i ke te'e mujā ame'ē ke. Ame'ē ke ngā hetaha ta rehe uhyk ym te ta — aja Andere.

¹⁰ Pe, Jesu pandu:

—“Pewapyk” aja ngā pe pepandu — aja jumu'eha ta pe.

Pe, jumu'eha ta pandu rahā, upa ngā wapyk. A'ep sorok katu. Kāpī ra'yr heta. Kuja, 5.000 sawa'e ta hetaha ta ixo nahā my.

¹¹ Pe, mbeju ke Jesu pyhyk. Pe, Tupā pe a'e pandu:

—Ne jō riki katu te me'ē ke. Jande mi'u jande pe nde eremuwyr katu — aja. Pe, ame'ē ke jumu'eha ta pe a'e me'ē me'ē. Pe, wapyk ame'ē ta pe jumu'eha ta upa me'ē me'ē tī. Aja pira ka'ē tī. Me'ē me'ē tī. Upa ngā u'u. Uhyk ngā u'u.

¹² Upa u'u rahā, upa ngā iāpū rahā, jumu'eha ta pe Jesu pandu:

—Pyta we ame'ē ke pematyr. Aja rahā katu ta. Ombor ym ta awa, pyta we ame'ē ke — aja.

¹³ Pe, mbeju pyta ame'ē ke a'eta matyr matyr. Ahúí aja me'ē ku'i ke te'e mujā ame'ē ke. Awa po wajar peteihar upa hetaha ngi ngā u'u. Ame'ē pyta we ame'ē ke matyr matyr. Heta wasākā mutyryhem. Awa py mokōi hetaha mutyryhem.

¹⁴ Marā ka ym mbeju ke amō muhetaha. Ame'ē ke Jesu ma'ema'e katu. Ame'ē rehe a'ep pe har ta usak. A'erehe ngā pandu pandu ngā jupe:

—Tupā je'ēha pandu ame'ē ke kome'ē ywy keruhū pe uwyr ta. Peme'ē riki a'e — aja Jesu rehe har ngā pandu pandu ngā jupe.

¹⁵ A'e ke kapitā keruhū aja ngā mu'am tar katu. Pyrātāha namō a'e ke ngā mu'am ta raħo. Aja Jesu ukwa. Ame'ē ke a'e putar ym. (A'e ke Tupā muwyr, aja ngā ukwa ym. Tupā ra'yr a'e, aja ukwa ym tī. Kome'ē ywy keruhū pe har kapitā keruhū, aja jō ngā putar. Ame'ē ke Jesu putar ym tī.) A'erehe oho ngā ngi. Amō we ywy'ā rehe jeje jupir oho. Ngā ngi oho.

Y'ar rupi Jesu wata

(*Matéu 14.22-33; Mak 6.45-52*)

¹⁶ Pytun ramō rahā, ypa pe jumu'eha ta oho.

¹⁷ Pe, jarusu keruhū pe a'eta opor oho. Ame'ē pe a'eta aha ta oho ixo. Kapana'ū ok ta koty oho ixo. Pe, pahar pytun oho. Jesu uhyk ym we rī.

¹⁸ Pe, ywytu keruhū jupeju hū uwyr ehe. A'erehe y ke kotok hū.

¹⁹ Paite we jumu'eha ta pykūi hū oho ixo. Awa po wajar peteī kiro met paiteha nahā my. Pe, Jesu rehe a'eta usak. Y'ar rupi a'e wata uwyr ixo. Jarusu keruhū koty wata uwyr ixo. A'eta jumukahem hū ingi.

²⁰ Jesu pandu a'eta pe:

—Ihē ko. Pejumukahem ym ihē ngi — aja.

²¹ Pe, huryha namō jumu'eha ta pandu ipe:

—Ejur nde ipe tī — aja Jesu pe.

A'e opor ipe rahā, pahar y ruwái rehe a'eta uhyk oho. Oho ta, ame'ē ywy pe pahar uhyk oho.

Jesu rehe ngā kekar

²² Ku'ē rahā, peteī jō jarusu keruhū rehe ngā usak. Y ruwái rehe pyta ame'ē ta ke a'eta. Jarusu keruhū pe jumu'eha ta namō Jesu oho ym, aja a'eta ukwa katu. Jumu'eha ta jō oho, aja a'eta ukwa katu.

²³ Pe, amō amō jarusu keruhū pe heta ngā uhyk uwyr a'ep tī. Timberi ok ta ngi uhyk uwyr. Mbeju ke ngā u'u. Ame'ē renda y rymy'y rehe uhyk uwyr. Mbeju Jesu pyhyk rahā, Tupā pe: “Ne jō riki katu te me'ē ke. Jande mi'u jande pe nde eremuwyr katu” aja a'e pandu. Ame'ē renda rake ame'ē.

²⁴ Pe, a'ep Jesu nixói, aja ngā ukwa. Jumu'eha ta nixói tī, aja a'eta ukwa tī. A'erehe jarusu keruhū pe opor oho tī. Pe, ame'ē pe Kapana'ū ok ta pe oho. Jesu ke a'eta kekar oho.

Mbeju rehe har Jesu pandu

²⁵ Ypa ruwái rehe Jesu ke ngā mahem rahā, pandu ipe:

—Sawa'e! Ngā mu'eha nde. Myja rahā nde erejur se my? — aja Jesu pe.

26 A'e pandu:

—Pesarahā! Marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke pyrātāha namō ihē ama'ema'e. Aja Tupā ihē ke muwyr, aja amujekwa. Ame'ē ke rehe pesak. A'erehe ihē ke pekekar pexo. Anī. Aja ym. Mbeju ke pe'u. Uhyk pe'u. A'erehe ihē ke pekekar pexo.

27 Pehē mi'u ke rehe jō pehē py'a pemoī moī ym pexo. Ame'ē upa ta. Pahar myahy ta awa. Kuja katu. Ma'e mi'u upa ym, ame'ē ke rehe pehē py'a pemoī moī katu. Ame'ē ke amō u'u rahā, uhā te hū aja ixo ta. Ame'ē ke ihē ame'ē me'ē ta awa ta pe. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Ame'ē ngā mi'u ihē ame'ē me'ē, a'erehe Tupā, ihē pái keruhū pandu ihē pe: “Ngā pe uhāha nde ereme'ē me'ē katu, a'erehe nde rehe ihē rury katu” aja pandu. A'erehe awa ruhāha ihē ame'ē katu — aja Jesu pandu.

28 A'eta pandu:

—Tupā putar ame'ē ke jama'e tar katu rahā, myja me'ē jama'e ta my? — aja Jesu pe.

29 A'e pandu:

—Kuja Tupā putar katu. A'e muwyr ame'ē ke rehe pejurujar katu, ame'ē ke a'e putar katu. Ko ihē riki a'e muwyr ame'ē ke ihē. Aja rahā, ihē rehe pejurujar katu, aja Tupā putar katu — aja ngā pe.

30 A'eta pandu:

—Marā ka ym ma'e ke amō ma'eha. Ame'ē ke ema'e. Jande jasak ehe rahā, Tupā nde ke muwyr, aja jakwa ta. Ma'e nde erema'e ta my?

31 Esarahā! Awa nixói te ame'ē rupi jande ramūi ta ixo rahā, ma'e ke a'eta u'u. “Mana” aja ipe. Ame'ē ke a'eta u'u. Tupā je'ēha rehe kuja panduha ihē: “Ywa ngi ngā mi'u ke a'eta pe Moise me'ē” aja panduha ihē.

—Moise me'ē, a'erehe a'e ke Tupā mondo aja jakwa katu. Nerahā! Ma'e jande pe nde eremuwyr ta my? — aja Jesu pe.

32 A'e pandu:

—Pesarahā! Ywa ngi uwyr, ame'ē ngā mi'u ke pehē pe Moise me'ē ym. Ywa ngi uwyr ame'ē ke aja ym ame'ē. Pehē mi'u te ke pehē pe ihē pái keruhū muwyr.

33 Ngā mi'u ke Tupā me'ē. Ame'ē riki ywa ngi wyjy uwyr ame'ē ke. Pe, kome'ē ywy keruhū pe har ta ke a'e muhā katu ta — aja Jesu pandu.

34 —Sa'e! Ame'ē mi'u ke jande pe eme'ē te'e — aja Jesu pe.

35 A'e pandu:

—Ihē riki ame'ē mi'u aja saka. Ame'ē ke amō u'u rahā, myahy ym te ta. Aja rahā, ihē rehe jurujar katu ame'ē ta myahy ym ta tī. Uhāha namō ixo, a'erehe myahy ym ta. Kome'ē ywy keruhū pe har mi'u ke amō u'u rahā, myahy tī. Jyngwéi tī.

36 —Ihēma'e ma'ema'eha rehe pesak tipe. Ihē ke Tupā muwyr ame'ē rehe pejurujar ym. Aja me'ē upa ihē apandu ramō pehē pe.

37 Amō amō ta ke ihē pái keruhū muhyk ta ihē rehe. A'erehe ihē rehe jurujar katu ta. Ame'ē ta riki ihē kotyhar wan ta. Ihē rehe jurujar katu ame'ē ta pe ihē apandu ym te ta: “Nde ke aputar ym” aja.

38 Ywa ngi ihē awjy ajur. Ihē ke muwyr. A'e putar ame'ē ke ihē ama'ema'e ajur. Ihē aputar ame'ē ke anī. Ame'ē ke ama'e ym.

39 Ihē ke muwyr. A'e putar ame'ē ke ihē ama'ema'e ta. Kuja. Awa ta ke ihē rehe a'e muhyk ta. A'erehe ihē rehe a'eta jurujar katu ta. Ame'ē ta mupyraraha renda pe oho ym te ta. Ihē amondo ym te ta. Aja a'e putar. Ame'ē ta manō rahā, pe, 'ar rehe angaha uhyk rahā, upa ame'ē ta ke ihē amukwera katu ta amuhem.

⁴⁰ Kuja ihē pái keruhū putar: Ta'yr ke ihē. Upa ame'ē ke ukwa ame'ē ta jurujar katu ihē rehe. Ame'ē ta ke ihē amuhā katu ta. Pe, 'ar rehe angaha uhyk rahā, upa ame'ē ta ke ihē amukwera katu ta amuhem tī — aja Jesu pandu ngā pe.

⁴¹ Kuja Jesu pandu ramō: “Ngā mi'u aja saka ihē. Ywa ngi ihē awyjj ajur” aja a'e. A'erehe jundéu awa ta je'ē je'ē hū ehe har.

⁴² Kuja a'eta pandu:

—Mā! Ko riki Jesu. My ngi a'e uwyr my? Jakwa katu riki. Awa te'e a'e. Jose ra'yr a'e. Imāi rehe jasak. Ipái rehe aja tī. Jasak tī. A'erehe ywa ngi uwyr ym aja jakwa. Ma'ewā ywa ngi a'e wyjj uwyr aja a'e pandu my? — aja ngā je'ē hū.

⁴³ Jesu pandu:

—Anī. Peje'ē je'ē hū ym pehē jupe.

⁴⁴ Ihē ke ihē pái keruhū muwyr. Ihē rehe amō ke a'e muhyk katu rahā, ihē rehe a'e jurujar katu. Aja ihē pái muhyk ym rahā, ihē rehe jurujar ym ta awa. Ihē rehe jurujar katu ame'ē ta ke ihē amukwera katu ta amuhem. 'Ar rehe angaha uhyk rahā, amukwera katu ta amuhem.

⁴⁵ Tupā je'ēha pandu ame'ē ta kuja mupinim:

“Upa awa ta ke Tupā mu'e ta” aja.

—Aja ihē pái keruhū rehe amō hendu katu rahā, ihē rehe a'e jurujar katu tī. Ihē pái keruhū pandu ame'ē ke amō jumu'e rahā, aja tī. Ihē rehe jurujar katu tī.

⁴⁶ Ihē pái keruhū rehe amō usak. Anī. Aja ym ihē apandu. Ihē jō asak katu ehe. Ingi ihē ajur. A'erehe ihē asak ehe.

⁴⁷⁻⁴⁸ —Pesarahā! Ngā mi'u aja saka ihē. Ihē rehe amō jurujar katu rahā, myahy ym te ta ixo. Uhāha ke ihē ame'ē ta ipe, a'erehe myahy ym te ta ixo.

⁴⁹ Ymanihar pehē ramūi ta ma'e ke u'u. “Mana” aja ipe. Ame'ē ke u'u. Awa nixói te ame'ē rupi ixo rahā, u'u. Pe, a'eta manō tī.

⁵⁰ Ngā mi'u ywa ngi wyjj uwyr, aja ihē apandu. Ame'ē ke amō u'u rahā, manō ym te ta.

⁵¹ Ywa ngi ihē awyjj ajur. Uhāha ke ihē ame'ē katu. Ngā mi'u aja saka ihē. Ame'ē ke amō u'u rahā, uhā te hū a'e. Ngā mi'u ke ihē ame'ē katu, ame'ē riki ihē rete ke. Ihē amanō rahā, ngā pe ihē rete ihē ame'ē, ame'ēja saka. A'erehe ihē rehe jurujar katu rahā, kome'ē ywy keruhū pe har ta uhā te hū ta — aja Jesu pandu ngā pe.

⁵² Pe, ame'ē ke hendu rahā, jundéu awa ta pandu pandu hū ngā jupe:

—Myja hete ke ja'u ta my? Myja ame'ē ke jande pe peme'ē sawa'e me'ē ta my? — aja a'eta pandu pandu hū tī.

⁵³ Jesu pandu ngā pe:

—Pesarahā! Ihē rete ke pehē pe'u ym rahā, pehē ruhā ym te ta. Ihē ruwy ke pe'u ym rahā, aja tī. Pehē ruhā ym te ta tī. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Tupā muwyr ame'ē ke ihē.

⁵⁴ Ihē rete ke amō u'u rahā, Tupā namō ixo ta. Ihē ruwy ke amō u'u rahā, aja tī. Tupā namō ixo ta tī. Pe, 'ar rehe angaha uhyk rahā, a'e ke ihē amukwera katu ta amuhem.

⁵⁵ Ihē rete riki ngā mi'u te aja saka. Myahy ym te ta awa. Ihē ruwy riki y te aja saka tī. Jyngwéi ym te ta awa.

⁵⁶ Ihē rete ke amō u'u rahā, ihē namō a'e juehe katu a'e ixo tī. Ihē ruwy ke amō u'u rahā, aja tī. Ihē namō a'e juehe katu a'e ixo tī. Pe, ipy'a rehe ihē aī ta.

⁵⁷ Ihē ke ihē pái keruhū muwyr. Uhā te hū ame'ē ke a'e. A'e uhā te hū, a'erehe aja ihē tī. Ihē ruhā te hū ihē tī. Kuja tī. Ihē ruhā te hū tī, a'erehe ihē rete ke amō u'u rahā, aja a'e tī. Uhā te hū a'e tī.

⁵⁸ Aja riki ngā mi'u ke. Ywa ngi wyjy uwyr ame'ē ke. Ame'ē ke pehē ramūi ta u'u ame'ē ke aja ym. Ma'e mi'u ke pehē ramūi u'u. Pe, a'eta manō. Ngā mi'u ihē ame'ē, ame'ē ke amō u'u rahā, uhā te hū ta a'e — aja Jesu pandu ngā pe.

⁵⁹ Aja me'ē Jesu pandu. Jundēu awa tama'e jy'ariha renda pe a'e mu'e rahā, aja me'ē a'e pandu. Kapana'ū ok ta pe ame'ē jy'ariha renda ihī. (Jesu rete ke amō u'u, ame'ē riki jurujar katu ehe aja riki. Huwy ke amō u'u, ame'ē ke aja tī. Jurujar katu ehe, aja tī.)

Amō ta Jesu ke hijar oho

⁶⁰ Aja me'ē Jesu pandu ame'ē ke rehe heta jumu'eha ta hendu. Ame'ē ta ngi har amō amō ta pandu:

—Mā! A'e pandu ame'ē ke wewe jakwa. Japutar ym — aja a'eta.

⁶¹ Jumu'eha ta riki je'ē je'ē hū a'eta jupe. Ame'ē ke Jesu ukwa katu. Amō pandu ym ipe. Ukwa katu. A'erehe a'e pandu:

—Ihē apandu ame'ē ke peputar ym my? A'erehe ihē namō peho tar ym apo my?

⁶² Yman ywa pe ihē axo. Apo a'ep ihē ajupiriha ke rehe pesak rahā, peparahy te ta my? Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ihē ajur. Tupā muwyr ame'ē ke ihē.

⁶³ Awa ruhāha ke Tupā'ā me'ē katu. Awa pyrātāha rupi te'e ma'ema'e rahā, marā ka ym uhāha namō ixoha. Ihē apandu ramō ame'ē ke rehe amō jurujar katu rahā, ipy'a rehe Tupā'ā ixo ta. Uhā te hū ta a'e.

⁶⁴ Pehē anī. Pehē ngi har amō amō ta jurujar ym ihē rehe — aja Jesu pandu. [Amō amō ta jurujar ym ehe, aja Jesu ukwa katu. Aja te'eha ukwa katu. Huwajan ta ke Jesu rehe amō muhyk ta werur. Ame'ē rehe har Jesu ukwa katu tī.]

⁶⁵ Pe, a'e pandu tī:

—Pehē ngi har amō amō jurujar ym ihē rehe. A'erehe pehē pe ihē apandu: “Amō amō ke ihē rehe ihē pái keruhū muhyk ym rahā, marā ka ym ihē rehe jurujariha” — aja Jesu pandu.

⁶⁶ Ame'ē ke rehe jumu'eha ta hendu rahā, ame'ē ta ngi har amō amō ta hijar oho. Jesu namō a'eta wata ym te tī.

⁶⁷ Pe, awa py mokōi jumu'eha ta pe Jesu pandu:

—Ihē ke pehijar ta peho my tī? — aja.

⁶⁸ Simā Petu pandu:

—Anī. Sawa'e! Awa namō jaho ta my? Ne jō awa ruhāha rehe har nde erepandu katu.

⁶⁹ Katu te ame'ē ke nde, aja jakwa katu. Tupā muwyr ame'ē ke nde, aja jakwa katu tī. Ame'ē ke rehe jande jajurujar katu tī — aja Petu pandu.

⁷⁰ Jesu pandu:

—Awa py mokōi riki pehē. Pehē ke ihē amujy'ar ihē koty. Pehē ngi har amō ixo. Satana rehe hendu katu ta. (Ājā ramūi a'e) — aja Petu ta pe Jesu pandu.

⁷¹ Satana rehe hendu katu ta, aja pandu rahā. Jun rehe har Jesu pandu. A'e riki huwajan ta ke Jesu rehe muhyk ta werur. Jun riki Simā Ikario ra'yr. Awa py mokōi jumu'eha ta ngi har peteī a'e.

7

Jesu mu ta rehe har

¹ Ajame'ē ke Ngarirēi wyw rupi Jesu wata oho ixo. Jundēi wyw rupi a'e wata tar ym. Jywyr tar ym. A'ep pe har ta a'e ke jukwa tar katu. A'e ke jundēu awa tama'e kapitā ta jukwa tar katu. A'erehe ame'ē rupi oho tar ym.

² Pe, jundéu awa ta mi'u matyriha ke rehe uhyk tate. Arahā kupixa rymy'y rehe xipa mujā. (Ame'ë wyr pe jundéu awa ta ukwer. Aja ymanihar ta ma'ema'e.) Ame'ë ke jundéu awa ta ukwa ukwa ta ixo apo tī. Ame'ë rehe imi'u ngā matyr.

³⁻⁵ [Jesu rehe imu ta jurujar ym. A'erehe puka puka hū ehe.] A'erehe kuja pandu ipe.

—Sengi eho. Jundéi wyw pe eho, Jerusarē ok ta pe. Aja rahā nde erema'ema'eha ke rehe jumu'eha ta usak ta. Marā ka ym amō ma'eha, ame'ë ke nde erema'ema'e. Ame'ë ke rehe a'eta usak ta. Jande jasak ta tī. Ima'e ma'eha ke amō ta pe amō mujesak tar katu rahā, ima'e ma'eha ke mukanim ym awa. Aja nde tī. Emujesak katu. Aja rahā, nde ke Tupā muwyr, aja ngā ukwa ta. Jande jakwa ta tī — aja Jesu pe.

⁶⁻⁸ A'e pandu:

—Ihē ahoha angaha rehe uhyk ym we rī. Tupā rehe ipy'a ym ame'ë ta parahy ihē rehe. Upa ma'e ka'u te'eha ke a'eta ma'ema'e ixo, aja ihē apandu pandu a'eta pe. A'erehe ihē rehe a'eta parahy. Pehē rehe parahy ym. A'erehe ngā mi'u matyriha pe peho tar katu rahā, pesak peho. Ihē ahoha angaha ke rehe uhyk ym we rī. A'erehe pehē namō ihē aho ym ta — aja imu ta pe Jesu pandu.

⁹ Aja me'ë a'e pandu. Pe, Ngariréi wyw pe a'e pyta we rī.

Ngā mi'u matyriha rehe Jesu usak oho

¹⁰ Ngā mi'u matyriha rehe imu ta upa oho rahā, haikwer rupi Jesu oho tī. Ngā ukwa ym ha rupi oho.

¹¹ Ngā mi'u matyr, ame'ë pe heta ngā ixo. Ame'ë ta rupi Jesu ke jundéu awa tama'e kapitā ta kekar kekar ixo tipe. “Myp ixo my?” aja a'eta pandu pandu.

¹² Hetaha ta ngi har amō amō ta pandu pandu hū ehe har. Amō ta pandu:

—Sawa'e katu ame'ë ke a'e — aja.

Amō ta pandu:

—Anī. Muka'u te'e hū ngā ke — aja naī.

¹³ Jundéu awa tama'e kapitā ta ngi a'eta kyje. A'erehe hetaha ta ukwa ym ha rupi a'eta pandu pandu ehe har. Wewe katu pandu pandu.

¹⁴ Ngā mi'u matyriha rehe heta ngā ukwer ta. Awa po wajar mokōi hetaha ukwer ta. Pe, mahapyrihar rehe uhyk. Pyter pe uhyk. Arahā Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe Jesu mu'e oho.

¹⁵ Pe, jundéu awa tama'e kapitā ta pandu pandu a'eta jupe:

—Mā! Myja a'e ukwa katu my? Jundéu awa tama'e paper renda pe a'e jumu'e ym riki — aja a'eta jupe.

¹⁶ Jesu pandu:

—Ihē atu akwa ame'ë ke ihē amu'e ym ngā pe. Ihē ke muwyr. A'e ukwa katu ame'ë ke ihē amu'e katu.

¹⁷ Ihē akwa ame'ë ke ihē amu'e my? Anī. Aja ym. Ko Tupā mujekwa ame'ë ke ihē amu'e. Tupā putar ame'ë ke amō ma'ema'e rahā, kuja ukwa katu ta. Ko Tupā mujekwa ame'ë ke ihē amu'e, aja ukwa katu ta.

¹⁸ Amō ukwa ame'ë ke a'e pandu rahā, katu ehe har amō pandu. Ame'ë ke putar. Ihē anī. Ihē ke muwyr. Katu ehe har amō ta pandu. Ame'ë ke ihē aputar katu. A'erehe ihē apandu ame'ë ke jetehar te ke. Ngā ke ihē amuka'u te'e ym.

¹⁹ Yman Tupā je'ēha ke Moise mupinim pehē pe tipe. Anī. Pehendu ym te ehe. Moise je'ēha rehe ihē riki ahendu ym, aja pekwaha naī. A'erehe ihē ke pejukwa tar katu — aja Jesu pandu.

²⁰ Amō amō pandu:

—Mā! Anī. Nde ke jukwa tar ym awa! Ājā nde py'a rehe ihī nahā my, a'erehe: “Ihē ke pejukwa tar katu” aja nde erepandu — aja Jesu pe.

²¹ A'e pandu:

—Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā, marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke ihē ama'ema'e. Ma'e ahy ixo ame'ē ke ihē amukatu. “Ihē aparaky te'e” aja pekwa nahā. “Ma'ewa my?” aja pepandu.

²² (Pehē aja tī. Peparaky te'e tī. Putu'uha 'ar rahā, ma'e ke pema'ema'e tī.) Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā, kurumī ra'yr rehe ihī, ame'ē pিরer ke pejupā. (Aja rahā, jundéu awa ke a'e. Tupā usak katu ehe, aja mujekwa.) Moise mupinim aja pejupā. (Aja rahā, peparaky te'e tī.) [Ame'ē jupāha ke Moise mupinim py ym. Amō mupinim py. Ymanihar Moise ramūi riki pandu py.]

²³ Moise mupinim, ame'ē ke rehe pehendu katu, a'erehe kurumī ra'yr rehe ihī pিরer ke pejupā. Putu'uha 'ar rahā, pejupā tī. (Aja rahā, peparaky te'e tī.) Aja rahā putu'uha 'ar rahā, amō ke ihē amukatu rahā, ma'erehe peparahy ihē rehe my? Katu ym aja.

²⁴ Ma'e ke rehe pesak, pe, pahar: “Ko katu” aja pepandu ym. Anī rahā, pahar: “Ko katu ym” aja pepandu ym tī. I'i atu te pekwa pekwa pexo. Aja rahā jō: “Ko katu.” Anī rahā: “Ko katu ym” aja pepandu katu. Jetehar rupi pepandu katu — aja Jesu pandu.

Jesu riki Kirisutu, Tupā muwyr ame'ē ke

²⁵ Jerusarē ok ta pe har ta ngi har amō amō ta pandu:

—Ko riki Jesu. A'e ke jundéu awa tama'e kapitā ta jukwa tar katu.

²⁶ Pesarahā! Ngā pe a'e pandu pandu ixo. Jumukanim ym a'e ixo. Je'ēha ke muputu' ym awa. A'e riki Tupā muwyr ame'ē ke, aja jundéu awa tama'e kapitā ta ukwa katu nahā my apo.

²⁷ Anī nahā my. Tupā muwyr ame'ē ke uwyr rahā, my ngi uwyr my? Ukwa ym awa. Hekoha jakwa ym. Peme'ē sawa'e anī. Hekoha jakwa katu. (Nasare ok ta pe har ke a'e.) A'erehe my ngi a'e uwyr ame'ē ke jakwa katu. A'erehe peme'ē sawa'e Tupā muwyr ame'ē ke a'e aja ym nahā my — aja ngā pandu pandu nahā.

²⁸ Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe Jesu mu'e u'am rahā, hātā pandu ngā pe:

—Ihē rehe har pekwa katu my? Anī. Pekwa ym riki. Pesarahā! Ihē aputar, a'erehe ihē ajur. Anī. Aja ym. Ihē ke amō muwyr. Jetehar te ke pandu ame'ē ke a'e. Ehe har pekwa ym.

²⁹ Ehe har ihē akwa katu. A'e ixo. Ingi ihē ajur, a'erehe ehe har akwa katu. Ihē ke a'e muwyr. (Tupā ke a'e) — aja Jesu pandu.

³⁰ A'e pyhykiha ke jundéu awa tama'e kapitā ta manga te'e ixo. Anī. Pyhyk ym ngā. A'e manōha angaha ke rehe uhyk ym we rī. A'erehe pyhyk ym te ngā.

³¹ Ko riki heta ame'ē ta ngi har amō amō ta jurujar katu ehe. A'eta pandu: —Tupā muwyr ame'ē ke uwyr rahā, marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke a'e ma'ema'e ta. Aja katu ame'ē ke peme'ē sawa'e ma'ema'e. A'erehe a'e riki Tupā muwyr ame'ē ke, aja jakwa katu — aja jurujar katu ehe ame'ē ta pandu.

Jesu ke harōha ta pyhyk ta oho

³² “A'e riki Tupā muwyr ame'ē ke” aja heta ame'ē ta wewe pandu pandu. Ame'ē ke rehe parise ta hendu. A'erehe Jesu koty harōha ta ke a'eta mondo. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū harōha ta ke ame'ē ta. Jundéu awa tama'e pa'ihu ta mondo tī. Jesu ke harōha ta pyhyk ta oho.

³³ Jesu pandu:

—Pehē namō ihē apyta we ta rī. Pe, ihē aho ta. A'engi ihē ke muwyr, ame'ē koty ihē ajywyр ta aho.

³⁴ Ihē ke pekekar ta. Ihē ke pemahem ym te ta. Ihē aho ame'ē pe marā ka ym pehoha — aja ngā pe Jesu pandu. (“Ihē aho ta” aja pandu rahā: “A'e manō ta” aja mujekwa.)

³⁵ Pe, jundéu awa tama'e kapitā ta pandu pandu a'eta jupe:

—Jande jamahem ym, ame'ē pe a'e oho ta. My ihon ta my? Amō awa tama'e ok ta pe a'e oho ta my? A'ep jundéu awa aja ym ame'ē ta ke a'e mu'e ta oho my?

³⁶ A'e pandu: “Ihē ke pekekar ta. Ihē ke pemahem ym ta. Ihē aho ame'ē pe marā ka ym pehoha” aja a'e pandu. Myja ame'ē my? Jakwa ym jande — aja a'eta jupe.

Y mundu aja saka awa rehe ihī katu

³⁷ Ngā mi'u matyriha riki upa. Weraha a'ejōhar ke. Ame'ē wera rahā, hury katu te ngā. Arahā Jesu pu'am. Pe, hātā pandu ngā pe:

—Jyngwéi ame'ē ke mā peja ihē koty ejur. Amō y ke ihē ame'ē ta. Mā peja ame'ē ke e'u katu.

³⁸ Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī:

“Ihē rehe amō jurujar katu rahā, y aja saka ipy'a ngi uhem ta. Ame'ē ke muxuwe katu ngā ke” aja Tupā je'ēha rehe panduha ihī — aja Jesu pandu.

³⁹ [Y aja saka ipy'a ngi uhem, aja Jesu pandu rahā, Tupā'ā ipy'a rehe ihī katu, ame'ē rehe har a'e pandu. Jurujar katu ehe ame'ē ta py'a pe a'e muwyr ta. Arahā ngā py'a rehe Tupā'ā ihī ym we rī. Ipái koty Jesu jywyр ym we rī. A'ep ipái pandu ta: “Nde katu te ame'ē ke nde” aja. A'ep jywyр ym we rī. A'erehe ngā py'a rehe Tupā'ā ihī ym we rī.]

Amō koty koty ngā ukwa

⁴⁰ Jesu pandu ame'ē ke rehe heta ngā hendu. Amō ta pandu:

—Jete. Peme'ē riki Tupā je'ēha pandu ame'ē ke a'e. Jaharō jaxo ame'ē ke a'e — aja pandu.

⁴¹ Amō ta pandu:

—Anī. A'e riki Kirisutu. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e — aja.

Amō ta pandu:

—Anī. Peme'ē riki ngariréi ywy pe har ke a'e. Ame'ē ywy ngi Kirisutu uwyr ym ta. A'erehe peme'ē riki Kirisutu ym a'e.

⁴² Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī:

“Kirisutu riki Ndawi rainō. Merē ok ta pe a'e u'ar ta. A'ep yman Ndawi ixo, ame'ē ok ta pe Kirisutu u'ar ta” aja Tupā je'ēha rehe panduha ihī.

—Peme'ē riki ngariréi ywy pe har ke a'e. A'erehe peme'ē riki Kirisutu ym — aja amō ta pandu naī.

⁴³ Jesu rehe har muka'u te'e ngā panduha. A'erehe amō koty koty ngā ukwaha.

⁴⁴ Amō ta pyhyk tar katu a'e ke. Pe, jukwa tar katu. Anī. Pyhyk ym we rī.

Jundéu awa tama'e kapitā ta jurujar ym ehe

⁴⁵ Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhūma'e harōha ta jywyр oho. Jundéu awa tama'e pa'ihu ta koty jywyр oho. Parise ta koty jywyр oho tī. Pe, harōha ta pe ame'ē ta pandu:

—Ma'erehe perur ym Jesu ke my? — aja a'eta pe.

⁴⁶ Harōha ta pandu:

—Mā! A'e pandu katu te. A'e je'ēha te reko, aja pandu katu te a'e. A'erehe jarur ym — aja pandu.

⁴⁷ Parise ta pandu:

—Mā! Pehē ke a'e muka'u te'e rāi tī.

⁴⁸ Jundēu awa tama'e kapitā ta ngi har amō jurujar katu ehe my? Anī. Nixói. Parise ta ngi har aja tī. Jurujar ym ehe tī.

⁴⁹ Mā! Paite ame'ē hetaha ta jurujar katu ehe. Anī. Peme'ē ta Moise je'ēha ke ukwa ym. A'erehe ame'ē ta ke Tupā mupyrara ta — aja parise ta pandu.

⁵⁰ Parise ta ngi har amō ixo. Her Nikonde. Amukwehe we Jesu rehe a'e usak oho. Ame'ē ke a'e. Inamō ixo ame'ē ta pe a'e pandu:

⁵¹ —“A'e jaxer” aja Jesu rehe har japandu rahā, katu ym. “Peme'ē riki ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e” aja jande japandu rahā, ehe har jahendu py ta. A'e ma'ema'eha ke jande jakwa py ta. Aja jande je'ēha rehe panduha ihī. A'erehe: “A'e jaxer” aja japandu rahā, katu ym — aja Nikonde pandu.

⁵²⁻⁵³ Pe, amō parise ta pandu ipe, Nikonde pe:

—Mā! Nde Jesu kotyhar nahā my tī. A'erehe ngariréi ywy pe har nde my tī? Tupā je'ēha rehe esak katu! Aja rahā, nde erekwa katu ta tī. Esarahā! Ngariréi ywy ngi Tupā je'ēha pandu ame'ē ke uwyr ym te ta. Mā! Nde ereka'u te'e — aja ipe.

Arahā, parise ta jy'ariha upa. Upa pandu rahā, hok pe a'eta jywyr oho.

8

Ixawa'e ym ame'ē namō amō kūjā ixo

¹ [Pe, ywy'ā rehe Jesu oho. Ywy'ā rer Oriwéi ty.

² Ku'ē rahā, Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe Jesu jywyr oho. Pytuniwe oho. Pe, heta ame'ē ta juramā jy'ar uwyr ehe. Pe, ame'ē ta ke a'e mu'e uī.

³ Pe, amō kūjā ke amō ta werur ipe. Ixawa'e aja ym ame'ē namō kūjā ixo rahā, amō ta pyhyk. Ame'ē kūjā ke ngā werur ipe. Moise je'ēha ke mu'e ame'ē ta werur. Parise ta namō werur. Pe, heta ame'ē ta pyter pe kūjā ke a'eta mupu'am.

⁴ Jesu pe a'eta pandu:

—Sawa'e! Ngā mu'eha nde. Kome'ē kūjā riki ixawa'e aja ym ame'ē namō ixo rahā, jande japyhyk.

⁵ Aja rahā, kūjā ke ita pe jajukwa ta me'ē te'e, aja Moise mupinim. Nerahā! Myja nde erepandu my? — aja Jesu pe.

⁶ Aja me'ē a'eta pandu rahā, Jesu je'ēha ke a'eta manga tipe. Kuja. Moise mupinim, anī, amō koty Jesu pandu rahā: “Moise je'ēha rehe nde erehendu ym” aja a'eta pandu ta tipe. Anī. Jesu pandu ym. A'e wapyk. Pe, ywy ke ipo pe a'e mupinim uī.

⁷ Pe, a'eta pandu pandu we rī. Pe, Jesu pu'am. Ngā pe a'e pandu:

—Pehē ngi har ma'e ka'u te'eha ke ma'e ym te, ame'ē ke ixo my? Ame'ē riki kūjā rehe ita ke ombor py. Ejukwarahā! — aja Jesu.

⁸ Pe, a'e wapyk tī. Ywy ke ipo pe mupinim uī tī.

⁹ Pe, Jesu pandu ame'ē ke rehe a'eta hendu rahā, a'eta uhem oho ingi. Peteī teī uhem oho ingi. Tamūi ta uhem py oho. (Ma'e ka'u te'eha ke upa ngā ma'ema'e, aja upa ngā ukwa katu.) A'erehe upa katu te uhem oho ingi. Pe, Jesu jeje pyta. Kūjā amō pyta u'am. A'eta mokōi jō pyta.

¹⁰ Pe, Jesu pu'am tī. Pe, kūjā pe a'e pandu:

—My ixo my? Nde ke jukwa tar katu ame'ē ta ke. My ixo my? Pyta ym my? — aja Jesu pandu.

¹¹ —Sa'e! Nixói se — aja kūjā.

—Aja ihê tí. Nde ke ihê amahy ym ta tí. Ejywyr eho. Pe, amõ we ma'e nde ereka'u te'eha ke ema'e ym tí — aja kũjã pe Jesu pandu.]

Jesu riki ma'e muweraha aja saka

¹² Pe, ngã pe Jesu pandu pandu tí:

—Kome'ê ywy keruhũ pe weraha aja saka ihê. (Aja rahã, Tupã rehe har kome'ê ywy pe har ta pe ihê amujekwa.) Ihê kotyhar aja amõ ixo tar katu rahã, weraha namõ ixo. (Aja rahã, myja ixoha katu, ame'ê ke ukwa ta.) Pytuniha rupi wata ym te ta. (Aja rahã, tapijar te'e we ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ym ta) — aja Jesu.

¹³ Parise ta pandu ipe:

—“Weraha aja saka ihê” aja nde erepandu ramõ. Nde jeje nde erepandu. A'erehe katu ym. A'erehe jetehar te ym. A'erehe nde rehe jahendu ym ta me'ê te'e — aja Jesu pe.

¹⁴ A'e pandu:

—Ihê juehe har ihê apandu rahã, ame'ê riki jetehar te ke. My ngi ihê ajur my, ame'ê ke akwa katu. My ihê aho ta my, ame'ê ke ihê akwa katu tí. Aja rahã, awa je'êha rupi ko axo, aja akwa katu. A'erehe ihê apandu ame'ê ke jetehar te ke. My ngi ihê ajur my, ame'ê ke pekwa ym. Mý ihê aho ta my, ame'ê ke pekwa ym tí.

¹⁵ Sawa'e ukwa katuha namõ amõ ta rehe har pepandu: “Ko katu ame'ê ke” aja. Anĩ rahã: “Ko katu ym ame'ê ke” aja. Aja sawa'e ukwa katuha namõ pepandu. Ihê anĩ.

¹⁶ Ihê ke ihê pái keruhũ muwyr. A'e ukwa katuha namõ ihê apandu: “Ko katu ame'ê ke” aja. Anĩ rahã: “Ko katu ym ame'ê ke” aja ihê apandu. Ihê pái ukwa katuha namõ aja ihê apandu, a'erehe jetehar rupi apandu katu.

¹⁷ Mokõihar ta juja katu te pandu rahã, jetehar te ke aja pekwa. Kuja Moise mupinim ame'ê ke rehe panduha ihĩ: “Ma'e ke rehe har mokõihar ta juja katu te pandu katu rahã, ame'ê panduha riki jetehar te ke” aja panduha ihĩ.

¹⁸ —Ko mokõihar ta panduha riki. Ihê ke ihê pái keruhũ muwyr. A'e riki ihê rehe har mujekwa katu. Ko ihê tí. Ihê juehe har ihê amujekwa. Jande jamujekwa ame'ê ke juja katu te pandu katuha. A'erehe ihê rehe har ihê amujekwa riki jetehar te ke — aja Jesu pandu.

¹⁹ —My nde pái ixo my? — aja ngã ipe.

—Ihê rehe har pehê pekwa ta tipe rahã, ihê pái keruhũ rehe har pekwa ta tipe tí — aja Jesu pandu.

²⁰ Aja me'ê Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ pe Jesu pandu pandu. Ngã ke a'e mu'e rahã, aja me'ê pandu. Tamatarer purakar, ame'ê kapy pe a'e pandu. Pe, a'e ke pyhyk ym awa. Ame'ê angaha ke rehe uhyk ym we rĩ. (Tupã putar ame'ê angaha ke rehe uhyk ym we rĩ. A'erehe pyhyk ym we rĩ.)

Jesu oho ame'ê pe jurujar ym ehe ame'ê ta oho ym te ta

²¹ Ngã pe Jesu pandu tí:

—Ihê aho ta. Pe, ihê ke pekekar ta. Ihê rehe pejurujar ym. Peputar ym. Ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e. Tupã ipy'a jywyr ym pehê rehe. Ajaha pemañõ ta kÿ. A'erehe ihê aho ame'ê pe peho ym te ta — aja Jesu pandu.

²² Pe, jundéu awa ta pandu:

—A'e pandu: “Ihê aho ame'ê pe peho ym te ta” aja riki. Myja ame'ê my? A'e jujukwa ta my? — aja ngã pandu.

²³ Jesu pandu:

—Kome'ê ywy keruhũ pe har ta ke riki pehê. Ihê anĩ. Ywa pe har ke ihê. Pehê riki kome'ê ywy keruhũ pe har ta ke. A'erehe kome'ê ywy keruhũ pe

har ta aja jō pekwa pekwa pexo. Ihē anī. Ihē kome'ē ywy keruhū pe har aja ym akwa akwa axo.

²⁴ A'erehe aja ihē apandu pehē pe. Ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e. Tupā ipya jwyw ym pehē rehe. Ajaha pemañ ta. Ihē rehe pejurujar ym rahā, ajaha pemañ ta. "Tupā muwyr ame'ē ke ihē" aja tapijar te'e we apandu axo. Ame'ē rehe pejurujar ym rahā, ajaha pemañ ta — aja Jesu pandu.

²⁵ A'eta pandu:

— "Tupā muwyr ame'ē ke ihē" aja nde erepandu jande pe. Aja ym nahā my. Awa nde my? — aja Jesu pe.

— Ihē amu'e py rahā, kuja apandu: "Tupā muwyr ame'ē ke ihē" aja pehē pe. Aja me'ē ihē.

²⁶ Amō we pehē rehe har ihē apandu katu ta tipe. Ihē rehe pejurujar ym. A'erehe: "Pehē jaxer ai" aja apandu ta tipe. Anī. Ihē ke muwyr. A'e jō ame'ē ke pandu katu. A'erehe ihē rehe pejurujar ym rahā, mā peja a'e pandu ame'ē ke rehe pejurujar katu — aja Jesu pandu.

²⁷ Jesu ke ipái keruhū muwyr. Ehe har Jesu pandu pandu u'am. Ame'ē ke jundéu awa tama'e kapitā ta ukwa ym.

²⁸ A'erehe Jesu pandu tī:

— Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ihē ajur. Myra ngā mupia ame'ē ke rehe ihē ke pejukwa rahā, pekwa ta. "Ihē atu ame'ē. Tupā muwyr ame'ē ke ihē." Aja pekwa katu ta. Amō we pekwa ta tī. Ma'e ke jeje ihē ama'ema'e ym. Ihē pái keruhū ihē pe mujekwa, ame'ē ke jō ihē apandu. Aja pekwa katu ta tī.

²⁹ Ihē ke muwyr, a'e riki ihē namō ixo. A'e putar ame'ē ke ihē ama'ema'e. Aja te'eha ihē ama'ema'e. A'erehe ihē ke a'e hijar ym. A'erehe jeje ihē axo ym ihē. Ihē namō a'e ixo — aja Jesu pandu.

³⁰ A'e pandu ame'ē ke rehe heta ngā hendu. Ame'ē ta jurujar katu ehe.

Jesu panduha ke

³¹ Jurujar katu ehe ame'ē ta pe Jesu pandu. Jundéu awa ta ke ame'ē ta. Kuja: — Ihē amu'e ame'ē ke rehe tapijar te'e we pejurujar katu rahā, ihēma'e jumueha ta te ke pehē.

³² Aja rahā, jeterah te ke pekwa katu ta. Ame'ē ke pekwa rahā, pehē ke Tupā muhem aja saka pexo ta — aja Jesu pandu. ("Muhem" aja Jesu pandu rahā: "Tupā muhā katu ta" aja mujekwa katu.)

³³ A'eta pandu:

— Mā! Jande ke muhem ta my? Ma'e ame'ē my? Jande riki Amarā rainō ta ke. Amō ta pe jande japaraky te'e ym te. Mā! "Muhem ta" ame'ē panduha jakwa ym — aja Jesu pe.

³⁴ A'e pandu:

— Pesarahā! Ma'e ka'u te'eha ke amō ma'ema'e rahā, ame'ē riki ijar, ame'ēja saka. Aja rahā, marā ka ym ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke hijariha.

³⁵ Amō pandu: "Ihē aputar ame'ē ke ihē ama'ema'e katu" aja marā ka ym paraky te'e ame'ē panduha. Anī. Ijar pandu ame'ē ke ma'ema'e ta me'ē te'e. Ta'yr anī. Je'ēha te reko, a'erehe upa putar ame'ē ke a'e ma'ema'e katu.

³⁶ Tupā ra'yr ihē. A'erehe pehē ke ihē amuhem ta, ame'ē ke akwa katu. Ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ngi ihē amuhem ta. Aja rahā, ame'ē pema'ema'eha ke pehijar katu ta. Pehem ame'ē ta ke aja pexo katu ta. (Aja rahā, pehē ruhā te hū aja pexo ta.)

³⁷ Pehē riki Amarā rainō ta ke. Aja ihē akwa katu. Ihē amu'e ame'ē ke peputar ym. A'erehe ihē ke pejukwa tar katu pexo.

³⁸ Ma'e ke ihē pái keruhū mujekwa. Ame'ē rehe har ihē apandu pandu pehē pe tipe. Pesarahā! Pehē riki pehē pái pandu ame'ē ke pema'ema'e — aja ngā pe Jesu pandu.

³⁹ A'eta pandu:

—Esarahā! Amarā jande ramūi ke — aja.

Jesu pandu:

—Pehē riki Amarā rainō te rahā, Amarā aja ma'e katu ame'ē ke pema'ema'e ta tipe tī.

⁴⁰ Jete har Tupā rehe har pehē pe apandu. Ame'ē ke jō pehē pe ihē apandu pandu tipe. Pejuru jar ym. A'erehe ihē ke pejukwa tar katu pexo. Amarā rainō aja ym pehē. Yman Tupā muwyr ame'ē ke a'e jukwa tar ym ixo.

⁴¹ Pehē pái ma'ema'e, ame'ē ke pema'ema'e pexo apo 'y — aja Jesu pandu.

—Anī. Petei jō riki jande pái keruhū. Tupā a'e. Amō rehe jande py'a jamōi mo'i ym — aja ngā pandu ipe nāi.

⁴² —Tupā riki pehē pái keruhū rahā, ihē rehe pepy'a katu ta tipe. Tupā ngi ihē ajur. Ko ihē axo apo 'y. Ihē aputar, a'erehe ihē ajur my? Anī. Aja ym. Ihē ke a'e muwyr, a'erehe ko ihē ajur.

⁴³ Mā! Ihē apandu ame'ē ke pekwa ym. Ihē apandu ame'ē ke rehe pehendu tar ym, a'erehe pekwa ym.

⁴⁴ —Satana riki pehē pái. (Ājā ramūi a'e.) Ta'yr ta ke pehē. A'e putar ame'ē ke pema'ema'e tar katu. Ngā jukwaha ke a'e. Aja te'eha riki a'e. Jete har pandu ym te a'e, a'erehe te'e pame a'e pandu. Te'e a'e pandu rahā, aja te'eha te'e a'e. Amō ta ke a'e mu'e. (A'erehe te'e a'eta pandu tī.)

⁴⁵ Te'e a'e. Ihē anī. Jete har te Tupā rehe har ihē apandu. A'erehe ihē rehe pehē pejuru jar ym.

⁴⁶ “Ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'e” aja ihē rehe har pandu ym te awa. Jete har ihē apandu rahā, ma'erehe ihē rehe pehē pejuru jar ym my?

⁴⁷ Tupā je'ēha rehe Tupā kotyhar ta hendu katu. Pehē anī. Pehē riki Tupā kotyhar ta ym pehē. A'erehe pehendu ym ehe — aja ngā pe Jesu pandu.

Amarā nixói rahā, pete'e Jesu ixo

⁴⁸ Jundéu awa tama'e kapitā ta pandu ipe:

—Jete har japandu. Nde riki samari wyw pe har aja riki. (Jande ruwajan nde.) Ājā nde py'a rehe ihī. (A'erehe nde ereka'u te'e) — aja Jesu pe.

⁴⁹ A'e pandu:

—Anī. Nixói te ājā ihē py'a rehe. Katu ihē pái keruhū rehe har ihē apandu. Pehē anī. Ihē rehe har pehē juru ai.

⁵⁰ Katu ihē rehe har ngā pandu. Ame'ē panduha ke ihē aputar ym. Ame'ē panduha ke amō riki putar. Ihē pái keruhū putar. A'e riki ihē pe pandu ta: “Ne katu te” aja.

⁵¹ Mā! Pejuru jar ym ihē rehe. Pesarahā! Ihē apandu ame'ē ke rehe amō hendu katu rahā, a'e manō ym ta — aja Jesu pandu.

⁵²⁻⁵³ A'eta pandu:

—Mā! Nde ereka'u te'e. Amarā manō. Tupā je'ēha pandu ame'ē ta manō tī. Nde erepandu: “Ihē apandu ame'ē ke rehe amō hendu katu rahā, a'e manō ym ta” aja. Mā! Nde ereka'u te'e. A'erehe ājā nde py'a rehe ihī, aja jakwa katu te apo 'y. Tupā je'ēha rehe Amarā hendu katu. A'e riki jande ramūi. A'e manō. I'ar koty te we nema'e pyrātāha my? Aja rahā, nde rehe hendu katu ame'ē ta manō ym ta my? Tupā je'ēha pandu ame'ē ta aja tī. Tupā je'ēha rehe a'eta hendu katu tī. A'eta manō tī. Nerahā! Nde erepandu ame'ē ke rehe amō hendu rahā, manō ym ta, aja nde erepandu. Anī. Amarā ta 'ar koty te we nema'e pyrātāha aja ym. A'erehe: “Manō ym ta” aja nde erepandu ym ta me'ē te'e — aja ngā pandu.

⁵⁴ —Pesarahā! Kuja ihē. Ihē pái ihē rehe har pandu ame'ē ke ihē. “Nde katu te” aja. Ame'ē ke ihē jeje ihē rehe har apandu rahā, ame'ē panduha jaxer ta

tipe. Anī. Amō pandu. Ihē pái riki ihē rehe har pandu: “Nde katu te” aja. A'e riki pehē pái keruhū, aja pepandu.

⁵⁵ Anī. Ehe har pekwa ym te. Ihē anī. Akwa katu ehe har. “Ehe har ihē akwa ym” aja ihē apandu ta tipe rahā, pehē aja te'e ihē apandu ta tipe tī. Ehe har ihē akwa katu. A'e pandu ame'ē ke rehe ihē ahendu katu.

⁵⁶ Amarā riki pehē ramūi, aja pepandu. Kome'ē ywy keruhū pe ihē ajur, aja a'e ukwa. A'erehe hury katu. Jete. A'e usak. Pe, hury katu tī — aja ngā pe Jesu pandu.

⁵⁷ Jundéu awa tama'e kapitā ta pandu:

—Mā! Tamūi te ym riki nde. Kuja, 50 warahy 'ar ym nde. Marā ka ym nde rehe Amarā usakīha — aja Jesu pe.

⁵⁸ A'e pandu:

—Pesarahā! Amarā nixói rahā, pete'e ihē axo — aja ngā pe Jesu pandu.

⁵⁹ Ame'ē ke a'eta hendu rahā, ita ra'yr ke pyhyk. (Tupā a'e tī, katu ym, aja a'eta ukwaha, a'erehe jukwa ta tipe.) Ita ra'yr ombor ta ehe, Jesu rehe. Anī. Jesu jumukanim ngā ngi. Pe, Tupā rehe ngā jum'u'eha renda keruhū ngi uhem oho.

9

Eha ym te ame'ē ke Jesu mukatu

¹ Jesu wata oho ixo rahā, amō sawa'e rehe a'e usak. Eha ym te ame'ē ke a'e. U'ar ramō rahā, aja te'e a'e.

² Jumu'eha ta pandu ipe:

—Sawa'e! Ngā mu'eha nde. U'ar ramō rahā, eha ym te ame'ē ke a'e. Ipái ta ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, a'erehe eha ym te nahā my? Sawa'e riki ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, a'erehe eha ym te nahā my? Myja my? — aja Jesu pe.

³ A'e pandu:

—Anī. A'e riki ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, a'erehe eha ym te my? Anī. Aja ym riki. Ipái ta aja ma'ema'e. A'erehe eha ym te my? Anī. Aja ym tī. Tupāma'e pyrātāha ke ihē amujesak ta ipe. A'erehe eha ym te aja a'e u'ar.

⁴ Ihē ke ihē pái muwyr. Tupāma'e parakyha ke jama'ema'e ta me'ē te'e. Wera rahā, aja jama'ema'e ta me'ē te'e. (Aja rahā, ko ihē axo rahā, Tupāma'e parakyha ke jama'ema'e ta me'ē te'e.) Pytun rahā, paraky ym ta awa. (Aja rahā, jamanō rahā, marā ka ym japarakyha.)

⁵ Kome'ē ywy keruhū pe ihē axo rahā, weraha aja ihē. (A'ep pe har ta pe Tupā rehe har ihē amujekwa katu, a'erehe weraha aja ihē) — aja Jesu pandu.

⁶ Aja me'ē upa a'e pandu rahā, ywy rehe a'e tymū. Aja a'e mutu'um. Pe, ame'ē ke eha ym te ame'ē reha rehe a'e mujar.

⁷ Pe, Jesu pandu ipe:

—Nde reha ekutuk eho. Y kynda ame'ē pe ekutuk eho. Her Siroe — aja ipe. [Ame'ē y renda rer: “Y ko werur ame'ē ke” aja ngā ukwa.] Pe, sawa'e oho. Eha ke kutuk oho. Upa rahā, a'e jywyr. Eha katu jywyr uwyr 'y. Upa katu te ma'e ke rehe usak apo 'y.

⁸ Kwehe tamatarer ke ngā pe sawa'e pandu pandu rahā, amō ta usak ehe. A'eta pandu. Sawa'e rok rake ixo ame'ē ta pandu tī. Kuja pandu:

—Peme'ē riki tamatarer ke ngā pe pandu pandu uī ame'ē ke a'e — aja ngā.

⁹ Amō ta pandu:

—A'e tī. A'e riki — aja.

—Anī. Aja ym. A'e aja saka, amō kome'ē — aja amō ta pandu.

—Jete. Ihē ko — aja sawa'e pandu.

¹⁰ Pe, ngā pandu:

—Myja nde reha katu oho apo my? — aja ipe.

11 Sawa'e pandu:

—Amō sawa'e ywy ke mutu'um. Her Jesu. Ame'ē ke ihē reha rehe mujar. Pe, ihē pe a'e pandu: “Eho. Nde reha ekutuk eho. Y kynda ame'ē pe ekutuk eho. Her Sirōe” aja ihē pe. A'erehe ihē aho. Pe, ihē reha ihē akutuk rahā, pahar upa ma'e ke rehe ihē asak katu 'y — aja ngā pe.

12 Amō ta pandu:

—My ame'ē sawa'e ixo my? — aja ipe.

—Ihē akwa ym — aja ngā pe sawa'e pandu.

Mukatuha rehe har parise ta ukwa tar katu

13 Pe, parise ta koty sawa'e ke amō ta raho. Sawa'e eha katu ramō ame'ē ke raho.

14 Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā, ywy ke Jesu mutu'um. (Paraky te'e, aja ukwaha naī.) Eha ym te ame'ē ke a'e mukatu.

15 Amō we parise ta pandu:

—Myja nde reha katu oho my? — aja ipe.

Sawa'e pandu:

—Ywy tu'um ke ihē reha rehe a'e mujar. Ihē reha ihē akutuk. Apo ihē asak katu ma'e ke rehe 'y — aja a'eta pe.

16 Parise ta ngi har amō ta pandu:

—Aja mukatu ame'ē ke Tupā muwyr ym. Putu'uha 'ar rahā, a'e putu'u ym. (Paraky te'e ame'ēja saka.) A'erehe a'e ke Tupā muwyr ym — aja pandu.

—Anī. Ma'e ka'u te'eha ke amō ma'e rahā, marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke ma'e ym ta. A'e ma'e riki, a'erehe Tupā muwyr ame'ē ke a'e aja mujekwa — aja amō ta pandu.

Pe, a'eta amō koty koty ukwa.

17 Pe, sawa'e pe parise ta pandu tī:

—Ne reha ke a'e mukatu, aja nde erepandu. Myja ehe har nde erekwa my? — aja ipe.

Sawa'e pandu:

—A'e riki Tupā je'ēha pandu ame'ē ke — aja parise ta pe.

18 Jundéu awa tama'e kapitā ta jurujar tar ym. Sawa'e riki eha ym te ame'ē ke. Apo ma'e ke usak katu 'y. Ame'ē ke rehe a'eta jurujar ym. A'erehe ipái ta ke a'eta mujy'ar.

19 Pe, ipái ta pe a'eta pandu:

—Ko pehē ra'yr my? U'ar ramō rahā, eha ym te ame'ē ke a'e, aja pepandu. Aja rahā, myja a'e usak katu apo my? — aja ipái ta pe.

20 Ipái ta pandu:

—A'e riki jande ra'yr, aja jakwa katu. U'ar ramō rahā, eha ym te ame'ē ke a'e, aja jakwa katu tī.

21 Myja a'e usak katu apo my, ame'ē ke jakwa ym. Eha ke awa mukatu my? Ame'ē ke jakwa ym tī. Pehē atu peme'u ipe! Sawa'e riki a'e apo. A'e pandu katu ta — aja parise ta pe ipái ta pandu.

22 Aja me'ē ipái ta pandu. Jundéu awa tama'e kapitā ta ngi a'eta kyje, a'erehe aja me'ē a'eta pandu. “Jesu riki Tupā muwyr ame'ē ke” aja amō pandu rahā, kapitā ta pandu ta: “Mā peja jy'ariha renda pe ame'ē ta jy'ar ym te ta apo 'y” aja.

23 Ame'ē panduha ngi ipái ta kyje. Jy'ar tar katu we rī. A'erehe aja a'eta pandu: “A'e riki sawa'e apo 'y. Pehē atu peme'u ipe” aja.

24 Sawa'e ke parise ta muhyk tī. Mokōihar muhyk. Eha katu ramō ame'ē ke. A'eta pandu ipe:

—Tupā ruwa koty aja jaxo. A'erehe jetehar te ke nde erepandu katu ta me'ē te'e. Epandu katu apo 'y. Ame'ē sawa'e nde ke mukatu. A'e riki ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ke a'e, aja jakwa — aja parise ta pandu.

²⁵ Sawa'e pandu:

—A'e riki ma'e ka'u te'eha ke ma'e nahā my? Aja ym nahā my? Ame'ē ke ihē akwa ym. Kuja jō ihē akwa katu. Ihē reha ym te ihē. Apo upa ma'e ke rehe ihē asak katu 'y — aja parise ta pe.

²⁶ A'eta pandu:

—Myja a'e ma'e nde pe my? Myja nde reha a'e mukatu my? — aja sawa'e pe.

²⁷ Sawa'e pandu:

—Upa ihē apandu pehē pe. Pe, pehendu ym ihē rehe. Ma'erehe amō we pehendu tar katu my tī? Inamō pejumu'e tar katu nahā my? — aja parise ta pe.

²⁸ Pe, sawa'e pe a'eta je'ē je'ē hū. Pandu ipe tī:

—Nde! Nde riki ima'e jumu'eha ke nde. Jande riki Moise ma'e jumu'eha ta ke jande.

²⁹ Moise namō Tupā pandu, aja jakwa katu. Ame'ē sawa'e anī. Jakwa ym ehe har. Awa je'ēha rupi a'e uwyr my? Jakwa ym — aja parise ta pandu.

³⁰ Sawa'e pandu:

—Māte hū puki! Ihē reha ke a'e mukatu. Pe, awa je'ēha rupi a'e uwyr my? Ame'ē ke pekwa ym! Mā!

³¹ Ma'e ka'u te'eha ke ma'e, ame'ē ke Tupā namō pandu rahā, Tupā hendu ym ehe, aja jakwa katu. Tupā rehe amō ipy'a katu. A'e putar ame'ē ke ma'e tī. Tupā namō ma'e ke ame'ē pandu rahā, Tupā hendu katu ta ehe. Aja jakwa katu. (A'erehe ihē ke mukatu ame'ē ke rehe Tupā hendu katu, aja ihē akwa katu.)

³² Kome'ē wyy keruhū Tupā mujā. Arahā har eha ym te ame'ē ke amō mukatu. Eha ym te ame'ē ke u'ar. Ame'ē reha ke amō mukatu. Aja me'ē jahendu ym te.

³³ Apo ame'ē sawa'e ke Tupā muwyr ym rahā, marā ka ym ma'e katu ame'ē ke a'e ma'eha — aja parise ta pe sawa'e pandu.

³⁴ A'eta pandu ipe:

—Mā! (Jaxer nde.) Nde ere'ar rahā, ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'eha namō nde erexo. Jande ke nde eremu'e tar katu rāi. Katu ym nde — aja sawa'e pe parise ta pandu.

Pe, pandu ipe:

—Apo ngi har jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe nde erejy'ar ym te ta 'y — aja sawa'e pe.

Amō ta eha ym te aja saka

³⁵ Sawa'e ke parise ta muhem mondo. Ame'ē ke Jesu hendu rahā, sawa'e ke kekar oho. Pe, mahem rahā, pandu ipe:

—Tupā je'ēha rupi uwyr ame'ē ke rehe nde erejuruar katu my? Awa a'e tī. Tupā je'ēha rupi uwyr ame'ē ke a'e — aja Jesu ipe.

³⁶ —Sa'e! Awa ame'ē my? Ihē pe emujekwa. Aja rahā, ihē ajuruar katu ta ehe — aja Jesu pe sawa'e pandu.

³⁷ —Ko ihē riki ame'ē. Upa nde eresak ihē rehe! Ne namō ihē apandu a'am — aja Jesu.

³⁸ Sawa'e pandu:

—Sawa'e! Nde rehe ihē ajuruar katu — aja Jesu pe.

Pe, Jesu ruwa koty a'e wapyk. Ipyarāi pe wapyk. (Aja ipy'a ke a'e moī moī ehe.)

³⁹ (Ame'ē mukatuha rehe har ngā pe) Jesu pandu:

—Kome'ē ywy keruhū pe ihē ajur. A'erehe ngā rehe har ihē amujekwa ajur. Tupā rehe har amō ukwa tar katu my? Ehe har amō ukwa tar ym my? Ame'ē ke ngā mujekwa ta. Pesarahā! “Ehe har akwa ym” aja pandu ame'ē ke eha ym te, ame'ēja saka. Ame'ē ta ukwa ta. Aja rahā, eha katu ame'ē ke a'e aja mujekwa. Amō pandu: “Ehe har akwa katu” aja pandu naī. Eha katu ame'ē ke a'e aja ukwaha naī. Anī. “Ehe har ukwa ym” aja upa ngā pe mujekwa. Aja rahā, eha ym te ame'ē ke a'e aja mujekwa — aja Jesu pandu.

⁴⁰ Amō parise ta a'ep ixo. Jesu pandu ame'ē ke rehe a'eta hendu. A'erehe pandu ipe:

—Mā! Jande riki eha ym te ame'ē ke jande aja nde erepandu my? — aja Jesu pe. (“Tupā rehe har jakwa” aja ame'ē ta ukwaha naī.)

⁴¹ Jesu pandu:

—Tupā rehe har pekwa, aja pepandu tipe. Pehē reha katu, aja pepandu tipe tī. Anī. Ihē rehe pehendu ym. A'erehe ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e pexo. A'erehe pehē rehe Tupā ipy'a jywyr ym, aja pexo. Pesarahā! “Ehe har jakwa ym” aja pepandu ta tipe rahā, pehē reha ym te aja pexo ta tipe. Aja rahā, Tupā mujekwa ta tipe. Aja rahā, pekwa katu ta tipe. Aja rahā, ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e. Pehē rehe Tupā ipy'a jywyr ta tipe, aja pexo ta tipe — aja Jesu pandu.

10

Arapuharan ta usakiha rehe har Jesu pandu

¹ Ajame'ē ke arapuharan ta usakiha rehe har Jesu pandu ngā pe:

—Pesarahā! Arapuharan kurar rukwen rupi amō ixo ym oho rahā, ame'ē riki mukanīha ke. Amō koty rupi ixo oho, mukanim raho.

² Hukwen rupi ixo oho, ame'ē riki usakiha ke. Arapuharan ta usakiha ke.

³ Hukwen harōha hukwen ke pirar ta ipe. Pe, her rupi usakiha pukāi rahā, arapuharan ta hendu katu. Pe, soroka pe upa muhem raho.

⁴ Upa muhem raho rahā, usakiha riki oho py. Arapuharan ta haikwer rupi oho. Usakiha pukāiha ukwa katu. Haikwer rupi oho.

⁵ Amō pukāi rahā, ame'ē raikwer rupi oho ym ta. Ijar pukāiha aja ym hendu, a'erehe haikwer rupi oho ym ta. Ujan ta oho ingi — aja Jesu pandu.

⁶ Myja me'ē arapuharan ta usakiha my, ame'ē ke Jesu pandu. Anī. (Arapuharan ta usakiha rehe har Jesu pandu rahā, juehe har a'e mujekwa uī.) Ame'ē ke parise ta ukwa ym.

Jesu riki arapuharan ta usakiha katu aja a'e

⁷ Kuja Jesu pandu tī:

—Pesarahā! Ihē riki arapuharan kurar rukwen aja saka. (Aja rahā, ihē rehe jurujar katu ame'ē ta riki ihē pái keruhū koty oho ta.)

⁸ Amō usakiharan ta heta ixo. Tupā rehe har mu'eharan ta ke ame'ē ta. Ame'ē ta mukanīha aja saka. Ihē nixói rahā, uwyr. Ame'ē ta te'e pandu. Anī. Ame'ē ta rehe arapuharan ta hendu ym. (Aja rahā, Tupā rehe jurujar katu ame'ē ta hendu ym.) Mu'eharan ta rehe hendu ym.

⁹ —Kurar rukwen aja saka ihē. Arapuharan ta ixo oho. (Aja rahā, ihē rehe jurujar katu ame'ē ta ke ihē pái keruhū namō ixo ta.) Pe, hukwen rupi arapuharan ta ixo oho. Uhem oho tī. Pe, kāpī heta ame'ē rupi u'u oho. Aja usakiha usak katu, arapuharan ta rehe. Aja ihē tī. Ihē kotyhar ta rehe ihē asak katu tī. A'eta rehe ahaihu katu tī.

¹⁰ Mukanīha uwyr rahā, mukanim ta uwyr. Arapuharan ke jukwa ta tī. Mai ta uwyr tī. Ihē anī. Ihē rehe jurujar katu ame'ē ta pe uhāha ihē ame'ē ajur. Hury katu hū ta.

¹¹ —Ihē riki usakiha katu ame'ē ke ihē. Usakiha katu ame'ē manō ta. Aja rahā, arapuharan ta manō ym ta. Aja ihē tī. Ihē amanō ta. A'erehe ihē rehe jurujar katu ame'ē ta Tupā namō ixo ta. Mupyraraha renda pe oho ym te ta.

¹² Amō paraky ame'ē rehe arapuharan jar muhepy. Usakiha muhepyha ke. Pe, so'o jarō ame'ē ke uhyk rahā, ame'ē parakyha ujan ta oho. Usakiha te aja ym a'e. Arapuharan ta ima'e ym. Ijar ym a'e. A'erehe ujan oho. Pe, amō amō arapuharan ke so'o jarō ame'ē jukwa. Amō koty koty muhāi mondo tī.

¹³ Tamatarer ke jō parakyha putar. Arapuharan ta rehe a'e ipy'a ym, a'erehe ujan oho.

¹⁴ —Ihē riki usakiha katu ame'ē ke ihē. Awa ihē kotyhar ta my? Ame'ē ke akwa katu. Pe, ihē rehe har ihē kotyhar ta ukwa katu tī.

¹⁵ Aja ihē pái tī. Ihē rehe har ihē pái keruhū ukwa katu. Pe, ihē pái keruhū rehe har ihē akwa katu tī. Aja ihē kotyhar ta ke ihē akwa katu tī. Pe, ihē amanō ta. A'erehe ihē rehe jurujar katu ame'ē ta ihē pái namō ixo ta.

¹⁶ —Amō arapuharan ta ixo. Aja amō awa ta ixo. Ame'ē ta ke kurar pe amuxe ta me'ē te'e. Aja ihē rehe har ame'ē ta pe ihē amu'e katu ta. (Aja rahā, ame'ē ta ihē rehe hendu katu ta.) Peteīhar henda pe johu ixo ta. Ame'ē ta johu peteī usakiha rehe jō hendu katu ta. Ihē riki ame'ē usakiha ke.

¹⁷ —“Nde ereputar rahā, ihē amanō ta” aja ihē pái pe apandu. A'erehe ihē rehe ihē pái keruhū ipy'a katu. Ihē amanō rahā, ihē ke ihē pái mukwera katu ta muhem tī.

¹⁸ Ihē aputar ym rahā, ihē ke amō jukwa ym ta. Ihē jō aputar rahā, ihē ke amō jukwa ta. Ihē pe ihē pái keruhū pandu: “Ne jō nde ereputar rahā, nde eremanō ta. Pe, ne jō nde ereputar rahā, nde erekwera katu ta erehem tī” — aja Jesu pandu ngā pe.

¹⁹ Jesu pandu ame'ē ke rehe jundéu awa tama'e kapitā ta amō koty koty ukwa.

²⁰ Amō amō ta pandu:

—Ipy'a rehe ājā ihī. A'e riki ka'u te'e. Ma'ewā pehendu ehe — aja ngā.

²¹ Amō ta pandu:

—Anī. Ipy'a rehe ājā ihī rahā, marā ka ym aja me'ē katu panduha. Eha ym te ame'ē ta reha ke marā ka ym ājā mukatuha. (A'erehe ipy'a rehe ājā ihī ym aja jakwa katu) — aja Jesu rehe har ngā pandu.

Aja amō koty koty pandu.

Jesu ke jundéu awa ta putar ym

²² Pe, amō ngā mi'u matyriha rehe uhyk oho. Arahā yman Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū mukatu. Ame'ē ke jundéu awa ta ukwa ukwa ixo apo. Jerusarē ok ta pe jumuhury katu ta ngā juehe. Rysā riki arahā.

²³ Pe, Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū rymy'y wyr rupi Jesu wata oho ixo. Jumu'eha renda keruhū rymy'y rer: “Saromā.”

²⁴ Pe, jundéu awa tama'e kapitā ta juramā uwyr ehe. A'eta pandu:

—Aja te'e jande ke nde eremuka'u te'e my. Jetehar te ke epandu jande pe. Nde riki Kirisutu my? Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke nde my? — aja Jesu pe.

²⁵ A'e pandu:

—Upa ihē apandu pehē pe tipe. Pe, pejuruar ym. Ihē pái keruhū je'ēha rupi marā ka ym amō ma'ēha, ame'ē ke ihē ama'ema'e. Ame'ē riki ihē rehe har mujekwa tipe.

²⁶ Pejuru jar tar ym ehe. Ihē kotyhar ta aja ym pehē. Ihēma'e arapuharan ta aja ym pehē. A'erehe pejuru jar ym ta.

²⁷ Ihē apandu ame'ē ke rehe ihē kotyhar ta hendu katu. Ihēma'e arapuharan ta aja a'eta. A'eta rehe har ihē akwa katu. Pe, ihē namō a'eta jumu'e ixo.

²⁸ A'eta ke ihē amuhā katu ta. Mupyraraha renda pe oho ym te ta. Ihē ngi a'eta ke mukanim ym te ta awa.

²⁹ Ihē rehe ame'ē ta ke ihē pái keruhū muhyk katu. (Aja rahā, ihē rehe ame'ē ta juru jar katu.) I'ar koty te we a'e pyrātāha ke. Aja rahā, ihē pái ngi ihē kotyhar ta ke mukanim ym te ta awa tī.

³⁰ Jande juja katu te jande — aja Jesu pandu ngā pe.

³¹ Pe, jundéu awa tama'e kapitā ta ita ra'yr pyhyk tī. Japi ta a'e ke tī. Aja jukwa ta tipe.

³² Jesu pandu:

—Pehē ruwa koty marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke ihē ama'ema'e hū. Ihē pái keruhū mujekwa ihē pe, ame'ē ke ihē ama'ema'e hū tī. My me'ē rehe peparahy my? Pe, ihē ke ita ra'yr pe jepaji tar katu my? — aja Jesu pandu.

³³ Kapitā ta pandu:

—Ma'e katu ame'ē ke nde erema'ema'e. Ame'ē ke rehe ita ra'yr ke jambor ym ta. Anī. Awa te'e nde. Tupā nde tī, aja nde erepandu. A'erehe nde ke ita ra'yr pe jajapi ta — aja Jesu pē.

³⁴ A'e pandu:

—Tupā je'ēha rehe panduha ihī, ame'ē ke aja te'eha jete har te ke. Aja jande jakwa katu. Ame'ē pē kuja Tupā pandu: “Pehē riki tupā ta” aja.

³⁵ —Aja Moise je'ēha rehe panduha ihī. Ima'e je'ēha ke Tupā muwyr. Ame'ē ta pe a'e pandu: “Pehē riki tupā ta” aja. Aja rahā, ima'e je'ēha ke Tupā muwyr, ame'ē ta riki tupā ta aja panduha ihī.

³⁶ Aja rahā, ame'ē ta 'ar koty te we ihē apandu katu: “Tupā ihē” aja. Ihē rehe ihē pái keruhū katu usak. Kome'ē ywy keruhū pe ihē ke a'e muwyr. Ingi ajur. A'erehe: “Tupā ra'yr ihē” aja ihē apandu katu. Aja rahā: “Nde ke jajukwa ta” aja pepandu ym ta me'ē te'e.

³⁷ —Ihē pái keruhū putar ame'ē ke ihē ama'ema'e ym ta tipe rahā, ihē rehe mā peja pejuru jar ym.

³⁸ Ihē pái keruhū putar ame'ē ke ihē ama'ema'e katu rahā, mā peja ihē rehe pejuru jar katu. Ihē rehe pejuru jar ym rahā, mā peja ihē ama'eha rehe pesak ame'ē ke rehe pejuru jar katu. Aja rahā, pekwa katu ta. Ihē pái namō ihē juehe katu ihē axo, aja pekwa katu ta. Ihē namō a'e juehe katu a'e ixo, aja pekwa katu ta tī — aja Jesu pandu ngā pe.

³⁹ Pe, amō we tī. A'e pyhykiha ke jundéu awa tama'e kapitā ta manga tipe. Anī. Jesu oho te'e ingi.

⁴⁰ Pe, y ruwái koty Jesu jywyr oho tī. Y rer Jondā. Yman a'ep Juā mujahuk u'am. Ame'ē renda pe Jesu oho. A'ep a'e pyta.

⁴¹ Heta ngā uhyk uwyr ehe. A'eta pandu:

—Tupā rehe har Juā mujekwa rahā, marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke Juā ma'e ym. Ko riki upa a'e pandu ame'ē ke jete har te ke. Kome'ē rehe har Juā pandu hū, Jesu rehe har. Ame'ē riki upa jete har te ke. A'erehe Tupā muwyr ame'ē ke ko, aja jakwa katu — aja Jesu rehe har ngā pandu.

⁴² Pe, a'ep heta ngā juru jar katu ehe, Jesu rehe.

¹ Pe, amō sawa'e ixo. Her Rasaro. Mbeta ok ta pe har ke a'e. A'ep hendyr ta ixo tĩ. Her Mari. Amō Mar. Pe, Rasaro ma'e ahyha pyhyk.

² [Ame'ē Mari riki Jesu py rehe ma'e pihe katu ame'ē ke jyhē. Pe, i'a pe juhyk. Muxikā riki. Ame'ē kywyr riki ma'e ahyha pyhyk, Rasaro ke.]

³ Pe, Jesu pe je'ēha ke hendyr ta mondo. Kuja:
“Sawa'e! Nde erepy'a katu ehe ame'ē ke ahy hũ ixo” aja ipe.

⁴ Ame'ē ke rehe Jesu hendu rahā, a'e pandu:

—Ma'e ahyha namō a'e ixo. Manō ta a'e. Ame'ē ke rehe jō ym. Katu Tupā rehe har amō ta pandu ta tĩ, a'erehe ma'e ahyha ke a'e pyhyk. Pe, katu ihē rehe har amō ta pandu ta tĩ. Tupā ra'yr ihē — aja Jesu pandu.

⁵ Mar rehe Jesu ipy'a katu. Ianam rehe aja tĩ. Rasaro rehe aja tĩ. Ipy'a katu tĩ.

⁶ Pe, Rasaro ahy ixo, aja Jesu hendu tipe rahā, hendu ame'ē pe a'e pyta we rĩ. Mokōi a'ep a'e ukwer rĩ.

⁷ Pe, jumu'eha ta pe a'e pandu:

—Jundēi ywy pe jajywyr ta jaho — aja.

⁸ A'eta pandu:

—Sawa'e! Ngā mu'eha nde. Amukwehe a'ep pe har jundēu awa tama'e kapitā ta ahy usak nde rehe. Ita ra'yr pe nde ke japi tar katu tĩ. A'ep nde erejywyr ta my? — aja Jesu pe.

⁹ Pe, a'e pandu:

—Aho ta kȳ. Warahy katu rahā, wera katu. Pe, weraha rupi amō paraky katu. (Aja saka wera rahā, Tupā putar ame'ē ke ihē ama'ema'e ta me'ē te'e. Arahā, ihē ruwajan ta ihē ke jukwa ym ta.)

¹⁰ Pytun rahā, paraky ym awa. (Arahā, Tupā putar ame'ē ke ihē ama'ema'e ta tipe rahā, ihē ruwajan ta ihē ke jukwa ta.) A'erehe wera rahā jō Tupā putar ame'ē ke ihē ama'ema'e ta — aja Jesu.

¹¹ Pe, pandu tĩ:

—Rasaro riki ukwer ou apo. Amupak ta ihē aho kȳ. Rasaro riki jande rehe katu ame'ē ke a'e — aja Jesu pandu.

¹² Jumu'eha ta pandu ipe:

—Sawa'e! A'e ukwer ou rahā, katu ta oho — aja Jesu pe.

¹³ Rasaro manō te. Anĩ. “A'e ukwer ou” aja me'ē Jesu pandu. Anĩ. Rasaro ukwer te'e ou, aja jumu'eha ta ukwaha naĩ.

¹⁴ A'erehe Jesu mujekwa katu:

—Rasaro manō te.

¹⁵ Inamō ihē axo ym, a'erehe pehē pe katu tiki. Inamō ihē axo ym, a'erehe ihē rehe pejurujar katu te we ta. Ihē ke Tupā muwyr aja pejurujar katu te we ta tĩ. A'erehe ihē rury katu axo. Jahorahā! Jasak ta jaho ehe — aja Jesu pandu.

¹⁶ Pe, amō jumu'eha ta pe Tome pandu:

—Inamō jande johu jaho tĩ. (Jandema'e mu'eha ke ngā jukwa ta.) Inamō jamanō ta — aja.

Ame'ē Tome rehe har amō ta pandu: “Mokōihar ta ke” aja.

Kweraha rehe har Jesu pandu

¹⁷ Mbeta ok ta pe Jesu uhyk oho rahā, Rasaro ke ngā upa mou, aja ukwa. Itakwar rupi mou. Tumeme ukwer apo. Ajaha pe Jesu uhyk oho.

¹⁸ Mbeta ok ta riki Jerusarē ok ta ngi paite ym. Mahapyr kiro met tate nahā my, paiteha ke.

¹⁹ Paite ym, a'erehe heta Jerusarē ok ta pe har ta uhyk uwyr ehe, Mar rehe. Jundēu awa ta ke a'eta. Mari rehe aja tĩ. Uhyk uwyr ehe tĩ. Ixywyr manō, a'erehe hendyr ta py'a ke muhury uwyr ngā.

²⁰ Jesu riki uwyr ixo, aja Mar hendu rahā, ixoty a'e oho. Mari anī. Hok pe a'e pyta.

²¹ Mar uhyk ehe rahā, a'e pandu:

—Sawa'e! Se nde erexo rahā, ihē kywyr manō ym ta tipe.

²² Apo Tupā pe ma'e ke nde erepandu rahā, nde rehe a'e hendu katu ta. Aja ihē akwa katu — aja Jesu pe.

²³ A'e pandu:

—Nde kywyr kwera katu ta uhem tī — aja ipe.

²⁴ Mar pandu:

—'Ar rehe angaha uhyk rahā, a'e ke Tupā mukwera katu ta muhem, aja ihē akwa katu — aja Jesu pe.

²⁵ A'e pandu ipe:

—Ihē riki ngā ke ihē amukwera katu ta amuhem. Uhāha ihē riki ame'ē me'ē ta ngā pe. Ihē rehe amō jurujar katu rahā, a'e uhā te hū ta ixo. Manō rahā, a'e kwera katu ta uhem tī.

²⁶ Apo ixo ame'ē ta ihē rehe jurujar katu rahā, uhā te hū ta ixo. Ihē apandu ame'ē ke rehe nde erejurujar katu my? — aja Mar pe Jesu pandu.

²⁷ Mar pandu:

—A'e tī. Sawa'e! Nde riki Tupā muwyr ame'ē ke, aja ihē akwa katu. Tupā ra'yr nde, aja akwa katu tī. Kome'ē ywy keruhū pe uwyr ame'ē ke nde — aja Jesu pe Mar pandu.

Jesu jixi'u

²⁸ Upa Mar pandu rahā, hok pe a'e jywyr oho. Mari pe pandu. Ngā ukwa ym ha rupi pandu.

—Sawa'e pete'e ixo. Nde pe pukái u'am — aja ianam pe.

²⁹ Ame'ē ke rehe Mari hendu rahā, pahar pu'am. Pe, ixoty a'e oho.

³⁰ [Ok ta pe Jesu uhyk ym we rī. Mar namō a'e pandu u'am. A'ep a'e pyta we rī.]

³¹ Hok pe Mari namō amō ta ixo. Jundéu awa ta ixo. Mari ke a'eta muhury we u'am. A'eta Mari rehe usak. A'e pu'am. Pe, pahar oho. Ame'ē ke rehe a'eta usak rahā, Mari raikwer rupi a'eta oho tī. Kangwer renda rehe Mari jixi'u oho, aja a'eta ukwaha naī.

³² Jesu ixo ame'ē pe Mari uhyk rahā, usak ehe, Jesu rehe. Pe, Jesu ruwa koty ipynarāi pe Mari wapyk. (Aja ipy'a ke a'e moī moī ehe.) Pe, a'e pandu:

—Sawa'e! Se nde erexo rahā, ihē kywyr manō ym ta tipe — aja Jesu pe.

³³ A'e jixi'u, ame'ē ke rehe Jesu usak. Mari namō jundéu awa ta uwyr tī. A'eta jixi'u tī. Ame'ē ke rehe a'e usak tī. Pe, pyrara usak ehe. Pyai a'e tī.

³⁴ Pe, Jesu pandu:

—My pehē pemou my? — aja.

Amō ta pandu:

—Sawa'e! Esak ejurahā! — aja ipe.

³⁵ Jesu jixi'u.

³⁶ A'erehe jundéu awa ta pandu: "Mā! Pesarahā! Ipy'a katu ehe, Rasaro rehe" aja ngā.

³⁷ Amō ta je'ē je'ē hū:

—Mā! Eha ym te ame'ē ke a'e mukatu. Mā! Rasaro ke a'e mukatu ta tipe my tī? Aja rahā, manō ym ta tipe my tī. Katu ym — aja ngā ukwaha naī.

Rasaro ke Jesu mukwera

³⁸ Jesu pyai hū tī. Pe, kangwer renda pe a'e oho. Itakwar keruhū ke ame'ē. Itahu pe hukwen ke amō kynda.

³⁹ Jesu pandu:

—Itahu ke pemujere — aja ngā pe.

Pe, Mar pandu. Ixywyr ambyr rendyr ke a'e. Kuja pandu:

—Anī! Sawa'e! Inem apo! Tumeme mouha ke ukwer apo — aja Jesu pe.

⁴⁰ Jesu pandu:

—Nde erejurujar katu rahā, Tupāma'e pyrātāha rehe nde eresak ta kŷ. Aja nde pe ihē apandu — aja Mar pe.

⁴¹ Pe, amō ta itahu mujere. Pe, ywa rehe Jesu ma'ā. A'e pandu:

—Ihē pái keruhū! Ihē rehe nde erehendu katu, a'erehe: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja apandu nde pe.

⁴² Aja te'eha ihē rehe nde erehendu katu, aja ihē akwa katu. “Nema'e pyrātāha ke emujesak” aja apandu apo. Aja rahā, se ixo ame'ē ta usak ta tī. Aja rahā, ihē ke nde eremuwyr aja se ixo ame'ē ta jurujar katu ta — aja Jesu pandu.

⁴³ Upa pandu rahā, hātā a'e pukái:

—Rasaro! Ehem ejur!

⁴⁴ Pe, manō ame'ē ke kwera katu uhem uwyr. Upa jupukeka namō uhem uwyr. Ijywa rupi pukek, pan pe. Itymā rupi aja tī. Huwa rupi aja tī. Pe, Jesu pandu amō ta pe:

—Pejirar. Mā peja hok pe jywyr oho! — aja ngā pe.

Jesu ke amō ta jukwa tar katu

(Matéu 26.1-5; Mak 14.1-2; Ruk 22.1-2)

⁴⁵ Mari rehe heta jundéu awa ta usak uwyr. Jesu mukwera ame'ē ke rehe ame'ē ta usak tī. Pe, ame'ē ta jurujar katu ehe.

⁴⁶ Pe, amō ta oho. Parise ta koty oho. Pe, Jesu mukwera ame'ē rehe har ame'ē ta pe a'eta pandu.

⁴⁷ Pe, parise ta jy'ar oho. Jundéu awa tama'e pa'ihu ta namō johu jy'ar. Pe, pandu pandu a'eta jupe:

—Myja me'ē peme'ē ma'eha jamukanim ta my? Marā ka ym amō ma'eha. Ame'ē ke upa peme'ē sawa'e ma'ema'e ixo.

⁴⁸ Ame'ē ke jamuputu'u ym rahā, upa ngā jurujar katu ta ehe my. Pe, homa awa tama'e kapitā ta parahy ta. Pe, Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū ke upa ta a'eta mai. Jānde ngi jandema'e ywy ke a'eta jo'ok ta tī — aja a'eta jupe.

⁴⁹ Pe, amō pandu. Her Kái. Jundéu awa tama'e pa'i keruhū a'e. Ame'ē warahy 'ar rahā, pa'i keruhū a'e. Kuja a'e pandu:

—Mā! Pekwa ym ma'e ke!

⁵⁰ Jānde johu homa awa tama'e sonda ta jukwa rahā, katu ym. A'erehe petei sawa'e manō rahā, johu jānde ke ame'ē ta jukwa ym ta. Ame'ē ke pekwa ym my — aja ngā pe Kái pandu. (“Petei sawa'e manō” aja pandu rahā: “Jesu manō ta me'ē te'e” aja mujekwa.)

⁵¹ [Aja me'ē a'e pandu tipe. Ukwa katu ym panduha ke. Ame'ē warahy 'ar rahā, jundéu awa tama'e pa'i keruhū a'e. A'erehe Tupā mujekwa ame'ē ke a'e pandu katu u'am. A'erehe ukwa katu ym panduha ke. Kuja riki Jesu ke amō ta jukwa ta. Pe, jundéu awa ta manō ym ta. (“Manō ym ta” aja pandu rahā: “Mupyraraha renda pe oho ym te ta” aja mujekwa katu.)

⁵² Jesu manō, a'erehe jundéu awa ta jō manō ym ta my. Anī. Ame'ē jō ym. Jesu manō, a'erehe upa amō awa ta manō ym ta tī. Tupā ra'yr ta aja me'ē ta amō koty koty ixo. Ame'ē ta manō ym ta tī. Tupā ra'yr ta aja me'ē ta amō koty koty ixo. Peteihar aja johu ngā ixo, aja mujy'ar. A'erehe Jesu manō tī. (“Manō ym ta” aja pandu rahā: “Mupyraraha renda pe oho ym te ta” aja mujekwa katu.)]

⁵³ Pe, a'engi Jesu ke jundéu awa tama'e kapitā ta jukwa tar katu. “Mā peja Jesu ke jajukwa” ame'ē ke a'eta pandu pandu a'eta jupe.

⁵⁴ A'erehe Jundéi wyy pe Jesu ixo rahā, heta ame'ē ta rupi a'e wata ym. Pe, amō koty a'e oho. Amō ok ta pe oho. Her Eparī ok ta. Ame'ē riki awa nixói te ame'ē rake ihī. A'ep jumu'eha ta namō a'e pyta.

⁵⁵ Pe, ngā mi'u matyriha rehe uhyk tate. Her Pasuko. Arahā jundéu awa ta imi'u matyr. Jumuhury ngā. Pe, amō amō ok ta ngi Jerusarē ok ta pe heta ngā uhyk oho. A'ep imi'u matyriha uhyk ym rahā we, jahuk ngā. Moise mupinim, aja jahuk. Aja rahā, Tupā ruwa koty ipy'a juhyk, aja saka ixo, aja ngā ukwa.

⁵⁶ Arahā Jesu ke ngā kekar kekar ixo tipe. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe a'eta jy'ar rahā, pandu pandu ngā jupe:

—Myja ta my? Kome'ē ngā mi'u matyriha rehe Jesu usak ym ta uwyr my? Uwyr ym ta my? — aja ngā jupe.

⁵⁷ Jundéu awa tama'e pa'ihu ta pandu. Parise ta pandu tī. Kuja:

—Jesu rehe pesak rahā, jande pe pepandu pejur. Aja rahā, a'e ke japyhyk ta jaho — aja ngā pe pandu.

12

Ma'e pihe katu ame'ē ke Jesu py rehe Mari jyhē

(Matéu 26.6-13; Mak 14.3-9)

¹ Pasuko 'ar rehe uhyk ym we rī. Heta we ta ukwer rī. Kuja, awa po wajar peteī ukwer we ta rī. Pe, Mbeta ok ta pe Jesu oho. A'ep Rasaro ixo. Jesu mukwera ame'ē ke a'e.

² A'ep pe har ta imi'u moī ipe. Mar amō moī moī ngā pe. Jesu namō ma'e u'uha renda pe Rasaro wapyk uī.

³ Pe, ita parasuku ra'yr ke Mari pyhyk. Ta'yr riki. Kuja meiju rit ihī. Ma'e jumupiheha ihī ipe. Her na. Hepy te hū ame'ē ke. Ame'ē ke Jesu py rehe a'e jyhē. Pe, jutuwa pe juhyk. Upa hok wyr rupi piheha uhāi oho.

⁴ Pe, jumu'eha ta ngi har amō pandu. Jun Ikario ke. A'e riki Jesu ruwajan ta ke muhyk ta werur ehe. Ame'ē pandu:

⁵ —Mā! Jumupiheha upa mujaxer. Ame'ē ke muhepy rahā, tamatarer pyhyk hū ta tipe. Pe, ame'ē tamatarer ke ima'e ym te ame'ē ta pe me'ē me'ē katu. Aja rahā katu ta tipe — aja Jun pandu.

Jumupiheha hepy hū. Kuja, 300 wera rahā, amō paraky. Pe, ame'ē tamatarer pe ame'ē jumupiheha jo'ok katu. Hepy te hū.

⁶ Aja me'ē Jun pandu rahā, ima'e ym te ame'ē ta pe a'e me'ē tar katu. Anī. Aja ym. Mukanīha a'e. A'e riki tamatarer ryr rahoha ke. Pe, ame'ē ngi a'e te'e jo'ok jo'ok. Pe, ima'e ke rehe jō ma'e muhepy hepy. (Amō we tamatarer hryu pe matyriha a'e putar, a'erehe kūjā rehe har je'ē je'ē a'e.)

⁷ Pe, Jesu pandu:

—Mā peja Mari rehe har peje'ē je'ē ym. Ihē rete ke amō ta mou ta raho. (Aja riki jundéu awa ta. Amō manō, pe, hete ke mupihe. Pe, mou.) Ihē ke mou ym we rī. Mou ta raho. Mou ym rahā we, ihē ke Mari mupihe. Mou apo, ame'ēja saka.

⁸ Ima'e ym te ame'ē ta pe tamatarer ke peme'ē me'ē tar katu rahā, pete'e ixo. Aja te'eha ixo. Ihē anī. Aja te'eha pehē namō ihē axo ym ta, a'erehe kūjā ma'eha katu — aja ngā pe pandu.

Rasaro ke amō ta jukwa tar katu tī

⁹ Mbeta ok ta pe Jesu ixo, aja heta jundéu awa ta hendu. A'erehe a'eta oho ixoty. Jesu rehe a'eta usak oho. A'e ke rehe jō ym. Rasaro rehe a'eta usak oho tī. Jesu mukwera ame'ē ke a'e.

10-11 A'erehe heta jundéu awa ta jurujar katu ehe, Jesu rehe. A'erehe jundéu awa tama'e pa'ihu ta pandu pandu a'eta jupe: "Rasaro ke jajukwa jaho" aja a'eta jupe. Jesu rehe ngā jurujar katu rahā, jundéu awa tama'e kapitā ta koty ngi a'eta tyryk oho. (Jesu kotyhar wan ta.) A'erehe Jesu rehe jyty'ym, a'erehe Rasaro ke jukwa tar katu tī.

Jerusalē ok ta pe Jesu uhyk oho

(*Matéu 21.1-11; Mak 11.1-11; Ruk 19.28-40*)

12 Ame'ē ku'ē rahā, Jerusalē ok ta pe Jesu uwyr ixo, aja heta te hū ngā hendu. Pasuko 'ar rahā, ngā mi'u matyriha rehe ngā uwyr. Jesu uwyr ta aja ngā hendu.

13 A'erehe pindo ro aja me'ē ngā mondok. Ame'ē ke namō Jesu rehe ngā usak oho. (Aja rahā, kapitā keruhū jumai ym ha rupi kotur, aja mujekwa katu.) Hātā pandu pandu oho:

—Tupā riki katu te me'ē ke. Sawa'e te je'ēha rupi uwyr ame'ē ke nde. Mā peja Tupā usak katu nde rehe. Mā peja jundéu awa tama'e kapitā keruhū rehe a'e usak katu tī — aja heta ngā pandu pandu.

14 Pe, jumen ke Jesu mahem. Ame'ē 'ar pe a'e wapyk. Tupā paper rehe ymanihar panduha ihī, aja a'e oho. Kuja:

15 "Siā ok ta pe har ta! Pkyje ym pehē!

Pehēma'e kapitā keruhū petur ixo apo 'y.

Jumen ra'yr 'ar pe uwyr ixo" aja Tupā je'ēha rehe panduha ihī. ("Siā ok ta pe har ta" aja pandu rahā: "Jerusalē ok ta pe har ta" aja mujekwa.)

16 Arahā ame'ē panduha ke jumu'eha ta ukwa ym. Ywa pe Jesu ke Tupā mujywyr raho rahā, ame'ē panduha ihī ame'ē ke ukwa ukwa ixo. Tupā je'ēha rehe panduha ihī, aja a'eta ma'ema'e ipe. Ame'ē ke ukwa ukwa ixo tī.

17 Itakwar keruhū ngi Rasaro ke Jesu pukái. Pe, mukwera katu. Arahā Jesu namō heta ngā ixo. Ame'ē ta mukweraha rehe usak. Ame'ē rehe har a'eta pandu pandu ngā pe.

18 Ame'ē ke rehe ngā hendu. Marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke Jesu ma'e. Aja riki. A'erehe a'eta usak ehe oho, Jesu rehe.

19 Pe, parise ta pandu pandu a'eta jupe:

—Pesarahā! Ixoty upa ngā oho rī. Katu ym jande pe. Marā ka ym ixoty ngā jy'ariha jamukanīha! — aja a'eta jupe. (A'erehe jyty'ym ehe, Jesu rehe.)

Amō awa ta Jesu rehe usak tar katu

20 Ngā mi'u matyriha rehe amō awa ta oho. Jundéu awa aja ym ame'ē ta ke. Ngere ywy pe har ta ke ame'ē ta. Tupā rehe ipy'a ke a'eta moī moī oho. Jerusalē ok ta pe moī moī oho.

21 A'ep ame'ē ta Siri rehe usak rahā, pandu ipe:

—Sa'e! Jesu rehe jasad tar katu — aja ipe.

[Siri riki Mesái ok ta pe har kwe. Ame'ē ok ta Ngariréi ywy rehe ihī.]

22 Pe, Siri Andere pe pandu oho. A'engi Jesu pe mokōihar ta pandu oho:

—Nde rehe amō awa ta usak tar katu — aja.

23 Pe, ngā pe Jesu pandu:

—Ihē katu te me'ē ke, aja Tupā mujekwa ta. (Ame'ē ke peme'ē amō awa ta ukwa ta tī.) Ame'ē angaha ke rehe uhyk apo. Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur.

24 Ko ihē apandu pehē pe. Ahúi aja me'ē ra'ī peteīhar jō ixo. Jyty ym rahā, peteīhar jō ixo. Jyty ym rahā, hywōi ta. I'a hū ta. Aja ihē tī. Ihē ke amō ta jukwa ta. Ihē rete mou ta rahā. (Ha'ī jyty ym, ame'ēja saka.) Pe, ihē akwera katu ta ahem. A'engi ihē rehe jurujar katu ta ngā. Pe, ihē kotyhar ta heta hū ta. (I'a heta hū, ame'ēja saka.)

²⁵ Amō pandu: “Jesu rehe ihē ajurujar katu, a'erehe amō ta ihē ke jukwa tar katu. Anī. Amanō tar ym. A'erehe ajurujar katuha ke ahijar ta” aja. Aja rahā, a'e te'e manō ta kŷ. Tupā namō ixo ym ta. Amō pandu: “Kome'ē ywy keruhū pe axo. Jesu rehe ajurujar katu, a'erehe ihē ke amō ta jukwa tar katu. Jesu putar rahā, ihē amanō ta. Ihē ajurujar katuha ke ahijar ym ta” aja. Aja rahā, Tupā namō a'e ixo katu ta.

²⁶ Ihēma'e miasu aja amō ixo tar katu rahā, mā peja ihē apandu ame'ē ke ema'ema'e katu. Pe, ihē axo ame'ē pe ihēma'e miasu ta ixo ta tī. Ihē apandu ame'ē ke amō ma'ema'e rahā: “A'e katu te ame'ē ke a'e” aja ihē pái keruhū pandu ta — aja Jesu pandu.

Manō ame'ē rehe har Jesu pandu

²⁷ A'e pandu tī:

—Apyai te ihē apo. Myja ta ihē apandu my? Kuja my: “Papa! Ihē apyraraha ngi ihē ke ejo'ok” aja my? Anī. Aja me'ē ihē apandu ym ta. Ihē apyraraha ihē apyhyk ta. A'erehe kome'ē ywy keruhū pe ihē ajur.

²⁸ “Papa! Ihē apyrara ta axo. Ame'ē ke ngā ukwa rahā: ‘Tupā! Ne jō riki katu te me'ē ke' aja emupandu ngā ke’ — aja ipái pe Jesu pandu.

Pejot ywa ngi panduha uwyr:

—“Ihē riki katu te me'ē ke” aja ngā ke ihē amupandu. (Aja rahā: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja ihē rehe har ngā pandu ta.) Aja amō we ihē amupandu ta tī — aja.

²⁹ A'ep heta ngā ixo. Ame'ē je'ēha rehe ame'ē ta hendu rahā, pandu naī:

—Mā! Tupā tyapu hū — aja.

Amō ta pandu:

—Anī. Tupā je'ēha rahoha pandu ipe — aja naī.

³⁰ Jesu pandu:

—Anī. Ihē pái pandu. Tupā pandu. Ihē ke a'e muhury tar katu, a'erehe aja me'ē a'e pandu my? Anī. Aja ym. Ihē ke a'e muwyr aja ihē rehe har pejurujar katu te we ta rī. A'erehe aja me'ē Tupā pandu.

³¹ Apo Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta pe Tupā pandu ta: “Ma'e peka'u te'eha ke pema'e. Katu ym pehē” aja. Tupā rehe ipy'a ym ame'ē tama'e kapitā pehī. Satana a'e. (Ājā ramūi a'e tī.) Ame'ēma'e pyrātāha ke Tupā muputu'u ta kŷ tī.

³² Pe, ihē ke amō ta mujar ta mu'am. Pe, heta kome'ē ywy keruhū pe har ta ke ihē koty amujy'ar ta — aja Jesu pandu.

³³ [Aja me'ē a'e pandu rahā, myra ngā mupia ame'ē ke rehe a'e manō ta, aja mujekwa ngā pe.]

³⁴ Pe, ngā pandu:

—Tupā je'ēha rupi uwyr ame'ē ke uhā te hū, aja Tupā je'ēha rehe panduha ihī. Aja jande jakwa. Tupā je'ēha rupi uwyr ame'ē ke myra ngā mupia ame'ē ke rehe manō ta kŷ, aja nde erepandu tī. Kirisutu ke a'e. (Manō ta ame'ē ke uhā te hū aja saka.) Mā! Aja rahā, awa riki Tupā je'ēha rupi uwyr ame'ē ke my? Jakwa ym — aja Jesu pe ngā pandu.

³⁵ A'e pandu:

—Weraha aja pehē namō axo ta. Weraha aja ihē. (Aja rahā, amō we mi Tupā rehe har ihē amu'e katu te we ta rī.) A'erehe ihē axo rahā, ehe har pejumu'e katu te we rī. Pe, pytuniha aja uwyr ta. (Aja rahā, ihē nixóí ta. Aja rahā, amu'e ym ta tī.) Tupā rehe har ukwa ym rahā, myja katu ame'ē ke amō ma'ema'e my? Ame'ē ke ukwa ym. Ixoha katu ym riki.

³⁶ Weraha aja ihē. Ihē axo rahā, Tupā rehe har ihē amu'e rī. Ame'ē rehe pejurujar katu. (Aja rahā, ihē kotyhar ta aja pexo ta.) Weraha aja pexo. (Aja rahā, Tupā rehe har pejumu'e ta rī) — aja Jesu pandu ngā pe.

Aja me'ē upa pandu rahā, a'e jumukanim oho ngā ngi. (Jundéu awa tamūi ta jukwa tar katu. Manōha angaha rehe uhyk ym we rī, a'erehe jumukanim oho.)

Jundéu awa ta jurujar tar ym ehe

³⁷ Jundéu awa tama'e kapitā ta ruwa koty marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke Jesu ma'ema'e hū tipe. A'eta jurujar ym ehe.

³⁸ Pe, yman Isai mupinim, aja me'ē uhyk. Isai riki ymanihar Tupā je'ēha pandu ame'ē ke a'e. Kūja a'e mupinim:

“Tupā! Myrandu japandu, ame'ē ke rehe jurujar ym awa. Ngā pe nema'e pyrātāha nde eremujesak. Nde rehe jurujar ym awa tī” aja Isai mupinim.

³⁹⁻⁴⁰ Pe, jundéu awa ta jurujar ym ehe. Jesu rehe har amō we Isai mupinim. Ame'ē pandu ame'ē ke rehe uhyk apo tī.

“Ngā ke Tupā muma'ā ym. Aja rahā, usak ym ma'e ke ngā.

Ngā ukwaha ke a'e mukanim tī. Aja rahā, ma'e ke ukwa ym ngā tī.

Ixoty ipy'a ke ngā muruwak ym mondo. A'erehe ame'ē ta ke Tupā muhā ym” aja Isai mupinim.

Ame'ē ke rehe uhyk apo tī. A'erehe jundéu awa ta jurujar ym ehe, Jesu rehe.

⁴¹ Yman Jesu nixói rahā, Jesuma'e pyrātāha rehe Isai usak, ame'ēja saka. A'erehe aja me'ē a'e mupinim. Yman Tupā'ā mujekwa ame'ē ke Isai mupinim.

⁴² Amō ta anī. Heta jundéu awa tama'e kapitā ta jurujar katu ehe, Jesu rehe. Anī. Parise ta ngi ame'ē ta kyje. A'erehe ngā hetaha ta pe ame'ē ta pandu ym. Parise ta ukwa rahā, pandu ta: “Jy'ariha renda pe pejy'ar ym te ta apo 'y' aja. Ame'ē ke kapitā ta putar ym. Jy'ar katu te we ta rī, a'erehe: “Jesu rehe jajurujar katu” aja ngā hetaha ta pe ame'ē ta pandu ym.

⁴³ Ame'ē ta ma'e putar katu tī. “Mā! Pehē katu” aja sawa'e ta pandu. Ame'ē ke i'ar koty te we putar katuha. “Pehē katu” aja Tupā pandu, ame'ē ke putar we.

Jesu je'ēha rupi Tupā pandu pandu ta ngā rehe har

⁴⁴ Ngā pe hātā Jesu pandu:

—Ihē rehe amō jurujar katu rahā, ihē rehe jō jurujar katu. Anī. Ihē ke muwyr, ame'ē ke rehe a'e jurujar katu tī.

⁴⁵ Ihē rehe amō usak rahā, ihē ke muwyr ame'ē ke rehe usak tī, ame'ēja saka tī.

⁴⁶ Weraha aja ihē ajur. Kome'ē wyy keruhū pe ihē ajur. (Aja rahā, Tupā rehe har ihē amujekwa ajur.) Pe, ihē rehe jurujar katu ame'ē ta pytuniha aja ixo ym. (“Tupā rehe har akwa ym” aja ixo ym ta.)

⁴⁷ Ihē apandu ame'ē ke rehe amō hendu ym rahā, ehe har ihē apandu ym ta. “Ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'ema'e” aja apandu ym ta. Ehe har aja me'ē ihē apandu ym ajur. Anī. Kūja riki. Ame'ē ta ke ihē amuhā katu ajur.

⁴⁸ Ihē ke amō putar ym. Ihē apandu ame'ē ke rehe hendu ym tī. A'erehe 'ar rehe angaha uhyk rahā, Tupā pandu ta. “Ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'ema'e. Katu ym nde” aja ta.

⁴⁹ Jete. Ihēma'e akwa katuha jō ihē apandu my? Anī. Aja ym. Ihē ke ihē pái keruhū muwyr. “Ma'e ihē apandu ta my” ame'ē ke a'e riki mujekwa ihē pe. Ihē pe je'ēha muwyr tī.

⁵⁰ A'e pandu ame'ē ke rehe amō hendu katu rahā, ame'ē ke a'e muhā katu ta. Aja ihē akwa katu. A'erehe ihē pái keruhū pandu ame'ē ke ihē apandu katu ngā pe tī — aja Jesu pandu.

13

Y pe jumu'eha ta py ke Jesu kutuk

1 Petei ukwer rahā, Pasuko 'ar rahā, imi'u matyriha rehe uhyk ta. Kome'ē ywy keruhū Jesu hijar ta oho. Ipái koty oho ta. Ame'ē angaha rehe uhyk oho 'y. Aja a'e ukwa katu. Kome'ē ywy keruhū pe ima'e jumu'eha ta ixo. Ame'ē ta rehe aja te'eha a'e ipy'a katu. Upa ym ame'ē.

2 Pytun ramō rahā, ma'e ke Jesu u'u uī, jumu'eha ta namō. Huwajan ta ke Jesu rehe Jun muhyk ta werur. Ame'ē ke Jun py'a rehe Satana upa moī. (Ājā ramūi a'e.) Jun riki Simā Ikario ra'y.

3 Upa pyrātāha ke ipái keruhū muwyr ipe, Jesu pe. Ame'ē ke a'e ukwa katu. Tupā ngi a'e uwyr. Ixoty a'e jywyr ta oho, aja a'e ukwa katu tī.

4 Pe, Jesu pu'am. Kamixa i'ar rupi har jo'ok. Iwyr rupi har pete'e ihī. Pe, y juhykiha ke ixu'a rupi a'e pukwar. (Aja rahā te'e paraky ame'ē ma'eha aja a'e ma'e.)

5 Pe, mbasi pe y ke a'e moī. Pe, jumu'eha ta py ke a'e kutuk, y pe. Upa kutuk rahā, y juhykiha pe muxikā.

6 Pe, Simā Petu rehe uhyk rahā, Petu pandu:

—Sawa'e! Ihē py nde erekutuk ta my tī? — aja ipe.

7 —A'e tī. Ma'erehe nde py ihē akutuk ta my? Ame'ē ke nde erekwa ym we rī. A'engi nde erekwa ta — aja ipe.

8 —Mā! Ihē py nde erekutuk ym te ta! (Mā! Te'e paraky ame'ē ma'eha aja nde rema'e ym ta ihē pe. Ame'ē ke aputar ym) — aja Jesu pe.

—Nde py ihē akutuk ym rahā, ihēma'e jumu'eha aja ym ta nde — aja Petu pe.

9 —Sawa'e! Aja rahā, ihē py jō ekutuk ym. Anī. Upa ekutuk. Ihē po ekutuk tī. Ihē ruwa aja tī. Ihē py tī. Upa ekutuk — aja Simā Petu pandu.

10 —Y pe amō upa jahuk rahā, xi'a ym awa. Amō we jahuk ym ta awa. Ipy jō a'e kutuk katu. Upa katu te pehē py'a juhyk, aja pexo. Anī. Pehē ngi har petēhar jō ipy'a juhyk ym, aja me'ē ixo — aja Jesu ipe.

11 [Huwajan ta ke amō muhyk ta werur ehe, ame'ē rehe har Jesu ukwa. A'erehe a'e pandu: "Upa katu te pehē py'a juhyk, aja pexo. Anī. Pehē ngi har petēhar jō ipy'a juhyk ym, aja me'ē ixo" aja pandu. (Ame'ē riki jun.)]

12 Jumu'eha ta py upa kutuk rahā, kamixa i'ar rupi har ke Jesu munde tī. Pe, henda pe a'e wāpyk oho tī. A'e pandu a'eta pe:

—Ma'erehe pehē py ihē akutuk my? Ame'ē ke pekwa my? Pehē pe amujekwa ta.

13 "Ngā mu'eha nde" aja ihē pe pepandu. "Ihēma'e sawa'e te" aja ihē pe pepandu tī. Aja me'ē ko ihē tī. A'erehe aja me'ē pepandu rahā, katu tiki.

14 Pehēma'e sawa'e te ihē. Pehēma'e mu'eha ihē tī. Pehē py ke ihē akutuk ramō.

15 Te'e paraky ame'ē ke aja pehē pe ihē ama'e tī. Aja rahā, aja pema'ema'e pehē jupe tī. Te'e paraky ame'ē ta aja pema'ema'e pehē jupe tī.

16 Pesarahā! Ijar 'ar koty te we miasu katuha my? Anī. Aja ym. Myrandu mondo ame'ē 'ar koty te we myrandu rahoha katuha my? Anī. Aja ym tī. (A'erehe ihē 'ar koty te we pehēma'e katuha my? Anī. Aja ym tī. Aja rahā ihē aja pehē tī. Te'e paraky ame'ē ta aja pema'ema'e ta me'ē te'e tī.)

17 Apo ihē apandu ramō, ame'ē rehe har pekwa katu. Aja me'ē te'e paraky ame'ē ta aja pema'ema'e rahā, pehē rury katu ta pexo.

18 —Pehē py'a juhyk, aja apandu ramō. Upa katu te pehē rehe har apandu ym. Ihē katu asak ame'ē rehe har ihē akwa katu. Pe, Tupā je'ēha rehe panduha ihī. Aja uhyk ta me'ē te'e. Kuja:

“Ihē namō ma'e ke u'u. A'e riki ihē ruwajan wan uwak oho” aja panduha ihī.

¹⁹—Aja uhyk ym rahā we, ame'ē ke ihē apandu pehē pe. Aja rahā, ame'ē rehe uhyk rahā, ihē rehe pejurujar katu ta. Ihē ke Tupā muwyr. Aja me'ē ke ihē. Upa akwa katu. Ame'ē ke rehe pehē pejurujar katu ta tī.

²⁰Ko jetehtar te ke ihē apandu pehē pe. Ihē amondo ame'ē ke rehe amō ipy'a katu rahā, ihē rehe a'e ipy'a katu tī. Ihē rehe amō ipy'a katu rahā, ihē ke muwyr, ame'ē ke rehe a'e ipy'a katu tī. (Tupā rehe tī) — aja Jesu pandu.

Huwajan ta ke Jesu rehe Jun riki muhyk ta werur
(Matēu 26.20-25; Mak 14.17-21; Ruk 22.21-23)

²¹Jesu upa pandu rahā, pyai te hū. Kuja a'e mujekwa:

—Ko jetehtar te ke ihē apandu pehē pe. Pehē ngi har peteī ihē ruwajan ta ke ihē rehe muhyk ta werur — aja Jesu.

²²Pe, jumu'eha ta ma'ā ma'ā a'eta juehe. Awa rehe har a'e pandu my, ame'ē ke a'eta ukwa ym te.

²³Jumu'eha ta ngi har amō wapyk uī. Jesu rake wapyk uī. Jesu ipy'a katu ehe ame'ē ke a'e.

²⁴Ame'ē pe ipo te'e Simā Petu pandu:

—Awa rehe har Jesu pandu my? Ame'ē ke eme'u ipe — aja Simā ipo te'e.

²⁵Pe, ame'ē jumu'eha oho we ixoty, Jesu koty. Pe, pandu ipe:

—Sawa'e! Awa rehe har nde erepandu my? — aja Jesu pe.

²⁶Jesu pandu:

—Ma'e rykwer pe mbeju ke ihē amururu ta. Ame'ē ke amō pe ihē ame'ē ta. Ehe har ihē apandu — aja ipe.

Pe, mbeju ke a'e pyhyk. Ma'e rykwer pe mururu. Pe, Jun pe a'e me'ē. A'e riki Simā Ikario ra'yr. (Aja ihē pe Jesu mujekwa. A'erehe Jesu rehe huwajan ta ke Jun riki muhyk ta werur, aja akwa. Ihē Juā.)

²⁷Pe, mbeju ke Jun pyhyk rahā, pahar ipy'a rehe Satana ihī. (Ājā ramūi ke a'e.) Pe, Jesu pandu ipe, Jun pe:

—Ma'e ke nde erema'e ta, ame'ē ke pahar ema'e eho — aja ipe.

²⁸A'ep wapyk uī ame'ē ta ukwa ym. Ma'erehe aja Jesu pandu my, ame'ē ke ukwa ym.

²⁹Tamatarer usakiha ke Jun. A'erehe ngā mi'u matyriha rehe amō we ma'e ke jo'ok ta me'ē te'e, aja Jesu pandu ipe, aja amō amō jumu'eha ta ukwaha a'eta jupe naī. Amō ta kuja ukwaha a'eta jupe naī tī. Ima'e ym te ame'ē ta pe ma'e ke Jun me'ē me'ē, aja Jesu pandu ipe, aja ukwaha a'eta jupe naī tī.

³⁰Mbeju ke Jun upa pyhyk rahā, a'e uhem oho. Pytun riki.

“Pepy'a katu pehē juehe pexo.” Ame'ē panduha pyahu ame'ē ke.

³¹Jun uhem oho rahā, amō jumu'eha ta pe Jesu pandu:

—Awa ihē tī. Tupā je'ēha rupi ajur. Apo ihē katuha ke Tupā mujekwa ta pehē pe. Tupā katuha ke ihē riki amujekwa ta tī. Ihē ma'eha namō amujekwa ta pehē pe.

³²Pe, Tupāma'e pyrātāha ke ihē amujekwa rahā, apo a'e atu ihēma'e pyrātāha ke mujekwa ta tī.

³³Ihē ra'yr ta aja pehē. Pehendu katurahā! Pehē namō yman ym ta ihē axo apo 'y. Ihē ke pekekar ta pexo kŷ. Amukwehe jundēu awa ta pe kuja ihē apandu: “Ihē aho ame'ē pe peho ym ta” aja. Apo aja me'ē pehē pe ihē apandu ta tī.

³⁴—Panduha pyahu ame'ē ke ihē apandu pehē pe apo. Kuja: “Pepy'a katu pehē juehe pexo.” Pehē rehe ihē apy'a katu. Aja pepy'a katu ta me'ē te'e pehē juehe pexo tī.

³⁵ Pepy'a katu pehē juehe pexo rahā, pehē riki ihēma'e jumu'eha ta ke, aja amō ta ukwa katu ta tī — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

Petu te'e pandu ta, ame'ē ke Jesu mujekwa
(Matéu 26.31-35; Mak 14.27-31; Ruk 22.31-34)

³⁶ Simā Petu pandu:

—Sawa'e! My nde ereho ta my? — aja Jesu pe.

—Ihē aho ame'ē pe marā ka ym ihē raikwer rupi nde erehoha. Yman te rahā, ihē raikwer rupi nde ereho ta kŷ tī — aja Petu pe.

³⁷ Petu pandu ipe:

—Sawa'e! Ma'erehe nde raikwer rupi ihē aho ym ta my? Ihē amanō ta, aja rahā, nde ke amō ta jukwa ym ta — aja Jesu pe.

³⁸ —Nde eremanō ta my? Anī. Ko jetehar apandu nde pe. Sapukái je'ē ym rahā we: “Jesu rehe har akwa ym ihē” aja ihē rehe har te'e nde erepandu ta. Mahapyr aja me'ē te'e nde erepandu ta — aja Petu pe Jesu pandu.

14

Ipái koty ohoha Jesu mujekwa

¹ Jesu pandu tī:

—Mā peja pepyai ym. Pejumupyai ym tī. Tupā rehe pejurujar katu. Aja rahā, ihē rehe pejurujar katu tī.

² Ihē pái renda pe mâte hū ok ta ke ihī. Aja ym rahā, ihē apandu ym ta tipe. Mâte hū ihī. A'ep upa katu te ihē amōi ta. Upa katu te ihī ta.

³ Pe, upa rahā, ihē aiywyr ta. Pe, ihē namō pehē ke ihē araho ta kŷ. Ihē axo ame'ē pe pexo katu ta kŷ tī.

⁴ Ihē aho ta, ame'ē pe pehoha pekwa katu pexo — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

⁵ Tome pandu:

—Sawa'e! My nde ereho ta my? Jande jakwa ym. A'erehe jahoha jakwa ym tī — aja ipe.

⁶ Jesu pandu:

—Ihē rehe amō jurujar katu rahā jō, a'ep oho ta. Ihē riki jetehar te ke Tupā rehe har ihē amujekwa. Ihē riki awa ta ke ihē amuhā katu ta. Ihē rehe amō jurujar ym rahā, ihē pái renda pe oho ym te ta awa.

⁷ Apo ihē rehe har pekwa katu. A'erehe ihē pái rehe har pekwa katu ta tī. Apo har kupe koty ehe har pekwa. Pesak ehe tī — aja jumu'eha ta pe.

⁸ Siri pandu ipe:

—Sawa'e! Nde pái keruhū jande pe emujesak! Aja rahā, a'ewan apo — aja ipe.

⁹ Jesu pandu:

—Siri! Yman riki pehē namō ihē axo. Ihē rehe har nde erekwa ym my rī? Ihē rehe amō usak rahā, ihē pái rehe usak tī, ame'ēja saka tī. A'erehe: “Nde pái keruhū jande pe emujesak” aja ym epandu.

¹⁰ Ihē pái namō ihē juehe katu ihē axo. Aja nde erejurujar katu my — aja Siri pe pandu.

Pe, jumu'eha ta pe a'e pandu tī:

—Pehē pe ihē apandu ame'ē ke ihē jeje apandu. Anī. Aja ym. Ihē namō ihē pái ixo. A'e riki ihē ama'ema'eha ke mujekwa.

¹¹ Ihē pái namō ihē juehe katu ihē axo. Ame'ē ke rehe mā peja pejurujar katu. Ame'ē ke rehe pejurujar ym rahā, marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke ihē ama'ema'e katu. (Ame'ē ke rehe pesak.) A'erehe mā peja ihē rehe pejurujar katu.

¹² Ko ihē apandu pehē pe. Ihē rehe amō jurujar katu rahā, ihē aja marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke a'e ma'ema'e katu ta tī. Jete. Ihē pái koty ihē aho ta, a'erehe ihē 'ar koty te we marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke a'e ma'ema'e katu ta tī. Ihē aho rahā, pyrātāha ke a'e muwyr ta, a'erehe ihē 'ar koty te we ma'e katu ame'ē ke amō ma'ema'e katu ta tī.

¹³ —Ihē aputar aja pepandu ame'ē ke ihē amuwyr ta pehē pe. Aja rahā, ihē páima'e pyrātāha ke ihē amujesak ta pehē pe. Ta'yr ke ihē.

¹⁴ Ihē aputar aja upa ihē pe pepandu rahā, ihē amuwyr ta pehē pe — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

Tupā'ā ke ipái muwyr ta

¹⁵ A'e pandu tī:

—Ihē rehe pepy'a katu rahā, ihē je'ēha rehe pehendu katu ta.

¹⁶ Ihē pái pe ihē apandu ta. Pe, amō pehē namō ma'e ke ma'ema'e, ame'ē ke a'e muwyr ta pehē pe.

¹⁷ I'ā ke ame'ē. Jetehar te ke Tupā rehe har a'e mujekwa ta. Pehē namō aja te'eha a'e ixo ta. Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta pe a'e muwyr ym te ta. I'ā ke muwyr ym te ta. Tupā rehe har a'eta ukwa ym. A'erehe ame'ē ta pe muwyr ym te ta. Pehē anī. Tupā rehe har pekwa katu. Pehē namō a'e ixo. Pehē py'a rehe a'e ihī katu tī. A'erehe ehe har pekwa katu pexo.

¹⁸ —Pehē jeje pexo aja ihē amupyta ym ta pehē ke. Pehē koty ihē ajywyr ta.

¹⁹ Heta ym ukwer rahā, ihē rehe amō ta usak ym ta. Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta usak ym te ta ihē rehe. Pehē anī. Ihē rehe pesak katu ta kŷ tī. Ihē ruhā te hū aja ihē axo, a'erehe pehē ruhā te hū aja pexo ta tī.

²⁰ Ihē akwera katu ahem rahā, ihē rehe pesak ta kŷ tī. Arahā ihē pái namō ihē juehe katu ihē axo, ame'ē ke pekwa katu ta. Ihē namō pehē juehe katu pehē pexo, ame'ē ke pekwa katu ta tī.

²¹ —Ihē je'ēha ke amō ukwa, pe, hendu katu ehe rahā, ame'ē riki ihē rehe ipy'a katu ame'ē ke. Ihē rehe amō ipy'a katu rahā, ame'ē rehe ihē pái ipy'a katu ta tī. Ihē aja tī. Apy'a katu ehe tī. Pe, ihē juehe har ihē amujekwa katu te we ta ipe rī — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

²² Pe, amō Jun pandu. [Jun Ikario ame'ē anī. Amō Jun.] Kuja pandu:

—Sawa'e! Jandē pe nde rehe har nde eremujekwa ta. Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta pe nde rehe har nde eremujekwa ym ta. Myja ame'ē my? — aja Jesu pe.

²³ A'e pandu:

—Ihē rehe amō ipy'a katu rahā, ihē je'ēha rehe hendu katu ta tī. Ihē pái ipy'a katu ta ehe tī. Ame'ē namō ihē pái pyta ta ixo tī. Ihē aja tī. Ipy'a rehe apyta ta tī.

²⁴ Ihē rehe amō ipy'a ym rahā, ihē je'ēha rehe hendu ym ta tī. A'erehe Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ukwa ym ihē rehe har. Ihē apandu ame'ē ke rehe jō pehendu. Anī. Ihē pái pandu ame'ē ke rehe pehendu tī. Ihē ke a'e muwyr.

²⁵ —Pehē namō ihē axo rahā, upa Tupā'ā rehe har ihē apandu pehē pe.

²⁶ A'e riki pehē namō ma'ema'e ame'ē ke a'e. Upa ma'e ke a'e mu'e ta pehē pe. Upa ihē apandu ame'ē ke a'e mujekwa ta pehē pe tī. Ma'e ke peharái rahā, ame'ē ke a'e mujekwa ta pehē pe. Ihē je'ēha rupi I'ā ke Tupā muwyr ta kŷ. A'e riki mu'e katu ta pehē ke.

²⁷ —Pehē py'a ke ihē amuhury katu ta. Pekiye ym ta. Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta hurý. Aja ym ihē amuhuryha. (I'ar koty te we ihē amuhury katuha.) Pejumupyai ym. (Pehē namō aja te'eha ihē axo ta.) A'erehe pekiye ym tī.

²⁸ “Ihē aho ta. Pe, pehē koty ihē ajywyr ta” aja ihē apandu ame'ē ke rehe rehe pehendu. Ihē 'ar koty te we ihē pái katuha. A'erehe ixoty ihē aho ta.

A'erehe mā peja pehẽ rury katu pexo. Ihẽ rehe pepy'a katu rahã, pehẽ rury katu ta.

²⁹ Ame'ẽ rehe uhyk ym rahã we, ame'ẽ rehe har upa ihẽ apandu pehẽ pe. Pe, ame'ẽ rehe uhyk rahã, pejurujar katu ta ehe.

³⁰ Amõ uwyr ixo. Tupã rehe ipy'a ym ame'ẽ tama'e kapitã ke a'e. A'e uwyr ixo, a'erehe i'ĩ atu we pehẽ namõ ihẽ apandu ym ta apo rĩ. Ihẽma'e pyrãtãha ke a'e muputu'u ym te ta.

³¹ Ihẽ pái rehe ihẽ apy'a katu, aja kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta ukwa ta me'ẽ te'e. A'erehe upa a'e pandu ame'ẽ ke ihẽ ama'ema'e katu. Jaho. Sengi jahorahã — aja Jesu pandu jumu'eha ta pe.

15

Juehe har Jesu pandu

¹ Jesu pandu:

—Ma'eywa'y aja ihẽ. Ame'ẽ ma'eywa'y usakiha aja ihẽ pái.

² Amõ amõ hymbo rehe i'a ym. Amõ amõ hymbo rehe i'a katu. Pe, i'a ym ame'ẽ ke usakiha mondok. Pe, i'a katu, ame'ẽ ngi hãkãjuk aja upa ma'e jaxer ame'ẽ ke mondok. Upa mukatu. Aja rahã, i'a katu te ta. Aja ihẽ kotyhar ta tĩ. Amõ amõ tama'e ixoha katu ym. Ame'ẽ ta ke ihẽ pái mupyrara ta. (Mondok ame'ẽja saka ta.) Amõ amõ tama'e ixoha katu riki. Ame'ẽ ta ixoha ke ihẽ pái mukatu ta tĩ. Aja rahã, i'ar koty te we ixo katuha. (Aja rahã i'ar koty te we ma'e katu ame'ẽ ke ma'ema'e ta.)

³ Ihẽ apandu ame'ẽ ke rehe pejurujar katu. A'erehe pehẽ py'a ihẽ pái juhyk.

⁴ Ma'eywa'y rehe hymbo pyta katu rahã, i'a katu ta. Aja ihẽ namõ pehẽ juehe katu pexo rahã, pexoha katu ta. (Aja rahã i'ar koty te we ma'e katu ame'ẽ ke pema'ema'e ta.) A'erehe mā peja ihẽ namõ pehẽ juehe katu pexo.

⁵ —Ihẽ riki ma'eywa'y aja saka. Pehẽ riki ma'eywa rymbo aja saka. Ma'eywa rymbo i'y rehe pyta rahã, i'a katu ta. Aja ym rahã, marã ka ym i'aha. Aja pehẽ tĩ. Ihẽ namõ pehẽ juehe katu pexo rahã, pexoha katu aja pexo. (Aja rahã, i'ar koty te we ma'e katu ame'ẽ ke pema'ema'e katu ta.) Aja ym rahã, marã ka ym pexo katuha.

⁶ Ma'eywa'y rehe hymbo katu ym rahã, usakiha ombor ta. Pe, ame'ẽ ke xirik ta oho. Ame'ẽ ke usakiha matyr ta. Pe, hapy ta. Upa ukwái ta. Aja pehẽ tĩ. Ihẽ namõ pehẽ juehe katu aja ym pexo rahã, ihẽ pái mupyrara ta.

⁷ Ihẽ namõ pehẽ juehe katu pexo rahã, peputar ame'ẽ ke pepandu katu ihẽ pái pe. Aja rahã, ame'ẽ ke pehẽ pe a'e muwyr ta. Ihẽ apandu ame'ẽ ke rehe pehendu katu rahã, aja ta tĩ. Muwyr ta pehẽ pe tĩ.

⁸ Kuja ihẽ pái katuha ke pemujesak ta. Pexoha katu rahã, ame'ẽ ke pemujesak ta. Aja rahã, ihẽma'e jumu'eha ta ke pehẽ, aja pemujekwa katu ta tĩ.

⁹ Ihẽ rehe ihẽ pái ipy'a katu. Aja pehẽ rehe ihẽ apy'a katu tĩ. A'erehe mā peja ihẽ namõ pehẽ juehe katu pexo. Aja rahã tapijar te'e we pehẽ rehe ihẽ apy'a katu.

¹⁰ Ihẽ pái pandu ame'ẽ ke rehe ihẽ ahendu katu. A'erehe tapijar te'e we ihẽ rehe a'e ipy'a katu. A'erehe ihẽ apandu ame'ẽ ke rehe pehendu katu rahã, tapijar te'e we pehẽ rehe ihẽ apy'a katu ta tĩ.

¹¹ —Upa aja me'ẽ pehẽ pe ihẽ apandu. Aja rahã, ihẽ rury katuha aja pehẽ tĩ. Pehẽ rury katu te ta tĩ.

¹² Pesarahã! Pehẽ pe ihẽ apandu. Pehẽ rehe ihẽ apy'a katu. Aja mā peja pepy'a katu pehẽ juehe tĩ.

¹³ Ehe katu ame'ē ta rehe amō ipy'a katu te rahā, a'e manō ta my. Aja rahā, ehe katu ame'ē ta manō ym ta my. Amō rahā, i'ar koty te we ipy'a katuha mujesak. Aja ipy'a katuha rehe amōma'e uhyk ym.

¹⁴ Pehē riki ihē rehe katu ame'ē ta ke. Ihē apandu ame'ē ke rehe pehendu katu rahā, ihē rehe katu ame'ē ta ke pehē. A'erehe ihē amanō ta. Aja rahā, mupyraraha renda pe peho ym te ta. Aja pehē rehe ihē apy'a katu te, aja amujekwa ta.

¹⁵ —Ijar ma'eha ke te'e paraky ame'ē ukwa ym. Pehē anī. Pekwa katu ihē ama'ema'eha. Ihē pái pandu ame'ē ke rehe ihē ahendu. Ame'ē ke upa katu te pehē pe ihē apandu. A'erehe upa pekwa katu. A'erehe: “Ihēma'e parakya ta” aja ym pehē pe ihē apandu apo 'y. Anī. Upa pekwa katu, a'erehe: “Ihē rehe katu ame'ē ta ke pehē” aja pehē pe ihē apandu ta apo 'y.

¹⁶ Ihē ke pehē pejo'ok. Anī. Aja ym. Pehē ke ihē riki ajo'ok. Pe, ihē apandu: “Mā peja katu pexo. Ma'e katu ame'ē ke pema'ema'e. Ame'ē ke ngā harái ym ta” aja.

—Pe, ihē je'ēha rupi ihē pái pe ma'e ke pepandu rahā, ame'ē ke a'e muwyr katu ta pehē pe.

¹⁷ Pe, kuja pehē pe ihē apandu: “Mā peja pepy'a katu pehē juehe pexo” — aja Jesu pandu.

Jesu koty har ta rehe amō ta ahy te'e usak

¹⁸ Jesu pandu tī:

—Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ixo. Pehē rehe ame'ē ta ahy te'e usak rahā, kuja pekwa pekwa pexo. Ihē rehe ame'ē ta ahy te'e usak py.

¹⁹ Pehē riki ame'ē ta kotyhar ta rahā, pehē rehe ame'ē ta ipy'a katu ta tipe tī. Ame'ē ta ngi har pehē ke ihē ajo'ok. A'erehe ame'ē ta kotyhar ta aja ym pehē apo 'y. A'erehe pehē rehe ame'ē ta ahy te'e usak.

²⁰ Amukwehe ihē apandu ame'ē ke pekwa pekwa pexo. Kuja: “Miasu riki ijar 'ar koty te we katuha aja ym” aja ihē apandu. Ihē riki pehē jar ke. A'erehe ihē ke amō ta mupyrara rahā, miasu ta ke mupyrara ta tī. Aja rahā, pehē ke ame'ē ta mupyrara ta tī. Ihē apandu ame'ē ke rehe ame'ē ta hendu katu rahā, pepandu ame'ē ke rehe ame'ē ta hendu katu ta tipe tī.

²¹ Ihē kotyhar ta ke pehē. A'erehe pehē ke amō ta mupyrara ta tī. Pehē rehe hendu ym ta tī. Ihē ke muwyr ame'ē rehe har ame'ē ta ukwa ym, a'erehe pehē ke mupyrara ta.

²² Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e. Pe, ihē ajur ym rahā, ihē amu'e ym rahā, ame'ē ta ke Tupā mupyrara ym ta tipe. Anī. Ihē ajur riki. Amu'e tī. A'erehe: “Jande jakwa ym ha rupi ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e” aja marā ka ym ame'ē ta panduha apo 'y.

²³ Ihē rehe amō ahy te'e usak rahā, ihē pái rehe aja tī. Ahy te'e usak ta tī.

²⁴ Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ka'u te'eha ke ma'ema'e. A'erehe ame'ē ta pe Tupā pandu: “A'e tī. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e” aja. Ame'ē ta ruwa koty marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke ihē ama'ema'e tipe. Ame'ē ke rehe usak tipe. Anī. Ihē rehe ahy te'e usak. Aja ihē ama'ema'e ym rahā, ame'ē ta ke Tupā mupyrara ym ta tipe. Anī. Usak riki. Pe, ihē rehe ame'ē ta ahy te'e usak. Ihē pái rehe aja tī. Ahy te'e usak tī. A'erehe ihē pái mupyrara ta.

²⁵ Aja Tupā je'ēha ke amō mupinim. Aja me'ē uhyk. Kuja: “Ihē rehe amō ta ahy te'e usak.”

²⁶ —Pehē namō ma'e ke ma'ema'e, ame'ē uwyr ta. Tupā'ā ke a'e. Ihē pái ngi uwyr ta. Jetehar te ke a'e mu'e ta pehē ke. Ihē pái ngi a'e ke ihē amuwyr ta. Ihē rehe har a'e mujekwa ta.

²⁷ Pehē aja tī. Ngā ke amu'e py rahā har ihē namō pexo. A'erehe ihē rehe har pepandu pandu ta ngā pe tī — aja Jesu pandu jumu'eha ta pe.

16

1 A'e pandu tī:

—Upa aja me'ē ihē apandu pehē pe. Aja rahā, ihē rehe pejurujar katuha ke pehijar ym ta.

2 Pe, jundéu awa tama'e kapitā ta pandu ta: “Jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe pejy'ar ym te ta apo 'y” aja. Aja pehē ke a'eta muhem ta ingi. Pe, pehē ke amō ta jukwa ta. Ame'ē angaha ke rehe uhyk ta tī. Pehē ke amō ta jukwa rahā, Tupā putar ame'ē ke ame'ē ta ma'ema'e, aja ame'ē ta ukwa a'eta jupe naī.

3 Aja me'ē pehē pe a'eta ma'ema'e ta tī. Ihē rehe har a'eta ukwa ym. Ihē pái rehe har aja tī. Ukwā ym tī. A'erehe aja me'ē pehē pe a'eta ma'ema'e ta tī.

4 Pepyraraha rehe har ihē apandu. Aja rahā, ame'ē angaha ke rehe uhyk rahā, ihē apandu ame'ē ke pekwa pekwa ta pexo. Peta kŷ. Aja rahā tapijar te'e we ihē rehe pejurujar katu rī — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

Tupā'ā rehe har Jesu pandu we rī

A'e pandu tī:

—Pehē ke ihē amu'e py rahā, pehē pepyraraha rehe har ihē apandu ym. Pehē namō ihē axo, a'erehe ame'ē rehe har ihē apandu ym.

5 Apo anī. Apo ihē aho ta. Ihē ke muwyr. Ixoty ihē aho ta kŷ. “My nde ereho ta mŷ?” aja ihē pe pehē ngi har pandu ym ta awa. Pekwa katu, a'erehe pandu ym ta awa.

6 Ihē aho ta, ame'ē rehe har apandu. A'erehe pepyai te hū.

7 Pesarahā! Ihē aho rahā, pehē pe katu tiki. Ihē aho ym rahā, pehē namō ma'e ke ma'ema'e, ame'ē uwyr ym ta pehē rehe. Tupā'ā ke a'e. Pe, ihē aho rahā, pehē pe a'e ke ihē amondo ta.

8 Pe, a'e uwyr rahā, Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta pe ma'e ke a'e mujekwa ta. Kujā mujekwa ta. “Ma'e riki ka'u te'eha ma'ema'eha mŷ? Ame'ē ke jande jakwa katu” aja Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta pandu. Anī. Ukwaha jupe naī, aja Tupā'ā mujekwa ta. Ma'e aka'u te'eha ama'eha ke nixóí te ihē pe, aja mujekwa ta tī. Ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ma'ema'e. Ame'ē ta pe Tupā pandu ta: “Mupyraraha renda pe peho ta kŷ” aja. Ame'ē ke Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta pe Tupā'ā mujekwa ta tī.

9 Ihē rehe Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta jurujar tar ym. Pandu tī: “Japutar ym a'e ke” aja. A'erehe kujā Tupā'ā mujekwa ta. “Ma'e riki ka'u te'eha ma'ema'eha mŷ? Ame'ē ke jakwa katu” aja ame'ē ta pandu. Anī. Ukwaha jupe naī, aja Tupā'ā mujekwa ta.

10 Ihē pái koty ihē aho ta. A'erehe ma'e aka'u te'eha ama'eha ke nixóí te ihē pe, aja a'e mujekwa ta tī. Ihē pái koty ihē aho ta. Pe, ihē rehe pesak ym ta tī.

11 Tupā rehe ipy'a ym ame'ē tama'e kapitā ixo. Tupā upa pandu: “Nde katu ym. Nde ke amupyrara hū ta kŷ” aja. A'erehe Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ke a'e mupyrara hū ta tī. Aja me'ē Tupā'ā mujekwa ta tī.

12 —Amō we pehē pe ihē apandu tar katu tipe. Pekwa ym we ta rī.

13 Pe, Tupā'ā uwyr rahā, upa jetehtar te ke pehē pe a'e mu'e ta. Jetehtar te mu'eha ke a'e. A'e je'ēha ke a'e pandu ta mŷ? Anī. Aja ym. A'e hendu ame'ē ke pehē pe a'e mu'e ta. Tupā ngi hendu ame'ē ke mu'e ta. Pe, ma'e ke uhyk ym we rī. (Yman rahā, ma'e ke uhyk ta.) Ame'ē ke a'e mujekwa ta pehē pe tī.

14 Katu ihē rehe har a'e pandu ta. Ihē apandu tar katu ma'e ke, ame'ē ke a'e riki mujekwa ta pehē pe.

15 Upa ihē pái pandu ame'ē ke ihē apandu tī. A'erehe aja ihē apandu pehē pe. Ihē apandu ame'ē ke I'ā mujekwa ta pehē pe tī, aja ihē apandu — aja Jesu pandu jumu'eha ta pe.

Pyaiha ke huryha wan ta uwak

¹⁶ A'e pandu tī:

—T'i atu rahā, ihē rehe pesak ym ta. Pe, amō we mi rahā, ihē rehe pesak ta kŷ tī — aja jumu'eha ta pe.

¹⁷ Pe, amō ta jupandu pandu a'eta jupe:

—Mā! A'e pandu: "T'i atu rahā, ihē rehe pesak ym ta. Pe, amō we mi rahā, ihē rehe pesak ta kŷ tī" aja jande pe. Myja me'ē ame'ē my? A'e pandu tī: "Ihē pái koty ihē aho ta, a'erehe ihē rehe pesak ym ta" aja. Myja me'ē ame'ē my tī? (Mā! Jakwa ym.)

¹⁸ "Amō we mi" aja a'e pandu. Myja me'ē ame'ē my? A'e panduha jakwa ym — aja jumu'eha ta pandu a'eta jupe.

¹⁹ Ame'ē rehe har jumu'eha ta pandu tar katu ipe, aja Jesu ukwa katu. A'erehe a'e pandu:

—Ihē apandu pehē pe. "T'i atu rahā, ihē rehe pesak ym ta. Pe, amō we mi rahā ihē rehe pesak ta kŷ tī" aja pehē pe. Ame'ē rehe har pepandu pandu pehē jupe my?

²⁰ Ko ihē apandu pehē pe. Ihē ke amō ta jukwa rahā, pejixi'u hū ta. Pe, Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta hury katu ta. Pehē anī. Pehē pepyai tipe. A'engi pehē rury katu ta tī. Ihē rehe pesak rahā, pehē rury katu ta tī.

²¹ —Kūjā imembyr u'ar tate rahā, ahy ta. U'ar rahā, a'e hury katu. Imembyr ra'yr u'ar, a'erehe hury katu. A'erehe ahyha upa harái.

²² Aja ta pehē tī. Ihē ke amō ta jukwa ta. A'erehe pepyai hū apo. A'engi pehē rehe ihē asak ta tī. Ihē akwera katu ahem rahā, asak ta pehē rehe tī. (Ihē rehe pesak katu ta tī.) Aja rahā, pehē rury katu te ta tī. Ame'ē ke pehē ngi mukanim ym te ta awa.

²³ —Ihē pái koty ihē ajwyr rahā, ma'e ke ihē pe pepandu ym ta. Anī. Ihē pái pe pepandu ta. Ko ihē apandu pehē pe. Ihē je'ēha rupi ma'e ke ihē pái pe pepandu rahā, upa pehē pe a'e muwyr ta kŷ.

²⁴ Ihē je'ēha rupi ma'e ke pepandu ym we rī. Apo mā peja pepandu katu inamō 'y. Aja rahā, pehē pe a'e muwyr katu ta kŷ. Aja rahā, pehē rury katu te ta — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

*Kome'ē ywy keruhū pe har tama'e kapitāma'e pyrātāha ke**Jesu muputu'u*

²⁵ A'e pandu tī:

—Ma'e ke pehē pe ihē apandu. Ihē aho, myja me'ē ame'ē my, ame'ē ke ihē apandu. Pekwa katu we. Amō we mi rahā, aja me'ē ihē apandu ym ta. Ame'ē angaha rehe uhyk ta. Arahā, ihē pái rehe har ihē amujekwa katu te ta. Pekwa katu te ta.

²⁶⁻²⁸ Ihē pái ngi ihē ajur. Kome'ē ywy keruhū pe ihē ajur. Apo kome'ē ywy keruhū ke ihē ahijar ta aho. Ihē pái koty ihē aho ta. Ame'ē angaha ke rehe uhyk rahā, ihē je'ēha rupi ma'e ke pepandu ta ipe, ihē pái pe. Arahā pehē rehe har ihē apandu ym ta ipe. Pehē atu pepandu ta ipe. A'e atu pehē rehe ipy'a katu. Ihē rehe pehē pepy'a katu, a'erehe pehē rehe a'e ipy'a katu tī. Tupā ngi ihē ajur, ame'ē ke pekwa katu, a'erehe pehē rehe a'e ipy'a katu tī — aja jumu'eha ta pe pandu.

²⁹ Pe, jumu'eha ta pandu ipe:

—Jete! Nde ereho ta. Myja me'ē ame'ē ke my, ame'ē ke nde eremujekwa katu te jande pe apo. Jakwa katu te apo 'y. A'erehe myja me'ē ma'e ke my, aja nde erepandu ym ta me'ē te'e apo.

³⁰ Upa katu te nde erekwa katu, aja jakwa katu apo 'y. Jande japandu ym rahā, japandu tar katu ame'ē ke nde erekwa katu. A'erehe nde pe amō pandu

ym ta me'ë te'e. A'erehe Tupã ngi nde erejur, ame'ë ke jakwa katu — aja jumu'eha ta ipe.

³¹ Pe, Jesu pandu:

—Apo ihë rehe pejurujar katu.

³² Pehendu katurahã! Ma'e angaha ke rehe uhyk ta. Jete! Uhyk apo 'y. Kuja. Ihë ke upa pehijar ta peho. Pehëma'e ke rehe pesak te'e ta peho. Ihë jeje ihë axo ta my? Anĩ. Jeje te anĩ. Ihë namõ ihë pái ixo, a'erehe ihë jeje te ihë axo ym te ta.

³³ Upa aja me'ë ihë apandu pehë pe. Aja rahã, ihë namõ pehë juehe katu pexo rahã, pehë rury katu ta. Pekiye ym ta. Tupã rehe ipy'a ym ame'ë ta mupyrrara ta pehë ke. Anĩ. Pekiye ym. Tupã rehe ipy'a ym ame'ë tama'e kapitã ixo. Satana a'e. (Ãjã ramũi ke a'e tĩ.) Ima'e pyrãtãha ke upa ihë amuputu'u — aja jumu'eha ta pe Jesu pandu.

17

Juehe har Tupã namõ Jesu pandu

¹ Aja me'ë Jesu upa pandu rahã, ywa rehe a'e ma'ã. Ipái namõ pandu pandu. Kuja:

—Papa! Ma'e angaha ke rehe uhyk apo 'y. Kuja. Ihëma'e pyrãtãha ke emujekwa ngã pe. Aja rahã, nema'e pyrãtãha ke ihë amujekwa ta ngã pe tĩ. Nde ra'yr ke ihë.

² Upa awa tama'e kapitã keruhũ ke ihë tĩ. Aja ihë ke nde eremu'am. Pe, ihë pe ngã ke nde eremuhyk katu. (A'erehe ame'ë ta ihë rehe jurujar katu.) Ame'ë ta ke ihë amuhã katu ta.

³ Kuja ame'ë ta riki uhã te hũ ame'ë ta ke. Nde rehe har ukwa katu ame'ë ta uhã te hũ ame'ë ta ke. Ne jõ riki Tupã te. Ihë rehe har ukwa ame'ë ta aja tĩ. Uhã te hũ ame'ë ta ke a'eta tĩ. Ihë ke nde eremuwyr.

⁴ Kome'ë ywy keruhũ pe har ta pe nema'e pyrãtãha ke ihë amujekwa. Ihë parakyha ihë pe nde ereme'ë, ame'ë ke ihë amujekwa. Nde rehe har ihë amujekwa. Ame'ë riki ihëma'e parakyha ke.

⁵ Papa! Kome'ë ywy keruhũ nixói te rahã, ne namõ ihë axo. Arahã ihëma'e pyrãtãha ke nde eremujsak katu. Aja apo nde ruwa koty ihëma'e pyrãtãha ke emujesak tĩ — aja ipái namõ Jesu pandu.

Ixotyhar ta rehe har Tupã namõ Jesu pandu

⁶ A'e pandu tĩ:

—Kome'ë ywy keruhũ pe har ta ngi har amõ ta ixo. Ame'ë ta ke ihë pe nde eremuhyk katu. (A'erehe ame'ë ta ihë rehe jurujar katu.) A'erehe ame'ë ta ihë kotyhar ta ke apo 'y. Ame'ë ta pe nde rehe har ihë amujekwa katu. Nde kotyhar ta ke ame'ë ta tĩ. Apo ihë kotyhar ta ke tĩ. Ame'ë ta ke ihë koty nde eremuwyr. Ne je'eha rehe ame'ë ta hendu katu.

⁷ Kuja ame'ë ta ukwa katu. Upa ihë apandu ame'ë ke ihë pe nde eremuwyr. Ihëma'e pyrãtãha aja tĩ. Nde eremuwyr tĩ. Aja ame'ë ta ukwa katu tĩ.

⁸ Ihë pe nde erempandu ame'ë ke ame'ë ta pe ihë apandu tĩ. Ame'ë ta hendu katu ehe. Nengi ihë ajur. Jetehar te ke ame'ë. Aja ame'ë ta ukwa katu tĩ. Ihë ke nde eremuwyr. Ame'ë rehe ame'ë ta jurujar katu tĩ.

⁹ —Nde rehe ipy'a ym ame'ë ta rehe har nde pe ihë apandu ym. Ihë rehe nde eremuwyr katu. (A'erehe ame'ë ta ihë rehe jurujar katu.) Ame'ë ta nde kotyhar ta ke apo 'y. Ame'ë ta rehe har ne namõ ihë apandu pandu.

¹⁰ Upa ihë kotyhar ta riki nema'e tĩ. Pe, upa nde kotyhar ta riki ihëma'e tĩ. Pe, ihëma'e pyrãtãha ke ame'ë ta mujesak katu ta ngã pe.

¹¹ Apo nde erexo ame'ë pe ihê aho ta tî. Kome'ë ywy keruhû pe ihê nixói ta. Ihê kotyhar ta anî. Pyta wê ta se.

—Papa! Katu te ame'ë ke nde! Nema'e pyrâtâha namō ame'ë ta rehe esak katu. Aja rahâ, jande aja peteihar aja johu ngâ ixo ta tî. Nema'e pyrâtâha ke ihê pe nde eremuwyr tî.

¹² Ame'ë ta namō ihê axo rahâ, ne je'êha rupi ihê asak katu ngâ rehe. Ame'ë ta ke ihê pe nde ereme'ë, ame'ëja saka. Ihê asak katu ngâ rehe, a'erehe ihê rehe ame'ë ta tapijar te'e we jurujar katu te we rî. Peteî jô ihê ke hijar. Mupyraraha renda pe oho ta ame'ë ke a'e. (Jun a'e.) Ihê ngi a'e oho, a'erehe yman Tupã je'êha rehe ehe har amō mupinin, aja uhyk apo 'y. Ihê ke a'e hijar, aja uhyk apo 'y.

¹³ —Apo nde erexo ame'ë pe ihê aho ta kÿ. Se ihê axo rahâ, ame'ë ta rehe har upa ihê apandu ne namō. Aja rahâ, ihê rury katuha aja a'eta hury katu te ta tî.

¹⁴ Nde erepandu ame'ë ke ame'ë ta pe ihê apandu tî. Ihê aja ame'ë ta riki nde rehe ipy'a ym ame'ë ta aja ym. A'erehe nde rehe ipy'a ym ame'ë ta ahy te'e usak ngâ ehe, nde kotyhar ta rehe.

¹⁵ Kome'ë ywy keruhû ngi nde kotyhar ta ke eraho. Anî. Aja ym ihê apandu ta. Kuja ihê apandu nde pe. Jaxer ai te ame'ë ta ixo. Ame'ë tama'e pyrâtâha ke emuputu'u ame'ë ta ngi. Aja rahâ, ame'ë ta rehe nde kotyhar ta hendu ym ta.

¹⁶ Nde rehe ipy'a ym ame'ë ta kome'ë ywy keruhû pe ixo. Ame'ë ta aja ym ihê tî. Ihê aja nde kotyhar ta tî. Ame'ë ta nde rehe ipy'a ym ame'ë ta aja ym tî.

¹⁷ Nde je'êha riki jete har te ke. Nde kotyhar ta hendu katu ehe. A'erehe nde ereputar ame'ë ke aja nde erema'ema'e katu. Aja rahâ, nde ereputar ame'ë ke ame'ë ta ma'ema'e katu ta tî.

¹⁸ Kome'ë ywy keruhû pe ihê ke nde eremuwyr. Ne je'êha ke ihê apandu ajur. Aja ame'ë ta ke ihê amondo axo tî. Kome'ë ywy keruhû pe har ta pe ne je'êha ke ame'ë ta pandu ta oho.

¹⁹ Ame'ë ta rehe ihê apy'a katu. A'erehe nde ereputar ame'ë ke ihê ama'ema'e katu. Aja rahâ, ame'ë ta nde ereputar ame'ë ke ma'ema'e katu ta tî — aja ipái namō Jesu pandu.

Amō jurujar katu, ame'ë ta rehe har Tupã namō Jesu pandu pandu

(A'e pandu tî:)

²⁰ —Ihê kotyhar ta rehe har ne namō ihê apandu. Ame'ë ta rehe har jô ym. Ko ne je'êha ke ame'ë ta pandu rahâ, amō ta hendu katu ta. Ame'ë ta ihê rehe jurujar katu ta tî. Ame'ë ta rehe har ne namō ihê apandu axo apo 'y.

²¹ —Papa! Mā peja peteihar aja a'eta ixo katu, aja nde pe ihê apandu. Ne namō ihê juehe katu ihê axo. Pe, ihê namō nde juehe katu nde erexo tî. Aja mā peja jande namō a'eta juehe katu a'eta ixo ta tî. Mā peja peteihar aja a'eta ixo katu ta. Aja rahâ, ihê ke nde eremuwyr ame'ë ke rehe kome'ë ywy keruhû pe har ta jurujar katu ta tî. Nde riki ihê ke eremuwyr ame'ë ke nde.

²² Nema'e pyrâtâha ke ihê pe nde eremuwyr. Ame'ë ke ihê amondo ta tî, ame'ë ta pe. Aja rahâ, peteihar aja a'eta ixo ta tî. Jande aja peteihar aja a'eta ixo ta tî.

²³ A'eta namō ihê juehe katu ihê axo. Ihê namō nde juehe katu nde erexo. Pe, peteihar aja a'eta ixo katu ta tî. Aja rahâ ihê ke nde eremuwyr, aja kome'ë ywy keruhû pe har ta ukwa katu ta. Nde kotyhar ta rehe nde erepy'a katu, aja ame'ë ta ukwa katu ta tî. Ihê rehe nde erepy'a katu aja ame'ë ta ukwa katu ta tî, kome'ë ywy keruhû pe har ta ukwa katu ta tî.

²⁴ —Papa! Nde kotyhar ta ke ihê pe nde eremuwyr. Ihê axo ame'ë pe ame'ë ta ixo ta tî. Ame'ë ke ihê aputar. Pe, ihê namō a'eta ixo rahâ, ihêma'e pyrâtâha

rehe a'eta usak ta. Kome'ē ywy keruhū nixói rahā, ihē rehe nde erepy'a katu. A'erehe nema'e pyrātāha ke ihē pe nde eremuwyr.

²⁵ —Papa! Katu te ame'ē ke nde! Nde rehe ipy'a ym ame'ē ta ukwa ym nde rehe har. Ihē anī. Ihē akwa katu nde rehe har. Pe, ihē ke nde eremuwyr, aja ihē namō ixo ame'ē ta ukwa katu.

²⁶ Ame'ē ta pe nde rehe har ihē amujekwa. Tapijar te'e we ihē amujekwa katu. Aja rahā, a'eta ipy'a katu ta a'eta juehe ixo. Ihē rehe nde erepy'a katu, aja a'eta ipy'a katu ta a'eta juehe ixo tī. Pe, a'eta namō ihē juehe katu ihē axo — aja ipái pe Jesu pandu.

18

Jesu ke sonda ta pyhyk

(Matéu 26.47-56; Mak 14.43-50; Ruk 22.47-53)

¹ Tupā namō upa pandu rahā, hākā ra'yr ruwái koty Jesu oho. Jumu'eha ta namō oho. Hākā ra'yr rer Senō. Hākā ra'yr ruwái koty ita kurar ihī. Ame'ē pe a'eta ixo oho.

² Ame'ē renda ke Jun ukwa katu tī. Amō amō rahā, a'ep jumu'eha ta namō Jesu ohoho, a'erehe ame'ē renda ke Jun ukwa katu. Jun riki huwajan ta ke Jesu rehe muhyk ta werur.

³ Pe, ame'ē renda pe Jun oho tī. Heta homa awa tama'e sonda ta ke a'e raho. Amō harōha ta ke a'e raho tī. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū harōha ta ke. Ame'ē ta ke pa'ihu ta mondo. Parise ta mondo tī. Johu Jun namō oho rahā, kyse puku namō oho. Kandéi namō oho tī. Araparin namō oho tī.

⁴ Upa ma'e ke ixo ta, ame'ē ke Jesu ukwa katu. A'erehe ngā koty a'e oho. Pe, pandu:

—Awa ke pekekar pexo my? — aja Jesu.

⁵ —Jesu ke jakekar jaxo. Nasare ok ta pe har ke a'e — aja amō ta pandu ipe.

—Ko ihē a'am — aja Jesu ngā pe.

Sonda ta namō Jun ixo. A'e riki Jesu rehe har mujekwa ngā pe.

⁶ “Ko ihē a'am” aja Jesu pandu rahā, sonda ta xupe koty jywyr. Pe, ywy rehe u'ar ukwap.

⁷ Amō we Jesu pandu:

—Awa ke pekekar pexo my? — aja ngā pe.

—Jesu ke jakekar jaxo. Nasare ok ta pe har ke a'e — aja ipe tī.

⁸ —Ihē te ko aja upa ihē apandu pehē pe. Ihē ke jō pekekar pexo rahā, mā peja ihē namō ixo ame'ē ta oho te'e — aja ngā pe Jesu pandu.

⁹ [Aja me'ē a'e pandu rahā, i'i we a'e pandu ame'ē ke rehe uhyk apo 'y. Kuja: “Papa! Upa ihē pe nde ereme'ē. Ame'ē ta ngi har kanim ym amō.” Ame'ē panduha rehe uhyk.]

¹⁰ Pe, Simā Petu kyse puku ke muhem. Ixu'a ngi muhem. Pe, amō sawa'e nambi ke a'e mopok ingi. Pa'i keruhūma'e miasu nambi ke mopok ingi. Her Mauko. Ijywa katu kotyhar inambi ke mopok.

¹¹ Petu pe Jesu pandu:

—Anī. Henda pe kyse puku emuxe katu emondo, ipirer pe. Pyraraha ihē pe ihē pái muwyr. Ame'ē ke ihē py'ahu te'e ahendu katu ta. Ame'ē ke nde erekwa ta me'ē te'e — aja ipe.

Pa'i keruhū ruwa koty Jesu ixo

¹² Pe, Jesu ke homa awa tama'e sonda ta pyhyk. Sonda tama'e kapitā ta aja tī. Pyhyk tī. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū rukwen harōha ta aja tī. Pyhyk tī. Pe, Jesu po apyr rupi a'eta pukwar. Tupaham pe pukwar.

¹³ Pe, a'e ke Kái tutyr pe a'eta raho py. Her Ana. Ame'ē warahy 'ar rahā, Kái riki jundéu awa tama'e pa'i keruhū.

¹⁴ A'e riki jundéu awa tama'e kapitā ta pe pandu kwe. Kuja pandu:

—Petei sawa'e manō ta me'ē te'e. Aja rahā, jande ke homa awa tama'e sonda ta jukwa ym ta — aja Kái pandu kwe.

Petu te'e pandu

(*Matéu 26.57-58; Matéu 26.69-70; Mak 14.53-54; Mak 14.66-68; Ruk 22.54-57*)

¹⁵⁻¹⁶ Jesu raikwer rupi Simā Petu oho. Amō jumu'eha oho tī. Ihē riki ame'ē. Ihē Juā. Ihē ke pa'i keruhū ukwa katu. A'erehe pa'i keruhū rok kurar pe Jesu ke amō ta raho rahā, ihē aho tī. Petu soroka pe pyta. Kurar rukwen rake pyta. A'erehe kūjā harōha pe ihē apandu:

—Petu ke emuxe katu — aja kūjā pe.

—Ere — aja kūjā.

Pe, Petu ixe tī.

¹⁷ Hukwen rake kūjā ixo. A'e pandu Petu pe:

—Nde riki peme'ē sawa'e namō nde erejumu'e ixo ame'ē ke nde — aja ipe.

—Anī. Aja ym ihē — aja kūjā pe Petu te'e pandu.

¹⁸ Rysā te riki. A'erehe miasu ta tata ke hapy. Harōha ta aja tī. Hapy tī. Ame'ē rake rupi a'eta jumaku uī. Pe, a'eta koty Petu oho tī. Pe, jumaku uī a'e tī.

Jesu namō pa'i keruhū pandu

(*Matéu 26.59-66; Mak 14.55-64; Ruk 22.66-71*)

¹⁹ Pe, Jesu pe jundéu awa tama'e pa'i keruhū pandu. Her Ana. Kuja pandu:

—Myja hetaha ne namō ixo ame'ē ta my? Myja nde eremu'e mu'e my? — aja ipe.

(Ame'ē ke Ana ukwa rahā, homa awa tama'e kapitā pe pandu ta oho tī. Pe, ame'ē ukwaha rupi Jesu ke jukwa ta. A'erehe aja pandu.)

²⁰ Jesu pandu:

—Hetaha pyter pe aja te'eha ihē apandu pandu. Ihē amu'e rahā, jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe ihē amu'emu'e. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe ihē amu'emu'e tī. A'ep jundéu awa ta jy'ar tī. Hetaha pyter pe jō ihē amu'emu'e.

²¹ Aja rahā, ma'erehe ihē pe nde erepandu my? Ihē apandu ame'ē ke rehe amō ta hendu. Ame'ē ta pe eme'u katu. Ihē apandu ame'ē ke a'eta ukwa katu. A'erehe ame'ē ta pe epandurahā! Ame'ē ta pandu ta nde pe — aja pa'i keruhū pe Jesu pandu.

²² Aja me'ē Jesu pandu ame'ē ke rehe harōha hendu rahā, a'e pandu:

—Mā! Aja me'ē pa'i keruhū pe nde erepandu ym ta me'ē te'e. Katu ym — aja Jesu pe nāi.

Pe, Jesu ruwa ke harōha nupā. (Pa'i keruhū pe katu ym pandu aja ukwaha nāi, a'erehe nupā.)

²³ Jesu pandu:

—Ihē apanduha ihē ajawy rahā, ame'ē ke emujekwa ngā pe. Anī rahā, jetehar te ke ihē apandu rahā, ihē ke nde erenupā rahā, katu ym — aja harōha pe a'e pandu.

²⁴ A'engi Jesu ke Ana mondo. Pukwar aja mondo. Kái koty mondo. A'e riki jundéu awa tama'e pa'i keruhū tī.

Te'e Petu pandu tī

(*Matéu 26.71-75; Mak 14.69-72; Ruk 22.58-62*)

²⁵ A'ep Petu jumaku uī rī. Pe, amō ta pandu ipe:

—Peme'ē sawa'e namō nde erejumu'e erexo ame'ē ke nde my? — aja ipe.
Petu te'e pandu:

—Anī. Aja ym ihē — aja ngā pe.

²⁶ Pa'i keruhūma'e miasu nambi ke Petu mopok. Ame'ē ianam a'ep ixo tī.
Pa'i keruhūma'e miasu a'e tī. Petu pe a'e pandu:

—Ita kurar pe Jesu namō nde erexo. A'erehe nde rehe ihē asak a'ep tī — aja ipe.

²⁷ Pe, Petu te'e pandu tī:

—Anī — aja.

Pe, pahar sapukái je'ē.

Pirat ruwa koty Jesu pu'am oho u'am

(Matéu 27.1-2; Matéu 27.11-14; Mak 15.1-5; Ruk 23.1-5)

²⁸ Kái rok ngi Jesu ke sonda ta raho. Homa awa tama'e kapitā rok pe raho. Pytuniwe te rahā, raho. Jundéu awa tama'e kapitā ta ixo ym. Homa awa tama'e kapitā rok pe ixo ym. Ixe rahā, katu ym ta. Ipy'a xi'a ta aja ukwa a'eta jupe. Pasuko 'ar rahā, ngā mi'u ke ngā matyr. Ame'ē ke ipy'a xi'a rahā, u'u ym ta. Jundéu awa aja ym ame'ē rok pe ixo rahā, u'u ym ta. Aja te'eha jundéu awa ta ukwa.

²⁹ A'erehe soroka pe Pirat uhem uwyr. A'ep jundéu awa tama'e kapitā ta namō pandu:

—Ma'e ka'u te'eha ke peme'ē sawa'e ma'ema'e my? Pehē pepandurahā! — aja Pirat pandu.

³⁰ A'eta pandu:

—Ma'e ka'u te'eha ke peme'ē sawa'e ma'ema'e. A'erehe a'e ke jande jarur nde pe — aja ipe.

³¹ Pirat pandu:

—Pehē atu peraho. Pehē je'ēha rupi ehe har pekwa peho. Katu ame'ē ke ma'ema'e my? Jaxer te ame'ē ke ma'ema'e my? Pehē atu pekwa peho — aja ngā pe.

Jundéu awa tama'e kapitā ta pandu:

—Anī. Jande je'ēha rupi jajukwa ym ta awa ke. (Ame'ē ke nde jō nde erepandu katu. Nde riki kapitam. Homa awa tama'e kapitā ke nde) — aja Pirat pe.

³² Aja rahā, Jesu panduha aja me'ē uhyk katu. A'e pandu kwe. “Myra ngā mupia ame'ē ke rehe ihē ke amō ta jukwa ta.” Ame'ē panduha angaha ke rehe uhyk apo 'y. Jetehar te riki ame'ē. (Homa awa ta jō myra ngā mupia ame'ē ke rehe amō ta ke jukwa katu.)

³³ Hok pe Pirat jywyr oho. Jesu pe a'e pandu:

—Pahar ejur se! Jundéu awa tama'e kapitā keruhū ke nde my? — aja ipe.

³⁴ Jesu pandu:

—Ame'ē ke nde atu erekwa my? Anī rahā, ame'ē ke amō ta pandu nde pe my? Jetehar rupi nde erepandu ta me'ē te'e. “Katu nde.” Anī rahā: “Katu ym nde” aja — aja ipe.

³⁵ Pirat pandu:

—Mā! Jundéu awa ym ihē. A'erehe jundéu awa ta ma'ema'eha akwa ym ihē. Homa awa ke ihē, a'erehe jetehar rupi nde rehe har apandu ta me'ē te'e. Jundéu awa ke nde. Ame'ē ta riki nde ke werur ihē pe. Pa'ihu ta aja tī. Nde ke werur ihē pe tī. A'erehe ame'ē ta ngi nde rehe har ahendu. Ma'e nde erema'ema'e my? — aja ipe.

³⁶ Jesu pandu:

—Ihē riki kome'ē ywy keruhū pe har tama'e kapitā keruhū rahā, ihē namō ixo ame'ē ta jumai mai hū ta. Aja rahā, ihē ke jundéu awa ta pyhyk ym ta tipe.

Jetehar te ke. Kome'ē ywy keruhū pe har tama'e kapitā keruhū ym ihē — aja ipe.

³⁷ Pirat pandu:

—Aja rahā, kapitā keruhū ke nde my? — aja Jesu pe.

A'e pandu:

—A'e tŷ. Nema'e panduha aja ihē. Ihē māi pusu ngi ihē a'ar. A'erehe kome'ē ywy keruhū pe ihē axo. A'erehe jetehar te ihē apandu ajur. Jetehar te rehe hendu katu ame'ē ta ihē rehe hendu katu ta tī — aja Jesu pandu ipe.

³⁸ Pirat pandu:

—Mā! Myja me'ē jetehar te amō ukwa katu ta my? — aja ipe.

Jesu jukwaha ke Pirat pandu

(*Matéu 27.15-31; Mak 15.6-20; Ruk 23.13-25*)

Jesu namō upa pandu rahā, soroka pe Pirat oho tī. Jundéu awa tama'e kapitā ta pe a'e pandu oho tī:

—Ma'e ka'u te'eha ke ma'e ym te a'e. A'erehe jajukwa rahā, katu ym ta.

³⁹ Pasuko 'ar rahā pame katu te kyndaha ngi amō ke aja te'eha ihē amupoir. Aja te'eha pehē pe amupoir. Ko jundéu awa tama'e kapitā keruhū ke ihē amupoir ta my. Aja peputar my? — aja Pirat.

⁴⁰ Ngā pandu:

—Anī. Peme'ē anī. Amō sawa'e emuhem indo. Mahamba emuhem indo. Aja jande japutar — aja Pirat pe.

(Mahamba riki amō ke jukwa ame'ē ke a'e.)

19

¹ Pe, amō ta pe Pirat pandu:

—Jesu ke peraho. Soroka pe peraho. Penupā a'e ke. So'o pিরer pe penupā — aja. (Nupā rahā, a'e ke jukwa ta, aja mujekwa katu.)

Pe, sonda ta nupā hū.

² Pe, japekā rākā ke te'e iākā rehe har sonda ta mujā. Ame'ē ke Jesu ākā rehe a'eta moī. (Aja a'e ke mahy hū.) Ma'e mundeha katu te ame'ē ke a'eta munde ehe tī. (Kapitā keruhūma'e mundeha aja saka a'eta munde ehe.)

³ Pe, huwa koty a'eta pu'am ohoho u'am. Puka puka hū ehe. Kuja:

—Mā! Jundéu awa tama'e kapitā keruhū nde! — aja puka puka hū ehe.

Pe, huwa ke a'eta nupā tī. Ipo pe nupā.

⁴ Hok kurar soroka pe Pirat uhem oho tī. Heta ame'ē ta pe a'e pandu:

—Pesarahā! Pehē pe Jesu ke ihē amuhem ta arur. Aja rahā, ma'e ke pekwa katu ta. Kuja. Ma'e ka'u te'eha ke ma'e ym te a'e, a'erehe jajukwa rahā, katu ym tiki, aja pekwa ta — aja Pirat pandu.

⁵ Pe, kurar soroka pe Jesu uhem oho. Japekā rākā ke te'e iākā rehe har sonda ta mujā. Ame'ē namō a'e uhem oho. Ma'e mundeha katu te ame'ē ke namō uhem oho tī. Pe, Pirat pandu:

—Pesarahā! Sawa'e kohī — aja heta ame'ē ta pe.

⁶ Jundéu awa tama'e pa'ihu ta usak ehe rahā, hātā pukái pukái. Sonda ta aja tī. Kuja:

—Ejukwa! Myra ngā mupia ame'ē ke rehe ejukwa! Myra ngā mupia ame'ē ke rehe ejukwa! — aja Pirat pe.

Pirat pandu:

—Anī. Pehē atu myra ngā mupia ame'ē ke rehe pejukwa. Ma'e jaxer ame'ē ke nixói te ipe, aja ihē akwa — aja ngā pe.

⁷ Jundéu awa tama'e kapitā ta pandu:

—“Tupā ra'yr ihē” aja pandu ame'ē ke manō ta me'ē te'e. Aja jande je'ēha rehe panduha ihī. “Tupā ra'yr ihē” aja Jesu pandu. A'erehe a'e ke jajukwa ta me'ē te'e — aja Pirat pe.

⁸ “A'e riki Tupā ra'yr” aja ngā pandu ame'ē ke rehe Pirat hendu rahā, amō we kyje a'e. (Tupā ra'yr ke jukwa tar ym, ame'ē ngi kyje.)

⁹ Pe, hok wyr pe a'e ixe oho tī. Jesu ke a'e raho inamō. Pe, pandu ipe:

—My ngi nde erejur my? — aja Jesu pe.

Anī. Jesu pandu we ym ipe.

¹⁰ Pirat pandu ipe:

—Mā! Nde erepandu ym ihē pe. Ehendu katu! Ihē apandu rahā, nde erehem katu te'e ta nde ereho. Anī rahā, ihē apandu rahā, nde ke sonda ta jukwa ta. Myra ngā mupia ame'ē ke rehe jukwa ta — aja Jesu pe.

¹¹ A'e pandu:

—Anī. Aja ym. Kapitā aja nde ke Tupā riki mu'am. A'erehe je'ēha te nde erereko. A'erehe ne je'ēha rupi ihē pe upa ma'e ke nde erema'e katu. Ko ihē ke nde pe ngā werur. Ame'ē ta ma'ēha riki i'ar koty te we jaxerihā. Nema'e ma'ēha 'ar koty te we jaxerihā — aja Jesu pandu ipe.

¹² Ame'ē panduha ke Pirat hendu rahā, Jesu ke a'e poir tar katu te hū. Anī. Jundéu awa tama'e kapitā ta hātā pandu pandu:

—Peme'ē ke nde erepoir rahā, homa awa tama'e kapitā keruhū namō katu ym nde. “Ihē riki kapitā keruhū” aja Jesu pandu. A'erehe a'e riki homa awa tama'e kapitā keruhū ruwajan — aja Pirat pe ngā pandu.

¹³ Ame'ē panduha ke Pirat hendu rahā, soroka pe Jesu ke a'e raho. Ngā namō panduha renda pe a'e wapyk. Ngā rehe har ukwa, ame'ē renda pe wapyk. “Katu my?” Anī rahā: “Katu ym my?” Ame'ē renda pe Pirat wapyk. Ame'ē henda pe amō ta pandu: “Ita mouha rape” aja. (Jundéu awa je'ēha rahā: “Ngambata” aja pandu ipe.)

¹⁴ Arahā warahy jandar rahā tate. Ame'ē wera rahā ngā mi'u ke jundéu awa ta matyr matyr. Pasuko weraha rehe uhyk tate. Pe, jundéu awa ta pe Pirat pandu:

—Pehēma'e kapitā keruhū ke ko — aja.

¹⁵ Jundéu awa ta pukái hū:

—Ejukwa! Ejukwa! Myra ngā mupia ame'ē ke rehe ejukwa! — aja.

Pirat pandu:

—Pehēma'e kapitā keruhū myra ngā mupia ame'ē ke rehe ihē ajukwa ta my? Ame'ē ke peputar my? — aja ngā pe.

Pa'ihu ta pandu:

—Anī. Peme'ē riki jandema'e kapitā keruhū ym. Sesa jō riki jandema'e kapitā keruhū — aja Pirat pe. (Sesa riki homa awa tama'e kapitā keruhū.)

¹⁶ Pe, Jesu ke ame'ē ta pe Pirat me'ē. A'e je'ēha rupi myra ngā mupia ame'ē ke rehe jukwa ta. A'erehe Jesu ke sonda ta raho.

Myra ngā mupia ame'ē ke rehe Jesu manō

(Matéu 27.32-44; Mak 15.21-32; Ruk 23.26-43)

¹⁷ Pe, a'e oho. Ima'e myra ngā mupia ame'ē ke a'e raho. Ijixi'y 'ar pe raho. Pe, ma'e henda pe uhyk oho. Her: “Awa ākā kangwer.” [Jundéu awa je'ēha rahā: “Ngóu” aja.]

¹⁸ A'ep ame'ē myra ngā mupia ame'ē ke rehe sonda ta mujar mu'am. Amō mokōi sawa'e ta ke a'eta mujar mu'am tī. Myra ngā mupia ame'ē ke rehe mujar mu'am. Jesu jywa katu koty peteī. Amō ijywa'i koty. Ame'ē ta pyter pe Jesu i'āi.

¹⁹ Pe, amō pe Pirat pandu:

—Ngā ukwaha ke emupinim. Kuja:

“Ko Jesu. Nasare ok ta pe har ke a'e.

Jundéu awa tama'e kapitā keruhū”

—Aja paper rehe emupinim — aja Pirat pandu. (Aja rahā amō kapitā keruhū kohī. Aja rahā, homa awa tama'e kapitā keruhū ruwajan kohī, aja mujekwa.)

Ame'ē paper pinim rehe amō koty koty je'ēha ihī. Ko jundéu awa je'ēha ke. Amō ratī je'ēha ke tī. Amō ngere awa je'ēha ke tī. Ame'ē paper pinim ke myra ngā mupia apyr rehe asa inom. Itapywa ra'yr pe asa inom. Jesu ākā koty asa inom.

²⁰ Ame'ē ke rehe heta jundéu awa ta usak. Myra ngā mupia ame'ē ke rehe Jesu ke sonda ta mujar mu'am. Ame'ē renda paite ym. Ok ta ngi paite ym. (A'erehe jukwaha ke heta ngā usak oho.) A'erehe heta usak ehe, paper pinim rehe.

²¹ Pe, Pirat pe jundéu awa tama'e pa'ihu ta pandu:

—Anī. “Jundéu awa tama'e kapitā keruhū” aja amō mupinim. Katu ym aja. Amō koty emupinim. Kuja: “Kome'ē sawa'e pandu naī. Ihē riki jundéu awa tama'e kapitā keruhū” aja emupinim — aja Pirat pe pandu.

²² Pirat pandu:

—Anī. Mā peja pyta. Amō koty ihē amupinim ym ta — aja pa'ihu ta pe.

²³ Myra ngā mupia ame'ē ke rehe Jesu ke sonda ta mujar mu'am. Tumeme sonda ta ixo. Upa Jesu ke mujar mu'am rahā, ima'e mundeha ke a'eta pyhyk pyhyk. Aja pame katu te pyhyk. Pe, mundeha pukeka aja me'ē pyta. Ame'ē rehe muwykiha nixói te. Peteihar pan.

²⁴ Sonda ta pandu jupe: “Mā peja ixo. Jamowok ym ta. Ita pinim ra'yr jambor ta. Aja ame'ē mundeha japyhykiha ke jakwa ta” aja. Aja rahā, Tupā je'ēha rehe amō mupinim. Ame'ē rehe uhyk. Kuja:

“Ihēma'e mundeha ke a'eta pyhyk pyhyk. Pukeka aja me'ē rehe ita pinim ra'yr ke a'eta omombor” aja pinīha ihī. Ame'ēja sonda ta ma'ema'e apo 'y.

²⁵ Myra ngā mupia ame'ē ke rehe Jesu i'āi. Kotete imāi ixo. Imāi anam a'ep ixo tī. Amō Mari a'ep ixo tī. Koropa rakehar a'e. Mari Mandare ixo a'ep tī.

²⁶ Pe, imāi rehe Jesu usak. Amō jumu'eha rehe aja tī. Usak tī. A'e ipy'a katu ame'ē ke ame'ē jumu'eha. Ihē ke ame'ē. Ihē Juā. Pe, imāi pe Jesu pandu:

—Māi! Peme'ē riki ne membyr apo 'y — aja ipe.

²⁷ Pe, ihē pe Jesu pandu tī:

—Peme'ē riki ne māi apo 'y — aja.

Arahā har ihē rok pe ihē araho. Ihē Juā. Jesu māi ke ihē araho. Ihē māi aja ihē asak katu ehe tī.

Jesu manō

(*Matéu 27.45-56; Mak 15.33-41; Ruk 23.44-49*)

²⁸ Jupe uhyk ame'ē ke upa katu te uhyk apo 'y. Aja Jesu ukwa katu. Pe, a'e pandu:

—Ihē hyngwéi — aja.

Aja pandu rahā, Tupā je'ēha rehe amō mupinim, aja me'ē uhyk tī.

²⁹ Ita rekúi ra'yr a'ep ihī. Kawī ihī ipe. Iro ym te ame'ē ke. Ame'ē namō mandeju aja me'ē ke mururu. Ame'ē ke myra rehe sonda pukwar. Pe, Jesu juru rehe ame'ē ke mujar.

³⁰ Ame'ē ke Jesu pyter. Pe, pandu:

—Upa 'y — aja pandu.

(Aja rahā, ipái pandu ame'ē ke upa katu te a'e ma'ema'e 'y, aja mujekwa katu.) Pe, iākā ke iwyr koty jixiko. Pe, manō.

Jesu ku'a ke sonda kutuk, myra rehe har itatakwar pe

³¹ Ame'ē wera rahā, upa ma'e ke jundéu awa ta matyr matyr. Ku'ē rahā, putu'uha 'ar ke, a'erehe ma'e ke matyr ym ta. (Paraky te'e, ame'ēja saka, a'erehe ma'e ke ma'e ym ta.) Ame'ē putu'uha 'ar rahā, hury katu te ngā. A'erehe myra ngā mupia ame'ē ke rehe awa rete pyta ame'ē ke jundéu awa ta putar ym. A'erehe pahar jukwa tar katu. A'erehe Pirat pe jundéu awa tama'e kapitā ta pandu oho:

—Mahapyr sawa'e ta myra ngā mupia ame'ē ke rehe sonda ta mujar mu'am. Jajukwa ta. Ame'ē ta tymā ke jamupen tar katu. Aja rahā, pahar manō ta. Upa manō rahā, hete ke jamujy ta jarur — aja Pirat pe.

³² Pirat pandu: “Ere.” A'erehe itymā ke sonda ta mupen oho. Jesu rake mokōi sawa'e ta myra ngā mupia ame'ē ke rehe sonda ta mujar mu'am. Pe, sawa'ema'e tymā ke sonda ta mupen. Amō sawa'ema'e ke mupen tī.

³³ Pe, Jesu rehe a'eta uhyk rahā, Jesu manō, aja a'eta ukwa. A'erehe itymā ke a'eta mupen ym.

³⁴ Sonda ta ngi har peteī sonda myra rehe har itatakwar pe kutuk. Jesu ku'a ke kutuk. Pe, pahar huwy uhem. Y uhem tī.

³⁵ Upa ame'ē ke rehe ihē asak. Ihē Juā. Asak ame'ē ke ihē apandu. Ame'ē riki jete har te ke, aja ihē akwa. Jete har te ke ihē apandu, aja ihē akwa tī. Aja rahā, pejurujar katu ta ehe tī.

³⁶ Jesu tymā ke sonda ta mupen ym. Aja rahā, yman Tupā je'ēha rehe amō mupinim. Aja me'ē uhyk apo 'y. Kuja amō mupinim: “Ima'e ixangwer upen ym te ta” aja.

³⁷ Amō we tī. Tupā je'ēha rehe amō mupinim tī. Kuja: “Myra rehe har itatakwar pe kutuk ame'ē ke rehe ngā usak ta” aja amō mupinim. Aja me'ē panduha rehe uhyk apo tī.

Jesu rete ke itakwar rupi amō mou raho

(Matéu 27.57-61; Mak 15.42-47; Ruk 23.50-56)

³⁸ Pe, amō sawa'e ixo. Her Jose. Arimatéi ok ta pe har ke a'e. Jesu rehe a'e jurujar katu a'e tī. Jundéu awa tama'e kapitā ta ngi a'e kyje. A'erehe jurujar katuha rehe har amō ta pe a'e pandu ym. Pe, Jesu manō rahā, Pirat pe Jose pandu oho:

—Jesu rete ke ihē aputar. Amou ta araho — aja ipe.

—Ere. Eraho — aja Pirat Jose pe.

Pe, Jesu rete ke Jose mujy raho.

³⁹ Jose namō Nikonde oho tī. A'e riki pytun rahā, Jesu rehe usak oho ame'ē ke a'e kwe. Ma'e pihe katu ame'ē ke a'e raho. Her aroe. Amō mi. Ame'ē mokōi mupara ame'ē ke a'e raho. Puhýi riki. Kwaren sin (45) kir puhýiha raho.

⁴⁰ Pe, Jesu rete ke ame'ē mokōi sawa'e ta mujy raho. Pe, pan katu ame'ē pe a'eta puke. Pukek rahā, ma'e pihe katu ame'ē ke a'eta mou tī. Pan pyter rupi mou. Awa rete ke jundéu awa ta jyty m rahā, aja te'eha riki.

⁴¹ Myra ngā mupia ame'ē ke rehe Jesu ke sonda ta mujar mu'am. Ame'ē henda rake amō henda ihī. Ita kurar renda ke ihī. Ame'ē henda pe itakwar keruhū ihī. Ngā pykūi ame'ē ke. Pyahu te ke ame'ē. Ame'ē rupi amō hete ke amō ta mou ym te rī.

⁴² Ame'ē rupi Jesu rete ke Jose ta mou. Hake ihī, a'erehe a'ep mou. Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar uhyk tate, a'erehe a'ep mou.

20

Jesu kwera katu uhem

(Matéu 28.1-8; Mak 16.1-8; Ruk 24.1-12)

¹ Nomin pytuniwe te rahā, wera ym we rī. Itakwar keruhū pe Mari Mandare oho. Uhyk rahā, hukwen kyndaha ke amō mujere pirar, ame'ē ke rehe a'e usak. Itahu pe amō kynda. Ame'ē ke mujere pirar.

² Ame'ē ke ukwa rahā, Simā Petu koty a'e ujan oho. Pandu oho. Ihē pe a'e pandu uwyr tī. Ihē Juā. Ihē rehe Jesu ipy'a katu. Kuja kūjā pandu:

—Jandema'e sawa'e te rete ke amō ta raho. Myp raho my? Ihē akwa ym ihē — aja Mari pandu.

³ Pe, itakwar keruhū rehe Petu usak oho. Ihē aho inamō tī.

⁴ Jande mokōi jajan jaho. Pe, Petu ke ihē asa aho. Pe, itakwar keruhū rehe ihē ahyk py aho.

⁵ Pe, ihē ajumumbe ama'ā hupi. Pan katu ame'ē ke jō ihē asak. Jesu rete pukeka ke. Anī. Ihē axe ym aho hupi.

⁶ Ihē raikwer rupi Simā Petu uhyk. Pahar itakwar keruhū rupi a'e ixo oho. Pan katu ame'ē ke jō pete'e tūi ame'ē ke rehe a'e usak.

⁷ Pan pe Jesu ākā ke amō maman. Ame'ē ke rehe a'e usak tī. Pan katu ame'ē ke namō ame'ē tūi ym. Jeje jupu'a ou.

⁸ Pe, itakwar keruhū rupi ihē axe aho tī. A'ep ihē riki ahyk py ame'ē ke ihē. Upa ihē asak tī. Jete. Jesu kwera katu uhem, ame'ē ke rehe ihē ajurujar katu.

⁹ [Arahā Tupā je'ēha ke jande jakwa ym we rī. Tupā je'ēha rehe amō mupinim. “Manōha ngi a'e kwera katu ta uhem tī.” Ame'ē ke jakwa ym we rī.]

¹⁰ A'engi jande rok pe jaywyr jaho.

*Jesu rehe Mari Mandare usak
(Matéu 28.9-10; Mak 16.9-11)*

¹¹ Itakwar keruhū soroka pe Mari jixi'u u'am. Jixi'u u'am rahā, a'e jumumbe ma'ā hupi.

¹² Pe, mokōi Tupā je'ēha rahoha ta rehe a'e usak. Ima'e mundeha ituwyr te ame'ē namō a'eta ihī. Jesu ākā renda ke pe amō wapyk uī. Jesu py renda ke pe amō wapyk uī tī.

¹³ A'eta pandu ipe:

—Mari! Ma'erehe nde erejixi'u ere'am my?

A'e pandu:

—Jandema'e sawa'e te rete ke amō ta raho. Myp raho my? Ihē akwa ym — aja Mari.

¹⁴ Ame'ē ke a'e pandu rahā, a'e uwak. Pe, amō sawa'e a'ep ixo. Mari usak ehe. Ame'ē sawa'e riki Jesu. Ame'ē ke Mari ukwa ym we rī.

¹⁵ Pe, Jesu pandu ipe:

—Mari! Ma'erehe nde erejixi'u ere'am my? Awa ke nde erekekar erexo my? — aja Mari pe.

Jesu riki ita kurar usakiha ke, aja Mari ukwaha naī. A'erehe Mari pandu ipe.

—Sa'e! Hete ke nde ereraho rahā, nde eremouha renda ke ihē pe emujekwa. Hete ke ihē araho ta — aja Mari pandu.

¹⁶ Jesu pandu ipe:

—Mari!

Pe, ixoty Mari uwak. Jundéu awa je'ēha a'e pandu:

—Hambo! — aja.

[Ame'ē riki: “Ngā mu'eha nde” aja mujekwa.] (Arahā a'e riki Jesu, ame'ē ke Mari ukwa katu.)

¹⁷ Jesu pandu ipe:

—Ihē pái keruhū koty ihē ajywyr ym aho rī. A'erehe ihē rehe epyhyk ym e'am. Ihē namō jumu'e ixo ame'ē ta pe ebandu eho. A'eta riki ihē mu ta aja.

Ihê rendyr ta aja tî. Kuja ebandu eho: “Ihê pái keruhû koty ihê ajywyr ta aho. A'e riki pehê pái keruhû tî. Tupã a'e. Ihê apy'a katu ehe ame'ê ke a'e. Pehê pepy'a pemoi moi katu ehe ame'ê ke a'e tî. Ixoty ajywyr ta aho” aja ebandu eho — aja Mari pe Jesu pandu.

¹⁸ A'erehe, jumu'eha ta pe Mari Mandare pandu oho:

—Jandema'e sawa'e te rehe ihê asak — aja a'e pandu.

Upa Jesu pandu ame'ê ke a'e pandu ngã pe tî.

Jesu rehe jumu'eha ta usak

(*Matéu 28.16-20; Mak 16.14-18; Ruk 24.36-49*)

¹⁹ Nomin pytun rahã, jumu'eha ta jy'ar uî. Jundéu awa tama'e kapitã ta ngi a'eta kyje, a'erehe kapy rukwen ke a'eta kynda katu. Pe, a'eta pyter pe Jesu uhem u'am. A'e pandu:

—Mã peja pehê py'a ke Tupã muhury katu — aja.

²⁰ Ame'ê ke upa pandu rahã, a'eta pe ipo ke a'e mujesak. Itapywa rape ke mujesak. Ixu'a ke mujesak tî. Myra rehe har itatakwar rape ke mujesak. Pe, jandema'e sawa'e te rehe jumu'eha ta usak rahã, a'eta hurry katu te.

²¹ Pe, a'eta pe Jesu pandu tî:

—Mã peja pehê ke Tupã muhury katu. Kome'ê ywy keruhû pe ihê ke ihê pái muwyr. Aja kome'ê ywy keruhû rupi pehê ke ihê amondo ta tî. Ihê rehe har pepandu ta peho — aja jumu'eha ta pe a'e pandu.

²² Ame'ê ke upa pandu rahã, a'eta rehe a'e peju. Pe, pandu:

—Mã peja pehê py'a rehe Tupã'ã ihî katu.

²³ Ma'e ka'u te'eha ke amô ta ma'ema'e. Ame'ê ta pe kuja pepandu: “Tupã ipy'a pehê rehe jywyr” aja. Aja rahã, jete har te ke. Tupã ipy'a jywyr katu, a'eta rehe. Kuja pepandu: “Tupã ipy'a jywyr ym pehê rehe” aja amô ta pe. Aja rahã, Tupã ipy'a jywyr ym ta a'eta rehe tî — aja Jesu pandu jumu'eha ta pe.

Tome pe Jesu pandu

²⁴ Jumu'eha ta namô Jesu ixo tî. Arahã ipy peteî jumu'eha ta ngi har amô ixo ym. Her Tome. “Mokôihar ta ke” aja amô ta ipe tî.

²⁵ Pe, a'e jywyr rahã, amô jumu'eha ta pandu ipe:

—Jandema'e sawa'e te rehe jasak — aja ipe.

Tome pandu:

—Ipo rehe itapywa rape rehe ihê asak ym rahã, a'e kwera katu uhem, aja ihê ajurujar ym ta ehe. Hape rupi ihê po ihê amunde ym rahã, aja ajurujar ym ta ehe tî. Ixu'a rehe myra rehe har itatakwar rape rupi ihê po ihê amujar ym rahã, ajurujar ym ta ehe tî — aja jumu'eha ta pe.

²⁶ Awa po wajar peteî ukwer rahã, upa jumu'eha ta jy'ar uî tî. Kapy tiha ame'ê pe jy'ar uî. Tome a'ep ihî tî. Hukwen riki amô ta kynda katu. Pe, pahar Jesu uhem u'am. Jumu'eha ta pyter pe uhem u'am. Pe, pandu:

—Ko ihê ajur — aja.

²⁷ Pe, Tome pe a'e pandu:

—Ihê po rehe esarahã! Itapywa rape rupi nde po emunde. Ihê ku'ap nde po emunde tî. Myra rehe har itatakwar rape rehe emujar tî. Ihê akwera katu ahem, ame'ê ke rehe nde erejurar ym. Apo ejurujar katu ihê rehe 'y — aja Jesu.

(Aja pandu rahã, Jesu nixói rahã, kwehe we Tome pandu ame'ê ke Jesu upa ukwa katu, aja mujekwa katu.)

²⁸ Tome pandu ipe:

—Ihêma'e sawa'e te nde! Tupã riki nde. Nde rehe ihê py'a ihê amoî moi katu — aja Jesu pe.

²⁹ Tome pe a'e pandu:

—Ihē rehe nde eresak katu, a'erehe ihē rehe nde erejurujuar katu. Amō ta ihē rehe usak ym ta. Pe, ihē rehe a'eta jurujuar katu ta tī. Mā! Ame'ē ta hurry katu ta — aja Jesu pandu.

Tupā je'ēha ke Juā mupinim

³⁰ Jumu'eha ta ruwa koty marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke Jesu ma'ema'e katu. Māte hū ma'ema'e. A'eramō a'eta usak ehe. “Mā! Katu hū” aja a'eta pandu hū. Upa ame'ē ke kome'ē paper rehe ihē amupinim ym. Ihē Juā.

³¹ Kome'ē paper rehe amō amō Jesu ma'ema'eha ke ihē amupinim. Ame'ē ke rehe pesak rahā, Jesu riki Kirisutu, kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e, aja pejurujuar katu ta. A'e riki Tupā ra'y; aja pejurujuar katu ta tī. Pejurujuar katu ehe rahā, pehē ruhāha namō pexo, aja pekwa katu. A'erehe kome'ē paper ihē amupinim.

21

Jesu rehe awa po wajar mokōi jumu'eha ta usak

¹ Ajame'ē ke ypa keruhū rake jande jaxo. Ypa keruhū rer Timberi. A'ep Jesu uhyk oho tī. Arahā kuja a'e mujesak jande pe.

² Ypa keruhū rake jajy'ar ja'am. Ko Simā Petu. Amō Tome. Amō Natanae. Ihē tī. Ihē Juā. Ihē mu, Tian amō. (Semende riki jande pái.) Amō mokōi jumu'eha ta jy'ar u'am jande namō tī. Tome pe amō ta pandu: “Mokōihar ta ke” aja. Natanae riki Kana ok ta pe har ke a'e. Kana ok ta Ngariréi ywy rehe ihī.

³ Jande pe Simā Petu pandu:

—Pira rehe ihē aho ta — aja.

—Ne namō jaho ta tī — aja jande ipe.

Pe, jarusu keruhū pe japor jaho. Pytun rupi kyhapari ke jamombor jaxo tipe. Japyhyk ym te pira ke.

⁴ Pe, wera ramō te rahā, y rymy'y rake Jesu pu'am u'am. Jasak ehe rahā, Jesu ke aja jakwa ym.

⁵ Pe, jande pe Jesu pukái:

—Sa'eta! Pira pepyhyk my?

—Anī. Japyhyk ym te riki! — aja jande ipe.

⁶ A'e pandu:

—Pehēma'e jarusu keruhū jywa katu koty kyhapari pembor. Aja rahā, pira pepyhyk ta kŷ — aja jande pe.

A'e pandu, a'erehe kyhapari ke jambor. Pe, māte hū pira ke japyhyk 'y. A'erehe marā ka ym kyhapari jamuhemiha.

⁷ Jesu ipy'a katu ame'ē ke ihē. Ihē riki Petu pe apandu:

—Jandema'e sawa'e te tiki! — aja.

(Arahā Jesu tiki aja johu jakwa katu.) Ame'ē ke rehe Petu hendu rahā, pukeka aja me'ē pe a'e jupukek. Pe, y pe a'e opor oho. Xum! Pe, Jesu koty a'e jupetē oho. [Pira ke pyhyk ixo rahā, mundeha ke upa a'e jo'ok, a'erehe ma'e ke a'e jupukek.]

⁸ Jandema'e jarusu keruhū ke jamuhyk jaraho. Y rymy'y rehe jamuhyk jaraho. Kyhapari hykŷi jaraho. Māte hū pira ke ipe. Y rymy'y paite ym. Sē (100) met tate paiteha.

⁹ Pe, ywy rehe japor rahā, tata rehe jasak. Tatāpūi 'ar pe pira musepetu ame'ē ke rehe jasak. Mbeju rehe jasak tī.

¹⁰ Pe, a'eta pe Jesu pandu:

—Pira pepyhyk ramō. Amō we perur — aja.

¹¹ Jarusu keruhũ pe Simã Petu opor oho tĩ. Kyhapari pyhyk. Pe, ywy rehe a'e opor rahã, ywy pe upa hykýi muhem raho. Pira tiha ame'ẽ ke pame katu te túi. Heta te hũ túi. Kuja, 153 hetaha túi. Anĩ. Kyhapari usak ym.

¹² Jande pe Jesu pandu:

—Pe'u pejur! — aja.

A'e riki jandema'e sawa'e te aja jakwa katu, a'erehe: “Awa nde my?” aja japandu ym ipe.

¹³ Pe, mbeju ke Jesu pyhyk. Jande pe a'e me'ẽ me'ẽ. Pira ka'ẽ ke aja tĩ. Me'ẽ me'ẽ tĩ.

¹⁴ Arahã riki mahapyrihar ke Jesu mujesak jande pe. Manõha ngi kwera katu uhem. A'engi mahapyrihar Jesu rehe jasak.

Petu namõ Jesu pandu

¹⁵ Upa ja'u rahã, Simã Petu pe Jesu pandu. Simã Juã ra'yr.

—Simã! Se ne namõ ixo ame'ẽ ta ixo. Ihẽ rehe a'eta ipy'a katu. I'ar koty te we ihẽ rehe nde erepy'a katu my? — aja ipe.

Simã pandu:

—Sawa'e! A'e tỹ. Nde rehe ihẽ apy'a katu, aja nde erekwa katu — aja ipe.

—Ihẽ kotyhar ta riki arapuharan ra'yr ta aja saka. Ame'ẽ ta rehe esak katu — aja Simã pe.

¹⁶ Simã Juã ra'yr. Mokõihar Jesu pandu ipe:

—Simã! Ihẽ rehe nde erepy'a katu my? — aja ipe.

—Sawa'e! A'e tỹ. Nde rehe ihẽ apy'a katu. Aja nde erekwa katu — aja Petu.

—Ihẽ kotyhar ta riki arapuharan ta aja saka. Ame'ẽ ta rehe esak katu — aja Simã pe.

¹⁷ Simã Juã ra'yr. Mahapyrihar pandu ipe:

—Simã! Ihẽ rehe nde erepy'a katu my? — aja Petu pe.

Aja me'ẽ mahapyrihar Jesu pandu ipe. A'erehe Petu pyai. A'e pandu:

—Sawa'e! Upa katu te nde erekwa katu. A'erehe nde rehe ihẽ apy'a katu, aja nde erekwa katu — aja Jesu pe.

A'e pandu:

—Ihẽ kotyhar ta riki arapuharan ta aja saka. Ame'ẽ ta rehe esak katu.

¹⁸ Esarahã! Nde sawa'e wan rahã, nema'e mundeha ke nde atu eremunde. Nde ereho tar katu ame'ẽ pe nde ereho te'e. Nde tamũ te rahã, nde jywa ke nde eremupuku ta. Pe, amõ pukwar ta. Pe, nde ereho tar ym ame'ẽ pe nde ke amõ ta raho ta — aja Petu pe.

¹⁹ [Aja me'ẽ a'e pandu rahã, myja Petu manõ ta my, ame'ẽ ke Jesu mujekwa ixo. Petu manõ rahã, amõ ta pandu ta: “Petu pe pyrãtãha nde eremuwyr. A'erehe jukwa ame'ẽ ta ngi a'e kyje ym. A'erehe ne jõ riki katu te me'ẽ ke” aja Tupã rehe har amõ ta pandu ta.] Pe, Jesu pandu ipe:

—Ihẽ namõ eho! — aja Petu pe.

Juã rehe har Jesu pandu

²⁰ Petu uwak rahã, ihẽ rehe a'e usak. Ihẽ Juã. Ihẽ rehe Jesu ipy'a katu ame'ẽ ke ihẽ. Amukwehe hake ihẽ awapyk aĩ rahã, ihẽ apandu ipe:

—Sawa'e! Awa riki nde ruwajan ta ke nde rehe muhyk ta werur my? — aja ihẽ.

²¹ Apo ihẽ rehe Petu usak rahã, Jesu pe a'e pandu:

—Sawa'e! Juã rahã, myja a'e ixo ta my? — aja Petu pandu. (Aja rahã, myja Juã manõ ta my, aja Petu ukwa tar katu.)

²² Jesu pandu ipe:

—Ihẽ ajoywyr rahã, pewe a'e ixo ta my rĩ. Ame'ẽ ke ihẽ aputar nahã my. Ihẽma'e rehe ejuma'u ym. Nde riki ihẽ namõ eho — aja Petu pe.

²³ Ame'ē ke hendu rahā, amō Jesu namō jumu'e ixo ame'ē ta pandu pandu a'eta jupe: "Juā riki manō ym tā" aja naī. Anī. Aja me'ē Jesu pandu ym. Kuja a'e pandu katu: "Ihē ajywyr rahā, pewe a'e ixo ta my rī. Ame'ē ke aputar nahā my. Ihēma'e rehe ejuma'u ym" aja jō Jesu pandu.

²⁴ Ihē riki apandu katu. Ihē Juā. Jesu pandu ame'ē ke ihē apandu tī. A'e ma'ema'e ame'ē ke ihē apandu pandu tī. Paper rehe upa ihē amupinim tī. Ihē apandu ame'ē riki jetehar te ke aja upa ngā ukwa katu.

Je'ēha a'ejōhar

²⁵ Jesu ma'ema'e, ame'ē ke pewe hū rī. Ame'ē ke peteī teī paper rehe amō mupinim rahā, māte hū paper pinim ke ihī ta. Aja ihē akwa katu.
Upa.

At Jesu kotyhar ta ma'e ke ma'ema'e

Ruk kome'ë paper ke mupinim. Teo pe mondo. "Teo" aja pandu rahã, upa Tupã rehe ipy'a katu ame'ë ta ke, aja ngã ukwa.

Ma'erehe kome'ë paper ke Ruk mupinim my? Kuja. Myja myrandu katu Jesu kotyhar ta pandu pandu raho my? Ame'ë ke a'e mujekwa tar katu, a'erehe kome'ë paper ke mupinim. Jerusarë ok ta pe pandu py. Arahã myrandu katu ke jundéu awa ta pe jö Jesu kotyhar ta pandu pandu. A'engi jundéu awa aja ym ame'ë ta pe pandu pandu oho tĩ. A'engi amõ amõ ywy pe pandu pandu oho tĩ. A'engi Hom ok ta pe Páu pandu pandu. A'engi upa kome'ë ywy keruhũ rupi Jesu kotyhar ta pandu oho. Upa awa ta pe pandu pandu oho.

Jesu kotyhar ta ma'e ke ma'ema'e

¹⁻² Nde riki Teo. Yman nde pe paper ihë amupinim amondo. Ihë Ruk. Jundéu awa tama'e ywy rupi Jesu wata oho ixo rahã, upa a'e ma'ema'e ame'ë ke nde pe ihë amupinim. Upa a'e mu'emu'e ame'ë ke nde pe ihë amupinim tĩ. Tupã'ã je'ëha rupi ma'e Jesu pandu pandu. A'e mondo ame'ë ta pe a'e pandu pandu. Amukwehe te ame'ë ta pe a'e pandu: "Ihë namõ peho. Pehë ke ihë ajo'ok" aja Jesu pandu. Ame'ë ta pe a'e pandu pandu. Upa pandu rahã, ywa pe a'e jwywr oho.

³ Amukwehe te we myra ngã mupia ame'ë ke rehe Jesu manõ. Pe, kwera katu uhem rahã, a'e mondo ame'ë ta usak usak ehe tĩ. Kuja, mokõi awa py upa ukwer rahã, usak usak katu ehe tĩ. A'erehe a'e kwera katu ixo tĩ, aja mujekwa katu. Ma'e ke Jesu ma'ema'e ixo tĩ, a'erehe a'e kwera katu ixo tĩ, aja mujekwa katu tĩ. Ixuwe katu ixo tĩ, aja mujekwa katu ngã pe tĩ. Arahã myja me'ë rahã, Tupã pandu: "Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'ëha nde erema'ëha nixõi te nde pe" aja a'e pandu my? Ame'ë rehe har tapijar te'e we a'e mu'e mu'e ixo rĩ.

⁴ A'e mondo ame'ë ta namõ Jesu ixo rahã, kuja a'e pandu a'eta pe tĩ:

—Pehë rehe Tupã'ã ihĩ ym rahã we, Jerusarë ok ta ngi pehem ym peho. Tupã'ã ke pehë pe Papa muwyr ta. Aja amukwehe te we pehë pe ihë apandu katu. Ame'ë ke rehe peharõ pexo rĩ.

⁵ Yman y pe amõ ta ke Juã mujahuk. Apo heta ym wera rahã, pehë py'a rehe Tupã'ã ke Papa muwyr ta — aja a'e mondo ame'ë ta pe Jesu pandu.

Ywa pe Jesu jwywr oho

⁶ Jesu namõ a'e mondo ame'ë ta jy'ar u'am rahã, a'eta pandu ipe:

—Sawa'e! Apo jundéu awa tama'e kapitã keruhũ aja nde erexo ta my? Pe, jande ruwajan ta ngi jande ke nde erepoir ta my? — aja Jesu pe. ("Jande ruwajan ta" aja pandu rahã: "Homa awã tama'e sonda ta ke" aja mujekwa.)

⁷ Pe, Jesu pandu a'eta pe:

—Ame'ë rehe har pekwa pekwa ym pe'am. Ame'ë rehe har Papa jö ukwa katu. Ame'ë weraha ke a'e jö riki je'ëha rupi manga katu. Jahy ke a'e jö manga katu tĩ.

⁸ Pe, Tupã'ã pehë namõ ihĩ rahã, pehë py'a ke Tupã mātã ta. Pe, ihë rehe har pepandu pandu ta peho. Jerusarë ok ta rupi pepandu pandu ta peho. Jundéi ywy rupi pepandu pandu ta peho tĩ. Samari ywy rupi pepandu pandu ta peho tĩ. Upa kome'ë ywy keruhũ rupi pepandu pandu ta peho tĩ — aja a'e mondo ame'ë ta pe Jesu pandu.

⁹ Upa Jesu pandu rahā, a'e mondo ame'ē ta usak usak u'am ehe. Pe, usak usak u'am ehe rahā, ywa pe Jesu jupir oho. Katak ym oho. Pe, takāxīha pukek oho.

¹⁰ Jupirihā ke rehe usak usak u'am rahā, pahar mokōi sawa'e ta uhyk uwyr a'eta rehe. Ima'e mundeha tuwyr te!

¹¹ Jesu mondo ame'ē ta pe a'eta pandu:

—Ngariréi ywy pe har ta. Ywa rehe pesak pesak ym pe'am. Ywa pe Jesu jwyr oho. Pehē ngi Tupā mujwyr raho. Ame'ē jupirihā ke aja wjy ta uwyr tī — aja mokōi sawa'e ta pandu.

Jun renda ke pe Mati ke ngā mu'am tī

¹² Pe, ywy'ā ngi Jesu mondo ame'ē ta wjy oho. Ywy'ā rer Oriwéi ty. Pe, Jerusarē ok ta pe jwyr oho. Jerusarē ok ta riki kotete, paiteha mangaha mokōi jō kiro met.

¹³ Pe, jwyr rahā, ywate har henda ihī, ame'ē pe wapyk oho. A'ep amō ta jy'ar uwyr tī. Ko Petu. Amō Juā. Amō Tian. Amō Andere. Amō Siri. Amō Tome. Amō Matoroméu. Amō Matéu. Amō Tian. Ame'ē riki Apéu ra'yr. Amō Simā. Jundéu awa tama'e ywy ngi huwajan ta ke a'e mujan tar katu muhem ame'ē ke a'e. Amō Jun. Tian ra'yr a'e.

¹⁴ Peteīhar aja a'eta ixo. Tupā namō pandu pandu uī. Kūjā ta a'eta namō ihī tī. Mari ihī tī. Jesu māi a'e. Jesu mu ta ihī tī.

¹⁵ Arahā Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta heta ixo. Kuja, 120 hetaha. Pe, ame'ē ta pyter pe Petu pu'am u'am.

¹⁶ A'e pandu a'eta pe:

—Ihē mu ta! Pehendu katurahā! Yman Jun rehe har Ndawi mupinim. Tupā'ā mujekwa ame'ē ke a'e mupinim. Aja pinīha ke Jun ma'ema'e. Jesu rehe ngā pyhyk ame'ē ta ke Jesu koty Jun muj'ar raho.

¹⁷ Amukwehe te we jande namō Jun wata ixo rī. Jande aja Tupā rehe har a'e pandu pandu oho tī. Jande aja Jesu usak katu ehe tī.

¹⁸ [Jun riki katu ym ame'ē ke ma'e. Aja tamatarer ke a'e pyhyk. Ame'ē tamatarer pe kupixa ke a'e jo'ok. A'ep iākā koty u'ar oho. Ipusu pyter rupi owok. Pe, ipusu ke upa uhem.

¹⁹ Ame'ē rehe har upa Jerusarē ok ta pe har ta ukwa tī. A'erehe ame'ē kupixa rer riki Asenda. “Kupixa ke huwy mururu oho” aja jundéu awa ta je'ēha ipe.]

²⁰ Tupā je'ēha rehe panduha ihī. Kuja, Saumo rehe ihī:

“Mā peja hok ke jeje te'e ihī!

Mā peja amō ta nixói ipe!”

Kuja pinīha ihī tī:

“Mā peja henda ke pe Tupā rehe har amō pandu pandu oho!” aja pinīha ihī.

²¹⁻²² —A'erehe amō sawa'e Jun renda ke pe jande namō ixo rahā, katu tiki. Jande aja Jesu kwera katuha rehe har pandu pandu rahā, katu tī. Jesu riki jandema'e sawa'e te. Jande aja Jesu namō wata ame'ē sawa'e ke rahā, katu tī. Jesu ke Juā mujahuk, a'engi Jesu namō wata ixo ame'ē sawa'e ke rahā, katu tī. Ywa pe Jesu jwyr oho, ame'ē ke rehe usak ame'ē sawa'e ke rahā, katu tī — aja Petu pandu.

²³ Pe, mokōi sawa'e ta ke a'eta mu'am. Jesu namō wata ixo ame'ē ta ke mu'am. Ko Jose. Masamba aja her tī. Her te Jusu. Amō sawa'e ke a'eta mu'am tī.

²⁴ Her Mati. Pe, katu usak ame'ē rehe har Tupā namō ngā pandu pandu. Kuja pandu:

—Sawa'e! Jande pái keruhũ! Upa awa ta rehe har nde erekwa katu. Kome'ë mokõihar ngi har peteĩ jande namõ pyta ta. Awa rehe nde eresak katu my? Ame'ë ke jande pe emujekwa katu.

²⁵ Jande namõ a'e paraky ta ixo. Nde rehe har pandu pandu ta oho tĩ. Ame'ë parakyha ke Jun hijar oho. Pe, mupyraraha renda pe oho — aja a'eta pandu pandu.

²⁶ Mokõi sawa'e ta ke a'eta mu'am. Pe, ita pinim ra'yr ke a'eta omombor. Aja peteĩhar rehe katu a'eta usak. Ombor rahã, Mati rehe jõ katu ngã usak. Pe, ipy peteĩ Jesu mondo ame'ë ta namõ Mati ixo. (A'e riki Jun renda ke pe pyta.)

2

Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta py'a rehe Tupã'ã ihĩ katu

¹ Penteko weraha rehe uhyk oho. (Ame'ë wera rahã, imi'u ke jundéu awa ta matyr.) Arahã upa Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta jy'ar uĩ.

² Peteĩhar renda pe jy'ar uĩ. Pe, pahar ywa ngi ma'e tyapu hũ. Ywytu keruhũ aja tyapuha. Ok wyr pe Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta wapyk uĩ.

³ A'ep tyapuha ixo uwyr. Pe, tata hendyha aja a'eta usak. Ame'ë ke a'eta ãkã 'ar pe hetaha aja ihĩ. Pe, aja pame katu te a'eta ãkã 'ar pe hendy.

⁴ Pe, upa katu te a'eta rehe Tupã'ã ihĩ katu. Amõ koty koty ngã je'ëha uhem. (A'erehe Tupã'ã uwyr aja mujekwa katu.) Ame'ë je'ëha ke Tupã'ã muwyr a'eta pe.

⁵ Arahã Jerusarë ok ta pe heta jundéu awa ta ixo. Tupã je'ëha rehe hendu katu ame'ë ta ixo. Amõ amõ wyy ngi uhyk uwyr ame'ë ta ixo.

⁶ Ame'ë tyapuha rehe hendu rahã, ixoty ame'ë ta johu jy'ar oho. Ngã je'ëha riki amõ koty koty je'ëha. Pe, aja pame katu te ngã je'ëha ke rehe ngã hendu. Ame'ë ta amõ koty koty ngã je'ëha ke Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta pandu pandu. Ame'ë ke rehe ngã hendu. A'erehe mäte we ame'ë te a'eta my.

⁷ Upa ngã hetaha pandu pandu ngã jupe:

—Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta riki ngariréi wyy pe har ta ke. A'erehe jande je'ëha ke ame'ë ta ukwa ym ta tipe.

⁸ Jande ngi har ym tĩ. Anĩ. Jande je'ëha ke ame'ë ta pandu katu apo 'y. Myp jande je'ëha ke ame'ë ta ukwa my? Jakwa ym. Mã! Aja pame katu te jande je'ëha rehe jahendu. Amõ koty je'ëha ke jande japandu.

⁹ Ko Par wyy ngi amõ ta uhyk uwyr. Amõ koty je'ëha ame'ë tĩ. Amõ ta Me wyy ngi uhyk uwyr tĩ. Amõ koty je'ëha ame'ë tĩ. Aja pame tĩ. Amõ koty koty je'ëha tĩ. Amõ ta Erã wyy ngi uhyk uwyr tĩ. Amõ ta Mesopot wyy ngi uhyk uwyr tĩ. Amõ ta Jundéi wyy ngi uhyk uwyr tĩ. Amõ ta Kapando wyy ngi uhyk uwyr tĩ. Amõ ta Põ wyy ngi uhyk uwyr tĩ. Amõ ta Asia wyy ngi uhyk uwyr tĩ.

¹⁰ Amõ ta Hiri wyy ngi uhyk uwyr tĩ. Amõ ta Pansi wyy ngi uhyk uwyr tĩ. Amõ ta Eji wyy ngi uhyk uwyr tĩ. Amõ ta Rim wyy ngi uhyk uwyr tĩ. Ame'ë Rim wyy ke Syre ok ta rake ihĩ. Amõ ta Hom ok ta ngi uhyk uwyr tĩ.

¹¹ A'engi amõ amõ jundéu awa ta uhyk uwyr. A'engi jundéu ramõi ta je'ëha rehe hendu katu ame'ë ta uhyk uwyr tĩ. Amõ ta Kere ypa'ũ ngi uhyk uwyr tĩ. Amõ ta Ara wyy ngi uhyk uwyr tĩ. Pyratãha namõ upa katu te ma'e ke Tupã ma'ema'e, ame'ë rehe har jande jahendu. Amõ amõ jande je'ëha ke Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta pandu. A'erehe jande jakwa katu — aja ngã pandu pandu ngã jupe.

¹² Pe, upa ngã pandu pandu ngã jupe:

—Mã! Ma'erehe my? — aja.

¹³ Pe, mäte we ame'ë te a'eta my. Pe, Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta rehe amõ ta puka puka hũ. A'eta pandu:

—Anī. Peme'ē ta kawī ngi ka'u ixo — aja ngā.

Petu je'ēha ke

¹⁴ Pe, Petu pu'am. Awa py peteī Jesu mondo ame'ē ta namō pu'am. Pe, ngā hetaha pe hātā pandu:

—Jundēu awa ta! Pehendu katurahā! Upa Jerusarē ok ta pe har ta! Pehendu katu tī! Ihē rehe pehendū katu. Pehē pe ihē apandu ta.

¹⁵ Kawī ngi jaka'u, aja pekwha naī. Anī. Jaka'u ym. Ko warahy ywa ku'ap rī. (Pytuniwe ka'u ym awa.)

¹⁶ Pesarahā! Amō koty koty ngā je'ēha japandu pandu. Aja pehendū ramō ame'ē ke yman amō sawa'e mupinim. Her Joe. Tupā je'ēha pandu ame'ē ke a'e. Kuja a'e mupinim. Tupā pandu:

¹⁷ “Peme'ē wvy keruhū pe angaha uhyk tate rahā, Tupā'ā ke ihē amondo ta. Heta awa ta rehe a'e ihī katu ta.

A'erehe ihē je'ēha ke pehē ra'yr ta pandu pandu ta. Pehē rajyr ta pandu pandu ta tī.

Ixeraiha aja sawa'e ta usak ta. Aja ihē je'ēha ke a'eta ukwa ta. Tamūi ta ixerai ta tī. Aja ihē je'ēha a'eta ukwa ta tī.

¹⁸ Arahā ihē miasu ta rehe Tupā'ā ihī katu ta.

Sawa'e ta rehe ihī katu ta. Kūjā ta rehe ihī katu ta tī.

Pe, ihē je'ēha ke a'eta pandu pandu ta.

¹⁹ Ywa rehe ma'e ke ihē amoī ta. Ame'ē ngi jumukahem ta ngā u'am.

Ywa rehe aja kome'ē wvy keruhū pe tī. Ihēma'e pyrātāha ke ihē amujesak ta ngā pe.

Aman hawī aja awa ruwy hawī ta tī. Jahy rata u'ar hū ta tī.

Ywa takāxīha aja tata takāxīha pu'am hū ta tī.

²⁰ Warahy uwe ta. Awa ruwy pirā aja jahy tī. Upa aja uhyk py.

Pe, jandema'e sawa'e te jywyr ta. Arahā pyrātāha ke ihē amujesak ta ngā pe.

²¹ Pe, upa ihē pe ngā pandu rahā, ame'ē ta ke ihē amuhā katu ta.

Ihē rehe jurujar katu ame'ē ta ke amuhā katu ta” aja Tupā pandu. Aja Joe mupinim.

—(Upa aja uhyk ramō, a'erehe amō koty koty ngā je'ēha ke japandu pandu) — aja Petu pandu.

²² A'e pandu tī:

—Jundēu awa ta! Pehendu katurahā! Jesu rehe har ihē apandu ta pehē pe. Nasare ok ta pe har ke a'e. Marā ka ym amō ma'ēha, ame'ē ke a'e ma'ema'e katu hū. Ngā ke a'e mukatu hū. Amō ta py'a ngi ājā ta ke a'e muhem hū mondo tī. Pyrātāha ke Tupā muwyr ipe tī, a'erehe aja a'e ma'ema'e katu. A'erehe Tupā usak katu ehē, aja ngā ukwa. Upa ame'ē rehe har pekwa katu.

²³ Upa ame'ē rehe pesak tī. Yman Jesu manōha rehe har Tupā ukwa katu. A'e putar ame'ē ke ngā ma'ema'e. A'erehe Jesu ke pepyhyk. Pe, sawa'e katu ym ame'ē ta pe a'e ke peraho. Pe, myra ngā mupia ame'ē ke rehe ame'ē ta jukwa. Pehē pejukwa, ame'ēja saka.

²⁴ Anī. A'e ke Tupā mukwera katu muhem. Manōha ngi mukwera katu muhem. Marā ka ym pete'e tūi.

²⁵ Yman kweraha rehe har Ndawi mupinim. (Jesu rehe har a'e mupinim. Kuja Jesu pandu, ame'ēja saka:)

“Ihēma'e sawa'e te rehe ihē asak katu a'am. A'e riki ihē rake ihī, a'erehe manōha ngi akyje ym ihē.

²⁶ A'erehe ihē rury katu tī. Ihē rury katuha apandu pandu. Ihē amanō ta. Anī. Ihē akwera katu ta ahem tī, aja akwa katu.

²⁷ Wetep akwera katu ta ahem. Manōha renda pe ihē'ā ke nde eremupyta ym te ta.

Ihē rehe nde erepy'a katu. Ihē rete ke nde eremunem ym te ta tī. (Aja rahā, akwera katu ta ahem, aja akwa katu.)

²⁸ Ihē ruhāha ke ihē pe nde eremujekwa. Ihē namō nde erexo ta, a'erehe ihē ke nde eremuhury ta" aja Ndawi mupinim — aja Petu pandu.

²⁹ A'e pandu tī:

—Jundéu awa ta! Pehendu katurahā! Ndawi ambyr rehe har ihē apandu ta pehē pe. Yman Ndawi manō. Jande ramūi ambyr a'e. A'e ke amō ta jytym raho. Pete'e ywykwar pe ixangwer ke tūi.

³⁰⁻³¹ Tupā je'ēha pandu ame'ē ke a'e. Tupā manga katu, aja a'e ukwa katu. Yman Ndawi pe kuja Tupā pandu: "Yman atu rahā, nde aja ne rainō riki kapitā keruhū wan ta tī" aja Tupā pandu. Ame'ē Ndawi rainō riki Kirisutu. Aja Ndawi ukwa katu, a'erehe Kirisutu kweraha rehe har kuja a'e pandu: "Manōha renda pe i'ā ke Tupā mupyta ym te ta. Hete ke munem ym te ta" aja Ndawi pandu. (Munem ym te rahā, mukwera katu ta, aja mujekwa katu.)

³² —Jesu ke Tupā mukwera katu muhem. (A'erehe hete munem ym te.) Kwera katu uhem rahā, jande jasad ehe, a'erehe ame'ē rehe har japandu pandu.

³³ Ywa pe Jesu ke Tupā mujywyr raho. Hake a'e wapyk oho. (Aja rahā katu te ame'ē ke a'e, aja mujekwa katu.) Tupā'ā ke a'e me'ē ta ipe, aja kwehe Jesu pe ipāi keruhū pandu katu. Ame'ē Tupā'ā riki jande py'a rehe a'e moī, ame'ē ke pekwa apo 'y. Tyapuha pehendu tī.

³⁴⁻³⁵ Ndawi riki ywa pe oho ym. Anī. Ixuwe katu rahā, kuja a'e pandu: "Ihēma'e sawa'e te pe Tupā pandu: 'Ihē rake ewapyk. (Aja rahā katu te me'ē ke nde, aja amujekwa katu.)

Nde ruwajan rehe ihē apor ta. Ame'ē ta ke ihē amuputu'u ta nde pe' aja Tupā" aja Ndawi pandu — aja Petu pandu. ("Ihēma'e sawa'e te" aja Ndawi pandu rahā: "Kirisutu rehe har" a'e pandu.)

³⁶ A'e pandu tī:

—Upa jundéu awa ta! Pehendu katurahā! Jesu ke myra ngā mupia ame'ē ke rehe pemujar pemu'am. Apo a'e riki jandema'e sawa'e te aja Tupā mu'am. Kirisutu a'e tī. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e. Ko jete har te ke pekwa apo 'y — aja ngā pe Petu pandu.

³⁷ Ame'ē ke rehe jundéu awa ta hendu rahā, pyai te ngā. Petu pe ngā pandu. Jesu mondo ame'ē ta pe ngā pandu tī:

—Sawa'e ta! Myja jande jama'e ta my apo 'y? — aja jundéu awa ta pandu.

³⁸ Pe, ngā pe Petu pandu:

—Ma'e peka'u te'ēha pema'ema'eha ke pehijar. Jesu riki Kirisutu. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e. Pejuru jar katu ehe. Aja rahā, pehē rehe Tupā ipy'a jywyr ta. Aja rahā, pehē ke jande jamujahuk ta. (Aja rahā, Tupā kotyhar ta pehē apo 'y, aja pemujekwa katu ngā pe.) Pe, pehē rehe Tupā'ā ihī ta.

³⁹ Yman ame'ē rehe har Tupā pandu katu. Ame'ē pandu katuha ke uhyk apo 'y, a'erehe pehē rehe Tupā'ā ihī katu ta tī. Pehē ra'yr ta rehe ihī katu ta tī. Amō awa ta pe ihī katu ta tī. Upa katu te Tupā usak katu ame'ē ta rehe ihī katu ta tī — aja Petu pandu.

⁴⁰ Aja Petu pandu hū. Pandu we hū. Mu'e katu tī. Kuja:

—Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ma'e ka'u te'ēha ke ma'ema'e hū. A'erehe mupyraraha uhyk ta ngā rehe. Amō ta Jesu ke putar ym, a'erehe myra ngā mupia ame'ē ke rehe jukwa. Mā peja ame'ē ta aja ym pehē tī. A'erehe Tupā

koty pehē py'a pemuruwak. Aja rahā, pehē ke a'e muhā katu ta — aja Petu pandu.

⁴¹ Ame'ē je'ēha rehe heta ngā jurujar katu. Pe, ame'ē ta ke ngā mujahuk. (Aja rahā, Tupā kotyhar ta ke apo 'y, aja mujekwa katu ngā pe.) Arahā heta ngā jurujar katu ehe, Jesu rehe. Kuja, 3.000 hetaha.

⁴² Jesu mondo ame'ē ta namō ame'ē ta jumu'e uī. A'eta namō ngā juehe katu ngā ixo. Johu ma'e ngā u'u uī tī. Tupā namō johu ngā pandu pandu tī.

Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta rehe har

⁴³ Tupāma'e pyrātāha namō Jesu mondo ame'ē ta ma'e ke ma'ema'e hū. Mukatu hū ngā ke. Aja me'ē ma'ema'e hū. A'erehe upa ngā jupandu ngā jupe: —Mā! Katu te hū — aja ngā.

⁴⁴ Upa Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta je'ē je'ē ym ha namō ixo. Amō Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta namō ngā juehe katu ngā ixo. Ima'e ke rehe kyt'y' ym tī.

⁴⁵ Ima'e ma'e ke muhepy tī. Henda ke muhepy tī. Aja tamatarer ke matyr. Pe, jurujar katu ame'ē ta ima'e ym te rahā, ame'ē ta pe ma'e ke me'ē me'ē te'e.

⁴⁶ Pe, wera rahā pame katu te Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe jy'ar oho. A'ep Tupā namō ma'e pandu pandu u'am. Ok pe johu ma'e ngā u'u tī. Hury katu a'eta tī. Peteihar aja ngā ixo tī.

⁴⁷ Tupā namō kuja pandu pandu tī: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja. “Peme'ē ta katu ame'ē ta ke a'eta” aja Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta rehe har amō ta pandu pandu. Wera rahā pame katu te ngā ke Tupā muhā katu. Aja Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta jumuheta oho.

3

Wata ym te ame'ē ke Petu mukatu

¹ Amō wera rahā, Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe Petu oho. Juā oho inamō tī. Warahy ywa ku'a ihon rahā, oho. Arahā jundēu awa ta Tupā namō ma'e pandu pandu katu.

² Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū rehe hukwen ihī. Hukwen rehe har ngā pandu: “Katukwer” aja. Ame'ē rake sawa'e wapyk uī. Wata ym te ame'ē ke a'e. Ta'yn rahā har aja te'e a'e. Wera rahā pame katu te amō ta hupir raho. Pe, ixo oho ame'ē ta pe tamatarer ke a'e pandu pandu tī.

³ Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe Petu ixo Tate rahā, sawa'e usak ehe. Juā rehe usak tī. Pe, tamatarer ke pandu a'eta pe.

⁴ Petu ma'ā katu ehe. Juā aja tī. Pe, pandu ipe:

—Jande rehe ema'ā katu! — aja ipe.

⁵⁻⁶ A'erehe sawa'e ma'ā katu ehe. Tamatarer ke pyhyk ta, aja ukwaha nāi. Petu pandu ipe:

—Tamatarer namō ihē axo ym te. Ko ma'e namō axo ame'ē ke ihē ame'ē ta nde pe. Jesu Kirisutu riki Nasare ok ta pe har. A'e je'ēha rupi ihē apandu nde pe: “Ewata” — aja sawa'e pe.

⁷ Pe, iyywa katu rehe pyhyk. Pe, mupu'am. Pahar itymā imembek katu ipe. Ipyta katak katu ipe tī.

⁸ Pe, opor. Pu'am katu. Jywyr jywyr ixo. Petu ta namō ixo oho. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe ixo oho. Huryha namō opopor oho. “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja Tupā rehe har pandu pandu oho tī.

⁹ Wataha ke rehe upa amō ta usak usak tī. Tupā rehe har pandu pandu ame'ē ke rehe amō ta hendu katu tī.

¹⁰ Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū rukwen rake wapyk uī ame'ē ke a'e, aja amō ta ukwa katu. “Katukwer” ame'ē rukwen rake wapyk uī ame'ē ke

a'e, aja ukwa katu tī. Tamatarer pandu pandu ame'ē ke a'e tī, aja ukwa katu tī. Myja wataha apo my? Ukwa ym. "Māte we ame'ē te a'e my!" aja a'eta.

Petu je'ēha ke

¹¹ Ame'ē jumu'eha renda keruhū pe soroka ihī. Soroka renda rer: "Saromā." A'ep Petu ta ixo. Petu jywa rehe sawa'e pyhyk u'am. Juā jywa rehe pyhyk u'am tī. A'eta koty heta amō ta ujan oho.

¹² Māte we ame'ē te a'eta my. Pe, hetaha ta rehe Petu usak rahā, pandu ngā pe:

—Sawa'e ta! Māte we ame'ē te aja ym pekwaha. Pesak pesak ym jande rehe tī. Jande je'ēha rupi ym sawa'e wata. Jande katuha rupi ym sawa'e wata tī. (Jesu je'ēha rupi sawa'e wata katu.)

¹³⁻¹⁴ —Amarā riki jande ramūi. Isak a'e tī. Jande ramūi tī. Jako a'e tī. Jande ramūi tī. A'eta Tupā rehe ipy'a moī moī katu. Jesu aja tī. Tupā pandu ame'ē ke a'e ma'ema'e katu tī. Pe, manōha ngi Tupā mukwera katu muhem. Ma'e ka'u te'eha ma'eha nixōi te ipe, Jesu pe. Katu te ame'ē ke a'e tī. Anī. Peputar ym a'e ke. Jundēu awa tama'e kapitā ta pe a'e ke peraho. Pirat poir tar katu tipe. Anī. Peputar ym aja. Amō ke pehē pepandu. "Ngā jukwaha ke epoir" aja Pirat pe pepandu. (A'erehe Mahamba ke a'e poir.)

¹⁵ Awa ta muxuweha ke Jesu. A'e ke pejukwa. Anī. A'e ke Tupā mukwera katu muhem. A'engi jande jasak ehe. Ame'ē rehe har japandu pandu tī.

¹⁶ Sawa'e wata ramō ame'ē ke rehe pesak. Ehe har pekwa katu tī. Jesu rehe jande jajuruar katu, a'erehe jandē pe pyrātāha ke Tupā muwyr. Ame'ē namō sawa'e ke jamukatu. Jesu je'ēha rupi jamukatu. A'erehe sawa'e wata katu ame'ē ke rehe pesak apo 'y.

¹⁷ —Ihē mu ta! Jesu ke pejukwa. Jundēu awa tama'e kapitā ta aja tī. Jukwa tī. Pekwa ym ha rupi pejukwa, aja ihē akwa katu apo.

¹⁸ Ngā mupyraraha ke Kirisutu pyhyk. Yman ame'ē rehe har Tupā je'ēha pandu ame'ē ta pandu pandu. Ame'ē ta pe Tupā mujekwa. Ame'ē ke a'eta pandu pandu. Ame'ē pyraraha ke Jesu rehe uhyk apo 'y.

¹⁹ Apo Tupā koty pehē py'a ke pemuruwak pemondo. Aja rahā, ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pehē py'a ngi Tupā juhyk ta.

²⁰ Aja rahā, pehē ruryha ke a'e muwyr ta. Pe, Jesu ke a'e mujwyr ta muwyr tī. A'e riki Kirisutu. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e.

²¹ Tupā usak katu ehe ame'ē ke a'e. Ywa pe a'e pyta we ta rī. Upa katu te pyahu ym rahā, pyta we ta rī. Upa katu te Tupā mupyahu ta tī, aja a'e pandu. (Ywa ke. Kome'ē wyw keruhū aja tī. Mupyahu ta tī.) Yman ame'ē rehe har Tupā je'ēha pandu ame'ē ta mupinim. A'eta riki katu te me'ē ke.

²² Yman jande ramūi ta pe Moise pandu: "Tupā riki jandema'e sawa'e te. Ihē aja pehē pe Tupā je'ēha pandu ame'ē ke Tupā muwyr ta tī. Pehē ngi har peteihar ke a'e. Upa a'e pandu ame'ē ke rehe pehendu katu ta me'ē te'e.

²³ Ame'ē ke rehe amō hendu ym rahā, ame'ē ke Tupā mupyrara ta. Tupā kotyhar ta namō pyta ym te ta" aja Moise mupinim — aja Petu pandu.

²⁴ A'e pandu tī:

—Upa katu te Tupā je'ēha pandu ame'ē ta pandu tī. Samue pandu py. A'engi uwyr ame'ē ta pandu tī. Pesak ramō ame'ē rehe har upa katu te a'eta pandu pandu. (Tupā kotyhar ta rehe Tupā'ā uwyr ta, ame'ē rehe har upa katu te pandu pandu.)

²⁵ Yman Tupā manga katu. Ame'ē ke Tupā je'ēha pandu ame'ē ta pandu pandu. Ame'ē ke pehē pe katu. Jande ramūi pe Tupā manga katu tī. Ame'ē ke pehē pe tī. Yman kujā Amarā pe pandu: "Ūpa kome'ē wyw keruhū pe har ta rehe ne rainō usak katu ta" aja Tupā pandu — aja Petu pandu.

²⁶ A'e pandu tī:

—“Ihēma'e ke nde” aja Ta'yr pe Tupā pandu. Pe, Ta'yr ke pehē pe a'e muwyr py. Aja pehē rehe a'e usak katu. Aja rahā, ixoty pehē py'a ke a'e muruwak. Aja rahā, ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pehijar ame'ē ke a'e putar — aja Petu pandu pandu ngā pe.

4

Ngā panduha renda pe Petu ta ke kapitā ta muhyk raho

¹ Petu pandu ngā pe rahā, jundéu awa tama'e pa'i ta uhyk uwyr. Juā pandu rahā tī. Sonda tamā'e kapitā uhyk uwyr tī. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū harōha ta ke ame'ē ta. Sanduse ta uhyk uwyr tī.

² (Manōha ngi amō kwera ym te ta uhem aja a'eta ukwaha.) Mokōi Jesu mondo ame'ē ta rehe a'eta parahy, ma'e, Petu ta rehe. Jesu ke Tupā mukwera katu muhem, aja Petu ta mu'e. Jesu kwera katu uhem, a'erehe amō ta kwera katu ta uhem tī, aja sanduse ta ukwa, a'erehe a'eta parahy Petu ta rehe.

³ Pe, Petu ta ke a'eta pyhyk. Ka'aruk te apo, a'erehe kyndaha pe kynda raho.

⁴ Kōi pandu ta. Pe, Petu je'ēha rehe hendu ame'ē ta Jesu rehe jurujar katu. Heta Jesu rehe jurujar katu. Ame'ē ta heta te hū. Sawa'e pame katu te manga rahā, kuja, 5.000 tate hetaha nahā my.

⁵ Ame'ē ku'ē rahā, jundéu awa tama'e kapitā ta jy'ar uwyr. Tamūi ta jy'ar uwyr tī. Moise je'ēha mu'e ame'ē ta jy'ar uwyr tī. Jerusarē ok ta pe jy'ar uwyr.

⁶ Ame'ē ta namō amō ta jy'ar tī. Ana jy'ar tī. Jundéu awa tama'e pa'i keruhū a'e. Kái jy'ar tī. Juā jy'ar tī. Arexan jy'ar tī. Upa jundéu awa tama'e pa'i keruhū anam ta jy'ar tī.

⁷ Petu ta ke a'eta mupu'am. Pe, pandu a'eta pe:

—Jande ruwa koty pepu'am. Pesarahā! Awa pyrātāha namō pemukatu my? Awa je'ēha rupi pemukatu my? — aja Petu ta pe pandu.

⁸ Pe, Petu py'a rehe Tupā'ā ihī katu. A'e je'ēha rupi Petu pandu:

—Kapitā ta! Pehendu katurahā! Tamūi ta!

⁹ Pehendu katu tī. Myja sawa'e wata ym te ame'ē ke jamukatu my? Myja ma'e katu ame'ē ke jama'e my? Aja pepandu jande pe tī.

¹⁰ Apandu ta pehē pe. Aja rahā, pekwa katu ta. Jundéu awa ta ukwa katu tī. Ko Jesu Kirisutuma'e pyrātāha namō kome'ē sawa'e wata katu. A'e je'ēha rupi wata katu. Jesu riki Nasare ok ta pe har ke a'e. Myra ngā mupia ame'ē ke rehe a'e ke pejukwa. Anī. A'e ke Tupā mukwera katu muhem.

¹¹ Tupā je'ēha rehe Jesu rehe har kuja amō mupinim:

“Ita ke jaxer te'e aja ita ok mujāha ukwaha.
Anī. Ame'ē riki ok pyter rehe mupu'am katu te ame'ē ke, aja amō ukwa katu”
aja amō mupinim.

—(Ame'ē ita aja Jesu tī. Ita aja a'e ke peputar ym tī. Anī. Tupā usak katu ehe. Katu te ame'ē ke a'e, aja ukwa katu.)

¹² Jesu jō riki awa ta ke muhā katu. Aja amō her kome'ē ywy keruhū pe har ta pe Tupā muwyr ym. Amō her rupi jande ke muhā ym. “Jesu” ame'ē rer rupi jō a'e muhā katu — aja Petu pandu.

¹³ Petu riki kyje ym, aja tamūi ta ukwa. Juā kyje ym tī, aja a'eta ukwa tī. Jundéu awa tama'e paper renda pe jumu'e ym ame'ē ta ke a'eta, aja a'eta ukwa katu tī. Sawa'e ta te'e ame'ē ta ke aja a'eta ukwa katu tī. A'erehe māte we ame'ē te aja tamūi ta ukwa. Petu ta Jesu namō wata ixo ame'ē ta ke a'eta, a'erehe pandu katu, aja tamūi ta ukwa tī.

¹⁴ Petu mukatu ame'ē ke Petu ta rake pu'am u'am, a'erehe marā ka ym a'eta je'ēha ipe.

¹⁵ Pe, tamūi ta jupe pandu pandu tar katu, a'erehe soroka pe Petu ta ke tamūi ta muhem mondo. Upa muhem rahā, a'eta pandu pandu a'eta jupe:

16 —Myja ta sawa'e pe jama'e my? Sawa'e ke Petu ta mukatu ame'ë rehe har heta ngā ukwa apo 'y. Ame'ë ke marā ka ym jande jamukanīha.

17 Ame'ë mukatuha rehe har amō ta pandu pandu oho ame'ë ke japutar ym. A'erehe kuja japandu ta: “Jesu rehe har ngā pe pepandu ym te apo 'y. Pepandu rahā, pehē ke jamahy ta” aja Petu ta pe japandu ta — aja pandu pandu a'eta jupe.

18 Pe, Petu ta ke amō mujywyw werur. Pandu:

—Jesu rehe har pepandu ym te apo 'y. Ehe har pemu'e ym te tī — aja Petu ta pe tamūi ta pandu.

19 Pe, Petu pandu:

—Myja me'ë Tupā pe katu my? Ko pehē je'ëha rehe jahendu katu my? Ko Tupā pandu ame'ë ke rehe jahendu katu my? Myja pekwa my? Ihē riki Tupā pandu ame'ë ke rehe jō ihē ahendu katu ta. Juā aja tī.

20 Jesu ma'ema'e ame'ë ke rehe jasak. Ame'ë ke tapijar te'e we japandu ta rī. Jesu mu'e mu'e ame'ë ke rehe jahendu tī. Ame'ë ke tapijar te'e we japandu ta tī. Marā ka ym jahijariha — aja Petu pandu.

21 Pe, hātā Petu ta pe tamūi ta je'ë. Pe, poir. Mukatuha rehe har upa ngā ukwa, a'erehe Tupā pe ngā pandu pandu:

—Ne jō riki katu te me'ë ke — aja.

Ngā hetaha ngi tamūi ta kyje, a'erehe marā ka ym Petu ta ke mahyha.

22 Petu ta mukatu ame'ë sawa'e heta warahy 'ar ame'ë ke a'e. Kuja, 40 i'ar koty te we warahy 'ar ame'ë ke a'e.

Pyrātāha namō Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta pandu pandu

23 Tamūi ta poir rahā, Petu jywyw oho. Juā jywyw oho tī. Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta rehe uhyk oho. Upa jundéu awa tama'e pa'ihu ta pandu ame'ë ke a'eta pandu pandu ngā pe. Upa tamūi ta pandu ame'ë ke pandu pandu tī.

24 Upa hendu rahā, kuja johu Tupā namō a'eta pandu pandu:

—Jande pái keruhū! Jandema'e sawa'e te nde. Ywa ke nde eremujā. Kome'ë wyw keruhū nde eremujā tī. Y ramūi nde eremujā tī. Upa ame'ë ta rehe ixo ame'ë ta ke nde eremujā tī.

25 Yman ne je'ëha ke Ndawi mupinim. Tupā'ā mujekwa ipe. Ndawi riki jande ramūi. Ne miasu ke a'e tī. Kuja nde pe Ndawi pandu:

“Ma'ewā nde rehe amō awa ta parahy te'e my?

Ma'ewā jundéu awa ta te'e ukwa ukwa ixo my?

26 Kome'ë wyw keruhū pe kapitā keruhū ta ixo. Ame'ë ta jy'ar uwyr. Kapitā ta jy'ar uwyr tī.

Ne namō ame'ë ta jumai uwyr. Kirisutu namō a'eta jumai uwyr tī. Kapitā keruhū aja nde eremu'am ame'ë ke a'e” aja nde pe Ndawi pandu — aja Tupā namō ngā pandu pandu.

27 Tupā namō ngā pandu pandu tī:

—Jete. Kome'ë ok ta rehe Ēro uhyk uwyr. Pon Pirat namō jy'ar uwyr. Amō awa ta namō jy'ar uwyr tī. Jundéu awa ta namō jy'ar uwyr tī. Jesu namō ame'ë ta jumai uwyr, a'erehe johu ngā jy'ar uwyr. Jesu riki nde ra'y. Katu te me'ë ke a'e. Kirisutu a'e. Kapitā keruhū aja nde eremu'am ame'ë ke a'e.

28 Yman ame'ë jumaiha rehe har nde erepandu katu, aja upa ame'ë ta ma'ema'e. Ne je'ëha aja ma'ema'e. Nde ereputar ame'ë ke a'eta ma'ema'e tī.

29 —Jandema'e sawa'e te! Esak apo! Jande ke a'eta mahy tar katu. A'erehe jande py'a ke emātā. Aja rahā, jakyje ym ta ngā ngi. Aja rahā, ne je'ëha ke japandu pandu ta.

30 Nde kotyhar ta ke jande. Ne je'ëha ke japandu rahā, ahy ame'ë ta ke emukatu. Amō amō ta ke emukatu tī. Jesu je'ëha rupi nema'e pyrātāha ke

nde emujekwa katu ngā pe. Jesu riki nde ra'yr. A'e riki katu te me'ē ke — aja Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta pandu pandu.

³¹ Upa pandu rahā, a'eta jy'ariha renda ke katak katak hū. (Aja rahā, ame'ē ta rehe Tupā hendu katu, aja mujekwa.) A'eta rehe Tupā'ā ihī katu. A'erehe Tupā je'ēha ke pandu pandu. Kyje ym ngā ngi.

Kyty'ym ngā

³² Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta peteīhar aja ngā ixo. “Kome'ē ihēma'e jō” aja ym pandu awa. Upa ima'e ma'e ke kyty'ym.

³³ Jesu riki jandema'e sawa'e te. Jesu kweraha rehe har Jesu mondo ame'ē ta pandu pandu hū. Tupāma'e pyrātāha namō pandu pandu. Tupā usak katu te ngā rehe tī.

³⁴ Kupixa namō amō ixo rahā, ame'ē ke muhepy. Pe, tamatarer ke Jesu mondo ame'ē ta pe raho. Hok namō amō ixo rahā, ame'ē ke muhepy tī.

³⁵ Pe, tamatarer ke Jesu mondo ame'ē ta pe raho tī. Pe, ima'e ym te ame'ē ta pe Jesu mondo ame'ē ta me'ē me'ē. A'erehe ima'e ym te ame'ē ta nixói te.

³⁶ Ko amō sawa'e ixo. Her Jose. “Manambe” aja Jesu mondo ame'ē ta amō her moī ehe tī. “Amō ke muhury katu ame'ē ke a'e” aja jande je'ēha. Rewi rainō ke a'e. Xi ypa'ū pe har ke a'e.

³⁷ Kupixa namō a'e ixo. Ame'ē ke muhepy. Pe, upa katu te tamatarer ke Jesu mondo ame'ē ta pe a'e raho.

5

Anani rehe har. Sasi rehe har tī.

¹ Pe, amō sawa'e ixo. Her Anani. Hakehar rer Sasi. Ywy namō a'eta ixo. Ame'ē ke a'eta muhepy.

² Pe, tamatarer ke Jesu mondo ame'ē ta pe raho. Anī. Tamatarer ke mupyta we wi jupe.

³ Ame'ē ke hakehar ukwa tī. Petu pandu ipe:

—Anani! Ywy muhepyha ke nde pe nde eremupyta we.

⁴ Satana nde py'a rehe ihī. (Ājā ramūi a'e.) Katu ym aja. Tupā'ā pe te'e nde erepandu. Ywy ke nde eremuhepy ym rahā we, nema'e riki. Nde eremuhepy rahā, tamatarer ke upa katu te nema'e tī. Nde pe nde eremupyta we ame'ē ke nde py'a rupi nde erekwa erexo. Upa katu te nde ereme'ē, aja jande pe nde erepandu naī. Katu ym aja. Sawa'e ta pe te'e nde erepandu. Amō we tī. Tupā pe te'e nde erepandu tī — aja Petu pandu.

⁵ Ame'ē ke hendu rahā, Anani manō ukwap. Upa hendu ame'ē ta muka-hem hū.

⁶ Ta'ynuhu ta pu'am. Pe, hete ke pukek. Jytym raho.

⁷ Ixawa'e manō. I'i katu rahā, hakehar uhyk uwyr. Ixawa'e manōha rehe har ukwa ym uwyr.

⁸ Petu pandu ipe:

—Ywy muhepyha ke upa katu te perur my — aja ipe.

Kūjā pandu:

—A'e tī. Upa katu te jarur — aja Petu pe.

⁹ Pe, Petu pandu ipe:

—Tupā'ā pe te'e nde erepandu tar katu tī. Nde sawa'e aja tī. Anī. Upa Tupā'ā ukwa katu. Nde sawa'e jytym raho ame'ē ta hukwen rehe uhyk ramō. Nde ke jytym ta raho tī — aja kūjā pe.

¹⁰ Pe, pahar Petu py rehe u'ar ukwap. Manō ukwap. Ta'ynuhu ta ixo uwyr rahā, kūjā manō ame'ē ke rehe usak. Pe, jytym raho tī. Ixawa'e rake rupi jytym tī.

11 Upa Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta mukahem hũ. Manõha rehe har hendu ame'ë ta mukahem hũ tĩ.

Tupã pyrãtãha namõ mukatu hũ

12 Jesu mondo ame'ë ta mukatu hũ ngã ke. Ahy ixo ame'ë ta ke mukatu hũ. Aja Tupãma'e pyrãtãha ke ngã pe mujesak. Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ rehe soroka ihĩ. Soroka rer Saromã. A'ep upa Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta jy'ar.

13 Johu ngã jy'ar ixo. Ame'ë ta rehe har amõ ta pandu: "Katu ame'ë ta ke ame'ë ta" aja pandu. Anĩ. Ame'ë ta namõ jurujar ym ame'ë ta jy'ar tar ym.

14 Amõ ta anĩ. Amõ amõ ta Jesu rehe jurujar katu tĩ. Heta sawa'e ta jurujar katu. Kũjã ta aja tĩ. Heta jurujar katu ehe tĩ.

15 Jesu mondo ame'ë ta mukatu, a'erehe ahy ixo ame'ë ta ke awa rape rupi ngã mou. Tupe 'ar pe mou. Myrape 'ar pe mou tĩ. Pe, hake rupi Petu te'e asa oho rahã, warahy pe i'ã jesak. Ame'ë ke ahy ixo ame'ë ta 'ar rupi aha ta oho. Pe, katu ta oho, aja ngã ukwa.

16 Jerusarë ok ta xupe 'ar rupi ok ta juramã ihĩ. Ame'ë ok ta ngi heta uhyk uwyr ehe. Ahy ixo ame'ë ta ke ngã hupir werur ipe. ãjã ta ipy'a rehe ihĩ ame'ë ta ke werur ipe tĩ. Upa katu te Petu mukatu. (Aja rahã, Jesu rehe har Petu ta pandu ame'ë riki jetehar te ke aja mujekwa katu. Petu ta namõ Tupã ixo, aja mujekwa katu tĩ.)

Jesu mondo ame'ë ta ke amõ ta mahy

17 Pe, jundéu awa tama'e pa'i keruhũ jyty'ym Jesu mondo ame'ë ta rehe. Upa inamõ ixo ame'ë ta jyty'ym a'eta rehe tĩ. Inamõ ixo ame'ë ta rer sanduse ta. (Jesu mondo ame'ë ta koty heta ngã jy'ar oho, a'erehe jyty'ym a'eta rehe.)

18 Pe, Jesu mondo ame'ë ta ke a'eta pyhyk. Kyndaha pe kynda raho, ok ta kyndaha pe.

19 Pe, pytun rahã, Tupã je'ëha rahoha uhyk uwyr a'eta rehe. Kyndaha rukwen ke pirar. Pe, a'eta ke soroka pe raho. Pandu:

20 –Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ pe peho. A'ep upa awa ixoha pyuha rehe har ngã pe pepandu pandu – aja Jesu mondo ame'ë ta pe pandu.

21 A'eta hendu katu ehe. Pe, pytuniwe rahã, Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ pe oho. A'ep mu'e mu'e u'am.

Pe, ngã panduha renda pe jundéu awa tama'e pa'i keruhũ uhyk uwyr. Inamõ ixo ame'ë ta uhyk uwyr tĩ. Pe, jundéu awa ta tamũi ta ke a'eta mujy'ar tĩ. Johu panduha ta ke mujy'ar. Pe, kyndaha pe sonda ta ke a'eta mondo. Pandu:

–Jesu mondo ame'ë ta ke pemuhyk perur se – aja sonda ta pe pandu.

22 Pe, kyndaha pe sonda ta uhyk rahã, mahem ym.

23 Jesu mondo ame'ë ta ke mahem ym. Pe, ngã panduha renda pe jywyr oho. A'eta pandu:

–Kyndaha rehe jahyk rahã, upa hukwen ke kynda katu te. Upa hukwen harõha ta harõ katu u'am tĩ. Anĩ. Hukwen ke jande japirar rahã, jamahem ym sawa'e ta ke – aja sonda ta pandu.

24 Ame'ë ke rehe hendu rahã, pa'ihu ta mãte we ame'ë te a'eta my. Sonda tama'e kapitã aja tĩ. Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ sondama'e kapitã ke a'e.

–Myp a'eta ihon my? – aja pandu pandu a'eta jupe.

25 Pe, amõ uhyk uwyr. Pandu:

–Pesarahã! Kyndaha pe sawa'e ta ke pekynda peraho. Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ pe ixo apo 'y. Ngã ke a'eta mu'e mu'e u'am – aja tamũi ta pe amõ pandu.

26 Ame'ë ke rehe hendu rahã, sonda tama'e kapitã oho piam. Sonda ta inamõ oho tĩ. Pe, Jesu mondo ame'ë ta ke muhyk werur tĩ. Hãtã ym pyhyk a'eta rehe. Hãtã pyhyk rahã, ita ke sonda ta rehe ngã ombor ta, aja kapitã ukwa. Hetaha ngi kye, a'erehe wewe katu pyhyk raho.

27 Pe, Jesu mondo ame'ë ta ke muhyk rahã, ngã panduha renda pyter pe mupu'am. Jundéu awa tama'e pa'i keruhũ pandu:

28 —Jesu rehe har pemu'e ym apo 'y, aja hãtã pehẽ pe japandu. Anĩ. Pehendu ym. Pemu'e ame'ë rehe har upa Jerusarẽ ok ta pe har ta ukwa apo. Jesu ke amõ ta riki jukwa. Anĩ. A'e ke jande riki jajukwa aja pepandu. Katu ym aja — aja Jesu mondo ame'ë ta pe pandu.

29 Pe, Petu namõ Jesu mondo ame'ë ta pu'am u'am. Pe, Petu pandu ngã pe: —Tupã je'ëha rehe jõ jahendu katu rahã, katu te ame'ë. Amõ sawa'e je'ëha rehe anĩ. (Katu we ame'ë.)

30 Myra ngã mupia ame'ë ke rehe Jesu ke pemu'ar pemu'am. Aja pejukwa. Anĩ. Jesu ke Tupã mukwera katu muhem. Tupã rehe jande ramũ ipy'a moĩ katu.

31 Pe, Jesu ke hake Tupã muhyk raho. A'erehe a'e riki kapitã keruhũ. A'e riki awa muhãha tĩ. Ma'e ka'u te'eha ke jundéu awa ta ma'ema'e. Anĩ. Tupã rehe ipy'a muruwak mondo rahã, Tupã ipy'a jywyr ta ngã rehe.

32 Jesu rehe har japandu pandu. Jasak ame'ë rehe har japandu pandu tĩ. Jesu rehe har Tupã'ã mujekwa tĩ. Tupã rehe hendu katu ame'ë ta py'a rehe Tupã'ã ke a'e moĩ katu — aja Petu pandu.

33 Ame'ë ke pa'ihu ta hendu rahã, parahy te hũ. Jesu mondo ame'ë ta ke a'eta jukwa tar katu.

34 Pe, ngã panduha renda pe amõ sawa'e pu'am. Her Ngamari. Parise riki a'e. Moise je'ëha mu'e ame'ë ke a'e tĩ. "Sawa'e katu me'ë ke" aja upa ngã ukwa ehe har. Pe, a'e pandu:

—Jesu mondo ame'ë ta ke soroka pe emondo — aja.

35 Pe, ngã panduha renda pe ixo ame'ë ta pe pandu:

—Jundéu awa tama'e kapitã ta! Pehendu katurahã! Petu ta ke pemahy ym we rĩ. Ma'e ke pekwa py peĩ.

36 Amukwehe te amõ sawa'e ixo. Her Téu. Kapitã a'e jupe. Heta sawa'e ta inamõ jy'ar oho. Kujã, 400 hetaha. Anĩ. A'e ke amõ jukwa. Pe, inamõ ixo ame'ë ta upa uhãi ujan oho. Ame'ë ta ngi har nixói te apo 'y.

37 A'engi amõ sawa'e uwyr tĩ. Her Jun. Ngariréi ywy pe har a'e. Ngã hetaha ke kapitã keruhũ manga manga rahã, Jun uwyr. Inamõ heta ngã oho tĩ. Anĩ. A'e ke amõ jukwa tĩ. Pe, inamõ ixo ame'ë ta upa uhãi ujan oho tĩ.

38 A'erehe pehẽ pe ihẽ apandu katu apo. Jesu mondo ame'ë ta ke pemahy ym. Mã peja ixo. Sawa'e je'ëha rupi a'eta ma'e ke ma'ema'e ixo rahã, upa ta kanim oho.

39 Anĩ rahã, Tupã je'ëha rupi a'eta ma'ema'e ixo rahã, marã ka ym kanĩha. Tupã namõ peju'naĩ ta — aja Ngamari pandu.

Pe, a'e pandu ame'ë ke rehe ngã hendu katu.

40 Pe, Jesu mondo ame'ë ta ke muhyk werur tĩ. Upa a'eta ke amõ ta nupã hũ. Pe, pandu tĩ:

—Jesu rehe har pepandu ym te apo 'y — aja kapitã ta pandu a'eta pe.

41 Pe, poir mondo. Ngã panduha renda ngi a'eta uhem oho. Jesu kotyhar ta ke a'eta, a'erehe amõ ta mahy. Mahyha ke a'eta pyhyk, ame'ë ke Tupã putar aja a'eta ukwa katu, a'erehe hury katu oho.

42 Wera rahã pame katu te a'eta mu'e u'am. Tupã rehe ngã jumu'eha keruhũ pe mu'e u'am. Amõ ta rok pe mu'e u'am tĩ. Jesu Kirisutu rehe har mu'e u'am.

6

Awa po wajar mokōi haihu katu ame'ē ta ke

¹ Arahā Jesu rehe amō amō heta jurujar katu. Jundéu awa ta ke ame'ē ta. Ame'ē ta ngi har amō ta ngere awa ta je'ēha ke pandu ame'ē ta ke tī. Amō ta emberéu awa ta je'ēha ke pandu ame'ē ta ke tī. Pe, ngere awa ta je'ēha pandu ame'ē ta parahy. Emberéu awa ta je'ēha ke pandu ame'ē ta rehe parahy. Kuja pandu:

—Emberéu awa ta je'ēha ke pandu ame'ē ta kyty'ym jande rehe. Ixawa'e manō ame'ē ta heta we ixo. Ame'ē ta ngi har emberéu awa ta je'ēha ke pandu ame'ē ta pe me'ē me'ē katu ma'e ke. Ngere awa ta je'ēha ke pandu ame'ē ta pe me'ē me'ē we mi ma'e ke. Katu ym aja. Juja ym me'ē me'ēha — aja ngere awa ta je'ēha ke pandu ame'ē ta je'ē je'ē hū.

²⁻³ Pe, upa katu te Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta ke amō ta mujy'ar. Jesu mondo ame'ē ta riki mujy'ar. Ame'ē ta ke awa py mokōi hetaha. Ngā pe a'eta pandu:

—Jande mu ta! Pehendu katurahā! Ngā mi'u ke jande jame'ē me'ē rahā, marā ka ym Tupā je'ēha ke amō ta pe jamu'eha rī. Ngā mi'u jame'ēha rehe jō jama'ema'e ja'am. Katu ym aja. Jesu rehe har amō ta pe jamu'e ym rahā, katu ym. A'erehe amō sawa'e ta rehe pesak katu. Ko ipy'a rehe Tupā'a ihī katu ame'ē ta rehe pesak katu. Amō we tī. Ukwa katu ame'ē ta rehe pesak katu tī. Amō we tī. Sawa'e katu te ame'ē ta rehe pesak katu tī. Pehē ngi har awa po wajar mokōi sawa'e ta rehe pesak katu. Pe, ame'ē ta pe japandu ta: “Ngā mi'u ke peme'ē me'ē” aja. Jandē anī.

⁴ Tupā je'ēha ke jamu'e ta ngā pe rī. Tupā namō japandu pandu ta rī — aja Jesu mondo ame'ē ta pandu.

⁵ Ame'ē je'ēha rehe upa ngā hury katu, a'erehe ngā mi'u me'ēha ta ke mu'am. Ko Esete ke ngā mu'am. Jesu rehe jurujar katu te ame'ē ke a'e. Ipy'a rehe Tupā'a ihī katu ame'ē ke a'e tī. Amō Siri ke ngā mu'am tī. Amō Pok ke mu'am tī. Amō Nikanor ke mu'am tī. Amō Timā ke mu'am tī. Amō Pame ke mu'am tī. Amō Nikoráu ke mu'am tī. Amō awa ke a'e. Jundéu awa ym a'e. Antioki ok ta pe har a'e. Yman jundéu awa tamūi ta ukwaha rehe a'e jurujar katu. Apo Jesu rehe jurujar katu tī.

⁶ (Ame'ē awa po wajar mokōi sawa'e ta ngā mi'u ke me'ē me'ē ta.) Pe, ame'ē sawa'e ta ke Jesu mondo ame'ē ta ruwa koty ngā mupu'am. Pe, Tupā namō pandu pandu. Ame'ē ta ākā rehe a'eta po ke Jesu mondo ame'ē ta mujar. (Aja ngā mi'u ke me'ē me'ē ame'ē ta ke a'eta, aja ngā pe mujekwa.)

⁷ Tupā je'ēha rehe amō amō ta hendu katu te hū. Jesu rehe amō amō Jerusarē ok ta pe har ta jurujar katu tī. Heta jundéu awa tama'e pa'i ta jurujar katu tī.

Esete ke amō ta pyhyk

⁸ Esete rehe Tupā usak katu te, a'erehe ahy ixo ame'ē ta ke Esete mukatu hū. Tupāma'e pyrātaha namō mukatu hū ngā ke. A'erehe ame'ē ke rehe ngā usak rahā, pandu: “Mā! Katu hū!” aja pandu.

⁹ Pe, inamō amō sawa'e ta je'ē hātā tā hū. Amō koty jundéu awa tama'e jy'ariha renda ngi har ta ke a'eta. Henda rer: “Ngā poir ame'ē ta ke” aja ngā jupe. Syre ok ta ngi uwyr ame'ē ta ke a'eta tī. Arexandiri ok ta ngi uwyr ame'ē ta ke a'eta tī. Amō ta Siri ywy ngi uwyr ame'ē ta ke amō ta tī. Amō ta Asia ywy ngi uwyr ame'ē ta ke amō ta tī. Pe, Esete namō a'eta je'ē hātā tā hū.

¹⁰ Ukwa katuha ke Tupā'a muwyr ipe, Esete pe. A'erehe marā ka ym Esete je'ēha ke ame'ē ta mukanīha. A'erehe jyty'ym ehe.

¹¹ A'erehe amō sawa'e ta pe pandu:

—Esete rehe har te'e pepandu peho. Aja rahã, kome'ë tamatarer pehë pe jame'ë ta — aja ngã poir ame'ë ta pandu.

A'erehe sawa'e ta te'e pandu oho:

—“Moise katu ym. Je'ëha rehe pehendu ym” aja Esete pandu ame'ë ke rehe jahendu. “Tupã katu ym. A'e je'ëha rehe pehendu ym tĩ” aja Esete pandu ame'ë ke rehe jahendu tĩ — aja Esete rehe har te'e a'eta pandu.

¹² Ame'ë panduha namõ upa ngã ke sawa'e ta muparahy. Tamüi ta ke a'eta muparahy tĩ. Moise je'ëha mu'e ame'ë ta ke a'eta muparahy tĩ. A'erehe johu ngã Esete koty oho. Pyhyk a'e ke.

¹³ Pe, ngã panduha renda pe raho. Pe, Esete rehe har te'e pandu ame'ë ta ke a'eta werur tĩ. Te'eha ta pandu:

—Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ katu te, aja jande jakwa katu. Anĩ. “Jaxer te'e” aja Esete pandu. “Moise je'ëha katu ym. Pehendu ym ehe” aja a'e pandu tĩ.

¹⁴ Kuja a'e panduha rehe jahendu tĩ. Upa Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ ke Jesu mujaxer ta. Jesu riki Nasare ok ta pe har ke a'e. Upa Moise mu'e ame'ë ke amõ koty muruwak ta, aja Esete pandu. Ame'ë ke rehe jahendu tĩ — aja Esete rehe har te'e sawa'e ta pandu.

¹⁵ Upa katu te ngã panduha renda pe wapyk uĩ ame'ë ta Esete ruwa rehe usak usak uĩ. Huwa ke hendy. Tupã je'ëha rahoha ruwa aja hendy.

7

Esete je'ëha ke

¹ Esete pe jundéu awa tama'e pa'i keruhũ pandu:

—Ame'ë je'ëha jeterhar te nde pe my? — aja ipe.

²⁻³ Esete pandu:

—Anĩ. Te'e riki. Tamüi ta! Pehendu katurahã! Ihë anam ta! Pehendu katu tĩ. Amarã riki jande ramüi. Mesopot ywy rehe a'e ixo rahã, Tupã pandu ipe. Wera te hũ namõ ixo ame'ë ke a'e. Ma'e, Harã ok ta pe Amarã tyryk ym we oho rĩ. Kuja Tupã pandu ipe: “Sengi etyryk eho. Nde anam ta ke ehijar eho. Nde pái rekoha ehijar eho tĩ. Amõ ywy ke nde pe amujesak ta. A'ep etyryk eho” aja Amarã pe.

⁴ A'erehe Kaundéi ywy ke Amarã hijar oho. Harã ok ta pe tyryk oho. Ipái oho inamõ tĩ. A'engi ipái manõ rahã, amõ ywy pe a'e ke Tupã mutyryk mondo. Kome'ë ywy pe muwyr, ma'e, Tupã mujesak ame'ë ke pe. Yman a'ep a'e uhyk oho. Apo ame'ë ywy pe jande jaxo tĩ.

⁵ Anĩ. Ywy ke nixói ipe, Amarã pe. Ima'e ke nixói te. Tupã me'ë ym we ipe rĩ. Amarã ra'yr nixói te rahã, Tupã manga katu ipe: “Kome'ë ywy ke nde pe ihë ame'ë ta. Nema'e ta. Ne rainõma'e ta tĩ” aja Amarã pe Tupã pandu katu — aja Esete pandu.

⁶ A'e pandu tĩ:

—Kuja Tupã pandu tĩ: “Amõ ywy rehe ne rainõ ta ixo ta. A'ep paraky te'e hũ ta. Ame'ë ta ke amõ awa ta mahy hũ ta tĩ. 'Ar ke ymanuhũ ta raho. Kuja, 400 warahy 'ar aha ta oho.

⁷ Ame'ë ke upa rahã, ame'ë awa ta ke ihë amahy ta. Te'e muparakyha ta ke ihë amahy ta. A'engi ame'ë ywy ngi ne rainõ ta uhem oho. Kome'ë ywy rehe jywyr ta. Pe, ihë rehe ipy'a ke a'eta moĩ moĩ katu ta” aja Amarã pe Tupã manga katu.

⁸ Tupã pandu katu, ame'ë ukwa katuha ke Amarã pe Tupã muwyr. Kuja. Ehe ihĩ ame'ë pিরer ke jupã rahã, jundéu awa kotyhar ke a'e aja mujekwa. Tupã usak katu ehe ame'ë ke a'e, aja ukwa katu. A'erehe ta'yr pিরer ke Amarã jupã. Ta'yr rer Isak. U'ar, ame'ë ngi awa po wajar mokõi ukwer rahã, ipিরer

ke jupā. (Aja rahā, Tupā manga katuha ke a'e putar katu, aja mujekwa katu.) Isak aja tī. Ta'yr pিরer ke jupā tī. Ta'yr rer Jako. Jako aja tī. Ta'yr ta pিরer ke jupā tī. (Pিরer jupā rahā, ko jundéu awa ta kotyhar ta ke a'eta. Tupā usak katu a'eta rehe, ame'ē ta ke a'eta, aja mujekwa katu.) Jako ra'yr ta hēta. Awa py mokōi ta'yr ta hetaha ipe. Jande ramūi ta ke a'eta.

⁹—Jako ra'yr ta ngi har petēi Jose. Imu ta jyty'ym ehe. Pe, imu ta muhepy. Pe, Eji ywy pe Jose ke amō ta raho. Paraky te'e a'e ixo. Pe, Jose rehe Tupā usak katu.

¹⁰ A'e ke amō ta mupyrara rahā, Tupā muputu'u katu ingi. Tupā usak katu ehe tī. Ukwa katuha ke muwyr ipe tī. A'erehe eji ywy pe har tama'e kapitā keruhū ruwa koty pu'am rahā, Jose rehe kapitā keruhū usak katu. Kapitā keruhū rer Parao. Pe, Jose ke kapitā aja a'e mu'am. Eji ywy pe har tama'e kapitā aja a'e mu'am. Kapitā keruhū rok kapitā a'e tī.

¹¹ Pe, ngā pe ngā mi'u nixói te. Upa Eji ywy rupi nixói. Kanaā ywy rupi nixói te tī. Pyrara hū ngā. Jande ramūi pe nixói te tī.

¹² Pe, Eji ywy pe ahūi aja me'ē pyta we mi aja Jako hendu. A'erehe ta'yr ta ke ixoty mondo, jande ramūi ta ke.

¹³ Mokōihar a'eta oho rahā, imu ta pe juehe har Jose mujekwa. Pe, Jose rehe har Parao ukwa tī. Jose riki jundéu awa ke a'e, aja a'e ukwa.

¹⁴ Pe, ipái pe myrandu Jose mondo. “Eji ywy pe ihē koty ejur. Upa katu te ne anam ta erur tī” aja myrandu mondo.

¹⁵ —Kuja, 75 ngā hetaha ixo. Pe, Eji ywy pe Jako oho. A'ep a'e manō. A'ep jande ramūi ta manō tī, ma'e, Jako ra'yr ta ke.

¹⁶ Ymanuhū tī, jande ramūi kangwer ke amō ta mutyryk raho. Sikē ok ta pe raho. A'ep itakwar keruhū ihī. Ame'ē pe ixangwer ke ngā mou tī. Yman ame'ē itakwar keruhū ke Emor ra'yr ngi Amarā jo'ok. Tamatarer Amarā muhepy ipe.

¹⁷ —Yman Amarā pe Tupā manga katu. Ame'ē panduha rehe uhyk tate rahā, Eji ywy pe jande ramūi ta jumuheta oho.

¹⁸ Pe, Eji ywy pe amō kapitā keruhū uhem ngā pe. Jose ambyr rehe har ukwa ym a'e.

¹⁹ Ame'ē kapitā keruhū muka'u te'e jande ramūi ta ke. Mupyrara hū tī. Kuja jande ramūi pe panduha mondo tī: “Ta'yn ra'yr u'ar rahā, pehē rok ngi pembor indo. Sawa'e ra'yr ta pame katu te pembor indo” aja kapitā keruhū pandu. Aja sawa'e ra'yr ta ke jukwa.

²⁰ Arahā amō sawa'e ra'yr u'ar. Her Moise. Katu hū ame'ē ke a'e, aja imāi ta ukwa.

²¹ A'erehe jukwa ym. Mahapyr jahy imāi namō mukanim. Pe, hok ngi imāi muhem mondo rahā, Parao rajyr mahem. Kapitā keruhū rajyr ke a'e. “Ko ihē membyr apo 'y. Ihē amutiha ta” aja Parao rajyr pandu.

²² Pe, upa eji awa tama'e ukwa katuha Moise ke amō mu'e. Je'ēha ke pandu katu te tī. Upa ma'e ke ma'ema'e katu te tī.

²³ —Mokōi awa py upa warahy 'ar ame'ē ke Moise. Pe, arahā ianam ta rehe usak oho. Ianam ta riki jundéu awa ta ke.

²⁴ Pe, oho ixo rahā, ianam ke eji ywy pe har mahy te'e, ame'ē ke rehe usak. Pe, ame'ē ke muputu'u oho. Mahyha ngi mupoir ta, a'erehe jukwa.

²⁵ Eji ywy pe har ke Moise jukwa. [Ihē anam ta ke ihē amupoir ajur, a'erehe ihē ke Tupā muwyr. Ame'ē ke ihē anam ta ukwa ta, aja Moise ipy'a pe ukwa katu. Anī. Aja ym ianam ta ukwa.]

²⁶ Amō wera rahā, mokōi jundéu awa ta jumai ixo, ame'ē rehe Moise usak tī. Pe, muputu'u ta tipe. Pandu a'eta pe: “Sa'e ta! Pehendu katurahā! Mā peja ym! Pehē riki anam ta. A'erehe pejumai ym pexo” aja Moise pandu.

²⁷ Pe, ianam ke mupyrara ame'ē ke sosok mondo. Moise ke sosok mondo. Pandu ipe: "Jandema'e kapitā ym nde. Jandema'e panduha aja ym nde tī. 'Awa katu my?' Anī rahā: 'Awa katu ym my?' Ame'ē panduha aja ym nde.

²⁸ Kwehe eji ywy pe har ke nde erejukwa. Aja ihē ke nde erejukwa tar katu my tī" aja Moise pe pandu.

²⁹ Ame'ē ke rehe hendu rahā, Eji ywy ngi Moise ujan oho. (Parao ukwa ta tī. Ame'ē ngi kyje, a'erehe ujan oho.) Mijiā ywy pe oho. Amō ywy pe har aja ixo. (Usak te'e aja ixo.) A'ep hakehar ke pyhyk. Pe, mokōi ta'yr ipe.

³⁰—A'ep amō mokōi awa pypa warahy 'ar aha oho. Ywy'ā keruhū rake awa nixōi te ame'ē ywy ihī. Ywy'ā keruhū rer Sinái. A'ep Moise wata oho ixo rahā, jupirā'y ke ukwái ukwái te'e ixo. Ame'ē ke rehe a'e usak. Tata hendyha pyter pe Tupā je'ēha rahoha uhem.

³¹ Ame'ē ke rehe usak rahā: "Mā! Ma'e my?" aja pandu jupe. A'erehe hake ngi we usak katu oho ehe. Pe, jandema'e sawa'e te pandu ipe:

³² "Ihē rehe ne ramūi ta ipy'a moī moī katu. Ihē rehe Amarā ipy'a moī moī katu. Isak aja tī. Ipy'a moī moī katu tī. Jako aja tī. Ipy'a ke a'e moī moī katu tī" aja panduha uwyr ipe. Pe, Moise jumukahem ingi, a'erehe ryrýi u'am ingi.

³³ Usak tar ym apo ehe 'y. Jandema'e sawa'e te pandu tī: "Ihē Tupā. Ko ihē axo. Nde erepyrū ere'am, ame'ē ywy ke katu te ame'ē ke. A'erehe nde pyrehe har ejo'ok. (Aja rahā ihē rehe nde py'a nde eremoī moī katu, aja ihē pe nde eremujukwa.)

³⁴ Ihē kotyhar ta ke Eji ywy pe ixo. Ame'ē ta ke amō ta mupyrara hū. Ame'ē ke ihē akwa katu. Ame'ē ta jixi'u hū. Ame'ē ke rehe ihē ahendu tī. A'erehe ame'ē ta ke ihē amupoir ajur. Esarahā! Eji ywy pe nde ke ihē amondo ta. Ame'ē ta ke nde erepoir ta ereho" aja Moise pe pandu.

³⁵ —Yman riki ame'ē Moise ke jundéu awa ta putar ym. Pandu ipe: "Jandema'e kapitā ym nde. Jandema'e panduha aja ym nde tī" aja Moise pe. Ame'ē Moise ke Tupā mondo. A'e ke kapitā aja a'e mu'am. Poiriha ke a'e tī. Inamō Tupā je'ēha rahoha ma'ema'e katu. Jupirā'y ke ukwái ukwái te'e. Ame'ē pyter pe usak, a'e riki Moise namō ma'ema'e katu.

³⁶ Eji ywy pe ma'e ke Moise ma'ema'e hū. Aja Tupāma'e pyrātāha ke a'e mujesak ngā pe. Y ramūi pe aja tī. Y ramūi rer: "Y pytā." Pe, Eji ywy ngi ianam ta ke mujy'ar raho. Awa nixōi te ame'ē rupi wata oho ixo. Mokōi awa py upa warahy 'ar rahā, wata oho ixo. A'ep Tupāma'e pyrātāha ke ngā pe a'e mujesak tī.

³⁷ Jundéu awa ta pe Moise pandu: "Ihē aja amō Tupā je'ēha pandu ame'ē ke pehé pe Tupā muwyr ta tī. Pehē ngi har uhem ta" aja Moise pandu.

³⁸ Awa nixōi te ame'ē pe jundéu awa ta jy'ar ixo. Ame'ē ta namō Moise ixo. Sinái ywy'ā keruhū rake a'eta jy'ar uwyr. Ame'ē ywy'ā keruhū 'ar pe Moise namō Tupā je'ēha rahoha pandu pandu. A'ep Tupā je'ēha ke Moise pyhyk. Ame'ē je'ēha rehe awa hendu katu rahā, ixo katu ta. Ame'ē ke jande ramūi ta pe a'e pandu pandu. Ame'ē ke jande pe muwyr tī.

³⁹—Anī. Moise pandu ame'ē ke rehe jande ramūi ta hendu ym. Putar ym a'e ke.

⁴⁰ Eji ywy pe jywyr ta tipe oho. Ywy'ā keruhū 'ar pe Moise ixo rī, pe, imu pe jande ramūi ta pandu, ma'e, Arā pe: "Ma'e'ā jande pe emujā. Tupā aja jande pe. Jande ndutar koty oho ta. Eji ywy ngi jande ke Moise mujy'ar werur. Jande jakwa ym ehe har apo. My ihon mamy" aja Arā pe jande ramūi ta pandu.

⁴¹ Arahā itatawa ke te'e tapi'iruhu ra'yr'ā ke a'eta mujā. Ame'ē ruwa koty tapi'iruhu te ke a'eta jukwa. Aja ipy'a moī moī katu u'am ehe. A'eta mujā ame'ē ke rehe hury katu.

⁴² A'erehe jande ramūi ta ke Tupā hijar oho. Pe, upa ywa rehe hendy ame'e ke rehe jande ramūi ipy'a moī moī katu u'am. Tupā je'ēha rehe kuja panduha ihī. Tupā pandu:

“Jundéu awa ta! Pehendu katurahā! Mokōi awa pypa warahy 'ar rahā, awa nixōi te ame'e rupi pexo.

Heta tapi'iruhu ke pejukwa rahā, ihē rehe pehē py'a pemoī moī ym pexo.

⁴³ Amō rehe pehē py'a pemoī moī katu pexo.

So'o pিরer ok ke peraho. Ame'e wyr pe Moro'ā pemoī. Jahy rata'ā pemoī tī. Her Hēpā.

Ame'e ta tupā ta aja pekwaha pehē jupe. Ame'e'ā rehe pehē py'a pemoī moī katu pexo. Katu ym aja.

A'erehe amō wwy rehe pehē ke ihē amondo ta. Mambiro ok ta kupe koty ihē amondo ta" aja Tupā pandu.

—Aja Tupā je'ēha rehe panduha ihī — aja Esete pandu.

⁴⁴ A'e pandu tī:

—Awa nixōi te ame'e rupi jande ramūi wata oho ixo rahā, so'o pিরer ok ke a'eta raho. Ame'e pe Tupā rehe jande ramūi ipy'a moī moī katu ixo. So'o pিরer ok mujāha ke Moise pe Tupā mujekwa. Aja jande ramūi mujā.

⁴⁵ A'engi Moise manō rahā, jande ramūi ta ke Josue mujy'ar raho. Kome'e wwy pe mujy'ar werur. Arahā kome'e wwy pe amō awa ta ixo. Pe, ame'e ta ke Tupā muhem mondo. Pe, kome'e wwy ke jande ramūi pyhyk. Henda ke pe pyhyk. Kome'e wwy pe uhyk rahā, so'o pিরer ok ke werur tī. Ame'e ke hainō ta pe jande ramūi mupyta. Ndawi uhem rahā, ame'e ke pewe ixo rī.

⁴⁶ Ndawi rehe Tupā usak katu. Pe, Tupā pe Ndawi pandu: “Kome'e wwy pe nde pe ok keruhū ihē amujā tar katu. Ame'e pe nde rehe ngā ipy'a ke moī moī katu ta. Nde rehe Jako ipy'a katu ame'e ke a'e tī” aja Ndawi pandu.

⁴⁷ Anī. Ndawi mujā ym. Ta'yr riki mujā.

⁴⁸ Saromā riki ok keruhū mujā. Anī. Awa ta mujā ame'e ke rehe Tupā ixo ym. Tupā riki ywate har a'e. Tupā je'ēha rehe kuja panduha ihī.

⁴⁹ Tupā pandu:

“Ywa pe ihē axo. Ihē riki sawa'e te. Kome'e wwy keruhū pe aja tī. Ihē axo tī. Ok keruhū awa ta mujā ame'e ke rehe ihē apyta ym ta. Henda peteihar rehe ihē apyta ym ta tī.

⁵⁰ Ihē riki upa katu te ma'e ke ihē amujā, aja Tupā pandu” aja Tupā je'ēha rehe panduha ihī — aja Esete pandu.

⁵¹ A'e pandu tī:

—Tamūi ta! Pehē ākā janam rāi. Tupā rehe jurujar ym ame'e ta ke pehē, a'erehe pehendy ym. Tupā'ā je'ēha ke jande ramūi putar ym.

⁵² Aja pehē tī. Peputar ym tī. Upa Tupā je'ēha pandu ame'e ta ke jande ramūi ta mupyrara. Tupā je'ēha pandu ame'e ta ke a'eta jukwa tī. Tupā ra'yr uwyr ta, aja pandu ame'e ta ke a'eta jukwa. Pe, Ta'yr uwyr rahā, peputar ym a'e ke.

⁵³ A'e ke pejukwa tī. Tupā je'ēha ke pehē pe Tupā je'ēha rahoha ta muwyr. Anī. Ame'e ke rehe pehendy ym — aja jundéu awa ta pe Esete pandu pandu.

Esete ke amō ta jukwa

⁵⁴ Esete je'ēha rehe hendy rahā, ngā panduha rendama'e kapitā ta parahy ehe. Parahyha rehe hāi su'u su'u u'am.

⁵⁵ Pe, Esete py'a rehe Tupā'ā ihī katu. Pe, ywa rehe Esete ma'ā rahā, Tupā rake wera te hū, ame'e rehe usak. Tupā rake Jesu pu'am u'am ame'e ke rehe usak tī.

⁵⁶ A'e pandu:

—Pesarahā! Ywa pe sawa'e te i'āi. Amukwehe te we kome'ē wyy keruhū pe wyyj uwyr ame'ē ke a'e. Tupā rake pu'am u'am apo 'y. Ame'ē ke rehe ihē asak — aja Esete pandu.

⁵⁷ Anī. Ipyakwar ke ipo pe hetaha ta kynda. (Hendu tar ym a'eta.) Ahem hū tī. Pe, opor oho ehe.

⁵⁸ Pe, ok ta ngi muhem raho. A'ep ita pe japi. Aja a'e ke ngā jukwa. Sawa'e wan namō ita omborihā ta kamixa ke hijar oho.

⁵⁹ Sawa'e wan ame'ē rer Sāu. Ita a'eta omombor ixo rahā, Esete pukái:

—Jesu! Ihēma'e sawa'e te nde! Ihē'ā ke eraho! — aja pukái.

⁶⁰ Pe, ipynarāi pe u'ar. Hātā pukái ipe tī:

—Sawa'e! Ihē rehe peme'ē ta katu ym ame'ē ke te'e ma'ema'e ixo. Peme'ē ta ke emupyrara ym — aja Esete pukái.

Upa pandu rahā, a'e manō.

Pe, Esete ke ngā jukwa rahā, Sāu pandu tī: “Ere! Pejukwa katu!” aja riki.

8

Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta ke Sāu mupyrara

¹ Arahā Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta heta ixo. Jerusarē ok ta pe heta ixo. Ame'ē ta ke amō ta mahy hū. Mupyrara hū tī. A'erehe amō amō wyy rupi uhāi oho. Jundéi wyy rupi uhāi oho. Samari wyy rupi uhāi oho tī. Jesu mōndo ame'ē ta jō Jerusarē ok ta pe ixo.

² Tupā rehe hendu katu ame'ē ta Esete rete ke jyty m raho. Jixi'u hū ehe.

³ Pe, Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta ke Sāu mumba tar katu. Ok rupi pame katu te kekar oho ixo. Mahem rahā, muhem raho. Pe, kyndaha pe kynda raho. Sawa'e ta ke aja. Kūjā ta ke aja tī. Kyndaha pe kynda raho tī.

Samari wyy pe myrandu katu ke amō pandu oho

⁴ Amō amō ok ta pe Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta uhāi oho. A'ep Jesu rehe har pandu pandu. Myrandu katu ke pandu raho.

⁵ Amō sawa'e ixo. Her Siri. Samari wyy pe ok ta ihī. A'ep a'e oho. Myrandu katu pandu pandu raho. Jesu riki Kirisutu. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e. Awa muhāha a'e, aja ok ta pe har ta pe a'e pandu pandu raho tī.

⁶ Pe, je'ēha rehe ok ta pe har ta hendu hendu katu te u'am. Tupāma'e pyrātāha namō marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke a'e ma'ema'e katū. (Aja rahā, Jesu rehe har pandu ame'ē riki jete har te ke, aja mujekwa. Inamō Tupā ixo, aja mujekwa tī.)

⁷ Heta ngā py'a ngi ājā ta ke Siri muhem mōndo. Ājā ta uhem rahā, hātā ahem hū. Heta jupyrātā rātā ame'ē ta ke mukatu tī. Heta wata katu ym ame'ē ta ke mukatu tī. (Aja rahā, Jesu rehe har pandu ame'ē riki jete har te ke, aja mujekwa. Inamō Tupā ixo, aja mujekwa tī.)

⁸ A'erehe a'ep pe har ta hurry katu ehe.

⁹ Pe, ame'ē ok ta pe amō sawa'e ixo. Her Simā. Paje a'e. Yman samari wyy pe har ta ke a'e muka'u ka'u te'e. Sawa'e keruhū jupe, aja pandu pandu ngā pe.

¹⁰ Je'ēha rehe upa hendu katu. Upa ok ta pe har ta hendu katu ehe. Ngā pandu:

—Tupāma'e pyrātāha namō a'e ixo — aja Simā rehe har upa ngā pandu naī.

¹¹ Paje a'e. Yman ngā ke muka'u te'e, a'erehe a'ep pe har ta hendu katu ehe.

¹² Pe, myrandu katu ke Siri pandu pandu. Jesu riki Kirisutu. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e, aja pandu pandu. Ame'ē rehe amō jurujar katu rahā: “Ihē kotyhar ke” aja Tupā pandu. Pe, ame'ē myrandu katu rehe a'ep pe

har ta jurujar katu. Sawa'e ta jurujar katu. Kūjā ta aja tī. Jurujar katu tī. Pe, ame'ē ta ke Siri mujahuk. (Aja rahā Tupā kotyhar ta ke apo 'y, aja mujekwa katu ngā pe.)

¹³ Simā jurujar katu tī. Upa Siri mujahuk rahā, inamō Simā ixo. Tupāma'e pyrātāha namō Siri mukatu hū ngā ke. Ame'ē ke Simā usak rahā, jupandu jupe:

—Mā! Katu te — aja Simā jupe.

¹⁴ Jerusarē ok ta pe Jesu mondo ame'ē ta ixo. Kuja a'eta hendu. Tupā je'ēha rehe Samari ywy pe har ta jurujar katu, aja a'eta hendu. A'erehe Petu ke Siri koty a'eta mondo. Juā ke mondo tī.

¹⁵ A'ep a'eta uhyk rahā, jurujar katu ame'ē ta rehe har Tupā namō pandu pandu:

—Kome'ē ta rehe Tupā'ā emuwyr — aja Tupā pe pandu.

¹⁶ A'ep pe har ta rehe Tupā'ā ihī ym we rī, a'erehe Tupā namō Petu ta pandu. A'ep pe har ta ke mujahuk rahā, Jesu je'ēha rupi mujahuk jō. Jesu riki jandema'e sawa'e te.

¹⁷ Pe, a'eta ākā rehe ipo ke Petu ta mujar. Pe, a'ep pe har ta rehe Tupā'ā ihī katu tī.

¹⁸⁻¹⁹ Amō ta ākā rehe ipo ke Jesu mondo ame'ē ta mujar rahā, a'ep pe har ta rehe Tupā'ā ihī katu. Ame'ē ke rehe Simā usak rahā, Petu ta pe a'e pandu:

—Ame'ē pyrātāha ke ihē pe pemuwyr rahā, tamatarer pehē pe ihē ame'ē ta. Pe, amō ta ākā rehe ihē po amujar rahā, a'eta rehe Tupā'ā ihī katu ta tī — aja Simā pandu.

²⁰ Petu pandu:

—Tupā'ā ke Tupā me'ē te'e. Ame'ē ke rehe tamatarer nde eremuhepy ta, aja nde erekwaha nāi. Katu ym aja. A'erehe tamatarer ke ne namō mupyraraha renda pe oho ta my.

²¹ Tupā koty nde py'a ihī katu ym, a'erehe jande namō nde erema'ema'e ym ta. Tupā rehe har nde eremu'e ym ta tī.

²² Nde erekwaha ngi emuruwak katu. Katu ym ame'ē nde erekwaha rehe har Tupā namō epandu pandu. Aja rahā, Tupā ipy'a jywyr ta nde rehe.

²³ (Tupāma'e pyrātāha namō ma'e ke jama'ema'e.) A'erehe nde erejyty'ym te ha namō nde erexo, aja akwa. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha namō nde erexo. Ame'ē ke nde erehijar ym rī, aja ihē akwa tī — aja Simā pe Petu pandu.

²⁴ Pe, Petu pe Simā pandu. Juā pe pandu tī:

—Anī. Pehērahā! Ihē rehe har Tupā namō pehē riki pepandu. Aja rahā, ma'e ke ihē rehe uhyk ym ta. Petu pandu ramō: “Tamatarer ke ne namō mupyraraha renda pe oho ta” aja ihē rehe uhyk ym ta — aja Simā pandu.

²⁵ Tupā je'ēha ke Petu ta pandu pandu. Jesu rehe a'eta usak ame'ē rehe har pandu pandu tī. Upa pandu rahā, Jerusarē ok ta pe a'eta jywyr oho. Jywyr oho ixo rahā, amō amō ok ta rupi myrandu katu pandu pandu oho. Samari ywy pe ok ta ihī. Ame'ē rupi pandu pandu oho ixo.

Etio ywy pe har namō Siri pandu

²⁶ Siri rehe Tupā je'ēha rahoha uhyk uwyr. Pandu ipe:

—Ehorahā! Warahy jurukwā koty awa rape ihī, ma'e, iapyr kotyhar ke. Jerusarē ok ta ngi Ngasa ok ta pe awa rape ihon. (Ymanihar awa rape ke ame'ē.) Ame'ē awa rape rupi eho — aja Siri pe pandu.

²⁷⁻²⁸ Pe, kamixa ke Siri munde. Pe, ame'ē rape rehe uhyk oho. Ame'ē rupi hekoha pe amō sawa'e jywyr ta oho ixo. Etio ywy pe har a'e. Eunu a'e. Etio ywy pe har tama'e kapitā keruhū pe a'e paraky ixo. Kapitā keruhū riki kūjā ke. Kūjā rer Kanda. Ima'e tamatarer usakiha ke sawa'e. Kapitā a'e tī.

Amukwehe we Jerusarē ok ta pe oho. Tupā rehe ipy'a a'e moī moī oho. Apo hekoha pe jywyr oho ixo. Myra ujan ame'ē 'ar pe oho ixo. Pe, oho ixo rahā, Tupā je'ēha rehe usak usak uī. Yman Isai mupinim, ame'ē rehe usak usak uī.

²⁹ Isai riki ymanihar Tupā je'ēha pandu ame'ē ke a'e. Pe, Siri pe Tupā'ā pandu:

—Ixoty eho exo — aja ipe.

³⁰ Pe, ixoty Siri ujan oho ixo. Pe, uhyk ehe. Isai mupinim ame'ē ke sawa'e pandu pandu. Ame'ē ke rehe Siri hendu rahā, pandu ipe:

—Sa'e! Nde eresak eresak ame'ē ke nde erekwa katu my? — aja Siri pandu ipe.

³¹ Sawa'e pandu:

—Anī. Amō ihē ke mu'e ym rahā, marā ka ym ihē akwaha. Se ewapyk ejur. Ihē rake ewapyk — aja Siri pe sawa'e pandu.

³² Pe, sawa'e rake wapyk. Tupā je'ēha rehe sawa'e usak usak ame'ē ke kuja ihī:

“Jukwaha renda pe arapuharan ke amō jukwa raho.

A'e aja tī. A'e ke amō ta jukwa ta raho tī.

Arapuharan ra'yr ke amō ta hawī rahā, ahem ym. A'e ke aja tī. Je'ē ym ta a'e ke tī.

³³ A'e ke ngā mupyrara rahā, amō muputu'u ym ingi. Ame'ē wyy pe har ta katu ym te ame'ē ke ma'ema'e ipe. Ame'ē rehe har pandu ym awa.

A'e ke amō ta jukwa ta. Pe, kome'ē wyy keruhū ke hijar ta oho” aja pinīha ke sawa'e usak usak uī.

³⁴ Pe, Siri pe sawa'e pandu:

—Emujekwa ihē pe rahā! Awa rehe har Tupā je'ēha pandu ame'ē ke pandu pandu ko my? Juehe har pandu pandu my? Amō rehe har pandu pandu my? — aja sawa'e pandu.

³⁵ Pe, Jesu rehe har Tupā je'ēha pandu ame'ē ke pandu pandu, ame'ē ke Siri mujekwa ipe. Tupā je'ēha rehe sawa'e usak ramō, ame'ē ke Siri mu'e.

³⁶ Ame'ē ngi Jesu rehe har mu'e mu'e tī. Pe, pe rupi oho ixo rahā, y rehe a'eta uhyk oho. Pe, etio wyy pe har pandu:

—Ko y ihī. Ihē ke nde eremujahuk rahā, katu my? — aja Siri pe pandu.

³⁷ [Siri pandu ipe:

—Jesu rehe nde erejurujar katu rahā, katu tiki — aja etio wyy pe har pe pandu.

A'e pandu:

—Jesu Kirisutu riki Tupā ra'yr, aja ihē akwa katu — aja etio wyy pe har pandu.]

³⁸ A'erehe myra ujan ame'ē ke etio wyy pe har mupyta. Pe, y rehe a'eta uhyk oho. Mokōi jō a'eta.

³⁹ A'e ke Siri mujahuk. (Aja rahā, Tupā kotyhar ke a'e apo 'y, aja mujekwa katu.) Pe, y ngi a'eta uhem rahā, Siri kē Tupā'ā pyhyk raho. Etio wyy pe har usak ym te ehe tī. Pe, pe rupi hury jywyr oho tī.

⁴⁰ Siri riki pahar Asot ok ta pe uhem. A'engi amō amō ok ta pe myrandu katu pandu pandu oho. Jesu rehe har ame'ē myrandu katu ke pandu pandu oho. Pe, Sesaréi ok ta pe uhyk oho.

9

Jesu rehe Sáu jurujar katu (At 22.6-16; At 26.12-18)

¹⁻² Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta rehe Sáu parahy te rī. Upa jukwa tar katu. A'erehe jundéu awa tama'e pa'i keruhū pe a'e oho. Pandu ipe:

—Ndama ok ta pe ihē aho ta. A'ep jundéu awa tama'e jy'ariha renda heta ihī. A'ep Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta ke ihē amahem rahā, apukwar ta arur. Sawa'e ta ke ihē apukwar ta arur. Kūjā ta ke apukwar ta arur tī. Jerusarē ok ta pe arur ta. Ne je'ēha rupi ihē aho ta. A'erehe paper pinim ke ihē pe emuwyr — aja pa'i keruhū pe Sáu pandu.

Pe, ame'ē ke Sáu pe a'e me'ē.

³ Pe, Sáu oho. Ndama ok ta pe uhyk tate rahā, pahar ywa ngi wera te hū. Hake rupi wera te hū.

⁴ Ywy pe a'e u'ar ukwap. Kuja je'ēha rehe a'e hendu:

—Sáu! Ma'ewā ihē ke nde eremupyrara my? — aja Sáu hendu.

⁵ Sáu pandu:

—Sa'e! Awa nde my? — aja pandu ipe.

Pe, Sáu pe pandu:

—Ihē riki Jesu. Ihē ke nde eremupyrara erexo.

⁶ Ere. Epu'am. Ndama ok ta pe eho. A'ep ma'e nde erema'ema'e ta ame'ē ke amō pandu ta nde pe — aja Jesu pandu.

⁷ Sáu namō oho ame'ē ta pyta u'am. Uhem ym ngā je'ēha ke. Amō je'ēha rehe jō a'eta hendu. Anī. Usak ym awa ke rehe.

⁸ Pe, Sáu pu'am. Pe, eha pirar rahā, usak ym te ma'e ke. A'erehe ipo rehe amō ta pyhyk.

⁹ Aja Ndama ok ta pe hykí muhyk raho. Mahapyr ukwer rahā, usak ym te ma'e ke rehe. Arahā u'u ym te ma'e ke. Y ke u'u ym tī.

¹⁰ Pe, Ndama ok ta pe amō sawa'e ixo. Her Anani. Jesu rehe jurujar katu a'e. Ixeraiha aja usak. Aja jandema'e sawa'e te mujekwa ipe:

—Anani!

A'e pandu.

—Sawa'e! Ma'e nde pe? — aja Anani.

¹¹ Jandema'e sawa'e te pandu ipe:

—Eho! Ok ta rape rupi eho. Ok ta rape rer: “Tatambyk.” Ame'ē rupi Jun rok ihī. Ame'ē rupi epandu: “My Jun rok ihī my? My Sáu? Tar ok ta pe har a'e” aja epandu eho. Ihē pe ma'e pandu pandu uī apo.

¹² Kuja ixeraiha aja a'e usak. Ixoty nde erehyk ereho. Nde po ke iākā rehe nde eremujar. Aja rahā, ma'e ke rehe a'e usak katu ta tī. Aja ixeraiha rehe a'e usak — aja Anani pe jandema'e sawa'e te pandu.

¹³ A'e pandu:

—Sawa'e! Ame'ē sawa'e rehe har amō ta pandu hū ihē pe. Nde kotyhar ta rehe mâte hū ma'e jaxeriha ke ma'ema'e. Aja Jerusarē ok ta pe ixo ame'ē ta pe ma'ema'e hū tī.

¹⁴ Ko Ndama ok ta pe aja tī. Nde kotyhar ta ke mahy ta uwyr tī. Upa nde rehe jurujar katu ame'ē ta ke a'e pyhyk ta uwyr. Jundéu awa tama'e pa'i keruhū je'ēha rupi a'e uwyr. A'erehe aho tar ym ixoty — aja Anani pandu.

¹⁵ Jandema'e sawa'e te pandu ipe:

—Anī. Sáu koty eho! Ihē asak katu ehe ame'ē ke a'e. Ihē rehe a'e paraky ta apo 'y. Ihē rehe har a'e pandu pandu ta oho. Ame'ē riki ima'e parakyha ke. Amō awa ta pe ihē rehe har pandu pandu ta oho. Jundéu awa aja ym ame'ē ta pe pandu ta oho. Kapitā keruhū pe pandu ta oho tī. Jundéu awa ta pe pandu pandu ta oho tī.

¹⁶ Ihē rehe har a'e pandu pandu ta oho, a'erehe a'e ke amō ta mupyrara te hū ta. Ame'ē ke ihē amujekwa ta ipe — aja Anani pe pandu.

¹⁷ Pe, ixoty Anani oho. Jun rok mahem rahā, ixo oho. Pe, Sáu ākā rehe ipo mujar. Pandu ipe:

—Sáu! Jesu rehe nde erejuruju katu apo 'y, a'erehe nde riki ihē mu apo 'y! Se nde erejur rahā, Jesu rehe nde eresak. A'e riki jandema'e sawa'e te. A'e riki ihē ke muwyr nde koty. A'erehe ihē ajur. Nde reha ke amopok katu ajur. Nde py'a rehe Tupā'ā ihī katu ta tī — aja Sáu pe Anani pandu.

¹⁸ Pe, pahar Sáu reha ngi ma'e ke u'ar. Pira pিরer aja saka ame'ē ke u'ar. Pe, usak katu tī. Pe, pu'am. Pe, a'e ke Anani mujahuk. (Aja rahā, Jesu kotyhar ke a'e apo 'y, aja mujekwa katu.)

¹⁹ Pe, ma'e ke upa u'u rahā, pyrātā katu tī.

Ndama ok ta pe myrandu katu ke Sáu pandu pandu

Ndama ok ta pe Sáu pyta we rī. Jesu rehe juruju katu ame'ē ta namō pyta we rī.

²⁰ Pe, pahar jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe a'e ixē oho. Jesu rehe har a'e pandu pandu oho. “Jesu riki Tupā ra'yr” aja ngā pe a'e pandu pandu.

²¹ Upa hendu ame'ē ta pandu: “Mā! Ma'erehe my!” aja ngā. Pe, pandu pandu a'eta jupe tī:

—Mā! Jesu rehe juruju katu ame'ē ta ke kome'ē sawa'e mupyrara hū. Jerusarē ok ta pe ixo, ame'ē ta ke mupyrara hū. Ndama ok ta pe aja tī. Jesu rehe juruju katu ame'ē ta ke pyhyk uwyr tī. Pe, Jerusarē ok ta pe a'e pukwar ta raho. Pa'ihu ta pe pukwar ta raho, a'erehe se uwyr. Apo Jesu rehe har a'e pandu pandu katu. Ma'ewā puki! — aja a'eta jupe.

²² Sáu pandu katu te:

—Jetehar te riki. Jesu riki Kirisutu. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e — aja ngā pe a'e mujekwa katu te.

Ame'ē rehe har pandu katu te, a'erehe jundéu awa ta je'ēha ke mujwyr ym ipe. Ndama ok ta pe ixo ame'ē ta mujwyr ym ipe.

²³ Yman a'ep Sáu ixo. Pe, jundéu awa ta jy'ar ixo. Pandu pandu a'eta jupe:

—Sáu ke jande jajukwa ta jaho — aja a'eta jupe.

²⁴ A'erehe ok ta rukwen pe a'eta harō u'am. Wera rahā, harō u'am. Pytun rahā, harō u'am tī. Sáu ke a'eta pyhyk rahā, jukwa ta. Anī. Ame'ē rehe har Sáu pe amō pandu oho.

²⁵ A'erehe pytun rahā, Sáu ke ehe katu ame'ē ta muhem mondo. Ok ta ita kurar ngi mujy mondo. Wasākā ran keruhū pe mujy mondo. Pe, ujan oho a'eta ngi.

Jerusarē ok ta pe Sáu ixo

²⁶ Pe, Jerusarē ok ta pe Sáu uhyk oho. Uhyk rahā, Jesu rehe juruju katu ame'ē ta namō a'e jy'ar ta tipe oho. Anī. Sáu ngi a'eta kyje. Jesu rehe Sáu juruju katu apo 'y, ame'ē ke a'eta ukwa ym, a'erehe kyje ingi.

²⁷ Pe, Manambe oho ixoty. Pe, Jesu mondo ame'ē ta koty Sáu ke a'e muhyk raho. Ame'ē ta pe upa Sáu rehe har a'e pandu:

—Pe rupi Sáu oho ixo rahā, jandema'e sawa'e te rehe a'e usak. Jandema'e sawa'e te pandu pandu ipe tī. Apo Jesu rehe har Sáu pandu pandu tī. Ndama ok ta pe a'e pandu pandu hū. Pandu rahā, a'e kyje ym amō ta ngi — aja Jesu mondo ame'ē ta pe Manambe pandu.

²⁸ Pe, ame'ē ta namō Sáu pyta. Jerusarē ok ta rupi Jesu rehe har a'e pandu pandu oho.

²⁹ Pandu pandu rahā, kyje ym ngā ngi. Pe, amō awa je'ēha pandu ame'ē ta a'ep ixo tī. Jundéu awa ta ke a'eta tī. Ngere awa ta je'ēha a'eta pandu. Ame'ē ta namō Jesu rehe har Sáu pandu pandu hū. Je'ē hātā tā a'eta namō tī. Pe, Sáu ke ame'ē ta jukwa ta tipe.

³⁰ Ame'ë ke Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta ukwa rahã, Sesaréi ok ta pe Sáu ke a'eta raho. A'engi Tar ok ta pe Sáu ke a'eta mondo.

³¹ Ajame'ë ke Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta ke amõ ta mupyrara ym. (Sáu mupyrara ym apo 'y.) A'erehe upa Jundéi ywy rupi ixo ame'ë ta ke amõ ta mupyrara ym tĩ. Ngariréi ywy pe ixo ame'ë ta ke mupyrara ym tĩ. Samari ywy pe ixo ame'ë ta ke mupyrara ym tĩ. Pe, Jesu rehe jurujar katu te we ngã oho ixo. Tupã rehe ipy'a katu ixo tĩ. Tupã'ã mujekwa katu tĩ, a'erehe amõ amõ ta Jesu rehe jurujar katu tĩ.

Ri ok ta pe Petu oho. Jop ok ta pe oho tĩ.

³² Amõ amõ ok ta rupi Petu ohoho ixo. Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta rehe a'e usak oho.

³³ Pe, Ri ok ta pe uhyk oho. A'ep amõ sawa'e rehe uhyk. Her Enéi. Upa jupyrãtã rãtã ame'ë ke a'e. Awa po wajar mahapyr warahy 'ar rahã, myrape 'ar pe túi, hok pe.

³⁴ Pe, Petu pandu ipe:

—Enéi! Nde ke Jesu Kirisutu mukatu! Myrape 'ar ngi epu'am. Pukeka ke emupuku katu emou — aja Enéi pe pandu.

³⁵ Pahar Enéi pu'am. Upa Ri ok ta pe har ta usak ehe. Pe, Tupã koty ipy'a ke ame'ë ta muruwak mondo. Saro ok ta pe har ta aja tĩ. Usak ehe tĩ. Pe, Tupã koty ipy'a ke a'eta muruwak mondo tĩ.

³⁶ Jop ok ta pe kũjã ixo. Her Tambi. Ngere awa ta je'ëha kuja amõ her tĩ: “Ndo” aja ipe. Jesu rehe a'e jurujar katu tĩ. Katu ame'ë pame katu te amõ ta pe a'e ma'ema'e katu. Ima'e ym te ame'ë ta rehe a'e haihu katu tĩ.

³⁷ Ri ok ta pe Petu ixo rahã, ma'e ahyha ke kũjã pyhyk. Pe, manõ. Hete ke amõ ta kutuk. Y pe kutuk. (A'ep pe har ta aja te'eha a'e. Upa kutuk rahã, hete ke pukek.) Pe, kapy ywate har henda ihĩ ame'ë pe mou.

³⁸ “Ri ok ta pe Petu ixo” aja Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta hendu. Ri ok ta kotete ihĩ. A'erehe ixoty mókõi sawa'e ta mondo. Kuja sawa'e ta pandu oho ipe:

—Pahar jande namõ eho — aja Petu pe pandu oho.

³⁹ Pe, Petu pu'am. Sawa'e ta namõ oho. Jop ok ta pe uhyk rahã, kapy ywate har henda ihĩ ame'ë pe amõ ta raho. Upa ixawa'e manõ ame'ë ta juramã u'am. Petu rake rupi juramã u'am. Jixi'u hũ u'am. Ixuwe katu rahã, kamixa ke Ndo mujã mujã. Ame'ë ke Petu pe mujesak jesak u'am. Kamixa puku Ndo mujã ame'ë ke mujesak jesak u'am tĩ.

⁴⁰ Pe, kapy ngi upa kũjã ta ke Petu muhem mondo. Pe, ipynarãi pe wapyk. Tupã namõ pandu pandu. Pe, hete koty uwak. Pandu:

—Tambi! Epu'am! — aja kũjã manõ ame'ë ke pe Petu pandu.

Pe, eha ke kũjã pirar. Petu rehe ma'ã rahã, wapyk.

⁴¹ Ipo ke Petu pyhyk. Pe, mupu'am. Pe, Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta ke a'e mujy'ar. Ixawa'e manõ ame'ë ta ke mujy'ar tĩ.

⁴² Kũjã kwera ramõ ame'ë ke a'e mujesak kũjã ta pe. Ame'ë rehe har myrandu upa Jop ok ta rupi amõ ta pandu pandu oho.

⁴³ A'erehe Jesu rehe heta ngã jurujar katu. Jop ok ta pe Petu pyta we rĩ. So'o pিরer rehe ma'eha namõ a'e pyta we rĩ. Her Simã.

10

Kone rehe har

¹ Sesaréi ok ta pe amõ sawa'e ixo. Her Kone. Homa awa tama'e sonda ta ixo. Itar ywy ngi sonda ta uwyr. Ame'ë tama'e kapitã ke a'e. Kuja, 100 hetaha sonda tama'e kapitã ke a'e. Sawa'e katu ame'ë ke a'e.

² Jundéu awa ramūi ta ukwa aja Tupā rehe ipy'a ke a'e moī moī katu. Upa katu te hok wyr pe har ta aja tī. Tupā rehe ipy'a moī moī katu tī. Amō awa riki a'e. Jundéu awa ym a'e. Pe, jundéu awa ta ima'e ym te rahā, ame'ē ta rehe a'e haihu katu. Tupā namō a'e pandu pandu katu te tī.

³ Amō wera rahā, warahy ywa ku'a ihon tate rahā, ixeraiha aja a'e usak. Tupā je'ēha rahoha wyjy uwyr ehe, aja a'e usak katu. A'e pandu:

—Kone! — aja Tupā je'ēha rahoha.

⁴ Kone usak ehe rahā, jumukahem ingi. Pe, pandu ipe:

—Sa'e! Ma'e nde pe my? — aja Kone pandu.

Tupā je'ēha rahoha pandu:

—Tupā namō nde erepandu pandu, ame'ē ke a'e ukwa katu. Ma'e ke nixói te ame'ē ta rehe nde erehaihu katu, ame'ē ke ukwa katu tī.

⁵ A'erehe nde rehe a'e usak katu. Apo Jop ok ta pe sawa'e ta ke emondo. Simā Petu pe: “Jande namō eho” aja a'eta pandu ta oho.

⁶ Amō sawa'e rok pe Simā Petu ixo. Ok jar rer amō Simā. Ame'ē Simā so'o pিরer rehe ma'eha ke a'e. Y ramūi rake hok ihī — aja Tupā je'ēha rahoha pandu.

⁷ Pe, Tupā je'ēha rahoha jywyr oho. Aja ixeraiha aja Kone usak. Pe, mokōi miasu ta ke Kone mujy'ar. Amō sonda ke mujy'ar tī. Ame'ē sonda riki jundéu awa ramūi ta ukwa aja Tupā rehe ipy'a ke a'e moī moī katu tī. Konema'e miasu a'e tī.

⁸ Ame'ē mahapyr sawa'e ta pe upa usak ame'ē rehe har Kone pandu pandu. Pe, Jop ok ta pe mahapyr sawa'e ta ke a'e mondo.

⁹ Ame'ē ku'ē rahā, pe rupi a'eta oho ixo rī. Warahy jandar tate rahā, Jop ok ta pe uhyk tate. Arahā, ok kupe 'ar pe Petu oho. (Ame'ē ok kupe ipe katu.) A'ep Tupā namō pandu pandu ta. (Aja te'eha jundéu awa ta ma'ema'e katu. Ok kupe 'ar pe Tupā namō pandu pandu katu uī.)

¹⁰ A'e myahy uī. Ma'e ke u'u tar katu. Pe, ma'e ke amō mupupur ixo rahā, ixeraiha aja a'e usak.

¹¹ Kuja usak. Ywa ngi pan keruhū aja me'ē wyjy uwyr ixo. Iapyr rehe pame katu te pukwar. Ame'ē mujy muwyr.

¹² Kome'ē wyw keruhū pe mujy muwyr. Ame'ē jywī pe upa katu te wyw rupi so'o ta wata ame'ē ta ihī. Upa katu te ipixi'a pe ma'e wata ame'ē ta ihī tī. Upa katu te ma'ewyra wewe ame'ē ta ihī tī.

¹³ Pe, kuja hendu:

—Petu! Epu'am! Ma'e ke ejukwa! Ame'ē ke e'u! — aja ipe.

¹⁴ Petu pandu:

—Sa'e! Anī! So'o ta para ihī. Jande ramūi u'u ym ame'ē ke pehī. A'erehe ihē a'u ym ta tī — aja Petu.

¹⁵ Pe, kuja je'ēha uhyk ehe tī:

—Jete riki. Apo katu aja Tupā pandu. Jaxer te'e aja ym ekwa ekwa eī — aja Petu pe.

¹⁶ Aja mahapyr uhyk katu te ehe. Pe, upa ywa pe jywyr oho tī. Aja ixeraiha aja Petu usak.

¹⁷ Usak ramō ame'ē rehe har ipy'a pe Petu ukwa ukwa katu te uī. “Ma'ewā aja my?” aja jupe. Arahā Kone mondo ame'ē ta uhyk uwyr. Hukwen koty pu'am u'am. Simā rok ke amō ta mujekwa a'eta pe.

¹⁸ Pe, a'eta pukái:

—Se Simā Petu ixo my? — aja sawa'e ta pukái.

¹⁹ Usak ramō ame'ē rehe har Petu ukwa ukwa uī rī. Pe, Tupā'ā pandu ipe:

—Ehendu katurahā! Mahapyr sawa'e ta nde pe pandu uwyr.

²⁰ Epu'am. Ewyjy eho. Sawa'e ta namō eho. Ekyje ym a'eta ngi. Nde koty a'eta ke ihē amuwyr — aja Petu pe.

²¹ Pe, Petu wyjy oho a'eta koty. Pandu:

—Sawa'e ke pekekar pexo ame'ē ke ko ihē. Ma'e pehē pe? — aja Kone muwyr ame'ē ta pe Petu pandu.

²² A'eta pandu:

—Nde koty jande ke Kone muwyr. Sonda tama'e kapitā a'e. Sawa'e katu ame'ē ke a'e. Jundéu awa ramūi ta ukwa aja Tupā rehe ipy'a ke a'e moī moī katu. Kone rehe har upa jundéu awa ta pandu katu. Kwehe Tupā je'ēha rahoha mujekwa ipe: “Nde rok pe Petu ke emuhyk erur. Nde pe ma'e ke a'e pandu pandu ta” aja Kone pe. A'erehe jande jajur — aja Petu pe sawa'e ta pandu.

²³ Pe, Petu pandu:

—Pejur! Se pepyta we rī. Ka'aruk koty apo — aja sawa'e ta pe.

Ame'ē ku'ē rahā, ima'e ke Petu moī katu. Pe, a'eta namō oho. Amō ta oho tī. Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta ke. Jop ok ta pe har ta ke a'eta.

²⁴ A'engi amō ku'ē rahā, Sesaréi ok ta pe a'eta johu uhyk oho. Kone rok pe uhyk rahā, Kone harō ixo. Petu ta rehe harō ixo. Ianam ta ke a'e mujy'ar. Ehe katu ame'ē ta ke mujy'ar tī. Upa ame'ē ta harō ixo tī.

²⁵ Hok pe Petu ixé tate rahā, ixoty Kone oho. Pe, Petu py koty a'e jumumbe jumumbé oho. Ipynarāi pe a'e wapyk uī tī. (Aja ipy'a moī moī ta tipe.)

²⁶ Pe, a'e ke Petu mupu'am. Pandu ipe:

—Epu'am katu! Nde aja sawa'e te'e ihē tī. Ihē rehe nde py'a emoī moī ym eī — aja Kone pe Petu pandu.

²⁷ Hok pe ixé oho rahā, Kone namō Petu pandu pandu.

²⁸ A'ep hetaha ta rehe Petu usak. Pe, a'eta pe Petu pandu:

—Jundéu awa aja ym namō jande jaxo rahā, katu ym. Aja jande ramūi ta je'ēha ke. Ame'ē ke pekwa katu. Ko jundéu awa ihē. Amō awa rok pe aja tī. Amō awa rok pe jande jaxe rahā, katu ym tī. Aja jande ramūi ta je'ēha tī. Ame'ē ke pekwa katu tī. Anī. Aja ym apo 'y. Amō awa namō jaxo rahā, katu apo 'y. Aja ihē pe Tupā mujekwa. Amō awa jaxer ym, aja ihē pe Tupā mujekwa katu tī. Ihē keraiha rupi a'e mujekwa katu ihē pe.

²⁹ A'erehe ihē pe nde kotyhar ta pandu rahā, pahar ihē ajur. Apo ihē akwa ta. Ma'erehe ihē ke nde eremuhyk se my? — aja Petu ipe.

³⁰ Pe Kone pandu:

—Amukwehe ihē rok pe ihē axo. Mahapyr aker apo. Tupā namō ihē apandu pandu aī. Se warahy rahā, apo aja, ma'e warahy ywa ku'a ihon rahā. Pahar ihē ruwa koty sawa'e uhem u'am. Ima'e mundeha riki hendy!

³¹ Ihē pe a'e pandu: “Kone! Tupā namō nde erepandu pandu ame'ē ke Tupā ukwa katu. Ima'e ym te ame'ē ta rehe nde erehaihu katu ame'ē ke Tupā ukwa katu tī.

³² Apo Jop ok ta pe amō ke emondo. Simā Petu pe a'eta pandu ta oho. Amō Simā rok pe ixo. Ame'ē Simā so'o pিরer rehe ma'ēha ke a'e. Y ramūi rake hok ke ihī” aja ihē pe.

³³ A'erehe pahar nde koty sawa'e ta ke ihē amondo. Pahar nde erejur. Katu aja. Ko jande jaxo apo. Jande rehe Tupā usak katu ixo. Upa nde pe Tupā mujekwa ame'ē ke rehe jande jahendu tar katu — aja Petu pe Kone pandu.

Petu je'ēha ke

³⁴ Pe, Petu pandu:

—Jete! Ihē akwa katu apo! Ihē keraiha aja ihē asak. A'erehe upa katu te awa ta rehe Tupā juja katu te usak katu, aja akwa katu.

³⁵ Amō amō awa ta ipy'a ke moī moī katu ehe rahā, ame'ē ke Tupā putar katu tī. Amō amō awa ta katu ame'ē ke ma'ema'e rahā, ame'ē ke a'e putar katu tī. Upa katu te amō amō awa ta rehe a'e juja katu te usak katu. (Upa so'oa ke a'u katu, ame'ēja saka Tupā mujekwa.)

³⁶—Apo kuja pekwa katu. Jundéu awa ta pe je'ēha ke Tupā muwyr. Ngā py'a ke Jesu muhury katu, ame'ē myrandu katu ke muwyr. Jesu riki jandema'e sawa'e te.

³⁷ Upa Juā pandu pandu rahā, Jesu riki pandu pandu uwyr tī. Upa Juā mujahuk rahā tī. Ngariréi ywy pe Jesu pandu pandu py. A'engi Jundéi ywy rupi pandu pandu oho.

³⁸ Jesu rehe har pekwa katu. Nasare ok ta pe har a'e. Pyrātāha ke Tupā muwyr ipe. Tupā'ā ke a'e moī katu ehe tī. Usak katu ehe tī. A'erehe upa ok ta rupi katu ame'ē ke a'e ma'ema'e oho. Ājā ta awa ta py'a rehe ihī, ame'ē ta ke upa mukatu hū tī.

³⁹ Awa ta py'a ngi upa muhem mondo. Jundéu awa ta ok ta rupi Jesu ma'ema'e, ame'ē rehe jande jasak. Ame'ē rehe har japandu pandu. Jerusarē ok ta pe ma'ema'e ame'ē ke rehe jasak tī. Ame'ē rehe har japandu pandu tī. Pe, myra ngā mupia ame'ē ke rehe Jesu ke amō ta mujar mu'am. Āja a'e ke ngā jukwa.

⁴⁰—Pe, mokōi ukwer rahā, a'e ke Tupā mukwera katu muhem.

⁴¹ Jesu ke jande pe a'e mujesak tī. Upa ngā usak ym ehe. Jande pe jō Tupā mujesak. Jande rehe Tupā usak katu ame'ē ta ke jande. Yman rahā, jande rehe a'e usak katu ta tī, aja a'e ukwa katu. Upa a'e kwera katu uhem rahā, Jesu namō ma'e ke jande ja'u. (Aja rahā, a'e atu kwera katu aja jakwa katu. Ixuwe katu a'e, aja jakwa katu tī.)

⁴² Pe, jande pe a'e pandu: “Ihē rehe har ngā pe pepandu pandu peho. Ngā rehe har ihē atu apandu pandu ta aja Tupā mu'am. 'Katu pehē. Tupā namō pexo katu' aja apandu ta. Anī rahā: 'Katu ym pehē. Mupyraraha renda pe peho' aja apandū ta tī. Aja ixuwe katu ame'ē ta rehe har ihē apandu ta. Manō ame'ē ta ke ihē amukwera katu ta muhem. Pe, ame'ē ta rehe har apandu katu ta tī' aja jande pe Jesu pandu — aja Petu pandu.

⁴³ A'e pandu tī:

—Jesu rehe har upa ymanihar Tupā je'ēha pandu ame'ē ta pandu pandu. Kuja pandu: “Ma'e ka'u te'ēha ke amō ma'ema'e. Pe, Jesu rehe a'e jurujar katu rahā, Tupā ipy'a jywyr ta ehe. Jesu je'ēha rupi Tupā ipy'a jywyr ta ehe” aja ymanihar ta pandu — aja Kone ta pe Petu pandu.

Amō awa ta rehe Tupā'ā ihī katu

⁴⁴ Petu pandu pandu uī rahā, upa hendu uī ame'ē ta rehe Tupā'ā ihī katu. Kone ta rehe ihī katu.

⁴⁵⁻⁴⁶ Amō amō awa tama'e je'ēha ke Kone ta pandu pandu. (Aja Tupā'ā ihī katu, aja mujekwa katu Petu ta pe.) Tupā rehe har pandu pandu tī: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja pandu katu ipe. Ame'ē ke Jop ok ta ngi Petu namō uwyr ame'ē ta hendu. Jesu rehe jurujar katu ame'ē ke a'eta tī. Jundéu awa ta ke a'eta tī. Pe, aja ame'ē ta hendu rahā, amō awa ta rehe Tupā'ā ihī katu, aja a'eta ukwa katu tī. (Jundéu awa aja ym ame'ē ta rehe ihī katu, aja ukwa katu tī.) A'erehe: “Mā! Katu tiki” aja pandu. Pe, Petu pandu:

⁴⁷ —Jande aja kome'ē ta rehe Tupā'ā ihī katu tī. A'erehe kome'ē ta ke jande jamujahuk rahā, katu tiki. Amō ta riki marā ka ym je'ēha ke — aja Petu pandu. (Mujahuk rahā, Tupā kotyhar ta ke a'eta apo 'y, aja mujekwa katu amō ta pe.)

⁴⁸ Pe, inamō uwyr ame'ē ta pe Petu pandu:

—Jesu Kirisutu je'ēha rupi kome'ē ta ke pemujahuk — aja a'eta pe. Upa mujahuk rahā, Petu ta pe Kone pandu:

—Jande namō pepyta we rī — aja a'eta pe.

11

Jerusarē ok ta pe har ta pe Petu pandu pandu

¹ Tupā je'ēha rehe amō awa ta jurujar katu, aja Jesu mondo ame'ē ta hendu. Jundéu awa aja ym ame'ē ta jurujar katu, aja hendu. Jundéi wyy rupi Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta ixo. Tupā je'ēha rehe amō awa ta jurujar katu, aja ame'ē ta hendu tī.

² Pe, Jerusarē ok ta pe Petu jywyr rahā, amō ta je'ē je'ē hū inamō. Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta a'eta. Ipírer jupāha putar katu ame'ē ta ke a'eta. A'erehe hamūi ta ukwa aja me'ē rehe hendu katu we rī. Ame'ē ta je'ē je'ē hū tī:

³ —Amō awa ta rok pe nde erexe ereho. Aja rahā, katu ym. Jundéu awa ta aja ym ame'ē ta ke. Ame'ē ta namō ma'e ke nde ere'u tī. Katu ym tī — aja Petu pe je'ē hū.

⁴⁻⁵ Pe, upa katu te ame'ē rehe har Petu pandu pandu. Kuja pandu:

—Jop ok ta pe ihē axo rahā, Tupā namō ihē apandu pandu aī. Pe, ihē keraiha aja ihē asak. Ame'ē rupi kuja ihē asak. Ywa ngi pan keruhū aja me'ē wyjy uwyr. Iapyr rehe pame katu te pukwar. Ame'ē mujy muwyr.

⁶ Ihē rake pyta. Jywī pe ihē ama'ā katu rahā, wyy rupi so'o wata ame'ē ta rehe ihē asak. Ka'a rupi so'o ixo ame'ē ta rehe ihē asak tī. Ipixi'a pe wata ame'ē ta rehe ihē asak tī. Ka'a rupi ma'ewyra wewe ixo ame'ē ta rehe ihē asak tī.

⁷ Pe, kuja ihē pe je'ēha pandu muwyr: “Petu! Epu'am! Ma'e ke ejukwa! Ame'ē ke e'u!” aja ihē pe.

⁸ Pe, ihē apandu: “Sa'e! Anī! Jande ramūi ta u'u ym ame'ē ke ihē a'u ym ta tī” aja ihē apandu.

⁹ Pe, ywa ngi je'ēha ihē pe uwyr tī: “Ame'ē ke jetehar te riki. Apo amō koty. ‘Katu’ aja Tupā pandu. ‘Ame'ē ke jaxer te'e’ aja ym ekwa eī” aja ihē pe.

¹⁰ Aja mahapyr ihē rehe uhyk katu te. Pe, upa katu te ywa pe jywyr oho.

¹¹ —Pe, arahā ok pe mahapyr sawa'e ta uhyk uwyr tī. Simā rok pe ihē axo, a'ep uhyk uwyr. Ame'ē ta ke ihē koty amō muhyk muwyr. Sesaréi ok ta ngi muhyk muwyr.

¹² Pe, ihē pe Tupā'ā pandu: “Pahar sawa'e ta namō eho” aja ihē pe. Ko ixo ame'ē ta ihē namō oho tī. Awa po wajar petēi hetaha ta oho tī. Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta ke a'eta tī. Sesaréi ok ta pe jande jahyk rahā, Kone rok pe jande jaxe jaho.

¹³ —Hok pe Tupā je'ēha rahoha rehe Kone usak, ame'ē rehe har jande pe a'e pandu pandu. Tupā je'ēha rahoha pandu ípe: “Jop ok ta pe sawa'e ta emondo. Simā Petu pe a'eta pandu ta oho: ‘Pahar jande namō eho’ aja.

¹⁴ Nde ke Tupā muhā katu ta ame'ē rehe har a'e pandu ta nde pe. Upa nde rok wyr pe har ta ke Tupā muhā katu ta tī. Ame'ē rehe har a'e pandu ta tī” aja Kone pe pandu.

¹⁵ Pe, a'eta pe ihē apandu pandu rahā, jande aja ame'ē ta rehe Tupā'ā ihī katu tī.

¹⁶ Pe, Jesu je'ēha ke ihē akwa a'am. Kuja a'e pandu: “Y pe Juā mujahuk. Pehē amō koty. Pehē rehe Tupā'ā ihī katu ta” aja Jesu pandu katu.

¹⁷ Jesu riki jandema'e sawa'e te. Jesu Kirisutu rehe jande jajurujar katu rahā, Tupā'ā ke jande py'a rehe Tupā muwyr. Jande aja jundéu awa aja ym ame'ē ta py'a rehe Tupā'ā ke Tupā muwyr tī. A'erehe marā ka ym ihē aje'ēha. Tupā namō ihē ajumai ym ta me'ē te'e — aja Petu pandu.

18 Ame'ë ke rehe Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta hendu rahã, je'ëha uhem ym. Jerusarë ok ta pe har ta ke a'eta. Pe, Tupã pe pandu: "Ne jö riki katu te me'ë ke" aja. Kuja pandu tî:

—Aja rahã, jundéu awa aja ym ame'ë ta Tupã koty ipy'a muruwak mondo rahã, ame'ë ta ke Tupã muhã katu ta tî — aja Jerusarë ok ta pe har ta pandu.

Antioki ok ta pe Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta ixo

19 Yman Esete ke amõ ta jukwa rahã, Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta ke amõ ta mupyrrara tî. A'erehe amõ koty koty ame'ë ta uhãi oho. Amõ amõ ta Seni wpy pe oho. Amõ amõ ta Xi ypa'ũ pe oho tî. Amõ amõ ta Antioki ok ta pe oho tî. Ame'ë ta uhãi uhãi oho rahã, jundéu awa ta pe jö Tupã je'ëha ke pandu pandu.

20 Pe, amõ sawa'e ta Antioki ok ta pe uhyk oho. Xi ypa'ũ pe har ta ke a'eta. Syre ok ta pe har ke amõ ta tî. Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta ke a'eta. Pe, Antioki ok ta pe uhyk rahã, jundéu awa aja ym ame'ë ta pe myrandu katu ke a'eta pandu pandu. Jesu rehe har pandu pandu.

21 Jesu riki jandema'e sawa'e te. A'e je'ëha rupi a'eta pandu pandu. A'erehe hamũi ta ukwaha ke heta ngã hijar. Antioki ok ta pe har ta riki hijar. Pe, jandema'e sawa'e te rehe a'eta jurujar katu tî.

22 Ame'ë rehe har myrandu ke Jerusarë ok ta pe har ta hendu. Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta hendu. A'erehe Antioki ok ta pe Manambe ke a'eta mondo. (Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta ke a'e muhury ta oho, a'erehe a'e ke a'eta mondo.)

23 A'ep a'e uhyk rahã, Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta heta ixo. A'erehe a'eta rehe Tupã usak katu, aja Manambe ukwa katu. A'erehe a'e hury katu. Pandu pandu we hũ tî:

—Tapijar te'e we Jesu rehe pejurujar katu — aja Manambe pandu.

24 Sawa'e katu ame'ë ke Manambe. Tupã'a ihĩ katu ehe tî. Jesu rehe a'e jurujar katu te tî. Manambe pandu katu, a'erehe heta ngã Jesu rehe jurujar katu.

25 Tupã je'ëha ke inamõ Sáu mu'e ta, aja Manambe putar, a'erehe Tar ok ta pe Manambe oho. A'ep Sáu ke a'e kekar oho.

26 Mahem rahã, Antioki ok ta pe werur inamõ. Peteĩ warahy 'ar rahã, a'ep mokõi sawa'e ta pyta rĩ. Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta namõ ame'ë ta pyta. Johu ngã ke a'eta mu'e mu'e. Antioki ok ta pe Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta ixo. Ame'ë ta pe amõ ta pandu py: "Kirisutu kotyhar ta ke" aja. (Amõ: "Jesu kotyhar ta ke" aja her tî.)

27 Arahã Antioki ok ta pe Tupã je'ëha pandu ame'ë ta uhyk uwyr. Jerusarë ok ta ngi uhyk uwyr.

28 Heta ame'ë ta ngi har peteĩ pu'am. Her Angambo. Tupã'ãma'e pyrãtãha namõ kuja a'e pandu:

—Kome'ë wpy keruhũ rupi ngã mi'u nixói te ta. Ngã myahy te hũ ta — aja Angambo pandu.

Jetehar te riki ame'ë. Aja uhyk. Karáu riki homa awa tama'e kapitã keruhũ rahã, aja uhyk.

29 A'erehe Jesu kotyhar ta pandu:

—Jundéi wpy rupi Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta ixo. Ame'ë ta myahy hũ ta. A'erehe tamatarer ke jamujy'ar ta. Ame'ë ta pe jamondo ta — aja Antioki ok ta pe har ta pandu.

Pe, ima'ehũ namõ ixo ame'ë ta heta me'ë. Aja mujy'ar. Ima'e heta ym rahã, ame'ë ta ta'yr mi me'ë. Aja mujy'ar tî.

³⁰ Pe, upa tamatarer muju'ar rahã, Jesu rehe jurujar katu ame'ë tama'e kapitã ta pe mondo. Jundéi ywy rupi ixo, ame'ë kapitã ta pe mondo. Manambe riki tamatarer raho. Sáu amõ raho inamõ tí.

12

Jesu kotyhar ta ke amõ ta mupyrara tí

¹ Arahã amõ amõ we Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta ke Ero mupyrara. Ero riki jundéu awa tama'e kapitam.

² Pe, Ero je'ëha rupi Tian ke amõ jukwa oho. Tian riki Juã mu. Kyse puku pe jukwa. Ame'ë rehe jundéu awa ta hury katu.

³ Ame'ë ke Ero ukwa rahã, Petu ke a'e pyhyk tí. Pasuko weraha rehe uhyk tate rahã, Petu ke pyhyk. (Ame'ë wera rahã, jundéu awa ta mbeju ke u'u. Mbeju ke mupururukiha nixói te, ame'ë ke u'u.)

⁴ Upa pyhyk rahã, kyndaha pe kynda raho. Heta sonda ta harõ u'am. Awa py wajar mokõi sonda ta harõ u'am. Tumeme harõ py. A'engi amõ tumeme harõ tí. A'engi amõ tumeme harõ tí. Aja pame katu te harõ u'am. Pe, Pasuko weraha upa rahã, Petu ke Ero muhem tar katu. Jundéu awa ta ruwa koty jukwa tar katu.

⁵ Pe, Petu rehe sonda ta usak katu u'am. (Jesu kotyhar ta anĩ.) A'eta Tupã namõ pandu pandu hũ. "Kyndaha ngi Petu ke emuhem katu" aja inamõ pandu pandu hũ.

Kyndaha ngi Petu ke Tupã je'ëha rahoha muhem

⁶ Pytun rahã, mokõi sonda ta pyter rupi Petu ukwer ou. Ku'ë rahã, Petu ke Ero muhem ta tipe. Jukwa ta tipe. Petu ke ipo apyr rupi sonda ta pukwar, ita tupaham pe. Ita tupaham pe sonda ta ipo apyr rupi pukwar tí. Kyndaha rukwen ke sonda ta harõ u'am tí.

⁷ Pe, pahar kyndaha rehe Tupã je'ëha rahoha uhyk. Wera hũ a'ep. Petu jixi'y rehe pyhyk. Pe, mukatak. Aja mupak. Pandu ipe:

—Pahar epu'am! — aja Petu pe.

Pe, pu'am rahã, pahar ita tupaham ke jujirar ingi. Tik tik tik. Upa jujirar.

⁸ Pandu ipe tí:

—So'o pিরer nde ku'a rupi har emujar. Nde py rehe har epukwar tí — aja Petu pe.

Ame'ë upa rahã, pandu ipe tí:

—Kamixa emunde tí! Jahorahã! — aja Petu pe.

⁹ Pe, inamõ Petu oho ixo. Kyndaha ngi uhem oho ixo. Anĩ. Petu ukwa ym rĩ. Tupã je'ëha rahoha muhem raho ame'ë ke Petu ukwa katu ym. Ixeraĩ nahã my, aja Petu ukwaha naĩ.

¹⁰ Hukwen harõha asa py oho. Mokõihar ta ke asa oho tí. Pe, ita rukwen rehe uhyk oho. Ame'ë riki ok ta rukwen ke. Ok ta pe ixo oho ame'ë ke. Ame'ë rehe uhyk rahã, jupirar te'e u'am. Pe, a'eta uhem oho. Awa rape rupi wata we, pe, pahar Petu ke Tupã je'ëha rahoha hijar oho.

¹¹ Arahã Petu ukwa katu. Kuja jupandu jupe:

—Ihë akwa katu te apo 'y! Tupã je'ëha rahoha ke ihë koty Tupã muwyr. Ero ngi ihë ke a'e mupoir. Ihë ke mupoir, a'erehe ihë ke amõ jukwa ta, ame'ë ke jundéu awa ta usak ym ta apo 'y — aja Petu jupe.

¹² Poiriha Petu ukwa rahã, Mari rok rehe uhyk oho. Mari riki Juã mãi. Mak aja Juã rer tí. A'ep heta j'y'ar uĩ. Tupã namõ pandu pandu uĩ.

¹³ Pe, ok kurar rukwen rehe Petu uhyk rahã, pukái u'am. Pe, kũjãtãĩ usak oho. Ma'e mupupuriha ke a'e. Her Ho.

14 Petu je'ēha ke a'e ukwa. A'erehe hury katu jywyr oho. Hukwen ke pirar ym we ipe rī. Pe, amō ta pe a'e pandu oho:

—Se soroka pe Petu ixo! — aja kūjātāi.

15 Amō ta pandu:

—Anī. Nde te'e pe aja. Nde ereka'u te'e! — aja kūjātāi pe.

Anī. A'e pandu we rī:

—Jete atu te atu. Se Petu ixo! — aja a'eta pe.

Pe, amō ta pandu:

—Anī. Tupā je'ēha rahoha riki. Petu rehe usak katu ame'ē ke a'e — aja ipe.

16 Petu pukái pukái we u'am rī. Pe, amō hukwen pirar oho. Petu rehe a'eta usak rahā, a'eta pandu: “Mā! Myja nde erehem my? Mā!” aja a'eta pandu.

17 Pe, ipo ke Petu mukatak. (Aja a'eta je'ēha ke muputu'u a'eta ngi.) Pe, kyndaha ngi Tupā muhem ame'ē rehe har pandu pandu a'eta pe. Petu pandu tī:

—Ame'ē rehe har Tian pe pepandu peho. Jesu kotyhar ta pe pepandu peho tī — aja a'ep ixo ame'ē ta pe Petu pandu.

Pe, amō koty kanim oho.

18 Pytuniwe te rahā, sonda ta pandu pandu hū a'eta jupe. “My Petu ihon mamy?” aja sonda ta pandu hū.

19 Pe, sonda ta pe Ero pandu:

—Pekekar pehorahā! — aja a'eta pe.

Anī. Mahem ym a'eta. Pe, hukwen harōha ta pe Ero pandu pandu. Petu uhemihā rehe har pandu. Anī. Je'ēha nixói te a'eta rehe. Pe, amō sonda ta pe Ero pandu:

—Harōha ta ke pejukwa! — aja.

A'engi Jundéi ywy ngi Ero oho. Sesaréi ok ta pe oho. A'ep pyta rī.

Ero manōha rehe har

20 Ero ixo ame'ē ywy ngi ngā mi'u ke Tir ok ta pe har ta werur. Aja te'eha a'eta. Sinō ok ta pe har ta aja tī. Ngā mi'u werur tī. Pe, Tir ok ta pe har ta rehe Ero parahy te. Sinō ok ta pe har ta rehe parahy tī. A'erehe ame'ē mokōi ok ta pe ngā mi'u ke Ero mondo ym te apo 'y. A'erehe Ero rehe Tir ok ta pe har ta usak oho. Sinō ok ta pe har usak oho tī. Mukatu ta oho. (Aja rahā, ngā mi'u ke Ero mondo ta tī, aja ngā ukwa. A'erehe mukatu oho.) Eroma'e miasu pe ame'ē ta pandu py. Her Mbasa. Kapitā rok usakiha ke a'e. Ame'ē namō a'eta mukatu py oho. A'engi Ero namō mukatuha rehe har johu ngā pandu ta oho.

21 Pe, amō weraha ke Ero manga. Arahā kapitāma'e myrape tymā 'ar pe a'e wapyk. Ima'e mundeha katu te ame'ē ke a'e munde. Pe, ngā pe a'e pandu pandu katu te uī.

22 A'erehe Ero rehe ngā ipy'a katu u'am. Ehe har kuja pandu:

—Kome'ē ywy keruhū pe har ym a'e! Tupā tiki a'e — aja ukwa ngā jupe.

23 Tupā aja Ero rehe ipy'a ke amō ta moī moī katu. Ame'ē ke Ero muputu'u ym ngā ngi. A'erehe pahar Tupā je'ēha rahoha parahy ehe. Ma'e ahyha mondo ehe. Upa hete rūpi tapuru su'u su'u hū. Aja a'e manō.

24 Pe, Tupā je'ēha ke amō ta pandu pandu oho. Amō amō ta Jesu rehe jurujar katu tī.

25 Tamatarer ke upa raho rahā, Manambe jywyr oho. Jerusarē ok ta ngi jywyr oho. Sáu jywyr oho inamō tī. Jywyr oho rahā, Juā Mak ke a'eta raho. Antioki ok ta pe a'eta jywyr uhyk oho.

¹ Antioki ok ta pe Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta ixo. Ame'ë ta ngi har Tupã je'ëha pandu ame'ë ta ixo. Mu'eha ta ke a'eta tĩ. Ko Manambe. Amõ Simã. "Amõ awa pihun" aja her tĩ. Amõ Rusi. Syre ok ta pe har a'e. Amõ Sáu. Amõ Manaë. Ero namõ a'e tyha oho ame'ë ke a'e.

² Ero riki jundéu awa tama'e kapitam. Pe, Jesu kotyhar ta riki johu ma'e u'uha ke hijar. (Aja Tupã rehe ipy'a ke a'eta moĩ moĩ katu.) Tupã namõ a'eta pandu pandu uĩ tĩ. Arahã Tupã'a mujekwa a'eta pe:

—Manambe rehe ihë katu asak. Sáu rehe aja tĩ. A'erehe a'eta ke pemondo. Ihë amujekwa ame'ë ke a'eta ma'ema'e ta oho — aja a'eta pe Tupã'a mujekwa.

³ Pe, a'eta ma'e u'uha hijar we rĩ. Tupã namõ pandu pandu we tĩ. Pe, Manambe äkã rehe ipo ke Jesu kotyhar ta mujar. Sáu äkã rehe mujar tĩ. (Aja Tupã katu usak a'eta rehe, aja amõ ta pe Jesu kotyhar ta mujekwa katu.) Pe, Manambe ta ke a'eta mondo.

Xi ypa'ũ rehe Manambe ta uhyk oho

⁴ Seréu ok ta pe Manambe wata uhyk oho. Sáu aja tĩ. A'eta ke Tupã'a mondo. A'engi Xi ypa'ũ rehe uhyk oho. Jarusu keruhũ pe oho.

⁵ Pe, Sarami ok ta pe uhyk rahã, jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe ixe oho. A'ep Tupã je'ëha ke a'eta pandu pandu. Juã Mak a'eta namõ ixo. Manambe ta namõ ma'e ke a'e ma'ema'e ixo.

⁶⁻⁸ Ypa'ũ rupi a'eta asa oho. Pe, Pa ok ta pe uhyk oho. A'ep amõ sawa'e rehe a'eta usak. Her Mba Jesu. Erima aja her tĩ. Ngere je'ëha pandu ame'ë ke: "Erima" aja ipe. Jundéu awa ke a'e. Paje a'e. Tupã je'ëha pandu ame'ë ke a'e jupe. Kapitã rehe katu ame'ë ke a'e. Kapitã rer Seji Páu. Úkwa katu a'e ma'e. Pe, Manambe ta namõ a'e pandu oho. Manambe ta ke a'e juehe muhyk werur. Tupã je'ëha ke a'e hendu tar katu. Anĩ. Ame'ë ke Erima putar ym. Paje putar ym. Jesu rehe kapitã jurujar katu ame'ë ke a'e putar ym tĩ. A'erehe Manambe ta namõ a'e je'ë je'ë hũ.

⁹ Pe, paje rehe Sáu ma'ã katu. Sáu amõ her ipe tĩ. "Páu" aja amõ ipe tĩ.

¹⁰ Tupã'a ihĩ katu ehe. Pe, Páu pandu:

—Satana ra'yr ke nde! (Äjã ramũi a'e.) Katu amõ ta ma'ema'e ame'ë ke nde ereputar ym. Amõ ta ke nde eremuka'u te'e hũ. Tupã riki jetehar te ke mujekwa katu. Anĩ. Ame'ë ke te'eha aja nde eremuruwak eremondo.

¹¹ A'erehe apo nde ke Tupã mahy ta. Heta nde ereker rahã, ma'e ke nde eresak ym te ta. Nde reha uwe ta — aja paje pe Páu pandu.

Pahar Erima pe weraha kanim oho. Usak ym te ma'e ke. A'e ke pete'e jywyr jywyr ixo. Ipo rehe amõ pyhyk ta raho ame'ë ke a'e kekar ixo.

¹² Ame'ë rehe kapitã usak rahã, Jesu rehe jurujar katu. Jesu rehe har Páu ta mu'e mu'e uĩ. Ame'ë ke kapitã hendu hendu uĩ tĩ. Paje reha uwe ame'ë ke rehe a'e usak tĩ. A'erehe a'e pandu: "Mã!" aja.

Pisi ywy rehe Páu ta oho

¹³ Pe, Pa ok ta ngi Páu uhem oho. Manambe oho tĩ. Ehe katu me'ë ta oho tĩ. Jarusu keruhũ pe oho. Pe, Peje ok ta pe uhyk oho. Ame'ë ok ta Pansi ywy rehe ihĩ. Juã anĩ a'e. Páu ta ke Juã Mak hijar oho. (Páu ta namõ pyta ym.) Jeje Jerusarë ok ta pe jywyr oho.

¹⁴ Pe, Peje ok ta ngi Páu ta uhem oho. Antioki ok ta pe uhyk oho. Ame'ë ok ta Pisi ywy rehe ihĩ. Pe, jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahã, jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe a'eta ixe oho. A'ep wapyk uĩ.

¹⁵ Pe, Moise mupinim ame'ë ke amõ pandu pandu. Tupã je'ëha pandu ame'ë ta mupinim. Ame'ë ke pandu pandu tĩ. Upa pandu rahã, Páu ta pe jy'ariha rendama'e kapitã ta pandu:

—Jande mu ta! Pandu katuha ke pepandu tar katu rahā, pepandu apo — aja Páu ta pe.

¹⁶ Pe, Páu pu'am rahā, ipo mukatakiha namō ngā je'ēha ke muputu'u ngā ngi. Pe, pandu:

—Jundéu awa ta! Pehendu katurahā! Upa katu te Tupā rehe ipy'a moī moī katu ame'ē ta tī!

¹⁷ Pehendu katu tī! Tupā rehe jundéu awa ta ipy'a moī moī katu. Ko jande johu riki jundéu awa ta ke. Jande ramūi ta rehe Tupā usak katu. Yman amō awa ta aja Eji ywy rehe jande ramūi ixo. Arahā jande ramūi ke Tupā muheta. Pe, pyrātāha rupi jande ramūi ke a'e muhem muwyr. Eji ywy ngi muhem muwyr.

¹⁸ Awa nixói te ame'ē rupi jande ramūi wata wata ixo. Mokōi awa py upa warahy 'ar rahā, wata wata ixo. Arahā ma'e ka'u te'eha ke jande ramūi ta ma'ema'e hū. Anī. Tupā ipy'a katu te we ehe rī. Hijar ym we rī.

¹⁹ Kanaā ywy rehe amō amō awa ta ixo. Ame'ē ta ke Tupā mumba. Amō koty henda pe har ta ke mumba tī. Amō koty koty henda pe har ta ke mumba tī. Aja awa po wajar mokōi amō koty henda pe har ta ke a'e mumba tī. Pe, ame'ē ta renda ke pe jande ramūi ta ke a'e mupyta.

²⁰ Ame'ē ywy rehe heta warahy 'ar rahā, jande ramūi ta ixo. Kuja, 450 warahy 'ar rahā, ixo.

—A'engi ngā rehe har pandu pandu ame'ē ta ke Tupā mu'am. Kapitā ta aja a'eta tī. Pe, Samue uhyk. Tupā je'ēha pandu ame'ē ke a'e.

²¹ Pe, kapitā keruhū ke jande ramūi putar rahā, Sáu ke Tupā mu'am. Ki ra'yr a'e. Menjamī rainō ke a'e. Mokōi awa py upa warahy 'ar rahā, a'e riki kapitā keruhū.

²² Pe, Sáu ke Tupā hijar rahā, Ndawi ke a'e mu'am tī. Ndawi riki Jese ra'yr. Kapitā keruhū aja mu'am. Kuja ehe har Tupā pandu: “Sawa'e ihē aputar katu ame'ē ke ihē amahem. A'e riki Ndawi. Upa katu te ihē apandu ame'ē ke a'e ma'ema'e katu” aja Tupā pandu.

²³ Yman jundéu awa ta ke amō muhā katu ta, aja Tupā pandu katu. A'e riki Jesu. Jesu riki ngā muhāha aja Tupā mu'am. Jesu riki Ndawi rainō. (Aja rahā, kapitā keruhū a'e tī, aja mujekwa katu.)

²⁴ Jesu pandu ym rahā we, jundéu awa ta pe Juā pandu pandu. Kuja pandu: “Ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pehijar. Pe, Tupā koty pehē py'a pemuruwak. Aja rahā, pehē ke ihē amujahuk ta” aja Juā pandu pandu.

²⁵ Pe, Juāma'e parakyha upa tate rahā, a'e pandu: “Amō rehe peharō pexo. Ihē riki a'e ym. Pehendu katurahā! Ihē raikwer rupi a'e uwyr ixo. Jesu ke a'e. A'e riki katu te me'ē ke. A'erehe ima'e miasu, aja axo rahā, ihē katu ym ihē jupe ihē” aja Juā pandu — aja Páu pandu.

²⁶ A'e pandu tī:

—Ihē mu ta! Pehē riki Amarā rainō ta! Pehendu katurahā! Upa katu te Tupā rehe ipy'a moī moī katu me'ē ta tī! Pehendu katu tī! Awa ta ke Tupā muhā katu ta, ame'ē myrandu katu ke jande pe a'e muwyr.

²⁷ Jesu riki awa muhāha ke a'e. Ame'ē ke Jerusarē ok ta pe har ta ukwa ym. Kapitā ta ukwa ym tī. Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā pame katu te Tupā je'ēha ke amō ta pandu pandu. Ame'ē ke a'eta ukwa ym tī. Tupā je'ēha pandu ame'ē ta mupinim ame'ē ke rehe a'eta usak usak. Ame'ē ke a'eta ukwa ym tī. “Jesu ke pejukwa” aja a'eta pandu rahā, Tupā je'ēha pandu ame'ē ta mupinim aja Jesu ke a'eta jukwa.

²⁸ Amō ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ē ta ke sonda ta jukwa katu te'e ta. Jesu riki aja ma'ema'e ym. Anī. Amō ta jukwa tar katu te'e. A'erehe Jesu jukwaha rehe har Pirat pe a'eta pandu.

²⁹ Pe, jukwaha rehe har upa katu te Tupā je'ēha pandu ame'ē ta mupinim, ame'ē ke ame'ē ta ma'ema'e. (Mupinim, aja jukwa.) Upa jukwa rahā, myra ngā mupia ame'ē ngi amō ta mujy. Pe, itakwar keruhū rupi a'eta mou rahō.

³⁰ Anī. A'ep pyta ym. A'e ke Tupā mukwera katu muhem.

³¹ Kwera katu uhem rahā, inamō ixo ame'ē ta usak usak katu ehe tī. Amukwehe te we Ngariréi ywy ngi Jerusarē ok ta pe Jesu namō a'eta ohoho. A'eta riki usak usak katu ehe tī. Heta ukwer rahā usak usak katu ehe tī. Ehe har jundéu awa ta pe a'eta pandu pandu apo.

³²⁻³³ Ko pehē pe myrandu katu ke jande japandu pandu tī. Jande ramūi ta pe Tupā manga katu. Jesu ke a'e mukwera katu muhem rahā, ame'ē manga katuha ke jande pe a'e muhyk katu. Jande ramūi ta rainō ta ke jande. Kweraha rehe har Tupā je'ēha rehe panduha ihī. Her Saumo. Mokōihar rehe ihī. Kuja Tupā je'ēha:

“Nde riki ihē ra'yr. Apo: ‘Nde riki nde erexo py ame'ē ke nde’ aja ihē amu'am. Aja rahā: ‘Nde riki katu te’ aja nde ke ihē amu'am. Aja ngā pe ihē amujekwa”
aja Tupā pandu.

³⁴ —Tupā je'ēha rehe kuja panduha ihī tī. Tupā pandu:

“Nde rehe ihē asak katu ta, aja Ndawi pe ihē amanga katu” aja Tupā je'ēha rehe panduha ihī tī.

—Ame'ē ke a'e pandu rahā, Jesu ke a'e mukwera katu ta muhem, aja a'e ukwa katu. A'erehe hete ke inem ym te ta.

³⁵ Amō Saumo rehe kuja panduha ihī tī:

“Nde ra'yr rete ke nde eremunem ym te ta. Katu te ame'ē ke a'e” aja Tupā je'ēha rehe panduha ihī tī — aja Páu pandu.

³⁶ A'e pandu tī:

—Ndawi rehe har jande jakwa katu. Kome'ē ywy pe a'e ixo rahā, Tupā putar ame'ē ke a'e ma'ema'e. Inamō ixo ame'ē tama'e kapitā keruhū ke a'e. Pe, a'e manō. Hamūi rake rupi amō ta jytyt tī. Pe, hete ke inem oho. (A'erehe Saumo rehe panduha ihī. Ame'ē panduha Ndawi rehe har aja ym.)

³⁷ Pe, Tupā mukwera katu ame'ē ke inem ym te ta. (Jesu a'e.)

³⁸ Sa'e ta! Pehendu katurahā! Pekwa katu ta apo. Ma'e peka'u te'eha ke pema'e pexo. Anī. Tupā ipy'a pehē rehe jywyr. Jesu je'ēha rupi jywyr. Ame'ē ke pehē pe japandu pandu.

³⁹ Jesu rehe amō jurujar katu rahā, Tupā ipy'a jywyr katu ehe. Upa katu te ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pehē py'a ngi a'e juhyk. Moise je'ēha rehe jō amō hendu katu rahā, aja ym. Tupā ipy'a jywyr ym ehe. Juhyk ym.

⁴⁰ A'erehe pekwa katurahā! Aja rahā, yman Tupā je'ēha pandu ame'ē ta mupinim, aja pehē rehe uhyk ym ta. Kuja a'eta mupinim:

⁴¹ Tupā pandu:

“Pepuka puka hū ame'ē ta! Pesak katurahā! Māte pekwaha! Mā peja pema'ē!

Kome'ē ywy pe pexo rahā, ihēma'e pyrātāha namō ma'e katu te ame'ē ke ihē ama'ema'e. Anī. Ame'ē rehe pejurujar ym.

Ma'e katu te ma'ema'eha rehe har pehē pe amō pandu pandu. Anī. Pejurujar ym ehe tī, aja Tupā pandu” aja Tupā je'ēha pandu ame'ē ta mupinim.

—Mā peja aja ym pehē tī. Jurujar ym ame'ē ta aja ym pehē tī — aja Páu pandu pandu hū.

⁴² Jundéu awa jy'ariha renda ngi Páu uhem oho. Manambe uhem oho tī. Arahā jundéu awa aja ym ame'ē ta pandu a'eta pe:

—Amō putu'uha 'ar rahā, nde erepandu ramō, ame'ē rehe har jande pe pepandu pandu tī — aja Páu ta pe.

⁴³ A'engi ngā uhem oho rahā, Páu ta namō heta jundéu awa ta oho. Jundéu awa aja ym ame'e ta Páu ta namō oho tī. Ame'e ta jundéu awa ramūi ta ukwa aja jurujar katu tī. Páu ta pandu pandu:

—Pehē rehe Tupā usak katu. Ame'e rehe pewe pexo rī — aja Páu ta pandu.

⁴⁴ Pe, amō putu'uha 'ar uhyk rahā, upa tate ok ta pe har ta jy'ar uwyr. Tupā je'ēha rehe hendu uwyr:

⁴⁵ Páu ta namō ngā jy'ar. Ame'e ke rehe jundéu awa ta usak rahā, jyty'ym a'eta rehe. Páu ta rehe jyty'ym. (Páu ta koty jy'ar ngā, a'erehe a'eta rehe jyty'ym.) Je'e je'e hū inamō.

—Páu te'e — aja a'eta pandu pandu.

⁴⁶ Pe, puka puka hū ehe tī. Anī. Páu kyje ym ngā ngi. Manambe kyje ym tī. A'eta pandu:

—Pehē riki jundéu awa ta ke, a'erehe pehē pe Tupā je'ēha ke japandu pandu py rahā, katu tiki. Anī. Ame'e rehe pehendu tar ym. Pehē ruhāha ke peputar ym, aja pekwha tī. A'erehe pehē ke jahijar ta jaho. Amō awa ta pe Tupā je'ēha ke japandu ta jaho. (Jundéu awa aja ym ame'e ta pe.)

⁴⁷ Jete. Kuja jande pe Tupā mujekwa:

“Amō awa ta pe ihē je'ēha ke nde erepandu ta. Jundéu awa aja ym ame'e ta pe nde erepandu ta.

Awa ta ke ihē amuhā katu ta, ame'e ke a'eta ukwa katu ta tī. Upa kome'e wyy keruhū pe har ta ukwa ta tī” aja Tupā pandu — aja Páu ta pandu.

⁴⁸ Páu je'ēha rehe amō awa ta hendu rahā, hury katu.

—Tupā je'ēha riki katu te — aja a'eta pandu pandu.

Pe, Tupā muhā katu ta, ame'e ta jurujar katu ehe. Jesu rehe jurujar katu.

⁴⁹⁻⁵⁰ Pe, amō ta Tupā je'ēha ke Páu ta pandu pandu ame'e ke putar ym. Aja ok ta pe har ta kapitā ta ixo. Ame'e ta ke jundéu awa ta muparahy. Páu ta rehe muparahy. Kūjā ima'ehū namō ixo ame'e ta ke a'eta muparahy tī. Amō awa ta ke ame'e kūjā ta. Jundéu ramūi ta ukwa aja Tupā rehe ipy'a moī moī katu ame'e ta ke a'eta tī. Pe, Páu ta ke ngā mupyrara. Pandu: “Jande rekoha ngi peho” aja Páu ta pe. Pe, ame'e wyy ngi muhem mondo.

⁵¹ Oho rahā, ipy ngi xi'aha ke Páu ta juhyk. Aja ngā pe ma'e mujekwa. Ame'e ok ta pe har ta Tupā je'ēha ke putar ym aja Páu ta mujekwa. Pe, Iko ok ta pe Páu uhyk oho. Manambe uhyk oho tī.

⁵² Antioki ok ta pe Jesu kotyhar ta ixo. A'eta hury katu. Ngā py'a rehe Tupā'a ihī katu tī.

14

Iko ok ta pe Páu ta uhyk oho

¹ Iko ok ta pe aja tī. Jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe Páu ta ixo oho tī. A'eta pandu pandu katu, a'erehe heta jundéu awa ta Jesu rehe jurujar katu. Amō awa ta jurujar katu ehe tī. Jundéu awa aja ym ame'e ta ke a'eta.

² Pe, Jesu rehe jundéu awa ta jurujar ym ame'e ta ixo tī. Amō awa ta ke ame'e ta muparahy. A'erehe Jesu kotyhar ta rehe parahy.

³ Anī. Yman a'ep Páu ta ixo. A'eta kyje ym ngā ngi. Awa ta rehe Tupā ipy'a katu, ame'e rehe har a'eta pandu pandu. Tupāma'e pyrātāha namō ahy ame'e ta ke a'eta mukatu hū. Ame'e rehe ngā usak rahā, jetehar te ke Páu ta pandu pandu aja ukwa katu.

⁴ Anī. Iko ok ta pe har ta amō koty koty ukwa. Wajar Páu ta je'ēha rehe jurujar katu. Amō wajar jundéu awa ta je'ēha rehe jurujar katu. Ame'e ta Jesu rehe jurujar ym ame'e ta ke a'eta.

⁵ Pe, amō awa ta namō jundéu awa ta jy'ar. Kapitā ta namō johu ngā jy'ar. Ame'ē ta pandu pandu ngā jupe:

—Páu ta ke jamahy jahorahā! Ita pe jajapi ta jaho! Jajukwa ta — aja ngā jupe.

⁶ Pe, ame'ē ke Páu ta ukwa rahā, Rit ok ta pe Páu ta ujan oho. Nder ok ta pe a'eta oho tī. Mokōi ok ta Rikaō wyw rehe ihī tī.

⁷ Ame'ē wyw rupi wata wata oho tī. Ame'ē rupi myrandu katu ke a'eta pandu pandu oho. Jesu rehe har pandu pandu oho.

Rit ok ta pe Páu ta ixo. Nder ok ta pe ixo tī.

⁸ Rit ok ta pe sawa'e wapyk uī. Wata ym te ame'ē ke a'e. Ta'yn rahā har aja te'eha a'e.

⁹ Páu je'ēha rehe a'e hendu. Pe, Tupā mukatu ta, ame'ē rehe sawa'e jurujar katu uī, aja Páu ukwa. A'erehe sawa'e rehe a'e ma'ā katu.

¹⁰ Hātā pandu ipe:

—Epu'am katu! — aja sawa'e pe.

Pe, sawa'e pu'am. Pe, jywyr jywyr wata ixo.

¹¹ Páu mukatuha rehe hetaha ta usak rahā, amō awa je'ēha pe a'eta pandu pandu hū. Rikaō wyw pe har ta je'ēha namō kuja a'eta pandu:

—Tupā ta aja sawa'e ta uwak uwyr. Jande koty wyjy uwyr — aja a'eta ukwaha nāi.

¹² Pe, Manambe rehe amō her moī tī. A'ep pe har tama'e tupā rer moī ehe. “Jup” aja moī ehe. Páu rehe amō her moī tī. A'ep pe har tama'e tupā rer moī ehe tī. Páu riki pandu ame'ē ke a'e, a'erehe: “Meku” aja moī ehe.

¹³ Ame'ē ok ta rukwen rake Jup rehe ngā jumu'eha renda ihī. Ame'ē pa'i ta tapi'iruhu werur. Tapi'iruhu jurupy rupi ma'eputy pukwar pukwar ame'ē ke moī ehe. Pe, ame'ē ke jumu'eha renda pe werur. A'ep jukwa ta. Tupā ta aja saka Páu ta, aja pa'i ta ukwaha nāi, a'erehe aja Páu ta rehe pa'i ta ipy'a moī moī ta. Hetaha ta ipy'a moī moī ta a'eta rehe tī.

¹⁴ Ame'ē ke Páu ukwa rahā, ima'e mundeha ke a'e musak musak u'am. Manambe aja tī. (Aja musak rahā, katu ym ngā ma'ema'e ixo, ame'ē ke ngā pe Páu ta mujekwa.) Pe, hetaha pyter pe Páu ta ujan oho. Kuja Páu ta hātā pandu ixo:

¹⁵ —Sa'e ta! Mā peja ym pema'eha. Pehē aja awa te'e jande tī. Pehē pe myrandu katu ke jande japandu jajur. Aja rahā, peme'ēja jaxeriha ke pehijar ta. Tupā te rehe pehē py'a ke pemuruwak ta pemondo. Tupā te riki uhā te hū ame'ē ke a'e. Ywa ke a'e mujā. Upa katu te ywate rupi ma'e wewe ixo ame'ē ta ke a'e mujā tī. Kome'ē wyw keruhū mujā tī. Upa katu te wyw rupi wata ame'ē ta ke mujā tī. Y ramūi ke mujā tī. Upa katu te y rupi ixo ame'ē fa ke mujā tī.

¹⁶ Yman upa katu te kome'ē wyw keruhū pe har ta putar ame'ē ke a'eta ma'ema'e. Ame'ē rehe Tupā je'ē ym.

¹⁷ Tupā pete'e ixo ame'ē te'e a'e, aja ngā pe a'e mujekwa. Ame'ē rehe har kuja mujekwa. Ywa ngi aman ke a'e mungyr muwyr. Upa katu te ma'eywa ke awa ta u'u ame'ē ke a'e muhury katu tī. Jande pe jande mi'u ke a'e muwyr tī. Jande ruryha ke jande pe muwyr tī. Katu pame katu te a'e ma'ema'e tī — aja Páu ta pandu pandu.

¹⁸ Aja Páu ta pandu pandu hū. Pe, ngā ke mupyta. Tate tapi'iruhu ke ngā jukwa!

¹⁹ Antioki ok ta ngi amō jundéu awa ta uhyk uwyr. Iko ok ta ngi amō ta uhyk uwyr tī. Ame'ē ta ngā ke muparahy. Páu rehe muparahy. (Tupā je'ēha ke Páu pandu ame'ē ke a'eta putar ym. A'erehe ngā ke muparahy.) Pe, Páu ke ita pe ngā japi. Manō aja ngā ukwaha, a'erehe ok ta ngi hyk'yi muhem raho.

²⁰ Pe, Jesu kotyhar ta juramā jy'ar ehe rahā, Páu pu'am. Pe, ok ta pe jywyr oho. Ame'ë ku'ë rahā, Nder ok ta pe oho. Manambe oho tĩ.

Antioki ok ta pe Páu ta jywyr oho tĩ

²¹ Nder ok ta pe myrandu katu ke Páu pandu pandu. Manambe pandu pandu tĩ. Ngā hendu katu, a'erehe heta Jesu rehe jurujar katu. Pe, Rit ok ta pe Páu ta jywyr uhyk oho. A'engi Iko ok ta pe jywyr oho tĩ. A'engi Antioki ok ta pe jywyr oho tĩ. Pisi wyy rehe ame'ë ok ta ihĩ.

²² Ame'ë ok ta rupi Páu ta oho rahā, Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta py'a ke a'eta mātā katu te we rĩ. Aja Tupā rehe har ngā pe a'eta mujekwa katu te we rĩ. Ame'ë ta ke Páu ta muhury katu tĩ. A'erehe Jesu rehe ngā ipy'a katu te we rĩ. Páu ta pandu ngā pe:

—Jesu rehe pejurujar katu te we pexo. Ame'ë ke pehijar ym. Jande ke amō ta mupyrara hũ ta. Tupā kotyhar ta ke pehē, aja pekwa katu. A'erehe Tupā ixo ame'ë pe pexo ta — aja jurujar katu ame'ë ta pe Páu ta mu'e mu'e.

²³ Amō amō ok ta pe Jesu kotyhar ta ixo. Ok ta pe pame katu te tamūi ta ke Páu ta mu'am. Jesu kotyhar ta rehe tamūi ta usak usak katu ta. Upa mu'am rahā, Tupā namō ma'e pandu pandu. Ma'e u'uha ke hijar tĩ. (Aja Tupā rehe ipy'a ke moĩ moĩ katu.) Tamūi ta pe pandu:

—Jesu rehe pejurujar katu, a'erehe mā peja pehē rehe Jesu usak katu — aja Páu ta pandu.

²⁴ A'engi Páu ta oho. Pisi wyy rupi Páu ta asa oho. Pe, Pansi wyy rehe uhyk oho.

²⁵ Peje ok ta pe uhyk rahā, a'ep Tupā je'ëha ke ngā pe a'eta pandu pandu tĩ.

²⁶ A'engi Ata ok ta pe uhyk oho. A'ep jarusu keruhũ pe opor oho. Ame'ë pe Antioki ok ta pe jywyr oho. Ame'ë ok ta riki Siri wyy rehe ihĩ. Amukwehe te we ame'ë ok ta ngi Páu ta oho rĩ. A'ep Páu ta pe Jesu kotyhar ta pandu kwe:

—Tupā je'ëha ke pepandu pandu peho. Mā peja pehē rehe Tupā usak katu — aja mokōi sawa'e ta pe kwe.

Tupā je'ëha ke pandu pandu. Ame'ë riki Páu tama'e parakyha. Ame'ë ke upa 'y.

²⁷ Pe, ame'ë ok ta pe uhyk rahā, Jesu kotyhar ta ke Páu ta mujy'ar. Pandu pandu ngā pe:

—Jande rehe Tupā usak katu. A'erehe jande namō Tupā ma'ema'e katu. A'erehe Ta'yr rehe amō awa ta jurujar katu. Jundéu awa aja ym ame'ë ta jurujar katu ehe — aja Páu ta pandu pandu.

²⁸ Yman atu a'ep a'eta pyta ixo rĩ. Jesu kotyhar ta namō pyta ixo rĩ.

15

Jerusarē ok ta pe jy'ariha ihĩ

¹ Antioki ok ta pe amō sawa'e ta uhyk uwyr. Jundéi wyy ngi uhyk uwyr. Jesu kotyhar ta pe kuja a'eta mu'e:

—Moise je'ëha mu'e, aja pehē rehe ihĩ ame'ë pিরer ke pejupā ym rahā, pehē ke Tupā muhā ym ta — aja sawa'e ta mu'e naĩ.

² Anĩ. Páu je'ë:

—Anĩ! Aja ym — aja je'ë hātā tā te hũ.

Aja Manambe je'ë hātā tā te hũ tĩ. Sawa'e ta namō a'eta je'ë hātā tā te hũ. Je'ëha ke putu'u ym ngā ngi, a'erehe kuja a'eta pandu:

—Páu! Manambe namō Jerusarē ok ta pe eho. Moise je'ëha mu'e ame'ë ta namō eho. Ipirer jupā, ame'ë rehe har Jesu mondo ame'ë ta namō pehē johu pepandu peho. A'ep tamūi ta namō pepandu peho. Amō se Antioki ok ta pe har ta oho ta tĩ — aja Antioki ok ta pe har ta pandu Páu ta pe.

³ Pe, ame'ë ta ke Jesu kotyhar ta mondo. Seni ywy rupi oho ixo. Samari ywy rupi oho ixo tĩ. Oho ixo rahã, a'ep pe har ta pe a'eta pandu pandu:

—Ima'e hamũi ta ukwa ame'ë ke amõ awa ta upa katu te hijar. Jundéu awa aja ym ame'ë ta ke a'eta. Pe, Jesu rehe jurujar katu apo 'y — aja Páu ta pandu. Ame'ë ke rehe hendu rahã, upa katu te Jesu kotyhar ta hury katu.

⁴ Pe, Jerusarë ok ta pe Páu ta uhyk rahã, Jesu kotyhar ta hury katu. Jesu mondo ame'ë ta hury katu tĩ. Tamũi ta hury katu tĩ. A'eta pandu:

—Ko pehë pejur katu — aja Páu ta pe.

Pe, Páu ta po ke ngã pyhyk katu a'eta ngi. Pe, Páu ta pandu:

—Tupã je'ëha ke jande japandu pandu rahã, jande namõ Tupã ma'ema'e katu. A'erehe heta ngã Jesu rehe jurujar katu — aja Páu ta pandu.

Aja upa katu te pandu pandu ngã pe.

⁵ Amõ ta anĩ. Jesu rehe parise ta jurujar katu ame'ë ta pu'am. (Moise je'ëha rehe parise ta hendu katu.) Ame'ë ta pandu:

—Ipirer ke amõ awa ta jupã rahã, katu. Moise mupinim ame'ë ke rehe hendu katu rahã, katu tiki tĩ — aja parise ta.

⁶ Ame'ë rehe har tamũi ta namõ Jesu mondo ame'ë ta pandu pandu ngã jupe.

⁷ I'i atu ame'ë rehe har je'ë hãtã tã ngã jupe. Pe, Petu pu'am. Pandu:

—Ihë mu ta! Pehendu katurahã! Yman ihë rehe Tupã usak katu, aja pekwa katu. Pehë ngi har ihë ke a'e jo'ok. Pe, amõ awa ta pe myrandu katu ke ihë apandu aho. (Kone ta pe apandu aho.) Ihë apandu rahã, a'eta riki hendu katu tĩ.

⁸ Pe, Jesu rehe a'eta jurujar katu tĩ. Awa ta rehe har Tupã ukwa katu. Amõ awa ta rehe a'e usak katu tĩ, a'erehe a'eta py'a rehe Tupã'a ke a'e muwyr tĩ.

⁹ Jande aja a'eta py'a rehe Tupã'a ihĩ katu tĩ. Jande aja Tupã ipy'a katu a'eta rehe tĩ. Jesu rehe a'eta jurujar katu tĩ, a'erehe Tupã ipy'a jywyr a'eta rehe tĩ.

¹⁰ Katu ame'ë ke Tupã ma'ema'e. Anĩ. Apo amõ koty peputar. Katu ym aja. Amõ kotyhar rehe amõ awa ta hendu katu te ixo. Ame'ë ke peputar. Katu ym aja. Jande aja marã ka ym Moise je'ëha rehe jande ramũi ta hendu katuha tĩ.

¹¹ Jete! Jande aja Jesu rehe amõ awa ta jurujar katu tĩ, a'erehe a'eta ke Tupã muhã katu tĩ. Jundéu awa aja ym ame'ë ta ke a'eta. Jande aja a'eta rehe Jesu usak katu tĩ, a'erehe Tupã muhã katu tĩ. Jesu riki jandema'e sawa'e te — aja Petu pandu.

¹² Pe, je'ëha ke hetaha ta muputu'u. Pe, Manambe pandu pandu. Páu pandu pandu tĩ. Amõ awa ta namõ a'eta ixo rahã, Tupãma'e pyrãtãha namõ a'eta mukatu hũ. Jundéu awa aja ym ame'ë ta ke a'eta. Ahy ixo ame'ë ta ke a'eta mukatu hũ. (Aja rahã, Jesu rehe har Páu ta pandu pandu, ame'ë ke riki jete har te ke aja mujekwa katu. Páu ta namõ Tupã ixo, aja mujekwa katu tĩ.) Upa katu te ame'ë rehe har pandu pandu ngã pe.

¹³ Upa pandu rahã, Tian pandu:

—Ihë mu ta! Pehendu katurahã!

¹⁴ Amõ awa ta ngi har amõ amõ ta rehe Tupã usak katu. Jundéu awa aja ym ame'ë ta ke a'eta. A'eta riki Tupã kotyhar ta apo 'y. Aja amõ awa ta rehe ipy'a katuha ke Tupã mujekwa. Ame'ë rehe har jande pe Simã pandu ramõ. Ame'ë riki jete har te ke.

¹⁵ Ame'ë rehe har Tupã je'ëha pandu ame'ë ta mupinim tĩ. Kuja mupinim.

¹⁶ Tupã pandu:

“Ndawi rainõ ta ihë rehe ipy'a moĩ moĩ ym. A'engi ihë asak katu ta ngã rehe tĩ.

Pe, ihë rehe Ndawi aja hainõ ta ipy'a moĩ moĩ katu ta tĩ.

¹⁷ Pe, upa katu te amõ awa ta ihë rehe ipy'a moĩ moĩ ta tĩ.

Upa katu te amō awa ta ngi har ihē kotyhar ta aja ixo ta tī. Ame'ē ta ke ihē rehe ipy'a moī moī katu ta tī" aja Tupā pandu.

18—Yman ame'ē rehe har ngā pe Tupā mujekwa — aja Tian pandu. ("Amō awa ta" aja pandu rahā: "Jundéu awa aja ym ame'ē ta ke" aja mujekwa.)

19 Tian pandu tī:

—Jande je'ēha rehe amō awa ta pyai rahā, katu ym, aja ihē akwa. Hamūi ta ukwaha ke a'eta upa hijar. Pe, Tupā koty ipy'a ke a'eta muruwak mondo.

20 A'erehe paper pinim ke jamondo ngā pe rahā, katu tiki. Kuja:

(Ita'ā riki tupā aja amō ta ukwaha ngā jupe naī.) Ame'ē ruwa koty so'o rukwer ke amō moī. Ame'ē ke pe'u ym.

So'o juwyk aja amō ta te'e jukwa ame'ē rukwer ke pe'u ym tī.

So'o ruwy ke pe'u ym tī.

Amō kūjā rehe eka'u te'e ym.

Amō sawa'e rehe eka'u te'e ym tī.

Aja jamupinim rahā, katu ta tiki.

21—Aja jande jamupinīha rehe amō awa ta hendu katu rahā, Moise je'ēha ke ukwa ame'ē ta ke a'eta muparahy ym ta. Yman Moise mupinim ame'ē ke ngā pandu pandu. Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā pame katu te jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe pandu pandu. Ok ta pame katu te Moise je'ēha ke ngā pandu pandu tī. A'erehe Moise je'ēha ke heta ngā ukwa katu. A'erehe ame'ē ta ke muparahy rahā, katu ym tiki — aja Tian pandu.

Amō awa ta pe paper pinim mondo

22 Antioki ok ta pe Páu namō mokōi sawa'e ta mondo rahā, katu tiki, aja Jesu mondo ame'ē ta ukwa katu. Manambe namō mondo rahā, katu tiki tī. Aja tamūi ta ukwa tī. Aja upa katu te Jesu kotyhar ta ukwa tī. Pe, ame'ē ta ngi har mokōi sawa'e ta rehe a'eta usak katu. Pe, Jun ke a'eta mu'am. "Masamba" aja her tī. Amō Sir ke ngā mu'am tī. Ame'ē mokōi riki kapitā ta. Jurujar katu ame'ē tama'e kapitā ta.

23 Paper pinim ke ame'ē ta raho. Kuja paper pinim ke mondo:

Ko jande riki Jesu mondo ame'ē ta ke. Ko riki tamūi ta ixo tī. Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta ixo tī. Pehē pe paper pinim ke jande johu jamondo jaxo. Pehē katu pexo. Pehē riki amō awa ta ke. Jundéu awa aja ym ame'ē ta ke. Jesu rehe pejurujar katu tī, a'erehe jande mu ta apo 'y. Pehē riki Antioki ok ta pe har ta ke. Si wyw pe har ta pe paper pinim ke jamondo jaxo tī. Siri wyw pe har ta pe paper pinim ke jamondo jaxo tī.

24 Jande ngi har pehē ke amō ta muka'u te'e, aja jahendu. Ame'ē ta je'ēha rehe pejumupyai tī, aja jahendu tī. Ame'ē ta ke pehē koty jamondo ym.

25 A'erehe jande jay'ar jaxo. Peteihar aja jande jaxo. Mokōi sawa'e ta rehe jasak katu. Ame'ē ta ke Manambe namō jamondo ta apo, pehē koty. Páu namō a'eta oho ta tī. Manambe rehe jande japy'a katu. Páu rehe aja tī. Japy'a katu ehe tī.

26 Jesu Kirisutu riki jandema'e sawa'e te. Ehe rehe har Páu ta pandu pandu oho. A'eta ke amō ta jukwa tar katu tipe. Anī. Páu ta kyje ym ngā ngi. Pandu pandu te we oho rī.

27 Pe, mokōi sawa'e ta ke pehē pe jamondo jaxo. Ko Jun. Amō Sir. Upa katu te jamupinim ame'ē ke pehē pe a'eta pandu ta tī.

28 Jundéu awa ramūi ta ukwaha rehe pehendu ym aja jamupinim rahā, katu tiki, aja jande pe Tupā'ā mujekwa. Aja rahā, katu, aja jakwa katu tī. Kuja jō pehendu katu rahā, katu tiki.

29 (Ita'ā riki tupā aja amō ta ukwaha ngā jupe naī.) Ame'ē ruwa koty ngā mi'u ke amō ta moī. Ame'ē ke pe'u ym.

So'o ruwy ke pe'u ym tī.

So'o juwyk aja amō ta te'e jukwa ame'ē rukwer ke pe'u ym tī.

Amō kūjā rehe eka'u te'e ym.

Amō sawa'e rehe eka'u te'e ym tī.

Upa ame'ē ke rehe pehendū katu rahā, katu tiki. Mā peja pehē rehe Tupā usak katu. A'ewan.

Aja paper pinim ke mondo.

³⁰ Pe, mokōi sawa'e ta ke Jesu kotyhar ta mondo. Páu ta namō mondo tī. Pe, Antioki ok ta pe a'eta uhyk oho. Uhyk rahā, upa katu te Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta ke a'eta mujy'ar. Pe, paper pinim ke a'eta me'ē ngā pe.

³¹ Ame'ē ke rehe ngā usak usak rahā, hury katu. Je'ēha katu ame'ē ke paper rehe ihī, a'erehe hury katu. Pe, Jesu kotyhar ta namō Jun pandu pandu hū.

³² Sir pandu pandu tī. Jun riki Tupā je'ēha pandu ame'ē ke a'e tī. Sir aja tī. Jurujar katu ame'ē ta py'a ke a'eta mātā katu. Aja Tupā rehe har ngā pe a'eta mujekwa katu te we rī. Ngā ke a'eta muhury katu tī. A'erehe Jesu rehe ngā ipy'a katu te we rī.

³³ A'ep a'eta pyta rī. Pe, a'eta ke Jesu kotyhar ta mujywyr mondo. Pandu a'eta pe:

—Pehē ke jande mu ta muwyr ame'ē ta koty pejywyr peho! Mā peja pehē rehe Tupā usak katu! — aja Jun ta pe ngā pandu.

³⁴ [Anī. Sir jywyr ym oho.

—Apyta we ta rī — aja Sir jō pandu.]

³⁵ Yman atu, ame'ē ok ta pe Páu ta pyta, Antioki ok ta pe. Jesu rehe har a'eta pandu pandu hū. Ngā pe amō ta namō a'eta pandu pandu hū. Tupā je'ēha ke a'eta mu'e mu'e hū tī.

Páu ngi amō koty Manambe oho

³⁶ Heta jahy kanim rahā, Manambe pe Páu pandu:

—Amukwehe te we ok ta rupi Tupā je'ēha ke japandu pandu jaho. Jande japyrū ame'ē ok ta rupi pame katu te jasad jaho tī. Jesu kotyhar ta rehe jasad jaho. A'eta katu ixo my? Jakwa ta. Jasad jaho — aja Páu pandu.

—Jahorahā! — aja Manambe pandu.

³⁷⁻³⁸ Juā Mak ke Manambe raho tar katu. “Anī. Raho rahā, katu ym” aja Páu pandu. Amukwehe te we Pansi ok ta pe uhyk rahā, hekoha pe Juā jywyr oho. Páu ta ke a'e hijar oho. Tupā je'ēha ke a'e pandu ym oho.

³⁹ Parakyha upa ym rahā, jywyr oho. Pe, Juā rahoha rehe har Manambe namō Páu je'ē hātā tā te hū. A'erehe Páu ngi amō koty Manambe oho. Xi ypa'ū pe Juā namō Manambe oho. Jarusu keruhū pe oho.

⁴⁰ Páu riki Sir namō oho tar katu. Ame'ē mokōi sawa'e ta pe Jesu kotyhar ta pandu:

—Mā peja pehē rehe Tupā usak katu — aja Páu ta pe.

⁴¹ Pe, oho. Si ywy rupi a'eta oho. Siri ywy rupi oho tī. Oho ixo rahā, Tupā je'ēha ke a'eta mu'e mu'e oho ixo. Pe, Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta py'a ke a'eta mātā. Aja Tupā rehe har ngā pe a'eta mujekwa katu te we rī.

16

Páu ta namō Timo oho

¹ Nder ok ta pe Páu ta uhyk oho. A'engi Rit ok ta pe uhyk oho tī. A'ep Timo ixo. Jesu rehe jurujar katu ame'ē ke a'e. Imāi aja tī. Imāi riki jundéu awa. Ipāi anī. Amō awa ke a'e. Jundéu awa aja ym ame'ē ke a'e.

² Rit ok ta pe Jesu kotyhar ta ixo. Iko ok ta pe ixo tī. Upa katu te ame'ē ok ta pe har ta pandu:

—Sawa'e katu ame'ē ke a'e — aja Timo rehe har ngā pandu.

³ Pe, Timo ke Páu raho tar katu. Anī. Jundéu awa ta hury ym ta. Ipái riki amō awa ke aja upa katu te ame'ē ok ta pe har ta ukwa katu. Jundéu awa ta ukwa katu. A'erehe Timo rehe ihī ame'ē pিরer ke Páu jupā. (Aja rahā, jundéu awa te a'e tī, aja jundéu awa ta pe Páu mujekwa tī.)

⁴ Amō amō ok ta rupi oho ixo rahā, Jesu kotyhar ta pe paper pinim ke a'eta me'ē me'ē.

—Paper pinim rehe panduha ihī. Ame'ē ke rehe pehendu katu — aja Páu ta pandu pandu.

Amukwehe te we ame'ē paper pinim ke Jerusarē ok ta pe Jesu mondo ame'ē ta mupinim. Tamūi ta mupinim tī.

⁵ Aja Jesu kotyhar ta py'a ke a'eta mātā katu oho. Aja Tupā rehe har ukwa katu te we rī. Wera rahā pame katu te Jesu rehe amō amō ta jurujar katu te we rī.

Toroa ok ta pe ixeraiha aja Páu usak

⁶ Hiri wyy rupi Páu ta wata oho ixo. Ngara wyy rupi wata oho ixo tī. Asia wyy rupi Tupā je'ēha ke a'eta pandu tar katu. Anī. Tupā'a mujekwa:

—Anī. Ame'ē rupi peho ym — aja Páu ta pe.

⁷ Misi wyy rymy'y rehe uhyk rahā, Mbiti wyy rupi oho tar katu. Anī. Tupā'a mujekwa tī.

—Anī. Ame'ē rupi peho ym tī — aja Páu ta pe mujekwa tī.

⁸ A'erehe Misi wyy rupi asa oho. Pe, Toroa ok ta pe uhyk oho.

⁹ Pytun rahā, ixeraiha aja Páu usak. Kuja usak. Masendo wyy pe har riki pu'am u'am. A'e pandu:

—Ihē rekoha pe ejur, Masendo wyy pe. Jande ke emu'e ejur — aja Páu pe. (Masendo wyy y ramūi ruwāi koty ihī.)

¹⁰ Aja ixeraiha aja Páu usak. A'erehe pahar ima'e ke Páu moī katu. Masendo wyy pe Páu ta oho. A'ep myrandu katu ke ngā pe japandu jaho. Aja Tupā putar, aja jande jakwa katu. (Ko ihē aho tī. Ihē Ruk. Kome'ē paper ke ihē amupinim.)

Siri ok ta pe Páu ta oho

¹¹ Toroa ok ta ke jande jahijar jaho. Pe, Samota ok ta pe jahyk jaho. Jarusu keruhū pe jahyk jaho. Ame'ē ku'ē rahā, Nea ok ta pe jahyk jaho tī. A'ep jarusu keruhū ngi jahem jaho.

¹² A'engi Siri ok ta pe jawata jaho. A'ep heta ym jande jaker. Ame'ē ok ta riki tiha te. Masendo wyy pe ame'ē ok ta ihī. Masendo wyy rupi aja tiha me'ē amō nixói.

¹³ A'ep homa awa tama'e sonda ta ixo tī. Pe, jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā, ok ta ngi jahem jaho. Y rymy'y rehe jahyk jaho. A'ep jundéu awa ta jy'ar oho, aja jakwa katu. Tupā namō ma'e pandu panduha renda, aja jakwa tī. Pe, kūjā ta pe Tupā je'ēha ke japandu pandu jaī.

¹⁴ Kūjā ta ngi har petēi ixo. Her Ryji. Tiati ok ta pe har a'e. Pan katu te ame'ē muhepyha a'e. Pan pirangwer ke muhepy a'e. Jundéu awa ramūi ta aja Tupā rehe ipy'a ke a'e moī moī katu. Páu je'ēha rehe a'e hendu rahā, Tupā mujekwa katu ipe. (A'erehe Jesu rehe a'e jurujar katu.)

¹⁵ Pe, Ryji ke jande jamujahuk. Upa katu te hok wyr pe har ta ke jamujahuk tī. (Aja rahā, Tupā kotyhar ta a'eta apo 'y, aja mujekwa katu ngā pe.) Pe, jande pe a'e pandu:

—Jesu rehe ihē ajurujar katu te aja pekwa rahā, ihē rok pe pepyta we rī — aja Ryji pandu.

Aja jande pe a'e pandu pandu hū, a'erehe hok pe jande japyta.

Kyndaha pe Páu ta ke amō kynda raho

¹⁶ Amō wera rahā, Tupā namō ma'e pandu panduha renda pe jaho jaxo. Jaho jaxo rahā, jande rehe kūjātāi usak. Ājā ipy'a rehe ihī ame'ē ke a'e. A'erehe ma'e ke uhyk ym we rī, ame'ē rehe har a'e pandu katu. Usak ym we rī, ame'ē ke a'e mujekwa katu tī. A'erehe kūjātāi je'ēha rupi tamatarer ke ijar ta pyhyk hū.

¹⁷ Pe, Páu raikwer rupi a'e wata ixo. Jande raikwer rupi wata ixo tī. Kuja hātā pandu pandu:

—Kome'ē sawa'e ta riki Tupā rehe paraky u'am. Tupā riki ywate har a'e. Pehē ke Tupā muhā katu ta, ame'ē rehe har a'eta pandu pandu — aja kūjātāi pandu pandu.

¹⁸ Aja heta wera rahā, pandu pandu. Ame'ē ke uhyk hendu. A'erehe Páu uwak rahā, ājā pe a'e pandu:

—Jesu Kirisutu je'ēha rupi ihē apandu nde pe. Ehem eho ingi — aja Páu pandu.

¹⁹ Pahar ājā uhem oho ingi. Ame'ē ke kūjātāi jar ta usak rahā, ma'e ke kūjātāi pandu ym ta apo 'y, a'erehe tamatarer pyhyk ym ta 'y, aja ijar ta ukwa katu. A'erehe Páu ke ijar ta pyhyk.

²⁰ Sir ke pyhyk tī. Pe, homa awa tama'e kapitā ta pe raho. Ngā panduha renda pe kapitā ta ixo. Pe, kapitā ta rehe muhyk rahā, a'eta pandu:

—Kome'ē ta riki jundēu awa ta ke. Jandema'e ok ta pe har ta ke kome'ē ta muparahy.

²¹ A'etama'e ukwaha ke kome'ē ta mu'e mu'e u'am. Ame'ē rehe jahendu katu rahā, katu ym. Homa awa ta riki jande. Amō koty jande jakwa — aja ijar ta pandu pandu.

²² Aja hetaha ta je'ē je'ē hū tī. Páu rehe har je'ē je'ē hū. Pe, Páuma'e mundeha ke kapitā ta musak musak ingi. Sirma'e aja tī. Pe, amō ta pe kapitā ta pandu:

—Kome'ē ta ke pepirok — aja kapitā ta pandu.

²³ Upa pirok hū rahā, kyndaha pe kynda raho. Kyndaha harōha pe pandu:

—Ekynda katu — aja ipe.

²⁴ A'erehe harōha kynda katu. Kapy a'ejōhar ame'ē pe raho. Pe, myra pe ipy ke munde. Aja kynda katu.

²⁵ Pytun pyter tate rahā, Tupā namō Páu pandu pandu. Sir aja tī. Tupā rehe har a'eta jyngar jyngar tī. Ame'ē ke rehe kyndaha pe ihī ame'ē ta hendu uī tī.

²⁶ Pe, pahar wyy ke katak hū. Kyndaha katak hū tī. Upa katu te hukwen ke jupirar tī. Upa katu te ita tupaham pe pukwar ame'ē ke kujirar ngā ngi tī. Kyndaha pe ihī ame'ē ta ngi jujirar.

²⁷ Kyndaha harōha upak. Pe, kyndaha rukwen pirar ame'ē ke rehe usak rahā, upa katu te uhem oho, aja ukwaha naī. A'erehe kyse puku ke muhem.

²⁸ Pe, jujukwa tar katu juehe. Anī. Hātā Páu pandu ipe:

—Anī! Ejujukwa ym nde juehe! Upa katu te kote'e jande jaxo — aja ipe.

²⁹ Pe, weraha rehe harōha pandu. Amō werur rahā, ame'ē namō kapy a'ejōhar ame'ē pe ujan oho. Ryrýi riki! Páu ruwa koty ipynarāi pe wapyk oho uī. Sir ruwa koty wapyk uī tī. (Aja sawa'e katu ame'ē ke kohī, a'erehe hendu katu ehe aja mujekwa.)

³⁰ Pe, Páu ta ke muhem. Pandu a'eta pe:

—Sa'e ta! Myja ihē ke Tupā muhā katu ta my? — aja harōha pandu.

³¹ Páu ta pandu ipe:

—Jesu riki jandema'e sawa'e te. Ejurujar katu ehe. Aja rahā, nde ke Tupā muhā katu ta. Nde rok wyr pe har ta aja tī. Muhā katu ta tī — aja Páu ta pandu.

³² Pe, Tupā je'ēha ke Páu ta pandu pandu ipe.

³³ Hok wyr pe har ta pe pandu pandu tī. Pytun pyter pewe rī, pe, arahā pirokiha rape ke harōha kutuk kutuk. Y pe kutuk. A'engi a'e ke Sir ta mujahuk. Upa hok wyr pe har ta ke mujahuk tī. (Aja rahā, Tupā kotyhar ta ke a'eta apo 'y, aja mujekwa katu.)

³⁴ Pe, Páu ta ke harōha raho. Hok pe raho. Imi'u ke a'e me'ē Páu ta pe. Tupā rehe kyndaha harōha jurujar katu, a'erehe hury katu. Upa hok wyr pe har ta aja tī. Hury katu tī.

³⁵ Ame'ē ku'ē rahā, harōha koty sonda ta ke kapitā ta mondo. Harōha pe a'eta pandu oho. Sonda ta pandu ipe:

—Ererahā! Páu ta ke epoir — aja harōha pe.

³⁶ A'erehe Páu ta pe harōha pandu oho:

—Pehē ke kapitā ta poir, aja sonda ta ihē pe pandu uwyr. A'erehe mā peja pehem peho. Mā peja pehē rehe Tupā usak katu — aja harōha pandu.

³⁷ Pe, sonda ta pe Páu pandu:

—Anī. Jaho ym ta rī. Katu ym ame'ē ke jande jama'ema'e my? Jama'ema'e ym my? Ame'ē rehe har kapitā ta ukwa ym. (Katu ym ame'ē ke jama'ema'e ym riki.) A'erehe jande ke amō pirok ame'ē ke katu ym. Homa awa ta ke mupirok ym awa. Ko homa awa ta ke jande. Anī. Ngā hetaha ruwa koty jande ke a'eta mupirok. Pe, kyndaha pe jande ke a'eta kynda tī. Apo amō ta usak ym, aja jande ke a'eta muhem mondo tar katu my. Anī. Katu ym aja. “Jande ke pejur piam” aja pepandu peho — aja Páu pandu.

³⁸ Pe, ame'ē ke kapitā ta pe sonda ta pandu oho. Páu ta homa awa ta ke aja kapitā ta hendu rahā, kyje. (Homa awa ta ke kapitā ta mupirok, a'erehe ame'ē ta rehe amō ta parahy ta, aja kapitā ta ukwa, a'erehe ame'ē ngi kyje.)

³⁹ Pe, kyndaha koty kapitā ta oho. Páu ta pe pandu:

—Homa awa ta ke pehē aja jakwa ym pehē rehe har. A'erehe peparahy ym jande rehe — aja kapitā ta pandu.

Pe, kyndaha ngi muhem. Pandu:

—Jandema'e ok ta ke pehijar peho — aja Páu ta pe.

⁴⁰ Kyndaha ke Páu ta hijar oho rahā, Ryji rok pe oho. Jesu kotyhar ta namō a'eta pandu pandu. Mu'e mu'e katu ngā ke. Aja Tupā rehe har ngā pe a'eta mujekwa katu te we rī. Upa rahā, a'engi a'eta oho.

17

Tesaron ok ta pe Páu ta uhk oho

¹ Ansi ok ta rupi Páu ta asa oho. Aporo ok ta rupi asa oho tī. Pe, Tesaron ok ta pe uhk oho. A'ep jundéu awa tama'e jy'ariha renda ihī.

² Ame'ē pe Páu ixo oho. Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā pame katu te a'e ixo oho. Aja te'eha a'e riki. Aja mahapyr putu'uha 'ar rahā, Tupā je'ēha ke a'e mu'e mu'e.

³ Kirisutu rehe har ngā pe a'e mujekwa katu tī. Kuja a'e mujekwa:

—Kirisutu ke amō ta mupyrara ta me'ē te'e. A'e manō ta me'ē te'e tī. Pe, kwera ta me'ē te'e tī. Ko Jesu rehe har pehē pe ihē apandu pandu. A'e riki Kirisutu. Aja rahā, kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e aja mujekwa katu. Jundéu awa ta harō hū ame'ē ke a'e — aja Páu mujekwa.

⁴ Páu ta pandu pandu rahā, amō amō jundéu awa ta jurujar katu. Pe, Jesu kotyhar ta aja muruwak. Pe, Páu namō ame'ē ta ixo. Sir namō ixo tī. Heta amō awa ta jundéu awa ta ramūi ukwa aja Tupā rehe ipy'a moī moī tī. Ame'ē ta a'ep ixo tī. Ame'ē ta ngi har heta Jesu rehe jurujar katu tī. Pe, Páu ta namō ixo tī. Heta kapitā ta aja tī. Jurujar katu tī. Kūjā ta ke ame'ē ta. Pe, Páu ta namō ixo tī.

⁵ Jesu rehe heta te hũ ngã jurujar katu, a'erehe amõ jundéu awa ta jyty'ym a'eta rehe. Páu ta rehe jyty'ym. Pe, sawa'e katu ym ame'ë ta ke a'eta mujy'ar. Johu mujy'ar. Ok ta pe har ta ke ame'ë ta muparahy. Pe, Jasã rok pe johu ngã ujan oho. Páu ta ke kekar oho. Ngã hetaha ta ruwa koty mupu'am ta tipe ngã.

⁶ Anĩ. Mahem ym. A'erehe Jasã ke a'eta muhem raho. Jesu kotyhar ta ke a'eta muhem raho tĩ. Kapitã ta pe raho. Páu ta rehe har a'eta je'ë je'ë hũ:

—Jande ok ta pe uhyk uwyr ame'ë ta muparahy ngã ke. Aja ok ta rupi pame katu te a'eta muparahy ngã ke oho ixo.

⁷ Ame'ë ta ke hok pe Jasã mupyta. Homa awa tama'e kapitã keruhũ je'ëha rehe a'eta hendu ym. (Sesa ke a'e.) Henda ke pe amõ kapitã keruhũ ihĩ. A'e riki Jesu, aja a'eta pandu. Katu ym aja — aja kapitã ta pe hetaha ta je'ë je'ë hũ.

⁸ Ame'ë je'ëha namõ ngã hetaha ta ke muparahy hũ.

⁹ Kapitã ta ke aja tĩ. Muparahy hũ tĩ. Pe, Jasã ngi tamatarer ke kapitã ta pyhyk. Jasã namõ ixo ame'ë ta ngi pyhyk tĩ. Pe, Jasã ta ke poir. Ame'ë ok ta ngi Páu ta uhem oho rahã, ame'ë tamatarer ke kapitã ta mujywyr ta. Jasã ta pe mujywyr ta.

Mberéi ok ta pe Páu ta uhyk oho

¹⁰ Pytun rahã, Páu ke Jesu kotyhar ta mondo. Sir ke mondo tĩ. Mberéi ok ta pe mondo. A'ep Páu ta uhyk rahã, jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe ixo oho tĩ.

¹¹ A'ep pe har ta katu. Tesaron ok ta pe har ta aja ym. Tupã je'ëha ke Mberéi ok ta pe har ta hendu tar katu te. Páu ta je'ëha riki jete har te ke my, ame'ë ke ukwa tar katu. A'erehe wera rahã pame katu te Tupã je'ëha rehe a'eta jumu'e mu'e uĩ.

¹² Pe, heta jundéu awa ta Jesu rehe jurujar katu. Amõ awa ta jurujar katu ehe tĩ. Jundéu awa aja ym ame'ë ta ke a'eta. Heta sawa'e ta jurujar katu ehe. Kũjã ima'ehũ namõ ixo ame'ë ta aja tĩ. Heta jurujar katu ehe tĩ.

¹³ Mberéi ok ta pe har ta pe Tupã je'ëha ke Páu pandu pandu tĩ, aja jundéu awa ta hendu. Tesaron ok ta pe har ta hendu. A'erehe Mberéi ok ta pe ame'ë ta uhyk uwyr tĩ. Ngã hetaha ta pe je'ë je'ë hũ. Ngã hetaha ta ke ame'ë ta muparahy tĩ.

¹⁴ Pahar Páu ke Jesu kotyhar ta mondo. Y ramũi rymy'y rehe mondo. Sir pyta we rĩ. Timo pyta tĩ. Mberéi ok ta pe a'eta pyta we rĩ.

¹⁵ Pe, amõ ta Páu ke raho. Ame'ë ta Ate ok ta pe Páu ke muhyk raho. A'engi Mberéi ok ta pe ame'ë ta jywyr oho. Páu je'ëha ke a'eta raho. Sir pe raho. Timo pe raho tĩ. Kũa:

“Pahar ihẽ koty pehẽ mokõi pejur”

aja Páu je'ëha ke raho.

Ate ok ta pe Páu ixo

¹⁶ Ate ok ta pe Sir rehe Páu harõ ixo. Timo rehe a'e harõ ixo tĩ. Harõ ixo rahã, ok ta rupi heta ma'eã rehe a'e usak usak. Ma'eã riki tupã aja ok ta pe har ta ukwaha ngã jupe. (Tupã te rehe ipy'a ke moĩ moĩ ym aja Páu ukwa katu.) A'erehe Páu pandu jupe: “Mã! Katu ym!” aja jupe.

¹⁷ A'erehe jundéu awa ta namõ a'e pandu pandu hũ. Jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe pandu pandu hũ. Jundéu awa ramũi ta ukwa aja Tupã rehe ipy'a ke amõ awa ta moĩ moĩ. Ame'ë ta namõ pandu pandu hũ tĩ. Wera rahã pame katu te muhepyha renda pe a'e oho tĩ. A'ep uhyk uwyr ame'ë ta namõ a'e pandu pandu hũ tĩ.

18 Pe, amō sawa'e ta je'ē je'ē hū inamō. Epi kotyhar ta mu'e ame'ē ta je'ē je'ē hū inamō. Esetói kotyhar ta mu'e ame'ē ta je'ē je'ē hū inamō tī. Amō ta pandu:

—Mā pandu hū peme'ē ke ma'e ke. Ukwa ym ma'e. Ma'e pandu my? — aja Páu rehe har pandu.

Jesu rehe har Páu pandu. Manō ame'ē ta ke kwera katu ta uhem, ame'ē rehe har a'e pandu tī. A'erehe kuja amō sawa'e ta pandu naī:

—Amō tupā ta rehe har peme'ē pandu, aja jakwa — aja sawa'e ta pandu naī.

19 Pe, Páu ke sawa'e ta pyhyk raho. Ngā panduha renda pe raho. Panduha renda rer Areo. Páu pe sawa'e ta pandu:

—Amō kotyhar nde eremu'e. Ame'ē ke jande jakwa tar katu.

20 Nde erepandu ame'ē ke jande jahendu ramō. Ame'ē riki amō kotyhar jande pe. Ame'ē ke jakwa tar katu. Epanurahā! — aja Páu pe pandu.

21 Ate ok ta pe har ta aja te'eha a'eta. Amō ywy pe har ta a'ep ixo. A'eta aja tī. Amō amō we myrandu pyahu ame'ē ke rehe a'eta hendu tar katu. Myrandu pyahu ame'ē ke pandu pandu tar katu tī. Aja te'eha a'eta.

22 Pe, panduha renda pyter pe Páu pu'am. Areo pyter pe pu'am. Kuja pandu:

—Ate ok ta pe har ta! Pehendu katurahā! Tupā rehe pehē py'a pemoī moī katu, aja pekwhaha pehē jupe, aja ihē akwa katu.

23 Pehēma'e ok ta rupi ihē awata aho axo rahā, māte hū ma'e'ā ke rehe ihē asak asak. Ame'ē ta rehe pehē py'a pemoī moī, ame'ē ke rehe asak. Pe, amō ma'e'ā rehe kuja pinīha ihē amahem:

Tupā rehe har jakwa ym.

Ame'ē pe kome'ē ma'e'ā ke.

—Ame'ē ke rehe pekwa ym ha rupi pehē py'a pemoī moī. Ame'ē rehe har pehē pe ihē apandu ta.

24 A'e riki Tupā te. Kome'ē ywy keruhū a'e mujā. Upa katu te kome'ē ywy keruhū pe ihī ame'ē ta ke mujā tī. Ywa ke a'e mujā tī. A'e riki sawa'e te. Tupā rehe ngā jumu'eha renda ta ke amō ta mujā.

25 Ame'ē pe Tupā te ixo ym. Ma'e ke amō ta mujā, ame'ē ke a'e putar ym tī. Marā ka ym amō me'ēha ipe. A'e riki me'ēha ke. A'e riki awa ta pe upa katu te me'ē. Ixuweha ke a'e me'ē. Katuha ke me'ē tī. A'erehe ma'e ke marā ka ym amō me'ēha ipe.

26-27 Peteī sawa'e ke a'e mujā. Anā ke a'e. Ame'ē ngi upa katu te kome'ē ywy keruhū pe har ta uhem. Pe, kome'ē ywy keruhū rupi ngā ke Tupā te muhāi hāi. A'erehe awa nixói te, ame'ē ywy nixói. Pe, marā rahā awa ixo ta my, ame'ē ke a'e manga katu. Myp ixo ta my, ame'ē ke a'e manga katu tī. A'e ke amō kekar kekar rahā, mahem ta nahā my. Jande ngi pame katu te kotete a'e ihī.

28 Amōma'e panduha kuja riki:

“A'e ixo, a'erehe jande jaxo katu tī. Jande jawata. Upa katu te jande jama'ema'e.”

—Pehē ngi har amō mupinīha ke kuja mupinim:

“Jande ke Tupā mujā, a'erehe ta'yr ta riki jande” aja mupinim.

29 —Jande riki ta'yr ta rahā, jande aja Tupā riki ixuwe katu a'e tī, aja jakwa katu. Ita tawa'ā aja ma'e'ā ixuwe ym te a'e. Ita tuwyr'ā aja ym a'e tī. Ita'ā aja ym a'e tī. Upa ame'ē ta ixuwe ym te ame'ē ta ke aja jakwa katu. Awa te'e ukwhaha rupi ame'ē'ā ta ke amō ta mujā katu.

30 Aja ym Tupā te. Ma'e'ā amō mujā rahā, Tupā rehe har ukwa ym a'e, a'erehe Tupā ipy'a jywyr ehe. Ukwa ym ha rupi ma'ema'e, a'erehe ipy'a jywyr ta. Apō upa katu te awa ta pe a'e pandu: “Ma'e peka'u te'eha

pema'ema'eha ngi ihē koty pehē py'a pemuruwak katu pemondo" aja Tupā pandu — aja Páu pandu.

³¹ A'e pandu tī:

—Jete har rupi upa katu te kome'ē wyy keruhū pe har ta rehe har Tupā te ukwa ta. Ame'ē 'ar ke a'e manga katu. Amō sawa'e rehe a'e usak katu. Pe, a'e riki henda ke pe ngā rehe har a'e ukwa ta. Katu ame'ē ke ma'ema'e my? Katu ym ame'ē ke ma'ema'e my? Ame'ē ke ukwa ta. Ame'ē sawa'e ke Tupā mukwera katu muhem. A'erehe jete har rupi ngā rehe har a'e ukwa katu ta, aja upa ngā pe a'e mujekwa — aja Páu pandu.

³² Kweraha rehe har Páu pandu. Ame'ē rehe sawa'e ta hendu rahā: "Mā! Te'e ame'ē" aja amō amō ta puka puka hū ehe. Amō ta pandu ipe:

—Ame'ē rehe har amō we jahendu tar katu tī — aja Páu pe.

³³⁻³⁴ Pe, ngā panduha renda ngi Páu uhem oho. Amō amō ta inamō oho. Jesu rehe jurujar katu tī. Amō sawa'e jurujar katu tī. Her Nioni. Areo kotyhar ke a'e. Amō kūjā jurujar katu ehe tī. Her Nama. Amō amō ta aja tī. Jesu rehe jurujar katu tī.

18

Korin ok ta pe Páu oho

¹ Ajame'ē ke Ate ok ta ngi Páu uhem oho.

² Korin ok ta pe uhyk oho. A'ep amō sawa'e rehe a'e usak. Her Ak. Jundéu awa ke a'e. Pō wyy pe har a'e. Hakehar rer Pirisi. Hom ok ta ngi upa katu te jundéu awa ta ke homa awa tama'e kapitā keruhū muhem mondo. Kapitā keruhū rer Karáu. A'erehe Itar wyy ngi Ak ta uhyk ramō. Korin ok ta pe uhyk ramō. Itar wyy pe Hom ok ta ihī. Pe, Ak ta rehe Páu usak oho.

³ Ak ta aja pan ianam ame'ē ke te'e ok ke Páu mujā tī. A'erehe a'eta namō Páu pyta.

⁴ A'eta namō paraky uī tī. Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā pame katu te jundéu awa ta namō Páu pandu pandu. Jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe pandu pandu. Jesu rehe jundéu awa ta jurujar katu, ame'ē ke a'e putar. Amō awa ta aja tī. Jundéu awa aja ym ame'ē ta ke a'eta. Jesu rehe jurujar katu ame'ē ke a'e putar tī. A'erehe ame'ē ta namō Páu pandu pandu hū.

⁵ Masendo wyy ngi Sir uhyk uwyr. Timo uhyk uwyr tī. A'eta uhyk uwyr rahā, (pan ianam ame'ē ke te'e ok ke mujā. Ame'ē ke a'e hijar.) Pe, Tupā je'ēha ke Páu mu'e mu'e jō ixo. Kuja jundéu awa ta pe a'e pandu:

—Jesu riki Kirisutu. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e. Jundéu awa ta harō hū ixo ame'ē ke a'e — aja Páu pandu pandu.

⁶ Anī. Ame'ē ke jundéu awa ta putar ym. Páu rehe har a'eta katu ym pandu. A'erehe ima'e mundeha ke Páu mukatak. Xi'aha ke ombor ingi. (Aja ma'e rahā, Tupā je'ēha ke a'eta putar ym, aja a'e mujekwa a'eta pe.) Páu pandu a'eta pe:

—Mupyraraha renda pe peho ta rahā, ihē rehe je'ēha nixói ta. Jesu rehe har ihē apandu pandu katu pehē pe. Anī. Pejurujar ym ehe. Apo amō awa ta pe ihē apandu ta aho. Jundéu awa aja ym ame'ē ta pe apandu ta aho — aja jundéu awa ta pe Páu pandu.

⁷ Pe, a'eta ke Páu hijar oho. Amō rok pe pyta oho. Ok jar rer Tisi Jusu. Jundéu awa ramūi ta ukwa aja Tupā rehe ipy'a a'e moī moī katu. Jundéu awa tama'e jy'ariha renda rake hok ke ihī.

⁸ Amō sawa'e Jesu rehe jurujar katu tī. Her Kiri. Jundéu awa tama'e jy'ariha rendama'e kapitā a'e. Upa katu te hok wyr pe har ta Jesu rehe jurujar katu tī.

Heta Korin ok ta pe har ta myrandu katu rehe hendu. Pe, Jesu rehe jurujar katu tī. Ame'ē ta ke amō ta mujahuk tī. (Aja rahā, Tupā kotyhar ta ke a'eta apo 'y, aja mujekwa katu ngā pe.)

⁹ Amō pytun rahā, ixeraiha aja Páu usak. Kuja Jesu mujekwa ipe:

—Ekyje ym! Epandu pandu katu te we exo rī.

¹⁰ Ne namō ihē axo. A'erehe marā ka ym nde ke amō mahyha. Heta ok ta pe har ta ihē rehe jurujar katu ta — aja Jesu mujekwa ipe. Aja ixeraiha aja Páu usak.

¹¹ A'erehe Páu pyta rī. Tupā je'ēha ke a'e mu'e mu'e. Awa py wajar mahapyr jahy rahā, a'ep pyta rī.

¹² Ngere ywy pe amō kapitā pu'am. Homa awa tama'e kapitā a'e. Her Ngari. Arahā, jundéu awa ta jy'ar. Pe, Páu ke a'eta pyhyk raho. Ngā panduha renda pe raho.

¹³ Kuja Ngari pe Páu rehe har a'eta pandu:

—“Tupā rehe ejurujar katu” aja ngā pe kome'ē sawa'e pandu pandu. Aja ym jande jakwa. Amō kotyhar a'e mu'e. Katu ym aja — aja Ngari pe jundéu awa ta pandu.

¹⁴ Páu pandu tate rahā, Ngari pandu py:

—Jundéu awa ta! Pehendu katurahā! Katu ym kome'ē sawa'e ma'ema'e rahā, ame'ē rehe har ihē ahendu ta. Jaxer ai ame'ē ma'ema'e rahā, ame'ē rehe har ihē ahendu ta tī.

¹⁵ Anī. Aja ym. Jundéu awa ta je'ēha rehe har peje'ē je'ē hū. Awa rer rehe har peje'ē je'ē hū tī. Pehē pekwha rehe har peje'ē je'ē hū tī. Ame'ē ke rehe ihē ahendu ym ta. Ame'ē rehe har pehē jupe pepandu pandu peho. Ame'ē rehe har akwa ym ta — aja jundéu awa ta pe kapitā pandu.

¹⁶ Pe, ngā panduha renda ngi a'eta ke kapitā muhem mondo.

¹⁷ Pe, amō sawa'e ke ame'ē ok ta pe har ta pyhyk. Her Sote. Jundéu awa tama'e jy'ariha renda kapitā a'e. Pe, ngā panduha ruwa koty ame'ē sawa'e ke hetaha ta petek. Anī. Ame'ē rehe Ngari usak tar ym. Ukwa tar ym. “Mā peja” aja Ngari pandu. Pe, a'e hijar oho ngā ke.

Antioki ok ta pe Páu jywyr oho

¹⁸ Korin ok ta pe heta Páu ukwer. Jesu kotyhar ta namō a'e pyta rī. A'engi Senkeréi ok ta pe oho. A'ep i'a ke Páu jāpī. Ame'ē ke amō ta usak rahā, Tupā namō ma'e Páu manga katu, aja a'eta ukwa katu. Pirisi oho inamō tī. Ak oho inamō tī. A'engi Si ywy pe a'eta oho.

¹⁹ Jarusu keruhū pe oho. Pe, Ese ok ta pe a'eta uhyk oho. A'ep Ak pyta. Hakehar pyta tī. Pe, jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe Páu ixo oho. Jundéu awa ta namō a'e pandu pandu hū.

²⁰ Pe, Páu pe a'eta pandu:

—Yman atu jande namō se epyta rī — aja ipe.

²¹ Anī. Páu pyta tar ym. Oho tate rahā, a'e pandu ngā pe:

—Tupā putar rahā, pehē koty ihē ajywyr ta — aja Páu pandu.

Pe, Ese ok ta ngi oho. Jarusu keruhū pe oho.

²² Pe, Sesaréi ok ta pe uhyk oho. A'ep jarusu keruhū ngi uhem oho. A'engi Jerusarē ok ta pe wata uhyk oho. Jesu kotyhar ta rehe a'e usak. A'engi a'e oho tī. Pe, Antioki ok ta pe wata uhyk oho tī.

²³ A'ep yman atu pyta rī. Pe, oho tī. Ngara ywy rupi wata oho. Hiri ywy rupi wata oho tī. Oho ixo rahā, Jesu kotyhar ta py'a ke a'e mātā katu. Aja Tupā rehe har a'e mujekwa katu te we rī.

Apor rehe har

²⁴ Ese ok ta pe amō jundéu awa uhyk uwyr. Sawa'e rer Apor. Arexandiri ok ta pe har ke a'e. Ma'e pandu katu a'e. Tupā je'ēha ke a'e ukwa katu tī.

²⁵ Jesu ma'ema'e ame'ē rehe har amō mu'e a'e ke. Pe, Jesu rehe har Apor pandu pandu hū. Ehe har jete har mu'e mu'e tī. (Anī. Upa katu te Jesu rehe har ukwa ym.) Juā mujahukiha mu'e ame'ē ke jō Apor ukwa katu. Juā mujahuk ame'ē ke jō a'e ukwa katu tī.

²⁶ Jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe a'e pandu pandu. Kyje ym ngā ngi. Ame'ē ke rehe Pirisi hendu. Ak hendu tī. Upa hendu rahā, hok pe Apor ke a'eta raho. A'ep Tupā ma'ema'e ame'ē rehe har a'eta mujekwa katu te ipe.

²⁷ Pe, Apor pandu:

—Ngeré ywy pe ihē aho ta — aja.

A'erehe Apor rehe har Jesu kotyhar ta paper rehe mupinim. Ame'ē ke Apor raho. Amō Jesu kotyhar ta pe paper pinim ke mujesak ta. Ngeré ywy pe ixo ame'ē ta pe kuja mupinim.

“Apor po ke pepyhyk katu ingi” aja mupinim.

Pe, ame'ē ywy pe Apor uhyk rahā, Jesu kotyhar ta py'a ke a'e mātā katu. A'ep pe har ta rehe Tupā usak katu, a'erehe heta jurujar katu ehe.

²⁸ Ame'ē ta py'a ke Apor mātā katu. (Ame'ē ta upa katu te Jesu rehe har ukwa ym.) Ok ta pyter pe jundéu awa ta namō Apor pandu pandu hū. A'e pandu katu te, a'erehe jundéu awa ta je'ēha ke a'e mukanim ngā ngi. Tupā je'ēha rehe Jesu rehe har ihī. Jesu riki Kirisutu. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e. Jundéu awa ta harō ixo ame'ē ke a'e. Aja ngā pe a'e mujekwa katu.

19

Ese ok ta pe Páu oho

¹ Korin ok ta pe Apor ixo rahā, ywy'ā rupi Páu wata oho. Amō amō ywy'ā 'ar rupi ok ta ihī. Ame'ē rupi wata oho. Pe, Ese ok ta pe uhyk oho. A'ep jumu'ēha ta ke a'e mahem. (Ame'ē ta upa katu te Jesu rehe har ukwa ym.) Juā mujahukiha mu'e ame'ē ke jō ame'ē ta ukwa katu.

² Páu pandu a'eta pe:

—Jesu rehe pejurujar katu rahā, pehē rehe Tupā'ā ihī katu my? — aja pandu.

A'eta pandu:

—Anī. Tupā'ā rehe har jande jakwa ym te — aja.

³ Páu pandu tī:

—Aja rahā, myja pehē ke amō mujahuk my? — aja.

A'eta pandu:

—Juā mujahukiha aja jande ke amō mujahuk — aja ipe.

⁴ Pe, Páu pandu:

—Juā mujahuk rahā, kuja ngā pe mujekwa. Ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ngi Tupā koty ipy'a ke amō muruwak mondo, aja ngā pe mujekwa. Kuja jundéu awa ta pe Juā pandu: “Ihē raikwer rupi amō sawa'e uwyr ta. Ame'ē rehe pejurujar katu” aja Juā pandu. Juā raikwer rupi uwyr ame'ē ke Jesu — aja Páu pandu.

⁵ Ame'ē ke sawa'e ta hendu rahā, a'eta ke amō mujahuk. Jesu je'ēha rupi mujahuk. (Aja Jesu kotyhar ke a'eta apo 'y, aja ngā pe mujekwa.)

⁶ Jesu riki jandema'e sawa'e te. Pe, ame'ē ta ākā rehe ipo ke Páu mujar. Pe, ame'ē ta rehe Tupā'ā ihī katu tī. Pe, amō amō awa ta je'ēha a'eta pandu pandu. (Aja rahā, Tupā'ā ihī katu a'eta rehe, aja mujekwa katu.) Tupā je'ēha rehe har a'eta pandu pandu tī.

⁷ Ame'ē ta awa py mokōi sawa'e ta hetaha.

⁸ Mahapyr jahy rahā, ngā namō Páu pandu pandu hū. Pandu rahā, ngā ngi a'e kyje ym. Jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe pandu pandu hū. Jesu riki Tupā mu'am me'ē ke. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am. Jundéu awa ta harō hū ixo ame'ē ke a'e. Pe, Jesu rehe amō jurujar katu rahā: "Ihē kotyhar ke nde apo 'y. Ihē namō nde erexo ta" aja Tupā pandu.

⁹ Anī. Ame'ē ke amō ta putar ym. A'eta jurujar ym. Tupā ma'ema'e ame'ē rehe har katu ym a'eta pandu. Ngā hetaha ta pe a'eta pandu: "Pejurujar ym" aja pandu. A'rehe ame'ē ta ke Páu hijar oho. Jesu kotyhar ta ke a'e raho inamō. Ame'ē ta ke jō Páu mu'e mu'e. Wera rahā pame katu te amō jumu'eha renda pe a'e mu'e. Jumu'eha renda riki amō sawa'ema'e.

¹⁰ Her Tira. Aja mokōi warahy 'ar rahā, Páu mu'e. A'rehe Tupā je'ēha rehe heta Asia wyy pe har ta hendu. Heta jundéu awa ta hendu. Heta amō awa ta hendu tī. Jundéu awa aja ym ame'ē ta ke a'eta.

Sewa ra'yr ta rehe har

¹¹ Tupāma'e pyrātāha namō Páu mukatu hū. Ahy ixo ame'ē ta ke mukatu hū.

¹² A'rehe pan kurer ta ke Páu rehe ngā mujar. Pan ra'yr ta ke mujar ehe tī. Ame'ē ta ke ahy ixo ame'ē ta pe ngā raho rahā, katu oho. Ājā ta ke muhem mondo amō ta ngi tī.

¹³⁻¹⁴ Ko amō jundéu awa ta ixo. Sewa ra'yr ta riki ixo. Kuja hetaha, awa po wajar mokōi. Ipái riki jundéu awa tama'e pa'i keruhū. A'eta wata wata ixo. Amō ta py'a ngi ājā ta ke a'eta muhem mondo tī. Pe, Páu aja Jesu je'ēha rupi a'eta ājā ke muhem ta tipe manga. Jesu riki jandema'e sawa'e te. Ājā pe a'eta pandu:

— Jesu rehe har Páu pandu pandu. Ame'ē je'ēha rupi japandu: "Ehem eho" — aja ājā pe Sewa ra'yr ta pandu.

¹⁵ Pe, a'eta pe ājā pandu:

— Jesu rehe har ihē akwa katu. Páu rehe har ihē akwa katu tī. Pehē anī. Awa pehē my? — aja ājā pandu.

¹⁶ Pe, Sewa ra'yr ta rehe sawa'e opor oho. Ājā ipy'a rehe ihī ame'ē ke opor oho a'eta rehe. Pyrātā opor oho a'eta rehe. Pe, ityk. Hok ngi sawa'e ta ke muhem mondo. Karāiha rape ke rāi muhem raho. Jawe te'e uhem oho tī.

¹⁷ Ame'ē rehe har heta jundéu awa ta hendu. Heta amō awa ta hendu tī. Jundéu awa aja ym ame'ē ta ke a'eta. Ese ok ta pe ixo ame'ē ta hendu. Hendu rahā, upa ngā jumukahem hū ingi. "Ne jō riki katu te me'ē ke" aja Jesu rehe har ngā pandu katu te.

¹⁸ Jesu riki jandema'e sawa'e te. Pe, heta Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta ma'e pandu uwyr. Amukwehe we pajema'e ukwaha ke a'eta ma'ema'e ixo rī. Ame'ē rehe har a'eta pandu uwyr.

¹⁹ Ngā hetaha ta pyter pe pandu uwyr. Ngā hetaha ta pyter pe heta paper ke ame'ē ta werur tī. Pajema'e ukwaha ke paper rehe ihī. Ame'ē ke werur. Pe, hapy. Upa ukwái. Paper rehe muhepyha manga rahā, tamatarer heta te hū tiki. Kuja, 50.000 wera rahā, paraky ame'ē muhepyha ke rehe uhyk. Ame'ē ke ngā hapy. Upa ukwái. (Aja pajema'e ukwaha ke hijar te, aja mujekwa katu.)

²⁰ Ukwái ha rehe ngā usak rahā, Tupā je'ēha rehe heta ngā jurujar katu. Tupā je'ēha riki pyrātā te, ame'ēja saka, a'rehe heta ngā jurujar katu ehe, Jesu rehe.

Ese ok ta pe ngā mutyapu hū

²¹ A'engi: "Masendo wyy rupi ihē aho ta. A'engi Ngere wyy rupi aho ta tī. A'engi Jerusarē ok ta pe ahyk ta aho" aja Páu pandu. Kuja a'e pandu tī:

—Upa Jerusarē ok ta pe har ta rehe ihē asak rahā, Hom ok ta pe ihē aho ta tī — aja Páu pandu.

²² A'erehe Masendo ywy pe Timo ke a'e mondo py. Inamō Era ke mondo tī. Páu namō ma'ema'e katu ame'ē ta ke a'eta. Pe, Asia ywy pe Páu pyta we rī.

²³ Arahā Ese ok ta pe Tupā ma'ema'e ame'ē rehe har ngā je'ē je'ē hū. Putar ym, a'erehe je'ē je'ē hū.

²⁴ Neme riki ngā ke muparahy. Ita tuwyr rehe ma'eha a'e. A'ep Ndia rehe ngā jumu'eha renda ihī. Ndia riki imāi keruhū. Tupā aja a'ep pe har ta ukwaha ngā jupe. Jumu'eha renda aja saka ok ra'yr ke Neme mujā mujā. Ita tuwyr ke te'e mujā mujā. Miasu ta heta tī. Ame'ē ma'eha rehe tamatarer a'eta pyhyk katu tī.

²⁵ Pe, miasu ta ke Neme mujy'ar. Neme aja ita tuwyr rehe heta ma'eha ta i'āi tī. Ame'ē ta ke a'e mujy'ar tī. A'e pandu:

—Sa'e ta! Pehendu katurahā! Jande jama'eha namō tamatarer japyhyk katu, aja pekwa katu.

²⁶ Apo Páu rehe har pekwa. A'e je'ēha rehe pehendu tī. Kuja a'e pandu: “Ipo pe ma'e'ā jande jamujā ame'ē ke Tupā ym” aja Páu pandu. A'erehe a'e je'ēha rehe heta ngā jurujar katu. A'erehe Tupā koty ipy'a ke heta ngā muruwak mondo. Upa Asia ywy pe har ta aja tī. Tupā koty ipy'a ke muruwak mondo tī. (A'erehe ma'e'ā ke hijar oho apo. Ndia ke hijar oho apo.)

²⁷ Katu ym aja. Jande jamujā mujā ame'ē ke jaxer, aja amō ta ukwa ta. Amō we tī. Ndia rehe ngā jumu'eha renda ke ngā hijar ta oho tī. Mujaxer ta tī. Katukweriha ke mumba ta tī. Ndia riki katu te. Jande māi keruhū riki a'e. Tupā aja jande jupe. Asia ywy pe har ta ipy'a moī moī katu ehe. Amō ywy pe har ta aja tī. Ipy'a moī moī katu ehe tī — aja Neme pandu.

²⁸ Ame'ē je'ēha rehe ngā hetaha ta hendu rahā, parahy te hū. Hātā pandu pandu hū ixo:

—Ndia riki katu te me'ē ke! Upa Ese ok ta pe har ta jurujar katu ehe! — aja pandu hū.

²⁹ A'erehe upa ok ta rupi ngā mutyapu tyapu hū oho ixo. Pe, Ngái ke ngā hetaha ta pyhyk raho. Arita ke pyhyk raho tī. Ngā jy'ariha renda keruhū pe pyhyk raho. Ngái ta masendo ywy pe har ta ke. Páu namō wata ixo ame'ē ta ke a'eta.

³⁰ Ngā hetaha ta pe Páu pandu tar katu oho tī. Anī. A'e ke Jesu kotyhar ta mupyta.

³¹ Asia ywy pe har tama'e kapitā ta je'ēha mondo ipe tī. Páu pe mondo. Páu rehe katu ame'ē ta ke a'eta. Kuja je'ēha ke mondo:

—Ngā jy'ariha renda keruhū pe eho ym — aja Páu pe.

³² Pe, ngā jy'ariha renda keruhū pe hetaha ta mutyapu tyapu te hū. Amō amō ta pukái pukái hū. Amō amō ta riki amō kotyhar pukái pukái hū. Upa ka'u te'e. A'erehe upa tate ngā hetaha ta ukwa ym ma'e. Ma'ewā ngā jy'ar uwyr my?

³³ Ame'ē ke ukwa ym. Arexan riki ngā ke mujy'ar, aja amō ta ukwa. A'e ke jundéu awa ta mupu'am, a'erehe aja amō ta ukwa. Hetaha ruwa koty mupu'am. Pe, pu'am rahā, ipo ke Arexan mukatak. (Aja ngā je'ēha ke a'e muputu'u ngā ngi.) Pe, jundéu awa ta rehe ngā parahy, ame'ē ke a'e mukatu ta tipe.

³⁴ Anī. A'e riki jundéu awa ke a'e aja hetaha ta ukwa rahā, pukái pukái we hū rī. I'atu kuja hātā pandu pandu hū:

—Ndia riki katu te ame'ē ke a'e! Upa Ese ok ta pe har ta jurujar katu ehe! — aja pandu hū.

³⁵ Pe, i'i atu ngā hetaha ta tyapuha ke ok tama'e mupinīha muputu'u ngā ngi. Kuja pandu:

—Ese ok ta pe har ta! Pehendu katurahā! Ndia rehe jumu'eha renda ke Ese ok ta pe har ta usak usak katu. Ame'ē rehe har upa ngā ukwa. Ndia riki katu te ame'ē ke a'e. Ywa ngi i'ā u'ar. Ita'ā ke u'ar. Ame'ē ke upa ngā ukwa katu tī.

³⁶ Ame'ē rehe har marā ka ym jaxer amō panduha ke. A'erehe mā peja peputu'u katu.

³⁷ Pemutyapu hū ym tī. Ndia rehe jumu'eha renda ngi ma'e ke Ngái ta mukanim ym. “Ndia jaxer” aja jande māi keruhū rehe har a'eta pandu ym tī. Mā! Sawa'e ta ke se perur. Ma'ewā my?

³⁸ Amō rehe har Neme pandu tar katu rahā, ngā panduha renda pe a'e raho katu. Inamō ixo ame'ē ta oho katu tī. A'ep kapitā ta ukwa ta. Katu my? Katu ym my? Ame'ē ke ukwa ta. A'ep amō ta rehe har Neme ta pandu pandu katu ta.

³⁹ Amō kotyhar pepandu pandu tar katu rahā, a'ep peho katu tī. Ngā ke amō ta mujy'ar rahā, ame'ē rehe har pepandu katu. Kapitā ta ruwa koty amō ta ukwa ta. Katu my? Katu ym my? Ame'ē ke ukwa ta.

⁴⁰ Taramō te jande jamutyapu hū. Kapitā keruhū namō jajumai jaxo, aja amō ta pandu ta oho ipe. Jamutyapu hū te'e. Ame'ē rehe har marā ka ym japanduha ipe — aja hetaha ta pe ok tama'e mupinīha pandu.

⁴¹ Upa pandu rahā, ngā hetaha ta ke a'e muhāi mondo.

20

Masendo ywy rupi Páu oho. Ngere ywy rupi a'e oho tī.

¹ Ngā mutyapuha upa putu'u rahā, Jesu kotyhar ta ke Páu mujy'ar. Ame'ē ta ke a'e muhury katu. A'erehe Jesu rehe ngā ipy'a katu te we rī. Pe, Páu pandu: —Ihē aho ta — aja.

² Pe, Masendo ywy rupi oho. Ame'ē rupi wata oho. Jesu kotyhar ta ke a'e mu'e mu'e. Muhury katu tī. A'erehe Jesu rehe ngā ipy'a katu te we rī. Pe, Ngere ywy pe Páu uhyk oho.

³ A'ep mahapyr jahy a'e mukanim. Pe, Si ywy pe a'e oho tate. Jarusu keruhū pe oho tate. Arahā a'e ke jundéu awa ta jukwa ta aja Páu ukwa. A'erehe Masendo ywy rupi wata oho rahā, katu aja a'e ukwa. (Aja rahā, jukwa ym ta, aja ukwa katu.)

⁴ Páu namō Pi ra'yr oho tī. Her Sopato. Mberéi ok ta pe har a'e. Arita oho tī. Tesaron ok ta pe har a'e. Sekū oho tī. Tesaron ok ta pe har a'e tī. Ngái oho tī. Nder ok ta pe har a'e. Tik oho tī. Asia ywy pe har a'e. Toro oho tī. Asia ywy pe har a'e tī.

⁵ Timo oho tī. Ame'ē ta johu oho py. Toroa ok ta pe oho. A'ep Páu rehe a'eta harō ixo. Pe, ihē rehe Páu uhyk uwyr. Ihē Ruk.

⁶ Siri ok ta pe ihē axo. Jundéu awa ta mi'u matyriha weraha upa rahā, a'engi jande mokōi jaho. (Ame'ē wera rahā, mbeju ke mupururukiha nixói, ame'ē ke jundéu awa ta u'u.) Pe, Toroa ok ta pe jande jaho. Jarusu keruhū pe jaho. Awa po wajar petēhar upa jaker rahā, pe, jahyk jaho. A'ep awa po wajar mokōi jande jaker.

Toroa ok ta pe har ta rehe Páu usak. A'ejōhar usak ngā rehe.

⁷ Nomin pytun rahā, upa Jesu kotyhar ta jy'ar. Mbeju ke mopokiha rehe jy'ar. (Aja Jesu manōha rehe a'eta ukwa ukwa uī.) Ngā pe Páu pandu pandu hū. Ame'ē ku'ē rahā, Páu oho ta, a'erehe pandu pandu we hū. Pytun pyter rahā, ma'e pandu pandu we hū rī.

⁸ Jande jayy'ariha renda pe heta ma'e weraha ihĩ. Ywatehar henda ihĩ ame'ẽ pe jande jayy'ar jai.

⁹ Pe, awa ma'ãha rape 'ar pe ta'ynuhu wapyk uĩ. Her Euti. Páu pandu pandu u'am rahã, Euti pyhĩ katu te hũ. Pe, ukwer katu. Pe, ywy pe u'ar ukwap. Pi! Mahapyr ywatehar henda ngi u'ar ukwap. Amõ ta oho piam rahã, pete'e manõ oup.

¹⁰ Pe, Páu wyjy oho ehe. Ipynarã pe wapyk oho ehe. Pyhyk, pe, amõ ta pe a'e pandu:

—Pejixi'u ym. Kwera katu apo — aja Páu pandu.

¹¹ Pe, ywatehar henda pe Páu jupir oho tĩ. Upa ma'e ke u'u rahã, pandu pandu we hũ ngã pe tĩ. Aja te'e xu'em oho.

¹² Pe, a'engi Páu oho. Pe, ta'ynuhu kwera katu ame'ẽ ke hok pe amõ ta mujywyw raho. Katu jywyw oho. Upa ngã hury katu.

Mire ok ta pe Páu uhyk oho

¹³ Jande pe Páu pandu:

—Jarusu keruhũ pe peho. Aso ok ta pe peho. Ihẽ riki pe rupi ihẽ aho ta. A'ep pehẽ namõ jarusu keruhũ pe ihẽ apor ta aho tĩ — aja jande pe.

A'erehe jarusu keruhũ pe jande japor jaho. Ame'ẽ pe Aso ok ta pe jahyk py jaho.

¹⁴ A'ep jande rehe Páu uhyk uwyr rahã, jarusu keruhũ pe a'e opor oho tĩ. A'engi ame'ẽ pe Mitire ok ta pe jahyk jaho.

¹⁵ A'engi jande jaho tĩ. Ame'ẽ ku'ẽ rahã, Ki ypa'ũ rake rupi jasa jaho.

¹⁶ Amõ ku'ẽ rahã, Sã ywy pe jahyk jaho. Amõ ku'ẽ rahã, Mire ok ta pe jande jaho. A'ep ywy pe Páu pyta tar ym. A'erehe Euse ok ta rake rupi jasa jaho. Pahar Jerusarẽ ok ta pe Páu uhyk tar katu. A'ep jundéu awa ta mi'u matyriha wera rahã, uhyk tar katu. Uhyk rahã, katu ta ipe, aja Páu ukwa. Ngã mi'u matyriha weraha rer Penteko.

Ese ok ta pe har tamũi ta namõ Páu pandu pandu

¹⁷ Mire ok ta pe Páu ixo rahã, Ese ok ta pe har ta tamũi ta pe myrandu a'e mondo. Jesu kotyhar ta rehe tamũi ta usak usak katu.

“Pahar ihẽ koty pejur” aja myrandu a'e mondo.

¹⁸ Pe, tamũi ta uhyk uwyr ehe rahã, Páu pandu:

—Asia ywy pe ihẽ ahyk py ajur rahã, a'engi ihẽ rehe har pekwa katu. Myja pehẽ namõ ihẽ axo, ame'ẽ ke pekwa katu.

¹⁹ Jesu jandema'e sawa'e te. Ima'e miasu aja ima'e parakyha ke ihẽ ama'ema'e hũ. Tupã je'ẽha ke ihẽ amu'e mu'e hũ axo. “Katu te ihẽ” aja ym akwa. Aja ihẽ axo rahã, ihẽ amu'e mu'e rĩ. Amõ ta jurujar ym ehe rahã, ihẽ ajixi'u tĩ. Ihẽ ke jundéu awa ta mahy tar katu rahã, ame'ẽ ngi ihẽ akyje ym. Tapijar te'e we amu'e mu'e rĩ.

²⁰ Heta pejy'ar rahã, pehẽ ke ihẽ amu'e hũ. Pehẽ rok pe ihẽ amu'e hũ pehẽ ke tĩ. Pehẽ pe ma'e katu ame'ẽ ke upa katu te ihẽ amu'e, aja pekwa katu tĩ.

²¹ Kujã ihẽ apandu: “Ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ngi Tupã koty pehẽ py'a pemuruwak pemondo. Jesu rehe pejurujar katu. Jesu riki jandema'e sawa'e te” aja jundéu awa ta pe ihẽ apandu pandu hũ. Aja amõ awa ta pe ihẽ apandu pandu hũ tĩ. Jundéu awa aja ym ame'ẽ ta ke a'eta.

²² —Apo Jerusarẽ ok ta pe ihẽ aho ta axo. Tupã'ã putar, a'erehe ihẽ aho axo. A'ep ma'e ihẽ rehe uhyk ta my? Ihẽ akwa ym.

²³ Kujã jõ ihẽ akwa katu. Ok ta pe pame katu te Tupã'ã mujekwa ihẽ pe. Kujã mujekwa. Ihẽ ke amõ ta mahy tar katu. Kyndaha pe ihẽ ke amõ ta kynda tar katu raho tĩ, aja ihẽ pe mujekwa.

24 Pe, ihē ke amō ta jukwa ta rahā, ngā ngi ihē akyje ym ta. Tupā je'ēha ke ihē apandu we ta rī. Ngā ke Tupā muhā katu ta, ame'ē myrandu katu ke ihē apandu ta rī. Ame'ē rehe har ihē apandu, ame'ē ke ihēma'e parakyha. Ame'ē ke ihē pe Jesu me'ē. Pe, ame'ē parakyha ke ihē amumba tar katu. Jesu riki jandema'e sawa'e te.

25 —Upa pehē renda rupi ihē awata aho rahā, Tupā rehe har pehē pe ihē apandu pandu. Myja katū pexoha Tupā putar my, ame'ē rehe har ihē amu'e katu pehē ke. Apo ihē rehe pesak ym te ta tī.

26 Apo jete har te pehē pe ihē apandu katu tī. (Upa katu te Jesu rehe har pehē pe apandu pandu. Upa amu'e mu'e hū.) A'erehe mupyraraha renda pe pehē ngi har amō oho ta rahā, ihē rehe je'ēha nixói.

27 Ma'e Tupā putar, ame'ē rehe har upa katu te pehē pe ihē apandu.

28 Pesak katu pehē juehe pexo. Aja rahā, Tupā ngi amō koty pehē py'a pemuruwak ym ta pemondo. Upa Jesu kotyhar ta rehe pesak pesak katu pexo tī. Ame'ē parakyha ke pehē pe Tupā'a me'ē. Jesu kotyhar tama'e kapitā ta ke pehē. A'erehe ame'ē ta rehe pesak katu pexo. Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta Tupā kotyhar ta ke tī. Ta'yr manōha rupi a'e ipy'a jywyr ngā rehe.

29 —Ihē raikwer rupi amō ta uwyr ta. Ame'ē ta pehē rehe uhyk ta, aja akwa katu. Jesu kotyhar ta ke ame'ē ta muka'u ka'u te'e hū ta. Jurujar katu ame'ē ta ukwa katuha ke amō koty ame'ē ta muruwak ta mondo, aja ihē akwa katu. Katu ym aja.

30 Jete. Pehē pyter ngi har amō ta pu'am ta. Ame'ē ta te'e ma'e pandu ta. Amō amō ta jurujar katu ame'ē ta ke a'eta muka'u ka'u te'e ta. Aja ame'ē ta namō jum'u'e ixo ame'ē ta aja muruwak ta.

31 A'erehe pesak katurahā! Aja rahā, peka'u ka'u te'e ym ta. Pekwa katurahā! Mahapyr warahy 'ar rahā, pehē ke ihē amu'e mu'e hū. Wera rahā, ihē amu'e mu'e hū. Pytun rahā, ihē amu'e mu'e hū tī. Pehē ngi har amō ta jurujar ym ame'ē ta rehe ihē ajixi'u hū tī.

32 —Apo pehē rehe har Tupā namō apandu: “Mā peja Ese ok ta pe har ta rehe esak katu.” Jete har te ke. A'e usak katu ta pehē rehe. Ame'ē myrandu ke pehē py'a rehe pemupyta katu. Aja rahā, ame'ē myrandu namō pehē py'a ke a'e mātā katu ta. Aja ehe har a'e mujekwa katu te we ta rī. Upa ixotyhar ta pe ma'e katu ame'ē ke a'e mupyta katu. Ame'ē ke me'ē me'ē ta. Aja pehē pe tī. Me'ē me'ē ta tī.

33 Amō tama'e tamatarer rehe ihē py'a ihē amoī ym. Amō tama'e mundeha rehe ihē py'a ihē amoī ym tī.

34 Ihē aparaky hū. Aja tamatarer ihē apyhyk. Ame'ē pe ihēma'e ke ihē ajo'ok. Ihē namō ixo ame'ē ta pe ihē ame'ē tī. Ame'ē ke ihē riki ajo'ok tī. Ame'ē rehe har pekwa katu.

35 Ihē aja peparaky katu rahā, katu tiki. Aja rahā, ima'e ym te ame'ē ta pe jande jame'ē me'ē katu. Jesu pandu ame'ē ke jande jakwa. Kuja a'e pandu: “Amō ngi ma'e ke amō pyhyk rahā, hury we. Pe, amō pe amō me'ē rahā, hury katu te” aja Jesu pandu.

—(A'erehe ima'e ym te ame'ē ta pe jame'ē me'ē katu rahā, katu tiki) — aja tamūi ta pe Páu pandu.

36 Upa Páu pandu rahā, tamūi ta namō ipynarāi pe wapyk. Pe, Tupā namō a'eta pandu pandu.

37 Pe, Páu ke Ese ok ta pe har tamūi ta jumā juman rahā, jixi'u hū. Huwa ke a'eta pyter pyter tī. (Aja ipy'a katuha ke mujekwa.)

38 “Ihē rehe pesak ym te ta tī” aja Páu pandu ramō. Ame'ē je'ēha rehe tamūi ta pyai te. Pe, jarusu keruhū tūi ame'ē pe Páu namō a'eta oho.

21

Jerusarē ok ta pe Páu uhyk oho

¹ “Jaho ta” aja japandu ngā pe. Pe, upa ngā po rehe japyhyk pyhyk ngā ngi rahā, Ese ok ta pe har tamūi ta jywyr oho. Hok pe jywyr oho. Pe, jarusu keruhū pe jande japor jaho. A'engi jaho tī. Ko ypa'ū pe katu te jahyk jaho. Ame'ē ku'ē rahā, Ho ypa'ū pe jahyk jaho tī. A'engi Pa ok ta pe jahyk jaho tī. (Jande jaho tar katu ame'ē pe ame'ē jarusu keruhū oho ym, a'erehe ame'ē ke jahijar.)

² A'erehe a'ep amō jarusu keruhū ke jande jamahem. Seni ywy pe oho ame'ē ke ame'ē jarusu keruhū. Ame'ē pe japor jaho tī. Pe, jaho tī.

³ Xi ypa'ū rehe jasak rahā, ame'ē rake rupi jasa jaho. Jande jywa'i koty ypa'ū ihī. Pe, Si ywy pe jaho jaxo. Pe, Tir ok ta pe jahyk jaho. A'ep upa ma'e ke raho ame'ē ke jarusu keruhū jar hijar ta oho. A'erehe jarusu keruhū ngi jahem jaho.

⁴ A'ep Jesu kotyhar ta ke jamahem. Ame'ē ta namō japyta rī. (Amō jarusu keruhū jamahem ym.) A'erehe a'ep awa po wajar mokōi jaker rī. Tupā'ā je'ēha rupi ame'ē ta pandu:

—Jerusarē ok ta pe eho ym — aja Páu pe pandu.

(Anī. “Ihē aho ta me'ē te'e” aja Páu pandu.)

⁵ Pe, jarusu keruhū ohoha angaha ke rehe uhyk rahā, ok ta ke jahijar jaho. Upa katu te Jesu kotyhar ta jande namō wata oho. Hakehar ta ke raho tī. Tā'yn ta ke raho tī. Ok ta soroka pe jahem jaho. Pe, y rymy'y rehe jahyk jaho rahā, upa jande pynarāi pe jawapyk. Pe, Tupā namō upa japandu pandu.

⁶ Upa ngā po ke japyhyk pyhyk ngā ngi rahā, jarusu keruhū pe japor jaho. Hok pe a'ep pe har ta jywyr oho.

⁷ Pe, jaho tī. Tir ok ta ke jahijar jaho. Pe, Torema ok ta pe jahyk jaho. A'ep jarusu keruhū ngi jahem jaho. Jesu kotyhar ta rehe jasak jaho. Ame'ē ta namō japyta.

⁸ A'ep peteī jaker. Ame'ē ku'ē rahā jawata jaho. Pe, Sesarēi ok ta pe jahyk jaho. A'ep Siri rok pe japyta. Tupā je'ēha pandu ame'ē ke a'e. Amukwehe te we Jerusarē ok ta pe ngā mi'u ke a'e me'ē me'ē. Awa po wajar mokōi sawa'e ta namō a'e me'ē me'ē. Siri riki ame'ē ta ngi har peteī.

⁹ Tumeme tajyr ta ipe. Kūjā ta ixo te'e rī. Tupā je'ēha pandu ame'ē ta ke a'eta tī.

¹⁰ A'ep japyta we rahā, amō sawa'e uhyk uwyr. Jundēi ywy ngi uhyk uwyr. Her Angambo. Tupā je'ēha pandu ame'ē ke a'e tī.

¹¹ Jande rehe a'e uhyk rahā, Páu ma'e ixu'a rupi har ke a'e jo'ok ingi. Ame'ē pe jupukwar juehe. Ipyta ke jupukwar. Ipo apyr ke jupukwar tī. Pe, jande pe a'e pandu:

—Kuja Tupā'ā mujekwa: “Ihē aja kome'ē ku'a rupi har jar ke jundēu awa ta pukwar ta tī. Aja Jerusarē ok ta pe ixo ame'ē ta ma'e ta. Pe, amō awa ta pe kome'ē jar ke a'eta raho ta” aja Tupā'ā mujekwa — aja Angambo pandu.

¹² Ame'ē ke rehe jahendu rahā, Páu pe japandu hū. A'e pe har ta pandu hū tī. Kuja:

—Jerusarē ok ta pe eho ym — aja Páu pe jande johu japandu hū.

¹³ Anī. Páu pandu:

—Pejixi'u ym. Ihē ke pemupyai ym. Jerusarē ok ta pe ihē ke amō pukwar rahā, pete'e ta ihē axo. Jesu riki jandema'e sawa'e te. Ihē ajurujar katu ehe, a'erehe ihē ke amō ta jukwa ta rahā, pete'e ta ihē axo tī — aja jande pe Páu pandu.

¹⁴ Jande rehe Páu hendu ym. A'erehe kuja jō jande japandu:

—Tupā putar ame'ē ke ema'e katu! — aja ipe.

Pe, jande jaje'ë ym we tî.

¹⁵ A'ep jande japyta we rî. Pe, jandema'e jamoï katu rahã, Jerusarê ok ta pe jaho.

¹⁶ Jande namõ amõ amõ Sesaréi ok ta pe har ta oho tî. Jesu kotyhar ta ke a'eta. Pe, amõ sawa'e rok pe jande ke a'eta raho. A'ep japyta ta. Sawa'e rer Mena. Xi ypa'ü pe har a'e. Yman Jesu rehe a'e jurujar katu.

Tian rehe Páu usak oho

¹⁷ Jerusarê ok ta pe jande jahyk rahã, jande po ke Jesu kotyhar ta pyhyk pyhyk katu jande ngi.

¹⁸ Hury katu. Ame'ë ku'ë rahã, Tian rehe Páu usak oho. Jande jasak jaho ehe tî. A'ep Jesu kotyhar tama'e kapitã ta jy'ar tî. Tamüi ta ke a'eta.

¹⁹ Upa ame'ë ta po ke a'eta ngi Páu pyhyk rahã, upa katu te a'e ma'ema'e ame'ë ke a'e pandu pandu a'eta pe. Amõ awa ta renda rupi wata oho rahã, Tupã je'ëha rupi ma'e ke ma'ema'e, ame'ë rehe har a'e pandu pandu a'eta pe.

²⁰ Ame'ë je'ëha rehe hendu rahã, Tupã pe a'ep pe har ta pandu:

—Nde jö riki katu te me'ë ke — aja Tian ta pandu.

Pe, Páu pe Tian ta pandu:

—Jande mu! Katu tiki! Jesu rehe heta te hũ jundéu awa ta jurujar katu. Ame'ë ta Moise je'ëha rehe hendu katu we rî.

²¹ Kuja nde rehe har ame'ë ta ukwa. Amõ awa tama'e ywy rehe jundéu awa ta ixo. Ame'ë ta pe kuja nde eremu'e: “Moise je'ëha ke pehijar. Mã peja pehë rap'r pিরer ke pejupã ym. Jundéu awa ramüi ta ukwaha rehe pehendu ym tî” aja nde eremu'e, aja sehar ta ukwaha naï.

²² Se nde erehyk erejur, aja sehar ta ukwa ta.

²³ Myja ta apo my? Kuja jande japandu ame'ë ke ema'erahã! Kuja katu. Ko tumeme sawa'e ta ixo. Tupã pe ma'e ke ame'ë ta manga katu. Ame'ë ke upa ym we rî.

²⁴ Jundéu awa ta ukwaha aja ame'ë sawa'e ta ipy'a ke juhyk ta oho. Ame'ë ta namõ eho. Tupã pe ma'e ke a'eta me'ë ta oho, ame'ëja saka. Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhü pe a'eta me'ë ta oho. Ame'ë tama'e ke rehe nde emuhepy eho. Aja rahã, ame'ë ta'a ke amõ jãpî ta. Aja rahã, nde rehe har sehar ta hendu ame'ë ke te'e, aja upa ngã ukwa ta. Moise je'ëha rehe nde erehendu katu tî, aja upa ngã ukwa ta tî.

²⁵ Jesu rehe amõ awa ta jurujar katu tî. Jundéu awa aja ym ame'ë ta ke a'eta. Amukwehe we ame'ë ta pe paper pinim jande jamondo. Kuja japandu:

“(Ma'e'ã riki tupã aja amõ ukwaha jupe naï.) Ame'ë ruwa koty ngã mi'u ke amõ moï. Ame'ë ke pe'u ym.

So'o ruwy ke pe'u ym tî.

So'o juwyk aja amõ ta te'e jukwa ame'ë rukwer ke pe'u ym tî.

Amõ küjã rehe eka'u te'e ym.

Amõ sawa'e rehe eka'u te'e ym tî.”

—Aja amõ awa ta pe jande jamupinim — aja Tian pandu.

²⁶ (Ame'ë ke rehe Páu hendu katu.) A'erehe tumeme sawa'e ta ke a'e raho. Ame'ë ku'ë rahã, jundéu awa ta ukwa aja ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke ame'ë ta namõ ipy'a ngi a'e juhyk oho. Upa rahã, Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhü pe a'e ixo oho. Jundéu awa tama'e pa'i ta pe weraha mangaha ke a'e pandu oho. Myja rahã, ipy'a juhykiha upa ta my, ame'ë ke pandu oho. Ame'ë weraha uhyk rahã, Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhü pe ma'e ke a'eta werur ta. Tupã pe me'ë ta, ame'ëja saka. Aja Tupã rehe ipy'a ke a'eta moï moï katu ta. Sawa'e ta pame katu te werur ta. Páu werur ta tî.

Páu ke jundéu awa ta pyhyk

²⁷ Awa po wajar mokōi wera upa tate rahā, Páu rehe amō jundéu awa ta usak. Asia ywy pe har ta ke a'eta. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe a'eta usak ehe. Ngā hetaha ta pe ame'ē ta pandu pandu hū. Pe, muparahy. Pe, Páu ke hetaha ta pyhyk.

²⁸ A'eta hātā pandu:

—Jundéu awa ta! Pejur! Kome'ē sawa'e riki jundéu awa ta rehe har katu ym pandu. “Moise je'ēha rehe pehendū ym” aja a'e pandu oho tī. “Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū riki jaxer” aja a'e pandu oho tī. Aja upa kome'ē ywy rupi a'e pandu pandu oho. Kome'ē jumu'eha renda keruhū riki katu te, aja jande jakwa. Anī. A'ep amō awa ta ke a'e muhyk raho apo. Jundéu awa aja ym ame'ē ta ke a'eta. A'erehe kome'ē renda keruhū ke a'e mujaxer — aja ngā hetaha ta pandu hū.

²⁹ Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe Toro ke Páu muhyk, aja a'eta ukwaha naī. A'erehe aja pandu, ma'e, mujaxeriha rehe har pandu. Toro riki Ese ok ta pe har ke a'e. Amō awa ke a'e. Jundéu awa ym ame'ē ke a'e. Kwehe Jerusarē ok ta rape rupi Páu wata ixo rahā, Toro namō a'e wata ixo. Ame'ē ke rehe hetaha ta usak. A'erehe Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe raho aja ukwaha naī. (Anī. A'ep Páu raho ym.)

³⁰ Upa ok ta rupi muka'u ka'u te'e hū ngā ke. Páu koty ngā hetaha ta ujan oho. Pe, pyhyk. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū ngi hykí muhem raho. Pe, pahar jumu'eha renda keruhū rukwen ke amō ta kynda.

³¹ Páu ke hetaha ta jukwa tar katu rahā, homa awa tama'e kapitā keruhū pe amō pandu oho. Sonda tama'e kapitā keruhū ke a'e. “Upa Jerusarē ok ta pe har ta mutyapu tyapu hū” aja pandu oho.

³² Pahar sonda ta namō kapitā keruhū ixoty ujan oho. Amō kapitā ta ke a'e raho tī. Ngā hetaha ta koty ujan oho. Kapitā keruhū rehe hetaha ta usak rahā, Páu ke a'eta poir. Petekiha ke putu'u ingi. Sonda ta rehe a'eta usak tī.

³³ Páu rehe kapitā keruhū uhyk rahā, a'e ke pyhyk. Sonda ta pe a'e pandu: —Mokōi ita tupaham pe pepukwar! — aja kapitā keruhū pandu. (Jaxer te ame'ē ke Páu aja kapitā keruhū ukwaha naī. A'erehe mokōi ita tupaham pe pukwar, aja pandu.)

Pe, hetaha ta pe a'e pandu:

—Awa sawa'e ko my? Myja jaxer ame'ē ke a'e ma'ema'e my? — aja kapitā keruhū pandu.

³⁴ Amō amō ta hātā pandu pandu. Amō koty koty pandu pandu, a'erehe muka'u ka'u te'e hū. Ma'ewā mutyapu hū my, ame'ē rehe har kapitā keruhū ukwa ym. A'erehe sonda ta pe a'e pandu:

—Sonda ta rok pe sawa'e ke peraho! — aja kapitā keruhū pandu.

³⁵⁻³⁶ Ok myta rehe Páu namō sonda ta uhyk rahā, hetaha ta parahy te hū ehe. Haikwer rupi a'eta oho ixo. Hātā pandu hū:

—Ererahā! Jajukwarahā! — aja hetaha ta pandu hū.

A'erehe Páu ke ipo 'ar pe sonda ta raho. (Aja rahā, hetaha ta a'e ke pyhyk ym.)

Páu je'ēha ke

³⁷ Sonda ta rok pe Páu ke muxe tate rahā, sonda tama'e kapitā keruhū pe Páu pandu:

—Ne namō ma'e ihē apandu tar katu — aja ipe.

Kapitā keruhū pandu ipe:

—Ngere awa je'ēha ke nde erekwa katu my? (Ame'ē jō ihē akwa katu) — aja Páu pe.

—Akwa katu ihē — aja Páu pandu.

38 —Aja rahā, eji wywy pe har aja ym nde. Amukwehe te ngā hetaha ta ke ame'e eji wywy pe har mujy'ar. Heta te hū ngā jukwaha ta ke a'e mujy'ar. Kuja, 4.000 hetaha ta ke. Awa nixói te ame'e pe mujy'ar. Pe, kapitā keruhū namō jumai ixo — aja Páu pe kapitā keruhū pandu.

39 Páu pandu:

—Anī. Ihē riki aja ym. Ko jundéu awa ihē. Tar ok ta pe har ihē. Esarahā! Ngā pe ihē apandu tar katu — aja kapitā keruhū pe pandu. Syri wywy rehe Tar ok ta ihī. Ame'e ke ok ta tiha te hū!

40 Kapitā keruhū pandu:

—Ererahā! Ngā pe epandu — aja Páu pe.

Pe, myta 'ar pe Páu pu'am. Ipo ke mukatak. (Aja ngā je'ēha ke a'e muputu'u ngā ngi.) Ngā putu'u rahā, Páu pandu ngā pe. Jundéu awa je'ēha namō pandu:

22

1 —Sa'e ta! Pehendu katurahā! Ihē mu ta! Pehendu katu tī. Tamūi ta! Pehendu katu tī. Ihē juehe har apandu ta pehē pe — aja Páu.

2 Jundéu awa je'ēha namō Páu pandu pandu. Ame'e rehe ngā hetaha ta hendu rahā, putu'u katu. Pe, Páu pandu pandu:

3 —Ko jundéu awa ihē. Tar ok ta pe har ihē. Syri wywy rehe ame'e ok ta ihī. Jerusarē ok ta pe ihē tiha aho. Ngamari namō ihē ajumu'e. Moise je'ēha rehe jande ramūi ta hendu katu. Ame'e ke a'e mu'e katu te ihē ke tī. Tupā putar ame'e ke pema'ema'e tar katu te apo. Pehē aja ihē amukwehe te we tī.

4 Jesu rehe jurujar katu ame'e ta ke ihē amupyrara tī. Ajukwa tī. Sawa'e ta ke ihē apyhyk, pe, kyndaha pe ihē akynda araho tī. Kūjā ta aja tī. Apyhyk rahā, kyndaha pe ihē akynda araho tī.

5 Ihē rehe har jundéu awa tama'e pa'i keruhū pandu rahā, ma'e ke pekwa ta tī. Ihē apandu a'am ame'e ke jete har te ke, aja pekwa ta tī. Jundéu awa tama'e kapitā ta pandu rahā, pekwa ta tī. Ame'e ta ngi paper pinim ihē apyhyk. Jande mu ta pe ame'e ta mupinim. Ndama ok ta pe har ta pe mupinim. A'ep Jesu rehe jurujar katu ame'e ta ke ihē apyhyk oho. Jerusarē ok ta pe amujywyw ta tipe. A'ep ame'e ta ke amahy ta tipe — aja Páu pandu.

Tupā koty ipy'a ke Páu muruwak mondo ame'e rehe har a'e pandu

(At 9.1-19; 26.12-18)

6 A'e pandu tī:

—Ihē awata aho axo. Warahy jandar tate rahā, Ndama ok ta pe ahyk tate aho axo. Arahā pahar ywa ngi ihē rake rupi ma'e wera te hū.

7 Wywy rehe ihē a'ar. Jande je'ēha aja ihē ahendu. Kuja ihē pe pandu: "Sáu! Ma'ewā ihē ke nde eremupyrara my?" aja ihē ahendu.

8 Ihē apandu: "Sa'e! Awa nde my?" aja ipe. A'e pandu ihē pe: "Ihē riki Jesu. Nasare ok ta pe har ihē. Ihē ke nde eremupyrara erexo" aja ihē pe.

9 Weraha rehe ihē namō ixo ame'e ta usak tī. Ihē pe ma'e pandu, ame'e je'ēha rehe a'eta hendu ym.

10 Pe, ihē apandu: "Sawa'e! Ma'e ihē ama'e ta apo my?" aja ipe. Jandema'e sawa'e te pandu: "Epu'am! Ndama ok ta pe eho. A'ep nde pe ma'e amō pandu ta. Tupā putar ame'e ke nde erema'ema'e ta. Upa katu te ame'e rehe har nde pe amō pandu ta" aja ihē pe.

11 Wera te hū, a'erehe ihē reha ym te. A'erehe ihē po ke ihē namō ixo ame'e ta pyhyk. Pe, Ndama ok ta pe aja te'e ihē ke a'eta muhyk ra ho.

12 —A'ep amō sawa'e ixo. Her Anani. Tupā rehe a'e ipy'a katu. Jande ramūi je'ēha rehe a'e hendu katu tī. Sawa'e katu ame'e ke a'e, aja upa jundéu awa ta pandu pandu. Ndama ok ta pe ixo ame'e ta ke aja pandu pandu ehe har.

13 A'e riki ihē rehe uhyk. Ihē rake pu'am. Pe, ihē pe pandu: "Sáu! Jesu rehe nde erejurujuar katu, a'erehe nde riki ihē mu apo 'y. Ma'e ke rehe esak katu tī" aja ihē pe. Pahar ma'e ke rehe ihē asak tī. Ama'ā katu ehe tī.

14 Pe, ihē pe a'e pandu tī: "Nde rehe Tupā usak katu. Jande ramūi ipy'a mo'i mo'i katu ehe. A'e riki nde rehe usak katu. A'e putar ame'ē ke nde pe a'e mujekwa. Ta'yr katu te ame'ē ke a'e. A'e ke mujesak nde pe. Ta'yr je'ēha ke nde pe a'e mujekwa tī.

15 Nde eresak ame'ē ke upa ngā pe nde erepandu pandu ta. Nde erehendu ame'ē ke upa ngā pe nde erepandu pandu ta tī. Ta'yr rehe har upa ngā pe nde erepandu pandu ta ereho.

16 Apo jahorahā! Epu'am. Jesu rehe nde erejurujuar katu. A'erehe, ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'ema'eha ke nde py'a ngi Tupā juhyk katu. Nde ke ihē amujahuk ta. (Aja rahā, Jesu kotyhar ke nde apo 'y, aja nde eremujekwa ta ngā pe)" aja ihē pe Anani pandu. A'erehe a'e pandu ame'ē ke ihē ama'e — aja Páu pandu.

Amō awa ta pe Páu ke Tupā mondo ame'ē rehe har Páu pandu

17 A'e pandu tī:

—Jerusarē ok ta pe ihē ajywyr aho. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe ihē axo. Tupā namō ihē erepandu pandu ai rahā, ihē keraiha aja ihē asak.

18 Kuja ihē asak. Ihē pe Jesu mujekwa: "Ihē rehe har nde erepandu pandu. Ame'ē ke sehar ta putar ym. A'erehe pahar Jerusarē ok ta ke ehijar eho" aja ihē pe.

19 Pe, ihē apandu ipe: "Sawa'e! Anī. Kuja sehar ta ukwa katu. Amō amō jundēu awa tama'e jy'ariha renda pe ihē axe aho. Pe, nde rehe jurujar katu ame'ē ta ke ihē apyhyk.

20 Ame'ē ta ke ihē apirok hū tī. Pewe amō tī. Nde rehe har Esete pandu pandu. A'e ke ngā jukwa rahā, a'ep ihē axo tī. Jukwa rahā: 'Ere' aja ihē apandu tī. Jukwaha tama'e mundeha ke ihē namō a'eta hijar. Ame'ē ke Jerusarē ok ta pe har ta ukwa katu. A'erehe se ihē apyta tar katu. Se nde rehe har ihē apandu tar katu rī" aja ihē apandu ipe.

21 A'e pandu: "Anī. Eho! Paite nde ke ihē amondo ta. Amō awa ta pe nde ke ihē amondo ta. Jundēu awa aja ym ame'ē ta koty amondo ta" aja ihē pe a'e pandu — aja Páu pandu.

22 "Jundēu awa aja ym ame'ē ta koty Páu mondo ta." Ame'ē ke rehe jō ngā hetaha ta hendu. Pe, hātā te hū a'eta pandu pandu:

—Pemuhem pemondo! Pejukwarahā! A'e manō ta me'ē te'e — aja pandu pandu hū.

23 Ahem hū tī. A'etama'e mundeha ke a'eta mukatak katak hū. Ywy ku'i ke omombor hū tī. (Aja parahy te ha ke mujekwa.)

24 Ame'ē ke rehe kapitā keruhū usak rahā, sonda ta pe a'e pandu:

—Sonda ta rok pe Páu ke pemuxe peraho. So'o pিরer tupaham pe a'e ke pepirok. A'e ke jande japirok rahā, a'e pandu ta. Ma'erehe jundēu awa ta ahem ahem hū my? Ame'ē rehe har a'e pandu ta. Aja rahā, jande jakwa ta — aja kapitā keruhū pandu.

25 Pe, so'o pিরer tupaham pe Páu ke sonda ta pukwar u'am rahā, amō sondama'e kapitā pe Páu pandu. Hake pu'am ame'ē pe pandu:

—Ma'e aka'u te'eha ihē ama'e my? Ama'e ym my? Ame'ē rehe har pekwa ym we rī. A'erehe ihē ke pepirok rahā, katu ym. Homa awa ke so'o pিরer tupaham pe amō pirok ym tī. Ko homa awa ihē — aja Páu pandu.

26 Ame'ē ke kapitā hendu rahā, kapitā keruhū pe a'e pandu oho:

—Anī. Ma'e nde erema'e erexo my? Homa awa ke a'e. A'e ke nde erepirok rahā, katu ym — aja kapitā pandu.

²⁷ A'erehe Páu pe kapitā keruhū pandu oho:

—Epandu ihē pe rahā! Homa awa ke nde my? — aja Páu pe.

Pe, Páu pandu:

—A'e tī — aja ipe.

²⁸ Pe, sonda tama'e kapitā keruhū pandu:

—Homa awa aja ihē amuruwak rahā, ame'ē pe tamatarer ihē amuhepy hū — aja ipe.

Páu pandu:

—Anī ihē. Homa awa aja ihē māi pusu ngi ihē a'ar — aja ipe.

²⁹ Ame'ē ke sonda ta ukwa rahā, Páu ke sonda ta tate pirok, ame'ē ta hijar oho. Páu riki homa awa aja kapitā keruhū ukwa rahā, a'e kyje. Páu ke a'e mupukwar, a'erehe kyje.

Ngā panduha renda pe Páu pu'am

³⁰ Páu rehe har jundéu awa ta je'ē je'ē hū. Ame'ē rehe har sonda tama'e kapitā keruhū ukwa tar katu te. A'erehe ame'ē ku'ē rahā, Páu ke a'e poir. Ita tupaham ke a'e jirar ingi. Jundéu awa tama'e pa'ihu ta ke a'e mujy'ar tī. Ngā panduha rendama'e kapitā ta ke a'e mujy'ar tī. Ame'ē ta ruwa koty Páu ke a'e mupu'am raho. Ehe har a'e ukwa tar katu.

23

¹ Ngā panduha renda pe ixo ame'ē ta rehe Páu usak usak katu. Pandu ngā pe:

—Sa'e ta! Pehendu katurahā! Ihē rehe har Tupā ukwa katu. Akyje ym ingi. Sawa'e katu ame'ē aja ihē axo — aja Páu pandu.

² Anani riki jundéu awa tama'e pa'i keruhū. Páu rake pu'am ame'ē ta pe a'e pandu:

—Páu juru ke penupā — aja.

³ Ame'ē ke rehe Páu hendu rahā, Anani pe je'ēha a'e mujywyr:

—Katu ym ne je'ēha! Ne je'ēha aja nde ke Tupā mahy ta tī. Mokōi nde erekwaha namō nde erexo. Moise je'ēha aja ym ihē rehe har nde erekwa ereī. Ame'ē rehe nde erehendu ym tī. Amō ta pe nde erepandu: “Páu juru ke penupā” aja, a'erehe Moise je'ēha rehe nde erehendu ym. Katu ym aja — aja Páu ipe.

⁴ Pe, Páu rake pu'am ame'ē ta pandu ipe:

—Pa'i keruhū rehe har katu ym nde erepandu. Tupāma'e parakyha ke a'e — aja Páu pe.

⁵ Pe, Páu pandu:

—Sa'e ta! A'e riki pa'i keruhū ame'ē ke ihē akwa ym. Akwa rahā, aja ihē apandu ym ta tipe. Tupā je'ēha rehe kuja amō mupinim: “Pehēma'e kapitā rehe har katu ym aja epandu ym” aja Tupā je'ēha rehe panduha ihī.

—Pa'i keruhū riki jandema'e kapitā tī, ame'ē ihē akwa rahā, katu ym aja ihē apandu ym ta tipe — aja Páu pandu.

⁶ Pe, ngā panduha renda pe har ta rehe Páu usak katu rahā, wajar riki sanduse kotyhar ta ke, aja a'e ukwa. Amō wajar parise kotyhar ta ke, aja a'e ukwa tī. A'erehe panduha renda pe hātā a'e pandu:

—Sa'e ta! Pehendu katurahā! Ihē pái aja parise kotyhar ke ihē tī. Manō ame'ē ta ke Tupā mukwera katu ta muhem aja ihē akwa. Ame'ē ke ihē rehe har pekwa ta peī apo — aja Páu pandu.

⁷ Ame'ē ke a'e pandu rahā, sanduse ta namō parise ta je'ē je'ē hātā tā ngā jupe. A'erehe mokōihar aja ngā ukwaha ngā uī. Amō amō ta sanduse ta aja ukwa uī. Amō amō ta parise ta aja ukwa uī.

⁸ Manō ame'ē ke kwera ym te ta, aja sanduse ta ukwaha naī. Anī. Manō ame'ē ta kwera katu ta, aja parise ta ukwa. Tupā je'ēha rahoha ta nixói te, aja sanduse ta ukwa. Anī. Tupā je'ēha rahoha ta pete'e ixo, aja parise ta ukwa. Awa'ā nixói te, aja sanduse ta ukwaha naī. Anī. Awa'ā namō awa ixo, aja parise ta ukwa.

⁹ A'erehe je'ē je'ē hātā tā hū ngā jupe. A'erehe hetaha ta pukái pukái we hū rī. Pe, parise ta ngi har amō ta pu'am. Moise je'ēha mu'eha ta ke a'eta. Hātā a'eta pandu:

—Páu rehe ma'e katu ym ame'ē ke jamahem ym. Awa'ā aja ame'ē pandu katu ipe nahā my. Tupā je'ēha rahoha pandu katu ipe nahā my — aja mu'eha ta pandu.

¹⁰ Ngā je'ē je'ē hātā tā te we hū rī. Páu ke hetaha ta mohok mohok ta raho. Ame'ē ngi sonda tama'e kapitā keruhū kyje. A'erehe sonda ta pe a'e pandu:

—Hetaha ta pyter pe peho. Páu ke pepyhyk peraho ngā ngi. Pehē rok pe a'e ke peraho — aja kapitā keruhū pandu.

¹¹ Ame'ē pytun rahā, Páu rake Jesu pu'am uwyr. Pandu ipe:

—Nde py'ahu aja exo. Jerusarē ok ta pe ihē rehe har nde erepandu pandu ta kŷ. Aja Hom ok ta pe ihē rehe har nde erepandu pandu ta kŷ tī — aja Páu pe pandu.

Páu ke amō ta jukwa tar katu

¹² Ame'ē ku'ē rahā, amō jundéu awa ta jy'ar. Pandu pandu ngā jupe:

—Páu ke jajukwa ta jaho. Apo a'e ke jajukwa ym rahā we, ma'e ke ja'u ym te ta rī. Y ke ja'u ym te ta tī. A'e ke jajukwa ym rahā, mā peja jande ke Tupā mahy ta. Jande jamanga katu — aja a'eta jupe.

¹³ Aja pandu ame'ē ta heta ixo. Aja awa pypa mokōi i'ar koty te we sawa'e ta pandu.

¹⁴ Ame'ē ta pa'ihu ta pe pandu oho. Tamūi ta pe pandu oho tī. Kuja pandu:

—Páu ke jajukwa ym rahā, mā peja jande ke Tupā mahy ta. Páu ke jajukwa ym rahā we, ja'u ym te ta ma'e ke rī. Aja jande japandu katu jande jupe.

¹⁵ A'erehe sonda tama'e kapitā keruhū pe je'ēha pemondo. Ngā panduha rendama'e kapitā ta namō johu pemondo. Kuja te'e pemondo ipe: "Páu rehe har jakwa katu te we ta rī. A'erehe panduha renda pe erur!" aja kapitā keruhū pe te'e pehē johu pemondo. Pe, Páu ke a'e werur ixo rahā, japor ta ehe. A'e ke jajukwa ta — aja sawa'e ta pandu.

¹⁶ Ame'ē panduha rehe Páu rendyr imembyr sawa'e hendu. A'erehe sonda ta rok pe a'e ixo oho. Upa hendu ame'ē ke rehe har Páu pe a'e pandu.

¹⁷ A'erehe amō sonda tama'e kapitā pe Páu pandu:

—Ejurahā! Ko esarahā! Kapitā keruhū pe kome'ē kurumī eraho. Ma'e ke kurumī pandu ta ipe — aja ipe.

¹⁸ Pe, sonda tama'e kapitā keruhū pe kurumī ke kapitā raho. Kapitā keruhū pe sonda pandu:

—Se kyndaha pe Páu ixo. Ihē pe a'e pukái. Nde pe kome'ē kurumī ihē arur, aja a'e putar. Nde pe ma'e ke kurumī pandu ta, aja ihē pe a'e pandu tī — aja sonda tama'e kapitā pandu ipe.

¹⁹ Pe, kurumī po rehe kapitā keruhū pyhyk raho. Se koty we kurumī namō jō a'e oho. Pandu ipe:

—Ma'e ihē pe nde erepandu ta my? — aja kurumī pe.

²⁰ Kurumī pandu ipe:

—Nde pe jundéu awa ta ma'e ke pandu ta uwyr, aja a'eta ukwa. “Koĩ ngã panduha renda pe Páu ke eraho” aja nde pe a'eta pandu ta. Ehe har a'eta ukwa katu te we ta rĩ, aja a'eta pandu ta. Anĩ. A'eta te'e pandu ta.

²¹ Apandu nde pe. Ame'ẽ ta rehe ehendu ym. Awa pypa mokõi i'ar koty te we sawa'e ta ixo. Ame'ẽ ta kanim ta harõ u'am. Páu ke ame'ẽ ta jukwa ym rahã we, ma'e ke u'u ym te ta, aja ame'ẽ ta manga katu. Apo upa katu a'eta pe. Ne je'ẽha rehe a'eta harõ u'am — aja kapitã keruhũ pe kurumĩ pandu.

²² Pe, Páu rendyr imembyr sawa'e pe kapitã keruhũ pandu:

—Ere. Ihẽ pe nde erepandu, ame'ẽ ke amõ pe ebandu ym — aja kurumĩ pe pandu.

Pe, kurumĩ ke hok pe kapitã keruhũ mujywyr mondo.

Ser ruwa koty Páu pu'am

²³ Páu ke amõ ta jukwa tar katu. Ame'ẽ ngi sonda tama'e kapitã keruhũ kyje. A'erehe mokõi sonda tama'e kapitã ta pe a'e pandu:

—Pejur! Pesarahã! Kuja, 200 sonda ta ke pemujy'ar. Amõ 70 sonda ta kahwa 'ar pe oho ame'ẽ ta ke pemujy'ar tĩ. Amõ 200 sonda ta myra rehe har itatakwar namõ wata ame'ẽ ta ke pemujy'ar tĩ. Upa pemoi katu. Pe, i'i atu pytun rahã, Sesaréi ok ta pe pehẽ johu peho.

²⁴ Kahwa 'ar pe Páu ke peraho tĩ. (Aja rahã, jundéu awa ta Páu ke jukwa ym ta.) Pe, Ser rehe pemuyh katu — aja kapitã keruhũ pandu.

²⁵ Ser riki kapitã tĩ. Pe, kuja paper rehe sonda tama'e kapitã keruhũ mupinim:

²⁶ Ser! Kapitã katu te ame'ẽ ke nde.

Ko nde pe ihẽ amupinim aĩ. Katuha nde pe ihẽ amondo axo.

²⁷ Kome'ẽ sawa'e ke jundéu awa ta pyhyk. Páu ke. Tate jukwa. Homa awa ke a'e, aja ihẽ akwa. A'erehe sonda ta namõ ixoty ihẽ aho. Pe, a'e ke ihẽ apyhyk ajo'ok ngã ngi.

²⁸ Jundéu awa ta ngi ihẽ apyhyk ajo'ok. Ma'erehe a'e ke jundéu awa ta pyhyk my, ame'ẽ rehe har ihẽ akwa tar katu. A'erehe ngã panduha renda pe Páu ke ihẽ araho.

²⁹ Pe, kuja ihẽ akwa. Jundéu awa ramũi ta ukwa ame'ẽ ke rehe Páu hendu ym. A'erehe ehe har jundéu awa ta je'ẽ je'ẽ hũ. Ma'e katu ym ame'ẽ ke a'e ma'ema'e ym. A'erehe marã ka ym a'e ke amõ jukwaha. Marã ka ym kyndaha pe mupytaha tĩ.

³⁰ Páu ke jundéu awa ta jukwa ta, aja ihẽ pe amõ pandu uwyr. A'erehe pahar nde koty a'e ke ihẽ amondo ta aja akwa. “Ser koty Páu rehe har pepandu peho” aja Páu rehe parahy ame'ẽ ta pe ihẽ apandu tĩ.

Karáu Risi

Aja sonda tama'e kapitã keruhũ mupinim.

³¹ Pe, kapitã keruhũ je'ẽha aja sonda ta ma'ema'e. Ame'ẽ pytun rahã, Antipa ok ta pe Páu ke a'eta raho.

³² Ame'ẽ ku'ẽ rahã, sonda ta wata ame'ẽ ta jywyr oho. Sonda ta rok pe jywyr oho. Amõ sonda ta anĩ. Kahwa 'ar pe sonda ta oho, ame'ẽ ta jõ Páu namõ oho we rĩ.

³³ Pe, Sesaréi ok ta pe muhyk rahã, kapitã pe paper pinim ke a'eta me'ẽ. Páu ke a'eta muhyk raho ipe tĩ.

³⁴⁻³⁵ Upa paper pinim ame'ẽ ke rehe kapitã usak rahã, Páu pe a'e pandu:

—My pehar wyy pe har ne my? — aja Páu pe.

A'e pandu ipe:

—Siri wyy pe har ihẽ — aja ipe.

Ame'ẽ ke kapitã ukwa rahã, a'e pandu:

—Nde rehe har pandu ame'ē ta uhyk uwyr rahā, nde rehe har ihē ahendu ta — aja Páu pe kapitā pandu.

Pe, sonda ta pe a'e pandu:

—Kyndaha pe Páu ke pekynda peraho. “Eroma'e kapy” aja pandu ame'ē pe peraho. Pesak katu ehe — aja kapitā pandu.

24

Páu rehe har jundéu awa ta je'ē je'ē hū

¹ Awa po wajar peteihar upa ukwer rahā, Sesaréi ok ta pe Anani oho. Jundéu awa tama'e pa'i keruhū ke a'e. Amō tamūi ta namō a'e oho. Sawa'e ma'e pandu katu te ame'ē ke a'eta raho tī. Her Ter. Kapitā ruwa koty a'eta pu'am ta. Pe, Páu rehe har a'eta pandu ta.

² Pe, Páu ke sonda ta muhyk rahā, kuja Páu rehe har Ter pandu pandu. Kapitā pe pandu:

—Ser! Katu ame'ē ke nde! Nde riki kapitā rahā, yman atu jajumai ym ha aja jaxo katu. Nde erekwa katuha rupi jundéu awa ta pe katu ame'ē ke nde erema'ema'e. Upa kome'ē wyy rupi katu ame'ē ke nde erema'ema'e.

³ A'erehe katu aja jakwa katu. Jande rury katu nde rehe tī.

⁴ —I'i atu rahā, nde ke ihē amupyta ym ta se. A'erehe nde pe ihē apandu. Eharō we rī. Ihē je'ēha rehe ehendu katu we rī.

⁵ Páu riki ma'e jaxer ame'ē ke ma'ema'e. Amō amō ta renda rupi oho rahā, jundéu awa ta ke a'e muparahy. Pe, mutyapu hū ngā ke. Jesu riki Nasare ok ta pe har. Jesu kotyhar tama'e kapitā ke Páu.

⁶ Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū a'e mujaxer tar katu. Arahā a'e ke japyhyk. [Jande ramūi ta je'ēha rupi ehe har jakwa tar katu.

⁷ Anī. Jande rehe sonda tama'e kapitā keruhū uhyk uwyr. Her Risi. Pyrātāha namō jande ngi Páu ke a'e pyhyk raho.

⁸ Pe: “Ehe har pandu ame'ē ta Ser koty peho” aja jande pe a'e pandu. A'erehe ko jande ja'am.] Apo Páu pe nde erepandu rahā, nde erekwa katu ta tī. Upa katu te ehe har japandu ame'ē ke jeteihar te ke, aja nde erekwa ta tī — aja Ser pe Ter pandu.

⁹ Kapitā pe Páu rehe har jundéu awa ta je'ē je'ē hū tī. Upa katu te Ter je'ēha riki jeteihar te ke, aja a'eta pandu pandu ipe tī.

Ser pe Páu pandu pandu

¹⁰ Pe, Páu pe kapitā ipo pandu: “Ererahā!” aja. Pe, Páu pandu ipe:

—Yman jande anam ta rehe har nde erekwa katu, aja ihē akwa katu. (A'erehe jundéu awa ta rehe har nde erekwa katu, aja akwa.) A'erehe nde pe ihē juehe har ihē apandu rahā, ihē rury katu.

¹¹ Amukwehe we Jerusarē ok ta pe ihē aho. Awa py mokōi aker apo. Tupā rehe ihē py'a amoī moī katu aho. Ame'ē rehe har nde erekwa tar katu rahā, amō pe epandurahā!

¹² Ihē ke jundéu awa ta usak rahā, amō ta namō ihē aje'ē hātā tā ym. Amō ta ke ihē amuparahy ym. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe ihē axo rahā, aja ym. Jundéu awa tama'e jy'ariha renda pe ihē axo rahā, aja ym tī. Amō ta ke ihē amuparahy ym tī. Ok ta rape rupi ihē axo rahā, aja ym tī. Amō ta ke ihē amuparahy ym tī.

¹³ Ihē rehe har katu ym a'eta pandu, ame'ē ke jeteihar te ke, aja marā ka ym amō mujekwaha. Jeteihar te aja ym.

¹⁴ —Apo kuja ihē apandu nde pe. Jande ramūi ta aja Tupā rehe ihē py'a amoī moī katu tī. Amō kotyhar rehe ihē ajurujuar katu. Ame'ē ke te'e, aja a'eta

ukwaha ngā jupe. Upa katu te Moise mupinim ame'ē ke rehe ihē ahendu katu. Upa katu te Tupā je'ēha pandu ame'ē ta mupinim, ame'ē ke rehe ihē ahendu katu tī.

¹⁵ Upa katu te manō ame'ē ta ke Tupā mukwera katu ta muhem. Katu ame'ē ta ke mukwera katu ta muhem. Katu ym ame'ē ta ke mukwera katu ta muhem tī. Ame'ē ke rehe peme'ē sawa'e ta jurujar katu. Peme'ē sawa'e ta aja ihē ajurujar katu tī.

¹⁶ A'erehe katu ihē ama'ema'e tar katu axo. Aja te'eha ihē axo. Ame'ē ke Tupā ukwa katu. Ngā ukwa katu tī.

¹⁷ —Yman atu, Jerusarē ok ta pe ihē axo ym rī. A'ep ihē aho ramō. Ima'e ym te ame'ē ta pe tamatarer ihē araho.

¹⁸ Tupā pe ma'e ke ihē ame'ē aho tī. Aja ihē py'a ihē amoī moī axo ehe. Arahā Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe ihē rehe jundēu awa ta usak. Jande ramūi ta je'ēha aja ihē py'a upa juhyk rahā, ihē rehe a'eta usak. Ihē namō heta ym ngā ixo. Ngā mutyapu hū ym tī.

¹⁹ Asia ywy ngi jundēu awa ta uwyr ame'ē ta a'ep ixo. Ame'ē ta riki se uwyr rahā, katu ta tipe. Pe, nde pe a'eta pandu ta tipe rahā, katu tiki. (Anī. Se amē'ē ta uwyr ym.) Ihē rehe har ma'e pandu tar katu rahā, ame'ē ta riki pandu katu ta tipe.

²⁰ Anī rahā, peme'ē sawa'e ta ihē rehe har pandu katu. Amukwehe ngā panduha renda pe ihē apu'am rahā, ma'e katu ym ihē rehe har ame'ē ta ukwa my? Ame'ē ke a'eta pandu rahā, katu tiki.

²¹ Ame'ē ta pyter pe ihē apu'am a'am rahā, kuja ihē hātā apandu: “Manō ame'ē ta ke Tupā mukwera katu ta muhem. Ame'ē rehe ihē ajurujar katu. A'erehe apo ihē rehe har pekwa pekwa peī” aja ihē apandu. Ame'ē riki katu ym, aja a'eta ukwa rahā, ame'ē jō ihē pe a'eta pandu katu ta — aja Páu pandu.

²² Jesu rehe ngā jurujar katu, ame'ē rehe har Ser ukwa katu. Pe, a'e pandu: —A'ewan apo. Sonda tama'e kapitā keruhū uhyk uwyr rahā, nde rehe har ihē akwa ta — aja Páu pe. (Sonda tama'e kapitā keruhū rer Risi.)

Pe, ngā pe Ser pandu:

—Peho apo — aja.

²³ Sonda tama'e kapitā pe a'e pandu tī:

—Kyndaha pe Páu ke ekynda eraho. Esak katu ehe. A'e wata katu te'e. Ma'e ke ehe katu ame'ē ta me'ē tar katu ipe rahā, a'eta me'ē katu ipe — aja Ser pandu.

Ser namō Páu pandu pandu. Tusi namō pandu pandu tī.

²⁴ Heta ym ukwer rahā, ngā panduha renda pe Ser uhyk tī. Hakehar namō uhyk. Her Tusi. A'e riki jundēu awa ke. Pe, amō pe Ser pandu:

—Páu ke emuhyk — aja ipe.

Páu ke amō muhyk rahā, Páu je'ēha rehe Ser hendu hendu. Myja Jesu Kirisutu rehe amō jurujar katu, ame'ē rehe har Páu pandu pandu ipe.

²⁵ Myja katu ame'ē ke sawa'e ma'ema'e my, ame'ē rehe har Páu pandu pandu ipe tī. Katu ym ipy'a pe ma'e ukwa ame'ē ke amō ma'ema'e rahā, katu ym. Ame'ē rehe har a'e pandu pandu ipe tī. 'Ar ke Tupā manga katu. Arahā upa ngā rehe har a'e ukwa ta. Katu my? Katu ym my? Ame'ē ke ukwa ta. Ame'ē rehe har a'e pandu pandu ipe tī. Ame'ē ke Ser hendu rahā, a'e mukahem. Páu pe a'e pandu:

—Eho apo. Amō wera rahā, nde pe ihē apukāi ta aho — aja Ser pandu.

²⁶ Poiriha rehe tamatarer ke Páu me'ē ta ipe my, aja riki Ser putar. A'erehe amō amō wera rahā, Páu pe a'e pukāi pukāi oho. Inamō a'e pandu pandu.

²⁷ Mokōi warahy 'ar aha oho rahā, amō homa awa tama'e kapitā pu'am. Her Por Set. Ser renda ke pe a'e pu'am. Jundéu awa ta ke Ser muhury tar katu, a'erehe kyndaha pe Páu ke a'e mupyta rī.

25

Kapitā keruhū koty Páu oho tar katu

¹ Sesaréi ok ta pe Set uhyk uwyr. A'e riki homa awa tama'e kapitā apo 'y. Pe, mahapyr ukwer rahā, Sesaréi ok ta ke a'e hijar oho. Jerusarē ok ta pe oho.

² A'ep inamō jundéu awa tama'e pa'ihu ta pandu pandu. Jundéu awa tama'e kapitā ta pandu pandu inamō tī.

³ Páu rehe har a'eta je'ē je'ē hū ipe. Pe, Set pe a'eta pandu:

—Jerusarē ok ta pe Páu ke emuhyk — aja Set pe a'eta pandu.

Pe rupi Páu uwyr ixo rahā, Páu ke a'eta jukwa ta, aja a'eta manga katu a'eta jupe.

⁴ A'erehe muhykiha rehe a'eta pandu ipe. Anī. Set pandu:

—Anī. Kyndaha pe Páu ixo. Sesaréi ok ta pe ixo. A'ep ihē ajywyr tate aho.

⁵ A'ep ihē namō pehēma'e kapitā ta oho rahā, katu tiki. Ma'e jaxer ame'ē ke Páu ma'ema'e rahā, ame'ē rehe har a'eta pandu pandu ta a'ep — aja jundéu awa ta pe Set pandu.

⁶ Jerusarē ok ta pe Set pyta we rī. Jande popa ukwer nahā my. Awa po wajar mahapyr nahā my. Pe, Sesaréi ok ta pe a'e jywyr oho. Ame'ē ku'ē rahā, ngā panduha renda pe a'e wapyk oho. Amō pe a'e pandu:

—Se Páu ke emuhyk erur — aja.

⁷ Páu uhyk rahā, hake rupi jundéu awa ta juramā u'am ehe. Jerusarē ok ta ngi uhyk uwyr ame'ē ta juramā u'am ehe. Páu ma'e jaxer ame'ē ke ma'ema'e aja a'eta je'ē je'ē hū. Anī. Ame'ē ke jete har te ke aja a'eta mujekwa ym ngā pe.

⁸ Pe, Páu pandu:

—Anī. Ma'e jaxer ame'ē ke ihē ama'e ym. Jundéu awa ta je'ēha rehe ahendu ym aja ym axo. Ahendu katu ehe. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū ke aja tī. Ame'ē ke amujaxer ym tī. Homa awa tama'e kapitā keruhū rehe aja tī. Ihē juru ai ym ehe tī — aja ngā pe Páu pandu.

⁹ Jundéu awa ta ke Set muhury tar katu tipe. A'erehe Páu pe a'e pandu:

—Jerusarē ok ta pe nde ereho ta my? A'ep nde rehe har ihē akwa ta. Nde rehe har peme'ē ta je'ē je'ē hū. Ame'ē ke jete har te my, ame'ē ke ihē akwa ta — aja Set pandu.

¹⁰ Páu pandu:

—Anī ta. Ko ngā panduha renda pe ihē apu'am a'am. Homa awa tama'e kapitā keruhū je'ēha rupi ihē ke amō ukwa rahā, katu tiki. Jundéu awa ta pe ma'e jaxer ame'ē ke ihē ama'e ym.

¹¹ Ame'ē ke nde erekwa katu. Amō ka'u te'eha ke ma'e, ame'ē ke kapitā keruhū je'ēha rupi sonda ta jukwa katu ta. Aja ihēma'e rahā, ko ihē axo. Ihē akanim ym ta aho. Anī. Ihē rehe har jundéu awa ta je'ē je'ē hū, ame'ē ke jete har te ym rahā, ame'ē ta pe ihē ke me'ē ym ta awa. Ihē ke amō jukwa ym ta. A'erehe kuja ihē aputar. Ihē rehe har Sesa ukwa ta — aja Páu pandu. (Sesa riki homa awa tama'e kapitā keruhū.)

¹² Pe, amō kapitā ta namō Set pandu pandu. Pe, Páu pe pandu:

—Nde rehe har Sesa ukwa ta, aja nde ereputar. Aja rahā, ixoty nde ke ihē amondo ta — aja Set pandu.

Angi namō Páu pandu pandu. Mbereni namō pandu pandu tī.

¹³ Heta ukwer rahã, Sesaréi ok ta pe amõ kapitã uhyk uwyr. Her Angi. Kũjã namõ a'e uhyk uwyr. Her Mbereni. Uhyk rahã, Set pe katuha rehe har a'eta pandu oho.

¹⁴ Amõ amõ wera rahã, a'ep a'eta pyta rĩ. Pe, Páu rehe har Set pandu a'eta pe:

¹⁵ —Kyndaha pe Páu ke Ser mupyta. Pe, Jerusarẽ ok ta pe ihẽ aho rahã, Páu rehe har jundéu awa tama'e pa'ihu ta je'ẽ je'ẽ hũ ihẽ pe. Tamũi ta aja tĩ. Je'ẽ je'ẽ hũ tĩ. Pe, ihẽ je'ẽha rupi Páu ke a'eta jukwa tar katu.

¹⁶ Anĩ. Aja homa awa ke jukwa te'e ym, aja jundéu awa ta pe ihẽ apandu. Ehe har je'ẽ je'ẽ hũ ame'ẽ ta pandu pandu py. Juehe har amõ pandu pandu tĩ. Upa rahã, ame'ẽ rehe har amõ ukwa katu. Pe, katu ym ma'e ame'ẽ ke sonda jukwa katu. Katu ym ma'e ym rahã, jukwa ym awa. Aja jundéu awa ta pe ihẽ apandu.

¹⁷ Se jundéu awa ta uhyk rahã, ihẽ aharõ ym. Pahar ame'ẽ ku'ẽ rahã, ngã panduha renda pe ihẽ awapyk aho. Amõ pe ihẽ apandu: “Se Páu ke emuhyk erur” aja ipe.

¹⁸ Pe, jundéu awa ta pu'am rahã, Páu rehe har a'eta je'ẽ je'ẽ hũ. Ma'e jaxer ame'ẽ ke Páu ma'e. Ame'ẽ rehe har a'eta je'ẽ je'ẽ ta, aja ihẽ akwa.

¹⁹ Anĩ. Aja ym. Amõ ke rehe jundéu awa ta jurujar katu. Ame'ẽ rehe har a'eta je'ẽ je'ẽ hũ. Kuja a'eta je'ẽ je'ẽ. Sawa'e manõ. Her Jesu. Manõha ngi a'e kwera katu uhem, aja Páu pandu. Ame'ẽ rehe har a'eta je'ẽ hãtã tã hũ.

²⁰ Myja ame'ẽ rehe har ihẽ akwa ta my? Akwa ym. A'erehe Páu pe ihẽ apandu: “Jerusarẽ ok ta pe nde ereho ta my? A'ep nde rehe har ihẽ akwa ta” aja ipe.

²¹ Anĩ. Aja Páu putar ym. Kuja a'e pandu: “Anĩ. Ihẽ rehe har homa awa tama'e kapitã keruhũ ukwa ta” aja ihẽ pe Páu pandu. A'erehe sonda pe ihẽ apandu: “Kyndaha pe Páu ke eraho. Esak katu ehe” aja ipe. Heta ym ukwer rahã, Sesa koty a'e ke ihẽ amondo ta — aja Set pandu.

²² Pe, Set pe Angi pandu:

—Páu je'ẽha rehe ihẽ ahendu tar katu tĩ — aja ipe.

Set pandu:

—Koĩ nde erehendu ta — aja Angi pe.

²³ Ame'ẽ ku'ẽ rahã, kapitãma'e mundeha ke Angi munde. Ima'e ke munde. Mbereni aja tĩ. Mundeha katukwer ame'ẽ ke munde tĩ. Pe, ngã panduha renda pe a'eta ixex oho. Katukweriha aja a'eta ixex oho. Sonda tama'e kapitã keruhũ ta ixex oho tĩ. Ok tama'e kapitã ta ixex oho tĩ.

²⁴ Pe, Set pandu rahã, Páu ke amõ muhyk werur. Pe, Set pandu:

—Angi! Ehendu katurahã! Upa se jy'ar uwyr ame'ẽ ta! Pehendu katu tĩ. Kome'ẽ sawa'e rehe pesarahã! Ehe har upa jundéu awa ta je'ẽ je'ẽ hũ ihẽ pe. Jerusarẽ ok ta pe har ta je'ẽ je'ẽ hũ. Se ame'ẽ ta uwyr rahã, je'ẽ je'ẽ hũ tĩ. “Ejukwa” aja ame'ẽ ta pandu hũ.

²⁵ Amõ ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ẽ ke sonda ta jukwa ta. Páu aja ma'e ym, aja ihẽ akwa. Anĩ. Ehe har Sesa ukwa ta, aja a'e putar. A'erehe ixoty a'e ke ihẽ amondo ta, aja akwa.

²⁶ Sesa pe paper pinim ihẽ amondo ta. Mã ma'e Páu rehe har ihẽ amupinim ta my? Akwa ym ihẽ. A'erehe pehẽ pyter pe Páu ke ihẽ arur. Angi! Nde pe arur tĩ. Ehe har jande jahendu ta. Aja rahã, ma'e ke Sesa pe ihẽ amupinim ta my? Ame'ẽ ke ihẽ akwa ta.

²⁷ Sesa pe kome'ẽ sawa'e ihẽ apukwar ta amondo. Ehe har ihẽ amupinim ym rahã, ihẽ riki aka'u te'e, aja amõ ta ukwa ta. (A'erehe ehe har jakwa ta apo 'y) — aja Set pandu.

26

Angi namō Páu pandu pandu

¹ Páu pe Angi pandu:

—Nde juehe har epandu katu — aja ipe.

Pe, iyywa ke Páu mupuku. (Aja kapitā pe: “Katu” aja ipo pe pandu.) Kuja kapitā pe juehe har a'e pandu:

²—Angi! Nde riki ihē rehe har nde erehendu ta, a'erehe ihē rury katu. Ihē rehe har jundéu awa ta je'ē je'ē hū. Ame'ē rehe har upa katu te nde pe ihē apandu ta apo.

³ Jundéu awa ramūi ta ukwa ame'ē ke nde erekwa katu te. Amō koty koty hamūi ta ukwa ame'ē rehe har ngā je'ē hātā tā hū, ame'ē rehe har nde erekwa katu te tī. A'erehe ihē rury katu tī. Apo nde pe ihē apandu. Ewapyk katu we eī rī. Ehendu katu we rī.

⁴—Kurumī ngi har ihē rehe har upa jundéu awa ta ukwa katu. Ihē rekoha pe ihē axo rahā, ihē rehe har ame'ē ta ukwa katu. Jerusarē ok ta pe ihē axo rahā, ihē rehe har ame'ē ta ukwa katu tī.

⁵ Jande ramūi ta ukwa ame'ē ke rehe parise ta hendu katu te. Aja parise hendu katuha rehe amō ta uhyk ym. Aja kurumī ngi har parise kotyhar ihē. Ame'ē ke jundéu awa ta pandu tar katu rahā, jetehar te ke aja a'eta pandu katu ta tipe.

⁶ Manō ame'ē ta ke Tupā mukwera katu ta muhem, aja jande ramūi ta pe a'e pandu katu. Ame'ē ke rehe ihē ajurujar katu, a'erehe ko ihē rehe har pekwa peī apo.

⁷ Awa py mokōi jy'ariha renda pe jande anam ta ihī. Manō ame'ē ta ke Tupā mukwera katu ta muhem. Ame'ē ke rehe a'eta harō ixo. A'erehe Tupā rehe ipy'a ke a'eta moī moī. Pytun rahā aja tī. Wera rahā aja tī. Moī moī katu tī. Kapitam! Esarahā! Manō ame'ē ta ke Tupā mukwera katu ta muhem, ame'ē rehe ihē ajurujar katu tī. A'erehe ihē rehe har jundéu awa ta je'ē je'ē hū.

⁸ Manō ame'ē ta ke Tupā mukwera katu ta muhem. Ma'ewā ame'ē rehe pehē pejurujar ym my?

⁹—Yman Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta ke ihē amahy rahā, katu tiki, aja ihē akwa. Jesu riki Nasare ok ta pe har a'e.

¹⁰ Jurujar katu ame'ē ta ke ihē amahy hū. Aja Jerusarē ok ta pe ihē ama'ema'e. Jundéu awa tama'e pa'i keruhū je'ēha rupi Jesu kotyhar ta ke kyndaha pe ihē akynda araho. Heta ihē akynda araho. Ame'ē ta ke amō ta jukwa ta, aja ihē akwa rahā: “Ererahā” aja ihē apandu tī.

¹¹ Upa jundéu awa tama'e jy'ariha renda rupi ame'ē ta ke ihē amahy hū. Heta te hū jahy rahā, aja te'e ihē axo rī. Ame'ē ta ke ihē amupyrara hū rahā, jurujar katuha ke a'eta hijar ta, aja ihē akwaha. Amō amō ok ta pe jundéu awa tama'e jy'ariha renda ihī. Upa katu te ame'ē rupi ihē amupyrara aho. Ihē aparahy te hū, a'erehe ame'ē rupi ihē amupyrara aho — aja Páu pandu.

Jesu rehe Páu jurujar katu ame'ē rehe har a'e pandu
(At 9.1-19; At 22.6-16)

¹² A'e pandu tī:

—A'erehe Ndama ok ta pe ihē aho. Jesu kotyhar ta ke ihē amupyrara aho. Pa'ihu ta je'ēha rupi ihē aho.

¹³ Ihē ke a'eta mondo tī. Kapitam! Ehendurahā! Warahy jandar rahā, pe rupi ihē aho axo rahā, ywa ngi ihē rake rupi wera te hū. Ihē namō oho ixo ame'ē ta rake rupi aja tī. Wera te hū tī. Warahy weraha 'ar koty te we hendyha ihē asak.

14 Upa katu te ywy rehe jande ja'ar jakwap. Jundéu awa je'ēha ke ihē ahendu. Kuja pandu ihē pe: “Sáu! Ma'ewā ihē ke nde eremupyrara my? Tapi'iruhu aja te'e nde tī. Tapi'iruhu ke ijar mujan mujan mondo rahā, myra rāxī pe a'e kutuk kutuk. Ame'ē rehe i'u ke tapi'iruhu te'e mujoywr rahā, jeje te'e jumahy. Aja nde juehe te'e nde erejumahy erexo tī” aja ihē ahendu.

15 Ihē apandu: “Sa'e! Awa nde my?” aja ipe. Pe, jandema'e sawa'e te pandu: “Ihē riki Jesu. Ihē ke nde eremupyrara.

16 Apo epu'am. Ihēma'e miasu nde apo 'y, aja nde pe ihē apandu ajur. A'eramō ihē rehe nde eresak, ame'ē rehe har amō ta pe nde erepandu ta. Yman atu rahā, ihē rehe nde eresak ta tī. Ame'ē rehe har amō ta pe nde erepandu ta tī.

17 Nde rehe ihē asak katu ta, a'erehe nde ke jundéu awa ta jukwa ym ta. Nde ke jundéu awa aja ym ame'ē ta jukwa ym ta tī. Jundéu awa aja ym ame'ē ta pe amondo ta. Apo amō awa ta pe nde ke ihē amondo ta.

18 Aja rahā, ame'ē ta ke nde eremu'e rahā, ma'e ke ame'ē ta ukwa katu ta. Ima'e katu ym ukwaha ngi upa Tupā ukwa katuha koty a'eta muruwak ta oho. Satana kotyhar ta aja a'eta ixo. Ame'ē ta ke Tupā kotyhar ta aja nde eremuruwak ta tī. Ma'e ka'u te'eha ke a'eta ma'ema'e. Pe, ihē rehe a'eta jururjar katu rahā, Tupā ipy'a jywyr ta a'eta rehe. Pe, Tupā usak katu ame'ē ta namō a'eta ixo ta tī” aja ihē pe Jesu pandu — aja Páu pandu.

Tupā je'ēha ke Páu pandu pandu oho ame'ē rehe har a'e pandu

19 A'e pandu tī:

—Ihē pe Jesu pandu, a'erehe upa katu te a'e pandu ame'ē ke ihē ama'ema'e. Ywa ngi ihē pe a'e pandu ame'ē ke ihē ama'ema'e. Angi! Ehendu katurahā!

20 Kuja ihē apandu aho: “Ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pehijar. Tupā koty pehē py'a pemuruwak katu pemondo. Katu ame'ē ke pema'ema'e. Aja rahā, Tupā koty pehē py'a pemuruwak katu pemondo, aja ngā pe pemujekwa ta” aja Ndama ok ta pe ihē apandu py. Aja Jerusarē ok ta pe ihē apandu aho tī. Aja upa Jundéi ywy rupi ihē apandu aho tī. Aja amō awa ta pe ihē apandu aho tī. Jundéu awa aja ym ame'ē ta pe apandu.

21 A'erehe Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe ihē axo rahā, ihē ke jundéu awa ta pyhyk. Ihē ke jukwa ta tipe.

22 Anī. Ihē rehe Tupā pyrara usak. A'erehe ihē ke jundéu awa ta jukwa ym. A'erehe upa ngā pe myrandu katu ke ihē apandu pandu apo rī. Kapitā ta pe ihē apandu. Kapitā ym ame'ē ta pe ihē apandu tī. Ymanihar Tupā je'ēha pandu ame'ē ta mupinim ame'ē ke ihē apandu tī. Moise mupinim ame'ē ke ihē apandu tī. Kuja ame'ē ta mupinim:

23 “Kirisutu ke amō ta mupyrara ta. Jukwa ta tī. Pe, manōha ngi a'e riki kwera katu uhem py. Aja rahā, awa ta ke Tupā muhā katu ta. Ame'ē myrandu katu ke jundéu awa ta pe amō pandu ta. Amō awa ta pe pandu ta tī. Jundéu awa aja ym ame'ē ta pe” aja ymanihar ta mupinim. Ame'ē ke ihē apandu tī — aja Páu pandu.

24 Aja juehe har Páu pandu pandu rahā, hātā Set pandu ipe:

—Páu! Nde riki ereka'u te'e! Paper rehe nde erejumu'e hū, a'erehe nde ereka'u te'e — aja ipe.

25 Páu pandu:

—Set! Anī! Aka'u te'e ym ihē! Jetehar te ke ihē apandu.

26 Ame'ē rehe har Angi ukwa katu tī, a'erehe ihē akyje ym ha namō ihē apandu. Ame'ē rehe har upa katu te ngā pandu, a'erehe upa katu te a'e ukwa, aja ihē akwa katu.

²⁷ Angi! Myrandu katu ke Tupā je'ēha pandu ame'ē ta mupininim. Ame'ē rehe nde erejurujar katu my? Nde erejurujar katu, aja ihē akwa — aja Páu pandu.

²⁸ Páu pe Angi pandu:

—Mā! Pahar Jesu rehe ihē ke nde eremujurujar katu ta tipe — aja ipe.

²⁹ Páu pandu ipe:

—Pahar nahā my? Yman atu rahā nahā my? Ihē aja Jesu rehe nde erejurujar katu rahā, katu tiki. A'eramō ihē je'ēha rehe hendu ame'ē ta upa katu te jurujar katu rahā, katu tī. Aja Tupā namō ihē apandu pandu. Kuja ihē ke amō pukwar, aja amō ta ke pukwar. Ame'ē ke jō ihē aputar ym — aja Páu pandu.

³⁰ Pe, upa Páu pandu rahā, Angi pu'am. Mbereni pu'am tī. Amō kapitā pu'am tī. Upa katu te amō ta pu'am tī.

³¹ Soroka pe uhem oho rahā, ame'ē ta pandu pandu a'eta jupe:

—Ma'e jaxer ame'ē ke Páu ma'e ym. A'e ke sonda jukwa rahā, katu ym. Kyndaha pe kynda rahā, katu ym tī — aja a'eta jupe.

³² Pe, Set pe Angi pandu:

—“Ihē rehe har Sesa ukwa ta” aja Páu pandu ym rahā, a'e ke jande japoira ta tipe — aja pandu.

27

Hom ok ta koty Páu oho

¹ Pe, Hom ok ta pe Páu ke kapitā mondo ta aja a'e panduha. Hom ok ta Itar wyy rehe ihī. (Hom ok ta pe Sesa riki Páu rehe har ukwa ta. Sesa riki homa awa tama'e kapitā keruhū.) Jarusu keruhū pe mondo ta. Ko ihē aho inamō tī. Ihē Ruk. Sonda tama'e kapitā pe Páu ke amō raho. Kapitā rer Jur. Homa awa tama'e kapitā keruhūma'e miasu ke sonda ta. Ame'ē kapitā ke Jur. Amō heta kyndaha pe oho ame'ē ta ke Jur raho tī.

² Jande namō Arita oho tī. Tesaron ok ta pe har a'e. Masendo wyy pe Tesaron ok ta ihī. Pe, jarusu keruhū pe jande johu japor jaho. Ame'ē jarusu keruhū riki Atami ok ta pe har ke. Asia wyy rymy'y rupi ame'ē jarusu keruhū oho tate. Y rymy'y rupi heta ok ta ihī. Ame'ē rupi oho tate.

³ Pe, jande jaho. Ame'ē ku'ē rahā, Sinō ok ta pe jahyk jaho. Páu rehe Jur usak katu, a'erehe jarusu keruhū ngi Páu uhem katu. Ehe katu ame'ē ta rehe a'e usak oho. Pe, Páu pe ame'ē ta ma'e ke me'ē katu. (Upa rahā, jarusu keruhū pe Páu jywyr tī.)

⁴ A'engi jarusu keruhū pe jaho tī. Jarusu keruhū rehe wyytu juwapi hū uwyr, a'erehe ypa'ū jywa katu kotyhar rupi jaha jaho. (Ame'ē rupi wyytu jupeju katu ym.) Ypa'ū rer Xi.

⁵ Y rupi jaha jaho. Siri wyy rake rupi jaho. Pansi wyy rake rupi jaha jaho tī. Pe, Mi ok ta pe jahyk jaho. Risi wyy pe Mi ok ta ihī.

⁶ A'ep amō jarusu keruhū ke sonda tama'e kapitā mahem. Ame'ē jarusu keruhū Arexandiri ok ta pe har ke. Itar wyy pe ame'ē oho ta. A'erehe ame'ē pe jande ke kapitā mondo. Pe, jande jaho tī.

⁷ Heta wera rahā, wewe katu jande jaho jaxo. Pe, weweha rupi Sini ok ta rake jande jahyk jaho. Wyytu juwapi hū ehe, a'erehe warahy jurukwā koty marā ka ym ohoha, iapyr kotyhar rupi. A'erehe amō ypa'ū rake rupi jande jaho. Ypa'ū rer Kere. (Ame'ē rupi wyytu jupeju katu ym.)

⁸ Samo wyy rake rupi jande jaho. Y rymy'y rupi wewe katu jande jaho. Pe, weweha rupi jarusurupa pe jahyk jaho. Jarusurupa rer: “Jarusurupa katu te.” Ame'ē ngi Raséi ok ta kotete ihī.

⁹ A'ep heta te hū jaker. Pe, ma'e weraha asa oho. Ymanihar aja ngā py'a ke Tupā juhyk, aja jundéu awa ta ukwa ukwa ixo. Arahā jundéu awa ta ma'e ke u'uha hūjar. Ame'ē weraha asa oho. Apo y rupi oho rahā, katu ym. Māte hū te'e riki ywytu ke. A'erehe kuja Páu pandu:

¹⁰ —Sa'e ta! Pehendu katurahā! Sengi jaho rahā, katu ym, aja ihē akwa. Jarusu keruhū ke ywytu keruhū mujaxer ta. Jarusu keruhū pe ma'e raho ame'ē ke kanim ta tī. Jande ke aja ta tī. Jamanō ta tī — aja Páu pandu.

¹¹ Anī. Páu je'ēha rehe sonda tama'e kapitā hendu ym. Jarusu keruhū jar je'ēha rehe a'e hendu katu. Jarusu keruhū rahoha ta je'ēha rehe hendu katu tī. Ame'ē ta oho rahā, katu tiki, aja ukwaha.

¹² Aman ndy'ar rahā, ame'ē jarusurupa pe pyta rahā, katu ym. Māte hū te'e ywytu ke. A'erehe upa tate sawa'e ta pandu: “Jahorahā” aja. Seni ok ta pe uhyk rahā, katu tiki, aja ukwaha. Kere ypa'ū rehe Seni ok ta ihī. Ame'ē riki jarusurupa katu te me'ē ke. Ywytu keruhū jupeju ym ehe. A'ep aman ndy'ar rahā, pyta ta tipe.

Yramūi pyter pe aman keruhū uhyk uwyr

¹³ Pe, warahy jurukwā koty ngi ywytu jupeju katu ym. Iapyr koty ngi jupeju katu ym. A'erehe oho rahā, katu tiki, aja sawa'e ta ukwaha. Pe, jarusu keruhū mupytaha ke y ngi sawa'e ta jo'ok. Pe, jande jaho. Kere ypa'ū rake rupi jande jasa jaho. Y rymy'y te rupi jaho.

¹⁴ Jaho we rahā, jande rehe ywytu keruhū uhyk. Māte hū te'e ywytu ke. Ame'ē pe sawa'e ta her moī: “Nonde” aja ipe. Ame'ē ngi sawa'e ta kyje te hū.

¹⁵ Kere ypa'ū ngi jupeju uwyr. Jarusu keruhū rehe junupā uwyr. Tumaha koty marā ka ym ohoaha. A'erehe jarusu keruhū ke jande jamuruwak. Ywytu keruhū namō jarusu keruhū oho.

¹⁶ Amō ypa'ū ra'yr rake rupi jande jasa jaho rahā, ywytu pyrātā ym jupeju. Ypa'ū ra'yr rer Káu. Arahā y ngi amō jarusu ke jande jamuhem. Ame'ē rehe jande japaraky hū.

¹⁷ Jarusu ke hykī raho ame'ē ke y ngi jande jamuhem. Ame'ē ke jarusu keruhū 'ar pe mou katu. Pe, jarusu keruhū ku'a rupi pukwar katu. Tupaham hajyk ame'ē pe pukwar katu. Rim ywy rymy'y rupi ywy ku'i heta ihī. Ame'ē rehe jarusu keruhū jutukwa ta my. Aja ngā ukwaha, a'erehe kyje ingi. A'erehe pan keruhū ke mujy. Pe, jarusu keruhū ke ywytu keruhū te'e raho.

¹⁸ Ame'ē ku'ē rahā, māte hū te'e jupeju te hū rī. Aman pihun tī. A'erehe ma'e ngā raho ame'ē ke y pe ngā ombor indo. (Aja jarusu keruhū ke muwewi.)

¹⁹ Ame'ē ku'ē rahā, jarusu keruhū pe har ke y pe jande jambor indo. Jande po pe jambor. (Aja jarusu keruhū ke muwewi tī.)

²⁰ Heta wera rahā, warahy rehe jande jasad ym. Jahy rata ta rehe jasad ym tī. Ywytu keruhū jupeju we hū. Aman ukyr hū tī. A'erehe jande ke upa ta y jukwa ta nahā my, aja jakwaha.

²¹ Heta ukwer rahā, ma'e ke ngā u'u ym. Pe, ngā pyter pe Páu pu'am. Pandu ngā pe:

—Sa'e ta! Kwehe we ihē je'ēha rehe pehendu rahā, Kere ypa'ū ngi jajur ym ta tipe. Upa ma'e ke kanim ym ta tipe tī.

²² Apo pehē pe ihē apandu. Pehē py'a ke pemātā. Manō ym te ta awa apo. Jarusu keruhū jō kanim ta oho.

²³ Tupā kotyhar ke ihē. Ihē py'a ihē amoī moī katu ehe tī. Pytun rahā, ihē rehe Tupā je'ēha rahoha uhyk uwyr. Tupā muwyr ame'ē ke ihē rehe uhyk uwyr.

²⁴ Pe, ihē pe a'e pandu: “Páu! Ekyje ym! Homa awa tama'e kapitā keruhū ruwak koty nde erepu'am ta ereho. (‘Sesa’ aja her. Ame'ē ruwa koty nde

erepu'am ta ereho.) Nde rehe Tupā usak katu, a'erehe upa jarusu keruhū pe ne namō oho ame'ē ta manō ym ta" aja ihē pe pandu.

²⁵ Sa'e ta! A'erehe pehē py'a ke pemātā! Tupā manga katu ame'ē ke ihē akwa katu. Ihē pe Tupā je'ēha rahoha pandu, aja uhyk katu ta.

²⁶ Amō ypa'ū rehe jande ke ywytu keruhū muhyk ta raho — aja Páu pandu.

²⁷ Pe, awa py tumeme jaker. Y ramūi rupi jande jaho rī. Y ramūi rer Menditeha. Jande ke ywytu keruhū raho rī. Pytun pyter tate rahā, ywy rehe jahyk tate, aja jarusu keruhū rahoha ta ukwa.

²⁸ A'erehe y pe typyha mangaha ke ame'ē ta ombor. Manga rahā, 36 met aja ukwa. Jande jaho we rahā, a'eta manga tī. Typa we oho ixo, aja ukwa. Kuja, 27 met aja mangaha.

²⁹ Ita rehe jarusu keruhū jutukwa ta. Ame'ē ngi ngā kyje. A'erehe y pe tumeme jarusu keruhū mupytaha ke a'eta mujy mondo. Jarusu keruhū tangwa ngi mujy mondo. Pe, weraha ke ngā harō ixo. Kyje ixo tī.

³⁰ Pe, jarusu ra'yr ke jarusu keruhū rahoha ta mujy mondo. Kuja ame'ē ta te'e pandu:

—Jarusu keruhū āpūi rehe amō mupytaha ke jande japukwar ta — aja te'e pandu.

A'eta uhem tar katu oho ingi. (A'eta jō ma'e ypa'ū pe oho tar katu. Jarusu keruhū ke hijar tar katu oho.) A'erehe te'e pandu.

³¹ Pe, sonda tama'e kapitā pe Páu pandu. Sonda ta pe pandu tī. Kuja pandu:

—Jarusu keruhū pe peme'ē rahoha ta pyta ym rahā, marā ka ym jande johu jahemiha — aja Páu pandu.

³² A'erehe jarusu ra'yr ham ke sonda ta mondok. Pe, jarusu ra'yr ke jeje te'e y raho.

³³ Wera tate rahā, Páu pandu:

—Pehē mi'u ke pe'u. Awa py tumeme jande jaker rahā, peharō pexo. Arahā pehē mi'u ke pe'u ym te.

³⁴ A'erehe pehē pe ihē apandu. Pe'u apo. Aja rahā, y pe pejupetē peho rahā, pehē pyrātā katu ta. Pemanōha ngi pekyje ym. Manō ym ta awa apo 'y — aja Páu pandu.

³⁵ Upa pandu rahā, mbeju ke Páu pyhyk. Hetaha ta pyter pe Páu pu'am. Tupā pe a'e pandu:

—Ne jō riki katu te me'ē ke. Jande pe jande mi'u ke nde eremuwyr katu — aja Tupā pe.

³⁶ Pe, mbeju ke a'e mopok. Pe, u'u u'am. Ame'ē ke rehe ngā usak rahā, upa katu te hury katu. Upa katu te u'u tī.

³⁷ Jarusu keruhū pe heta ngā ixo. Kuja, 276 hetaha ta.

³⁸ Uhyk ngā u'u rahā, jarusu keruhū ke a'eta muwewi tī. A'erehe y pe ahūi aja me'ē ke a'eta omombor indo. Jarusu keruhū pe raho, ame'ē ke a'eta.

Jarusu keruhū upen

³⁹ Wera rahā, ka'a my'y ke jarusu keruhū rahoha ta ukwa ym. "Ma'e ywy my?" Ngā ukwa ym. Pe, y rymy'y xanduha ngā usak. A'ep ywy ku'i heta. Ame'ē pe jarusu keruhū ke a'eta mujan ta mondo, aja ukwa.

⁴⁰ Uhyk ta nahā my? Manga ta. A'erehe jarusu keruhū mupytaha ham ke mondok. Y pe hijar oho. Jarusu keruhū mujereha ke jirar tī. Pe, pan keruhū ke mupu'am. Jarusu keruhū āpūi koty ihī ame'ē ke mupu'am. Aja rahā, iāpūi koty ywytu mupeju ta raho. Pe, y rymy'y koty jande jaho.

⁴¹ Pe, mokōi y rumaha ihī ame'ē rehe jahyk jaho. A'ep ywy ku'i rehe jarusu keruhū jutukwa. Iāpūi ke mupyta katu. Tangwa anī. Tangwa ke rehe y kotok keruhū nupā hū. Mupen mupen ixo.

⁴² Y rymy'y rehe kyndaha pe oho ame'ë ta jupetë uhyk rahã, ujan ta oho ingi, aja sonda ta ukwaha. A'erehe upa katu te jukwa ta, aja sondo ta pandu pandu a'eta jupe.

⁴³ Anĩ. Páu ke sonda tama'e kapitã jukwa tar ym. A'erehe sonda ta jukwa ta ame'ë ke a'e muputu'u a'eta ngi. Pe, kuja a'e pandu:

—Upa katu te pejupetë katu ame'ë ta y pe pepor py. Y rymy'y rehe pejupetë pehyk peho.

⁴⁴ A'engi pejupetëha ke pekwa ym ame'ë ta peho. Myrape ke rehe pepyhyk pyhyk pehõ. Aja peho. Jarusu keruhũ upen ame'ë ke rehe pepyhyk ti. Aja peho ti — aja kapitã pandu.

Aja upa katu te y rymy'y rehe jande jahyk jaho. Manõ ym te awa. Y jukwa ym awa.

28

Máu ypa'ũ rehe jande jaxo

¹ Upa y ngi jande jahem rahã, Máu ypa'ũ rehe jande jaxo, aja jakwa.

² Jande rehe a'ep pe har ta hury katu. Pe, aman ukyr ukyr we rĩ. Rysã riki. A'erehe tata ke a'ep pe har ta hany. Jande pe pandu:

—Pejumaku pejur rĩ — aja a'ep pe har ta pandu.

³ Myra kurer ke Páu kakwar. Ame'ë ke tata pe a'e moĩ rahã, ame'ë ngi mbói uhem. (Haku, a'erehe uhem.) Pe, Páu po ke su'u. Jixiko u'am ehe.

⁴ Ame'ë ke a'ep pe har ta usak rahã, pandu pandu a'eta jupe:

—Peme'ë riki amõ ke jukwa ame'ë ke te'e nahã my. Y pe manõ ym. Apo a'e ke Tupã mahy nahã my, a'erehe manõ ta — aja a'ep pe har ta ukwaha naĩ.

⁵ Anĩ. Ipo ke Páu mukatak. Pe, tata pe mbói u'ar. Ahy ym ipe. Ipo ke punga ta nahã my, aja a'ep pe har ta ukwaha.

⁶ Pahar manõ ta nahã my, aja ukwaha ti. I'i ngã harõ u'am. Anĩ. Ahy ym te ipe. A'erehe amõ koty a'ep pe har ta ukwa.

—A'e riki Tupã — aja a'ep pe har ta ukwaha a'eta jupe.

⁷ Ame'ë ypa'ũ rehe kapitã ixo. Her Pu. Ima'e kupixa kotete ihĩ. Jande pe a'e pandu:

—Ihẽ rok pe pepyta katu — aja jande pe.

Pe, mahapyr jaker rahã, a'ep jande jaxo. Upa jande pe ma'e ke a'e me'ë me'ë hũ.

⁸ Pu pái riki myrape 'ar pe te'e túi. Haku katu te oup. Ka'a hũ ti. Ipuxi huwy hũ ti. Kapy pe Páu ixẽ oho ixoty. Tupã namõ a'e pandu. Pe, iãkã rehe ipo ke Páu mujar. Aja mukatu.

⁹ Ame'ë ke ypa'ũ pe har ta ukwa rahã, upa katu te ahy ixo ame'ë ta ke Páu rehe mujy'ar werur. Upa katu te Páu mukatu.

¹⁰ Jande pe ame'ë ta ma'e ke werur werur hũ. Ngã mi'u ke werur hũ. A'engi jarusu keruhũ pe jande jaho rahã, jande pe nixói ma'e ke, ame'ë ke upa katu te jande pe werur ti.

Hom ok ta pe jande jahyk jaho

¹¹ Ame'ë ypa'ũ rehe mahapyr jahy jande jamukanim. Pe, amõ jarusu keruhũ pe jande japor jaho. Ame'ë riki Arexandiri ok ta pe har ke. Kuja her ke ijar mupinim ipe: “Nio” aja. Aman ndy'ar rahã, ame'ë ypa'ũ rehe ame'ë pyta rĩ. Ame'ë pe jande jaho.

¹² A'engi Siraku ok ta pe jande jahyk jaho. A'ep mahapyr jande jaker.

¹³ A'engi jande jaho ti. Jarusu keruhũ pe jaho. Y rymy'y rupi jande jaho. Pe, Heji ok ta pe jahyk jaho. Ame'ë ku'ë rahã, warahy jurukwã koty ngi wytytu

jupeju peju uĩ tĩ. Iapyr koty ngi jupeju peju uĩ tĩ. Pe, mokõĩ jaker rahã, Posuori ok ta pe jahyk jaho. A'ep jarusu keruhũ ngi jande jahem jaho.

¹⁴ A'ep Jesu kotyhar ta rehe jasak. Jande pe ame'ẽ ta pandu:

—Awa po wajar mokõĩ pytun rahã, jande namõ pepyta rĩ — aja.

A'erehe japyta rĩ. A'engi Hom ok ta keruhũ pe jawata jahyk jaho.

¹⁵ A'ep Jesu kotyhar ta ixo. Jande jahyk tate, aja ame'ẽ ta hendu rahã, pe rupi jande rehe usak uwyr. Amõ ta Pasa Api ok ta pe uhyk uwyr. A'ep jande rehe harõ u'am tĩ. Amõ ta Teréi Wen ok ta pe uhyk uwyr. A'ep jande rehe harõ ixo tĩ. Upa ame'ẽ ta rehe Páu usak rahã, hury katu. Tupã pe Páu pandu: —Ne jõ riki katu te me'ẽ ke — aja Páu.

Hom ok ta keruhũ pe Páu ixo

¹⁶ Hom ok ta pe jande jahyk rahã, Páu pe sonda tama'e kapitã pandu:

—Ok pe nde jeje epyta katu — aja ipe.

Pe, peteĩ jõ sonda usak ehe.

¹⁷ Mahapyr ukwer rahã, jundéu awa tama'e kapitã ta ke Páu mujy'ar. Ame'ẽ ta jy'ar uwyr rahã, Páu pandu:

—Sa'e ta! Jundéu awa ta rehe katu ym ame'ẽ ke ihẽ ama'e ym. Jande ramũĩ ta ukwa: “Ame'ẽ ke katu ym” aja ihẽ apandu ym tĩ. Jerusaré ok ta pe ihẽ axo rahã, kyndaha pe ihẽ ke amõ ta kynda raho. Pe, homa awa ta koty ihẽ ke amõ ta kynda raho.

¹⁸ Ihẽ rehe har jundéu awa ta je'ẽ je'ẽ hũ. Anĩ. Ihẽ rehe har ma'e aka'u te'eha ama'ema'eha mahem ym ngã. Ma'e ka'u te'eha ke amõ ma'e rahã, ame'ẽ ke sonda ta jukwa ta. Aja ihẽ pe nixói te. A'erehe ihẽ ke homa awa ta poir tar katu.

¹⁹ Anĩ. Ame'ẽ ke jundéu awa ta putar ym. A'erehe kuja ihẽ apandu: “Sesa riki ihẽ rehe har ukwa ta” aja ihẽ apandu. (Sesa riki homa awa tama'e kapitã keruhũ.) Pesarahã! Jundéu awa ta pe ihẽ je'ẽha nixói.

²⁰ A'erehe pehẽ ke ihẽ amujy'ar. Ko pehẽ rehe ihẽ asak a'am. Pehẽ namõ ihẽ apandu a'am. Manõ ame'ẽ ta kwera katu ta, aja jundéu awa ta ukwa. Ame'ẽ ke rehe ihẽ ajurujar katu tĩ, a'erehe ita tupaham pe ihẽ ke amõ pukwar — aja Páu pandu.

²¹ Pe, jundéu awa tama'e kapitã ta pandu:

—Jande pe paper pinim ke jundéi wyy pe har ta mondo ym. Nde rehe har ame'ẽ ta mupinim ym. A'engi myrandu ke amõ ta werur ym tĩ. Jaxer nde rehe har amõ ta pandu ym tĩ.

²² Kuja jõ jahendu. Amõ amõ ta renda rupi Jesu kotyhar ta rehe har ngã je'ẽ je'ẽ hũ. A'erehe Jesu rehe nde erejurar katu, ame'ẽ rehe har jahendu tar katu — aja Páu pe kapitã ta pandu.

²³ Pe, weraha ke Páu namõ a'eta manga. Ame'ẽ weraha uhyk rahã, Páu ixo ame'ẽ pe heta jy'ar uwyr ehe. Pe, Tupã rehe har ngã pe pandu pandu.

—Jesu riki Kirisutu. Kapitã keruhũ aja Tupã mu'am ame'ẽ ke a'e. Jundéu awa ta harõ hũ ame'ẽ ke a'e. Pe, ixoty amõ ipy'a muruwak rahã, Tupã kotyhar aja ixo. “Ihẽma'e ke a'e” aja Tupã pandu ta — aja Páu pandu pandu hũ.

Mu'e mu'e hũ tĩ. Moise mupinim ame'ẽ ke ngi Jesu rehe har ngã pe a'e mujekwa tipe. Tupã je'ẽha pandu ame'ẽ ta mupinim, ame'ẽ ngi Jesu rehe har mujekwa tipe tĩ. Aja pytuniwe pandu pandu. Aja te'e pytun oho.

²⁴ Páu je'ẽha ke amõ amõ ta pyhyk katu. Jurujar katu ehe. Amõ ta anĩ. Amõ amõ ta jurujar ym ehe.

²⁵ Anĩ. Juja ym ngã je'ẽha ke. Páu ke a'eta hijar tate rahã, kuja Páu pandu ngã pe:

—Isai riki Tupā je'ēha pandu ame'ē ke a'e. Tupā'ā je'ēha rupi jande ramūi ta pe mujekwa. Ame'ē riki jete har te ke.

²⁶ Isai pe Tupā'ā mujekwa: “Jundéu awa ta pe e pandu eho” aja. Pe, Tupā je'ēha ke kuja Isai pandu oho:

“Jundéu awa ta! Pehendu hendu tipe. Anī. Pekwa ym ta.

Pesak pesak tipe. Anī. Ame'ē ke pekwa ym ta tī.

²⁷ Pejuru jar tar ym ehe.

Pehendu tar ym, a'erehe ipo pe pehē pyakwar ke pekynda, ame'ēja saka.

Pesak tar ym, a'erehe pehē reha ke pejupyk, ame'ēja saka. Pekwa tar ym.

Tupā koty pehē py'a ke pemuruwak ym pemondo. A'erehe pehē rehe Tupā ipy'a jywyr ym” aja Isai pandu pandu.

²⁸ —Apo pekwa katurahā! Amō awa ta pe Tupā je'ēha ke japandu ta. Jundéu awa aja ym ame'ē ta pe japandu ta. Awa ta ke Tupā muhā katu ta, aja japandu ta. Ame'ē ta hendu katu ta — aja Páu pandu.

²⁹ [Upa Páu pandu rahā, jundéu awa ta uhem oho ingi. A'eta je'ē hātā tā te hū ngā jupe.]

³⁰ Mokōi warahy 'ar rahā, hok ixoha rehe Páu muhepy. Ijar pe tamatarer ke a'e me'ē. Hok muhepyha ke. Páu rehe heta ngā usak uwyr. Upa katu te ame'ē ta rehe Páu hury katu.

³¹ Pe, kuja Páu pandu:

—Tupā koty pehē py'a ke pemuruwak rahā, Tupā pandu ta: “Ihēma'e ke pehē” — aja.

Jesu Kirisutu rehe har mu'e mu'e katu tī. Páu pandu rahā, kyje ym ngā ngi. Pandu ym ngā:

—E pandu ym Tupā rehe har. E pandu ym Kirisutu rehe har — aja Páu pe pandu ym te ngā.

(A'erehe Jesu rehe har Páu pandu pandu hū ngā pe. Mu'e mu'e hū tī.)

Upa.

Hom ok ta pe har ta pe Páu mupinim

Páu kome'ë paper ke mupinim. Hom ok ta pe Jesu kotyhar ta ixo. Ame'ë ta pe kome'ë paper pinim ke a'e mondo.

Kuja Páu mu'e katu. “Jesu Kirisutu rehe jurujar katu rahã jô: ‘Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe' aja Tupã pandu” aja Páu mu'e katu. Aja upa ngã pe Tupã pandu ta. Jundéu awa ta pe aja pandu ta. Jundéu awa aja ym ame'ë ta pe aja tí. Pandu ta tí. Jesu rehe jurujar katu rahã jô, aja Tupã pandu ta.

Hom ok ta pe Jesu kotyhar ta ixo

Ame'ë ta pe paper pinim ke Páu mondo

¹ Ihë Páu. Hom ok ta pe har ta pe ihë amupinim aĩ. Jesu Kirisutuma'e parakyha ke ihë. Ihë pe Tupã pandu:

—Ihë kotyhar aja nde ke ihë aputar. Jesu mondo ame'ë ke nde tí. Myrandu katu ke ebandu eho. Jesu Kirisutu rehe har, ame'ë myrandu katu ke ebandu eho — aja Tupã pandu.

² Yman ame'ë myrandu katu rehe har Tupã pandu: “Ihë amujekwa ta” aja. Ame'ë ke ima'e je'ëha pandu ame'ë ta pe mujekwa. Ame'ë ke a'eta pandu pandu. Tupã je'ëha rehe ame'ë myrandu katu ihĩ. Je'ëha katu te ame'ë ke rehe ihĩ.

³ Ame'ë myrandu katu rehe Ta'yr rehe har ihĩ tí. A'e riki Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te a'e. Ndawi rainõ ke a'e, a'erehe awa te'e a'e tí. Ndawi kapitã keruhũ a'e.

⁴ Kirisutu Tupã a'e tí, aja mujekwa. A'erehe ma'e ka'u te'eha ma'eha nixói te ipe. Manõha ngi Ta'yr ke Tupã mukwera katu muhem. Pyrãtã te ha namõ mukwera katu muhem. A'erehe Tupã pandu: “Ihë ra'yr ke nde” aja. A'erehe Tupã ra'yr a'e.

⁵ A'e riki ihë rehe katu usak. A'erehe ihë pe a'e pandu: “Nde ke ihë amondo ta” aja. A'erehe Kirisutuma'e parakyha ke ihë ama'ema'e. A'erehe myrandu katu ke upa awa ta pe ihë apandu pandu. Aja rahã, ame'ë ta ngi har amõ amõ jurujar katu ehe. Hendu katu ehe tí.

⁶ Pehë pe tí. Pejurujar katu ehe tí. Tupã pandu: “Jesu Kirisutu kotyhar ta aja pexo, aja ihë aputar” aja riki Tupã pandu.

⁷ Ko pehë pe paper pinim ihë amupinim aĩ. Hom ok ta pe har ta ke pehë. Pehë rehe Tupã ipy'a katu ame'ë ta ke pehë. A'e pandu: “Ihë kotyhar ta aja pexo, aja ihë aputar” aja riki Tupã.

Mã peja pehë rehe Tupã, jande pái keruhũ ipy'a katu. Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te aja tí. Ipy'a katu tí. Mã peja pehë py'a ke a'eta muhury katu tí.

Ko pehë rehe har ihë apandu py

⁸ “Hom ok ta pe har ta Jesu Kirisutu rehe jurujar katu” aja amõ amõ ywy pe har ta hendu riki. A'erehe Tupã pe ihë apandu: “Mã! Ihë rury katu. Ne jô riki katu te me'ë ke” aja.

⁹ Ta'yr rehe har ihë apandu pandu ngã pe. Aja Tupã pe ihë aparaky te hũ. Pe, kuja ihë apandu. Pehë rehe har Tupã namõ ihë apandu pandu katu. Jete riki. Pehë rehe har apandu pandu Tupã namõ. Ame'ë ke Tupã ukwa katu tí.

¹⁰ Kuja inamõ ihë apandu:

—Jande pái keruhū! Hom ok ta pe har ta koty ihē aho ym we rī. Apo nde ereputar rahā, a'eta koty ihē ke emondo katu. Nde ereputar rahā, katu tiki — aja Tupā namō ihē apandu pandu.

Pehē rehe har aja te'eha apandu pandu inamō.

11 (A'erehe pehē rehe ihē asak tar katu te riki.) Pe, pehē namō ihē axo rahā, pehē ke ihē amu'e ta. Aja rahā, ma'e katu ame'ē ke pehē pe Tupā'ā me'ē me'ē ta. Aja ihē aputar katu. Aja rahā, pehē py'a ke ihē amātā ta.

12 Mā! Kuja riki. Myja me'ē Kirisutu rehe ihē ajurujar katu. Ame'ē namō pehē py'a ke ihē riki amātā ta. Pe, myja me'ē Kirisutu rehe pehē pejurujar katu. Ame'ē namō ihē py'a ke pehē riki pemātā katu ta tī. Upa katu te jande py'a ke jamātā katu ta jande juehe.

13 Ihē mu ta! Kuja pekwa pekwa pexo. Amō amō we rahā, kuja ihē ajupandu ihē jupe: “Hom ok ta pe har ta rehe ihē asak ta aho apo 'y' aja. Anī. Amō amō we rahā, ma'e ke uhyk, a'erehe marā ka ym ihē ahoha. Jundéu awa aja ym ame'ē ta pe myrandu katu ihē apandu pandu. Pe, ame'ē ta Kirisutu rehe jurujar katu. Aja amō we Hom ok ta pe har ta Kirisutu rehe jurujar katu, aja ihē aputar katu tī. (A'erehe pehē koty ihē aho tar katu tī.)

14 “Myrandu katu epandu eho” aja Tupā pandu ihē pe. A'erehe upa katu te awa ta pe ihē apandu ta me'ē te'e. Aja upa amō amō ok ta pe har ta pe ihē apandu ta me'ē te'e tī. Upa ka'a pe har ta pe aja tī. Apandu ta me'ē te'e tī. Paper rehe jumu'e, ame'ē ta pe aja tī. Apandu ta me'ē te'e tī. Paper rehe jumu'e ym, ame'ē ta pe aja tī. Apandu ta me'ē te'e tī.

15 A'erehe pehē pe myrandu katu ke ihē apandu tar katu te hū. Pehē riki Hom ok ta pe har ta ke pehē.

Tupāma'e pyrātāha ke

16 Myrandu katu riki jetehar te ke aja ihē akwa katu. Tupāma'e pyrātāha ke mujekwa, a'erehe jetehar te ke aja akwa katu. Kuja. Kirisutu rehe amō jurujar katu rahā, a'e ke Tupā muhā katu. Ima'e pyrātāha namō muhā katu. Aja jundéu awa ta ke a'e muhā py. A'engi jundéu awa aja ym ame'ē ta ke muhā katu tī. A'erehe myrandu katu riki jetehar te ke aja ihē akwa katu.

17 Kuja riki myrandu katu mujekwa. Myja rahā Tupā pandu katu my: “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe” aja. Ame'ē ke kuja rahā, a'e pandu katu. Jesu Kirisutu rehe jurujar katu. Ame'ē ta pe jō Tupā pandu katu: “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe” aja. Tupā je'ēha rehe kuja panduha ihē tī: “Amō jurujar katu ehe, a'erehe Tupā pandu: ‘Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe’ aja riki. Ame'ē riki uhā te hū aja ixo ta” aja panduha ihē.

Awa ta riki jaxer

18 Ywa ngi ima'e parahyha ke Tupā mujekwa. Upa ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ē ta rehe a'e parahy. A'erehe ngā ke mupyrara ta. Jetehar te ke mukanim. A'erehe amō ta jetehar te ke ukwa ym tī. (Aja rahā, Tupā rehe har ukwa ym.) Ame'ē jetehar te ke mukanim ame'ē ta rehe parahy a'e tī. A'erehe mupyrara ta ngā ke tī.

19 Tupā pete'e ixo, aja ukwa katu awa. Ame'ē ke Tupā mujekwa ngā pe tipe. Ame'ē ke ngā putar ym, a'erehe ngā ke Tupā mupyrara ta tī.

20 Tupā rehe usak ym awa. A'e mujā ame'ē ke rehe usak katu awa. A'erehe a'e riki Tupā te, aja ukwa tipe. Kome'ē wyy keruhū a'e mujā, a'erehe aja te'eha a'e pyrātā te, aja ngā ukwa. A'erehe a'e riki Tupā te, aja ukwa tipe tī. A'erehe: “Tupā rehe har jande jakwa ym” aja marā ka ym amō panduha.

21 Tupā pete'e ixo aja ngā ukwa tipe. Pandu ym riki: “Ne jō riki Tupā te. Ne jō riki katu te me'ē ke” aja. Anī. Pandu ym. A'erehe ma'e ke ipy'a pe a'eta

ukwa ukwa ixo rahā, ka'u te'e aja saka ixo. Iākā janam rāi, a'erehe jete har te ke ukwa ym. Aja rahā, Tupā rehe har ukwa ym.

²² “Jande jakwa katu te ame'ē ta ke jande” aja a'eta jupe naī. Anī. Ka'u te'e aja a'eta ixo.

²³ Tupā riki uhā te hū ame'ē ke a'e. Ipy'a ke ngā moī moī ym ehe. Anī riki. Ma'e'ā rehe ipy'a ke moī moī katu. Myra ke te'e mujā. Itatawa ke te'e mujā tī. Itatuwyr ke te'e mujā tī. Ame'ē riki tupā aja ame'ē ta ukwaha jupe naī. Sawa'e'ā ke mujā. Kūjā'ā ke mujā tī. Uhā te hū ym ame'ē ke mujā. Ma'ewyra'ā ke mujā tī. So'o'ā ke mujā tī. Ipxi'a rehe wata, ame'ē'ā ke mujā tī. Ame'ē ta riki tupā ta aja ukwaha jupe naī tī. Upa ame'ē ta rehe ipy'a ke ngā moī moī riki. Katu ym aja. A'erehe ywa ngi ima'e parahyha ke Tupā mujekwa.

²⁴ Aja ngā ma'ema'eha ke. A'erehe ame'ē ta ke Tupā hijar. Tupā pandu: “Mā peja ixo. Aputar ym ame'ē ta ke” aja riki. A'erehe ma'e ka'u te'eha ke ngā ma'ema'e tar katu. Ma'e ke a'eta ma'ema'e ngā juehe. Ame'ē rehe amō usak rahā, huxī hū. Tupā pandu: “Mā peja ixo. Aputar ym ame'ē ta ke” aja riki.

²⁵ Jete har te Tupā rehe har a'eta ukwa tipe. Ame'ē ke a'eta putar ym. Anī. Te'e ame'ē ke a'eta putar katu. Tupā mujā ame'ē ke rehe ipy'a ke a'eta moī moī katu. Tupā riki mujāha ke a'e. Ipy'a ke ngā moī moī ym ehe.

Jande anī. Mā peja Tupā pe jō japandu katu: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja. Aja te'eha mā peja japandu. A'e tŷ. Amen.

²⁶ Tupā te rehe ipy'a ke ngā moī moī ym. A'erehe ame'ē ta ke Tupā hijar. Tupā pandu: “Mā peja ixo” aja. A'erehe ngā putar ame'ē ke a'eta ma'ema'e. Huxī ame'ē ke ma'ema'e. Pe, ixawa'e ta ke kūjā ta hijar. Pe, kūjā ta pame te'e ka'u te'e ngā juehe.

²⁷ Sawa'e ta aja tī. Hakehar ta ke a'eta hijar tī. Pe, sawa'e ta pame te'e ka'u te'e ngā juehe. A'eta ma'ema'e ngā juehe. Huxī ame'ē ke ma'ema'e ngā juehe. A'erehe a'eta ke Tupā mupyrara ta tī. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, a'erehe Tupāma'e pyraraha ke a'eta pyhyk.

²⁸ Tupā rehe har jete har te a'eta ukwa, ame'ē rehe har a'eta pandu: “Jande japutar ym” aja. A'erehe ame'ē ta ke Tupā hijar. Tupā pandu: “Mā peja ixo” aja. A'erehe ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke jō ipy'a pe ngā ukwa ukwa ixo. A'erehe ma'e ke a'eta ma'ema'e ym rahā, katu, aja ukwa tipe. Anī. Ame'ē ke a'eta ma'ema'e. Katu ym tiki. Marā ka ym putu'uha ingi.

²⁹ Ame'ē ta upa ma'e katu ym ame'ē ke ma'ema'e. Ma'e ka'u te'eha ke aja tī. Ma'ema'e tī. Kyty'ym tī. Amō ta ke mujaxer tar katu tī. Amō rehe jyty'ym hū tī. Ianam ta ke jukwa tī. Ianam ta namō jumai mai ixo tī. A'eta muka'u te'e ngā juehe. Amō ta ke mahy tar katu tī. Te'eha rupi amō ta rehe har katu ym pandu tī.

³⁰ Amō ta rehe juru ai tī. Tupā ke putar ym te tī. Parahy war tī. Sawa'e te jupe tī. Kūjā te jupe tī. “Ihē jō katu te” aja pandu jupe tī. “Myja me'ē katu ym ame'ē ke ihē ama'ema'e ta my” aja ukwa ukwa ixo jō tī. Katu ym aja. Ipāi ta rehe hendu ym tī. Imāi ta rehe hendu ym tī.

³¹ Ka'u te'e aja ixo tī. A'eta pandu ame'ē ke ma'ema'e ym tī. Amō ta rehe pyrara usak ym tī. Amō ta rehe ipy'a ym tī.

³² Tupā pandu ame'ē ke a'eta ukwa katu tipe. Kuja panduha ke: “Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta manō ta” aja. Ame'ē ke ukwa katu tipe. Anī. Tapijar te'e we aja ma'e ka'u te'eha ke a'eta ma'ema'e we rī. Amō we tī. Amō ta riki ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e rahā: “Katu pema'ema'eha” aja riki pandu. (Hury katu ehe.) Katu ym aja.

2

Tupā mupyrara ta

¹ Pesarahā! Amō ta rehe har kuja pepandu my: “Ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e. Katu ym aja” aja riki. Mā! Pehē atu aja tī! “Katu ym” aja pepandu. Pe, ame'ē ta aja juja katu te peka'u te'eha ke pema'ema'e tī. Aja rahā, pehē juehe har pepandu: “Katu ym jande” aja saka tī.

² Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta ke Tupā mupyrara ta. Aja rahā, katu aja jakwa katu.

³ Mā! Pehē aja tī. “Ma'e ka'u te'eha ke ame'ē ta ma'ema'e. Katu ym aja” aja pepandu. Ame'ē ta aja juja katu te peka'u te'eha ke pema'ema'e tī. Aja rahā, Tupā mupyraraha ngi pehem ym te ta tī.

⁴ Mā kuja pepandu my: “Tupā katu te. Pahar ngā ke a'e mupyrara ym. Ngā jaxer rahā, i'i a'e harō we tipe. Anī. Tupā ma'ema'eha japutar ym” aja pepandu my. Mā! Kuja pekwa katu riki. I'i a'e harō rahā, ixoty pehē py'a pemuruwak ta my. A'erehe pehē rehe pyrara usak katu rī. Aja pekwa katu riki.

⁵ Anī. Pehē py'a pemuruwak tar ym. Hātā ywy ke jumen pyrū, ame'ēja saka pexo tī. Jumen aja pehendu tar ym tī. Pehē py'a pemuruwak tar ym ixoty. A'erehe ngā 'ar koty te we pehē ke Tupā mupyrara ta. Jetehar te ngā ke Tupā mupyrara ta. Ame'ē angaha ke rehe uhyk rahā, pehē ke mupyrara ta. Arahā Tupā parahy ta. Ma'e ka'u te'eha ke ngā ma'ema'e, a'erehe a'e parahy ta ngā rehe.

⁶ Ma'e ke amō pame katu te ma'ema'e, aja Tupā me'ē me'ē ta ipe. Juja katu te me'ē me'ē ta ipe.

⁷ Amō ta tapijar te'e we katu ame'ē ke ma'ema'e. Kirisutu katuha aja a'eta ke Tupā muruwak ta, ame'ē rehe ame'ē ta harō ixo tī. “Pehē katu” aja Tupā pandu ame'ē ke a'eta putar katu tī. Uhāha angaha rehe harō ixo tī. Ame'ē ta ke Tupā muhā katu ta.

⁸ Amō ta anī. Kyty'ym ame'ē ta ke a'eta. Katu ame'ē ke ma'ema'e ame'ē ta ke a'eta putar ym tī. Pe, ma'e katu ym ame'ē ke a'eta ma'ema'e tar katu. Ame'ē ta rehe Tupā parahy ta. Pe, mupyrara ta tī.

⁹ Upa katu te ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta ke Tupā mupyrara ta. Ahy hū ta. Aja jundéu awa ta ke a'e mupyrara ta. Ame'ē ta jō ym. Jundéu awa aja ym ame'ē ta ke a'e mupyrara ta tī.

¹⁰ Upa katu te ma'e katu ame'ē ke ma'ema'e, ame'ē ta ke Ta'yr katuha aja Tupā muruwak ta tī. Katu te ixo, aja muruwak ta. Ame'ē ta pé a'e pandu ta tī: “Pehē katu” aja. Ame'ē ta py'a ke a'e muhury katu ta tī. Aja jundéu awa ta pe Tupā ma'ema'e ta. Ame'ē ta jō ym. Jundéu awa aja ym ame'ē ta pe a'e ma'ema'e ta tī.

¹¹ Upa awa ta rehe Tupā juja katu te usak. Johu ta. Pe, ame'ē ta rehe har jetehar rupi pandu pandu ta. “Pehē katu” aja ta.

¹² Moise je'ēha namō jundéu awa ta ixo. Pe, ma'e ka'u te'eha ke ame'ē ta ma'ema'e rahā, Tupā pandu: “Moise je'ēha ke pekwa tipe. Pehendu ym ehe. A'erehe pehē ke ihē amupyrara ta” aja. Moise je'ēha rehe hendu ym, a'erehe Tupā mupyrara ta.

Jundéu awa aja ym ame'ē ta anī. Moise je'ēha namō ixo ym. Ukwa ym. Pe, ma'e ka'u te'eha ke ame'ē ta ma'ema'e rahā: “Moise je'ēha ke pekwa” aja Tupā pandu ym. Kuja a'eta ukwa katu. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e rahā: “Mā! Ihē katu ym” aja ipy'a pe ukwa katu. Ukwa katu, a'erehe Tupā mupyrara ta.

¹³ Moise je'ēha rehe hendu rahā jō: “Nde katu te. Ma'e ka'u te'eha ma'eha nixoi te nde pe” aja Tupā pandu ym. Moise je'ēha mujekwa, aja amō ma'ema'e

te rahā: “Nde katu te. Ma'e ka'u te'eha ma'eha nixói te nde pe” aja Tupā pandu katu.

¹⁴ Moise je'ēha namō jundéu awa aja ym ame'ē ta ixo ym. Ukwa ym. Pe, ma'e katu ame'ē ke ma'ema'e, aja ipy'a pe ukwa katu jupe. Moise je'ēha pandu, aja ma'e katu ame'ē ke ma'ema'e. Aja rahā, ame'ē riki ima'e je'ēha aja saka. Ame'ē riki Moise je'ēha pandu, ame'ēja saka jundéu awa aja ym ame'ē ta pe.

¹⁵ Pe, Moise je'ēha pandu ame'ē ke ipy'a pe ihī katu, aja mujekwa. Amō rahā, a'eta pandu a'eta jupe: “Katu ame'ē ke jama'e” aja. Amō rahā, pandu a'eta jupe: “Mā! Ma'e jaka'u te'eha ke jama'e” aja riki. Aja ipy'a pe a'eta ukwa katu riki, a'erehe Moise je'ēha pandu ame'ē ke ipy'a pe ihī katu, aja mujekwa tī.

¹⁶ Aja ta riki. Amō ta ukwa ym ha rupi ma'e ke ipy'a pe a'eta ukwa ukwa ixo. Ame'ē ke Jesu Kirisutu riki mujekwa ta. “Nde katu.” Amō pe: “Nde katu ym” aja mujekwa ta. Ame'ē mujekwaha angaha rehe uhyk rahā, Jesu Kirisutu ke Tupā muwyr ta. Arahā, Jesu pandu pandu ta. “Nde katu.” Amō pe: “Nde katu ym” aja pandu ta. Ame'ē ke ihē amujekwa. Ihē Páu. Myrandu katu ke ihē apandu pandu rahā, ame'ē ke ihē amujekwa.

Jundéu awa ta rehe har Moise je'ēha mujekwa

¹⁷ Jundéu awa ta! Myja me'e ta pehē my? Apandu ta. Pehē pepandu: “Jundéu awa ta ke jande” aja. “Moise je'ēha namō jaxo, a'erehe jande pe jō Tupā pandu: ‘Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehē pe’ ” aja pepandu pehē jupe. “Jande jō riki Tupā rehe har jakwa katu” aja pepandu pehē jupe naī tī.

¹⁸ Myja pema'ema'eha ke Tupā putar my, ame'ē ke pekwa katu tipe. (Anī. Pehendu ym ehe.) Myja katu ame'ē ke amō ma'ema'e my, ame'ē ke Moise je'ēha mujekwa katu. Ame'ē ke pekwa katu tipe tī. (Anī. Pehendu ym ehe tī.)

¹⁹ Pepandu: “Jande jō riki jakwa katu ame'ē ta ke jande. A'erehe amō ta ke jamu'e katu. Ame'ē ta riki eha ym te ame'ē ta aja saka. Pytun rupi wata ame'ē ta aja saka. Ukwa ym ame'ē ta” aja pepandu naī.

²⁰ “Ukwa ym ame'ē ta ke jande jō jamu'e katu” aja pepandu naī. (Jundéu awa ta ke pehē.) “Ka'u te'e ame'ē ta ke jande jō jamu'e katu” aja pepandu naī tī. “Moise je'ēha namō jande jaxo, a'erehe upa katu te jande jakwa katu te. Pe, japandu ame'ē ke riki jetehar te ke. Aja jakwa katu” aja riki pepandu naī. (Jundéu awa ta ke pehē.)

²¹ Mā! Moise je'ēha ke amō ta pe pemu'e. Aja rahā, ma'erehe pemu'e, aja pema'ema'e ym my? Pehē atu pehendu ym ehe. Moise je'ēha rehe pehendu ym. Katu ym aja. (Amōma'e ke pemukanim ym” aja pemu'e. Pehē anī. Amōma'e ke pemukanim riki. Katu ym aja. (Aja rahā, Moise je'ēha rehe pehendu ym, aja pemujekwa katu. Jundéu awa ta ke pehē.)

²² Pepandu: “Amō kūjā rehe eka'u te'e ym” aja pemu'e. Pehē anī. Amō ta kūjā rehe peka'u te'e. Katu ym aja. (Aja rahā, Moise je'ēha rehe pehendu ym, aja pemujekwa tī.)

Ma'e ā riki tupā aja amō ta ukwaha jupe naī. “Ame'ē rehe pehē py'a pemoi moī ym” aja pemu'e. Pe, ma'e ā rok pe pexe, pe, tamatarer ke amō ta matyr; ame'ē ke pemukanim riki. Katu ym aja. (Aja rahā, Moise je'ēha rehe pehendu ym, aja pemujekwa katu tī.)

²³ “Jande riki Moise je'ēha namō jaxo, a'erehe katu te ame'ē ta ke jande” aja pepandu. Ame'ē Moise je'ēha rehe pehendu ym, a'erehe amō ta pandu: “Tupā japutar ym” aja amō ta pandu.

²⁴ Tupā je'ēha rehe panduha ihī:

“Jundéu awa ta! Pehē pema'eha riki jaxer, a'erehe Tupā rehe jundéu awa aja ym me'ē ta juru ai” aja riki panduha ihī.

²⁵ Jundéu awa ta ke pehē. Pehē rehe ihī ame'ē pিরer ke pejupā. (Aja rahā, jundéu awa ta te ke pehē. Tupā usak katu pehē rehe, aja pekwaha.) Pe, Moise je'ēha rehe pehendu katu rahā, pehē pিরer ke jupā, ame'ē katu tiki. Tupā kotyhar ta ke aja pemujekwa ngā pe. Moise je'ēha rehe pehendu ym rahā, mā pehē pিরer ke pejupā ym te, mā peja te'e pexo. Katu ym aja. Tupā kotyhar ta aja ym, aja pexo.

²⁶ Jundéu awa aja ym ame'ē ta ipিরer ke a'eta jupā ym. Pe, Moise je'ēha rehe a'eta hendu katu rahā, kuja Tupā ukwa ta. Ipirer ke jupā, ame'ēja saka ixo, aja Tupā pe.

²⁷ Jundéu awa aja ym ame'ē ta rehe ihī ame'ē pিরer ke jupā ym tipe. Pe, a'eta Moise je'ēha rehe hendu katu rahā, kuja mujekwa. “Jundéu awa ta! Pehē katu ym. Moise je'ēha rehe pehendu ym. Moise je'ēha namō pexo tipe. Ame'ē panduha paper rehe ihī tipe. Pehē pিরer pejupā tipe. Anī. Pehendu ym ehe. Katu ym pehē” aja jundéu awa ta pe pandu. Moise je'ēha rehe jundéu awa aja ym ame'ē ta hendu katu, aja ixo, a'erehe aja mujekwa.

²⁸ Amō riki jundéu awa ke, aja amō ta ukwaha. Anī. Aja te'eha aja ym. Ipirer ke jundéu awa jupā, a'erehe jundéu awa ta te ke a'eta, aja ukwaha. Anī. Aja te'eha aja ym.

²⁹ Kuja riki jundéu awa te. Amō py'a ke Tupā juhyk, ame'ē riki jundéu awa te. (Aja rahā, ame'ē riki Tupā kotyhar te ke a'e.) Ame'ē ke Tupā'ā ma'eha ke. Ipy'a rehe jundéu awa te, aja saka. Pe, ipy'a juhyk ame'ē pe: “Nde katu ame'ē ke nde” aja Tupā pandu. Aja pandu ym awa. Tupā jō pandu katu. Moise je'ēha rehe hendu katu rahā, ipy'a ke juhyk ym. A'erehe: “Nde katu ame'ē ke nde” aja Tupā pandu ym.

3

¹ (Jundéu awa aja ym ame'ē ta riki jundéu awa aja juja katu te saka rahā, kuja amō pandu my.) “Jundéu awa aja ym ame'ē ta 'ar koty te we jundéu awa ta katuha my? Ipirer ke jupā rahā, i'ar koty te we katuha my?” aja pandu my.

² A'e t̄y. Katu tiki. Kuja riki. Jundéu awa ta pe Tupā pandu: “Ihē je'ēha ke pehē pe ihē amondo” aja. Aja rahā, Tupā je'ēha namō jundéu awa ta ixo. (A'erehe jundéu awa aja ym ame'ē ta 'ar koty te we katuha.)

³ Pe, ame'ē je'ēha rehe amō ta hendu ym rahā, ame'ē ta pe ma'e Tupā pandu katu, aja a'e ma'e ym ta my t̄i?

⁴ Anī. Aja ym. Tupā pandu katu, ame'ē ke a'e ma'ema'e katu te. Jetehar te ke a'e ma'ema'e. Sawa'e te'e pandu. Tupā anī. Jetehar te ke a'e ma'ema'e katu te. Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī:

“Tupā! Nde erepandu rahā, jetehar te ke nde erepandu, aja nde eremujekwa. Ngā panduha ruwa koty oho rahā: ‘Tupā jetehar te ke ma'ema'e’ aja mujekwa ta me'ē te'e” aja panduha ihī.

⁵ (Pe, amō ta panduha ihē amujekwa ta.) Kuja pandu my: “Ma'e jaka'u te'eha ke jama'e rahā, kuja jamujekwa. (Tupā ipy'a jywyr ta jande rehe.) A'erehe Tupā riki katu te, aja jamujekwa. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ē ta ke mupyrara ta, a'erehe a'e katu te, aja jamujekwa. Pe, a'e katu te, aja jamujekwa rahā, ma'erehe jande ke a'e mupyrara ta my? Katu ym jakwaha” aja pandu. (Aja amō ta pandu naī.)

⁶ Anī. Kuja ihē pe. Katu ame'ē ke jō Tupā ma'ema'e. Aja ym rahā, awa ta rehe har a'e ukwa ym ta tipe. Katu my? Katu ym my? Ame'ē rehe har ukwa ym ta tipe.

⁷ Pe, amō ta pandu naī. “Ma’e ihē aka’u te’eha ke ihē ama’ema’e rahā, (ihē rehe Tupā ipy’a jywyr ta,) a’erehe Tupā katuha ke i’ar koty te we amujekwa” aja amō ukwaha naī. “Aja Tupā katuha amujekwa rahā, ma’e ihē aka’u te’eha ke ihē ama’e rahā: ‘Nde katu ym’ aja ihē rehe har pandu ym ta me’ē te’e” aja amō ta pandu naī.

⁸ A’erehe amō ta pandu naī: “Mā peja ma’e jaka’u te’eha ke jama’ema’e jaho. (Tupā ipy’a jywyr ta jande rehe.) A’erehe Tupā riki katu te, aja jamujekwa ta” aja riki amō ta pandu naī. Mā! Aja ihē riki apandu, aja amō ta pandu naī. (Anī. Aja ihē apandu ym.) Ihē Páu. Aja ihē rehe har juru ai ngā. Katu ym aja. Ame’ē ta ke Tupā mupyrara ta.

Katu ame’ē ke ma’ema’e ym te awa

⁹ Jundéu awa ta ke jande. Jundéu awa aja ym ame’ē ta ‘ar koty te we jandema’e katuha my? Anī. Aja ym. Juja katu te riki. A’eta aja jundéu awa ta ma’e ka’u te’eha ke ma’ema’e tī. Marā ka ym hijariha. Aja ihē amujekwa ramō.

¹⁰ Kuja Tupā je’ēha rehe panduha ihī:
“Katu ame’ē ke amō ma’ema’e, aja ma’ema’e ame’ē ke nixói te, aja Tupā ukwa katu.

¹¹ Jetehar te ke ukwa, ame’ē ke nixói te tī.
Tupā rehe har ukwa tar katu, ame’ē ke nixói te tī.

¹² ‘Tupā ke ihē aputar ym’ aja upa ngā ixo tī.
Upa riki ka’u te’eha ma’ema’eaha aja ngā ixo tī.
Katu ame’ē ke ma’ema’e, aja ma’ema’e ame’ē ke nixói te.

¹³ A’eta te’e pandu, aja amō ta pe a’eta mujekwa tī.
Te’e je’ē hū tī.
A’eta juru ai. Ame’ē riki mbói ahy ame’ē su’u amō ke aja saka. Mujaxer amō ta ke.

¹⁴ A’eta pandu rahā, amō ta rehe har katu ym te ame’ē ke a’eta pandu hū.

¹⁵ Amō ta ke a’eta mahy tī. Jukwa tī.

¹⁶ Amō amō rok pe a’eta ohoho. Ame’ē pe har ta ke a’eta mujaxer. Pe, aja pyrara ixo aja a’eta hijar ngā ke.

¹⁷ Amō ta jumaiha ke muputu’u, ame’ē ke a’eta ukwa ym te tī.

¹⁸ Tupā rehe ipy’a ke moī moī, ame’ē ke a’eta jumu’e ym te tī” aja riki Tupā je’ēha rehe panduha ihī.

¹⁹ Apo kuja jakwa katu. Moise je’ēha rehe hendu katu ta me’ē te’e, aja amō ta ukwaha. Aja rahā, upa katu te Moise je’ēha mujekwa, ame’ē rehe hendu katu ta me’ē te’e. (Pyta we ym te ta henduha.) Aja rahā: “Ma’e ihē aka’u te’eha ke ama’e ym” aja pandu ta. (Anī. Aja upa katu te Moise je’ēha rehe hendu katu te ame’ē ke nixói te.) Aja rahā, upa katu te kome’ē ywy keruhū pe har ta pandu ta: “Ma’e jaka’u te’eha ke jama’e. Katu ym jande” aja. Aja rahā, upa katu te ame’ē ta ke Tupā mupyrara ta.

²⁰ A’erehe kuja my? Moise je’ēha mujekwa, aja amō ma’ema’e. A’erehe Tupā pandu my: “Nde katu te. Ma’e nde ereka’u te’eha nde erema’eaha nixói te nde pe” aja pandu my? Anī. Aja Tupā pandu ym. Kuja riki Moise je’ēha mujekwa. Ma’e ka’u te’eha ke amō ma’e. Pe, Moise je’ēha rehe usak rahā, pandu: “Mā! Ma’e ihē aka’u te’eha ke ihē ama’e” aja ukwa katu. Aja Moise je’ēha mujekwa.

Myja me’ē amō riki katu aja Tupā mu’am my

²¹ Myja me’ē amō pe Tupā pandu: “Nde katu te nde. Ma’e nde ereka’u te’eha nde erema’eaha nixói te nde pe” aja. Ame’ē ke a’e mujekwa katu ngā

pe apo 'y. Moise je'ēha rehe amō hendu katu rahā, aja Tupā pandu ym te. Aja Moise je'ēha mujekwa. Aja Tupā je'ēha pandu ame'ē ta mujekwa tī.

²² Kuja Tupā pe amō katu te. Jesu Kirisutu rehe jurujar katu ame'ē ta pe Tupā pandu katu: “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe” aja. Upa katu te jurujar katu ame'ē ta pe aja Tupā pandu katu. Upa katu te awa ta juja katu te riki. Jundéu awa ta ke. Jundéu awa aja ym ame'ē ta aja tī. Kuja riki juja katu te.

²³ Upa katu te awa ta ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e. A'erehe Tupā koty oho ym te ta awa. Hake katu te hū, ame'ē pe oho ym te ta awa.

²⁴ Anī. Awa ta rehe Tupā ipy'a katu te hū. A'erehe Jesu Kirisutu manōha rupi Tupā pandu: “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe” aja. Manōha rupi amō ke Jesu muhā katu.

²⁵ Jesu Kirisutu ke Tupā muwyr. Pe, Jesu manō. A'erehe ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta rehe ipy'a ke Tupā mujwyr. Jesu Kirisutu rehe jurujar katu, ame'ē ta rehe ipy'a ke mujwyr. Aja rahā, a'e pandu: “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe” aja mujekwa. Yman Tupā harō hū. (Ixoty ngā ipy'a ke ngā muruwak ta my, ame'ē rehe harō hū ixo.) Ma'e ka'u te'eha ke ngā ma'ema'e ame'ē ke rehe a'e usak ym, ame'ēja saka a'e ixo. (Aja rahā, harái aja ixo.)

²⁶ Apo anī. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta ke a'e mupyrara ta me'ē te'e. A'erehe Jesu ke a'e muwyr. Ngā ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe a'e muhepy uwyr. A'erehe awa ta namō Tupā jumukatu, aja mujekwa. Aja rahā, Tupā riki katu te, aja mujekwa. Pe, Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta pe a'e pandu: “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe” aja.

²⁷ Moise je'ēha rehe amō hendu katu rahā, a'e ke mukatu ym. A'erehe: “Katu te ame'ē ke ihē” aja marā ka ym a'e panduha. Nixói panduha. Ma'erehe my? Moise je'ēha rehe amō hendu katu rahā: “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe” aja Tupā pandu ym. Anī. Aja ym. Jesu Kirisutu rehe jurujar katu rahā jō, Tupā pandu: “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe” aja.

²⁸ Apo jande jakwa katu. Jesu Kirisutu rehe jurujar katu rahā jō, Tupā pandu: “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe” aja. Moise je'ēha mujekwa, aja ma'ema'e ame'ē ta pe: “Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehē pe” aja Tupā pandu ym te ta.

²⁹ Myja me'ē Tupā my? Tupā rehe jundéu awa ta jō ipy'a moī moī my? Jundéu awa aja ym ame'ē ta moī moī my tī? Jete riki. Tupā rehe jundéu awa aja ym ame'ē ta ipy'a moī moī katu tī.

³⁰ Tupā riki petēihar a'e. Jesu Kirisutu rehe jundéu awa ta jurujar katu rahā, Tupā pandu: “Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehē pe” aja. Jundéu awa aja ym ame'ē ta aja tī. Jurujar katu ehe rahā, Tupā pandu tī: “Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehē pe” aja tī. (Awa ta pe juja katu te Tupā pandu.)

³¹ Pe, jande jajurujar katu ehe rahā, Moise je'ēha mujekwa, aja jama'ema'e ym te ta apo my? Anī. Aja ym. Kirisutu rehe jande jajurujar katu, a'erehe i'ar koty te wē Moise je'ēha katu, aja jakwa katu. Moise je'ēha ke jahijar ym ta.

4

Jurujar katuha ke Amarā mujekwa

¹ Apo Amarā jurujar katuha rehe har ihē apandu ta. A'e riki jundéu awa ta ramūi ke a'e. Myja Amarā ixo my? Kuja.

² Ma'e ke Amarā ma'ema'e, a'erehe Tupā pandu ipe my: “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe” aja my? Anī. Aja ym. Aja Tupā pandu ta tipe rahā: “Katu te ame'ē ke ihē” aja Amarā pandu ta tipe tī. Anī. Aja Tupā pe marā ka ym Amarā panduha.

³ Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī. Tupā pandu ame'ē ke rehe Amarā jurujar katu. A'erehe Tupā pandu ipe: “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe” aja riki panduha ihī.

⁴ Amō pe amō paraky rahā, ame'ē pe ijar muhepy. Tamatarer me'ē ipe. Te'e me'ē, aja ym riki. Paraky katu, a'erehe tamatarer ke parakyha pyhyk katu.

⁵ Aja Tupā ma'e my? Anī. A'e pandu ame'ē ke rehe amō jurujar katu. Ame'ē jō. (Paraky ym, ame'ēja saka.) A'erehe Tupā pandu: “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe” aja riki. Jurujar katuha ke Tupā ukwa katu, a'erehe a'e pandu: “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe” aja. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ē pe Tupā riki pandu katu: “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe” aja.

⁶ Aja yman Ndawi pandu tī. Hury katu ame'ē rehe har pandu. Ma'e ke Ndawi ma'ema'e, a'erehe: “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe” aja Tupā pandu my? Anī. Aja ym Tupā pandu. Ipy'a ke Tupā juhyk, a'erehe: “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe” aja Tupā pandu. Ame'ē riki hury katu me'ē ke a'e.

⁷ Kuja Ndawi pandu:

“Ma'e ka'u te'eha ke amō ma'e. Pe, Tupā ipy'a jywyr ehe. Ame'ē riki hury katu ame'ē ke a'e.

Ma'e ka'u te'eha ke amō ma'e, ame'ēma'e py'a ke Tupā juhyk. A'erehe ame'ē riki hury katu ame'ē ke a'e tī.

⁸ Ma'e ka'u te'eha ke amō ma'e. Ame'ē ke jandema'e sawa'e te upa harāi. A'erehe ame'ē riki hury katu ame'ē ke a'e tī” aja riki Ndawi pandu.

⁹ “Hury katu ame'ē ta ke” aja Ndawi pandu. Ame'ē ta riki jundéu awa ta ke jō my? Ame'ē ta ehe ihī ame'ē pিরer ke jupā ame'ē ta ke. Anī. Ame'ē ta jō ym. Ipirer ke jupā ym ame'ē ta hury katu tī. Jundéu awa aja ym ame'ē ta ke a'eta. Ipy'a ke Tupā mujwyr katu a'eta rehe tī, a'erehe hury katu a'eta tī. Tupā je'ēha rehe panduha ihī, ame'ē ke japandu ramō. Kuja. Tupā pandu ame'ē ke rehe Amarā jurujar katu, a'erehe Tupā pandu: “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe” aja ipe, aja riki panduha ihī.

¹⁰ Myja rahā aja Tupā pandu my? Ehe ihī ame'ē ipirer ke Amarā jupā ym rahā we, aja Tupā pandu my? Ipirer upa jupā rahā, pandu my? Pesarahā! Ipirer ke jupā ym rahā we, Tupā pandu: “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe” aja. Upa jupā rahā, anī. Jupā ym rahā, pandu katu.

¹¹ “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe” aja Tupā upa pandu. A'engi ehe ihī ame'ē pিরer ke Amarā jupā. Ipirer jupā ym rahā we, Tupā pandu ame'ē ke rehe Amarā jurujar katu, a'erehe: “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe” aja Tupā pandu ipe. Ame'ē panduha ke Amarā mujekwa, a'erehe ipirer ke jupā. Aja rahā, Tupā pandu ame'ē ke rehe jurujar katu ame'ē ta pe Tupā pandu ta tī: “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe” aja. Upa katu te jurujar katu ame'ē ta pe aja Tupā pandu katu tī. A'erehe Amarā riki ame'ē ta ramūi aja saka riki. Jundéu awa aja ym ame'ē ta ramūi aja saka. Ipirer ke jupā ym ame'ē ta ka a'eta.

12 Jundéu awa ta ramüi ke a'e tĩ. Ipirer ke jupā ame'ẽ ta ke a'eta. Ame'ẽ ta jō ym. Amarā aja Tupā pandu ame'ẽ ke rehe jurujar katu tĩ. A'erehe ame'ẽ ta ramüi aja Amarā. Aja riki Amarā jurujar katu, ipirer jupā ym rahā we riki.

Amarā pe ma'e ke Tupā manga katu

13 “Kome'ẽ ywy ke nema'e ta” aja Tupā manga katu Amarā pe. Aja hainō ta pe manga katu tĩ. Aja rahā, upa kome'ẽ ywy keruhū riki Amarā tama'e ta aja Tupā manga katu. Moise je'ẽha rehe Amarā hendu katu, a'erehe: “Kome'ẽ ywy ke nema'e ta” aja Tupā pandu my? Anĩ. Aja ym. Tupā pandu ame'ẽ ke rehe Amarā jurujar katu, a'erehe Tupā pandu ipe: “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe” aja.

14 Pesarahā! Tupā manga katu ame'ẽ ke amō ta pe katu my? Kuja Moise je'ẽha rehe hendu katu ame'ẽ ta pe katu my? Anĩ. Aja ym. Moise je'ẽha rehe hendu katu ame'ẽ ta pe ma'e ke me'ẽ ta tipe rahā, te'e Tupā rehe jurujar katu, aja saka riki. Tupā manga katu ame'ẽ riki jaxer aja ta tipe tĩ.

15 Moise je'ẽha rehe amō hendu ym rahā, ame'ẽ ke Tupā mupyrara riki. Pe, ma'e je'ẽha nixói rahā, katu tiki. Ma'e je'ẽha nixói rahā, myja ym hendu katuha ehe. Nixói je'ẽha. (Aja rahā, mupyrara ym ta tipe.)

16 Hendu ym ame'ẽ ta ke Tupā mupyrara. Jurujar katu ame'ẽ ta anĩ. Ame'ẽ ta pe Tupā pandu katu: “Nde rehe ihē asak katu ta” aja. Aja rahā, a'e usak katu ame'ẽ ta jurujar katu ehe. Ame'ẽ ta pe Tupā manga katu ma'e ke. Aja riki upa Amarā rainō ta pe tĩ. Moise je'ẽha rehe hendu katu me'ẽ ta pe jō my? Ma'e, jundéu awa ta pe jō my? Anĩ. Upa Amarā aja Tupā pandu ame'ẽ ke rehe jurujar katu ame'ẽ ta pe Tupā manga katu ma'e ke. Amarā aja Tupā pandu ame'ẽ ke rehe jande jajurujar katu tĩ. A'erehe Amarā riki jande ramüi te aja saka a'e tĩ.

17 Tupā je'ẽha rehe panduha ihĩ, aja saka riki. Amarā pe Tupā pandu: —Amō amō ywy pe har ta pandu ta nde pe: “Nde aja Tupā pandu ame'ẽ ke rehe jajurujar katu tĩ. A'erehe jande ramüi aja nde tĩ” — aja pandu ta.

A'e riki hamüi aja Tupā ukwa katu. Tupā riki manō ame'ẽ ta ke mukwera katu muhem. A'e je'ẽha rupi ma'e nixói ame'ẽ ke muhem katu. Mujā katu. Ame'ẽ Tupā rehe Amarā jurujar katu.

18 “Ne rainō heta ta” aja Tupā pandu. Arahā ta'yr ym te Amarā. A'erehe marā ka ym Tupā pandu ame'ẽ ke rehe jurujar katuha. Anĩ. Tupā pandu ame'ẽ ke rehe tapijar te'e we Amarā jurujar katu. A'erehe amō amō ywy pe har ta pandu: “Jande ramüi aja nde tĩ” aja Amarā pe. Tupā je'ẽha rehe panduha ihĩ. Kuja:

“Ne rainō jahy rata aja heta te hū ta. Marā ka ym hetaha mangaha” aja riki.

19 Arahā Amarā tamüi te hū. Kuja, 100 warahy 'ar tate ame'ẽ ke a'e. “Tamüi te hū ihē. Marā ka ym amuta'yriha apo 'y” aja a'e jupe. Hakehar, Sar aja tĩ. A'i te tĩ. Imembyr ym te a'e. Marā ka ym imembyriha. Anĩ. Tapijar te'e we Tupā pandu ame'ẽ ke rehe Amarā jurujar katu. Hijar ym ame'ẽ.

20 Kuja ym a'e pandu jupe: “Mā! Ihē ra'yr ym ta nahā my. Tupā pandu ame'ẽ ke uhyk ym ta nahā my” aja ym a'e pandu. Anĩ. Tupā pandu ame'ẽ ke rehe jurujar katu a'e, a'erehe pyrātā aja a'e ixo. Pe, Tupā pe a'e pandu: “Ne jō riki katu te me'ẽ ke” aja.

21 Ima'e panduha ke Tupā ma'ema'e katu ta, aja Amarā ukwa katu te hū.

22 A'erehe Tupā pandu: “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe” aja Amarā pe. Amarā jurujar katu ehe, a'erehe aja Tupā pandu.

23 “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe” aja Tupā je'ẽha rehe amō mupinim. Amarā katuha ke amō ta ukwa, a'erehe jō mupinim my?

²⁴ Anī. Ame'e jō ym. Jande jaxo ta, a'erehe Tupā je'ēha rehe panduha pehī. Jande riki Amarā aja tī. “Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehē pe” aja Tupā pandu jande pe. Jande jajurujar katu ehe, a'erehe aja Tupā pandu. A'e riki Jesu, jandema'e sawa'e te ke manōha ngi mukwera katu muhem.

²⁵ Ngā koty Jesu ke amō ta raho. Pe, Jesu ke ame'ē ta jukwa. Ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e. Ame'ē ke rehe Jesu muhepy, a'erehe a'e manō. Pe, a'e ke Tupā mukwera katu muhem. Aja rahā, jande pe Tupā pandu katu: “Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehē pe” aja jande pe.

5

“Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha

Nde erema'eha ke nixói te nde pe” Aja Tupā pandu

¹ Jesu rehe jajurujar katu, a'erehe Tupā pandu: “Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehē pe” aja jande pe. Tupā parahyha ke Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te muputu'u jande ngi. A'erehe Tupā namō jande juehe katu jande jaxo.

² Ipái pe Jesu pandu: “Peme'ē ta ihē rehe jurujar katu, a'erehe peme'ē ta rehe esak katu” aja. A'erehe jande rehe Tupā ipy'a katu te hū. Pe, Tupā katuha aja jande jaxo ta kŷ tī. Ame'ē rehe jaharō jaxo, a'erehe jande rury katu jaxo.

³ Jande ke amō ta mupyrara rahā, jande rury katu jaxo tī. Jande ke amō ta mupyrara rahā, tapijar te'e we jande py'ahu te'e jahendu, aja jakwa. A'erehe jande rury katu jaxo.

⁴ Tapijar te'e we jande py'ahu te'e jahendu rahā, jande pe Tupā pandu: “Pehē katu” aja. Aja jande pe pandu rahā, i'ar koty te we jaharō katu. Inamō jaxo ta, ame'ē rehe jaharō katu.

⁵ Myja ame'ē ke jakwa katu my? Kuja. Jande rehe a'e ipy'a katu te hū. Ame'ē ke I'ā riki jande pe mujekwa. I'ā ke jande py'a rehe Tupā muwyr. Inamō jaxo ta, aja jakwa katu. Jande py'a rehe I'ā ihī katu, a'erehe: “Mā! Inamō jaxo ta nahā my?” aja ym jakwaha. Jakwa katu te riki.

⁶ Marā ka ym jande ke jajumuhā jande juehe aja jaxo rahā, Kirisutu manō. Jande riki katu ym te ame'ē ta ke jande. Pe, Kirisutu manō. Angaha uhyk katu te, aja Tupā ukwa katu rahā, Kirisutu manō.

⁷ Shehar amō katu ame'ē ke rehe amō ipy'a tar katu rahā, ame'ē henda ke pe amō manō tar katu nahā my. Anī. Nixói amō, aja akwaha. Pe, pandu my: “Ihē riki nde renda ke pe amanō ta. Aja rahā, nde eremanō ym ta” aja. Aja pandu ta nahā my. Ukwa ym awa.

⁸ Tupā anī. Jande rehe a'e ipy'a katu te hū, aja a'e mujekwa katu jande pe. A'erehe jande riki ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e jaxo rahā, Kirisutu manō.

⁹ A'e manō, a'erehe jande pe Tupā pandu: “Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehē pe” aja. Aja a'e pandu, a'erehe Tupā mupyraraha ngi jande ke Kirisutu muhem katu te ta. Tupā mupyraraha uhyk ym te ta jande rehe.

¹⁰ Jaxer ai ame'ē ke jande, a'erehe Tupā ruwajan ke jande kwe. Pe, Ta'yr riki manō, a'erehe jande pe a'e pandu apo 'y: “Ihē rehe katu ame'ē ta ke pehē” aja. Apo Tupā rehe katu ame'ē ta ke jande. Kirisutu uhā te hū aja ixo, a'erehe jande ke a'e muhā katu ta tī, aja jakwa katu.

¹¹ Amō we tī. Tupā rehe katu ame'ē ta ke jande, aja jande ke Jesu Kirisutu mu'am. A'erehe jande rury katu jaxo. Jandema'e sawa'e te a'e.

Anā rehe har. Kirisutu rehe har tī.

¹² Ma'e ka'u te'eha ke peteī sawa'e ma'e py. Anā a'e. Ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'e, a'erehe a'e manō. A'erehe upa katu te awa ta manō ta me'ē te'e tī. Anā ngi jum'u'e, ame'ēja saka. Upa katu te awa ta ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e a'erehe manō ta me'ē te'e tī.

¹³ Je'ēha ke Moise pe Tupā me'ē ym we rī. Kome'ē wyw keruhū pe har ta ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e. A'erehe manō. Ma'e je'ēha nixói rahā, amō pe amō pandu ym: "Ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'e" aja. Ame'ē ke paper rehe mapyk ym, ame'ēja saka.

¹⁴ Anī. Upa manō tī. Anā ixo rahā har ngi Moise ixo rahā, upa katu te awa ta manō. Aja rahā, upa katu te ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e aja jakwa katu. Anā aja manō tī. Tupā pandu ame'ē ke rehe a'e hendu ym. A'e aja awa ta anī. Amō koty ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e. A'erehe upa katu te manō.

Amō riki uwyr ta. Kirisutu a'e. A'e riki Anā aja saka. (Anā ma'e ke ma'e py, a'erehe upa katu te awa ta ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e. Kirisutu uhāha me'ē katu, ame'ē riki ma'e py, ame'ēja saka tī. A'erehe awa ta rehe Tupā ipy'a katu.)

¹⁵ A'erehe ame'ē mokōi juja ym te. Ma'e ke Tupā te'e me'ē. Ame'ē riki Anā ma'eha aja ym. Ma'e ka'u te'eha ke Anā ma'e. Ame'ē peteī sawa'e riki ma'e ka'u te'eha ke ma'e, a'erehe heta ngā manō. Ame'ē riki jete har te ke. Kuja riki. Upa ngā rehe Tupā ipy'a katu. Ame'ē riki Anā ma'eha 'ar koty te we katuha. Kuja. Peteī sawa'e. Jesu Kirisutu a'e. A'e manō, a'erehe ngā ke Tupā muhā katu. Ame'ē ke Tupā te'e me'ē.

¹⁶ Pe, amō we juja ym te. Peteī sawa'e, Anā a'e. Ma'e ka'u te'eha ke ma'e rahā, Tupā pandu: "Ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'e. Katu ym nde" aja. Ma'e ke Tupā te'e me'ē. Amō koty ame'ē. Tupā pandu: "Ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e, ame'ē ke rehe Jesu Kirisutu muhepy. A'erehe pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehē pe" aja. Ame'ē ke a'e te'e me'ē.

¹⁷ Peteī sawa'e riki ma'e ka'u te'eha ke ma'e, a'erehe upa katu te awa ta manō ta me'ē te'e. Pe, amō sawa'e ma'e ame'ē ke i'ar koty te we katuha. Jesu Kirisutu ma'e ame'ē ke. A'erehe Tupā pandu: "Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe" aja. Ame'ē ke a'e te'e me'ē. Ame'ē ke upa katu te Kirisutu rehe jurujar katu ame'ē ta pe Tupā me'ē te'e. Pe, Kirisutum'a'e pyrātāha namō ixo ta.

¹⁸ Pesarahā! Peteī sawa'e riki ma'e ka'u te'eha ke ma'e, a'erehe upa awa ta pe Tupā pandu: "Pehē katu ym. Ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e" aja riki. Aja amō koty tī. Katu te ame'ē ke peteī sawa'e ma'e. Jesu Kirisutu a'e. A'erehe Tupā pandu: "Anī pehē. Ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e. Ame'ē ke rehe Kirisutu muhepy" aja. A'erehe ame'ē ta pe uhāha ke a'e me'ē.

¹⁹ Tupā pandu ame'ē ke rehe peteī sawa'e hendu ym. Anā a'e. A'erehe upa awa ta riki ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta ke a'eta tī. Aja amō koty tī. Tupā pandu ame'ē ke rehe peteī sawa'e hendu katu te. Jesu Kirisutu a'e. A'erehe heta ame'ē ta pe Tupā pandu: "Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehē pe" aja riki.

²⁰ Pe, je'ēha ke Moise pe Tupā muwyr. A'erehe ma'e riki ka'u te'eha ma'eha ke, ame'ē ke ngā ukwa. Ame'ē ke ukwa rahā, i'ar koty te we ma'e ka'u te'eha ke ngā ma'ema'e. Ymanihar 'ar koty te we ka'u te'eha ke amō ma'ema'e rahā, mā ame'ē 'ar koty te we Tupā ipy'a katuha ihī. Awa ta rehe Tupā ipy'a katu te hū.

²¹ Aja rahā, kuja riki. Ma'e ka'u te'eha ke amō ma'ema'e, a'erehe manō ta me'ē te'e. Aja amō koty tī. Awa ta rehe Tupā ipy'a katu te hū, a'erehe a'e pandu: "Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehē pe" aja. Aja rahā, jande ke a'e muhā katu. Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te ma'eha rupi

jande ke a'e muhã katu. (Kuja a'e ma'e'ha. Jaka'u te'e'ha jama'ema'e'ha ke rehe a'e muhepy, a'erehe jande ke muhã katu a'e.)

6

Ixoha pyahu aja saka

¹ Myja me'ë japandu ta my? Tapijar te'e we ma'e jaka'u te'e'ha ke jama'ema'e ta my? Aja rahã, ame'ë 'ar koty te we jande rehe Tupã ipy'a katu ta riki. Aja my?

² Anĩ. Katu ym te aja! Tapijar te'e we ma'e jaka'u te'e'ha ke jama'e ym ta me'ë te'e. Pesarahã! Jande riki jamanõ, ame'ë ta aja saka jande. Manõ te aja rahã, upa ma'e ke ma'e ym te. Upa putu'u. Aja jande tĩ. Manõ ame'ë ta aja saka jande jaxo. A'erehe tapijar te'e we ma'e jaka'u te'e'ha ke jama'ema'e ym ta me'ë te'e. Japutu'u, ame'ëja saka.

³ Jande ke amõ mujahuk rahã, Jesu Kirisutu kotyhar ta ke jande, aja jamujekwa katu. Ame'ë ke pekwa katu. Pe, jande ke amõ mujahuk rahã, Jesu Kirisutu manõ, aja inamõ jande jamanõ tĩ, ame'ëja saka tĩ.

⁴ Jande ke amõ mujahuk rahã, y pe jande ke pypyk. Ame'ë riki Kirisutu aja jande ke amõ ta jytyt ym tĩ, ame'ëja saka tĩ. Inamõ jande jamanõ, a'erehe jande ke jytyt ym tĩ, ame'ëja saka tĩ. Y ngi jande ke muhem rahã, Kirisutu aja jande ke Tupã mukwera katu muhem tĩ, ame'ëja saka tĩ. Pyrãtã katu te ha namõ mukwera katu muhem. Aja rahã, jaxoha pyahu aja jaxo apo 'y. A'erehe tapijar te'e we ma'e jaka'u te'e'ha ke jama'ema'e ym ta me'ë te'e.

⁵ Kirisutu aja jande jamanõ tĩ. A'erehe inamõ jaxo. Peteĩhar aja jaxo. A'erehe amõ we tĩ. Kirisutu aja jande ke Tupã mukwera katu muhem tĩ, ame'ëja saka tĩ. A'erehe inamõ peteĩhar aja jaxõ tĩ.

⁶ Pe, kuja jakwa. Myra ngã mupia ame'ë ke rehe Kirisutu ke amõ ta jukwa rahã, inamõ ymanihar jande jaxoha ke jukwa tĩ, ame'ëja saka tĩ. Aja rahã, ma'e jaka'u te'e'ha ke jama'ema'e tar katu, ame'ë japutariha ke Tupã mukanim jande ngi. Aja rahã, ma'e jaka'u te'e'ha ke jama'ema'e ame'ë ke jande jar aja saka ixo ym ta. Mondo mondo ame'ëja saka ym ta. Aja rahã, jama'e ym ta.

⁷ Amõ manõ te rahã, ma'e ka'u te'e'ha ke ma'e ym te apo 'y. A'erehe ame'ë riki ijar aja saka ixo ym te apo 'y. Mondo mondo aja ym ta. Poir, aja saka ixo. (Aja rahã ma'e ym ta.)

⁸ Kirisutu manõ rahã, inamõ jande jamanõ tĩ, ame'ëja saka tĩ. Aja rahã, a'e ixuwe katu, aja inamõ jande jaxo katu ta tĩ, aja jakwa katu tĩ.

⁹ Manõha ngi Kirisutu ke Tupã mukwera katu muhem. Pe, manõ ym te ta tĩ. Manõha riki ijar aja saka ym te ta. Aja jakwa katu.

¹⁰ A'erehe kuja riki. Ma'e ka'u te'e'ha ke amõ ma'e, ame'ë rehe Kirisutu muhepy, a'erehe a'e manõ. Peteĩhar a'e manõ. Apo a'e ixuwe katu ixo. Tupã namõ katu ixo, aja riki a'e ixo.

¹¹ Aja mã peja pexo tĩ. Pehẽ pamanõ, aja pexo. Aja rahã, ma'e peka'u te'e'ha ke pema'ema'e, ame'ë riki pehẽ jar aja saka ixo ym te ta 'y. (Aja rahã, pema'ema'e ym ta.) Anĩ. Jesu Kirisutu kotyhar ta ke pehẽ, a'erehe Tupã putar ame'ë ke pema'ema'e katu, aja pexo apo 'y.

¹² Tapijar te'e we ma'e peka'u te'e'ha ke pema'ema'e ym we rĩ. Ame'ë riki pehẽ jar aja saka. Mã peja ym pexo. Aja rahã, pehẽ py'a rupi ma'e peka'u te'e'ha pema'ema'e'ha ke pekwa pekwa pexo. Ame'ë ke pema'e ym ta kũ.

¹³ Pehẽ pepandu ta me'ë te'e pehẽ jupe: "Ma'e jaka'u te'e'ha ke jama'e ym ta apo kũ" aja. Kuja katu te: "Tupã kotyhar ta aja jande jaxo. Aja rahã, a'e pandu, aja katu ame'ë ke jama'ema'e ta kũ" aja pepandu ta me'ë te'e pehẽ jupe. Pehẽ riki pamanõ ame'ë ta aja saka ym we pexo. Tupã mukwera katu,

ame'ë ta aja pexo. A'erehe Tupã pe pepandu: "Ko nema'e ke jande. Katu ame'ë ke jama'ema'e ta kÿ" aja pepandu ipe.

¹⁴ "Ma'e jaka'u te'eha ke jama'e tar katu. Marã ka ym jajumuputu'uha" aja mã peja pepandu ym. Aja ym pexo. Moise je'ëha pandu ame'ë ke pema'e ta me'ë te'e. Anĩ. Aja ym pexo. Pehë rehe Tupã ipy'a katu, aja pexo. A'erehe mã peja ma'e peka'u te'eha ke pema'e ym.

Ma'e katu ame'ë ke jama'ema'e ta me'ë te'e

¹⁵ Myja me'ë japandu ta my? Moise je'ëha rehe jahendu ym apo 'y, a'erehe ma'e jaka'u te'eha ke jama'e ta my? Anĩ. Katu ym aja. Jande rehe Tupã ipy'a katu, a'erehe ma'e jaka'u te'eha ke jama'e ta my tĩ? Anĩ. Katu ym aja.

¹⁶ Kuja pekwa katu. Amõ pe pepandu: "Nde pe ihë te'e aparaky ta. Nde rehe jõ ahendu katu ta" aja. Aja rahã, ame'ë riki nema'e jar aja ixo ta. Ame'ë riki kuja saka. Ma'e peka'u te'eha ke pema'e rahã, ame'ë riki pehëma'e jar aja saka. (Marã ka ym peputu'uha ame'ë ngi. A'erehe pehë jar aja saka.) Pehendu katu ehe ame'ëja saka, a'erehe pehë jar ame'ëja saka. Pe, ma'e peka'u te'eha ke pema'e rahã, pemañõ ta. Amõ ijar pehĩ tĩ. Tupã rehe pehendu katu rahã, pehë pe a'e pandu ta: "Pehë katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehë pe" aja. A'erehe ame'ë riki pehë jar aja apo 'y. (A'erehe pehendu katu ehe.)

¹⁷⁻¹⁸ Yman ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e. Marã ka ym peputu'uha ame'ë ngi. Ame'ë riki pehëma'e jar aja saka. Pehendu katu ehe, ame'ëja saka. Aja rahã, jetehar ke pehë pe amõ ta mu'e. Ame'ë rehe pehendu katu te hũ. Ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e. Ame'ë riki pehëma'e jar aja ym apo 'y. Pehë ke Tupã mupoir, aja pexo. Pe, Tupãma'e ke pehë. A'e riki pehëma'e jar apo 'y. Aja rahã, katu ame'ë ke pema'ema'e ta apo 'y. A'erehe kuja Tupã pe ihë apandu: "Mã! Ne jõ riki katu te me'ë ke" aja riki.

¹⁹ Awa ta jar rehe har ihë apandu axo. Paraky te'e ame'ë rehe har apandu tĩ. Aja rahã, pehë pekwa katu ta. Yman pepandu: "Ma'e jaka'u te'eha ke jõ jama'e ta" aja. Aja rahã, ame'ë riki pehëma'e jar aja saka. Pehendu katu ehe, ame'ëja saka. Aja rahã, upa ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e. Aja apo tĩ. Kuja pepandu ta me'ë te'e: "Katu ame'ë ke jõ jama'ema'e ta apo 'y. Aja rahã, Tupã kotyhar ta te aja jaxo" aja riki. Aja rahã, ame'ë riki pehëma'e jar apo 'y. Pehendu katu ehe.

²⁰ Ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e rahã, ame'ë riki pehëma'e jar aja saka. Pehendu katu ehe, ame'ëja saka. Arahã Tupã putar ame'ë ke pema'e tar ym. Pema'e ym te.

²¹ Ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e, ame'ë ngi pehë ruxĩ apo 'y. Ame'ë ke pema'ema'e rahã, ma'e riki pehëma'e muhepyha my? Kuja. Manõha ke. Ma'e peka'u te'eha ke pema'e rahã, pemañõ ta.

²² Apo ma'e peka'u te'eha ke pema'e tar katu, ame'ë ke Tupã mukanim pehë ngi. Pehë ke mupoir, ame'ëja saka. Apo Tupã rehe pehendu katu. A'e riki pehëma'e jar apo 'y. Aja rahã, ma'e riki pehëma'e muhepyha my? Kuja. Tupã putar ame'ë ke jõ pema'ema'e tar katu. Aja rahã, pemañõ rahã, pehë ruhã te hũ aja pexo ta inamõ. (Ame'ë riki pehëma'e muhepyha ke.)

²³ Ma'e ka'u te'eha ke amõ ma'ema'e rahã, ame'ë rehe muhepy ta, ame'ëja saka ta. Mupyraraha renda pe oho ta. Ame'ë riki muhepyha ke. Tupã anĩ. Uhãha ke a'e me'ë te'e. Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te kotyhar te ke a'e, a'erehe uhãha ke Tupã te'e me'ë katu ipe, (Jesu rehe jurujar katu ame'ë pe.)

¹ Ihē mu ta! Sehar ta je'ēha rehe har pekwa, a'erehe apo ihē apandu ame'ē ke pekwa katu ta tī. Amō ixuwe katu rahā jō, sehar ta je'ēha rehe hendu katu ta me'ē te'e. Manō rahā, anī. Marā ka ym henduha.

² Kūjā jumendar ame'ē ke aja tī. Ixawa'e ixo rahā, inamō hakehar ixo ta me'ē te'e. Aja sehar ta je'ēha rehe panduha ihī. Pe, ixawa'e manō rahā, anī. "Ixawa'e namō ixo ta me'ē te'e" ame'ē panduha rehe hendu ym apo 'y. Je'ēha nixói.

³ Pe, ixawa'e ixo rahā, amō sawa'e namō jumusarái rahā, ka'u te'e ame'ē kūjā. Ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'e. Ixawa'e manō rahā, jumendariha upa, aja riki. Nixói, aja riki. Jeje ixo tī. A'erehe amō sawa'e ke pyhyk rahā, ka'u te'e ym. Ma'e ka'u te'eha ke ma'e ym tī.

⁴ Ihē mu ta! Pehē riki ame'ē kūjā aja saka. Moise je'ēha rehe har japandu rahā, jande jamanō, ame'ēja saka. (Ixawa'e manō, ame'ēja saka tī.) A'erehe Moise je'ēha rehe jahendu ym, ame'ēja saka tī. Kirisutu manō, a'erehe inamō jamanō, ame'ēja saka. Kirisutu ke Tupā mukwera katu muhem. Pe, ixotyhar ta ke jande. (Amō sawa'e ke japyhyk, ame'ēja saka. A'erehe Kirisutu rehe jō jahendu katu ta me'ē te'e.) Aja rahā, katu ame'ē ke jama'ema'e apo 'y. Aja Tupā putar ame'ē ke jama'ema'e apo 'y.

⁵ Yman jande py'a rupi ma'e ke japutar, aja jaxo rahā, ma'e jaka'u te'eha ke jama'e tar katu. Ma'e riki ma'e ka'u te'e ame'ē ma'eha ke my? Ame'ē ke Moise je'ēha mujekwa katu. A'erehe ame'ē ke jama'e tar katu. Pe, aja jama'e rahā, jamanō ta.

⁶ Apo anī. Jande jamanō, ame'ēja saka. A'erehe Moise je'ēha rehe jahendu katu, ame'ē ngi jande ke Tupā mupoir, ame'ēja saka. (Aja rahā, ame'ē rehe jahendu ym ta apo 'y.) Yman Moise je'ēha jande ke kynda, ame'ēja saka. Ame'ē ngi jande ke mupoir, ame'ēja saka. (Aja rahā, ame'ē rehe jahendu ym ta apo 'y.) A'erehe apo Tupā putar ame'ē ke jama'ema'e katu. Ymanihar aja anī. Je'ēha ke paper rehe amō mupinim, aja jaxo ym. Anī. Apo har pyahu aja jaxo. Tupā'ā mujekwa, aja jaxo. Aja Tupā putar ame'ē ke jama'ema'e katu.

Ma'e riki ma'e ka'u te'e ame'ē ma'eha ke

Ame'ē ke Moise je'ēha mujekwa

⁷ Myja me'ē japandu ta my? Amō ta pandu: "Moise je'ēha riki katu ym" aja. Anī. Aja ym riki. Ma'e riki ma'e ka'u te'eha ma'eha ke, ame'ē ke ihē pe Moise je'ēha mujekwa. (A'erehe Moise je'ēha katu tī.) Kuja ame'ē panduha ihī: "Amōma'e rehe nde py'a emoī ym" aja. Pe, ame'ē panduha nixói rahā, marā ka ym ma'e ihē aka'u te'eha ihē ama'eha ke akwa'ha. Amōma'e rehe ihē py'a amoī rahā, ame'ē riki katu ym, aja akwa ym ta tipe.

⁸ Pe, ame'ē je'ēha ihē akwa riki. A'erehe ma'e ihē aka'u te'eha ama'eha ke ihē akwa katu. A'erehe i'ar koty te we amōma'e ke rehe ihē py'a amoī moī. Moise je'ēha nixói rahā, ma'e riki ma'e ihē aka'u te'eha ama'eha ke ihē akwa ym ta tipe.

⁹ Moise je'ēha ke ihē akwa ym rahā, ihē katu axo aja ihē jupe. Pe, ame'ē je'ēha ke ihē akwa rahā, ma'e ihē aka'u te'eha ke ihē ama'ema'e tar katu hū.

¹⁰ Ame'ē je'ēha rehe amō hendu katu te rahā, a'e ke Tupā muhā katu ta, aja a'e putar. Ihē pe anī. Ahendu ym ehe. Ma'e ihē aka'u te'eha ke ihē ama'e, aja akwa katu. A'erehe ihē amanō, ame'ēja saka. Tupā namō ihē axo ym ta, aja akwa.

¹¹ Pe, ma'e ihē aka'u te'eha ke ihē ama'e. Ame'ē riki ihē ke muka'u te'e, ame'ēja saka. Ame'ē je'ēha mujekwa, aja ihē ama'ema'e katu ta, aja ihē akwa ihē jupe naī. Aja muka'u te'e. Anī. Kuja ame'ē je'ēha mujekwa. Ma'e ihē aka'u

te'eha ke ihē ama'e, a'erehe ihē amanō ta, aja mujekwa riki. Tupā namō axo ym ta, aja mujekwa.

12 Aja rahā, Moise je'ēha riki katu te. Tupā muwyr ame'ē ke. Ame'ē je'ēha rehe panduha ihī. Ame'ē riki katu te tī. Myja me'ē ngā ma'ema'eha ke Tupā putar, ame'ē ke mujekwa. Ngā ke muhury katu tī.

13 Aja rahā, katu te ame'ē ke ihē ke jukwa, ame'ēja saka my? Anī. Aja ym. Ihē riki ma'e ihē aka'u te'eha ke ama'e, a'erehe ihē amanō, ame'ēja saka. Tupā namō ihē axo ym ta, aja riki. Tupā pandu ame'ē ke katu. Pe, ame'ē ke ma'e riki ma'e ka'u te'eha ma'eha ke, ame'ē ke mujekwa ihē pe. Aja rahā, ma'e riki ma'e ka'u te'eha ma'eha ke, ame'ē ke ihē akwa katu te. Amō we tī. Ame'ē ma'e ka'u te'eha ma'eha riki i'ar koty te we katu ym ha, aja akwa.

Ihē py'a amō koty koty ihon ame'ēja saka riki

14 Myja me'ē Tupā putar my? Ame'ē ke Moise je'ēha mujekwa. A'erehe Moise je'ēha ke Tupā muwyr, aja jande jakwa katu. Pe, ihē riki awa te'e ihē. A'erehe ma'e ihē aka'u te'eha ke ihē ama'ema'e. Marā ka ym aputu'uha ingi. Ihē jar aja saka ame'ē. (A'erehe ahendu katu ehe.)

15 Ma'erehe ma'e ke ihē ama'ema'e my? Ihē akwa ym riki. Pesarahā! Ihē aputar ame'ē ke ihē ama'e ym. Ihē aputar ym ame'ē ke ihē ama'e katu.

16 Ihē ama'e tar ym ame'ē ke ihē ama'e rahā, ihē apandu riki: "Jetehar te riki. Moise je'ēha riki katu me'ē ke" aja akwa katu.

17 Pe, ihē riki ame'ē ke ama'ema'e, aja ym riki. Ihē py'a rehe ma'e ihē aka'u te'eha ke ama'e tar katu, ame'ē riki ihī. Ame'ē riki ihē ke muma'e, ame'ēja saka. (A'erehe, ihē ama'ema'e riki.)

18 Katu ame'ē ke ihē ama'e, ame'ē ke ihē py'a rehe ihī ym, aja ihē akwa katu. Ihē riki awa te'e ihē. Pitu te'e ihē. Katu ame'ē ke ihē ama'e tar katu, ame'ē riki ihē py'a rehe ihī tipe. Anī. Marā ka ym ihē ama'eha.

19 Katu ame'ē ke ihē ama'e tar katu tipe. Aja ym ihē ama'eha. Anī. Ma'e ihē aka'u te'eha ke ihē ama'e tar ym. Ame'ē ke ihē ama'e riki.

20 Ihē ama'e tar ym ame'ē ke ihē ama'e rahā, ihē riki ama'e, aja ym riki. Anī. Ma'e ihē aka'u te'eha ke ama'e tar katu, ame'ē riki ihē py'a rehe ihī katu. Ame'ē riki ihē ke muma'e, ame'ēja saka. (A'erehe ihē ama'ema'e.)

21 A'erehe kuja riki ihē ama'eha. Katu ame'ē ke ihē ama'e tar katu rahā, kuja jō ihē ama'e: "Ma'e ihē aka'u te'eha ke ihē ama'e we rī" aja riki. Aja riki ihē apanduha.

22 Je'ēha ke Tupā muwyr, ame'ē rehe ihē rury katu. Ihē py'a rupi ihē rury katu.

23 Pe, ihē apandu: "Je'ēha ke Tupā muwyr. Ame'ē riki katu ame'ē ke" aja akwa. Pe, amō je'ēha rehe ihē ahendu katu tipe, aja ihē akwa. Juja ym ame'ē. Huwajan aja saka ame'ē. Ame'ē riki ihē ke ma'e ihē aka'u te'eha ke muma'e, ame'ēja saka. (A'erehe ihē ama'ema'e.) Marā ka ym ihē aputu'uha ingi.

24 Mā! Ihē rury ym te ame'ē ke ihē. Awa riki ihē ke mupoir ta ingi my? (Ihē ke mupoir rahā, ma'e ihē aka'u te'eha ke ihē ama'e ym ta.) Aja rahā, mupyraraha renda pe ihē aho ym ta. Awa riki mupoir katu ta ingi my?

25 Pesarahā! Tupā riki. A'e pandu ta, a'erehe Jesu Kirusutu, jandema'e sawa'e te riki ihē ke poir katu ta ingi. A'erehe Tupā pe apandu: "Ne jō riki katu te me'ē ke" aja apandu.

Aja rahā, kuja riki ihē axo. Ihē akwa katuha namō Tupā putar ame'ē ke ihē ama'e katu. Ihē py'a pe aputar ame'ē ke ihē ama'e rahā, ma'e ihē aka'u te'eha ke ihē ama'e. (Ihē rehe har ihē apandu. Aja rahā, upa ngā pe amujekwa. Ihē aja upa katu te ngā tī. Ipy'a pe putar ame'ē ke ma'e rahā, ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e tī.)

8

Tupā'āma'e pyrātāha namō ixo

1 Jesu Kirisutu kotyhar aja amō ixo rahā: “Katu ym nde. Mupyraraha renda pe eho” aja Tupā pandu ym te ta.

2 Jesu Kirisutu kotyhar aja ihē axo. A'erehe Tupā'āma'e pyrātāha riki ihē py'a rehe ihī katu. A'erehe ihē axo katu te, aja ihē axo. Aja rahā, ma'e ihē aka'u te'eha ke ihē ama'e tar katu, ame'ē ke a'e riki muputu'u katu. Pe, mupyraraha renda pe aho, ame'ē rape ngi ihē ke a'e muhem tī, ame'ēja saka.

3 “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixōi te nde pe” aja Moise je'ēha rehe hendu katu ame'ē ta aja ym riki. Marā ka ym mukatuha. Awa pitu te'e. Hendu ym ehe. Moise je'ēha rehe hendu ym. “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixōi te nde pe” aja Moise je'ēha rehe hendu katu ame'ē ta aja ym riki. Tupā anī. Ame'ē ke a'e pandu katu. Kuja: “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixōi te nde pe” aja. A'e pandu tī: “Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ē riki katu ym” aja. A'erehe Ta'yr ke a'e muwyr. A'e uwyr rahā, awa te'e a'e uwyr tī. Ma'e ka'u te'eha ke amō ma'ema'e. Ame'ē awa te'e a'e tī. Pe, ma'e ka'u te'eha ke Ta'yr ma'e ym te riki. Awa ta ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe a'e muhepy uwyr. Aja ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e tar katuha ke mukanim ingi.

4 Aja riki a'e. Aja rahā, ma'e katu ame'ē ke jande jama'ema'e ta me'ē te'e, aja Moise je'ēha mujekwa. Ame'ē ke jama'ema'e. Tupā'āma'e pyrātāha riki jande py'a rehe ihī, a'erehe jama'ema'e katu. Jande py'a rupi jama'ema'e tar katu my? Anī. Aja ym. Tupā'āma'e pyrātāha namō jama'ema'e katu.

5 Amō juehe putar, aja amō ta ixo ta katu. Ame'ē ta ipy'a pe ukwa ukwa ixo, ame'ē ke jō ma'ema'e katu. Tupā'ā mujekwa rahā, amō koty. A'e mujekwa, aja amō ixo tar katu. Ame'ē ta amō kotyhar ixo. Tupā'ā putar, aja ixo katu.

6 Ipy'a pe ma'e ukwa ukwa ixo, ame'ē ke jō amō ma'ema'e rahā, mupyraraha renda pe oho ta. Tupā namō ixo ym te ta. Tupā'ā mujekwa, ame'ē ke amō ma'ema'e rahā, uhāha namō ixo ta. Pe, ipy'a ke Tupā muhury katu.

7 Ipy'a pe ma'e ukwa ukwa ixo ame'ē ke jō amō ma'ema'e rahā, Tupā ruwajan aja a'e ixo ta. Tupā pandu ame'ē ke rehe a'e hendu ym. Marā ka ym henduha a'e.

8 Ipy'a pe ma'e ukwa ukwa ixo, ame'ē ke amō ma'ema'e rahā, Tupā ke marā ka ym muhuryha a'e.

9 Pehē anī. Pehē py'a pe ma'e pekwa pekwa pexo, ame'ē ke pema'e ym. Anī. Pehē py'a rehe Tupā'ā ihī katu. A'e mujekwa ame'ē ke pema'ema'e katu. Tupā'ā ke Kirisutu muwyr. A'e riki pehē py'a rehe ihī ym rahā, Kirisutu kotyhar aja ym pehē.

10 Pe, Kirisutu riki pehē py'a rehe ihī katu rahā, pehē ruhāha ke Tupā'ā me'ē ta kŷ. Tupā pandu: “Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixōi te pehē pe” aja. A'erehe pehē ruhāha ke I'ā me'ē katu ta. Ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e riki. A'erehe pehē rete manō ta. Pehē'ā anī. Pehē ruhā te hū ta.

11 Manōha ngi Jesu Kirisutu ke Tupā mukwera katu muhem. Aja rahā, pehē ke a'e mukwera katu ta muhem tī. Pehē pema'ē ta ke pehē. I'ā riki pehē py'a rehe ihī katu, a'erehe pehē ke Tupā mukwera katu ta muhem tī.

12 Ihē mu ta! Pesarahā! Tupā'ā mujekwa ame'ē ke jama'ema'e ta me'ē te'e. Jande py'a pe ma'e jakwa jakwa jaxo, ame'ē ke mā peja jama'e ym jaxo.

13 Pehē py'a pe pekwa pekwa pexo ame'ē ke pema'ema'e rahā, mupyraraha renda pe peho ta. Tupā namō pexo ym te ta. Pe, Tupā'āma'e pyrātāha namō

ma'e peka'u te'eha pema'eha ke pemuputu'u rahã, pehẽ ruhã te hũ, aja pexo ta.

¹⁴ Tupã'ã mujekwa, ame'ẽ ke ma'ema'e ame'ẽ ta riki Tupã ra'yr ta.

¹⁵ Pehẽ py'a rehe I'ã ke Tupã muwyr. Aja rahã, Tupã ngi jande ke I'ã mukyje ym tĩ. (Aja rahã, Tupã ngi jakyje ym.) Kuja riki. Jande riki Tupã kotyhar ta ke jande aja I'ã mu'am. Pe, ima'e pyratãha namõ Tupã pe japandu: "Papa! Ihẽ pái keruhũ!" aja riki.

¹⁶ Tupã kotyhar ta ke jande, aja jakwa katu. Aja Tupã'ã mujekwa jande pe tĩ. "Jetehar te. Ta'yr ta ke pehẽ" aja mujekwa jande pe tĩ.

¹⁷ Ta'yr ta ke jande. Aja rahã, ma'e katu ame'ẽ ke Tupã mupyta ixoty, ame'ẽ ke jandema'e wan ta. Kirisutuma'e ke ixoty Tupã mupyta tĩ. Ame'ẽ ke Kirisutu namõ japyhyk ta tĩ. Jandema'e wan ta tĩ. Yman Kirisutu ke ngã mupyrara. Aja jande ke ngã mupyrara tĩ. Aja jaxo rahã, Kirisutuma'e katuha ke inamõ jandema'e wan ta tĩ.

Upa mukatu te ta

¹⁸ Kome'ẽ ywy keruhũ pe jaxo rahã, jande japyrara jaxo. Yman rahã, ma'e katu te ame'ẽ ke jande pe Tupã mujekwa ta. Ame'ẽ riki jande japyrara'ha 'ar koty te we katuha. Marã ka ym jujaha. Katu te hũ. Aja ihẽ akwa katu te.

¹⁹ Ixotyhar ta ke Tupã mujesak ta. Ame'ẽ rehe upa katu te a'e mujã ame'ẽ ta harõ katu te hũ.

²⁰ Upa Tupã mujã ame'ẽ ke rehe har a'e pandu: "Ma'e jaxer aja uwak ta oho" aja. Jeje uwak my? Anĩ. Tupã putar, a'erehe a'e pandu: "Ma'e jaxer aja uwak ta oho" aja. Pe, ma'e katu ta, aja harõ ixo we rĩ.

²¹ Yman rahã, Tupã riki mukatu ta. Upa a'e mujã ame'ẽ ke mukatu ta. Aja rahã, jaxer aja uwak ym te ta tĩ. Aja rahã, Tupã kotyhar ta aja katu te hũ ta tĩ. Ame'ẽ rehe harõ katu ixo.

²² Pe, apo upa Tupã mujã ame'ẽ ke ahy aja ixo. A'erehe jambu hũ aja ixo tĩ. Aja jakwa. Kũjã imembyr ahy rahã, imãi jambu aja saka Tupã mujã ame'ẽ ke.

²³ Tupã mujã ame'ẽ ke jambu aja ixo. Ame'ẽ jõ ym. Jande aja tĩ. Jambu aja jaxo tĩ. Jande py'a rehe I'ã ke Tupã muwyr. Aja rahã, kuja a'e mujekwa: "Ihẽ ra'yr ta ke pehẽ" aja. A'erehe inamõ jaxo ta. Ame'ẽ rehe jaharõ hũ jaxo. Pe, jaharõ jaxo rahã, japyrara jaxo, a'erehe jambu aja jaxo.

²⁴ Jaharõ hũ jaxo, a'erehe jaxo katu we rĩ. Uhyk ta ame'ẽ ke rehe jasad rahã: "Pehĩ" aja jakwa. A'erehe ame'ẽ rehe jaharõ ym we ta jaxo. Ma'e ke rehe usak rahã: "Pehĩ" aja ukwa, a'erehe ame'ẽ rehe harõ ym ta awa.

²⁵ Ma'e ke rehe jasad ym ame'ẽ ke rehe jaharõ rahã, jande py'ahu te'e jaharõ katu jaxo. A'erehe Tupã mukatuha angaha ke rehe jande py'ahu te'e jaharõ katu jaxo.

²⁶ Amõ we tĩ. Jande pitu te'e jande. A'erehe jande py'a ke Tupã'ã mātã katu. Myja me'ẽ Tupã namõ jande japandu pandu ta my? Tupã'ã riki japandu ame'ẽ ke Tupã pe raho katu, ame'ẽja saka. Jambuha aja saka riki. Ame'ẽ jambuha ma'e ke my? Panduha nixói. Tupã'ã riki mujekwa Tupã pe. Jande rehe har Tupã namõ I'ã riki pandu pandu katu.

²⁷ Ipy'a pe ma'e ke amõ ukwa ukwa ixo, ame'ẽ ke Tupã ukwa katu. I'ã riki ukwa ukwa ixo, ame'ẽ ke a'e ukwa katu tĩ. Tupã namõ ixotyhar ta rehe har I'ã pandu katu. Tupã putar ame'ẽ ke I'ã pandu pandu. A'erehe I'ã ukwa ukwa ixo, ame'ẽ ke Tupã ukwa katu a'e tĩ.

²⁸ Kuja jakwa katu. Ipy'a katu ehe ame'ẽ ta pe Tupã pandu: "Ihẽ koty pejur. Ihẽma'e ta" aja. Pe, ame'ẽ ta rehe ma'e ke uhyk. Ma'e katu ame'ẽ ke uhyk my? Ma'e katu ym ame'ẽ ke uhyk my? Aja rahã: "Myja me'ẽ ame'ẽ ke katu aja ihẽ

amuruwak ta my?" aja Tupā ma'ema'e ixo. Aja ipy'a katu ehe ame'ē ta pe a'e ma'ema'e ixo.

²⁹ Kome'ē ywy keruhū nixói rahā, awa riki ima'e wan ta my, ame'ē ke Tupā ukwa katu riki. "Ame'ē ta riki ihē ra'yr ta kŷ tī" aja a'e pandu. Ame'ē ta riki Ta'yr mu ta aja ta kŷ. Pe, ame'ē ta ngi har Ta'yr te riki je'ēha te reko.

³⁰ "Peme'ē riki ihēma'e ta kŷ" aja Tupā pandu. Amō we tī. Ame'ē ta pe a'e pandu tī: "Amō ta ngi har pehē ke ihē ajo'ok" aja. Amō we tī. Ame'ē ta pe: "Pehē katu te. Ma'e peka'u te'ēha pema'ēha nixói te pehē pe" aja a'e pandu tī. Amō we tī. Ame'ē ta pe ima'e katuha ke a'e mujesak ta tī.

Jande rehe Tupā ipy'a katu te hū

³¹ Upa ma'e katu ame'ē ke Tupā ma'ema'e katu. A'erehe myja me'ē japandu ta my? Kuja riki. Tupā riki jande kotyhar aja ixo. A'erehe jande ke muputu'u ame'ē ta nixói. (A'erehe muputu'u ym te ta awa jande ke.) Jande kotyhar aja Tupā ixo.

³² A'erehe: "Ihē ra'yr ke ihē amondo ym ta. A'e manō ym ta" aja Tupā pandu ym. Anī. Ta'yr ke a'e muwyr. A'e pandu: "Upa ngā ma'e ka'u te'ēha ma'ema'ēha ke rehe ihē ra'yr muhepy ta. A'erehe a'e manō ta" aja pandu. Ta'yr ke muwyr. Aja rahā, upa ma'e katu ame'ē ke jande pe Tupā te'e me'ē katu ta tī. Kyty'ŷ ym a'e ma'e ke.

³³ Ixotyhar ta riki Tupā jo'ok ame'ē ta ke. Ame'ē ta pe: "Mā! Katu ym pehē" aja pandu ym te ta awa. Tupā riki pandu: "Pehē katu te. Ma'e peka'u te'ēha pema'ēha nixói te pehē pe" aja.

³⁴ Awa riki kuja pandu ta my? "Mā! Ma'e peka'u te'ēha ke pema'e. Mupyraraha renda pe peho ta me'ē te'e" aja. Anī. Aja pandu ym te ta awa. Aja Kirisutu pandu ym te ta. A'e riki manō. Arahā upa jandema'e jaka'u te'ēha jama'ēha ke rehe muhepy. A'erehe: "Katu ym pehē" aja pandu ym te ta awa. Amō we tī. Manōha ngi a'e ke Tupā mukwera katu muhem. Pe, Tupā rake a'e ihī. (Aja rahā, katu te me'ē ke a'e, aja mujekwa katu.) Jande rehe har inamō Kirisutu pandu pandu ixo.

³⁵ Jande rehe Kirisutu ipy'a katu. Ame'ē ke amō riki mukanim ta my? Anī. Mukanim ym te ta awa 'y. Ma'e katu ym ame'ē ke jande rehe uhyk nahā my? Jande ngi Kirisutu ipy'a katuha ke mukanim ym te ta awa tī. Japyrara jande jaxo nahā my? Anī. Jande ngi Kirisutu ipy'a katuha ke mukanim ym te ta awa tī. Jande ke amō ta mahy nahā my? Anī. Jande ngi Kirisutu ipy'a katuha ke mukanim ym te ta awa tī. Myahy te aja jaxo nahā my? Anī. Jande ngi Kirisutu ipy'a katuha ke mukanim ym te ta awa tī. Jandema'e ym te nahā my? Anī. Jande ngi Kirisutu ipy'a katuha ke mukanim ym te ta awa tī. "Pehē ke jajukwa ta" aja amō ta pandu nahā my? Anī. Jande ngi Kirisutu ipy'a katuha ke mukanim ym te ta awa tī. Jande ke amō ta jukwa ta nahā my? Anī. Jande ngi Kirisutu ipy'a katuha ke mukanim ym te ta awa tī. Upa aja rahā, jande rehe Kirisutu ipy'a katuha ke amō mukanim ym te ta.

³⁶ Jande japyrarahe rehe har Tupā je'ēha rehe panduha ihī: "Tupā! Nde kotyhar ta ke jande. A'erehe wera rahā jande ke amō ta jukwa tar katu. Arapuharan ke amō jukwa raho. Aja saka jande ke amō ta jukwa tar katu tī" aja panduha ihī.

³⁷ Jetehar te ke! Upa aja pyraraha riki jande rehe uhyk nahā my? Marā ka ym jande ke 'y. Jande rehe Kirisutu ipy'a katu, a'erehe Tupā rehe jō jande py'a jamapyk katu.

³⁸ Jande rehe Tupā ipy'a katu. Ame'ē ke mukanim ym te ta awa, aja ihē akwa katu. Jande jaxo rahā, jande rehe a'e ipy'a katu. Jande jamanō rahā, aja tī. Jande rehe ipy'a katu tī. Ame'ē ke Tupā je'ēha rahoha ta mukanim ym

te ta. Amō ywa pe har ta aja tī. Mukanim ym te ta tī. Satana kotyhar ta aja tī. Mukanim ym te ta tī. Apo jande rehe a'e ipy'a katu. Yman rahā, aja ta tī. Ipy'a katu ta tī.

³⁹ Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te kotyhar ta ke jande, a'erehe jande rehe Tupā ipy'a katu. Ame'ē ipy'a katuha mukanim ame'ē ke nixōi te. Upa ma'e ke Tupā mujā. Ame'ē ngi har ipy'a katuha mukanim ame'ē ke nixōi te tī. Ywa pe ihī, ame'ē ke aja tī. Ame'ē ipy'a katuha mukanim ame'ē ke nixōi te tī. Kome'ē ywy keruhū pe ihī ame'ē ke aja tī. Ipy'a katuha ke mukanim ame'ē ke nixōi te tī.

9

Jundéu awa ta rehe har Páu pandu

¹⁻² “Ihē anam ta rehe ihē pyai te hū. Jundéu awa ta ke ame'ē ta. (Upa katu te ame'ē ta Kirisutu rehe jurujar ym. A'erehe Tupā muhā ym.) A'erehe ihē apyai te hū. Ihē apyaiha putu'u ym riki” aja ihē apandu. Ihē Páu. Aja jetehar te ke ihē apandu. Kirisutu kotyhar ke ihē, a'erehe te'e apandu ym ihē. Ihē py'a rehe Tupā'ā ihī katu, a'erehe te'e apandu ym, aja ihē akwa katu.

³ Upa katu te jundéu awa ta ke Tupā muhā katu, ame'ē ke aputar. Upa katu te muhā ym. A'erehe kuja ihē pe Tupā pandu ta tipe: “Nde riki ihē amai ta ame'ē ke nde. Kirisutu kotyhar aja ym nde erexo apo 'y' aja. Pe, upa katu te jundéu awa ta ke Tupā muhā katu ta tipe rahā, ame'ē panduha ihē pe katu ta tipe.

⁴ Ihē anam ta riki jundéu awa rainō ta. Yman ame'ē ta pe Tupā pandu: “Ihē ra'yr ta ke pehē” aja. Pe, ima'e pyrātāha ke a'eta pe Tupā mujesak. A'eta pe pandu tī: “Ihē rehe pehendu katu rahā, pehē rehe ihē asak katu ta” aja. Pe, Moise pe je'ēha ke a'e muwyr. Myja me'ē Tupā rehe ipy'a ke moī moī katu my? Ame'ē ke a'eta pe Tupā mujekwa katu. “Katu ame'ē ke pehē pe ihē ama'ema'e ta ky” aja Tupā pandu katu tī.

⁵ Ymanihar pehē ramūi riki Amarā. Isak aja tī. Jako aja tī. Ame'ē ta rainō ta ke jundéu awa ta. Pe, Kirisutu uwyr rahā, jundéu awa aja imāi pusu ngi a'e u'ar tī. Pesarahā! Tupā riki upa katu tema'e kapitā keruhū a'e. Mā peja jande japandu: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja. Mā peja aja te'eha japandu. A'e tīy. Amen.

⁶ Upa katu te jundéu awa ta pe Tupā pandu my: “Ihē kotyhar ta ke pehē” aja my? Anī. Upa katu te ixotyhar ta aja ym. A'erehe: “Tupā pandu ame'ē ke uhk ym” aja ihē apandu ym.

⁷ Amō we tī. Upa katu te Amarā rainō ta riki Tupā kotyhar ta aja ym ixo. Kuja jō riki. Amarā pe Tupā pandu: “Isak rainō ta jō riki ne rainō te ta ke. Ame'ē ta jō riki nema'e te ta” aja ipe.

⁸ Ame'ē riki kuja riki. Amarā amō kūjā ke pyhyk, (Anga ke.) A'erehe Amarā ra'yr u'ar, (Isamae ke.) Ame'ē rainō ta Tupā kotyhar ta ym. Amō koty riki Tupā kotyhar ke. Kuja. Tupā manga katu, aja Amarā ra'yr u'ar. (Isak ke a'e.) A'e riki Tupā kotyhar ke. Hainō ta riki Tupā kotyhar ta ke tī.

⁹ Tupā manga katu ame'ē panduha riki kuja: “Angaha uhk katu rahā, ihēma'e pyrātāha ke nde pe ihē amuwyr ta. Sar, nde rakehar pe nde ra'yr ta apo ky. Imembyr sawa'e ke u'ar ta” aja manga katu ipe.

¹⁰ Amō we tī. Upa katu te Tupā kotyhar aja ym. Pesarahā! Hembe membyr mokōi riki. Ipái petēi. Hembe sawa'e Isak a'e. Jande ramūi ke a'e.

¹¹⁻¹² Hembe pe Tupā pandu: “Haikwer rupi u'ar ame'ē rehe u'ar py ame'ē hendu katu ta” aja. Ame'ē ta u'ar ym rahā we, aja Tupā pandu. Sawā'e ra'yr ta ma'e katu ame'ē ke ma'ema'e ym we rī. Katu ym ame'ē ke ma'ema'e ym we tī. Ma'ema'e ym rahā we, aja Tupā pandu. Aja rahā, Tupā putar, a'erehe

jō peteĩ sawa'e pe a'e pandu: "Ihẽ kotyhar wan ta nde" aja peteĩ pe pandu. (Ame'ẽ ke Jako pe pandu.) Amõ pe anĩ. (Esau pe anĩ.) A'eta ma'e ke ma'ema'e, a'erehe aja ym. Tupã putar, a'erehe jō.

¹³ Kuja Tupã je'ẽha rehe panduha ihẽ:

"Jako rehe ihẽ apy'a katu. Esau rehe anĩ. A'e ke ihẽ aputar ym" aja Tupã pandu.

(Esau u'ar py. Haikwer koty Jako u'ar. A'erehe upa katu te Amarã rainõ ta riki Tupã kotyhar ta ke aja ym.)

¹⁴ Aja rahã, myja me'ẽ japandu ta my? "Tupã katu ym" aja japandu ta my? Anĩ. Aja ym ta jande.

¹⁵ Pesarahã! Moise pe Tupã pandu:

"Apyrara ihẽ asak tar katu ame'ẽ ta rehe apyrara ihẽ asak ta. Ihẽ apy'a katu tar katu ame'ẽ ta rehe ihẽ apy'a katu ta" aja riki.

¹⁶ Aja rahã, Tupã ma'ema'eha riki sawa'e putar, a'erehe amõ rehe Tupã pyrara usak my? Anĩ. Aja ym. Ma'e ke sawa'e ma'ema'e, a'erehe Tupã pyrara usak ehe my? Anĩ. Aja ym tĩ. Tupã jō putar, a'erehe amõ rehe pyrara aja a'e usak katu.

¹⁷⁻¹⁸ Amõ rehe anĩ. Amõ ke muhendu ym aja a'e riki putar rahã, aja a'e ma'ema'e. Parao aja saka. (Eji ywy pe har tama'e kapitã keruhũ a'e.) Parao pe Tupã pandu, ame'ẽ riki Tupã je'ẽha rehe panduha ihẽ. Kuja Tupã pandu: "Nde ke eji ywy pe har tama'e kapitã keruhũ aja ihẽ amu'am. Pe, nde ke ihẽ rehe amuhendu ym, aja ihẽ ama'e ta. (Aja rahã, ihẽ rehe nde erehendu ym ta.) Aja rahã, amõ ta ihẽma'e pyrãtãha ke ukwa katu ta tĩ. A'erehe nde kapitã keruhũ aja ihẽ amu'am. Aja rahã, amõ amõ hekoha pe har ta aja ukwa katu ta tĩ. Ihẽ riki pyrãtã te hũ, aja ukwa ta" aja riki panduha ihẽ.

Aja rahã, Tupã putar ame'ẽ ke rehe pyrara a'e usak. Tupã rehe hendu tar ym, ame'ẽ ta pe: "Mã peja ixo" aja Tupã. (A'erehe Tupã jō putar ame'ẽ ke a'e ma'ema'e katu, aja mujekwa katu.)

Ngã rehe pyrara Tupã usak.

Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ẽ ta rehe Tupã parahy.

¹⁹ Aja rahã, pehẽ ngi har amõ pandu ta ihẽ pe my: "Katu ym aja. Tupã putar, a'erehe ngã rehe a'e pyrara usak. Aja rahã: 'Ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'ema'e' aja Tupã pandu ym ta me'ẽ te'e. Tupã putariha ke mukanim ym te ta awa.'" Aja ihẽ pe amõ pandu my?

²⁰ Mãi! Sa'e! Aja Tupã pe je'ẽha emujywyr ym exo. Pesarahã! Tujuk pander ke amõ mujã rahã, mujãha pe pander pandu: "Ma'erehe ihẽ ke nde eremujã my?" aja pander pandu ym.

²¹ Pesarahã! Pander ke amõ mujã rahã, a'e putar aja ame'ẽ pander ke tujuk ke te'e mujã. Tujuk jo'ok. Pe, ame'ẽ ke te'e mokõi pander a'e mujã. Peteĩ pander pe wera rahã pame katu te ma'e ke mupupur. Amõ pander anĩ. Ma'e huryha mujã rahã jō, ame'ẽ pe ma'e ke mupupur. Katu te ame'ẽ ke ame'ẽ pander, a'erehe huryha rehe jō ma'e ke mupupur.

²² Ame'ẽ pander mujãha aja Tupã tĩ. A'e ma'ema'eha riki mujãha aja tĩ. A'e putar, aja a'e ma'ema'e. Amõ ke pander aja saka tĩ. Amõ ta pe a'e parahyha ke a'e mujesak tar katu. Mupyrara tate ame'ẽ ta ke a'eta. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, a'erehe ame'ẽ ta rehe parahy a'e. Ame'ẽ ta pe pyrãtãha ke mujesak tar katu tĩ. Pahar parahy. Anĩ. Aja ym. I'i harõ. Aja rahã, ipy'a ke muruwak ta my? A'erehe i'i a'e harõ.

²³ Amõ ta pe a'e katu te ha ke a'e mujesak tar katu tĩ. A'erehe i'i a'e harõ tĩ. Pe, jande pe ima'e pyrãtã te ha ke a'e mujesak tĩ. A'e pyrara usak ame'ẽ ta ke

jande. Yman jande pe ima'e pyrātā te ha ke a'e mujekwa ta, aja a'e ukwa. Pe, mujekwa tī.

²⁴ Pe, jande riki a'e putar ame'ē ta ke jande. A'e pandu: "Ihē kotyhar ta ke pehē" aja jande pe. Ame'ē ta ngi har jundéu awa ta ke. Amō riki jundéu awa aja ym ame'ē ta ke tī.

²⁵ Yman Tupā je'ēha rehe Oséi mupinim. Kuja Tupā pandu ame'ē ke a'e mupinim. Tupā pandu:

"Ihē kotyhar aja ym ame'ē ta pe ihē apandu ta: 'Ihē kotyhar ta ke pehē apo 'y' aja.

Amō ta riki ihē apy'a ym ame'ē ta ke. Ame'ē ta pe ihē apandu ta: 'Ihē apy'a katu ame'ē ta ke pehē apo 'y' aja.

²⁶ Amō renda pe amō ixo rahā, ihē apandu: 'Ihē kotyhar ta ke aja ym pehē' aja.

Ame'ē renda ke pe ihē apandu ta: 'Ihē riki ihē ruhā te hū ame'ē ke ihē. Ihē ra'yr ta ke pehē apo 'y'." aja Oséi mupinim. (Aja rahā, Tupā putar ame'ē ta ke a'e jo'ok, aja mujekwa.)

²⁷ Yman jundéu awa ta rehe har Isai mupinim tī:

–Y ramūi rymy'y rehe ywy ku'i heta te hū. Aja jundéu awa ta heta te hū tipe tī. Ame'ē ta ngi har heta ym ame'ē ta ke Tupā muhā katu ta.

²⁸ Kome'ē ywy keruhū pe har ta ke Tupā mupyrara ta. Ame'ē angaha ke rehe i'i a'e harō ym ta. Pahar mupyrara tā – aja Isai mupinim. (A'erehe heta ym jundéu awa ta ke Tupā muhā katu ta aja mujekwa.)

²⁹ Yman amō we Isai mupinim tī:

"Tupā riki pyrātā te hū ame'ē ke a'e. Heta ym jundéu awa ta ke a'e mupyta ym rahā, jundéu awa ta nixói te ta tipe.

Sondo ok ta pe har ta aja jundéu awa ta nixói te ta tipe. Ngomo ok ta pe har ta aja nixói te ta tipe tī" aja Isai mupinim. (A'erehe heta ym jundéu awa ta ke Tupā muhā katu ta, aja mujekwa katu.)

Myrandu katu riki jundéu awa ta pe katu tī

³⁰ Upa aja rahā, kuja japandu katu. "Myja me'ē Tupā pe katu te aja jande jaxo my" aja jundéu awa aja ym ame'ē ta putar ym. Kekar aja ym ixo. Anī. Jesu Kirisutu rehe a'eta jurujar katu, a'erehe ame'ē ta pe Tupā pandu: "Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehē pe" aja riki.

³¹ Jundéu awa ta anī. Ma'e je'ēha rehe a'eta kekara. Ame'ē pe: "Myja me'ē Tupā pe a'eta katu te my" aja a'eta putar tipe. Kekar tipe tī.

³² Ma'erehe mahem ym my? Jesu Kirisutu rehe jurujar ym, a'erehe mahem ym. A'eta ma'ema'eha jō riki katu, aja a'eta ukwaha naī. A'erehe Jesu Kirisutu rehe a'eta jurujar tar ym. Kirisutu riki ita aja saka. Ame'ē rehe ipy tukwa. Tukwa rahā, u'ar u'ar. Ukwā ym, a'erehe u'ar u'ar, ame'ēja saka.

³³ Ame'ē rehe har Tupā je'ēha rehe panduha ihī. Tupā pandu:

"Pesarahā! Siā ok ta pe ita ke ihē amoī ta.

Ame'ē rehe ipy ke ngā tukwa tukwa ta. Pe, u'ar u'ar ta.

Pe, amō jurujar katu ehe rahā, pandu ta jupe: 'Mā! Katu hū' aja ta" aja Tupā pandu.

Aja panduha ihī. (Kirisutu riki ame'ē ita aja saka. Heta jundéu awa ta jurujar tar ym ehe. U'ar u'ar ame'ēja saka. Aja rahā, mai, ame'ēja saka ixo. "Siā" aja pandu rahā: "Jerusarē ok ta ke" aja mujekwa.)

10

¹ Ihē mu ta! Kuja ihē aputar katu. Ihē Páu. Upa katu te jundéu awa ta ke Tupā muhā katu, aja ihē aputar katu. Ame'ē rehe har Tupā namō ihē apandu pandu riki. Jundéu awa ta riki ihē anam ta.

² Tupā rehe a'eta ipy'a ke moī moī katu tipe, aja ihē apandu katu pehē pe. Anī. Ukwa ha rupi ym Tupā rehe ipy'a ke moī moī.

³ Myja me'ē Tupā pandu my: “Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehē pe” aja. Ame'ē ke jundéu awa ta ukwa ym. A'erehe myja me'ē Tupā namō katu te my, ame'ē ke ima'e ukwaha namō kekar kekar tipe. A'erehe a'eta pandu ym: “Tupā pandu ame'ē ke rehe jajurujar katu ta” aja. Anī. Ima'e ukwaha namō kekar tipe.

⁴ Kirisutu uwyr: A'erehe amō jurujar katu ehe rahā, upa katu te Moise je'ēha rehe hendu katu, ame'ēja saka. A'erehe Moise je'ēha ke Kirisutu mumba, ame'ēja saka riki. Aja rahā, Kirisutu rehe amō jurujar katu rahā, Tupā pandu: “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe” aja riki.

Tupā muhā katu ame'ē ta ke

⁵ Moise je'ēha rehe hendu katu ame'ē ta myja me'ē Tupā koty katu te aja ixo ta my. Ame'ē rehe har Moise mupinim. Kuja. “Je'ēha mujekwa aja amō ma'ema'e rahā, a'e ixo katu ta. Hurý katu ta” aja riki. (Ame'ē Moise je'ēha rehe hendu katuha hātā ma'eha. Kirisutu rehe jurujar katuha, anī. Hātā ym ma'eha.)

⁶ Kirisutu rehe amō jurujar katu rahā, Tupā pandu: “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe” aja. Ame'ē panduha riki Tupā je'ēha rehe panduha ihī. Kuja:

“Pepandu ym pehē jupe: ‘Awa riki ywa pe oho ta my?’ aja.” (Aja rahā, awa riki Kirisutu pe pandu ta oho my: “Kome'ē wyw keruhū pe ewyjj ejur” aja pandu riki.)

Upa a'e uwyr, a'erehe aja pandu ym ta me'ē te'e ipe.

⁷ Amō we tī.

“Pehē pepandu ym pehē jupe tī: ‘Awa riki itakwar keruhū pe ixo ta oho my?’ aja.” (Aja rahā, awa riki Kirisutu ke mukwera katu ta muhem my, aja pandu riki.)

Tupā upa mukwera katu muhem riki, a'erehe aja pandu ym te ta me'ē te'e.

⁸ Tupā je'ēha rehe kuja panduha ihī. “Myrandu ke Tupā mujekwa, ame'ē riki pehī. Nde erepandu riki. Nde erekwa riki” aja panduha ihī. Ame'ē myrandu kuja. Tupā rehe nde erejurujar katu ta me'ē te'e. Ame'ē ke japandu pandu.

⁹ Amō ta ruwa koty nde erepandu: “Jesu riki ihēma'e sawa'e te. Manōha ngi Jesu ke Tupā mukwera katu muhem, ame'ē rehe ihē ajurujar katu.” Aja nde erepandu rahā, nde ke Tupā muhā katu ta.

¹⁰ Jesu rehe jande jajurujar katu rahā, Tupā pandu: “Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehē pe” aja. Pe, ame'ē jajurujar katuha ke amō ta ruwa koty japandu rahā, jandē ke Tupā muhā katu.

¹¹ Tupā je'ēha rehe kuja panduha ihī.

“Amō jurujar katu ehe rahā, jupandu ym ta jupe: ‘Mā! Jaxer’ aja ym ta” aja panduha ihī. Katu ta.

¹² Tupā pe upa awa ta juja katu te riki. Jundéu awa ta. Jundéu awa aja ym ame'ē ta. Upa katu te juja katu te. Myja me'ē upa ame'ē ta ke Tupā muhā katu ta my? Ame'ē riki juja katu te. Upa awa ta pe petēihar jō riki jandema'e sawa'e te ixo. Tupā ke a'e. Inamō pandu pandu ame'ē ta pe katu ame'ē ke a'e te'e me'ē me'ē katu te hū.

13 Kuja riki Tupā je'ēha rehe panduha ihī:

“Jandema'e sawa'e te pe amō pandu: 'Ihē ke emuhā katu' aja. Upa aja pandu ame'ē ta ke Tupā muhā katu ta” aja panduha ihī.

14 Aja rahā, amō jurujar ym ehe rahā: “Ihē ke emuhā katu” aja marā ka ym a'e panduha. Pe, myrandu ke hendu ym rahā, marā ka ym jurujar katuha ehe. Pe, myrandu ke amō pandu ym oho rahā, marā ka ym henduha.

15 Pe, myrandu rahoha ke Tupā mondo ym rahā, marā ka ym myrandu ke panduha awa. Pesarahā! Myrandu rahoha ke Tupā mondo riki. Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī: “Myrandu katu ke pandu ame'ē ta uwyr ixo. Mā! Katu te ame'ē uwyrha ke” aja panduha ihī.

16 Myrandu katu rehe upa katu te jurujar katu my? Anī. Upa katu te aja ym. Aja riki Isai mupinim tī. “Sawa'e! Ihē apandu ame'ē ke rehe jurujar ym awa” aja mupinim.

17 Aja rahā, kuja riki. Kirisutu rehe har amō pandu pandu, ame'ē riki myrandu ke. Pe, myrandu rehe amō hendu rahā, Kirisutu rehe jurujar katu.

18 Myja me'ē jundéu awa ta my? Aja ihē apandu. Myrandu ke a'eta hendu ym my? Ame'ē jete har te my? Jete har ym. Hendu riki. Kuja myrandu rehe har Tupā je'ēha rehe panduha ihī:

“A'eta pandu, ame'ē panduha riki kome'ē ywy keruhū rupi amō pandu pandu oho. Ame'ē panduha ke upa kome'ē ywy keruhū pe har ta hendu” aja panduha ihī.

19 Pe, ihē apandu tī. Myrandu ke jundéu awa ta hendu rahā, ukwa ym my? Anī. Ukwa riki. Moise riki pandu py ame'ē ke a'e. Kuja. Jundéu awa aja ym ame'ē ta rehe har Tupā pandu:

“'Awa ta ym ame'ē ta ke peme'ē ta' aja jundéu awa ta ukwaha naī. Ame'ē ta rehe ihē riki katu asak ta. A'erehe jundéu awa ta jyty'ym ta ame'ē ta rehe.

'Ka'u te'e ame'ē ta ke peme'ē ta' aja jundéu awa ta ukwaha naī. (Ame'ē ta pe ihē apandu ta: 'Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixó te pehē pe' aja.) A'erehe ame'ē ta rehe jundéu awa ta parahy ta” aja Tupā pandu. Aja Moise mupinim.

(“Peme'ē ta” aja pandu rahā: “Jundéu awa aja ym ame'ē ta ke a'eta” aja mujekwa katu.)

20 Isai aja tī. Kyje ym ha namō Tupā pandu ame'ē ke a'e mupinim. Kuja Tupā pandu:

“Ihē rehe kekar ym ame'ē ta riki ihē ke mahem.

'Myp ihī my?' aja pandu ame'ē ta pe ihē juehe har amujekwa” aja Tupā pandu. Aja Isai mupinim. (Aja rahā, jundéu awa aja ym ame'ē ta jurujar katu ehe, aja mujekwa.)

21 Amō we jundéu awa ta rehe har Isai mupinim. Kuja. Tupā pandu:

“Wera rahā pame katu te ihē apandu: 'Ihē koty pejywyr' aja jundéu awa ta pe.

Anī riki. Hendu ym ame'ē ta ke a'eta. “Tupā ke japutar ym' aja pandu ame'ē ta ke a'eta” aja Tupā pandu. Aja Isai mupinim.

11

Jundéu awa ta rehe Tupā pyrara usak

1 “Jundéu awa ta ke ihē aputar ym” aja Tupā pandu my? Anī. Aja ym. Aja ihē akwa katu. Ihē ke a'e ombor ym. Ihē Páu. Jundéu awa ke ihē tī. A'erehe jundéu awa ta ke a'e ombor ym tī, aja akwa katu. Ihē jundéu awa ke tī. Amarā rainō ke ihē. Ymanihar te ihē ramūi riki Menjamī. Jundéu awa ke a'e tī.

² Jundéu awa ta ke Tupā ombor ym. Yman te jundéu awa ta nixói rī. Tupā pandu: “Ihē kotyhar wan ta” aja. Eri rehe har Tupā je'ēha rehe panduha ihī tī. Ame'ē ke pekwa riki. Jundéu awa ta ke Tupā ombor ym, aja Eri panduha mujekwa tī. Jundéu awa ta rehe har Eri je'ē je'ē hū Tupā pe.

³ —Sawa'e! Ne je'ēha pandu ame'ē ta ke jundéu awa ta jukwa jukwa hū. Nde rehe ipy'a ke ngā moi moi, ame'ē renda ke a'eta upa mujaxer. Ne je'ēha pandu ame'ē ta ngi har ihē jō riki axo. Pe, ihē ke a'eta jukwa tar katu tī — aja Eri.

⁴ Kuja Tupā pandu ipe:

—Anī. Ne jō ym. Amō heta ihē rehe ipy'a ke moi moi ame'ē ta ixo. Kuja, 7.000 hetaha ixo. Ame'ē ta Mbáu rehe ipy'a ke moi moi ym. (Mbáu riki tupāran ke) — aja riki Eri pe Tupā pandu.

⁵ Aja jundéu awa ta ke Tupā ombor ym, aja mujekwa. Aja apo tī. Heta ym ame'ē ta rehe Tupā pyrara usak. A'erehe ame'ē ta pe Tupā pandu. “Ihē kotyhar ta ke pehē” aja. (A'erehe upa ombor ym aja mujekwa katu.)

⁶ Ma'e katu ame'ē ke a'eta ma'ema'e, a'erehe ame'ē ta pe Tupā pandu my? “Ihē kotyhar ta ke pehē.” Anī. Aja ym. Ame'ē ta rehe a'e pyrara usak, a'erehe jō aja a'e pandu. Ma'e ke a'eta ma'ema'e, a'erehe: “Ihē kotyhar ta ke pehē” aja Tupā pandu my? Aja rahā, pyrara usakiha namō: “Ihē kotyhar ta ke pehē” aja Tupā pandu ym ta tipe. Anī. A'eta ma'e ke ma'ema'e, a'erehe: “Ihē kotyhar ta ke pehē” aja Tupā pandu ym te. (Pyrara usak, a'erehe: “Ihē kotyhar ta ke pehē” aja Tupā pandu katu.)

⁷ Myja me'ē Tupā koty katu ta awa my? Myja me'ē Tupā pandu my: “Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehē pe” aja. Ame'ē ke jundéu awa ta kekar tipe. Heta ym ame'ē ta jō mahem riki. Ame'ē ta pe jō Tupā pandu: “Ihē kotyhar ta ke pehē.” Amō hetaha ta pe anī. Ipyakwar ym ame'ēja saka ixo. (A'erehe Tupā pandu, ame'ē ke rehe hendu ym.)

⁸ Tupā je'ēha rehe kuja panduha ihī: “Iākā ke Tupā mujanam rāi. A'erehe a'eta ukwa ym ma'e ke. Yman aja ixo. Apo aja ixo tī. Jundéu awa ta ukwa ym tī” aja panduha ihī.

⁹ Aja Ndawi mupinim tī. Kuja:

“Awa mi'u matyriha rehe hury katu ixo, aja ukwaha naī. Mā peja ame'ē ta ke Tupā pyhyk. Pe, ame'ē ta ke mupyrara tī.

¹⁰ Mā peja a'eta reha ke emuwe. Aja rahā, usak ym ta ma'e ke, aja ixo ta. Ukwa ym ta ma'e ke.

Pe, mā peja ma'e puhýiha ke emoī xupe pe, ame'ēja saka. Aja rahā, pyrara aja ixo ta. Aja te'eha ixo ta” aja Ndawi mupinim jundéu awa ta rehe har.

¹¹ Kirisutu rehe jundéu awa ta jurujar ym. A'erehe ame'ē ta ke Tupā ombor my? Aja te'eha ombor my? Anī. Aja ym ixo, aja ihē apandu. Jurujar ym jundéu awa ta. Ame'ē riki a'etama'e ma'e ka'u te'eha ma'eha ke. A'erehe jundéu awa aja ym ame'ē ta pe Kirisutu rehe har amō ta pandu pandu. A'erehe ame'ē ta jurujar katu ehe. Jundéu awa aja ym ame'ē ta jurujar katu ehe. A'erehe ame'ē ta ke Tupā muhā katu. Aja jundéu awa ta ke Tupā mujyty'ym. (Aja rahā, jundéu awa aja ym ame'ē ta rehe jundéu awa ta jyty'ym.)

¹² Jurujar ym jundéu awa ta. Ame'ē riki a'etama'e ma'e ka'u te'eha ma'eha ke. A'erehe upa kome'ē wy keruhū pe har ta pe katu ame'ē ke Tupā te'e me'ē katu. Jundéu awa ta hendu ym ehe, a'erehe jundéu awa aja ym ame'ē ta pe ma'e katu ame'ē ke Tupā te'e me'ē katu riki tī. Apo aja rahā, Kirisutu rehe jundéu awa ta jurujar katu rahā, i'ar koty te we ma'e katu ame'ē ke Tupā te'e me'ē ta. Jundéu awa aja ym ame'ē ta pe Tupā te'e me'ē ta.

Jundéu awa aja ym ame'ē ta ke Tupā muhā katu ta

13 Jundéu awa aja ym me'ë ta! Pehë pe ihë apandu apo. Pehë koty ihë ke Kirisutu mondo. Myrandu katu ke ihë apandu pandu, a'erehe ihë ke mondo. A'erehe ihë rury katu ihë.

14 Pehë koty ihë apandu pandu oho, a'erehe pehë rehe jundéu awa ta jty'y'm my? Aja ihë ama'ema'e tar katu. Pehë rehë jty'y'm aja a'eta ixo rahã, Kirisutu rehe a'eta jurujar katu ta my tĩ. Aja rahã, ame'ë ta ke Tupã muhã katu ta tĩ.

15 Jundéu awa ta rehe har Tupã pandu: "Pehë ke ihë aputar ym" aja. A'erehe upa amõ awa ta ke ehe katu ame'ë ta aja Tupã muruwak. Jundéu awa aja ym ame'ë ta ke ehe katu ame'ë ta aja Tupã muruwak. Aja rahã, jundéu awa ta pe: "Pehë ke ihë aputar" aja Tupã pandu rahã, mã i'ar koty te we hũ jundéu awa aja ym ame'ë ta pe katu te hũ ta. Manõha ngi amõ kwera katu uhem, aja saka ta. Katu te hũ ta.

16 Mbeju ke jundéu awa ta pyhyk. Tupã rehe ipy'a ke moĩ moĩ rahã, ta'yr mi mbeju ke mopok. Pe, pandu: "Ko nema'e" aja Tupã pe. Aja rahã, ame'ë ta'yr mi riki Tupãma'e, ame'ëja saka. Aja rahã, wetep Tupãma'e tĩ. Aja saka riki jundéu awa ta tĩ. Amarã riki jundéu awa jepy ke a'e, ame'ëja saka. Ta'yr mi ame'ë ke, ame'ëja saka riki. Tupã kotyhar ke a'e. Aja rahã, hainõ ta riki Tupã kotyhar ta ke tĩ. (Wetep ame'ëja saka tĩ. "Ta'yr mi" aja pandu rahã, upa katu te jundéu awa ta ke Tupã ombor ym, aja mujekwa katu.)

Amarã riki myra rapo aja saka tĩ. Hainõ ta riki ame'ë myra rãkã aja saka. Hapo riki Tupã kotyhar rahã, upa myra rãkã aja tĩ. Tupã kotyhar ta tĩ. Aja rahã, upa jundéu awa ta riki Tupã kotyhar ta tĩ.

17 Pe, amõ ma'eywa'y riki hok rake i'ãi. Pe, hãkã upen riki. A'erehe ijar amõ'y rãkã ke mujar ehe. Te'e uhem, ame'ë ma'eywa'y ngi hãkã jo'ok. Ame'ë ke mujar ehe. Hãkã upen ame'ë riki jundéu awa ta aja saka. Ame'ë ta ke Tupã ombor. Pe, amõ rãkã ke mujar ehe. Ame'ë riki pehë aja saka. Jundéu awa aja ym ame'ë ta ke pehë. Mujar rahã, ixotyhar ta ke pehë aja Tupã muruwak. Aja rahã, jundéu awa ta aja pehë pe katu ame'ë ke Tupã te'e me'ë tĩ.

18 Hãkã upen, aja jundéu awa ta ke Tupã ombor. "Katu ym jundéu awa ta" aja mã peja ym pepandu pehë. Hãkã aja jõ pehë. A'erehe kuja: "Jande jõ riki katu te" aja mã peja ym pepandu. Pesarahã! Hãkã riki pyrãtãha ke hapo pe mondo ym. Anĩ. Hapo riki hãkã pe pyrãtãha ke mondo. Aja pehë tĩ. Myra rãkã aja jõ pehë. Jundéu awa ta riki hapo aja saka. (Aja rahã, jundéu awa ta riki jundéu awa aja ym ame'ë ta pe pyrãtãha mondo ixo, ame'ëja saka.)

19 Pe, kuja pepandu ta my? "Sa'e! Hãkã te ke amõ mupen riki. Aja rahã, jundéu awa ta ke Tupã ombor riki. Pe, ame'ë ta renda ke pe jande ke moĩ, ame'ëja saka riki" aja.

20-21 A'e tỹ. Kirisutu rehe jundéu awa ta jurujar ym, a'erehe a'eta ke Tupã ombor. (Hãkã mupen ame'ëja saka.) Kirisutu rehe pehë pejurujuar katu, a'erehe jundéu awa ta renda ke pe pehë riki Tupã kotyhar ta ke. Jundéu awa aja ym ame'ë ta ke pehë. Pehë katu te pehë jupe, aja ym pexo. Pehë ke Tupã ombor ta my tĩ, ame'ë ngi pekyje pexo. Jundéu awa ta riki hãkã te, ame'ëja saka riki. Kirisutu rehe jurujar ym, a'erehe a'eta ke Tupã ombor. Pehë aja tĩ. Pejurujuariha ke pehijar rahã, pehë ke a'e ombor ta tĩ. A'erehe ame'ë ngi pekyje pexo.

22 Aja rahã, myja me'ë Tupã ipy'a katu ame'ë ke jakwa my? Myja me'ë a'e mupyrara ame'ë ke jakwa my tĩ. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ë ta ke a'e mupyrara. Pehë rehe a'e ipy'a katu. Tapijar te'e we pejurujuar katu ehe rahã, pehë rehe a'e ipy'a katu. Aja ym pexo rahã, pehë ke a'e ombor ta tĩ.

²³ Pe, ipy'a ke jundéu awa ta muruwak, pe, Kirisutu rehe jurujar katu rahā, ixotyhar ta ke aja Tupā muruwak ta kŷ tī. Hākā te ke i'y te rehe mujywywyr, ame'ēja saka. Aja Tupā ma'e katu. Pyrātā te hū a'e.

²⁴ Jundéu awa aja ym ame'ē ta ke pehē. Ka'a pe har myra rākā aja saka pehē. Ame'ē rākā upen, ame'ē ke ma'eywa'y katu ame'ē rehe mujar. Hātā ame'ē ma'eha. Aja rahā, ixotyhar ta ke aja pehē ke Tupā muruwak. Jundéu awa ta riki ma'eywa'y katu aja saka. Ma'eywa'y katu rākā upen, pe, ame'ē ke ombor. Aja jundéu awa ta ke Tupā ombor. Apo henda te ke pe ame'ē rākā te ke mujar tī. Ame'ē hātā ym ma'eha. Aja rahā, jundéu awa ta ke ixotyhar ta aja Tupā muruwak ta tī. Ame'ē hātā ym ma'eha. Kirisutu rehe a'eta jurujar katu ta, a'erehe ixotyhar ta aja Tupā muruwak ta riki. Hātā ym ame'ē ma'eha.

Upa ngā rehe pyrara Tupā usak

²⁵ Ihē mu ta! Yman ma'e jetehtar te ke ukwa ym awa. Ame'ē ke pekwa apo, aja ihē aputar. Ame'ē ke pekwa rahā: “Mā! Jande jakwa katu te jande” aja ym pekwa pekwa ta pexo. Kuja riki. Jundéu awa ta pandu: “Kirisutu rehe jande jajurujar tar ym” aja. Aja tapijar te'e we pandu ym ta. Heta hū jundéu awa aja ym ame'ē ta Tupā kotyhar ta aja a'e muruwak. Ame'ē hetaha a'ewan jō rahā, Kirisutu rehe jundéu awa ta jurujar katu ta tī.

²⁶ Myja me'ē jundéu awa ta ke Tupā muhā katu ta my? Ame'ē rehe har Tupā je'ēha rehe panduha ihī. Kuja riki:

“Siā ok ta ngī muhāha uwyr ta. Jundéu awa ta ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e. Ame'ē ke muhāha harāi ta. A'eta rehe ipy'a ke a'e mujywywyr ta.

²⁷ Tupā pandu: ‘Jundéu awa ta ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e. A'eta rehe ihē py'a amujywywyr ta.

Aja rahā, ihē kotyhar ta aja a'eta ke ihē amuruwak ta. Aja yman ihē apandu ame'ē ke ihē ama'ema'e riki’ aja Tupā pandu.” Aja panduha ihī. (“Siā ok ta” aja pandu rahā: “Jundéu awa ta ke” aja mujekwa katu.)

²⁸ Myrandu katu rehe har jundéu awa ta pandu: “Jande japutar ym” aja. A'erehe Tupā ruwajan ta aja a'eta ixo. “Japutar ym” aja a'eta pandu, a'erehe jundéu awa aja ym ame'ē ta pe myrandu katu ke amō ta pandu pandu oho. Yman jundéu awa ramūi ta pe Tupā pandu. “Ihē kotyhar ta ke pehē” aja a'e. A'erehe apo jundéu awa ta riki ehe katu me'ē ta aja ixo rī.

²⁹ Ipy'a pe Tupā ukwa ukwa, ame'ē ke amō koty muruwak ym. A'erehe a'e jo'ok ame'ē ta rehe har amō koty Tupā ukwa ukwa ym ixo. Ma'e katuha ke Tupā me'ē, ame'ē rehe har amō koty Tupā ukwa ukwa ym ixo tī. Mujywyriha pandu ym tī. A'erehe ehe katu ame'ē ta aja apo jundéu awa ta ixo rī.

³⁰ Jundéu awa aja ym ame'ē ta! Yman Tupā rehe pehendū ym. Apo pehē rehe Tupā pyrara usak katu 'y. Jundéu awa ta hendu ym ehe, a'erehe pehē rehe a'e pyrara usak katu apo 'y.

³¹ Aja pehē rehe pyrara Tupā usak. A'erehe jundéu awa ta hendu ym ehe. Aja rahā, apo a'eta rehe Tupā pyrara usak ta tī.

³² Upa awa ta hendu ym ehe. Jundéu awa ta aja. Jundéu awa aja ym ame'ē ta aja tī. Tupā pandu: “Mā peja hendu ym ame'ē ta aja te'e ixo” aja. Upa awa ta aja rahā, ame'ē ta rehe Tupā pyrara usak. Aja a'e mujekwa. Aja rahā, ixoty ipy'a ke muruwak ta tī.

Tupā riki katu te ame'ē ke a'e

³³ Mā! Katu te ame'ē ke Tupā. Ukwa katu te a'e. Upa katu te ma'e ke a'e ukwa katu. Myja me'ē a'e ukwa ukwa ixo my? Ukwa ym awa. A'e ma'e rahā, ma'erehe aja a'e ma'e my? Ukwa ym awa tī.

³⁴ Aja Tupā je'ēha rehe panduha ihī:

‘Jandema'e sawa'e te ukwa ukwa ixo, ame'ë ke amō ukwa my? Anī. Ukwa ym awa.

‘Thē riki Tupā ke amu'e' aja pandu ym te awa. Marā ka ym mu'eha.

³⁵ Awa riki ma'e ke me'ë ipe my? Pe, pandu ipe: ‘Apo ma'e ke ihē pe emujywyw' aja riki. Anī. Aja pandu ym te awa’ aja panduha ihī.

³⁶ Upa katu te ma'e ke a'e mujā. Upa katu te ma'e ke ixo, ame'ë riki a'e je'ēha rupi ixo katu. Upa ma'e ke ixo, a'erehe japandu: “Ne jō riki je'ēha te nde ererēko” aja. Mā peja Tupā pe japandu: “Ne jō riki katu te me'ë ke” aja. Mā peja aja te'e ta japandu. A'e tŷ. Amen.

12

Tupā putar ame'ë ke ma'ema'e ta me'ë te'e

¹ Ihē mu ta! Pesarahā! Pehē rehe Tupā pyrara usak, a'erehe ihē apandu pehē pe. Tupā pe pepandu: “Ihē jar aja nde exo katu” aja. “Jande jaxo rahā, nde pe te'e jande jajume'ë katu jande ke” aja pepandu ipe. Aja rahā, a'e putar ame'ë ke jō pema'ema'e katu. Aja pehē py'a pemoi moī te ehe. A'e ke pemuhury katu tī.

² Tupā rehe ipy'a ym ame'ë ta ma'e ukwa ukwa ixo, aja pema'ema'e ym. Pehē py'a ke mupyahu, aja mā peja Tupā mujā. Aja rahā, a'e putar ame'ë ke pekwa katu ta. Ma'e katu ame'ë ke pekwa katu ta. Ma'e riki a'e ke muhury katu, ame'ë ke pekwa katu ta tī. A'e putar ame'ë ke upa katu te pema'ema'e, ame'ë ke pekwa katu ta tī.

³ Ihē Páu. Ihē rehe Tupā ipy'a katu, a'erehe ima'e je'ēha ke ihē apandu pandu. Aja ihē ke a'e mondo. A'erehe pehē pe ihē apandu katu: “Pehē katu te ame'ë ke pehē” aja ym pekwa pekwa pexo. Jetehar te pehē juehe har pekwa pekwa pexo. Myja me'ë pyrātāha ke a'e muwyr, aja pema'ema'e. Pyrātāha ke pehē pe Tupā muwyr, a'erehe pehē py'a pemapyk katu te ehe aja Tupāma'e parakyha ke pema'ema'e. Ta'yr mi muwyr rahā, aja pema'ema'e tī. Aja jetehar te pehē juehe har pekwa pekwa pexo.

⁴ Jande rete riki peteihar. Pe, heta ma'e ke ihī. Awa jywa ke. Awa py ke. Awa tymā ke. Aja heta. Aja pame katu te ame'ë namō ma'e ke ma'ema'e katu.

⁵ Jande aja tī. Tupāma'e ke jande. Heta te hū jande. (Hete rehe heta ma'e ihī,) aja jande reta tī. Kirisutu kotyhar ta ke jande, a'erehe peteihar aja jaxo. Hete riki peteihar aja ixo.

⁶ Jande pe pame katu te pyrātāha ke Tupā muwyr. A'erehe a'e muwyrriha aja, ima'e parakyha ke jama'ema'e katu ta me'ë te'e. Tupā je'ēha ke japandu rahā, pyrātāha ke a'e muwyr. Ame'ë namō Tupā je'ēha japandu pandu ta me'ë te'e.

⁷ Amō Jesu kotyhar ta namō ma'e ke jama'ema'e katu rahā, pyrātāha ke Tupā muwyr. Ame'ë namō jama'ema'e katu ta me'ë te'e. Tupā je'ēha ke jamu'e rahā, pyrātāha ke a'e muwyr. Ame'ë namō jande jamu'e ta me'ë te'e.

⁸ Jesu kotyhar ta py'a ke jamātā rahā, pyrātāha ke a'e muwyr. Ame'ë namō jamātā ta me'ë te'e. Ima'e ym te ame'ë ta rehe kyty'ŷ ym rahā, pyrātāha ke a'e muwyr. Ame'ë namō kyty'ŷ ym ta me'ë te'e. Kapitā aja amō ixo rahā, mā peja eparaky katu te. Amō rehe pyrara usak rahā, mā peja hury katuha namō epyrara esak ehe.

⁹ Jetehar rupi amō ta rehe amō ipy'a katu ta me'ë te'e. Te'eha rupi anī. Mā peja jaxer ai ma'ema'eha ke peputar ym. Katu ame'ë ke jō pema'ema'e tar katu pexo.

¹⁰ Imu ta ipy'a katu a'eta juehe. Pehē johu Kirisutu rehe pejuruar katu, a'erehe imu ta aja pexo. A'erehe mā peja pehē pepy'a katu pehē juehe pexo.

Mā peja amō ta riki katu ame'ē ta ke aja pahar pekwa pekwa pehē juehe pexo.

¹¹ Pejty'y'm aja ym pexo. Peparaky katu pexo. Pehē rury katuha rupi jandema'e sawa'e tema'e parakyha ke pema'ema'e. (Tupā je'ēha ke pepandu pandu, ame'ē riki pehēma'e parakyha.)

¹² Pehē ruhāha rehe peharō pexo, a'erehe pehē rury katu pexo. Pehē ke amō ta mupyrara rahā, pehē py'ahu te'e pehendu pexo. Upa ma'e ke uhyk, ame'ē rehe har Tupā namō pepandu pandu katu.

¹³ Amō amō Jesu kotyhar ta riki ima'e ym te. Ame'ē ta rehe pekyty'y' ym. Jesu kotyhar ta rehe pesak ramō te, ame'ē ta ke pehē rok pe pemupyta katu.

¹⁴ Pehē ke Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta mupyrara rahā, Tupā pe: "Katu ame'ē ke emuwyr ame'ē ta pe" aja pepandu. "Mā! Ame'ē ta ke emupyrara" aja Tupā pe pepandu ym.

¹⁵ Amō ta hury katu aja ixo rahā, a'eta namō pehē rury katu pexo tī. Amō ta pyai aja ixo rahā, a'eta namō pepyai pexo tī.

¹⁶ Amō ta namō pehē juehe katu pexo. "Katu te jande" aja ym pehē juehe har pekwa pekwa pexo. Amō ta pe ma'e ke pema'ema'e rahā, te'e paraky aja pexo. Ame'ē ke pema'ema'e katu. Pehē jō pekwa katu aja ym pekwa pekwa pexo.

¹⁷ Pehē pe ma'e jaxer ai ame'ē ke amō ma'e rahā, juja katu te pemujywyry ym ipe tī. Ma'e jaxer ai ame'ē ke pema'e ym ipe tī. "Katu ame'ē ke ko" aja amō ta ukwa, ame'ē ke pema'ema'e katu.

¹⁸ Pehērahā! Upa amō ta namō jumai ym ha aja pexo katu.

¹⁹ Ihē rehe katu me'ē ta! Pehē pe ma'e ka'u te'eha ke amō ma'e rahā, juja katu te pemujywyry ym ipe. Anī. Kuja pekwa katu. Ame'ē ta ke Tupā jō riki mupyrara katu ta. "Anī ta ihē. Ame'ē ke Tupā riki mupyrara katu ta" aja pekwa pekwa pexo. Pesarahā! Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī. Tupā pandu:

"Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta ke ihē riki amupyrara ta. Ame'ē ta ma'ema'eha, aja ihē riki amujywyry ta a'eta pe' aja Tupā pandu." Aja panduha ihī. A'erehe pehē atu ma'e peka'u te'eha ke pemujywyry ym ngā pe.

²⁰ Amō we tī. Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī.

"Ne ruwajan myahy rahā, ne mi'u ke eme'ē ipe tī.

Jyngwéi rahā, y ke eme'ē ipe tī.

Aja katu te ame'ē ke nde erema'e ipe. (Aja rahā, Tupā koty ipy'a ke ame'ē muruwak ta my)" aja panduha ihī.

²¹ "Jaho! Ma'e jaka'u te'eha ke jama'e jaho!" aja amō pandu pehē pe rahā, kuja pepandu katu: "Anī. Aja ym ta jande" aja pepandu katu. Amō koty pema'e. Ma'e katu ame'ē ke pema'e. Aja rahā, ame'ē ma'e ka'u te'eha ma'eha ke pemukanim.

13

Kapitā ta rehe hendu katu ta me'ē te'e

¹ Kapitā ta rehe upa katu te hendu katu ta me'ē te'e. Tupā putar, a'erehe ame'ē ta riki kapitā ta aja ixo. Ame'ē ta ke Tupā riki mu'am, ame'ēja saka. A'erehe ame'ē ta rehe ngā hendu katu ta me'ē te'e.

² Kapitā je'ēha rehe amō hendu ym rahā, Tupā rehe hendu ym tī. Kapitā ke Tupā mu'am, a'erehe Tupā rehe hendu ym tī. A'erehe amō hendu ym ehe rahā, a'e ke kapitā mahy ta. Ame'ē ke juehe juma'eha ke.

³ Awa riki kapitā ngi kyje my? Pesarahā! Katu ame'ē ke ma'ema'e ame'ē ta kyje ym ingi. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta jō kyje ingi. Kapitā ngi

nde erekyje tar ym my? Aja rahā, katu ame'ē ke jō ema'ema'e. Aja rahā, nde pe a'e pandu ta: "Nde katu" aja.

⁴Tupāma'e miasu aja kapitā ta. A'erehe se katu aja nde erexo aja a'eta putar. A'erehe parakyha ke a'eta ma'ema'e katu. Pe, ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'e rahā, ekyje ingi. A'e riki je'ēha te reko, a'erehe nde ke a'e mahy ta. A'erehe ekyje ingi. Tupāma'e miasu ke kapitā ta. Pe, sehar ngā ke a'eta mahy ta, aja Tupā mu'am. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ē ta ke mahy ta.

⁵A'erehe kapitā ta rehe nde erehendu katu ta me'ē te'e. Nde ke Tupā mupyrara ta, ame'ē ke jō ym. Amō we tī. Kuja nde erekwa tī. "Mā! Kapitā rehe ahendu katu ta me'ē te'e" aja nde py'a pe nde erekwa riki. A'erehe kapitā ta rehe nde erehendu katu ta me'ē te'e tī.

⁶Tupā je'ēha rupi kapitā ta ma'ema'e. A'erehe ame'ē ta pe ta'yr mi tamatarer ke peme'ē ta me'ē te'e. Tupā me'ē, ame'ē parakyha ke kapitā ta ma'ema'e, a'erehe ta'yr mi tamatarer pehē peme'ē kapitā ta pe. "Impo" aja riki. Ame'ē namō parakyha ke kapitā ta ma'ema'e.

⁷Ame'ē: "Impo" ke peme'ē katu kapitā ta pe. Pehē peme'ē ta me'ē te'e. Se pexo, a'erehe pehē ngi tamatarer ta'yr mi ame'ē ta matyr. Pexoha muhepyha, ame'ēja saka ame'ē. Ame'ē ke peme'ē katu. Ywy rehe pexo, a'erehe pehē ngi tamatarer ta'yr mi a'eta matyr. Ywy muhepyha, ame'ēja saka ame'ē. Ame'ē ke pehē peme'ē tī. A'eta je'ēha te reko, aja mā peja pekwa pekwa pexo. Ame'ē ta pe: "Pehē katu" aja mā peja pepandu. Pehendu katu ame'ē ta rehe tī.

Pehē pepy'a katu pehē juehe

⁸Amō ta pe ma'e ke pemujywyr ta me'ē te'e. Tamatarer ke my? Pahar upa katu te pemujywyr katu. Kuja jō pemujywyriha upa ym. Pehē johu pepy'a katu pehē juehe pexo. Ame'ē pemujywyriha upa ym. (Tapijar te'e we pepy'a katu pehē juehe pexo.) Aja amō rehe amō ipy'a katu rahā, Moise je'ēha rehe hendu katu te, ame'ēja saka.

⁹Kuja riki ame'ē panduha:

"Amō kūjā rehe eka'u te'e ym.

Amō sawa'e rehe eka'u te'e ym tī.

Amō ke ejukwa ym.

Amōma'e ke emukanim ym.

Amōma'e ke rehe nde py'a emoī ym" aja panduha ihī.

Amō we panduha ihī tī. Upa katu te ame'ē ta je'ēha riki kuja peteīhar aja saka. Kuja:

"Nde erepy'a katu nde juehe, aja amō rehe epy'a katu tī" aja riki.

¹⁰Amō rehe nde erepy'a katu rahā, ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'e ym ta ipe. A'erehe amō rehe nde erepy'a katu rahā, upa katu te Moise je'ēha rehe nde erehendu katu.

¹¹Aja johu pehē pepy'a katu pehē juehe pexo. Pehē pepak, aja pexo. Ame'ē angaha uhyk, ame'ēja saka. (Aja rahā, katu ame'ē ke pema'ema'e ta me'ē te'e.) Kirisutu rehe jande jajurujar katu py rahā, jande ke Tupā muhā katu. Arahā ame'ē muhāha angaha uhyk tate aja jakwa. Apo jajurujar katu py 'ar koty te we tateha aja jakwa katu. A'erehe pehē pepak, aja pexo.

¹²Pytun upa tate. (Aja rahā, jande jaka'u te'eha jama'eha upa tate, ame'ēja saka.) Wera tate apo. (Aja rahā, jande ruhāha angaha uhyk tate.) Pytun rahā, ma'e ka'u te'eha ke ngā ma'ema'e. Mā peja ame'ē ke ngi japutu'u. Tupā je'ēha mu'e, ame'ē jakwaha rupi ma'e jaka'u te'eha jama'eha ke jamuputu'u. Aja mā peja jaxo.

¹³Jande jama'ema'eha ke amō ta usak, aja jaxo. A'erehe mā peja katu ame'ē ke jama'ema'e. Aja rahā kuja jaxo ym ta. Kawī ngi jaka'u ym ta. Amō kūjā rehe jaka'u te'e ym ta tī. Amō sawa'e rehe jaka'u te'e ym ta tī. Ma'e jama'eha

rehe amō usak rahā, huxī riki. Ame'ē ke jama'e ym ta tī. Amō namō jajumai ym ta tī. Amō rehe jajyty'ym ym ta tī.

¹⁴ Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te ixo. Mā peja a'e aja jaxo tī. Katu te ame'ē ta ke aja jaxo tī. Ma'e peka'u te eha ke pema'e tar katu. Ame'ē ke pehē py'a pe pekwa pekwa pexo. Ame'ē ke ngi mā peja pemuputu'u katu.

14

Jesu kotyhar ta rehe har peje'ē je'ē ym pexo

¹ Pehē koty amō ta ixo. Jesu kotyhar ta ke ame'ē ta. Jesu rehe jurujar katu wan ame'ē ta ke a'eta. “Mā! Jande aja pekwa ym. Amō koty pekwa” aja peje'ē je'ē ym pexo. Anī. Pehē pejy'ar rahā: “Ko pejur katu” aja pepandu ngā pe. A'eta po ke pepyhyk katu a'eta ngi tī.

² Amō ta jurujar katu ehe, Jesu rehe. A'erehe upa katu te ma'e ke u'u. Upa so'o rukwer ke u'u katu. Tupāran ruwa koty so'o rukwer ke amō moī, ame'ē ke u'u katu tī. Amō ta anī. Jurujar katu wan ehe, Jesu rehe. A'erehe so'o rukwer ke u'u ym te. Tupāran ruwa koty so'o rukwer ke amō moī, ame'ē ke u'u tar ym. A'erehe upa katu te so'o rukwer ke u'u ym te. Ma'e ro jō u'u katu. Ma'eywa ke jō u'u tī.

³ Upa katu te so'o rukwer ke u'u ym ame'ē ta pe: “Mā! Katu ym aja. So'o rukwer ke pe'u” aja pandu ym tī. So'o rukwer ke u'u ym ame'ē ta aja pandu ym. So'o rukwer ke u'u ame'ē ta pe: “Ihē kotyhar ta ke pehē” aja Tupā pandu, a'erehe ame'ē ta rehe har mā peja peje'ē je'ē ym.

⁴ Amōma'e miasu rehe har: “Katu ym a'e” aja mā peja pepandu ym. Kome'ē wyy keruhū ijar riki pandu ta: “Katu ame'ē ke a'e ma'ema'eha” aja. Anī rahā: “Katu ym a'e ma'ema'eha” aja. Jesu kotyhar ta anī. Kuja riki. Ame'ē ta pe jandema'e sawa'e tema'e pyrātāha ke muwyr, a'erehe katu ame'ē ke ame'ē ta ma'ema'e ta. Jandema'e sawa'e te riki pandu ta: “Pehē katu” aja ixotyhar ta pe. (A'erehe pehē pepandu ym.)

⁵ Amō ta pandu: “Kome'ē weraha katu te ame'ē ke. Jama'e ym ta ma'e ke. Japutu'u ta” aja riki. Amō ta anī. Wera rahā pame katu te riki juja katu te aja ukwa. (A'erehe wera rahā pame katu te paraky ixo.) Myja me'ē weraha katu my? Ame'ē rehe har pehē pame katu te pekwa pekwa pexo.

⁶ Ma'e weraha riki katu te ame'ē ke aja amō ta ukwaha. Jandema'e sawa'e te rehe ipy'a ke moī moī tar katu, a'erehe weraha katu te aja ukwa. Upa so'o rukwer ke u'u ame'ē ke aja tī. Jandema'e sawa'e te rehe ipy'a ke moī moī tar katu, a'erehe upa so'o rukwer ke u'u riki. Tupā pe pandu: “Ne jō riki katu te me'ē ke. Jande mi'u nde riki eremuwyr jande pe” aja. Pe, u'u. So'o rukwer u'u ym ame'ē ta aja tī. Jandema'e sawa'e te rehe ipy'a ke moī moī tar katu, a'erehe so'o rukwer ke u'u ym. Tupā pe pandu: “Ne jō riki katu te me'ē ke. Jande mi'u nde eremuwyr jande pe” aja. Pe, u'u. Juja katu te ngā.

⁷ Kome'ē wyy keruhū pe jaxo rahā, jande jeje jaxo ym. Jamanō rahā, japutar jande jupe a'erehe jamanō. Anī. Aja ym.

⁸ Jaxo rahā, jandema'e sawa'e te pe amō ta pandu: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja. A'erehe ko jaxo. Jamanō rahā, jandema'e sawa'e te pe amō ta pandu: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja. Aja riki jamanōha. A'erehe jande jaxo rahā, jandema'e sawa'e te kotyhar ta ke jande. Jamanō rahā, jandema'e sawa'e te kotyhar ta ke jande tī. Juja katu te ngā.

⁹ Kirisutu manō. Pe, manōha ngi kwera katu uhem. Aja rahā, apo ixo ame'ē ta pandu: “Jandema'e sawa'e te ke nde” aja ipe. Manō ame'ē ta aja tī. Kwera rahā: “Jandema'e sawa'e te ke nde” aja ipe tī. A'erehe jande jeje jaxo ym.

¹⁰ Pehē ke tī. So'o rukwer u'u ym te ame'ē ta! Mā peja pehē mu ta rehe har peje'ē je'ē ym. “Pehē katu ym” aja pepandu ym. So'o rukwer u'u ame'ē ta! Pehē tī. Mā peja pehē mu ta pe: “Pehē katu ym” aja pepandu ym. Tupā ruwa

koty jande johu japu'am ta ja'am. A'e riki jande rehe har pandu ta: "Katu pexo" aja. Anĩ rahã: "Katu ym pexo" aja riki. A'e riki ngã rehe har ukwa katu ame'ẽ ke a'e.

¹¹ Aja Tupã je'ẽha rehe panduha ihĩ. Jandema'e sawa'e te pandu: "Ihẽ riki Tupã. Ko apandu ihẽ. Upa ngã ihẽ ruwa koty ipynarãi pe wapyk ta kÿ. Aja ihẽ rehe ipy'a ke moĩ moĩ ta.

Pe, upa ngã pandu ta ihẽ pe: 'Ne jõ riki Tupã' aja." Aja panduha ihĩ.

¹² Se jaxo rahã, myja me'ẽ jama'ema'e my? Yman rahã, ame'ẽ rehe har jande pame katu te Tupã pe japandu ta me'ẽ te'e. (A'erehe apo pehẽ mu ta rehe har: "Pehẽ katu ym" aja pepandu ym.)

Mã peja pehẽ mu ta rehe pepy'a katu

¹³ Tupã riki ngã rehe har ukwa katu ame'ẽ ke a'e. A'erehe mã peja amõ ta pe: "Pehẽ katu ym" aja pepandu ym. Kuja pekwa pekwa pexo rahã, katu tiki. "Ma'e ke jande jama'e rahã, jande aja jande mu ta ma'e ta tĩ. A'erehe ma'e jaka'u te'eha ke jande jama'e rahã, jande mu ta ma'e ka'u te'eha ke ma'e ta tĩ. A'erehe ame'ẽ ke jande jama'e ym ta" aja riki pekwa pekwa pexo. Aja rahã, katu tiki.

¹⁴ Jesu, ihẽma'e sawa'e te kotyhar ke ihẽ. A'erehe kuja ihẽ akwa katu. "Ma'e mi'u ke e'u ym" aja Tupã pandu ym, aja akwa katu. Ihẽ mu anĩ. Amõ koty a'e ukwa: "Ma'e mi'u e'u ym" aja Tupã pandu, aja ukwaha naĩ. Aja rahã, ame'ẽ mi'u u'u ym rahã, katu riki.

¹⁵ Ma'e mi'u ke pe'u, a'erehe pehẽ mu pyai. Katu ym pema'eha aja a'e ukwaha. A'erehe pyai. Aja rahã, ame'ẽ mi'u pe'u rahã, pehẽ mu rehe pepy'a ym. Ma'e mi'u ke pe'u, a'erehe pehẽ mu ke pemujaxer. A'erehe ame'ẽ ke mã peja pema'e ym. (Ame'ẽ mi'u ke mã peja pe'u ym tĩ.)

Pesarahã! Pehẽ mu ka'u te'eha ma'eha ke rehe Kirisutu manõ. Ame'ẽ imu ke mã peja pemujaxer ym.

¹⁶ Upa ma'e mi'u katu, aja pekwa katu. Amõ ta anĩ. Ame'ẽ mi'u pe'uha amõ ta ukwa: "Mã! Jaxer" aja. A'erehe pesak katu kÿ. Pehẽ mu ke pemujaxer ym.

¹⁷ Pehẽ johu Tupã kotyhar ta ke pehẽ. A'erehe pehẽ mi'u rehe har jõ pekwa pekwa ym pexo. "Ma'e ja'u ta my?" aja jõ mã peja ym pekwa pekwa pexo. Anĩ. Tupã'ã mujekwa ame'ẽ ke ma'ema'e ta me'ẽ te'e. Kuja. Ma'e katu ame'ẽ ke Tupã putar, ame'ẽ ke pema'ema'e ta me'ẽ te'e. Mã peja pehẽ py'a ke Tupã'ã muhury katu. Mã peja pehẽ rury katu pexo. Upa aja riki Tupã'ã muma'e katu. (A'erehe pehẽ rury katu pexo.)

¹⁸ Upa aja amõ ixo rahã, Kirisutu putar ame'ẽ ke amõ ma'ema'e katu. Aja rahã, Tupã ke a'e muhury katu. Pe, amõ ta pandu: "Katu a'e ma'ema'eha ke" aja.

¹⁹ Pesarahã! Myja me'ẽ amõ ta namõ jande juehe katu jande jaxo my? Ame'ẽ ke jama'ema'e ta me'ẽ te'e. Myja me'ẽ amõ ta py'a ke jamãtã katu my? Ame'ẽ ke jama'ema'e ta me'ẽ te'e tĩ.

²⁰ Jesu kotyhar ta pe Tupã pandu: "Pehẽ katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehẽ pe" aja. Ame'ẽ ta ke pemujaxer ym pexo. Upa ma'e mi'u pe'u rahã, katu tiki. "Katu ym" aja ukwa ha rupi amõ ta u'u. Aja rahã, ma'e jaxer ai ame'ẽ ke ma'ema'e. Aja rahã, pehẽ riki pe'u rahã, katu ym tiki tĩ. (A'erehe mã peja pe'u ym tĩ.)

²¹ A'erehe so'o rukwer ke pe'u ym rahã, katu tiki. Kawĩ ke pe'u ym rahã, katu tiki tĩ. Upa amõ ma'e ke pema'ema'eha aja tĩ. Pehẽ pema'e, a'erehe ma'e ka'u te'eha ke pehẽ mu ta ma'e tĩ. Aja rahã, katu ym. A'erehe mã peja ame'ẽ ke pema'e ym tĩ. Aja rahã, ame'ẽ ke pehẽ mu ma'e ym ta tĩ.

²² Upa awa mi'u katu, aja nde erekwa rahã, ame'ẽ rehe har amõ ta pe emujekwa ym. Tupã pe jõ emujekwa katu. Pehẽ mokõi jõ pekwa pexo.

Aja awa mi'u nde ere'uha rehe har katu aja nde py'a rupi nde erekwa katu. Ame'ë rehe har: "Mā! Katu ym ihē ama'e" aja amō pandu ym rahā, ame'ë riki hury katu ame'ë ke a'e.

²³ Ma'e ke amō u'u rahā: "Mā! Katu we my?" aja ukwa. Aja rahā, ame'ë ke amō u'u rahā, Tupā pandu: "Katu ym nde erema'eha" aja. Ipy'a pe ukwa katu, aja a'e ma'ema'e ym. A'erehe: "Katu ym nde erema'eha" aja Tupā pandu. Ipy'a pe ma'e ke ukwa katu, aja amō ma'e ym rahā, ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'e. Katu ym aja.

15

Amō ta ke pemuhury katu

¹ Jande ngi har amō ta Tupā rehe jurujar katu te. Aja rahā, ame'ë ta riki jurujar katu wan ame'ë ta py'a ke mātā ta me'ë te'e. Aja rahā, a'eta ipy'ahu ta tī. Hury katu ta tī. "Myja me'ë jande rury katu jande juehe my" ame'ë rehe jō pekwa pekwa ym pexo. Anī.

² Jande mu ta ke jande pame katu te jande jamuhury katu ta me'ë te'e. A'eta pe katu ame'ë ke jama'ema'e ta me'ë te'e tī. Aja rahā, a'eta py'a ke jamātā katu. Aja Kirisutu rehe a'eta jurujar katu te we rī.

³ Pesarahā! Se Kirisutu ixo rahā, jumuhury ym a'e juehe. Anī. Tupā putar ame'ë ke a'e ma'ema'e. Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī: "Tupā! Nde rehe ngā juru ai. Ame'ë riki ihē rehe uhyk apo tī" aja panduha ihī.

Ame'ë riki Tupā pe Kirisutu pandu, ame'ēja saka riki. A'erehe Tupā putar ame'ë ke a'e ma'ema'e katu.

⁴ Yman ma'e ke Tupā je'ēha rehe amō ta mupinim. Upa katu te ame'ë ke jande pe mu'e ame'ë ke. Jande ke mu'e rahā, jande py'a ke mātā katu ta. Jande ke amō ta mupyrara rahā, jande py'ahu te'e jahendu tī. Pe, Tupā namō jaxo ta, ame'ë rehe jaharō katu jaxo tī.

⁵ Jande rehe Tupā usak katu, a'erehe jande py'ahu te'e aja jaxo katu. Jande py'a ke a'e mātā katu tī. Kuja Tupā namō ihē apandu: "Hom ok ta pe har ta rehe esak katu. Aja rahā, Kirisutu katuha aja a'eta ixo ta tī. (Katu ixo ta.) Pe, a'eta johu peteihar aja ukwa ukwa ta tī" aja inamō ihē apandu.

⁶ Aja rahā, pehē johu Tupā pe pepandu ta: "Ne jō riki katu te me'ë ke" aja. A'e riki Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te pái.

Jundéu awa aja ym ame'ë ta pe myrandu katu ke amō ta pandu pandu

⁷ Pehē pe Kirisutu mujekwa: "Ihē kotyhar ta ke pehē" aja. Aja pehē jupe tī. "Pehē namō jande juehe katu jande jaxo tī" aja pepandu pehē jupe tī. Pehē po ke pepyhyk pyhyk katu pehē ngi tī. Aja rahā, Tupā rehe har amō ta pandu ta: "Tupā riki katu te ame'ë ke a'e. Ixotyhar ta ipy'a katu ngā juehe ixo" aja.

⁸ Kuja pehē pe ihē apandu katu. Jundéu awa ta koty Kirisutu uwyr rahā, te'e paraky ame'ēja a'e uwyr. Aja rahā, ima'e panduha ke Tupā ma'ema'e katu, aja Kirisutu mujekwa. Kuja riki. Jundéu awa ramūi ta pe ma'e ke Tupā manga katu, ame'ë ke a'e muhyk katu, aja Kirisutu mujekwa.

⁹ (Kirisutu uwyr rahā, te'e paraky ame'ēja a'e uwyr.) Aja rahā, jundéu awa aja ym ame'ë ta pandu tī: "Mā! Ngā rehe nde erepyrana eresak. Ne jō riki katu te me'ë ke" aja Tupā pe pandu. Aja pandu rahā, ymanihar panduha uhyk aja mujekwa. Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī:

"Ihē pái keruhū! Jundéu awa aja ym ame'ë ta namō ihē axo rahā, nde rehe har katu ame'ë ke ihē apandu ta.

Ihē ajyngar rahā, nde rehe har ihē ajyngar ta. Katu ame'ë ke ihē ajyngar ta" aja panduha ihī.

¹⁰ Pe, amō we Tupā je'ēha rehe panduha ihī tī:

“Jundéu awa aja ym ame'ë ta! Pehë rury katu pexo. Jundéu awa ta namō
pehë rury katu pexo!

Tupã kotyhar ta ke ame'ë ta tĩ. Johu pehë rury katu pexo” aja panduha ihĩ.

¹¹ Amō we Tupã je'ëha rehe panduha ihĩ tĩ:

“Upa jundéu awa aja ym ame'ë ta! Mã peja jandema'e sawa'e te pe pepandu:
'Ne jō riki katu te me'ë ke' aja. Aja upa katu te awa ta pandu ta me'ë
te'e tĩ” aja panduha ihĩ.

¹² Pe, Tupã je'ëha rehe Isai mupinim tĩ. Kuja:

“Jese rainō uwyr ta. A'e riki jundéu awa aja ym ame'ë tama'e kapitã keruhũ
wan ta. Aja Tupã mu'am ta.

A'e riki muhãha ke. Ame'ë ta jurujar katu ta ehe. A'erehe ame'ë ta ke a'e muhã
katu ta” aja Isai mupinim. (“Jese rainō” aja pandu rahã: “Kirisutu ke”
aja mujekwa.)

¹³ Pehë rehe Tupã ipy'a katu. Aja rahã, inamō pexo ta, ame'ë rehe peharō
katu pexo. Pejurujar katu ehe, a'erehe mã peja pehë ke a'e muhury katu te
hũ. Mã peja pehë py'a ke a'e muhury katu tĩ. Aja rahã, i'ar koty te we peharō
katu pexo. Pырãtãha ke Tupã'ã muwyr pehë pe, a'erehe i'ar koty te we peharō
katu pexo. Tupã namō pexo ta, ame'ë rehe peharō katu pexo.

Ma'erehe Hom ok ta pe har ta pe Pãu mupinim my,

Ame'ë ke a'e mujekwa

¹⁴ Ihë mu ta! Pehë katu te aja ihë akwa katu. Myja me'ë katu ame'ë ke
pema'ema'e ta me'ë te'e, aja pekwa katu te riki, aja akwa katu tĩ. Myja me'ë
pexoha katu my, ame'ë ke pemu'e katu pehë jupe, aja akwa katu tĩ.

¹⁵ Pe, kome'ë paper rehe ma'e ke ihë amupinim. Aja rahã, peharãi ym
ta. Akyje ym ha namō ihë amupinim. Tupã riki pandu ihë pe: “Jesu
Kirisutuma'e miasu aja exo” a'erehe kyje ym ha namō ihë amupinim pehë
pe.

¹⁶ Jesu Kirisutuma'e miasu ihë. Aja rahã, jundéu awa aja ym ame'ë ta pe
myrandu katu ihë apandu pandu. Myrandu katu ke Tupã mujekwa, ame'ë ke
ihë apandu pandu. Jundéu awa tama'e pa'i aja myrandu katu ke ihë apandu
pandu tĩ. Aja rahã, a'eta jurujar katu. Pe, Tupã kotyhar ta aja uwak. Tupã
ruwa koty a'eta ke amō moĩ, ame'ëja saka. Pa'i moĩ moĩ, ame'ëja saka. Aja
rahã, Tupã pandu: “Katu. Ihë kotyhar ta ke peme'ë ta” aja pandu. A'eta riki
Tupãma'e ta ke aja I'ã mu'am.

¹⁷ Jesu Kirisutu kotyhar ke ihë, a'erehe Tupã pe ihë aparaky axo. “Ima'e
je'ëha ke ihë apandu pandu axo, a'erehe ihë rury katu” aja ihë.

¹⁸ Kirisutu ma'ema'eha jō ihë apandu pandu katu. Ngã ngi akyje ym ha
namō apandu pandu katu. Ihë pe pyrãtãha ke a'e muwyr, a'erehe jundéu awa
aja ym ame'ë ta pe myrandu katu ke ihë apandu pandu rahã, a'eta jurujar
katu ehe, Kirisutu rehe. Tupã rehe a'eta hendu katu. Ihë je'ëha ke a'eta
hendu. Ihë ama'ema'eha ke rehe a'eta usak tĩ. A'erehe a'eta pe Kirisutu rehe
har ihë amu'e katu. A'erehe a'eta jurujar katu ehe.

¹⁹ Pyrãtãha ke ihë pe Tupã'ã muwyr. Aja marã ka ym amō ma'eha. Ame'ë
ke ihë ama'ema'e katu. (Aja ihë apandu ame'ë ke jete har te ke aja mujekwa.
Ihë namō Tupã ixo, aja mujekwa katu tĩ.) Amō ma'e ke ihë ama'e rahã, ngã
pandu: “Mã! Katu” aja. Aja riki. A'erehe Kirisutu rehe jundéu awa aja ym
ame'ë ta jurujar katu. A'erehe Jerusarë ok ta pe myrandu katu ke ihë apandu
pandu katu te hũ. Kirisutu rehe har ame'ë myrandu katu ke apandu pandu.
Pe, Jerusarë ok ta ngi ihë aho rahã, amō amō ok ta rehe ahyk aho. Upa ame'ë
rupi ihë apandu pandu tĩ. Aja Iry ywy rymy'y rehe ihë ahyk aho.

²⁰ Aja jō ihē aputar katu. Kirisutu rehe har amō ta ukwa ym te. Ame'ē ta pe myrandu katu ke ihē apandu pandu tar katu. Kirisutu rehe har ukwa, ame'ē ta pe tapijar te'e we ihē amu'e tar ym. A'ep amō riki Tupāma'e parakyha ke ma'ema'e. A'erehe a'ep ihē aho tar ym.

²¹ Kirisutu rehe har ukwa ym ame'ē ta pe ihē apandu tar katu aho. Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī:
 “Kirisutu rehe har amō ta pe amō pandu ym we rī. Ame'ē ta hendu ta.
 Ehe har hendu ym ame'ē ta ukwa ta riki” aja panduha ihī. A'erehe ame'ē ta pe ihē apandu tar katu aho.

Hom ok ta pe Páu oho tar katu

²² Amō ta pe myrandu katu ke ihē apandu pandu axo. A'erehe pehē koty ihē aho ym we rī. Amō amō rahā, pehē koty ihē aho ta tipe. Marā ka ym aho.

²³ Apo anī. Upa koropi myrandu katu ke ihē apandu pandu riki. Ihēma'e parakyha upa. A'erehe apo aho ta kŷ. Yman pehē rehe ihē asak tar katu axo.

²⁴ A'erehe pehē koty ihē aho ta apo kŷ. Esepan ywy pe ihē aho rahā, pehē namō ihē apyta we ta rī. Pehēma'e ywy kupe koty Esepan ywy ihī. Pehē koty heta aker rahā, Esepan ywy pe aho ta. Arahā, ihē pe ma'e ke peme'ē katu ta, aja ihē aputar. Aja rahā, ihē aho katu ta.

²⁵⁻²⁶ Apo Jerusarē ok ta pe ihē aho ta axo. A'ep Tupā kotyhar ta ke ihē amuhury ta aho. Masendo ywy pe Jesu kotyhar ta ixo. Ngere ywy pe aja tī. Ixo tī. Upa ame'ē ta pandu: “Jerusarē ok ta pe jande mu ta ixo. Ima'e ym te aja ame'ē ta ixo. Ame'ē ta pe tamatarer jame'ē ta. Jamatyr riki” aja masendo ywy pe har ta pandu. Aja ngere ywy pe har ta pandu tī. (Ame'ē tamatarer ke ihē araho ta tī.)

²⁷ “Tamatarer jamatyr ta” aja a'eta pandu a'eta jupe. Ame'ē rehe har amō ta mu'e ym. A'eta atu pandu a'eta jupe. Pe, ima'e ym te ame'ē ta rehe a'eta kyty'ŷ ym ta me'ē te'e. A'eta riki jundéu awa aja ym ame'ē ta ke. Jundéu awa ta pe ma'e katu ame'ē ke Tupā me'ē, ame'ē ke a'eta kyty'ŷ ym, ame'ēja saka riki. Myrandu katu ke jundéu awa ta kyty'ŷ ym, ame'ēja saka. Jundéu awa aja ym ame'ē ta namō kyty'ŷ ym, ame'ēja saka. A'erehe apo amō ta pe ma'e ke mujywy rahā, katu tiki tī. A'erehe jundéu awa ta pe tamatarer ke jundéu awa aja ym ame'ē ta mondo rahā, katu tiki tī.

²⁸ Tamatarer ke ame'ē ywy pe har ta matyr. Jerusarē ok ta pe jande mu ta ixo. Upa katu te ame'ē ta pe tamatarer ke ihē ame'ē rahā, Esepan ywy pe ihē aho ta. Aho rahā, pehē namō ihē apyta ta rī. Hom ok ta pe har ta ke pehē.

²⁹ Pehē rehe ahyk rahā, pehē namō apandu pandu ta. Aja rahā, mâte hū ma'e katu ame'ē ke Kirisutu ma'ema'e ta pehē pe.

³⁰ Ihē mu ta! Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te rehe pejuruar katu. Pehē py'a rehe Tupā'a ihī katu, a'erehe pehē pepy'a katu pehē juehe pexo, aja a'e mu'e. (A'erehe pehē pepy'a katu pehē juehe pexo.) A'erehe Tupā namō ihē rehe har pepandu pandu katu te hū.

³¹ Kuja pepandu pandu inamō: “Jundéi ywy pe nde rehe jurujar ym ame'ē ta ixo. Páu ke ame'ē ta putar ym. A'erehe Páu rehe esak katu, aja rahā, ame'ē ta mahy ym ta Páu ke” aja pepandu. Amō we pepandu inamō tī. “Jerusarē ok ta pe Tupā kotyhar ta ixo. Ame'ē ta koty Páu ta oho. Ame'ē ta ke mā peja emuhury katu. Aja rahā, Páu ngi tamatarer pyhyk katu ta” aja Tupā namō pepandu katu.

³² Pe, Tupā putar rahā, ihē rury katuha namō pehē rehe ihē ahyk ta aho. Pe, pehē namō ihē axo rahā, ihē py'a ke pemātā katu ta. Jande johu jande rury katu aja te'e jaxo ta.

³³ Tupã riki jande py'a ke muhury katu a'e. "Mã peja Hom ok ta pe har ta rehe esak katu" aja Tupã namō ihē apandu. A'e tÿ. Amen.

16

Katuha ke Páu mondo

¹ Sembe rehe har ihē apandu pehē pe apo 'y. Jesu kotyhar ke a'e tī. Kūjã katu ame'ē ke a'e. Senkeréi ok ta rehe Jesu kotyhar tama'e jy'ariha renda ihī. Ame'ē pe paraky ame'ē ke a'e.

² Jandema'e sawa'e te kotyhar ke a'e. A'erehe pehē rehe uhyk rahã, ipo ke pepyhyk pyhyk katu ingi. Pehē rok pe pemupyta katu tī. Tupã kotyhar ta aja riki. Apo ima'e ym te rahã, peme'ē katu ipe, Sembe pe. Yman heta amō ta rehe a'ē kty'ÿ ym. Ihē rehe aja tī. A'erehe apo ima'e ym te rahã, peme'ē katu ipe tī, Sembe pe.

³ PIRISI pe katuha ke ihē amondo axo. Ak pe aja tī. PIRISI sawa'e a'e. Ihē namō Tupã je'ēha ke a'eta pandu pandu tī. Jesu KIRISUTUMA'e parakyha ta ke a'eta tī.

⁴ Ihē ke amō ta tate jukwa rahã, ihē namō a'eta ixo katu te. A'erehe a'eta ke amō ta tate jukwa tī. Ihē namō pyta, a'erehe Ak ta pe: "Katu tiki. Pehē katu" aja ihē apandu. Ihē jō ym apandu. Upa amō Jesu kotyhar ta aja tī. Pandu tī. Jundéu awa aja ym ame'ē ta ke a'eta. Ame'ē ta Ak ta pe pandu tī: "Katu tiki. Pehē katu" aja.

⁵ Ak ta rok pe Jesu kotyhar ta jy'ar jy'ar. Ame'ē ta pe katuha ke ihē amondo axo tī.

Epe pe katuha ihē amondo axo tī. Ihē rehe katu ame'ē ke a'e. Ihē apy'a katu ehe ame'ē ke a'e. Asia ywy rehe a'e riki KIRISUTU rehe jurujar katu py.

⁶ Mari pe katuha ke ihē amondo axo tī. Pehē pe a'e paraky hū.

⁷ Ando pe katuha ihē amondo axo tī. Juni pe aja tī. Ihē aja jundéu awa ta ke a'eta tī. Kyndaha pe ihē axo rahã, ihē namō a'eta ixo tī. KIRISUTU rehe ihē ajurujar ym we rī. A'eta jurujar katu ehe. A'eta rehe har Jesu mondo ame'ē ta ukwa katu.

⁸ Ampiri pe katuha ke ihē amondo axo tī. Ihē rehe katu ame'ē ke a'e. Ihē apy'a katu ehe ame'ē ke a'e. Jandema'e sawa'e te kotyhar ke a'e tī.

⁹ Uмба pe katuha ke ihē amondo axo tī. Jande aja Tupã je'ēha ke a'e pandu pandu tī. KIRISUTUMA'e parakyha ke a'e tī. Eta pe katuha ke ihē amondo axo tī. Ihē rehe katu ame'ē ke a'e. Ihē apy'a katu ehe ame'ē ke a'e.

¹⁰ Ape pe katuha ke ihē amondo axo tī. A'e ke amō ta mupyrara rahã, KIRISUTU rehe jurujar katuha ke hijar ym. Tapijar te'e we jurujar katu ehe. Arito rok wyr pe ixo ame'ē ta pe katuha ke ihē amondo axo tī.

¹¹ Eroniã pe katuha ke ihē amondo axo tī. Ihē aja jundéu awa ke a'e tī. Nasi rok wyr pe har ta pe katuha ke ihē amondo axo tī. Jande aja ame'ē ta KIRISUTU rehe jurujar katu tī.

¹² Tise pe katuha ke ihē amondo axo tī. Tipo pe aja tī. Katuha ke amondo axo tī. Kūjã ta ke a'eta. Jandema'e sawa'e tema'e parakyha ke a'eta ma'ema'e katu. Pesī pe katuha ke ihē amondo axo tī. Ihē rehe katu ame'ē ke a'e. Ihē apy'a katu ehe ame'ē ke a'e. Jandema'e sawa'e te parakyha ke a'e ma'ema'e hū.

¹³ Hu pe katuha ke ihē amondo axo tī. Amō ta 'ar koty te we jandema'e sawa'e tema'e parakyha ke a'e ma'ema'e katu. Imãī pe katuha ke ihē amondo axo tī. Ihē mãī aja ihē rehe a'e haihu katu tī.

¹⁴ Asī pe katuha ke ihē amondo axo tī. Sengō pe aja tī. Eme pe aja tī. Pato pe aja tī. Ema pe aja tī. Katuha ke amondo axo tī. A'eta namō amō Jesu kotyhar ta ixo. Upa ame'ē ta pe katuha ke ihē amondo axo tī.

15 Siro pe katuha ke ihê amondo axo tî. Juri pe aja tî. Nere pe aja tî. Nere rendyr pe aja tî. Orin pe aja tî. Upa ame'ê ta namô Tupã kotyhar ta ixo. Upa ame'ê ta pe katuha ke ihê amondo axo tî.

16 Pehê pejuman juman pehê juehe. (Aja pehê pepy'a katu pehê juehe pexo, aja pemujekwa katu.) Kirisutu kotyhar ta se ixo. Amô amô renda pe ixo. Upa ame'ê ta pehê pe katuha ke mondo ixo tî. Hom ok ta pe har ta ke pehê.

A'ejôhar je'êha ke

17 Ihê mu ta! Apandu katu pehê pe. Amô koty koty ngâ ke mujy'ar ame'ê ta rehe pesak katu. Amô koty koty jy'ar rahâ, ame'ê ta je'ê je'ê ngâ jupe. Katu ym aja. Ame'ê ta aja pexo ym tî. Ame'ê ta riki amô koty mu'e. A'erehe jurujar katuha ke amô ta hijar. Katu ym aja. Pehê ke amô ta mu'e, ame'ê riki katu ym, aja a'eta pandu naî. Mâ! Ame'ê ta namô pexo ym pehê.

18 Ame'ê ta riki Kirisutu, jandema'e sawa'e tema'e parakyha ke ma'ema'e ym. Myja me'ê a'eta jumuhury ngâ juehe my? Ame'ê jô a'eta ma'ema'e. Panduha katu ame'ê ke a'eta pandu. Mâ! Pandu katu te hû tî. Aja amô ta ke a'eta muka'u te'e. Ame'ê ta muka'u tar katu, aja ukwa ym ame'ê ta ke a'eta muka'u te'e riki.

19 Pehê anî. Myrandu katu rehe tapijar te'e we pejurujar katu, aja amô amô rekoha pe har ta hendu. A'erehe pehê rehe ihê rury katu. Ma'e katu ame'ê ke pekwa katu te, aja ihê aputar. Ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke pehê py'a pe pekwa pekwa ym pexo.

20 Tupã riki jande py'a ke muhury katu ame'ê ke a'e. Pahar Satana ke a'e riki muputu'u ta. Aja rahâ, pehê ke a'e muka'u ym te ta.

Mâ peja pehê rehe Jesu, jandema'e sawa'e te ipy'a katu.

Katuha ke amô ta mondo tî

21 Pehê pe katuha ke Timo mondo ixo tî. Ihê namô Tupã je'êha ke a'e pandu pandu tî. Pehê pe katuha ke Rusi mondo ixo tî. Jasã aja tî. Mondo ixo tî. Sosi aja tî. Katuha ke mondo ixo tî. Ame'ê mahapyr jundêu awa ta ke tî.

22 Ihê Tesi. Páu pandu ame'ê ke kome'ê paper rehe ihê riki amupinim aî. Jesu kotyhar ke ihê tî. Pehê pe katuha ke ihê amondo axo tî.

23 Pehê pe katuha ke Ngái mondo ixo tî. Hok pe ko ihê axo. Ihê Páu. Ngái rok wyr pe Jesu kotyhar ta jy'ar jy'ar tî. Pehê pe katuha ke Era mondo ixo tî. Se Korin ok tama'e tamatarer ke a'e riki matyr matyr. Me'ê me'ê tî. Pehê pe katuha ke Kwar mondo ixo tî. Jesu kotyhar ke a'e tî.

24 [Mâ peja johu pehê rehe Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te ipy'a katu. A'e tî. Amen.]

"Nde jô riki katu te me'ê ke" aja Tupã pe Páu pandu

25 Tupã pe mâ peja japandu: "Ne jô riki katu te me'ê ke" aja. Myrandu katu ke ihê apandu rahâ, Jesu Kirisutu rehe har ihê apandu pandu. Kuja ihê amujekwa. Pehê py'a ke Tupã mâtã katu, aja rahâ, pejurujar katuha ke pehijar ym ta. Yman te myrandu katu ame'ê jete har te ke Tupã mujekwa ym.

26 Apo anî. Ame'ê jete har te ke a'e mujekwa katu ngâ pe 'y. Tupã je'êha rehe ame'ê rehe har Tupã je'êha pandu ame'ê ta mupinim. Amô we tî. Tupã mujekwa tî: "Pemujekwa peho" aja jande pe. Uhã te hû ame'ê ke a'e. Pe, upa awa ta pe Jesu kotyhar ta pandu pandu oho. Aja rahâ, hendu ame'ê ta putar rahâ, Kirisutu rehe jurujar katu ta tî. Je'êha rehe hendu katu ta tî.

27 Tupã jô riki ukwa katu te ame'ê ke a'e. Jande jaka'u te'eha jama'ema'eha ke rehe Jesu Kirisutu muhepy. A'erehe manô. A'erehe mâ peja Tupã pe japandu: "Ne jô riki katu te ame'ê ke a'e" aja. Aja te'e ta japandu. A'e tî. Amen.

Upa.

Korin ok ta pe har ta pe Páu mupinim Peteĩhar ke

Amõ paper pinim ke Páu mondo py (1 Korin 5.9-11.) My ame'ẽ my? Ukwa ym awa. Kanim ame'ẽ.

A'engi amõ amõ ma'e rehe har Korin ok ta pe har ta ukwa tar katu. A'erehe upa ame'ẽ rehe har Páu mujekwa katu (1 Korin 7.1; 1 Korin 7.25; 1 Korin 8.1; 1 Korin 12.1; 1 Korin 16.1.) Ame'ẽ paper pinim ke kome'ẽ. Peteĩhar ke aja jakwa.

Jesu kotyhar ta pe: "Ihẽ mu ta" aja Páu pandu.

Korin ok ta pe Jesu kotyhar ta ixo ame'ẽ ta pe Páu mupinim

1-2 Pehẽ riki Jesu kotyhar ta ke. Korin ok ta pe har ta ke pehẽ. Ko pehẽ pe paper pinim ihẽ amupinim aĩ. Ihẽ Páu. Ihẽ namõ Sote ixo tí. Ihẽ pe Tupã pandu kwe:

—Nde ke ihẽ amondo axo. Jesu Kirisutu rehe har nde erepandu pandu ereho, aja ihẽ aputar — aja Tupã pandu.

Korin ok ta pe har ta! Jesu rehe pejurujar katu ame'ẽ ta ke pehẽ. Aja ym rahã we Tupã pandu:

—Ihẽ kotyhar wan ta pehẽ. Ihẽma'e wan ta — aja.

Jesu Kirisutu kotyhar ta ke pehẽ, a'erehe Tupãma'e ta ke pehẽ apo 'y. Aja upa Korin ok ta juramã rupi ixo ame'ẽ ta tí. Jesu Kirisutu rehe ipy'a moĩ moĩ ame'ẽ ta ke a'eta. Jesu Kirisutu riki jandema'e sawa'e te. A'eta Tupãma'e ta ke tí. Jesu riki jandema'e sawa'e te. A'etama'e sawa'e te a'e tí.

³ Tupã riki jande pái keruhũ. Jesu Kirisutu riki jandema'e sawa'e te. Mã peja pehẽ rehe a'eta usak katu. Mã peja pehẽ py'a ke a'eta muhury katu.

⁴ Jesu kotyhar ta ke pehẽ, a'erehe pehẽ rehe Tupã usak katu. A'erehe Tupã namõ ihẽ apandu pandu rahã: "Ne jõ riki katu te me'ẽ ke" aja ihẽ apandu ipe. Aja te'eha ihẽ.

⁵ Jesu kotyhar ta ke pehẽ, a'erehe upa katu te ma'e ke namõ pexo. Tupã'ã me'ẽ me'ẽ, ame'ẽ ke namõ pexo. A'erehe ko upa amõ awa ta je'ẽha ke pekwa katu. Ame'ẽ pekwa katuha ke pehẽ pe a'e me'ẽ. Upa ma'e pekwa katuha namõ pexo tí. Ame'ẽ ke pehẽ pe a'e me'ẽ tí. Tupã rehe har amõ ta mu'e, ame'ẽ ke upa pekwa katu tí. Ame'ẽ ke pehẽ pe a'e me'ẽ tí.

⁶ Kirisutu rehe har pehẽ pe ihẽ apandu pandu. A'erehe ehe har pekwa katu. Pehijar ym ta.

⁷ A'erehe upa katu te ma'e katu ame'ẽ ke pehẽ pe Tupã muwyr. Tupã'ã me'ẽ ame'ẽ ke a'e muwyr. Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te ke Tupã mujywyrr ta. Ame'ẽ ke rehe peharõ katu pexo rahã, upa katu te ma'e katu ame'ẽ namõ pexo.

⁸⁻⁹ Ma'e Tupã pandu ame'ẽ ke a'e ma'ema'e katu. A'e pandu pehẽ pe:

—Ihẽ ra'yr namõ pehẽ juehe katu pehẽ pexo — aja.

Jesu Kirisutu riki jandema'e sawa'e te. Pehẽ py'a ke Tupã mātã katu te we ta rĩ. Aja te'eha a'e. Kuja pekwa ta. Pehẽ py'a a'e mātã rahã, pejurujar katuha ke pehijar ym ta. Aja rahã, Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te jywyrr rahã, pehẽ rehe har kuja:

—Pehẽ peka'u te'eha pema'ema'eha namõ pexo — aja pandu ym te ta.

Pesarahã! A'e pandu ame'ẽ ke a'e ma'ema'e katu. A'erehe a'e pandu ym ta:

—Pehẽ peka'u te'eha pema'ema'eha namõ pexo — aja pandu ym te ta.

Amõ koty koty Jesu kotyhar ta ukwa ukwa

¹⁰ Ihē mu ta! Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te je'ēha rupi pehē pe ihē apandu. Peje'ē je'ē hū ym pehē jupe pexo! Aja rahā, amō koty koty pekwa ym ta. Peteihar aja pekwa pexo. Pexoha peteihar aja pexo.

¹¹ Korōi anam ta ngi har amō ta ihē pe pandu:

—Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta je'ē je'ē hū ngā jupe. Korin ok ta pe har ta ke ame'ē ta — aja.

¹² Kuja amō koty koty pekwha. Amō pandu: “Páu kotyhar ke ihē.” Amō pandu: “Anī. Apor kotyhar ke ihē” aja. Amō pandu: “Anī. Petu kotyhar ke ihē” aja. Amō pandu: “Anī. Jesu kotyhar ke ihē” aja.

¹³ Mā! Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta amō koty koty ixo. Katu ym aja. Ihē riki myra ngā mupia ame'ē ke rehe amanō my? Anī. Aja ym. (Jesu riki ame'ē rehe manō. A'erehe: “Páu kotyhar ke ihē” aja pepandu rahā, katu ym.) Pehē ke amō ta mujahuk rahā, ihē kotyhar ke pehē, a'erehe mujahuk my? Anī. Aja ym. (Jesu kotyhar ta ke pehē, a'erehe pehē ke amō ta mujahuk. Aja rahā: “Páu kotyhar ke ihē” aja pepandu rahā, katu ym tī.)

¹⁴⁻¹⁵ Pehē ngi har heta ngā ke ihē amujahuk ym. A'erehe: “Páu riki jande johu mujahuk. A'erehe Páu kotyhar ta ke jande” aja marā ka ym pepanduha. A'erehe ihē rury katu. A'erehe Tupā pe ihē apandu: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja. Pehē ngi har mokōi jō ihē amujahuk riki. Kiri ke ihē amujahuk. Ngāi amō tī. A'eta mokōi jō.

¹⁶ Pe, amō ta ixo. Ihē aharāi. Esete amō ihē amujahuk tī. Ianam ta aja tī. A'eta jō nahā my. Amō ta akwa ym ihē. (Heta ym amujahuk, a'erehe: “Páu kotyhar ta ke jande” aja pepandu rahā, katu ym.)

¹⁷ —Ngā ke emujahuk eho — aja ihē pe Kirisutu pandu ym te.

Kuja a'e pandu:

—Myrandu katu epandu pandu eho — ame'ē jō ihē pe pandu.

A'erehe ame'ē ke ihē apandu rahā, sawa'e ukwa katu te pandu aja ym ihē apandu. Aja ihē apandu tipe rahā, myra ngā mupia ame'ē ke rehe Kirisutu manō, ame'ē rehe hendu katu ym ta awa. Amō koty hendu ta. Amō katu te pandu ame'ē ke rehe hendu katu ta. Katu ym aja. Mupara aja saka ta. Aja rahā, myra ngā mupia ame'ē ke rehe manō, ame'ē riki pyrātā ym, ame'ēja saka ta. Pyrātāha rupi ngā ke Tupā muhā katu, aja ym ta tipe. A'erehe pyrātā ym, ame'ēja saka ta.

Pyrātāha ke Tupā mujesak. Ukwa katu ha ke a'e mujesak tī.

¹⁸ “Myra ngā mupia ame'ē ke rehe Kirisutu manō.” Ame'ē rehe jurujar katu ame'ē ta ke Tupā muhā katu. Ame'ē ta kuja ukwa katu: “Pyrātāha rupi jande ke a'e muhā katu” aja ukwa katu. Amō ta anī. Mupyraraha renda pe oho ta ame'ē ta hendu rahā: “Ma'ewā manō my. Ka'u te'e” aja ukwaha naī.

¹⁹⁻²⁰ Aja Tupā ma'ēha ke ukwa ym. Aja yman Tupā je'ēha rehe amō mupinim tī. Kuja Tupā pandu:

“Jande jakwa katu te' aja pandu ame'ē ta ukwaha ke ihē amukanim ta” aja Tupā pandu, aja amō mupinim.

Aja rahā, Tupā ma'ēha ke mupyraraha renda pe oho ta ame'ē ta ukwa ym. A'erehe my ukwa katu ame'ē ta ixo my? My mu'e katu te hū ame'ē ta ixo my? My je'ēha pandu katu te ame'ē ta ixo my? Upa ame'ē ta ukwaha ke Tupā mukanim. Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ukwa katuha jaxer aja Tupā mujekwa.

²¹ Tupā ukwa katu te ame'ē ke a'e. Pandu:

—Amō ukwa katu te ha namō marā ka ym ihē rehe har ukwaha — aja.

Myra ngā mupia ame'ē ke rehe Kirisutu manō, ame'ē ke japandu pandu. “Ka'u te'e ame'ē” aja Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ukwaha naī. Tupā pe jō anī. A'e pandu: “Myra ngā mupia, ame'ē ke rehe Kirisutu manō, aja Páu ta

pandu pandu. Pe, Kirisutu rehe jurujar katu ame'ë ta ke ihë amuhã katu ta" aja Tupã pandu.

22 "Ma'e ke marã ka ym amõ ma'e'ha, ame'ë ke pyrãtãha namõ Tupã ma'ema'e rahã, jande jajurujar katu ta ehe" aja jundéu awa ta pandu. Jundéu awa aja ym ame'ë ta amõ kofy pandu: "Ma'e ukwa katu te ha namõ Tupã rehe har pemujekwa rahã, jande jajurujar katu ta ehe" aja riki.

23 Jande riki anĩ. "Myra ngã mupia ame'ë ke rehe Kirisutu manõ" aja jõ japandu pandu ngã pe. "Ame'ë ke japutar ym" aja jundéu awa ta pandu jande pe. Kirisutu manõ ame'ë rehe har jundéu awa aja ym ame'ë ta hendu rahã: "Mã! Ka'u te'e ame'ë" aja riki a'eta ukwaha naĩ.

24 Tupã muhã katu ame'ë ta anĩ. Jete'har te ke ukwa. Myra ngã mupia ame'ë ke rehe Kirisutu manõ. Pe, Kirisutu rehe jurujar katu ame'ë ta ke Tupã muhã katu. Pyrãtãha namõ muhã katu. Kirisutu rehe jurujar katu ame'ë ta ke Tupã muhã katu rahã, a'e ukwa katu te, aja jakwa katu. Aja upa Tupã muhã katu ame'ë ta ukwa katu tĩ.

25 "Myra ngã mupia ame'ë ke rehe Kirisutu manõ. Mã! Ka'u te'e" aja amõ ta ukwaha naĩ. Anĩ. Ame'ë ta ukwaha 'ar koty te we Tupã ukwa katuha. "Tupã pyrãtã ym" aja amõ ta ukwaha naĩ. Anĩ. Ame'ë ta pyrãtãha 'ar koty te we Tupã pyrãtã te hũ.

26 Ihë mu ta! Pesarahã! "Ihë kotyhar ta aja pemuruwak" aja pehë pe Tupã pandu kwe. Myja pexoha my, ame'ë rehe har pekwa pekwa pexo. Arahã pehë namõ ukwa katu te ame'ë ta heta ym ixo. Aja pekwa katu. Pehë namõ kapitã ta aja me'ë ta heta ym ixo tĩ. Aja pekwa katu. Ima'ehũ namõ ixo ame'ë ta heta ym ixo tĩ. Aja pekwa katu tĩ.

27 "Ukwa ym" aja ngã ukwa ame'ë ta ke Tupã muhã katu. Ixotyhar ta aja a'e muruwak tĩ. Aja rahã, ukwa katu te ame'ë ta ke a'e muhuxĩ. Pete'e pyta, a'erehe huxĩ. "Jande pitu te'e" aja amõ ta ukwa ame'ë ta ke Tupã muhã katu tĩ. Ixotyhar ta aja a'e muruwak. Aja rahã, pyrãtã te ame'ë ta ke a'e muhuxĩ tĩ. Pete'e pyta, a'erehe huxĩ.

28 "Katu ym a'eta" aja ngã ukwa ame'ë ta ke Tupã muhã katu. Ixotyhar ta aja muruwak tĩ. "Jaxer ame'ë ta ke" aja ngã ukwa ame'ë ta ke Tupã muhã katu tĩ. Ixotyhar ta aja muruwak tĩ. "Katu ym te a'erehe jaxer ai te" aja ngã ukwa ame'ë ta ke Tupã muhã katu tĩ. Ixotyhar ta aja muruwak tĩ. Upa aja muhã katu rahã: "Ko ukwa katu te ame'ë ke katu te" aja Tupã rehe ipy'a ym ame'ë ta ukwaha jupe naĩ, ame'ë ke Tupã mukanim. "Ko pyrãtã te ame'ë ke katu te" aja ukwaha jupe naĩ, ame'ë ke Tupã mukanim tĩ.

29 Aja Tupã muhã katu rahã: "Ihë atu katu te ame'ë ke ihë" aja Tupã pe marã ka ym panduha.

30 Jesu Kirisutu kotyhar ta ke pehë, aja Tupã pehë ke muruwak. A'erehe Kirisutu ukwa katuha ke jande pe a'e muwyr. Kirisutu kotyhar ta ke jande, a'erehe jande pe Tupã pandu: "Pehë katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixó te pehë pe" aja. Ima'e ta ke jande tĩ. Jande ke a'e muhã katu.

31 Upa aja riki Tupã ma'ema'eha, a'erehe: "Mã! Katu" aja amõ pandu rahã: "Tupã ma'ema'eha jõ katu te ame'ë ke" aja pandu. Aja Tupã je'eha rehe panduha ihĩ:

"Katu aja ma'e ke rehe har amõ pandu ta rahã: 'Tupã ma'ema'eha jõ katu te ame'ë ke' aja epandu" aja amõ mupinim.

2

Myra ngã mupia ame'ë ke rehe Kirisutu manõ

1 Ihë mu ta! Pehë rehe ihë ahyk rahã, Tupã je'eha ke ihë apandu pehë pe kwe. Jete'har te ke ame'ë. Yman mujekwa ym ngã pe a'e rĩ. Apo mujekwa

katu 'y. Ame'ë pehë pe ihë apandu rahã, je'ëha pandu katu te ha namõ ihë apandu ym riki. Amõ ukwa katu te ha namõ ihë apandu ym tí.

² Pehë namõ ihë axo rahã, ihë ajupandu ihë jupe:

—Jesu Kirisutu rehe har jõ ihë apandu ta. Myra ngã mupia ame'ë ke rehe a'e manõ. Ame'ë jõ ihë apandu ta. Amõ ma'e ke apandu ym ta — aja ihë jupe.

³ Pe, pehë namõ ihë axo rahã, akyjeha ihë kangwer ym aja axo. Aryry'i ihë tí. Tupã putar aja ym ihë apandu my, ame'ë rehe ihë ajumupyai. A'erehe akyjeha ihë kangwer ym aja axo. Aryry'i ihë tí.

⁴ A'erehe myrandu ihë apandu pandu pehë pe rahã, amõ ukwa katu te ha namõ ihë apandu my? Anĩ. Aja ym. Ihë apandu rahã, pyrãtãha namõ marã ka ym amõ ma'eha, ame'ë ke Tupã'ã ma'ema'e katu. Ame'ë ke rehe pesak. A'erehe ihë apandu ame'ë ke jete har te ke aja pekwa. (Tupã ihë namõ ixo, aja pekwa katu tí.)

⁵ A'erehe Jesu rehe pejurujar katu. Amõ ukwa katu te ha namõ ihë apandu, a'erehe pejurujar katu ehe my? Anĩ. Aja ym. Tupãma'e pyrãtãha ke rehe pesak, a'erehe pejurujar katu ehe.

Tupã ukwa katu te a'e

⁶⁻⁷ Tupã'ã rehe hendu katu te ame'ë ta pe jõ amõ ukwa katu te ha namõ ihë apandu pandu. Tupã rehe ipy'a ym ame'ë ta ukwa katu te. Ame'ë ukwa katu te ha namõ aja ym ihë apandu. Kapitã ta ukwa katu te tí. Ame'ë ukwa katu te ha namõ aja ym ihë apandu tí. Anĩ. Kuja riki. Tupã ukwa katu te, ame'ë ukwa katu te ha namõ ihë apandu pandu. Kapitã tama'e pyrãtãha ke Tupã muputu'u ta. Tupã ukwa katu te ame'ë ke a'e. Yman kome'ë ywy keruhũ a'e mujã ym rahã we a'e ukwa katuha ke a'e mujekwa. A'erehe a'e jupandu jupe:

—Ihë kotyhar ta ihë namõ ixo ta. Katu te hũ ta — aja Tupã.

Yman ame'ë je'ëha a'e mujekwa ym rĩ. Apo a'e mujekwa katu 'y. Ame'ë je'ëha ke ihë apandu pandu ngã pe.

⁸ Ame'ë Tupã ukwa katu te ha ke kapitã ta ukwa ym. Kome'ë ywy keruhũ pe ixo ame'ë tama'e kapitã ta ukwa ym. A'eta ukwa katu rahã, jandema'e sawa'e te ke a'eta jukwa ym ta tipe. Myra ngã mupia ame'ë ke rehe jukwa ym ta tipe. Jandema'e sawa'e te riki katu te ame'ë ke a'e.

⁹ Kuja Tupã je'ëha rehe amõ mupininim:

“Ma'e ke Tupã moĩ katu. Ame'ë ke ipy'a katu ehe ame'ë ta pe a'e me'ë katu.

Ame'ë ke rehe usak ym we awa rĩ. Ame'ë ke rehe har hendu ym tí.

Ame'ë rehe har ipy'a pe ukwa ukwa ym awa tí.

Ame'ë ke ipy'a katu ehe ame'ë ta pe a'e me'ë katu” aja amõ mupininim.

Tupã rehe har Tupã'ã mujekwa katu

¹⁰ (Ma'e katu ame'ë ke ipy'a katu ehe ame'ë ta pe Tupã me'ë katu.) A'erehe Tupã ukwa katu te ha ke kome'ë ywy keruhũ pe ixo ame'ë tama'e kapitã ta ukwa ym. Ame'ë ke jande pe Tupã mujekwa katu. Yman mujekwa ym ngã pe rĩ. Apo a'e mujekwa katu 'y. I'ã jande pe a'e muwyr. A'e riki mujekwa katu jande pe 'y. Upa katu te ma'e ke I'ã ukwa katu. Tupã putar ame'ë ke ngã ukwa ym. Ame'ë ke upa katu te I'ã riki ukwa katu tí. Ma'erehe ma'e ke Tupã ma'ema'e my? Ame'ë ke ngã ukwa ym. I'ã anĩ. Ukwa katu a'e.

¹¹ Amõ ipy'a pe ukwa ukwa ixo ame'ë ke a'e jõ ukwa katu. Amõ anĩ. Ukwa ym. Aja Tupã rehe har amõ ukwa ym tí. I'ã jõ ukwa katu.

¹² A'erehe ehe har jande pe I'ã mujekwa. Tupã rehe ipy'a ym ame'ë ta ma'e ukwa. Aja ukwaha namõ jande jaxo ym. Anĩ. I'ã ke jande pe Tupã muwyr; a'erehe ehe har jande pe I'ã mujekwa. Ma'e katu ame'ë ke jande pe Tupã me'ë, ame'ë rehe har upa katu te jande pe I'ã mujekwa.

¹³ Amō ukwa katuha namō ma'e ke mu'e, ame'ē ke japandu pandu ym. Tupā'ā mujekwa ame'ē ke jō japandu pandu katu. Ame'ē ke ipy'a rehe I'ā ihī ame'ē ta ke jande jamu'e mu'e katu.

¹⁴ Ipy'a rehe Tupā'ā ihī ym rahā, a'e mu'e ame'ē ke marā ka ym a'e ukwaha. “Ma'e puki my?” aja a'e pandu. Ukwa ym a'e. Tupā'ā ihī ym ehe, a'erehe ukwa ym. “Mā ka'u” aja a'e pandu tī. Ma'e ke Tupā'ā mujekwa, ame'ē ke ipy'a rehe Tupā'ā ihī ame'ē ta jō ukwa katu.

¹⁵ Ipy'a rehe Tupā'ā ihī rahā, upa ma'e ke ukwa katu. “Ko katu. Peme'ē ihē pe katu” aja upa ukwa katu. Pe, Tupā'ā ihī ehe, ame'ē rehe har amō ukwa ym. “Mā ka'u te'e a'e” aja Tupā'ā ihī ym ehe ame'ē ukwaha naī.

¹⁶ Aja Tupā rehe har a'e ukwa ym tī. Aja kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī: “Tupā ukwa ukwa uī, ame'ē ke ukwa ym awa. Tupā ke marā ka ym amō mu'eha” aja panduha ihī.

Aja rahā, Tupā rehe har Tupā'ā ihī ym ehe ame'ē ta ukwa ym te, aja mujekwa katu. A'erehe Tupā'ā ihī ehe ame'ē rehe har ukwa ym tī. Jande anī. Tupā'ā jande py'a rehe ihī katu, a'erehe Kirisutu ma'e ukwa ukwa uī, ame'ē ke jande jakwa. (Tupā'ā mujekwa jande pe, a'erehe jakwa. Aja rahā, Tupā ukwa ukwa uī, ame'ē ke jande jakwa tī.)

3

Ta'yn ta aja pehē

¹ Ihē mu ta! Tupā'ā rehe tapijar te'e we pepy'a katu, aja ym pexo. A'erehe pehē ke marā ka ym amu'e katuha. Pepy'a katu ym ehe, aja pexo. Ta'yn ra'yr u'ar ramō, ame'ēja pexo. Aja rahā, Kirisutu rehe har amō amō we pejumu'e ym pexo.

² Ta'yn ra'yr ta aja pehē. Imembyr ra'yr pe imāi kamby me'ē. Aja pehē ke ihē amu'e. (Aja rahā ta'yr mi Kirisutu rehe har amu'e pehē ke.) Ma'e so'o rukwer pehē pe ihē ame'ē ym, ame'ēja amu'e ym. (Aja rahā, upa katu te Kirisutu rehe har apandu ym pehē pe.) Arahā pekwa katu ym. Apo pekwa katu ym we ta rī.

³⁻⁴ Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta aja pehē, a'erehe pahar pekwa ym riki. Amō pandu: “Páu kotyhar ke ihē” aja. Amō pandu: “Ihē anī. Apor kotyhar ke ihē” aja. Aja amō koty koty jy'ar rahā, Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta aja pexo. Katu ym aja. A'erehe upa katu te Kirisutu rehe har pehē pe apandu ym we ta rī. A'erehe pejty'ym pehē juehe rahā, Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta aja pehē tī. Pehē peje'ē je'ē pehē jupe rahā, Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta aja pehē tī. A'eta ixoha aja pehē pexo tī. Katu ym aja.

Tupāma'e miasu ta ke

⁵ Ma'e riki Apor ma'ema'e my? Tupāma'e miasu ke a'e. Ma'e riki ihē ama'ema'e my? Ihē Páu. Tupāma'e miasu ke ihē tī. Jande juja katu te jande tī. (A'erehe amō koty koty pejy'ar rahā, katu ym. “Páu kotyhar ta ke jande.” “Anī. Apor kotyhar ta ke jande.” Aja rahā, katu ym.) Tupā je'ēha ke pehē pe japandu pandu. Tupāma'e miasu ta ke jande. Pe, pejurujar katu ehe. Tupā pandu ame'ē ke Apor ma'ema'e. Aja ihē ama'ema'e tī. Jande juja katu te jande tī.

⁶ Pehē riki Tupāma'e kupixa aja pehē. Pe, ma'e ra'ī ihē ajtyym ipe, ame'ēja saka. (Aja rahā Tupā je'ēha pehē pe ihē apandu pandu, a'erehe Jesu rehe pejurujar katu.) Apor riki ma'eywa'y ra'yr rehe y ombor ixo, ame'ēja saka. (Aja rahā, pehē pe Tupā je'ēha ke a'e mu'emu'e katu. A'erehe Tupā rehe har pekwa katu pexo.) Pe, Tupā riki upa ma'e kupixa pe har ta ke mutiha, ame'ēja saka. (Aja rahā Tupā riki pehē ke muhury katu.)

⁷ A'erehe ma'e ra'ī jytyam ame'ē ke katu te aja ym. (Aja rahā, ihē katu te aja ym ihē tī. Tupā je'ēha apandu ame'ē ke ihē.) Y ombor ame'ē ke katu te aja ym tī. (Aja rahā, Apor katu te aja ym tī. Tupā je'ēha ke mu'e ame'ē ke a'e.) Tupā jō riki katu te ame'ē ke a'e. A'e riki pehē ke muhury katu.

⁸ Ma'e ra'ī jytyam ame'ē ke amō namō juja katu te riki. Y ombor ame'ē namō juja katu te. Aja rahā, Tupā je'ēha pandu ame'ē ke juja katu te. Mu'e ame'ē ke namō juja katu te riki. A'eta pe ma'e ke Tupā me'ē ta. Paraky katu ame'ē pe a'e me'ē katu ta. Paraky katu ym ame'ē pe me'ē katu ym ta.

⁹ Je'ēha pandu ame'ē ke namō mu'e, ame'ē ke pandu pandu ixo. Aja rahā, Apor namō Tupā je'ēha ke ihē apandu pandu, ame'ēja jaxo. Jande juja katu te jande tī. (A'erehe amō koty koty pejy'ar rahā, katu ym. "Pāu kotyhar ta ke jande." "Anī. Apor kotyhar ta ke jande." Aja rahā, katu ym.)

¹⁰ Pehē riki Tupā rok aja tī. Ukwa katuha ke ihē pe Tupā muwyr. Ame'ē namō ok ke ihē amujā katu, aja ihē axo. Pyter ke ihē ajytyka. (Aja rahā, Tupā je'ēha ke ihē apandu pandu, pe, Jesu rehe ngā jurujar katu.) Ok ke amō ta upa mujā, ame'ēja saka. (Aja rahā, Tupā rehe har a'eta mu'emu'e katu ngā pe.) Ok mujā rahā, katu mujā rahā, katu tiki. (Aja Tupā je'ēha katu mu'e rahā, katu tiki.)

¹¹ Jesu Kirisutu riki ok pyter aja saka. A'e jō riki ok pyter katu te ame'ē ke aja saka. Tupā riki mu'am aja saka. A'erehe amō ok pyter ke marā ka ym mu'āha. (Aja rahā, Jesu Kirisutu rehe har jō amō pandu ta me'ē te'e.)

¹² Ok pyter ke amō mu'am rahā, myra hātā ke mu'am. Pahar ijuk ym ta. (Aja rahā, Kirisutu rehe har katu mu'e.) Aja rahā, katu mujā, ame'ēja saka tī. Itatawa ke te'e mujā, ame'ēja saka. Itatuwyr ke te'e mujā, ame'ēja saka tī. Ita hepy hū ame'ē ke te'e mujā, ame'ēja saka tī. Amō ta myra hātā ym ame'ē ke mu'am. Pahar ijuk ta. (Aja rahā, Kirisutu rehe har katu ym mu'e aja saka.) Aja rahā, katu ym mujā, ame'ēja saka. Inaja ro ke te'e mujā, ame'ēja saka. Kupi'i ke te'e mujā, ame'ēja saka tī. Myra hātā ym ame'ē ke te'e mujā, ame'ēja saka tī.

¹³ Ok ke tata ukwāi rahā, myra hātā jō pyta u'am. Aja Kirisutu jywyr rahā, ngā ke a'e mupyrara ta. Arahā myja me'ē ehe har amō mu'e, ame'ē ke Kirisutu mujekwa ta. Tata aja ame'ē namō a'e ukwa ta. Katu mu'e my? Katu ym mu'e my? Ame'ē ke a'e mujekwa ta.

¹⁴ Katu amō mu'e, aja Kirisutu ukwa rahā, ma'e katu ame'ē ke Tupā me'ē ta. Katu mu'e, ame'ē pe me'ē ta.

¹⁵ Katu ym mu'e, aja Kirisutu ukwa rahā, ma'e ke Tupā me'ē ym ipe. Nixói ma'e ke ipe. A'e ke Tupā muhā katu jō. Tata ngi jawe te'e uhem oho, ame'ēja saka a'e.

¹⁶ Tupā'ā riki pehē py'a rehe ihī katu. A'erehe pehē riki Tupā ixoha renda aja pehē. Ame'ē ke pekwa katu.

¹⁷ A'erehe pehē pe amō jaxer ame'ē ke mu'e rahā, Tupā ixoha renda ke mujaxer, ame'ēja saka tī. Aja rahā, ame'ē mu'ēha ta ke Tupā mupyrara ta. Tupā ixoha renda riki katu te ame'ē ke. Pehē riki ixoha renda aja pehē. A'erehe pemujaxer ym pehē juehe har.

¹⁸ "Upa ihē akwa katu" aja amō ukwa ixo. Aja mā peja pejumuka'u te'e ym pehē juehe. "Upa ihē akwa katu" aja Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ukwa ukwa ixo. Aja pehē ngi har amō ta ukwa ukwa ixo rahā, mā peja kuja pepandu: "Māi Jaka'u te'e jande. Jakwa ym jande" aja. Aja rahā ima'e ukwa katuha ke Tupā muwyr ta a'eta pe. Ehe har mujekwa ta a'eta pe tī. Aja rahā, Tupā rehe har a'eta ukwa katu ta.

¹⁹ Upa ma'e ukwa katu, aja Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ukwaha naī. Anī. Ame'ē ta ukwa ym. Ka'u te'e aja Tupā ukwa katu. Yman aja Tupā je'ēha rehe panduha amō mupinim:

“Ma'e ukwa katu ame'ē kuja pandu: ‘Mā! Akwa katu ihē’ aja. Anī. Ame'ē ukwaha namō a'e ke Tupā muka'u te'e ta. Aja ame'ē ukwaha ke amō mukanim” aja panduha ihī.

²⁰ Aja amō we Tupā je'ēha rehe panduha ihī. Ame'ē ke mujekwa tī. Kuja: “‘Akwa katu’ aja amō ukwa. Ame'ē riki jaxer aja Tupā ukwa katu” aja panduha ihī.

²¹ A'erehe: “Páu mu'e katu te.” “Anī. Apor mu'e katu te” aja mā peja pepandu ym. Aja rahā, amō koty koty pejy'ar ym ta. “Páu kotyhar ta ke jandē.” “Apor kotyhar ta ke jandē” aja ym ta pehē. Pesarahā! Upa ma'e ke pehē py'a mātāha ke.

²² Apor pehē mu'eha ke. Petu aja tī. Mu'eha ke a'e tī. Ihē aja tī. Ihē Páu. Pehē mu'eha ke ihē tī. Kome'ē ywy keruhū Tupā mujā, ame'ē pe pexo. A'erehe pehē rury katu aja pexo. Pehē pexo katu, a'erehe pehē rury katu pexo. Pehē pemanō rahā, Tupā namō pexo ta kŷ. Apo Tupā usak katu pehē rehe rī. Yman rahā aja ta tī. A'erehe aja upa ma'e ke pehē py'a mātāha ke.

²³ Pe, Kirisutu kotyhar ta ke pehē. Tupā kotyhar ke Kirisutu. (A'erehe mā peja amō koty koty pejy'ar ym.)

4

Kirisutu mondo ame'ē ta ke

¹ Pehē ke jandē jamu'e. Jandē rehe har pekwa pekwa pexo rahā, Kirisutuma'e miasu ta ke jandē, aja mā peja pekwa pekwa pexo. Yman myrandu katu ke Tupā mujekwa ym rī. Ame'ē ke a'e mujekwa apo 'y. Ame'ē myrandu katu japandu pandu ame'ē ta ke jandē, aja mā peja pekwa pekwa pexo.

² Miasu rahā, ijar pandu ame'ē ke a'e ma'ema'e katu ta me'ē te'e. Aja Kirisutu pandu ame'ē ke ihē ama'ema'e ta me'ē te'e tī.

³ Pesarahā! “Kirisutu pandu ame'ē ke Páu ma'ema'e katu ym” aja pepandu naī. Aja pepandu rahā, pehēma'e panduha ihē pe anī ta. “Kirisutu pandu ame'ē ke ihē ama'ema'e katu my?” aja ihē juehe har ajupandu ym ihē jupe tī.

⁴ A'e pandu ame'ē ke ihē ama'ema'e katu, aja ihē akwa katu. Ihē akwa tipe. “Nde katu” aja mujekwa ym we rī. Jandema'e sawa'e te riki pandu ta. “Katu nde erema'ema'e” aja a'e. (Ame'ē jō ihē aputar katu.)

⁵ A'erehe: “Kirisutu pandu ame'ē ke nde erema'ema'e” aja peje'ē ym ta me'ē te'e. Jandema'e sawa'e te jywyr ym rahā we, aja peje'ē ym ta me'ē te'e. A'e jywyr rahā, amō ma'ema'eha ke a'e riki pandu ta. Amō ma'ema'eha ke amō ta ukwa ym, ame'ē ke jandema'e sawa'e te mujekwa ta. Ukwa katu a'e. Ipy'a pe ma'e ke amō ukwa ukwa ixo, ame'ē ke a'e mujekwa ta tī. Ukwa katu te a'e. Pe, ame'ē rehe har a'e pandu ta. Pe, katu ame'ē ke ma'ema'e, ame'ē ta pe Tupā jō pandu ta: “Pehē katu” aja. A'erehe: “Kirisutu pandu ame'ē ke Páu ma'ema'e katu ym” aja ihē rehe har peje'ē je'ē ym ta me'ē te'e.

⁶ Ihē mu ta! Apandu ramō ame'ē ke Apor rehe har ihē apandu. Ihē juehe har amō tī. Apandu tī. Jandē mokōi jandē juehe har ihē apandu. Aja rahā: “Peme'ē katu te ame'ē ke” aja pepandu ym ta. Aja Tupā je'ēha mujekwa. Kuja: “Mā peja amō mupinim ame'ē rehe pehendu katu” aja panduha ihī.

Aja rahā, kuja ym ta: “Peme'ē katu. Jandē ke mu'e katu” aja. “Anī. Peme'ē anī. Jandē mu'eha riki katu te” aja pepandu ym ta tī.

⁷ Pehē mu'eha riki amō ta 'ar koty te we katuha aja ym riki. Upa mu'eha ta ke pehē koty Tupā mondo. Aja rahā: “Jandē mu'eha ta amō mu'eha ta 'ar koty te we katuha” aja marā ka ym pepandu. Tupā riki mondo. Pehē atu

mu'am ym. Tupã mondo. A'erehe: "Jande mu'eha ta amõ mu'eha ta 'ar koty te we katuha" aja marã ka ym pepanduha.

⁸ Korin ok ta pe har ta! Upa pehẽma'e ke pehĩ, aja pekwaha naĩ. Pehẽma'e hũ namõ pexo, aja pekwaha naĩ tĩ. Pehẽ riki kapitã keruhũ. Jande anĩ, aja pekwaha naĩ. Mã! Pehẽ riki kapitã keruhũ ta tipe rahã, katu tiki. Aja ta tipe rahã, pehẽ namõ jande riki kapitã keruhũ ta tipe tĩ. Upa ma'e ke namõ pexo, a'erehe: "Páu ke japutar ym" aja pepandu.

⁹ Jande riki Kirisutu mondo ame'ẽ ta ke. Jande riki amõ ta wyr koty te we katuha, aja Tupã mu'am, aja ihẽ akwa. Sonda ta jukwa ta ame'ẽ ta riki jaxer, aja ngã ukwa. Aja jande riki tĩ, aja upa ngã pe Tupã mujekwa. Aja Tupã je'eha rahoha ta ukwa tĩ. Aja Tupã rehe ipy'a ym ame'ẽ ta ukwa tĩ. Jande jaxer ame'ẽ ta ke jande, aja ukwa tĩ.

¹⁰ Myra ngã mupia ame'ẽ ke rehe Kirisutu manõ, aja japandu pandu, a'erehe jande riki jãka'u te'e, aja amõ ta ukwaha. Pehẽ anĩ. Kirisutu kotyhar ta ke pehẽ, a'erehe pekwa katu te ame'ẽ ta ke pehẽ, aja amõ ta ukwa. Jande riki pitu te'e aja amõ ta ukwa. Pehẽ anĩ. Pehẽ pyrãtã riki, aja amõ ta ukwa. Katu ame'ẽ ta ke, aja pehẽ rehe har amõ ta ukwa. Jande anĩ. Jaxer ame'ẽ ta ke aja ngã ukwa.

¹¹ Apo jande myahy jande jaxo. Jande janengwéi jaxo tĩ. Jandema'e mundeha ymanihar namõ jaxo tĩ. Jande ke amõ ta mupyrara tĩ. Jande jawata te'e jaxo. Jande rok nixói.

¹² Jande japaraky hũ. Aja tamatarer japyhyk. Pe, ame'ẽ pe upa jandema'e ke jande jajo'ok jo'ok. Jande rehe har amõ ta juru ai rahã, ame'ẽ ta pe japandu: "Mã peja pehẽ rehe Tupã usak katu" aja. Jande ke amõ ta mupyrara rahã, jande py'ahu te'e jahendu.

¹³ Jande rehe har katu ym amõ ta pandu rahã, ame'ẽ ta pe hãtã jaje'ẽ ym jande. Katu ame'ẽ ke japandu a'eta pe. Ma'e puxi aja jande aja Tupã rehe ipy'a ym ame'ẽ ta ukwaha. Jaxer ai te aja jande rehe har ukwaha tĩ. Upa aja apo jaxo we rĩ. (Jesu mondo ame'ẽ ta ke jande.)

¹⁴ Ihẽ amupinim ramõ ame'ẽ pe pehẽ ke ihẽ amuhuxĩ my? Anĩ. Aja ym. Pehẽ ke ihẽ amu'e tar katu, a'erehe aja ihẽ amupinim. Aja rahã, pehẽ pexoha ke pemukatũ ta nahã my. Ta'yr ke ipái mu'e katu, aja pehẽ ke ihẽ amu'e tar katu tĩ.

¹⁵ Myja Kirisutu kotyhar ta pexoha katu my? Ame'ẽ rehe har mu'e ame'ẽ ta mãte hũ ixo pehẽ koty. Pehẽ pái aja ame'ẽ ta heta ym. Peteĩ jõ pehẽ pái aja ixo. Ihẽ ame'ẽ. Jesu Kirisutu kotyhar ta ke pehẽ aja pexo. Myrandu katu pehẽ pe ihẽ apandu rahã, Kirisutu rehe pejurujar katu, a'erehe pehẽ pái aja ihẽ.

¹⁶ A'erehe ihẽ aja pehẽ pexo tĩ. Aja rahã: "Katu te jande" aja pekwa ym pexo tĩ.

¹⁷ Ko Timo ke pehẽ koty ihẽ amondo ta. Pehẽ pe a'e pandu ta:

—Jesu Kirisutu kotyhar ke Páu, a'erehe ixoha pyahu aja a'e ixo katu. Ame'ẽ ixoha pyahu ame'ẽ ke Jesu kotyhar ta pe Páu mu'e mu'e. Amõ amõ ok ta rupi ixo ame'ẽ ta ke mu'e mu'e — aja pehẽ pe Timo pandu ta.

Aja rahã, peharái ym ta. Timo pe Jesu rehe har ihẽ apandu rahã, a'e jurujar katu ehe. A'erehe ihẽ ra'yr aja a'e. Ihẽ apy'a katu ehe ame'ẽ ke a'e. Ihẽ apandu ame'ẽ ke a'e ma'ema'e katu tĩ.

¹⁸ Pehẽ koty ihẽ aho ym ta tipe aja pekwaha, a'erehe pehẽ ngi ihẽ akyje aja pekwaha naĩ. A'erehe pehẽ ngi har amõ amõ kuja ukwaha: "Mã! Jande ngi Páu kyye, a'erehe Timo ke a'e muwyr" aja riki.

¹⁹ Pesarahã! Tupã putar rahã, pahar pehẽ koty ihẽ ahyk ta aho. Ihẽ ahyk rahã, ma'e ke ihẽ atu akwa ta. Amõ amõ ta pandu: "Mã! Jande ngi Páu

kyje, a'erehe Timo ke a'e muwyr" aja pandu ame'ë ta ixo. Panduha jō my? Panduha aja ma'ema'e katu my? Ame'ë ke ihē akwa ta.

²⁰ Aja riki jande. Amō pandu: "Tupā! Ihēma'e kapitā keruhū aja exo katu." Aja pandu rahā, Tupāma'e pyrātāha ke a'e mujekwa ta ipe. Pyrātāha namō ma'e ke ma'ema'e ta. Panduha jō aja ixo ym ta. (Pyrātāha muwyr ta.)

²¹ A'erehe pehē koty ihē ahyk rahā, myja me'ë pehē pe katu my? Myra ra'yr namō ahyk ta aho my? (Aja rahā, pehē ke anupā ta.) Pehē rehe ihē apy'a katuha namō ihē ahyk ta aho my? Wewe katu panduha namō ihē ahyk ta aho my? Pesarahā! Wewe katu panduha namō ihē ahyk tar katu. (A'erehe pahar pexoha pemukatu.)

5

Amō rehe ka'u te'eha ke

¹ Jesu kotyhar ta ke pehē. Pehē namō amō ixo. "Imāi nungar namō a'e ukwer ou" aja ihē pe pehē koty ngi uhyk uwyr ame'ë ke pandu. Mā jaxer ai te ma'eha ke ame'ë. Jesu rehe jurujar ym ame'ë ta aja ym ma'eha.

² Mā! Pehē ruxī ym. Anī. "Katu" aja pekwaha pehē jupe. Anī. Katu ym aja. Mā peja ym pehē! Ame'ë ma'eha ngi pehē ruxī pexo. Ame'ë jaxer ai ame'ë ke ma'e, ame'ë ke pej'ar rahā, pehē pyter ngi pemuhem pemondo. Jesu kotyhar tama'e jy'ariha renda rehe pej'ar rahā, ame'ë sawa'e ke pemuxe ym.

³⁻⁴ Pehē namō ihē axo ym. Pepaite ihē axo. Anī. Ihē py'a rupi pehē rehe har ihē akwa akwa axo. A'erehe pehē namō ihē axo, ame'ëja saka. Pe, ame'ë jaxer ai ame'ë ke ma'e ame'ë pe, Jesu, jandema'e sawa'e te je'ēha rupi ihē apandu.

—Mā peja nde ke Tupā mupyrara! — aja riki.

Amō Jesu kotyhar har ta namō pej'ar rahā, pehē rehe har ihē akwa akwa axo, a'erehe pehē namō ihē axo, ame'ëja saka. Pehē pej'ar rahā, Jesu, jandema'e sawa'e te riki pehē py'a ke mātā ixo. Aja rahā, ma'e katu ame'ë ke pema'ema'e ta.

⁵ A'erehe ame'ë sawa'e ke pemuhem pemondo pehē ngi. Aja rahā, Satana koty mondo, ame'ëja saka. (Ājā ramūi a'e.) Pe, ame'ë sawa'e ke a'e riki mahy ta. Mujaxer ta tī. Sawa'e i'ā anī. Jandema'e sawa'e te muhā katu ta. A'e jywyr rahā, ngā ke a'e mupyrara ta. Arahā ame'ë sawa'e'ā ke a'e muhā katu ta tī.

⁶ "Katu te" aja pehē pekwa pehē jupe pexo rahā, katu ym. Mā peja ym pexo. Amōma'e panduha ke pekwa:

—Jaxi muhāi rahā, ipy'a ngi pyairo ke jo'ok. Ta'yr mi mupuk rahā, upa hukwer ke moro ta — aja panduha ihī.

Ame'ë ke pekwa katu. Aja peteī sawa'e ma'e ka'u te'eha ke ma'e rahā, a'e aja upa amō ta ma'e ta tī. (Upa moro, ame'ëja saka.)

⁷ A'erehe ma'e ka'u te'eha ke ma'e ame'ë ke pehē pyter ngi pemuhem pemondo. Aja rahā, pehē py'a juhyk, aja pexo. Ymanihar aja pehē tī. (Pyairo ke pembor, ame'ëja saka.) Aja rahā, hukwer ke moro ym ta tī. Aja rahā, pehē namō ma'e ka'u te'eha ma'eha nixói tī. Aja pexo riki apo 'y, aja ihē akwa. Eji ywy ngi jundéu awa ta uhem oho rahā, arapuharan ra'yr ke a'eta jukwa. Ame'ë ke jukwa rahā, ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke Tupā mukanim, ame'ëja saka. Ame'ë arapuharan ra'yr aja Kirisutu tī. A'e manō. Jande ma'e jaka'u te'eha jama'ema'eha ke rehe a'e muhepy. Ma'e jaka'u te'eha jama'ema'eha ke mukanim, ame'ëja saka.

⁸ A'erehe mā peja ima'e ta ke aja jaxo. Mā peja jande py'a juhyk, aja jaxo. Amō namō pandu rahā, mā peja jete har te ke jō japandu. Ma'e jaka'u te'eha ke mā peja jama'ema'e ym jaxo. Amō ta rehe jaxer ai ame'ë ke mā peja jama'e ym tī.

⁹ Amukwehe paper pinim pehē pe ihē amondo. Ame'ē pe kuja ihē amupinim:

“Amō kūjā rehe ka'u te'e. Ame'ē ke namō mā peja pejy'ar ym. Amō sawa'e rehe ka'u te'e tī. Ame'ē ke namō aja tī. Pejy'ar ym tī.”

¹⁰ “Pejy'ar ym inamō” aja amupinim rahā, Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta rehe har amupinim ym riki. Tupā kotyhar ta rehe har amupinim. Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta amō kūjā rehe ka'u te'e hū. Amō sawa'e rehe kūjā ka'u te'e hū tī. Amō tama'e ke rehe ipy'a moī moī hū. A'erehe mukanim riki amōma'e ke. Tupāran rehe ipy'a ke a'eta moī moī tī. Upa ame'ē ta namō pexo tar ym rahā, kome'ē wyy keruhū ngi pehem te ta tipe.

¹¹ “Pejy'ar ym inamō” aja ihē amupinim rahā, Jesu kotyhar ta rehe har ihē amupinim. Ame'ē riki amō kūjā rehe ka'u te'e. Amō sawa'e rehe ka'u te'e tī. Tupāran rehe ipy'a ke moī moī tī. Amō ta rehe juru ai tī. Kawī ngi ka'u tī. Amōma'e ke mukanim tī. Pesarahā! Ame'ē namō pejy'ar ym pexo. Hake inamō ma'e ke pe'u ym tī.

¹²⁻¹³ Pesarahā! Jesu rehe jurujar ym ame'ē ta pe kuja ihē apandu ym:

—Ma'e peka'u te'eha ke pema'e. Mā peja pehē ke Tupā mupyrara — aja.

Ihē anī. Tupā riki aja me'ē pandu ta. Jesu kotyhar ta pe anī. Pehē atu pepandu katu:

—Mā peja ma'e peka'u te'eha ke pema'e ym — aja riki.

A'erehe ame'ē ka'u te'eha ma'eha ke mā peja pehē pyter ngi pemuhem pemondo.

6

Myja je'ē je'ēha ke muputu'u ngā ngi my?

¹ Jesu rehe pejurujar katu, a'erehe pehē riki pehē mu mu. Pe, pehē ngi har imu namō amō je'ē je'ē rahā, jurujar ym ame'ē ta ruwa koty oho riki. Mā katu ym. Mā peja peho ym. Anī. Tupā kotyhar ta ruwa koty peho. A'eta riki je'ē je'ēha ke mukatu ta.

² Pesarahā! 'Ar rehe angaha uhyk rahā, kome'ē wyy keruhū pe har ta pe Tupā kotyhar ta pandu: “Pehē katu.” Aja katu ame'ē ta pe pandu ta. “Pehē katu ym.” Aja katu ym ame'ē ta pe pandu ta tī. Kome'ē wyy keruhū pe har ta Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta pe aja rahā, ma'erehe pehē mu je'ē je'ēha ke pemukatu ym my? Mā peja ame'ē ke pemukatu!

³ Pesarahā! Tupā je'ēha rahoha ta pe japandu ta tī. “Pehē katu.” Aja Tupā rehe hendu katu ame'ē ta pe japandu ta. “Pehē katu ym.” Aja Tupā rehe hendu ym ame'ē ta pe japandu ta tī. Aja Tupā je'ēha rahoha ta pe japandu rahā, ma'erehe sehar peje'ē je'ēha ke pehē atu pemukatu ym my? Mā peja pemukatu!

⁴ Mā! Ame'ē rehe har amō ta je'ē je'ē rahā, jurujar ym ame'ē ta ruwa koty peho ta my? A'eta riki je'ē je'ēha mukatu ta my? Katu ym aja. A'eta riki katu ym ame'ē ta aja pekwa. A'erehe a'eta ruwa koty peho ym.

⁵ Mā katu ym. Pehē ngi ihē ruxī riki. Pejuruar katu ame'ē ta ngi har ukwa katu te ame'ē ixo my? Pehē ixo my? Pehē riki. (Ixyty peho.) A'e riki pehē mu ta je'ē je'ēha ke mukatu ta kŷ.

⁶ Pehē anī. Ixyty peho ym riki. Pehē mu ta riki je'ē je'ē rahā, jurujar ym ame'ē ta ruwa koty peho. A'eta riki je'ē je'ēha mukatu riki. Katu ym aja.

⁷ Mā jetejar te riki. Imu ta je'ē je'ēha ke jurujar ym ame'ē ta ruwa koty peho. A'eta riki mukatu. A'eta ruwa koty peho, a'erehe katu ym pehē aja pemujekwa. Pehē rehe ma'e ka'u te'eha ke amō ma'e rahā, mā peja pexo. Pehē py'a pemujywy. Aja rahā, pahar pemukatu ta. Pehēma'e ke

amō mukanim rahā, mā peja pexo. Pehē py'a pemujywyr. Aja rahā, pahar pemukatu ta tī.

⁸ Anī. Aja pema'e ym pehē. Ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e pehē jupe. Pehē riki pehē mu mu! Pehē mu ma'e ke pemukanim pexo. Katu ym aja.

⁹ Pesarahā! Tupā ixo ame'ē pe ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ē ta oho ym te ta. Ame'ē ke pekwa katu. Peka'u te'e ym. Pesarahā! Sawa'e te renda pe amō kūjā rehe ka'u te'e, ame'ē ke oho ym te ta. Amō sawa'e rehe ka'u te'e ame'ē ke aja tī. Oho ym te ta tī. Tupāran rehe ipy'a moī moī, ame'ē ta aja tī. Oho ym te ta tī. Sawa'e ta pame te'e ka'u te'e a'eta juehe, ame'ē ta aja tī. Oho ym te ta tī. Kūjā ta pame te'e ka'u te'e a'eta juehe, ame'ē ta aja tī. Oho ym te ta tī. Tupā ixo ame'ē pe oho ym te ta tī.

¹⁰ Amō ma'e ke mukanim, ame'ē ta aja tī. Oho ym te ta tī. Amōma'e ke rehe ipy'a moī moī ixo ame'ē ta aja tī. Oho ym te ta tī. Kawī ngi ka'u ame'ē ta aja tī. Oho ym te ta tī. Amō ta rehe juru ai, ame'ē ta aja tī. Oho ym te ta tī. Nupā. Aja amōma'e ke mukanim, ame'ē ta aja tī. Oho ym te ta tī. Upa ame'ē ta sawa'e te renda pe oho ym te ta. Tupā ixo ame'ē pe oho ym te ta.

¹¹ Aja me'ē pehē ngi har amō amō ixo kwe. Apo pehē py'a ke Tupā juhyk 'y. Upa ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke a'e juhyk. "Ihē kotyhar ta ke pehē. Ihēma'e ta" aja Tupā pandu. Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te rehe pejurujar katu, a'erehe: "Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixōi te pehē pe" aja Tupā pandu. Pehē py'a rehe Tupā'ā ihī katu, a'erehe: "Pehē katu te" aja Tupā pandu tī. (A'erehe pexoha katu aja pexo.)

Pehē rehe har Tupā pe amō ta pandu: "Ne jō riki katu te ame'ē ke"

(Amō rehe peka'u te'e aja pexo rahā, katu, aja pekwaaha pehē jupe naī. Anī. Katu ym aja. Pehē riki Tupāma'e ke, a'erehe pexoha katu aja pexo rahā, katu tiki.)

¹² Pe, amō pandu:

—Upa ma'e ke ihē ama'e tar katu, ame'ē ke ihē ama'e katu — aja.

Ame'ē jete tipe. Amōma'e ma'eha riki katu ym nde pe. "Upa ma'e ke ihē ama'ema'e tar katu, ame'ē ke ihē ama'ema'e katu" aja ihē apandu ta tipe. Pe, ihē ama'e rahā, marā ka ym ame'ē ama'eha ngi amuputu'uha. Ihē ke muma'e, ame'ēja saka. A'erehe ihē ama'e. Katu ym aja.

¹³ Amō pandu:

—Awa mi'u pehī, a'erehe awa pusu pehī tī. (U'u ta.) Pe, awa pusu pehī, a'erehe awa mi'u pehī tī, aja. (A'erehe jande myahy) — aja.

Ame'ē jete. Yman rahā, ame'ē mokōihar ke Tupā mumba ta. Awa mi'u ke. Awa u'uha ke tī. Mumba ta. Jande ke anī. Petē'e jande jaxo ta rī. A'erehe jaxoha katu, aja jaxo ta me'ē te'e. Amō kūjā rehe sawa'e ka'u te'e, a'erehe sawa'e ke Tupā mujā my? Anī. Aja ym. Amō sawa'e rehe kūjā ka'u te'e, a'erehe kūjā ke a'e mujā my? Anī. Aja ym tī. "Ihēma'e ke" aja jandema'e sawa'e te putar, a'erehe awa ke a'e mujā. A'e riki jandema'e sawa'e te. Aja rahā, awa rete riki sawa'e tema'e ke, ame'ēja saka.

¹⁴ Manōha ngi jandema'e sawa'e te ke Tupā mukwera katu muhem. Pe, ima'e pyrātāha namō jande ke a'e mukwera katu ta muhem tī. A'erehe awa rete riki sawa'e tema'e ke.

¹⁵ Kirisutuma'e ke pehē, ame'ē ke pekwa. Pe, Kirisutuma'e ke kūjā ka'u te'e ame'ē koty ihē amondo ta my? Anī ta. Marā ka ym amondoha.

¹⁶ Pesarahā! Kūjā ka'u te'e ame'ē namō amō jumusarái rahā, mokōi riki petēihar aja ixo. Ame'ē ke pekwa my? Pekwa katu riki pehē! Kuja Tupā je'eha rehe panduha ihī:

"Mokōihar riki petēihar wan ta" aja riki.

A'erehe kūjā ka'u te'e ame'e namō pejumusarāi rahā, inamō Kirisutu peteihar aja ixo. Mā! Katu ym! A'erehe Kirisutuma'e ke kūjā ka'u te'e ame'e koty ihē amondo ym te ta.

¹⁷ Pe, amō riki jandema'e sawa'e tema'e ke rahā, inamō peteihar aja ixo. Tupā'ā ihī katu ehe, a'erehe inamō peteihar aja ixo.

¹⁸ Mā peja amō kūjā rehe eka'u te'e ym. Mā peja amō sawa'e rehe eka'u te'e ym tī. Ma'e ka'u te'e'eha ke amō ma'e rahā, juehe jumujaxer ym. Kūjā ka'u te'e ame'e namō amō jumusarāi rahā, a'e jumahy juehe. Kirisutuma'e ym aja mujekwa, a'erehe a'e jumahy juehe.

¹⁹ Amō we tī. Tupā'ā riki pehē py'a rehe ihī katu, a'erehe pehē riki Tupā'ā rok aja pexo. Ame'e ke pekwa katu. Pehē rehe I'ā ke Tupā muwyr. A'erehe pema'e tar katu ame'e ke jō pema'e ym. Anī. Tupā putar ame'e ke pema'ema'e katu. A'erehe pexoha rehe pesak katu. Peka'u te'e'eha ke pema'e ym.

²⁰ Ta'yr manō. Peka'u te'e'eha pema'ema'eha ke rehe a'e muhepy. A'erehe Tupāma'e ke pehē. (A'erehe pema'e tar katu ame'e ke jō, pema'e ym. Anī.) Tupā putar ame'e ke pema'ema'e katu tī. Pexoha katu aja pexo. Aja rahā amō ta pandu ta: “Ne jō riki katu te me'e ke” aja Tupā pe pandu ta.

7

Jumendar rahā, katu my? Ame'e rehe har Páu mujekwa.

¹ Paper pinim ihē pe pemuwyr kwe. “Amō jumendar rahā, katu my?” aja paper pinim ihē pe pemuwyr. Ame'e rehe har ihē amupinim ta pehē pe apo y. Amō jumendar ym rahā, katu tiki.

² Amō rehe ka'u te'e hū ngā. Amō kūjā rehe sawa'e ka'u te'e. Amō sawa'e rehe kūjā ka'u te'e tī. A'erehe kūjā namō sawa'e jumendar rahā, katu tiki. Aja rahā, amō kūjā rehe ka'u te'e ym ta. Sawa'e namō kūjā jumendar rahā, katu tiki tī. Aja rahā, amō sawa'e rehe ka'u te'e ym ta tī.

³ Hakehar riki putar rahā, mā peja inamō ixawa'e ukwer. Ixawa'e riki putar rahā, mā peja inamō hakehar ukwer tī. Jumuhury katu a'eta juehe.

⁴ Hakehar putar rahā jō anī. Ixawa'e putar rahā, mā peja inamō hakehar ukwer. Ixawa'e putar rahā jō anī tī. Hakehar putar rahā, mā peja inamō ixawa'e ukwer.

⁵ A'erehe hakehar putar rahā, mā peja inamō ixawa'e ukwer. Ixawa'e putar rahā, mā peja inamō hakehar ukwer tī.

Pe, hakehar pe ixawa'e kuja pandu:

–Tupā namō ihē apandu pandu ta axo. A'erehe ne namō ihē aker ym ta kī – aja.

–A'e tī – aja hakehar pandu.

Ixawa'e pe aja hakehar pandu tī. Aja jō rahā, inamō ixo ame'e namō mā peja eker ym. Aja heta ym ukwer rahā, katu. Ame'e upa rahā, inamō ukwer katu tī. Aja ym rahā, heta ukwer rahā, hakehar ame'e ym rahā, amō kūjā rehe ixawa'e ka'u te'e ta. Marā ka ym ame'e mukanīha. Ixawa'e ame'e ym rahā, amō sawa'e rehe hakehar ka'u te'e ta tī. Marā ka ym mukanīha. “Amō rehe eka'u te'erahā” aja Satana pandu, ame'ēja saka. (Ājā ramūi a'e.) Aja rahā katu ym. A'erehe Tupā namō panduha upa rahā, mā peja inamō ixo ame'e namō ukwer katu.

⁶ Jumendar ame'e rehe har ihē apandu ramō. “Mā peja ejumendar” aja ym ihē apandu. “Amō putar rahā, ejumendar” aja ihē apandu.

⁷ Ihē rakehar ym riki ihē. Ihē Páu. Upa pehē ihē aja pexo, aja ihē aputar. Aja pame katu te amō koty koty Tupā mujā. Amō jumendar ta me'e te'e. Amō jumendar ym ta me'e te'e tī.

⁸ Jeje te'e ixo ame'ẽ ta pe ihẽ apandu ta kÿ. Ixawa'e manõ ame'ẽ ta pe aja tĩ. Pesarahã! Ihẽ jeje te'e axo. Ihẽ aja pehẽ pexo rahã, katu tiki.

⁹ Amõ rehe peka'u te'e rahã, mã peja pejumendar. Marã ka ym amõ rehe ka'u te'eha mukanĩha. Aja rahã, pejumendar rahã, katu tiki.

¹⁰ Upa jumendar ame'ẽ ta pe ihẽ apandu ta apo 'y. Ihẽ akwaha aja ym. Jandema'e sawa'e te mu'e ame'ẽ ke ihẽ apandu ta 'y. Kũjã ta pe apandu. Ne sawa'e ke mã peja ehijar ym.

¹¹ Nde erehijar, pe, amõ sawa'e ke epyhyk ym. Nde jeje te'e exo kÿ. Aja nde ereputar ym rahã: "Nde sawa'e namõ ejumukatu eho tĩ. Nde sawa'e koty epywyr eho" aja apandu. Hakehar ke ixawa'e hijar ym ta me'ẽ te'e tĩ.

¹² Amõ ta pe ihẽ apandu ta apo 'y. Ihẽ akwaha ke ihẽ apandu ta. Jandema'e sawa'e te je'ẽha anĩ. Ko sawa'e riki Jesu rehe jurujar katu ame'ẽ ke a'e. Pe, hakehar riki jurujar ym ame'ẽ ke a'e. Pe, ixawa'e namõ a'e ixo tar katu rahã, mã peja a'e ke ixawa'e hijar ym.

¹³ Ko kũjã riki Jesu rehe jurujar katu ame'ẽ ke a'e. Pe, ixawa'e riki jurujar ym ame'ẽ ke a'e. Pe, hakehar namõ a'e ixo tar katu rahã, mã peja a'e ke hakehar hijar ym.

¹⁴ Ame'ẽ jurujar ym ame'ẽ ixawa'e riki hakehar namõ ixo, a'erehe Tupã usak katu ehe, ixawa'e rehe. Hakehar riki jurujar ym ame'ẽ ke a'e. Ixawa'e namõ ixo, a'erehe Tupã usak katu ehe tĩ, hakehar rehe. Aja ym rahã, ta'y'n ta riki Tupã rehe ipy'a ym ame'ẽ ta aja saka ixo. Anĩ. Ta'y'n ta Tupã rehe ipy'a ym ame'ẽ ta aja ym. A'erehe a'eta rehe Tupã usak katu tĩ.

¹⁵ Pe, Jesu rehe jurujar katu ame'ẽ ixo. Inamõ ixo ame'ẽ ke Jesu rehe jurujar ym ame'ẽ ke a'e. Pe, a'e pandu: "Nde ke ahijar ta" aja. Aja rahã, mã peja hijar oho. "Eho ym" aja mã peja jurujar katu ame'ẽ ebandu ym. Mã peja hijar oho. Kuja Tupã putar. Jumokõi je'ẽ je'ẽ ym ha rupi ixo, aja a'e putar.

¹⁶ Kũjã! Nde riki Jesu rehe jurujar katu ame'ẽ ke nde. Ne sawa'e namõ exo katu. Aja rahã, a'e riki Jesu rehe jurujar katu ta nahã my tĩ. Sawa'e! Ne riki Jesu rehe jurujar katu ame'ẽ ke nde. Ne rakehar namõ exo katu. Aja rahã, a'e riki Jesu rehe jurujar katu ta nahã my tĩ.

Tupã putar, aja pehẽ pexo katu

¹⁷ A'erehe myja me'ẽ amõ ixo apo, aja mã peja exo rĩ. Pehẽ rehe Tupã katu usak, a'erehe a'e pandu: "Mã peja ihẽ kotyhar ta aja pemuruwak" aja. Arahã myja me'ẽ pexo my? (Pehẽ rakehar namõ pexo my? Pehẽ sawa'e namõ pexo my? Pehẽ pexo te'e me'ẽ te'e pehẽ, aja pexo my? Te'e paraky aja pexo my?) Ame'ẽ pexoha Tupã me'ẽ, muwyr saka riki. A'erehe aja pame katu te pexo rĩ. Amõ koty koty amõ ta aja tĩ. Aja Jesu kotyhar ta pe ihẽ apandu pandu. Amõ amõ ok ta rupi ixo ame'ẽ ta pe ihẽ apandu pandu tĩ.

¹⁸ Amõ rehe Tupã katu usak, a'erehe a'e pandu: "Mã peja ihẽ kotyhar ta aja pemuruwak" aja. Arahã ehe ihĩ ame'ẽ pিরer jupãha ihĩ my? Aja rahã, mã peja aja ixo, jupãha namõ. Emukanim ym ame'ẽ ke. Jurujar katu py rahã, a'e ixo. Ame'ẽja exo rĩ. Amõ pe Tupã pandu: "Mã peja ihẽ kotyhar ta aja pemuruwak." Arahã, ehe ihĩ ame'ẽ pিরer ke jupã ym my. Aja rahã, mã peja jupã ym aja exo rĩ. Jurujar katu py rahã, a'e ixo. Aja exo rĩ. Jupã ym, aja exo rĩ.

¹⁹ Ehe ihĩ ame'ẽ pিরer jupã my? Ame'ẽ ke Tupã ukwa tar ym. Ehe ihĩ ame'ẽ pিরer jupã ym my? Ame'ẽ ke a'e ukwa tar ym tĩ. Kuja jõ a'e ukwa tar katu. Ima'e je'ẽha rehe amõ hendu katu my. Ame'ẽ ke jõ a'e ukwa tar katu.

²⁰ Ngã rehe Tupã katu usak rahã, a'e pandu: "Mã peja ihẽ kotyhar aja pemuruwak" aja. Arahã myja me'ẽ ngã ixo my, aja mã peja exo katu rĩ.

²¹ Ne rehe Tupã katu usak rahã, a'e pandu: "Mã peja ihê kotyhar aja pemuruwak" aja. Arahã se te'e paraky ame'ë ke nde my? Aja exo rĩ. Pe, nde jar pandu:

—Ihêma'e miasu ym nde apo 'y. Te'e eho katu — aja.

Aja rahã, mã peja ame'ë parakyha ngi ehem eho.

²² Sehar te'e paraky ame'ë ke rehe jandema'e sawa'e te katu usak, a'erehe pandu: "Mã peja ihê kotyhar aja pemuruwak" aja. Aja rahã, ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ngi uhem oho, ame'ëja saka. Ame'ë ngi poir ame'ë ke a'e, ame'ëja saka. Jandema'e sawa'e te kotyhar ke a'e, a'erehe poir aja saka ixo.

Pe, sehar amõ pe te'e paraky aja ym ame'ë pe Kirisutu pandu: "Mã peja ihê kotyhar aja pemuruwak" aja. Aja rahã, Kirisutu pe te'e paraky aja a'e ixo apo 'y.

²³ Kirisutu manõ. Arahã peka'u te'eha pema'ema'eha ke rehe a'e muhepy. Aja rahã Kirisutu manõha rupi pehê rehe Tupã muhepy, ame'ëja saka. A'erehe amõ ta pe te'e paraky ame'ë tama'e aja ym pexo. (Tupãma'e ke pehê.)

²⁴ Ihê mu ta! Pesarahã! Pehê rehe Tupã katu usak rahã, a'e pandu: "Mã peja ihê kotyhar ta aja pemuruwak" aja. Arahã Tupã namõ pehê juehe katu pehê pexo. Ame'ë ke pehijar ym. Tapijar te'e we inamõ pehê juehe katu pexo rĩ.

Jeje te'e ixo ame'ë ta rehe har

²⁵ "Myja me'ë jeje te'e ixo ame'ë ta pe japandu ta my" aja ihê pe paper pinim pemuwyr kwe. Ame'ë rehe har jandema'e sawa'e te je'eha rupi ihê apandu ym. Ihê akwa ame'ë ke ihê apandu ta. Ihê rehe jandema'e sawa'e te pyrara usak. A'erehe ihê apandu ame'ë ke rehe mã peja pehendu katu. (Ihê Páu.)

²⁶ Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta ke Tupã rehe ipy'a ym ame'ë ta mupyrara ixo. A'erehe amõ jeje te'e ixo rahã, aja te'e exo rĩ. Aja rahã, katu tiki.

²⁷ Nde rakehar namõ nde erexo rahã, ehijar ym. Jeje te'e nde erexo rahã, kũjã ke epyhyk ym. Jeje te'e nde erexo rĩ.

²⁸ Jumendar rahã, ma'e ka'u te'eha ke nde erema'e ym. Kũjã jeje te'e ixo ame'ë jumendar rahã, ma'e ka'u te'eha ke ma'e ym. Jumendar ame'ë ta ima'e ke rehe usak usak ixo. Kupixa mujã. Imi'u matyr. Ima'e ke rehe usak usak hũ ixo. Aja pehê rehe ihê aputar ym. A'erehe mã peja jeje te'e pexo, aja ihê apandu.

²⁹⁻³¹ Ihê mu ta! Pekwa katu pexo! 'Ar rehe angaha upa Tate. Kome'ë wyy keruhũ yman ym ta ixo. Apo ixo ame'ë ke upa ta. A'erehe Tupãma'e ma'ema'eha rehe pesak py. A'engi ima'e ixoha rehe amõ usak katu. A'erehe hakehar namõ ixo ame'ë ta hakehar aja ym ame'ë ta aja pexo katu. Jeje te'e aja pexo katu. Aja rahã ixoha rehe har ukwa ukwa ym ta ixo. Jixi'u ame'ë ta riki hury katu ame'ë ta aja pexo katu! Puka puka ame'ë ta riki pyai ame'ë ta aja pexo katu! Ma'e ke muhepy jo'ok, ame'ë ta riki jo'ok ame'ë ke ima'e ym aja pexo katu. Ima'ehũ namõ ixo ame'ë ta riki ma'e ke ima'e ym te ame'ë ta aja pexo katu! Aja rahã ixoha rehe har ukwa ukwa ym ta ixo. 'Ar rehe angaha upa Tate, a'erehe Tupãma'e ma'ema'eha rehe pesak py. A'engi pehêma'e pexoha rehe pesak katu.

³² "Ma'e jande ja'u ta my? Ma'e jande jamunde ta my?" aja te'eha pekwa pekwa pexo. Pexoha rehe har pekwa pekwa pexo, aja ihê aputar ym. Sawa'e jeje te'e ixo rahã, jandema'e sawa'e te putar ame'ë ke a'e ma'ema'e tar katu. A'erehe: "Myja me'ë ima'e parakyha rehe ihê ama'ema'e katu my" aja jõ a'e ukwa ukwa ixo. Ixoha rehe har ukwa ukwa ym ixo.

³³ Hakehar namõ sawa'e ixo rahã, hakehar ke a'e muhury tar katu. A'erehe imi'u matyriha rehe har aja te'eha a'e ukwa ukwa ixo. Myja hakehar ke a'e muhury katu ta my. Ame'ë rehe har aja te'eha a'e ukwa ukwa ixo.

³⁴ A'erehe mokōi ukwaha rehe har ukwa ukwa ixo. Myja me'ē Tupā putar ame'ē ke a'e ma'ema'e katu my, aja a'e ukwa ukwa ixo tī.

Kūjā jeje te'e ixo ame'ē riki jandema'e sawa'e te pe ma'ema'e katu. Myja me'ē pyrātāha namō ima'e ke ma'ema'e katu my, aja a'e ukwa ukwa ixo. Myja me'ē ipy'a ke a'e moī moī katu ehe my, aja a'e ukwa ukwa ixo tī. Ixawa'e namō ixo, ame'ē anī. Ixawa'e ke a'e muhury tar katu, a'erehe: “Ma'e jande ja'u ta my” aja te'eha a'e ukwa ukwa ixo. Ixoha rehe har jō a'e ukwa ukwa ixo.

³⁵ Ihē apandu ramō ame'ē ke katu. Katu pehē pexoha ke ihē aputar, a'erehe aja me'ē ihē apandu ramō. “Ejumendar ym” aja ym ihē apandu riki. Katu ame'ē ke pema'ema'e, ame'ē ke ihē aputar. Ma'e matyriha rehe har pekwa pekwa ym ha namō jandema'e sawa'e te pe pema'ema'e katu. Aja ihē aputar. Tupā je'ēha ke pepandu pandu, ame'ē riki pehēma'e parakyha ke.

³⁶ Kūjā pāi pe sawa'e pandu: “Nde rajyr ihē aputar” aja. Ame'ē ta rehe har ihē apandu ta apo 'y. Ame'ē sawa'e pandu: “Kūjā ke ihē apyhyk ym ta apo 'y” aja. Aja a'e ukwa ukwa ixo: “Ihē apandu, a'erehe ihē apyhyk ym rahā, kūjā huxī ta” aja. Aja rahā, a'eta jumendar rahā, katu tiki. Pe, amō kūjā rehe sawa'e ka'u te'e hū. Marā ka ym mukanīha. A'erehe jumendar rahā, katu aja a'e ukwa ukwa ixo. Aja a'e putar. Aja rahā, kūjā pyhyk rahā, katu tiki. Pe, jumendar rahā, ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'e ym.

³⁷ Pe, sawa'e pandu:

—Ihē ajumendar ym ta apo 'y — aja.

Pe, kūjā pāi pandu: “Ere” aja. Kūjā pandu tī: “Ere” aja tī. Pe, amō kūjā rehe ka'u te'e ym, aja ukwa katu tī. Upa aja me'ē rahā, jumendar ym rahā, katu tiki.

³⁸ A'erehe kuja riki. Sawa'e kūjā namō jumendar rahā, katu tiki. Amō rahā, kūjā namō jumendar ym rahā, i'ar koty te we katuha.

³⁹ Ixawa'e ixo rahā, inamō kūjā ixo katu tī. Jeje te'e aja ixo ym. A'erehe amō sawa'e ke a'e pyhyk rahā, katu ym tiki. Ixawa'e manō rahā, amō sawa'e ke a'e pyhyk katu. A'e putar ame'ē ke pyhyk katu. Ame'ē sawa'e Jesu rehe jurujar katu ame'ē ke a'e. Aja me'ē jō a'e pyhyk katu. Jurujar ym ame'ē ke anī. Epyhyk ym.

⁴⁰ Ixawa'e manō ame'ē jeje te'e ixo rahā, i'ar koty te we a'e hury katuha. Aja riki ihē akwa. Tupā ā ihē py'a rehe ihī katu, a'erehe ihē apandu ame'ē ke rehe mā peja pehendu katu tī.

8

Tupāran ruwa koty ngā mi'u ke amō moī

¹ Tupāran ruwa koty ngā mi'u ke amō ta moī moī. “Ame'ē mi'u ke jande ja'u rahā, katu my?” aja ihē pe paper pinim pemuwyr kwe. Ame'ē rehe har ihē apandu ta apo 'y. (Anī. Apandu ym we rī.) Pehē ngi har amō panduha ihī: “Upa jande riki jakwa katuha namō jaxo” aja riki pandu. Aja: “Ihē akwa katu” aja amō ukwa ukwa ixo rahā, katu te aja ukwaha jupe. Pe, ma'e ke rehe harāi. Kuja. Imu ta rehe ipy'a katuha harāi. Imu ta rehe amō ipy'a katu rahā, ame'ē ta py'a ke mātā katu ta.

² Amō pandu:

—Upa katu te ihē akwa katu — aja ukwaha jupe.

Ame'ē riki jupe katu ame'ē te'e a'e jupe. A'erehe upa katu te a'e ukwa ym riki.

³ Pe, Tupā rehe amō ipy'a katu, a'erehe imu ta rehe ipy'a katu tī. Aja rahā: “A'e katu” aja Tupā ukwa.

⁴ Apo ngā mi'u rehe har apandu ta. Tupāran ruwa koty ma'e so'o rukwer ke amō ta moī moī. (Ame'ē ke muhepyha renda pe amō ta muhepy hepy.

Ame'ë ke Jesu kotyhar ta u'u rahã, katu my? Katu ym my?) Ame'ë rehe har ihë apandu ta apo 'y.

Ma'e ixuwe ym ame'ë ke tupãran aja amõ ta ukwaha naĩ.

⁵“Tupã” aja amõ ta ukwaha naĩ tĩ. Ame'ë heta pete'e ixo my? Ywa pe pete'e ixo my? Kome'ë ywy keruhũ pe pete'e ixo my? “Jandema'e sawa'e te” aja ukwaha naĩ tĩ. Ame'ë pete'e ixo my tĩ?

⁶Jande pe anĩ. Peteihar jõ Tupã te riki. A'e jõ ixo aja jakwa katu. Jande pái keruhũ a'e. Upa ma'e ke a'e mujã. Jande jaxo, a'erehe: “Ne jõ riki katu te me'e ke” aja japandu ipe.

Peteihar jõ riki Jesu Kirisutu. Jandema'e sawa'e te a'e. A'e je'ëha rupi upa ma'e ke Tupã mujã. A'e ixo, a'erehe jande ko jaxo tĩ.

⁷Tupãran nixói te, aja upa katu te Jesu kotyhar ta ukwa ym. Jurujar ym rahã we tupãran ruwa koty ngã mi'u ke a'eta moĩ moĩ hũ. A'erehe apo ame'ë humi'u ke u'u rahã, ame'ë riki tupãran kotyhar ta ke, aja a'eta ukwa naĩ rĩ. Ame'ë ukwaha marã ka ym mukaniha. A'erehe: “Ma'e aka'u te'eha ke ihë ama'e. Katu ym ihë” aja ukwaha.

⁸Ma'e ke jande ja'u, a'erehe i'ar koty te we Tupã namõ a'e juehe katu a'e ixo my? Anĩ. Aja ym. Ma'e ke ja'u ym rahã, i'ar koty te we Tupã namõ a'e juehe katu a'e ixo my? Anĩ. Aja ym tĩ. Juja katu te riki awa ta Tupã pe. U'u rahã, juja katu te. U'u ym rahã, juja katu te tĩ.

⁹Tupãran ruwa koty ngã mi'u ke amõ moĩ moĩ. Ame'ë ke pe'u rahã, katu. Pe'u ym rahã, katu tĩ. Pehë pe juja katu te. Jesu rehe jurujar katu wan ame'ë ta pe anĩ. “Katu ym” aja ukwa. Pe, pehë pe'u rahã, pehë rehe a'e usak. A'erehe a'e u'u tĩ. A'engi: “Mã! Ma'e aka'u te'eha ke ihë ama'e. Katu ym ihë” aja a'e ukwa. Aja rahã, mã peja ame'ë mi'u pe'u ym. (Ne mu ixoha ke emujaxer ym.)

¹⁰Tupãran ihĩ. Ame'ë rok pe ngã mi'u ke huwa koty amõ moĩ. Ame'ë ke u'u rahã, katu ym, aja Jesu rehe jurujar katu wan ame'ë ke ukwa. Nde pe anĩ. “Upa ihë akwa katu. Tupãran ixuwe ym” aja nde erekwa katu. A'erehe ame'ë rok pe nde erexe, pe, ngã mi'u ke nde ere'u. Ame'ë ke jurujar katu wan ame'ë ke usak, a'erehe a'e u'u tĩ.

¹¹Pe, a'e pyai ixo. “Mã! Ma'e aka'u te'eha ke ihë ama'e. Katu ym ihë” aja a'e ukwa jupe. Mã! “Upa ihë akwa katu. Tupãran ixuwe ym” aja nde riki erekwa katu nde jupe. A'erehe jurujar katu wan ame'ë ke aja: “Katu ym ihë” aja ukwa jupe. A'e riki nde mu ke. A'e uhãha ke rehe Kirisutu manõ.

¹²Ne mu ke nde erempuyai riki. A'erehe: “Ma'e aka'u te'eha ke ihë ama'e” aja a'e ukwa jupe. Ne mu ke nde erempuyai rahã, nde riki ereka'u te'eha ke nde erema'e, aja Kirisutu riki ukwa katu, ame'ëja saka.

¹³A'erehe ihë mu ixoha ke ihë amujaxer ym. Ihë Páu. Tupãran ruwa koty ngã mi'u ihĩ. Ame'ë ke a'u rahã, katu ym, aja ihë mu ukwa rahã, ame'ë mi'u ke ihë a'u ym te ta tĩ. Ihë aja nde rahã, katu tiki tĩ. (E'u ym tĩ.)

9

Jesu mondo ame'ë ta ke

¹Ihë aputar ame'ë ke ihë ama'ema'e katu. Jesu mondo ame'ë ke ihë. Ihë Páu. Upa Jesu kwera katu uhem rahã, ihë asak ehe. Jandema'e sawa'e te ke a'e. Ima'e je'ëha ke ihë apandu pandu pehë pe, a'erehe pehë pejurujar katu ehe. Ixotyhar ta ke pehë. A'erehe Jesu mondo ame'ë ke ihë, aja pekwa ta me'e te'e.

²“Amõ Jesu mondo ame'ë ta jandema'e tamatarer ke pyhyk. Páu anĩ. Pyhyk ym. A'erehe Páu Jesu mondo ame'ë aja ym a'e” aja amõ ta pandu naĩ. Pehë anĩ. “Páu riki Jesu mondo ame'ë ke a'e” aja pekwa katu. Pehë riki

jandema'e sawa'e te rehe pejurujar katu. A'erehe ihē riki Jesu mondo ame'ē ke ihē, aja pemujekwa ngā pe.

³ Amō Jesu mondo ame'ē ta jandema'e tamatarer ke pyhyk. Páu anī. Jandema'e tamatarer ke pyhyk ym. A'erehe: "Páu riki Jesu mondo ame'ē aja ym a'e" aja ukwaha. A'erehe: "Páu pe jande mi'u jame'ē ym ta" aja pandu pandu rahā, mā kuja ihē apandu.

⁴ Tupā je'ēha ke ihē apandu pandu. Ame'ē riki ihēma'e parakyha. A'erehe ihē pe a'eta mi'u ke amō ta muwyr rahā, katu tiki.

⁵ Amō amō ok ta rupi Tupā je'ēha ke amō Jesu mondo ame'ē ta pandu pandu oho rahā, hakehar ta namō a'eta oho. Hakehar ta pe ngā mi'u me'ē me'ē tī. Jandema'e sawa'e te mu ta aja tī. Hakehar ta raho tī. Petu aja tī. Hakehar raho a'e tī. Mā! A'eta aja ihē rahā, katu tiki tī. Ngā mi'u ihē pe amō ta muwyr rahā, katu tiki tī.

⁶ Amō parakyha rehe Jesu mondo ame'ē ta paraky ym. Tupā je'ēha ke jō pandu pandu. Pe, imi'u ke amō ta me'ē me'ē ngā pe. Mā! Ihē jō aja ym my. Manambe amō. Amō parakyha rehe jande mokōi japaraky, pe, ame'ē rehe tamatarer japyhyk. Ame'ē pe jandema'e ke jajo'ok. Mā! Jande jō aja rahā, katu ym.

⁷ Jumaiha rehe sonda oho rahā, amō parakyha rehe paraky ym oho. Ima'e kapitā riki imi'u me'ē ipe. Ma'e ke kupixa pe ijar jyty m rahā, ame'ē ke a'e u'u tī. Ixamby ke arapuharan ngi ijar jo'ok. Ame'ē ke a'e u'u. Mā! Aja saka ihē tī. Tupā je'ēha ke ihē apandu pandu. A'erehe ihē pe ngā mi'u amō ta muwyr rahā, katu tiki tī. Manambe pe aja tī. Me'ē ipe rahā, katu tiki tī.

⁸ Kupixa jar rehe har ihē apandu. Sonda ta amō. Arapuharan jar amō. Ame'ē ke jō ym. Aja Moise je'ēha mujekwa katu tī.

⁹ Kuja Moise je'ēha rehe jasak:

"Ahūi aja me'ē kurer ke jo'ok rahā, tapi'iruhu pyrū pyrū oho ehe. Arahā iāpūi ke epukwar ym ingi. U'u tar katu rahā, mā peja u'u, aja riki."

Paraky rahā, ma'e ke u'u tī. Tapi'iruhu rehe jō Tupā pyrara usak my?

¹⁰ Anī. Ame'ē rehe jō ym. Jande rehe har a'e ukwa ukwa ixo. (Jesu mondo ame'ē ta ke jande.) Je'ēha ke japandu pandu rahā, ngā mi'u amō ta muwyr jande pe. (Tapi'iruhu paraky, ame'ēja saka.) Pesarahā! Kupixa ke amō mondok. Amō riki ma'e ke jyty m. Ame'ē mokōi riki kupixa ngi ma'e ke u'u ta. Aja a'eta ukwa katu.

¹¹ Kupixa pe ma'e ke amō jyty m. Ma'e tyarō rahā, ame'ē ke ijar u'u ta. Aja jande tī. Tupā je'ēha ke pehē pe japandu pandu rahā, ma'e ke jajyty m, ame'ēja saka. Apo pehē ngi pehē mi'u japyhyk rahā, katu tiki. (Kupixa ngi ijar ma'e u'u, ame'ēja saka.)

¹² Aja amō Jesu mondo ame'ē ta riki. Pehē ngi pehē mi'u ke pyhyk rahā, katu tiki. A'erehe pehē ngi ihē apyhyk rahā, i'ar koty te we katuha. Manambe aja tī.

Pesarahā! Pehē ngi ihē apyhyk ym te riki ma'e ke. Amō ma'e ke rehe ihē aparaky, aja tamatarer apyhyk. Pe, ame'ē pe ihēma'e ke ajo'ok. Manambe aja tī. Aja rahā: "Páu ta te'e u'u tar katu, a'erehe Tupā je'ēha ke pandu pandu" aja amō ta pandu ym te ta. Aja pandu ym te ta awa, a'erehe myrandu katu rehe amō ta jurujar katu ta. Kirisutu rehe har ukwa katu ta tī.

¹³ Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe pa'i ta paraky u'am. (Jundéu awa tama'e pa'i ta ke ame'ē ta.) Ame'ē renda pe ngā mi'u ke amō ta werur. Ame'ē ke pa'i ta u'u tī. Ame'ē ke pekwa katu. Tupā rehe ipy'a ke amō ta moī moī rahā, arapuharan ra'yr ke a'eta hany. Jumu'eha renda keruhū pe hany. Pe, ame'ē ngi amō ke hany ame'ē ta u'u tī. Ame'ē ke pekwa katu.

14 Aja saka apo tĩ. “Mā peja myrandu katu ke pandu pandu ame'ẽ ta pe pehẽ mi'u ke peme'ẽ katu.” Aja jandema'e sawa'e te mujekwa katu.

15 Aja amõ ta ngi ma'e ke ihẽ apyhyk ym. Kome'ẽ paper pinim ihẽ amondo rahã, ihẽ pe ngã mi'u ke amõ ta me'ẽ fa, a'erehe ihẽ amupinim axo, aja pekwa. Anĩ. Aja ym. Muhepyha ke ihẽ apyhyk rahã, ihẽ ruxĩ ta. Ihẽ amanõ py ta tipe. Muhepyha ihẽ aputar ym. “Muhepyha ihẽ apyhyk ym ta” aja ajupandu katu te ihẽ jupe. “Aja ym” aja marã ka ym amõ ta panduha.

16 Myrandu katu ke ihẽ apandu pandu. A'erehe: “Katu te ihẽ” aja akwa ihẽ jupe rahã, katu ym tiki. Pesarahã! Jandema'e sawa'e te riki pandu: “Myrandu katu ke epandu pandu eho” aja ihẽ pe. Mã! Ame'ẽ ke ihẽ apandu pandu ym aho rahã, ihẽ ke Tupã mupyrara ta, aja akwa.

17 Ihẽ atu ihẽ aputar, a'erehe myrandu katu ke ihẽ apandu pandu aho rahã, muhepyha ke ihẽ apyhyk rahã, katu tiki. Anĩ. Aja ym riki. Tupã riki ihẽ pe pandu: “Myrandu katu epandu eho” aja. Ame'ẽ parakyha ke ihẽ pe me'ẽ. A'erehe ihẽ apandu pandu aho.

18 Anĩ. Myrandu katu ihẽ apandu pandu aho rahã, muhepyha ke ihẽ apyhyk ym. (Jesu mondo ame'ẽ ke ihẽ.) A'erehe muhepyha ke ihẽ apyhyk rahã, katu tiki. Anĩ. Aja ym ta ihẽ. Apyhyk ym ta.

19 Ihẽ aputar ame'ẽ ke ihẽ ama'ema'e katu riki. Amõma'e te'e paraky ame'ẽ ke ihẽ aja ym ihẽ. Anĩ. Upa amõ ta rehe te'e aparaky ame'ẽ ke ihẽ aja ihẽ axo. Aja rahã upa ngã pe myrandu katu ihẽ apandu pandu. Aja rahã, heta ngã Jesu rehe jurujar katu ta nahã my.

20 Jundéu awa ta namõ ihẽ axo rahã, a'eta ixoha aja ihẽ axo tĩ. Aja rahã, Jesu rehe har ihẽ apandu rahã, heta a'eta jurujar katu ta ehe my. Moise je'ẽha rehe jõ ihẽ ahendu ym. Jesu je'ẽha rehe ihẽ ahendu katu tĩ. Amõ ta riki Moise je'ẽha rehe jõ hendu katu. A'eta namõ ihẽ axo rahã, a'eta ixoha aja ihẽ axo tĩ. Aja rahã, Jesu rehe har ihẽ apandu rahã, heta a'eta jurujar katu ta ehe my tĩ.

21 Aja jundéu awa aja ym ame'ẽ ta tĩ. A'eta namõ ihẽ axo rahã, a'eta ixoha aja ihẽ axo tĩ. A'eta namõ ihẽ axo rahã, jundéu awa ta ixoha, aja ym ihẽ axo. Aja rahã, Jesu rehe har ihẽ apandu pandu rahã, heta jundéu awa aja ym ame'ẽ ta jurujar katu ta ehe my tĩ. Pesarahã! Kirisutu je'ẽha rehe ihẽ ahendu katu. A'erehe Tupã je'ẽha rehe ihẽ ahendu katu tĩ.

22 Jesu rehe jurujar katu wan ame'ẽ ta namõ ihẽ axo rahã, a'eta ixoha aja ihẽ axo tĩ. Aja rahã, Jesu rehe har ihẽ amujekwa katu rahã, a'eta ukwa katu te we ta my tĩ. Pesarahã! Amõ ta ixoha, aja ihẽ axo tĩ. Aja rahã, Jesu rehe har ihẽ apandu pandu rahã, a'eta jurujar katu ta ehe my tĩ.

23 Aja ihẽ axo. Aja rahã, myrandu katu ke ihẽ apandu pandu katu aho. Pe, ma'e katu ame'ẽ ke ihẽ pe Tupã muwyr.

24 Jumusarái ha rehe amõ ta ujan. Arahã heta ujan oho tipe. Uhyk py ame'ẽ ke jõ ma'e ke pyhyk. Ame'ẽ ke pekwa katu. A'erehe uhyk py, aja pejan katu tĩ. Aja rahã, uhyk py, aja ma'e katu ame'ẽ ke Kirisutu me'ẽ, ame'ẽ ke pepyhyk ta.

25 Jumusarái ha rehe amõ ujan rahã, wera rahã pame katu te a'e ujan riki. Aja rahã pyrãtã katu oho. Pe, uhyk py rahã, iãkã rehe har ke iãkã rehe kapitã moĩ ta. Aja ujan ame'ẽ ke putar. Ame'ẽ iãkã rehe har pahar jaxer ta oho. Tupã je'ẽha mujekwa aja jande jaxo rahã, ujaniha rehe jaxo, ame'ẽja saka. Pe, ma'e katu ame'ẽ ke Tupã me'ẽ ta. Ame'ẽ jaxer ym te ta. A'erehe mã peja Tupã je'ẽha mujekwa aja pexo katu.

26 A'erehe ihẽ ajan aja ihẽ axo tĩ. Tupã je'ẽha mujekwa aja ihẽ axo. Pahar ahyk py ta aja tĩ. Jumusarái ha rehe amõ ipo pe tukwa tukwa. Te'e ihẽ atukwa tukwa ym. Pahar amõ ke ihẽ aityk ta, aja hãtã ihẽ atukwa tukwa.

²⁷ Ihē ke ihē ajutukwa tukwa ihē jupe. Aja rahā, pyrātā katu ihē axo. Aja rahā, ihē aputar ame'ē ke pahar ihē ama'ema'e ta. Ame'ē riki Tupā je'ēha mujekwa aja ihē axo. Amō ta pe ihē apandu: "Tupā je'ēha mujekwa aja pexo. Aja rahā, ma'e katu ame'ē ke Tupā me'ē ta pehē pe" aja riki. Pe, ihē riki Tupā je'ēha mujekwa aja axo ym rahā, ma'e katu ame'ē ke a'e me'ē ym ta ihē pe. Aja rahā, katu ym. A'erehe Tupā je'ēha mujekwa aja ihē axo. Ihē aja pexo tī. (Tupā je'ēha mujekwa, aja pexo tī.)

10

Tupāran rehe pehē py'a pemoī moī ym

¹ Ihē mu ta! Jande ramūi ymanihar rehe har pekwa pekwa pexo. (Ame'ē ta Eji ywy ngi uhem ame'ē ta ke.) Moise namō ixo ame'ē ta ke a'eta. Upa ame'ē ta ywa takāxīha pu'am, ame'ē raikwer rupi wata oho. Upa ame'ē ta y apyrer rupi wata aha oho. Y rer riki y pytā ke.

² Ywa takāxīha pu'am ame'ē raikwer rupi wata oho. Mujahuk, ame'ēja saka. (Aja rahā, a'eta riki Moise kotyhar ta ke aja a'eta mujekwa. Hendu ta ehe.) Y apyrer rupi wata aha oho tī. Mujahuk, ame'ēja saka tī. (Aja rahā, a'eta riki Moise kotyhar ta ke aja mujekwa tī. Hendu ta ehe.)

³ Upa ame'ē ta ma'e mi'u ke u'u riki. Tupā'ā me'ē ame'ē ke a'eta u'u. Ywa ngi mungyr ame'ē ke u'u.

⁴ Upa ame'ē ta y u'u tī. Tupā'ā me'ē ame'ē ke a'eta u'u. Y ke a'eta putar rahā, ita ngi y ke Moise muhem. Tupā'ā mujekwa ame'ē ngi muhem. Kirisutu je'ēha rupi muhem, ame'ēja saka. A'erehe Kirisutu rehe har a'eta pandu rahā: "Jande namō ita wata oho ixo ame'ēja saka" aja pandu. A'eta namō Kirisutu wata oho, ame'ēja saka a'erehe aja pandu.

⁵ A'eta rehe Tupā usak katu tipe. Tupā rehe a'eta hendu ym. A'erehe Tupā hury ym a'eta rehe. A'erehe a'eta rehe Tupā parahy. A'erehe upa tate a'eta ke a'e jukwa. Awa nixói te ame'ē rupi a'e tama'e kangwerupa heta tūi.

⁶ Ame'ē ta aja jande jaxo rahā, katu ym tiki. A'erehe ame'ē ta aja pexo ym tī. Ma'e ka'u te'ēha ke a'eta ma'ema'e. A'eta aja pema'ema'e ym tī.

⁷ Tupāran rehe ipy'a ke a'eta moī moī riki. A'eta aja pema'ema'e ym tī. A'eta rehe har kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī:

"Tupāran rehe ipy'a ke a'eta moī moī rahā, ma'e ke u'uha rehe jō putar katu. A'engi purahái tī. Aja tupāran rehe ipy'a ke ame'ē ta moī moī."

Mā peja ame'ē ta aja pexo ym tī. Tupāran rehe pehē py'a pemoī moī ym tī.

⁸ Amō kūjā ta rehe sawa'e ta ka'u te'e. Amō sawa'e ta rehe kūjā ta ka'u te'e tī. Mā peja ame'ē ta aja pexo ym tī. A'eta ka'u te'e rahā, heta ngā ke Tupā jukwa. Kujā, 23.000 hetaha jukwa. Petei wera rahā, aja hetaha manō.

⁹ A'eta pandu: "Ma'e jaka'u te'ēha ke jama'ema'e rahā, jande ke Tupā mupyrarā ym ta" aja pandu naī. A'erehe a'eta hendu ym ehe, pe, tapijar te'e we ma'e ka'u te'ēha ke a'eta ma'ema'e. A'erehe a'eta ke mbói su'u riki. Pe, heta ngā manō. A'eta aja mā peja ma'e peka'u te'ēha ke pema'ema'e ym pexo tī.

¹⁰ Tupā rehe har a'eta je'ē je'ē hū. A'eta aja pexo ym tī. A'eta je'ē je'ē hū rahā, Tupā je'ēha rahoha uhyk uwyr, pe, heta ame'ē ta ke a'e jukwa. A'erehe a'eta aja mā peja pexo ym tī. (Tupā rehe har peje'ē je'ē ym pexo tī.)

¹¹ Jande ramūi ymanihar rehe mäte me'ē uhyk. A'eta ixoha rehe har amō ta mupinim. Pe, ame'ē ke rehe jasak rahā, a'eta aja jaxo rahā, jande ke Tupā mupyrara ta tī, aja mujekwa. 'Ar rehe angaha uhyk tate, a'erehe jande ramūi ta aja mā peja ma'e jaka'u te'ēha ke jama'ema'e ym tī.

12 A'erehe mā peja pandu ym amō: “Ihē akwa katu, a'erehe ma'e aka'u te'eha ke ihē ama'e ym ta” aja ukwaha naī. Mā! Aja ym a'e jupe. Pahar ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'e ta my.

13 Ma'e peka'u te'eha ke pema'e tar katu rahā, pehē riki awa ta te'e aja pemujekwa pehē jupe. Tupā pandu ame'ē ke a'e ma'ema'e katu ta. Ma'e peka'u te'eha ke pema'e tar katu. Marā ka ym peputu'uha ingi. Pe, pema'e ym rahā riki Tupā pandu ta: “A'ewan” aja. Pe, peputu'u ta ingi. Pema'e ym ta. Tupā pandu: “Ma'e peka'u te'eha ke pema'e tar katu rahā, pehē py'a ke ihē riki amāfā ta” aja riki. Aja rahā, ame'ē ke pema'e ym ta. Tupā pandu ame'ē ke a'e ma'e katu ta.

14 Ihē rehe katu me'ē ta! Pehē ramūi ta ke Tupā mupyrara. A'erehe mā peja tupāran rehe pehē py'a pemoi moī ym apo 'y.

15 Pehē pekwa katu ame'ē ta ke pehē. Aja me'ē ta pe ihē apandu pehē pe. Ihē apandu ame'ē ke jete my? Ame'ē ke pehē riki pekwa katu pehē jupe.

16 Jandema'e sawa'e te manōha ke jande jakwa jakwa jāi rahā, ma'e rykwer ke ja'u. Ita rekūi japyhyk rahā, japandu: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja Tupā pe. Pe, ame'ē rykwer ja'u rahā, Kirisutu ruwy ke uhem, ame'ē ke jakwa jakwa jāi. Aja rahā, Kirisutu namō jande juehe katu jaxo, aja jamujekwa ngā pe. Kirisutu kotyhar ta ke jande aja jamujekwa tī. Pe, mbeju ke jamopok tī. Ame'ē ke ja'u rahā, Kirisutu manō, ame'ē ke jakwa jakwa jāi tī. Aja rahā, Kirisutu namō jande juehe katu jaxo aja jamujekwa tī. Kirisutu kotyhar ta ke jande aja jamujekwa tī.

17 Jande reta jaxo. Mbeju riki peteī. Ame'ē jande johu ja'u. A'erehe jande johu peteīhar aja jaxo.

18 Jundéu awa ta rehe har pekwa pekwa pexo. Jesu rehe jurujar ym ame'ē ta ke a'eta. Tupā rehe ipy'a ke a'eta moī moī rahā, ma'e hymba ke a'eta hany. Jundéu awa tama'e pa'i ta hany hany. Ame'ē riki a'etama'e parakyha. Pe, ame'ē hymba ka'ē ke amō u'u rahā, Tupā rehe ipy'a moī moī. Ixotyhar ta ke a'eta aja mujekwa.

19 Aja rahā, tupāran ixuwe, aja ihē apandu my? Anī. Aja ym. Ixuwe ym. Huwa koty amō mi'u ke amō moī. Ame'ē ke amō u'u rahā, pyrātāha pyhyk my? Anī. Aja ym.

20 Kuja ihē apandu. Tupāran ruwa koty ma'e ke moī moī rahā, ājā ta pe ma'e ke me'ē, ame'ēja saka riki. Tupā pe me'ē, aja ym. A'erehe ame'ē ke pe'u rahā, ājā ta namō pehē juehe katu pexo. Aja ihē aputar ym. Ixotyhar ta ke pehē, a'erehe aja ihē aputar ym tī. (A'erehe tupāran ruwa koty ma'e ke pemoi ym.)

21 Jandema'e sawa'e te manōha ke pekwa pekwa peī rahā, ma'e rykwer pe'u. Aja rahā, jandema'e sawa'e te namō pehē juehe katu pexo, aja pemujekwa. Ixotyhar ta ke pehē aja tī. Aja rahā, marā ka ym ājā ta namō pehē juehe katu pexoha. A'erehe huwa koty ma'e ke moī ame'ē ke marā ka ym pe'uha. Mbeju ke pe'u rahā, jandema'e sawa'e te manōha ke pekwa pekwa peī. Aja rahā, jandema'e sawa'e te namō pehē juehe katu pexo, aja pemujekwa. Ixotyhar ta ke pehē aja tī. Aja rahā, marā ka ym ājā ta namō pehē juehe katu pexo. A'erehe huwa koty ma'e ke moī, ame'ē ke marā ka ym pe'uha.

22 Tupā ke jamuparahy tar ym. A'erehe mā peja ājā ta namō jande juehe katu jaxo ym. Tupāma'e pyrātāha 'ar koty te we jandema'e pyrātāha my? Anī. Aja ym riki. A'erehe ājā ta namō jande juehe katu jaxo rahā, jande ke Tupā mupyrara ta tī. A'erehe tupāran ruwa koty ngā mi'u moī, ame'ē ke pe'u ym.

23 “Upa japutar ame'ē ke jama'e katu” aja amō ta pandu. Ame'ē riki jetehar te tipe. Upa ma'e ke katu, aja ym riki. “Upa japutar ame'ē ke jama'e katu” aja panduha. Jetehar te tipe. Upa ma'e amō ta ke muhury ym riki.

²⁴ Ma'e ke jumuhury juehe ame'ë ke jō amō ma'e rahā, katu ym tiki. Amō ta ke muhury, ame'ë ke amō ma'e rahā, katu tiki.

²⁵⁻²⁶ Kuja Tupā je'ëha rehe panduha ihī:

“Kome'ë ywy keruhū Tupā mujā. Ima'e ke.

Upa katu te kome'ë ywy keruhū pe ixo, ame'ë ke a'e mujā tī. Ima'e ke tī” aja.

A'erehe muhepyha renda ngi ma'e so'o rukwer ke pejo'ok rahā, pe'u katu te'e. “Tupā mujā ame'ë ke ko” aja pekwa. “Tupāran ruwa koty kome'ë so'o rukwer amō moī my?” aja ym pepandu. “Moī my?” aja pepandu ym ha namō pe'u katu.

²⁷ Jesu rehe jurujar ym ame'ë ke nde pe pandu:

—Ihē rok pe ma'e ke e'u ejur — aja.

Pe, nde erepandu:

—Ihē aho ta kŷ — aja.

Pe, nde erehyk rahā, nde pe me'ë, ame'ë ke e'u. Hok jar pe: “Tupāran ruwa koty kome'ë mi'u ke nde eremoī my” aja epandu ym. (Nde erepandu ym ha namō e'u katu ma'e ke.)

²⁸ Pe, amō pandu. Jurujar katu wan ame'ë ke a'e.

—Tupāran ruwa koty kome'ë mi'u moī ame'ë ke ko — aja.

Aja rahā, ame'ë mi'u ke e'u ym. Jurujar katu wan ame'ë ke pandu, a'erehe e'u ym. “U'u rahā, katu ym” aja a'e ukwaha naī, a'erehe e'u ym.

²⁹ A'e ukwaha ke, a'erehe e'u ym. Nde erekwa, aja ym. “Nde ere'u rahā, katu” aja nde erekwa katu.

Pe, amō pandu:

—Amō ukwa ame'ë ke ihē ama'e rahā, katu ym aja akwa ihē jupe. A'erehe ihē akwa ame'ë ke ihē ama'e ta. Amō ukwa ame'ë ke ihē ama'e ym ta.

³⁰ Ihē mi'u ihē a'u rahā, Tupā pe ihē apandu: “Ne jō riki katu te me'ë ke. Ihē mi'u ihē pe nde eremuwyr” aja. Pe, ihē a'u. Aja rahā, ma'erehe ihē rehe amō je'ë je'ë my? Je'ë je'ë rahā, katu ym — aja riki amō pandu. (Anī. Jurujar katu wan ame'ë rehe nde erepy'a katu ta me'ë te'e, a'erehe aja epandu ym.)

³¹ Upa ma'e ke pema'e rahā, katu ame'ë ke pema'e. Ma'e ke pe'u rahā, aja tī. Katu ame'ë ke pema'e tī. Aja rahā, Tupā pe: “Ne jō riki katu te me'ë ke” aja amō ta pandu ta.

³² Katu aja pexo. Ma'e peka'u te'eha ke pema'e ym. Ame'ë ke upa ngā ukwa rahā, ma'e ka'u te'eha ke a'eta ma'e ym ta tī. Tupā kotyhar ta aja tī. Ma'e ka'u te'eha ke ma'e ym ta tī.

³³ Ihē aja pexo tī. Upa ihē ama'e ame'ë namō amō ta py'a ke ihē amuhury tar katu. Ihē juehe ajumuhuryha ke ihē ama'e ym. Amō ta ke ihē amuhury tar katu. Aja rahā, a'eta Jesu rehe jurujar katu ta my. Aja rahā, a'eta ke Tupā muhā katu ta.

11

Iākā ke jupyk ame'ë rehe har

¹ (Amō ta ke ihē amuhury tar katu.) A'erehe ihē aja pexo tī. Ihē riki Kirisutu aja ihē axo tī. Amō ta py'a ke ihē amuhury tar katu.

² Ihē apandu ame'ë ke pekwa pekwa pexo, a'erehe: “Pehē katu” aja ihē apandu ta. Ihē amu'e ame'ë ke rehe pehendu katu, a'erehe: “Pehē katu” aja apandu ta tī.

³ Pesarahā! Kirisutu riki upa katu te awa tama'e sawa'e te. Ame'ë ke pekwa, aja ihē aputar. Pe, ixawa'e riki hakeharma'e kapitam. Tupā riki Kirisutuma'e sawa'e te.

⁴ Jesu kotyhar tama'e jy'ariha renda pe Tupā namō sawa'e pandu pandu. Arahā iākā rehe ma'e ke namō jupyk rahā, katu ym. Ejupyk ym. Tupā je'ëha

ngā pe pandu pandu rahā, aja tī. Iākā ke ejupyk ym tī. Jupyk rahā, Kirisutu rehe hendu ym, aja mujekwa. Kirisutu sawa'e te aja ym, aja mujekwa.

⁵ Tupā rehe ngā jumu'eha renda pe Tupā namō kūjā pandu pandu. Arahā iākā rehe ma'e ke namō jupyk ym rahā, katu ym. Ixawa'e rehe a'e hendu ym, aja mujekwa ngā pe. A'erehe ixawa'e ke a'e muhuxī. (A'erehe mā peja iākā ke jupyk.) Tupā je'ēha ke kūjā pandu pandu rahā, aja tī. Mā peja iākā jupyk tī. Jupyk ym rahā, ixawa'e ke a'e muhuxī tī. Iākā ke kūjā jāpī rahā, huxī aja saka a'e. Iākā jupyk ym rahā, aja tī. Juja katu te riki. Huxī aja a'e ixo tī. (A'erehe mā peja iākā ke jupyk.)

⁶ Iākā rehe ma'e namō kūjā jupyk ym rahā, mā peja iākā ke amō jāpī. Iākā jāpī aja ixo rahā, a'e huxī. Aja rahā, jāpī ym rahā we, mā peja iākā ke jupyk. Tupā je'ēha pandu rahā, jupyk. Tupā namō pandu rahā, aja tī. Jupyk tī.

⁷ Tupā riki sawa'e te. A'e aja sawa'e riki kome'ē ywy keruhū pe kapitā a'e. A'erehe iākā rehe ma'e ke namō jupyk rahā, katu ym. Amō wyr koty te we a'e aja a'e mujekwa ym ta. Amō rehe te'e paraky aja mujekwa ym ta. Kūjā anī. Sawa'e rehe a'e hendu katu, aja mujekwa katu ta me'ē te'e. A'erehe mā peja iākā rehe ma'e namō jupyk.

⁸ Pesarahā! Sawa'e ke Tupā mujā py. A'engi sawa'e ngi ma'e ke jo'ok, pe, ame'ē ke te'e kūjā ke a'e mujā. Kūjā ngi sawa'e ke a'e mujā ym riki.

⁹ Sawa'e pete'e ixo, a'erehe kūjā ke Tupā mujā. Sawa'e namō ma'eha ke kūjā. Kūjā pete'e ixo, a'erehe sawa'e ke a'e mujā my? Anī. Aja ym riki.

¹⁰ A'erehe Tupā je'ēha sawa'e pandu rahā, iākā rehe ma'e ke namō kūjā jupyk. Aja rahā, ixawa'e rehe a'e hendu katu, aja mujekwa katu ngā pe. Ame'ē ke Tupā je'ēha rahoha ta usak rahā: "Katu tiki" aja ukwa.

¹¹ Tupā kotyhar ta aja jande jaxo. A'erehe marā ka ym sawa'e jejeha. Kūjā namō ma'eha putar. Marā ka ym kūjā jejeha. Sawa'e namō ma'eha putar a'e tī.

¹² Sawa'e ngi ma'e ke Tupā jo'ok, pe, ame'ē ke te'e kūjā ke a'e mujā. Aja apo kūjā ngi sawa'e uhem. U'ar rahā, ima'e pusu ngi uhem. Aja rahā, mokōi a'eta jumujā a'eta juehe aja mujekwa. Upa aja riki Tupā mu'am. Aja a'e putar.

¹³ Jesu kotyhar tama'e je'y'ariha renda pe Tupā namō kūjā pandu pandu rahā, iākā rehe ma'e ke namō jupyk ym rahā, katu my? Ame'ē ke pehē riki pepandu. Pesarahā! Katu ym, aja pekwa.

¹⁴ Sawa'e'a riki puku rahā, muhuxī, aja jakwa jande jupe.

¹⁵ Kūjā'a puku rahā, anī. Puku rahā, a'e katu te aja jakwa jande jupe. I'a riki jupyka ke aja Tupā mujā.

¹⁶ "Aja ym ta" aja amō ta je'ē je'ē tar katu rahā, kuja jō ihē apandu. Jande riki Jesu mondo ame'ē ta ke jande. Jande riki japandu: "Iākā rehe ma'e ke namō kūjā jupyk rahā, katu tiki" aja. Pesarahā! Amō amō henda pe Tupā rehe ipy'a ke jurujar katu ame'ē ta moī moī rahā, aja kūjā ta ixo. Iākā rehe ma'e ke namō a'eta jupyk riki. A'erehe a'eta aja pehē kotyhar ta kūjā ta tī. Jupyk rahā, katu tī.

Jandema'e sawa'e te manōha ke ukwa ukwa uī

¹⁷ Apo amō rehe har ihē apandu ta. Tupā rehe pehē py'a pemoī moī rahā, pepy'a ym pehē juehe pexo. Tupā rehe har pejumu'e katu te we aja ym rī. A'erehe ihē rury ym ihē. Amō ta Tupā rehe ipy'a moī moī tar katu rahā, pemuka'u te'e pehē juehe. A'erehe Tupā rehe ipy'a moī moī katu ym.

¹⁸ Pesarahā! Pehē pejy'ar rahā, amō koty koty pekwa pexo. Aja pehē koty ngi uwyr ame'ē ta pandu ihē pe. Aja nahā my, aja ihē akwa.

¹⁹ [Amō koty koty ukwa ame'ē ta ixo nahā my. Aja rahā, katu ixo ame'ē ta ke amō ta ukwa ta. Ame'ē ke mujekwa ta me'ē te'e.]

20 Pehē pejy'ar rahā, ma'e ke pe'u. Aja jandema'e sawa'e te manōha ke pekwa pekwa peī my? Anī. Aja ym pehē.

21 Pehē pe'u rahā, pe'u te'e. Uhyk py, ame'ē ke pahar riki u'u. Uhyk u'u. A'ejōhar uhyk ame'ē ke myahy riki. Nixói ma'e ke. Upa amō ta u'u. A'erehe amō ta iāpū riki. Amō ta kawī ngi ka'u riki. Amō ta myahy riki. Katu ym aja.

22 Pehē rok pehī. Pehē myahy rahā, a'ep pe'u katu. Amō Tupā kotyhar ta ke pemuhuxī. Ma'e nixói te, ame'ē ta jy'ar uwyr tī. Ame'ē ta uhyk rahā, ma'e u'uha ke nixói. A'erehe ame'ē ta ke pemuhuxī. Katu ym aja. Myja me'ē ihē apandu ta my? Pehē pejy'ar rahā, katu pexo, aja ihē apandu ta my? Anī. Aja ym riki pehē. Katu ym aja.

23 Pesarahā! Jandema'e sawa'e te mu'e ihē ke. Ame'ē ke pehē pe ihē apandu tī. Jesu, jandema'e sawa'e te rehe huwajan ta ke Jun muhyk werur. Muhyk ym rahā we, ame'ē pytun rahā, mbeju ke Jesu pyhyk.

24 Tupā pe a'e pandu: "Ne jō riki katu te me'ē ke" aja. Upa pandu rahā, mbeju ke a'e mopok. Pe, pandu: "Kome'ē riki ihē rete ke. Ihē amanō ta, a'erehe pehē pamanō ym ta. Ihē aja mbeju ke pemopok tī. Aja ihē amanōha ke pekwa pekwa peī" aja Jesu pandu.

25 Aja upa a'eta mi'u u'u rahā, ita rekúi ke a'e pyhyk. Pe, pandu: "Kome'ē riki Tupā panduha pyahu aja saka. Ihē amanō ta, pe, ihē ruwy uhem ta. A'erehe a'e panduha pyahu riki jetehar te ke aja mujekwa. Ita rekúi pe ma'e rykwer pe'u rahā, mā peja ihē amanōha ke pekwa pekwa peī" aja riki Jesu.

26 Aja rahā, kuja pekwa apo. Pejy'ar rahā, mbeju ke pe'u rahā pame katu te: "Ko jandema'e sawa'e te manō" aja pepandu pandu pehē jupe. Ita rekúi pe ma'e rykwer ihī. Ame'ē ke pe'u rahā pame katu te: "Ko jandema'e sawa'e te manō" aja pepandu pandu pehē jupe. A'e jywyr ym rahā we, aja tapijar te'e we pema'ema'e.

27 Mbeju ke u'u rahā, jandema'e sawa'e te manōha rehe har pandu pandu. Aja rahā, jumusarāi ha rupi u'u rahā, Kirisutu ke a'e putar ym. Aja a'e mujekwa. Ita rekúi pe ma'e rykwer ke jumusarāi ha rupi u'u rahā, aja tī. Kirisutu ke a'e putar ym tī, aja a'e mujekwa tī. Huwy ke a'e putar ym tī, aja mujekwa tī. Katu ym aja.

28 "Ihē py'a juhyk aja me'ē ihē axo" aja amō ukwa py uī. Aja jō rahā, pe, mbeju ke a'e u'u katu. Ita rekúi pe ma'e rykwer ke u'u katu tī. Ipy'a juhyk ym ixo rahā, mā peja a'e u'u ym.

29 Mbeju ke amō u'u rahā, jandema'e sawa'e te manōha rehe har a'e ukwa ukwa uī, aja a'e ukwa. Ita rekúi pe ma'e rykwer u'u rahā, aja tī. Jandema'e sawa'e te manōha rehe har a'e ukwa ukwa uī tī. Aja ukwa ym rahā riki u'u rahā, a'e ke Tupā mupyrara ta.

30 Pesarahā! Amō ta ukwa ym rahā, u'u. A'erehe ame'ē ta ahy ixo. Amō ta pitu te'e ixo tī. Amō ta manō tī. (Tupā mupyrara riki.)

31 "Ihē py'a juhyk aja me'ē ihē axo" aja jakwa py. Pe, mbeju ke jande ja'u. Ma'e rykwer aja tī. Ja'u tī. Aja rahā, jande ke Tupā mupyrara ym ta.

32 "Pehē py'a juhyk ym pexo" aja jande pe Tupā mujekwa. Pe, jande ke a'e mupyrara. Aja rahā, ma'e jaka'u te'eha jama'ema'eha ke jahijar. Aja rahā, Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta namō jande ke a'e mupyrara hū ym ta.

33 Ihē mu ta! Pesarahā! Pejy'ar rahā, jandema'e sawa'e te manōha rehe har pekwa pekwa peī rahā, peharō pehē juehe peī. Uhyk py ame'ē ta ke mā peja amō ta rehe peharō we peī rī. (Haikwer rupi uhyk uwyr, ame'ē ta rehe peharō katu. Pe, pehē johu peteihar aja pe'u.)

34 Amō myahy rahā, mā peja hok pe a'e u'u. Pe, jy'ar uwyr rahā, u'u hū ym ta. Aja rahā, a'e ke Tupā mupyrara ym ta. Pe, amō we ma'e rehe har ihē apandu tar katu riki. Ame'ē ke pehē rehe ihē ahy rahā, ihē apandu ta.

12

Ma'e katu ame'ë ke Tupã'ã me'ë, ame'ë rehe har

1 “Ma'e ke Tupã'ã me'ë, ame'ë rehe har jande pe emujekwa” aja ihë pe paper pinim pemuwyr. Ame'ë rehe har ihë apandu ta apo 'y. Ihë mu fa! Jete har te ke pekwa, aja ihë aputar.

2 Yman Tupã rehe pepy'a ym rahã we, tupãran rehe pehë py'a pemoi moï. Ixuwe ym ame'ë ke rehe pehë py'a pemoi moï. Arahã, peka'u te'e riki. Aja pekwa katu.

3 Ipy'a rehe Tupã'ã ihï, ame'ë ke kuja pandu ym: “Jesu riki jaxer ai” aja pandu ym te. Aja marã ka ym panduha. Pe, kuja pandu katu: “Jesu riki ihëma'e sawa'e te. Tupã a'e” aja amõ pandu. Aja pekwa katu ame'ë ke ihë aputar.

4 Ma'e ke Tupã'ã me'ë. Ame'ë ke amõ koty koty a'e me'ë me'ë. Me'ëha riki peteihar jõ. Tupã'ã ke a'e.

5 Tupãma'e parakyha ke amõ ma'ema'e rahã, amõ koty koty paraky. Ijar riki peteihar. Jandema'e sawa'e te a'e.

6 Tupãma'e parakyha ke amõ ma'ema'e rahã, amõ ukwa katu te. Amõ ukwa we. Amõ ukwa katu ym. Me'ëha riki peteihar. Tupã a'e. Ma'eha ke ma'ema'e katu te rahã, ukwa katuha ke Tupã muwyr ipe. Ma'eha ma'ema'e we rahã, ukwa we ha ke a'e muwyr ipe ti. Aja a'e me'ë me'ë riki.

7 Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta ixo. Ame'ë ta rehe pame katu te pyrãtãha ke Tupã'ã muwyr. A'erehe amõ ta py'a ke ame'ë ta muhury katu. A'erehe pyrãtãha ke Tupã'ã muwyr. Kuja.

8 Amõ pe pyrãtãha ke Tupã'ã muwyr. A'erehe upa ma'e ke ukwa katu te a'e. Tupã aja: “Ko katu.” “Ko katu ym” aja ukwa katu a'e ti. Amõ pe Tupã rehe har Tupã'ã mujekwa ti. A'erehe ukwa katu a'e. Mujekwaha riki peteihar. Tupã'ã ke a'e.

9 Amõ pe pyrãtãha ke Tupã'ã muwyr. A'erehe ame'ë riki Tupã rehe amõ ta 'ar koty te we jurujar katu. Amõ pe pyrãtãha ke a'e muwyr ti. A'erehe ahy ixo ame'ë ta ke a'e mukatar. Pyrãtãha muwyr ame'ë ke peteihar. Tupã'ã ke a'e.

10 Amõ pe pyrãtãha ke a'e muwyr ti. A'erehe marã ka ym amõ ma'eha, ame'ë ke a'e ma'ema'e katu. Amõ pe pyrãtãha ke a'e muwyr ti. A'erehe Tupã mujekwa, ame'ë ke a'e pandu pandu katu ngã pe ti. Amõ pe pyrãtãha ke a'e muwyr ti. A'erehe a'e ukwa katu, kuja: “Tupã rehe har Tupã'ã je'ëha rupi pandu my” ame'ë ke ukwa katu. Anï rahã: “Tupã rehe har Tupã'ã je'ëha rupi pandu ym my” aja ukwa katu. Amõ pe pyrãtãha ke a'e muwyr ti. A'erehe amõ awa je'ëha ke a'e pandu. Amõ pe pyrãtãha ke a'e muwyr ti. A'erehe ame'ë amõ awa je'ëha ke amõ pandu, ame'ë ke ima'e je'ëha namõ mujekwa katu ngã pe. (A'erehe ma'e pandu my, ame'ë ke upa ngã ukwa katu.)

11 Ame'ë pyrãtãha muwyr ame'ë ke peteihar jõ. Tupã'ã ke a'e. A'e putar, a'erehe pyrãtãha ke a'e muwyr muwyr katu ngã pe.

Jande rete riki peteihar aja saka

12 Kirisutu riki peteihar. Awa ke rehe heta ma'e ke ihï. Ijywa. Ipy. Itymã. Aja heta ihï. Aja jurujar katu ame'ë ta heta ixo. Upa ame'ë ta riki peteihar aja ngã ixo. Awa rete peteihar aja saka. Aja riki Kirisutu ti. Petei a'e. Ixotyhar ta riki heta. Upa ame'ë ta peteihar aja ixo.

13 Aja jande ti. Jundéu awa ta ke jande my? Jundéu awa aja ym ame'ë ta ke jande my? Amõ pe te'e paraky ame'ë ke jande my? Amõ pe te'e paraky ame'ë aja ym ame'ë ke jande my? Upa jande ke peteihar aja Tupã'ã mu'am. Kirisutu kotyhar ta ke jande aja mu'am. Upa jande py'a rehe a'e ihï katu. Petei a'e.

14 Amõ rete rehe heta ma'e ke ihï. Petei jõ aja ym. Heta ihï. Ijywa. Itymã. Ipy. Heta riki. Awa rete riki peteihar.

¹⁵ Ipy pandu: “Ihē riki awa po aja ym. A'erehe kome'ē retema'e ym ihē” aja. Aja pandu naī. Ame'ē py riki ame'ē retema'e ke.

¹⁶ Inambi pandu: “Ihē riki awa reha aja ym. A'erehe kome'ē retema'e ym ihē” aja pandu naī. Ame'ē reha riki ame'ē retema'e ke.

¹⁷ Amō rehe eha jō ihī rahā, marā ka ym a'e hētūha. (Inambi nixói.) Amō rehe inambi jō ihī rahā, marā ka ym a'e hētūha. (Iāpūi nixói.)

¹⁸ Aja ym riki. Amō koty koty ma'e ke amō rete rehe Tupā moī. Eha ke. Inambi ke. Ijywa ke. A'e putar aja a'e moī.

¹⁹ Eha pame katu te rahā, hete nixói ta tipe. Ipy pame katu te rahā, aja tī. Hete nixói ta tipe. Inambi pame katu te rahā, aja tī. Hete nixói ta tipe.

²⁰ Aja ym riki. Amō koty koty ma'e ke hete rehe ihī. Inambi ke. Ijywa ke. Eha ke. Hete riki peteihar. Aja riki Tupā kotyhar ta ke. Heta ixo. Ame'ē ta pe pyrātāha amō koty koty Tupā'ā muwyr. A'erehe ahy ixo ame'ē ke amō mukatu. Amō awa je'ēha ke amō pandu. Tupā mujekwa ame'ē ke amō pandu pandu katu. Aja riki. Pe, Tupā kotyhar ta riki peteihar aja ixo ta me'ē te'e.

²¹ Pesarahā! Ipo pe eha: “Nde ke ihē aputar ym” aja pandu. Aja marā ka ym panduha. Ipy pe iākā: “Nde ke ihē aputar ym” aja pandu. Aja marā ka ym panduha tī. (A'erehe amō Tupā kotyhar pe: “Nde ke ihē aputar ym” aja nde erepandu ym ta me'ē te'e.)

²² Amō we tī. Amō rete rehe ma'e ke pyrātā ym ame'ē ixo, aja amō ukwaha naī. Ame'ē nixói rahā, hete katu ym riki.

²³ Amō rete ke rehe ma'e ke ihī. Ame'ē riki jaxer aja jakwaha naī. Ame'ē ke jande jajupyk. Pe, katu te aja a'e ukwa. Amō rehe amō usak rahā, huxī riki awa. Ame'ē ke jande jajupyk tī. Pe, katu te aja a'e ukwa tī.

²⁴ Amō hete ke rehe usak rahā, katu te aja amō ukwa. Ame'ē ke jupyk ym awa. Huwa ke aja jupyk ym awa. Amō rete ke Tupā mujā rahā, amō ma'e ke jupyk ta me'ē te'e. Ame'ē riki i'ar koty te we katu, aja a'e mujā.

²⁵ Aja rahā, amō koty koty ym ta riki awa rete. Peteihar aja jō ixo. Upa awa retema'e ke ma'ema'e katu a'e juehe.

²⁶ Ijywa riki ahy ixo rahā, upa hete mahy. Ipy ahy ixo rahā, upa hete mahy tī. (A'erehe peteī Jesu kotyhar ahy ixo rahā, amō ta pyai tī.) Ijywa namō ma'e ke ma'e rahā, amō pandu: “Nde pyrātā” aja. Aja rahā, upa hete hury katu, ame'ēja saka. Ipy namō ma'ema'e rahā, amō pandu: “Nde pyrātā” aja. Aja rahā, upa hete hury katu, ame'ēja saka tī. Aja peteī katu rahā, wetep riki katu tī. Aja Tupā kotyhar ta tī. (Peteī hury katu rahā, upa amō ta hury katu tī.) A'erehe amō pe: “Nde ke japutar ym” aja marā ym panduha. Amō ta namō jande juehe katu jande jaxo ta me'ē te'e. Amō ta riki katu ym aja jande jakwa tipe rahā, ame'ē riki katu te aja Tupā ukwa. A'erehe amō riki jaxer aja mā peja pepandu ym. Amō koty koty pekwa ym pexo. Peteihar aja jō pexo katu. (Amō rete rehe har apandu rahā, Tupā kotyhar ta rehe har ihē apandu. A'erehe: “Pehē ke japutar ym” aja pepandu ym. “Pehē katu ym” aja pepandu ym tī.)

²⁷ Upa pehē riki Kirisutu rete aja saka. Peteī teī riki Kirisutu retema'e ke aja saka. Amō riki ijywa aja saka. Amō riki ipy aja saka. Amō riki eha aja saka. Aja pame katu te.

²⁸ Tupā kotyhar ta aja tī. Amō amō ta ke Tupā mu'am. Kujā. Jesu mondo ame'ē ta ke aja a'e mu'am py. A'engi Tupā mujekwa, ame'ē ke pandu pandu ame'ē ta ke a'e mu'am tī. A'engi Tupā je'ēha ke mu'e ame'ē ta ke a'e mu'am tī. A'engi marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke ma'ema'e katu ame'ē ta ke a'e mu'am tī. A'engi Tupā'āma'e pyrātāha namō ahy ixo ame'ē ta ke mukatu ame'ē ta ke a'e mu'am tī. Amō ta ke amō namō ma'ema'e katu ame'ē ta ke

a'e mu'am tĩ. Je'ēha te rupi mondo mondo ame'ē ta ke a'e mu'am tĩ. Amō awa je'ēha ke pandu ame'ē ta ke a'e mu'am tĩ.

²⁹ Pesarahā! Upa katu te Jesu mondo ame'ē ta aja ym. Amō amō aja. Upa katu te Tupā mujekwa, ame'ē ke pandu pandu ame'ē ta aja ym tĩ. Amō amō aja. Upa katu te Tupā je'ēha pandu ame'ē ta aja ym tĩ. Amō amō aja. Upa katu te marā ka ym amō ma'e'ha, ame'ē ke ma'ema'e katu ame'ē ta aja ym tĩ. Amō amō aja.

³⁰ Upa katu te ahy ixo ame'ē ta ke mukatu ame'ē ta aja ym tĩ. Amō amō aja. Upa katu te amō awa je'ēha ke pandu ame'ē ta aja ym tĩ. Amō amō aja. Amō awa je'ēha ke pandu ame'ē ke ima'e je'ēha namō mujekwa. Upa katu te ame'ē ta aja ym tĩ. Amō amō aja. Pesarahā! Amō koty koty Tupā kotyhar ta ma'ema'e'ha.

³¹ Ma'e ke Tupā'ā me'ē me'ē. Amō riki katu te. Amō riki katu. I'ar koty te we katuha, ame'ē ke peputar pexo.

Pesarahā! Kuja riki i'ār koty te we katu te ha ke. Ko amujekwa ta kŷ.

13

Ipy'a katuha ke

¹ Amō awa ta je'ēha ke ihē apandu katu my? Tupā je'ēha rahoha ta je'ēha ke ihē apandu katu my?

Pe, amō ta rehe ihē apy'a ym rahā, katu ym.

Ihē apandu, ame'ē riki ma'e tyapuha jō riki.

“Pē! Pē! Pē!” aja ita nupā tyapuha jō riki.

Tyapu te'e jō. Katu ym aja.

(A'erehe amō ta rehe ihē apy'a katu ta me'ē te'e.

Ame'ē riki katu te me'ē ke.)

² Tupā mujekwa ame'ē ke ihē apandu pandu katu my?

Pe, amō ta rehe ihē apy'a ym rahā, katu ym.

Upa katu te ma'e ke ihē akwa katu my?

Pe, amō ta rehe ihē apy'a ym rahā, katu ym.

Amō ukwa ym ame'ē ke ihē pe Tupā mujekwa my? A'erehe ame'ē ke ihē akwa katu.

Pe, amō ta rehe ihē apy'a ym rahā, katu ym.

(A'erehe amō ta rehe ihē apy'a katu ta me'ē te'e.

Ame'ē riki katu te me'ē ke.)

Ihē ajurujar katu te. A'erehe ajurujar katuha namō marā ka ym amō ma'e'ha, ame'ē ke ihē ama'e katu.

Pe, amō ta rehe ihē apy'a ym rahā, katu ym.

Te'e riki ihē axo. Katu ym aja.

(A'erehe amō ta rehe ihē apy'a katu ta me'ē te'e.

Ame'ē riki katu te me'ē ke.)

³ Ima'e ym te ame'ē ta pe upa katu te ihēma'e ke ihē ame'ē me'ē my?

Pe, amō ta rehe ihē apy'a ym rahā, katu ym.

Tata pe ihē ke amō hapy my? Aja jukwa. Aja Jesu rehe ajurujar katuha ke ahijar ym, aja ihē amujekwa my?

Pe, amō ta rehe ihē apy'a ym rahā, katu ym.

Marā ka ym ihē katuha. Katu ym aja.

(A'erehe amō ta rehe ihē apy'a katu ta me'ē te'e.

Ame'ē riki katu te me'ē ke.)

⁴ Amō ta rehe japy'a katu rahā, pahar amō ta rehe japarahy ym. Wewe katu japandu ipe.

Amō ta rehe japy'a katu rahā,

Jajyty'ŷ ym a'eta rehe.

Amō ta i'ar koty te we jande katuha aja ym jakwa. “Katu te ame'ē ke jande” aja jakwa ym jande jupe tī.

⁵ Amō ta rehe jande japy'a katu rahā, jajumuhuxī ame'ē ke jama'e ym. Jande juehe har jō jakwa jakwa ym jaxo tī.

Amō ta rehe har jakwa jakwa ta jaxo.

Pahar japarahy ym tī.

Amō ta rehe japy'a katu,

A'erehe pahar amō ka'u te'eha ma'eha ke jaharāi.

Pahar jande py'a jamujywywyr ehe.

⁶ Amō ta rehe japy'a katu, a'erehe amō riki ma'e ka'u te'eha ke ma'e rahā, jande rury ym. Japyai riki.

Katu aja amō ixo rahā, jande rury katu ehe.

⁷ Amō ta rehe japy'a katu, a'erehe: “A'e jyty'ym. Jaxer ai a'e” aja ehe har japandu ym.

Amō ta rehe japy'a katu, a'erehe juehe har

Amō pandu rahā, jande jajurujar katu ehe.

Amō riki katu ym rahā, a'e katu wan ta oho, ame'ē rehe jaharō katu jaxo.

Amō ta rehe japy'a katu, a'erehe jande ke

A'e mahy rahā, jande py'ahu te'e jahendu.

⁸ Amō ta rehe tapijar te'e japy'a katu jaxo. Ipy'a katuha upa ym ta.

Amō ma'e ke upa ta. Kuja.

Tupā mujekwa ame'ē ke amō ta pandu pandu. Ame'ē panduha ke upa ta.

Amō awa ta je'ēha ke pandu ame'ē ke

Tupā'ā muwyr amō pe. Ame'ē ke upa ta tī.

Ma'e ukwa katu te ha ke Tupā'ā muwyr amō pe. Ame'ē ke upa ta tī.

Ipy'a katuha anī. Upa ym ta ame'ē.

⁹ Ma'e ukwa katu te ha ke Tupā'ā muwyr tipe. Upa katu te ukwa ym awa, ukwa we.

Tupā'ā mujekwa ame'ē ke amō pandu pandu.

Upa katu te a'e mujekwa ym. Mujekwa we mi.

¹⁰ Pe, Kirisutu jywywyr rahā, upa katu te ngā ukwa katu te ta kŷ. Pyta we ym ta ma'e ukwa ym ha. Upa katu te Tupā mujekwa, ame'ē ke a'e mujekwa ta jande pe tī.

¹¹ Kurumī rahā, ihē je'ēha riki kurumīma'e riki. Ihē axoha riki kurumīma'e. Akwaha riki kurumīma'e.

Apo riki sawa'e ihē axo 'y. A'erehe kurumī ym axo.

¹² Waruwa xi'a rahā, jesak katu ym ma'e. Aja upa katu te Tupā rehe har jakwa katu ym we apo. Waruwa xi'a, ame'ē rehe jasak, ame'ēja saka.

Yman rahā, huwa koty japy'am rahā, ehe har upa katu te jakwa ta kŷ. Apo ihē akwa we riki. Yman rahā, upa katu te ihē akwa katu ta kŷ.

Ihē rehe har upa katu te Tupā ukwa katu apo. Aja yman rahā, upa katu te ehe har ihē akwa katu ta kŷ tī.

¹³ Tupā pete'e ixo, ame'ē rehe jajurujar katu. Inamō jaxo ta tī. Ame'ē angaha ke rehe jaharō katu jaxo. Amō ta rehe japy'a katu tī.

Ame'ē mahapyr riki katu.

Jajurujar katuha ke.

Jaharōha ke tī.

Japy'a katuha ke tī.

Pesarahā! Amō ta rehe tapijar te'e we jande japy'a katu rahā, ame'ē riki i'ar koty te we katuha.

1 Amō ta rehe amō ipy'a katu rahā, i'ar koty te we katuha. A'erehe mā peja amō ta rehe pepy'a katu pexo. Ma'e ke Tupā'ā me'ē me'ē katu, ame'ē ke mā peja peputar katu. Tupā mujekwa ame'ē ke pepandu pandu, ame'ē riki katu te me'ē ke. Ame'ē ke peputar katu te.

2 Amō awa je'ēha ke amō pandu rahā, Tupā namō jō a'e pandu katu. Amō ta namō pandu ym. Amō jeje te'e ukwa ym ame'ē ke Tupā'ā mujekwa, ame'ē ke amō awa je'ēha ke pandu. A'erehe amō ta ukwa ym.

3 Tupā mujekwa ame'ē ke amō pandu rahā, jande je'ēha rupi a'e pandu tī. (A'erehe ukwa katu.) A'erehe mujekwa katu ngā pe ma'e ke. A'erehe Tupā rehe har a'e mujekwa katu ngā pe. A'eta py'a ke a'e mātā, a'erehe Tupā rehe a'eta jurujar katu te we rī. Pyai ame'ē ta ke a'e muhury katu tī.

4 Amō awa je'ēha ke amō pandu rahā, juehe a'e jumuhury. A'e jeje te'e Tupā rehe jurujar katu te we rī. Tupā mujekwa ame'ē ke amō pandu rahā, jande je'ēha rupi a'e pandu tī. A'erehe Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta ke a'e muhury katu. Upa a'eta Tupā rehe jurujar katu te we rī. A'erehe Tupā mujekwa ame'ē ke pandu rahā, jande je'ēha rupi pandu. Aja rahā, katu te. Upa ukwa katu ta.

5 Upa pehē riki amō awa ta je'ēha ke pepandu ame'ē ke ihē aputar we. Tupā mujekwa ame'ē ke pepandu, ame'ē ke ihē aputar katu te. Tupā mujekwa ame'ē ke amō pandu rahā, katu te ame'ē. Amō awa je'ēha ke amō pandu rahā, katu we ame'ē. Ame'ē amō awa je'ēha ke jande je'ēha rupi amō mujekwa rahā, katu tiki. Mujekwa rahā, upa Jesu kotyhar ta ukwa ta. Aja rahā, hury katu ta.

6 Ihē mu ta! Pehē rehe ihē ahyk rahā, amō awa je'ēha rupi ihē apandu rahā, marā ka ym katuha. Je'ēha pekwa ym ta. Amō we Tupā rehe har pekwa ym ta tī. Mujekwaha nixói, a'erehe pekwa ym ta. Tupā mujekwa ame'ē ke ihē apandu my? Amō we amō we Tupā rehe har ihē apandu my? Tupā'ā mujekwa ame'ē ke apandu my? Ma'e ke amu'e katu my? Upa aja amō awa je'ēha rupi apandu rahā, marā ka ym katuha. Ukwa ym ta, a'erehe katu ym. Jande je'ēha rupi mujekwaha nixói rahā, marā ka ym pehē py'a mātāha. Katu ym aja.

7 Je'ēha ukwa ym rahā, kuja saka. Takwar ra'yr aja saka. Peju rahā, tyapu katu ym rahā, awa peju my? Ukwa ym ta amō.

8 Tapi'iruhu 'ak ke peju rahā, tyapu katu ym rahā, marā ka ym jawar henduha. So'o mujan ym ta.

9 Ame'ēja saka riki. Amō awa je'ēha rupi ma'e ke pepandu rahā, amō ta ukwa ym ta. Je'ēha ukwa ym ta. Hendu tipe.

10 Kome'ē ywy keruhū rupi awa ta je'ēha heta ihī. Amō koty koty je'ēha ke. Amō awa ta amō koty je'ēha. A'eta pandu rahā, ianam ta ukwa katu riki. Amō awa ta amō koty je'ēha. A'eta pandu rahā, ianam ta ukwa katu ta tī. Aja pame katu te.

11 Pe, amō pandu rahā, pe, ame'ē je'ēha ihē akwa ym rahā, a'e riki amō awa aja akwa katu. Ihē riki amō awa aja a'e ukwa tī.

12 Pyrātāha ke Tupā'ā muwyr ame'ē ke peputar katu riki. Pe, a'e muwyr rahā, ame'ē namō mā peja Jesu kotyhar ta ke pemu'e katu. Aja rahā, ame'ē ta py'a ke pemātā katu te we ta rī. Aja rahā katu te. (Amō awa ta je'ēha rupi pepandu rahā, amō ta py'a ke pemātā ym ta. Ame'ē katu ym.)

13 Amō awa je'ēha rupi amō pandu rahā, mā peja Tupā namō epandu: "Ame'ē amō awa je'ēha rupi amō pandu. Ame'ē ke emujekwa katu ihē pe. Aja rahā, amō ta pe ihē amujekwa katu ta tī" aja inamō epandu. Aja rahā, amō pandu ame'ē ke jande johu jakwa katu ta.

14 Pesarahā! Tupā namō amō awa je'ēha rupi ihē apandu rahā, Tupā'ā pyrātāha namō ihē apandu. A'erehe ma'e ihē apandu my, ihē atu ihē akwa ym. (Aja rahā, amō ta ukwa ym tī. Katu ym aja.)

15 Pesarahā! Myja me'ē ihē axo my? Kuja katu te. Tupā'ā pyrātāha namō ihē apandu ta Tupā namō. Ihē akwa katuha namō ihē apandu ta inamō tī. Tupā'ā pyrātāha namō Tupā rehe har ihē ajyngar ta tī. Ihē akwa katuha namō ehe har ihē ajyngar ta tī.

16 Tupā'āma'e pyrātāha namō Tupā pe: "Ne jō riki katu te me'ē ke" aja amō awa je'ēha rupi nde erepandu. A'erehe nde rehe hendu ame'ē ta ukwa ym. Je'ēha ukwa ym. Aja rahā: "Amen, a'e t̄y" aja marā ka ym panduha.

17 Katu te ame'ē ke nde erepandu Tupā pe tipe. Hendu ame'ē ta ke ukwa ym. Je'ēha ukwa ym, a'erehe ipy'a ke nde eremātā ym riki. Katu ym aja.

18 Amō awa ta je'ēha rupi pepandu. Ihē riki pehē 'ar koty te we amō awa je'ēha rupi ihē apandu. A'erehe Tupā pe ihē apandu: "Ne jō riki katu te me'ē ke" aja.

19 Jesu kotyhar ta jy'ar rahā, anī. Amō awa je'ēha rupi apandu ym ta. Jande je'ēha ke apandu. Heta ym ihē apandu, ame'ē ke a'eta ukwa katu. Aja rahā, katu tiki. Je'ēha ke ukwa katu. Aja Tupā rehe har ihē amu'e rahā, katu tiki. Māte hū amō awa je'ēha rupi apandu rahā, marā ka ym ngā ukwaha. Je'ēha ukwa ym. Aja rahā, amō we Tupā rehe har amu'e ym. Katu ym aja. A'erehe amō awa je'ēha rupi apandu ym ta.

20 Ihē mu ta! Ma'e peka'u te'eha ke pema'e rahā, ta'yn ta aja pexo. (Aja rahā, ta'yr mi pema'e.) Pehē pekwaha anī. Tuwete aja pexo. Aja rahā, amō awa je'ēha rupi amō pandu rahā: "Mā! Katu" aja pepandu ym ta.

21 Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī. Tupā pandu:
"Jundēu awa ta! Ihē kotyhar ta ke pehē. Pehē pe amō sawa'e ta ke ihē amondo ta.

Amō awa je'ēha rupi pehē pe a'eta pandu ta.
Pehē namō ame'ē ta pandu tipe. Anī. Ihē rehe pehendu ym riki" aja Tupā pandu.

(Amō awa ta ke Tupā muwyr. Ame'ē ta amō awa je'ēha rupi pandu. Tupā putar, ame'ē ke ame'ē ta ma'ema'e.)

22 Aja apo tī. Amō awa je'ēha rupi amō ta pandu. Aja rahā, Tupā putar ame'ē ke ma'ema'e. Ame'ē kuja mujekwa. Amō awa je'ēha rupi amō pandu rahā, jurujar ym ame'ē ta hendu. Pe, a'eta kuja ukwa: "Mā! Tupā'āma'e pyrātāha namō ame'ē ta pandu" aja ukwa. Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta anī. Tupā mujekwa ame'ē ke amō pandu rahā, jande je'ēha rupi a'e pandu tī. A'erehe kuja ukwa: "Mā! Tupā'āma'e pyrātāha namō ame'ē ta pandu" aja ukwa. Jurujar ym ame'ē ta anī. Aja ukwa ym.

23 Jesu kotyhar ta jy'ar rahā, upa riki amō awa je'ēha rupi pandu u'am. Arahā ame'ē je'ēha ukwa ym ame'ē ta ixē uwyr rahā, pehē riki peka'u te'e aja a'eta ukwa. Jurujar ym ame'ē ta ixē uwyr rahā, aja tī. Peka'u te'e aja ukwa tī.

24 Tupā mujekwa ame'ē ke upa riki pandu u'am rahā, jurujar ym ame'ē ke ixē uwyr. Tupā rehe har ukwa ym ame'ē ke ixē uwyr tī. Upa ame'ē ke hendu rahā, ukwa ta. Pe, a'e pandu: "Mā! Ma'e aka'u te'eha ke ihē ma'ema'e, aja ihē akwa. Ihē ke Tupā mupyrara ta, aja ihē akwa tī" aja pandu ta.

25 Pe, ma'e ka'u te'eha ke ipy'a pe a'e ukwa ukwa ixo. Ame'ē ke a'e ukwa ta a'e jupe. Aja rahā, ipy'a ke Tupā koty a'e muruwak ta. Pe, Tupā rehe ipy'a ke moī moī ta. A'e pandu: "Jetehar te ke. Ihē akwa apo 'y. Apo pehē namō Tupā ixo katu" aja riki.

Myja Jesu kotyhar ta ixo katu my

26 Ihē mu ta! Pehē pejy'ar rahā, myja me'ē pexo katu my? Ame'ē ke ihē amujekwa ta apo 'y. Pejy'ar rahā, mā peja jurujar katu ame'ē ta py'a ke pemātā katu. Petēi teī epandu katu. Amō riki Tupā rehe har jyngar. Amō riki ehe har mu'e katu. Amō riki ma'e ke Tupā mujekwa ame'ē ke mu'e katu.

Amō riki amō awa je'ēha rupi pandu. Ame'ē ke hendu ame'ē ta pe amō riki mujekwa katu. Aja rahā, upa ukwa ta. Pejy'ar rahā, aja peteī teī pandu rahā, katu tiki.

²⁷ Amō awa je'ēha rupi amō pandu rahā, mahapyr sawa'e ta pandu. Mokōi sawa'e ta pandu rahā, katu tī. Ko peteī sawa'e pandu. A'e upa pandu rahā, amō pandu. Aja pema'e. Pe, amō riki ame'ē amō awa je'ēha ke jande je'ēha rupi mujekwa katu ta me'ē te'e. Hendu ame'ē ta pe mujekwa katu. Jande je'ēha rupi mujekwa katu. Aja rahā, johu upa ukwa katu ta.

²⁸ Pe, amō mujekwa ame'ē ke nixói rahā, amō awa je'ēha rupi pandu tar katu, ame'ē ke mā peja epandu ym. Jeje ejupandu jupe. Tupā namō jō epandu tī.

²⁹ Jande je'ēha rupi Tupā mujekwa ame'ē ke amō pandu rahā, mahapyr sawa'e ta jō pandu. Mokōi sawa'e ta pandu rahā, katu tī. Pe, upa hendu ame'ē ta pandu a'eta jupe: "Tupā mujekwa ame'ē ke a'e mujekwa my" aja riki.

³⁰ Pe, amō pandu u'am rahā, ma'e myrandu ke amō pe Tupā mujekwa. Aja rahā, ame'ē ke pandu apo' y. Pandu u'am ame'ē ke mā peja eputu'u. Ewapyk.

³¹ Pehē peputar rahā, upa pehē riki Tupā mujekwa ame'ē ke pepandu katu. Peteī pandu. Pe, upa pandu rahā, amō riki pandu. A'e upa pandu rahā, amō riki pandu. Aja pame katu te. Aja rahā upa hendu ame'ē ta ukwa katu ta. Aja Tupā rehe har upa ngā ukwa katu te we ta rī.

³² Tupā mujekwa, ame'ē ke amō pandu rahā, myja rahā pandu my, ame'ē ke mā peja ekwa katu. Myja rahā, putu'u my, ame'ē ke mā peja ekwa katu tī.

³³ A'erehe pejy'ar rahā, johu pepandu rahā, tyapu hū, ame'ē ke Tupā putar ym. Anī. Peteī teī pandu, aja a'e putar katu.

Tupā kotyhar ta jy'ar rahā,

³⁴ kūjā ta ma'e ke pandu ym rahā, katu tiki. Jy'ariha renda pe ixo rahā, mā peja pandu ym riki. "Ngā jy'ar rahā, kūjā riki kapitā aja ym ta" aja jundéu awa ta je'ēha mujekwa.

³⁵ Ma'e ke kūjā ta ukwa tar katu rahā: "Myja my?" aja jy'ariha renda pe pandu ym. Hok pe jywyr oho rahā, ixawa'e pe pandu: "Jy'ariha renda pe ma'e a'eta pandu my?" aja riki. Jy'ariha renda pe pandu rahā, katu ym ta tiki.

³⁶ Pehē riki Korin ok ta pe har ta ke. Pehē riki Tupā je'ēha ke pepandu py my? Anī riki. Pehē pe jō Tupā je'ēha ke amō ta pandu my? Anī riki tī. A'erehe: "Katu te jande" aja pekwa pekwa ym pehē jupe.

³⁷ Pehē ngi har amō ta riki Tupā mujekwa ame'ē ke pandu pandu. Amō ta riki pyrātāha namō ma'eha ke Tupā'a muwyr, ame'ē ke namō ixo. Aja rahā, ihē amupinim ame'ē riki jandema'e sawa'e te je'ēha ke, aja ame'ē ta ukwa ta me'ē te'e.

³⁸ "Jandema'e sawa'e te je'ēha rupi Páu mupinim ym" aja amō pandu rahā, mā peja pete'e ixo.

³⁹ Ihē mu ta! Tupā mujekwa ame'ē ke pepandu pandu. Mā peja ame'ē ke peputar katu te. Amō ta amō awa ta je'ēha rupi pandu tar katu rahā: "Mā peja epandu ym" aja pepandu ym ipe.

⁴⁰ Pehē pejy'ar rahā, johu upa katu te pepandu pandu rahā, tyapu hū. Aja ym pexo. Anī. Peteī teī epandu katu.

15

Kirisutu kwera katu uhem

¹ Ihē mu ta! Mā peja myrandu katu rehe har pekwa pekwa pexo. Ymaniwe ame'ē ke pehē pe ihē apandu pandu. Pe, pejurujar katu ehe. Aja pexo apo rī.

² Ame'ë myrandu katu ke pehë pe ihë apandu pandu. Tapijar te'e we pejurujar katu ehe rahã, pehë ke Tupã muhã katu ta. Te'e pejurujar rahã, pehë ke Tupã muhã ym ta.

³ Myrandu katu ke ihë ahendu, ame'ë ke pehë pe ihë apandu pandu. Ame'ë riki amõ panduha 'ar koty te we katuha. Kuja riki. Ma'e jaka'u te'eha ke jande jama'ema'e. Ame'ë ke rehe Kirisutu muhepy. A'erehe a'e manõ. Tupã je'eha rehe amõ mupinim, aja a'e ma'e.

⁴ Itakwar keruhü rupi a'e ke amõ ta mou raho. Mokõi ukwer rahã, a'e ke Tupã mukwera katu muhem. Tupã je'eha amõ mupinim, aja ma'e.

⁵ Upa kwera katu uhem rahã, Petu pe a'e jumujesak. A'engi jumu'eha ta pe a'e jumujesak tĩ. Awa py mokõi hetaha ta pe.

⁶ A'engi ymaniwe inamõ ixo ame'ë ta pe a'e jumujesak tĩ. Heta ame'ë ta pe. Kuja, 500 hetaha ta pe a'e jumujesak. Petei wera rahã, 500 hetaha ta usak ehe. Upa tate ame'ë ta ixo we rĩ. Amõ ta manõ riki.

⁷ A'engi Tian pe a'e jumujesak tĩ. A'engi upa a'e mondo ame'ë ta pe a'e jumujesak tĩ.

⁸ A'engi ihë pe a'e jumujesak tĩ. Ihë katu ym ihë jupe ihë tipe. Ihë pe a'e jumujesak tĩ. Ihë riki a'ejõhar aja saka.

⁹ Amõ Jesu mondo ame'ë ta riki ihë 'ar koty te we katuha. Ihë riki iwyr koty te'e we katuha. Jesu kotyhar ta ke ihë amupyrara hũ axo, a'erehe ihë riki Jesu mondo ame'ë ke aja ihë apandu ym ta tipe ihë juehe har.

¹⁰ Anĩ. Ihë rehe Tupã usak katu. A'erehe Jesu mondo ame'ë ke ihë tĩ. Te'e riki aja ym. Amõ Jesu mondo ame'ë ta 'ar koty te we ihë aparaky katu. Tupã je'eha ke ihë apandu pandu, ame'ë parakyha ke. Ihëma'e pyrãtaha namõ ame'ë ihë ama'ema'e my? Anĩ. Aja ym. Tupãma'e pyrãtaha namõ ima'e je'eha ke ihë apandu pandu katu.

¹¹ Amõ Jesu mondo ame'ë ta riki myrandu katu ke pandu pandu. Ihë riki apandu pandu tĩ. Juja katu te riki. Ame'ë rehe pejurujar katu tĩ.

Kwera katu uhem ame'ë rehe har

¹² Jande japandu: "Kirisutu manõ. Pe, a'e ke Tupã mukwera katu muhem" aja riki. Aja rahã: "Manõ ame'ë ta ke Tupã mukwera ym ta" aja marã ka ym pepanduha.

¹³ Manõ ame'ë ta ke Tupã mukwera ym, ame'ë riki jete har te rahã, Kirisutu ke a'e mukwera ym tĩ.

¹⁴ Pe, Kirisutu ke a'e mukwera ym rahã, Kirisutu rehe har marã ka ym japandu panduha. A'e kwera ym rahã, a'e nixói, a'erehe marã ka ym pejurujariha ehe.

¹⁵ Amõ we tĩ. Tupã rehe har te'e jande japandu tĩ. Jande japandu: "Kirisutu ke a'e mukwera katu muhem" aja riki. Pe, manõ ame'ë ta ke a'e mukwera ym ta rahã, te'e japandu ehe har. Aja ngã pe jamujekwa. Manõ ame'ë ta ke Tupã mukwera ym ta, ame'ë riki jete har te rahã, Kirisutu ke a'e mukwera ym tĩ.

¹⁶ Manõ ame'ë ta ke Tupã mukwera ym ta rahã, Kirisutu ke a'e mukwera ym tĩ.

¹⁷ Kirisutu ke a'e mukwera ym rahã, pejurujar katu naĩ. Peka'u te'e riki. Peka'u te'eha ke pema'ema'e. A'erehe pemañõ rahã, mupyrara renda pe peho ta.

¹⁸ Amõ we tĩ. Jesu kotyhar ta manõ. Ame'ë ta riki mupyraraha renda pe ixo apo 'y.

¹⁹ Kome'ë wyy keruhü pe jande jaxo rahã jõ riki Kirisutu rehe jajurujar katu. Jamanõ rahã, ixoty jaho ym rahã, jande pe amõ ta pandu: "Mã! Te'e pejurujar naĩ" aja. Upa amõ ta 'ar koty te we japyaiha. Katu ym aja.

²⁰ Anī. Pesarahā! Kirisutu ke Tupā mukwera katu muhem 'y. Ame'ē riki jete har te ke. Kirisutu ke a'e mukwera rahā, manō ame'ē ta ke a'e mukwera ta tī, aja a'e mujekwa katu.

²¹ Peteī riki ma'e ka'u te'eha ke ma'e. (Anā ke a'e.) A'erehe upa katu te jamanō ta. Aja tī. Peteī Tupā mukwera katu. (Kirisutu ke a'e.) A'erehe upa katu te jamanō rahā, upa katu te jande ke Tupā mukwera katu ta tī.

²² Anā rainō ta ke jande. A'erehe upa katu te jamanō ta. Jande riki Jesu kotyhar ta ke tī. A'erehe jande ke Tupā mukwera katu ta tī.

²³ Ngā ke Tupā mukwera rahā, ka'u te'eha rupi ym ta. Anī. Katu ta. Kirisutu ke a'e mukwera py. Pe, Kirisutu jywyr rahā, ixotyhar ta ke Tupā mukwera katu ta tī.

²⁴ A'engi 'ar rehe angaha uhyk katu ta. Arahā ājā tama'e pyrātāha ke Kirisutu muputu'u katu te ta. Upa katu te huwajan ta ke a'e muputu'u ta tī. Upa rahā, Tupā pe Kirisutu pandu ta: "Papa! Ne jō riki kapitā keruhū te apo 'y" aja riki.

²⁵ Upa katu te huwajan ta ke Tupā muputu'u ta tī. Aja rahā, upa ame'ē ta Kirisutu rehe hendu katu ta. Huwajan ta ke Tupā muputu'u ym rahā we Kirisutu riki kapitā keruhū rī.

²⁶ Amō manō rahā, ame'ē manōha riki awa ruwajan aja saka we rī. Ame'ē ke a'ejōhar Tupā mukanim ta. Aja rahā, manō ym te ta awa.

²⁷ Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī: "Kirisutu rehe upa katu te ngā ke Tupā muhendū katu ta. Aja rahā, upa katu te hendu katu ta ehe." Upa katu te aja pandu rahā, Tupā jō anī. A'e riki upa katu te amō ta ke muhendū katu ta. Kirisutu rehe muhendū katu ta.

²⁸ Aja rahā upa katu te hendu katu ta ehe. Kirisutu rehe upa katu te ngā ke Tupā muhendū katu rahā, Tupā pe ta'yr pandu ta:

—Papa! Nde rehe ihē ahendu katu ta tī — aja ipe.

Aja rahā, Tupā riki upa katu te ma'e kapitā keruhū te riki. A'e jō riki kapitā keruhū te.

²⁹ Pesarahā! Amō ta ke amō mujahuk riki. Aja rahā, y ngi uhem rahā, kwera katu uhem, aja mujekwa. Manō ame'ē ta kwera ta, aja panduha saka. Pe, amō ta pandu naī: "Manō ame'ē ta ke Tupā mukwera ym ta" aja naī. Ame'ē jete har te rahā, mujahuk ym ta tipe. Anī. Tapijar te'e we pemujahuk riki. Aja rahā, ngā ke Tupā mukwera ta, aja pemujekwa.

³⁰ Jande aja tī. Māte we jaxo. Tapijar te'e we aja jaxo. Anī. Manō ame'ē ta ke Tupā mukwera ym rahā, ihē ke mukwera ym ta tī. A'erehe ihē amanō tar ym.

³¹ Ihē mu ta! Pesarahā! Wera rahā pame katu te amō ta ihē ke jukwa tar katu. Tapijar te'e we jukwa tar katu. (Anī. Akyje ym ingi. Ihē ke Tupā mukwera katu ta, aja akwa katu. A'erehe ihē akyje ym ingi.) Ame'ē riki jete. Kuja jete har te tī. Jesu rehe tapijar te'e we pejurujar katu, a'erehe ihē rury katu ihē axo. Amō we tī. Jesu kotyhar ta ke pehē, a'erehe aja ihē rury katu axo. Jesu riki jandema'e sawa'e te.

³² Ko Ese ok ta pe ihē axo. Amō ta ihē rehe parahy riki. So'o jarō ame'ē ta aja saka. Ihē ke ame'ē ta mupyrara rahā, ihē py'ahu te'e ahendu axo. Anī. Manō ame'ē ke Tupā mukwera ym rahā, marā ka ym katuha. Manō ame'ē ke Tupā mukwera ym rahā, amō mupinīha aja jaxo ta tipe. Kuja:

—Koī jamanō ta, a'erehe mā peja ja'u te'e jaxo. Jajumuhury katu jande juehe jaxo apo 'y — aja riki yman amō mupinim.

³³ Anī. Aja mā peja ym pexo. "Katu ym ame'ē namō amō ixo rahā, a'e katu ym wan ta tī." A'erehe mā peja peka'u te'e ym pexo.

³⁴ Pehē py'a pemupak! Aja rahā, manō ame'ē ta ke Tupā mukwera katu ta, aja pekwa katu ta kŷ. Pemuka'u te'e ym, aja rahā, ma'e peka'u te'eha ke

pema'e ym ta, aja pexo ta kŷ. Pehẽ namõ amõ ta ixo. Tupã rehe har ukwa ym ame'ẽ ta. Katu ym aja. A'erehe pehẽ ngi ihẽ ruxĩ.

Kwera rahã, awa rete myja me'ẽ ta my

³⁵ Amõ pandu my:

—Myja me'ẽ manõ ame'ẽ ke Tupã mukwera ta my? Hete nixói riki. Myja me'ẽ awa rete my tĩ — aja.

³⁶ Mã! Pekwa ym. Pesarahã! Ma'e raĩ te'e hywõĩ ym. Pejyтым ym rahã, hywõĩ ym.

³⁷ Pehẽ pejyтым ame'ẽ ke ma'e raĩ te'e. Ahúi aja me'ẽ haĩ nahã my. Amõ ma'e raĩ nahã my. Pesarahã! Haĩ ke pejyтым. I'y ke anĩ.

³⁸ Ma'e raĩ hywõĩ rahã, i'y ke uhem. Tupã putar, aja me'ẽ i'y ke. Ma'e raĩ ngi i'y uhem. Amõ ma'e raĩ ngi amõ koty i'y uhem. Amõ ma'e raĩ ngi amõ koty i'y uhem. Aja pame katu te. (Ame'ẽja saka jande rete tĩ. Tupã mukwera rahã, amõ koty jande rete uhem ta tĩ.)

³⁹ Awa rukwer riki so'o rukwer aja ym. Amõ koty riki. Ma'ewyra rukwer amõ koty tĩ. Pira rukwer amõ koty tĩ. Upa juja ym.

⁴⁰ Ywa pe ma'e ke ixo. Kome'ẽ wyy keruhũ pe ma'e ke ixo tĩ. Ywa pe har ta amõ koty katuha. Kome'ẽ wyy keruhũ pe har ta amõ koty katuha tĩ.

⁴¹ Warahy hendy katu. Jahy hendyha amõ koty weraha. Jahy rata hendyha amõ koty hendyha a'e tĩ. Heta jahy rata ihĩ tĩ. Upa ame'ẽ hendyha amõ koty koty hendyha.

⁴² Aja ta tĩ. Manõ ame'ẽ ta ke Tupã mukwera rahã, awa rete amõ kotyhar. Awa rete ke amõ jyтым rahã, inem ta oho. Pe, manõ ame'ẽ ke Tupã mukwera rahã, ame'ẽ inem ym te ta. Uhã te hũ ta ixo.

⁴³ Awa rete ke amõ jyтым rahã, awa rete jaxer. Pitu te'e ame'ẽ ke ame'ẽ. Tupã mukwera rahã, awa rete katu te. Pyrãtã katu te.

⁴⁴ Awa rete ke amõ jyтым rahã, manõ ame'ẽ ke jyтым. Hete riki. Tupã mukwera rahã, amõ kotyhar uhem. Tupã'ã me'ẽ, ame'ẽ ke uhem. Pesarahã! Kome'ẽ wyy keruhũ pe awa rete ixo. Ywa pe amõ kotyhar ixo. Tupã'ã me'ẽ, ame'ẽ ke ixo.

⁴⁵ Kuja Tupã je'ẽha rehe panduha ihĩ: “Anã sawa'e py. Kome'ẽ wyy keruhũ pe har hete ke Tupã me'ẽ ipe, aja riki.” Amõ Anã ixo. A'ejõhar ame'ẽ ke aja japandu. A'e Kirisutu. A'e riki awa ke muhã katu.

⁴⁶ Kome'ẽ wyy keruhũ pe har hete ke uhem py. A'engi amõ kotyhar hete ke Tupã muhem ta. Tupã'ã me'ẽ, ame'ẽ ke uhem ta.

⁴⁷ Anã sawa'e py tĩ. Wyy ke te'e a'e ke Tupã mujã. A'erehe kome'ẽ wyy keruhũ pe har ke a'e. Amõ Anã rehe har a'ejõhar ame'ẽ ke aja japandu. Kirisutu a'e. A'e riki ywa ngi uwyr. A'erehe ywa pe har ke a'e.

⁴⁸ Wyy ke te'e Anã Tupã mujã. Anã aja kome'ẽ wyy keruhũ pe har ta tĩ. A'erehe manõ ta. Ywa ngi amõ wyjy uwyr. Kirisutu a'e. Kirisutu aja ixotyhar ta tĩ. A'erehe manõ ym te ta tĩ.

⁴⁹ Wyy ke te'e Tupã mujã ame'ẽ ke aja jande jaxo tĩ. Yman rahã, ywa ngi wyjy uwyr ame'ẽ ke aja jande jaxo ta tĩ.

⁵⁰ Ihẽ mu ta! Pesarahã! Ihẽ amujekwa ta pehẽ pe apo 'y. Tupã ixo ame'ẽ pe manõ ame'ẽ ta oho ym te ta. Ma'e inem ame'ẽ ta marã ka ym Tupã namõ pytaha. (A'erehe jande rete amõ koty uwak ta me'ẽ te'e.)

⁵¹⁻⁵² Ihẽ rehe pehendu katurahã! Yman ukwa ym awa. Ame'ẽ ke ihẽ amujekwa ta pehẽ pe apo 'y. Jande ngi har amõ ta manõ ta. Upa jande jamanõ ym ta. Tupãma'e jumi'a tyapu ta. A'ejõhar tyapu rahã, pahar amõ koty jande rete ke Tupã muruwak ta. Eha ke amõ jupimi, aja pahar te muruwak ta. Jumi'a tyapu rahã, manõ ame'ẽ ta ke Tupã mukwera ta. Pe, manõ ym te ta tĩ. Pe, upa jande rete ke amõ koty Tupã muruwak ta.

⁵³ Awa manō rahā, inem ta. Ame'ē ke Tupā muruwak ta me'ē te'e. Aja rahā, inem ym te ta. Manō ame'ē ta ke a'e muruwak ta me'ē te'e tī. Aja rahā, uhā te hū ta ixo.

⁵⁴⁻⁵⁵ Upa aja rahā, inem ame'ē ke Tupā muruwak ta. Aja rahā, inem ym te ta. Aja rahā, Tupā je'ēha rehe amō mupinim. Aja uhyk ta.

Manō ym te ta awa apo 'y. Uhā te hū ta awa ixo.

Manō ym te ta awa apo 'y. Upa Tupā mukwera katu riki.

Manō ym te ta awa apo 'y. A'erehe marā ka ym jande ke mupyaiha.

⁵⁶ Ma'e ka'u te'eha ke amō ma'ema'e. A'erehe a'e manō riki. Ma'e riki ma'e ka'u te'eha ma'eha ke my? Ame'ē ke Moise je'ēha riki mujekwa katu ngā pe.

⁵⁷ Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te manō. Upa jaka'u te'eha jama'ema'eha ke rehe a'e muhepy. A'erehe inamō jaxo rahā, jamanō ym te ta 'y. A'erehe: "Ne jō riki katu te me'ē ke" aja Tupā pe japandu katu.

⁵⁸ Ihē mu ta! Ihē apy'a katu ame'ē ta ke pehē! Mā peja Jesu rehe pejurujar katuha ke pehijar ym. Mā peja jandema'e sawa'e te rehe tapijar te'e we peparaky pexo. A'e putar ame'ē ke pema'ema'e rahā, ame'ē riki pehēma'e parakyha ke. Ima'e parakyha rehe pema'ema'e rahā, ma'e katu ame'ē ke pehē pe a'e me'ē me'ē ta, aja pekwa. (Pehē ke a'e mukwera katu ta muhem kŷ.)

16

Jesu kotyhar ta ngi tamatarer ke matyr

¹ Tamatarer matyriha rehe har ihē apandu ta apo 'y. Ame'ē rehe har paper pinim ihē pe pemuwyr. Pesarahā! Ngara ywy rupi Jesu kotyhar ta ixo. Ame'ē ta pe ihē apandu, aja pema'ema'e tī. Kuja. "Jundéi ywy rupi Tupā kotyhar ta ixo. Ame'ē ta ngi har amō amō ta ima'e ym te ma'e ke. Ame'ē ta pe mā peja tamatarer ke pemondo. Pehē pematyr, ame'ē ke pemondo" aja ihē apandu ngara ywy pe har ta pe.

² Nomin pame katu te tamatarer ke pemupyta. Ta'yr mi pehē pame katu te pemupyta. Pehē peparakyha namō heta pepyhyk rahā, heta we pemupyta. Heta ym pepyhyk rahā, heta ym pemupyta. Aja pame katu te. Aja me'ē pehē rehe ihē ahyk ym rahā we, pematyr.

³ Pe, pehē rehe ihē ahyk rahā, ame'ē tamatarer ke Jerusarē ok ta pe ihē amondo ta. Pehē pepandu ame'ē sawa'e ta namō ihē amondo ta. Sawa'e rehe har paper rehe ihē amupinim ta tī. Aja rahā, Jerusarē ok ta pe har ta ukwa katu ta a'eta rehe har tī.

⁴ Heta tamatarer ke pematyr rahā, sawa'e ta namō ihē araho ta tī. Aja rahā, sawa'e ta ihē namō oho ta tī.

Páu rehe har

⁵ Masendo ywy rupi ihē aho py ta. A'engi pehē koty ihē aho ta. Masendo ywy rupi ihē aho ta me'ē te'e.

⁶⁻⁷ Pehē koty ihē ahyk rahā, pehē namō ihē apyta we ta nahā my. Aman ndy'ar rahā, apyta ta nahā my. Pahar pehē ngi ihē aho ym ta rī. Tupā putar rahā, pehē namō ihē apyta katu we ta rī. Pe, a'ewan asak rahā, pehē ngi ihē aho ta tī. Myp ihē aho ta my? Akwa ym rī. Ihē aho rahā, ihē pe ma'e ke peme'ē ta, aja ihē akwa.

⁸ Se Ese ok ta pe ihē apyta we ta rī. Penteko 'ar upa rahā, sengi ihē aho ta.

⁹ Se Tupā rehe har ihē amu'e mu'e hū axo. Pe, ame'ē ke amō ta putar ym riki. Ihē ruwajan ta aja saka.

¹⁰ Pehē rehe Timo uhyk rahā, pahar ipo ke pepyhyk pyhyk katu te ingi. Pehē rok pe pemupyta katu. Ihē aja Tupā rehe a'e paraky ixo tī. Tupā je'ēha ke a'e pandu pandu, ame'ē riki ima'e parakyha.

¹¹ A'erehe: "Jaxer a'e" aja ym pekwaaha ehe har. Pehẽ ngi a'e oho rahã, ma'e ke peme'ẽ katu ipe. A'e putar ame'ẽ ke peme'ẽ ipe. Aja rahã, ihẽ rehe a'e uhyk katu ta. A'e uhykiha rehe ihẽ aharõ axo. Imu ta namõ a'e uhyk ta. Jurujar katu ame'ẽ ta ke a'eta.

¹² Apor rehe har ihẽ apandu ta apo 'y. Ihẽ apandu pandu ipe: "Korin ok ta pe har ta rehe esak eho. Jande mu ta namõ eho. Jesu kotyhar ta rehe esak eho" aja riki. A'e pandu: "Apo anĩ ta rĩ" aja a'e. A'e ukwa rahã, pehẽ koty a'e oho ta.

Je'ẽha a'ejõhar

¹³ Pehẽ ruwajan ta aja me'ẽ pewe ixo. Pekwa katu pexo. Aja rahã, pehẽ ke a'eta muka'u te'e ym ta. Aja rahã, Jesu rehe pejurujar katuha ke pehijar ym ta. Pehẽ ruwajan ta ngi pekyje ym pexo. Pehẽ py'a ke pemãtã katu.

¹⁴ Upa ma'e ke pema'ema'e rahã, amõ ta rehe pepy'a katu pexo.

¹⁵ Esete rehe har pekwa katu. Ianam ta rehe har aja tĩ. Pekwa katu tĩ. Ngere ywy pe Jesu rehe jurujar katu py ame'ẽ ta ke a'eta. Pe, Tupã kotyhar ta namõ ma'e ke a'eta ma'ema'e katu. Ihẽ mu ta! Ihẽ apandu pehẽ pe.

¹⁶ Ame'ẽ ta rehe pehendu katu. Ame'ẽ ta aja amõ ta ixo tĩ. Tupã kotyhar ta namõ ma'e ke ma'ema'e katu tĩ. Ame'ẽ ta rehe pehendu katu tĩ.

¹⁷ Se Esete uhyk riki. Potuna aja tĩ. Akái aja tĩ. A'eta uhyk, a'erehe ihẽ rury katu axo. Se ihẽ namõ pexo ym, a'erehe ihẽ py'a pemãtã ym. A'erehe Esete ta riki ihẽ py'a ke mãtã katu.

¹⁸ A'erehe ihẽ ke a'eta muhury katu. Pehẽ ke a'eta muhury katu, aja ihẽ ke muhury katu tĩ. Katu ame'ẽ ta ke a'eta, aja ihẽ apandu.

¹⁹ Asia ywy pe Jesu kotyhar ta ixo. Katuha ke a'eta mondo ixo pehẽ pe. Ak mondo ixo tĩ. Piriisi mondo ixo tĩ. A'eta rok pe Jesu kotyhar ta jy'ar. Ame'ẽ ta katuha ke mondo ixo tĩ.

²⁰ Se Jesu kotyhar ta ixo. Upa a'eta katuha ke mondo ixo pehẽ pe tĩ.

Pehẽ pejuman juman pehẽ juehe. Aja pepy'a katu pehẽ juehe pexo aja pemujekwa ngã pe.

²¹ Ko ihẽ po pe te'e ihẽ riki paper pinim ihẽ amupinim aĩ. Ihẽ Páu. Katuha ke pehẽ pe ihẽ amondo axo tĩ.

²² Jandema'e sawa'e te rehe amõ ipy'a ym rahã, mã peja ame'ẽ ke Tupã mupyrara. Mã peja jandema'e sawa'e te pahar jywyr.

²³ Mã peja Jesu, jandema'e sawa'e te ipy'a katu pehẽ rehe.

²⁴ Upa jande riki Jesu Kirisutu kotyhar ta ke. A'erehe pehẽ rehe ihẽ apy'a katu tĩ.

Upa.

Korin ok ta pe har ta pe Páu mupinim Mokõihar ke

Páu kome'ë paper ke mupinim tí. Korin ok ta pe Jesu kotyhar ta ixo. Ame'ë ta pe kome'ë paper pinim ke mondo. Mokõihar ke.

Paper pinim a'e mondo py. Ame'ë rehe: "Pehendu katu" aja Páu mupinim. Amõ ta pandu: "Páu jande ke muka'u te'e" aja pandu naí. "Aní. Amuka'u te'e ym" aja Páu mujekwa katu.

Korin ok ta pe har ta rehe a'e ipy'a katu, a'erehe pyrara hũ a'e ixo, aja mujekwa. Aja myrandu katu ke Páu pandu pandu ngã pe. Pyrara hũ ixo, a'erehe ipy'a katu ngã rehe aja a'e mujekwa katu.

Korin ok ta pe Jesu kotyhar har ta ixo ame'ë ta pe Páu mupinim tí

¹⁻² Pehë riki Tupã kotyhar ta ke. Korin ok ta pe har ta ke pehë. Ihë Páu. Ko pehë pe paper pinim ihë amondo axo. Timo ihë namõ ixo. Jande mu aja a'e. Tupã kotyhar ta Ngere ywy pe ixo. Upa katu te ame'ë ta pe paper pinim jamondo jaxo tí. Tupã putar, a'erehe ihë pe Jesu Kirisutu pandu kwe:

—Nde ke ihë amondo axo. Ihë rehe har nde erepandu pandu ta ereho — aja Kirisutu pandu.

Mã peja pehë rehe Tupã, jande pái keruhũ ipy'a katu te hũ. Mã peja Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te aja tí. Ipy'a katu te hũ tí. Mã peja pehë py'a ke Tupã muhury katu tí. Mã peja Jesu Kirisutu aja tí. Muhury katu tí.

Japyrara jaxo rahã, jande py'a ke Tupã mâtã katu

³ Jande rehe Tupã pyrara usak. A'e riki Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te pái ke. Jande pái keruhũ tí. Upa jande py'a ke a'e mâtã katu, a'erehe mã peja japandu: "Ne jõ riki katu te me'ë ke" aja.

⁴ Upa katu te mâte jakwaha aja jaxo rahã, jande py'a ke a'e mâtã katu. Aja rahã, amõ ta riki mâte ukwaha aja ixo rahã, ame'ë ta py'a ke jande jamâtã katu tí. Jande py'a ke Tupã mâtã, aja amõ ta py'a ke jamâtã katu tí.

⁵ Kirisutu pyrara hũ kwe. Ixotyhar ta ke jande, a'erehe a'e aja jande tí. Japyrara jaxo tí. Inamõ jande juehe katu jande jaxo, a'erehe jande japyrara rahã, jande py'a ke Tupã mâtã katu.

⁶ Myrandu katu ke japandu pandu. A'erehe jande ke amõ ta mupyrara. Pejuruar katu ehe, a'erehe pehë ke Tupã muhã katu. A'erehe pehë pepyrara aja pexo rahã, pehë py'a ke a'e mâtã katu tí. Jande py'a ke a'e mâtã rahã, pehë py'a ke a'e mâtã katu ta tí, aja pekwa katu. Pehë pe pyrãtãha ke a'e muwyr, a'erehe pehë py'ahu te'e pehendu. Jande aja pehë pepyrara pexo rahã, pehë py'ahu te'e pehendu tí.

⁷ A'erehe pejuruar katuha ke pehijar ym ta, aja jakwa katu. Jande aja pepyrara pexo rahã, jande aja pehë py'a ke Tupã mâtã katu ta tí. Aja jande jakwa katu.

Pyraraha te hũ ngi Páu ke Tupã muhem

⁸ Jande mu ta aja pehë! Pesarahã! Asia ywy pe jande jaxo rahã, mâte jakwaha. Ame'ë ke pekwa aja japutar. Asia ywy pe jande ke ngã mupyrara hũ. Mahy hũ tí. A'erehe jajupandu jande jupe: "Jande jamanõ ta" aja jande jupe naí.

⁹ Mâte jakwaha, a'erehe: "Páu ta manõ ta me'ë te'e" aja amõ ta pandu, aja jaxo. Aja rahã, marã ka ym jande te'e jahemiha ingi, aja jakwaha. Tupã jõ riki jande ke muhem ta ingi, aja jakwa katu. A'e riki ngã ke mukwera katu ame'ë ke a'e.

¹⁰ Jamanō ta, aja jakwaha. Anī. Ame'ē ngi jande ke Tupā muhem riki. Jete! Muhem ta kŷ tī. Tapijar te'e we jande ke a'e muhem ta kŷ tī, ame'ē ke jakwa katu tī. (Ame'ē ke pekwa katu tī, aja japutar.)

¹¹ Pe, jande namō ma'e ke pema'ema'e ta tī. Kuja. “Pyraraha ngi Páu ta ke emuhem” aja jande rehe har Tupā namō pepandu pandu rahā, jande namō ma'e ke pema'ema'e katu tī, ame'ēja saka. Heta ngā jande rehe har Tupā namō pandu pandu ame'ē ke a'e muwyr ta jande pe. Jande rehe a'e usak katu ta, a'erehe: “Páu ke Tupā mupoir” aja ngā ukwa rahā, Tupā pe ngā pandu ta: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja riki.

Te'e Páu pandu ym

¹² (Pehē ngi har amō ta pandu: “Páu Kirisutu mondo ame'ē ke aja ym a'e” aja naī. Anī. Kirisutu mondo ame'ē ke ihē, aja akwa katu.) Kome'ē ywy keruhū pe ihē axo rahā, Tupā mujekwa ame'ē ke namō axo katu. Pehē namō axo rahā, aja axo tī. Mokōi akwaha namō axo ym tī. Ihē atu akwaha namō axo ym. Anī. Ihē rehe Tupā ipy'a katu. A'erehe pyrātāha ke ihē pe muwyr. Ame'ē namō kome'ē ywy keruhū pe axo katu. Pehē namō axo rahā, aja tī. A'erehe katu ym ame'ē ke ama'ema'e ym, aja akwa. A'erehe ihē rury katu.

¹³⁻¹⁴ Amukwehe we paper pinim ihē amondo pehē pe. Ame'ē ke pepyhyk. Pe, pekwa. Pekwa katu, ame'ē ke jō paper rehe ihē amupinim. Mokōi akwaha ihē amupinim ym. Jetehar te ke amupinim. Ihē amupinim ame'ē rehe har ta'yr mi pekwa rī. (Myrandu katu ke ihē apandu, ame'ē ma'ema'eha rehe ihē ke Jesu Kirisutu mondo.) A'erehe Kirisutu mondo ame'ē ke ihē aja upa katu te pekwa katu, ame'ē ke ihē aputar. Aja rahā, Jesu, jandema'e sawa'e te jywyr rahā, jande rehe pesak rahā, pehē rury katu ta. Arahā pehē rehe jasak rahā, jande rury katu ta tī.

¹⁵⁻¹⁶ Ihē amupinim ame'ē rehe har pekwa katu, aja akwa katu. A'erehe ihē ajupandu ihē jupe: “Masendo ywy koty ihē aho rahā, Korin ok ta pe ixo ame'ē ta rehe ihē asak ta aho” aja ihē jupe. Kuja tī. “Masendo ywy ngi ihē ajywyr rahā, Korin ok ta pe ixo ame'ē ta rehe ihē asak ta aho tī” aja ihē jupe. Aja rahā, mokōihar pehē rehe ihē asak ta. Aho rahā, asak ta. Ajywyr rahā, aja tī. Asak ta tī. Aja rahā, mokōihar pehē rury katu ta. Pe, pehē ngi ihē aho rahā, ma'e ke ihē pe peme'ē katu ta. Aja rahā, Jundéi ywy pe aho katu ta.

¹⁷ (“Aho ta” aja ihē apandu. Pe, je'ēha ihē pe amō muhyk werur, a'erehe: “Aho ym we ta rī” aja apandu. Ame'ē ke pehē ngi har amō ta ukwa rahā, kuja ukwaha ngā jupe naī.) “Manga te'e ixo aja me'ē sawa'e Páu” aja naī. Anī. Aja ym. “Ihē aho ta” aja apandu rahā, ihē atu aputar ame'ē ke apandu, aja a'eta ukwaha naī. A'erehe a'eta pandu: “ ‘Aho ta’ aja Páu pandu rahā, pahar: ‘Anī. Aho ym ta’ aja pandu” aja pandu pandu. A'erehe: “Manga te'e ixo aja me'ē sawa'e Páu” aja ukwaha naī.

¹⁸ Anī. Aja ym ihē. Tupā pandu ame'ē ke a'e ma'ema'e katu. Aja ihē tī. Ihē apandu ame'ē ke ama'ema'e katu tī. A'erehe: “Aho ta” aja ihē apandu rahā, pahar: “Anī, aho ym we ta rī” aja ym ihē apandu. A'erehe amanga te'e axo aja me'ē sawa'e ym ihē, aja pekwa.

¹⁹ Amō we tī. Jesu Kirisutu Tupā ra'yr. Ehe har pehē pe ihē apandu pandu. Sir aja tī. Timo aja tī. Pandu pandu tī. Manga te'e ixo aja me'ē sawa'e ym te Kirisutu. Anī. A'e pandu ame'ē ke aja te'eha a'e ma'ema'e katu. Aja ihē tī. Ihē apandu ame'ē ke ama'ema'e katu tī, aja pekwa katu.

²⁰ Pesarahā! Upa katu te Tupā pandu ame'ē ke Jesu ma'ema'e. Tupā pandu katu ame'ē ke Jesu muhyk katu tī. A'erehe Jesu rehe har jakwa rahā, jetehar te ke ihē apandu, aja jakwa katu. Aja rahā: “Tupā riki katu te ame'ē ke a'e” aja ngā pandu ta. (A'erehe amanga te'e axo aja me'ē sawa'e ym ihē, aja pekwa katu tī.)

²¹ Pe, Tupā riki jande pe pyrātāha ke muwyr. A'erehe Kirisutu kotyhar ta ke jande aja a'e mujekwa katu jande pe. Pehē pe aja jande pe a'e mujekwa katu tī. A'e riki jande pe pandu: "Ihēma'e parakya ke pema'e peho" aja. (A'erehe Kirisutu rehe har japandu pandu jaxo.)

²² (Ihēma'e ke rehe ihē rer ihē amupinim.) Tupā aja tī. "Ko ihēma'e ke" aja Tupā pandu. A'erehe jande py'a rehe I'ā ke muwyr. Aja rahā: "Ko ihēma'e ke" aja a'e mujekwa katu. Jande py'a rehe I'ā ke a'e muwyr. Ame'ē kuja mujekwa. Yman rahā, jande ke a'e muhā katu ta, aja mujekwa. (Jande py'a rehe I'ā ihī katu, a'erehe ihē apandu ame'ē ke ihē ama'ema'e katu aja pekwa katu tī.)

Pehē pe aje'ē je'ē tar ym, a'erehe pehē koty aho ym

²³ Ko jete har te ke pehē pe ihē apandu, aja Tupā ukwa katu riki. Jete har te ke ihē apandu ym rahā, mā peja ihē ke Tupā mahy katu. Ko pehē pe apandu: "Pehē koty ihē aho ta" aja. Pe, ihē aho ym. Ma'erehe my? Ame'ē ke amujekwa ta apo 'y. Kuja. Ihē ajupandu ihē jupe: "Korin ok ta pe ihē aho rahā, a'ep pe har ta pe ihē aje'ē je'ē hū ta. Ame'ē ta ixoha katu ym, a'erehe aje'ē je'ē hū ta" aja ihē jupe. Anī. Aja aje'ē je'ē tar ym. A'erehe pehē koty ihē aho ym riki.

²⁴ "Aje'ē je'ē ta" aja apandu rahā, pehēma'e kapitā ihē aja my? Anī. Aja ym ihē. Myja me'ē pejurujar katu my? Ame'ē rehe har ihē apandu ym. Kirisutu rehe pejurujar katuha ke pehijar ym, aja ihē akwa katu. "Aje'ē je'ē hū ta" aja apandu rahā, pexoha rehe har jō ihē apandu. Pehē pexoha ke ihē amukatu tar katu. Aja rahā, Tupā koty pehē py'a pejumuruwak ta my tī.

2

¹⁻² Pehē ke jande jamuhury tar katu, a'erehe ihē ajupandu ihē jupe: "Korin ok ta pe ihē aho ym we ta rī. Aja rahā, ame'ē ta ke ihē amupyai ym ta" aja ihē jupe. Pesarahā! Pehē ke ihē amupyai rahā, awa riki ihē ke muhury katu ta my? Nixōi awa! Ihē riki amupyai ame'ē ta jō riki ihē ke muhury katu ta. Pehē ke ame'ē ta. A'erehe pehē ke ihē amupyai tar ym. (A'erehe pehē koty aho ym rī.)

³ Paper pinim pehē pe ihē amondo py. Ame'ē pe ihē aje'ē je'ē hū ha pehī. Aja rahā, upa pehē pexoha ke pemukatu my? Aja ym rahā, pehē rehe ihē ahyk rahā, ihē aje'ē je'ē hū ta tī. Aja rahā, ihē apyai ta, aja ihē aputar ym. Ihē ke pemupyai, anī. Ihē ke pemuhury katu ta me'ē te'e. Ihē rury katu rahā, pehē rury katu tī, aja ihē akwa katu.

⁴ Amukwehe pehē pe paper pinim ihē amondo rahā, upa ihē py'a rupi ihē apyai te. Ajumupyai tī. Ihē apyai, a'erehe ihē ajixi'u hū tī. (Ihē amupinim ai rahā, ajixi'u ai tī.) Upa pehē rehe ihē apy'a katu te, aja ihē amujekwa tar katu pehē pe, a'erehe ame'ē paper pinim ihē amondo. Pehē ke ihē amupyai, anī. Aja aputar ym.

Ma'e ka'u te'eha ke ma'e ame'ē sawa'e rehe pehē py'a pemujywywyr katu

⁵ (Pehē koty imāi nungar namō ukwer kwe. Ame'ē rehe har ihē amupinim kwe.) Amō ta ke ame'ē jaxer ai ma'e ame'ē mupyai rahā, ihē ke jō mupyai ym. Pehē ke a'e mupyai tī. A'erehe: "Upa katu te pehē riki ihē ke mupyai" aja apandu tar ym.

⁶⁻⁷ Ame'ē sawa'e pe pehē ngi har hetaha ta je'ē je'ē hū. Ame'ē a'ewan riki. Tupā koty ipy'a ke ame'ē mujywywyr. A'erehe apo pehē py'a pemujywywyr katu ta me'ē te'e ehe. A'e ke pemuhury tī. Aja rahā, ame'ē sawa'e tapijar te'e we pyai ym te ta ixo. "Māte ihē ke akwaha" aja pandu ym ta. "Ihē ke Tupā putar ym" aja ukwa ukwa ym ta ixo tī.

⁸ A'erehe pehē pe ihē apandu. Pehē pepy'a katu ehe, aja pemujekwa ipe, sawa'e pe.

9-10 Upa ihē apandu ame'ē ke rehe pehendu katu my, ame'ē ke ihē akwa tar katu. Aja te'eha ihē apandu ame'ē ke rehe pehendu katu my. Ame'ē ke ihē akwa tar katu tī. A'erehe paper pinim pehē pe ihē amondo kwe. Ma'e ka'u te'eha ke ame'ē sawa'e ma'e. Ame'ē ke rehe pehē py'a pemujywywyr rahā, ihē rehe pehendu katu, aja akwa katu. Pehē py'a pemujywywyr ehe rahā, ihē py'a ihē amujywywyr ehe tī. Pehē ke ihē amuhury tar katu, a'erehe ame'ē sawa'e rehe ihē py'a ihē amujywywyr tī. (A'e tŷ. Ihē py'a ihē amujywywyr ehe.) Kirisutu ihē rehe usak, aja ihē axo, a'erehe ihē py'a ame'ē sawa'e rehe ihē amujywywyr tī.

11 Aja rahā, jande ke Satana muka'u te'e ym ta. (Ājā ramūi a'e.) A'e putar ame'ē ke jande jakwa katu. Jande riki ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e, ame'ē ke a'e putar, aja jande jakwa katu.

Toroa ok ta pe Páu ixo rahā, jumupyai a'e

12 Toroa ok ta rehe ihē ahyk aho rahā, a'ep myrandu katu ke ihē apandu pandu. Kirisutu rehe har apandu pandu. Arahā Kirisutu rehe ngā ke jandema'e sawa'e te mujurujar katu. A'erehe heta jurujar katu ehe. Ame'ē riki jandema'e sawa'e te ma'ema'eha ke, aja akwa katu.

13 Arahā Tit, jande mu ke ihē amahem ym, a'erehe ihē ajumupyai hū. (Ihē rehe pehendu katu my, ame'ē ke Tit pandu ta ihē pe, aja akwaha naī. Nixói a'ep.) A'erehe a'ep pe har ta pe ihē apandu: "Tit ke ihē akekar ta aho" aja. Pe, Masendo ywywyr pe ihē aho.

Tupā pe ma'e pihe katu ame'ē ke jande

14 (Amō rahā we, Tit rehe asak. A'erehe pehē pexoha rehe har akwa. Pexoha katu, aja akwa.) A'erehe Tupā pe ihē apandu: "Mā! Ne jō riki katu te me'ē ke" aja. Pesarahā! Amō ta ke kapitā muputu'u rahā, muputu'u ame'ē ta ke a'e werur. "Ko ihē amuputu'u ame'ē ta ke" aja kapitā mujesak hekoha ta pe. Aja Tupā tī. Kirisutu riki kapitā keruhū a'e. (Jande jajurujar katu ehe.) A'erehe jande riki Kirisutu kotyhar ta ke. (A'erehe a'e muputu'u ame'ē ta aja saka jande tī.) A'erehe Kirisutu namō jande ke Tupā mujesak hekoha ta pe, ame'ēja saka. A'erehe: "Ne jō riki katu te me'ē ke" aja Tupā pe ihē apandu.

Tupā pandu jande pe: "Kirisutu rehe har pepandu pandu peho" aja. A'erehe ehe har japandu pandu jaho. Ma'e pihe katu ame'ē ke amō jyhē rahā, upa koropí pihe katu. Aja Kirisutu rehe har japandu rahā, upa ngā renda rupi Kirisutu rehe har ukwa ta. (Ma'e piheha ok ta rupi upa pihe katu, ame'ēja saka.)

15 Tupā pe jande ke Kirisutu me'ē, ame'ēja saka. A'erehe Tupā pe jande riki ma'e pihe katu ame'ēja saka. Aja rahā Kirisutu rehe har japandu pandu. Tupā muhā katu ame'ē ta pe japandu pandu. Mupyaraha renda pe oho ta ame'ē ta pe japandu pandu tī. Kirisutu rehe har japandu pandu tī.

16 A'erehe ame'ē ta hendu rahā, ma'e inem, ame'ēja saka ngā pe. Putar ym. A'erehe mupyaraha renda pe oho ta. Tupā koty oho ta ame'ē ta pe anī. Kirisutu rehe har hendu rahā, ma'e pihe katu, ame'ēja saka. Jurujar katu ehe. A'erehe Tupā namō ixo ta.

Pesarahā! Kirisutu rehe har mupyaraha renda pe oho ta ame'ē ta pe amō pandu pandu. Tupā koty oho ta ame'ē ta pe aja tī. Pandu pandu tī. Aja rahā, awa riki Kirisutu rehe har pandu pandu katu my?

17 Jande riki. Amō ta anī. Jande aja a'eta ixo ym. Amō ta Tupā je'ēha ke pandu pandu rahā, tamatarer hū ke pyhyk ta, aja ukwaha naī. (Ihē aja tī, aja pehē ngi har amō ta pandu naī. Manambe aja tī. Tamatarer hū japyhyk, aja jande rehe har pandu naī tī.) Anī. Aja ym jande. Jande ke Tupā mondo, a'erehe ima'e je'ēha ke japandu pandu. Mokōi jakwaha aja ym japandu

pandu. Kirisutu miasu ta ke jande, a'erehe jande rehe Tupā usak, aja jaxo. Aja ima'e je'ēha ke japandu pandu.

3

Tupā je'ēha pyahu ame'ē ke

¹ (Ihē apandu ame'ē ke jetehar te ke, aja pekwa katu.) Ihē rehe har amō we pehē pe apandu ym ta me'ē te'e. Pekwa katu, a'erehe apandu ym ta me'ē te'e. Paper rehe: “Páu katu ame'ē ke a'e” aja amō mupinim. Aja ihē aputar my? Anī. Aputar ym. Amō ta aja putar riki. Ehe har amō ta ukwa ta: “Katu ame'ē ke a'e” aja. A'erehe paper rehe ehe har amō mupinim. Ihē anī. Aputar ym. Pe, paper rehe ihē rehe har pemupinim, aja rahā amō ta ihē rehe har ukwa ta. Aja aputar ym tī. Pesarahā!

² (Myrandu katu ke pehē pe japandu pandu rahā, Kirisutu rehe pejurujar katu. A'erehe pehē rehe amō ta usak rahā, jande riki Kirisutu mondo ame'ē ta ke jande aja ukwa katu.) A'erehe pehē rehe usak rahā, pehē atu ihēma'e paper pinim ame'ēja saka. Manambema'e aja tī. Ima'e paper pinim ame'ēja saka tī. Paper pinim rehe amō usak rahā, upa ma'e ke ukwa katu. Ame'ēja saka pehē rehe amō ta usak rahā, jande riki Kirisutu mondo ame'ē ta ke jande, aja ukwa katu. A'e tŷ. Pehē rehe japy'a katu. A'erehe jande py'a rehe pexo, ame'ēja saka.

³ Pehē atu paper pinim, ame'ēja saka tī. Kirisutu mupinim, ame'ēja saka. Pehē koty jande ke Kirisutu mondo, a'erehe ehe har japandu pandu. Pejurujar katu ehe, a'erehe a'e riki mupinim, ame'ēja saka. Kirisutu mupinim, ame'ēja saka rahā, mupihūha namō mupinim ym. Yman ita rehe je'ēha ke Tupā mupinim, ame'ēja saka ym tī. Anī. Awa py'a rehe mupinim, ame'ēja saka. Aja rahā, awa py'a rehe I'ā ke a'e muwyr. (Ame'ē riki mupinīha, ame'ēja saka.) Ixuwe katu te hū ame'ē ke Tupā. Tupā'ā ke Kirisutu muwyr.

⁴ Myrandu katu japandu pandu, ame'ē riki jandema'e parakyha. Ame'ē rehe jande ke Kirisutu mondo, aja jakwa katu. A'erehe jandema'e parakyha rehe Tupā usak, aja rahā, katu aja jakwa katu.

⁵ Jande atu jakwaha namō myrandu katu ke japandu pandu my? Anī. Aja ym. Tupā riki jande pe ima'e pyrātāha ke muwyr.

⁶ A'e riki pyrātāha ke muwyr, a'erehe ima'e je'ēha pyahu ame'ē ke japandu pandu katu. Ame'ē je'ēha pyahu kuja riki. Kirisutu rehe awa jurujar katu rahā, ipy'a rehe I'ā ke Tupā muwyr. Ame'ē je'ēha pyahu ame'ē ke. Moise je'ēha rehe hendu katu rahā, amō koty ame'ē. Moise je'ēha rehe jō amō hendu katu rahā, Tupā namō ixo ym te ta. Amō py'a rehe I'ā ihī rahā, Tupā namō ixo katu ta. Aja rahā, uhā te hū ta ixo.

⁷ Yman itape rehe je'ēha ke Tupā moī. Ame'ē ke Moise pe Tupā me'ē rahā, a'ep hendy te hū. Aja pyrātāha ke mujesak. (Aja a'ep a'e ixo aja mujekwa ngā pe tī.) Pe, Moise ruwa hendy hū tī. Ame'ē uwe wan ixo rahā, hendy we hū rī. A'erehe marā ka ym huwa rehe jundēu awa ta usak usakiha. Ame'ē Moise je'ēha ke amō pandu pandu rahā, kuja ukwa: “Mā! Ma'e aka'u te'eha ke ihē ama'e. Tupā namō axo ym ta” aja ukwa. Pe, ame'ē je'ēha ke Moise pe Tupā me'ē rahā, a'ep hendy te hū. Pyrātāha ke mujesak tī. (Aja a'ep a'e ixo aja mujekwa ngā pe tī.)

⁸ Aja rahā ame'ē je'ēha 'ar koty te we Tupā'ā ma'eha. Amō ke muhā katu rahā, pyrātā te ha rupi Tupā'ā muhā katu.

⁹ Ame'ē Moise je'ēha rehe amō hendu rahā, jupandu jupe: “Mā! Katu ym ihē. Ihē ke Tupā mupyrara ta” aja. Ame'ē Moise je'ēha riki katu riki. Je'ēha pyahu ame'ē ke i'ar koty te we katuha. Je'ēha pyahu ame'ē ke rehe amō hendu

katu rahā, Tupā pandu: “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe” aja. A'erehe Moise je'ēha 'ar koty te we je'ēha pyahu katuha.

¹⁰ Apo je'ēha pyahu ame'ē namō jaxo. Moise je'ēha 'ar koty te we katu te ha. A'erehe ymanihar Moise je'ēha katu ame'ē ke upa, aja japandu.

¹¹ Moise je'ēha i' i ixo, ame'ēja saka. Ame'ē riki katu rahā, upa ym te ame'ē ke i'ar koty te hū katuha. Je'ēha pyahu ame'ē ke upa ym te. A'erehe je'ēha pyahu ame'ē ke i'ar koty te we katuha. (Uhā te hū hā ke ame'ē me'ē. A'erehe i'ar koty te we katuha.)

Tupā je'ēha ke jundéu awa ta ukwa ym

¹² Je'ēha pyahu riki upa ym te ta, ame'ē ke jakwa katu. A'erehe kyje ym ha namō Kirisutu rehe har japandu pandu.

¹³ Moise aja jaxo ym tī. Tupā je'ēha wewe ukwa, aja ym jamu'e. Pesarahā! Huwa ke Moise jupyk. Pan pe jupyk. Aja rahā, huwa hendyha uwe ame'ē ke jundéu awa ta usak ym.

¹⁴ Moise ruwa ke pan jupyk. Aja jundéu awa ta py'a tī. Pan pe jupyk ame'ēja saka apo tī. A'erehe yman Moise pe je'ēha ke Tupā muwyr, ame'ē ke jundéu awa ta usak usak tipe rahā, iākā mujanam rāi. (A'erehe ukwa ym.) Kirisutu kotyhar aja jō amō jumuruwak rahā, ame'ē pan kanim. (Aja rahā, upa ukwa katu.)

¹⁵ Apo aja tī. Moise je'ēha ke jundéu awa ta usak usak rahā, ipy'a ke pan jupyk, ame'ēja saka ixo we rī. Usak ame'ē ke ukwa ym.

¹⁶ Pe, jandema'e sawa'e te koty jumuruwak rahā, ixotyhar aja ixo. Aja rahā, ame'ē pan ke Tupā mukanim. Aja Tupā je'ēha mujekwa. Jo'ok ame'ēja saka. Aja rahā, je'ēha ke ukwa katu.

¹⁷ “Jandema'e sawa'e te” aja Tupā je'ēha rehe panduha ihī. Ame'ē riki Tupā'ā ke. Pe, jandema'e sawa'e te'ā riki jande py'a rehe ihī rahā, jande ākā ke a'e mupirer mi. (Aja rahā, Tupā rehe har jakwa katu te ta.)

¹⁸ Jande ruwa ke pan pিরer ame'ē ke jupyk ym jaxo. A'erehe upa jande rehe ngā usak rahā, katu ame'ē ke jande, aja ukwa. Jandema'e sawa'e te katuha aja jaxo tī, aja ukwa. Pe, jandema'e sawa'e te, a'e riki Tupā'ā ke. A'e riki jande ke muruwak ixo. Jandema'e sawa'e te katuha aja amō we amō we jande ke muruwak ixo. Pe, yman rahā, a'e aja jaxo ta tī. Arahā a'e aja nixói te ta ma'e jaka'u te'eha jama'eha ke jande pe.

4

Tupā rehe har ngā pe Páu ta mujekwa

¹ Jande rehe Tupā pyrara usak, a'erehe jande pe a'e pandu. “Myrandu katu ke pepandu pandu peho” aja riki. Ame'ē riki jandema'e parakyha. Ame'ē ke jande pe a'e riki me'ē, a'erehe: “Marā ka ym japanduha” aja ym jande py'a pe jakwa jakwa jaxo.

² Amō ta ukwa ym ha rupi ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e. Upa ame'ē ke jahijar. Ma'e ke jande ke muhuxī, ame'ē jaka'u te'eha jama'ema'eha ke jahijar tī. Tupā je'ēha ke japandu rahā, amō ta ke jamuka'u te'e tar ym. (“Páu ta muka'u te'e tar katu” aja amō ta pandu naī.) Anī. Jeterhar te ke Tupā je'ēha mujekwa. Aja jande jaxo. Tupā jande rehe usak uī, aja jaxo. Aja rahā, jande rehe amō ta usak rahā, pandu ta: “Páu ta ixoha katu” aja.

³ Myrandu katu ke japandu pandu. Ame'ē ke amō ta ukwa ym rahā, ame'ē ta riki mupyraraha renda pe oho ixo ame'ē ta ke. A'erehe ukwa ym ixo.

⁴ Kirisutu riki Tupā a'e tī. Kirisutu riki katu te me'ē ke. (Aja rahā, nixói te ma'e jaxeraha ipe.) Ame'ē panduha ke myrandu katu rehe ihī. Pe, myrandu katu ke amō ukwa rahā, ame'ē ukwaha riki ma'e weraha aja saka. Pe,

mupyraraha renda pe oho ta ixo ame'ē ta rehe ame'ē weraha hendy ixo tipe, ame'ēja saka. Kirisutu rehe har mujekwa tipe. Ame'ē weraha ke Satana muwe, ame'ēja saka. (Ājā ramūi a'e.) Aja rahā, iākā ke mujanam rāi. (Aja rahā, ukwaha mukanim. A'erehe ukwa ym te.) A'erehe myrandu katu rehe mupyraraha renda pe oho ixo ame'ē ta jurujar ym. Satana riki Tupā rehe ipy'a ym ame'ē tama'e kapitā keruhū.

⁵ Sawa'e te wan ta jande a'erehe jande rehe har japandu pandu. Anī. Aja ym. Jesu Kirisutu rehe har jande japandu pandu. A'e riki jandema'e sawa'e te. Ngā muhāha ke a'e aja japandu pandu. Pe, jande riki pehēma'e miasu ta ke. Jande ke Jesu mondo, a'erehe pehēma'e miasu ta ke jande tī.

⁶ Yman te pytun te'e rahā, Tupā pandu: "Mā peja wera katu" aja. A'e riki weraha mujā. Ame'ē Tupā riki jande py'a pe weraha ke muwyr, ame'ēja saka. (Aja rahā, juehe har a'e mujekwa jande pe.) Pырātā te hū ame'ē ke a'e. Kirisutu rehe har amō ukwa rahā, Tupā rehe har ukwa tī. A'erehe Tupāma'e pyrātāha ke Kirisutu mujesak.

Jande pe pyrātāha ke Tupā muwyr

⁷ Jande riki pitu te'e. Tujuk pander aja saka. Imembek. Anī. Ima'e pyrātāha ke jande pe Tupā muwyr. A'erehe ehe har japandu pandu katu. Ehe har ukwa ame'ē ke katu te me'ē ke. Ehe har japandu rahā, ima'e pyrātāha namō japandu, aja ngā pe Tupā mujekwa. Jandema'e pyrātāha namō anī.

⁸ Amō amō rahā, jande ke amō ta mahy hū tipe. (Jande pe ima'e pyrātāha Tupā muwyr.) A'erehe tapijar te'e we Tupā je'ēha ke japandu pandu. Myja me'ē jama'e ta my? Aja amō amō rahā, jakwa jakwa jaxo. Anī. Māte jakwaha aja ym te jaxo.

⁹ Jande ruwajan heta ixo. Pe, jande rehe katu ame'ē ta pete'e ixo tī. Jande ke amō ta muputu'u tī. Mahy tī. Jande ke jukwa ym we rī.

¹⁰ Jesu ke amō ta mupyrara. Aja jande ke amō ta mupyrara ixo tī. Aja te'e ta jaxo. A'e ke amō ta jukwa. Aja jande ke amō ta jukwa tar katu tī. Aja te'e ta jaxo. Jajurujar katuha jahijar ym. Aja rahā, Jesu ywa pe ixo, a'erehe ima'e pyrātāha ke jande pe muwyr, aja jamujekwa katu ngā pe. (Aja rahā, Jesu ixuwe katu te hū ixo, aja mujekwa katu.)

¹¹ Jande jaxo rahā, jande ke Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta jukwa tar katu tipe. Jesu rehe har japandu pandu, a'erehe jande ke jukwa tar katu. Anī. Japandu pandu we rī. Aja rahā, Jesu ywa pe ixo, a'erehe jande pe ima'e pyrātāha ke muwyr, aja jamujekwa katu ngā pe. (Aja rahā, ixuwe katu te hū ixo, aja mujekwa katu tī.)

¹² Pesarahā! Kuja riki. Jesu rehe har japandu pandu, a'erehe jande ke amō ta jukwa tar katu. Māte we me'ē jande jaxo. Japyrara jaxo. Pehē anī. Jande japandu, ame'ē rehe pejurujar katu, a'erehe katu aja pexo. (Pepyrara ym, aja pexo katu.)

¹³ Māte we me'ē jande jaxo (tapijar te'e we myrandu ke japandu.) Aja Tupā je'ēha rehe panduha ihī:

"Tupā je'ēha riki jetehtar te ke aja akwa katu, a'erehe ame'ē ke ihē apandu katu" aja amō pandu.

Aja Tupā je'ēha riki jetehtar te ke aja jakwa katu, a'erehe myrandu katu ke japandu katu tī.

¹⁴ Manōha ngi Jesu, jandema'e sawa'e te ke Tupā mukwera katu muhem. (A'erehe Tupā je'ēha riki jetehtar te ke aja jakwa katu.) Jesu ke Tupā mukwera katu muhem. Aja jande jamanō rahā, yman rahā, jande ke a'e mukwera katu ta muhem tī, aja jakwa katu. Pe, Jesu namō jaxo ta. Pehē aja tī. Mukwera katu ta muhem tī. Pe, pehē namō jande ke huwa koty a'e mupu'am ta.

¹⁵ Apo upa aja japyrara jaxo rahã, pehẽ pe katu. Myrandu katu ke pehẽ pe japandu, a'erehe pehẽ pe katu. Pe, amõ amõ ta rehe pyrara Tupã usak te hũ rahã, Tupã rehe ame'ẽ ta jurujar katu ta. "Mã! Ne jõ riki katu te hũ" aja Tupã pe pandu ta tĩ. Aja katu Tupã rehe har pandu te hũ riki.

Tapijar te'e we Tupã rehe Páu jurujar katu

¹⁶ (Jande ke Tupã mukwera katu ta muhem, aja jakwa katu.) A'erehe jande jajupyai ym jaxo. Jande pitu te'e riki. Jande rete tamũiha ohoho ixo. Jande py'a anĩ. Wera rahã pame katu te jande py'a ke Tupã mãtã katu. A'erehe tapijar te'e we Tupã rehe jajurujar katu. Jahijar ym ame'ẽ.

¹⁷ Apo jande ke Tupã rehe ipy'a ym ame'ẽ ta mahy we ixo rĩ. Jande ke mupyrara we ixo rĩ. Ame'ẽ upa ta. Apo japyrara jande jaxo. Aja rahã, yman rahã, Tupã namõ jaxo ta. Katu te hũ ta. Ame'ẽ ke upa ym te ta. Pyraraha 'ar koty te we katu te ha. A'erehe jajurujar katuha jahijar ym.

¹⁸ A'erehe marã ka ym ma'e ke rehe amõ usakiha, ame'ẽ rehe har jande py'a pe jakwa jakwa jaxo. Ma'e ke amõ usak ym, ame'ẽ upa ym te ta. Ywa pe Tupã namõ ixo ame'ẽ ke upa ym te ta. Ma'e ke amõ usak, ame'ẽ upa ta. Ame'ẽ rehe har jande py'a pe jakwa jakwa ym jaxo.

5

Jande rete pyahu ame'ẽ ke Tupã me'ẽ ta

¹ (Japyrara jaxo. Anĩ. Jajurujar katuha jahijar ym. Yman rahã, jande rete pyahu ame'ẽ ke Tupã me'ẽ ta.) Pesarahã! Kome'ẽ wyy keruhũ pe jaxo rahã, jande rete riki xipa, ame'ẽja saka. Xipa ijuk, ame'ẽ riki jande jamanõ, ame'ẽja saka. Jamanõ rahã, amõ jande rete ke Tupã mujã ta, ywa pe. A'e riki mujã ame'ẽ ke. Ame'ẽ ke ijuk ym te ta. Uhã te hũ ame'ẽ ke.

² Ywa pe jande rete pyahu ame'ẽ ke jande pe Tupã me'ẽ ta. Ame'ẽ ke japutar katu tipe apo 'y. Japutar katu te hũ, a'erehe: "Mã! Ame'ẽ namõ apo jaxo rahã, katu" aja jande jupe.

³ Amõ jande rete pyahu namõ jande jaxo ta rahã, jande'ã jawe te'e, ame'ẽja saka ixo ym ta.

⁴ Kome'ẽ wyy keruhũ pe jande jaxo rahã, jande pitu te'e riki. Japyrara jaxo, a'erehe: "Ái ái ái" aja japandu, ame'ẽja saka riki. Japyrara jaxo, a'erehe jande rete ngi jahem tar katu riki. Aja jõ ym. Ywa pe har jande rete pyahu ke japutar katu. Aja rahã, jamanõ ym te ta riki. Jande ruhã te hũ ta riki.

⁵ Jande rete pyahu ke Tupã moĩ katu ta. Ame'ẽ ke jetechar te aja a'e mujekwa, a'erehe jande py'a rehe I'ã ke a'e muwyr. Aja rahã, yman rahã jande rete ke a'e mupyahu ta, aja a'e mujekwa katu.

⁶⁻⁸ Tupã'ã jande py'a rehe ihĩ katu, a'erehe jande pyrãtã katu te jande. Kome'ẽ wyy keruhũ pe jande jaxo rahã, ywa pe jandema'e sawa'e te namõ jaxo ym rĩ, aja jakwa katu. Se jande rete ke jambor, ame'ẽja saka. Pe, ywa pe jandema'e sawa'e te namõ jaxo katu, aja japutar katu. Ame'ẽ ke jasad, a'erehe jajurujar katu ehe. Anĩ. Aja ym. Jasad ym we rĩ. Pe, jande jajurujar katu ehe. Aja te'e ta jaxo.

⁹ Jandema'e sawa'e te namõ jaxo tar katu. Amõ we tĩ. Ima'e ma'eha ke jama'ema'e tar katu. Ame'ẽ ke jõ japutar katu te. Se jaxo rahã, aja japutar katu te. Ywa pe jaxo rahã, aja tĩ. Ima'e ma'eha ke jama'e tar katu tĩ.

¹⁰ Jande johu Kirisutu ruwa koty japu'am ta kÿ. Upa ixotyhar ta aja tĩ. Huwa koty pu'am ta kÿ tĩ. Pe, jande rehe har a'e pandu pandu ta. Kome'ẽ wyy keruhũ pe jande jama'ema'eha rehe har a'e pandu pandu ta. (A'erehe ima'e ma'eha ke aja te'eha jama'ema'e tar katu.) Katu ame'ẽ ke ma'ema'e rahã: "Nde katu" aja Kirisutu pandu ta. Pe, ame'ẽ katuha aja ma'e katu ame'ẽ

ke Kirisutu me'ē ta ipe tī. Katu ym rahā: “Nde katu ym” aja Kirisutu pandu ta. Pe, ame'ē katu ym ha aja ma'e ke a'e me'ē ta tī. Aja pame katu te ta. (A'erehe jandema'e sawa'e te putar ame'ē ke mā peja pema'ema'e katu.)

Tupā rehe katu ame'ē ta ke

11 (Jande jama'eha rehe har jandema'e sawa'e te pandu ta) a'erehe ima'e ma'eha jama'ema'e tar katu te. A'erehe amō ta pe japandu: “Pejuru jar katu ehe” aja riki. Jete har te jamu'e, aja Tupā ukwa katu. Aja ihē rehe har pekwa, aja ihē aputar tī.

12 Aja rahā: “Katu ame'ē ta ke jande” aja japandu ym. Anī. “Jete har te jamu'e” aja japandu rahā, jande rehe har pekwa ta, aja japutar. Aja rahā, amō ta pe katu jande rehe har pepandu katu ta tī. Ame'ē panduha pekwa katu ta. Ame'ē ta amō rehe usak te'e rahā: “Mā! Katu ame'ē ke” aja ukwaha naī. Soroka pe jō usak, ame'ēja saka. Ixoha ukwa ym. Ipy'a pe usak ym, ame'ēja saka. Ame'ē ta jande rehe usak te'e, a'erehe: “Katu ym Pāu ta” aja ukwaha naī. Jande jaxoha ukwa ym, a'erehe: “Katu ym” aja pandu naī.

13 Jaka'u te'e jande, aja pekwha my? Aja jaxo rahā, Tupāma'e ma'eha ke jama'ema'e tar katu, a'erehe jaka'u te'e aja jaxo. Jaka'u te'e ym jande, aja pehē pekwha my? Aja ym jaxo rahā, pehē py'a ke jamātā tar katu, a'erehe jaka'u te'e aja ym jaxo.

14 Jande rehe Kirisutu ipy'a katu, a'erehe a'e putar ame'ē ke jama'ema'e katu. Peteī sawa'e manō. Aja rahā, upa awa ta ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe muhepy. Aja jakwa katu. A'e manō rahā, upa katu te awa ta manō inamō tī, ame'ēja saka.

15 A'e manō. Aja rahā, upa awa ta ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe a'e muhepy. Aja rahā, apo ixo ame'ē ta juehe har ma'ema'eha rehe jō usak usak rahā, katu ym. Kirisutu putar ame'ē ke apo ixo ame'ē ta ma'ema'e ta me'ē te'e tī. Kirisutu manō, pe, a'e ke Tupā mukwera katu muhem tī. A'erehe juru jar katu ehe ame'ē ta Tupā namō ixo ta. A'erehe Kirisutu putar ame'ē ke apo ixo ame'ē ta ma'ema'e ta me'ē te'e tī. (Aja pehē tī. Kirisutu putar ame'ē ke pema'ema'e ta me'ē te'e tī.)

16 Amō rehe jasak rahā: “Peme'ē katu.” Amō rehe: “Peme'ē katu ym” aja japandu ym apo 'y. “Kirisutu katu ym” aja juru jar ym ehe ame'ē ta ukwaha naī. Yman ame'ē ta aja jakwa naī tī.

17 Kirisutu kotyhar aja amō jumuruwak rahā, a'e pyahu aja ixo 'y. Kwehe har ixoha ke mukanim, aja ixo. Ixoha pyahu aja ixo apo 'y.

18 Upa ame'ē ke Tupā ma'ema'e ame'ē ke. Jande ke a'e muruwak. Yman huwajan ta ke jande. Apo ehe katu ame'ē ke jande. Ma'e jande jaka'u te'eha jama'ema'eha ke rehe Kirisutu manō, a'erehe ehe katu ame'ē ke jande aja Tupā muruwak. Pe, jande pe a'e pandu tī: “Kirisutu rehe har pepandu peho” aja. A'erehe ngā juru jar katu ehe rahā, ehe katu ame'ē ta ke aja Tupā muruwak tī.

19 Jande japandu ame'ē ke kuja riki. “Myra ngā mupia ame'ē ke rehe Kirisutu manō. A'erehe upa ma'e ngā ka'u te'eha ma'ema'eha ke Tupā harāi. Kirisutu manō, ame'ē namō upa awa ta ke ehe katu ame'ē ta aja Tupā muruwak ixo” aja japandu. Myja me'ē ehe katu aja ngā ke Tupā muruwak, ame'ē myrandu ke jande pe Tupā mujekwa. Ame'ē ke japandu pandu.

20 Ko jande jaxo. Kirisutu je'eha rupi japandu pehē pe. Jande japandu rahā, Tupā riki pandu pehē pe, aja tī. Jande ke Kirisutu mondo, a'erehe japandu pehē pe: “Tupā ruwajan ta ke pehē. Mā peja Kirisutu rehe pejuru jar katu. Aja rahā ehe katu ame'ē ta ke aja pehē ke Tupā muruwak ta” aja japandu.

21 Ma'e ka'u te'eha ke Kirisutu ma'e ym te. Upa jande jaka'u te'eha jama'ema'eha ke Kirisutu rehe Tupā moī, ame'ēja saka. Arahā upa muhepy.

Aja rahã, Kirisutu kotyhar ta aja jaxo rahã, Tupã pandu ta: “Pehẽ katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehẽ pe” aja.

6

¹ Tupã pe japaraky aja jaxo. Myrandu katu japandu pandu, ame'ẽ riki jandema'e parakyha ke. A'erehe pehẽ pe japandu katu: “Pehẽ rehe Tupã ipy'a katu. A'erehe ixotyhar ta aja pejumuruwak. A'erehe mã peja pexoha pyahu aja pexo” aja japandu.

² Aja Tupã je'ẽha rehe panduha ihĩ. Ame'ẽ ke kuja Tupã pandu:

“Ngã rehe apyrara ihẽ asak, ame'ẽ angaha rehe uhyk.

Arahã ihẽ pe pepandu, a'erehe pehẽ rehe ihẽ ahendu.

Ngã ke ihẽ amuhã katu ta, ame'ẽ angaha ke rehe uhyk.

Ihẽ pe pepandu, a'erehe pehẽ ke ihẽ amuhã katu ta” aja Tupã pandu.

Pesarahã! Apo pehẽ rehe Tupã ipy'a tar katu. Apo pehẽ ke muhã tar katu. Mã peja pejurujar katu ehe tĩ!

³ Myrandu katu ke japandu pandu, ame'ẽ jandema'e parakyha riki jaxer, aja amõ ta pandu, ame'ẽ ke japutar ym. A'erehe jande katu aja jande jaxo. Aja rahã amõ ta: “Tupã rehe ajurujar tar ym ihẽ” aja pandu ym ta.

⁴ Anĩ. Kuja jaxo. Upa jandema'e ma'eha namõ jande riki Tupãma'e miasu ta ke aja jamujekwa ngã pe. Tupãma'e miasu ta ke jande aja jamujekwa rahã, jande ke amõ ta mahy rahã, jande py'ahu te'e jahendu. Japyrara jaxo tĩ. Aja Tupãma'e miasu ta ke jande aja jamujekwa tĩ.

⁵ Jande ke amõ ta nupã riki. Kyndaha pe jande ke amõ ta kynda raho tĩ. Jande juramã rupi mutyapu tyapu hũ ngã. Japaraky te hũ, a'erehe jande re'õ te hũ. Jaker ym tĩ. Ma'e ke ja'u ym tĩ. Aja japaraky te hũ.

⁶ Ma'e jaka'u te'eha ke jama'e aja ym jaxo tar katu. Aja rahã jande riki Tupãma'e miasu ta ke, aja jamujekwa pehẽ pe. Tupã je'ẽha ke jakwa katu tĩ, aja Tupãma'e miasu ke jande, aja jamujekwa tĩ. I'i amõ ta rehe jahendu te'e tĩ. Pahar japarahy ym amõ rehe. Katu ame'ẽ ke jõ amõ ta pe jama'ema'e tĩ. Upa aja Tupãma'e miasu ta ke jande, aja jamujekwa. Jande py'a rehe Tupã'ã ihĩ katu tĩ. Jetehar amõ ta rehe japy'a katu tĩ.

⁷ Jetehar ke jõ amõ ta pe japandu pandu. Tupãma'e pyrãtãha namõ ma'e ke jama'ema'e. Upa aja Tupãma'e miasu ta ke jande aja jamujekwa katu. Tupã pandu jande pe: “Pehẽ katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehẽ pe” aja jaxo. A'erehe: “Katu ym pehẽ” aja amõ pandu rahã: “Katu jaxo” aja jakwa katu. Aja jaxo, a'erehe amõ ta pe myrandu katu ke japandu katu. Upa aja Tupãma'e miasu ta ke jande, aja jamujekwa katu.

⁸ Amõ we tĩ. Amõ ta: “Páu ta mu'e katu” aja jande rehe har pandu. Amõ ta anĩ. “Katu ym” aja ukwaha naĩ. Jande rehe amõ ta juru ai tĩ. Amõ ta: “Katu ame'ẽ ke peme'ẽ ta” aja jande rehe har pandu tĩ. Amõ ta: “Páu ta te'e je'ẽ” aja ukwaha naĩ. Anĩ. Jetehar te ke japandu pandu.

⁹ “Jaxer ke Páu ta” aja amõ ta ukwaha naĩ, a'erehe jetehar jande rehe har a'eta ukwa tar ym. “Katu Páu ta” aja amõ ta ukwa, a'erehe jetehar jande rehe har ukwa katu. “Páu ta manõ ta” aja amõ ta ukwaha naĩ. Anĩ. Pesarahã! Ko jaxo we rĩ. “Páu ta ke Tupã mupyrara” aja amõ ta ukwaha naĩ. Anĩ. Jande ke jukwa ym we rĩ.

¹⁰ Amõ rahã, japyai riki. Anĩ. Jande rury katu te we rĩ. Aja te'e ta jaxo. Japyrara aja jaxo. Pe, amõ ta pe Tupã rehe har japandu. A'erehe ehe har amõ ta ukwa katu. Aja rahã, ame'ẽ riki ima'ehũ aja ixo. Jandema'e nixói te aja jaxo. Pe, upa ma'e ke japutar, ame'ẽ ke namõ jaxo. Upa aja jaxo rahã, Tupãma'e miasu ta ke jande, aja jamujekwa ngã pe.

11 Korin ok ta pe har ta! Ihē rehe katu ame'ē ta ke pehē! Upa ma'e ke pehē pe jamujekwa katu. Jande py'a rehe ihī, ame'ē ke upa jamujekwa katu pehē pe tī.

12 Aja rahā pehē rehe jande japy'a katu, aja jamujekwa katu. Ame'ē ke japatu'u ym pehē ngi. Jande rehe pehē pepy'a katu, ame'ē ke pehē riki peputu'u, jande ngi.

13 Pehē riki ihē ra'yr ta aja saka. A'erehe ko pehē pe ihē apandu katu. Pehē rehe jande japy'a katu, aja pehē tī. Jande rehe pepy'a katu tī!

Jurujar ym ame'ē namō pejumokōi ym pehē pexo

14 Tupā rehe jurujar ym ame'ē ta namō pejumokōi ym pehē pexo. Marā ka ym paraky katuha. Katu ame'ē namō katu ym ame'ē ke marā ka ym juehe katuha. Tupā rehe har ukwa katu ame'ē namō ukwa ym ame'ē marā ka ym juehe katuha. (A'erehe Tupā rehe jurujar ym ame'ē ta namō pejumokōi ym pehē pexo.)

15 Kirisutu namō Satana marā ka ym juja panduha. (Ājā ramūi a'e.) Aja rahā, Kirisutu kotyhar namō Satana kotyhar marā ka ym juja panduha. Tupā rehe jō amō ipy'a moī moī katu ame'ē namō Tupā rehe jurujar ym ame'ē marā ka ym juehe katuha. (A'erehe Tupā rehe jurujar ym ame'ē ta namō pejumokōi ym pehē pexo.)

16 Tupā riki ixuwe katu te hū ame'ē ke a'e. Jande py'a rehe a'e ihī katu. A'erehe jande riki Tupā rehe ngā jumu'eha renda aja saka. A'erehe Tupā rehe ipy'a ke amō moī moī rahā, marā ka ym tupāran rehe ipy'a ke moīha. Jande py'a rehe Tupā ihī katu. (A'erehe Tupā rehe jurujar ym ame'ē ta namō pejumokōi ym pehē pexo.) Yman kuja a'e pandu:

"Ihē kotyhar ta namō ihē axo ta. Ame'ē ta py'a rehe ihē axo katu ta. Ihē rehe ipy'a ke a'eta moī moī ta. Ame'ē ta ihēma'e wan ta" aja riki. (A'erehe Tupā rehe jurujar ym ame'ē ta namō pejumokōi ym pehē pexo.)

17 Jandema'e sawa'e te pandu tī:

"Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ke pehijar peho. Ame'ē ta ngi petyryk peho. Upa ma'e jaxer ai ame'ē ke pehijar tī. Aja rahā, ihē kotyhar ta ke pehē aja ihē akwa katu.

18 Pehē pái ke ihē aja ihē axo ta.

Ihē ra'yr ta ke pehē aja pexo ta tī. Ihē rajyr ta ke pehē aja pexo ta tī" aja yman jandema'e sawa'e te pandu. Pyrātā te hū ame'ē ke a'e.

Ta'yr ta ke pehē, a'erehe Tupā rehe jurujar ym ame'ē ta namō pejumokōi ym pehē pexo.

7

1 Yman upa aja pandu katuha ke Tupā moī katu jande pe. Aja rahā, jamu'e katu rahā, jakwa katu. A'erehe upa ma'e jaka'u te'eha jama'ema'eha ke mā peja jahijar katu. Ihē rehe katu me'ē ta! Apy'a katu pehē rehe! Apandu katu pehē pe! Mā peja ma'e jaxer ai ame'ē rehe har jande py'a pe jakwa jakwa ym jaxo! Mā peja katu jaxo. Mā peja Tupā rehe jande py'a jamōi moī katu.

Páu hury katu

2 (Ihē mu ta! Japandu pehē pe. Jande rehe juru ai ame'ē ta rehe pehendu ym.) Amō ta pe ma'e katu ym ame'ē ke jama'ema'e ym. Jamujaxer ym amō ta ke. Amō ta ke jamuka'u te'e ym tī. Aja japyhyk ym ma'e ke. A'erehe mā peja jande rehe pepy'a katu.

3 Aja apandu rahā: "Ihē rehe pepy'a ym" aja ihē apandu ym. Apandu ramō te: "Pehē rehe japy'a katu" aja riki. Aja rahā, Tupā putar rahā, pehē namō aja te'e ta jaxo. Pe, pehē rekoha pe jamanō ta my tī. Aja pehē rehe ihē apy'a katu aja amujekwa ta.

⁴ Pehē rehe ihē ajurujuar katu. Amō ta pe; “Korin ok ta pe har ta katu ame'ē ta ke a'eta” aja jō pehē rehe har ihē apandu pandu. Māte ihē akwaha. Anī. Ihē py'a ihē amātā katu te riki. Ihē rury katu te hū tī.

⁵ Masendo wyy pe jahyk rahā, tapijar te'e we jande ke amō ta mupyrara. Amō amō rekoha rupi jaho rahā, aja tī. Jande ke mupyrara tī. Jande namō amō ta je'ē je'ē hū tī. Pe, pehē pexoha rehe har jajumupyai tī.

⁶ Pyai ame'ē ta ke Tupā muhury katu. A'erehe a'e riki jande ke muhury katu. Jande rehe Tit uhyk katu uwyr. A'erehe jande ke Tupā muhury katu.

⁷ A'e uhyk uwyr rahā, jande ke a'e muhury katu. Amō we tī. A'e ke pehē pemuhury katu tī, aja Tit pandu jande pe, a'erehe jande rury katu tī. Kuja jande pe a'e pandu tī:

—Páu! Nde rehe Korin ok ta pe har ta usak tar katu. Ne namō ixo ame'ē ta rehe aja tī. Usak tar katu tī. Ame'ē sawa'e jaxer ixo, a'erehe ame'ē py'a ke a'ep pe har ta muruwak. Apo Tupā rehe ipy'a katu 'y. A'eta pandu tī: “Anī. Páu ta katu” aja a'eta pandu — aja Tit jande pe pandu.

A'erehe jande riki jande rury katu te hū.

⁸ Paper pinim pehē pe ihē amondo kwe. Ame'ē rehe pesak rahā, pepyai riki. “Mā! Ihē amondo ym rahā, katu ta tipe” aja ihē akwa ym axo. I'i pehē ke ihē amupyai, ame'ē ke ihē akwa rahā, ihē apyai ta tipe.

⁹ Anī. Apo ihē rury katu riki. Pehē ke ihē amupyai. A'erehe anī. Pehē pepyai, a'erehe pehē py'a ke pemuruwak. Ma'e peka'u te'eha pema'eha ke pehijar. Tupā putar, aja pehē pepyai riki. Pexoha pemukatu, a'erehe pehē ke jamupyai te, aja ym.

¹⁰ Tupā putar, aja amō pyai rahā, ixoty ipy'a ke a'e muruwak. Pe, ma'e ka'u te'eha ma'eha ke hijar. Ame'ē ke Tupā muhā katu. Aja rahā: “Katu tiki” aja amō ukwa. Pe, Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta jupyai a'eta juehe jō rahā, Tupā koty ipy'a muruwak ym. Manō rahā, Tupā namō ixo ym te ta.

¹¹ Pehē pepyai, a'erehe ixoty pehē py'a ke Tupā muruwak. Mā peja ame'ē ke pekwa pekwa pexo! Pehē py'a ke a'e muruwak, a'erehe pahar ma'e katu ym ame'ē ke pemukatu. “Mā! Ma'e jaka'u te'eha ke jama'e. Ame'ē ke jamukatu ta” aja pepandu. Pe, pemukatu tī. “Mā! Ma'erehe ame'ē sawa'e ixoha jamukatu ym my?” aja pepandu. Pehē pejuparahy pehē juehe tī. Pehē ke Tupā mupyrara ta, ame'ē ngi pekyje tī. Jande rehe pepy'a katu, aja pemujekwa tī. Ma'e ka'u te'eha ke ma'e, a'e riki ipy'a ke Tupā koty muruwak tī, aja peputar katu tī. Ma'e ka'u te'eha ke ma'e, ame'ē ke pemahy tar katu. Upa aja pemujekwa. Aja rahā, pahar katu ym ame'ē ke pemukatu tar katu tī, aja pemujekwa katu jande pe tī.

¹² A'erehe ame'ē paper pinim ke ihē amondo rahā, ma'e ka'u te'eha ke ma'e, ame'ē pe ihē amondo. Ame'ē pe jō ym. Anī. Amō ke ame'ē sawa'e muhuxī. Ame'ē huxī ame'ē pe ihē amondo tī. Ame'ē pe jō ym tī. Anī. Pehē pe ihē amondo tī. Aja rahā, jande rehe pehē pepy'a katu te, aja pejumujekwa pehē jupe tī. (Jande rehe pehendu katu, a'erehe jande rehe pepy'a katu, aja pejumujekwa katu pehē jupe tī.) Ame'ē ke pehē pe amujekwa tar katu, a'erehe ame'ē paper pinim ke ihē amondo. “Ame'ē katu” aja Tupā pandu tī, ame'ēja saka tī.

¹³ Jande rehe pehē pepy'a katu, a'erehe jande rury katu tī. Jande jō riki jande rury katu my? Anī. Tit ke pemuhury tī. Ame'ē ke jakwa rahā, jande rury katu te riki tī.

¹⁴ Pehē koty Tit oho Tate rahā, ihē apandu ipe: “Korin ok ta pe har ta katu riki. Nde rehe haihu katu ta” aja. Pe, ihē apandu aja pema'ema'e. (A'erehe ihē rury katu axo.) Jetehar ke pehē rehe har japandu. Aja te'eha japandu. Tit pe japandu aja pehē pema'ema'e katu ipe.

¹⁵ Tit pandu ame'ë ke rehe pehendu katu. Ame'ë ke a'e ukwa ukwa ixo. Pehë rok pe a'e ke pemupyta katu. Upa a'e pandu ame'ë ke pema'ema'e my, aja pekwa pekwa pexo. Upa ame'ë ke Tit ukwa ukwa ixo rahã, i'ar koty te we pehë rehe a'e ipy'a katu.

¹⁶ Ihë apandu ame'ë ke pema'ema'e ta, aja ihë akwa katu. A'erehe ihë rury katu tĩ.

8

Tamatarer ke me'ë ame'ë rehe har

¹ Jande mu ta! Pesarahã! Masendo ywy pe Jesu kotyhar ta ixo. Ame'ë ta rehe Tupã usak katu. A'erehe a'eta ma'ema'eha ke pekwa, ame'ë ke japutar.

² A'eta ke amõ ta mupyrara te hũ. Aja Tupã rehe jurujar katuha ke amõ ta mukanim ta tipe. Anĩ. Mukanim ym. Masendo ywy pe har ta hury katu te hũ, a'erehe tamatarer ke a'eta me'ë me'ë hũ. Heta ym a'etama'e ke. Anĩ. A'eta me'ë me'ë katu riki.

³ Ko apandu pehë pe. Ima'e ke namõ a'eta ixo, ame'ë ke a'eta me'ë me'ë. Jete. Ame'ë 'ar koty te we a'eta me'ë me'ë. Aja jumunixói a'eta juehe, ame'ëja saka. A'eta putar, a'erehe aja a'eta me'ë me'ë katu.

⁴ A'eta jande pe pandu pandu hũ: "Jundéi ywy rehe Tupã kotyhar ta ixo. Pyrara ixo. Ima'e ym te ma'e ke. Ame'ë ta rehe jande jahaihu tar katu. Jandema'e tamatarer ke jamatyr ta. Mã peja ame'ë ke peraho ngã pe" aja masendo ywy pe har ta pandu hũ jande pe.

⁵ Ta'yr mi a'eta matyr ta aja jakwaha naĩ. Anĩ. Heta te hũ matyr riki. Amõ we tĩ. Kuja a'eta pandu py: "Jande riki Tupã kotyhar ta ke jande" aja riki. A'erehe Tupã putar aja jamu'e, ame'ë ke a'eta ma'ema'e tĩ.

⁶ Ame'ë jakwa rahã, Tit pe japandu: "Tit! Amukwehe Korin ok ta pe har ta pe tamatarer matyriha ke nde eremu'e. Pe, a'eta matyr. Apo ixoty ejywyw ehõ tĩ. Pe, matyriha ke emumba. Aja rahã, upa matyr ta. Jesu kotyhar ta ma'e ke ima'e ym te, ame'ë ta pe ame'ë ke a'eta mondo tar katu" aja japandu Tit pe.

⁷ Pehëma'e ke mäte hũ pehĩ. Kuja. Tapijar te'e we Tupã rehe jõ pejurujar katu te. Amõ ta ke pemu'e katu te pexo tĩ. Tupã je'eha ke pekwa katu te tĩ. Upa ma'e katu ame'ë ke jõ pema'ema'e tar katu tĩ. Jande rehe pehë pepy'a katu te hũ tĩ. Upa aja pehë. Aja pehëma'e pehũ aja saka. A'erehe apo ima'e ym te ame'ë ta pe tamatarer ke pemondo katu te hũ, aja japutar.

⁸ Pehë pema'ema'e ame'ë ke ihë apandu ym ta. Ima'e ym te ame'ë ta pe tamatarer ke amõ ta riki mondo tar katu te hũ, aja pehë pe ihë amujekwa tar katu. A'erehe amõ ta aja pehë tĩ. Aja rahã, myja me'ë ima'e ym te ame'ë ta pe peme'ë me'ë katu my, ame'ë ke ihë akwa tar katu. Aja ame'ë ta rehe pepy'a katu, aja pemujekwa ta.

⁹ Pesarahã! Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te riki awa ta rehe pyrara usak, ame'ë ke pekwa. Ywa pe upa katu te ima'e ke pehĩ. Anĩ. Upa hijar. Pe, kome'ë ywy keruhũ pe uwyr rahã, ima'e ym te aja ixo. Pehë ke a'e muhã tar katu, a'erehe ima'e ym te ixo. Aja rahã, ywa pe pehëma'e ke mäte hũ ta. (Aja pekwa pekwa pexo. Aja rahã, sehar ima'e ym te ame'ë ta pe peme'ë me'ë katu ta me'ë te'e tĩ.)

¹⁰ Peteĩ warahy 'ar aha oho apo. Ima'e ym te ame'ë ta pe tamatarer ke pemondo tar katu. Tamatarer pematyr riki. (Ame'ë upa ym we rĩ.) Apo ame'ë ke pemumba rahã, katu tiki, aja ihë apandu pehë pe. Pehë riki ima'e ym te ame'ë ta pe pemondo tar katu py. Pe, pehë riki pematyr py. Upa ym we rĩ.

¹¹ A'erehe apo pemumbarahã! Pematyr! Yman pepandu: "Ima'e ym te ame'ë ta pe tamatarer jamondo ta" aja. Aja apo pematyriha ke pemumba. Pehëma'e tamatarer pehĩ apo 'y. Ame'ë ngi pematyr.

¹² Tamatarer ke peme'ē tar katu rahā, pehēma'e ngi har peme'ē katu. Ame'ē rehe Tupā pandu: “Katu tiki” aja. Pehēma'e ym rahā, peme'ē ym. Ame'ē rehe Tupā pandu tī: “Katu tiki” aja tī. Juja katu te.

¹³⁻¹⁴ “Pehē jō riki peme'ē katu. Amō ta anī” aja ym ihē aputar. Apo pehēma'e riki heta. A'erehe ima'e ym te ame'ē ta pe pemondo katu rahā, katu tiki. Yman rahā, pehēma'e ym te rahā, pe, amō tama'e heta rahā, pehē pe ame'ē ta riki me'ē me'ē ta tī. Aja rahā, juja katu te ngā me'ē me'ē ngā jupe.

¹⁵ Aja Tupā je'ēha rehe panduha ihī:

“Ma'e ke amō matyr hū, ame'ē ke pyta hū ym.

Ma'e ke ta'yr mi matyr, ame'ē ke uhyk katu ipe” aja panduha ihī.

Tit namō ehe katu ame'ē ta oho ta

¹⁶ Jande aja Tit kuja putar tī. “Korin ok ta pe har ta tamatarer matyr. Upa ym we rī. Ame'ē ke mumba rahā, katu tiki” aja a'e putar tī. Ame'ē putariha ke Tupā muwyr ipe. A'erehe Tupā pe japandu: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja.

¹⁷ Japandu ipe: “Korin ok ta pe har ta rehe esak eho” aja Tit pe. A'e pandu: “Hā! Ihē aho tar katu te tī. Ame'ē ta ke amu'e ta aho kŷ” aja jande pe pandu. Japandu ym rahā we, a'e oho tar katu. A'erehe a'e pandu: “Ihē aho ta kŷ” aja.

¹⁸ Tit namō amō jande mu ke jamondo ta jaxo. Ame'ē rehe har se upa Jesu kotyhar ta pandu: “Katu a'e. Myrandu katu a'e pandu pandu katu riki” aja. Ame'ē ke jamondo ta jaxo, Tit namō. (Ame'ē ta tamatarer matyriha ke mumba ta pehē koty.)

¹⁹ Amō we tī. Jesu kotyhar ta pandu ipe: “Nde ke jande japutar. Páu ta namō eho katu. Amō Jesu kotyhar ta pyrara ixo. Ame'ē ta pe Páu ta namō tamatarer eraho tī. Ame'ē ta rehe jande jahaihu tar katu, ame'ē ke emujekwa eho tī” aja. Aja rahā, tamatarer pyhyk ame'ē ta pandu ta: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja Tupā pe.

²⁰⁻²¹ Mā tamatarer hū pehē peme'ē. “Ame'ē ke Páu ta juehe pyhyk pyhyk” ame'ē je'ē je'ēha japutar ym. A'erehe jetehar jamuhāi tar katu jamondo. Aja Tupā ukwa ame'ē ke japutar tī. Aja upa ngā ukwa ame'ē ke japutar katu tī.

²² A'erehe Tit ta namō ame'ē jande mu ke jamondo jaxo. Ame'ē mu amō koty koty jamondo kwe. Aja rahā: “Pahar ihē aho ta” aja a'e pandu. Apo pehē rehe a'e jurujur katu te. A'erehe pehē rehe uhyk rahā, pehē py'a ke a'e mātā katu ta. Aja rahā, tamatarer matyriha ke pemumba ta. Upa ta pematyr.

²³ Tit rehe har ihē apandu tī. Ihē namō myrandu katu ke a'e pandu pandu tī. Ihē namō pehē py'a ke a'e mātā tar katu tī. Pe, amō mu ta Tit namō oho ta ixo. Ame'ē ta ke se Jesu kotyhar ta riki mondo tī. A'eta je'ēha rupi ame'ē mokōi ta oho ixo. Ame'ē ta ke amō ta ukwa rahā, Kirisutu pe pandu: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja.

²⁴ Ame'ē ta pe pemujekwa. Pyrara ixo ame'ē ta rehe pehē pepy'a katu, aja pemujekwa. Tamatarer pemondo rahā, pehē pepy'a katu amō ta rehe, aja pemujekwa. Aja rahā, upa Jesu kotyhar ta ukwa ta tī. Amō we tī. Jande japandu: “Korin ok ta pe har ta tamatarer ke matyr katu ta” aja riki jande. Ame'ē riki jetehar te ke aja mā peja pemujekwa katu ngā pe tī. A'erehe tamatarer pematyriha ke pemumba katu.

9

Jesu kotyhar ta rehe haihu katu ame'ē rehe har

¹ Jundéi wvy pe Tupā kotyhar ta ixo. Ame'ē ta pe amō Jesu kotyhar ta tamatarer ke mondo ixo. Ame'ē rehe har pehē pekwa, a'erehe ame'ē rehe har amō we hū ihē amupinim. Anī ta.

² Ame'ē ta pe tamatarer ke pemondo tar katu tī, aja ihē akwa katu. A'erehe pehē rehe har masendo ywy pe har ta pe ihē apandu katu. “Ngere ywy pe jande mu ta ixo. Korin ok ta pe har ta ke. Ima'e ym te ame'ē ta pe a'eta tamatarer ke mondo tar katu” aja ihē apandu. “Jete. Yman amō warahy 'ar rahā, ame'ē ta tamatarer ke mondo ta tipe” aja jande japandu. Ame'ē ke masendo ywy pe har ta ukwa rahā, tamatarer ke ame'ē ta mondo tar katu tī.

³ Amō ta pe japandu: “Korin ok ta pe har ta tamatarer ke matyr katu riki” aja jande. Pe, tamatarer pematyr ym rahā, amō ta pandu ta: “Páu te'e pandu” aja. A'erehe jande mu ta ke pehē koty jamondo jaxo. Pehē namō ixo rahā, tamatarer ke pematyr katu ta. Upa pehī ta.

⁴ Anī rahā, pehē ngi jande ruxī ta. Ihē namō masendo ywy pe har ta pehē rehe uhyk rahā, tamatarer nixōi, aja jakwa. Aja rahā, pehē ngi jande ruxī ta. Pehē rehe jajurujar katu riki a'erehe pehē ngi jande ruxī ta. Pehē ruxī ta pehē ke tī.

⁵ A'erehe jande mu ta pe ihē apandu: “Korin ok ta pe peho py. Pehē raikwer rupi ihē aho ta. Korin ok ta pe har ta pandu: “Tamatarer jande jamatyr ta' aja. Ame'ē ke a'ep pe har ta namō pematyr” aja ihē apandu. Aja rahā, pehē rehe ihē ahyk rahā, tamatarer pehī ta. Aja rahā, pehē ruryha namō tamatarer pematyr, aja pemujekwa ta ngā pe. Peme'ē tar ym ha namō pematyr. Anī. Aja ym riki. Pehē rury katuha namō pematyr.

Huryha namō peme'ē katu

⁶ Heta ym ma'e raī ke amō jyty m rahā, ta'yr mi i'a ke matyr tī, ame'ē ke pekwa pekwa pexo. Heta te hū ma'e raī ke amō jyty m rahā, heta te hū i'a ke matyr ta tī. (Aja tamatarer me'ēha ke tī. Heta tamatarer peme'ē rahā, heta ma'e ke pehē pe Tupā muwyr ta tī.)

⁷ A'erehe: “Kuja hetaha ihē ame'ē ta” aja amō pandu. Aja rahā, aja a'e me'ē rahā, katu tiki. Huryha namō me'ē, ame'ē ke rehe Tupā hury katu tī. A'erehe me'ē tar ym ha namō amō me'ē rahā, katu ym. “Mā! Ihē ame'ē ta me'ē te'e” aja ukwaha namō me'ē rahā, katu ym tī.

⁸ Pehē pexoha rehe ma'e ke peputar, ame'ē ke Tupā muwyr ta. “Ma'e ke jande pe emuwyr” aja Tupā namō pepandu, ame'ē 'ar koty te we a'e muwyr ta. Aja rahā, aja te'eha pehē pexoha rehe ma'e ke pehī. Amō we hū pehēma'e pehī ta. Aja rahā, ame'ē ngi har pyrara ixo ame'ē ta pe peme'ē katu.

⁹ Aja riki Tupā je'ēha mujekwa. Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī: “Ma'e ima'e ym te ame'ē ta pe Tupā muwyr katu te hū. Aja te'eha pyrara a'e usak katu ixo” aja riki.

¹⁰ Ma'e raī ke amō jyty m rahā, tyarō rahā, i'a pehī tī. Ame'ē ke Tupā muwyr ipe, ame'ēja saka. Awa mi'u ke a'e muwyr katu tī. Aja pehē pe tī. Pehē pexoha rehe ma'e ke peputar, ame'ē ke Tupā upa muwyr ta pehē pe tī. Amō we hū muwyr ta pehē pe tī. Aja rahā, pehēma'e pehū ta. Aja rahā, ame'ē ngi har ima'e ym te ame'ē ta pe peme'ē me'ē katu te we hū ta tī.

¹¹ Pehēma'e ke heta hū, aja Tupā muwyr ta pehē pe. Aja te'eha ta. Aja rahā, ima'e ym te ame'ē ta pe peme'ē katu ta. Aja te'eha pexo ta. Pehē pematyr, ame'ē ke jamuhāi jamondo. Aja rahā, pyhyk ame'ē ta pandu ta: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja Tupā pe.

¹² Pehē peme'ē, ame'ē riki ima'e ym te ame'ē ta pe peme'ē katu ta. Tupā kotyhar ta ima'e ym te rahā, ame'ē ta pe peme'ē katu ta. Pe, a'eta pyhyk rahā, Tupā pe pandu ta: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja pandu hū ta.

¹³ Tamatarer pehē pematyr hū rahā, myrandu katu rehe pehendu katu, aja pemujekwa katu ngā pe. Kirisutu rehe har myrandu katu ame'ē ke pehendu katu. A'erehe Tupā pe ngā pandu ta: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja. Ame'ē

myrandu katu pepandu pandu katu tĩ. Jundéi wyy pe Jesu kotyhar ta ixo. Ame'ë ta pe tamatarer peme'ë katu. Amõ ta pe peme'ë katu tĩ.

¹⁴ A'erehe pehë rehe har Tupã namõ a'eta pandu pandu katu. Pehë rehe a'eta ipy'a katu riki. Pyrara ixo ame'ë ta pe peme'ë katu rahã, katu tiki, aja pehë pe Tupã mujekwa. Aja pehë rehe a'e usak katu te hũ.

¹⁵ Ma'e katu te ame'ë ke amõ te'e me'ë. Marã ka ym hepyha mangaha. Katu te hũ. Aja jande pe Ta'y'r ke Tupã muwyr tĩ. A'erehe mã peja jande japandu ipe: "Ne jõ riki katu te me'ë ke" aja riki.

10

"Ihë ke Kirisutu mondo" ame'ë rehe har Páu pandu

¹⁻² Ko ihë Páu. (Ihë rehe juru ai ame'ë ta pe apandu apo 'y.) Ihë rehe har ame'ë ta pandu: "Jande namõ Páu ixo rahã, jande ngi a'e kyje, a'erehe hãtã ym pandu. Pepaite ixo rahã, mã hãtã panduha a'e mupinim jande pe" aja amõ ta pandu naĩ. Pesarahã! Katu ame'ë ke jõ Kirisutu ma'ema'e. Wewe katu pandu ngã pe tĩ. Aja pehë pe ihë apandu tar katu tĩ. (A'erehe pehë py'a pemuruwak, aja rahã Kirisutu aja wewe katu pehë pe apandu ta tĩ.) Pehë py'a pemuruwak ym rahã, mã hãtã ihë aje'ë je'ë ta pehë pe. Pesarahã! Ihë rehe juru ai ame'ë ta pe hãtã ihë aje'ë katu, aja akwa katu. (Tupã je'ëha ke japandu rahã, tamatarer hũ japyhyk, aja ame'ë ta pandu naĩ.) Ame'ë ta pe, hãtã ihë aje'ë ta, aja ihë akwa katu.

³ Awa te'e aja jande jaxo tĩ. Tupã rehe ipy'a ym ame'ë ta namõ kome'ë wyy keruhũ pe jaxo. "Myrandu katu riki te'e" aja amõ ta pandu naĩ. Ame'ë ta je'ëha ke jamukanim rahã, jande je'ëha rupi aja ym jamukanim.

⁴ Pesarahã! Tupã je'ëha rupi ame'ë ta je'ëha ke jamukanim. Pyrãtãha ke a'e muwyr jande pe. Ame'ë namõ myrandu katu ke putar ym ame'ë ta ukwaha ke jamukanim. Ame'ë ta te'e pandu: "Myrandu katu riki te'e" aja riki. Ame'ë ke Tupãma'e pyrãtãha rupi jamukanim.

⁵ Juehe har Tupã mujekwa ngã pe. Ame'ë ke amõ ta putar ym. Je'ë je'ë hũ ehe har. A'eta ukwa katu, aja a'eta jupe naĩ. Upa ame'ë ke Tupã je'ëha rupi jamukanim. Aja rahã, ame'ë ta ukwaha ke jamuruwak. Pe, Kirisutu rehe hendu katu.

⁶ Jande rehe pehendu katu, aja upa pemujekwa jande pe. Aja rahã, jande rehe hendu ym ame'ë ta pe jaje'ë je'ë ta. Ame'ë ta pe jaje'ë ta: "Pehë katu ym" aja.

⁷ Pesarahã! "Páu Kirisutu mondo ame'ë ke aja ym a'e" aja amõ ta pandu naĩ. Mã! Ame'ë ta awa rehe jõ usak te'e, aja ixo. Soroka pe jõ usak te'e aja ixo. Pehë koty amõ Kirisutu mondo ame'ë ke ixo. Mã! Ehe har pekwa pekwa pexo tĩ. A'e Kirisutu mondo ame'ë ke rahã, ihë aja tĩ.

⁸⁻⁹ "Jandema'e sawa'e te je'ëha rupi ihë apandu pandu. Ihë ke a'e mondo" aja pehë pe ihë apandu. Aja ihë apandu hũ riki. Ame'ë ngi ihë ruxĩ ym. A'e je'ëha rupi pexoha rehe har hãtã ihë aje'ë je'ë. Anĩ. Aja ym. Paper pinim ke pehë pe ihë amondo axo. Ame'ë pe pehë ke ihë amukyje. Anĩ. Aja ym ihë aputar tĩ. Kuja aputar. Kirisutu je'ëha rupi pehë py'a ke ihë amãtã. Aja rahã i'ar koty te we Tupã rehe jõ pehë py'a pemapyk katu. Ame'ë ke aputar katu. (A'erehe ihë ke Kirisutu mondo.)

¹⁰ Pesarahã! Kuja amõ pandu ta my. "Paper pinim ke Páu muwyr. Hãtã je'ëha ke a'e mupinim. Je'ë je'ë hũ, ame'ë panduha ihĩ. Jande namõ a'e ixo rahã, pitu te'e a'e. A'e je'ëha te reko ym. Je'ëha hãtã ym te riki" aja pandu my.

¹¹ Ame'ë ta kuja ukwa ta me'ë te'e. Pehë namõ ihë axo ym rahã, paper pinim ihë amondo. Ame'ë pe hãtã je'ëha ke ihë amupinim. Pe, pehë koty

aho rahã, juja katu te ta. Ihẽ amupinim, aja pehẽ pe hãtã ihẽ aje'ẽ je'ẽ ta kÿ. Akyje ym ta ihẽ.

¹² Amõ ta pandu: “Jande riki katu te ame'ẽ ta ke jande” aja a'eta juehe har jupandu. Ame'ẽ ta aja ihẽ my? Anĩ, Aja: “Ihẽ katu te ihẽ” aja ym ihẽ rehe har akwa akwa axo. A'eta aja ihẽ tĩ, aja ym axo. Juja ym. Ame'ẽ ta pandu a'eta jupe: “Pesarahã! Jande jõ riki katu ame'ẽ ke jama'ema'e. Amõ ta aja ym jaxo. Jande jõ katu” aja a'eta jupe ukwaha. Mã! Ukwã ym te ame'ẽ ta ke a'eta. Ka'u te'e ame'ẽ ta ke a'eta.

¹³ Aja ym ihẽ rehe har ihẽ apandu. “Tupãma'e pyrãtãha namõ myrandu katu apandu” aja apandu. Aja ym rahã, aja ihẽ apandu ym ta tipe.

Amõ amõ hekoha pe ihẽ ke Tupã mondo. Manambe amõ. A'ep jõ myrandu katu ke japandu jahõ. Ame'ẽ hekoha jandema'e parakyha renda, ame'ẽja saka. Pe, yman pehẽ koty jande ke Tupã mondo. Jandema'e parakyha renda, ame'ẽja saka tĩ.

¹⁴ Pehẽ koty jande ke Tupã mondo. Aja ym rahã: “Tupã je'ẽha rupi jajur” aja japandu ym ta tipe. Yman pehẽ rehe jahyk rahã, myrandu katu ke japandu pandu pehẽ pe. Ame'ẽ myrandu katu japandu rahã, Kirisutu rehe har japandu.

¹⁵ Pesarahã! Ngã pe amõ riki Tupã je'ẽha ke mu'e py. Ame'ẽ raikwer rupi amõ ta oho, pe, pandu: “Jande jõ riki Tupã je'ẽha ke jamu'e katu” aja. Aja ym jaxo. Anĩ. Kuja jaxo. Pehẽ koty jande ke Tupã mondo. A'rehe pehẽ ke jamu'e. Aja rahã, Kirisutu rehe pejururjar katu te we hũ, aja japutar. Aja rahã, i'ar koty te we Tupã je'ẽha pehẽ ke jamu'e katu ta.

¹⁶ Aja upa rahã, pehẽ rekoha kupe koty myrandu katu ke apandu pandu ta aho. Myrandu katu ke amõ pandu ym, ame'ẽ ta renda pe apandu pandu ta aho. Aja rahã, amõ ta pandu py, ame'ẽ renda pe haikwer rupi ihẽ aho ym ta. “Ihẽ jõ pehẽ pe Tupã je'ẽha ke ihẽ amu'e” aja ym ihẽ apandu ta tĩ.

¹⁷ Pesarahã! Kuja Tupã je'ẽha rehe panduha ihĩ: “Ihẽ jõ riki ama'ema'e katu” aja amõ pandu tar katu rahã, kuja a'e pandu ta me'ẽ te'e: “Jandema'e sawa'e te riki ma'ema'e, ame'ẽ ke ko. Katu te ame'ẽ” aja panduha ihĩ.

¹⁸ Jandema'e sawa'e te riki amõ rehe har pandu ta: “A'e katu” aja. Aja rahã, ame'ẽ ke katu. Juehe har amõ pandu: “Ihẽ katu” aja. Aja rahã, katu aja ym a'e. (A'rehe ihẽ rehe har Tupã pandu: “Nde katu” aja ihẽ aputar. Sawa'e pandu ame'ẽ ke anĩ. Aputar ym ame'ẽ ke.)

11

Mã peja pehẽ ke Kirisutu mondo ame'ẽ ta ran muka'u te'e ym

¹ (“Katu ame'ẽ ke ihẽ” aja ihẽ apandu rahã) aka'u te'e ame'ẽ ke aja saka ihẽ apandu axo. Mã peja pehẽ py'ahu te'e pehendu.

² Pehẽ riki kũjã ixo te'e ame'ẽ ke, ame'ẽja saka. Ma'e ka'u te'eha ma'eha ipy'a pe nixói te, ame'ẽja saka. Pe, peteĩ sawa'e pe jõ pehẽ ke ihẽ apandu katu, ame'ẽja saka. “Nde pe ihẽ ame'ẽ ta” ame'ẽja saka. Ame'ẽ sawa'e Kirisutu ke. (Pe, Kirisutu ngi amõ koty pehẽ py'a pemuruwak, a'rehe pehẽ rehe ihẽ ajyty'ym.) Tupã aja tĩ. Pehẽ rehe jyty'ym tĩ. Aja pehẽ rehe ajyty'ym tĩ.

³ Yman Ewa pe mbói te'e pandu. Satana riki. (Ãjã ramũi a'e.) Pandu katu tipe. Anĩ. Muka'u te'e Ewa ke. Aja pehẽ ke amõ ta muka'u te'e ta my tĩ. Ame'ẽ rehe ihẽ ajumupyai. Muka'u te'e rahã, Kirisutu rehe jõ pehẽ pepy'a katu te, ame'ẽ ke pehijar ta my.

⁴ Pehẽ pe Jesu rehe har jande jamu'e. Amõ kotyhar Jesu rehe har amõ ta mu'e pehẽ pe. Pe, ame'ẽ ta rehe pehẽ ruryha namõ pehendu katu. Katu ym aja. Tupã je'ẽha ke japandu rahã, Tupãma'e pyrãtãha namõ ma'e ke jama'ema'e, aja jetehar te ke aja jamujekwa. Apo amõ kotyhar Tupã'a rehe

har amō ta mu'e. Ame'ē rehe pehendu katu. Katu ym aja. Myrandu katu ke pehē pe japandu. Ame'ē rehe pejuru jar katu. Apo amō kotyhar myrandu katu ke amō ta pandu pehē pe. Ame'ē rehe pehendu katu tī. Katu ym aja.

⁵ Kirisutu mondo ame'ē ta ke pehē koty ixo apo. "Jande katu te" aja ame'ē ta ukwa a'eta jupe naī. Anī. Ihē 'ar koty te we katuha, aja ym ame'ē ta, aja akwa.

⁶ Ma'e pandu katu te hū ame'ē ke aja ym ihē. Anī. Tupā rehe har akwa katu te hū ame'ē ke ihē, aja jō ihē akwa. Ame'ē ke pehē pe ihē amujekwa katu. Aja te'eha pehē pe ihē amujekwa. (Aja rahā, ihē rehe pehendu katu ta apo my.)

⁷ Myrandu katu ke jande pe Tupā mujekwa. Ame'ē ke pehē pe ihē apandu pandu. Arahā pehē ngi tamatarer ke ihē apyhyk ym. A'erehe: "Páu Kirisutu mondo ame'ē ke aja ym a'e" aja pekwaha naī. Anī. Kirisutu mondo ame'ē ke ihē. Pesarahā! Ngāma'e miasu aja ihē axo, a'erehe ihē aparaky axo. Aja tamatarer apyhyk. Ame'ē pe jō ihēma'e ajo'ok katu. Ngāma'e miasu aja ihē axo, a'erehe katu ym my? Anī. Katu tiki. Aja ihē axo. Aja rahā Tupā rehe har pejumu'e katu. Aja katu pehē pe.

⁸ Pehē pe myrandu katu ke ihē apandu pandu axo rahā, amō ta ngi tamatarer ihē apyhyk. Amō hekoha pe Jesu kotyhar ta ixo. Ame'ē ta ngi tamatarer ihē apyhyk. (Pehē ngi anī.) Ihē pe a'eta te'e me'ē me'ē. A'erehe ame'ē tama'e ke ihē amukanim, ame'ēja saka. (A'erehe ihēma'e ke upa pehī.) A'erehe pehē pe myrandu katu ihē apandu pandu. (Aja pehē namō ma'e ke ihē ama'ema'e.)

⁹ Pe, pehē namō ihē axo rahā, tamatarer ke ihē aputar rahā, pehēma'e ke ihē apyhyk ym. Masendo ywy pe har ta jande mu ta riki tamatarer ke muwyr ihē pe. Upa ihē aputar ame'ē ke a'eta muwyr. Yman: "Tamatarer ihē aputar" aja apandu ym pehē pe. Aja yman rahā, apandu ym te ta tī. Aja te'eha apandu ym ta.

¹⁰ Kirisutu kotyhar ke ihē. A'erehe jetehar ke apandu. Kuja. "Myrandu katu ke ihē apandu axo rahā, amōma'e tamatarer ke ihē apyhyk ym te ta" aja ihē akwa. Aja te'e ta ihē. Pehēma'e tamatarer apyhyk ym te ta. Aja upa ngere ywy pe har tama'e ihē apyhyk ym ta tī. (Ngere ywy pe pexo. Korin ok ta aja tī. Ngere ywy rehe ihī tī.)

¹¹ "Jandema'e tamatarer Páu pyhyk ym, a'erehe jande rehe a'e ipy'a ym" aja amō ta pandu naī tī. Anī. Aja ym. Pehē rehe ihē apy'a katu, ame'ē ke Tupā ukwa katu tī.

¹² Myrandu katu ihē apandu rahā, amōma'e tamatarer ihē apyhyk ym we ta rī. Aja tapijar te'e we ihē axo ta rī. Aja rahā, amō Kirisutu mondo ame'ē ta kuja: "Páu aja myrandu katu ke japandu" aja marā ka ym panduha. Ame'ē ta amō tama'e tamatarer ke pyhyk riki. A'erehe ihē aja: "Ihē apyhyk ym" aja marā ka ym panduha. Ame'ē ta riki Kirisutu mondo ame'ē ta ke aja a'eta jupe.

¹³ Ame'ē ta Kirisutu mondo ame'ē ta ke aja ym. Kirisutu mondo ame'ē ta ran ke a'eta. Te'e a'eta pandu. "Tupāma'e parakyha ke jama'ema'e" aja te'e a'eta. A'eta rehe amō usak rahā, ame'ē ta Kirisutu mondo ame'ē ta ke a'eta aja riki. Anī. Muka'u te'e ngā ke ame'ē ta.

¹⁴ Pesarahā! Satana riki jumuruwak. (Ājā ramūi a'e.) Tupā je'eha rahoha katu te aja a'e jumuruwak. Aja a'e muka'u te'e ngā ke.

¹⁵ A'erehe Satana kotyhar ta jumuruwak riki tī. Kuja. "Katu ame'ē ta ke jande. Jetehar te ke japandu ngā pe" aja ame'ē ta pandu naī. Pandu ame'ē ta ran, aja ame'ē ta jumuruwak. (Aja Kirisutu mondo ame'ē ta ran ta ke.) Aja muka'u te'e ngā ke. 'Ar rehe angaha uhyk rahā, ame'ē ta ke Tupā mupyrara ta. Ame'ē ta ma'ema'eha, aja mupyrara ta. (A'erehe Kirisutu mondo ame'ē ta ran rehe pehendu ym.)

Kirisutu mondo ame'ë ke aja Páu ixo rahã, a'e ke ngã mupyrara hũ

16 Ihẽ riki aka'u te'e ame'ë ke, aja pehẽ ngi har amõ ta ukwaha a'eta jupe. Aja ym rahã, katu tiki. Pe, apandu tĩ. "Ihẽ aka'u te'e ame'ë ke ihẽ" aja ihẽ rehe har apandu we mi rahã, mã peja: "Páu ke japutar" aja pepandu. Aja rahã, mu'eharan ta aja saka: "Ihẽ katu" aja ihẽ axo ihẽ jupe.

17 Ame'ë ke ihẽ apandu rahã, Tupã je'ëha rupi ym ihẽ apandu. Ihẽma'e je'ëha rupi apandu. "Ihẽ katu" aja apandu rahã, aka'u te'e ame'ë ke ihẽ aja apandu axo. (Aja rahã, ihẽ rehe pehendu katu ta my tĩ.)

18 "Ihẽ katu" aja pandu ame'ë ta heta ixo. Awa te'e aja pandu tĩ. A'erehe ihẽ apandu tĩ. "Ihẽ katu" aja ihẽ jupe. (Aja rahã, ihẽ rehe pehendu katu ta my tĩ.)

19 Pehẽ pekwa katu te aja pekwha pehẽ jupe. Mã! Pekwa katu tipe. Ka'u te'e ame'ë ta katu aja pekwha. Pe, ame'ë ta rehe pehendu katu. (Aja rahã, mã peja ihẽ rehe pehendu katu tĩ. A'erehe aka'u te'e ame'ë ke ihẽ aja ihẽ axo tĩ.)

20 Pehẽ ke amõ koty koty mondo ame'ë ta rehe har pepandu: "Mã peja pexo" aja. Pehẽma'e ke te'e pyhyk raho ame'ë ta rehe har: "Mã peja peraho" aja tĩ. Pehẽ ke a'eta muka'u te'e tĩ. "Mã peja" aja pepandu tĩ. "Jaxer ai ame'ë ta ke pehẽ" aja a'eta ukwaha pehẽ rehe har. "Mã peja" aja pepandu tĩ. Pehẽ ke a'eta nupã, aja pehẽ jaxer aja a'eta ukwaha. Pe, pepandu: "Mã peja" aja.

21 Mã! Ame'ë ta ma'ema'eha aja ihẽ ama'e ym. Ihẽ ruxĩ ingi, a'erehe ihẽ ama'e ym riki. A'erehe ihẽ pitu te'e, aja amõ ta ukwaha naĩ. Mã! Je'ëha te areko ym ihẽ, aja a'eta ukwaha naĩ tĩ.

Ma'e ke rehe har: "Mã! Katu te" aja amõ pandu tar katu rahã, ihẽ aja tĩ. "Katu te" aja ihẽ rehe har apandu. Aja rahã, aka'u te'e ame'ë ke ihẽ, aja akwa ihẽ juehe har. (Aja rahã, ihẽ rehe pehendu katu ta my tĩ.)

22 Kirisutu mondo ame'ë ta ran jundéu awa ta ke my? Ihẽ aja tĩ. Jundéu awa ke ihẽ tĩ. Ame'ë ta Amarã rainõ ta ke my? Ihẽ aja tĩ. Amarã rainõ ke ihẽ tĩ.

23 Kirisutumama'e parakyha ke ame'ë ta my? Ame'ë ta 'ar koty te we ihẽ riki Kirisutumama'e parakyha ke. (Aja Kirisutu mondo ame'ë ke ihẽ, aja amujekwa pehẽ pe.) Aja apandu rahã, aka'u te'e ame'ë ke ihẽ, aja akwa ihẽ juehe har. Kirisutu mondo ame'ë ta ran 'ar koty te we myrandu katu ke ihẽ apandu pandu. Ame'ë ta 'ar koty te we kyndaha pe ihẽ ke amõ ta kynda raho. Ame'ë ta 'ar koty te we ihẽ ke amõ ta pirok hũ. Ame'ë ta 'ar koty te we tate ihẽ amanõ. (Aja Kirisutu mondo ame'ë ke ihẽ, aja amujekwa pehẽ pe.)

24 So'o pিরer pe ihẽ ke jundéu ta awama'e kapitã ta nupã hũ. Kuja, 39 hetaha ihẽ kupe rupi nupã. Aja kuja hetaha. Awa põ wajar peteihar upa aja riki.

25 Homa awa ta ihẽ ke nupã tĩ. Myra ra'yr pe nupã. Ame'ë kuja hetaha, mahapyr. Peteihar ihẽ rehe parahy ame'ë ta ita ombor. Ihẽ ke japi tipe. Tate ihẽ ke jukwa. Jarusu keruhũ pe ihẽ aho axo rahã, jarusu keruhũ ke y kotok keruhũ upa mupëpen. Mahapyrihar aja ihẽ axo. Amõ rahã, y pe ihẽ axo. Aja te'e pytun oho. Aja te'e xu'em oho tĩ. Tate ihẽ ke y jukwa. (Aja Kirisutu mondo ame'ë ke ihẽ, aja amujekwa pehẽ pe.)

26 Amõ amõ hekoha pe ihẽ awata aho rahã, pyrara ihẽ axo. Y tiha ame'ë tate ihẽ ke jukwa. Ma'e mukanãha ta tate ihẽ ke jukwa tĩ. Ihẽ ke jundéu awa ta tate jukwa tĩ. Jundéu awa aja ym ame'ë ta tate jukwa ihẽ ke tĩ. Ok ta pe ihẽ axo rahã, ihẽ ke amõ ta tate jukwa tĩ. Ka'a rupi ihẽ awata axo rahã, pyrara ihẽ axo tĩ. Y ramũ aha aho rahã, tate y ihẽ ke jukwa tĩ. Ihẽ rehe katu ame'ë ta ran ihẽ ke mupyrara tĩ. (Aja Kirisutu mondo ame'ë ke ihẽ, aja amujekwa pehẽ pe.)

27 Ihẽ aparaky te hũ. Ihẽ re'õ te ihẽ axo tĩ. Pyrara ihẽ axo, a'erehe amõ amõ rahã, ihẽ aker ym. Myahy hũ ihẽ axo tĩ. Ma'e ke ihẽ a'u ame'ë ke amõ amõ

rahā nixóí te. Pyrara ihē axo tī. Amō amō rahā, ihē akeriha renda nixóí te tī. Amō amō rahā, ihē^{ma'e} mundeha nixóí tī. (Aja Kirisutu mondo ame'ē ke ihē, aja amujekwa pehē pe.)

²⁸ Amō we tī. Wera rahā pame katu te Jesu kotyhar ta rehe har ihē ajumupyai hū axo. Amō amō ok ta pe ixo ame'ē ta rehe har ihē ajumupyai hū axo. (Jurujar katuha ke hijar my, ame'ē rehe ajumupyai hū axo.)

²⁹ Jesu kotyhar riki Tupā rehe jō ipy'a mapyk wan rahā, ihē apyai tī. Pe, amō rehe hendu, a'erehe ma'e jaxer ai ame'ē ke amō ma'ema'e rahā, ihē apyai te hū tī. (Aja Kirisutu mondo ame'ē ke ihē, aja amujekwa pehē pe.)

³⁰ “Ihē katu te” aja ihē jupe apandu ta me'ē te'e rahā, ihē riki pitu te'e aja ihē amujekwa ta. Ame'ē rehe har ihē apandu katu ta.

³¹ Ihē te'e apandu ym, aja Tupā ukwa katu. A'e riki Jesuma'e pái keruhū. “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja Tupā pe japandu. Jesu jandema'e sawa'e te a'e. Pesarahā! Te'e apandu ym ihē.

³² Ndama ok ta pe ihē axo rahā, ihē ke kapitā pyhyk ta tipe. Arahā Are riki kapitā keruhū. Harōha ta pe kapitā pandu: “Ok ta rukwen keruhū rehe peharō. A'ep Páu ke pepyhyk” aja riki.

³³ Anī. Ihē ke a'eta pyhyk ym. Ok ta kurar ngi ihē ke ihē rehe katu ame'ē ta mujy mondo. Wasākāran keruhū pe mujy mondo. Kurar soroka rupi mujy mondo. (Aja ihē ajan aho ingi. Aja ihē pitu te'e, aja ihē amujekwa ngā pe.)

12

Páu pe ma'e ke Tupā mujekwa

¹ “Ihē katu te” aja apandu ihē jupe rahā, katu ym aja akwa. Anī. (Pehē koty Kirisutu mondo ame'ē ta ran ixo. Ixeraiha aja ame'ē ta usak hū, aja pandu.) A'erehe: “Katu te” aja ame'ē ta ukwaha jupe naī. A'erehe aja ihē tī. Ihē keraiha aja ihē asak tī. Ame'ē rehe har apandu ta apo 'y. Jandema'e sawa'e te mujekwa ihē pe. Ame'ē rehe har ihē apandu ta apo 'y.

² Yman ywa pe ihē ke Tupā raho. Ywa te hū, aja akwaha. Yman riki. Kuja, 14 warahy 'ar aha oho apo. Ihē ke a'e raho te my? Ihē keraiha aja ihē asak my? Ame'ē ke Tupā jō riki ukwa katu. Ihē akwa ym.

³ Kuja. Pahar Tupā ixo ame'ē pe ihē ke a'e raho. Ame'ē ke jetehar te my? Ihē akwa ym. Ihē keraiha aja ihē asak my? Ame'ē ke Tupā jō ukwa katu, aja apandu tī.

⁴ A'ep ma'e ke ihē ahendu. Ame'ē rehe har marā ka ym amō pe ihē apanduha. Je'ēha nixóí. Ihē ahendu ame'ē ke amō pe apandu ym ta me'ē te'e. “Emujekwa ym ngā pe” aja ihē pe a'e pandu.

⁵ Ma'e ke ihē ahendu, a'erehe: “Ihē katu te” aja akwa ihē jupe. Ihē rehe har: “Katu te” aja ym apandu. Ihē pitu te'e, ame'ē rehe har jō ihē apandu katu.

⁶ “Ywa pe ihē asak aho” aja ihē apandu rahā: “Mā! Ka'u te'e ame'ē ke a'e” aja ihē rehe har apandu ta my. Anī. Jete ihē apandu, a'erehe aka'u te'e aja ym ihē. Ywa pe ihē asak aho, ame'ē rehe har ihē apandu ym ta. Pesarahā! Kome'ē ywy keruhū pe ihē ama'ema'eha ke rehe amō usak. Ihē apandu ame'ē ke rehe hendu tī. A'erehe ihē rehe har ukwa katu. (Kirisutu mondo ame'ē ke ihē, aja ukwa katu.)

⁷ Māte hū katu ame'ē ke ihē asak, a'erehe: “Ihē katu te” aja ihē axo my? Anī. Aja Tupā putar ym, a'erehe ma'e ahy te ame'ē ke ihē pe a'e muwyr. Ame'ē riki Satanama'e je'ēha rahoha, aja saka. (Ājā ramūi a'e.) A'e riki ihē ke mahy, ame'ēja saka. Aja rahā: “Ihē katu te” aja ym ihē akwa akwa axo.

⁸ Ame'ē ahyha rehe har Tupā namō ihē apandu. Mahapyr ihē apandu: “Ihē ngi ahyha ke emukanim” aja apandu ipe.

9 A'e pandu:

—Anī. Amukanim ym ta. Nde rehe ihē apy'a katu te. Ame'ē jō riki katu. Ame'ē ke a'ewan nde pe. Nde pitu te'e rahā, ihēma'e pyrātāha ke nde eremukwa katu ngā pe — aja Tupā ihē pe.

A'erehe: “Ihē pyrātā ym” aja ihē apandu katu ngā pe. Ihē pitu te'e rahā, Kirisutuma'e pyrātāha ihē namō ixo. A'erehe ihē rury katu te.

10 Ihē pitu te'e rahā, ihē rury katu ihē axo. Ihē rehe amō ta juru ai rahā, ihē rury katu ihē axo tī. Ihē apyrara rahā, aja tī. Ihē rury katu axo tī. Ihē ke amō ta mahy rahā, aja tī. Ihē rury katu axo tī. Māte ihē akwaha aja rahā, aja tī. Ihē rury katu ihē axo tī. Upa ame'ēja rahā, ihē rury katu. Kirisutu kotyhar ke ihē, a'erehe ihē rury katu ihē axo. Ihē pitu te'e rahā, Kirisutuma'e pyrātāha ke ihē amujekwa katu ngā pe, a'erehe ihē rury katu ihē axo.

Korin ok ta pe har ta rehe Páu jumupyai

11 “Ihē katu te” aja ihē rehe har ihē apandu rahā, aka'u te'e ame'ē ke ihē aja ihē axo. Ame'ē ke pehē riki ihē ke pemupandu, ame'ēja saka. “Páu katu te” aja pehē riki pepandu ta me'ē te'e tī. “Ihē katu te” aja ym ihē akwa. Pehē koty Kirisutu mondo ame'ē ta ran ixo. Ame'ē ta riki: “Katu te hū” aja pekwha naī. Ame'ē ta wyr koty te we ihē katuha aja ym ihē axo. (Jande juja katu te jande tī. A'erehe aka'u te'e ame'ē ke ihē aja ihē axo.)

12 Pehē namō ihē axo rahā, marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke Tupāma'e pyrātāha namō ihē ama'ema'e hū. A'erehe ihē riki Kirisutu mondo ame'ē ke aja amujekwa pehē pe. Ihē ke amō ta mahy rahā, ihē py'ahu te'e ahendu. Aja Tupāma'e pyrātāha namō ihē ama'ema'e hū. Aja rahā, ihē riki Kirisutu mondo ame'ē ke ihē aja amujekwa pehē pe tī.

13 Amō ok ta pe Jesu kotyhar ta jy'ar. Ame'ē ta wyr koty te we pehē katuha my? Anī. Aja ym riki. Pe, kuja jō pema'e ym. Pehē pe tamatarer ke ihē apandu ym. Pehē ngi apyhyk ym. Ame'ē jō. A'erehe: “Mā! Páu rehe Korin ok ta pe har ta ipy'a ym. Tamatarer me'ē ym ipe” aja amō ta ukwaha naī. A'erehe pehē ruxi ingi my? Mā! Ame'ē ke ihē ama'eha, aja saka. A'erehe ihē apyai tī. Mā peja ihē rehe pehē py'a pemujywy'r katu.

14 Apo pehē rehe ihē asak tar katu tī. “Ihē asak ta aho” aja apandu ihē jupe. Mahapyrihar ke ame'ē. Ahyk rahā, pehē pe tamatarer ke ihē apandu ym ta tī. Ame'ē ke ihē aputar ym. Tapijar te'e we Kirisutu rehe pehendu katu. Ame'ē ke ihē aputar katu. Pesarahā! Ta'yn ta riki ipái ta rehe usak katu ta me'ē te'e, aja ym. Ipái ta riki ta'yn ta rehe usak katu ta me'ē te'e. Ta'yn ta aja pehē. Ihē riki pehē pái aja tī. A'erehe pehē pe tamatarer ke apandu ym ta. Ipái rehe ta'yn ta usak katu, aja ym ta.

15 Uja katu te ihēma'e ke ihē rury katuha namō pehē pe ihē ame'ē ta riki. Aja pehē py'a amātā ta. Jete! Upa ihēma'e pyrātāha namō ma'e ke ihē ama'ema'e ta. Aja pehē py'a ke amātā ta tī. Mā! Aja pehē rehe ihē apy'a katu te hū. Aja rahā iwyr koty te we ihē rehe pepy'a my?

16 Ihē aja pepandu apo: “Jete. Jande pe tamatarer ke Páu pandu ym. Pyhyk ym” aja. Pehē ngi har amō ta pandu my: “Anī. Jande ke Páu muka'u te'e. Aja jandema'e ke pyhyk. Amō riki pyhyk ipe” aja naī.

17 Myja me'ē pehēma'e ke ihē apyhyk my? Myrandu rahoha ke pehē koty ihē amondo. Ame'ē ta riki pehēma'e ke pyhyk my? Anī riki.

18 Tit pe ihē apandu te hū: “Korin ok ta pe eho. Jesu kotyhar ta rehe esak eho” aja. Amō jande mu ke inamō ihē amondo tī. Pehēma'e ke Tit pyhyk, aja pepandu my? Anī. A'e pyhyk ym tī. Ihē aja Tit tī. Pyhyk ym tī. Pehē py'a ke a'e mātā tar katu tī. Ihē aja a'e ixoha katu tī.

19 “Jande riki katu” aja jande rehe har japandu pandu rahā, katu jande rehe har pekwa, aja japutar my? Anī. Aja ym japutar. Jande rehe katu ame'ē

ta ke pehê. Pehê rehe japy'a katu. Pesarahâ! Jande rehe Tupã usak, aja jaxo. Pe, Kirisutu je'êha rupi pehê pe japandu katu. Upa jandê jama'eha namô pehê py'a ke jamâtâ katu.

²⁰ Pehê rehe ihê ahyk rahâ, amô kotyhar pexoha aja ihê akwa ta my. Ihê aputar, aja ym pexo, ame'ê rehe ihê ajumupyai. Pe, peputar, aja ym ihê axo my. Amô kotyhar ihê axoha aja pekwa ta my. Pehê rehe ahyk rahâ, peje'ê je'ê hũ pehê jupe aja ihê akwa ta my. (Aja rahâ, pehê pe ihê aje'ê je'ê hũ ta tĩ.) Ame'ê rehe ihê ajumupyai ta. Amô amô ta rehe pejyty'ym, ame'ê rehe ajumupyai ta tĩ. Pahar peparahy ngâ rehe. Pehê pekyty'ym ngâ rehe my. (Aja rahâ, pehê pe ihê aje'ê je'ê hũ ta tĩ.) Amô ta rehe pehê juru ai my. Amô ta rehe har katu ym pepandu my. "Katu te jandê" aja jô pekwa pehê juehe har my. Jesu kotyhar tama'e jy'ariha renda pe pejy'ar rahâ, tyapuha rupi pejy'ar. Upa aja me'ê ihê akwa ta my. Aja rahâ, ihê aje'ê je'ê hũ ta pehê pe. Ame'ê rehe ihê ajumupyai.

²¹ Amô rahâ, pehê rehe ihê ahyk rahâ, pehê ke ihê amupyrara ta my. Ame'ê rehe ihê ajumupyai. Pehê ke amupyrara rahâ, ihê ke Tupã muhuxĩ, ame'êja saka. Katu pehê rehe har ihê apandu, a'erehe ihê ruxĩ ta. Yman amô ta ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e. Amô kũjâ rehe ka'u te'e. Amô sawa'e rehe ka'u te'e tĩ. Mâ! Katu ym! Ame'ê ngi ipy'a ke ame'ê ta muruwak ym rĩ. Tupã koty muruwak ym rĩ. Ame'ê ta rehe ihê asak rahâ, ihê ajixi'u ta.

13

Korin ok ta pe har ta pe Páu je'ê hũ

¹ Pehê rehe asak ta aho tĩ. Mahapyrihar ke apo. (A'erehe peta kÿ.) Kuja Tupã je'êha rehe panduha ihĩ:

"Amô rehe har peteĩ pandu: 'Nde riki ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'e. Asak riki' aja. Peteĩ usak ehe rahâ, pehendu ym ehe. Mokõi riki usak ehe rahâ, ame'ê mokõihar ta rehe pehendu katu. Mokõihar ta 'ar koty te we usak ehe rahâ, ame'ê ta rehe pehendu katu tĩ" aja panduha ihĩ.

A'erehe pehê rehe ahyk rahâ, usak ame'ê ta rehe ihê ahendu ta.

² Yman mokõihar pehê namô ihê axo rahâ, ihê apandu pehê pe: "Ma'e ka'u te'eha ma'eha ta ke ihê amupyrara ta" aja. Aja yman ma'e ka'u te'eha ke ma'e ame'ê ta pe ihê apandu. Apo pehê namô ihê axo ym. Ihê apandu katu tĩ. Amô rahâ, pehê namô ihê axo rahâ, upa katu te ma'e ka'u te'eha ma'e ame'ê ta ke ihê amupyrara ta. Pyta ym ta. Aje'ê je'ê hũ ta ngâ pe tĩ.

³ Kirisutu je'êha rupi ihê apandu, aja pekwa tar katu. Ihê ahyk rahâ, ame'ê ke upa katu te amujekwa ta. Kirisutu pyrâtâ te hũ ame'ê ke a'e. Pehê ke a'e mupyrara rahâ, a'e pyrâtâ te hũ aja a'e mujekwa ta pehê pe. (Aja ihê tĩ. Kirisutu mondo ame'ê ke ihê, aja amujekwa ta pehê pe.)

⁴ Myra ngâ mupia ame'ê ke rehe Kirisutu manô rahâ, a'e pitu te'e aja ngâ ukwaha naĩ. A'e ixuwe katu te hũ apo 'y. Ima'e pyrâtâha namô Tupã mukwera katu muhem. Jande aja tĩ. Kirisutu kotyhar ta ke jande, a'erehe jande pitu te'e aja ngâ ukwaha naĩ tĩ. Pe, ixotyhar ta ke jande. A'erehe ima'e pyrâtâha ke jande pe Tupã muwyr. Ame'ê ke pehê pe jamujekwa ta. (Aja rahâ, Kirisutu je'êha rupi pehê ke jamupyrara katu, aja pekwa ta. Kirisutu mondo ame'ê ta ke jande, aja jamujekwa ta pehê pe tĩ.)

⁵ Jetehar te Tupã rehe pejurujar katu my? Ame'ê rehe har pekwa pekwa pexo. Kirisutu rehe pejurujar katu my? Pejurujar ym my? Ame'ê ke pehê jô pekwa katu. Pehê py'a rehe Jesu Kirisutu ihĩ ym rahâ, jaxer ame'ê ta ke pehê, aja pekwa katu.

⁶ Jande riki Kirisutu mondo ame'ê ta ke jande, aja pekwa katu ame'ê ke japutar.

⁷ Tupã namō japandu: “Korin ok ta pe har ta rehe esak katu. Aja rahã, ma'e jaxer ai ame'ẽ ke a'eta ma'ema'e ym ta” aja jande inamō. Aja japandu ipe rahã, jetehar pehẽ ke jamu'e aja jamujekwa tar katu, a'erehe my? Anĩ. Aja ym. Pexoha katu aja japutar, a'erehe Tupã namō japandu pandu pehẽ rehe har. “Jetehar ym Páu ta mu'e” aja amō ta ukwa nai. Anĩ. Pexoha katu aja japutar katu rĩ.

⁸ Jetehar te ke Tupã mujekwa, ame'ẽ ke japandu ta me'ẽ te'e. Ame'ẽ ke jō jamu'e ta me'ẽ te'e.

⁹ Jande pitu te'e aja jaxo rahã, jande rury katu. Jande pitu te'e aja jaxo rahã, pehẽ ke jamupyrara ym ta riki. Pehẽ pyrãtã, aja pexo rahã, pexoha ke pemukatu ta, a'erehe jande rury katu tĩ. A'erehe Tupã pe japandu: “Korin ok ta pe har ta rehe esak katu. Aja rahã, upa mukatu ta” aja inamō japandu.

¹⁰ A'erehe pehẽ namō ihẽ axo ym rahã, kome'ẽ paper pinim ke ihẽ amondo pehẽ pe. (Aja rahã, pehẽ pexoha ke pemukatu ta, aja akwa.) Aja rahã, pehẽ rehe ihẽ ahyk rahã, pehẽ pe ihẽ aje'ẽ je'ẽ ym ta me'ẽ te'e. Jandema'e sawa'e te je'ẽha rupi pehẽ pe hãtã ihẽ apandu ym ta me'ẽ te'e. Ihẽ pe a'e pandu: “Ihẽ je'ẽha rupi epandu eho” aja. (A'erehe a'e mondo ame'ẽ ke ihẽ.) A'e je'ẽha rupi pehẽ py'a ke ihẽ amãtã tar katu. Aja rahã, pehẽ py'a ke pemoĩ moĩ katu ta ehe. A'e je'ẽha rupi hãtã pehẽ pe ihẽ apandu tar ym. A'erehe pexoha ke pemukatu.

Katuha ke Páu mondo

¹¹ Ihẽ mu ta! Pehẽ rury katu pexo! Pehẽ pexoha ke pemukatu. Ihẽ amupinim ame'ẽ ke rehe pehendu katu. Peteĩhar aja pexo katu pehẽ juehe. Pejumai ym ha namō pexo katu. Pehẽ rehe Tupã ipy'a katu. Pehẽ py'a ke a'e muhury katu tĩ.

¹² Pehẽ pejuman juman pehẽ juehe, aja pepy'a katu pehẽ juehe pexo, aja pemujekwa katu ngã pe. Se ihẽ namō Tupã kotyhar ta ixo. Pehẽ pe ame'ẽ ta katuha ke mondo ixo.

¹³⁻¹⁴ Mã peja pehẽ rehe Jesu Kirisutu ipy'a katu te hũ. Jandema'e sawa'e te ke a'e. Mã peja pehẽ rehe Tupã ipy'a katu te hũ tĩ. Mã peja Tupã'ã namō pehẽ juehe katu pexo tĩ.

Upa.

Ngara ywy pe har ta pe Páu mupinim

Hom ok ta pe Páu ixo. Jesu rehe har a'e pandu pandu ixo, ame'ë ke amõ ta putar ym. A'erehe kyndaha pe a'e ke amõ ta kynda raho. A'ep a'e ixo rahã, kome'ë paper ke a'e mupinim.

Ngara ywy rupi Jesu kotyhar ta ixo. Ame'ë ta amõ koty ukwa apo 'y. "Jesu rehe jurujar katu, ame'ë a'ewan ym we rĩ. Moise je'ëha rehe hendu katu ta me'ë te'e tĩ. A'erehe ipirer ke jupã ta me'ë te'e tĩ" aja amõ ta mu'e naĩ.

"Aja ym" aja Páu mujekwa katu. "Jesu rehe jurujar katu rahã, ame'ë ke Tupã muhã katu. Ame'ë jõ katu te" aja Páu mujekwa katu.

Jesu kotyhar ta pe: "Ihë mu ta" aja Páu pandu.

Ngara ywy rupi Jesu kotyhar ta ixo ame'ë ta pe

Paper pinim ke Páu mondo

¹ Ihë Páu. "Myrandu katu epandu eho" aja ihë pe pandu ym awa. Aja ihë ke amõ mu'am ym tĩ. Jesu Kirisutu riki pandu: "Myrandu katu epandu eho" aja ihë pe. Aja Tupã, jande pái keruhũ pandu tĩ. A'e riki Jesu ke manõha ngi mukwera katu muhem.

² Pehë riki ngara ywy pe har ta ke pehë. Ngara ywy rupi Jesu kotyhar ta ixo. Johu pehë pe paper pinim ihë amondo axo. Pehë pe katuha ihë amondo axo tĩ. Se ihë namõ ixo ame'ë ta katuha mondo ixo tĩ. Jesu kotyhar ta ke a'eta. Ihë mu ta aja a'eta.

³ Tupã riki jande pái keruhũ. Jesu Kirisutu riki jandema'e sawa'e te. Mã peja pehë rehe a'eta ipy'a katu. Mã peja pehë py'a ke a'eta muhury katu.

⁴ Ma'e ka'u te'eha ke kome'ë ywy keruhũ pe har ta ma'ema'e ixo apo rĩ. Ame'ë ke jande jahijar apo 'y, aja Kirisutu putar. A'erehe ma'e jaka'u te'eha jama'ema'eha ke rehe a'e muhepy. A'erehe a'e pandu: "Ame'ë muhepyha rehe ihë atu amanõ ta" aja. Ame'ë ke Tupã, jande pái keruhũ putar. A'erehe a'e putar ame'ë ke Kirisutu ma'ema'e katu.

⁵ Mã peja Tupã rehe har katu japandu: "Ne jõ riki katu te me'ë ke" aja japandu pandu. Aja te'eha japandu pandu katu. Amen. Ame'ë riki: "A'e tỹ" aja.

Myrandu katu te ame'ë rehe har

⁶ Mã! Amõ kotyhar rehe pehendu pexo apo 'y.) A'erehe ihë apyai! Mã pahar Tupã ke pehijar pexo. Tupã riki pehë pe pandu: "Pehë rehe Kirisutu ipy'a katu. A'erehe pejurujar katu ehe. Aja rahã, pehë ke ihë amuhã katu ta" aja pehë pe Tupã pandu. Tupã ke pehijar pexo apo tĩ. Pe, amõ kotyhar myrandu katu rehe pejurujar katu pexo apo tĩ. Katu ym aja.

⁷ Pesarahã! Pehë ke amõ ta muka'u te'e ixo. (Aja ihë ahendu. A'erehe: "Amõ kotyhar myrandu katu" ame'ë rehe har ihë riki apandu tĩ, aja amõ ta pandu naĩ.) "Amõ kotyhar myrandu katu" ame'ë ke nixó te riki. Myrandu katu ke ihë apandu rahã, Kirisutu rehe har amujekwa. Ame'ë myrandu katu ke amõ koty amõ ta muruwak tar katu ixo. (Ihë anĩ.)

⁸ Myrandu katu ke pehë pe japandu. Apo: "Amõ kotyhar myrandu katu ke" pehë pe japandu rahã, mã peja mupyararaha renda pe jande jaho. Jete. "Amõ kotyhar myrandu katu ke" ywa pe har Tupã je'ëha rahoha pandu uwyr rahã, mã peja mupyararaha renda pe a'e oho tĩ. Aja te'e ta ixo.

⁹ Myrandu katu rehe pejurujar katu. Anĩ. Apo amõ kotyhar myrandu katu ke pehë pe amõ pandu rahã, mã peja mupyararaha renda pe a'e oho. Amukwehe te we japandu. Apo amõ we ihë apandu tĩ. Amõ kotyhar

myrandu katu pandu ame'e ke, mā peja mupyraraha renda pe a'e oho. Aja te'e ta ixo.

¹⁰ Aja me'e ihē apandu rahā: “Páu katu” aja amō ta pandu ame'e ke ihē aputar my? Anī. Aja ym. Tupā riki pandu: “Páu katu.” Ame'e ke ihē aputar. Amō ta ke ihē amuhury tar ym axo. Amō ta ke ihē amuhury tar katu axo rahā, Kirisutuma'e miasu aja ym ta tipe ihē.

Jesu riki ihē ke mondo

¹¹ Ihē mu ta! (Pehē ngi har amō ta pandu: “Páu ke Jesu mondo ym” aja pandu naī.) Pehē pe ihē amujekwa katu ta. Kuja. Myrandu katu ke ihē apandu pandu. Ame'e ke ipy'a rupi amō ukwa ukwa ame'e ke my? Anī. Aja ym riki.

¹² Myrandu katu ke ihē pe amō mujekwa ym. Ihē ke amō mu'e ym tī. Kuja riki. Jesu Kirisutu, a'e riki ihē pe mujekwa katu. (A'erehe Jesu mondo ame'e ke ihē.)

¹³ Yman ihē axoha ke pehē pe amō ta pandu. Arahā jundéu awa ta aja Tupā rehe ihē py'a amoī moī. Kuja ihē axoha ke. Kirisutu rehe jurujar katu ame'e ta ke ihē amupyrara hū axo rī. Ame'e ta rehe apyrara ym ihē asak. Ame'e ta ke ihē amai hū tī.

¹⁴ Jundéu awa ta aja Tupā rehe ihē py'a ke ihē amoī moī. Amō ta riki ihē aja tamūiha a'eta tī. Juja tamūiha. “Ame'e ta 'ar koty te we Tupā rehe ihē py'a amoī moī katu” aja akwa. Jandē ramūi ta ukwaha ke rehe amō ta 'ar koty te we ihē ahendu katu.

¹⁵ Anī. (Jesu kotyhar ta ke ihē amupyrara rahā): “Mā peja ym” aja Tupā pandu ihē pe. Pe, ihē rehe a'e ipy'a katu. Ihē māi pusu ngi ihē a'ar ym rahā we a'e pandu: “Ihēma'e wan ta a'e. Ihēma'e parakyhā wan ta” aja riki a'e ukwa.

¹⁶ Tupā kuja ukwa tī: “Páu pe ihē ra'yr rehe har ihē amujekwa ta” aja tī. Aja rahā, jundéu awa aja ym ame'e ta pe myrandu katu ke ihē apandu pandu katu ta. (A'erehe Jesu mondo ame'e ke ihē.) Ihē pe Tupā mujekwa rahā, amō sawa'e pe ihē apandu ym aho. “Myja me'e riki myrandu katu ke” aja ihē apandu ym aho.

¹⁷ Jete! Jerusarē ok ta pe ihē aho ym tī. A'ep Jesu mondo py ame'e ta ixo. A'eta rehe ihē asak ym aho. Kuja ihē axo. Pahar Ara ywy pe ihē aho. (A'ep Jesu rehe har ihē ajumu'e inamō.) A'engi Ndama ok ta pe ihē ajywy aho. (A'erehe Jesu mondo ame'e ke ihē aja amujekwa pehē pe.)

¹⁸ Heta jahy kanim, kuja, tirī ta i séi (36) hetaha kanim rahā, Jerusarē ok ta pe ihē aho. Petu rehe ihē asak aho. Inamō ihē apyta. Awa py petei upa ihē aker a'ep.

¹⁹ Tian rehe ihē asak tī. Jandema'e sawa'e te mu ke a'e. Amō Jesu mondo ame'e ta rehe ihē asak ym te. Ame'e mokōihar rehe jō ihē asak, ko Petu. Amō Tian.

²⁰ Upa ihē apandu ramō jetehar te ke. Te'eha ihē apandu ym. Ame'e ke Tupā ukwa katu a'e tī.

²¹ A'engi amō amō ta renda rupi ihē aho. Si ywy pe amō ta henda ihī. Siri ywy pe aja tī. Henda ihī tī. Ame'e ta rupi ihē aho.

²² Jundéi ywy rupi ihē aho ym. A'erehe a'ep pe har ta ukwa ym ihē rehe har. Jurujar katu ame'e ta ke a'eta. Usak ym te ihē rehe. Kirisutu rehe ihē ajurujar katu ame'e ke a'ep pe har ta ukwa ym tī.

²³ Amō ta pandu ame'e ke rehe jō a'ep pe har ta hendu. Kuja ihē rehe har amō ta pandu: “Jandē ke sawa'e mupyrara hū. Yman jurujar katuha ke a'e muhijar tar katu tipe. Mupyrara hū tipe. Anī. Apo Kirisutu rehe jurujar katu 'y aja a'e pandu pandu ixo riki” aja ihē rehe har amō ta pandu.

²⁴ Apo Kirisutu rehe har ihē apandu pandu axo. (A'erehe Jesu mondo ame'ē ke ihē.) A'erehe Tupā rehe har katu a'eta pandu: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja Tupā rehe har.

2

Amō Jesu mondo ame'ē ta rehe asak aho

¹ Awa py tumeme (14) warahy 'ar aha oho rahā, Jerusarē ok ta pe ihē ajoywyr aho tī. Manambe namō ihē aho tī. Tit ke ihē araho tī.

² “Jerusarē ok ta pe eho” aja ihē pe Tupā mujekwa, a'erehe a'ep ihē aho. A'ep tamūi ta namō jō ihē apandu pandu. Tamūi ta riki Jesu kotyhar tama'e kapitā ta ke. Jundēu awa aja ym ame'ē ta pe myrandu katu ihē apandu pandu. Ame'ē ke myja me'ē ihē apandu my. Ame'ē ke tamūi ta pe ihē amujekwa aho. A'erehe a'ep ihē aho. Yman Tupā pe ihē aparaky axō. Apo ihē aparaky we rī. Myrandu katu ihē apandu pandu ame'ē riki ihēma'e parakyha ke. Ame'ē ke jaxer, aja tamūi ta ukwa, aja ihē aputar ym. (Ame'ē rehe: “Katu” aja tamūi ta pandu, ame'ē ke ihē aputar katu.) A'erehe tamūi ta pe ihē amujekwa aho.

³ Tit riki ihē namō ixo ame'ē ke a'e. Jundēu awa ym ame'ē ke a'e. Ngere awa ke a'e. “Mā peja ehe ihī ame'ē pīrer ke jupā” aja pandu ym awa ipe. (Ipīrer jupā rahā, jundēu awa kotyhar te ke a'e aja mujekwa katu. Aja rahā, i'ar koty te we Tupā usak katu ehe, aja ukwaha naī.)

⁴ Pe, amō sawa'e ta ixo. A'eta pandu tipe: “Nde pīrer ke ejupā” aja Tit pe. A'eta te'e pandu a'eta juehe har: “Jesu rehe jajurujar katu. Pehē mu ke jande” aja riki. Pe, jande namō a'eta jy'ar uwyr. Jande rehe a'eta usak te'e uwyr. Kuja. Jesu rehe jurujar katu, a'erehe ymanihar jundēu awa ta je'ēha rehe jahendu ym apo 'y. (A'erehe ipīrer ke jajupā ym.) Ame'ē ke a'eta ukwa uwyr. “Ymanihar jundēu awa ta je'ēha rehe pehendū katu ta me'ē te'e tī” aja pandu tipe. Ame'ē ke a'eta manga tipe.

⁵ A'eta pandu ame'ē ke rehe jahendu ym te 'y. Aja rahā, myrandu katu te ame'ē ke pehē pe japandu katu te we rī. (Ame'ē ke ymanihar jundēu awa je'ēha namō jamupara ym te.)

⁶ A'ep kapitā ta ixo, Jerusarē ok ta pe. (Myja me'ē sawa'e ta my. “Kapitā ta” aja me'ē ihē apandu. Kapitā rahā, katu ihē pe. Kapitā ym rahā, katu ihē pe tī. Ipy'a rehe Tupā usak katu. Aja amō rehe har a'e riki ukwa katu.) Ame'ē kapitā ta amō we myrandu katu rehe har mujekwa ym ihē pe. “Katu myrandu katu nde erepandu ame'ē ke nde” aja ihē pe a'eta pandu.

⁷ Kuja a'eta ukwa. Ihē riki jundēu awa aja ym ame'ē ta pe myrandu katu ke apandu pandu. Ame'ē parakyha ke ihē pe Tupā me'ē, ame'ēja saka. Aja kapitā ta ukwa. Petu aja tī. A'e riki jundēu awa ta pe myrandu katu ke a'e pandu pandu. Ame'ē parakyha ke Tupā me'ē ipe tī.

⁸ Jundēu awa ta pe myrandu katu ke Petu pandu ixo rahā, pyrātāha ke Tupā muwyr ipe. Petu aja ihē pe tī. Jundēu awa aja ym ame'ē ta pe myrandu katu ke ihē apandu axo rahā, pyrātāha ke ihē pe Tupā muwyr tī. (A'erehe Jesu mondo ame'ē ke ihē, aja amujekwa katu.)

⁹ Tian riki Jesu kotyhar tama'e kapitā a'e. Petu aja tī. Juā aja tī. Jundēu awa aja ym ame'ē ta pe jō myrandu katu ke ihē riki apandu aho. Ame'ē parakyha ke Tupā me'ē ihē pe. Aja Petu ta ukwa katu. A'erehe ihē po ke a'eta pyhyk pyhyk katu ihē ngi. Manambe po ke aja tī. (Aja rahā, a'eta aja ihē tī. Manambe namō tī. Tupā je'ēha pandu ame'ē ta ke jande tī, aja ngā pe mujekwa. A'erehe Jesu mondo ame'ē ke ihē tī, aja mujekwa katu.) Jande johu riki Tupā je'ēha pandu ame'ē ta ke jande. Jande johu japandu jande jupe: “Petu ta jundēu awa ta pe Tupā je'ēha pandu pandu ta. Manambe namō Pāu

jundéu awa aja ym ame'ë ta pe pandu pandu ta" aja jande johu japandu jande jupe. Aja riki katu jande pe.

¹⁰ Kuja jō Petu ta putar katu. Jerusarë ok ta pe ma'e ke ima'e ym te ame'ë ta ixo. Jesu kotyhar ta ke ame'ë ta tī. Ame'ë ta rehe Manambe namō ihē apyrara asak katu, aja Petu ta putar. (Aja rahā, ame'ë ta pe ma'e ke jame'ë katu ta, aja jamujekwa.) Aja me'ë ihē ama'ema'e tar katu te hū ihē tī.

Petu pe ihē aje'ë je'ë hū

¹¹ Antioki ok ta pe Petu uwyr rahā, hetaha ta ruwa koty ihē aje'ë je'ë hū ipe. Katu ym a'e ma'eha. (Amō jundéu awa aja ym ame'ë ta jande mu. Ame'ë ta ke Petu muka'u te'e. Katu ym aja.) A'erehe ihē aje'ë je'ë hū ipe. (Kuja a'e ma'eha.)

¹² Petu ixo, ame'ë ok ta pe sawa'e ta ke Tian mondo. Jundéu awa ta ke mondo. Ame'ë ta uhyk ym rahā we jundéu awa aja ym ame'ë ta namō Petu ma'e ke u'u uī. Jurujar katu ame'ë ta ke a'eta. Imu ta ke a'eta tī. Ame'ë ta namō Petu u'u uī. Jundéu awa ke Petu. Pe, Tian mondo ame'ë ta uhyk rahā, jundéu awa aja ym ame'ë ta ke Petu hijar oho. A'eta namō ma'e ke u'u ym apo 'y. Uhyk ame'ë ta ngi Petu kyje, jundéu awa ta ngi. Ame'ë ta jundéu awa aja ym ame'ë ta pিরer ke jupā aja a'eta putar. (Aja rahā, jundéu awa ta kotyhar ta te ke a'eta tī, aja mujekwa katu. Aja rahā, i'ar koty te we Tupā usak katu ngā rehe, aja ukwaha naī.) Ame'ë ta ngi Petu kyje, a'erehe jundéu awa aja ym ame'ë ta ke a'e hijar. U'u ym ma'e ke apo 'y.

¹³ A'e aja amō ta tī. Kyje tī. Jesu kotyhar ta ke a'eta tī. Ipirer jupā ame'ë ke putar ame'ë ta ngi a'eta kyje tī. A'erehe jundéu awa aja ym ame'ë ta namō u'u ym 'y. Mā! Jete! Manambe aja tī. Kyje a'e tī.

¹⁴ Pesarahā! Myrandu katu ke ukwa katu rahā, jetehar te ke ukwa katu. Aja Petu ta ixo ym. Ame'ë ke ihē akwa rahā, hetaha ta ruwa koty Petu pe ihē apandu:

—Nde riki jundéu awa ke. Jundéu awa aja ym ame'ë ta aja nde erexo ramō. A'eta namō upa katu te ma'e ke nde ere'u ereī. Jundéu awa ta aja ym. Upa ma'e ke u'u ym. Aja rahā, jundéu awa aja ym ame'ë ta pe: “Mā peja jundéu awa ta aja pexo katu” aja ym epandu. Katu ym aja — aja Petu pe ihē aje'ë je'ë riki.

(Aja rahā, Petu aja Jesu mondo ame'ë ke ihē, aja amujekwa katu. A'erehe Petu pe ihē aje'ë je'ë katu ihē.)

Kirisutu rehe jurujar katu ame'ë ta ke Tupā muhā katu

¹⁵ Jete! Jande māi pusu ngi jande ja'ar rahā, jundéu awa ta ke jande. Aja jaxo. Jundéu awa aja ym ame'ë ta aja ym jaxo. Ame'ë ta riki: “Ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ta ke” aja jundéu awa ta ukwaha. Ame'ë ta aja ym jaxo aja jakwa katu.

¹⁶ Jesu Kirisutu rehe amō jurujar katu rahā, Tupā pandu:

—Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe — aja jurujar katu ame'ë pe Tupā pandu.

Aja jakwa katu. Moise je'ēha mujekwa ame'ë ke amō ma'ema'e rahā, kuja: “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe” aja Tupā pandu ym, aja jande jakwa katu. Anī. Kuja jakwa katu tī. Jesu Kirisutu rehe jande jajurujar katu. A'erehe Tupā pandu:

—Kirisutu rehe pejuruar katu. A'erehe pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehē pe — aja jande pe Tupā pandu.

Jete! Moise je'ēha mujekwa aja amō ma'ema'e rahā: “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe” aja Tupā pandu ym te ta.

¹⁷ Pesarahā! Kirisutu kotyhar ta ke jande, a'erehe Tupā pandu: “Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehē pe” aja. A'erehe Moise je'ēha rehe jahendu ym apo 'y. Ame'ē ke amō ta ukwa rahā, kuja pandu my: “Mā! Katu ym. Moise je'ēha rehe pehendu ym. A'erehe Kirisutu rehe pejurujar katu rahā, ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e we rī. Jundéu awa aja ym ame'ē ta aja ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e we rī” aja pandu naī. Aja rahā, Kirisutu pandu: “Mā peja peka'u te'eha ke pema'e” aja saka my? Anī te riki. Aja Kirisutu pandu ym te.

¹⁸ “Moise je'ēha rehe ehendu ym” aja ihē apandu kwe. Pe, apo: “Ame'ē rehe ehendu katu” aja ihē apandu rahā, ihē je'ēha mutambyk ym. Ma'e aka'u te'eha ke ihē ama'e, aja ihē. Katu ym aja. A'erehe: “Moise je'ēha rehe ehendu katu” aja apandu ym te.

¹⁹ A'erehe Moise je'ēha rehe ihē ahendu ym te. Ihē amanō ame'ēja saka ihē axo. Aja rahā, ahendu ym te ehe. A'erehe apo Tupāma'e parakyha ke ihē ama'ema'e katu. Myra ngā mupia ame'ē ke rehe Kirisutu manō rahā, inamō ihē ke ngā jukwa, ame'ēja saka riki. Ihē amanō, ame'ēja saka.

²⁰ Aja rahā, apo se ihē axo rahā, ihē aputar ame'ē ke ihē ama'ema'e ym. (Kirisutu putar ame'ē ke ihē ama'ema'e.) Kirisutu riki ihē py'a rehe ixo, a'erehe Kirisutu rehe ihē ahendu katu. A'erehe se ihē axo rahā, Tupā ra'yr rehe ihē tapijar te'e we ihē ajurujar katu axo. Ihē rehe a'e ipy'a katu. A'erehe ihē ma'e aka'u te'eha ama'ema'eha ke rehe a'e muhepy. A'e manō rahā, muhepy.

²¹ Kirisutu rehe amō jurujar katu rahā, Tupā pandu: “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe” aja ipe. “Aja ym” aja ihē apandu ym te. Pesarahā! Moise je'ēha rehe amō hendu katu rahā: “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe” aja Tupā pandu ta tipe rahā, myra ngā mupia ame'ē ke rehe Kirisutu te'e manō, ame'ēja saka. Jaxer tī, ame'ēja saka tī.

3

Moise je'ēha rehe pehendu ym ta me'ē te'e

¹ Ngara ywy pe har ta! Mā! Pehē riki peka'u te'e pehē! Pehē ke amō muka'u te'e riki. Katu ym aja. Myra ngā mupia ame'ē ke rehe Jesu Kirisutu manō. Ame'ē ke pehē pe jamujekwa katu te riki. Pehē ruwa koty jamujekwa katu te pehē pe.

² Pehē pe ihē apandu ta. Moise je'ēha rehe pehendu katu rahā, pehē py'a rehe l'ā ke Tupā muwyr my? Anī. Aja ym. Kuja riki. Myrandu katu ke pehendu rahā, Kirisutu rehe pejurujar katu. Arahā riki l'ā ke Tupā muwyr pehē py'a rehe.

³ Mā! Peka'u te'e pexo rahā, katu ym. Yman Kirisutu rehe pejurujar katu rahā, l'ā ke pehē py'a rehe Tupā muwyr. Ame'ē pyrātāha namō pexo kwe rī. Anī. Apo pehēma'e pyrātāha namō jō pexo katu ta, aja pekwa. Katu ym aja.

⁴ Mā! Kirisutu rehe pejurujar katu rahā, pehē ke amō ta mupyrara riki. Ame'ē ke mupitu te'e pehē ke my? Anī. Pehē py'a ke mātā riki.

⁵ Pehē py'a rehe l'ā ke Tupā muwyr rahā, pehē pyter pe pyrātāha namō marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke a'e ma'ema'e katu. Moise je'ēha rehe pehendu katu, a'erehe aja me'ē katu ame'ē ke a'e ma'ema'e katu my? Anī. Aja ym. Kuja riki. Myrandu katu rehe pehendu rahā, Kirisutu rehe pejurujar katu. A'erehe ma'e katu ame'ē ke Tupā ma'ema'e katu.

Tupā pandu ame'ē ke rehe Amarā jurujar katu

⁶ Amarā rehe har pekwa pekwa pexo. Ehe har Tupā paper rehe panduha ihī. Kuja. Tupā pandu ame'ē ke rehe Amarā jurujar katu. A'erehe ehe har Tupā pandu:

—A'e riki katu te. Ma'e ka'u te'e'ha ma'e'ha nixói te ipe — aja Amarā rehe har pandu.

⁷ A'erehe Tupā rehe jurujar katu ame'ē ta riki Amarā rainō te, ame'ēja saka. Aja mā peja pekwa katu pexo.

⁸ Yman Tupā je'ēha rehe amō mupinim. Ma'e ke uhyk ym rī, ame'ē ke a'e mujekwa katu. Kuja. Tupā rehe jundéu awa aja ym ame'ē ta jurujar katu ta, a'erehe Tupā pandu ta:

—Pehē katu te. Ma'e peka'u te'e'ha pema'e'ha nixói te pehē pe — aja jundéu awa aja ym ame'ē ta rehe har Tupā pandu ta.

Ame'ē ke uhyk ym rī. Pe, Tupā je'ēha rehe amō mujekwa. A'erehe myrandu katu ke Amarā pe Tupā pandu, ame'ē ke amō mupinim. Kuja Tupā pandu Amarā pe:

—Ihē apandu ame'ē ke rehe nde erejurujar katu. A'erehe upa kome'ē wyy keruhū pe har ta rehe ihē asak katu ta — aja Amarā pe Tupā pandu.

(“Upa kome'ē wyy keruhū pe har ta” aja pandu rahā, jundéu awa aja ym ame'ē ta tī. Jundéu awa ta aja tī. Upa katu te riki, aja mujekwa katu.)

⁹ Tupā pandu ame'ē ke rehe Amarā jurujar katu. A'erehe upa ma'e ke Tupā me'ē me'ē katu ipe. Amarā aja amō ta tī. Upa Tupā rehe jurujar katu ame'ē ta rehe Tupā usak katu ta tī. Amarā aja a'eta rehe Tupā usak katu ta tī.

Jandema'e pyrātāha namō jaxo rahā, japyrara jaxo

¹⁰ Tupā je'ēha rehe kuja panduha ihī:

“Upa katu te Moise mupinim ame'ē ke rehe aja te'e'ha amō hendu ym rahā, mā peja a'e ke Tupā mupyrara” aja panduha ihī.

A'erehe Moise je'ēha rehe amō ta hendu katu. Aja a'eta ixo. (Marā ka ym upa katu te hendu katuha ehe.) Aja rahā Tupā mupyrara ta ame'ē ta ke a'eta.

¹¹ Moise je'ēha rehe amō hendu katu rahā, marā ka ym Tupā panduha ehe har: “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'e'ha nde erema'e'ha nixói te nde pe” aja. Aja Tupā je'ēha rehe panduha mujekwa katu jande pe. Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī tī:

“Tupā rehe amō jurujar katu, a'erehe Tupā pandu ehe har: ‘A'e riki katu te. Ma'e ka'u te'e'ha ma'e'ha nixói te ipe’ aja ehe har Tupā pandu. Aja rahā, ame'ē riki uhā te hū ta.”

¹² Tupā koty katu aja pexo ta tipe, a'erehe Moise je'ēha rehe pehendu katu. Aja rahā, Tupā rehe pejurujar ym ta me'ē te'e. Moise je'ēha mujekwa, aja pema'ema'e ta me'ē te'e jō. Aja rahā, kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī tī:

“Moise je'ēha mujekwa, aja me'ē upa katu te amō ma'ema'e rahā, a'e ixo katu te hū ta” aja panduha ihī. (Anī. Upa katu te ma'ema'e ame'ē ta nixói te.)

¹³ Pesarahā! Upa katu te Moise je'ēha rehe amō hendu ym rahā, a'e ke Tupā mupyrara ta. Ame'ē ngi jande ke Kirisutu muhem, ame'ēja saka. A'e mañō rahā, upa katu te mupyraraha rehe muhepy. Jande ke Tupā mupyrara ta tipe rahā, Kirisutu ke a'e mupyrara. A'erehe Tupā mupyraraha ngi jande ke Kirisutu muhem, ame'ēja saka. Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī tī:

“Tupā mupyrara ame'ē ke myra rehe emuxiko e'am” aja panduha ihī.

¹⁴ Kirisutu ke Tupā mupyrara. Aja rahā, jundéu awa aja ym ame'ē ta rehe Tupā usak katu. Amarā pe Tupā pandu katu. “Ihē rehe nde erejurujar katu, a'erehe upa kome'ē wyy keruhū pe har ta rehe ihē asak katu ta” aja Amarā pe. Aja jundéu awa aja ym ame'ē ta rehe Tupā usak katu tī. Jesu Kirisutu rehe a'eta jurujar katu, a'erehe a'eta rehe Tupā usak katu tī. Aja jande tī.

Jesu Kirisutu rehe jajurujar katu, a'erehe jande py'a rehe I'ã ke Tupã muwyr. Tupã manga katu, aja a'e muwyr.

Tupã manga katu ame'ẽ rehe har

¹⁵ Ihẽ mu ta! Pehẽ pe ihẽ apandu ta. Apo amõ ta ma'ema'e ixo, ame'ẽ rehe har ihẽ amujekwa ta pehẽ pe. Kuja. Ma'e ke rehe mokõi sawa'e ta manga katu a'eta jupe. Pe, ame'ẽ je'ẽha ke paper rehe mupinim katu rahã, marã ka ym ame'ẽ je'ẽha ke amõ mukanĩha. Amõ we ma'e ke mupinim ym te ehe tĩ. Muruwak ym te je'ẽha ke tĩ. Juja katu te ixo.

¹⁶ Aja Tupã manga katu ame'ẽ ke tĩ. Muruwak ym te je'ẽha ke tĩ. Amarã pe ma'e ke Tupã manga katu. Hainõ pe aja tĩ. Pesarahã! "Hainõ ta pe" aja ym pandu. "Hainõ ta" aja pandu rahã, heta ame'ẽ ta riki. Anĩ. Kuja pandu: "Ne rainõ pe." Aja rahã, peteĩhar jõ aja jakwa katu. Ame'ẽ: "Ne rainõ" aja pandu rahã: "Kirisutu ke a'e."

¹⁷ Kuja ihẽ apandu. Tupã manga katu ame'ẽ ke a'e mupinim, ame'ẽja saka. Pe, manga katu ame'ẽ ke a'e ma'ema'e katu ta. (Aja rahã, muruwak ym te je'ẽha ke.) Ame'ẽ Amarã pe manga katuha raikwer koty Moise je'ẽha uhyk. Kuja, kwa turu sã tu i tirĩ ta (430) warahy 'ar aha oho rahã, Moise je'ẽha uhyk. Ame'ẽ ke Amarã pe manga katu ame'ẽ ke marã ka ym mukanĩha. Tupã manga katu ame'ẽ ke marã ka ym mukanĩha.

¹⁸ Moise je'ẽha rehe hendu katu ame'ẽ pe uhãha Tupã me'ẽ rahã, Amarã pe Tupã manga katu, ame'ẽ ke mukanim ta tipe riki. Aja ym riki. Mukanim ym te. Kuja riki. Uhãha ke Amarã pe Tupã me'ẽ ta, aja a'e manga katu. Tupã manga katu a'erehe me'ẽ ipe. Muruwak ym te je'ẽha ke.

Ma'e riki ma'e ka'u te'eha ke, ame'ẽ ke Moise je'ẽha mujekwa

¹⁹ (Amarã pe manga katu, ame'ẽ ke mukanim ym.) Aja rahã, ma'erehe Moise je'ẽha uhyk my? Kuja riki. Ma'e riki ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke my? Ame'ẽ ke Moise je'ẽha mujekwa. A'erehe ame'ẽ uhyk. Amarã rainõ uhyk ym rahã we, Moise je'ẽha rehe amõ hendu katu ta me'ẽ te'e. Amarã rainõ uhyk rahã, Moise je'ẽha upa. Amarã rainõ riki Kirisutu. A'erehe Kirisutu uhyk rahã, Moise je'ẽha upa. A'e pe ma'e ke Tupã pandu katu. Je'ẽha ke jundẽ awa ta pe Tupã muwyr rahã, Tupã je'ẽha rahoha ta riki muwyr. Pe, amõ riki mupinim. Moise riki mupinim, a'erehe: "Moise je'ẽha" aja japandu.

²⁰ Amarã pe pandu rahã, anĩ. Ma'e katu ame'ẽ ke Tupã pandu ipe rahã, a'e jõ riki pandu ipe. Je'ẽha rahoha ta ke muwyr ym. Amõ sawa'e ke muwyr ym tĩ. Tupã jõ je'ẽha muwyr ipe, Amarã pe.

Jesu Kirisutu rehe jurujar katu ame'ẽ ta jõ Tupã muhã katu

²¹ Amarã pe Tupã manga katu ame'ẽ ke Moise je'ẽha mukanim my? Anĩ. Aja ym te riki. Moise je'ẽha ke Tupã muwyr. Ame'ẽ rehe hendu katu ame'ẽ pe: "Nde ke ihẽ amuhã katu ta" aja Tupã pandu ta tipe rahã, Moise je'ẽha rehe upa katu te hendu katu ta me'ẽ te'e. Ame'ẽ ta pe Tupã pandu ta tipe: "Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe" aja.

²² Aja ym riki. Kuja Tupã je'ẽha rehe panduha ihĩ. "Upa kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e riki. Marã ka ym hijariha ingi." Aja rahã, kuja jõ katu. Jesu Kirisutu rehe jurujar katu, ame'ẽ ta pe uhãha ke Tupã me'ẽ katu. "Jurujar katu ame'ẽ ta pe uhãha ke ihẽ ame'ẽ ta" aja Tupã manga katu. Ame'ẽ ke Tupã me'ẽ katu ngã pe.

²³ Kirisutu rehe jajurujar ym rahã we, Moise je'ẽha rehe jahendu katu. (Aja rahã: "Pehẽ katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehẽ pe" aja Tupã pandu, aja jakwaha naĩ.) Amõ kotyhar jakwa ym. A'erehe jande ke kynda, ame'ẽja saka. "Kirisutu rehe pejurujar katu" aja jande pe Tupã mujekwa ym rahã we, Moise je'ẽha rehe jahendu katu jaxo.

²⁴ (Arahã ta'yn ta aja saka jande.) A'erehe Moise je'êha riki jande ke mutiha ame'ê ke, ame'êja saka. Ame'ê riki Kirisutu uwyr ym rahã we, jande mu'eha aja saka tĩ. “Ma'e riki ma'e ka'u te'eha ma'eha ke” ame'ê ke mu'e. (Aja rahã: “Ma'e peka'u te'eha ke pema'e ym” aja mu'e tĩ.) Pe, Kirisutu uwyr rahã, jande jajurujar katu ehe. (A'erehe jaka'u te'eha jama'ema'eha ke a'e mukanim.) Aja rahã, Tupã pandu: “Pehê katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehê pe” aja pandu.

²⁵ Apo Kirisutu rehe jajurujar katu 'y. Ame'ê angaha ke rehe uhyk katu te apo 'y. A'erehe jande mu'eha aja jande ke mutiha ym ta rĩ. A'erehe Moise je'êha rehe jahendu ym ta me'ê te'e apo 'y.

Kirisutu kotyhar ta peteïhar aja ixo

²⁶ Jesu Kirisutu rehe pehê johu pejurujar katu, a'erehe Tupã ra'yr ta ke pehê. Kirisutu kotyhar ta ke pehê, a'erehe Tupã ra'yr ta pehê tĩ.

²⁷ Y pe pehê ke amõ mujahuk rahã, Jesu Kirisutu kotyhar ta ke pehê aja pemujekwa ngã pe. Aja rahã, Kirisutu aja pehê tĩ. Kirisutu katu te aja pehê tĩ.

²⁸ A'erehe amõ ta amõ koty koty ym Tupã pe. Kome'ê ywy keruhũ pe har ta upa juja katu te ipe. Amõ jundéu awa ta ke. Amõ jundéu awa aja ym ame'ê ta ke, aja ym ipe. Upa juja katu te ipe. Amõ paraky te'e ame'ê ke a'e. Amõ awa jar ame'ê ke a'e, aja ym ipe tĩ. Upa juja katu te ipe. Amõ sawa'e ke, amõ kũjã ke, aja ym ipe. Upa juja katu te ipe. Jesu Kirisutu kotyhar ta ke pehê, a'erehe upa juja katu te ipe. A'erehe upa pehê riki peteïhar aja pexo.

²⁹ Kirisutu kotyhar ta ke pehê, a'erehe Amarã rainõ ta ke pehê, aja pexo. Aja rahã, yman ma'e ke Tupã manga katu ame'ê ke pehê pe a'e me'ê ta apo 'y. Pehê ruhãha ke a'e me'ê ta.

4

Moise je'êha ke Tupã mukanim

¹ Amõ we ihê apandu ta. Ipáima'e ke ta'yr pyhyk ta. Sawa'e rahã, pyhyk ta. Sawa'e ym rahã we, miasu aja a'e ixo. Upa ipáima'e ima'e ke tipe.

² Ta'yr sawa'e ym rahã we, amõ sawa'e ta usak katu ehe. Mutiha ame'ê ta ke a'eta. Ta'yrma'e ke rehe sawa'e ta usak usak katu. Ta'yr namõ a'eta ma'ema'e katu. Sawa'e ta pe ipái pandu: “Ihê ra'yr sawa'e rahã, ihêma'e ke pehê peme'ê katu ipe” aja. Ame'ê angaha rehe uhyk ym rahã we, sawa'e ta riki ta'yrma'e ke rehe usak usak katu ixo.

³ Aja jande tĩ. Yman sawa'e ym jande tĩ. Aja rahã Tupã rehe har jakwa ym rĩ. Arahã Tupã rehe ipy'a ym ame'ê ta mu'e, ame'ê ke jande jama'ema'e jaxo. Miasu aja jande tĩ.

⁴ Pe, Tupã putar, ame'ê angaha ke rehe uhyk katu rahã, Ta'yr ke Tupã muwyr 'y. Sehar kũjã pusu ngi a'e u'ar. Moise je'êha rehe a'e hendu katu, aja a'e ixo.

⁵ Aja rahã, amõ Moise je'êha rehe hendu katu ame'ê ta ke a'e muhem, ame'êja saka. Moise je'êha hendu katuha ngi muhem. Aja rahã, jande ke ta'yr ta aja Tupã muruwak. (Sawa'e ta aja jande jaxo apo 'y. A'erehe Moise je'êha rehe jahendu ym ta me'ê te'e apo 'y.)

⁶ Jande py'a rehe I'ã ke Tupã muwyr. Aja rahã, ta'yr ta ke jande, aja jande pe a'e mujekwa. Pe, jande py'a rehe ihĩ rahã, I'ã pandu: “Papa! Jande pái keruhũ!” aja.

⁷ A'erehe miasu ta ym pexo apo 'y. Ta'yr ta ke pehê. Aja rahã, ta'yr ta pe upa ima'e ke Tupã me'ê me'ê katu, aja pehê pe a'e me'ê me'ê katu ta tĩ.

Ngara ywy pe har ta! Pehê rehe ihê ajumupyai

⁸ Yman Tupā rehe har pekwa ym te pexo. A'erehe ma'e ke tupā ta aja pekwa ha pehē jupe naī. Ame'ē ke rehe pehē py'a pemoī moī katu. Anī. Ame'ē ke Tupā te ym.

⁹ Apo anī. Tupā te rehe har pekwa katu 'y. Anī. Kuja ihē apandu ta my. Pehē rehe har Tupā riki ukwa katu. Apo ma'erehe jundéu awa ramūi ta mu'e ame'ē ke rehe pejywyr my? Katu ym aja. Ame'ē ta mu'e ame'ē ke jaxer riki. Awa ke ame'ē mu'e ame'ē ke muhā ym riki. Ame'ē ta mu'e ame'ē ke pema'ema'e tar katu my tī? Anī. Katu ym aja.

¹⁰ Kuja hamūi ta mu'eha rehe pekwa pekwa pexo. Amō weraha rehe har pekwa pekwa pexo. Ame'ē weraha riki katu te ame'ē ke aja pekwa pekwa pexo naī. Ma'e jahy rehe har aja tī. Katu te ame'ē ke aja pekwa pekwa pexo naī tī. Amō aman ndy'ar rehe har aja tī. Amō warahy 'ar rehe har aja tī. I'ar koty te we katu te ame'ē ke aja pekwa pekwa pexo naī tī. Aja pekwa rahā, Tupā ke pemuhury, aja pekwa pehē jupe naī. Katu ym aja.

¹¹ Amō koty pemuruwak ta, aja pehē rehe ihē ajumupyai axo. Pehē ke ihē amu'e mu'e hū. (Jete har te ke ihē amu'e pehē pe.) Ame'ē ke pemukanim nahā my. Aja rahā, pehē ke ihē amu'e ym te, ame'ēja saka. Upa kanim, ame'ēja saka. Katu ym aja.

¹² Ihē mu ta! Pehē pe ihē apandu katu. Mā peja ihē aja pexo tī. (Ihē aja Moise je'ēha rehe pehendū ym ta me'ē te'e tī.) Pesarahā! Yman Moise je'ēha rehe pehendū ym te. Amō awa ta ke pehē. Jundéu awa aja ym ame'ē ta ke pehē, a'erehe Moise je'ēha rehe pehendū ym te arahā. A'erehe pehē aja ihē axo apo tī. Moise je'ēha rehe ahendū ym aja axo apo tī. Arahā ihē rehe pehē rury katu pexo. (Apo ihē rehe pehē rury my?)

¹³ Pehē rehe ihē ahyk py rahā, ihē ahy axo. A'erehe pehē namō ihē apyta. Arahā, myrandu katu ke pehē pe ihē apandu pandu. Ame'ē rehe pekwa pekwa pexo.

¹⁴ Ihē ahy axo, a'erehe ihē ke Tupā mupyrara aja pekwa ha naī. A'erehe ihē ngi pekyje riki. Anī. “Páu jaxer. Japutar ym” aja ym pepandu. Tupā je'ēha rahoha po aja ihē po ke pepyhyk pyhyk katu ihē ngi tī. Aja: “Páu katu” aja pekwa. Jesu Kirisutu po aja ihē po ke pepyhyk pyhyk katu ihē ngi tī. Aja: “Páu katu” aja pekwa. Ihē rehe pehē rury katu.

¹⁵ Pehē rury katu te pexo kwe! Arahā pehē reha ke pejo'ok ta tipe. Pe, ame'ē ke ihē pe peme'ē ta tipe. (Aja rahā, pehēma'e katu te hū ame'ē ke ihē pe peme'ē ta tipe.) Mā! Apo amō koty pemuruwak riki.

¹⁶ Jete har te ke pehē pe ihē apandu pandu. Moise je'ēha rehe pehendū ym ta me'ē te'e. Ame'ē jete har te ke apandu pehē pe. A'erehe ihē riki pehē ruwajan aja amō ta ukwa my? Anī. Aja ym ihē.

¹⁷ Ixotyhar ta aja pehē ke amō ta muruwak tar katu. Muka'u te'e ame'ē ta ke a'eta. Anī. A'eta ma'ema'e ame'ē ke katu ym pehē pe. Jete har te ihē amu'e, ame'ē ngi pehē ke a'eta muhem aja jō a'eta putar. Aja rahā, ame'ē ta aja pejumu'e ta tī, aja a'eta putar. Katu ym aja.

¹⁸ Pehē rehe a'eta hury katu rahā, katu riki. Pe, jete har te ke ame'ē ta mu'e tar katu rahā, katu tiki tī. Pe, ame'ē ta rehe pehē rury katu rahā, katu tiki tī. Aja te'e ihē rehe tī. Pehē namō ihē axo rahā, ihē rehe pehē rury katu rahā, katu tiki tī. Pehē namō ihē axo ym rahā, ihē rehe pehē rury katu rahā, katu tiki tī.

¹⁹ Ihē ra'yr ta aja pehē! Pehē rehe ihē apy'a katu ame'ē ta ke pehē! Imembyr imāi ngi u'ar rahā, ahy ipe. Ame'ēja saka ihē pe tī. Kirisutu ukwa katu aja pekwa ym rahā we, pehē rehe ihē ajumupyai. Ahy ihē pe, ame'ēja saka ihē axo, a'erehe pehē rehe ihē ajumupyai.

²⁰ Mā! Apo pehē namō ihē axo tar katu. Aja rahā amō koty ihē je'ēha ihē amuruwak ta tipe. Apo pehē pe hātā panduha ihē amupinim aī. Pehē namō ihē axo rahā, wewe katu ihē apandu ta tipe. (Kirisutu ukwa katuha ngi amō koty pehē py'a pemuruwak my.) Ame'ē rehe ajumupyai tī.

Paraky te'e ame'ē rehe har. Anga rehe har tī. Sar rehe har tī.

²¹ Mā! Moise je'ēha rehe hendu tar katu me'ē ta! Pesarahā! Pehē pe ihē apandu. Moise je'ēha rehe penghendu tar katu rahā, ame'ē riki mujekwa ta pehē juehe har. “Katu ym pehē” aja mujekwa ta.

²² Kuja panduha ihī:

“Mokōi ta'yr ta Amarā pe. Peteī riki kūjā paraky te'e ame'ē membyr ke. Kūjā paraky te'e ame'ē rer: 'Anga.' Amō ta'yr riki hakehar te membyr ke. Hakehar te rer: 'Sar.'”

²³ Kūjā paraky te'e ame'ē ke pe Amarā ta'yr. Hakehar te pe ta'yr tī. Tupā riki manga katu: “Nde rakehar imembyr ta” aja Tupā manga katu Amarā pe. A'erehe hakehar pe Amarā ta'yr.

²⁴⁻²⁵ Ame'ē mokōi kūjā ta kuja mujekwa ngā pe. Mokōi kūjā ta riki mokōi je'ēha, ame'ēja saka. Peteī je'ēha ywy'ā keruhū ngi uwyr. Ywy'ā keruhū rer Sinái. A'ep Moise pe je'ēha ke Tupā muwyr. “Angama'e ywy'ā keruhū” aja ngā pandu. Ame'ē ke Ara ywy pe ihī. Pe, paraky te'e ame'ē ta aja ixo. Ame'ē ta riki Anga membyr ta aja saka. Moise je'ēha rehe hendu katu, a'erehe paraky te'e me'ē aja saka. Amō we tī. Se Jerusarē ok ta ihī. Ame'ē riki Anga aja saka tī. Pe, ame'ē ok ta pe har ta paraky te'e ame'ē ta aja saka tī. Moise je'ēha rehe hendu katu, a'erehe aja tī. Paraky te'e ame'ē ta aja saka tī.

²⁶ Pe, amō Jerusarē ok ta ihī. Ywa pe har ke ame'ē. Ame'ē pe har ta paraky te'e aja ym te ixo. A'erehe ame'ē ok ta riki jande māi te aja saka. Sar aja saka. Kirisutu rehe jurujar katu ame'ē ta ame'ē ok ta pe har ta aja saka. Sar membyr aja saka. Paraky te'e aja ym te.

²⁷ Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī:

“Kūjā imembyr ym te ame'ē ke mā peja nde rury katu te exo.

Imembyr u'ar rahā, ahy ipe. Aja ukwa ym ame'ē ke mā peja nde rury katuha namō nde ejixi'u exo. Mā peja nde rury katuha namō epukái exo. Ixawa'e namō ixo, ame'ē 'ar koty te we ixawa'e hijar ame'ē imembyr ta.

A'erehe mā peja nde rury katuha namō epukái exo” aja Isai mupinim. (Aja rahā, ywa pe har Jerusarē ok ta pe heta te hū Tupā kotyhar ta ixo ta. Ywy pe har Jerusarē ok ta 'ar koty te we heta te hū ixo ta, aja mujekwa katu.)

²⁸ Ngara ywy pe har ta! Ihē mu ta! Pesarahā! Isak u'ariha rehe har Tupā manga katu. A'e je'ēha rupi a'e u'ar. Isak aja pehē tī. Tupā manga katu, a'erehe ta'yr ta ke pehē tī. A'e je'ēha rupi aja saka.

²⁹ Yman kūjā pe Amarā ta'yr. Anga membyr ke. Ame'ē riki imu ke mupyrara ixo. Isak ke mupyrara. Isak ke Tupā'ā muhem, ame'ēja saka. A'e ke Anga membyr mupyrara ixo. Aja apo tī. Kirisutu rehe jurujar katu ame'ē ta ke Moise je'ēha rehe hendu katu ame'ē ta mupyrara ixo tī. Isak ke Anga membyr mupyrara, ame'ēja saka.

³⁰ Pe, kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī tī:

“Hakehar te membyr riki ipáima'e ke pyhyk ta. A'e ke aja kūjā paraky te'e ame'ē membyr pyhyk ym ta tī.

A'erehe imembyr namō kūjā paraky te'e ame'ē ke emujan emondo” aja panduha ihī.

³¹ A'erehe pehē pekwa katu pexo apo. Ihē mu ta! Pesarahā! Jande riki kūjā paraky te'e ame'ē membyr ta aja ym te jaxo. (Aja rahā Moise je'ēha rehe

jahendu ym ame'ë ta ke jande.) Jande riki hakehar te membyr ta aja jaxo. (Aja rahā, Kirisutu rehe jajurujar katu ame'ë ta ke jande.)

5

Moise je'ëha rehe hendu katu ha ngi jande ke Kirisutu muhem

¹ Jande riki Kirisutu muhem ame'ë ta ke jande! Moise je'ëha rehe amō hendu katu, ame'ë ke ngi jande ke Kirisutu muhem. A'erehe aja pexo katu! Pejywyr ym ehe. Moise je'ëha rehe pehendu ym we tī. Mu'eharan ta mu'e ame'ë ke rehe pehendu ym tī.

² Ihē Páu. Pesarahā! Pehē pe ihē apandu katu. Pehē pিরer ke amō jupā rahā, jundēu awa ta kotyhar ta te ke pehē, a'erehe pehē rehe Tupā usak katu aja pekwaha naī. Aja rahā, Kirisutu jō riki pehē ke muhā ym ta, aja pekwaha naī. Katu ym aja. A'e jō a'ewan ym aja pekwaha naī tī. Katu ym aja.

³ Ihē apandu we rī. Amō ipirer ke jupā, ame'ë ke amō putar. Apandu katu ipe tī. Ipirer ke jupā rahā, upa katu te Moise je'ëha rehe a'e hendu katu ta me'ë te'e.

⁴ Pehē ngi har amō ta Moise je'ëha rehe hendu katu. Aja rahā: “Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehē pe” aja Tupā pandu ta, aja ame'ë ta ukwaha naī. Aja rahā, Kirisutu ke a'eta hijar oho, ame'ëja saka. A'eta rehe Tupā ipy'a katu, ame'ë ke putar ym, aja pandu.

⁵ Jande riki amō kotyhar. “Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehē pe” aja Tupā pandu ta jande pe. Ame'ë angaha rehe jaharō katu jaxo. Jande jajurujar katu ehe tī, a'erehe jande pe pyrātaha ke Tupā'ā muwyr. Ame'ë namō jaharō katu jaxo.

⁶ Kirisutu namō jande juehe katu jande jaxo rahā, amō ipirer jupā ame'ë ke rehe har Kirisutu ukwa ym. Ipirer ke amō jupā rahā, ame'ë rehe a'e usak ym. Ipirer ke amō jupā ym rahā, ame'ë rehe a'e usak ym tī. Juja katu te ipe. Kuja jō katu. Kirisutu rehe amō jurujar katu. A'erehe amō ta rehe amō ipy'a katu.

⁷⁻⁸ Jetehar rehe pehendu katu pexo kwe! Katu tiki arahā. Mā! Awa ame'ë ke pehē ngi mukanim my? Katu ym aja! Myja jetehar te ngi pehē py'a ke amō koty muruwak my? Tupā riki aja ym. A'e riki pehē pe pandu ame'ë ke a'e: “Kirisutu rehe pejurujar katu. Aja rahā, pehē ke ihē amuhā katu ta” aja Tupā pandu.

⁹ Kuja amō panduha ihī:

“Mbeju ke mupururuk rahā, ta'yr te mi mupururukiha ke amō moī katu” aja. (Ame'ëja ta'yr mi te'eha rehe pejurujar katu rahā, pehē johu peka'u te'e ta. Katu ym aja.)

¹⁰ Jandema'e sawa'e te namō jande juehe katu jande jaxo. A'erehe amō koty mu'e ame'ë ke rehe pehendu ym ta, aja ihē akwa katu. A'erehe pehē rehe ihē ajurujar katu. Pe, pehē ke muka'u te'e ame'ë ta ke Tupā mupyrara ta. Awa muka'u te'e my? Akwa ym ihē. A'e ke Tupā mupyrara ta, ame'ë ke jō akwa katu.

¹¹ Ngara ywy pe har ta! Ihē mu aja pehē! Ihē juehe har apandu ta apo 'y. “Pehē pিরer ke pejupā ta me'ë te'e” aja ihē apandu rahā, ma'erehe: “Páu katu ym” aja ihē rehe har jundēu awa ta pandu my? (Anī. “Pehē pিরer pejupā” aja apandu ym te riki.) Aja me'ë ihē apandu rahā, Kirisutu rehe har ihē apandu rahā, amuparahy ym ta jundēu awa ta ke. “Myra ngā mupia ame'ë ke rehe Kirisutu manō. Aja ngā ke Tupā muhā katu” ame'ë panduha muparahy ym ta amō ta ke. Pesarahā! “Pehē pিরer ke pejupā ta me'ë te'e” aja ihē apandu ym te riki a'erehe: “Páu katu ym” aja ihē rehe har amō ta pandu naī.

12 Pehē ke muka'u te'e ame'ē ta upa kanim oho rahā, katu tiki. Aja ihē aputar. (Ipirer ke ta'yr mi jupā.) Mā! Wetep mondok rahā, katu tiki. (Aja rahā, pehē ke upa muka'u te'e ame'ē ta hijar ta oho.)

Pehē mu ta rehe pepy'a katu

13 Ihē mu ta! Pehē rehe har ihē apandu ta apo 'y. "Thē kotyhar ta aja pemuruwak" aja Tupā pandu pehē pe. A'erehe ixotyhar ta ke pehē. A'erehe pehē koty mu'eharan ta ixo. Ame'ē ta putar ame'ē ke pema'ema'e ym apo 'y. A'erehe: "Upa katu te ma'e ke japutar ame'ē ke jama'ema'e katu" aja mā peja ym pekwa pekwa pexo. Aja pexo kwe. Anī. Kuja katu tiki. Amō ta rehe pehē pepy'a katu, a'erehe ame'ē ta rehe ma'e katu ame'ē ke pema'ema'e katu.

14 Upa katu te Moise je'ēha riki kuja peteihar aja je'ēha riki. Kuja: "Nde juehe nde erepy'a katu, aja amō ta rehe nde erepy'a katu tī" aja je'ēha ihī. (Aja jama'e rahā, upa katu te Moise je'ēha rehe jahendu katu, ame'ēja saka.)

15 Pesarahā! Amō ta rehe pepy'a ym pexo rahā, so'o jarō aja peparahy pehē juehe pexo. Aja rahā, upa pehē juehe pejumumba ta aja saka. Aja rahā, pehē juehe katuha ke pehijar ta. Pehē juehe pejumahy pehē pexo rahā, aja tī. Pehē juehe katuha ke pehijar ta tī. Katu ym aja.

Ma'e ke Tupā'ā putar ame'ē ke pema'ema'e katu

16 Kuja pehē pe ihē apandu katu: "Pehē py'a pe ma'e ke Tupā'ā mujekwa aja mā peja pema'ema'e katu." Aja rahā, ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e tar ym pexo.

17 Jande atu jama'ema'e tar katu ame'ē ke Tupā'ā ma'ema'e tar ym. Pe, Tupā'ā ma'ema'e tar katu ame'ē ke jande atu jama'ema'e tar ym tī. Aja rahā, Tupā'ā namō jande ruwajan ta aja jaxo, a'erehe a'e putar ame'ē ke jama'ema'e ym. (A'erehe Tupā'ā putar ame'ē ke jama'ema'e ta me'ē te'e.)

18 Pehē py'a rehe ma'e ke Tupā'ā mujekwa, ame'ē ke pema'ema'e rahā, Moise je'ēha rehe pehendū ym ta me'ē te'e.

19 Ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e tar katu, ame'ē ke jakwa katu. Kuja riki. Amō kūjā rehe ka'u te'e. Amō sawa'e rehe ka'u te'e tī. Ka'u te'e hū tī. Aja amō usak rahā, huxī hū. Ame'ē ke ma'ema'e tī.

20 Ma'e'ā riki tupā aja amō ukwaha jupe nāi. Ame'ē ke rehe ipy'a ke amō moī moī katu. Katu ym aja. Pajema'e ukwaha ke ma'ema'e tī. Katu ym tī. Ehe katu ame'ē ke te'e huwajan wan uwak oho. Pe, jumai mai tī. Amō rehe jyty'ym tī. Parahy oho tī. "Apo ihē py kŷ" ame'ē ke jō putar katu tī. Katu ym aja. Amō koty koty jy'ar oho tī. Amō koty koty ukwaha oho tī.

21 Ma'e ke amō pyhyk rahā, amō parahy ehe. Katu ym aja. Kawī ngi ka'u ka'u tī. Amō ta 'ar koty te we kawī ke u'u tar katu tī. Upa aja me'ē ma'e ka'u te'eha ke amō ta ma'ema'e tī. Katu ym aja. Yman pehē pe ihē pandu. Aja apo ihē apandu pehē pe tī. Upa aja me'ē ma'e ka'u te'eha ke amō ma'ema'e rahā, Tupā ixo ame'ē pe oho ym te ta awa. (A'erehe upa ame'ē ma'e peka'u te'eha ke pema'e ym.)

22 Pesarahā! Kuja pexo. Amō py'a pe ma'e ke Tupā'ā mujekwa, ame'ē ke amō ma'ema'e. Kuja. Amō ta rehe amō ipy'a katu. Tupā rehe hury katu tī. Amō ta namō juehe katu a'e ixo tī. Ipy'ahu ixo tī. Amō rehe parahy ym tī. Amō ta rehe kyty'ŷ ym tī. Ma'e katu ame'ē ke ma'ema'e tī. Ma'e manga katu ame'ē ke ma'ema'e katu tī.

23 "Ihē riki sawa'e te" aja juehe har ukwa ym te awa. Ma'e ka'u te'eha ke ma'e tar katu rahā, ame'ē ngi putu'u. Upa aja ma'ema'e rahā: "Nde katu ym" aja je'ēha nixoi ta ipe.

²⁴ Jesu Kirisutu kotyhar ta riki ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke hijar. Upa ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e tar katu ame'ë ke hijar tî. Aja ma'ema'e tar katu ame'ë ke jukwa, ame'ëja saka. (Aja rahã, jama'ema'e tar ym.)

²⁵ Jande ruhãha ke jande pe Tupã'ã me'ë. Aja rahã, japandu ipe: "Nde eremujekwa ame'ë ke jama'ema'e katu ta" aja.

²⁶ "Ihë riki sawa'e te" aja ym jaxo ta me'ë te'e. Mã peja jande juehe jajumuparahy ym. Mã peja jande juehe jajyty'ym.

6

Pesak katu pehë juehe

¹ Ihë mu ta! Pehë pe ihë apandu katu. Ma'e ka'u te'eha ke amõ ma'e rahã, amõ ta usak ehe. Aja rahã, pehë ngi har amõ ta pandu oho ipe. Pe, mukatu. "Mã peja ym" aja ipe. Kuja ame'ë ta pandu oho. Tupã'ã rehe hendu katu ixo, ame'ë ta jõ pandu oho ipe. Wewe katu pandu ipe. Pehë atu pesak katu pehë juehe tî. (Aja rahã, ame'ë ke aja pehë atu ma'e peka'u te'eha ke pema'e tar ym tî.)

² Ma'e ka'u te'eha ke amõ ta ma'e. A'erehe a'eta pyai te hũ. Aja rahã, a'eta namõ pehë juehe pejupyai pexo tî. Ame'ë ta ke pemuhury peho tî. Ma'e puhýi ame'ë ke a'eta namõ pehupir katu, ame'ëja saka. Aja rahã, Kirisutu pandu: "Amõ ta rehe pepy'a katu" ame'ë ke rehe pehendu katu.

³ "Aja ym ta ihë. Ma'e aka'u te'eha ke ihë ama'e ym ame'ë ke ihë" aja amõ pandu rahã, juehe har katu te ame'ë ke a'e aja ukwaha jupe naï. Aja rahã, juehe a'e jumuka'u te'e a'e ixo. Katu ym aja.

⁴ Mã peja ima'e ma'eha pame katu te amõ ta ukwa ukwa ixo. Katu my? Katu ym my? Katu rahã, katu ame'ë ke a'e ma'ema'e, aja a'e ukwa katu. Hury katu ta ixo. Aja rahã, amõ ta ma'eha namõ ima'e ma'eha ke manga ym ta. Awama'e riki i'ar koty te we katuha my? Aja manga ym ta.

⁵ Jete! Ima'e ma'ema'eha rehe har Tupã pe jõ mujekwa ta me'ë te'e.

⁶ Tupã je'ëha rehe panduha ihï, ame'ë ke amõ ta pe amõ mu'e ixo. Aja rahã, mu'e ixo ame'ë pe upa ma'e ke jumu'eha ta kyty'ÿ ym rahã, katu tiki. (Aja rahã, mu'eha pe ma'e ke jumu'eha ta me'ë katu ta.)

Mã peja katu ame'ë ke jama'ema'e katu

⁷ Mã peja pehë atu pejumuka'u te'e ym pexo! Tupã ke muka'u te'e ym te awa! (Myja me'ë amõ ma'ema'e, ame'ë ke Tupã ukwa katu. A'erehe a'e ke muka'u te'e ym te awa.) Ma'e raï amõ jyty m rahã, ame'ë ke uhem.

⁸ Aja amõ tî. Ma'e katu ym ame'ë ke amõ ma'e tar katu. Ame'ë riki kupixa pe ma'e ke jyty m, ame'ëja saka. A'engi ame'ë uhem rahã, ma'e jaxer ame'ë ke uhem, ame'ëja saka tî. (Aja rahã, ma'e ka'u te'eha ke ma'e a'e. Ame'ë ke Tupã ukwa katu. Muka'u te'e ym te a'e ke awa.) Aja rahã, mupyraraha renda pe oho ta ame'ë ke a'e.

Amõ ta anï. Ipy'a pe ma'e ke Tupã'ã mujekwa ame'ë ke amõ ma'ema'e. Ame'ë ke kupixa pe ma'e ke jyty m, ame'ëja saka tî. A'engi ame'ë uhem rahã, ma'e katu ame'ë ke uhem tî, ame'ëja saka tî. (Aja rahã, ma'e katu ame'ë ke ma'ema'e katu a'e. Ame'ë ke Tupã ukwa katu tî.) Aja rahã, ame'ë pe uhãha ke Tupã'ã me'ë katu.

⁹ A'erehe tapijar te'e we ma'e katu ame'ë ke jama'ema'e katu. Aja jaxo rahã, yman rahã ma'e katu ame'ë ke jande pe Tupã me'ë ta ky.

¹⁰ A'erehe amõ amõ rahã, ma'e katu ame'ë ke amõ ta pe jama'ema'e katu rahã, katu tiki. Jete! Kuja katu te. Kirisutu rehe jurujar katu ame'ë ta pe katu ame'ë ke jama'ema'e katu rahã, katu tiki.

A'ejõhar je'ëha ke

11 Ihē Páu. Apo kome'ē a'ejōhar je'ēha ke ihē po pe te'e ihē amupinim aī. (Ihēma'e akwaha amupinim ym. Anī. Tupā je'ēha amupinim aī.) Pesak katurahā! Pinīha tiha ame'ē namō ihē amupinim aī. (Aja rahā, ihē amupinim ame'ē ke rehe pehendū katu ta me'ē te'e, aja pekwa katu ta.)

12 Amō ta pehē pe pandu: “Pehē pīrer ke pejupā ta me'ē te'e” aja. (Aja rahā, jundēu awa ta kotyhar ta te ke pehē. Aja rahā, i'ar koty te we Tupā usak katu pehē rehe aja pekwha naī.) Aja mu'eharan ta putar. Aja rahā, pehē pīrer ke pejupā rahā, a'eta pandu ta: “Jande jama'eha katu te” aja riki naī. Pesarahā! “Myra ngā mupia ame'ē ke rehe Kirisutu manō. A'erehe jō Tupā koty amō katu” aja pandu tar ym. Pandu rahā, a'eta ke amō ta mupyrara ta tipe. A'erehe amō ipīrer jupāha jō a'eta pandu katu.

13 Ipīrer ke jupā ame'ē ta Moise je'ēha rehe hendu ym tipe. Pe, pehē pīrer ke pejupā ame'ē ke jō a'eta putar katu. Pehē pīrer ke pejupā rahā, amō ta pe a'eta pandu hū ta: “Ko ipīrer ke jupā ame'ē ta ke amō ta pete'e ixo! Japandu ame'ē ke rehe hendu katu ame'ē ta ke a'eta” aja a'eta pandu hū ta. A'erehe: “Katu te ame'ē ta ke jande” aja a'eta pandu ta a'eta jupe naī. Katu ym aja.

14 Ihē anī. Jandema'e sawa'e te, Jesu Kirisutu manō. Myra ngā mupia ame'ē ke rehe a'e manō. Ame'ē namō jō ngā ke Tupā muhā katu. Ame'ē rehe har jō ihē apandu pandu. Myra ngā mupia ame'ē ke rehe Kirisutu manō, a'erehe ma'e aka'u te'eha ama'eha ke ihē ahijar. Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e hū. Ame'ē ke ihē ahijar. Ame'ē ke ihē ama'e tar ym tī. Ame'ē ngi ihē amanō, ame'ēja saka. (Aja rahā, ihē ama'e ym.)

15 Ipīrer ke amō jupā my. Amō jupā ym my. Amō koty koty ym ame'ē ta. Juja katu te Tupā ukwa katu. Kuja jō riki amō kotyhar katu. Amō py'a ke Tupā mupyahu. Ame'ē riki katu te.

16 Aja ngā ixo rahā, mā peja a'eta py'a ke Tupā muhury katu. Mā peja a'eta rehe Tupā pyrara usak tī. Aja upa Tupā kotyhar ta rehe tī. Pyrara usak tī. A'eta py'a ke muhury katu tī.

17 Apo har kupe koty mā peja ihē ke mupyrara ym awa. (Kirisutu rehe har ihē apandu, a'erehe ihē ke amō ta mahy hū.) A'erehe ihē ke rehe pirokiha rape māte hū te'e ihī. Ame'ē ke ma'e mujekwa ngā pe. Kuja. Jesuma'e miasu ke ihē, aja mujekwa ngā pe.

18 Ngara ywy pe har ta! Ihē mu ta pehē! Jesu Kirisutu riki jandema'e sawa'e te. Mā peja johu pehē rehe a'e ipy'a katu te hū. Amen. Ame'ē riki: “A'e tŷ” aja. Upa.

Ese ok ta pe har ta pe Páu mupinim

Hom ok ta pe Páu ixo. Jesu rehe har a'e pandu pandu ixo, ame'ë ke amō ta putar ym. A'erehe kyndaha pe a'e ke amō ta kynda raho. A'ep a'e ixo rahā, kome'ë paper ke a'e mupinim.

Ese ok ta pe Jesu kotyhar ta ixo. Ame'ë ta pe kome'ë paper ke a'e mupinim. Kuja Páu mu'e. Se ixo rahā, upa Jesu kotyhar ta Jesu rete aja saka riki. A'erehe peteihar aja ixo ta me'ë te'e, aja a'e mu'e. Jesu riki ixotyhar tama'e ākā ke a'e. A'erehe ixotyhar ta hendu katu ta me'ë te'e ehe aja a'e mu'e tī.

Jesu kotyhar ta pe: "Ihē mu ta" aja Páu pandu.

Ese ok ta pe Jesu kotyhar ta ixo

Ame'ë ta pe paper pinim ke Páu mondo

¹ Ese ok ta pe har ta riki pehē. Tupā kotyhar ta ke pehē. Jesu Kirisutu rehe pejurujar katu ame'ë ta ke pehē. Ko pehē pe paper pinim ihē amondo axo. Ihē Páu. Jesu Kirisutu kotyhar ke ihē. Tupā putar, a'erehe Jesu Kirisutu pandu:

—Ihē rehe har epandu pandu eho — aja ihē pe.

A'erehe Jesu Kirisutu mondo ame'ë ke ihē.

² Tupā riki jande pái keruhū. Jesu Kirisutu riki jandema'e sawa'e te. Mā peja pehē rehe a'eta ipy'a katu te hū. Mā peja pehē py'a ke a'eta muhury katu tī.

Tupā kotyhar ta ke jande

³ Kirisutu kotyhar ta ke jande, a'erehe upa ma'e katu ame'ë ke Tupā'ā me'ë me'ë. Ame'ë ke jande pe Tupā muwyr katu. Ywa pe har ma'e katu, ame'ëja saka ma'e ke a'e muwyr katu. A'erehe mā peja japandu:

—Ne jō riki katu te me'ë ke — aja Tupā pe.

A'e riki Jesu Kirisutu pái ke. Kirisutu riki jandema'e sawa'e te.

⁴ Kome'ë ywy keruhū Tupā mujā ym rahā we a'e pandu:

—Pehē ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke rehe Kirisutu muhepy ta kŷ. A'erehe a'e manō ta kŷ. A'erehe kome'ë ywy keruhū pe har ta ngi har pehē riki ihēma'e wan ta kŷ. Aja rahā, ihē kotyhar ta ke pehē. Ihē ruwa koty pepu'am rahā, nixói te ta ma'e peka'u te'eha pema'eha ke pehē pe. "Ma'e ka'u te'eha ke a'eta ma'e" aja pehē rehe har pandu ym te ta awa tī — aja Tupā pandu.

⁵ Jande rehe a'e ipy'a katu. A'erehe jande rehe har upa a'e pandu:

—Jesu Kirisutu manōha rehe a'eta jurujar katu ta kŷ. A'erehe ihē ra'yr ta aja ihē amuruwak ta tī. Ihē namō ixo ta kŷ — aja.

Aja a'e putar. Aja a'e ukwa katu tī.

⁶ Ta'yr rehe a'e ipy'a katu. Jande jajurujar katu ehe, a'erehe jande rehe Tupā ipy'a katu tī. A'erehe mā peja japandu ipe:

—Ne jō riki katu te me'ë ke. Mā! Jande rehe nde erepy'a katu te hū — aja Tupā pe.

⁷ Ma'e jaka'u te'eha ke jande jama'ema'e. Ame'ë rehe Kirisutu muhepy. A'erehe a'e manō. A'erehe jande rehe ipy'a ke Tupā mujywy katu. Mā! Jande rehe a'e ipy'a katu te hū.

⁸ Ame'ë ke upa ym. Māte hū jande rehe a'e ipy'a katu.

⁹⁻¹⁰ A'e pandu ame'ë ke a'e ma'ema'e katu. Upa ukwa katuha namō a'e ma'ema'e. Kuja a'e japandu jupe:

—Upa katu te ihē amujā. Ywa pe ixo ame'ē ke amujā. Ywy keruhū pe ixo ame'ē ke aja tī. Amujā tī. Kirisutu riki upa katu te ame'ē tama'e kapitā keruhū wan ta kŷ — aja jupandu jupe.

Aja a'e putar. Kirisutu riki sawa'e te aja a'e putar. Angaha ke rehe uhyk katu rahā, aja Kirisutu ke a'e mu'am ta kŷ. Yman ame'ē ke mujekwa ym ngā pe. Apo jande pe mujekwa katu 'y.

¹¹ Tupā jupandu jupe: “Kirisutu rehe jurujar katu ame'ē ta ke ihē kotyhar ta aja ihē amuruwak ta” aja riki. Kome'ē ywy keruhū a'e mujā ym rahā we, aja a'e jupandu jupe. Aja a'e putar, a'erehe upa ma'e ke ixo katu. Upa a'e pandu ame'ē ke ixo katu tī. Pe, kome'ē ywy keruhū pe har ta ngi har jande ke ixotyhar ta aja a'e muruwak. “Ihē kotyhar ta pehē” aja a'e pandu. Jande ke jo'ok, ame'ēja saka.

¹² Aja rahā, mā peja Tupā katuha rehe har jande japandu:

—Mā! Katu te hū — aja.

Jande riki jundéu awa ta ke. Kirisutu uwyr ym rahā we, jundéu awa ta harō py ixo ehe.

¹³ Pehē riki jundéu awa aja ym ame'ē ta ke. (Ese ok ta pe har ta ke pehē.) Jandeja pehē tī. Myrandu katu te rehe pehendu rahā, pehendu katu ehe tī. Pehē ke Tupā muhā katu ta aja myrandu katu jamujekwa pehē pe. Pe, Kirisutu rehe pejurujar katu. Pe: “Ko ihēma'e ke” ame'ē ukwa katuha ke Tupā moī pehē py'a rehe. Pehē py'a rehe I'ā ke Tupā moī. Aja rahā: “Ko ihēma'e ta ke” aja Tupā pandu. “Ihē'ā ke ihē amoī ta” aja a'e pandu katu yman. Ame'ē ke a'e moī katu apo 'y.

¹⁴ I'ā ke jande py'a rehe moī, a'erehe jande ke a'e muhā katu ta kŷ, aja jakwa katu. A'e manga katu, a'erehe aja jakwa katu. Aja rahā, ixotyjaxo rahā, nixōi te ta ixotyhar ta pe ma'e ka'u te'eha ma'eha ke, aja jakwa katu. A'erehe mā peja ima'e katuha rehe har japandu: “Mā! Katu te” aja Tupā pe.

Tupā namō ihē apandu pandu

¹⁵⁻¹⁶ Jande rehe Tupā ipy'a katu. A'erehe Jesu, jandema'e sawa'e te rehe pejurujar katu, aja ihē ahendu. A'erehe Tupā pe tapijar te'e we ihē apandu: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja ipe. Tupā kotyhar ta rehe pehē pepy'a katu, aja ihē ahendu tī. A'erehe Tupā pe tapijar te'e we ihē apandu tī: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja ipe.

¹⁷ Pehē rehe har Tupā namō ihē apandu pandu. Kuja:

—Tupā! Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te pái ke nde. Jande pái keruhū nde. Nde katu te ame'ē ke nde. Ne'ā ke Ese ok ta pe har ta py'a rehe emoī katu. Aja rahā, upa ma'e ke a'eta pe Ne'ā mujekwa katu ta. Nde rehe har a'eta pe mujekwa katu ta tī. Aja rahā, nde rehe har Ese ok ta pe har ta ukwa katu te ta.

¹⁸ Ko apandu nde pe. Ese ok ta pe har ta ākā emupirer mi. Aja rahā, ma'e ke nde erekwa katu, aja a'eta ukwa katu ta tī. Ne namō a'eta ixo ta kŷ, aja nde erepandu. Ame'ē ke a'eta ukwa katu te we ta. Nde kotyhar ta pe ma'e katu te hū ame'ē ke nde ereme'ē katu ta. Mā! Heta te hū ame'ē. Ame'ē ke Ese ok ta pe har ta ukwa katu ta tī.

¹⁹⁻²⁰ Ne rehe jande jajurujar katu. Nema'e pyrātāha namō jande ke nde eremuhā katu. Māte hū nema'e pyrātāha! Ame'ē pyrātāha namō Kirisutu ke manōha ngi nde eremukwera katu eremuhem. Pe, nde jywa katu koty a'e ke nde eremapyk. (Aja rahā, katu te ame'ē ke a'e aja nde eremujekwa.) Ywa pe nde eremapyk. Nema'e pyrātāha namō Kirisutu ke nde eremukwera katu eremuhem. Ame'ē pyrātāha jande rehe ihī tī. Juja katu te riki.

²¹ Amō we pyrātāha ke emujekwa. Kirisutu riki upa katu te ywa pe ixo ame'ē tama'e kapitā keruhū te tī. Upa katu te ājā ta hendu katu ehe tī. Kapitā keruhū ta apo ixo. Kirisutu riki ame'ē ta 'ar koty te we kapitā keruhū te ha.

Aja rahā, pyrātā te hū ame'ē ke a'e aja mujekwa katu. Yman rahā, kapitā keruhū ta ixo ta tī. Kirisutu riki ame'ē ta 'ar koty te we kapitā keruhū te ha tī — aja Tupā namō ihē apandu pandu pehē rehe har.

²² Kirisutu pe Tupā pandu:

—Kapitā keruhū te nde. Upa katu te ma'e ke nde eremondo mondo apo — aja ipe.

Pe, jurujar katu ame'ē tama'e kapitā keruhū te a'e tī.

²³ (Kirisutu riki ixotyhar ta ākā, ame'ēja saka.) Ixotyhar ta riki Kirisutu rete aja saka. A'erehe a'e riki wetep ame'ēja saka jamujā. Jande py'a rehe a'e ihī katu. A'e ixo a'erehe upa katu te ma'e ke katu tī. Pe, Kirisutu riki upa katu te ma'e renda rupi ixo. Ywa pe ixo. Kome'ē ywy keruhū pe ixo tī. Pyta we ym te ma'e renda rupi ixo.

2

Jande ke Tupā muhā katu

¹ Yman Tupā je'ēha rehe pehendu ym. Ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e tī. Tupā rehe hār pekwa pekwa ym te pexo, a'erehe manō ame'ē ta aja pehē.

² Arahā kome'ē ywy keruhū pe har ta aja ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e tī. Arahā Satana rehe pehendu katu, a'erehe ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e. A'e riki Tupā rehe hendu ym ame'ē tama'e kapitam. (Ājā ramūi a'e.)

³ Jete riki. Yman Tupā rehe hendu ym ame'ē ta aja upa katu te jande tī. Jande japutar ame'ē ke japyhyk pyhyk. Jande py'a rupi ma'e jaka'u te'eha jama'eha ke jakwa jakwa jaxo tī. Ame'ē ke jama'ema'e. Jaka'u te'e jaxo tī. Upa amō ta aja jande ke Tupā mupyrara ta me'ē te'e.

⁴ Apo anī. Johu jande rehe Tupā pyrara usak. Jande rehe a'e ipy'a katu te hū tī.

⁵ Yman jahendu ym ehe, a'erehe manō ame'ē ta aja jaxo. Arahā jande rehe a'e katu usak, a'erehe jande ke a'e muhā katu. Aja rahā, jande ke a'e mukwera katu muhem ame'ēja saka riki. Manōha ngi Kirisutu ke a'e mukwera katu muhem a'erehe jande ke mukwera katu muhem tī, ame'ēja saka tī.

⁶ Jesu Kirisutu kotyhar ta ke jande apo 'y. A'erehe Kirisutu namō jande ke Tupā mukwera katu muhem, ame'ēja saka riki. Pe, ywa pe Kirisutu namō kapitā keruhū aja jande ke a'e mu'am, ame'ēja saka tī.

⁷ Aja rahā, jande rehe upa katu te a'e ipy'a katu te hū. Ame'ē ke upa ngā pe mujekwa katu. Ame'ē ke aja te'eha mujekwa ta tī. Ma'e jande jaka'u te'eha jama'ema'eha ke rehe Jesu Kirisutu muhepy. A'erehe a'e manō. Aja jande rehe Tupā ipy'a katu te hū, aja a'e mujekwa katu.

⁸ Jesu Kirisutu rehe pejurujar katu, a'erehe pehē ke Tupā muhā katu. Pehē rehe a'e ipy'a katu te hū. A'erehe jō pehē ke a'e muhā katu. Ame'ē ke peputar, a'erehe pehē ke a'e muhā katu my? Anī. Aja ym. Pehē ruhāha ke Tupā te'e me'ē.

⁹ A'erehe: “Mā! Jande jama'eha namō jande ke Tupā muhā katu” aja marā ka ym pepanduha. Katu pehē pexoha a'erehe pehē ke a'e muhā katu my? Anī. Aja ym te tī.

¹⁰ (Jande ke a'e muhā katu.) A'erehe Kirisutu kotyhar ta ke jande apo 'y. A'erehe jande py'a ke mupyahu aja Tupā mujā. Katu jande, aja Tupā mujā. A'erehe ma'e katu ame'ē ke jama'ema'e. Kome'ē ywy keruhū mujā ym rahā we, Tupā pandu katu: “Ihē kotyhar ta ma'e katu ame'ē ke ma'ema'e ta kŷ” aja.

Kirisutu kotyhar ta riki johu katu ngā juehe ixo

11 Ymanihar pexoha rehe har pekwa pekwa pexo. Pehē māi pusu ngi pe'ar rahā, jundéu awa ta aja ym pe'ar. “Pehē pিরer ke pejupā ym ame'ē ta ke” aja pehē rehe har jundéu awa ta pandu. (Aja pehē rehe puka puka hū ngā.) “Jande pিরer ke jajupā ame'ē ta ke jande” aja jundéu awa ta pandu a'eta jupe. (Aja rahā, i'ar koty te we Tupā usak katu a'eta rehe, aja ukwaha naī.) Ame'ē jupāha japandu rahā, hete ngi ma'e ke jupā.

12 Tupā rehe har pekwa ym rahā, Kirisutu kotyhar ta aja ym pehē. Amō awa ta ke pehē. Jundéu awa kotyhar ta aja ym pehē. Jundéu awa ta pe Tupā pandu: “Pehē rehe ihē asak katu te ta” aja a'e pandu katu. Ame'ē pandu katuha ke nixói pehē pe kwe. Amō awa ta ke pehē. Jundéu awa aja ym ame'ē ta ke pehē. Pehē ruhāha rehe har pekwa ym te, aja kome'ē ywy keruhū pe pexo. Tupā rehe har pekwa ym te tī.

13 Apo Jesu Kirisutu kotyhar ta ke pehē 'y. Yman Tupā rehe har pekwa ym te, a'erehe Tupā ngi paite pexo, ame'ēja saka. Apo Tupā kotyhar ta ke pehē. Ehe har pekwa katu, a'erehe Tupā rake pexo 'y. Pehē ma'e peka'u te'eha pema'ema'e ame'ē muhepyha ke rehe Kirisutu manō, a'erehe Tupā kotyhar ta ke pehē apo 'y.

14 Mokōi awa ta ixo. Jundéu awa ta ixo. Amō jundéu awa aja ym ame'ē ta ixo tī. Ame'ē mokōi awa ta huwajan ta aja ixo. Ame'ē mokōi awa ta pyter rupi ita kurar aja me'ē ihī. Pe, Kirisutu manō rahā, ame'ē ita kurar aja me'ē a'e upa ombor, ame'ēja saka. A'erehe ame'ē mokōi awa ta johu ixo apo 'y. Hury katu ngā juehe ixo apo 'y. Jundéu awa ta namō jundéu awa aja ym ame'ē ta johu ngā ixo. Kirisutu riki mukatu, a'erehe johu ngā ixo.

15 Myja jundéu awa ta ixo ta me'ē te'e my, ame'ē ke Moise je'ēha mujekwa. Jundéu awa tama'e ke ame'ē je'ēha. Ame'ē ke Kirisutu mukanim uwyr. Aja rahā, mokōi awa ta riki johu ngā ixo. Mokōi awa ta ixotyhar ta ke, a'erehe johu ngā ixo. Aja a'e mukatu. Johu ixo ame'ē ta ke ixoty mujy'ar.

16 Myra ngā mupia ame'ē ke rehe Kirisutu manō. Aja rahā, jande rehe Tupā parahyha ke a'e mukanim tī. Ngā parahyha ke mukanim tī. A'erehe jundéu awa ta namō jundéu awa aja ym ame'ē ta juehe katu ixo. Johu ngā ixo. Pe, Tupā parahyha ke mukanim tī. A'erehe johu ngā py'a ke Tupā koty Kirisutu muruwak. Aja rahā, Tupā koty mujywyr ame'ēja saka.

17 “Tupā namō katu” ame'ē myrandu katu ke upa ngā pe Kirisutu pandu pandu uwyr. Pehē pe a'e pandu pandu uwyr tī. Jundéu awa ta pe a'e pandu pandu uwyr tī. A'eta Tupā rehe har ukwa we ame'ē ta ke. Pehē riki jundéu awa aja ym ame'ē ta ke. Yman Tupā rehe har pekwa ym te ame'ē ta ke pehē.

18 Kirisutu manō, a'erehe jande pái keruhū namō johu jande japandu pandu katu. Jundéu awa ta aja. Jundéu awa ym ame'ē ta aja tī. Pandu pandu inamō tī. Jundéu awa ta py'a rehe I'ā ihī katu. Ame'ē I'ā jundéu awa aja ym ame'ē ta py'a rehe ihī katu tī. A'erehe jande pái keruhū namō ame'ē ta pandu pandu katu tī.

19 Jundéu awa aja ym ame'ē ta! Pesarahā! Ixotyhar ta ke pehē. A'erehe amō awa ta ym Tupā pe. Tupā rehe har pekwa ym te ame'ē ta aja ym pehē. Jande aja Tupā kotyhar ta aja pexo apo tī. A'erehe ywa pe har ta aja pehē tī. Jande aja Tupā ra'yr ta riki pehē tī. A'erehe ywa pe har ta aja pehē tī.

Tupāma'e ok keruhū aja jande

20 Upa Tupā kotyhar ta riki ok keruhū aja. Tupā ixo ame'ē ok aja ixotyhar ta ke. Tupā rehe har Tupā je'ēha pandu ame'ē ta pandu pandu. Kirisutu mondo ame'ē ta aja tī. Pandu pandu tī. (Ame'ē ta riki jurujar katu py ame'ē ta ke a'eta.) A'erehe ame'ē ta riki ok keruhū mu'am py, ame'ēja saka. A'engi ame'ē ta 'ar pe jamujā jaxo tī, ame'ēja saka tī.

Pe, Kirisutu riki ita ok pyter ke aja saka.

²¹ Pyter riki ok ke mupyta katu. Kirisutu riki aja tĩ. Amõ amõ awa ta ke johu ngã aja a'e mujy'ar. Peteihar aja ixo. Pe, amõ amõ heta jurujar katu ehe. A'erehe ok keruhũ tũha te hũ oho ame'ẽja saka ixo. Ok katu te ame'ẽ ke aja saka. Ame'ẽ ke jandema'e sawa'e tema'e ke.

²² Pehẽ riki Kirisutu kotyhar ta ke. Pehẽ namõ upa katu te amõ jurujar katu ehe ame'ẽ ta jumuheta hũ ixo. Aja ok keruhũ aja Kirisutu mu'am. A'ep Tupã ixo katu. Kirisutu kotyhar ta py'a rehe I'ã ihĩ katu. A'erehe Tupã riki ixõ katu tĩ. (A'erehe upa Kirisutu kotyhar ta riki ok keruhũ aja saka.)

3

Jundéu awa ym ame'ẽ ta pe Tupã je'ẽha ke ihẽ apandu pandu

¹ Pehẽ riki amõ awa ta ke. Jundéu awa ta ym. Pehẽ pe Jesu Kirisutu rehe har ihẽ apandu pandu. (Ame'ẽ ke amõ ta putar ym. A'erehe ihẽ ke kyndaha pe amõ ta kynda raho.) A'erehe kyndaha pe ihẽ axo. A'erehe pehẽ rehe har Tupã namõ ihẽ apandu pandu. Ihẽ Páu.

² Ihẽ rehe Tupã ipy'a katu. Pe, ihẽ pe parakyha ke a'e me'ẽ. Pehẽ pe Jesu Kirisutu rehe har ihẽ apandu pandu. Ame'ẽ parakyha ke ihẽ pe a'e me'ẽ. Ame'ẽ ke pehendu, aja ihẽ akwa. Pe, pejurujar katu ehe.

³ Jundéu awa aja ym ame'ẽ ta ke Tupã muhã katu ta. Ame'ẽ ke yman ngã pe a'e mujekwa ym. Apo ame'ẽ ke ihẽ pe a'e mujekwa katu 'y. [Ame'ẽ rehe har a'eramõ ihẽ amupinim we mi.

⁴ Kirisutu rehe jundéu awa aja ym ame'ẽ ta jurujar katu ta, a'erehe Tupã muhã katu ta kũ. Ame'ẽ ke yman Tupã mujekwa ym ngã pe. Apo ihẽ pe mujekwa 'y, a'erehe ihẽ akwa katu. Pẽ, ame'ẽ rehe har a'eramõ paper rehe ihẽ amupinim. Ame'ẽ rehe pesak rahã, pekwa katu ta tĩ.]

⁵ Jundéu awa aja ym ame'ẽ ta ke Tupã muhã katu ta. Ame'ẽ ke ymanihar ta pe Tupã mujekwa ym. Apo ame'ẽ ke Jesu mondo ame'ẽ ta pe a'e mujekwa katu. Katu ame'ẽ ta ke a'eta. A'eta riki Tupã je'ẽha ke pandu pandu ame'ẽ ta ke tĩ. A'eta pe Tupã mujekwa.

⁶ Kujã a'e mujekwa. Myrandu katu mujekwa rahã, Kirisutu rehe jundéu awa aja ym ame'ẽ ta jurujar katu. A'erehe Tupã katu usak ngã rehe tĩ. Ma'e katu ame'ẽ ke jundéu awa ta pe Tupã pandu katu. Ame'ẽ pandu katuha ke jundéu awa aja ym ame'ẽ ta pe pandu katu tĩ. Pe, jundéu awa ta aja jundéu awa aja ym ame'ẽ ta Kirisutu refe aja saka tĩ. Tupã jupandu jupe:

—Jesu Kirisutu rehe jurujar katu rahã, ame'ẽ ke ihẽ amuhã katu ta — aja.

Ame'ẽ pandu katuha ke jundéu awa tama'e ke. Jundéu awa aja ym ame'ẽ tama'e ke tĩ. Johu ngãma'e ke. Kirisutu rehe jurujar katu, a'erehe pandu katuha johu ngãma'e ke tĩ.

⁷ Tupã pandu ihẽ pe:

—Myrandu katu ebandu eho. Ihẽma'e pyrãtãha ke ihẽ amondo ta nde pe — aja ihẽ pe.

Ame'ẽ parakyha ke a'e me'ẽ te'e ihẽ pe.

⁸ Upa Tupã kotyhar ta ngi har ihẽ riki katu ym te aja ihẽ akwa. Anĩ. Ihẽ pe a'e pandu:

—Jundéu awa aja ym ame'ẽ ta pe myrandu katu ebandu eho. Kirisutu rehe har, ame'ẽ myrandu katu ebandu eho — aja ihẽ pe.

Ame'ẽ parakyha ke ihẽ pe a'e me'ẽ. Mãte hũ Kirisutu katu te ha ke. Marã ka ym upa katu te ehe har amõ panduha. Mãte hũ ehe har ihĩ.

⁹ Pe, ihẽ pe Tupã pandu tĩ:

—Jundéu awa aja ym ame'ẽ ta ke ihẽ amuhã katu ta tĩ. Yman ame'ẽ ke amujekwa ym ngã pe. Apo ame'ẽ ke upa ngã pe emujekwa eho — aja ihẽ pe.

Upa katu te ma'e ke Tupā mujā. Jundéu awa aja ym ame'ē ta ke a'e muhā katu ta tī. Upa katu te ymanihar ta pe ame'ē ke a'e mujekwa ym te.

¹⁰ Apo anī. Upa mujekwa katu. Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta kome'ē ywy keruhū pe ixo. Ame'ē ta rehe Tupā je'ēha rahoha ta usak rahā: “Mā! Tupā ukwa katu” aja a'eta ukwa katu. Tupā ukwa katu te ma'e ke. Ame'ē ke amō koty koty Tupā mujekwa. Ame'ē ke Tupā je'ēha rahoha ta ukwa katu. Ywa pe har ta kapitā keruhū ta ke a'eta. Ājā ta ukwa katu tī.

¹¹ Kome'ē ywy keruhū nixóí te rahā, Tupā jupandu jupe:

—Yman rahā ihē akwa katuha ke ihē amujekwa ta ngā pe kŷ — aja.

Pe, Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te uwyr rahā, ima'e ukwa katuha ke Tupā mujekwa ngā pe. Kirisutu manō, a'erehe ngā ke Tupā muhā katu, aja ima'e ukwa katuha ke a'e mujekwa.

¹² Jande riki Kirisutu kotyhar ta ke. Jajurujar katu ehe, a'erehe Tupā namō japandu pandu katu. Jakyje ym ha namō japandu pandu katu inamō. Tupā ruwa koty japu'am, ame'ēja saka.

¹³ Ko apandu pehē pe. Pehē pe myrandu katu ihē apandu, a'erehe ihē ke amō ta mupyrara ixo. (Aja pehendu.) A'erehe ihē rehe pejumupyai pexo. Anī. Pejumupyai ym pexo. Kirisutu rehe pehendu katu, a'erehe pehē rury katu pexo.

Kirisutu ipy'a katu te hū

¹⁴ Pehē riki jundéu awa ta ym. Pehē rehe Tupā ipy'a katu, a'erehe jande pái keruhū namō ihē apandu pandu pehē rehe har.

¹⁵ Tupā riki jande pái keruhū. A'erehe upa katu te ixotyhar ta riki peteihar aja ixo. Ywa pe har ta riki Tupā kotyhar ta ke. Kome'ē ywy keruhū pe har ta riki Tupā kotyhar ta ke tī.

¹⁶ Kuja Tupā namō ihē apandu:

—Jande pái keruhū! Mā! Ne katu te hū! A'erehe Ese ok ta pe har ta pe nema'e pyrātāha emondo. Ne'ā riki mondo ta. Aja rahā, a'eta py'ahu te'e ta.

¹⁷ Kirisutu rehe a'eta jurujar katu, a'erehe mā peja a'eta py'a rehe Kirisutu ixo katu te. A'eta py'a rehe hok ihī, ame'ēja saka mā peja Kirisutu ixo katu te. Mā peja amō ta rehe a'eta ipy'a katu. Aja rahā pahar ipy'a katuha ke kanim ym ta. (Ese ok ta pe har tama'e ipy'a katuha ke kanim ym ta.) Myra hātā ame'ē hapo aja saka ipy'a katuha pyta katu ta. Ok keruhū pyter ke aja saka ipy'a katuha pyta katu ta tī.

¹⁸⁻¹⁹ Aja rahā, amō amō Tupā kotyhar ta namō kuja ukwa katu ta. Jande rehe Kirisutu ipy'a katu te hū. Ame'ē ke upa katu te ukwa katu rahā, katu tiki. Ame'ē Kirisutu ipy'a katuha ke marā ka ym amō mangaha. Ipe te hū aja saka. Pepaite hū aja saka tī. Ywate te hū aja saka tī. Typy te hū aja saka tī. Mā! Kirisutu ipy'a katu te hū. Ame'ē ke mā peja Ese ok ta pe har ta ukwa katu. Aja rahā, nde aja a'eta ixo ta tī. Katu te aja ixo ta tī. Jande pái keruhū! Upa nde pe ihē apandu — aja Tupā namō ihē apandu.

²⁰ Tupā namō ma'e ke japandu pandu. Ame'ē 'ar koty te we a'e ma'ema'e katu ta. Ima'e pyrātāha jande py'a rehe ihī katu. Ame'ē namō i'ar koty te we a'e ma'ema'e katu ta. Jande py'a pe ma'e ke jakwa jakwa jaxo. Ame'ē 'ar koty te we a'e ma'ema'e katu ta tī.

²¹ Jurujar katu ehe ame'ē ta ixo. A'erehe mā peja Tupā pe japandu katu:

—Ne jō riki katu te me'ē ke — aja.

Jesu Kirisutu ixo, a'erehe mā peja Tupā pe japandu katu tī:

—Ne jō riki katu te me'ē ke — aja.

Aja te'e ta japandu katu jaxo. Amen. “A'e tŷ” aja ame'ē.

4

Jurujar katu ame'ë ta riki Kirisutu rete aja saka

1 Jandema'e sawa'e te rehe har ihë apandu pandu. (Ame'ë ke amō ta putar ym. A'erehe ihë ke kyndaha pe amō ta kynda raho.) A'erehe kyndaha pe ihë axo. Ko ihë apandu pehë pe. Mā peja Tupā ra'yr ta aja katu pexo. Kirisutu rehe pejurujar katu rahā, Tupā pandu:

—Ihë ra'yr ta pehë — aja.

A'erehe mā peja Tupā ra'yr ta aja katu pexo. Johu katu pexo.

2 "Katu te ihë" aja ym pehë py'a pe pekwa pekwa pexo. Pehë py'a pemahy ym pehë juehe pexo. Pahar peparahy ym pexo tī. Pehë py'ahu te'e pehendu tī. Aja te'eha pexo. Amō ta rehe katu ame'ë ke pema'ema'e katu. Aja pehë py'a katuha ke pemujekwa ngā pe.

3 Pehë johu aja Tupā ā mujy'ar. Pehë peparahyha ke a'e mukanim pehë ngi, a'erehe mā peja johu katu aja pehë juehe pexo.

4 Jurujar katu ame'ë ta riki Kirisutu rete aja saka. Peteihar ame'ë. Tupā'ā riki peteihar a'e tī. Tupā mujekwa pehë pe:

—Ihë namō pexo ta kŷ — aja.

Ame'ë rehe peharō pexo. Ame'ë riki peteihar tī.

5 Jandema'e sawa'e te ixo. Peteihar a'e tī. Jurujar katu ame'ë ta ke jō Tupā muhā katu. Ame'ë pe jō awa ke uhā te hū. Jurujar katu ame'ë ta ke amō mujahuk rahā, Kirisutu kotyhar ke a'e, aja mujekwa ngā pe. Mujahuk rahā, peteihar ame'ë. Johu ngā ixo.

6 Tupā peteihar a'e tī. Upa jurujar katu ame'ë tama'e pái keruhū a'e. Peteihar a'e tī. Upa katu te ixotyhar tama'e sawa'e te a'e. Peteihar a'e tī. Upa ixotyhar ta pe ima'e pyrātāha ke a'e muwyr tī. Peteihar ame'ë tī. Upa katu te ixotyhar ta py'a rehe a'e ihī katu tī. A'erehe mā peja peteihar aja pexo.

Ixotyhar ta pe ma'e ke Kirisutu me'ë me'ë

7 Peteihar aja jaxo. Pe, amō koty koty ma'e ke Kirisutu me'ë me'ë te'e. Upa katu te jande pe te'e me'ë me'ë. A'e putar aja a'e me'ë me'ë. Amō amō pe me'ë me'ë hū tī. Amō amō pe ta'yr mi me'ë tī. A'erehe myja Jesu me'ë me'ë, ame'ë namō mā peja Jesu kotyhar ta pe katu ame'ë ke jama'ema'e katu.

8 Ma'e ke me'ëha kuja Tupā je'ëha rehe panduha ihī. Kirisutu rehe har mujekwa.

"Ywa kupe koty a'e jupir oho rahā, heta ngā ke a'e raho inamō. Ame'ë ta ke a'e muputu'u ame'ë ta ke a'eta. Ame'ë ta ke a'e raho.

Pe, ixotyhar ta pe ma'e katu ame'ë ke a'e me'ë me'ë." ("Muputu'u ame'ë ta ke" aja pandu rahā: "Jurujar katu ehe ame'ë ta ke" aja mujekwa.)

9 "A'e jupir oho" aja panduha ihī. Myja ame'ë my? Kuja. Kome'ë ywy keruhū pe a'e wyjy py uwyr.

10 Aja rahā, ywate ngi wyjy uwyr ame'ë ke jupir oho tī. Ywa kupe koty a'e oho. Aja rahā, upa henda rupi katu te a'e ixo. Kome'ë ywy keruhū rupi aja tī. A'e ixo tī. Ywa pe aja tī. A'e ixo tī.

11 A'e atu ima'e pyrātāha ke ixotyhar ta pe me'ë me'ë. A'erehe ima'e parakyha ke a'eta mā'ema'e katu. A'erehe amō ta riki Jesu mondo ame'ë ta ke. Ehe har a'eta pandu pandu. Amō ta riki Tupā je'ëha ke pandu pandu ame'ë ta ke tī. Amō ta ukwa ym ame'ë ta pe Tupā rehe har pandu pandu tī. Amō ta Jesu kotyhar ta usakiha ta ke tī. Ame'ë ta riki Tupā je'ëha ke mu'e tī.

12 Aja rahā, upa Tupā kotyhar ta ukwa katu ta. Tupā je'ëha pandu pandu oho ame'ë ke ukwa katu ta tī. Pe, Kirisutu kotyhar ta py'a ke a'eta muhury katu ta tī. Ixotyhar ta riki Kirisutu rete aja saka.

¹³ Aja rahā, upa jande peteīhar aja jaxo ta. Tupā rehe har peteīhar aja jakwa katu ta jaxo. Tupā ra'yr rehe har jakwa katu te ta tī. Aja rahā, tuwete ta aja jaxo. (Aja rahā, upa jakwa ta. Upa Kirisutu aja katu te jande tī.)

¹⁴ Aja rahā, ta'yn ta aja ym ta jande. Ta'yn rahā, jarusu ra'yr aja saka. Amō koty koty ngi ywyo peju uwyr rahā, amō koty koty jarusu ra'yr ke y kotok keruhū raho raho. Ta'yn rahā, ame'ēja saka. Aja rahā te'e mu'e ame'ē ta rehe a'eta hendu hendu. Pe, amō koty koty Tupā rehe har ukwa. A'eta ke te'e mu'e ame'ē ta muka'u te'e. A'eta jupe ukwa ame'ē namō muka'u te'e.

¹⁵ Aja rahā, katu ym. Kuja katu. Amō ta rehe jande japy'a katu, a'erehe jeteihar te ke japandu. Aja amō amō we Kirisutu aja jande tī. Katu te aja jaxo tī. A'e riki jurujar katu ame'ē ta ākā aja saka. (A'erehe ixotyhar ta hendu katu ehe, aja mujekwa katu.)

¹⁶ Aja rahā, a'e putar ame'ē ke upa ma'ema'e katu. Ixotyhar ta pame katu te ma'e katu ame'ē ke ma'ema'e katu. Aja johu katu ngā ixo rahā, awa rete katu ame'ēja saka. Upa ma'e ke ma'ema'e katu. A'erehe peteī ma'e ke ma'ema'e katu rahā, amō ta py'a ke mātā katu. Muhury katu. Aja pame katu te. Aja rahā, johu ixotyhar ta py'a ke muhury katu te we hū ta. Ipy'a katuha namō muhury katu te we hū ta. Tuwete oho, ame'ēja saka ta. (Aja rahā, johu ixotyhar ta py'a ke muhury katu te we hū ta. Ixotyhar ta py'a ke mātā katu ta ngā juehe tī.)

Kirisutu rehe jurujar katu rahā, a'e riki pyahu aja saka

¹⁷ Jandema'e sawa'e te je'ēha rupi ihē apandu pehē pe. Hātā ihē apandu pehē pe. Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta aja ym pexo tī. Ipy'a pe te'e ma'e ke a'eta ukwa ukwa ixo, ame'ē ke jaxer ai.

¹⁸ Jeteihar te ke ukwa ame'ē ke Satana mukanim a'eta ngi. (Ājā ramūi a'e.) Tupā rehe har a'eta ukwa ym te. "Anī" aja hendu tar ym, a'erehe ukwa ym te. A'erehe uhāha nixói a'eta rehe. Tupā me'ē, ame'ē ke nixói te a'eta pe.

¹⁹ A'eta huxī ym te. A'erehe upa ma'e jaxer ame'ē ke a'eta ma'ema'e. Amō kūjā rehe a'eta ka'u te'e. Amō sawa'e rehe ka'u te'e tī. Pahar pahar upa ka'u te'eha ma'ema'eha ke jō a'eta putar. Aja riki Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta.

²⁰ Pehē riki aja ym pehē. Kirisutu rehe har pejumu'e rahā, Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta aja pexo rahā, katu ym, aja pekwa katu.

²¹ Jete! Ehe har pehendu. Ixotyhar ta ke pehē, a'erehe jeteihar te ke amō ta mu'e pehē pe. Jesu riki jeteihar te ke mu'e. Ame'ē ke pehē pe amō ta mu'e tī.

²² A'erehe ymanihar jaxer pexoha ke aja ym pexo apo 'y. Yman jaxer ame'ē ma'ema'eha ke jō peputar rahā, amō amō we hū pexoha mujaxer aja riki oho.

²³ Pehē py'a pyahu aja Tupā mukatu ta me'ē te'e.

²⁴ Pehē pexoha pyahu aja pexo ta me'ē te'e tī. Ame'ē riki Tupā katuha aja riki. Aja rahā, pexo katu te ta riki. Ma'e ka'u te'eha ke pema'e ym ta riki.

²⁵ (Tupā katuha aja pexo tī.) A'erehe mā peja amō Kirisutu kotyhar ta pe te'e pepandu ym te apo 'y. Ixotyhar ta riki hete aja saka riki. Johu jande. A'erehe upa jeteihar te ke pepandu ta me'ē te'e.

²⁶ Amō ta rehe peparahy rahā, ame'ē namō ma'e peka'u te'eha ke pema'e ym. Peparahyha namō aja te'e pytun oho. Aja ym pehē. (Pahar pehē py'a pemujiwyr ehe.)

²⁷ Peparahy pexo rahā, Satana pe: "Jaka'u te'eha jama'e jahorahā" aja pepandu, ame'ēja saka riki. Aja rahā, ma'e peka'u te'eha ke pema'e ta my tī. Katu ym aja.

²⁸ Yman amō tama'e ke aja te'e amō mukanim ixo rahā, mā peja ym apo 'y. Pe, a'engi paraky katuha namō tamatarer pyhyk. Pe, ame'ē pe ima'e ma'e ke a'e jo'ok jo'ok katu. Pe, ima'e ym te ame'ē ta pe ma'e ke me'ē me'ē katu ta tī.

²⁹ Amō rehe juru ai ym pexo. Je'ēha katu ame'ē ke jō pepandu. Aja rahā, amō amō ta ke pemuhury katu ta. Aja rahā, pehē rehe hendu ame'ē ta hury katu ta tī.

³⁰ Tupā'ā ke pemupyai ym. (Ma'e peka'u te'eha ke pema'e rahā, Tupā'ā ke pemupyai ta.) A'e riki pehē py'a rehe ihī katu. A'erehe pehē riki Tupāma'e ke aja mujekwa katu a'e. I'ā ihī katu pehē py'a rehe, a'erehe inamō pexo katu te ta, aja Tupā mujekwa katu pehē pe.

³¹ Amō rehe ahy te pesak ame'ē ke pehē py'a ngi pemukanim. Amō ta namō peje'ē je'ē hū ym. Amō ta rehe pehē juru ai ym tī. Upa peparahyha ke pehē py'a ngi pemukanim tī.

³² Kuja katu tiki. Katu pexo. Pehē py'a katu pehē juehe pexo. Pehē py'a pemujywywyr pehē juehe pexo. Kirisutu manō. A'erehe pehē rehe ipy'a ke Tupā mujywywyr. Aja pehē py'a pemujywywyr pehē juehe pexo tī.

5

Amō ta rehe pepy'a katu

¹ Pehē rehe Tupā ipy'a katu. Ta'yr ta ke pehē. A'erehe a'e katuha aja mā peja pexo katu ta kŷ tī. (Aja rahā, ma'e katu ame'ē ke pema'ema'e katu.)

² Jande rehe Kirisutu ipy'a katu. A'erehe a'e manō. Ame'ē pe jande ke a'e muhā katu. Jande rehe Kirisutu ipy'a katu. Aja amō ta rehe pehē pepy'a katu ta me'ē te'e tī. Aja pexo katu tī. Kirisutu manō rahā, ma'e ke Tupā pe a'e me'ē, ame'ēja saka. A'erehe ame'ē rehe Tupā hury katu. Ma'e pihe katu ame'ēja saka tī. A'erehe ame'ē rehe Tupā hury katu tī.

Tupā kotyhar ta ma'e ka'u te'eha ke ma'e ym ta me'ē te'e

³ Tupā kotyhar ta ke pehē. A'erehe ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e ym. “Amō kūjā ta rehe a'eta ka'u te'e” aja pehē rehe har amō ta pandu rahā, katu ym. “Amō sawa'e ta rehe a'eta ka'u te'e” aja pehē rehe har amō ta pandu rahā, katu ym tī. Upa ka'u te'eha katu ym tī. Ma'e ke rehe ipy'a moī moī rahā, katu ym tī. Aja pehē rehe har amō ta pandu rahā, katu ym. Tupā kotyhar ta ke pehē, a'erehe katu ym.

⁴ Pehē je'ēha namō amō ta ke pemuhuxī rahā, katu ym tiki. Je'ēha ka'u te'eha pepandu rahā, katu ym tiki tī. Jaxer ame'ē ke pepandu rahā, katu ym tiki tī.

Kuja katu tiki. Tupā pe kuja pepandu:

— Ne jō riki katu te me'ē ke — aja pepandu rahā, katu tiki.

⁵ Jete. Amō kūjā rehe ka'u te'e rahā, ame'ē ke Kirisutu kotyhar aja ym a'e. Tupā kotyhar aja ym tī. Amō sawa'e rehe ka'u te'e ame'ē ke aja tī. Kirisutu kotyhar aja ym tī. Tupā kotyhar aja ym tī. Ma'e ke rehe ipy'a moī hū ame'ē ke aja tī. Kirisutu kotyhar aja ym tī. Tupā kotyhar aja ym tī. Ma'e ke rehe ipy'a moī moī hū rahā, ma'e'ā rehe ipy'a ke a'e moī moī, ame'ēja saka. Katu ym aja.

⁶ Tupā rehe hendu ym ame'ē ta ke a'e mupywara ta. Ame'ē ta riki amō ta ke muka'u te'e. Je'ēha ka'u te'e ame'ē namō muka'u te'e. Pehē tī. Muka'u te'e tar katu pehē ke tī. A'erehe mā peja pehē ke amō ta muka'u te'e ym.

⁷ A'erehe ame'ē ta namō pexo ym. Muka'u te'e ame'ē ta namō pexo ym.

Tupā kotyhar ta weraha aja saka ame'ē pe ixo

⁸ Yman pytuniha aja ame'ē pe pexo. Aja rahā, Tupā rehe har pekwa ym. Apo Tupā kotyhar ta ke pehē 'y. A'erehe weraha aja ame'ē pe pexo katu 'y. Aja rahā, Tupā rehe har pekwa katu. A'erehe mā peja weraha aja ame'ē pe pexo katu apo 'y. Aja rahā, ma'e peka'u te'eha ke pema'e ym ta.

⁹ Tupā rehe har pekwa katu rahā, weraha aja ame'ē pe pexo katu. Aja rahā, pema'ema'e hū ta. Kuja. Amō ta pe katu ame'ē ke pema'ema'e katu. Ma'e

peka'u te'eha ke pema'e ym ta tī. Jetehar te ke jō pepandu pandu ta tī. Aja pexo katu ta.

¹⁰ Weraha aja ame'ē pe pexo rahā, ma'e ke jandema'e sawa'e te ke muhury my. Ame'ē ke pekwa pekwa katu pexo. Pe, ame'ē ke pema'ema'e katu tī.

¹¹ Pytuniha aja ame'ē pe ixo ame'ē ta ma'e ka'u te'eha ke jō ma'ema'e. Ame'ē ta namō mā peja pexo ym. Kuja katu. A'eta ma'eha riki katu ym, aja pemujekwa ngā pe. “Mā peja ym” aja pepandu ngā pe.

¹² Amō ta ukwa ym ha rupi ma'e ka'u te'eha ke a'eta ma'ema'e. Ame'ē rehe har amō pandu rahā, huxī hū amō.

¹³ Pe, upa ma'e ke weraha pe amō moī rahā, ma'e ka'u te'eha ma'eha ke ngā pe mujekwa. Aja rahā, ame'ē riki katu ym te, aja ngā pe mujekwa katu. (Aja rahā, ipy'a ke muruwak ta my tī. Tupā koty muruwak ta my tī.)

¹⁴ Ma'e ke ngā pe mujekwa katu rahā, ame'ē riki weraha pe moī. A'erehe amō pandu:

“Nde ereker ereju ame'ē ke epak!

Nde eremanō, ame'ēja saka. Ēpu'am!

Pe, nde pe Kirisutu muwera katu ta, ame'ēja saka.” (Tupā rehe hendu ym ame'ē ta manō, ame'ēja saka ixo. Ukwer aja tī. Pe, Tupā rehe har Kirisutu mujekwa rahā, amō rehe a'e muwera, ame'ēja saka.)

¹⁵ Pehendu katurahā! Pehē pexoha katu aja pexo. Ukwa ym ame'ē ta aja ym pexo. Ukwa ym ame'ē ta Tupā rehe har ukwa ym. Ukwa katu ame'ē ta aja pexo tī. Aja rahā, Tupā rehe har pekwa katu.

¹⁶ Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ē ta heta ixo apo 'y. A'erehe amō kotyhar pexo. Aja te'eha katu ame'ē ke pema'ema'e.

¹⁷ Weraha aja ame'ē pe pexo, a'erehe peka'u te'e ym pexo. Myja pehē pexo ame'ē ke jandema'e sawa'e te putar my. Ame'ē ke pekwa pekwa katu pexo. Pe, ame'ē ke pema'ema'e katu.

Tupā'ā pehē py'a rehe pemupyta katu

¹⁸ Kawī ngi peka'u ym. Ame'ē pehē ke mujaxer jō. Kuja rahā, katu tiki. Mā peja Tupā'ā ihī katu pehē py'a rehe.

¹⁹ Pehē py'a pejumuhury katu pehē juehe rahā, Ndawi riki jyngariha mupinim, ame'ē ke pepandu pandu pehē jupe. Tupā rehe pejyngar tī. Tupā rehe har pepandu, ame'ē ke pejyngar tī. Pehē pejyngar rahā: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja pekwaha namō jandema'e sawa'e te rehe pejyngar. Pehē ruryha namō: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja jandema'e sawa'e te rehe pejyngar.

²⁰ Upa katu te ma'e ke rehe aja te'eha: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja Tupā pe pepandu. Jande pāi keruhū a'e. Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te je'ēha rupi pepandu pandu ipe.

Ne sawa'e rehe ehendu katu

²¹ Kirisutu rehe pehē py'a pemoī moī katu, a'erehe pehendu katu pehē juehe.

²² Ixawa'e katu ame'ē ta te'e! Pehē pe apandu ta apo! Pehē sawa'e ta rehe pehendu katu. Aja rahā, jandema'e sawa'e te je'ēha rehe pehendu katu tī.

²³ Ixawa'e riki hakeharma'e kapitā aja saka. Aja Kirisutu tī. Jurujar katu ehe ame'ē tama'e kapitā a'e tī. A'e riki jurujar katu ame'ē ta ke muhā katu. Jurujar katu ame'ē ta riki hete aja saka.

²⁴ Ixawa'e ta rehe hakehar ta hendu katu ta me'ē te'e. Kirisutu rehe jurujar katu ame'ē ta hendu katu. Aja ixawa'e ta rehe hakehar ta tī. Hendu katu tī.

Ne rakehar rehe epy'a katu

²⁵ Sawa'e ta! Pehē pe apandu tī. Pehē rakehar ta rehe pepy'a katu. Jurujar katu ame'ē ta rehe Kirisutu ipy'a katu. A'erehe a'eta uhāha ke rehe a'e muhepy. A'erehe manō. Aja pehē rakehar ta rehe pepy'a katu tī.

²⁶ Pe, jurujar katu ame'ē ta py'a ke Kirisutu juhyk rahā, Tupā pe pandu: —Ko a'eta riki nema'e apo 'y. Nde kotyhar ta ke — aja Kirisutu pandu. Jurujar katu ame'ē ta ke amō ta mujahuk rahā, a'eta py'a ngi ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke Kirisutu juhyk. Ame'ē ta ke a'eta aja mujekwa katu. Pe, Tupā je'ēha rehe hendu katu rahā, a'eta py'a juhyk aja a'eta ixo tī.

²⁷ Aja jurujar katu ame'ē ta py'a ke a'e juhyk rahā, ame'ē ta ke ixoty a'e muhyk ta kŷ. Katu te ta a'eta. Nixói te ta ma'e ka'u te'eha ma'eha ke a'eta pe. Jahy ruwy ym te, ame'ēja saka a'eta katu te ta. Ma'e katu ym ame'ē ke nixói te ta a'eta pe.

²⁸ Hakehar ta rehe sawa'e ta ipy'a katu ta me'ē te'e. A'eta juehe a'eta ipy'a katu, aja hakehar ta rehe ipy'a katu ta me'ē te'e tī. Hakehar rehe sawa'e ipy'a katu rahā, a'e juehe ipy'a katu tī.

²⁹ Juehe ipy'a ym ame'ē ke nixói. Aja ym. Kuja riki. A'e atu u'u katu ma'e ke ixo. A'e atu ixo katu. Jurujar katu ame'ē ta rehe Kirisutu haihu katu. Aja amō juehe juhahi katu tī.

³⁰ Jande riki Kirisutu rete aja saka. Ixotyhar ta ke jande. A'erehe jurujar katu ame'ē ta rehe Kirisutu haihu katu.

³¹ Jumendariha rehe har kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī: “Ipái ta ke sawa'e hijar oho. Pe, hakehar namō ixo katu. Mokōihar riki peteihar aja ixo” aja panduha ihī.

³² Mā! Ame'ē jetehar te ke Tupā je'ēha mujekwa jande pe. Pe, kuja ihē akwa. Jurujar katu ehe ame'ē ta riki Kirisutu namō peteihar aja ixo.

³³ Tupā je'ēha rehe panduha ihī, ame'ē ke pehē pe katu tī. Sawa'e juehe ipy'a katu. Aja hakehar rehe ipy'a katu ta me'ē te'e tī. Pe, ixawa'e rehe hakehar hendu katu ta me'ē te'e tī.

6

Ta'yr ta ipái ta rehe hendu katu ta me'ē te'e

Tajyr ta aja tī, hendu katu ta me'ē te'e tī

¹ Ta'yn ta! Kurumī ta! Kūjātāi ta! Tiha ame'ē ta! Kirisutu kotyhar ta ke pehē. A'erehe pehē pái ta rehe pehendu katu ta me'ē te'e. Aja rahā, katu ame'ē ke pema'ema'e.

² Tupā je'ēha rehe kuja panduha ihī: “Nde pái rehe ehendu katu. Ne māi rehe aja tī. Ehendu katu tī.” Ame'ē je'ēha namō ma'e manga katuha ke Tupā moī.

³ Kuja moī:

—Nde pái ta rehe nde erehendu katu rahā, upa katu te katu nde pe. Kuja. Kome'ē ywy keruhū pe yman nde erexo ta — aja Tupā manga katu.

A'erehe ipái ta rehe ta'yn ta hendu katu ta me'ē te'e. Kurumī ta aja tī. Hendu katu ta me'ē te'e tī. Kūjātāi ta aja tī. Hendu katu ta me'ē te'e tī.

⁴ Ta'yn pái ta! Ta'yn māi ta tī. Ta'yn ta ke pemuparahy ym. Pehē ra'yr ta pe aja tī. Pehē rajyr ta pe aja tī. A'eta ke pemuparahy ym tī. Kuja katu. A'eta ke pemutiha rahā, a'eta ke pemu'e katu. Aja rahā, pehē rehe a'eta hendu katu ta. Wewe katu pepandu a'eta pe. Kirisutu kotyhar ta ke pehē, a'erehe ehe har wewe katu pemu'e katu a'eta ke.

Ijar ta pe miasu ta hendu katu ta me'ē te'e

⁵ Miasu ta! Sehar pehē jar ixo. A'eta rehe pehendu katu. Pemuparahy ym ta aja pekyeha namō pehendu katu a'eta rehe. Mokōi pekwaha namō pexo

aja ym peparaky katu. Kirisutu rehe peparaky, ame'ēja saka pehē jar rehe peparaky katu.

⁶ Pehē rehe pehē jar usak ixo rahā jō, peparaky katu my? Anī. A'eta usak ym rahā, peparaky katu tī. Pehē rehe a'eta usak ixo rahā jō, peparaky katu rahā: “Mā! Miasu riki paraky katu te” ame'ē panduha ke jō peputar. Katu ym aja. Kirisutuma'e miasu aja pehē. A'erehe sehar pehē jar usak ym rahā, peparaky katu tī. Aja Tupā putar ame'ē ke pema'ema'e katu te.

⁷ Pehē riki miasu ta ke. Peparaky rahā, pehē ruryha namō peparaky katu. Sawa'e ta rehe jō peparaky, aja ym pekwa. Kirisutu, jandema'e sawa'e te rehe peparaky, aja pehē rury katuha namō peparaky katu.

⁸ Pesarahā! Kuja pekwa pekwa pexo tī. Se katu aja amō paraky rahā, ame'ē namō ywa pe ma'e katu ame'ē ke jandema'e sawa'e te me'ē me'ē katu ta. Upa katu te ngā pe a'e me'ē me'ē katu ta. Miasu ta pe aja tī. Me'ē katu tī. Miasu aja ym ame'ē ta pe aja tī. Ma'e katu ame'ē ke a'e me'ē ta tī. Se katu aja paraky a'erehe me'ē me'ē katu ywa pe.

Miasuma'e jar ta pe ihē apandu apo tī

⁹ Miasuma'e jar ta! Pehē pe ihē apandu tī. Pehē pe ipy'a katuha namō miasu ta paraky. Aja pehē pepy'a katuha namō miasu ta pe pependu pandu. Ame'ē ta pe: “Pahar peparaky ym rahā, nde ke ihē anupā ta” aja ym pependu. Pesarahā! Jandema'e sawa'e te ywa pe ixo ame'ē ke a'e. Kuja pekwa pekwa pexo. Pehēma'e miasu ame'ē ta aja pehē riki ixotyhar ta ke tī. Jandema'e sawa'e te ywa pe ixo ame'ēma'e ke pehē tī. Ngā pe juja katu te a'e ma'e ke me'ē me'ē katu ta tī. A'e usak rahā: “Ko miasu ta ke” aja ym ipe. “Ko miasuma'e jar ta” aja ym ipe tī. Upa juja katu te ipe. A'erehe pehē pepy'a katuha namō miasu ta pe pependu pandu katu.

Tupāma'e mundeha namō pexo katu

¹⁰ A'ejōhar panduha ke ihē apandu ta apo. Jandema'e sawa'e te kotyhar ta ke pehē. A'erehe ima'e pyrātāha namō pexo katu. Ame'ē namō pehē py'a ke pemātā katu pexo.

¹¹ Ima'e mundeha aja me'ē Tupā me'ē pehē pe. Ame'ē namō pexo katu. Aja rahā, Satana riki pehē ke muka'u te'e ym ta. (Ājā ramūi a'e.)

¹² Amō awa ta namō jajumai mai jaxo my? Anī. Aja ym. Ājā ta namō jajumai jaxo, ame'ēja saka jaxo. A'eta katu ym te. Ywa pe har ta ke a'eta tī. A'eta riki Tupā rehe hendu ym ame'ē tama'e kapitā keruhū ta.

¹³ A'erehe Tupāma'e mundeha aja me'ē namō pexo katu. Pe, mupyraraha pehē rehe uhyk rahā, pehē ke pehē ruwajan ta muputu'u ym ta. Ame'ē mupyraraha upa rahā, pete'e pexo katu ta rī.

¹⁴ A'erehe pepu'am katu, aja pexo. Tupāma'e mundeha aja me'ē namō pexo. Kuja. Sonda ta aja pehē ku'a rupi har pepukwar katu. Aja rahā, jetehar te ke namō pexo katu. Sonda ta aja pehē juehe ita kamixa pemunde tī. Aja rahā, Tupā pandu: “Pehē katu. Ma'e peka'u te'eha pema'eha ke nixói te pehē pe” aja pexo katu.

¹⁵ Sonda ta aja pehē py rehe har pemunde tī. Aja rahā, pahar myrandu katu ke amō ta pe pependu peho. “Pehē py'a ke Tupā muhury katu ta.” Ame'ē myrandu katu ke pependu peho.

¹⁶ Sonda ta aja pehē jywa rehe itape ke aja te'e pemujar katu. Aja rahā, Kirisutu rehe pejurujar katu pexo. Āja rahā, ame'ē pe upa u'y hapu ame'ē ke pemuwe ta tī, ame'ēja saka tī. Satana ombor ame'ēja saka tī. (Ājā ramūi a'e.) Ombor rahā, pejurujar katuha ke a'e mukanim tar katu. Ame'ē u'y hapu ame'ē ke pemuwe ta tī, ame'ēja saka tī.

¹⁷ Sonda ta aja pehē ākā rehe har pehē ākā rehe pemoī tī. Itasape ke. Aja rahā, pehē ke Tupā muhā katu, aja pekwa katu. Sonda ta aja ita tamarā namō pexo katu. Pehē pe Tupā'ā me'ē katu, ame'ē ke aja saka. Aja rahā, Tupā je'ēha namō pexo katu. Ame'ē ke pepandu pandu.

¹⁸ Aja Tupāma'e mundeha aja me'ē namō pexo. Amō we tī. Tupā namō pepandu pandu. Kuja:

—Jande pái keruhū! Ihē pe nema'e pyrātāha emuwyr — aja ipe.

Pehē pe Tupā'ā mujekwa rahā, Tupā namō aja te'eha pepandu pandu. A'erehe peta kŷ! Peputu'u ym ingi. Upa Tupā kotyhar ta rehe har Tupā namō aja te'eha pepandu pandu.

¹⁹ Ihē rehe har Tupā namō pepandu pandu tī.

—Jande pái keruhū! Páu pe nema'e pyrātāha ke emondo katu. Aja rahā, kyje ym ha namō nema'e je'ēha ke a'e pandu pandu ta. Myrandu katu ke a'e mujekwa ta ngā pe. Yman ukwa ym ame'ē ke. Ame'ē ke mujekwa ta ngā pe apo 'y — aja ihē rehe har Tupā namō pepandu.

²⁰ Ame'ē myrandu katu ke ihē apandu ta. A'erehe ihē ke Jesu mondo. Kyndaha pe ihē axo apo. A'erehe kuja Tupā namō pepandu tī:

—Mā peja kyje ym ha namō myrandu katu ke Páu pandu pandu. Aja rahā katu tiki — aja Tupā namō pepandu ihē rehe har.

Katuha ke ihē amondo

²¹ Pehē koty Tik ke ihē amondo ta. Ihē rehe har a'e mujekwa katu ta pehē pe. Aja rahā, ihē axoha ke pekwa katu ta. Tik rehe jande japy'a katu ame'ē ke a'e. Jande mu a'e. Jandema'e sawa'e te pe a'e paraky ixo tī. Tupā je'ēha ke a'e pandu pandu, ame'ē riki ima'e parakya ke. Tik pandu ame'ē ke a'e ma'ema'e katu.

²² Ihē rehe har a'e mujekwa ta pehē pe. A'erehe pehē koty a'e ke ihē amondo axo. Myja upa jaxo my, ame'ē rehe har a'e mujekwa ta pehē pe. Aja rahā, pehē py'a ke a'e muhury katu ta.

²³ Tupā riki jande pái keruhū. Jesu Kirisutu riki jandema'e sawa'e te. Mā peja pehē py'a ke a'eta muhury katu. Mā peja pehē py'a ke a'eta mātā katu tī. Aja rahā, upa pehē mu ta rehe pehē pepy'a katu ta. Kirisutu rehe pejurujar katu, a'erehe upa pehē mu ta rehe pepy'a katu tī.

²⁴ Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te rehe ipy'a katu ame'ē ta ixo. Mā peja ame'ē ke a'eta mukanim ym te. Mā peja a'eta rehe Tupā ipy'a katu te hū.

Upa.

Siri ok ta pe har ta pe Páu mupinim

Hom ok ta pe Páu ixo. Jesu rehe har a'e pandu pandu ixo, ame'ë ke amō ta putar ym. A'erehe kyndaha pe a'e ke amō ta kynda rahō. A'ep a'e ixo rahā, kome'ë paper ke a'e mupinim.

Páu pe Siri ok ta pe har ta tamatarer ke mondo. A'erehe a'e pandu: "Katu tiki" aja. Tupā pe pandu tī: "Ne jō riki katu te me'ë ke" aja.

Páu pyrara ixo tipe. Anī. Tapijar te'e we myrandu katu ke a'e pandu pandu. Tapijar te'e we Jesu rehe har a'e ukwa tar katu tī, aja mupinim tī. "Mā peja Jesu ukwa katu aja pehē tī" aja Páu mupinim Siri ok ta pe har ta pe.

Jesu kotyhar ta pe: "Ihē mu ta" aja Páu pandu.

Siri ok ta pe Jesu kotyhar ta ixo

Ame'ë ta pe paper pinim ke Páu mupinim

¹ Ihē Páu. Timo ihē namō a'e ixo tī. Jesu Kirisutuma'e parakyha ta ke jande. Ehe har japandu pandu, ame'ë riki jandema'e parakyha ke.

Ko pehē pe paper pinim ke ihē amondo axo. Siri ok ta pe har ta ke pehē. Tupā kotyhar ta ke pehē. Upa Jesu Kirisutu rehe jurujar katu ame'ë ta pe paper pinim ihē amondo axo tī. Tupā kotyhar tama'e kapitā ta pe amondo axo tī. Tupā kotyhar ta rehe ma'e ke amō ta ma'ema'e katu tī. Ame'ë ta pe paper pinim amondo axo tī.

² Tupā riki jande pái keruhū. Jesu Kirisutu riki jandema'e sawa'e te. Mā peja pehē rehe a'eta ipy'a katu te hū. Mā peja pehē py'a ke a'eta muhury katu.

Tupā namō Siri ok ta pe har ta rehe har ihē apandu pandu

³ Pehē rehe har ihē akwa akwa axo rahā: "Ne jō riki katu te me'ë ke" aja Tupā pe ihē apandu pandu. Aja te'eha ihē.

⁴⁻⁵ Jesu rehe pejurujar katu py rahā, tamatarer ihē pe pemuwyr. A'erehe myrandu katu ke ihē apandu pandu axo rī. Aja we apo tī. Amō ta pe myrandu katu ihē apandu pandu axo rahā, ihē pe tamatarer pemuwyr tī. A'erehe pehē rehe har Tupā namō ihē apandu pandu rahā, ihē rury katuha namō: "Ne jō riki katu te me'ë ke" aja Tupā pe ihē apandu katu.

⁶ Pe, kuja ihē akwa katu te. Pehē pejurujar katu py rahā, I'ā ke pehē py'a rehe Tupā moī. Aja rahā Kirisutu katuha aja pehē ke Tupā muwak ixo. Aja a'e muwak we ixo rī. Pe, Jesu Kirisutu jywyr rahā, ame'ë muwakiha ke a'ewan ta. Arahā Tupā pandu ta: "Uhyk katu. Kirisutu katuha aja pehē tī" aja.

⁷ Pehē rehe har ihē akwa akwa axo rahā, ihē rury katu. Pehē rehe ihē apy'a katu, a'erehe ihē rury katu. "Myrandu katu ke eandu eho" aja Tupā ihē pe. Ame'ë parakyha ke ihē ama'ema'e. Aja ihē axo rahā, ihē pe tamatarer ke pemuwyr. Apo kyndaha pe ihē axo rahā, aja ihē pe pemuwyr tī. Kyndaha pe ihē axo ym rahā we, aja tī. Pemuwyr tī. Kyndaha pe ihē axo ym rahā we, kapitā ruwa koty ihē apu'am. "Jesu rehe har myrandu katu riki jetehar te ke" aja ihē apandu. Ngā pe apandu tī. Aja rahā, Jesu rehe har ukwa katu te we ngā.

⁸ Pehē rehe Jesu Kirisutu ipy'a katuha aja ihē apy'a katu tī. Jetehar te ke ihē apandu. Ame'ë ke Tupā ukwa katu.

⁹ Kuja pehē rehe har Tupā namō ihē apandu pandu:

—Mā peja Siri ok ta pe har ta pe ipy'a katu te we a'eta juehe ixo. Mā peja nde rehe har a'eta jumu'e katu te we ixo tī. Aja rahā ukwa katuha namō ipy'a katu te we ta a'eta juehe. Mā peja katu ame'ë ke a'eta ukwa katu te we ixo. Aja rahā, ipy'a katu te we ta a'eta juehe tī.

¹⁰ Upa aja rahā, ma'e riki katu te ame'ē ke a'eta ma'ema'e ta. Aja rahā, Kirisutu jywyr rahā, a'eta pe nixoi te ta ma'e ka'u te'eha ma'eha ke. “Katu ym ame'ē ta” aja amō ta pandu ym te ta tī.

¹¹ Pe, Jesu Kirisutu riki ima'e pyrātāha ke muwyr. A'erehe ame'ē namō katu ame'ē ke jō Siri ok ta pe har ta ma'ema'e ta. Aja rahā, nde pe katu ngā pandu: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja riki — aja Tupā namō pehē rehe har ihē apandu pandu.

Tapijar te'e we Tupā je'ēha ke ihē apandu pandu katu

¹² Ihē mu ta! Ihē rehe har pekwa katu aja ihē aputar katu. Māte we ihē axoha kwe. Apyrara hū axo kwe. (Anī. Tapijar te'e we myrandu katu apandu pandu.) A'erehe myrandu katu ke amō amō we hū amō ta ukwa katu te we ixo.

¹³ (Ame'ē ke amō ta putar ym. A'erehe kyndaha pe ihē ke kynda raho.) A'erehe kyndaha pe ihē axo apo. Ame'ē ke se ixo ame'ē ta ukwa. Kirisutu rehe har ihē apandu pandu. Kirisutuma'e parakyha ke ihē. A'erehe kyndaha pe ihē axo apo. Ame'ē ke upa amō ta ukwa. Ame'ē ke kapitā rok harōha ta ukwa katu tī.

¹⁴ Kyndaha pe ihē axo. Anī. Ihē py'ahu axo. A'erehe jandema'e sawa'e te rehe heta jandē mu ta jurujar katu te we ixo. I'ar koty te we a'eta ipy'ahuha. A'erehe Tupā je'ēha ke a'eta pandu pandu katu tī. Ngā ngi kyje ym ha namō pandu pandu.

¹⁵⁻¹⁷ Jete! Amō ta Kirisutu rehe har pandu pandu tī. “Jande japandu rahā, jande rehe Páu jyty'ym ta” aja ame'ē ta ukwaha naī. A'erehe ame'ē ta pandu pandu. Ihē namō je'ē hātā tā tar katu tī. A'erehe Kirisutu rehe har pandu pandu tī. Muka'u te'eha namō a'eta pandu pandu. Kirisutu rehe har pandu pandu rahā: “Peme'ē ta katu” aja panduha ke a'eta putar katu. A'eta mu'e ame'ē ke rehe heta ngā hendu. A'erehe kyndaha pe ihē axo rahā, ihē riki ajty'ym a'eta rehe aja a'eta ukwaha naī.

Amō ta anī. Amō ta ihē rehe ipy'a katu. A'erehe Kirisutu rehe har a'eta pandu pandu. Jete har rupi pandu pandu. Kapitā ruwa koty ihē apu'am rahā: “Jesu rehe har myrandu katu riki jete har te ke” aja ihē apandu. Ame'ē parakyha ke ihē pe Tupā me'ē. Aja a'eta ukwa. A'erehe ihē rehe a'eta ipy'a katu.

¹⁸ Upa riki katu ihē pe. Ka'u te'eha namō amō ta Kirisutu rehe har pandu pandu. Jete har rupi amō ta pandu pandu tī. Mokōihar ta Kirisutu rehe har pandu pandu. A'erehe ihē rury katu ihē axo.

¹⁹ Ihē rehe har Tupā namō pepandu pandu. “Páu ke kyndaha ngi emuhem” aja. A'erehe kyndaha ngi ihē ke kapitā muhem katu ta, aja akwa. A'erehe ihē rury katu te axo. Tupā'ā ihē rehe usak katu, Jesu Kirisutu muwyr ame'ē ke a'e. A'erehe kyndaha ngi ihē ke kapitā muhem katu ta tī. Aja akwa. A'erehe ihē rury katu te axo.

²⁰ Ihē riki Kirisutu rehe har ihē apandu pandu tar katu te. Aja te'eha ihē axo. Ame'ē jō ihē aputar katu. Aja ym rahā, ihē ruxī ta. Ihē py'ahu ta me'ē te'e. Aja te'eha ihē axo. Amanō ta nahā my. Aja rahā: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja Kirisutu rehe har amō ta pandu. Aja ihē aputar. Ko axo we nahā my rī. Aja rahā: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja Kirisutu rehe har amō ta pandu tī. Aja ihē aputar tī.

²¹ Ihē atu ko axo we rahā, Kirisutu rehe har: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja ihē apandu axo. Ihē amanō rahā, amō ta Kirisutu pe pandu ta: “Ne jō riki katu te me'ē ke.” Aja rahā i'ar koty te we katuha.

²² Pe, ko ihē axo rahā we Kirisutu rehe har ihē apandu pandu katu te we axo. Myja ihē aputar katu my? Akwa ym.

²³ Ihê amanôha ke aputar my? Ko axoha we aputar my? Myja my? Akwa ym. Kuja ihê akwa. Ihê amanô tar katu. Aja rahâ, Kirisutu namô ihê axo ta kÿ. Ame'ê riki i'ar koty te we katuha.

²⁴ Pehê pe anî. Ko axo rahâ we, katu tiki pehê pe. (Aja rahâ, amô we Kirisutu rehe har pehê pe ihê amu'e ta rî.)

²⁵ Aja akwa. A'erehe ihê amanô ym we ta rî. Pehê namô ihê axo we ta rî. Aja rahâ, pehê ke ihê amu'e we ta axo rî. Aja rahâ, tapijar te'e we Kirisutu rehe pejurujar katu te we rî. Aja rahâ, pehê rury katu te we ta pexo.

²⁶ Pe, amô we pehê namô ihê axo rahâ, Jesu Kirisutu pe: "Ne jô riki katu te me'ê ke" aja pepandu ta. A'e riki kyndaha ngi ihê ke muhem ta, a'erehe aja pepandu ta.

Pexoha katu aja pexo katu

²⁷ Apo amô we apandu ta. Kirisutu rehe har myrandu katu rehe panduha ihî. Ame'ê myrandu ke amô mu'e, aja pexoha katu ta me'ê te'e. Aja rahâ, pehê pexoha rehe har ihê ahendu ta. Pehê rehe ihê asak ta aho my. Aho ym ta my. Pehê rehe har ihê ahendu ta. Kirisutu rehe pejurujar katu te we rî. Pehijar ym. Aja ihê ahendu ta. Aja rahâ, katu te. Myrandu katu rehe amô ta jurujar katu. Ame'ê ke peputar, a'erehe ame'ê ke pehê johu pepandu pandu. Peteihar aja pepandu pandu. Ame'ê rehe ihê ahendu ta tî. Aja rahâ, katu te tî.

²⁸ Pehê ke amô ta mupyrara rahâ, a'eta ngi pekyje ym. Pehê py'ahu te'e pehendu aja pemujekwa a'eta pe. Aja rahâ, a'eta ma'eha ke pemujekwa. (Kirisutu ke a'eta putar ym.) A'erehe mupyraraha renda pe a'eta oho ta ame'ê ta ke a'eta, aja pemujekwa. Pehê anî. Tupã muhâ katu ame'ê ta ke pehê, aja pemujekwa katu. A'e riki pehê ke muhâ katu ta.

²⁹ Pehê pe Tupã pandu: "Pehê rehe katu asak. Kirisutu rehe pejurujar katu. Amô we tî. Ehe har pepandu pandu peho tî. A'erehe pehê ke amô ta mupyrara ta tî" aja Tupã pandu.

³⁰ Ihê aja pehê tî. Mu'eharan ta namô peje'ê je'ê hû tî. Aja pexo tî. Aja rahâ ame'ê ta mu'e ame'ê ke pemukanim ta tî. A'erehe ihê aja pehê tî. Yman ame'ê ta namô ihê aje'ê je'ê hû tî, aja pekwa. Apo aja ihê axo tî. Aja pehendu tî.

2

Kirisutu rehe har

¹ Kirisutu riki pehê py'a ke mâtâ. Pehê rehe a'e ipy'a katu, a'erehe pehê ke muhury katu. Tupã'â namô pehê juehe katu pexo. Amô ta rehe pepy'a katu. Amô ta rehe peyrara pesak tî.

² Ko apandu pehê pe. Ihê aja juja katu te pekwa pekwa pexo tî. Jumai ym ha namô pexo. Pepy'a katu pehê juehe. Peteihar aja pexo. Aja rahâ, ihê ke pemuhury katu te ta.

³ Ma'e ke pema'ema'e rahâ, amô ta pandu my: "Mâ! Katu hû peme'ê ta." Ame'ê panduha peputar my? Mâ peja ym aja. "Mâ! Jande jô katu te" aja ym pekwa pekwa pehê juehe har. Amô ta katuha riki pehê 'ar koty te we aja pekwa katu pexo. Amô ta 'ar koty te we pehê katuha ke aja ym pekwa pekwa pexo tî.

⁴ Amô ta pe kuja pepandu katu: "Pehê namô jama'ema'e ta" aja. Pe, ame'ê ta pehê pe: "Pehê namô jande jama'ema'e ta tî" aja. Juja katu te ma'ema'eha ngâ jupe. Aja katu. Pehêma'e ke rehe jô pesak ym pexo.

⁵ Jesu Kirisutu ukwa katuha aja mâ peja pekwa pekwa katu pexo tî. "Mâ! Ihê katu te ihê" aja ym te panduha a'e. Kuja Kirisutu ukwa katu:

⁶ "Tupã aja a'e tî. Aja te'eha a'e ixo. Ima'e pyrâtâha namô Tupã aja a'e ixo ta, aja ukwa jupe my? Anî. Aja ym riki.

⁷ Kuja a'e ukwa tī. Upa katu te ywa pe ixo ame'ē ta ke jeje a'e hijar. Tupā aja ame'ē ke hijar uwyr tī.

Awa aja te'e a'e uwyr. Te'e paraky ame'ē ke aja a'e ixo.

⁸ Katu te a'e jupe, aja ym a'e ukwa.

Tupā rehe a'e hendu katu. A'erehe a'e manō. Myra ngā mupia ame'ē ke rehe a'e manō.

⁹ Manōha ngi mukwera katu muhem. A'erehe katu te ame'ē ke a'e aja Tupā mu'am.

Pe, ywa kupe koty mujywyr raho. A'erehe amō ta 'ar koty te we a'e katuha aja mu'am.

A'e aja me'ē amō nixōi te.

¹⁰ Aja rahā: 'Jesu' aja her ke hendu ame'ē ta ipynarāi pe wapyk ta. (Ame'ēja ipy'a ke moī moī katuha ke mujekwa ta.)

Aja upa katu te ngā wapyk ta. Ywa pe har ta wapyk ta tī. Aja ipy'a ke moī moī katu ta ehe. Kome'ē ywy keruhū pe har ta aja tī. Ipy'a ke moī moī katu ta ehe tī. Mupyraraha renda pe ihī, ame'ē ta aja tī. Ipy'a ke moī moī katu ta ehe tī.

Upa katu te ngā ipy'a ke moī moī ta ehe tī.

¹¹ Pe: 'Jesu Kirisutu riki sawa'e te' aja upa katu te ngā pandu ta.

Pe, Jesu rehe har katu ma'e pandu rahā, Tupā pe: 'Ne jō riki katu te me'ē ke' aja pandu ta tī. A'e riki jande pāi keruhū te."

Pexoha katu aja ngā pe pemujekwa

¹² Pehē riki ihē rehe katu ame'ē ta ke. Ihē apy'a katu ame'ē ta ke pehē tī. Pesarahā! Pehē namō ihē axo rahā, ma'e ke ihē apandu pehē pe. Ame'ē rehe pehendu katu. Apo pehē namō axo ym. Ko amō we panduha ke pehē pe ihē amondo axo. Ame'ē rehe pehendu katu ta me'ē te'e tī. Kuja. Pehē ke Tupā muhā katu. A'erehe ma'e peka'u te'eha pema'eha ngi pehē ke a'e poir, ame'ēja saka. A'erehe mā peja ma'e peka'u te'eha ke pema'e ym. Amō we ame'ē ke pema'e ta my, ame'ē pekyjeha namō katu ame'ē ke jō pema'ema'e.

¹³ Ima'e pyrātāha ke Tupā muwyr pehē pe. A'erehe a'e putar ame'ē ke pema'ema'e tar katu. Pehendu tar katu ehe tī.

¹⁴ Upa ma'e ke pema'e rahā, pehē ruryha namō pema'e pexo. Peje'ē hātā tā ha namō aja ym pema'e.

¹⁵ Aja rahā: "Pehē katu ym" aja amō ta pandu ym ta. Pehē py'a juhyk, aja Tupā ra'yr ta katu aja pexo tī. Kome'ē ywy keruhū pe pexo. A'ep ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta ixo. Jaxer ame'ē ta aja tī. Ixo tī. Ame'ē ta namō pexo rahā, pehē riki amō kotyhar ta ke aja pemujekwa ta me'ē te'e. Katu ame'ē ta ke pehē aja pemujekwa ta me'ē te'e.

¹⁶ Aja rahā, myja ngā ke Tupā muhā katu, ame'ē rehe har ngā pe pepandu pandu. Ame'ē ke pehē pe ihē amu'e katu, aja pemujekwa ihē pe. Aja rahā: "Pesarahā! Siri ok ta pe har ta katu" aja ihē apandu ta. Kirisutu jywyr rahā, aja ihē apandu ta. Aja ihē rury katu axo.

¹⁷ Kirisutu rehe pejurujar katu, a'erehe Tupā pe pepandu: "Ko jande riki nema'e ta ke. Jande py'a jamoī moī katu nde rehe" aja pepandu. Pe, Tupā rehe har pehē pe ihē apandu katu te we axo rī. A'erehe pehē py'a pemoī moī katu te we ehe. A'erehe ihē ke amō ta jukwa ta my? (Aja Tupā rehe ihē apy'a katuha ke ihē amujekwa ta ngā pe.) Aja rahā, ihē rury katu ta axo. Pehē aja ihē rury katu ta axo tī.

¹⁸ Aja pehē tī. Pehē rury katu ta me'ē te'e. Ihē aja pehē rury katu ta pexo tī.

Pehē koty Timo ke ihē amondo ta

¹⁹ Jesu riki jandema'e sawa'e te. A'e putar rahā, pahar pehē koty Timo ke ihē amondo ta. Pe, pehē ngi Timo jywyr rahā, pehē rehe har a'e pandu ta

uwyr ihê pe tî. Aja rahã, (katu pexo aja ahendu rahã,) ihê rury katu ta ihê axo.

²⁰ Ihê aja a'e jô pehê rehe a'e jumupyai ixo tî. Myja pexoha apo my, aja pehê rehe har a'e jumupyai ixo.

²¹ Amô ta anî. Juehe har ixoha rehe har jô sehar ta usak usak ixo. Jesu Kirisutu rehe har pandu tar ym. Ame'ê parakyha ke ma'ema'e tar ym.

²² Timo riki paraky katu. Aja a'e mujekwa katu pehê pe. Ame'ê rehe har pekwa katu. Ipái aja ta'yr tî. Mokôihar ta paraky katu. Aja ihê namô myrandu katu ke Timo pandu pandu tî. (Ihê ra'yr aja a'e.)

²³ Myja se ihê axo ta my? Kyndaha ngi ihê ahem ta my? Ame'ê ke ihê akwa rahã, pahar pehê koty Timo ke ihê amondo ta. Aja akwa.

²⁴ Pe, Tupã putar rahã, ihê atu pehê rehe asak ta aho. Yman ym rahã ihê asak ta aho.

Pehê koty Eparondi ke ihê amondo ta

²⁵ Eparondi ke pehê koty ihê amondo ta me'ê te'e, aja akwa. Ihê mu aja a'e. Tamatarer ke a'e werur ihê pe. Pehê pemuwyr ame'ê ke a'e werur. Se Hom ok ta pe ihê namô myrandu katu ke a'e pandu pandu tî. Mujekwa katu tî.

²⁶ Ma'e ahyha ke a'e pyhyk, aja pehendu. Pehendu aja a'e ukwa rahã, jumupyai ixo tî. Apo pehê rehe a'e usak tar katu tî.

²⁷ Jete riki. Ma'e ahyha ke a'e pyhyk. Tate manô. Anî. Tupã pyrara usak ehe. A'e ke rehe jô ym pyrara usak. Ihê rehe pyrara usak tî. A'erehe manô ym. Manô rahã, i'ar koty te we ihê pyai ta tipe tî.

²⁸ Anî. A'e manô ym. A'erehe pahar pehê koty a'e ke ihê amondo tar katu. Pe, pesak ehe rahã, pehê rury katu ta. Aja rahã, ihê apyaha ke upa kanim ta tî.

²⁹ Pehê koty a'e uhyk rahã, ipo ke pepyhyk pyhyk katu ingi. Pehê ruryha namô pepyhyk katu ingi. Pesak ehe rahã: "Ne jô riki katu te me'ê ke" aja Tupã pe pependu. Pehê mu aja ipo ke pepyhyk katu ingi. Eparondi aja me'ê sawa'e ta rehe har: "Katu ame'ê ta ke a'eta" aja pekwa pekwa katu tî.

³⁰ Myrandu katu ke a'e pandu pandu. Kirisutu pe paraky ame'ê ke a'e tî. Arahã tate a'e manô. Pyraraha ngi kyje ym a'e. Myrandu katu pandu pandu. A'erehe Eparondi aja me'ê sawa'e rehe har: "Katu ame'ê ke a'e" aja pekwa pekwa pexo. Se Hom ok ta pe pehê pexo ym. A'erehe marã ka ym ihê py'a ke pemâtãha. A'erehe a'e riki ihê py'a ke mâtã katu.

3

"Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha

Nixói te nde pe" aja Tupã pandu

¹ Ihê mu ta! Amô we ihê amupinim ta. Pesarahã! Jandema'e sawa'e te kotyhar ta ke pehê, a'erehe pehê rury katu pexo. Amukwehe pehê pe ihê apandu, ame'ê juja katu te paper pinim ke pehê pe ihê amondo axo. Ihê py'a jukwa ym riki. Ihê amondo rahã, pejurujar katuha ke pehijar ym ta.

² Amô mu'eha ta rehe pesak te'e. Ma'e ka'u te'eha ke a'eta ma'ema'e hũ. Muka'u te'e hũ amô ta ke tî. Amô pিরer ke jupã ta me'ê te'e, aja riki a'eta mu'e. (Ipirer ke jupã rahã, Tupã kotyhar ta te ke a'eta, aja a'eta ukwaha jupe naî.)

³ Anî. Jande atu Tupã kotyhar ta ke. Ame'ê jakwa katuha ke Tupã moî, jande py'a rehe. I'ã ke jande py'a rehe moî. A'erehe ixotyhar ta ke aja jakwa katu. A'erehe Tupã rehe jande py'a ke jamoî moî katu. Jesu Kirisutu namô jande juehe katu jaxo. A'erehe jande rury katu. Ipirer rehe mangaha ke amô ta moî rahã, Tupã kotyhar ta ke aja a'eta ukwaha naî. Jande anî.

4 Ihê atu ihê aputar rahã, ame'ê pিরer jupãha ke rehe ihê ajuruar katu ta tipe. Ima'e ma'eha ke rehe amõ jurujar katu rahã, ko ihê riki i'ar koty te we ihê ajuruar katu ta tipe.

5 Ihê mõi pusu ngi a'ar. Pe, awa po wajar mahapyr aker rahã, ihê pিরer ke amõ jupã. Aja rahã, jundéu awa te ke ihê, aja amujekwa. Menjamĩ rainõ ke ihê. Ihê pái ta riki jundéu awa ta ke. Jundéu awa ramüi ta ukwaha rehe ihê ahendu katu tí. Parise ta kotyhar ke ihê. (Ame'ê ta riki Moise je'êha rehe hendu katu te.) Aja ihê tí. Ahendu katu ehe tí.

6 Ame'ê ke rehe amõ ta hendu katu te. Aja ihê aputar katu te tí. A'erehe Jesu kotyhar ta ke ihê amupyrara hũ axo kwe. Amõ koty a'eta ukwa, aja ihê akwaha naĩ, a'erehe ihê amupyrara hũ a'eta ke axo. Moise je'êha rehe amõ hendu katu te rahã, katu ame'ê ke a'e, aja ukwaha jupe naĩ. Aja ihê tí. Nixói ma'e aka'u te'eha ama'eha ihê pe, aja ihê akwaha ihê jupe naĩ.

7 Pe, ihê axoha riki katu te, aja akwaha naĩ. Apo ame'ê ymanihar axoha riki jaxer aja akwa katu apo 'y. Kirisutu rehe ihê ajuruar katu, a'erehe aja ihê akwa katu apo 'y.

8 Jete. Upa katu te jaxer riki, aja akwa katu apo 'y. Pe, amõ koty ihê akwa. Amõ riki ymanihar 'ar koty te we katuha. Jesu Kirisutu rehe har ihê akwa. Ame'ê riki i'ar koty te we katuha. Jesu riki ihêma'e sawa'e te. Ehe har ihê akwa katu apo 'y, a'erehe ymanihar akwaha ke ihê ahijar. Ame'ê jaxer aja akwa. Aja rahã, Kirisutu kotyhar te aja ihê axo.

9 Pe, Kirisutu namõ ihê juehe katu ihê axo. Moise je'êha rehe ihê ahendu katu, a'erehe ihê ke Tupã muhã katu my? Anĩ. Aja ym. Ko Kirisutu rehe ihê ajuruar katu, a'erehe ihê ke Tupã muhã katu 'y. Jete. Upa Kirisutu rehe jurujar katu ame'ê ta ke Tupã muhã katu ta kÿ.

10 Kuja ihê aputar apo 'y. Kirisutu rehe har jõ ihê akwa tar katu te we hũ ihê axo rĩ. Tupãma'e pyrãtãha ke aja tí. Akwa tar katu te we hũ ihê axo tí. Kirisutu ke a'e mukwera katu muhem rahã, pyrãtãha namõ mukwera katu muhem. Ame'ê ke ihê akwa tar katu te we ihê axo tí. Kirisutu ke amõ ta mupyrara. A'e aja ihê ke amõ ta mupyrara ta aja ihê aputar axo tí. A'e manõ. A'e aja ihê aputar katu tí.

11 Pe, manõ ame'ê ta ke Tupã mukwera katu ta muhem rahã, ko ihê ke a'e mukwera katu ta muhem tí. Aja ihê aputar tí.

Kirisutu ixoha aja ihê axo tar katu tí

12 Upa katu te ehe har ihê akwa katu, aja ym ihê apandu. Uhyk ym we rĩ. Upa katu te akwa ym we rĩ. A'erehe tapijar te'e we ihê ajumu'e axo. Jesu Kirisutu riki ihê ke muhã katu. Ixotyhar ke ihê. A'erehe tapijar te'e we ehe har ihê ajumu'e axo tí.

13 Ihê mu ta! Ko pehendu katurahã! Ehe har akwa katu te ha ke uhyk ym we rĩ. Aja akwa katu. Kuja ihê axo ta apo 'y. Ymanihar ihê axoha rehe har ihê akwa akwa ym ta axo. Apo har kupe koty ma'e ihê ruwa koty ihĩ ame'ê ke rehe ihê akwa akwa ta axo.

14 Kuja riki. Jesu Kirisutu kotyhar ke ihê, a'erehe Tupã pandu ta: "Ywa pe ejur" aja. Ame'ê rehe aharõ katu axo, a'erehe Kirisutu rehe har ihê tapijar te'e we ajumu'e ihê axo.

15 Jande johu Tupã rehe har jakwa katu ame'ê ta ke jande. Yman ehe har jakwa katu ame'ê ta ke jande. Aja me'ê ta rahã, jande johu Kirisutu rehe har tapijar te'e we jajumu'e ta me'ê te'e. Aja amõ ta putar ym rahã, amõ koty ukwa rahã, ame'ê ke Tupã mujekwa ta. (Aja rahã, Kirisutu rehe har ukwa tar katu tí.)

16 Pe, Kirisutu rehe har jajumu'e. Aja tapijar te'e we jaxo ta me'ê te'e. Jamu'e katu te we ta me'ê te'e tí.

Ywa pe har ta aja pehē a'erehe pexoha katu pexo

¹⁷ Ihē mu ta! Mā peja ihē axoha aja pehē johu tī. Myja katu jaxoha my? Ame'ē ke jamujekwa pehē pe. Aja amō ta ixoha katu rahā, pesak katu a'eta rehe. A'eta aja pehē tī. Pexoha katu tī.

¹⁸ Amō amō we hū apandu pehē pe. Ihē apyailha namō apandu we ta amō tī. Kuja. Amō ta heta ixo. A'eta ixoha riki amō koty. Jaxer riki. Ame'ē ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe Kirisutu muhepy. A'erehe myra ngā mupia ame'ē ke rehe a'e manō. Ma'e ka'u te'eha ke tapijar te'e we amō ta ma'ema'eha ixo. A'erehe huwajan ta aja a'eta ixo rī.

¹⁹ Mupyraraha renda pe a'eta oho ta. Ma'e ka'u te'eha ma'eha rehe jō ipy'a ke a'eta moī moī. Tupā rehe moī ym. Kome'ē ywy keruhū pe ixoha rehe har jō a'eta ukwa ukwa ixo tī. Ma'e ka'u te'eha ke a'eta ma'ema'eha rahā, katu aja a'eta ukwaha jupe naī. Huxī ym riki.

²⁰ Jande riki amō koty. Ywa pe har ta aja jande. Jande muhāha rehe jaharō hū jaxo. Jesu Kirisutu riki jande muhāha. Jaharō hū jaxo ehe. Ywa ngi a'e wyjy ta uwyr. A'e riki jandema'e sawa'e te.

²¹ Jande rete ke a'e muruwak ta kŷ. Apo jande pitu te'e riki. Ima'e rete ke katu te ame'ē ke. A'erehe a'e aja jande ke a'e muruwak ta kŷ. Pyrātāha namō jande ke a'e muruwak ta kŷ. A'erehe upa katu te ngā hendu katu te ehe. Upa katu te. Pyta we ym ta.

4

Pehē py'a pemujywyr pehē juehe

¹ Ihē mu ta! Pehē rehe ihē apy'a katu. Pehē rehe ihē asak tar katu tī. Ihē ke pemuhury katu. Pehē ngi ihē ruxī ym. Ko apandu pehē pe. Kirisutu rehe pejurujar katu. Ame'ē ke pehijar ym. Tapijar te'e we pejurujar katu ehe pexo.

² Ko kūjā ta pe ihē apandu. Ewo pe. Syn pe amō. (Peje'ē je'ē pehē jupe, aja ihē ahendu.) A'erehe mā peja pehē py'a pemujywyr katu pehē juehe. Kirisutu rehe pejurujar katu. A'erehe pehē anam ta aja pehē.

³ Sa'e! Nde erepandu ame'ē ke nde erema'ema'eha katu. Ihē namō myrandu katu ke nde erepandu pandu. Apo apandu nde pe. Ame'ē kūjā ta pe epandu katu. Ewo pe. Syn pe tī. Aja rahā, a'eta py'a jywyr ta a'eta juehe. Yman ame'ē kūjā ta riki ihē namō myrandu katu ke pandu pandu hū tī. Amō sawa'e aja tī. Keremē ke. Amō ta heta aja tī. Ame'ē ta ihē namō myrandu katu ke pandu pandu tī. Upa ame'ē ta rer ke ima'e paper rehe Tupā mupinim katu. Uhā te hū ame'ē ta rer ke ame'ē paper rehe ihī.

Pehē rury katu aja pexo katu

⁴ Kirisutu namō pehē juehe katu pexo. A'erehe pehē rury katu pexo. Aja te'eha pexo. Ko riki apandu we tī. Mā peja pehē rury katu pexo.

⁵ Mā peja upa amō ta rehe katu ame'ē ta ke pehē, aja pexo katu. Sawa'e te jywyr Tate.

⁶ Upa ma'e ke rehe pejumupyai ym pexo. Ame'ē rehe har Tupā namō pepandu. Inamō pepandu rahā, ma'e ke nixói te pehē pe ame'ē ke pepandu ipe. "Ne jō riki katu te me'ē ke" ame'ē panduha namō pepandu ipe.

⁷ Jesu Kirisutu kotyhar ta ke pehē. A'erehe pehē py'a ke Tupā muhury katu ta. Ipy'a muhuryha ke amō ukwa katu. Tupā riki muhury katu rahā, i'ar koty te we katuha.

Ma'e katu ame'ē ke jō pehē py'a rupi pekwa pekwa pexo

⁸ Ihē mu ta! Ko a'ejōhar panduha ke apandu pehē pe apo 'y. Kuja. Ma'e katu ame'ē ke jō pehē py'a pe pekwa pekwa pexo. "Mā katu ko" aja amō ta

pandu, ame'ë rehe har pehë py'a pe aja tî. Pekwa pekwa pexo tî. Jetehar te ke aja tî. Ame'ë rehe har pekwa pekwa pexo tî. Ma'e ke muhuxî ym amô ke, ame'ë rehe har aja tî. Pekwa pekwa pexo tî. Katu ame'ë ke ma'ema'e, ame'ë rehe har aja tî. Pekwa pekwa pexo tî. Ma'e jaxer ai ym ame'ë rehe har aja tî. Pekwa pekwa pexo tî. Amô ta rehe ipy'a katu, ame'ë rehe har aja tî. Pekwa pekwa pexo tî. "Peme'ë panduha katu" aja amô ta pandu, ame'ë rehe har aja tî. Pehë py'a pe pekwa pekwa pexo tî. Aja rahâ, pekwa pekwa pexo aja pema'ema'e ta. (A'erehe ma'e katu ame'ë ke jô pehë py'a pe pekwa pekwa katu pexo.)

⁹ Ma'e ke ihë amu'e pehë pe. Aja pema'ema'e katu tî. Ihë axoha rehe pesak. Aja pexo tî. Pe, pehë namô Tupâ ixo katu ta. Jande py'a ke muhury katu ame'ë ke a'e.

Ihë pe tamatarer pemuwyr a'erehe pehë pe apandu: "Katu pehë"

¹⁰ Jandema'e sawa'e te kotyhar ke ihë. A'erehe ihë rury katu te hû. Tupâ pe ihë apandu tî: "Ne jô riki katu te me'ë ke" aja. Heta te hû jahy kanim, pe, apo ihë rehe pehaihu katu tî. Ihë pe tamatarer pemuwyr tî. Aja ihë rehe pehë pepy'a katu, aja pemujekwa katu ihë pe. A'erehe ihë rury katu te hû ihë. Ihë rehe peharâi, aja ym apandu. Ihë rehe peharâi ym. Tamatarer pemuwyrriha pemanga tipe. Ame'ë ke akwa katu. Anî. Marâ ka ym tamatarer ihë pe pemuwyrriha. Ame'ë ke akwa katu tî.

¹¹ Ihë rehe ma'e ke pema'ema'e ym rahâ, ihë apyrara ym axo. Upa ma'e ihë axoha rehe ihë rury katu. Aja ihë akwa katu.

¹² Ihëma'e ym te aja ihë axo rahâ, ihë rury katu axo. Ihëma'e hû aja axoha ke ihë akwa katu tî. Aja axo rahâ, ihë rury katu tî. Aja ihë ajumu'e katu. A'erehe ihë myahy te rahâ, ihë rury katu. Ihë apû rahâ, aja tî. Ihë rury katu tî. Ihëma'e ym te rahâ, aja tî. Ihë rury katu tî. Ma'e heta rahâ, aja tî. Ihë rury katu tî. Aja te'eha ihë. Amô amô renda pe ihë axo rahâ, ihë rury katu.

¹³ Upa katu te ma'e ke ihë rehe uhyk rahâ, ihë rury katu. Pyrâtâha ke ihë pe Kirisutu muwyr, a'erehe ihë rury katu.

¹⁴ Pe, ihë apyrara rahâ, ihë rehe pehaihu katu. Aja rahâ, katu tiki.

¹⁵ Siri ok ta pe har ta ke pehë. Masendo ywy pe pexo. A'ep myrandu katu ke ihë apandu pandu py pehë pe. Pe, pehë ngi ihë aho rahâ, pehë jô riki ihë pe ma'e ke peme'ë katu. Aja pekwa katu. Pehë jô ma'e ke rehe pekyty'y ym ihë pe. Ihë apyrara rahâ, pehë jô pepyai tî.

¹⁶ Pe, Tesaron ok ta pe ihë axo rahâ, ihëma'e ke nixói te. Arahâ ihë pe tamatarer ke pemuwyr. Jete. A'engi mokôihar pemuwyr tî.

¹⁷ Ame'ë ke ihë apyhyk rahâ, ihë rury katu. Ame'ë rehe jô ym. Tupâ koty pehëma'e ke ihî hû ta, aja saka. Ame'ë pehëma'e hetaha ke ihë aputar katu riki.

¹⁸ Jete. Upa katu te ihë pe pemuwyr. Ame'ë ke upa ihë apyhyk. Pemuwyr te hû. Upa ma'e ihë aputar ame'ë ke kohî apo. Pemuwyr ame'ë ke Eparondi werur. A'erehe i'ar koty te we ihëma'e kohî. Pemuwyr ame'ë ke Tupâ koty ma'e pihe katu, ame'ëja saka. Tupâ hury katu ehe. Ymanihar ta Tupâ rehe ipy'a moî moî rahâ, ma'e pihe katu ame'ë ke mutakâxî. Hapy, ame'ëja mutakâxî. Aja ihë pe pehë pemuwyr ame'ë ke tî. (Tupâ ke pemuhury katu ame'ë ke tî.)

¹⁹ Pe, pehëma'e ke upa katu te nixói te rahâ, ame'ë ke Tupâ me'ë me'ë ta, pehë pe. Jande japy'a katu ehe ame'ë ke a'e. Ima'e ma'e ke upa ym te ta. Jesu Kirisutu namô pehë juehe katu pexo, a'erehe pehë pe a'e me'ë me'ë katu.

²⁰ Tupâ riki jande pái keruhû. "Ne jô riki katu te me'ë ke" aja japandu pandu katu. Aja te'eha ta. "Amen." Ame'ë: "A'e tÿ."

²¹ Pehē koty Tupā kotyhar ta ixo. Jesu Kirisutu kotyhar ta ke a'eta tī. A'eta pe katuha ke ihē amondo axo. Se Hom ok ta pe amō ta ixo. Pehē mu ta aja a'eta tī. A'eta mondo ixo tī. Pehē pe katuha ke mondo ixo tī.

²² Se Tupā kotyhar ta ixo. Upa ame'ē ta pehē pe katuha ke mondo ixo tī. Kapitā keruhū rok pe Jesu kotyhar ta amō ta ixo. Kapitā keruhūma'e parakyha ta ke ame'ē ta. Ame'ē ta katuha ke mondo ixo pehē pe tī.

²³ Jesu riki jandema'e sawa'e te. Mā peja johu pehē rehe Jesu Kirisutu usak katu.

Upa.

Koro ok ta pe har ta pe Páu mupinim

Hom ok ta pe Páu ixo. Jesu rehe har a'e pandu pandu ixo, ame'ë ke amõ ta putar ym. A'erehe kyndaha pe a'e ke amõ ta kynda raho. A'ep a'e ixo rahã, kome'ë paper ke a'e mupinim.

Koro ok ta pe Jesu kotyhar ta ixo. Ame'ë ta pe amõ ta amõ koty mu'e ixo. Kuja: "Jesu katu te ame'ë ke a'e. Anĩ. Tupã aja ym a'e" aja mu'e naĩ.

Ame'ë mu'eha ke Páu mukanim tar katu, a'erehe a'e mu'e katu. "Jetehar te ke. Jesu Tupã a'e tĩ" aja mu'e katu. "Mã peja pehẽ ke amõ ta muka'u te'e ym" aja Koro ok ta pe har ta pe Páu mupinim.

Jesu kotyhar ta pe: "Ihẽ mu ta" aja Páu pandu.

Koro ok ta pe Jesu kotyhar ta ixo

Ame'ë ta pe paper pinim ke Páu mondo

¹⁻² Pehẽ riki Koro ok ta pe har ta ke. Tupã kotyhar ta ke pehẽ tĩ. Ko pehẽ pe paper pinim ihẽ amondo axo. Ihẽ Páu. Ko Timo ihẽ namõ ixo tĩ. Jande mu aja a'e. Jesu Kirisutu mondo ame'ë ke ihẽ. Aja Tupã putar katu. Kirisutu rehe pejurujar katu tĩ. A'erehe jande mu ta aja pehẽ tĩ.

Mã peja pehẽ rehe Tupã ipy'a katu te hũ. Mã peja pehẽ py'a ke a'e muhury katu. A'e riki jande pái keruhũ.

Myrandu katu rehe pehendu rahã, Jesu rehe pejurujar katu

³ Tupã namõ japandu rahã, pehẽ rehe har japandu. Arahã: "Ne jõ riki katu te me'ë ke" aja japandu ipe. Aja te'eha jande. Tupã riki Jesu Kirisutu pái keruhũ. Jesu riki jandema'e sawa'e te.

⁴ Jesu Kirisutu rehe pejurujar katu, aja jahendu, a'erehe: "Ne jõ riki katu te me'ë ke" aja Tupã pe japandu. Tupã kotyhar ta rehe pehẽ pepy'a katu, aja jahendu tĩ. A'erehe: "Ne jõ riki katu te me'ë ke" aja japandu ipe tĩ.

⁵ Myrandu katu rehe pehendu py rahã, Tupã namõ jurujar katu ame'ë ta ixo ta, aja pehendu. Jetehar te ke ame'ë. A'erehe Jesu rehe pejurujar katu. Tupã namõ ixo ta, aja pehendu. A'erehe amõ ta rehe pehẽ pepy'a katu tĩ. Tupã namõ pexo ta, ame'ë ke pekwa katu. Ame'ë ke pehẽ ngi mukanim ym te ta awa. Ywa pe ihĩ katu, ame'ëja saka.

⁶ Awa ta rehe Tupã ipy'a katu te hũ. Ame'ë ke rehe pehendu py rahã, jetehar te ke aja pekwa. A'erehe pehẽ py'a pemuruwak. Pehẽ pexoha katu aja pemuruwak tĩ. Pe, myrandu katu pehẽ koty amõ ta pandu pandu oho. A'erehe amõ amõ ta hendu katu tĩ. Aja kome'ë ywy keruhũ rupi tĩ. Myrandu katu pandu pandu oho tĩ. Pe, ngã py'a muruwak tĩ. Ixoha katu aja muruwak tĩ.

⁷ Awa ta rehe Tupã ipy'a katu te hũ, ame'ë ke Epar riki mu'e katu pehẽ pe. Jande japy'a katu ehe ame'ë ke a'e tĩ. Jande aja Kirisutu pe a'e paraky ixo tĩ. Tupã je'eha ke a'e pandu pandu, ame'ë riki ima'e parakyha ke. Pehẽ koty jande jaho ym, a'erehe a'e riki Tupã je'eha ke pandu pehẽ pe. (A'erehe pehendu katu ta me'ë te'e ehe.)

⁸ Tupã'ã riki pehẽ pepy'a rehe ihĩ katu, a'erehe amõ ta rehe pepy'a katu aja jande pe Epar pandu.

Pehẽ rehe har Tupã namõ japandu pandu

⁹ A'erehe pehẽ rehe har jahendu rahã, Tupã namõ pehẽ rehe har japandu pandu. Aja te'eha jande. Kuja inamõ japandu:

—Jande pái keruhū! Koro ok ta pe har ta pe ma'e ke nde ereputar ame'ē ke emujekwa katu. Nde erekwa katu ame'ē ke Ne'ā muwyr. Ame'ē namō nde ereputar ame'ē ke emujekwa katu ngā pe — aja Tupā namō japandu.

¹⁰ Aja rahā, Tupā putar, aja pexo katu ta kŷ. A'e putar ame'ē ke pema'ema'e ta kŷ tī. Aja rahā, katu ame'ē ke jō pema'ema'e katu ta. Amō wē Tupā rehe har pekwa katu te we ta tī.

¹¹ A'e jō riki pyrātā te hū ame'ē ke. Ame'ē pyrātāha namō pehē py'a mā peja a'e mātā katu. Aja rahā, pehē ke amō ta mupyrara rahā, pehē py'ahu te'e pehendu ta kŷ.

¹² Ixotyhar ta pe ma'e katu ame'ē ke a'e me'ē me'ē ta kŷ. A'e ixo ame'ē renda pe me'ē me'ē ta kŷ. Ame'ē renda rupi wera te hū. (Aja rahā, Tupā a'ep ixo, aja mujekwa katu.) “Ihēma'e ta ke” aja a'e pandu, a'erehe ma'e katu ame'ē ke pehē pe a'e me'ē me'ē ta tī. A'erehe jande pái keruhū namō pepandu rahā: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja pepandu ipe. Pehē rury katuha namō aja pepandu.

¹³ Satana kotyhar ta ke jande kwe. (Ājā ramūi a'e.) Apo Tupā ra'yr kotyhar jande ke Tupā muruwak. A'erehe Ta'yr kotyhar ta ke jande apo 'y. Ta'yr rehe a'e ipy'a katu te. Pe, Ta'yr pandu ame'ē ke rehe jahendu katu jaxo rahā, jande rehe Tupā usak katu. Ymanihar jaxoha aja ym jande apo 'y. Satana kotyhar ta aja jaxo rahā, ymanihar jaxoha namō jaxo. Katu ym aja.

¹⁴ Apo anī. Ta'yr kotyhar ta ke jande apo 'y, a'erehe Satanama'e pyrātāha ngi jande ke Ta'yr muhem. Upa jaka'u te'eha ke jama'ema'e. Ame'ē ke rehe Ta'yr muhepy. A'erehe jande rehe Tupā ipy'a jywyr katu tī.

Kirisutu rehe har

¹⁵ Tupā rehe usak ym te awa. Kirisutu rehe awa usak, a'erehe Tupā rehe usak, ame'ēja saka tī. Tupā a'e tī. 'Ar nixói te rahā, pete'e a'e ixo. Upa katu te ma'e ke a'e mujā. Ame'ē 'ar koty te we a'e katu te ha ke.

¹⁶ A'e ixo, a'erehe upa katu te ywa rehe ihī ame'ē ke Tupā mujā. Upa katu te kome'ē wyw keruhū pe ixo, ame'ē ta ke mujā tī. Awa usak, ame'ē ke mujā. Usak ym, ame'ē ke mujā tī. Kuja awa usak ym ame'ē ta ke mujā tī. Je'ēha rahoha ta ke mujā. (Ame'ē ta rehe usak ym awa.) Ame'ē tama'e kapitā keruhū ta ke mujā tī. (Ame'ē ta rehe usak ym tī.) Upa katu te ame'ē ta ke a'e mujā tī. Kirisutu je'ēha rupi upa katu te mujā. Upa katu te mujā, ame'ē kapitā keruhū te Kirisutu.

¹⁷ Kome'ē wyw keruhū nixói te rahā, pete'e a'e ixo. A'e ixo, a'erehe upa katu te ma'e ke henda pe katu aja ihī tī.

¹⁸ A'e riki jurujar katu ame'ē tama'e kapitā keruhū. Pe, jurujar katu ehe ame'ē ta riki hete aja. Iākā aja riki Kirisutu. (Aja rahā, ixotyhar ta hendu katu ehe.) A'e riki jurujar katu ehe ame'ē ta ke muhā katu. Tupā ra'yr ke a'e. A'e riki manōha ngi kwera katu py uhem. A'erehe upa katu te ma'e ke ihī, ame'ē ta 'ar koty te we a'e katu te ha ke.

¹⁹ Upa katu te Tupā aja Ta'yr a'e tī. Juja katu te a'eta tī. Aja Tupā putar katu.

²⁰ Tupā pandu:

—Ihē ra'yr riki upa katu te ma'e ke mukatu ta ihē pe tī — aja.

Myra ngā mupia ame'ē ke rehe Ta'yr manō, a'erehe Tupā hury katu ngā rehe tī. Upa katu te a'e mukatu, hury katu ngā rehe tī. Kome'ē wyw keruhū pe ixo, ame'ē ta rehe hury katu. Ywa rehe ma'e mujā, ame'ē ke ihī. Ame'ē mukatu tī. Ame'ē ta rehe hury katu tī.

Tupā rehe katu ame'ē ta ke pehē apo 'y

²¹ Tupã rehe har pehẽ py'a pe pekwa ym te pexo kwe. Pexo ai te'e, a'erehe huwajan ta aja pexo. Pehẽ py'a pe ma'e jaxer ame'ẽ ke pekwa pekwa pexo tĩ, a'erehe huwajan ta aja pexo tĩ.

²² Pe, ehe katu ame'ẽ ta ke pehẽ apo 'y, aja pehẽ ke a'e muruwak. Ta'yr manõ, a'erehe pehẽ ke a'e muruwak katu. Aja rahã, a'e ixo ame'ẽ pe pehẽ ke a'e muhyk katu ta. Pehẽ riki katu te ame'ẽ ta ke aja a'e muhyk katu ta. Pehẽ py'a juhyk ame'ẽ ta aja tĩ. Pehẽ ke muhyk katu ta tĩ. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehẽ pe aja pehẽ ke a'e muhyk katu ta tĩ.

²³ Kuja katu tiki. Jesu rehe tapijar te'e we pejuruar katu pexo rĩ. Ehe har pejumu'e katu te we pexo rĩ. Myrandu katu ke pehendu rahã, myja Tupã namõ amõ ixo katu ta, aja pehendu. Pejuruar katu ehe tĩ. Tupã namõ pexo ta, ame'ẽ pekwa katuha ke pemukanim ym ta me'ẽ te'e. Ame'ẽ myrandu katu ke kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta pe amõ ta pandu pandu oho. Ame'ẽ ke ihẽ apandu pandu axo tĩ. Ame'ẽ rehe ihẽ aparaky axo. Ihẽ Páu.

Tupãma'e miasu ke ihẽ

²⁴ Jesu rehe har ngã pe ihẽ apandu pandu, a'erehe ihẽ ke amõ ta mupyrara. (A'erehe pehẽ pe katu tĩ. Ehe har pehẽ pe kome'ẽ paper rehe ihẽ amujekwa tĩ.) A'erehe ihẽ ruryha namõ ihẽ py'ahu te'e ahendu. Kirisutu ke amõ ta mahy hũ. Ame'ẽ mahyha a'ewan ym we rĩ. Juruar katu me'ẽ ta riki Kirisutu rete aja saka. Pe, ame'ẽ ta ke amõ ta pyrara hũ. Ihẽ ke aja tĩ. Ihẽ ke mupyrara hũ ngã ixo tĩ. Aja rahã, Kirisutu pyraraha ke ihẽ riki amumba ta rĩ.

²⁵ Jesu rehe jurujar katu ame'ẽ ta pe Tupã je'ẽha ke ihẽ amu'e katu. Ame'ẽ parakyha ke Tupã me'ẽ ihẽ pe. Pehẽ pe aja tĩ. Amu'e katu tĩ. Upa katu te ima'e je'ẽha ke ihẽ apandu katu ngã pe.

²⁶ Yman ima'e je'ẽha ke kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta pe a'e mujekwa ym rĩ. Apo ixotyhar ta pe a'e mujekwa katu 'y.

²⁷ Kuja a'e ukwa. Pehẽ py'a rehe Kirisutu ihĩ katu. Ame'ẽ ke yman a'e mujekwa ym rĩ. Apo ame'ẽ ke ixotyhar ta pe a'e mujekwa katu. Mã katu te hũ ame'ẽ ke ame'ẽ. Ima'e katu te ha ke pesak ta tĩ. Ame'ẽ ke yman mujekwa ym tĩ. Apo upa ame'ẽ ke a'e mujekwa katu tĩ.

²⁸ Kirisutu rehe har upa ngã pe japandu pandu. Upa jande jakwa katuha namõ upa ngã ke jamu'e katu. "Pejuruar katu ehe" aja japandu ngã pe tĩ. Aja rahã, aja pame katu te Tupã ruwa koty jamuhyk ta, ame'ẽja saka. "Ko Kirisutu kotyhar ta ke. Ehe har ukwa katu te ame'ẽ ta ke" aja jamuhyk ta.

²⁹ Ame'ẽ ke rehe ihẽ aparaky hũ. Ima'e je'ẽha ke ihẽ apandu, ame'ẽ riki ihẽma'e parakyha ke. Ima'e pyrãtã te ha ke Kirisutu muwyr ihẽ pe. A'erehe ima'e je'ẽha ke ihẽ apandu hũ.

2

Ihẽma'e aparakyha rehe har apandu ta

¹ Ko pehẽ pekwa katu aja ihẽ aputar. Pehẽ rehe har Tupã namõ ihẽ apandu pandu te hũ. Ihẽ aparaky hũ, ame'ẽja saka. Raoniséi ok ta pe har ta rehe har aja tĩ. Pehẽ rekoha juramã rupi upa katu te ihẽ rehe usak ym ame'ẽ ta rehe har aja tĩ. Tupã namõ apandu pandu tĩ.

² Kuja Tupã namõ ihẽ apandu:

—Jande pái keruhũ! A'eta py'a ke emãtã katu. Peteĩhar aja mã peja a'eta ipy'a katu a'eta juehe ixo. Mã peja nde rehe har a'eta ukwa katu te. Aja rahã, ka'u te'e ym ta. Kirisutu rehe har nde eremujekwa, ame'ẽ ke a'eta ukwa katu te ta tĩ. Yman ehe har ngã pe nde eremujekwa ym. Apo nde eremujekwa katu 'y — aja ihẽ apandu inamõ.

³ Upa ma'e ke Tupā ukwa katu te a'e. Ame'ē ke Kirisutu mujekwa jande pe. Pe, Kirisutu rehe har amō ukwa katu rahā, Tupā ukwa katuha ke a'e ukwa ta tī.

⁴ Ko pehē pe ihē amupinim ai. Te'e amō ta pandu. Aja je'ē hātā tā pehē namō. Mā peja pehē ke a'eta muka'u te'e ym. Ame'ē ta panduha rehe pehendu rahā: “Mā! Katu” aja pekwaha naī. Anī. Ame'ē je'ēha namō mā peja pehē ke muka'u te'e ym.

⁵ Pehē namō ihē axo ym. Pe, pehē rehe har ihē py'a pe ihē akwa akwa axo. Kirisutu rehe pehē johu pejurujar katu te. Pehijar ym, aja ihē ahendu, a'erehe ihē rury katu axo.

Kirisutu namō pehē juehe katu pexo

⁶ Jesu Kirisutu rehe pejurujar katu a'erehe pepandu: “A'e riki jandema'e sawa'e te” aja pehē py'a pe pemu'am. A'erehe inamō pehē juehe katu pexo.

⁷ Mā peja pahar a'e ke pehijar ym. Myra rapo yyp ihon, aja inamō pexo katu. (Pehijar ym.) I'y tihā oho, aja ehe har pejumu'e katu te we pexo rī. Pehē ke Epar mu'e, aja pejurujar katu te we rī. Tupā namō pepandu rahā: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja pepandu ipe.

⁸ Pesak katurahā! Kirisutu rehe har pehē ke amō muka'u te'e rahā, katu ym tiki. Ngā ukwaha namō muka'u te'e. Jaxer ke ame'ē ukwaha. Ame'ē ke hamūi ta ukwaha ke ngā ukwa ixo. Kirisutu mu'e aja ym ame'ē. Pe, Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ukwaha ke namō muka'u te'e tī. Ame'ē ke Kirisutu mu'e aja ym tī.

⁹ Kirisutu uwyr rahā, awa te'e a'e aja kome'ē wyw keruhū pe a'e ixo. Tupā a'e tī. Juja katu te a'eta tī.

¹⁰ Inamō pehē juehe katu pexo. A'erehe Kirisutu rehe har pekwa katu te, aja pexo. Amō Tupā je'ēha rahoha ta riki kapitā keruhū ta ke. Ame'ē ta 'ar koty te we Kirisutu pyrātā te hū ha.

Pehē ke Tupā muhā katu

¹¹ Pehē py'a rehe Kirisutu ihī, ame'ē riki pehē pিরer ke pejupā, ame'ēja saka. (Ame'ē ke ixotyhar ta ke pehē, aja mujekwa.) Ame'ē ke amō mujā ym. Kirisutu mujā ame'ē ke. Aja rahā, ma'e peka'u te'eha ke pema'e tar katu rahā, pepandu ta: “Anī. Japutu'u ta ingi” aja. (Aja rahā, ame'ē ma'e peka'u te'eha pema'eha ngi pehē ke Kirisutu muhem.)

¹² Pe, y pe pehē ke amō mujahuk rahā, Kirisutu namō pehē ke amō ta jytym, ame'ēja saka. Aja rahā, pexo ai te'e, ame'ē ke pehijar aja pemujekwa. Pe, y ngi pehē ke amō muhem rahā, Kirisutu namō pehē ke Tupā mukwera katu muhem, ame'ēja saka tī. Aja rahā, pexoha pyahu, aja pexo. Pejurujar katu ehe, a'erehe Kirisutu namō pehē ke a'e mukwera katu muhem, ame'ēja saka.

¹³ Yman pemanō ame'ēja saka pehē. Ma'e peka'u te'eha ke pema'e, a'erehe pemanō, ame'ēja saka. Amō awa ta aja pehē. Jundēu awa ta ym. Amō awa ta ke pehē, a'erehe pemanō ame'ē ta ke pehē kwe tī. Apo anī. Kirisutu namō pehē juehe katu pexo 'y. A'erehe pehē ruhā te hū aja pexo apo 'y. Ma'e jaka'u te'eha ke jande johu jama'ema'e. Ame'ē ke jande py'a ngi Tupā juhyk. Pe, jande rehe ipy'a ke a'e mujwyr.

¹⁴ Upa jandema'e ma'e jaka'u te'eha jama'ema'eha ke paper rehe amō mupinim, ame'ēja saka riki. Pe, ame'ē paper ke Tupā munixói te 'y. Kirisutu manō, ame'ē myra ngā mupia ame'ē ke rehe ame'ē paper ke Tupā munixói te 'y. (Aja upa katu te mukanim.)

¹⁵ A'erehe amō ta ke ājā ta mukyje, ame'ē ke Kirisutu mukanim 'y. Myra ngā mupia ame'ē ke rehe a'e manō rahā, ājā tama'e pyrātāha ke a'e muputu'u.

Ame'ē ke a'e mujekwa ngā pe. A'erehe upa ngā ukwa katu apo 'y. (A'erehe ājā ta ngi ngā kyje ym ta me'ē te'e.)

Mu'eharan ta rehe pehendū ym

¹⁶ Pesarahā! Ma'e ke pe'u, ame'ē rehe har katu ym, aja mu'eharan ta pandu. Ame'ē ta rehe pehendū ym. Amō ma'e wera rahā, Tupāma'e ame'ē, a'erehe peparaky ym, aja pandu tī. Jahy pihun te rahā, aja tī. Peparaky ym tī. Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahā aja tī. Peparaky ym tī, aja a'eta mu'e tī. Upa aja mu'eharan ta mu'e ame'ē ke rehe pehendū ym.

¹⁷ Upa ame'ē ta riki ma'e mujekwaha jō. Kuja. Yman rahā uwyr ame'ē ke mujekwa. Ame'ē uwyr apo 'y. Kirisutu a'e. A'erehe mu'eharan ta rehe pehendū ym.

¹⁸ A'eta rehe pehendū ym, a'erehe pexoha riki katu ym aja amō ta pandu naī. Mā peja pemukahem ym. Ame'ē ta riki Tupā je'ēha rahoha ta rehe ipy'a moī moī katu, aja a'eta pandu. Pehē aja ym. (Tupā je'ēha rahoha ta rehe pehē py'a pemoī ym.) A'erehe pexoha katu ym aja pandu naī tī. Katu ym a'eta juehe aja a'eta pandu a'eta jupe. Ame'ē riki te'e. (A'eta katu te aja ukwaha.) Ixeraiha aja a'eta usak, a'erehe ukwa katu te aja a'eta pandu naī tī. A'erehe a'eta katu te aja a'eta jupe ukwaha naī.

¹⁹ Ame'ē ta Kirisutu kotyhar ta ym apo. Anī. Hijar oho.

Kirisutu riki jurujar katu ame'ē ta ākā aja saka. (Aja rahā, ixotyhar ta hendu katu ehe.) Jurujar katu ame'ē ta hendu katu ehe rahā, pyrātāha ke a'e muwyr ngā pe. (Jurujar katu ame'ē ta Kirisutu rete aja saka.) Hajy amō ke pyrātā katu. Mutariha aja tī. Pyrātā katu tī. (Aja Kirisutu namō ixotyhar ta juehe katu ixo rahā, Tupā putar aja ehe har ukwa katu te we ta ixo.)

Awama'e ukwaha rehe pehendū ym

²⁰ Kirisutu riki manō rahā, inamō pemanō ame'ēja saka tī. Aja rahā, Tupā rehe hendu ym ame'ē ta ukwaha ngi pehē ke a'e muruwak. A'erehe Tupā rehe hendu ym ame'ē ta aja pexo rahā, katu ym tiki.

²¹ A'eta pandu:

—Kome'ē mi'u pe'u ym. Pemanga ym tī. Pepyhyk ym te tī — aja.

²² Ame'ē mi'u amō u'u. A'engi pusu ngi uhem riki. A'erehe a'eta pandu ame'ē ke awa ta ke te'e pandu ame'ē ke jō. A'etama'e ukwaha ke mu'e, ame'ē jō. (A'erehe upa ame'ē rehe pehendū ym.)

²³ Jete! Huryha namō Tupā je'ēha rahoha ta rehe ipy'a ke a'eta moī moī rahā, a'eta ukwa katu te, aja mujekwa naī. A'eta katu ym a'eta juehe aja a'eta jupe naī. Aja rahā, ukwa katu te, aja mujekwa naī tī. Ma'e ke u'u ym te rahā aja tī. Ukwa katu te, aja mujekwa naī tī. Pe, upa ame'ē ta aja ma'ema'e rahā, ipy'a pe ma'e ka'u te'eha ma'eha ke ukwa ukwa ixo. Ame'ē ke muputu'u ym. (Pe, ukwa ukwa ixo, aja a'eta ma'ema'e ixo tī.) Katu ym aja. A'erehe ame'ē mu'eharan ta rehe pehendū ym pehē.

3

Ywa pe har ma'e katu ame'ē ke pekwa pekwa pexo

¹ Kirisutu ke Tupā mukwera katu muhem rahā, pemanōha ngi pehē ke a'e mukwera katu muhem tī, ame'ēja saka. A'erehe pexoha pyahu aja pexo katu. A'erehe ywa pe pehē pexo, aja pekwa pekwa pexo. (Aja rahā, Tupā putar ame'ē ke pema'ema'e, ame'ē rehe har pekwa pekwa pexo tī.) Ame'ē ywa pe Tupā rake Kirisutu wapyk uī. Ijywa katu koty wapyk. (Aja rahā, katu te ame'ē ke a'e, aja mujekwa katu.)

² Ywa pe ma'e ke ihī. Ame'ē rehe har pekwa pekwa pexo. (Aja rahā, Tupā putar ame'ē ke pema'ema'e ta.) Kome'ē wyy keruhū pe ma'e ke ihī, ame'ē

rehe har pekwa pekwa ym pexo. (Aja rahā, kome'ē wyy keruhū pe har ta aja ma'e peka'u te'eha ke pema'e ym ta tī.)

³ Aja rahā, pemañō, ame'ēja saka pexo. A'erehe kome'ē wyy keruhū pe har ta ma'e ke rehe har pekwa pekwa ym pexo. Tupā namō pehē juehe katu pexo. Aja rahā, Kirisutu ixoha te aja pexo katu tī. Ame'ē ke Tupā mujekwa ym we rī. (Kome'ē wyy keruhū pe har ta pe mujekwa ym we rī.)

⁴ Pe, Kirisutu jywyw rahā, inamō pexo ta tī. Katu te ha namō a'e jywyw ta. (Arahā upa ngā pe pexoha te ke Tupā mujekwa katu ta.)

Pexo ai te'e kwe

⁵ Pesarahā! Ma'e ka'u te'eha ke kome'ē wyy keruhū pe har ta ma'ema'e tar katu. Aja pehē tī. Ame'ē ke pemukanim ta me'ē te'e. Kuja! Amō kūjā rehe peka'u te'e ym. Amō sawa'e rehe peka'u te'e ym tī. Pehē py'a pe ma'e jaxer ame'ē ke pekwa pekwa pexo ame'ē ke peputu'u ingi. Peka'u te'e ym. Amō tama'e ke rehe pehē py'a pemoi ym tī. Ame'ē ta rehe pehē pemoi rahā: “Ko tupā” aja ame'ē rehe pehē pekwa. Katu ym aja.

⁶ Upa aja me'ē ke amō ta ma'ema'e. Aja rahā Tupā je'ēha rehe hendu ym. A'erehe ame'ē ta ke Tupā mahy hū ta.

⁷ Aja pehē kwe tī. Pexo ai te'e kwe tī.

⁸ Apo upa amō we ma'e ke pehijar ta me'ē te'e. Kuja. Peparahy ym. Peje'ē je'ē hū ym tī. Amō ta rehe har katu ym peje'ē ym tī. Amō ta rehe pehē juru ai ym tī.

⁹ Amō ta pe te'e ym pehē tī. Yman aja te'e pexo ame'ē ke pehē tī. Apo ame'ē pexoha ke pehijar ta me'ē te'e.

Pexoha pyahu aja pexo katu

¹⁰ Apo pehē py'a pe katu ame'ē ke jō pekwa pekwa pexo. Pehē py'a pyahu, ame'ēja saka. Ame'ē ke Tupā moī. A'e riki pyahu aja mujā. Amō amō we rahā, ame'ē ke a'e mukatu te we ixo rī. Aja rahā, a'e katu te ha aja pehē tī. Aja rahā, juehe har pehē pe a'e mujekwa katu te we ta rī.

¹¹ Ixotyhar ta pyahu aja ixo. A'erehe juja katu te awa ta ipe. Amō koty koty awa ta ke aja ym ipe. Ko jundéu awa ta ke aja a'e ukwa ym. Ko jundéu awa aja ym ame'ē ta ke aja a'e ukwa ym tī. Ko ipirer jupā ame'ē ta ke aja a'e ukwa ym tī. Ko ipirer jupā ym ame'ē ta ke aja ukwa ym tī. Ko amō awa ta aja ukwa ym tī. Ko ukwa ym te ame'ē ta ke aja ukwa ym tī. Ko miasu ta ke aja ukwa ym tī. Ko miasu ym ame'ē ta ke aja ukwa ym tī. Upa awa ta juja katu te ipe. Kirisutu jō riki katu te me'ē ke. Upa jurujar katu ame'ē ta py'a rehe a'e ihī katu. A'erehe upa ixotyhar ta juja katu te ipe.

Amō ta rehe pepy'a katu

¹² Pehē riki Tupā kotyhar ta ke. Pehē rehe a'e ipy'a katu. Pehē rehe a'e katu usak tī. A'erehe ixotyhar ta ke aja a'e muruwak. A'erehe amō ta rehe pepyrara pesak katu ta me'ē te'e. Pepy'a katu amō ta rehe tī. Pahar je'ēha pemujywyw ym amō ta pe tī. Pahar peparahy ym amō ta rehe tī. “Mā! Katu te me'ē ke jande” aja ym pekwa pekwa pehē juehe har.

¹³ Pehē pe jaxer amō ta ma'e rahā, peje'ē ym a'eta pe. Pehē py'a pemujywyw katu ehe tī. Pehē pe amō je'ē je'ē hū rahā, pahar pehē py'a pemujywyw ehe. Pehē rehe Kirisutu ipy'a jywyw, aja pehē py'a pemujywyw amō ta rehe tī.

¹⁴ Amō we tī. Kuja riki katu te ame'ē ke. Amō ta rehe pepy'a katu. Aja rahā, pehē katu te pehē juehe pexo.

¹⁵ “Myja ihē axo ta my? Ma'e ihē ama'e ta my?” aja pexo rahā, mā peja pehē py'a ke Kirisutu muhury katu. Aja rahā, pehē pema'eha rehe: “A'e tī” aja a'e pandu tī. (Aja ym rahā, pema'e ym ma'e ke.) “Peteihar aja pexo tī. Pehē kotyhar ta namō pehē juehe katu pexo” aja Tupā mujekwa katu pehē pe. Aja

rahā pehē py'a ke a'e muhury katu tī, aja pekwa ta. Pe, Tupā pe: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja pepandu katu.

Tupā rehe har pejyngar katu

¹⁶ Kirisutu je'ēha ke pehē py'a pe pemupyta katu. Katu te ame'ē ke pemu'e katu pehē jupe. Ukwa katuha ke pehē pe Tupā muwyr, ame'ē namō pemu'e katu pehē jupe. Tupā je'ēha ke pejyngar. Tupā rehe har pejyngar tī. Tupā mujekwa ame'ē ke pejyngar tī. Tupā rehe pejyngar rahā: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja pehē py'a pe pekwa pekwa pexo ehe har.

¹⁷ Upa katu te pema'ema'e, ame'ē ke Jesu je'ēha rupi pema'ema'e. Upa katu te pepandu ame'ē ke Jesu je'ēha rupi pepandu tī. A'e riki jandema'e sawa'e te. Pejurujar katu ehe, a'erehe Tupā namō pepandu rahā: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja pepandu ipe. A'e riki jande pái keruhū.

Kirisutu kotyhar ta ma'ema'eha, ame'ē rehe har

¹⁸ Ixawa'e katu me'ē ta! Pehē pe apandu apo 'y. Pehē riki Kirisutu kotyhar ta ke, a'erehe pehē sawa'e ta rehe pehendu katu ta me'ē te'e.

¹⁹ Hakehar katu me'ē ta! Pehē pe apandu apo 'y! Pehē rakehar ta rehe pepy'a katu. Peje'ē je'ē hū ym a'eta pe.

²⁰ Kurumī ta aja tī. Kūjātāi ta aja tī. Ta'yn ta aja tī. Kirisutu kotyhar ta ke pehē tī, a'erehe upa katu te nde pái pandu ame'ē ke rehe pehendu katu. Ne māi rehe aja tī. Pehendu katu tī. Aja rahā, katu tiki. Aja rahā, Tupā ke pemuhury katu, ame'ēja saka.

²¹ Ko ipái ta pe ihē apandu katu. Pehē ra'yr ta ke pemuparahy ym. Pehē rajr ta ke aja tī. Pemuparahy ym tī. Imāi ta pe apandu tī. Pehē membyr ta ke pemuparahy ym tī. Pemuparahy rahā, a'eta jupyai ta ixo. Katu ym aja. A'erehe pemuparahy ym.

²² Ko miasu ta pe ihē apandu apo. Sehar pehē jar ta ixo. Upa katu te ame'ē ta pandu ame'ē ke rehe pehendu katu. Amō ta riki ijar usak u'am rahā jō paraky katu. Aja rahā, ijar pandu ta: “Pehē katu” aja ukwaha jupe. Aja ym pehē. Tupā rehe pehē py'a pemoi moī katu, a'erehe peparaky katu. Pemuka'u te'eha aja ym peparaky.

²³ Peparaky rahā, peparaky katu. Tupā pe peparaky pexo, aja pekwa pekwa pexo. A'erehe peparaky katu. Pehē jar ta rehe jō peparaky pexo, aja ym pekwa pekwa pexo.

²⁴ Tupā riki ma'e ke pehē pe me'ē ta, aja pekwa pekwa pexo. Ixotyhar tama'e ke a'e mupyta katu. Yman rahā, a'e me'ē fa pehē pe. Pesarahā! Kirisutu riki pehē jar te. Peparaky ipe, aja pekwa pekwa pexo.

²⁵ Katu ym ame'ē ke amō ma'e rahā, aja juja Tupā mujywyr ta ipe. Awa ta rehe juja katu te a'e usak. A'erehe katu ym ame'ē ke amō ma'ema'e rahā, ame'ē ke a'e mupyrara ta tī.

4

¹ Ko miasu jar ta pe ihē apandu apo. Penupā ym, miasu ta ke. A'eta paraky katu rahā, pemuhepy katu a'eta pe tī. Pesarahā! Pehē jar keruhū ywa pe ixo tī, aja pekwa pekwa pexo. (Kirisutu a'e.) A'erehe katu ame'ē ke miasu ta pe pema'ema'e tī.

Tupā namō pepandu katu

² Ma'e ke rehe har Tupā namō pepandu pandu rahā, pahar ame'ē rehe har peputu'u ym. Pepandu katu te we rī. Aja te'eha pehē. Peta kīy. Aja rahā, pepyhí ym ta pexo. (Aja rahā, tapijar te'e we Tupā namō pepandu pandu katu ta.) Tupā namō pepandu rahā: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja pepandu ipe tī.

³ Kirisutu rehe har ihē apandu. (Ame'ē ke amō ta putar ym. A'erehe ihē ke kyndaha pe amō ta kynda raho.) A'erehe kyndaha pe ihē axo apo. Pe, Tupā namō pepandu rahā, jande rehe har pepandu tī. Kuja pepandu ipe:

—Páu ta ke emupoir. Aja rahā, ne je'ēha ke a'eta pandu pandu katu ta. Yman Kirisutu rehe har ngā ukwa ym, ame'ē ke a'eta mujekwa katu ta apo — aja Tupā namō pepandu katu.

⁴ Kuja inamō pepandu tī:

—Páu pandu rahā, mā peja Kirisutu rehe har a'e mujekwa katu te. Aja rahā, katu tiki — aja inamō pepandu ihē rehe har.

Amō ta pe Tupā je'ēha pemujekwa katu

⁵ Jesu rehe jurujar ym ame'ē ta ixo. Ame'ē ta namō pexo rahā, pekwa katuha namō pexo katu. Amō amō rahā, ame'ē ta rehe pesak rahā, Tupā je'ēha ke pepandu katu ngā pe. Ame'ē angaha ke pemukanim ym.

⁶ Amō ta namō pepandu rahā, panduha katu ame'ē ke pepandu. Jaxer aja ym pepandu. Pehē pe amō pandu: “Myja my?” Aja rahā, ame'ē ke pemujekwa katu ipe rahā, katu tiki.

Koro ok ta pe har ta pe Páu rehe har Tik mujekwa ta

⁷⁻⁸ Tik ke pehē koty ihē amondo ta. Jande mu aja a'e tī. Ihē apy'a katu ehe ame'ē ke a'e tī. Ihē aja Kirisutu rehe a'e paraky ixo. Ima'e je'ēha ke a'e pandu, ame'ē riki Tikma'e parakyha. Tik pandu ame'ē ke a'e ma'ema'e katu. Pehē koty uhyk rahā, upa ihē rehe har pandu ta pehē pe. A'erehe pehē koty ihē amondo ta kŷ. Myja jande johu jaxo, ame'ē rehe har pehē pe a'e mujekwa ta tī. Aja rahā, pehē ke muhury katu ta.

⁹ Inamō One oho ta tī. Jande mu aja a'e tī. Ihē apy'a katu ehe ame'ē ke a'e tī. A'e pandu ame'ē ke a'e ma'ema'e katu. Pehē kotyhar ke a'e. Sehar myrandu ke upa katu te a'eta jumokōi pandu ta pehē pe.

Katuha ke ngā mondo

¹⁰ Arita riki katuha ke mondo ixo pehē pe. Ihē namō kyndaha pe a'e ixo. Katuha ke Mak mondo ixo tī. Manambe anam ke a'e. Ehe har ihē apandu pehē pe kwe. Pehē koty a'e uhyk rahā, pehē rury katuha namō ipo ke pepyhyk katu ingi, aja ihē apandu kwe.

¹¹ Josue amō her Jusu. Katuha ke a'e mondo ixo tī. Ame'ē mahapyr jundéu awa ta ke. Ma'e Arita, Mak, Josue. Jundéu awa ta ngi har a'eta mahapyr jō ihē namō Tupā rehe har pandu pandu. Ta'y rehe jurujar katu ame'ē ta pe Tupā pandu katu: “Ihē kotyhar ta ke pehē apo 'y. Aputar katu” aja. Ame'ē je'ēha pyahu ame'ē ke ame'ē mahapyr sawa'e ta mujekwa katu ngā pe. Ihē namō mujekwa katu. Ihē ke a'eta mahapyr muhury katu tī.

¹² Epar riki katuha ke mondo ixo a'e tī. A'e riki pehē kotyhar tī. Jesu Kirisutu rehe a'e paraky tī. Ima'e je'ēha ke pandu, ame'ē riki Eparma'e parakyha ke. Pehē rehe har Tupā namō a'e pandu pandu hū.

—Mā peja Koro ok ta pe har ta py'a ke emātā katu. Aja rahā, jurujar katuha ke a'eta hijar ym ta. Nde rehe har a'eta ukwa katu te. Aja ixo 'y. Upa katu te nde ereputar ame'ē ke a'eta ukwa katu te, aja mā peja a'eta ixo tī — aja pehē rehe har Tupā namō Epar pandu pandu hū.

¹³ Jete! Ihē apandu katu. Pehē rehe har Tupā namō a'e pandu pandu hū. Raoniséi ok ta pe har ta rehe har aja tī. Tupā namō pandu pandu hū tī. Iera ok ta pe har ta rehe har aja tī. Tupā namō pandu pandu hū tī. Ame'ē rehe ahendu tī.

¹⁴ Ruk riki katuha ke pehē pe mondo ixo a'e tī. Ndutu ke a'e. Jande japy'a katu ehe ame'ē ke a'e. Nema riki katuha ke pehē pe mondo ixo a'e tī.

¹⁵ “Katuha ke jande jamondo jaxo” aja Jesu kotyhar ta pe pepandu. Raoniséi ok ta pe ixo ame'ë ta pe pepandu tĩ. Jande mu aja ame'ë ta tĩ. Amõ kūjã pe aja tĩ, ma'e Nin pe. Jandema'e katuha pepandu ipe. Hok pe Jesu kotyhar ta jy'ar. Ame'ë ta pe jandema'e katuha ke pepandu tĩ.

¹⁶ Kome'ë paper pinim rehe upa pesak rahã, Raoniséi ok ta pe har ta koty pemondo tĩ. A'ep Jesu kotyhar ta usak katu ta tĩ. Aja Raoniséi ok ta pe har ta amõ paper pinim pehẽ pe mondo rahã, ame'ë rehe pesak katu tĩ.

¹⁷ Kuja Aki pe pepandu katu:

—Kirisutu rehe nde ereparaky erexo. Ame'ë ke ehijar ym — aja pepandu ipe. (Tupã je'ëha ke a'e pandu, ame'ë riki ima'e parakya ke.)

Ihẽ atu amupinim aĩ

¹⁸ Ko ihẽ po pe te'e ihẽ amupinim aĩ. Ihẽ Páu. Katuha ke pehẽ pe ihẽ amondo axo. Ko kyndaha pe ihẽ axo. Tupã namõ pepandu rahã, ihẽ rehe har pepandu ipe.

Mã peja pehẽ rehe Tupã ipy'a katu te hũ.

Upa.

Tesaron ok ta pe har ta pe Páu mupinim Peteĩhar ke

Tesaron ok ta pe har ta pe Tupã je'ẽha ke Páu pandu pandu. Ame'ẽ ke hendu rahã, amõ amõ ta jurujar katu ehe. A'erehe Jesu rehe a'eta jurujar katu. Jesu kotyhar ta ke apo 'y. Aja jundéu awa ta jurujar katu ehe tí. Aja jundéu awa aja ym ame'ẽ ta jurujar katu ehe tí.

Peteĩ jahy a'ep Páu mukanim. Pe, ame'ẽ ok ta ngi oho. Korin ok ta pe oho. A'ep a'e ixo rahã, Timo uhyk uwyr ehe. Tesaron ok ta ngi a'e uhyk uwyr ehe. Pe, upa Tesaron ok ta pe har ta rehe har a'e pandu ipe, Páu pe. Myja Jesu kotyhar ta ixo my, ame'ẽ rehe har a'e pandu ipe. Apo Jesu kotyhar ta ke Páu muhury tar katu. Ame'ẽ ta pe amõ we Tupã je'ẽha ke a'e mujekwa tar katu tí. A'erehe kome'ẽ paper pinim ke Páu mondo ixo.

Jesu rehe jurujar katu ame'ẽ ta pe Páu pandu: "Ihẽ mu ta" aja.

Tesaron ok ta pe Jesu kotyhar ta ixo ame'ẽ ta pe Páu mupinim

¹ Tesaron ok ta pe har ke pehẽ. Jesu rehe pehẽ pejuruar katu ame'ẽ ta ke pehẽ. Ko pehẽ pe paper pinim ihẽ amondo axo. Ihẽ Páu. Ko Sir ihẽ namõ ixo tí. Timo aja tí. Ihẽ namõ ixo tí.

Tupã riki jande pái keruhũ. Jesu riki jandema'e sawa'e te. A'eta rehe pejuruar katu. Ixotyhar ta ke pehẽ.

Mã peja pehẽ rehe Tupã ipy'a katu te hũ. Mã peja pehẽ py'a ke a'e muhury katu tí.

Pehẽ rehe har Tupã namõ ihẽ apandu

² Tupã namõ pehẽ rehe har japandu pandu. Aja rahã: "Ne jõ riki katu te me'ẽ ke" aja jande japandu ipe. Aja te'ẽha japandu pandu.

³ Tupã riki jande pái keruhũ. Inamõ pehẽ rehe har japandu pandu. Pehẽ pejuruar katu ehe, ame'ẽ rehe har amõ ta pe pepandu pandu. Aja jakwa jaxo rahã: "Ne jõ riki katu te me'ẽ ke" aja Tupã pe japandu. Amõ ta rehe pepy'a katu, a'erehe ame'ẽ ta rehe pehaihu katu tí. Aja jakwa jaxo rahã: "Ne jõ riki katu te me'ẽ ke" aja Tupã pe japandu tí. Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te rehe peharõ katu te pexo tí. Aja jakwa jaxo rahã: "Ne jõ riki katu te me'ẽ ke" aja japandu ipe tí.

Pexoha ke amõ ta pe pemujekwa

⁴ Jande mu ta! Pehẽ rehe Tupã ipy'a katu, aja jakwa katu. A'erehe pehẽ pe a'e mujekwa: "Ihẽ koty pehẽ py'a pemuruwak. Ihẽma'e wan ta pehẽ" aja. A'erehe Tupã kotyhar ta ke pehẽ apo 'y.

⁵ Pehẽ pe myrandu katu ke japandu. Ame'ẽ riki jete har te ke aja jakwa katu. Pe, Tupãma'e pyrãtãha ke pehẽ pe jamujekwa tí. Jande namõ I'ã ma'ema'e katu tí. Amukwehe pehẽ namõ jaxo rahã, katu jande jaxoha, ame'ẽ ke pekwa. Aja rahã Tupã rehe pehẽ pejuruar katu ta my, ame'ẽ ke japutar.

⁶ (Jete. Pejuruar katu ehe.) A'erehe jande aja pehẽ ke amõ ta mupyrara tí. Tupã rehe ipy'a ym ame'ẽ ta mupyrara pehẽ ke. Jesu aja pehẽ ke ame'ẽ ta mupyrara tí. Pehẽ ke amõ ta mupyrara hũ tipe. Anĩ. Tupã je'ẽha rehe pehẽ rury katuha namõ pejuruar katu rĩ. Ame'ẽ pehẽ rury katuha ke pehẽ pe Tupã'ã me'ẽ.

⁷ Pexoha ke amõ ta pe pemujekwa. A'erehe pehẽ aja Jesu kotyhar ta tí. Masendo ywy pe ixo ame'ẽ ta ke a'eta. Pehẽ aja ame'ẽ ta ke amõ ta mupyrara tipe tí. Anĩ. Hury katuha namõ ame'ẽ ta jurujar katu ehe tí.

⁸ Yman Masendo ywy rupi Tupã je'êha ke pepandu pandu peho. Ngere ywy rupi pepandu pandu peho tĩ. Jesu rehe har pepandu pandu peho. Pesarahã! Pehê rehe har aja tĩ. Amõ amõ ywy pe har ta pehê rehe har ukwa tĩ. Tupã rehe pejurujar katu ame'ê ke amõ ta ukwa. A'erehe amõ ywy rupi ame'ê pejurujar katuha rehe har marã ka ym japanduha tĩ. (Upa pehê rehe har ukwa katu.)

⁹ Amõ we tĩ. Pehê namõ jaxo rahã, myja pehê rok pe jande ke pemuxe katu, ame'ê rehe har a'eta pandu pandu. Amõ ywy pe har ta pandu pandu. A'erehe ukwa katu tĩ. Yman ma'e'ã riki tupã aja pehê pekwa pehê jupe nai tĩ. Myja ame'ê ngi Tupã te koty pehê py'a pemuruwak pemondo. Apõ Tupã te rehe pehê py'a pemoi katu. Ame'ê rehe har a'eta pandu pandu katu tĩ. A'erehe ukwa katu tĩ. Tupã riki ixuwe katu te hũ ame'ê ke a'e.

¹⁰ Pe, ywa ngi Ta'yr rehe peharõ pexo. Jesu ke a'e. Manõha ngi a'e ke Tupã mukwera katu muhem. Yman rahã Tupã rehe ipy'a ym ame'ê ta ke a'e mupyrra ta. Ame'ê ngi jande ke Ta'yr muhem.

2

Tesaron ok ta pe Tupã je'êha ke Páu pandu pandu

¹ Jande mu ta! Pehê namõ jaxo rahã, Jesu rehe heta ngã jurujar katu. Ame'ê ke pekwa katu.

² Pe, pehê rehe jahyk ym rahã we, Siri ok ta pe jande ke amõ ta mahy. Tupã rehe ipy'a ym ame'ê ta mahy. Myrandu katu ke japandu, (ame'ê ke ame'ê ta putar ym.) A'erehe jande ke ame'ê ta mahy. Jaxer ai ame'ê ke jande pe ame'ê ta ma'e tĩ. Ame'ê ke pekwa katu. Pe, jande py'a ke Tupã mâtã. A'erehe myrandu katu ke pehê pe japandu pandu katu we rĩ. Jande pe Tupã muwyr, ame'ê ke japandu. Amõ ta putar ym tipe. Anĩ. Japandu pandu we rĩ.

³ “Mã peja pejurujar katu ehe” aja japandu pehê pe. Jetehar te ke japandu pehê pe. Pehê ke jamujaxer tar katu, a'erehe pehê pe myrandu katu ke japandu my? Anĩ. Aja ym. Pehê ke jamuka'u te'e ym te tĩ.

⁴ Jete! Jande rehe Tupã usak katu. Jande pe myrandu katu ke a'e muwyr tĩ. A'erehe a'e putar aja japandu pandu. Aja te'êha japandu pandu. Sawa'e ta putar aja japandu tar ym. Tupã putar aja jõ japandu. Myja me'ê japandu my, ame'ê ke a'e manga. Ukwa tar katu. Pe, ukwa rahã: “Pehê katu” aja a'e ukwa katu.

⁵ Kuja pekwa katu. Pehê rehe jahyk rahã, katu japandu my? Aja pehẽma'e ke japyhyk my? Anĩ. Aja ym. Tamatarer japutar, a'erehe pehê pe japandu my? Anĩ. Aja ym tĩ. Ame'ê ke Tupã ukwa katu tĩ.

⁶ “Páu ta katu” aja pepandu ame'ê ke japutar, a'erehe myrandu katu ke pehê pe japandu my? Anĩ. Aja ym. Ame'ê jande rehe har katu pepandu ame'ê ke japutar ym. Amõ ta pandu ame'ê ke japutar ym tĩ.

⁷ Jande ke Kirisutu mondo, a'erehe jande je'êha rupi pehê pe japandu ta tipe. “Japutar ame'ê ke pemuwyr” aja japandu ta tipe. Anĩ. Aja japandu ym te. (Pehê ngi japyhyk ym te ma'e ke.) Pehê namõ jaxo rahã, pehê pe jande rury katuha namõ japandu pandu. Ta'yn ta pe hury katuha namõ imãï pandu pandu. Aja pehê pe japandu pandu tĩ.

⁸ Pehê rehe japy'a katu, a'erehe myrandu katu ke pehê pe japandu rahã, katu tiki. Tupã muwyr, ame'ê ke japandu. Jete! Jande ke amõ ta jukwa ta tipe rahã, myrandu katu ke pehê pe japandu we ta rĩ. Jete! Pehê riki japy'a katu ame'ê ta ke pehê.

⁹ Jete! Kuja pekwa katu. Myrandu katu ke pehê pe japandu rahã, pehẽma'e ke japyhyk ym. Tupã muwyr, ame'ê ke japandu. Jandẽ japaraky hũ. Pytun rahã, japaraky. Wera rahã aja tĩ. Japaraky tĩ. Aja tamatarer ke japyhyk. Ame'ê pe jandema'e ke jajo'ok jo'ok.

Jande jaxoha ke pekwa katu

¹⁰ Pehē riki Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta ke. Kuja jande rehe har pekwa katu. Tupā ukwa katu tī. Kuja. Pehē namō jaxo rahā, Tupā putar ame'ē ke jama'ema'e. Katu ame'ē ke jama'ema'e tī. “Páu ta jaxer ai” aja jande rehe har pependu ym tī.

¹¹ Ta'y'r ta rehe ipái usak katu, aja pehē rehe jasad katu tī. Ame'ē ke pekwa katu tī.

¹² Kuja. Pehē ke jande jamuhury katu. A'erehe Jesu rehe pehē py'a pemōi moī katu rī. Pehē py'a ke jamātā tī. Tupā riki kuja mujekwa. Yman rahā inamō pexo ta kŷ. “Ko ihē axo ame'ē pe pejur. Ihē katuha ke pesak ta pejur” aja mujekwa. A'erehe Tupā putar, aja mā peja pexo katu rī. Aja pehē pe japandu pandu katu jaxo rī.

Tupā je'ēha rehe pejurujar katu ame'ē ke amō ta putar ym

¹³ Kuja tī. Jande pe Tupā muwyr, ame'ē myrandu ke pehē pe japandu rahā, pehendu katu ehe. A'erehe pehē rehe har Tupā namō japandu pandu rahā: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja japandu ipe. Aja te'eha japandu ipe. Myrandu katu rehe pejurujar katu. Jete riki! Tupā muwyr, aja pekwa katu. Sawa'e muwyr ym, aja pekwa katu tī. Ame'ē myrandu katu rehe pehendu katu. A'erehe Tupā rehe pejurujar katu te we rī. Jesu rehe pejurujar katu ame'ē ta ke pehē.

¹⁴ Jundēi wvy pe Jesu Kirisutu kotyhar ta ixo. Ame'ē ta ke jundēu awa ta mahy. Ame'ē ta aja pehē ke tī. Pehē ke pehē rekoha pe har ta mahy tī.

¹⁵ Yman Tupā je'ēha pandu ame'ē ta ke jundēu awa ta jukwa jukwa. Jesu ke ame'ē ta jukwa tī. Jesu riki jandema'e sawa'e te. Apo jande ke ame'ē ta mupyra tī. Tupā ke ame'ē ta muhury ym. Jesu rehe ngā jurujar katu, ame'ē ke a'eta putar ym tī. A'erehe upa sawa'e ta ruwajan ta riki ame'ē ta.

¹⁶ Jundēu awa aja ym ame'ē ta pe myrandu katu ke japandu. Ame'ē ta jurujar katu ehe, a'erehe ame'ē ta ke Tupā muhā katu ta. Pe, ame'ē myrandu katu japandu ame'ē ke jundēu awa ta mukanim ta tipe. Mukaniha ke manga tipe. Upa ame'ē riki a'eta ka'u te'eha ma'ema'eha ke. Jaxer ai ma'eha ke. Aja te'eha a'eta. Ame'ē ta ke Tupā putar ym apo. A'erehe ame'ē ta ke Tupā mupyra hū ta apo.

Tesaron ok ta pe har ta rehe ihē asak tar katu tī

¹⁷ Jande mu ta! Pehē ngi jaho. Pe, pehē rehe har jakwa jakwa jaxo. Heta ym jaker rahā, pehē koty jaywyr tar katu tī.

¹⁸ Pehē koty jaho ta tipe. Jahoha ke jamanga tipe jaxo. Pehē koty jaywyr tar katu. Ihē Páu. Pehē koty ihē aho tar katu. Ihē amanga hū tipe axo. Anī. Jande ke Satana mupyta riki. (A'erehe arahā pehē koty ihē ajywyr ym we aho.)

¹⁹ Jesu riki jandema'e sawa'e te. A'e jywyr rahā, huwa koty jaxo ta. Arahā pexo ta a'ep tī. Ame'ē angaha ke rehe jaharō katu jaxo. A'ep pexo ta, a'erehe jande ke pemuhury katu ta tī. Myrandu katu japandu pehē pe rahā, ame'ē ke rehe pejurujar katu. A'erehe a'ep pexo ta. A'erehe: “Parakŷha ke Kirisutu muwyr, ame'ē ke jama'ema'e katu” aja japandu ta, ame'ēja saka.

²⁰ Jete riki. A'ep pexo ta tī. A'erehe: “Parakŷha ke Kirisutu muwyr, ame'ē ke jama'ema'e katu” aja japandu ta, ame'ēja saka. Jande ke pemuhury katu ta tī.

3

Pehē rehe ihē ajumupyai a'erehe Timo ke ihē amondo

¹ Pehē rehe jajumupyaiha ke marā ka ym amō ta muputu'uha. A'erehe: "Ate ok ta pe jande jō japyta" aja japandu.

² Pe, pehē koty Timo ke jamondo. (Pe, a'e jywyr uwyr rahā, pehē rehe har mujekwa ta jande pe. A'erehe jajumupyaiha ke muputu'u ta.) A'e riki jande mu aja. Tupāma'e miasu ke a'e tī. Jande aja myrandu katu ke a'e pandu pandu tī. Kirisutu rehe har a'e pandu pandu. Pehē koty jamondo. Pehē py'a ke a'e mātā we oho rī. Aja Tupā rehe har pehē pe a'e mujekwa katu te we rī. Pehē ke a'e mu'e katu tī. Aja rahā Tupā rehe pejurujar katu te we rī.

³ Aja rahā, jurujar katuha ke pehē ngi har amō ta hijar ym ta. Pehē ke amō ta mupyrara hū tipe. Anī. Pejurujar katuha ke pehijar ym. Jande ke amō ta mupyrara hū ame'ē ke Tupā putar katu, aja pekwa katu.

⁴ Jande ke amō ta mupyrara ta, aja pehē pe japandu katu. Pehē namō jaxo rahā, pehē pe japandu katu. Pehē ke amō ta mupyrara ym rahā we aja jamujekwa katu pehē pe. A'erehe pekwa katu. A'erehe pejumupyai ym ta. Jamujekwa aja pyraraha jande rehe uhyk apo 'y. Ame'ē ke pekwa katu.

⁵ A'erehe pehē koty Timo ke ihē amondo. Pehē rehe ihē ajumupyai hū, a'erehe a'e ke ihē amondo. Jesu rehe tapijar te'e we pejurujar katu my? Ame'ē ke a'e ukwa ta oho. Pehē ke Satana muka'u te'e my? (Ājā ramūi a'e.) Aja rahā, Jesu rehe pejurujar katuha ke pehijar ta my? Ame'ē ke pehijar rahā, myrandu katu japandu, ame'ē ke upa a'e mukanim ta. (A'erehe pehē rehe jajumupyai.)

Timo jywyr uwyr rahā pehē rehe har upa a'e mujekwa jande pe

⁶ Apo pehē ngi Timo jywyr uwyr. Jande rehe a'e uhyk uwyr. Tapijar te'e we pejurujar katu ehe, Kirisutu rehe. Ame'ē myrandu katu ke jande pe Timo muwyr. Pehē namō ixo ame'ē ta rehe pehē pepy'a katu pehē juehe pexo. Ame'ē ke a'e pandu jande pe tī. Jande rehe har aja te'eha katu pekwa pekwa pexo. Aja jande pe Timo pandu tī. Pehē rehe jande jasad tar katu. Aja jande rehe pesak tar katu tī. Ame'ē ke jande pe a'e pandu tī. (A'erehe upa katu te jajumupyaiha ke a'e muputu'u katu riki.)

⁷ Jande mu ta! Upa pehē rehe har Timo pandu, a'erehe pehē rehe jande rury katu. Jande ke amō ta mupyrara. Māte te'e jaxoha tī. Anī. Pehē rehe jande rury katu rī. Jesu rehe tapijar te'e we pejurujar katu. A'erehe jande ke pemuhury katu.

⁸ Jesu rehe tapijar te'e we pejurujar katu. A'erehe jande rury katu te apo tī.

⁹ Apo pehē rehe har Tupā namō japandu rahā: "Ne jō riki katu te me'ē ke" aja japandu ipe. Pehē rehe har jakwa jakwa jaxo rahā, jande rury katuha ke japandu pandu ipe. Jande ke pemuhury, ame'ē ke japandu ipe tī.

¹⁰ Pytun rahā, Tupā namō japandu pandu. Wera rahā, aja tī. Japandu pandu inamō tī. Kuja:

—Tesaron ok ta pe har ta rehe jasad tar katu. Mā peja jande ke a'eta koty emondo. Nde rehe har a'eta pe jamu'e tar katu te we rī — aja japandu pandu hū ipe.

¹¹ Tupā riki jande pái keruhū. Jesu riki jandema'e sawa'e te. Kuja japandu pandu inamō tī:

—Mā peja Tesaron ok ta pe har ta koty jande ke emondo.

¹² Ame'ē ta ipy'a katu a'eta juehe ixo. Amō ta rehe a'eta ipy'a katu hū tī. Mā peja a'eta py'a ke emuhury katu. Aja rahā, i'ar koty te we a'eta ipy'a katu te ha. Ame'ē ta rehe jande japy'a katu te hū. Mā peja jande aja ame'ē ta ipy'a katu te we hū a'eta juehe ixo tī — aja japandu.

¹³ Aja rahā, pehē py'a ke a'e mātā ta. Aja rahā, Tupā ruwa koty pexo rahā, pehēma'e riki nixói te ta. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te ta pehē pe. Pehē riki katu te ame'ē ta ke pehē tī. Tupā riki jande pái keruhū. Jesu jywyr

rahã, upa inamõ ixo ame'ẽ ta jywyr ta tĩ. Arahã Tupã ruwa koty pexo ta. Jesu riki jandema'e sawa'e te.

4

Ymanihar pexo ai te'e aja ym pexo apo

¹⁻² Jande mu ta! Pehendu katurahã! Myja katu pexo rahã, pehẽ rehe Tupã hury katu ta my? Ame'ẽ rehe har pehẽ pe jamujekwa. Apo aja katu pexo rĩ. Jesu riki jandema'e sawa'e te. Apo a'e je'ẽha rupi pehẽ pe japandu katu te. Mã peja katu pexo rĩ. A'e je'ẽha rupi pehẽ ke jamu'e. Ame'ẽ ke pekwa katu.

³ Tupã putar katu ame'ẽ ke kuja pehẽ pe katu. Pehẽ riki katu te ame'ẽ ke, aja a'e putar. Amõ kũjã rehe eka'u te'e ym. Amõ sawa'e rehe eka'u te'e ym tĩ.

⁴ Sawa'e ta! Peteihar pame katu te ekwa katu. Katu te aja me'ẽ nde rakehar epyhyk.

⁵ Kũjã rehe nde erepy'a katu, a'erehe a'e ke nde erepyhyk. Epandu katuha rupi epyhyk. Kũjã namõ jumusarái ha jõ Tupã rehe ipy'a ym ame'ẽ ta putar. A'erehe kũjã ke a'eta pyhyk. A'eta aja ym pehẽ tĩ.

⁶ Aja jumusarái ha namõ kũjã ke pepyhyk rahã, Jesu kotyhar ta ke pemuparahy ta. Ame'ẽ ta pe katu ym ame'ẽ ke ema'ema'e ym tĩ. Aja ma'ema'e ame'ẽ ke Tupã mahy ta. Aja amukwehe te we pehẽ pe japandu katu. Pehẽ pe jaje'ẽ hũ tĩ.

⁷ Tupã mujekwa:

—Mã peja katu te ame'ẽ ke pema'ema'e. Amõ kũjã rehe peka'u te'e ym. Amõ sawa'e rehe peka'u te'e ym tĩ — aja a'e pandu.

⁸ Ihẽ apandu ame'ẽ ke rehe pehendu ym rahã, Tupã rehe pehendu ym tĩ. Ame'ẽ je'ẽha riki sawa'e je'ẽha aja ym. Tupã je'ẽha ke. A'e riki l'ã ke pehẽ py'a rehe muwyr.

Pehẽ mu ta rehe pepy'a katu te we rĩ

⁹ Jesu kotyhar ta rehe pepy'a katu. Ame'ẽ rehe har pehẽ pe jamupinim ym ta me'ẽ te'e. Anĩ. Aja pepy'a katu pehẽ juehe pexo. Ame'ẽ ke pehẽ pe Tupã riki mu'e tĩ. Kujã: “Pepy'a katu pehẽ juehe pexo ta me'ẽ te'e” aja riki.

¹⁰ Aja Jesu kotyhar ta rehe pepy'a katu pexo riki. Masendo ywy pe ixo ame'ẽ ta rehe pepy'a katu. Jande mu ta! Pehẽ pe japandu katu te we rĩ. Amõ we ma'e ke pema'ema'e katu te we rĩ.

¹¹ Mã peja pehẽ rury katu pehẽ juehe pexo. Aja pexo katu. Amõ ta ixoha rehe har peje'ẽ ym. Pemujaxer ym. Pehẽ pexoha rehe jõ pekwa pekwa katu pexo. Pehẽ peparakyha namõ pehẽma'e ke pejo'ok jo'ok katu. Aja amukwehe pehẽ pe japandu katu.

¹² Aja rahã: “Peme'ẽ ta katu” aja pehẽ rehe har amõ ta ukwa ta ixo. Jesu rehe jurujar ym ame'ẽ ta ukwa ta ixo. Aja peparaky rahã, ma'e ke peputar ame'ẽ ke amõ ta pe pepandu ym ta. “Jande pe pemuwyr!” aja pepandu ym ta. Pehẽma'e ke pehẽ jeje te'e ta pejo'ok katu ta.

Yman rahã Jesu kotyhar ta ke Tupã mukwera katu ta muhem

¹³ Jande mu ta! Pehendu katurahã! Jesu kotyhar ta manõ. Ame'ẽ rehe har japandu ta pehẽ pe apo 'y. Ame'ẽ rehe har jetehar te ke pekwa katu ame'ẽ ke japutar. Aja rahã, pepyai ym ta. Jesu rehe jurujar ym ame'ẽ ta manõ. Ianam ta pyai te hũ. Manõ ame'ẽ ke Jesu namõ ixo ym te ta. A'erehe ianam ta pyai te hũ. Ame'ẽ ta aja ym pehẽ tĩ.

¹⁴ Jesu manõ. Pe, manõha ngi kwera katu uhem tĩ. Ame'ẽ ke rehe jajurujar katu. A'erehe manõ ame'ẽ ta ke Jesu namõ Tupã muwyr ta kũ. Jesu kotyhar ta manõ. Ame'ẽ ta ke Tupã muwyr ta kũ. Ame'ẽ ke rehe jajurujar katu tĩ.

¹⁵ Jesu mu'e ame'ë ke pehë pe japandu. Kuja. A'e jywyr ta kÿ. Arahã jande jaxuwe katu ame'ë ke hundutar koty jaho ym ta. Manõ ame'ë ta hundutar koty jaho ym ta.

¹⁶ Tupã je'ëha rahoha keruhũ pandu ta kÿ. Pukái ta kÿ. Tupãma'e jumi'a tyapu ta. Pe, ywa ngi Jesu wyjy ta uwyr. Ixotyhar ta manõ. Ame'ë ta ke Tupã mukwera katu py ta muhem.

¹⁷ A'engi jande jaxuwe katu ame'ë ta ke a'e mujy'ar ta kÿ. Mukwera ame'ë ta namõ jande ke a'e mujy'ar ta kÿ. Pe, ywa wyr koty Jesu rehe jande johu jahyk ta kÿ. Pe, Tupã koty Jesu namõ aja te'e ta jaxo.

¹⁸ A'erehe: "Ixotyhar ta kwera katu ta uhem" ame'ë je'ëha namõ Jesu kotyhar ta ke pemuhury katu. Pehë rury katu pehë juehe pexo tĩ.

5

Jesu jywyrriha rehe peharõ katu pexo

¹⁻² Jande mu ta! Pehendu katurahã! Jesu jywyr ta kÿ. Ma'e 'ar rahã, uhyk ta my? Myja me'ë jahy rahã, uhyk ta my? Jande jakwa ym. A'erehe ame'ë rehe har pehë pe jamupinim ym ta. Kuja pekwa katu. Pytun rahã, amõ ukwa ym ha rupi ma'e mukanĩha uwyr. Aja amõ ta harõ ym ha rupi Jesu jywyr ta. Ame'ë ke pekwa katu.

³ Kuja amõ ta pandu ta:

—Katu apo. Jajumã ym ha namõ jaxo apo. Mã peja japutu'u katu jaxo — aja pandu ta jupe naĩ.

Aja rahã, pahar ame'ë ta rehe ahyha keruhũ uhyk ta. Uhem ym ta oho ingi. Imembyr u'ar tate rahã, ta'yn ahy ipe. Ahyha ngi uhem ym ta. Aja ahyha keruhũ ngi Tupã rehe ipy'a ym ame'ë ta uhem ym te ta oho tĩ.

⁴ Pytuniha aja ame'ë pe amõ ta ixo. Aja ym pehë. Pytuniha aja ame'ë pe amõ ixo rahã, Tupã rehe har ukwa ym. Aja ym pehë tĩ. Amõ ukwa ym ha rupi ma'e mukanĩha uhyk ta uwyr. Ukwa ym awa. Aja peharõ ym pexo rahã, katu ym ta. A'erehe Jesu jywyrriha angaha ke rehe peharõ katu pexo.

⁵ Pehë johu riki weraha kotyhar ta aja pexo. Aja rahã, Tupã rehe har pekwa katu. Pytuniha aja ame'ë pe amõ ta ixo. Aja ym jande tĩ. Pytuniha aja ame'ë pe amõ ixo rahã, Tupã rehe har ukwa ym. Aja ym jande tĩ.

⁶ Amõ ta ukwer aja ixo. Aja rahã, Jesu jywyrriha rehe harõ ym ixo. Mã peja ame'ë ta aja ym jaxo tĩ. Jaker ym jaxo. Kawĩ ngi jaka'u ym jaxo tĩ. Aja rahã jaharõ katu jaxo ehe, Jesu rehe.

⁷ Pytun rahã amõ ukwer katu. Pytun rahã kawĩ ngi amõ ka'u. Aja rahã, harõ ym ixo ehe.

⁸ Pe, jande riki weraha kotyhar ta aja jande. Aja rahã, Tupã rehe har jakwa katu. Kawĩ ngi jaka'u ym, aja rahã, katu tiki. Aja rahã, jaharõ katu jaxo ehe.

Ita kamixa ke sonda ta ipixi'a rehe munde. Aja rahã, amõma'e ru'y asa ym ta a'eta rehe. Jukwa ym ta. Aja jande tĩ. Jesu rehe tapijar te'e we jajurujar katu rahã, ita kamixa jande pixi'a rehe jamunde, ame'ëja saka. Aja rahã, pahar ma'e jaka'u te'eha ke jama'e ym ta. Tupã rehe jande japy'a katu rahã, aja tĩ. Ita kamixa jande pixi'a rehe jamunde, ame'ëja saka. Pahar ma'e jaka'u te'eha ke jama'e ym ta tĩ. Iãkã rehe itasape ke sonda ta moĩ tĩ. A'eta aja pemoĩ tĩ. Aja rahã, pahar amõ tama'e ru'y asa ym ta a'eta rehe. Jukwa ym ta. Aja jande tĩ. Jande ruhãha angaha ke rehe jaharõ katu jaxo rahã, itasape ke jande ãkã rehe jamoĩ, ame'ëja saka. Aja rahã, pahar jajurujar katuha ke jahijar ym ta.

⁹ Tupãma'e parahyha keruhũ japyhyk ame'ë ke a'e putar ym. A'erehe jande rehe a'e usak katu. Pe, Jesu Kirisutu rehe jajurujar katu. A'erehe jande ke a'e muhã katu ame'ë ke a'e putar katu. Jesu riki jandema'e sawa'e te.

10 A'e manō. A'erehe inamō jaxo ta. A'e jywyr ta kŷ. Arahā jande jaxuwe katu jaxo my? Upa jamanō nahā my? Ukwa ym awa. (Kuja jō jakwa katu.) Inamō jaxo ta kŷ.

11 A'erehe mā peja pemuhury katu pehē juehe pexo. Mā peja pehē py'a ke pemātā katu te we pehē juehe pexo tī. Aja Tupā rehe har pemujekwa katu te we pehē jupe pexo tī. Aja pema'ema'e pexo pehē jupe apo.

Tupā je'ēha pandu ame'ē ta rehe pehaihu katu

12 Jande mu ta! Pehendu katurahā! Pehē pe japandu katu. Pehē namō Tupā je'ēha pandu pandu ame'ē ta ixo. Ame'ē ta rehe pehaihu katu. (Ma'e ke ame'ē ta pe peme'ē me'ē katu.) Pehēma'e kapitā ta ke a'eta. Pehē ke a'eta mu'e katu. Ame'ē ta rehe Tupā usak katu tī.

13 Tupā je'ēha ke ame'ē ta pandu pandu ixo. A'erehe ame'ē ta rehe har katu pekwa katu. Ame'ē ta rehe pehē pepy'a katu tī. Mā peja pehē rury katu pehē juehe.

Katu ame'ē ke Páu mujekwa

14 Jande mu ta! Pehē pe japandu katu. Kuja. Tupā rehe jurujar katu we mi ame'ē ta ke pemu'e katu. Jyty'ym ame'ē ta pe pepandu katu. “Mā peja peparaky katu peho” aja. Aja rahā, paraky katu ta. Jumupyai te'e ixo ame'ē ta ke pemuhury katu. Pahar ym upa ngā pe peje'ē je'ē. Pemu'e katu te we rī.

15 Katu ym ma'ema'e ame'ē pe juja katu te amō mujywyr ipe. Ame'ē ta aja ym pehē tī. Anī. Katu ame'ē ke pema'ema'e katu pehē jupe. Aja te'eha pehē. Jete. Upa amō ta rehe katu ame'ē ke pema'ema'e katu.

16 Aja te'eha pehē rury katu pexo.

17 Aja te'eha Tupā namō pepandu pandu katu pexo.

18 Upa ma'e ke pehē rehe uhyk rahā, pehē rury katu te we rī. Ma'e katu ame'ē ke pehē rehe uhyk ta my? Ma'e katu ym ame'ē ke uhyk ta my? Pehē rury katu te we pexo rī. Jesu Kirisutu rehe pejurujar katu, a'erehe upa ma'e uhyk rahā: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja Tupā pe pepandu. Aja me'ē Tupā putar katu pehē pe.

19 Ma'e ke amō pe Tupā'ā mujekwa rahā, pehendu katu ehe:

20-21 “Tupā je'ēha rupi ma'e ke pehē pe ihē apandu” aja amō pandu rahā, ame'ē panduha ke pemanga manga katu py pexo. Kuja. Jetehar ame'ē pandu nahā my? Te'e pandu nahā my? Aja pemanga manga katu py pexo. Pe, je'ēha katu ame'ē ke rehe jō pehendu katu.

22 Upa ma'e jaxer ame'ē ke pema'ema'e ym.

23 Jande py'a ke Tupā muhury katu. Jesu riki jandema'e sawa'e te. Kuja pehē rehe har Tupā namō japandu pandu: “Mā peja Tesaron ok ta pe har ta ke nema'e te aja emu'am. Aja rahā, ma'e jaxer ame'ē ke nixói te ta a'eta pe. Aja rahā, a'eta py'a rehe ma'e jaxer ame'ē ke a'eta ukwa ukwa ym ta ixo. Ma'e ka'u te'eha ke ma'e ym ta tī. Jesu Kirisutu jywyr rahā, mā peja aja me'ē a'eta ixo ta tī. Mā peja ma'e ka'u te'eha ma'eha nixói te ta a'eta pe” aja Tupā namō japandu.

24 “Tesaron ok ta pe har ta ihēma'e ta ke” aja Tupā pandu katu. A'erehe pehē riki katu te aja me'ē a'e mu'am ta tī. A'e pandu katu, ame'ē ke a'e ma'ema'e katu tī.

25 Jande mu ta! Mā peja jande rehe har Tupā namō pepandu pandu.

26 Pehē koty Jesu kotyhar ta ixo. Upa ame'ē ta rehe pejuman juman katu pehē juehe. (Aja pepy'a katu pehē juehe pexo, aja pemujekwa.)

27 Tupā je'ēha rupi pehē pe ihē apandu. Kuja. Mā peja kome'ē paper pinim ke upa Jesu kotyhar ta pe pemujesak katu. (Aja rahā, upa ukwa katu ta.)

²⁸ Mã peja pehẽ rehe Jesu Kirisutu ipy'a katu te hũ. A'e riki jandema'e sawa'e te.
Upa.

Tesaron ok ta pe har ta pe Páu mupinim tĩ **Mokõihar ke**

Jesu kotyhar ta Tesaron ok ta pe ixo. Ame'ë ta rehe har Páu pe amõ pandu oho. Pe, ame'ë ta rehe har ukwa rahã, amõ paper ke Páu mupinim. Ame'ë ke Tesaron ok ta pe mondo, Jesu kotyhar ta pe. Páu pe amõ pandu:

– Jesu kotyhar ta ke amõ ta mu'e naĩ. Ngã ke Tupã mukwera katu ta muhem. Ame'ë angaha ke asa oho apo 'y. A'erehe apo mukwera ym te ta tĩ – aja amõ mu'e naĩ.

A'erehe Jesu kotyhar ta pyai te hũ ixo. Anĩ. Ngã ke Tupã mukwera ym we rĩ. Ame'ë rehe har amõ we Páu mujekwa tar katu. A'eta ke Páu muhury tar katu. Amõ we Tupã rehe har a'e mujekwa tar katu tĩ. A'erehe paper pinim ke a'e mondo. Mokõihar ke a'e mondo.

Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta pe Páu pandu: “Ihẽ mu ta” aja.

Tesaron ok ta pe Jesu kotyhar ta ixo ame'ë ta pe Páu mupinim tĩ

¹⁻² Tesaron ok ta pe har ta ke pehẽ. Jesu rehe pejurujar katu ame'ë ta ke pehẽ. Ko pehẽ pe paper pinim ke ihẽ amondo axo. Ihẽ Páu. Sir ihẽ namõ ixo tĩ. Timo aja tĩ. Ihẽ namõ ixo tĩ.

Pehẽ riki Tupã kotyhar ta ke pehẽ. Pehẽ riki Jesu Kirisutu kotyhar ta ke tĩ. Tupã riki jande pái keruhũ. Jesu riki jandema'e sawa'e te. Mã peja pehẽ rehe a'eta ipy'a katu te hũ. Mã peja pehẽ py'a ke a'eta muhury katu tĩ.

Tapijar te'e we Tupã rehe pejurujar katu

A'erehe pehẽ ngi jande ruxĩ ym

³ Jande mu ta! Pehẽ rehe har Tupã namõ japandu pandu rahã: “Ne jõ riki katu te me'ë ke” aja japandu pandu ipe. Aja te'eha japandu pandu ipe. Tupã rehe tapijar te'e we pejurujar katu. Jete! I'ar koty te we pejurujar katu rĩ. Amõ ta rehe pepy'a katu te we tĩ.

⁴ A'erehe amõ amõ Jesu kotyhar ta namõ jaxo rahã, pehẽ rehe har japandu pandu ngã pe. “Jesu kotyhar ta Tesaron ok ta pe ixo. Tupã rehe tapijar te'e we jurujar katu. A'erehe ame'ë ta ke amõ ta mahy hũ. Mupyrara hũ ngã tĩ. Anĩ. Ipy'ahu te'e ame'ë ta hendu” aja pehẽ rehe har japandu ngã pe. A'erehe pehẽ ngi jande ruxĩ ym.

⁵ Tupã kotyhar ta ke pehẽ. A'erehe pehẽ ke Tupã rehe ipy'a ym ame'ë ta mupyrara hũ tipe. Anĩ. Pehẽ py'ahu te'e pehendu. Ame'ë ke jakwa rahã, kuja jakwa katu tĩ. “Pehẽ katu” aja Tupã pandu ta. Pe, henda pe pehẽ ke a'e muhyk ta raho. Inamõ pexo katu ta kũ. Aja jakwa katu.

⁶ (A'erehe kuja ihẽ apandu.) Katu ame'ë ke jõ Tupã ma'ema'e katu. (A'erehe juja katu te a'e mujywyw ngã pe.) A'erehe pehẽ ke Tupã rehe ipy'a ym ame'ë ta mupyrara hũ. Ame'ë ta ke a'e riki mupyrara hũ ta tĩ.

⁷ Pehẽ pepyrara hũ pexo. Pe, pehẽ ke a'e muhem ta ingi. Jande aja tĩ. A'e muhem ta ingi tĩ. Ywa ngi Jesu, jandema'e sawa'e te jywyw rahã, jande johu a'e muhem ta ingi.

Tupã je'eha rahoha ta namõ Jesu jywyw ta. A'eta riki pyrãtã te hũ ame'ë ta ke a'eta.

⁸ Tata keruhũ weraha aja me'ë namõ a'e jywyw ta uwyw. Pe, Tupã rehe ipy'a ym ame'ë ta ke a'e mahy hũ ta. Mupyrara hũ ta. Myrandu katu amõ ta pandu rahã, Jesu rehe har pandu. Ame'ë rehe hendu ym ame'ë ta ke a'e mupyrara hũ ta tĩ.

⁹ Mupyraraha renda pe ame'ē ta ke a'e mahy ta. Aja te'e ta ame'ē ta ixo a'ep. Jandema'e sawa'e te namō ixo ym te ta. Ima'e pyrātā katu te ha ke ame'ē ta usak ym te ta tī. Jesu jywyrrahā, aja ta.

¹⁰ A'e riki jywyrrahā, upa ixotyhar ta pandu ta. "Ne jō riki katu te me'ē ke" aja pandu ta. Aja upa katu te jurujar katu ehe ame'ē ta pandu ta tī. Aja pandu ame'ē ta namō pexo ta tī. Myrandu ke pehē pe japandu. Ame'ē ke rehe pejurujar katu, a'erehe a'eta namō pexo ta tī.

¹¹ A'erehe pehē rehe har Tupā namō japandu pandu. Aja te'eha japandu. Pehē ke Tupā muhā katu, a'erehe mā peja pexoha katu, aja pemujekwa. Aja japandu ipe. Mā peja ima'e pyrātāha ke muwyr pehē pe. Aja rahā, a'e putar aja katu ame'ē ke pema'ema'e katu ta. Tupā rehe pejurujar katu, a'erehe katu ame'ē ke pema'ema'e katu.

¹² Aja rahā: "Ne jō riki katu te me'ē ke" aja Jesu rehe har pepandu ta. Jesu riki jandema'e sawa'e te. Pe, pehē rehe har a'e pandu ta tī. "Pehē riki katu ame'ē ta ke" aja a'e pandu ta tī. Pehē rehe Tupā ipy'a katu te hū, a'erehe aja me'ē a'e pandu ta. Pehē rehe Jesu Kirisutu ipy'a katu te hū, a'erehe aja me'ē a'e pandu ta tī. Jesu riki jandema'e sawa'e te.

2

Sawa'e katu ym te ame'ē rehe har

¹ Jande mu ta! Pehendu katurahā! Jesu Kirisutu jywyriha rehe har pehē pe ihē apandu ta apo 'y. A'e riki jandema'e sawa'e te. Jande ke a'e mujy'ar ta ixoty. Ame'ē rehe har ihē apandu ta tī.

²⁻³ "Jesu jywyriha upa asa oho apo 'y" aja pehē pe amō ta pandu naī. Aja me'ē Tupā je'ēha rupi pandu naī. Aja me'ē Tupā je'ēha mu'eha pandu naī. Aja me'ē paper rehe jandē jamupinim, aja amō ta pandu naī. Mā pahar aja me'ē ke rehe peka'u te'e ym. Pejumupyai ym ehe tī.

Pehendu katurahā! Kuja ym rahā we, Jesu jywyriha uhyk ym ta rī. Kuja. Tupā rehe jurujar katuha ke amō amō ta hijar hū ta. Sawa'e katu ym te ame'ē ke uwyr ta tī. A'e riki mupyraraha renda pe oho ta ame'ē ke a'e.

⁴ (Upa ngā ipy'a moī moī ehe ame'ē ke a'e putar.) A'erehe upa katu te Tupā rehe ipy'a ke amō moī moī katu. Ame'ē ke a'e putar ym. Upa katu te ma'e'ā riki tupā aja amō ta ukwaha jupe, ame'ē ke a'e putar ym tī. (A'e ke rehe jō ngā ipy'a moī moī, ame'ē ke a'e putar katu. Sawa'e katu ym te ame'ē ke putar katu.) "Ne jō riki katu te me'ē ke" aja ngā panduha ke juehe har har sawa'e katu ym te ame'ē ke putar katu. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe a'e wapyk ta oho tī. "Ihē riki tupā" aja sawa'e katu ym te ame'ē ke pandu ta naī tī. (A'e uhyk ym we rī. A'erehe Jesu jywyrrahā ym we rī, aja jakwa katu.)

⁵ Pehē namō ihē axo rahā, upa katu te pehē pe ihē apandu. Jesu jywyriha rehe har ihē apandu. Ame'ē rehe har pekwa pekwa katu pexo.

⁶ Pe, sawa'e katu ym te ame'ē uhykiha ke ma'e ke mupyta we rī. Ame'ē rehe har pekwa katu. Ima'e angaha ke rehe uhyk rahā, sawa'e katu ym te ame'ē ke uwyr ta.

⁷ Amō ukwa ym ha rupi ma'e katu ym te ame'ē ke a'e ma'ema'e we apo ixo rī. Pe, a'e uhyk ym te ta rī. A'e mupytaha ke Tupā mutyryk ym rahā, a'e uhyk ym te ta rī.

⁸ A'e mupytaha ke Tupā mutyryk rahā, pe, sawa'e katu ym te ame'ē ke uwyr ta. Pe, je'ēha rupi a'e ke Jesu jukwa ta. Jesu riki jandema'e sawa'e te. A'e jywyrrahā, pyrātāha namō a'e jywyrrahā kī. Ame'ē namō sawa'e katu ym te ame'ē ke a'e jukwa ta. (Ame'ē sawa'e katu ym te ame'ē uwyr ym we rī. A'erehe Jesu jywyrrahā ym we rī, aja jakwa katu.)

⁹ Satanama'e pyrātāha namō sawa'e katu ym te ame'ē ke uwyr ta. Marā ka ym ma'e ke amō ma'eha, ame'ē ke pyrātāha namō a'e ma'ema'e hū ta. Ame'ē

rehe ngā usak rahā, pandu ta: “Mā! Katu hū” aja pandu ta. Amō amō ma'e katu ame'e ke a'e ma'ema'e hū ta. Aja ngā ke a'e muka'u te'e hū ta.

¹⁰ Upa ma'e katu ym ame'e ke a'e ma'ema'e ta. Pe, mupyraraha renda pe oho ta ame'e ta ke a'e muka'u hū ta. Tupā rehe har jete har te amō pandu. Ame'e ke rehe a'eta ipy'a ym. Putar ym tī, a'erehe mupyraraha renda pe oho ta. Tupā rehe har jete har te ke amō pandu, ame'e ke rehe a'eta ipy'a katu rahā, putar katu rahā, ame'e ta ke Tupā muhā ta tipe. Anī. Putar ym.

¹¹ A'erehe te'eha namō ma'e ke ma'ema'e. Ame'e ke a'eta pe Tupā muwyr. A'erehe te'eha rehe ame'e ta jurujar katu.

¹² Pe, upa katu te jete har rehe jurujar ym ame'e ta ke Tupā mupyrara hū ta. Jete har rehe jurujar ym. Pe, ma'e ka'u te'eha ke putar katu te. Ame'e ta ke a'e mupyrara hū ta tī.

Pehē ke Tupā muhā katu

¹³ Jande mu ta! Pehē rehe jandema'e sawa'e te ipy'a katu. A'erehe pehē rehe har Tupā namō japandu rahā: “Ne jō riki katu te me'e ke” aja japandu ipe. Aja te'eha japandu. Kome'e ywy keruhū nixói te rahā, pehē rehe har a'e pandu: “Ame'e ta ke ihē aputar. Ihēma'e wan ta” aja. A'erehe pehē ke a'e muhā katu. A'erehe I'āma'e pyrātāha namō a'e mu'am: “Ko Tupā kotyhar ta ke” aja. Tupā rehe har jete har japandu. Ame'e rehe pejurujar katu. A'erehe ixotyhar ta ke pehē, aja a'e mu'am.

¹⁴ Myrandu katu pehē pe japandu. Ame'e rehe pejurujar katu, a'erehe pehē ke Tupā muhā katu. Tupā namō Jesu Kirisutu ixo. Inamō pexo ta tī. A'e riki jandema'e sawa'e te. A'e katuha namō pexo katu ta.

¹⁵ A'erehe pehē py'a ke pemātā katu. Jete har te ke pehē pe jande jamu'e. Ame'e ke namō pexo katu rī. Jete har te ke japandu pehē pe. Ame'e rehe har paper rehe jamupinim tī. Ame'e ke jamondo pehē pe tī.

¹⁶⁻¹⁷ Jande rehe Tupā ipy'a katu. Jande rehe a'e usak katu tī, a'erehe jande ke a'e muhury katu. Upa ym ame'e ke. Jesu namō jaxo ta, ame'e ke jande pe a'e mujekwa tī. Katu ame'e ke. Jesu Kirisutu riki jandema'e sawa'e te. Tupā riki jande pái keruhū. Mā peja pehē py'a ke a'eta mātā katu tī. Aja rahā, upa katu te ma'e katu ame'e ke jō pepandu ta. Katu ta pexoha tī.

3

Mā peja jande rehe har Tupā namō pepandu pandu

¹ Jande mu ta! Mā peja jande rehe har Tupā namō pepandu pandu apo. Jande pe je'eha ke Tupā muwyr. Ame'e ke japandu. Mā peja ame'e rehe har Tupā namō pepandu pandu. “Mā peja pahar ame'e ke amō ta pandu pandu ra ho. Mā peja ame'e ke rehe amō ta jurujar katu” aja pepandu ipe. Aja yman pehē rehe uhyk tī.

² “Sawa'e katu ym ame'e ta ngi Páu ta ke emuhem” aja Tupā pe pepandu tī. Myrandu katu rehe upa amō ta jurujar ym, a'erehe sawa'e katu ym ame'e ta ixo.

³ Jete riki. Jandema'e sawa'e te pandu katu, ame'e ke a'e ma'ema'e katu. Pehē py'a ke a'e mātā ta. Aja rahā, Šatana pehē ke manga rahā, pehē py'a ke jandema'e sawa'e mātā ta. Aja rahā, pehē py'ahu aja pexo ta. (Ma'e peka'u te'eha ke pema'e ym ta tī.)

⁴ Jandema'e sawa'e te namō pehē juehe katu pehē pexo. A'erehe pehē pe ma'e ke japandu ame'e ke rehe pehendu katu ta. Aja jakwa katu. Jete. Tapijar te'e we pehendu katu ehe.

⁵ Tupā rehe pepy'a katu. Mā peja pehē py'a ke jandema'e sawa'e te muhury katu. Aja rahā, amō we Tupā rehe pepy'a katu. Pehē ke Tupā rehe ipy'a ym ame'e ta mupyrara rahā, mā peja pehē py'ahu te'e pehendu. Mā peja pehē

py'a ke Kirisutu muhury katu tĩ. Aja rahã, amõ we pehẽ py'ahu te'e pehendu katu ta.

Pehẽ peparaky katu

⁶ Jande mu ta! Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te je'ẽha rupi pehẽ pe japandu katu. Pehẽ koty Jesu kotyhar ta ixo. Ame'ẽ ta ngi har amõ amõ ta jyty'ym. Paraky ym. Jande jamu'e ame'ẽ ke rehe a'eta hendu ym tĩ. Mã peja ame'ẽ ta namõ pexo ym.

⁷ Pehẽ namõ jande jaxo rahã, jande riki jajyty'y'ym. Japaraky katu. Jande aja pema'ema'e rahã, katu tiki tĩ, aja pekwa katu tĩ.

⁸ Amõ tama'e japyhyk rahã, ame'ẽ ke rehe jamuhepy katu. Jete riki. Japaraky hũ. Werã rahã, japaraky hũ. Pytun rahã, aja tĩ. Aja tamatarer japyhyk. Ame'ẽ pe jandema'e ke jo'ok jo'ok. Aja rahã, pehẽma'e ke japyhyk ym. Jamukanim ym.

⁹ Aja jande jaxo. Pehẽ py'a ke jandema'e sawa'e te muhury katu. Aja rahã, amõ we Tupã rehe pepy'a katu. Pehẽma'e ke jande je'ẽha rupi japyhyk rahã, katu tiki. Aja ym jande. Jande japaraky hũ. Aja rahã, jande aja mã peja peparaky katu tĩ.

¹⁰ Pehẽ namõ jaxo rahã, kuja pehẽ pe japandu:

—Amõ paraky tar ym rahã, ma'e ke u'u ym ta tĩ — aja.

¹¹ Aja me'ẽ japandu katu. Pehẽ koty jyty'ym ame'ẽ ta ixo, aja jahendu. Te'e ame'ẽ ta ixo. Paraky ym. Amõ ta ixoha rehe har ame'ẽ ta je'ẽ je'ẽ ixo. Katu ym aja.

¹² Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te je'ẽha rupi ame'ẽ ta pe japandu. Kuja.

—Mã peja peparaky katu — aja jyty'ym ame'ẽ ta pe japandu.

Aja rahã ame'ẽ ta paraky katu ta my. Aja tamatarer pyhyk. Pe, ame'ẽ pe ima'e ke jo'ok jo'ok rahã, katu tiki tĩ.

¹³ Jande mu ta! Katu ame'ẽ ke pema'ema'e pexo rĩ. Mã peja aja me'ẽ tapijar te'e we pexo.

¹⁴ Ko paper rehe pehẽ pe pexo katuha rehe har jamupinim jaxo. Ame'ẽ ke rehe amõ amõ hendu ym rahã, pexo ym inamõ. Aja rahã, a'e ke pemuhuxĩ ta. Aja rahã, a'e hendu katu ta nahã my.

¹⁵ Mã peja pehẽ ruwajan aja ym pekwa pekwa ehe har pexo. Jete riki. A'e riki pehẽ mu aja pepandu ipe. Aja rahã, hendu katu ta.

A'ejõhar je'ẽha

¹⁶ Jande py'a ke jandema'e sawa'e te muhury katu. Upa ma'e jajumupyai ha ngi muhury katu. Mã peja aja te'eha pehẽ py'a ke a'e muhury katu tĩ. Upa ma'e ke pehẽ rehe uhyk rahã, aja tĩ. Pehẽ py'a ke muhury katu tĩ. Mã peja johu pehẽ namõ tapijar te'e we Jesu ixo.

¹⁷ Ihẽ po pe te'e kome'ẽ paper ihẽ amupinim. Katuha ke pehẽ pe ihẽ amupinim aĩ. Ihẽ Páu. Aja ihẽma'e mangaha ke. Aja ihẽ amupinim katu.

¹⁸ Mã peja johu pehẽ rehe Jesu Kirisutu ipy'a katu te hũ. A'e riki jandema'e sawa'e te.

Upa.

Timo pe paper pinim ke Páú mondo Peteĩhar ke

Ese ok ta pe Jesu kotyhar ta ixo. Ame'ẽ ta pe Tupã je'ẽha ke Timo mu'e mu'e ixo. Jy'ariha renda pe Jesu kotyhar ta jy'ar rahã, myja katu a'eta ixo my. Ame'ẽ rehe har Timo pe Páú mujekwa tar katu. Jesu kotyhar tama'e kapitã ta ke Timo mu'am rahã, myja me'ẽ sawa'e katu my? Ame'ẽ rehe har a'e mujekwa tar katu ipe tĩ. Timo py'a ke a'e mâtã tar katu. Muhury tar katu tĩ. A'erehe kome'ẽ paper pinim ke Páú mondo ipe. Peteĩhar ke.

Timo pe paper pinim ke Páú mondo

¹⁻² Timo! Ko nde pe paper pinim ihẽ amondo axo. Ihẽ Páú. Jesu mondo kirisẽ ke ihẽ. Tupã je'ẽha rupi myrandu katu ihẽ apandu pandu. Aja Jesu Kirisutu putar tĩ. A'e jywyriha rehe jaharõ katu jaxo. Tupã jande muhãha a'e.

Ihẽ aja Tupã rehe nde erejurujuar katu tĩ. A'erehe ihẽ ra'yr te aja nde.

Tupã jande pái keruhũ. Jesu jandema'e sawa'e te. Mã peja nde rehe a'eta ipy'a katu te hũ. Mã peja nde rehe a'eta pyrara usak tĩ. Mã peja nde py'a ke a'eta muhury katu tĩ.

Te'e mu'e ame'ẽ ta rehe ehendu ym

³ Timo! Nde pe ihẽ apandu kwe. Masendo ywy pe ihẽ aho tate rahã, kuja nde pe ihẽ apandu. "Ese ok ta pe epyta rĩ" aja. Apo nde erepyta we rĩ, aja ihẽ aputar rĩ. Pep amõ ta te'e mu'e ixo. "Mã peja pemu'e ym" aja epandu a'eta pe.

⁴ Kuja epandu tĩ:

—Ymanihar jundéu ramũ ta ukwaha ke pemu'e ym. Ame'ẽ ta hamũ ta rer rehe har pemu'e ym tĩ. Mãte hũ te'e ame'ẽ ta hamũ ta rer ihĩ. Ame'ẽ rehe har jundéu awa ta je'ẽ hãtã tã jõ. Ame'ẽ ke Tupã putar ame'ẽ ke mujekwa ym ngã pe. Tupã rehe amõ jurujuar katu rahã, Tupã putar ame'ẽ ke a'e ukwa katu — aja me'ẽ te'e mu'eha ta pe epandu katu.

⁵ Aja me'ẽ nde erepandu rahã, upa Jesu kotyhar ta ipy'a katu ta a'eta juehe. A'eta py'a Tupã juhyk, a'erehe ipy'a katu ta a'eta juehe. Katu a'eta ma'ema'e, aja ukwa katuha namõ a'eta ipy'a katu ta a'eta juehe. Jeteihar Tupã rehe a'eta jurujuar katu, a'erehe a'eta ipy'a katu ta a'eta juehe tĩ.

⁶ Katu ixoha ngi amõ ta ipy'a ke muruwak mondo. Katu ym ame'ẽ pe muruwak mondo. Je'ẽha te'e reko. Ame'ẽ pe muruwak mondo.

⁷ Tupã je'ẽha ke a'eta mu'e tar katu. Anĩ. Ame'ẽ ke a'eta ukwa ym. "Tupã je'ẽha rehe har japandu pandu katu te" aja a'eta pandu naĩ. A'eta atu ukwaha ke pandu pandu tĩ. Anĩ. Ukwa ai te'e.

⁸ Je'ẽha ke Moise pe Tupã muwyr. Katu te ame'ẽ ke ame'ẽ. Ame'ẽ namõ juehe har jumujekwa rahã, katu tiki, aja jakwa.

⁹ Amõ katu ame'ẽ ke ma'ema'e ame'ẽ ta pe je'ẽha ke amõ mupinim. Anĩ. Aja ym. Aja jakwa katu. Katu ame'ẽ ke ma'ema'e rahã, je'ẽha rehe hendu katu. A'erehe ame'ẽ ta pe amõ je'ẽha ke amõ mupinim ym. Je'ẽha rehe hendu ym ame'ẽ ta pe a'e mupinim. Kapitã keruhũ je'ẽha rehe hendu ym ame'ẽ ta pe a'e mupinim tĩ. Tupã nixói te, aja ukwa ame'ẽ ta pe a'e mupinim tĩ. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ẽ ta pe a'e mupinim tĩ. Tupã rehe jurujuar ym ame'ẽ ta pe mupinim tĩ. Tupã rehe ipy'a ym ame'ẽ ta pe mupinim tĩ. Ipái ta ke jukwa ame'ẽ ta pe a'e mupinim tĩ. Imãi ta ke jukwa ame'ẽ ta pe a'e mupinim tĩ. Amõ ta ke jukwa ame'ẽ ta pe a'e mupinim tĩ.

10 Amō sawa'e ta rehe kūjā ta ka'u te'e ame'ē ta pe a'e mupinim tī. Amō kūjā ta rehe sawa'e ta ka'u te'e ame'ē ta pe a'e mupinim tī. Sawa'e ta pame te'e jumusarāi ame'ē ta pe a'e mupinim tī. Kūjā ta pame te'e jumusarāi ame'ē ta pe a'e mupinim tī. Sawa'e ta pame te'e amō ta mukanim raho. Aja paraky te'e aja ame'ē ke muruwak. Ame'ē mukanim raho ame'ē ta pe a'e mupinim tī. Je'ē te'e ame'ē ta pe a'e mupinim tī. Amō ta rehe har te'e pandu. Ame'ē ta pe a'e mupinim tī. Upa mu'e katu ame'ē ke rehe hendu ym ame'ē ta pe a'e mupinim tī.

11 Ame'ē mu'e katuha jamujekwa. Myrandu katu ke japandu rahā, ame'ē ke jamujekwa. Myrandu katu ihē pe Tupā muwyr. Ame'ē ke ngā pe ihē apandu pandu. Tupā riki katu te ame'ē ke a'e. A'e pe jō japandu: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja.

Thē rehe Jesu Kirisutu pyrara usak

12 Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te je'ēha ke amō ta pe ihē apandu pandu. A'erehe pyrātāha ke ihē pe a'e muwyr. Aja rahā, a'e je'ēha ke ihē apandu katu. A'erehe: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja ihē apandu ipe. A'e pandu ame'ē ke ihē ama'ema'e ta, aja a'e ukwa katu. A'erehe: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja ihē apandu ipe tī. Pe, a'e pandu: “Myrandu katu epandu eho” aja ihē pe, a'erehe: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja ihē apandu ipe tī.

13 Yman riki katu ym ihē aje'ē je'ē ehe har. Anī. “Myrandu katu ke epandu eho” aja ihē pe a'e pandu. Ihē aparahy ehe tī. Jurujar katu ehe ame'ē ta ke ihē amupyrara hū tī. Ihē ajurujar ym we ehe rī, a'erehe ihē akwa ym ha rupi upa aja me'ē Jesu kotyhar ta ke ihē amupyrara. Ihē akwa ym ha rupi ihē amupyrara, a'erehe ihē rehe a'e pyrara usak.

14 Jete! I'ar koty te we hū ihē rehe jandema'e sawa'e te ipy'a katu te hū. A'erehe ihē ajurujar katu ehe. A'erehe inamō ihē juehe katu ihē axo. A'erehe ihē apy'a katu ehe.

15 Apo nde pe ihē apandu. Ame'ē ke jete har te ke. Upa ngā jurujar katu ehe rahā, katu tiki. Kuja. Kome'ē ywy keruhū rehe Jesu Kirisutu uhyk uwyr. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta ke a'e muhā katu ta uwyr. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta ngi har ihē riki katu ym te ame'ē ke.

16 A'erehe ihē rehe Tupā pyrara usak. Katu ym te riki ihē. Ma'e aka'u te'eha ke ihē ma'ema'e. Anī. A'e je'ē ym. Ihē rehe tapijar te'e we a'e pyrara usak. Aja ngā pe Tupā mujekwa rahā, ihē aja upa amō ta rehe a'e pyrara usak ta katu tī. Aja ngā ukwa katu ta. Ihē raikwer rupi Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta rehe a'e pyrara ta usak tī. A'eta ke a'e muhā katu ta tī.

17 Mā peja Tupā rehe har katu japandu apo. “A'e jō riki katu te ame'ē ke a'e” aja. Mā peja aja te'eha japandu.

A'e riki kapitā keruhū te! Aja te'eha a'e.

Uhā te hū ame'ē ke a'e.

Usak ym te awa ehe.

A'e jō riki Tupā te! A'erehe: “A'e jō riki katu te me'ē ke a'e.”

Mā peja aja te'eha japandu. Amen. Ame'ē je'ēha: “A'e tī” aja.

Timo! Tupā je'ēha ke epandu katu

18 Timo! Ihē ra'yr aja nde. Yman nde rehe har Tupā je'ēha pandu ame'ē ke mujekwa. Kuja:

—Nde rehe Tupā usak katu, a'erehe a'e je'ēha ke nde erepandu ta ereho — aja.

Ame'ē panduha rehe ekwa ekwa exo apo. Ame'ē panduha namō nde py'a emātā. Aja rahā, ngā pe Tupā je'ēha ke nde erepandu pandu katu ta tī.

¹⁹ Nde erejuru jar katuha ke ehijar ym. Nde py'a ke Tupā juhyk, aja nde erekwaha namō exo katu. Amō ta aja ym ixo tī. A'erehe ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e rī. A'erehe Tupā rehe jurujar katuha ke hijar oho.

²⁰ Imenēu hijar oho a'e tī. Amō Arexan hijar oho tī. Tupā rehe jurujar ym, ame'e ta koty a'eta ke ihē amondo. Satana riki jurujar ym ame'e tama'e kapitam. (Ājā ramūi a'e.) Pe, Imenēu ta ke a'e mupyrara ta. Aja rahā Tupā rehe Imenēu ta juru ai ym ta. (Mā peja Imenēu ta aja ym nde tī.)

2

Tupā rehe ipy'a ke moī moī ame'ē rehe har

¹ Pe, ma'e ke nde pe ihē apandu ta. Ko apandu py nde pe. Jesu kotyhar ta pe kuja epandu:

—Upa katu te amō ta rehe har Tupā namō pepandu pandu. “Amō ta rehe pehaihu katu” aja Tupā pe pepandu. Pe, amō ta rehe a'eta haihu katu rahā: “Ne jō riki katu te me'e ke” aja pepandu ipe.

² Kapitā keruhū ta rehe har Tupā namō pepandu tī. Upa katu te kapitā ta rehe har Tupā namō pepandu tī. Upa katu te je'eha te reko ame'ē ta rehe har Tupā namō pepandu tī. Aja rahā, johu jande amō ywy pe har ta namō jajumai ym ha rupi jaxo katu ta. Aja Tupā rehe jande py'a jamōi moī katu ta. Katu jaxoha aja amō ta ukwa ta tī. Aja jaxo ta tī — aja Jesu kotyhar ta pe epandu.

³ Aja me'ē upa amō ta rehe har Tupā namō amō pandu rahā, katu tiki. Aja pexo rahā, ame'ē ke Tupā putar katu. A'e riki jandē muhāha.

⁴ Upa katu te awa ta ke a'e muhā tar katu. Je'eha jete har te ke upa katu te awa ta ukwa katu te, aja a'e putar katu tī.

⁵ Tupā peteīhar a'e. Ma'e ka'u te'eha ke awa ta ma'ema'e. A'erehe Tupā parahy ngā rehe. A'erehe ame'ē ke amō mukatu uwyr. Mukatuha peteīhar a'e tī. Jesu Kirisutu a'e. Awa te'e a'e tī. Kirisutu mukatu, a'erehe Tupā namō awa ta juehe katu ixo.

⁶ A'e manō. Aja upa katu te awa ta ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe a'e muhepy. Aja awa ta ke a'e muhā katu. Aja Tupā mujekwa rahā, upa katu te awa ta ke a'e muhā tar katu, aja a'e mujekwa katu. A'e putar, a'erehe a'e mujekwa katu.

⁷ Upa katu te awa ta ke Tupā muhā tar katu, a'erehe jundēu awa aja ym ame'ē ta pe ihē ke a'e mondō. Te'e ym ihē. Jete har te ke ihē apandu. A'e mondō ame'ē ke ihē. Mu'eha ke ihē tī. “Jesu rehe pejurujar katu” aja jundēu awa aja ym ame'ē ta pe ihē apandu. “Je'eha jete har te ke rehe pejurujar katu” aja ihē apandu ngā pe tī.

⁸ Jesu kotyhar tama'e jy'ariha renda pe Jesu kotyhar ta jy'ar oho rahā, sawa'e ta riki Tupā namō pandu pandu. Aja ihē aputar. Tupā rehe sawa'e ipy'a katu te ame'ē ke ihē aputar. Amō ta rehe parahyha nixói, aja Tupā namō pandu pandu, aja ihē aputar tī. Je'ē hātā tā amō ta jupe aja ym ha namō Tupā namō pandu pandu, aja ihē aputar tī.

⁹ Sawa'e ta aja kūjā ta tī. Jesu kotyhar tama'e jy'ariha renda pe Tupā rehe ipy'a ke kūjā ta moī moī oho rahā, kuja ihē aputar. Ima'e mundeha namō amō ta ke muhuxī ym rahā, katu tiki. Upa ukwa katuha namō ima'e ke munde. Kuja rahā katu ym. I'a ke mukatu jō. Aja: “Mā! Katukwer” aja amō ta pandu. Ame'ē ke kūjā ta putar rahā, katu ym tiki. Ko itatawa ke te'e ma'e ke mujā, ame'ē ke namō wata. Ko mäte hū pu'yr namō wata. Ko ima'e mundeha hepy hū ame'ē namō jō wata tī. Aja: “Mā! Katukwer” aja amō ta pandu. Ame'ē ke kūjā ta putar rahā, katu ym tiki. Upa aja me'ē rahā, juehe har katuha mujesak tar katu ngā pe. A'erehe katu ym.

¹⁰ Kuja katu. Amō ta rehe katu ame'ē ke kūjā ta ma'ema'e rahā, katu tiki. Aja: “Tupā rehe ihē apy'a katu” aja pandu ixo.

¹¹ Tupā je'ēha ke amō mu'e rahā, pandu ym ha namō kūjā ta jumu'e. Aja rahā, katu tiki. Ixawa'e ta rehe hendu katu rahā, katu tiki tī.

¹² Kūjā ta pe ihē apandu:

—Sawa'e ta pe Tupā je'ēha ke pemu'e ym. Pehendu te'e pehē pexo. Mā peja sawa'e tama'e kapitā ta aja ym pehē — aja kūjā ta pe ihē apandu.

¹³ Yman Anā ke Tupā mujā py. A'engi Ewa ke a'e mujā tī. (A'erehe mā peja sawa'e tama'e kapitā ta aja ym kūjā ta ixo.)

¹⁴ Amō we tī. Anā ke Satana muka'u te'e ym. (Ājā ramūi a'e.) Kūjā ke a'e muka'u te'e. Pe, ma'e ka'u te'eha ke kūjā ma'e. (Tupā rehe a'e hendu ym. A'erehe mā peja sawa'e tama'e kapitā ta aja ym kūjā ta ixo.)

¹⁵ Pe, Tupā pandu: “Kūjā ta imembyr rahā, mā peja ahy ngā pe” aja. (Ame'ē imembyriha riki kūjāma'e ma'ema'eha. Sawa'e ke mu'eha anī.) Pe, kūjā ta ke Tupā muhā katu ta tī. Jesu rehe tapijar te'e we a'eta jurujar katu rahā, a'eta ke Tupā muhā katu ta tī. Tapijar te'e we ipy'a katu ehe rahā, aja tī. Muhā katu ta tī. Tapijar te'e we ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ym. Upa ukwa katuha namō katu ixo rahā, aja tī. Muhā katu ta tī.

3

Jesu kotyhar tama'e kapitā rehe har

¹ Apo ihē apandu ame'ē ke jete har te riki. Amō sawa'e Jesu kotyhar tama'e kapitā wan ta rahā, katu tiki. Aja rahā, parakyha katu ame'ē ke a'e putar katu.

² Jesu kotyhar tama'e kapitā a'e. A'erehe nixói ma'e je'ēha ipe aja amō ta ukwa rahā, katu tiki. Kuja katu tiki tī. Ko hakehar peteihar namō jō ixo. Ko kawī ngi ka'u ym ame'ē ke a'e tī. Ko upa ukwa katuha namō ixo ame'ē ke a'e tī. “Sawa'e katu” aja ehe har amō ta ukwa ame'ē ke a'e tī. Jesu kotyhar ta rehe usak ramō te tī. Ame'ē ta ke hok pe mupyta katu rahā, katu tiki tī. Ko Tupā je'ēha ke mu'e katu ame'ē ke rahā, katu tiki tī.

³ Ko kawī ke u'u hū ym ame'ē ke a'e tī. Ko sawa'e parahy war ym ame'ē ke a'e tī. Ko sawa'e hury katu ame'ē ke a'e tī. Ko jumai far ym ame'ē ke a'e tī. Ko tamatarer rehe jō ipy'a moī moī ym ame'ē ke a'e tī.

⁴ Ko hok wyr pe har ta rehe usak usak katu ame'ē ke a'e tī. Pe, ta'yr ta ke muhendu katu juehe ame'ē ke a'e tī. Tajyr ta ke aja tī. Aja rahā pahar parahy ym ha namō ta'yr ta hendu katu ehe. Tajyr ta aja tī. Hendu katu ehe tī.

⁵ Myja hok wyr pe har ta rehe usak usak katu my? Ame'ē ke ukwa ym rahā, marā ka ym Jesu kotyhar ta rehe usak katuha. (Usak katu ym ta ngā rehe tī. Aja me'ē sawa'e ke emu'am ym. Jesu kotyhar tama'e kapitā, aja emu'am ym.)

⁶ Kuja katu tiki tī. Ko Jesu rehe jurujar katu ramō te, aja ym ame'ē ke a'e. A'e riki kapitā rahā, katu te ame'ē ke a'e jupe, aja ukwa ta nahā my? Aja rahā, a'e ke Tupā mupyrara ta. Yman Satana aja, apo a'e ke Tupā mupyrara ta tī. Yman katu te ame'ē ke a'e aja Satana ukwa jupe rahā, Tupā pandu: “Nde katu ym.” Pe, mupyrara. (Ājā ramūi a'e.)

⁷ Kuja katu tiki tī. “Sawa'e katu ame'ē ke ko” aja Jesu rehe jurujar ym ame'ē ta ukwa. Aja rahā: “Mā ihē ke amō ta putar ym” aja pyai ym ta a'e. Aja pyai ixo rahā, ame'ē sawa'ema'e parakyha ke Satana mujaxer ta nahā my. Jesu kotyhar ta rehe usak usak ixo, ame'ē riki ame'ē sawa'ema'e parakyha. (A'erehe sawa'e katu ame'ē ke emu'am. Jesu kotyhar tama'e kapitā aja emu'am.)

Jesu kotyhar ta rehe haihu katu ame'ē ta rehe har

⁸ Jesu kotyhar ta rehe amō ta haihu katu. Ame'ē ta riki sawa'e katu ame'ē ke rahā, katu tiki. Mokōi ukwaha namō ixo ym rahā, katu tiki tī. Kuja katu tiki tī. Ko kawī u'u hū ym ame'ē ke a'e tī. Ko tamatarer rehe jō ipy'a moī moī ym ame'ē ke a'e tī.

⁹ Ko Jesu rehe har jande pe Tupā mujekwa, ame'ē rehe jajuruar katu. Ame'ē rehe tapijar te'e we a'e jurujar katu ame'ē ke a'e tī. Katu ame'ē ke ma'ema'e tī. Aja ukwa katuha namō tapijar te'e we jurujar katu ehe tī.

¹⁰ Ehe har Jesu kotyhar ta ukwa py ta me'ē te'e. "Sawa'e katu ame'ē ke ko" aja ehe har a'eta ukwa katu rahā, Jesu kotyhar ta rehe ame'ē sawa'e haihu katu ta.

¹¹ Pesarahā! Ame'ē ta aja hakehar ta tī. Haihu katu ame'ē ta rakehar ta ke. "Hakehar katu" aja amō ta pandu rahā, katu tiki. Kuja katu tiki tī. Ko ma'e ke amō amō rok pe pandu ym oho ame'ē ke a'e tī. Ko kawī ngi ka'u ym ame'ē ke a'e tī. Ko ma'e mukanīha nixōi ipe tī. Aja ame'ē hakehar rahā, katu tiki tī. (Aja me'ē sawa'e ke emu'am. Jesu kotyhar ta rehe haihu katu, aja emu'am.)

¹² Pesarahā! Jesu kotyhar ta rehe amō haihu katu rahā, hakehar peteīhar namō jō ixo. Aja rahā, katu tiki. Kuja katu tiki tī. Ta'yr ta ke mu'e katu tī. Aja rahā, a'eta hendu katu ehe tī. Tajyr ta ke aja tī. Mu'e katu tī. Aja rahā, ame'ē ta hendu katu ta ehe tī. Upa hok wyr pe har ta rehe a'e usak usak katu ixo tī.

¹³ Pe, haihu katu ame'ē ta paraky katu rahā: "A'eta riki katu" aja amō ta pandu ta. Aja rahā: "Jesu Kirisutu rehe jajuruar katu, a'erehe ixotyhar ta ke jande" aja ame'ē ta ngā pe pandu katu tī. Kyje ym ha namō ngā pe pandu katu ta. (Aja me'ē sawa'e ke emu'am. Jesu kotyhar ta rehe haihu katu, aja emu'am.)

Jesu rehe har Tupā mujekwa katu ngā pe

¹⁴ Timo! Esarahā! Ko paper pinim nde pe ihē amondo axo. Pahar nde koty ihē asak ta aho. Aja ihē akwa.

¹⁵ Kowe ihē axo rahā, ma'e ke kome'ē paper pinim mujekwa ta nde pe. A'erehe nde pe ihē amupinim aī. Kuja nde pe mujekwa ta. Myja Tupā kotyhar ta ixō katu ta my? (Ame'ē ke amujekwa katu ta nde pe. A'erehe ko amupinim aī.) Tupā ixuwe katu ixo ame'ē ke a'e. Jurujar katu ehe, ame'ē ta ixotyhar ta ke. A'eta namō Tupā je'ēha pyta katu. Ame'ē ke a'eta pandu katu tī.

¹⁶ Ame'ē je'ēha rehe jajuruar katu ame'ē ke katu te ame'ē ke. Yman ame'ē ke mujekwa ym rī. Ame'ē ke jande pe Tupā mujekwa apo 'y. Kuja: "Awa aja imāi pusu ngi Jesu u'ar.

Nixōi te ma'e ka'u te'eha ma'eha ipe, aja Tupā'ā mujekwa ngā pe.

Tupā je'ēha rahoha ta usak ehe tī.

Amō amō ta renda rupi ehe har ngā pandu pandu oho.

Heta kome'ē ywy keruhū pe har ta jurujar katu ehe.

Pe, ywa pe a'e ke Tupā mujywyr ra ho."

4

Mu'eharan ta rehe har ihē amujekwa ta

¹ Kuja Tupā'ā mujekwa katu:

—'Ar rehe angaha uhyk tate rahā, Jesu rehe jurujar katuha ke amō amō ta hijar ta oho. Ājā ta mujekwa ame'ē ke rehe a'eta hendu katu ta. A'eta jumu'e ta oho tī — aja mujekwa.

² Ājā ta mujekwa ame'ē ke mu'eharan ta mu'e. Te'e pandu ame'ē ta ke a'eta. Te'eha mu'e. Aja ngā ke a'eta muka'u te'e. Aja rahā, katu ym, aja a'eta ukwa katu. Anī. Huxī ym. Anī. A'eta mu'e we rī.

³ A'eta pandu naĩ:

—Pejumendar ym. Kūjā ke pepyhyk ym tĩ. Amō amō ma'e pehē mi'u ke pe'u ym tĩ — aja pandu naĩ.

Anĩ. Ame'ē mi'u ke awa u'u katu aja Tupā mujā jande pe. Jumendar rahā, katu tĩ. Aja yman Tupā mujekwa katu tĩ.

—Jande pái keruhū! Jande pe jande mi'u nde eremuwyr katu. A'erehe ne jō riki katu te ame'ē ke — aja Tupā pe Jesu kotyhar ta pandu.

Pe, u'u katu. Jetehar te ke ukwa katu tĩ. A'erehe u'u katu.

⁴ Upa katu te ngā mi'u awa u'u katu aja Tupā mujā katu jande pe. Ame'ē rehe: “Katu tiki” aja Tupā pe japandu, pe, ja'u katu. Ame'ē rehe: “Ja'u ym” aja mā peja japandu ym.

Jumendar rahā, katu tĩ. Kūjā ke pyhyk rahā, katu tĩ. Aja yman Tupā mujekwa tĩ.

⁵ Upa jande mi'u ja'u katu, aja Tupā je'ēha rehe amō mupinim. Jande ja'u rahā: “Katu tiki” aja Tupā pe japandu tĩ. A'erehe upa jande mi'u ja'u katu aja Tupā mujā jande pe. Jajumendar rahā, katu tiki tĩ. Kūjā pyhyk rahā, katu tiki tĩ.

Jesuma'e miasu ke

⁶ Ame'ē mu'eharan ta rehe har Jesu kotyhar ta pe nde eremujekwa rahā, miasu katu nde. Jesu Kirisutuma'e miasu ke nde. Tupā rehe har amō ta pandu pandu nde pe. Nde erehendu katu ehe. Tapijar te'e we nde erejumu'e erexo. Aja rahā, nde erekwa katu ta. Jetehar te ke nde pe amō ta mu'e mu'e tĩ. Nde erejuruar katu ehe tĩ. Ame'ē ke rehe tapijar te'e we nde erejumu'e erexo tĩ. Upa aja me'ē rahā, miasu katu riki nde.

⁷ Ymanihar jundéu awa ramūi ta panduha ke emu'e ym. Ame'ē riki Tupā rehe har mujekwa ym ngā pe. Jupe te'e je'ē je'ē ixo ame'ē ke ame'ē. Katu ym aja. Nde py'a ke tapijar te'e we emātā katu exo rĩ. Aja rahā, Tupā rehe har nde erekwa katu te we rĩ.

⁸ Awa jumuwewi wewi katu rahā, pyrātā katu jupe. Ame'ē riki katu we. Amō katu te. Kuja. Tupā rehe har amō ukwa katu te we rahā, ame'ē riki i'ar kote te we katuha. Aja rahā, Tupā usak katu ehe apo. Pe, yman rahā, inamō a'e ixo ta.

⁹ Ame'ē je'ēha riki jetehar te ke. Upa ngā jurujar katu ehe rahā, katu tiki.

¹⁰ A'erehe japaraky hū. A'e je'ēha ke ngā pe japandu pandu hū. Ame'ē riki jandema'e parakyha. Tupā rehe jajuruar katu, a'erehe je'ēha ke japandu pandu we rĩ. Tupā riki ixuwe katu te hū ame'ē ke a'e. Upa ngā ke a'e muhā katu. Jete riki. Jurujar katu ehe ame'ē ta ke a'e muhā katu.

¹¹ Timo! Nde pe ihē apandu ame'ē ke ngā pe epandu katu. Emu'e katu tĩ.

¹² Nde riki ta'ynuhu. A'erehe myja katuha namō awa ixo katu my? Ame'ē ke emujekwa katu Jesu kotyhar ta pe. Aja rahā, nde aja a'eta tĩ. Nde aja jetehar te ke jō a'eta pandu ta tĩ. Nde aja a'eta katu ixo ta tĩ. Nde aja amō ta rehe a'eta ipy'a katu ta tĩ. Nde aja Tupā rehe tapijar te'e we a'eta jurujar katu ta tĩ. Nde aja ma'e ka'u te'eha ke a'eta ma'ema'e ym ta tĩ. Upa aja rahā: “Mā! Ta'ynuhu a'e. A'erehe ukwa ym” aja ym pandu.

¹³ Nde rehe ihē ahyk ym we oho rĩ. A'erehe Jesu kotyhar ta jy'ar rahā, Tupā je'ēha ke epandu pandu ngā pe rĩ. Emujekwa katu ngā pe tĩ. Emu'e katu ngā pe tĩ.

¹⁴ Nema'e parakyha ke nde pe Tupā mujekwa. A'e je'ēha ke nde erepandu pandu. Ame'ē riki nema'e parakyha. Ne ākā rehe ipo ke tamūi ta mujar rahā, nema'e parakyha ke nde pe me'ē. Arahā ame'ē rehe har Tupā je'ēha pandu ame'ē ta pandu tĩ. Ame'ē parakyha ke tapijar te'e we ema'ema'e katu. (Tupā je'ēha ke nde erepandu pandu, ame'ē riki nema'e parakyha ke.)

¹⁵ Upa ihê apandu ame'ê ke ema'ema'e katu. Upa nde erekwa katuha namô ema'ema'e katu tî. Aja rahâ, katu ame'ê ke nde erema'ema'e katu te we rî, aja ngâ pe nde eremujekwa ta.

¹⁶ Myja katu nde erexoha my? Ame'ê rehe har ekwa ekwa exo. Katu ema'ema'e. Nde eremu'e ame'ê ke emuka'u te'e ym. Amô koty emu'e ym. Aja rahâ, Tupâ namô nde erexo katu ta. Nde rehe hendu ame'ê ta muka'u te'e ym ta tî. A'erehe Tupâ namô ixo katu ta tî.

5

Myja Jesu kotyhar ta rehe usak usak katu my

¹ Ma'e jaxer ame'ê ke amô ma'e rahâ: "Mâ peja ym" aja ebandu ipe. A'e riki nde 'ar koty we tamûiha rahâ, hâtâ ym ebandu ipe. Nde pái aja wewe katuha rupi ebandu katu ipe. Ta'ynuhu te rahâ, nde mu aja ebandu katu ipe.

² Nde 'ar koty te we a'iha rahâ, ne mâi aja ebandu katu ipe. Kûjâtâi rahâ, nde rendyr aja ebandu katu ipe. Nde ereka'u ym ehe. Nde rendyr aja wewe katu ebandu katu ipe.

³ Ixawa'e manô ame'ê rehe har ihê apandu ta apo 'y. Nixói te ma'e me'êha ke ipe rahâ, Jesu kotyhar ta me'ê me'ê ipe. Jeje te ixo ame'ê ke pe me'ê me'ê. Aja rahâ, katu tiki.

⁴ Pe, ixawa'e manô ame'ê membyr ta ixo rahâ, a'eta riki usak usak katu ehe. Hainô ta ixo rahâ, a'eta usak usak katu ehe tî. Imembyr ta tiha oho ixo rahâ, imâi usak usak katu ehe tî. Hainô ta rehe aja tî. A'erehe apo imâi riki ixawa'e ym rahâ, a'eta usak usak katu ehe rahâ, katu tiki. Iari rehe hainô ta usak usak katu tî. Aja Tupâ putar katu. Imâi rehe imembyr usak usak katu rahâ, Tupâ rehe a'eta hendu katu. Hainô ta aja tî. Tupâ rehe hendu katu tî.

⁵ Pe, ixawa'e manô ame'ê ke jeje te ixo rahâ, ma'e ke Jesu kotyhar ta me'ê me'ê katu ipe. Ma'e me'êha ke nixói te, a'erehe Jesu kotyhar ta me'ê me'ê katu ipe. Tupâ rehe ixawa'e manô ame'ê ke jurujar katu. Inamô ma'e pandu pandu ixo tî. Aja te'eha a'e. "Ihê rehe esak katu" aja a'e pandu pandu ipe, Tupâ pe.

⁶ Pe, ixawa'e manô ame'ê ke jumuhury katu jô juehe rahâ, Tupâ ke a'e putar ym te apo. Aja rahâ, ma'e ke Jesu kotyhar ta me'ê ym ipe.

⁷ Aja ixawa'e manô membyr ta pe ebandu katu. Hainô ta pe ebandu katu tî. Pe, ihê apandu ame'ê ke a'eta ma'ema'e rahâ: "Katu ym pehê" aja ym amô ta pandu a'eta rehe har.

⁸ Pe, ianam ta rehe Jesu kotyhar ta haihu ym rahâ, Tupâ je'êha rehe a'eta hendu ym. Jete. Hok wyr pe har ta rehe haihu ym rahâ, aja tî. Tupâ je'êha rehe hendu ym tî. A'erehe Jesu rehe jurujar ym ame'ê ta aja a'e tî. Jete. I'ar koty te we katu ym a'e. Ianam ta rehe jurujar ym ame'ê ta haihu katu riki. (Aja ianam ta rehe jurujar katu ame'ê ta tî. Haihu katu ta tî.)

⁹ Jesu kotyhar tama'e jy'ariha renda pe ixawa'e manô ame'ê paraky tar katu rahâ, a'i ta jô katu. Ai te rahâ, katu tiki. Kuja, 60 warahy 'ar i'ar koty te we rahâ, ame'ê ke katu. Ixawa'e peteihar jô namô ixo ame'ê ke rahâ, katu tiki. Aja rahâ, paper rehe her ke emapyk. Amô parakya ta rer namô emapyk. (Aja rahâ, jy'ariha renda pe paraky ta, aja mujekwa katu.)

¹⁰ Kuja ehe har ngâ ukwa ame'ê ke rahâ, katu tiki tî. Amô ta pe ma'e katu ame'ê ke ma'ema'e. Imembyr ta ke mutiha rahâ, a'eta ke a'e mu'e katu. Jesu kotyhar ta rehe usak ramô, ame'ê ta ke hok pe a'e mupyta katu. "Ihê katu te" aja ym ukwa ame'ê ke. Pyrara ixo ame'ê ta py'a ke a'e muhury oho. Upa katu te ma'e katu ame'ê ke ma'ema'e tar katu. Upa aja rahâ, katu tiki.

¹¹⁻¹² Pe, ixawa'e manô ame'ê ke a'i te ym rahâ, paraky ym ta. Jesu kotyhar tama'e jy'ariha renda pe paraky ym ta. Ai te ym rî. A'erehe amô sawa'e rehe

usak rahā, pyhyk tar katu nahā my tī. Aja rahā, Kirisutu pe ma'e manga katu ame'ē ke hījar ta. (Ixawa'e manō ramō rahā, a'e pandu: "Jesu kotyhar tama'e jy'ariha renda pe ihē aparaky ta" aja ixawa'e manō ame'ē ke manga katu.) Ame'ē manga katuha ke a'e hījar.

¹³ Aja rahā, a'e paraky ym ta. Amō amō ta rok rupi te'e a'e wata wata ixo my. Amō we tī. Amō ta rehe har katu ym pandu pandu ta my. Amō ta ixoha ke mujaxer te'e ta my tī. Ma'e ke pandu ym rahā, katu tiki. Anī. Ame'ē ke a'e pandu.

¹⁴ A'erehe ixawa'e manō ame'ē ke a'i te ym rahā, mā peja amō sawa'e ke a'e pyhyk, aja ihē aputar.

Kuja ihē aputar tī. Ko imembyr mujā. Ko hok rehe usak usak katu. Aja rahā: "Jesu kotyhar ta katu ym" aja Jesu rehe jurujar ym ame'ē ta pandu ym ta.

¹⁵ Jete riki. Amō ixawa'e manō, ame'ē ta amō koty ipy'a ke muruwak mondo. Satanama'e ukwaha rehe ipy'a ke muruwak mondo. (Ājā ramūi a'e.)

¹⁶ Pe, Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta ixo. Ko sawa'e. Kūjā amō tī. Pe, ame'ē ta riki ixawa'e manō ame'ē anam rahā, ame'ē ta riki haihu katu ehe. Aja rahā, Jesu kotyhar tama'e ke ame'ē ixawa'e manō ame'ē pyhyk ym ta. Aja rahā, amō ixawa'e manō ame'ē ke ixo. Nixói te ma'e ke me'ēha ipe. Ame'ē ke rehe jō Jesu kotyhar ta haihu katu ta.

¹⁷ Jesu kotyhar tama'e kapitā paraky katu rahā, mā peja pemuhepy katu ipe. Jete. Tupā je'ēha ke pandu pandu katu rahā, i'ar koty te we pemuhepy katu ipe. Tupā je'ēha ke mu'e katu rahā, aja tī. Muhepy katu tī.

¹⁸ Tupā je'ēha rehe kuja amō mupininim:

"Hymba paraky rahā, iāpūi ke epukwar ym. (U'u we ta ixo rī.)

Ahūi aja me'ē ke pyrū pyrū rahā, iāpūi ke epukwar ym."

Aja Jesu kotyhar tama'e kapitā paraky katu rahā, pemuhepy katu ipe. Kuja Tupā je'ēha rehe amō mupininim tī:

"Amō paraky rahā, muhepy katu awa ipe" aja.

¹⁹ "Katu ym a'e ma'e" aja Jesu kotyhar tama'e kapitā rehe har amō pandu pandu. Aja me'ē petei sawa'e jō pandu rahā, ame'ē panduha rehe ejurujar ym. Pe, aja me'ē mokōi sawa'e ta juja katu te pandu rahā, ejurujar katu ehe. Juja ym pandu rahā, ejurujar ym.

²⁰ Ame'ē kapitā riki ma'e ka'u te'eha ke ma'e rahā, upa Jesu kotyhar ta ruwa koty ebandu ipe. "Mā peja ym aja" aja ebandu ipe, kapitā pe. Aja rahā, upa usak ame'ē ta kyje ta. (A'erehe ma'e ka'u te'eha ke a'eta ma'e ym ta tī.)

²¹ Ihē apandu ame'ē ke Tupā hendu. Jesu Kirisutu hendu tī. Tupā je'ēha rahoha ta hendu tī. Katu te ame'ē ta ke a'eta. Upa a'eta hendu. A'erehe nde pe ihē apandu ame'ē ke rehe ehendu katu. Kuja. Ma'e ka'u te'eha ke amō ma'e rahā: "Mā peja ym aja" aja ebandu ipe. Aja me'ē nde rehe katu ame'ē ta pe ebandu. Aja me'ē nde rehe katu aja ym ame'ē ta pe ebandu tī.

²² Jesu kotyhar tama'e kapitā ke nde eremu'am rahā, pahar emu'am ym. Eharō we rī. Katu ixoha namō a'e ixo katu my. Ame'ē ke ekwa py exo. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ke nde eremu'am rahā, nde riki ereka'u te'eha ke nde erema'e, ame'ēja saka tī. Katu ym aja. A'erehe pahar kapitā ke emu'am ym. Ma'e nde ereka'u te'eha ke ema'e ym nde. Nde katu ame'ē ke nde aja ngā pe emujekwa.

²³ Timo! Ehendu katurahā! Y ke te'e nde ere'u erexo apo. Pe, amō amō rahā, nde pusu ahy nde pe. A'erehe kawī pirā e'u we. (Mukatu ta. Anī. Eka'u ym ingi.)

²⁴ Amō tama'e ka'u te'eha ma'eha ke amō ukwa katu. "Katu ym nde" aja pandu ym ta me'ē te'e. Amō ta usak ehe, a'erehe pahar ukwa katu ehe har.

Amō ta ukwa ym ha rupi ka'u te'eha ke amō ta ma'e. Amō ta ukwa ym ha rupi ma'e, a'erehe pahar amō ta ukwa ym. A'engi amō ta mujekwa, a'erehe ukwa katu ehe har. (A'erehe pahar kapitā ke emu'am ym. Pahar haihu katuha ke emu'am ym tī. Pahar ixawa'e manō ame'ē ke mu'am ym tī. Ame'ē ta rehe har ekwa katu py exo.)

²⁵ Aja me'ē katu ame'ē ke amō ta ma'e rahā, aja tī. Katu amō ta ma'e rahā, amō ta usak a'eta rehe, a'erehe pahar ukwa katu ame'ē ta rehe har. Amō ta ukwa ym ha rupi katu ame'ē ke amō ta ma'e. A'erehe pahar ym ukwa. A'engi amō ta mujekwa, a'erehe ukwa katu a'eta rehe har. (A'erehe pahar kapitā ke emu'am ym. Pahar haihu katuha ke emu'am ym tī. Pahar ixawa'e manō ame'ē ke emu'am ym tī. Ame'ē ta rehe har ekwa katu py.)

6

Miasu ta ke emu'e katu

¹ Timo! Miasu ta rehe har ihē apandu ta apo 'y. Ame'ē ta Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta ke. Pe, ijar rehe a'eta hendu katu rahā, katu tiki. Aja me'ē jamu'e. A'erehe ijar rehe hendu katu rahā: “Páu ta mu'e ame'ē ke katu ym” aja amō ta pandu ym ta. “Tupā katu ym” aja ym pandu ta tī.

² Pe, ijar riki Jesu rehe jurujar katu rahā, imu aja a'e. A'erehe ijar rehe hendu ym rahā, katu ym tiki. Jesu rehe jurujar katu a'e tī, a'erehe imu aja apo 'y. A'erehe i'ar koty te we a'e paraky paraky katuha rahā, katu tiki. Ijar riki Jesu kotyhar apo 'y. Miasu ta ipy'a katu ehe tī. A'erehe paraky katu ipe rahā, katu tiki. Timo! Aja miasu ta pe epandu katu. Emu'e katu a'eta pe tī.

Amō koty mu'e ame'ē ta pe epandu: “Mā peja ym”

³ Ihē apandu ame'ē ke ngā pe epandu katu. Emu'e katu tī. Pandu katuha ke Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te mu'e. Ame'ē mu'e ame'ē ke kuja. Tupā je'ēha mu'e, aja katuha namō amō ixo. Pe, aja amō mu'e ym rahā, amō koty a'e mu'e rahā,

⁴ a'e ukwa katu te, aja ukwaha jupe naī. Anī. Ukwa ym ma'e. Panduha rehe har je'ē hātā tā hū. Ame'ē rehe ka'u te'e. Pe, ame'ē ke muparahy ngā ke. Jumai tī. (“Mā peja ym pemu'e” aja ame'ē ta pe epandu.) Amō ta namō ame'ē ta je'ē je'ē hū a'eta jupe tī. Katu ym ukwa ukwa a'eta juehe ixo.

⁵ Jaxer ame'ē ke pame katu te ipy'a pe ukwa ukwa ixo. A'erehe je'ē hātā tā hū. Aja te'eha a'eta. Jetehar ke a'eta ukwa ym apo. (“Mā peja ym pemu'e” aja ame'ē ta pe epandu.) Jesu rehe a'eta jurujar katu rahā, ma'e ke heta hū ta, aja a'eta ukwaha jupe naī.

Tamatarer rehe jō nde py'a emoī moī ym

⁶ Jete. Jesu rehe amō jurujar katu rahā, hury katu a'e ixo, a'erehe ma'e ke heta hū, ame'ēja saka. Ima'e ma'e ke heta hū rahā, hury katu ixo. Ima'e ym te rahā, hury katu ixo tī. Jesu rehe jurujar katu, a'erehe hury katu ixo.

⁷ Kome'ē ywy keruhū pe jande māi ngi ja'ar rahā, ma'e ke namō ym ja'ar. Jawe te'e ja'ar. Pe, jamanō rahā, upa katu te jahijar ta jaho tī.

⁸ A'erehe jande mi'u namō jō jande jaxo rahā, jande rury katu jaxo. Jandema'e mundeha namō jō jaxo rahā, aja tī. Jande rury katu jaxo tī.

⁹ Ma'ewyra myahy rahā, matapi pe ixo katu oho. Pe, matapi pyhyk. Aja awa tī. Upa ma'e ke amō heta hū ta jupe rahā, pahar ka'u te'e ehe. Amō we putar. A'erehe ma'e jaxer ma'eha rupi amō we ma'e ke muheta hū ta my. Ka'u te'eha namō muheta hū my. Muheta hū rahā, katu ym, aja ukwa ym. (Matapi pyhyk, ame'ēja saka.) A'engi a'e pyai. A'e ke Tupā mupyrara ta.

¹⁰ Jete. Tamatarer rehe jō amō ipy'a katu ixo rahā, tamatarer pyhykiha rehe upa katu te ma'e jaxer ame'ē ke ma'ema'e ta my. Tamatarer ke amō ta

putar katu ta, a'erehe Jesu rehe jurujar katuha ke hijar oho. A'erehe a'engi a'eta pyai te hũ. Marā ka ym jumuhuryha juehe.

Timo ke Páu mu'e

11 Timo! Nde riki Tupā kotyhar ke. Tamatarer rehe jō ipy'a katu ame'ē rehe har ihē amupinim ramō. Ame'ē ta aja ym nde tī. Anī. Katu ame'ē ke ema'ema'e. Tupā je'ēha mujekwa, aja katuha namō exo. Tupā rehe tapijar te'e we ejurujar katu. Mā peja amō ta rehe epy'a katu. Nde ke amō ta mahy rahā, mā peja nde py'ahu te'e ehendu. Amō ta pe nde erepandu pandu rahā, wewe katu ebandu.

12 Upa nema'e pyrātāha namō eparaky katu. Tupā je'ēha ke nde eremu'e, ame'ē riki nema'e parakyha ke. Pe, ixoty nde ke Tupā muhyk ta raho. Jesu rehe nde erejurujar katu, ame'ē ke amō ta pe nde erepandu pandu rahā, ixoty nde ke a'e muhyk ta raho, aja a'e mujekwa nde pe.

13 Upa katu te ma'e ke pe ixuweha Tupā muwyr ixo. Pon Pirat ruwa koty juehe har Jesu Kirisutu pandu pandu katu. Ihē apandu ame'ē ke a'e hendu. Tupā aja tī. Hendu tī. A'erehe mā peja ihē apandu ame'ē ke rehe ehendu katu tī.

14 Upa katu te nde pe Tupā mujekwa ame'ē ke rehe ehendu katu. Emupyta we ym. Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te jywyrriha angaha ke rehe Tupā mujekwa. Ame'ē angaha ke uhyk ym rahā we, Tupā je'ēha rehe tapijar te'e we ehendu katu. Tupā pandu ame'ē ke rehe nde erehendu katu rahā: "Katu ym nde erema'e" aja amō ta pandu ym ta.

15 Angaha ke rehe uhyk katu te rahā, Ta'yr ke Tupā mujwyr ta. Tupā riki katu te ame'ē ke a'e. Pyrātā te hũ ame'ē ke a'e tī. Upa katu te sehar kapitā keruhū ta ke Tupā mu'am. A'e putar ame'ē ke jō ame'ē ta ma'ema'e. A'erehe a'e riki kapitā keruhū te.

16 "A'e jō riki uhā te hũ ame'ē ke a'e.

Weraha rupi a'e ixo. Marā ka ym awa uhykiha ehe, weraha rehe.

Usak ym te awa ehe tī.

Awa usak ym ta ehe tī.

'Ne jō riki katu te me'ē ke' aja mā peja ngā pandu ipe.

A'e pyrātā te hũ ame'ē ke a'e. Aja te'eha a'e. Amen." Ame'ē riki: "A'e ty" aja.

17 Kome'ē ywy keruhū pe ima'ehū ame'ē ta ixo. Ame'ē ta pe ebandu katu. Kuja ebandu ipe:

—Pehēma'e hũ, a'erehe pehē jō riki katu te ame'ē ke pehē jupe, aja ym pekwa. Pahar pehēma'e kanim ta my, a'erehe ame'ē ke rehe jō pehē py'a pemōi ym. Pe, Tupā rehe pejurujar katu pexo. A'e riki upa katu te ma'e katu ame'ē ke jande pe muwyr katu. Ame'ē namō jande ke a'e muhury katu.

18 Katu ame'ē ke pema'ema'e. Jete. I'ar koty te we katu ame'ē ke pema'ema'e. Ima'e ym te ame'ē ta rehe pekyty'ŷ ym — aja ima'ehū ame'ē ta pe ebandu katu.

19 Aja ima'ehū ame'ē ta ma'ema'e rahā, ywa pe a'etama'e heta hũ ta. Yman rahā, ywa pe ma'e Tupā me'ē me'ē katu ta a'eta pe. A'eta uhāha namō ixo katu ta. Hury katu ta ixo tī.

20 Timo! Ehendu katurahā! Ima'e je'ēha ke nde pe Tupā muwyr. Ame'ē ke jō emu'e katu. Amōma'e panduha jaxer ame'ē ke rehe ehendu ym. Ame'ē riki Tupā ngi har ym. Amō ta pandu: "Upa katu te jakwa katu te" aja pandu nāi. Anī. Ukwā katuha rehe har a'eta je'ē hātā tā jō. Ame'ē ke rehe ehendu ym tī.

21 Ame'ē ke rehe amō ta hendu katu. Pe, Jesu rehe jurujar katuha ke hijar oho. A'erehe ame'ē ke rehe ehendu ym. (Aja rahā, nde erejurujar katuha ke nde erehijar ym ta tī.)

Mā peja johu pehē rehe Tupā ipy'a katu te hũ.

Upa.

Timo pe paper pinim ke Páu mondo tí Mokõihar ke

Hom ok ta pe Páu ixo. Kyndaha pe a'e ixo. Jesu rehe har a'e pandu pandu. Ame'ë ke amõ ta putar ym, a'erehe kyndaha pe a'e ke amõ kynda raho. A'ep ixo rahã, Timo pe paper pinim a'e mondo. A'e mupinim:

—Timo! Tapijar te'e we eparaky katu exo. Tupã je'ëha ke nde erepandu pandu, ame'ë riki nema'e parakyha ke — aja Páu mupinim.

Timo ke Páu muhury tar katu. A'erehe paper pinim ke a'e mondo ipe. Mokõihar ke kome'ë paper pinim.

Timo pe paper pinim ke Páu mondo tí

¹⁻² Timo! Ko nde pe paper pinim ke ihë amondo axo. Ihë Páu. Tupã mujekwa: “Ihë ra'yr rehe jurujar katu ame'ë ta pe uhãha ihë ame'ë katu. Ame'ë rehe har epandu eho ngã pe. A'erehe Jesu kotyhar ta uhãha namõ ixo” aja Tupã ihë pe. A'erehe ihë ke Jesu Kirisutu mondo. Tupã putar, a'erehe ihë ke Jesu Kirisutu mondo.

Ihë aja Tupã rehe nde erejurujar katu tí, a'erehe ihë ra'yr aja nde. Nde rehe ihë apy'a katu.

Tupã riki jande pái keruhũ. Jesu Kirisutu jandema'e sawa'e te. Mã peja nde rehe a'eta ipy'a katu te hũ. Mã peja nde rehe a'eta pyrara usak. Mã peja nde py'a ke a'eta muhury katu.

Timo! Nema'e parakyha ke tapijar te'e we ema'ema'e katu exo

³ Tupã rehe ihë py'a ihë amoĩ moĩ katu. Ihë ramũ ta aja ihë tí. Katu ame'ë ke ihë ama'ema'e, aja akwa katuha namõ ihë py'a ihë amoĩ moĩ katu ehe tí. Tupã namõ ihë apandu rahã, nde rehe har ihë akwa akwa aĩ. “Timo namõ ma'e ke nde erema'ema'e katu, a'erehe ne jõ riki katu te me'ë ke” aja ihë apandu ipe. Aja te'eha ihë. Wera rahã aja. Pytun rahã aja tí. Tupã namõ apandu pandu tí.

⁴ Nengi ihë aho rahã, nde erejixi'u ihë rehe. Ame'ë rehe ihë akwa akwa axo. A'erehe nde rehe ihë asak tar katu te apo tí. Aja rahã, ihë ke nde eremuhury katu ta.

⁵ Jete. Jesu rehe nde erejurujar katu te. Ame'ë rehe ihë akwa akwa axo. Aja me'ë, Rói, nde ari jurujar katu te ehe tí. Aja me'ë Euni, ne mãi jurujar katu te ehe tí. A'eta aja nde tí, aja ihë akwa katu.

⁶ A'erehe ihë apandu nde pe. Nema'e parakyha ke tapijar te'e we ema'ema'e katu exo. Tupã je'ëha ke nde erepandu, ame'ë riki nema'e parakyha ke. Ne ãkã rehe ihë po ihë amujar rahã: “Ihë je'ëha ke epandu eho” aja Tupã mujekwa nde pe.

⁷ Jete. Jande py'a rehe I'ã ke Tupã muwyr. A'erehe jakyje ym ngã ngi. Anĩ. Jande py'a ke a'e riki mãtã katu. A'erehe Tupã je'ëha ke japandu pandu katu. Amõ we tí. Pyrãtãha ke jande pe I'ã muwyr tí. A'erehe amõ ta rehe jande japy'a katu. Ma'e jaka'u te'eha ke jama'e tar katu rahã, ame'ë ke jande py'a ngi a'e mukanim. (A'erehe ame'ë ke jama'e ym.)

Jande rehe Tupã ipy'a katu te hũ, ame'ë ke Jesu Kirisutu mujekwa

⁸ Jande py'a rehe I'ã ke Tupã muwyr, a'erehe Jesu rehe har nde erepandu pandu rahã, ne ruxĩ ym nde erepanduha ngi. Jesu rehe har ihë apandu pandu. Ame'ë ke amõ ta putar ym. A'erehe kyndaha pe ihë ke kynda raho.) A'erehe kyndaha pe ihë axo apo. Mã peja ihë ngi ne ruxĩ ym tí. Myrandu katu ke japandu pandu, a'erehe jande ke amõ ta mupyrara. Aja rahã, ihë aja

mã peja nde py'ahu te'e ehendu tĩ. Pyrâtãha ke Tupã muwyr nde pe. A'erehe nde ke amõ ta mupyrara rahã, mã peja nde py'ahu te'e ehendu tĩ.

⁹ Katu ame'ẽ ke jama'ema'e, a'erehe jande rehe a'e ipy'a katu te hũ my? Anĩ. Aja ym. A'e jõ riki putar katu. Ipy'a katu te hũ tĩ. A'erehe jande pe a'e pandu: "Ihẽ ra'yr rehe pejurujar katu, a'erehe pehẽ ke ihẽ amuhã katu ta. Ihẽ kotyhar ta aja pexo apo 'y' aja Tupã pandu. Kome'ẽ ywy keruhũ nixõi te rahã, jande rehe a'e ipy'a katu te hũ. Jesu Kirisutu rehe jajurujar katu ta, aja a'e ukwa katu, a'erehe kome'ẽ ywy keruhũ nixõi te rahã, jande rehe a'e ipy'a katu te hũ. (Jande nixõi te rahã, jande rehe a'e ipy'a katu te hũ.)

¹⁰ Jande rehe a'e ipy'a katu te hũ, aja jande pe a'e mujekwa katu apo 'y. Jesu Kirisutu, jande muhãha uwyr, a'erehe jande rehe Tupã ipy'a katuha ke jande pe a'e mujekwa katu. Jesu manõ. A'erehe jajurujar katu ehe rahã, jamanõha ngi jakyje ym. Jamanõ rahã, Tupã namõ jaxo ta. A'erehe jamanõha ngi jakyje ym. Myrandu katu ke Jesu pandu pandu rahã, myja amõ uhã katu ta ixo my, ame'ẽ ke a'e mujekwa jande pe.

Je'ẽha jete har te ke emu'e katu

¹¹ Ihẽ pe Tupã mujekwa:

—Myrandu katu ke ngã pe epandu eho — aja ihẽ pe.

A'erehe ihẽ riki Jesu mondo ame'ẽ ke. A'erehe myrandu katu ke ihẽ amu'e tĩ.

¹² A'erehe ihẽ ke amõ ta mupyrara tĩ. Ihẽ akyje ym a'eta ngi tĩ. Tapijar te'e we ihẽ ajurujar katu ehe. Ehe har ihẽ akwa katu, a'erehe akyje ym ngã ngi. Myrandu katu ke ihẽ pe a'e muwyr. Ihẽ ajurujar katu ehe, a'erehe ixotyhar ke ihẽ. Ihẽ ke a'e mai ym te ta. Jesu jywyr ym rahã we, ihẽ rehe a'e usak katu ta ixo. Aja ihẽ akwa katu.

¹³ Je'ẽha jete har te ke ihẽ amu'e nde pe. Ame'ẽ rehe tapijar te'e we ejurujar katu. Nde ke ihẽ amu'e, aja amõ ta ke nde tĩ. Emu'e tĩ. Jesu Kirisutu namõ nde juehe katu exo. A'erehe Tupã rehe tapijar te'e we ejurujar katu. Amõ ta rehe tapijar te'e we epy'a katu exo tĩ.

¹⁴ Myrandu katu ke nde pe Tupã muwyr. Ame'ẽ riki katu. Ame'ẽ ke emu'e katu. Jande rehe Tupã'a ihĩ katu. Jande rehe pyrâtãha ke a'e muwyr. Ame'ẽ pyrâtãha namõ myrandu katu ke emu'e katu.

Yman Onesi ihẽ ke muhury katu

¹⁵ Ihẽ ke asia ywy pe har ta hijar oho. Ihẽ namõ ma'e ke a'eta ma'ema'e ym apo. Ame'ẽ ke nde erekwa katu. Jesu kotyhar ta ke a'eta. Jete. Sije aja tĩ. Emo aja tĩ. Ihẽ ke a'eta hijar oho tĩ.

¹⁶⁻¹⁸ (Onesi aja tĩ. Hok wyr pe har ta aja tĩ. Hijar oho tĩ.) Mã peja ame'ẽ ta rehe Tupã pyrara usak.

Pesarahã! Yman Ese ok ta pe ihẽ axo rahã, ihẽ ke Onesi muhury katu. Ame'ẽ ke nde erekwa katu. Pe, Hom ok ta pe a'e uhyk rahã, pahar ihẽ ke a'e kekar ixo. Pe, ihẽ ke mahem rahã, ihẽ ke a'e muhury katu tĩ. Amõ ku'ẽ rahã ha pewe ihẽ rehe a'e usak uwyr. Pe, ihẽ ke muhury katu tĩ. Kyndaha pe ihẽ axo tipe. Ihẽ ngi a'e huxĩ ym tĩ. (Apo Sije ta aja Onesi ihẽ ke hijar oho tĩ.) A'erehe mã peja Onesi rehe jandema'e sawa'e te pyrara usak. Pyrara usak ta ehe aja akwa katu. Tupã rehe jurujar ym ame'ẽ ta ke a'e mupyrara ta rahã, mã peja a'e riki pyrara usak katu Onesi ta rehe tĩ.

2

Tupãma'e parakyha ke

¹ Timo! Ihẽ ra'yr aja nde. Ehendu katurahã! Nde rehe Jesu Kirisutu ipy'a katu te hũ. Inamõ nde juehe katu nde erexo. A'erehe nde py'a ke emãtã katu.

² Tupā rehe har ngā pe ihē apandu. Ame'ē riki: “Jete har te ke” aja amō ta pandu tī. Nde erehendu tī. Ame'ē ke amō sawa'e ta pe emu'e katu tī. Sawa'e katu ame'ē ta pe emu'e. Pe, a'eta riki amō ta pe mu'e katu ta tī.

³ Nde ke amō ta mupyrara rahā, mā peja nde py'ahu te'e ehendu. Sonda katu ame'ē ke aja mā peja nde py'ahu te'e ehendu tī. Tupā je'ēha nde erepandu pandu, a'erehe Jesu Kirisutuma'e sonda aja nde tī.

⁴ Sonda riki hok pe te'e pyta ym. Sonda a'e. Jumai ta oho rahā, ima'e sondama'e kapitā pandu ame'ē ke jō a'e ma'ema'e katu. Nde aja tī. Tupā pandu ame'ē ke rehe jō ehendu katu nde tī.

⁵ Ujaniha jumusarāiha rehe amō ujan rahā, kapitā rehe a'e hendu katu. Ujan te'e ym ta. Kapitā rehe hendu katu. Aja ym rahā, uhyk py ame'ē ke pyhyk ym. Nde aja tī. Tupā pandu ame'ē ke rehe nde erehendu ym rahā, ma'e ke nde erepyhyk ym ta tī. (Ma'e katu ame'ē ke Kirisutu me'ē, ame'ē ke nde erepyhyk ym ta tī.)

⁶ Kupixa rehe ijar paraky hū rahā, a'e riki ma'eywa ke u'u py. Aja rahā, katu tiki. Nde aja tī. Tupā je'ēha ke epandu pandu katu. Aja nema'e parakyha rehe amō ta muhepy ta tī. (Nde rehe haihu katu ta tī.)

⁷ Ihē apandu ame'ē ke rehe ekwa ekwa exo. Pe, upa ihē apandu ame'ē ke jandema'e sawa'e te mujekwa ta nde pe.

Tupā je'ēha mukanim ym te ta awa

⁸ Jesu Kirisutu rehe har ekwa ekwa exo. A'e riki Ndawi rainō ke a'e. (A'erehe awa te'e a'e tī.) A'e manō. Pe, a'e ke Tupā mukwera katu muhem. Aja me'ē myrandu katu rehe panduha ihī. Ame'ē ke ihē apandu pandu.

⁹ A'erehe ihē ke amō ta mupyrara. Ma'e mukaniha aja ihē ke amō ta pukwar tī. Ita tupaham pe ihē ke pukwar. Anī. Tupā je'ēha ke pukwar ym awa. (Aja rahā, Tupā je'ēha ke amō ta pandu pandu we rī. Mukanim ym te. Pukwar ym te, ame'ēja saka.)

¹⁰ A'erehe amō ta ihē ke mupyrara rahā, ihē py'ahu te'e ahendu. Jesu Kirisutu manō, a'erehe a'e muhā katu ngā ke. Muhā katu ame'ē ta pe ima'e katuha ke a'e mujekwa ta tī. Ame'ē katuha riki upa ym te ta.

¹¹ Apo ihē apandu ame'ē ke jete har te ke. Kuja:

“Jesu rehe jajurujar katu, a'erehe jande ke amō ta jukwa rahā, inamō jande jaxo ta.

¹² Jande ke amō ta mupyrara rahā, mā peja jande py'ahu te'e jahendu. Aja rahā, inamō jande riki kapitā keruhū wan ta.

‘A'e riki jandema'e sawa'e te aja ym’ aja japandu rahā, a'e pandu ta: ‘Pehē riki ihē kotyhar aja ym’ aja Kirisutu pandu ta jande rehe har.

¹³ A'e je'ēha rehe jajurujar ym my. Anī. A'e pandu katu ame'ē ke a'e ma'ema'e katu. Marā ka ym pandu te'eha a'e.”

Jaxer panduha rehe ehendu ym

¹⁴ Timo! Ihē apandu ramō ame'ē ke rehe har nde kotyhar ta pe emujekwa katu exo. Jande rehe Tupā usak, aja jaxo. A'erehe kuja epandu katu ngā pe:

—Jundéu awa ramūi ta panduha rehe peje'ē hātā tā ym. Pehendu ym ehe — aja nde kotyhar ta pe epandu.

Tamūi ta panduha rehe hendu ame'ē ta muka'u te'e jō. A'erehe jurujar katuha ke a'eta hijar. (A'erehe pehendu ym ehe.)

¹⁵ Tupā je'ēha riki jete har te ke. Ame'ē ke emu'e katu. Aja rahā, ne ruxī ym ta. Nde eremu'e katu rahā, nde pe Tupā pandu ta:

—Ihē je'ēha ke nde eremu'e katu ngā kē. A'erehe ihē rury katu — aja ta.

Ame'ē panduha ke eputar katu exo.

16 Amō ta jaxer pandu ame'ē ke rehe ehendu ym exo tī. Muka'u te'e ame'ē ke amō ta je'ē hātā tā ta. Ame'ē ke rehe ehendu ym exo tī. Upa ame'ē ke Tupā rehe har mujekwa ym ngā pe.

17 Ame'ē ke ngā mu'e rahā, amō amō ta ke muka'u te'e hū ta. Tupā rehe jurujar ym ta. Aja mu'e ame'ē ta heta ixo. Ko mokōi sawa'e ta ixo tī. Her Imenēu. Amō Sire tī.

18 Jete har panduha ke a'eta mu'e ym apo 'y. Amō koty a'eta mu'e. Kuja:

—Ixotyhar ta ke Tupā mukwera katu muhem. Ame'ē angaha upa asa oho apo. A'erehe amō ta kwera katu ym te ta uhem apo 'y — aja mu'e nāi.

A'erehe amō amō Jesu kotyhar ta ke a'eta muka'u te'e. Pe, ngā ke Tupā mukwera katu ta muhem, ame'ē ke rehe amō amō ta jurujar ym apo 'y. Katu ym aja.

19 Jete har te ke Tupā mujekwa jande pe. Ame'ē rehe tapijar te'e we jajurujar katu. Jaka'u te'e ym jande. Jande riki ixotyhar ta ke. Ame'ē ke kuja a'e mujekwa. Tupā je'ēha rehe kuja panduha ihī:

“Ixotyhar ta ke Tupā ukwa katu.”

Kuja tī:

“Tupā kotyhar ke ihē' aja amō pandu. Aja rahā, mā peja ma'e ka'u te'eha ke ema'e ym.”

Tupā je'ēha ke emu'e katu

20 Ima'ehū ame'ē rok pe heta paratupe ihī. Ita rekūi aja tī. Amō amō itatuwyr ke te'e mujā ame'ē ke ihī. Amō amō itatawa ke te'e mujā ame'ē ke ihī tī. Myra ke te'e mujā ame'ē ke amō tī. Tujuk ke te'e mujā ame'ē ke amō tī. Katu te ame'ē ke ihī. Katu we ame'ē ke ihī tī. Pe, katu te ame'ē ke a'eta mi'u matyr rahā jō amō moī. Huruya mujā rahā, moī katu. Katu we ame'ē ke wera rahā pame katu te amō moī.

21 Jesu kotyhar ta aja tī. Katu te ame'ē ta ixo. Katu we ame'ē ta ixo tī. Mu'eharan ta jaxer ame'ē ke mu'e. Aja ym rahā, katu te ame'ē ke a'e. Upa jandema'e sawa'e te pandu ame'ē ke a'e ma'ema'e tar katu. Jandema'e sawa'e te pandu ta ipe:

—Ihē kotyhar ke nde. Katu te ame'ē ke nde. Nde riki ihē je'ēha ke nde eremu'e mu'e ta. Ame'ē parakyha ke nde pe ihē ame'ē ta — aja ta.

22 Ta'ynuhu putar ame'ē ke jō a'eta ma'ema'e. Aja ym nde tī. Anī. Katu te ame'ē ke ema'ema'e. Ma'e ke nde erepandu katu rahā, ame'ē ke ema'ema'e katu. Te'e aja ym nde. Amō ta rehe epy'a katu. Amō Jesu kotyhar ta rehe nde rury katu tī. Ipy'a ke Tupā juhyk ame'ē ta ke a'eta. Ame'ē ta riki jandema'e sawa'e te pe pandu pandu:

—Jande namō ma'e ke ema'ema'e katu — aja.

23 Jaxer ame'ē ke amō ta pandu tar katu rahā, eho a'eta ngi. Ma'e ukwa ym ame'ē rehe har pandu tar katu rahā, eho a'eta ngi tī. A'eta namō nde erepandu rahā, pehē peje'ē hātā tā jō pehē jupe. Aja nde erekwa katu. A'erehe a'eta namō ebandu ym, eho a'eta ngi.

24 Amō ta namō sawa'e tema'e miasu je'ē hātā tā rahā, katu ym. Upa amō ta rehe a'e katu rahā, katu ta tiki. Mu'eha katu ame'ē ke rahā, katu ta tiki tī. A'e mu'e rahā, pahar parahy ym rahā, katu ta tiki tī. Wewe katu emu'e.

25 Mu'eharan ta ke a'e mu'e rahā, wewe katu ebandu a'eta pe tī. Aja rahā, katu ta tiki. A'eta ukwaha ke Tupā muruwak ta my. Aja rahā, jete har te ke a'eta ukwa ta my.

26 Aja rahā, ka'u te'eha ngi a'eta jumukatu ta a'eta jupe. Aja rahā, Satana je'ēha ke rehe a'eta hendu ym we ta tī. (Ājā ramūi a'e.) A'eta ke a'e muka'u te'e kwe. Apo anī. Tupā je'ēha rehe a'eta hendu katu apo 'y.

3

'Ar rehe angaha uhyk tate ame'ē rehe har

1 Kuja ekwa exo apo. 'Ar rehe angaha uhyk tate rahā, pyrara hū ta ngā ixo.

2 Arahā kyty'ym te ta amō ta juehe. Arahā tamatarer rehe jō ipy'a ke moī moī ta tī. Arahā: "Jande jō riki katu te me'ē ke" aja jō amō ta ukwa ta a'eta rehe har tī. Arahā: "Upa amō ta riki jaxer ai" aja jō amō ta ukwa ta a'eta juehe har tī. Arahā ipái rehe hendu ym te ta tī. Imāi rehe aja tī. Hendu ym te ta tī. Arahā amō ta ngi ma'e pyhyk rahā: "Pete tiki" aja pandu ym te ta tī. Arahā Tupā rehe har ukwa ukwa ym te ta ixo tī.

3 Arahā amō ta rehe ipy'a ym te ta tī. Arahā amō ta rehe parahy rahā, ipy'a jywyr ym te ta a'eta rehe tī. Arahā amō ta rehe juru ai pame katu te ta tī. Arahā pahar ipy'a pihun te ta oho tī. Pahar parahy ta tī. Arahā katu ame'ē ke amō ma'ema'e, ame'ē ke putar ym te ta tī.

4 Arahā ehe katu ame'ē ke te'e huwajan wan uwak ta oho tī. Arahā upa ma'e ka'u te'eha namō ma'ema'e ta tī. A'eta jō ukwa katu te ame'ē ta ke a'eta aja ukwa ta tī. Arahā Tupā rehe ipy'a ym ta. Anī. Ima'e jumuhuryha rehe jō a'eta ipy'a katu ta tī.

5 "Tupā rehe jande japy'a katu" aja a'eta pandu ta naī. Anī. Panduha aja a'eta ixoha ym ta tī. Tupāma'e pyrātāha namō ma'e ke amō ma'ema'e. Aja ym ta awa. Aja a'eta ixo ym ta.

Timo! Ehendu katurahā! A'eta ngi eho.

6 A'eta ngi har amō ta ixo oho. Amō rok pe ixo oho. Pe, kūjā ka'u te'e ame'ē ke a'eta muka'u te'e raho. Ma'e katu ym ame'ē ke kūjā ta putar katu. Pe, ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ē rehe a'eta jupyai. Anī. Putu'u ym ingi.

7 Ma'e ke a'eta jumu'e mu'e tar katu ixo tī. Aja te'eha a'eta. Anī. Jetehar te ke marā ka ym a'eta ukwa katuha.

8 Yman Moise ke Jan putar ym. Jā aja tī. Moise ke putar ym tī. ("Te'e Moise pandu" aja a'eta naī.) Ame'ē mokōihar ta aja apo mu'eharan ta jetehar te ke putar ym tī. ("Ame'ē ke te'e" aja a'eta pandu naī tī.) Ima'e ukwaha ke a'eta muka'u te'e. "Jetehar te ke jamu'e" aja a'eta pandu naī. Anī. Jurujar ym ame'ē ta ke a'eta, aja Tupā ukwa katu.

9 Anī. Upa ngā ke a'eta muka'u te'e ym ta. A'eta riki te'e aja pahar amō ta ukwa ta. A'erehe upa ngā ke muka'u te'e ym ta. Aja Jan ta rehe har tī. Ka'u te'e ame'ē ta ke a'eta aja ymanihar ta ukwa tī.

Tapijar te'e we jetehar te ke rehe ejurujar katu

10 Timo! Ihē rehe har nde erekwa katu. Kuja. Ihē amu'e ame'ē ke rehe har nde erekwa katu. Katu ihē axoha rehe har nde erekwa katu tī. Ma'e ke ihē ama'ema'e tar katu, ame'ē ke nde erekwa katu tī. Tupā rehe tapijar te'e we ihē ajurujar katu. Ame'ē rehe har nde erekwa katu tī. Ihē apy'a katu te we ngā rehe axo rī, ame'ē ke nde erekwa katu tī. Amō ta rehe ihē apy'a katu, ame'ē ke nde erekwa katu tī. Ihē ke amō ta mupyrara rahā, ihē py'ahu te'e ahendu. (Tapijar te'e we myrandu katu ke ihē apandu pandu.) Ame'ē ke nde erekwa katu tī.

11 Ihē apyraraha rehe har nde erekwa katu tī. Ihē ke amō ta mupyrara hū. Ame'ē rehe har upa katu te nde erekwa katu tī. Antioki ok ta pe aja tī. Iko ok ta pe aja tī. Rit ok ta pe aja tī. Mupyrara ihē ke tī. Anī. Ame'ē mupyraraha ngi ihē ke Tupā muhem.

12 Jete. Tupā je'ēha mu'e, aja amō ixo tar katu rahā, a'e ke amō ta mupyrara ta tī. A'e riki Jesu Kirisutu kotyhar ke, a'erehe amō ta mupyrara ta tī.

¹³ Pe, sawa'e katu ym ame'ë ta ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ta. Jete! I'ar koty te we ma'ema'e we ta rī. Muka'u te'eha aja tī. Amō ta ke a'eta muka'u te'e ta tī. Pe, a'eta juehe amō ta jumuka'u te'e ta tī.

¹⁴ Ame'ë ta aja ym nde tī. Jetehar te ke nde ke amō ta mu'e. Ame'ë ke nde erekwa katu te. Tapijar te'e we ejurujar katu ehe tī. Nema'e mu'eha ta rehe har nde erekwa katu. Katu ame'ë ta ke a'eta. A'erehe nde ke mu'e, ame'ë riki jetehar te ke aja nde erekwa katu tī.

¹⁵ Amō we tī. Kurumī rahā har Tupā je'ëha ke nde erekwa katu. Ame'ë ke nde erekwa rahā, Jesu Kirisutu rehe nde erejurujar katu, a'erehe nde ke Tupā muhā katu.

¹⁶ Jete! Upa Tupā je'ëha ke amō ta mupinim. Tupā'ā mujekwa ame'ë ke a'eta mupinim. Tupā je'ëha riki ma'e ke rehe katu tiki. Kuja. Jetehar te ke mu'e, ame'ë ke mujekwa katu. Ma'e ka'u te'eha ke amō ma'e rahā, ame'ë ke Tupā je'ëha mujekwa katu ipe tī. Amō ixoha katu ym rahā, myja mukatu ta my? Ame'ë ke Tupā je'ëha mujekwa katu tī. Myja amō ixoha katu my, ame'ë ke mu'e katu tī.

¹⁷ Aja rahā, Tupā rehe har mu'e ame'ë ke ixo katu ta. Ma'e ukwa katu ta tī. Aja rahā, upa ma'e katu ame'ë ke ma'ema'e ta tī.

4

Tapijar te'e we Tupā je'ëha ke epandu pandu katu

¹⁻² Timo! Ko apandu katu nde pe. Tupā je'ëha ke epandu pandu katu ngā pe. Nde rehe Tupā usak uī. Jesu Kirisutu aja tī. Usak uī tī. A'erehe nde pe apandu katu: “Tupā je'ëha ke epandu pandu katu te we rī” aja ihē apandu nde pe. Kirisutu jywyr rahā, ngā rehe har a'e ukwa ta. Katu my? Ame'ë ke ukwa ta. Anī rahā, katu ym my? Ame'ë ke ukwa ta tī. Aja ixuwe katu ixo ame'ë ta rehe har ukwa ta. Manō ame'ë ta ke mukwera katu ta muhem, pe, ame'ë ta rehe har ukwa ta tī. (Katu te aja nde erema'ema'e rahā, ma'e katu ame'ë ke nde pe a'e me'ë ta.) Kome'ë wyw keruhū pe kapitā keruhū te aja a'e jywyr rahā, ma'e katu ame'ë ke a'e me'ë ta nde pe. Amō ta Tupā je'ëha rehe hendu tar ym nahā my? Hendu tar katu nahā my? Tapijar te'e we epandu katu ngā pe. Nde erepandu ame'ë ke jetehar te ke, aja ngā pe emujekwa katu. Katu ym ame'ë ke amō ma'ema'e rahā, epandu katu ipe: “Mā peja ym” aja epandu ipe. Emuhury ngā ke tī. Nde eremu'e rahā, wewe katu epandu ipe.

³ Yman rahā, jetehar te ke mu'e ame'ë ke rehe ngā hendu ym ta. Juehe jumuhury ame'ë ke rehe jō hendu tar katu. Aja mu'eha ta koty a'eta jy'ar ta oho tī.

⁴ Jetehar te ke rehe a'eta hendu ym ta. Ymanihar je'ëha rehe jō hendu ta.

⁵ Timo! Aja ym nde tī. Ka'u te'eha rehe ehendu ym. Aja te'eha exo nde. Nde ke amō ta mahy rahā, mā peja nde py'ahu te'e ehendu. Myrandu katu ke epandu pandu katu te we rī. Tupāma'e miasu ke nde, a'erehe upa Tupā je'ëha pandu ame'ë ke ema'ema'e katu.

⁶ Ihē ke rahā, ihēma'e angaha ke rehe uhyk tate oho. Ihē ke amō ta jukwa ta, aja akwa. (Aja Tupā rehe ihē apy'a katu, aja amujekwa ta.) Ame'ë angaha ke rehe uhyk tate oho. Kome'ë wyw keruhū ngi ihē aho ta kŷ.

⁷ Ihē ke Jesu mondo, a'erehe myrandu katu ke ihē apandu katu. Ame'ë parakyha ke upa ima'e pyrātāha namō ihē ama'ema'e. Ame'ë parakyha ke ihē amumba apo 'y. Myrandu katu ke ihē apandu katu te we rī. Jesu rehe ihē ajurujar katu te we rī.

⁸ Jumusaráiha rehe ujan rahā, uhyk py ame'ë ke ma'e pyhyk. Aja ihē pe ma'e ke Jesu me'ë ta. Kuja. Ihē pe a'e pandu ta:

—Nde katu te — aja ihē pe.

A'e jywyr rahā, aja ihē pe a'e pandu ta. Ihē pe jō ym. Upa katu te hury katuha rupi a'e jwyriha rehe harō, ame'ē ta pe aja me'ē a'e pandu ta tī. A'e riki: "Ne katu te me'ē ke" aja pandu ta.

Timō Pahar ihē koty ejur

⁹⁻¹⁰ Timo! Ihē jeje tate axo. A'erehe pahar ihē koty ejur. Ko Tupā rehe jurujar ym ame'ē ta namō Nema ixo tar katu. A'erehe ihē ke a'e hijar oho. Tesaron ok ta pe a'e oho. Ngara ywy pe Kesen oho. Nauma ywy pe Tit oho.

¹¹ Ruk jō riki ihē namō ixo. Nde erejur rahā, Mak ke eho piam. Inamō ejur. Ihē namō a'e paraky ta. Tupā je'ēha ke japandu ta, ame'ē riki jandema'e parakyha ke.

¹² Ese ok ta pe Tik ke ihē amondo.

¹³ Toroa ok ta pe Kapo ixo. Ihēma'e mundeha ihē amupyta ipe. Pukeka aja mundeha ke. Nde erejur rahā, ame'ē ke erur tī. Paper ke erur tī. So'o pিরer ke te'e mujā ame'ē ke. Ame'ē ke erur tī. Ame'ē ke ihē aputar katu te.

¹⁴ Itapytā namō ma'eha ke Arexan. (Ame'ē ke te'e ma'e'ā mujā ame'ē ke a'e.) A'erehe ihē rehe har katu ym a'e je'ē je'ē hū. Ihē ke a'e mupyrara, aja a'e ke Tupā mupyrara ta tī.

¹⁵ Jande japandu ame'ē ke a'e putar ym te. Mujaxer hū japanduha ke tī. A'erehe esak katu ehe exo. (Aja rahā, ne je'ēha ke a'e mujaxer ym ta tī.)

Ihē rehe amō ta juru ai

¹⁶ Yman kapitā keruhū ruwa koty ihē apu'am a'am. Ihē rehe har amō ta jaxer pandu naī, ame'ē ke ihē amukatu a'am. "Ma'e aka'u te'eha ke ihē ama'e ym" aja ihē apandu pandu. Arahā: "Jete! Ma'e ka'u te'eha ke Páu ma'e ym" aja me'ē ihē rehe har pandu ym te awa. Upa ihē ke hijar oho. Mā peja Tupā ipy'a jywyr ame'ē ta rehe.

¹⁷ Upa ihē ke hijar oho. Anī. Upa ym. Ihē namō Tupā riki ixo katu. Ihē py'a ke a'e mātā katu tī. A'erehe myrandu katu ke ihē apandu katu te. Pe, ame'ē ke rehe heta jundéu awa aja ym ame'ē ta hendu. Arahā ihē ke jangwateran juru ngi Tupā muhem, ame'ēja saka. (Aja rahā, ihē ke kapitā keruhū jukwa ta tipe. Ame'ē ngi Tupā muhem.)

¹⁸ Ihē pe jaxer ai ame'ē ke amō ta ma'ema'e rahā, ame'ē ngi ihē ke a'e muhem ta tī. Pe, ywa pe inamō ihē ke a'e raho ta. A'ep inamō ihē axo ta kŷ. (Aja rahā, amō ta ihē ke mahy ym te ta tī.) "A'e riki katu te me'ē ke" aja mā peja japandu ipe. Aja te'eha japandu. Amen. Ame'ē riki: "A'e tŷ" aja.

Katuha ke ihē amondo axo

¹⁹ Piri si pe katuha ke ihē amondo axo. Ak pe aja tī. Piri si sawa'e a'e. Onesi rok wyr pe har ta pe aja tī. Katuha ke amondo axo tī.

²⁰ Korin ok ta pe Era pyta. Toro riki ma'e ahyha pyhyk, a'erehe Mire ok ta pe a'e ke ihē ahijar.

²¹ Pahar ihē koty ejur. Aman ndy'ar ym rahā, ejur.

Nde pe sehar ta katuha ke mondo ixo. Ko Eu. Purutē aja tī. Karáu aja tī. Upa jande mu ta mondo ixo tī. Jesu rehe a'eta jurujar katu, a'erehe jande mu ta aja a'eta.

²² Mā peja nde py'a ke Jesu mātā katu. Mā peja johu pehē rehe Tupā ipy'a katu te hū.

Upa.

Tit pe paper pinim ke Páu mondo

Kere y rapa'ü pe Tit ke Páu mupyta. A'ep Jesu kotyhar ta rehe Tit usak usak katu ta. Tupã je'êha ke a'e mu'e ta ngã pe tĩ. Myja Jesu kotyhar tama'e kapitã ta katu ta ixo my? Ame'ê rehe har Páu mujekwa tar katu ipe tĩ. Tit ke a'e muhury tar katu tĩ. A'erehe kome'ê paper pinim ke Tit pe a'e mondo.

Tit pe paper pinim ke Páu mondo

¹⁻⁴ Tit! Ko nde pe paper pinim ihê amondo axo. Ihê Páu. Tupãma'e miasu ke ihê. Jesu Kirisutu mondo ame'ê ke ihê tĩ. Ihê pe Tupã pandu:

—Ihê kotyhar ke nde. Ihê asak katu ame'ê ta ke emu'e katu eho. Aja rahã ihê rehe tapijar te'e we a'eta jurujar katu ta. A'eta pe jeteihar te ke emujekwa tĩ. Ihê rehe ihê kotyhar ta py'a ke a'eta moĩ moĩ rahã, jeteihar te ke a'eta ukwa katu. Ame'ê ke emujekwa ngã pe — aja ihê pe pandu.

Jeteihar te ke jakwa katu. A'erehe jande ruhãha angaha ke rehe jaharõ jaxo. Ame'ê rehe har Tupã pandu katu. Kome'ê ywy keruhũ nixóí te rahã, a'e pandu katu. Te'e ym a'e. Tupã putar rahã, myrandu ke a'e muwyr. Ame'ê namõ uhãha rehe har ngã pe a'e mujekwa. “Ame'ê myrandu ke nde pe ihê amujekwa. Ame'ê ke ebandu pandu eho ngã pe. A'erehe nde ke ihê amondo” aja Tupã pandu ihê pe. A'erehe ame'ê myrandu ke ihê apandu pandu aho. Tupã riki jande muhãha.

Tit! Ihê aja Jesu rehe nde erejurujar katu tĩ. A'erehe ihê ra'yr aja nde.

Tupã riki jande pái keruhũ. Jesu Kirisutu riki jande muhãha. Mã peja nde rehe a'eta ipy'a katu te hũ. Mã peja nde py'a ke a'eta muhury katu tĩ.

Myja me'ê Jesu kotyhar tama'e kapitã katu my

⁵ Kere y rapa'ü pe ja nde jaxo rahã, Jesu kotyhar tama'e kapitã ta ke jamu'am ym we rĩ. A'erehe a'ep nde ke ihê amupyta. Apo kapitã ta ke emu'am katu. Ok ta pame katu te emu'am. Ihê apandu ame'ê ke ekwa ekwa katu exo.

⁶ Kuja kapitã ke emu'am. Ma'e ka'u te'eha ma'eha nixóí ipe, aja amõ ta ukwa ehe har. Hakehar peteĩhar namõ jõ ixo rahã, katu tiki tĩ. Jesu rehe upa ta'yr ta jurujar katu ame'ê ke tĩ. Tajyr ta aja tĩ. Jesu rehe jurujar katu tĩ. Ipái rehe ame'ê ta hendu katu rahã, katu tiki tĩ. Imãí rehe aja tĩ. Hendu katu ehe tĩ. Ma'e ka'u te'eha ke ame'ê ta ma'ema'e ym, aja amõ ta ukwa rahã, katu tiki. (Aja me'ê sawa'e ke emu'am. Jesu kotyhar tama'e kapitã, aja emu'am.)

⁷ Jesu kotyhar tama'e kapitã riki. Ame'ê tama'e usakiha ke a'e. A'erehe ehe har katu ym amõ ta pandu ym rahã, katu tiki. A'e jõ sawa'e katu te ame'ê ke aja ukwa ym rahã, katu tiki tĩ. Pahar ipy'a pihun ym rahã, katu tiki tĩ. Kawĩ ngi ka'u ym rahã, katu tiki tĩ. Pahar jumai ym rahã, katu tiki tĩ. Tamatarer rehe jõ ipy'a moĩ moĩ ym rahã, katu tiki tĩ.

⁸ Pe, hok pe uhyk, ame'ê ta ke muxe katu rahã, katu tiki tĩ. Katu ame'ê ke putar rahã, katu tiki tĩ. Upa ma'ema'e, ame'ê ke ukwa katuha namõ ma'ema'e rahã, katu tiki tĩ. Amõ ta pe katu ame'ê ke ma'ema'e rahã, katu tiki tĩ. Tupã rehe ipy'a moĩ moĩ katu rahã, katu tiki tĩ. Ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'e tate rahã, muputu'u ingi. (Aja rahã, ma'e ym ta.) Aja rahã, katu tiki tĩ.

⁹ Je'êha jeteihar te ke jamu'e ngã pe. Ame'ê ke ipy'a pe kapitã mupyta katu rahã, katu tiki tĩ. Aja rahã, panduhã jeteihar namõ amõ ta ke a'e muhury katu ta. Aja Tupã rehe har ngã pe mujekwa katu ta. Pe, amõ koty mu'e ame'ê ta pe pandu: “Mã peja ym” aja pandu. Aja rahã, jeteihar te ke a'e mu'e ta. (Aja me'ê sawa'e ke emu'am. Jesu kotyhar tama'e kapitã, aja emu'am.)

Muka'u te'e ame'ê ta pe: “Mã peja pemu'e ym” aja ebandu

¹⁰ Tit! Ehendu katurahā! Jesu kotyhar tama'e kapitā ta rehe hendu ym ame'ē ta heta ixo. Jesu kotyhar ta ke a'eta. Pe, a'eta mu'e we rī:

—Moise je'ēha rehe pehendu katu! — aja a'eta mu'e naī.

Jesu kotyhar ta ke a'eta muka'u ka'u te'e hū ixo. Te'e je'ēha namō muka'u ka'u te'e ixo.

¹¹ Upa katu te ok wyr pe har ta ke a'eta muka'u ka'u te'e tī. Jete har ym ame'ē ke a'eta mu'e ixo. Aja tamatarer ke a'eta pyhyk pyhyk ixo. Tamatarer ke jō a'eta putar, a'erehe a'eta mu'e mu'e ixo. Huxī ym riki ingi. A'erehe ame'ē ta je'ēha ke amō mukanim ta me'ē te'e. (A'erehe: “Mā peja pemu'e ym” aja epandu a'eta pe.)

¹² Kere y rapa'ū pe har ta ngi har amō ixo. Upa katu te ma'e a'e pandu. A'e riki ixotyhar ta rehe har pandu:

—Kere y rapa'ū pe har ta riki te'e pandu ame'ē ta ke a'eta. Aja te'eha a'eta. So'o jarō ame'ēja saka. Amō ta ke a'eta mupyrara tī. Ma'e u'uha ke jō putar katu. Jyty'y m tī, a'erehe paraky ym — aja kere y rapa'ū pe har ta rehe har a'e pandu.

¹³ A'e pandu ame'ē ke jete har te ke. A'erehe muka'u ka'u te'e, ame'ē ta pe hātā epandu: “Mā peja pemu'e ym” aja. (Nde rehe hendu rahā,) jete har te ke rehe a'eta jurujar katu te ta my.

¹⁴ Jundéu awa ramūi ta pandu ame'ē ke rehe a'eta jurujar ym ta my tī. Jete har te ke hijar ame'ē ta je'ēha rehe a'eta jurujar ym ta my tī.

¹⁵ Amō amō jundéu awa ta pandu:

—Ma'e ke pe'u ym. Aja Moise je'ēha rehe panduha ihī. Pe'u rahā, Tupā rehe pepy'a ym — aja pandu naī.

Sawa'e katu ame'ē pe upa katu te ma'e ke katu ipe. Sawa'e katu ym ame'ē pe upa katu te ma'e ke katu ym ipe. Tupā rehe jurujar ym ame'ē pe aja tī. Ma'e ukwa ukwa ixo ame'ē ke katu ym, a'erehe upa katu te katu ym ipe. Ipy'a ke jai te'e ixo, a'erehe upa katu te katu ym ipe.

¹⁶ “Tupā rehe har jakwa katu” aja a'eta pandu naī. Anī. Ima'e ma'ema'eha ke amō koty. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, a'erehe Tupā rehe har ukwa ym, aja ngā pe a'eta mujekwa. Tupā rehe a'eta hendu ym. Pe, a'eta ke Tupā putar ym tī. Marā ka ym a'eta katu ame'ē ke ma'ema'eha.

2

Jete har te ke emu'e katu

¹⁻² Nde riki aja ym tī. Jete har te ke emu'e. Tamūi ta pe epandu katu. Kuja epandu katu:

—Kawī ngi peka'u ym. Katu pexoha namō pexo tī. Pekwa katuha namō pexo katu tī. Jete har te ke rehe tapijar te'e we pejurujar katu. Aja pexo katu. Amō ta rehe pepy'a katu tī. Pehē ke amō ta mupyrara rahā, mā peja pehē py'ahu te'e pehendu — aja tamūi ta pe epandu katu.

³ A'i ta pe aja tī. Kuja epandu katu tī:

—Tupā rehe har pekwa katu pexo, aja pexo katu. (Aja rahā, katu ame'ē ke pema'ema'e ta.) Amō ta rehe pehē juru ai ym tī. Kawī ngi peka'u ym tī. Katu ame'ē ke pemu'e — aja a'i ta pe epandu katu.

⁴ Aja rahā, kūjā pyahu ta ke a'i ta mu'e katu ta. Kuja mu'e katu ta: “Pehē sawa'e ta rehe pepy'a katu. Pehē membyr ta rehe pepy'a katu tī” aja.

⁵ Amō we a'i ta pe epandu tī:

—Pekwa katuha namō pexo katu. Ma'e jaxer ame'ē ke pehē py'a rupi pekwa pekwa ym pexo. Pehē rok wyr pe har ta rehe pesak pesak katu pexo. Pejyty'ý ym tī. Peparaky katu tī. Pehē sawa'e rehe pehendu katu tī. Aja rahā,

amō ta pandu ta: “Jesu kotyhar ta riki katu ixo. A'erehe Tupā je'ēha riki katu” aja pandu ta. Aja kūjā pyahu ta ke pemu'e katu — aja a'i ta pe epandu katu.

⁶ Ta'ynuhu ta pe aja tī. Kuja epandu katu tī:

—Pekwa katuha namō pexo katu — aja epandu katu ipe.

⁷ Tit! Nde aja tī. Katu ame'ē ke ema'ema'e tī. Aja rahā, nde aja amō ta katu ame'ē ke ma'ema'e ta tī. Ngā ke nde eremu'e rahā, jetehar te ke emu'e. Nde eremu'e rahā, ejumusarái ym tī.

⁸ Panduha katu ame'ē ke epandu. Aja rahā: “Tit pandu ame'ē ke katu ym” aja amō ta pandu ym ta. Aja rahā, Jesu kotyhar ta rehe har marā ka ym katu ym ame'ē ke a'eta je'ēha. A'erehe nde rehe parahy ame'ē ta huxī ta.

⁹ Miasu ta pe epandu katu tī. Jesu kotyhar ta ke ame'ē ta. Kuja epandu:

—Pehē jar ta rehe pehendu katu. Upa katu te pema'ema'e, ame'ē ke namō pehē jar ta ke pemuhury katu. Pehē jar ta pe je'ēha ke pemujywyr ym tī.

¹⁰ Pehē jarma'e pemukanim ym. Pepandu ame'ē ke pema'ema'e katu, aja pemujekwa katu pehē jar pe. Aja te'eha pehē — aja miasu ta pe epandu katu.

Aja miasu ta upa katu te katu ame'ē ke ma'ema'e rahā, amō ta pandu ta:

—Tupā rehe har Jesu kotyhar ta mu'emu'e. Ame'ē mu'e ame'ē ke katu — aja pandu ta.

Jande rehe Tupā ipy'a katu te hū a'erehe katu aja jaxo ta me'ē te'e

¹¹ Upa awa ta ke Tupā muhā tar katu. A'erehe awa ta rehe a'e ipy'a katu te hū, ame'ē ke ngā pe a'e mujekwa.

¹² Awa ta rehe a'e ipy'a katu te hū. A'erehe jande ke a'e mu'e tī. Kuja. Ma'e ke a'e putar ym ame'ē ke jahijar. Katu ym ma'ema'eha ke kome'ē ywy keruhū pe har ta putar. Ame'ē ke jahijar tī. Pe, jakwa katuha namō jaxo katu rahā, katu tiki. Amō ta pe katu ame'ē ke jama'ema'e rahā, katu tiki tī. Tupā putar ame'ē ke jama'ema'e rahā, katu tiki tī. Aja apo jama'ema'e jaxo rahā, katu tiki tī.

¹³ Aja jaxo rahā, jande rury katuha namō Jesu Kirisutu jywyrriha rehe jaharō jaxo. Katu te ha namō a'e jywyr ta. A'e riki Tupā a'e tī. Pyrātā te hū ame'ē ke a'e. A'e riki jande muhāha tī.

¹⁴ A'e manō, a'erehe jande ke a'e muhā katu. Upa jandema'e jaka'u te'eha jama'ema'eha ke rehe a'e muhepy. Ame'ē ke jande py'a ngi a'e mukanim, ame'ēja saka. A'erehe jande py'a ke a'e juhyk apo 'y. Aja rahā ixotyhar ta ke jande. Ima'e ke jō jande. A'erehe katu ame'ē ke jama'ema'e tar katu tī.

¹⁵ Upa ihē apandu ame'ē ke emu'e katu. Nde erepandu katuha namō emu'e katu. Nde rehe hendu ame'ē ta ke emuhury katu. Aja rahā, Jesu rehe ame'ē ta ipy'a katu te we rī. Katu ym amō ma'e rahā: “Mā peja ym” aja epandu ipe. Nde rehe amō ta hendu ym rahā, ame'ē ta pe epandu:

—Tupā je'ēha rupi ma'e ihē apandu pandu. A'erehe mā peja ihē rehe pehendu katu — aja epandu.

3

Jande rehe Tupā pyrara usak, a'erehe jande ke a'e muhā katu

¹ Nde koty ixo ame'ē ta pe kuja epandu katu:

—Kapitā ta rehe pehendu katu. Kapitā keruhū ta rehe pehendu katu tī. Ma'e katu ame'ē ke amō ta pandu rahā, pahar ame'ē ke pema'ema'e katu. Pehendu katu a'eta rehe.

² Amō ta rehe pehē juru ai ym. Amō ta namō peje'ē hātā tā ym. Amō ta namō pehē juehe katu pexo. Upa awa ta rehe pehē rury katu pexo. Aja te'eha pehē — aja nde koty ixo ame'ē ta pe epandu katu.

³ Amukwehe te we jetehar te ke jakwa ym jaxo tī. Tupā rehe jahendu ym tī. Jande ke amō ta muka'u ka'u te'e hū tī. Upa ma'e jaka'u te'eha ke jama'e tar

katu. Ma'e katu ym ame'ë ke te'e jama'ema'e hũ jaxo. Amõ ta rehe jakyty'ym tĩ. Amõ ta rehe japy'a ym tĩ. Jande rehe amõ ta ipy'a ym tĩ.

⁴ Tupã riki katu te ame'ë ke a'e, ame'ë ke jande pe a'e mujekwa. Awa ta rehe a'e ipy'a katu. Ame'ë ke a'e mujekwa tĩ. A'e riki jande muhãha.

⁵ Jande ke a'e muhã katu. Katu ame'ë ke jama'ema'e, a'erehe jande ke a'e muhã katu my? Anĩ. Aja ym. Jande rehe a'e pyrara usak, a'erehe jande ke a'e muhã katu. Jande py'a ke a'e juhyk, a'erehe jande py'a ke amõ koty Tupã'ã muruwak mondo. Mupyahu ame'ëja saka. Jaxoha pyahu aja muruwak tĩ.

⁶ Jesu Kirisutu manõ. A'erehe jande py'a rehe l'ã ke Tupã muwyr. A'e me'ë te'e riki. Jesu riki jande muhãha.

⁷ Jande rehe Tupã ipy'a katu te hũ, a'erehe Tupã namõ jande juehe katu jaxo. Pe, jande ruhãha rehe jaharõ jaxo. Ame'ë ke jande pe a'e me'ë.

⁸ Upa ihẽ apandu ame'ë ke jetehar te ke.

Muka'u te'e ame'ë ta namõ eje'ë hãtã tã ym

Ihẽ apandu ramõ ame'ë ke emu'e mu'e katu te we rĩ. Aja rahã, Tupã rehe jurujar katu ame'ë ta katu ame'ë ke jõ ma'ema'e tar katu. Kome'ë je'ëha riki katu ame'ë ke. Myja ixoha katu my, ame'ë ke mujekwa katu ngã pe tĩ.

⁹ Jundéu awa ramũ ta rer rehe har amõ ta pandu pandu. Mãte hũ te'e ame'ë ta hamũ ta rer ihĩ. Ame'ë rehe har pandu pandu ame'ë ta namõ eje'ë hãtã tã ym. Moise je'ëha rehe har amõ ta pandu pandu. Ame'ë ta namõ eje'ë hãtã tã ym tĩ. Je'ëha hãtã tã ha riki katu ym. Jaxer riki tĩ.

¹⁰ Jesu kotyhar ta ukwa katuha ke amõ koty koty amõ muruwak. Aja rahã: "Mã peja ym" aja muka'u te'eha ta pe epandu. Aja mokõihar epandu ipe tĩ. Pe, nde rehe hendu ym rahã, eho ingi.

¹¹ Ame'ë ta riki sawa'e ta jaxer ame'ë ta ke, aja nde erekwa. Ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'e, a'erehe sawa'e jaxer aja a'e mujekwa nde pe.

Amõ ta rehe ehaihu katu

¹² Nde koty sawa'e ke ihẽ amondo ta. Her Ar. A'e ke amondo ym rahã, Tik ke ihẽ amondo ta. Nde rehe a'e uhyk rahã, pahar Niko ok ta pe ejur. A'ep ihẽ axo ta tĩ. Aman ndy'ar rahã, a'ep ihẽ apyta we ta, aja ihẽ akwa tĩ.

¹³ Amõ sawa'e rehe ehaihu katu. Her Sena. Je'ëha hãtã tã ame'ë mukatuha ke a'e. Apor ke ehaihu katu tĩ. A'etama'e ym te rahã, ame'ë ke eme'ë katu a'eta pe. Aja rahã, ame'ë namõ a'eta oho katu ta.

¹⁴ Jesu kotyhar ta pe emujekwa katu. "Katu ame'ë ke pema'ema'e" aja emujekwa katu ngã pe. "Ima'e ym te ame'ë ta rehe pehaihu katu" aja emujekwa ngã pe tĩ. Aja rahã, ma'e ke me'ë katu ta. Aja rahã, Jesu kotyhar ta jyty'ỹ ym ta. Paraky katu ta.

¹⁵ Upa ihẽ namõ ixo ame'ë ta katuha ke nde pe mondo ixo. Nde koty Jesu rehe jurujar katu ame'ë ta ixo. Jande rehe a'eta ipy'a katu. Katuha ke ame'ë ta pe jamondo jaxo tĩ, aja ame'ë ta pe epandu tĩ.

Mã peja upa nde kotyhar ta rehe Tupã ipy'a katu te hũ.

Upa.

Siremō pe paper pinim ke Páu mondo

Siremō riki ima'ehū namō ixo ame'ē ke a'e. Pe, miasu ujan oho ingi. Her One. Ma'e ke a'e mukanim raho tī. Pe, kyndaha pe Páu ixo rahā, One ke sonda ta muhyk raho tī. Hom ok ta pe har kyndaha pe kynda raho. Pe, One pe Tupā rehe har Páu mujekwa rahā, Jesu rehe One jurujar katu tī. A'erehe imu aja apo 'y. Pe, ijar pe, Siremō pe One ke Páu mujywyr tar katu. A'erehe ame'ē rehe har Siremō pe Páu mupinim. “Ihē aja One ke nde rok pe emupyta katu tī” aja Siremō pe Páu mupinim.

Siremō pe paper pinim ke Páu mondo

¹ Siremō! Ko nde pe paper pinim ihē amondo axo. Ihē Páu. Timo ihē namō ixo tī. Jande mu ke a'e.

Ko nde riki jande rehe katu ame'ē ke nde. Jande aja Tupā je'ēha ke nde erepandu pandu erexo tī. Jesu rehe har ihē apandu pandu. (Ame'ē ke amō ta putar ym. A'erehe kyndaha pe ihē ke amō ta kynda raho.) A'erehe kyndaha pe ihē axo.

² Nde rok pe Jesu kotyhar ta jy'ar jy'ar. Ame'ē ta pe katuha ihē amondo axo tī. Ihē rendyr pe, Asi pe, katuha ihē amondo axo tī. (Jesu rehe a'e jurujar katu, a'erehe: “Ihē rendyr” aja ihē apandu.) Aki pe katuha ihē amondo axo tī. Ihē aja Tupā je'ēha ke a'e pandu pandu oho ngā pe tī.

³ Tupā riki jande pái keruhū. Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te. Mā peja pehē rehe a'eta ipy'a katu te hū. Mā peja pehē py'a ke a'eta muhury katu.

Siremō! Johu jande py'a ke nde eremātā katu

⁴⁻⁵ Upa Tupā kotyhar ta rehe nde erepy'a katu, aja ihē ahendu. Jesu, jandema'e sawa'e te rehe nde erejurujar katu te, aja ihē ahendu tī. A'erehe Tupā namō ihē apandu pandu rahā, kuja ihē apandu:

—Jande pái keruhū! Siremō rehe nde eresak katu. A'erehe ne jō riki katu te me'ē ke — aja apandu ipe.

⁶ Tupā namō ihē apandu:

—Jesu rehe Siremō jurujar katu. Mā peja ame'ē rehe har ngā pe a'e pandu pandu katu te we rī. Aja rahā, hendu ame'ē ta jurujar katu ta ehe tī. Ajā rahā, upa ma'e katu ame'ē ke Kirisutu me'ē jande pe. Ame'ē ke mā peja jurujar katu ame'ē ta ukwa katu. Kirisutu kotyhar ta ke jande — aja ihē apandu Tupā namō.

⁷ Siremō! Ihē mu aja nde. Tupā kotyhar ta rehe nde erepy'a katu, a'erehe ihē rury katu. Ihē ke nde eremuhury katu, a'erehe ihē py'a ke nde eremātā katu. Upa Tupā kotyhar ta ke nde eremuhury katu tī, a'erehe ihē aja a'eta tī. A'eta py'a ke nde eremātā katu tī.

One rehe har ihē apandu nde pe

⁸ Jande ke nde eremuhury katu, a'erehe ma'e ke nde pe ihē apandu ta apo 'y. Kirisutu je'ēha rupi nde pe ihē apandu tar katu.

⁹ Anī. Aja ym ta ihē. Nde rehe ihē apy'a katu, a'erehe ma'e ke nde pe ihē apandu ta. (Wewe katu apandu ta. Ihē je'ēha rupi apandu ta.) Ihē Páu. Ihē tamūi te ihē. Jesu rehe har ihē apandu pandu, a'erehe kyndaha pe ihē axo.

¹⁰ Apo One rehe har nde pe ihē apandu. Kyndaha pe ihē axo rahā, myrandu katu ihē apandu ipe. A'erehe Jesu rehe a'e jurujar katu. A'erehe ihē ra'yr aja a'e. Pe, ipái aja ihē.

¹¹ Yman nde pe One paraky ixo. Arahā a'e jaxer nde pe. Apo ihē pe a'e katu 'y. Apo nde pe a'e katu ta tī.

¹² Apo nde koty a'e ke ihē amujywyr ta. Ihē apy'a katu ehe, a'erehe nde koty a'e ke ihē amujywyr rahā, ihē apyai te ta.

¹³ Myrandu katu ihē apandu pandu, a'erehe kyndaha pe ihē axo. Se ihē axo rahā, One ke ihē amupyta tar katu. Aja rahā, One riki ihē rehe haihu katu ta. Se nde erexo ym. A'erehe marā ka ym ihē rehe nde erehaihuha. (A'erehe One riki ihē rehe haihu katu ta.)

¹⁴ Nde erema'e ta me'ē te'e, a'erehe ihē rehe nde erehaihu katu ta, aja nde erekwa. Anī. Aja ym ihē aputar. Nde ereputar katu, a'erehe One pe nde erepandu ta:

—One! A'ep epyta. Páu rehe ehaihu katu — aja.

Anī we rī. “Ere” aja nde erepandu rahā jō, a'e ke ihē amupyta ta.

¹⁵ Siremō! Yman nengi One oho. Apo nde koty a'e jywyr rahā, ne namō aja te'e a'e ixo ta my.

¹⁶ Nema'e miasu, aja ym ehe har ekwa ekwa exo apo 'y. Kirisutu rehe a'e jurujar katu, a'erehe ne mu apo 'y, aja ekwa ekwa exo tī. A'erehe nde koty jywyr rahā, i'ar koty te we miasu katu ame'ē ke a'e apo 'y, aja ekwa ekwa exo. Nde aja Kirisutu rehe a'e jurujar katu tī, a'erehe ne mu aja a'e tī. A'erehe i'ar koty te we nde pe katuha a'e tī. Ihē apy'a katu ehe. Ihē pe katu a'e tī.

¹⁷ Nde aja Tupā je'ēha ke ihē apandu pandu, aja nde erekwa katu. A'erehe One ke nde rok pe emupyta katū. Ihē aja a'e ke emupyta katu tī.

¹⁸ Yman ma'e katu ym ame'ē ke a'e ma'e my. Nde pe ma'e ke a'e mujywyr ta me'ē te'e my. Ame'ē ke paper rehe emapyk. (Anī. Onema'e nixōi te ma'e ke.) A'erehe ihē riki ame'ē ke amujywyr ta nde pe.

¹⁹ Ko paper rehe ihē amupinim katu:

—Ihē Páu. Ihē ame'ē ta nde pe — aja.

Pe, kuja ekwa ekwa exo tī. (Myja nde ke Tupā muhā katu ta my, ame'ē rehe har nde pe ihē riki apandu. A'erehe ihē pe ma'e ke nde ereme'ē ta me'ē te'e, ame'ēja saka.)

²⁰ Siremō! Ihē mu aja nde! Jandema'e sawa'e te rehe jajurujar katu, a'erehe ihē apandu ame'ē ke ema'e katu. One ke nde rok pe emupyta katu tī. Aja rahā, ihē ke nde eremuhury katu ta.

²¹ Ihē apandu ame'ē ke nde erema'e katu ta. One ke nde rok pe nde eremupyta katu ta, aja ihē akwa katu. A'erehe paper pinim ke nde pe ihē amondo axo. Jete riki. Ihē apandu ame'ē 'ar koty te we katu ame'ē ke nde erema'e katu ta, aja akwa katu.

²² Nde koty ihē ahyk ta aho my, aja ihē akwa. Ame'ē rehe har Tupā namō pepandu katu, a'erehe aja ihē akwa. A'erehe ihē akeriha renda ke epeir katu apo tī.

Katuha ke Páu mondo

²³ Jesu Kirisutu rehe har Epar pandu pandu. (Ame'ē ke amō ta putar ym. A'erehe kyndaha pe a'e ke amō ta kynda raho.) A'erehe kyndaha pe ihē namō a'e ixo. Katuha ke nde pe a'e mondo ixo.

²⁴ Mak aja tī. Katuha ke nde pe a'e mondo ixo tī. Arita aja tī. Mondo ixo tī. Nema aja tī. Mondo ixo tī. Ruk aja tī. Katuha ke nde pe a'e mondo ixo tī. Ihē namō myrandu katu ke a'eta pandu pandu ixo.

²⁵ Jesu Kirisutu riki jandema'e sawa'e te. Mā peja johu pehē rehe a'e ipy'a katu te hū.

Upa.

Emberéu awa ta pe mupinim me'ě ke

Awa kome'ě paper mupinim my? Ukwa ym awa. Jundéu awa ta ngi har amō amō ta Jesu rehe jurujar katu. “Emberéu awa ta ke” aja amō jundéu awa ta her tī. Ame'ě ta pe kome'ě paper ke amō mupinim. A'erehe kome'ě paper pinim: “Emberéu” aja jakwa.

Amō ta amō koty mu'e tar katu. “Ymanihar ta aja Tupā rehe pehē py'a pemoi moī katu tī. A'erehe Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe hymba ke hapy tī” aja mu'e naī.

“Anī. Mā peja ym” aja kome'ě paper rehe panduha ihī. “Jesu Kirisutu rehe jō pehē py'a pemapyk. A'e riki upa katu te amō ta 'ar koty te we katu te ha” aja panduha ihī tī.

Jesu kotyhar ta pe: “Ihē mu ta” aja pandu.

Tupā je'ěha ke Ta'yr pandu

¹ Yman Ta'yr uwyr ym rahā we, ima'e je'ěha ke Tupā mujekwa. Amō amō rahā, mujekwa. Amō koty koty mujekwa. Je'ěha ke pandu pandu ame'ě ta pe mujekwa. Pe, a'eta riki jande ramūi ta pe Tupā je'ěha ke pandu pandu hū.

² Apo anī. Ta'yr ke a'e muwyr. Pe, ima'e je'ěha ke Ta'yr riki pandu pandu jandē pe. Yman te Tupā pandu ipe: “Nde riki upa ma'e ke emujā” aja. A'erehe Ta'yr riki upa katu te ma'e ke mujā. Kome'ě ywy keruhū mujā. Ywa ke mujā tī. Pe, Tupā pandu ipe tī:

—Nde pe upa katu te ma'e ke ihē ame'ě ta. Upa katu te nema'e wan ta. Aja te'e ta — aja Ta'yr pe.

³ Tupā katu te ha aja Ta'yr tī. Aja ngā pe Ta'yr mujekwa. Tupā aja Ta'yr tī. Upa katu te a'e mujā ame'ě ke henda pe te'e ihī katu. Ywa rehe ihī ame'ě ke. Ywy rehe ihī ame'ě ke tī. Ihī katu tī. Ywa rehe wata ame'ě ke hape rupi wata katu tī. Pyrātāha namō a'e pandu, a'erehe henda pe te'e ihī katu. Wata katu tī. A'e manō rahā, upa awa ta ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe a'e muhepy. A'erehe awa ta py'a ke Tupā juhyk katu. A'e manō, pe, kwera katu uhem tī. Pe, ywa pe Tupā rake a'e wapyk oho. Aja rahā, a'e riki je'ěha te reko, aja mujekwa katu. Tupā riki pyrātā te hū ame'ě ke a'e.

Ta'yr riki Tupā je'ěha rahoha ta 'ar koty te we katuha

⁴ Tupā rake Ta'yr wapyk, a'erehe Tupā je'ěha rahoha ta 'ar koty te we Ta'yr katu te ha. “Ihē ra'yr” aja Ta'yr pe Tupā pandu, a'erehe ame'ě ta 'ar koty te we Ta'yr katuha tī.

⁵ Ta'yr pe jō a'e pandu:

“Apo ngā pe ihē amujekwa ta. Nde riki ihē ra'yr. Nde pái ihē” aja. Aja ym ima'e je'ěha rahoha ta pe pandu. Amō we Ta'yr pe a'e pandu: “Ko nde pái ihē axo. Ihē ra'yr nde tī” aja.

Aja ym ima'e je'ěha rahoha ta pe a'e pandu. (A'erehe i'ar koty te we Ta'yr katuha.)

⁶ Upa awa ta 'ar koty te we katuha ame'ě ke a'e. Kome'ě ywy keruhū pe Ta'yr ke a'e muwyr tate rahā, upa katu te ima'e je'ěha rahoha ta pe a'e pandu: “Ihē ra'yr rehe pehē py'a pemoi moī katu” aja.

⁷ Ima'e je'ěha rahoha ta rehe har a'e pandu rahā, kuja a'e pandu:

“Ywytu aja pahar ihēma'e je'ěha rahoha ta ke ihē amondo.

Tata aja pyrātāha namō ihēma'e je'ěha rahoha ta ma'e ke ma'ema'e ta tī. Ihē apandu ame'ě ke ma'ema'e ta” aja.

(Aja rahā, je'ěha rahoha ta ima'e miasu ta ke aja mujekwa. A'erehe Ta'yr wyr koty te we katuha, aja mujekwa.)

- ⁸ Ta'yr rehe har a'e mujekwa. Kuja:
 "Ihē aja nde tī. (A'erehe: 'Tupā' aja nde pe amō ta pandu ta tī.) Nde riki kapitā keruhū te. Aja te'e ta nde erexo.
 Nde kotyhar ta ke nde eremondo mondo rahā, katuha namō nde eremondo mondo ta.
- ⁹ Ma'e ka'u te'eha ke amō ma'ema'e, ame'ē rehe nde ereparahy. Katu amō ma'ema'e, ame'ē ke nde ereputar katu. A'erehe nde pe ihē apandu: 'Ihēma'e ke nde' aja. Ihē Tupā.
 Pe, nde rehe katu ame'ē ta pe ihē apandu: 'Pehē katu' aja.
 I'ar koty te we nde pe ihē apandu: 'Nde katu te' aja. A'erehe nde rury katu nde erexo" aja Ta'yr rehe har Tupā pandu. Yman ame'ē panduha ke Ndawi mupinin.
- ¹⁰ Tupā pandu tī:
 "Sawa'e! Kirisutu nde. Ma'e ke nixói te rahā, kome'ē ywy keruhū nde eremuja.
 Nema'e pyrātāha namō ywa ke nde eremuja tī.
- ¹¹⁻¹² Upa ame'ē ta ke nixói te ta tī. Awama'e mundeha aja ame'ē ke ymanihar wan ta oho. Kanim ta.
 Mundeha ke amō pukek. Aja kome'ē ywy keruhū ke nde erepukek ta tī. Ywa ke aja tī. Nde erepukek ta tī. (Pe, nde erembor ta tī.)
 Mundeha ymanihar ke amō ombor. Pe, pyahu ke pyhyk. Aja kome'ē ywy keruhū ke nde eremukanim ta tī.
 Pe, pyahu ame'ē ke nde eremuja ta tī. Ywa ke aja tī. Pyahu ame'ē ke nde eremuja ta tī.
 Nde anī. Aja te'e ta nde erexo katu. Nde ruhā te hū ame'ē ke nde" aja Ta'yr rehe har Tupā pandu.
- ¹³ Ta'yr pe Tupā pandu:
 "Se ihē rake ewapyk katu. Nde ruwajan ta ke ihē amuputu'u katu ta. Upa ame'ē ta nde rehe hendu katu ta" aja ipe. ("Tupā rake wapyk" aja pandu rahā: "A'e je'ēha te reko" aja mujekwa katu.)
 Ima'e je'ēha rahoha ta pe aja ym a'e pandu. Ta'yr pe jō pandu. (A'erehe i'ar koty te we Ta'yr katuha.)
- ¹⁴ Ma'erehe Tupā je'ēha rahoha ta ixo my? Tupāma'e miasu ta ke ame'ē ta. Awa'a ta aja te'e ixo. Pe, ame'ē ta ke Tupā mondo mondo. A'e muhā ta, ame'ē ta koty a'e mondo. Pe, ame'ē ta namō a'eta ma'e ke ma'ema'e katu oho ixo tī.

2

Jande ke Tupā muhā katu

- ¹ Ta'yr katuha riki Tupā je'ēha rahoha ta 'ar koty te we katuha. A'erehe jetehar te ke jahendu ame'ē ke rehe mā peja tapijar te'e we jajurujar katu. Aja rahā jaharāi ym ta.
- ² Jande ramūi ta pe myrandu ke Tupā je'ēha rahoha ta pandu pandu. Ame'ē riki: "Moise je'ēha ke" aja jakwa katu. Ame'ē riki jetehar te ke aja Tupā mujekwa ngā pe. Ame'ē je'ēha mujekwa aja a'eta ma'ema'e ym rahā, a'eta ke Tupā mupyrara. Ame'ē ke rehe hendu ym rahā, aja tī. Tupā mupyrara tī.
- ³ Tupā je'ēha rahoha ta pandu, ame'ē ke rehe awa hendu ym rahā, Tupā mupyrara. Aja rahā, ngā ke Ta'yr muhā katu ta, ame'ē myrandu rehe awa hendu ym rahā, marā ka ym Tupā mupyraraha ngi uhemihā. Moise je'ēha rehe hendu ym, ame'ē ta 'ar koty te we mupyrara ta. (A'erehe Ta'yr pandu, ame'ē ke rehe i'ar koty te we hendu katu ta me'ē te'e.)
 Ngā ke Tupā muhā katu ta, aja jandema'e sawa'e te riki pandu py. A'engi hendu ehe, ame'ē ta jande pe mujekwa tī. Jetehar te ke aja a'eta mujekwa jande pe.

⁴ Tupā aja tī. Mujekwa a'e tī. Jete har te ke aja hendu ehe, ame'ē ta mujekwa ixo rahā, Tupā mujekwa tī. Kuja. Marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke Tupā ma'ema'e katu rahā, ngā pandu: "Mā! Katu te hū!" aja. Aja pandu ame'ē ke jete har te ke aja a'e mujekwa katu ngā pe tī. Amō we tī. A'e putar aja l'āma'e pyrātāha ke a'e muwyr. Ma'e ke Tupā'a te'e me'ē me'ē, ame'ē ke Kirisutu rehe jurujar katu ame'ē ta pe a'e muwyr. A'erehe Ta'yr rehe hendu, ame'ē ta pandu ame'ē ke riki jete har te ke aja jakwa katu.

Jande ke muhā katu ame'ē rehe har

⁵ Kome'ē wyy keruhū pyahu ame'ē rehe har japandu. Ame'ē ke Tupā mujā ta. "Ame'ē pe har tama'e kapitā keruhū ke nde" aja ym ima'e je'ēha rahoha ta pe a'e pandu.

⁶ Anī. Amō pe a'e pandu. Pesarahā! Yman Tupā je'ēha rehe amō mupinim: "Nde Tupā. Awa ke rehe nde ereharāi ym. Awa te'e tipe. Anī. Nde eresak katu ehe.

⁷ A'e ke nema'e je'ēha rahoha ta wyr koty te we katuha, aja nde eremu'am. I'i atu ym iwyr koty te we katuha. A'e ke rehe nde eresak katu. A'erehe nde erepandu: "Nde katu' aja.

Kapitā keruhū aja: 'Nde katu' aja nde erepandu.

⁸ Pe, nde erepandu tī: 'Upa katu te ma'e ke ihī. Ame'ē tama'e kapitā keruhū nde' aja nde erepandu tī." Aja Tupā je'ēha rehe amō mupinim.

Pesarahā! Ame'ē je'ēha rehe Tupā mujekwa: "Upa katu te ma'e ke ixo. Ame'ē tama'e kapitā keruhū nde" aja. Aja rahā, upa katu te riki. Pyta we ym ma'e ke. Pesarahā! Apo sehar sawa'e aja ym we rī. Upa katu te, ame'ē tama'e kapitā keruhū ym we rī.

⁹ Jesu anī. Ehe har jakwa. Ymaniwe awa te'e a'e ixo tī. (A'erehe Tupā je'ēha rahoha ta wyr koty te we a'e katuha.) I'i atu ym awa te'e a'e ixo. Aja ixo rahā, Jesu manō. Tupā usak katu ehe. A'erehe upa kome'ē wyy keruhū pe har ta ma'e ka'u te'ēha ma'ema'eha ke rehe a'e muhepy. A'e pyrara. Pe, manō. A'erehe apo Tupā pandu ipe: "Nde riki katu te me'ē ke" aja. Apo katuha renda pe a'e ixo 'y. (A'erehe Tupā je'ēha rahoha ta 'ar koty te we Jesu katuha apo tī, aja mujekwa katu.)

¹⁰ Upa ma'e ke Tupā mujā. Pe, a'e panduha rupi upa ma'e ke ixo katu. Jesu ke amō ta mupyrara rahā, Tupā pandu: "Mā peja" aja. A'erehe a'e pyrara ixo. Pe, pyrara upa rahā, a'e pandu ipe: "Ne jō riki katu te me'ē ke" aja. A'e pyrara, a'erehe heta ta'yr ta ke a'e raho. Katuha renda pe inamō raho. Jesu riki hundutar oho py, ame'ēja saka. Pe, Tupā muhā katu ame'ē ta haikwer rupi oho tī, ame'ēja saka tī. (A'erehe Tupā je'ēha rahoha ta 'ar koty te we Jesu katuha, aja mujekwa katu.)

¹¹ Ma'e ka'u te'eha ke ngā ma'ema'e. Ame'ē ke ngā py'a ngi Jesu juhyk. A'erehe Tupā riki ame'ē tama'e pāi keruhū. Jesu pāi tī. Peteī riki jande pāi keruhū. A'erehe ipy'a juhyk ame'ē ta pe Jesu pandu: "Ihē mu ta" aja. Huxī ym ha namō a'e pandu: "Ihē mu ta" aja. (Ame'ē ke amō mujekwa.) Kuja.

¹² Tupā pe a'e pandu:

"Ma'e ke nde erema'ema'e. Ame'ē ke ihē mu ta pe ihē apandu ta. A'eta jy'ar rahā, nde rehe har ihē apandu ta: 'Katu te me'ē ke a'e' aja."

¹³ A'e pandu tī:

"Tupā rehe ihē ajurujar katu ta" aja. (Aja rahā, imu ta aja a'e tī, aja a'e mujekwa katu.)

Amō we tī:

"Se nde eremuhā katu, ame'ē ta namō ihē axo. Nde ra'yr ta aja a'eta. Ihē pe a'eta ke nde ereme'ē, ame'ēja saka" aja Tupā pe Ta'yr pandu. (Aja rahā, imu ta aja a'e tī, aja a'e mujekwa katu.)

¹⁴ “Ta'yr ta” aja a'e pandu. Ame'ë ta riki awa ta te'e a'eta tĩ. Kome'ë ywy keruhũ pe har ta ke. Pe, Jesu uwyr rahã, ame'ë ta aja a'e tĩ. Awa te'e a'e tĩ. A'erehe a'e manõ rahã, Satanama'e pyrãtãha ke a'e muputu'u. Manõha ngi ngã ke Satana mukyje. (Ãjã ramũi a'e.) Ame'ë ke a'e mukanim tĩ.

¹⁵ Manõha ngi awa kyje. Kome'ë ywy keruhũ pe ixo rahã, aja te'eha kyje. Ame'ë kyjeha ke Jesu mukanim. Kyjeha ngi poir, ame'ëja saka.

¹⁶ Pesarahã! Tupã je'ëha rahoha ta py'a ke a'e muhury ym uwyr. Amõ ta py'a ke muhury uwyr. Kuja. Tupã je'ëha rehe amõ mupinim: “Amarã rainõ ta py'a ke a'e muhury uwyr” aja. (Aja pandu rahã, Tupã kotyhar ta rehe har pandu, aja jakwa katu.)

¹⁷ Ngã py'a ke a'e muhury katu uwyr, a'erehe imu ta aja a'e uwak ta me'ë te'e tĩ. Jande riki imu ta aja tĩ. Aja rahã, jande aja a'e tĩ. Awa te'e rahã, pa'i keruhũ aja a'e ixo tĩ. (Jesu riki pa'i keruhũ aja tĩ.) Tupãma'e ma'ema'eha ke a'e ma'ema'e katu. Pa'i keruhũ aja ixo rahã, awa ta rehe a'e pyrara usak. A'e pandu ame'ë ke a'e ma'ema'e katu tĩ. Ma'e ka'u te'eha ke ngã ma'ema'e, ame'ë ke rehe pa'i keruhũ muhepy. (Jesu riki pa'i keruhũ.) A'erehe ngã rehe Tupã ipy'a jywyr katu.

¹⁸ Ma'e ka'u te'eha ke Jesu ma'e, ame'ë ke Satana putar tipe. (Anĩ. Ma'e ym te a'e.) Satana manga manga tipe. (Ãjã ramũi a'e.) A'erehe mangaha ke Jesu ukwa katu. A'erehe Tupã kotyhar ta ke ãjã ramũi manga manga rahã, ame'ë ta py'a ke Jesu mãtã katu. Ame'ë ke ukwa katu tĩ. A'e pyrara tĩ. A'erehe Tupã kotyhar ta pyrara ixo rahã, ame'ë ta py'a ke Jesu mãtã katu tĩ. Ame'ë ke ukwa katu tĩ.

3

Moise 'ar koty te we Jesu katuha

¹ Ihẽ mu ta! Jesu rehe pejurujar katu, a'erehe ihẽ mu ta aja pehẽ. Pehẽ pe Tupã pandu:

—Ihẽ koty pehẽ py'a pemuruwak — aja.

Pesarahã! Mã peja Jesu rehe har pekwa pekwa pexo. A'e ke Tupã muwyr. Pa'i keruhũ aja a'e ke muwyr. Pe, jande japandu:

—Ixotyhar ta ke jande. Jajurujar katu ehe — aja.

² Tupã pandu ipe:

—Pa'i keruhũma'e ma'eha ke nde erema'ema'e — aja.

A'erehe a'e pandu ame'ë ke Jesu ma'ema'e katu. Yman Moise aja tĩ. Juja katu te ma'eha tĩ. Tupã pandu ipe:

—Ihẽ kotyhar ta rehe esak katu — aja ipe. —Ame'ë ma'eha ke nde pe ihẽ ame'ë — aja Moise pe.

A'erehe a'e pandu ame'ë ke Moise ma'ema'e katu.

³ Ok mujãha pe amõ ta pandu: “Mã! Katu nde eremujã!” aja. Aja ok rehe har aja pandu ym awa. A'erehe ok mujãha riki ok 'ar koty te we katuha. Aja Jesu tĩ. Moise 'ar koty te we Jesu katuha a'e tĩ. (A'erehe Jesu rehe pehendu katu ta me'ë te'e.)

⁴ Ok pame katu te awa mujã. Tupã riki upa katu te ma'e ke mujã.

⁵⁻⁶ Tupãma'e miasu ke Moise. Tupã pandu ame'ë ke a'e ma'ema'e katu. Tupã kotyhar ta rehe a'e usak katu. Pe, ma'e ke Tupã mujekwa ta, ame'ë ke ngã pe a'e pandu pandu. Kirisutu riki Tupã ra'yr. Tupã pandu ame'ë ke a'e ma'ema'e katu tĩ. Tupã kotyhar tama'e kapifã keruhũ ke a'e. Moise riki miasu. Kirisutu riki Tupã ra'yr. A'erehe Moise 'ar koty te we katuha. Kirisutu kotyhar ta ke jande. Aja rahã, ma'e hok wyr pe har ta aja jande jaxo. Kirisutu jywyrriha ke rehe jaharõ katu. Jande ke amõ ta mahy rahã, jande py'ahu te'e jahendu.

Jajurujar katuha ke jahijar ym. Upa aja jaxo rahā, ima'e hok wyr pe har ta ke aja jaxo. Ixotyhar ta ke jande aja jamujekwa katu.

Jande py'a ke Tupā muhury katu

⁷ (Ixotyhar ta ke jande, a'erehe mā peja Tupā rehe pehendū katu.) Aja yman Tupā'ā mujekwa ame'ē ke amō mupinim. (Kuja jundēu awa ta rehe har mupinim.)

“Apo Tupā pandu ame'ē ke rehe pehendū katurahā!

⁸ ‘Anī. Jahendu ym ta ehe' aja ym pepandu. Mā pahar pehendū katu ehe.

Awa nixói te ame'ē pe pehē ramūi ixo rahā, a'eta pandu: ‘Tupā ke japutar ym. Jahendu ym ta ehe. Jande ke a'e mupyrara ym ta' aja pandu naī.

Aja a'eta manga manga tipe. Ame'ē ta aja mā peja ym pexo tī. (A'erehe pahar pehendū katu ehe.)

⁹ Pe, Tupā pandu: ‘Yman ihē ama'ema'eha ke a'eta usak tipe. Marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke ihē ama'ema'e hū tipe.

Kuja, 40 warahy 'ar rahā, a'eta usak tipe. Anī. Ihē ke a'eta putar ym. A'eta ke ihē amupyrara ym ta' aja a'eta ukwaha naī. A'erehe ihē ke a'eta manga manga hū tipe. Katu ym aja.

¹⁰ A'erehe a'eta rehe ihē aparahy. A'erehe ihē ajupandu ihē jupe: ‘Ihē rehe a'eta hendu ym.

Ihē ngi amō rehe a'eta py'a ke a'eta muruwak. Aja te'eha a'eta. Ihē amu'e, aja a'eta ixo ym. Katu ym aja' aja riki.

¹¹ A'erehe a'eta rehe ihē aparahy. Pe, ihē apandu: ‘Ihē apandu katu ame'ē ke ama'e katu ta kŷ.

Amō henda amukatu. Ame'ē pe a'eta ixo ym ta. (Kanaā wwy ke ame'ē.)

A'ep a'eta oho rahā, putu'uha ke a'eta ukwa ta tipe. Ihē ame'ē ta tipe' aja Tupā pandu.” Aja Tupā'ā mujekwa ame'ē ke amō mupinim.

¹² Ihē mu ta! Pesak katu pehē juehe pexo. Ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e ym pexo. Ame'ē ke jō peputar rahā, Tupā ngi amō koty pehē py'a pemuruwak ta. Katu ym aja. Tupā riki ixuwe katu te hū ame'ē ke a'e.

¹³ Pesarahā! “Apo” aja Tupā je'ēha rehe amō mupinim. Aja rahā, apo riki wera rahā pame katu te pehē py'a pemātā katu pehē juehe pexo. Aja rahā, ma'e peka'u te'eha ke pema'e ym ta. Aja rahā: “Anī. Jahendu ym ta ehe” aja ym pepandu. A'erehe angaha pewe ihī rahā, pehendū katu ehe.

¹⁴ Kirisutu rehe jajurujar katu py rahā, ixotyhar ta ke jande, aja jakwa katu te. Aja tapijar te'e we jaxo rahā, Kirisutu namō jande juehe katu jaxo ame'ē ta ke jande.

¹⁵ Pesarahā! Amō we ihē apandu. Kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī:

“Apo Tupā pandu ame'ē ke rehe pehendū katurahā! ‘Anī. Jahendu ym ta ehe' aja ym pepandu. Pahar pehendū katu ehe.

Awa nixói te ame'ē pe pehē ramūi ixo rahā, a'eta pandu: ‘Tupā ke jande japutar ym. Jahendu ym ta ehe' aja yman amō mupinim.” A'eta aja pexo ym pehē tī.

¹⁶ Awa riki Tupā pandu ame'ē ke rehe hendu ym my? Awa riki pandu my: “Tupā ke japutar ym” aja? Pesarahā! Jande ramūi ta ke ame'ē ta. A'eta riki Tupā pandu ame'ē ke rehe hendu ym. A'eta riki pandu: “Tupā ke japutar ym” aja. A'eta ke Eji wwy ngi Moise muhem raho.

¹⁷ Awa rehe Tupā parahy my? Kuja, 40 warahy 'ar rahā, a'e parahy. Pesarahā! Jande ramūi ta ke ame'ē ta. A'eta rehe Tupā parahy. A'eta riki ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e hū. A'erehe awa nixói te ame'ē pe upa katu te a'eta manō.

¹⁸ Tupā pandu: “Ihē apandu katu ame'ē ke ama'e katu ta kŷ. Amō henda amukatu ame'ē pe a'eta ixo ym ta. (Kanaā wwy ke ame'ē.) A'ep a'eta oho rahā,

putu'uha ke a'eta ukwa ta tipe. Ihē ame'ē ta tipe" aja a'e pandu. Awa pe a'e pandu my? Pesarahā! Jandē ramūi ta pe a'e pandu. A'eta riki pandu: "Tupā ke japutar ym" aja.

¹⁹ A'erehe Tupā pandu: "Ame'ē ywy pe a'eta oho ym" aja pandu ame'ē ke jande jakwa. Tupā pandu ame'ē ke rehe a'eta jurujar ym, a'erehe ame'ē ywy pe a'eta oho ym tī. (A'erehe ame'ē ta aja ym pehē tī. Pahar pehendu katu ehe.)

4

¹ Tupā pandu jande pe:

—Ihē apandu katu ame'ē ke ihē ama'ema'e katu ta kŷ. Amō henda amukatu. A'ep ihē namō peputu'u ta kŷ — aja.

(Aja pandu rahā, ima'e henda pe inamō jaxo ta, aja mujekwa katu.) Pesak katu pehē juehe! Aja rahā, tapijar te'e we pejurujar katu ehe. Aja rahā, ame'ē renda pe peho ta kŷ. A'erehe pesak katu pehē juehe peso.

² Myrandu katu rehe jande ramūi ta hendu tipe. "Putu'uha" ame'ē myrandu katu rehe hendu tipe. A'eta aja jahendu tī. A'eta hendu tipe. Hendu rahā, a'eta jurujar ym. A'erehe mā peja a'eta aja ym jande tī. A'erehe mā peja jahendu katu ehe.

³ Jande riki jajurujar katu ehe ame'ē ta ke. A'erehe Tupā ixo, ame'ē putu'uha renda pe jaho ta kŷ. Yman Tupā pandu:

"Ihē aparahy, a'erehe a'eta pe ihē apandu:
'Ihē apandu katu ame'ē ke ama'ema'e katu ta kŷ.

Amō henda amukatu. Ame'ē pe a'eta oho ym ta. (Kanaā ywy ke ame'ē.) A'eta oho rahā, putu'uha ke a'eta ukwa ta tipe.

Ihē ame'ē ta tipe' aja Tupā."

Upa kome'ē ywy keruhū a'e mujā rahā, a'e putu'u. Ame'ē ngi har a'e ma'ema'eha riki upa. Upa tipe. Anī. A'e pandu: "Putu'uha renda pe a'eta oho ym ta" aja.

⁴ Awa po wajar mokōihar rehe har amō mupinim. Tupā je'ēha rehe amō mupinim: "Awa po wajar peteī rahā Tupā paraky rahā, a'e putu'u. Awa po wajar mokōihar rehe a'e putu'u" aja amō mupinim.

⁵ Pe, amō rahā, kuja mupinim. Tupā pandu: "Ihē apandu, ame'ē ywy pe a'eta oho ym ta. A'eta oho rahā, putu'uha ke a'eta ukwa ta tipe" aja. (Ame'ē ywy upa Tupā mukatu. Pewe ihī tipe. Anī. Oho ym ame'ē ta.)

⁶ Ame'ē myrandu katu ke rehe hendu py, ame'ē ta jurujar ym ehe. A'erehe putu'uha ke a'eta ukwa ym. Aja rahā, amō ta riki putu'uha ke ukwa ta.

⁷ Pesarahā! Amō weraha ke Tupā manga, aja jakwa. A'e pandu: "Apo" aja. Yman te warahy 'ar aha oho rahā, pe, Ndawi pe a'e mujekwa. Ame'ē ke apandu ramō. Kuja:

"Apo Tupā pandu ame'ē ke rehe pehendu katurahā!

'Anī. Jahendu ym ta ehe' aja ym pepandu. Pahar pehendu katu ehe" aja Tupā je'ēha rehe amō mupinim.

⁸ Kanaā ywy pe jande ramūi ta ke Josue raho tipe. Anī. "Putu'u" aja ym ngā ixo. "Putu'uha ihē ame'ē ta" aja Tupā pandu. Aja ngā ixo rahā, kuja Tupā pandu ym ta tipe:

—Amō wera rahā, putu'uha ke ihē ame'ē ta — aja.

⁹ Pesarahā! Ixotyhar ta pe putu'uha ke Tupā me'ē ta. Awa popa wajar mokōihar wera rahā, Tupā putu'u riki. Aja putu'uha ke ixotyhar ta ukwa ta tī.

¹⁰ "Putu'uha ke ihē ame'ē ta" aja Tupā pandu. Pe, ame'ē ke amō ukwa rahā, a'e putu'u katu ta. "Putu'u katu" aja pandu rahā, henda pe Tupā namō ixo ta, aja mujekwa katu. A'erehe kome'ē ywyma'e ma'ema'eha ke upa. Tupā namō ixo, a'erehe upa. Tupā ma'e ke mujāha ngi a'e putu'u. Aja amō putu'u ta tī.

11 Ame'ë putu'uha rehe mā peja jaho. Aja rahā, upa katu te jande japutu'u katu ta. (Tupā namō jaxo katu ta.) Jande ramūi ta aja ym jande tī. A'eta Tupā pandu ame'ë ke rehe jurujar ym, a'erehe putu'uha ke a'eta ukwa ym.

12 A'erehe mā peja jahendu katu ehe. Pesarahā! Awa riki ixuwe katu. Aja Tupā je'ēha tī. A'erehe Tupā je'ēha mujekwa, aja jande jama'ema'e ta me'ë te'e. Kyse upa te'e haimbe ame'ë ke haimbe katu. So'o rukwer mondok rahā, ixangwer ke rehe uhyk katu. Tupā je'ēha riki kyse upa te'e haimbe aja saka. I'ar koty te we haimbe riki. Amō hendu rahā, ipy'a rehe uhyk, ame'ëja saka. A'erehe ipy'a pe ma'e ke ukwa ukwa ixo, ame'ë ke mujekwa juehe har. "Ko katu." Anī rahā: "Ko katu ym. Jaxer" aja mujekwa. Ipy'a pe ma'e ke putar, ame'ë ke mujekwa jupe tī. "Ko katu." Anī rahā: "Ko katu ym. Jaxer" aja mujekwa. (Upa ipy'a rehe ma'e ke amō ukwa ukwa ixo, ame'ë ke Tupā je'ēha mujekwa. A'erehe Tupā rehe jahendu ta me'ë te'e.)

13 Upa ma'e ke Tupā ukwa katu. Marā ka ym ma'e ke ingi mukanīha awa. Upa a'e mujā ame'ë ke a'e ukwa katu. Upa ma'e ke a'e usak tī. Yman rahā, upa jama'ema'e ame'ë ke japandu ta ipe tī. (A'erehe mā peja jahendu katu ehe apo 'y.)

Jesu riki jandema'e pa'i keruhū

14 Jesu rehe jajurujar katu, a'erehe mā peja tapijar te'e we jajurujar katu ehe. Jesu riki jandema'e pa'i keruhū. Tupā ra'yr a'e tī. Jande rehe har Tupā namō a'e pandu pandu ixo. Inamō ixo.

15 Jande pitu te'e. Ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e. Upa ame'ë ke Jesu ukwa katu. Pe, jande rehe pyrara usak tī. Ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e, ame'ë ke Satana putar katu. (Ājā ramūi a'e.) Ame'ë ke a'e manga manga. Jande aja jandema'e pa'i keruhū tī. Satana manga manga tipe. Jandema'e pa'i keruhū ma'e ka'u te'eha ke ma'e ym te. A'erehe jande py'a ke a'e mātā katu. Ame'ë ke ukwa katu. Jandema'e pa'i keruhū a'e tī.

16 A'erehe mā peja Tupā namō japandu pandu katu. Jakyje ym ha namō a'e wapyk ame'ë ndutar koty jahyk katu, ame'ëja saka. Aja rahā, japandu pandu katu inamō. Arahā jande rehe a'e ipy'a katu. Jande rehe a'e pyrara usak tī. Jande pitu te'e rahā, jande py'a ke a'e mātā katu tī.

5

1 Sehar sawa'e ta ngi har pa'i keruhū ke jande jajo'ok. A'e riki mukatuha aja saka. Tupā namō mukatuha. Ma'e ke amō ma'ema'e ta me'ë te'e, ame'ë ke henda ke pe pa'i keruhū ma'ema'e. A'erehe Tupā rehe ipy'a ke amō moī moī rahā, ma'e ke pa'i keruhū riki me'ë me'ë Tupā pe. Ma'e ka'u te'eha ma'eha ke ipy'a ngi Tupā juhyk, ame'ë ke amō putar rahā, arapuharan ke a'e werur, pa'i keruhū pe. Pe, ame'ë ke pa'i keruhū hany. Aja jundéu awa ta ma'ema'eha ke.

2 Pa'i keruhū awa te'e a'e tī. A'erehe pitu te'e a'e tī. A'erehe amō ta pe wewe katu pandu. Amō ta ukwa ym ame'ë ta ke. Ka'u te'eha ma'ema'eha namō ixo ame'ë ta ke tī. Ame'ë ta pe pa'i keruhū wewe katu pandu.

3 A'e pitu te'e tī. A'erehe ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'ema'e tī. A'erehe ima'e ka'u te'eha ma'eha ke rehe arapuharan ke a'e hany tī. Aja Tupā pe pandu: "Ihē py'a ke ejuhyk apo 'y" aja. Ngā ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe arapuharan ke a'e hany tī.

4 "Ihē riki pa'i keruhū wan ta" aja ym sawa'e jeje jumu'am. Anī. Tupā putar, aja amō mu'am: "Pa'i keruhū wan ta nde" aja. Arā riki aja. Yman amō pandu ipe: "Nde riki pa'i keruhū apo 'y" aja.

5-6 Kirisutu aja tī. "Ihē riki pa'i keruhū wan ta" aja jeje jumu'am ym tī. Anī. Tupā riki pandu ipe. Aja amō riki Tupā je'ēha rehe mupinim. "Ihē ra'yr nde. Nde pái ihē tī" aja ngā pe ihē apandu apo 'y.

Amō mupinim we tī. Tupā mujekwa ame'ē ke mupinim.
 “Pa'i keruhū nde. Aja te'e ta nde erexo. Mekisende aja nde pa'i keruhū tī” aja pandu.

⁷ Kome'ē ywy keruhū pe Jesu ixo rahā, Tupā namō a'e pandu pandu. (Sehar pa'i keruhū ma'eha aja a'e tī.) “Mā! Ihē ke ngā jukwa ta. Nde ereputar rahā, emuhem ihē ke kŷ” aja pandu pandu. Hātā a'e pandu ipe. Jixi'u tī. (Aja rahā, sehar pa'i keruhū aja pītu te'e a'e tī aja mujekwa tī.) “Ihē jō riki katu te me'ē ke” aja ym Ta'yr pandu. Amō we tī. Ipái keruhū rehe a'e ipy'a katu tī. A'erehe a'e pandu ame'ē ke rehe Tupā hendu katu.

⁸ Tupā ra'yr ke a'e tipe. Anī. A'e ke amō ta mupyrara hū. Ame'ē ke Tupā putar, aja a'e ukwa katu. A'erehe ipy'ahu te'e hendu. Amō ta mupyrara rahā, Tupā pe a'e pandu: “Tapijar te'e we nde rehe ahendu katu axo” aja. Aja hendu katuha ke a'e jumu'e. (Sehar pa'i keruhū aja Tupā rehe hendu katu tī.)

⁹ Pe, upa rahā, ehe har Tupā pandu: “Katu te ame'ē ke nde” aja. Pe, ywa pe mujywy raho. A'erehe Ta'yr riki ngā ke muhā katu. Upa hendu katu ame'ē ta ke a'e muhā ta. Aja te'e ta inamō a'eta ixo.

¹⁰ Pe, Tupā pandu tī:

—Nde riki pa'i keruhū. Mekisende aja nde riki pa'i keruhū tī — aja Ta'yr pe.

Ta'yn ta aja ym ma'e ke pekwa pekwa pexo

¹¹ Kirisutu riki pa'i keruhū ame'ē rehe har amō we ihē apandu tar katu tipe. Anī. Pehē ākā ianam rāi, a'erehe marā ka ym upa katu te amujekwaha pehē pe.

¹² Yman Jesu kotyhar ta ke aja pexo. Tupā je'ēha ke amō ta pe pemu'e ta me'ē te'e tī. Anī. Aja ym rī. Pehē pe amō ta Tupā je'ēha ke mu'e we rī. Pejurujar katu py rahā, pejumu'e. Ame'ē ke pejumu'e we rī. Ta'yn ta aja kamby te'e u'u ame'ēja saka. (Aja rahā ta'yr mi Tupā je'ēha ke pekwa.) Tiha ame'ē ta aja pexo rahā, so'o pupur ke pe'u ta tipe. So'o pupur ke pe'u, aja rahā, Tupā je'ēha ke pekwa katu, aja pexo.

¹³ Kamby te'e u'u ame'ē ke ta'yn riki. Pe, ta'yn rahā, ukwa ym ma'e ke. Ma'e riki katu ame'ē ke my? Ma'e riki katu ym ame'ē ke my? Ame'ē ke ukwa ym.

¹⁴ So'o pupur ke u'u, ame'ē ke tiha ame'ē ke a'e. Yman ixo. A'erehe upa ukwa katu. Ma'e katu ame'ē ke ukwa katu. Pe, ame'ē ke ma'ema'e katu. Ma'e katu ym ame'ē ke ukwa katu tī. Pe, ame'ē ke ma'e ym tī.

6

Mā peja Tupā rehe har pejumu'e we rī

¹ Mā peja katu ame'ē ke jama'ema'e katu, a'erehe Tupā je'ēha ke mā peja i'ar koty te we jajumu'e katu te we ta rī. Mā peja tiha ame'ē ta aja jaxo. Kirisutu rehe jajurujar katu py rahā, ehe har jō jajumu'e. Ame'ē ke rehe jō mā peja ym jakwa jakwa jaxo rī. Arahā ma'e jaka'u te'eha jama'eha ngi jande py'a ke jamuruwak ta me'ē te'e, aja jajumu'e. Tupā rehe jajurujar katu ta me'ē te'e, aja jajumu'e tī.

² Jande ke amō ta mujahuk ta me'ē te'e, aja jajumu'e tī. (Aja rahā, Tupā kotyhar ta ke apo 'y, aja jamujekwa.) Jande ākā rehe ipo ke amō mujar rahā, pandu: “Mā peja nde rehe Tupā usak katu” aja. Aja jajumu'e tī. Manō ame'ē ta ke Tupā mukwera katu ta muhem, aja jajumu'e tī. Yman rahā ixotyhar ta aja ym ame'ē ta ke Tupā mupyrara ta tī. Pe, aja te'eha mupyraraha renda pe ixo ta, aja jajumu'e tī. Upa aja jajumu'e py, ame'ē ke rehe mā peja ym jakwa jakwa jaxo rī.

³ Mā peja i'ar koty te we Tupā je'ēha ke jajumu'e katu. Tupā putar rahā, amō we ame'ē ke jajumu'e katu ta kŷ.

Mā peja pejurujar katuha ke pehijar ym

⁴ Tupā rehe jurujar katuha ke amō ta hijar rahā, marā ka ym ipy'a ke Tupā koty muruwakiha tī. Yman Tupā rehe har a'eta jumu'e katu riki. I'ā ke a'eta py'a rehe Tupā moī tī. Ywa ngi ma'e ke Tupā me'ē me'ē, ame'ē ke a'eta ukwa tī. Pyhyk katu tī.

⁵ Tupā pandu ame'ē ke a'eta ma'ema'e katu, aja a'eta ukwa katu tī. Kome'ē ywy keruhū pyahu ame'ē ke pyrātāha namō Tupā mujā ta tī. Aja me'ē pyrātāha ke rehe a'eta usak tī. (Marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke a'e ma'ema'e rahā, a'eta usak tī.)

⁶ Pe, Tupā rehe jurujar katuha ke a'eta hijar. Aja rahā marā ka ym ipy'a ke Tupā koty muruwakiha tī. Aja rahā, marā ka ym jurujar katuha ehe tī. Tupā ra'yr ke myra ngā mupia ame'ē ke rehe mupyātā we ta tī, ame'ēja saka. Aja rahā, Tupā ra'yr rehe ngā puka puka hū, ame'ēja saka tī. Aja rahā marā ka ym ipy'a ke Tupā koty muruwakiha tī.

⁷ Ywy rehe aman u'ar u'ar. Pe, ma'eywa uhem katu. Ame'ē ke ijar u'u katu. Ame'ē ma'eywa ke Tupā muhury katu. Usak katu ehe. Aja awa tī. Je'ēha ke Tupā mujekwa ngā pe. Pe, jurujar katu ehe. Ma'e katu ame'ē ke a'e ma'ema'e tī. Ma'eywa hury katu, ame'ēja saka ame'ē. Ame'ē ta rehe Tupā usak katu tī.

⁸ Pe, ywy ngi juruwe jō uhem rahā, ame'ē kupixa jaxer riki. Kupi'i jō uhem rahā, aja tī. Jaxer tī. Aja amō ta tī. Je'ēha ke Tupā mujekwa ngā pe. Ame'ē ke rehe jurujar katu. Pe, a'engi hijar tī. Ma'e katu ame'ē ke aja ym ma'ema'e. Juruwe uhem, ame'ēja saka ame'ē. Aja rahā, Tupā pandu tate my: "Pehē katu ym. Aputar ym pehē" aja my. Juruwe ke kupixa jar jo'ok. Pe, xirik rahā, hapy. Upa ukwāi. Aja hijar ame'ē ta ke Tupā mupyrara ta tī.

Ixotyhar ta rehe tapijar te'e we pesak katu rī

⁹ Ihē rehe katu me'ē ta! Pehē rehe ihē apy'a katu, a'erehe hātā ihē aje'ē pehē pe. Pejurujar katuha ke pehijar ym, aja ihē akwa. Kupixa jaxer aja ym pehē tī, aja akwa tī. Pehē ke Tupā muhā katu, a'erehe ma'e katu ame'ē ke pehē pe a'e muwyr ta tī. Kupixa katu, aja me'ē pehē tī, aja ihē akwa tī.

¹⁰ Tupā riki katu te ame'ē ke a'e. Pehē pepy'a katu ehe, a'erehe Jesu kotyhar ta rehe pesak katu. Ima'e ym te ame'ē ta pe peme'ē me'ē katu. Ame'ē ke Tupā harāi ym ta. Jete. Tapijar te'e we Jesu kotyhar ta rehe pesak katu rī. Aja Tupā rehe pepy'a katu, aja pemujekwa.

¹¹ Jesu kotyhar ta rehe pesak katu. Pehē pame katu te aja pexo. Jesu jywyr ym rahā we, mā peja aja te'e ta pexo, aja japutar katu. Pe, pehē rury katu ta pexo. Jesu jywyr iha rehe peharō katu pexo. Pe, a'e jywyr rahā, pehē rury katu ta.

¹² Amō ta pe Tupā pandu katu ame'ē ke a'e ma'ema'e katu ta kŷ. Kuja: "Ihē namō pexo ta" aja. Ame'ē rehe a'eta jurujar katu. Ame'ē rehe ipy'ahu we harō ixo rī. Ame'ē ke hijar ym rī. A'erehe Tupā pandu katu, ame'ē ke a'eta pyhyk katu. Ame'ē ta aja pexo tī. Pehē ākā ianam rāi aja ym pexo.

Tupā pandu katu ame'ē ke a'e ma'ema'e katu

¹³⁻¹⁴ Amarā pe Tupā manga katu: "Nde rehe ihē asak katu ta. Ne rainō ta ke ihē amuheta hū ta" aja Tupā. A'e pandu ame'ē ke a'e ma'ema'e katu ta, aja Amarā pe mujekwa. Tupā 'ar koty te we katu te ame'ē ke nixói te. A'erehe ima'e je'ēha namō manga katu ame'ē ke Tupā ma'ema'e katu.

¹⁵ Ame'ē rehe ipy'ahu te'e we ixo rī. A'erehe Tupā manga katu ame'ē ke Amarā pe a'e muwyr katu.

¹⁶ Sehar sawa'e pandu ame'ē ke a'e ma'ema'e katu ta, aja sawa'e pandu rahā, i'ar koty te we pyrātā katu ame'ē je'ēha rupi a'e pandu. Aja rahā, katu

tiki. Aja rahã, sawa'e ta je'ê je'êha putu'u ta riki. "A'e ma'ema'e ym ta" aja ym pandu ta. Panduha ke mukanim ym te ta awa, aja ukwa.

¹⁷ Amô ta pe Tupã pandu: "Pehê ke ihê amuhã ta" aja. "Ihê apandu ame'ê ke ihê amukanim ym te ta" aja a'eta pe Tupã mujekwa tar katu. A'erehe a'e pandu tî: "Ihê apandu ame'ê ke ihê ama'ema'e katu ta" aja.

¹⁸ A'e pandu ame'ê ke Tupã mukanim ym te ta. "Ihê apandu ame'ê ke ihê ama'ema'e ta" aja Tupã pandu. Ame'ê ke a'e muruwak ym te ta tî. Marã ka ym te'e panduha a'e. A'erehe Tupã kotyhar ta aja jaxo rahã, a'e pandu ame'ê ke a'e ma'ema'e katu ta, aja jakwã katu. Jande py'a ke a'e mâtã katu tî. A'erehe Tupã namô jaxo ta, ame'ê ke rehe jaharô katu jaxo. Ame'ê panduha ke jahijar ym te ta.

¹⁹ Tupã namô jande jaxo ta, ame'ê rehe jaharô katu jaxo. A'erehe jajurujar katuha ke jahijar ym ta. Tupã namô jaxo ta, ame'ê riki jetehear te ke. Marã ka ym awa mukaniha. Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhû pe kapy ihî. Pan te'e hukwen kyndaha a'ep ihî. Ame'ê rupi sehar pa'i keruhû asa oho. Tupã namô pandu rahã, ame'ê rupi asa oho. Aja ywa pe Jesu oho tî. Tupã namô a'e pandu pandu. Pan te'e hukwen kyndaha aja a'e asa oho, ame'êja saka. Pe, Tupã namô ixo apo 'y.

²⁰ A'ep Jesu riki oho py. A'erehe Tupã namô jaxo ta kÿ, aja jakwa katu. Haikwer rupi jaho ta kÿ tî. Jande rehe har Tupã pe a'e pandu pandu ixo. A'e riki pa'i keruhû. Aja te'eha a'e. Mekisende aja Jesu riki pa'i keruhû tî.

7

Mekisende rehe har

¹ Apo Mekisende rehe har ihê apandu ta. A'e riki sehar kapitã keruhû tî. Sarê ok ta pe har tama'e kapitã keruhû. Sehar pa'i keruhû a'e tî. Tupã pe a'e paraky ixo. Tupã riki ywatehar ke a'e. Sehar amô kapitã keruhû ta namô Amarã jumai mai. Pe, ame'ê ta ke a'e muputu'u riki. Pe, hok koty a'e jywyr oho ixo rahã, Mekisende uhyk ehe. Pandu ipe: "Mã peja nde rehe Tupã usak katu" aja Amarã pe.

² Pe, ma'e ke Amarã me'ê ipe. Kapitã keruhû ta ke muputu'u rahã, a'etama'e ke upa pyhyk raho. Upa ame'ê ke Amarã mowok. Jande popa hetaha aja mowok. Ame'ê jande popa hetaha ngi har peteî Mekisende pe a'e te'e me'ê. Mekisende mokôî her namô ixo: "Ko kapitã keruhû. Katu te ame'ê ke jô ma'ema'e ame'ê ke a'e" aja her. Amô her: "Ko kapitã keruhû. Ngã jumai ym te ame'ê ke a'e" aja her tî. (A'erehe jandema'e sawa'e te aja a'e tî. Kapitã keruhû a'e tî. Jumaiha nixói ipe tî.)

³ Mekisende pái rer ke jande jakwa ym. Imãî rer jakwa ym tî. Hamûi ta rer jakwa ym tî. Myja rahã a'e u'ar my? Jakwa ym tî. Myja rahã a'e manô my? Jakwa ym tî. (A'erehe ixuwe katu ixo, ame'êja saka.) A'erehe Tupã ra'yr aja a'e tî. (Ixuwe katu aja ixo a'e tî.) Pa'i aja te'eha a'e ixo.

⁴ Mekisende riki katu te ame'ê ke, aja pekwa. Amarã jande ramûi ke a'e. Amô kapitã keruhû ta namô a'e jumai rahã, a'etama'e ke a'e pyhyk. Pe, jande popa hetaha ngi har peteî Mekisende pe a'e te'e me'ê. A'erehe Mekisende riki katu te ame'ê ke a'e, aja pekwa. (Amarã 'ar koty te we katuha.)

⁵ Rewi rainô ta pa'i ta ke. Moise je'êha mujekwa: "Jande popa hetaha ngi har peteî ma'e ke jo'ok. Jundéu awa ta ngi jo'ok" aja pa'i ta pe mujekwa. Ianam ta ngi jo'ok. Amô awa ta ngi anî. Jo'ok ym. Ianam ta riki Amarã rainô ta ke tî.

⁶ Mekisende Rewi rainô ym. Jundéu awa ym a'e. Amarã ngi ma'e ke a'e jo'ok. Jande popa hetaha ngi har peteî ma'e ke a'e jo'ok. Pe, Amarã pe a'e pandu: "Mã peja nde rehe Tupã usak katu" aja. Amarã pe Tupã pandu: "Ne

rainō ta ke ihē amuheta hū ta” aja. Ame'ē Amarā pe katu ame'ē ke Mekisende pandu.

⁷ Amō pe amō pandu: “Mā peja nde rehe Tupā usak katu” aja. Ame'ē pandu ame'ē ke amō 'ar koty te we pyrātāha, aja jakwa katu. (A'erehe Mekisende riki Amarā 'ar koty te we katuha aja jakwa katu.)

⁸ Jande popa hetaha ngi har peteī ma'e ke pa'i ta jo'ok. Awa ta te'e a'eta. A'erehe manō ta tī. Mekisende anī. Jande popa hetaha ngi har peteī ma'e ke a'e jo'ok tī. Pe, Tupā je'ēha rehe amō mupinim: “A'e ixo” aja. (Aja rahā, a'e manō, aja Tupā je'ēha rehe mupinim ym āwa. A'erehe Mekisende riki pa'i ta 'ar koty te we katuha.)

⁹ Pe, Mekisende pe jande popa hetaha ngi har peteī ma'e ke Amarā me'ē rahā, Rewi riki me'ē ipe tī, ame'ēja saka japandu. Rewi rainō ta riki jundéu awa ta ngi jo'ok tī. Jande popa hetaha ngi har peteī ma'e ke jo'ok tī.

¹⁰ Amarā rehe Mekisende uhyk rahā, Rewi nixói rī. U'ar ym rī. Rewi riki hamūi rehe ihī, ame'ēja saka japandu. A'erehe Mekisende pe ma'e ke Rewi me'ē tī, ame'ēja saka. Amarā me'ē rahā, Rewi me'ē ipe tī, ame'ēja saka. (A'erehe Mekisende riki Rewi 'ar koty te we katuha.)

¹¹ Tupā je'ēha ke jundéu awa ta pe Moise me'ē rahā, Rewi rainō ta pa'i ta ke. Ame'ē pa'i ta Tupā mujekwa ame'ē ke ma'ema'e. Upa hymba ke ngā hany hapu. Ame'ē riki ngāma'e ma'ēha. Hapy rahā: “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'ēha nde erema'ēha ke nixói te nde pe” aja ym Tupā pandu. Aja pandu rahā, amō pa'i ke Tupā mu'am ym ta tipe. Anī. Pandu ym. A'erehe amō pa'i keruhū ke Tupā mu'am ta me'ē te'e. Arā pa'i keruhū py. Amō uhem ta. Arā aja ym ta a'e tī. Mekisende aja amō pa'i keruhū uhem ta tī.

¹²⁻¹⁴ Aja japandu rahā, jandema'e sawa'e te rehe har japandu. Kirisutu ke a'e. Aja amō kotyhar pa'i uhem rahā, Moise je'ēha ke muruwak ta me'ē te'e tī. Pesarahā! Moise je'ēha kuja mujekwa: “Rewi rainō ta jō pa'i ta” aja. Jandema'e sawa'e te Rewi rainō ym. Junda rainō ke a'e aja jakwa katu. Junda rainō ta ngi har pa'i ym te ta riki. A'erehe Moise je'ēha ke muruwak ta me'ē te'e. “Junda rainō ta ngi har amō riki pa'i keruhū wan ta” aja Moise pandu ym te. Aja rahā jandema'e sawa'e te pa'i keruhū ym ta tipe. Anī. A'e riki Mekisende aja pa'i keruhū a'e tī. A'erehe Moise je'ēha ke muruwak ta me'ē te'e tī.

Mekisende aja amō pa'i keruhū pu'am tī

¹⁵ Ame'ē rehe har jakwa katu te we rī. Amō kotyhar pa'i ke uhem. Mekisende aja a'e tī. (Kirisutu a'e.)

¹⁶ Pa'i aja a'e ke amō mu'am. Rewi rainō ke a'e a'erehe pa'i aja a'e ke amō mu'am my? Anī. Aja ym. Uhā te hū ame'ē ke a'e, a'erehe pa'i aja mu'am.

¹⁷ Aja Tupā je'ēha rehe panduha ihī: “Nde riki pa'i wan ta. Aja te'e ta nde erexo. Mekisende aja nde riki pa'i wan ta tī” aja panduha ihī.

¹⁸ Rewi rainō ta riki pa'i ta. Ame'ē panduha ke Tupā mukanim. A'eta riki pa'i ta rahā, muhā ym āwa ke, a'erehe katu ym. Jaxer tī.

¹⁹ Moise je'ēha rehe amō hendu katu rahā: “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'ēha nde erema'ēha ke nixói te nde pe” aja Tupā pandu ym te. Apo amō kotyhar pa'i ke Tupā mu'am, a'erehe Tupā namō jaxo ta kŷ. Ame'ē rehe jaharō katu jaxo. Katu te ame'ē.

²⁰⁻²¹ Amō we tī. Jesu ke pa'i aja Tupā mu'am rahā, a'e pandu: “Ihē ruhā te hū ame'ē ke ihē. A'erehe ihē apandu ame'ē ke ihē ama'ema'e katu ta” aja. Aja Rewi rainō ta rehe har a'e pandu ym. Pa'i ta aja a'e mu'am rahā, aja pandu ym. Pe, Jesu rehe har a'e pandu. Ame'ē ke Ndawi mupinim. Kuja:

“Jandema'e sawa'e te manga katu: ‘Ihē ruhā te hū ame'ē ke ihē. A'erehe ihē apandu ame'ē ke ihē ama'ema'e katu ta’ aja.

Kuja a'e pandu tĩ: 'Nde riki pa'i wan ta. Aja te'e ta nde erexo' aja.'" (Ame'ẽ panduha ke a'e muruwak ym te ta.)

²² "Jesu riki pa'i" aja Tupã pandu. A'erehe a'e pandu ame'ẽ ke a'e ma'ema'e katu ta, aja mujekwa katu. (A'erehe Kirisutu pa'i keruhũ a'e tĩ.)

²³ Amõ we tĩ. Pa'i ta heta riki. Rewi rainõ manõ ta ame'ẽ ta ke a'eta, a'erehe marã ka ym tapijar te'e we pa'i tama'e parakyha ke ma'ema'eha. Peteĩ manõ rahã, amõ riki henda pe paraky ixo. A'erehe a'eta heta riki.

²⁴ Jesu anĩ. Uhã te hũ ame'ẽ ke a'e. A'erehe Jesuma'e ma'eha ke amõ pyhyk ym te. Pa'ima'e ma'eha ke pyhyk ym te. Aja te'e ta pa'i ke Jesu.

²⁵ "Jesu rehe ihẽ ajurujar katu. A'erehe ihẽ ke emuhã katu" aja Tupã pe amõ pandu. Ame'ẽ ta ke Jesu muhã katu apo 'y. Aja te'e ta muhã katu ixo tĩ. Uhã te hũ ame'ẽ ke a'e. A'erehe aja te'e ta Tupã namõ a'e pandu pandu. Jurujar katu ehe ame'ẽ ta rehe har a'e pandu pandu. A'erehe ame'ẽ ta ke a'e muhã katu.

Jesu riki jandema'e pa'i keruhũ katu te ame'ẽ ke

²⁶ Jesu riki jandema'e pa'i keruhũ. A'e jõ riki a'ewan, ame'ẽja saka. Katu te ame'ẽ ke a'e. Katu ym ha nixói te ipe. Ma'e ka'u te'eha ma'eha ke nixói te ipe tĩ. Ma'e ka'u te'eha ma'ema'e, ame'ẽ ta aja ym te a'e ixoha tĩ. Pe, ywa pe a'e ke Tupã raho. Hake a'e mapyk. (Aja rahã: "Katu te ame'ẽ ke ko" aja mujekwa katu.)

²⁷ Sehar pa'i keruhũ ta aja ym Jesu tĩ. Sehar pa'i keruhũ ta arapuharan ta ke hany. Ima'e ma'e ka'u te'eha ma'eha ke rehe muhepy. Ame'ẽ ke hany. Aja wera rahã pame katu te hany. Jesu aja ym. Pe, amõ ta ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe pa'i keruhũ muhepy. Ame'ẽ ke sehar pa'i keruhũ hany tĩ. Aja wera rahã pame katu te hany. Jesu aja ym tĩ. Peteĩhar a'e manõ. A'e jõ. A'ewan ame'ẽ. Upa awa ta ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe a'e muhepy. A'erehe a'e manõ.

²⁸ Sawa'e ta ke pa'i keruhũ wan ta aja Moise je'ẽha mu'am. Ame'ẽ sawa'e ta pitu te'e. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, a'erehe pitu te'e. Jesu anĩ. Pitu te'e ym a'e. Pe, Moise je'ẽha muwyr. A'engi: "Jete atu te ihẽ apandu" aja Tupã pandu. "Ihẽ ra'yr ke pa'i keruhũ aja ihẽ amu'am ta" aja. Ta'yr riki katu te ame'ẽ ke a'e. Aja te'e ta a'e ixo.

8

Jesu riki jandema'e pa'i keruhũ

¹ Pesarahã! Pa'i keruhũ rehe har ihẽ apandu ramõ. Aja me'ẽ pa'i keruhũ Jesu. Ywa pe Tupã rake a'e wapyk uĩ. Tupã pyrãta te hũ ame'ẽ ke a'e.

² Tupã rehe ipy'a moĩ moĩha renda te ke Tupã mujã, ame'ẽja saka. Ywa pe ihĩ ame'ẽ ke mujã. A'erehe ame'ẽ ke sawa'e ta mujã ym. Ame'ẽ rehe kapy ihĩ, ame'ẽja saka. Katu te ame'ẽ ke ame'ẽ. A'ep Tupã ixo. A'ep pa'i keruhũma'e ma'eha ke Jesu ma'ema'e katu, aja a'e ixo.

³ Yman sehar pa'i keruhũ ta pame katu te amõ mu'am. Ma'e ke myrape 'ar pe a'eta moĩ moĩ. "Tupãma'e ke ko" aja a'eta pandu. Ame'ẽ ke ywa ngĩ Tupã usak, ame'ẽja saka. Arapuharan ta ke a'eta hany hany tĩ. (Aja ymanihar ta ima'e ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe muhepy.) A'erehe ma'e ke Tupã pe Jesu me'ẽ ta me'ẽ te'e tĩ. Pa'i keruhũ a'e, a'erehe ma'e ke me'ẽ ta me'ẽ te'e. Arapuharan anĩ. Kuja. Tupã pe a'e pandu: "Ko ihẽ axo. Nde pe ihẽ ajume'ẽ" aja.

⁴ Kome'ẽ ywy keruhũ pe a'e ixo ta tipe rahã, pa'i aja ym ta a'e. Ko pa'i ta ixo. Kome'ẽ ywy keruhũ pe ixo. A'erehe Jesu anĩ. Pa'i aja ym ta a'e. Tupã pe ma'e ke sehar ta me'ẽ me'ẽ. Moise je'ẽha mujekwa, aja a'eta me'ẽ me'ẽ.

⁵ Pa'ima'e ma'eha ke sehar ta ma'ema'e tī. Ame'ē ma'eha ywa pe ma'eha aja saka tī. Yman Moise mujāha ke aja tī. Tupā rehe ngā jumu'eha renda ke a'e mujā. So'o pিরer ok ke te'e ame'ē. Ame'ē ke a'e mujā tate rahā, Tupā pandu ipe:

—So'o pিরer ok mujāha ke nde pe ihē amujekwa ta. Ywy'ā keruhū pe nde erexo rahā, ihē amujekwa ta nde pe. Ywa pe amō ihī, aja me'ē amujekwa ta. Aja me'ē emujā katu te tī — aja Moise pe.

⁶ Jesu riki amō kotyhar. Ywa pe pa'ima'e ma'eha ke a'e ma'e. A'erehe ima'e ma'eha riki sehar pa'i 'ar koty te we katuha. Ma'e panduha ke Tupā namō Jesu pandu. Kuja: “Ihē amanō ta, a'erehe ngā rehe nde py'a emujywyr” aja ipe. Ame'ē panduha i'ar koty te we katuha. Moise pe je'ēha me'ē, ame'ē 'ar koty te we katuha. Pandu katuha ke Jesu ma'ema'e katu tī. Kuja. “Ihē rehe jurujar katu ame'ē ta ke ihē amuhā katu ta” aja. A'erehe panduha ke Tupā namō Jesu pandu. Ame'ē ke Moise pe me'ē, ame'ē 'ar koty te we katuha. A'erehe i'ar koty te we katuha.

⁷ Je'ēha ke Moise pe Tupā muwyr. Ame'ē riki katu te ame'ē ke rahā, amō je'ēha ke Tupā muwyr ym ta tipe.

⁸ Ymanihar ixotyhar ta riki katu ym aja Tupā ukwa katu. Hendu ym ehe. A'erehe amō je'ēha ke a'e muwyr ta me'ē te'e. A'erehe yman kuja jandema'e sawa'e te pandu:

“Yman rahā jundéu awa ta pe ihē je'ēha ke ihē amondo ta.

Pyahu ame'ē ke. Junda rainō ta pe ihē amondo ta tī.

⁹ Pehē ramūi ta ke Eji ywy ngi ihē amuhem rahā, ihē je'ēha ke ihē amondo ngā pe.

Ihē je'ēha rehe a'eta hendu ym. Je'ēha mujekwa aja a'eta ma'ema'e ym riki. A'erehe a'eta ke ihē ahijar tī.

Ame'ē je'ēha ke hainō ta pe ihē amondo ym ta tī. Amō kotyhar je'ēha ke amondo ta.

¹⁰ Apo amō kotyhar je'ēha ke jundéu awa ta pe ihē amondo ta.

Yman rahā, ihē je'ēha ke a'eta pe ihē amujekwa ta.

Ngā py'a rehe ihē amōi ta. A'erehe upa katu te ukwa ta. Pe, a'eta hendu katu ehe. (A'erehe mu'e ym ta ihē rehe har.)

Ihē kotyhar ta ke a'eta. A'etama'e Tupā ihē. A'eta rehe ihē asak katu ta” aja jandema'e sawa'e te pandu.

¹¹ Amō we a'e pandu tī:

“Upa katu te ihē rehe har ngā ukwa ta. Upa katu te kapitā keruhū ta ukwa ta tī. Upa katu te miasu ta ukwa katu ta tī.

A'erehe ianam ta ke a'eta mu'e ym ta: ‘Jandema'e sawa'e te rehe har pejumu'e' aja pandu ym ta.

A'eta ixo, ame'ē ywy pe har ta ke aja ym a'eta mu'e ta tī. ‘Jandema'e sawa'e te rehe har pejumu'e' aja mu'e ym ta tī.

Upa katu te ngā ukwa katu, a'erehe aja pandu ym ta.

¹² Ma'e ka'u te'eha ke a'eta ma'ema'e tipe. Ihē py'a jywyr ta ngā rehe.

Upa ngāma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke ihē aharāi ta” aja jandema'e sawa'e te pandu.

¹³ Je'ēha pyahu ke Tupā muwyr, aja a'e pandu. Aja rahā muwyr py ame'ē ke mukwehehar. Pe, kwehehar rahā, ombor. Katu ym rahā, ombor tī. A'erehe muwyr py ame'ē ke Tupā mukanim. (Moise je'ēha ke mukanim.)

9

Tupā rehe ipy'a ke moī moī ha rehe har

¹ Yman Tupā pandu jande ramūi ta pe. Panduha py ke ame'ē, aja jakwa. “Ihē Tupā. Ihē je'ēha rehe pehendu katu rahā, pehē rehe ihē asak katu ta” aja.

Pe, so'o pিরer ke te'e ok ke a'eta mujā. A'ep Tupā rehe ipy'a ke a'eta moī moī. Myja me'ē Tupā rehe ipy'a ke a'eta moī moī my? Ame'ē ke Tupā mujekwa katu.

² Pe, sehar so'o pিরer ke te'e ok keruhū ke a'eta mujā. Jupyka riki so'o pিরer tī. Mokōi kapy ihī. Petei kapy hukwen koty ihī. Ame'ē pe ma'e weraha tymā i'āi. Myrape ihī tī. Ame'ē 'ar pe mbeju ke pa'i mou. Aja Tupā rehe ipy'a ke moī moī ngā. Ame'ē kapy: "Katu" aja ngā panduha.

³ Ame'ē kupe koty amō kapy ihī. Ame'ē riki: "Katu te me'ē ke" aja jande ramūi ta pandu. A'ep Tupā ixo, ame'ēja saka. Pan rukwen kupe koty ihī. A'ep Tupā ixo, ame'ēja saka.

⁴ Ame'ē kapy pe kaixā ihī. Myra ke te'e mujā ame'ē ke. Upa katu te itatawa pe pukek. Ame'ē kaixā 'ar pe ma'e pihe katu ame'ē ke ukwái. Amō kaixā a'ep ihī tī. Itatawa ke te'e upa katu te ame'ē pe pa'i pukek tī. Ame'ē kaixā jywī pe parasuku ihī. Itatawa ke te'e mujā ame'ē ke. Ame'ē pe: "Mana" ihī. (Yman ame'ē ke jundéu awa ta pe Tupā me'ē.) Ame'ē kaixā pe myra ihī tī. Arāma'e ke. Yman xirik rahā, ame'ē ngi hokyr uhem. Ame'ē kaixā pe mokōi itape ihī tī. Ame'ē rehe je'ēha ke Tupā mupinim. Jande popa (10) je'ēha ame'ē ke. Ame'ē rehe jundéu awa ta hendu katu ta me'ē te'e.

⁵ Ame'ē kaixā 'ar pe ma'e'ā i'āi. "Xerumī" aja riki. Ipyyo namō ixo. Tupā je'ēha rahoha ta aja ame'ē ta tī. Ipyyo pirar, aja i'āi. Ame'ē i'āi rahā, Tupā riki a'ep ixo tī, aja ame'ē mujekwa ngā pe. Ma'e renda 'ar pe ipyyo pirar aja i'āi. Ma'e ka'u te'eha ke ngā ma'ema'e. Ame'ē ta rehe Tupā ipy'a jywyr tī, aja mujekwa tī. Ipyyo pirar aja i'āi rahā, aja mujekwa katu. Apo upa katu te ame'ē kapy rehe ihī ame'ē ke ihē amujekwa ym ta rī. Ta'yr mi jō amujekwa.

⁶ Upa moī katu rahā, kuja pa'i ma'ema'eha ke. Sehar so'o pিরer ok keruhū kapy katu ame'ē pe ma'e ke ma'ema'e ixo. Wera rahā pame katu te a'ep pa'i ta ma'e ke ma'ema'e ixo.

⁷ Jywī pe pa'i keruhū jō ixo katu. Kapy katu te ame'ē pe ixo. Petei warahy 'ar aha oho rahā, peteihar jō ixo oho. Amō ta rymba ruwy ke namō ixo oho. Ame'ē ke Tupā pe mujesak, ame'ēja saka. Pe, pandu: "Ma'e aka'u te'eha ke ihē ama'ema'e. Ko ihē rymba ruwy ihī. Ame'ē arur. A'erehe ihē rehe nde py'a emujywyr katu" aja Tupā pe. Amō we tī. Kuja pandu tī: "Ukwa ym ha rupi ma'e ka'u te'eha ke ngā ma'ema'e. Ko amō ta rymba ruwy arur tī. A'erehe ngā rehe nde py'a emujywyr katu tī" aja Tupā pe tī.

⁸ So'o pিরer ok keruhū pewehī rahā, marā ka ym kapy rehe johu ngā ixeha, aja Tupā'ā mujekwa katu ngā pe. (Aja rahā, Tupā ixo, ame'ē pe oho ym awa, aja mujekwa.)

⁹ Aja apo tī. Marā ka ym kapy katu te ame'ē pe ngā ixeha. Kuja jakwa. Ymanihar ta ma'e ke Tupā pe werur. Ipy'a ke ngā moī moī ehe rahā, ma'e ke ngā werur. Pe, ame'ē hymba ta ke tapijar te'e we pa'i ta hapy hapy rī. Upa ukwái. Aja rahā, upa ame'ē ke a'eta py'a ke juhyk ym we rī, aja jakwa katu.

¹⁰ Pesarahā! (Ymanihar ma'ema'eha awa py'a ke juhyk ym we rī.) Ame'ē ymanihar je'ēha kuja mujekwa. Ma'e ke ja'u katu my. Y aja me'ē ke ja'u katu my. Myja Tupā koty ipy'a juhyk, aja ixo my? Ame'ē ke ma'ema'e tī. Upa aja ymanihar ke awa ma'ema'eha jō. (Anī. Ngā py'a juhyk ym.) Apo anī. Amō kotyhar Tupā mujekwa, a'erehe ame'ē ymanihar ke upa. (Apo Tupā mujekwa ame'ē ke awa py'a juhyk katu te.)

¹¹ Pe, Kirisutu uwyr rahā, pa'i keruhū aja a'e uwyr. Pe, ma'e katu ame'ē ke ixotyhar ta pe a'e me'ē me'ē. Pa'i keruhū ma'eha ke a'e ma'ema'e katu. A'e ma'eha renda ke kome'ē ywy keruhū pe ihī ym. Sawa'e mujā ym tī. Ywa pe Tupā rake a'e ma'ema'e. A'erehe katu te ame'ē ke ame'ē renda. Kome'ē ywy keruhū renda 'ar koty te we ame'ē katuha.

¹² Kapy katu te ame'ë pe sehar pa'i keruhū ixe oho. Aja Kirisutu ixe oho tī. Ywa pe katuha renda pe ixe oho tī. Peteihar jō ixe oho. Amō amō we anī. Arahā arapuhame ruwy ke Tupā pe mujesak ym. Tapi'iruhu ruwy ke mujesak ym tī. Anī. Ima'e huwy ke Kirisutu muhem, a'erehe jande ke Tupā muhā katu. Pe, aja te'e ta inamō jaxo katu.

¹³ Jundéu awa ta ukwaha aja amō ta ipy'a juhyk ym, aja ixo rahā, arapuharan ruwy pe ngā ki'aha ke ombor, ame'ëja saka. Tapi'iruhu ruwy ke namō aja tī. Ngā ki'aha ke kutuk, ame'ëja saka tī. Aja rahā, Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe ixe katu tī. Tupā rehe ipy'a ke moī moī katu tī. Tapi'iruhu ra'yr upa ukwāi rahā, ame'ë tatimbuk ke y namō mupara. Pe, ame'ë ke mupipi ngā rehe. Aja rahā ngā ki'aha ke ombor, ame'ëja saka tī. Aja rahā, Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe ixe katu tī. Tupā rehe ipy'a ke moī moī katu tī. Aja ukwaha.

¹⁴ Ame'ë riki jetehar te ke. Aja rahā, Jesu ruwy riki i'ar koty te we ipy'a juhykiha. Tupā'a riki uhā te hū ame'ë ke a'e. A'ema'e pyrātaha namō Tupā pe Kirisutu pandu: "Ko ihē axo. Upa ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe amuhepy. Ame'ë rehe ihē amanō ta" aja a'e pandu ipe. A'e riki katu te ame'ë ke. Nixói te ma'e ka'u te'eha ma'eha ke ipe. A'erehe Kirisutu ruwy i'ar koty te we katuha. Ma'e jaka'u te'eha ke jama'e rahā: "Mā katu ym jandé" aja jakwa. Anī. Ame'ë jakwaha ke Kirisutu mukanim ta. Huwy pe juhyk ta. Aja rahā, Tupā rehe jande py'a jamoī moī katu ta. Ixuwe katu te hū ame'ë ke a'e.

¹⁵ Huwy pe ngā py'a juhyk katu, a'erehe panduha pyahu ame'ë ke Tupā namō Kirisutu pandu. A'erehe: "Ihē kotyhar ta aja pejumuruwak" aja Tupā pandu ame'ë ta ma'e ke pyhyk ta. Kuja. Tupā pandu katu: "Ihē ra'yr rehe jurujar katu ame'ë ta ke ihē amuhā katu ta" aja. Kirisutu ruwy namō ngā py'a juhyk katu. Ame'ë pandu katuha aja, uhāha namō ixo ta. Pyhyk ta, ame'ëja saka ame'ë. Panduha ymanihar namō ixo rahā, ma'e ka'u te'eha ke ngā ma'ema'e. Ame'ë ke rehe Kirisutu muhepy. A'e manō rahā, muhepy. A'erehe ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ngi poir, ame'ëja saka.

¹⁶⁻¹⁷ Amō mupinim: "Ihē amanō rahā, upa katu te ihēma'e ke nema'e wan ta" aja. A'e riki manō ym rahā we ima'e ke amō pyhyk ym. A'e manō, aja mujekwa ym rahā we ima'e ke marā ka ym pyhykiha. Manō rahā, ima'e ke ngā muhāi.

¹⁸ Aja saka ymanihar panduha ke. Tupā pandu: "Ihē je'ēha rehe nde erehendu katu rahā, nde rehe ihē asak katu ta" aja. Ame'ë riki ymanihar panduha ke. Hymba ruwy jo'ok rahā jō ame'ë panduha rehe hendu katu, aja mujekwa. (Hymba jukwa, huwy muhem, a'erehe hendu ta me'ë te'e, aja mujekwa. Awa manō te, a'erehe ima'e ke muhāi, ame'ëja saka.)

¹⁹ Kuja riki. Jundéu awa ta pe Tupā je'ēha ke Moise mujekwa. Ame'ë mujekwa py. Pe, tapi'iruhu ke jukwa. Pe, huwy ke a'e jo'ok. Arapuhame ke jukwa tī. Huwy ke jo'ok tī. Ame'ë ke y namō mupara. Pe, ame'ë ke jundéu awa ta rehe a'e mupipi. Myra ra'yr rākā pe mupipi. Myra ra'yr rer: "Iso." Arapuharan ra ke mupirā. Ame'ë pe mupipi tī. Tupā je'ēha rehe mupipi tī.

²⁰ A'e pandu:

—Tupā pandu pehē pe: "Ihē je'ēha rehe pehendu katu rahā, pehē rehe ihē asak katu ta" aja. Ame'ë rehe pehendu katu ta, aja ihē amujekwa apo 'y. Tapi'iruhu ruwy ke ihē amupipi pehē rehe rahā, pehendu katu ta aja ihē amujekwa. Arapuhame ruwy ihē amupipi rahā, aja tī. Pehendu katu ta, aja ihē amujekwa tī — aja Moise pandu.

²¹ Aja so'o pিরer ok keruhū rehe huwy ke Moise mupipi tī. Upa so'o pিরer ok wyr pe ihī ame'ë ke rehe mupipi tī. Myrape rehe mupipi tī. Arapuharan ka musururuha renda rehe aja tī. Mupipi tī. Upa so'o pিরer ok wyr pe ihī ame'ë ke rehe mupipi.

²² Jete riki. Tupã je'êha ke amõ mupininim: “Upa ma'e ke rehe huwy ke mupipi rahã, ame'ê riki xi'aha ke kutuk” ame'êja saka. Aja apo tí. Ma'e ka'u te'eha ke amõ ma'ema'e rahã, pe, amõ manõ. Huwy ke muhem. Aja rahã jõ Tupã ipy'a jywyr katu ehe.

Ma'e ka'u te'eha ma'eha ke rehe Jesu muhepy

²³ Kome'ê ywy keruhũ pe so'õ pirer ok keruhũ ihĩ. Ame'ê riki ywa pe ihĩ, ame'êja saka. Pe, kome'ê ywy keruhũ pe ihĩ ame'ê rehe huwy ke mupipi. Aja kutuk ame'ê ke aja mujekwa. Ywa pe ihĩ ame'ê ke aja tí. Huwy pe mupipi tí, ame'êja saka. A'eta rymba ruwy 'ar koty te we katuha ke Tupã putar. Ame'ê Kirisutu ruwy ke.

²⁴ Ywa pe ihĩ, aja kapy katu te ame'ê ke amõ mujã, kome'ê ywy keruhũ pe. Ame'ê pe Kirisutu ixeye ym oho. Awa ta mujã ame'ê pe ixeye ym oho. Anĩ. Ywa pe te'e oho. Tupã rake a'e ihĩ. Pe, jande rehe har inamõ a'e pandu pandu uĩ.

²⁵ Warahy 'ar rahã pame katu te kapy katu te ame'ê pe sehar pa'i keruhũ ixeye oho. A'eta rymba ruwy namõ ixeye oho. Kirisutu anĩ. Tupã pe a'e jume'ê rahã, heta ym manõ a'e. Peteihar manõ. Peteihar huwy uhem tí.

²⁶ Heta manõ ta tipe rahã, heta a'e pyrara ta tipe tí. Kome'ê ywy keruhũ Tupã mujã rahã har ngi heta pyrara ta tipe. Heta manõ ta tipe tí. Aja ym riki. (Peteihar manõ.) 'Ar rehe angaha uhyk tate apo 'y. Pe, Kirisutu uwyr. Tupã pe a'e jume'ê. Pe, manõ. A'erehe ngã ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe a'e muhepy.

²⁷ Upa awa ta manõ ta me'ê te'e. Peteihar manõ. A'engi Tupã pandu ta. Katu awa ixoha my? Katu ym my? Ame'ê ke a'e pandu ta. Pe, awa ixo ai te'e rahã, ame'ê ke a'e mupyrara ta. Ima'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe a'e atu muhepy, ame'êja saka.

²⁸ Kirisutu anĩ. Peteihar a'e manõ tí. Tupã pe a'e jume'ê. Pe, manõ. Aja ngã ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe a'e muhepy. Petei awama'e ke rehe muhepy my? Anĩ. Aja ym. Upa katu te awa tama'e ke rehe muhepy. Mokõihar a'e uwyr ta tí. Arahã, ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe a'e muhepy ym te ta tí. Anĩ. A'e uwyrha rehe harõ ame'ê ta ke a'e muhã katu ta uwyr.

10

¹ Moise je'êha riki upa katu te ma'e ke mujekwa ym. Jetehar te ke aja ym. Ma'eha ran aja saka. Aja rahã, ma'e katu ame'ê ke jande pe Tupã muwyr ta, aja mujekwa. Jetehar te ke ame'ê. Ame'ê ke Moise je'êha mujekwa we mi tí. Pesarahã! Warahy 'ar rahã pame katu te ngã rymba ke sehar pa'i keruhũ jukwa. Ame'ê ruwy ke Tupã pe mujesak tipe, ame'êja saka. Ngã py'a ke juhyk ym ame'ê. Hymba werur ame'ê ta Tupã rehe ipy'a ke moĩ moi. Ame'ê ta pe: “Pehẽ katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha ke nixói te pehẽ pe” aja ym Tupã pandu. (A'erehe amõ jetehar te ke Tupã mujekwa ta me'ê te'e.)

² Hymba ke hapy ame'ê ta py'a ke huwy juhyk rahã, a'eta pyai ym ta tipe. Jupandu ym ngã jupe: “Ma'e jaka'u te'eha jama'eha namõ jaxõ” aja. Pyai ym ta tipe. Hymba ke jukwa ym we ta tipe tí. Huwy ke jo'ok ym we ta tipe tí. Upa ame'ê ke muputu'u ta tipe.

³ Aja ym riki. Warahy 'ar rahã pame katu te ngã rymba ke jukwa. Huwy ke jo'ok ingi tí. A'erehe ma'e ka'u te'eha ma'eha namõ ixo, aja ame'ê mujekwa.

⁴ Tapi'iruhu ruwy ke awa py'a ke juhyk ym. Arapuhame ruwy ke juhyk ym tí. Ma'e ka'u te'eha ma'eha ke ipy'a ngi juhyk ym riki.

⁵ A'erehe kome'ê ywy keruhũ pe Kirisutu uwyr tate rahã, Tupã pe a'e pandu:

“Nde rehe ngā ipy'a moī moī rahā, ngā rymba ke hapy hapy. Ame'ē ke nde ereputar ym riki. Amōma'e ke nde pe ngā me'ē ame'ē ke nde ereputar ym tī. (Ame'ē ke ngā py'a juhyk ym, a'erehe nde ereputar ym.)

Awa aja te'e ihē ke nde eremondo ta. (Aja rahā, nde ereputar ame'ē ke ihē ama'ema'e katu ta.)

6 Ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke ngā mukanim rahā, ngā rymba ke hapy. Ame'ē rehe nde rury ym.

Nde rehe ipy'a ke ngā moī moī rahā, ngā rymba ke upa katu te hapy. Ame'ē rehe nde rury ym tī. (Ame'ē ke ngā py'a juhyk ym, a'erehe nde rury ym.)

7 A'erehe ihē apandu: ‘Papa! Nde riki Tupā! Ko ihē axo. Nde erepandu ame'ē ke ihē ama'ema'e katu ta.

Ihē rehe har Moise je'ēha rehe panduha ihī. Aja nde erepandu ame'ē ke ihē ama'ema'e katu ta’ ” aja Kirisutu pandu.

8 A'e pandu py: “Nde rehe ngā py'a ke ngā moī moī rahā, ma'e hymba ke upa hapy. Ame'ē ke nde ereputar ym. Ame'ē rehe nde rury ym tī. (Ame'ē ke ngā py'a juhyk ym, a'erehe nde ereputar ym.) Ma'e ke nde pe ngā werur rahā, aja tī. Ngā rymba upa katu te hapy rahā, aja tī. Ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke ngā mukanim rahā, ngā rymba hapy rahā, aja tī. Ame'ē ta ke nde ereputar ym tī. Ame'ē ta rehe nde rury ym tī. (Ame'ē ke ngā py'a juhyk ym, a'erehe nde ereputar ym tī)” aja Kirisutu pandu. Aja me'ē a'e pandu riki. Moise je'ēha mujekwa, aja ma'e hymba hapy tipe. Moise je'ēha mujekwa aja ma'e ke Tupā pe ngā werur tipe tī.

9 Kirisutu pandu tī:

—Papa! Nde riki Tupā! Ko ihē axo. Nde erepandu ame'ē ke ihē ama'ema'e katu ta — aja a'e pandu.

Aja rahā, ngā rymba hapy ame'ē ke Tupā mukanim. Ymanihar ixoha ke mukanim, ame'ēja saka. Pe, henda ke pe Kirisutu manō. A'erehe ngā rymba ke hapy ym ta me'ē te'e apo 'y.

10 Tupā putar ame'ē ke Jesu Kirisutu ma'ema'e katu. A'e manō. Peteihar a'e manō. A'erehe ma'e jande jaka'u te'eha jama'ema'eha ke jande py'a ngi Tupā juhyk katu.

11 A'etama'e ma'eha ke jundéu awa tama'e pa'i ta pame katu te ma'ema'e katu. Wera rahā pame katu te ma'ema'e. Amō amō rahā, ngā rymba hapy hapy. Heta hapy tipe. Ame'ē hapy rahā, ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke mukanim ym te.

12 Kirisutu manō rahā, anī. Peteihar a'e manō. Ngā ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe a'e muhepy. Aja te'e ta ame'ē katu. Aja rahā, awa ta py'a ke Tupā juhyk katu apo 'y, aja mujekwa katu. Pe, upa rahā, Tupā rake a'e wapyk oho. (Aja rahā, katu te ame'ē ke a'e, aja mujekwa katu.)

13 A'ep pewe ihī rī. Upa katu te Kirisutu ruwajan ta ke Tupā muputu'u ym rahā we, a'ep pewe ihī rī.

14 Peteihar a'e manō. A'erehe ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke ngā py'a ngi Tupā juhyk katu. Ame'ē ta pe Tupā pandu: “Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha ke nixói te pehē pe” aja. Aja te'e ta a'eta ixo.

15 Ame'ē ke jande pe Tupā ā mujekwa katu tī. Tupā pandu ame'ē ke a'e mujekwa py.

16 Ame'ē ke amō mupinim. Kuja:

“Tupā panduha ke Tupā ā mujekwa: ‘Yman rahā, amō panduha ke ihē kotyhar ta pe ihē amondo ta. Kuja riki.

Ihē je'ēha ke ipy'a pe ihē amoī katu ta. Iākā ke ihē amujanam ym ta. Aja rahā, harái ym te ta' aja riki.” Aja Tupā panduha ke amō mupinim.

17 A'engi Tupā pandu: “A'eta ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke upa katu te ihē aharái ta. Upa ma'e jaxer ai ame'ē ma'ema'eha ke ihē aharái ta tī” aja.

18 Aja rahā Tupā ipy'a jywyr ngā rehe. Upa ame'ē ke Tupā harái katu te. Ipy'a jywyr ngā rehe. A'erehe amō we ngā rymba hapy ym ta me'ē te'e.

Mā peja Tupā rehe jahyk katu

19 Ihē mu ta! Pesarahā! Jesu manō rahā, huwy ke uhem. A'erehe Tupā ixo ame'ē pe jaxe katu te. Kapy katu te ame'ē pe jaxe katu te, ame'ēja saka. Ywa pe har ame'ē pe jaxe katu te, ame'ēja saka.

20 Pan rukwen rupi hape pyahu ame'ē ke musorok, ame'ēja saka. A'e manō, a'erehe musorok, ame'ēja saka. A'erehe Tupā ixo ame'ē pe jahyk katu. Jesu riki uhā te hū ame'ē ke a'e, a'erehe Tupā rehe aja te'e ta jahyk katu.

21 Jesu riki pa'i keruhū. A'e riki ixotyhar tama'e kapitā keruhū.

22 A'erehe mā peja Tupā ixo ame'ē pe jahyk katu. (Aja pandu rahā, Tupā namō japandu pandu katu.) Te'eha namō aja ym japandu pandu inamō. A'e riki Tupā, ame'ē rehe jajurujar katu. Ame'ē jakwa katuha namō mā peja inamō japandu pandu. Jande py'a ke Tupā juhyk, a'erehe mā peja: “Ma'e jaka'u te'eha jama'ema'eha namō jaxo” aja ym japandu. Jande py'a ke Tupā upa juhyk. Y namō jande upa jajukutuk, ame'ēja saka jande py'a juhyk. Aja jaxo rahā, japandu pandu inamō.

23 Inamō jaxo ta kŷ. Ame'ē rehe jaharō katu jaxo. Aja amō ta pe japandu. Mā peja ame'ē ke jahijar ym. Tupā pandu, ame'ē ke a'e ma'ema'e katu. Ame'ē ke jakwa katu, a'erehe mā peja jaharō katuha ke jahijar ym.

24 Amō Jesu kotyhar ta rehe har mā peja jakwa jakwa jaxo. Aja rahā, a'eta namō ma'e ke jama'ema'e katu jande juehe. Mā peja amō ta rehe japy'a katu tī. Mā peja amō ta pe ma'e katu ame'ē ke jama'ema'e tī.

25 Jesu kotyhar tama'e jy'ariha renda pe amō ta jy'ar ym uwyr apo 'y. Mā peja ame'ē ta aja ym jande. Mā peja jande johu jay'ar katu jaxo. Mā peja jande py'a ke jamātā katu jande juehe jaxo. Jandema'e sawa'e te riki jywyr tate aja pekwa katu. A'erehe mā peja i'ar koty te we jande py'a jamātā katu jande juehe jaxo.

Jurujar katuha ke hijar rahā, pyrara ixo ta

26 Jetehar te ke jande pe Tupā mujekwa. A'engi tapijar ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e jaxo rahā, marā ka ym ame'ē ke jamukanīha. Ma'e muhepyha riki nixói te. Jande rehe Tupā ipy'a jywyr, ame'ē ke mukanim, ame'ēja saka.

27 Aja rahā, Tupā mupyraraha rehe jō jaharō jaxo. Jakyjeha namō jaharō jaxo. Amō we tī. Tupā ke putar ym, ame'ē ta riki tata keruhū pe oho ta. A'ep pyrara hū ixo. Aja tapijar te'e we ma'e jaka'u te'eha ke jama'e jaxo rahā, japyrara hū jaxo tī.

28 Moise je'ēha mujekwa aja amō ma'ema'e ym. Hendu ym riki. (A'erehe tupāran rehe ipy'a moī moī.) Ame'ē ke mokōi sawa'e ta usak. Mahapyr usak mŷ. Aja rahā: “Ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'e” aja a'eta pandu. Aja rahā, ame'ē ma'ema'e ame'ē ke ngā jukwa riki. Pyrara usak ym ehe. Jukwa riki tī.

29 Aja rahā: “Tupā ra'yr ihē aputar ym” aja pandu ame'ē ke i'ar koty te we Tupā mupyrara tā. Jesu manō rahā, huwy ke uhem. A'erehe Tupā pandu katu: “Ihē ra'yr rehe jurujar katu ame'ē ta py'a ke ihē ajuhyk ta” aja. “Mā ame'ē Jesu ruwy riki jaxer” aja pandu ame'ē ke aja tī. I'ar koty te we Tupā mupyrara ta tī. Tupā'a rehe juru ai tī. Tupā'a ipy'a katu ame'ē ke a'e. Juru ai ehe. Ame'ē juru ai ame'ē ke i'ar koty te we Tupā mupyrara ta tī.

30 Tupā pandu: “Katu ym ame'ē ta ke ihē amupyrara ta. Ame'ē ta rehe juja katu te ihē amujwyr ta” aja riki. Tupā pandu, ame'ē ke a'e ma'ema'e katu

aja jakwa katu. Amō we tī. “Ixotyhar ta ke jandema'e sawa'e te mupyrara ta. Aja rahā, ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke hijar ta” aja Tupā ukwa. Ame'ē ke jakwa katu tī.

³¹ Tupā riki uhā te hū ame'ē ke a'e. A'e mupyrara rahā, māte hū pyraraha.

³² Yman pexoha rehe har pekwa pekwa pexo. Jete har te ke pehē pe Tupā upa mujekwa. Pe, pehē ke Jesu rehe jurujar ym ame'ē ta mupyrara tipe. Anī. Pejuru jar katuha ke pehijar ym.

³³ Hetaha ta ruwa koty pehē rehe har amō ta juru ai. Pehē ke a'eta mupyrara tī. Aja pyrara ixo ame'ē ta namō pejy'ar peho. Pekiye ym ha namō a'eta namō pepu'am.

³⁴ Kyndaha pe amō Jesu kotyhar ta ixo. Pyrara ixo. Ame'ē ta rehe pehaihu katu peho. Upa pehēma'e ke jurujar ym ame'ē ta pyhyk raho rahā, pehē py'ahu te'e pehendu. Pehē rury katuha namō pexo we rī. Ywa pe i'ar koty te we ma'e katu ame'ē ke pehēma'e ihī, aja pekwa, a'erehe pehē rury katuha namō pexo. Aja te'e ta pehēma'e ke. Marā ka ym ame'ē ke awa mukanīha.

³⁵ A'erehe pehē py'a ke pemātā katu. Aja rahā, ma'e katu te ame'ē ke pehē pe Tupā muwyr ta.

³⁶ Pehē py'ahu te'e pexo rī. Aja rahā Tupā putar ame'ē ke pema'ema'e katu. Pe, a'e pandu katu ame'ē ke a'e ma'ema'e katu. A'erehe ame'ē ke pehē pe a'e muwyr katu ta tī, aja pekwa katu.

³⁷ Pe, Tupā je'ēha rehe amō mupinim:

“Peharō we rī. Aja rahā, jywyr ame'ē ke jywyr ta. I'i we ym ta.

³⁸ Ihē kotyhar ta tapijar te'e we jurujar katu ixo. ‘Pehē katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha ke nixói te pehē pe' aja ihē apandu ta.

Ihē namō a'eta ixo katu ta. Ihē rehe jurujar katuha ke a'eta hijar rahā, a'eta rehe ihē rury ym ta tī” aja amō mupinim. (“Jywyr ame'ē ke” aja pandu rahā: “Kirisutu ke a'e” aja mujekwa katu.)

³⁹ Jande riki jajuru jar katuha ke jahijar ym ta ame'ē ta ke jande. Mupyraraha renda pe jaho ym te ta ame'ē ta ke jande tī. Pesarahā! Tapijar te'e we jajuru jar katu ehe, Tupā rehe. Jande ke a'e muhā katu ta ame'ē ta ke jande.

11

Juru jar katuha ke

¹ Ma'e jurujar katuha ke my? Kuja. Tupā pandu ame'ē ke rehe jajuru jar katu rahā, jaharō ame'ē ke jande pe Tupā muwyr ta, aja jakwa katu te. Inamō jaxo ta ame'ē rehe jaharō katu jaxo. Ma'e jasak ym te ame'ē ke pehī, aja jakwa katu te tī.

² Tupā pandu ame'ē ke rehe ymanihar ta jurujar katu, a'erehe a'eta rehe har Tupā pandu: “Pehē katu” aja.

³ Tupā pandu ame'ē ke rehe jajuru jar katu, a'erehe kome'ē ywy keruhū a'e mujā, aja jakwa katu. A'e je'ēha rupi a'e mujā, aja jakwa katu te. Aja rahā ma'e jasak ame'ē ke a'e mujā. Ma'e jasak ym te ame'ē ke a'e mujā tī, aja jakwa katu te tī.

⁴ Tupā pandu ame'ē ke rehe Ambéu jurujar katu, a'erehe Tupā rehe ipy'a ke a'e moī moī rahā, arapuharan ke a'e hany. Aja rahā, Tupā pandu ame'ē ke rehe a'e jurujar katu, aja a'e mujekwa. Imu anī. Aja ym mujekwa a'e. A'erehe Ambéu hanyha ke imuma'e 'ar koty te we katuha. Imu rer Kaī. Tupā pandu ame'ē ke rehe Ambéu jurujar katu, a'erehe Tupā pandu: “Nde katu” aja. A'e pandu tī: “Nde rymba nde erehapy. Ame'ē katu” aja riki tī. Tupā pandu ame'ē ke rehe Ambéu jurujar katu, a'erehe jande pe a'e mujekwa rī:

“Myja me’ē Tupā rehe jurujar katu my” aja mujekwa rī. A’e manō tipe. A’e jande pe mujekwa rī.

⁵ Tupā pandu ame’ē ke rehe Eno jurujar katu, a’erehe a’e manō ym. Ywa pe a’e ke Tupā raho, a’erehe kome’ē ywy keruhū pe amō ta kekar kekar tipe. Tupā je’ēha rehe amō mupinim: “Ywa pe Eno ke Tupā raho ym arahā we, Tupā ke a’e muhury katu” aja.

⁶ Amō jurujar katu ym ehe rahā, marā ka ym a’e ke muhuryha awa. Tupā rehe ipy’a ke amō moī moī rahā, a’e pete’e ixo, aja amō jurujar katu ta me’ē te’e. (Nixōi rahā, ipy’a ke moī moī ym ta awa.) Amō we tī. Ehe har awa ukwa tar katu rahā, juehe har Tupā mujekwa ta ipe.

⁷ Tupā pandu ame’ē ke rehe Noe jurujar katu, a’erehe a’e hendu katu ehe. Tupā pandu: “Kome’ē ywy keruhū pe har ta ke ihē ajukwa ta y pe” aja. Aman keruhū uhyk ym we rī. Usak ym we rī. A’e jurujar katu ehe. Tupā rehe a’e hendu katu, a’erehe jarusu keruhū ke a’e mujā. A’erehe a’e ke y jukwa ym. Hok wyr pe har ta ke jukwa ym tī. Noe jurujar katu ehe, a’erehe kome’ē ywy keruhū pe har ta riki hendu ym ame’ē ta ke a’eta, aja Noe mujekwa. Pe, Tupā pandu: “Ihē rehe nde erejurujar katu, a’erehe nde katu” aja.

⁸ Tupā pandu ame’ē ke rehe Amarā jurujar katu. A’erehe a’e hendu katu ehe. Tupā pandu: “Amō ywy pe eho. Amō ywy ke nde pe ihē ame’ē ta. Nema’e ta” aja. A’erehe hekoha ke Amarā hijar oho. Myp oho ta my? A’e ukwa ym te riki. A’e oho riki.

⁹ Tupā pandu ame’ē ke rehe a’e jurujar katu. Tupā pandu: “Kome’ē ywy ke nde pe ihē ame’ē. Nema’e ta” aja. Pe, ame’ē ywy pe a’e ixo rahā, ame’ē ywy jar aja ym a’e ixo. Usak te’e ixo ame’ē ke a’e aja ixo. So’o pirer ok namō a’e wata wata ixo. Isak pe aja tī. Jako pe aja tī. A’eta pe Tupā juja katu te pandu tī: “Nde pe kome’ē ywy ke ihē ame’ē ta” aja.

¹⁰ Amō ok ta rehe Amarā ixo ta, ame’ē rehe a’e harō ixo. Tupā mujā ta ame’ē ke. Ame’ē rehe a’e harō. Ame’ē ok ta mujāha ke Tupā ukwa katu. A’e riki mujā tī. Ame’ē ok ta kanim ym te ta. Ywa pe ihē ame’ē ke ame’ē.

¹¹ Tupā pandu ame’ē ke rehe Amarā jurujar katu, a’erehe Tupā je’ēha rupi ta’yr u’ar. Amarā tamūi te tipe. Sar aja tī. A’i te a’e tī. A’erehe imembyr ym ta tipe. Anī. Tupā pandu ame’ē ke a’e ma’ema’e ta, ame’ē rehe Amarā tapijar te’e we jurujar katu.

¹² Ta’yr ym. Tamūi te tipe. Pe, hakehar pe Amarā ta’yr. Pe, Amarā ngi heta te hū hainō uhem. Ywa rehe marā ka ym jahy rata hetaha mangaha awa. Aja Amarā rainō ta hetaha tī. Y ramūi rymy’y rehe marā ka ym ywy ku’i hetaha mangaha. Aja Amarā rainō ta hetaha tī.

¹³ Tupā pandu ame’ē ke rehe Amarā tapijar te’e we jurujar katu. Pe, manō. Isak aja tī. Jako aja tī. Tupā pandu: “Kome’ē ywy ke nde pe ihē ame’ē ta. Nema’e ta” aja. Ame’ē ke Amarā pyhyk ym riki. Yman rahā, hainō ta riki ame’ē ywy ke pyhyk ta, aja a’e ukwa katu, a’erehe hury katu a’e. Isak aja tī. Amarā aja a’e ukwa katu tī, a’erehe hury katu a’e tī. Jako aja tī. Amarā aja ukwa katu a’e tī, a’erehe hury katu a’e tī. Ywy ke Amarā pyhyk ym. Amō ta pe a’e pandu: “Kome’ē ywy pe asak te’e aja ihē axo. Apaxia aja ihē axo se” aja riki. Isak aja tī. Jako aja tī.

¹⁴ Aja pandu, a’erehe amō hekoha te ke kekar, aja mujekwa ngā pe.

¹⁵ Hekoha ke hijar uwyr, ame’ē rehe har a’eta ukwa ukwa ym ixo. Ame’ē rehe har a’eta ukwa ukwa ixo rahā, putar rahā, a’ep a’eta jwywr ta tipe.

¹⁶ Jwywr ym te riki. Amō hekoha katu te ame’ē ke a’eta putar. Ywa pe har ke ame’ē. A’erehe: “Tupā! Nde rehe ihē py’a ihē amōi moī katu” aja pandu. Ame’ē ta ngi Tupā huxy m. A’eta pe hekoha te ke Tupā moī katu.

¹⁷⁻¹⁸ Tupā pandu ame’ē ke rehe Amarā jurujar katu, a’erehe Tupā usak ixo rahā, ta’yr ke Amarā hapy ta tipe. Yman Tupā pandu ipe: “Isak nde ra’yr

te, a'erehe ne rainō heta hū ta" aja. Aja pandu tipe. Pe, Tupā jupandu jupe: "Ihē rehe Amarā hendu katu my? Ihē amanga ta" aja. A'erehe Amarā pe a'e pandu: "Nde ra'yr ejukwa. Ehapy tī" aja. Arahā ta'yr peteihar Amarā jukwa ta tipe. Tupā rehe hendu katu, aja Amarā mujekwa ipe.

¹⁹ Ta'yr ke a'e jukwa rahā, manōha ngi Isak ke Tupā mukwera katu muhem, ame'ē rehe Amarā jurujar katu, a'erehe jukwa ta tipe. Pesarahā! Manōha ngi muhem, ame'ēja saka riki Isak, aja japandu. Pe, Isak namō Amarā hok pe jywyr oho.

²⁰ Tupā pandu ame'ē ke rehe Isak jurujar katu, a'erehe ta'yr ta pe a'e pandu: "Yman rahā ma'e katu ame'ē ke pehē pe Tupā muwyr ta" aja riki. Aja Jako pe. Aja Esau pe tī.

²¹ Tupā pandu ame'ē ke rehe Jako jurujar katu, a'erehe a'e manō tate rahā, Jose ra'yr ta pe a'e pandu: "Ma'e katu ame'ē ke pehē pe Tupā muwyr ta" aja. Myra rehe tamūi wata. Aja myra rehe Jako pyhyk uī rahā, Tupā rehe ipy'a ke a'e moi moi.

²² Tupā pandu ame'ē ke rehe Jose jurujar katu, a'erehe a'e manō tate rahā, a'e pandu: "Jundéu awa ta Eji ywy ngi uhem ta oho" aja. A'erehe ta'yr ta pe a'e pandu: "Sengi peho rahā, ihē rete ke pehē namō peraho tī" aja riki.

²³ Tupā pandu ame'ē ke rehe Moise pái ta jurujar katu, a'erehe Moise u'ar rahā, eji ywy pe har tama'e kapitā keruhū ngi Moise ke ipái ta mukanim. Mahapyr jahy rahā, mukanim. Moise riki ta'yn katu aja ipái ta ukwa, a'erehe kapitā keruhū je'ēha ngi kyje ym. A'erehe a'eta hendu ym ehe. Kapitā keruhū pandu: "Sawa'e ra'yr u'ar rahā, pejukwa" aja jundéu awa ta pe. Ame'ē rehe Moise pái ta hendu ym.

²⁴ Tupā pandu ame'ē ke rehe Moise jurujar katu, a'erehe sawa'e rahā, a'e pandu: " 'Nde riki Parao rajyr membyr' aja ym ihē rehe har pepandu. Aja ym ihē" aja Moise pandu.

²⁵ Jundéu awa ta Tupā kotyhar ta ke. Ame'ē ta namō pyrara ixo, aja a'e putar. (Parao rajyr membyr aja a'e ixo rahā, Tupā ke a'e putar ym, aja a'e mujekwa.) A'erehe ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'ema'e ta tipe. Aja a'e putar ym te. Parao rajyr membyr aja a'e ixo rahā, a'e jumuhury katu juehe. Anī. Aja a'e putar ym te.

²⁶ A'erehe jundéu awa ta namō pyrara ixo rahā, katu, aja a'e ukwa. Eji ywy rehe ma'e katu ame'ē ke heta ihī. Ame'ē namō ixo rahā, hury katu tipe, aja Moise ukwa katu. Anī. Ame'ē ke putar ym. Tupā kotyhar ta namō pyrara ixo rahā, katu tiki, aja a'e ukwa. Ame'ē i'ar koty te we katu aja ukwa. Eji ywyma'e 'ar koty te we katu, aja ukwa tī. Yman rahā, ma'e katu ame'ē ke Tupā riki muwyr ta ipe, aja a'e ukwa katu tī, a'erehe ianam ta namō a'e pyrara ixo.

²⁷ Tupā pandu ame'ē ke rehe Moise jurujar katu, a'erehe Eji ywy ngi a'e uhem oho. Kapitā keruhū parahyha ngi kyje ym ha namō uhem oho. Tupā rehe usak ym te awa. Usak ehe, aja Moise ixo, a'erehe a'e pandu: "Parao rekoha pe ihē ajywyr ym ta" aja.

²⁸ Tupā pandu ame'ē ke rehe Moise jurujar katu, a'erehe jundéu awa ta pe a'e pandu:

—Arapuharan ruwy ke hukwen rehe pemupipi. Aja rahā, sawa'e u'ar py ame'ē ke Tupā je'ēha rahoha jukwa ym ta — aja pandu.

Ame'ē Tupā je'ēha rahoha rer: "Ngā jukwaha ke a'e." "Ame'ē arapuharan ruwy namō mupipiha aja te'eha pekwa pekwa pexo. Amō amō wārahay 'ar rahā, pekwa pekwa pexo" aja Moise pandu jundéu awa ta pe. Ame'ē riki: "Pasuko" aja japandu.

²⁹ Tupā pandu ame'ē ke rehe jundéu awa ta jurujar katu, a'erehe y ke a'eta aha oho. Ý rer y pytä. Y aha oho rahā, y apyrer rupi wata oho. (Pe, y ruwái

rehe uhem oho.) Pe, eji wyy pe har ta aha tipe oho ixo rahā, upa katu te y jukwa.

³⁰ Tupā pandu ame'ē ke rehe jundéu awa ta jurujar katu, a'erehe Jeriko ok ta kurar ke Tupā upa mupe. Awa po wajar mokōi wera rahā, ok ta xupe 'ar rupi juramā wata wata oho. Pe, ok ta kurar ke Tupā mupe.

³¹ Tupā pandu ame'ē ke rehe Hambe jurujar katu, a'erehe a'e ke jundéu awa ta jukwa ym. Ok ta pe mokōi jundéu awa ta usak uwyr rahā, ame'ē mokōi sawa'e ta ke hok pe Hambe muxe katu. Mukanim riki, a'erehe ok ta pe har ta pyhyk ym ame'ē mokōi sawa'e ta ke. A'erehe ok ta pe har ta ke jundéu awa ta upa jukwa rahā, Hambe ke a'eta jukwa ym. Ok ta pe har ta Tupā rehe hendu ym ame'ē ta ke. Hambe kūjā ka'u te'e ame'ē ke a'e tipe. A'eta jukwa ym.

³² Amō we ihē apandu ta my? Amō heta ymanihar ta ixo rī. Ame'ē ta rehe har ihē apandu ym ta apo. Pesarahā! Jineā ixo. Mbara amō tī. Ixo tī. Sāsā amō tī. Ixo tī. Jesete amō tī. Ixo tī. Ndawi amō tī. Ixo tī. Samue amō tī. Ixo tī. Amō Tupā je'ēha pandu ame'ē ta ixo tī.

³³ Tupā pandu ame'ē ke rehe a'eta jurujar katu, a'erehe amō wyy pe har ta namō jumai mai rahā, ame'ē ta ke a'eta muputu'u. Katu aja a'eta ixo. Pe, Tupā pandu ame'ē ke a'eta pe a'e muwyr. Tupā rehe a'eta jurujar katu, a'erehe jangwateran juru ke Tupā kynda. A'erehe jangwateran jukwa ym a'eta ke.

³⁴ Tupā pandu ame'ē ke rehe a'eta jurujar katu, a'erehe tata keruhū pe a'eta ke amō ta ombor rahā, tata ke Tupā muwe, a'erehe jukwa ym. Kyse puku pe amō ta jukwa Tate rahā, ame'ē ta ngi Tupā muhem, a'erehe a'eta manō ym tī. A'eta pitu te'e rahā, a'eta py'a ke Tupā mātā. Amō awa ta namō jumai mai rahā, ame'ē ta ke a'eta muputu'u tī. Pyrātāha ke Tupā muwyr, a'erehe muputu'u.

³⁵ Tupā pandu ame'ē ke rehe kūjā ta jurujar katu, a'erehe ianam ta manō rahā, ame'ē ta ke Tupā mukwera katu.

(Amō ta anī. Ame'ē ta ke ngā jukwa.) Amō ta pandu: “Tupā rehe jajurujar katuha ke jahijar ym ta. A'erehe jande ke pepoir ame'ē ke japutar ym” aja. A'erehe ame'ē ta ke Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta mahy hū. A'erehe jukwa. Manō ta ame'ē ta kuja ukwa: “Ihē amanō rahā, Tupā namō ihē axo ta ky. Ihē ke Tupā mukwera katu ta muhem” aja ukwa katu. A'erehe kyje ym. Henda katu te ame'ē pe oho ta ky, aja ukwa katu, a'erehe manōha ngi kyje ym.

³⁶ Amō jurujar katu ame'ē ta rehe Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta puka puka hū riki. Amō ta ke so'o pির pe a'eta pirok hū. Amō ta ke ita tupaham pe pukwar. Pe, kyndaha pe kynda raho.

³⁷ Amō ta ke ita pe a'eta jukwa. Amō ta ke sehói pe kytyk mondok, ixu'a rupi. Aja jukwa. Amō ta ke kyse puku pe jukwa. Amō ta pyrara ixo. Arapuharan pির kamixa namō ixo. Arapuhame pির kamixa namō aja tī. (Aja ima'e ym te aja mujekwa.) Amō ta ke Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta mupyrara hū. Amō ta rehe mujaxeriha ke a'eta mondo.

³⁸ Kome'ē wyy keruhū pe a'eta ixo rahā marā ka ym katuha, aja Tupā ukwa katu. Anī. (Ame'ē ta ke Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta mupyrara hū. Hok ngi mujan mondo.) A'erehe te'e a'eta ixo. Kuja. Awa nixói te ame'ē rupi wata wata ixo. Ka'a wyr rupi te'e ixo amō ta tī. Itakwar keruhū rupi ixo amō ta tī. Wyykwar keruhū rupi ixo amō ta tī.

³⁹ Tupā pandu ame'ē ke rehe upa ame'ē ta jurujar katu, a'erehe Tupā pandu: “Pehē riki katu ame'ē ta ke pehē” aja riki. Kome'ē wyy keruhū pe a'eta ixo rahā, Tupā pandu ame'ē ke a'e muwyr ym we ngā pe rī.

⁴⁰ Yman Tupā pandu: “Yman rahā ihē kotyhar ta pe ma'e ke 'ar koty te we katu ame'ē ke ihē ame'ē ta” aja. Aja jande rehe har a'e ukwa. Kuja. Jande namō jō ymanihar ta py'a ke a'e juhyk ta, aja a'e ukwa katu. “Katu te ame'ē

ke pehē. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehē pe" aja Tupā pandu ta. Aja ymanihar ta pe a'e pandu ame'ē ke a'e muwyr ym yman. Apō jō jande namō ame'ē panduha muwyr katu a'e.

12

Tupā riki jande pái keruhū

¹ Pesarahā! Tupā pandu ame'ē ke rehe heta hū ymanihar ta jurujar katu. Ame'ē ta riki jande rehe usak usak ixo, ame'ēja saka. Jande py'a ke a'eta mātā u'am, ame'ēja saka. A'erehe jande ke upa ma'e puhýi ame'ē ke mā peja jambor. Aja riki ujan te'e ame'ē ta ombor tī. Upa ma'e puhýi ame'ē ke ombor. Aja rahā, pahar ujan katu ta. Jande aja tī. Ujan te'e ame'ē ta aja jaxo tī. A'erehe ma'e puhýi ame'ē ke mā peja jambor. Aja rahā, ma'e jakwa u te'eha jama'eha ke mā peja jahijar katu. Aja rahā Tupā putar ame'ē ke upa ima'e pyrātāha namō mā peja jama'ema'e katu.

² Mā peja Jesu rehe har jakwa jakwa jaxo. A'e aja Tupā pandu ame'ē ke rehe jajurujar katu ta me'ē te'e tī. Jande ke a'e mu'e katu. (A'erehe jajurujar katu ehe.) Ma'e ke upa rahā, inamō aja te'e ta jaxo. Hury katuha namō ipái koty a'e ixo ta, aja a'e ukwa katu. A'erehe a'e pandu: "Myra ngā mupia ame'ē ke rehe ihē amanō ta. Ihē ruxi ym ingi" aja. Pe, ame'ē rehe a'e manō. Apō Tupā rake a'e wapyk uī. (Aja rahā, katu te ame'ē ke a'e, aja jakwa.) Inamō kapitā keruhū te a'e.

³ Yman Jesu pyrara ixo, ame'ē rehe har pekwa pekwa pexo. Ma'e jaxer ai ma'ema'e ame'ē ta parahy te hū ehe. Ipy'ahu te'e a'e hendu. Mukahem ym. Aja pexo ym we rī. A'erehe māte pekwaaha aja ym pexo. Pejurujar katuha ke pehijar ym tī.

⁴ Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta pe pepandu: "Mā peja ym pexo" aja. A'erehe pehē rehe a'eta parahy. Pehē ke mupyrara tipe tī. Pehē ke a'eta jukwa ym we rī.

⁵ Ta'yr ta namō ipái pandu katu. Aja pehē namō Tupā pandu pandu katu. A'e pandu ame'ē ke rehe pekwa pekwa pexo. Pehē py'a ke a'e mātā tar katu. Kuja riki:

"Ihē ra'yr! 'Ema'e ym' aja nde pe jandema'e sawa'e te pandu rahā, ehendu katu ehe.

'Katu ym ame'ē ke nde erema'e' aja a'e pandu rahā, eparahy ym ehe tī.

⁶ 'Ema'e ym' aja upa ipy'a katu ame'ē ta pe jandema'e sawa'e te pandu. 'Ihē ra'yr' aja me'ē ke a'e nupā. Aja ta'yr ixoha ke a'e mukatu" aja Tupā pandu.

⁷ Pehē pepyrara pexo rahā, pehē py'ahu te'e pehendu. Ipái riki ta'yr ke nupā, aja pehē py'ahu te'e pehendu. Pesarahā! Ta'yr ke ipái nupā ym ame'ē ke nixói. Upa katu te nupā. (Aja ixoha ke mukatu.) A'erehe pepyrara pexo rahā, pehē riki ta'yr ta ke aja Tupā mujekwa.

⁸ Upa ta'yr ta ke Tupā mupyrara. A'erehe pehē pepyrara ym pexo rahā, Tupā ra'yr ta aja ym pehē. Ta'yr ta te aja ym pehē. Amō riki pehē pái aja pexo.

⁹ Kome'ē wywy pe jande pái ixo. Jande ke a'eta nupā rahā, jahendu katu ehe. Aja rahā i'ar koty te we jande pái keruhū rehe jahendu katu ta me'ē te'e tī. Pe, inamō aja te'e ta jaxo.

¹⁰ Kome'ē wywy pe jande ke jande pái ta'yr mi nupā. Muhendu tar katu juehe, aja a'eta ukwa. Jahendu katu ehe, aja ukwa tī. A'erehe nupā. Jande ke Tupā mupyrara rahā, katu jaxoha aja jamuruwak ta, aja a'e ukwa. Aja rahā, a'e katu te aja jaxo ta tī, aja me'ē a'e putar. A'erehe jande ke mupyrara.

¹¹ Jande ke a'e mupyrara rahā, japyai jaxo. I'i we japyai. Muhury ym jande ke. Anī. I'i atu ym ame'ē. Kuja. Tupā mupyrara, a'erehe ta'yr ta ipy'a

muruwak tí. A'erehe a'eta hendu katu ehe. Aja rahã, hury katuha namõ ixo katu ta tí. Ixoha katu aja ixo apo 'y. A'erehe ta'yr ta ke Tupã mupyrara.

Katu ixoha ame'ë ke mujekwa

¹² Mã peja pyai ame'ë ta ke pemuhury katu. Mã peja kyje ame'ë ta py'a ke pemãtã katu tí. Aja rahã, pehë ke amõ ta mahy rahã, aja te'eha pehë py'ahu te'e pehendu katu.

¹³ Jetehar te ke pekwa. Aja pexo katu. Aja rahã, jurujar katuha ke hijar tate, ame'ë ta py'a ke pemujoywyr ta. Aja rahã, a'eta hijar ym ta. Aja rahã, Tupã namõ a'eta juehe katu ixo tí.

¹⁴ Pejumai ym ha namõ amõ ta namõ pexo. Pexoha katu aja pexo. Aja ym rahã, jandema'e sawa'e te namõ pexo ym te ta.

¹⁵ Pesak katu pexo. Pehë rehe Tupã ipy'a katu. Ame'ë ke mã peja pehijar ym. Pesarahã! Juruwe'y tiha oho rahã, upa pyta rake rupi i'ái ame'ë ke jukwa. Ame'ë riki kuja saka. Ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e rahã, amõ ta riki Tupã rehe jurujar katuha ke hijar ta my. Aja rahã, katu ym. (Pyta rake rupi i'ái ame'ë ke jukwa, ame'ëja saka.) A'erehe juruwe'y aja ym pexo.

¹⁶ Esau aja ym pehë tí. Kũjã rehe a'e ka'u te'e. Tupã ke a'e putar ym te tí. A'e riki u'ar py ame'ë ke tipe. Aja rahã, ipái manõ rahã, ipáima'e ke a'e pyhyk ta tipe. Ame'ë ke imu pe a'e muhepy. A'e myahy te rahã, a'e pandu imu pe: "Paratupe pe nde mi'u nde eremuwyr rahã, jande páima'e ke nema'e wan ta. Ihë pe papa muwyr ame'ë ke nema'e wan ta" aja riki.

¹⁷ I'i katu rahã we, ipy'a ke muruwak. Pe, ipái pandu katuha ke a'e pyhyk ta tipe, ame'ë ke pekwa riki. Ipái pe a'e pandu: "Tupã pe epandu: 'Mã peja u'ar py ame'ë ke rehe esak katu' aja ihë rehe har epandu ipe" aja ipái pe. Ipái pandu: "Anĩ. Marã ka ym ihë apanduha. Tupã pe ne mu rehe har upa ihë apandu" aja riki. Pe, Esau jixi'u tipe. Ipái pe pandu: "Tupã pe ihë rehe har epandu tí. Ihë koty pandu katuha ke emuruwak" aja tipe. Marã ka ym ipái panduha ke muruwakiha ixoty, Esau koty. A'erehe Esau aja: "Tupã ke japutar ym" aja ym pexo tí.

¹⁸ Wwy'ã keruhũ pe jundéu awa ta uhyk uwyr kwe. Her Sinái. Tata xupe 'ar rupi ihĩ. Aman pihun te aja ywa takãxĩha ihĩ tí. Wwytu keruhũ peju hũ tí. (Tupã pyrãtã te hũ aja mujekwa.)

¹⁹ Jumi'a aja tyapu hũ tí. Tupã pandu tí. Ame'ë ke jundéu awa ta hendu rahã, a'eta pandu: "Epandu ym apo" aja riki. Kyje ingi a'erehe aja pandu.

²⁰ A'eta hendu: "Wwy'ã rehe pepyrũ rahã, ame'ë ke ita pe pejapi. Aja pejukwa. Pehë rymba ta aja tí. Pejukwa tí" aja riki. (Aja rahã, Tupã a'ep ixo. Jaxer ame'ë ke nixói te ipe, ame'ë ke a'ep ixo, aja mujekwa.) A'erehe a'eta kyje ingi. Amõ we Tupã pandu ame'ë ke hendu tar ym. Kyje.

²¹ Upa Moise usak, ame'ë ke mâte we ame'ë te a'eta my. (Tupã pyrãtã te hũ aja ukwa katu. Ma'e jaxer ame'ë ke nixói te ipe, ame'ë ke a'ep ixo, aja ukwa tí.) A'erehe: "Ihë akyje hũ. Ihë ryrýi riki" aja Moise pandu.

²² Pehë anĩ. Tupã ngi pekyje aja ym ixoty pejur. Tupã rehe pehë py'a pemoĩ moĩ, ame'ë renda riki amõ koty. Amõ wwy'ã keruhũ ke ame'ë. "Siã" aja riki her. Tupã ixo, ame'ë ok ta ke ame'ë. A'e riki uhã te hũ ame'ë ke a'e. Ame'ë ok ta riki ywa pe har ke. Amõ Jerusarë ok ta ke. Ywa pe har ke ame'ë. A'ep heta te hũ Tupã je'eha rahoha ta ixo.

²³ A'ep Tupã kotyhar ta jy'ar u'am. Hury katuha namõ ngã ixo. Ixotyhar ta riki u'ar py ame'ë ta aja saka. A'eta rer ke paper rehe amõ mupinim. Ywa pe ame'ë ihĩ. A'ep Tupã ixo tí. Pehë py'a pemoĩ moĩ ehe. A'e riki upa kome'ë wwy keruhũ pe har ta ke mondo mondo ta. Hendu ym ehe, ame'ë ta ke mupyraraha renda pe a'e mondo ta. Hendu katu ehe, ame'ë ta inamõ ixo

ta. Ixoty oho ta. A'ep ymanihar ixoha katu ame'ë ta ixo tĩ. Ame'ë ta pe Tupã pandu: “Pehë katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha ke nixói te pehë pe” aja.

²⁴ A'ep Jesu ixo tĩ. A'e riki ipái pe pandu: “Ihë amanō, a'erehe ihë rehe jurujar katu ame'ë ta ke emuhã katu” aja. Ame'ë riki panduha pyahu ame'ë ke. Huwy ke uhem tĩ. A'erehe ngã ke Tupã muhã katu. Ame'ë ruwy riki Ambéu ruwy 'ar koty te we mukatuha. Ambéu manō. Huwy rehe har jakwa jaxo rahã: “Ambéu jukwa ame'ë ke ejukwa tĩ” aja Tupã pe japandu. Jesu ruwy rehe har jakwa jakwa jaxo rahã: “Jande py'a ke ejuhyk” aja Tupã pe japandu. A'erehe Jesu ruwy riki Ambéu ruwy 'ar koty te we mukatuha. A'erehe Tupã ngi jakyje ym ha namō jahyk katu ehe.

²⁵ Pesak katu pexo. “Tupã rehe ihë ahendu ym ta” aja ym pepandu. Kome'ë ywy keruhũ pe ixo rahã, Tupã je'ëha ke Moise pandu pandu ngã pe. Ame'ë rehe hendu ym ame'ë ta ke Tupã mupyrara riki. Apo ywa ngi je'ëha ke Tupã muwyr jande pe. Ame'ë ke rehe jahendu ym rahã, mã ymanihar ta 'ar koty te we jande ke Tupã mupyrara ta.

²⁶ Moise ta pe Tupã pandu rahã, ywy ke a'e mukatak hũ. Pe, a'e pandu tĩ: “Amō we ywy ke ihë amukatak ta tĩ. Ywa ke ihë amukatak ta tĩ” aja riki.

²⁷ “Amō we” aja pandu rahã, ma'e Tupã mujã ame'ë ke a'e mukatak ta. Pe, mukanim ta. Mumba ta. Aja rahã, marã ka ym mukatakaha, ame'ë ke jō pyta ta. (Aja rahã, Tupã kotyhar ta jō pyta katu, aja mujekwa.)

²⁸ Pesarahã! Sawa'e te namō jaxo ta kŷ. Marã ka ym ima'e pyrãtãha mukanĩha. (Aja rahã inamō ixo, ame'ë ta jō pyta ta.) Inamō jaxo ta, a'erehe mã peja japandu ipe: “Ne jō riki katu te me'ë ke” aja. Myja me'ë Tupã ke jamuhury katu my? Aja mã peja jande py'a jamoĩ moĩ katu ehe. Aja rahã: “Ne jō riki katu te me'ë ke” aja japandu ipe. “Mã! Pyrãtã te hũ ame'ë ke a'e” aja jakwa katuha namō mã peja jande py'a jamoĩ moĩ katu ehe.

²⁹ Hendu ym ehe ame'ë ta ke Tupã mupyrara hũ ta. Tata upa ma'e ukwái. Aja Tupã mahy ta tĩ. A'erehe: “Mã! Pyrãtã te hũ ame'ë ke a'e” aja jakwa katuha namō mã peja jande py'a jamoĩ moĩ katu ehe.

13

Myja me'ë Tupã ke jamuhury my

¹ Kirisutu rehe pejurujar katu, a'erehe pehë mu ta aja pexo. A'erehe tapijar te'e we pepy'a katu pehë juehe pexo.

² Pesak ramō ame'ë ta ke pehë rok pe pemuxe katu. Ame'ë ke pema'ema'e katu. Jesu kotyhar ta ke ame'ë ta. Amō ta usak ramō ame'ë ta ke hok pe muxe katu. Amō hekoha pe har ta ke aja ukwaha naĩ. Anĩ. Ukwa ym ha rupi Tupã je'ëha rahoha ta ke hok pe muxe katu riki.

³ Kyndaha pe ixo ame'ë ta rehe har pekwa pekwa pexo. Jesu kotyhar ta ke ame'ë ta. Ame'ë ta rehe pesak peho. Pehë atu kyndaha pe pexo, ame'ëja saka pekwa pekwa pexo, a'erehe ame'ë ta rehe pehaihu katu. Pyrara ixo ame'ë rehe har pekwa pekwa pexo tĩ. Pehë atu pepyrara pexo, aja pekwa pekwa pexo. A'erehe a'eta py'a ke pemãtã katu peho.

⁴ Jumendar ame'ë ta rehe har katu, aja pekwa. Hakehar ipy'a wapyk ta me'ë te'e. Ixawa'e ipy'a wapyk ta me'ë te'e tĩ. Amō kũjã rehe sawa'e ka'u te'e rahã, a'e ke Tupã mupyrara ta. Amō sawa'e rehe kũjã ka'u te'e rahã, a'e ke Tupã mupyrara ta tĩ.

⁵ Tamatarer rehe aja te'eha pehë py'a pemoĩ moĩ ym pexo. Pehëma'e ke namō pexo, ame'ë namō pehë rury katu pexo. Pesarahã! Tupã pandu: “Pehë namō aja te'e ta ihë axo. Marã ka ym pehë ke ihë ahijariha” aja riki. A'erehe pehëma'e ke namō pehë rury katu pexo.

⁶ Mã peja jakyje ym ha namō jaxo. Kuja mã peja japandu:

“Jandema'e sawa'e te ihē namō ma'e ke ma'ema'e katu a'e, a'erehe ihē akyje ym axo.

Marā ka ym kome'ē ywy keruhū pe har ta ma'ema'eha ihē pe. A'erehe ihē akyje ym axo” aja riki.

⁷ Kapitā ambyr ta rehe har pekwa pekwa pexo. Pehē pe Tupā je'ēha ke a'eta pandu pandu kwe. A'eta ixoha rehe har pekwa pekwa pexo tī. Myja me'ē a'eta manō my? Pekwa pekwa pexo tī. Tupā pandu ame'ē ke rehe a'eta jurujar katu. Ame'ē ta aja pexo katu tī.

⁸ Jesu Kirisutu manga te'e ym te a'e. Apo a'e ixo. Yman rahā pete'te ta a'e ixo tī. Aja te'e ta a'e ixo tī.

⁹ Jetehar te ke pekwa katu. Amō koty amō ta mu'e. Ame'ē rehe mā peja pemuka'u te'e ym. Ame'ē koty pehē py'a pemuruwak ym. Jande rehe Tupā ipy'a katu ame'ē ke jakwa katu, a'erehe jajurujar katu te we ehe. Amō ta pandu: “Ma'e mi'u e'u ym. Amō ke e'u katu” aja riki. Aja jundéu awa ta je'ēha rehe hendu katu. Ame'ē rehe hendu katu ame'ē ta kuja ukwaha naī: “Ma'e ke ja'u ym rahā, jande rehe i'ar koty te we Tupā ipy'a katu” aja naī. Jande anī. Jande rehe aja te'eha Tupā ipy'a katu, ame'ē rehe jajurujar katu. A'erehe ma'e ke ja'u ym rahā: “I'ar koty te we jande rehe Tupā ipy'a katu” aja nī jakwa jakwa jaxo.

Ok ta kurar kupe koty Jesu manō

¹⁰ Kirisutu manō, pe, jajurujar katu ehe. Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū pe jundéu awa tama'e pa'i ta paraky ixo. Amōma'e hymba ke a'eta hany hany ixo. Upa ukwái. Ame'ē riki a'etama'e ma'eha. Upa ukwái rahā, ngā py'a ke Tupā juhyk katu, aja a'eta ukwaha naī. Amō koty a'eta ukwaha, a'erehe Kirisutu rehe jurujar ym.

¹¹ Pesarahā! Kapy katu te ame'ē pe ma'e hymba ruwy ke pa'i keruhū raho. Tupā pe mujesak, ame'ēja saka. Aja rahā, ngā ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke Tupā mukanim, aja ukwaha naī. Ame'ē ma'e hymba rukwer ke amō riki upa katu te hany. Upa ukwái. Ame'ē rukwer ke pa'i ta u'u ym te. Ok ta kurar kupe koty upa katu te hany.

¹² A'erehe Jesu aja tī. Ok ta kurar kupe koty a'e manō tī. Huwy pe ngā ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke a'e mukanim. Ipy'a ke juhyk.

¹³ Kirisutu ke amō ta jukwa rahā, a'e ke a'eta mupyrara hū. Muhuxī hū tī. Aja jande tī. Jundéu awa ramūi ta ukwaha ke jahijar. A'erehe jande ke amō ta mupyrara hū tipe tī. Jesu kotyhar ta ke jande, a'erehe mupyrara hū tipe tī. Muhuxī hū tī. Anī. Tapijar te'e we jajurujar katu ehe.

¹⁴ Pe, peyrara pexo rahā, kuja pekwa. Kome'ē ywy keruhū pe jande rekoha te nixói te. Kome'ē ywy keruhū pe aja te'eha jaxo ym ta. Ok ta ke Tupā mujā ta. Ame'ē pe jahoha rehe jaharō jaxo.

¹⁵ Jande ke Jesu muhā katu, a'erehe mā peja Tupā pe japandu: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja riki. Aja te'eha japandu. Aja japandu rahā, ma'e hymba ke hany, ame'ēja saka tī. Tupā rehe jande py'a jamōi moī, ame'ēja saka tī.

¹⁶ Ma'e katu ame'ē ke amō ta pe pema'ema'e, ame'ē rehe pekwa pekwa pexo. Amō ta rehe peyrara pesak tī. Aja pema'ema'e rahā, Tupā rehe pehē py'a pemoī moī, ame'ēja saka tī. Aja rahā, Tupā ke pemuhury katu.

Pehēma'e kapitā ta rehe pehendu katu

¹⁷ Pehēma'e kapitā ta rehe pehendu katu. (Tupā kotyhar tama'e kapitā ta ke a'eta.) A'eta pandu ame'ē ke pema'ema'e katu. Pehē rehe a'eta usak usak katu ixo, aja rahā, pehē pejurujar katuha ke pehijar ym ta. Katu a'eta paraky my? Katu ym my? Ame'ē ke Tupā pe a'eta pandu ta me'ē te'e. A'erehe pehē rehe a'eta usak usak katu ixo. A'eta rehe pehendu katu rahā, hury katuha namō

parakyha ke a'eta ma'ema'e katu. A'eta rehe pehendu ym rahã, pyaiha namõ parakyha ke a'eta ma'ema'e. Aja rahã, katu ym pehẽ pe. A'erehe pehendu katu a'eta rehe.

Tupã namõ panduha

¹⁸ Jande rehe har Tupã pe tapijar te'e we pepandu pandu katu pexo. Tupã pandu ame'ẽ ke aja te'eha jamã'ema'e tar katu, a'erehe katu jaxoã aja jaxo. (Aja rahã, jande rehe je'ẽha nixói ta, aja jakwa katu.)

¹⁹ Pe, ihẽ apandu katu te pehẽ pe. Tupã namõ ihẽ rehe har pepandu katu te we rĩ. "Pahar jande koty a'e ke emuwyr" aja pepandu Tupã pe.

Arapuهران usakiha aja Jesu riki jandema'e usakiha keruhũ tĩ

²⁰⁻²¹ Arapuهران ta rehe amõ usak usak katu ixo, aja Jesu tĩ. Jandema'e sawa'e te riki ixotyhar tama'e usakiha keruhũ. A'e manõ, pe, a'e ke Tupã mukwera katu muhem. A'e manõ, pe, huwy uhẽ, a'erehe Tupã pe a'e pandu: "Ihẽ amanõ, a'erehe ngã ke amuhã katu ta" aja riki. Aja te'eha ta. Pehẽ py'a ke Tupã muhury katu. A'e putar, aja pexo. Mã peja ame'ẽja pehẽ ke a'e mu'e katu. (Aja rahã, a'e putar ame'ẽ ke pema'ema'e katu ta.) Jesu Kirusutu rehe pejurujar katu, a'erehe a'e ke jamuhury katu. Ame'ẽ ke mã peja jande ke a'e mu'e katu tĩ. (Aja rahã, a'e putar ame'ẽ ke pema'ema'e katu ta tĩ.) Mã peja Kirusutu rehe har japandu: "Ne jõ riki katu te me'ẽ ke" aja riki. Mã peja aja te'eha japandu. Amen.

A'ejõ panduha

²² Ihẽ mu ta! Kome'ẽ paper ke pehẽ pe ihẽ amupinim aĩ. Ta'yr mi ihẽ amupinim. Kome'ẽ myrãndu namõ pehẽ py'a ke ihẽ amãtã tar katu. Pehendu katu ehe, aja ihẽ apandu katu te. Pehenduha pahar pemukanim ym.

²³ Kyndaha ngi Timo, jande mu riki uhẽ oho. Ame'ẽ ke pekwa, aja ihẽ aputar. Pahar se ihẽ rehe a'e uhyk uwyr rahã, ihẽ namõ a'e oho ta tĩ. Pehẽ rehe ihẽ asak ta aho rahã, ihẽ namõ a'e oho ta tĩ.

²⁴ Pehẽma'e kapitã ta pe jandema'e katuha ke pepandu. Tupã kotyhar tama'e kapitã ta ke ame'ẽ ta. Upa Tupã kotyhar ta pe pepandu tĩ. Itar wyy pe amõ jande mu ta ixo. Pehẽ pe katuha ke ame'ẽ ta mondo ixo tĩ.

²⁵ Mã peja johu pehẽ rehe Tupã ipy'a katu te hũ.

Upa.

Tian mupinim me'ẽ ke

Tian kome'ẽ paper ke mupinim. Jerusarẽ ok ta pe Jesu kotyhar ta ixo. Ame'ẽ tama'e kapitã a'e tĩ. Amõ Jesu mu a'e tĩ.

Amõ amõ jundéu awa ta Jesu rehe jurujar katu. Ame'ẽ ta amõ amõ ok ta pe ixo. Amõ amõ ywy pe har ok ta pe ixo. Ame'ẽ ta pe kome'ẽ paper pinim ke Tian mondo.

Tupã kotyhar ta pe: “Ihẽ mu ta” aja Tian pandu.

¹ Ihẽ Tian. Tupã rehe ihẽ aparaky axo. Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te rehe ihẽ aparaky axo tĩ. Myrandu katu ke ihẽ apandu pandu, ame'ẽ riki ihẽma'e parakyha.

Pehẽ riki Tupã kotyhar ta ke. Jundéu awa ta ke pehẽ. Pehẽ riki kome'ẽ ywy keruhũ rupi pehãi peho ame'ẽ ta ke pehẽ. Upa pehẽ pe katuha ke ihẽ amondo axo.

Jurujar katuha rehe har

² Ihẽ mu ta! Pehẽ rehe upa pyraraha uhyk rahã, pehẽ rury katu pexo.

³ Pyraraha upa asa oho rahã, Tupã rehe pejurujar katu te we pexo. Aja rahã, amõ pyraraha uhyk rahã, pehẽ py'ahu te'e pehendu katu te ta tĩ. Aja pekwa katu. A'erehe pehẽ rury katu pexo.

⁴ Pesak katu te'e pehẽ juehe pexo. Pehẽ rehe pyraraha uhyk rahã, aja te'e Tupã rehe pejurujar katu pexo. Aja rahã, Tupã pandu ta: “Pehẽ katu. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehẽ pe” aja. Pe, Tupã putar, aja pexo katu ta.

⁵ Pehẽ ngi har ma'e ke amõ ukwa ym te rahã, Tupã pe a'e pandu pandu katu ta me'ẽ te'e. Aja rahã ukwa katuha ke Tupã muwyr ta ipe. Ame'ẽ ke a'e me'ẽ ta. Me'ẽ katu ame'ẽ ke a'e. “Mã! Pandu hũ. Ihẽ ame'ẽ ym ta. Eho” aja a'e pandu ym te. A'e me'ẽ katu ta ngã pe.

⁶⁻⁸ Ma'e ke Tupã namõ pepandu pandu rahã, ame'ẽ ke pehẽ pe a'e muwyr ta, aja pejurujar katu te pexõ. “Muwyr ta nahã my?” aja ym pekwa pexo. Aja pekwa pexo rahã, y ramũi pe har y kotok keruhũ aja saka ta. Ame'ẽ ke amõ koty koty ywytu peju peju raho. Aja: “Muwyr ta nahã my?” “Anĩ, muwyr ym ta nahã my?” aja amõ koty koty pejurujariha ke. Katu ym aja. Aja ta amõ ixo rahã, jandema'e sawa'e te ngi pyhyk ym ta ma'e ke. Ukwa ym ma'e.

Mã peja hury katu ixo rĩ

⁹ “Mã nde erekwa ym te ame'ẽ ke nde” aja nde rehe har kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta ukwaha naĩ. Aja rahã, jumupyai ym. Mã peja hury katu a'e ixo. Tupã riki ma'e ukwa katu te ame'ẽ ke a'e, aja ukwa ta, a'erehe mã peja hury katu ixo.

¹⁰ Amõ imu ima'ehũ namõ ixo rahã, hury katu ixo tĩ. Ame'ẽ ma'e ke amõ mukanim ingi rahã, mã peja a'e hury katu ixo rĩ. Ima'ehũ ame'ẽ ta kupi'i'a aja saka. Yman rahã ixo ym ta. Kupi'i'a manõ ta. Aja amõ ta aja ima'ehũ ame'ẽ ta manõ ta tĩ.

¹¹ Warahy opok rahã, kupi'i ke warahy hakuha jukwa. I'a ke upa kukú. I'a katuha upa manõ. Aja ta ima'ehũ ame'ẽ ta ke tĩ. Ima'e ixoha rehe har jõi a'e ukwa ukwa ixo rahã, a'e kanim ta tĩ. Kupi'i'a aja kanim ta tĩ. Manõ ta tĩ.

Pyraraha rehe har

¹² Pyraraha amõ imu rehe uhyk rahã, katu aja ixo we rĩ. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ym we. Aja rahã, hury katu a'e. Pyraraha upa, pe, a'e jurujar katu ehe rĩ. Aja rahã, uhãha ke Tupã me'ẽ ta ipe. Inamõ aja te'e ta ixo. Ame'ẽ

ke upa ipy'a katu ehe ame'ë ta pe Tupã me'ë ta tĩ. "Ihë rehe ipy'a katu ame'ë ta pe uhãha ihë ame'ë ta" aja Tupã pandu katu.

¹³ Pyraraha uhyk ehe rahã, ma'e ka'u te'eha ke ma'e. Aja rahã: "Ma'e pyraraha Tupã muwyr ihë pe. A'erehe ma'e aka'u te'eha ke ihë ama'e." Aja mã peja epandu ym. Anĩ. Mārã ka ym ma'e ka'u te'eha ke Tupã ma'eha. "Ma'e nde ereka'u te'eha ke ema'e" aja jurujar katu ehe ame'ë ta pe a'e pandu ym te. A'erehe: "Tupã riki pyraraha muwyr ihë pe, a'erehe ma'e aka'u te'eha ke ihë ama'e" aja mã peja epandu ym te.

¹⁴ Ma'e ka'u te'eha ke amõ ma'e rahã, kuja ta. Ma'e ka'u te'eha ke a'e putar katu. Ame'ë riki a'e ke muka'u te'e. Ame'ë rape rupi oho, ame'ëja saka. Pe, ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'e.

¹⁵ Pe, ame'ë ka'u te'eha ke a'e putar. Ame'ë ke ipy'a pe ukwa ukwa ixo rahã, ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'e. (Ipy'a ngi uhem, ame'ëja saka.) Pe, a'e ma'e rahã, manõ ta. Ame'ë riki mupyraraha renda pe oho ta, aja riki.

¹⁶ Ihë mu ta! Pehë rehe ihë py'a katu. Pehendu katurahã! (Ma'e peka'u te'eha ke pema'e tar katu.) Mã peja ame'ë ke muka'u te'e ym pehë!

¹⁷ Upa ma'e katu ame'ë ke japyhyk, ame'ë riki ywa ngi tur. Upa katu te ma'e ke aja tĩ. Upa katu te ame'ë ke Tupã muwyr. Upa ywa rehe ma'e hendy, ame'ë ta ke a'e mujã. Warahy hendy rahã, rysãha pehĩ. Jahy hendy rahã, pytuniha pehĩ tĩ. Tupã aja ym. Pytuniha nixói te, aja saka. Rysãha nixói te, aja tĩ. (A'erehe a'e me'ë me'ë ame'ë ke aja te'eha katu te ame'ë ke.)

¹⁸ A'e putar katu, a'erehe ta'yr ta aja jande ke a'e mu'am. Je'ëha jetehtar te rupi a'e mu'am. Aja rahã, jande riki jepy te ame'ë ta ke, ame'ëja saka. A'engi amõ Tupã ra'yr ta aja ta tĩ. Ta'yr ta aja mu'am ta tĩ.

Ma'e katu ame'ë ke mujekwa ame'ë ta rehe jahendu katu ta me'ë te'e

¹⁹ Ihë mu ta! Pehë rehe ihë apy'a katu ame'ë ta ke pehë! Kuja pekwa pekwa pexo! "Mã! Ma'e peka'u te'eha pema'eha ke pehijar" aja pehë pe amõ ta pandu rahã, pahar pehendu katu a'eta rehe. Pahar ym je'ëha pemujywyw a'eta pe. Pahar pehë py'a pemahy ym tĩ.

²⁰ Awa ta katu aja Tupã putar. Amõ parahy rahã, katu aja ym ta. A'erehe pahar pehë py'a pemahy ym.

²¹ Upa ma'e peka'u te'eha pema'eha ke pehijar. Pexo ai te'e ame'ë ke aja tĩ. Pehijar tĩ. Tupã rehe pehendu katu. Ima'e je'ëha ke pehë py'a pe a'e mupyta. Ame'ë ke rehe pehendu katu. Ame'ë ke rehe pejurujar katu rahã, pehë ke a'e muhã katu ta.

²² Ima'e je'ëha rehe pehendu katu. Pehendu jõ rahã, pehë ke Tupã muhã katu ta, aja pekwaha naĩ. Mã peja peka'u te'e ym pexo. Kuja katu te. A'e je'ëha mujekwa, aja pema'ema'e katu ta me'ë te'e.

²³ Je'ëha rehe amõ hendu. Pe, mujekwa aja a'e ma'ema'e ym rahã, kuja ta a'e. Waruwa pe i'ã ke a'e usak. Aja te'e ixo.

²⁴ I'ã rehe a'e usak te'e. Pe, oho ingi. Pahar harái. Ma'e ym ma'e ke. Myja i'ã ixoha my, ame'ë ke pahar harái. Ma'e ym ma'e ke.

²⁵ Ima'e je'ëha katu te ame'ë ke rehe amõ usak usak katu. Ame'ë rehe hendu katu rahã, ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ym. Aja je'ëha rehe a'e hendu katu tĩ. A'e hendu te'e ehe, pe, pahar harái. Anĩ. Aja ym. Je'ëha mujekwa aja a'e ma'ema'e katu tĩ. Aja rahã, upa a'e ma'ema'e ame'ë ke rehe Tupã muhury katu.

²⁶ Tupã rehe ipy'a ke amõ moĩ moĩ katu, aja a'e ukwa. Aja rahã, je'ëha ke mutambyk rahã, katu tiki. Je'ëha ke mutambyk ym rahã, Tupã rehe ipy'a moĩ moĩha ke te'e aja. Jumuka'u te'e a'e juehe.

²⁷ Kuja Tupã, jande pái keruhũ putar katu tĩ. Ipy'a ke amõ moĩ moĩ katu te ehe. Ame'ë riki jetehtar te ke. Aja rahã, kuja katu ipe. Ipái ym te ame'ë ta

pyrara ixo. Imāi nixói te tī. Ame'ē ta pe ma'e ke me'ē me'ē rahā, ame'ē riki Tupā rehe ipy'a moī moī katu, ame'ēja saka. Ixawa'e ym ame'ē ta pyrara ixo tī. Ame'ē ta pe ma'e ke me'ē me'ē rahā, ame'ē riki Tupā rehe ipy'a moī moī katu tī, ame'ēja saka tī. Tupā rehe hendu ym ame'ē ta ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e. Ame'ē ta aja ym rahā, katu tiki tī.

2

Amō ta rehe juja katu te usak rahā, katu tiki

¹ Ihē mu ta! Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te rehe pejurujuar katu. A'e riki Tupāma'e weraha pe ixo ame'ē ke a'e. Pejurujuar katu ehe, a'erehe amō ta rehe pesak rahā, pesak aja pema'e katu. "Kome'ē sawa'e amō ta 'ar koty te we katuha." "Peme'ē anī" aja ym pekwa pekwa pexo. "Kome'ē sawa'e amō ta wyr koty te we katuha." "Peme'ē anī" aja ym pekwa pekwa pexo tī. (Juja katu te pesak a'eta rehe.) Aja rahā, katu tiki.

² Pesarahā! Pehēma'e jy'ariha renda pe ima'ehū ame'ē ke ixē uwyr. Itatawa ke te'e ipo rehe har mujā ame'ē ke namō ixo. Heta ipo rehe har namō ixo. Ima'e mundeha katukwer ame'ē ke namō ixo. Amō sawa'e ima'e ym te ame'ē ke ixē uwyr tī. Ima'e jaxer ai ame'ē ke namō ixē uwyr.

³ Pe, ima'e mundeha katukwer namō ixo ame'ē pe pepandu:

—Se ewapyk. Se katu te — aja ipe. (Aja rahā, ame'ē sawa'e katu, aja pekwa.)

Amō sawa'e pe anī. Ima'e ym te ame'ē pe pepandu:

—Anī, sa'e! Epu'am! Paite we ewapyk eho — aja ipe. (Aja rahā, ame'ē sawa'e katu ym, aja pekwa.)

⁴ Aja rahā, amō koty koty sawa'e ta rehe pesak. Katu ym aja. Katu ym pehē py'a pe pekwa pekwa pexo. A'erehe amō riki katu. Amō katu ym. Aja pekwa pekwa pexo. Katu ym aja. (A'erehe juja katu te amō ta rehe pesak rahā, katu tiki.)

⁵ Ihē mu ta! Pehē rehe ihē apy'a katu ame'ē ta ke pehē! Pesarahā! Kome'ē wyw keruhū pe ima'e ym te ame'ē ta ixo. Amō amō rehe Tupā katu usak. Pe, a'eta riki jurujuar katu ehe. Ame'ē ta riki hury katu. Māte hū ima'e ke aja saka ame'ē. Pe, Tupā pandu: "Ihēma'e ta ke pehē. Ihē renda pe peho katu ta" aja ima'e ym te ame'ē ta pe pandu. Ame'ē ke ipy'a katu ehe ame'ē ta pe Tupā pandu katu tī:

—Ihē renda pe peho ta — aja ipy'a katu ehe ame'ē ta pe Tupā pandu katu tī.

⁶ Ima'e ym te ame'ē ta rehe Tupā katu usak. Pehē anī. Ima'e ym te ame'ē ta ke pemuhuxī riki. Katu ym aja. Pesarahā! Ima'ehū ame'ē ta riki pehē ke mupyrara riki. A'eta riki pehē ke kapitā ruwa koty hykíy raho.

⁷ A'eta riki her katu te ame'ē rehe juru ai. "Jesu kotyhar ta" ame'ē her rehe juru ai. "Jesu kotyhar ta" aja pehē pe Tupā pandu. Pehē rehe ame'ē her a'e moī, ame'ēja saka.

⁸ Je'ēha ke kapitā keruhū mondo, ame'ē rehe pehendu katu rahā, katu tiki. Ame'ē je'ēha Tupā je'ēha rehe ihī. Kuja: "Nde juehe nde erepy'a katu. Aja mā pehē nde namō ixo ame'ē ta rehe epy'a katu tī."

⁹ Pe, amō ta rehe pesak. Pe, amō amō pehē 'ar koty te we katuha aja pekwa pekwa pexo rahā, ma'e katu ym ame'ē ke pema'e. Soroka pe jō pesak, ame'ēja saka. Katu ym aja. Aja rahā: "Pehē katu ym. Tupā je'ēha rehe pehendu ym" aja pehē rehe har ame'ē je'ēha mujekwa.

¹⁰ Tupā je'ēha rehe amō hendu. (Heta pehī.) Pe, peteī je'ēha rehe hendu ym rahā, upa katu te je'ēha rehe hendu ym tī. Upa ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, aja tī.

¹¹ Pesarahā! Juja katu te Tupā je'ēha ke. Kuja tī. Tupā pandu:

“Amō kūjā rehe eka'u te'e ym. Amō sawa'e rehe eka'u te'e ym tī” aja pandu.
(Ame'ē rehe pehendu katu ta me'ē te'e.)

Amō we tī:

“Amō ta ke ejukwa ym” aja Tupā pandu tī.

(Ame'ē rehe pehendu katu ta me'ē te'e tī. Upa katu te je'ēha rehe pehendu katu ta me'ē te'e. Upa juja katu te.) Amō kūjā rehe nde ereka'u te'e ym. Amō sawa'e rehe nde ereka'u te'e ym tī. Anī. Te'e amō ke nde erejukwa rahā, je'ēha rehe nde erehendu ym. Ma'e jaxer ame'ē ke nde erema'e. (Amō kūjā rehe nde ereka'u te'e tī, ame'ēja saka tī. Amō sawa'e rehe nde ereka'u te'e tī, ame'ēja saka tī.) A'erehe upa katu te Tupā je'ēha rehe nde erehendu ym tī.

¹² Kirisutu je'ēha rehe amō jurujar katu rahā, ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ngi a'e uhem katu, ame'ēja saka. (A'erehe ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke hijar.) Kirisutu je'ēha rupi amō ta ke Tupā mupyrara ta. Pehē rehe har ukwa ta tī. Katu my? Katu ym my? A'erehe je'ēha ke pemutambyk, aja pexo katu. Pexoha aja tī. Pemukatu tī.

¹³ Aja ym rahā, pehē rehe Tupā pyrara ym usak ta tī. Mupyrara rahā, pyrara ym usak ta tī. Amō ta rehe amō pyrara usak rahā, kyje ym ta a'e. Tupā mupyraraha ngi kyje ym ta. Tupā pyrara usak ta ehe tī, a'erehe kyje ym ta.

Jetehar Jesu rehe jurujar katu rahā, katu ame'ē ke ma'ema'e ta

¹⁴ Ihē mu ta! Pesarahā! Amō pandu:

—Tupā rehe ihē ajurujar katu — aja a'e.

Pe, Tupā putar aja a'e ma'ema'e ym rahā, katu ym. Aja jurujar katu rahā, a'e ke Tupā muhā ym ta.

¹⁵ Kuja saka ame'ē. Ko amō imu ta ixo my. Hendyr amō ta ixo nahā my. A'etama'e mundeha ke nixói. A'eta mi'u nixói te tī.

¹⁶ Pe, a'eta pe ma'e ke peme'ē ym te rahā, kuja katu ym pepandu:

—Mā peja pehē rehe Tupā usak katu. Mā peja nema'e mundeha Tupā muwyr katu. Mā peja pehē mi'u ke Tupā muwyr katu — aja pepandu.

Anī. Peme'ē ym te rahā, ame'ē panduha katu ym. Me'ē ym te ma'e ke, a'erehe katu ym.

¹⁷ Aja amō jurujar katuha tī. Tupā rehe amō jurujar katu jō. Pe, katu ame'ē ke ma'ema'e ym rahā, jurujar katuha riki katu ym. Te'e aja saka.

¹⁸ Pe, amō pandu ta my:

—Tupā rehe nde erejurar katu. Ame'ē jō katu. Ihē anī. Ma'e katu ame'ē ke ihē ama'ema'e katu. Ame'ē jō katu tī — aja a'e pandu.

Aja rahā, ihē apandu ta ipe:

—Anī. Tupā rehe ihē ajurujar katu. A'erehe ma'e katu ame'ē ke ihē ama'ema'e katu tī. Aja ihē ajurujar katuha ke ihē amujukwa ta. Myja nde erejurar katuha ke nde eremujukwa ta my? Nde erema'eha katu ym rahā, marā ka ym nde eremujukwaha — aja apandu ta. (Ihē Tian.)

¹⁹ Peteihar jō Tupā, aja nde erekwa erexo. A'erehe nde ke Tupā muhā katu ta, aja nde erekwaha naī. Anī. Esarahā! Aja ājā ta ukwa katu tī. “Peteihar jō Tupā” aja ukwa katu tī. A'erehe a'eta kyje hū ingi. Ryrýi riki tī. (Anī. Ame'ē ta ke Tupā muhā ym te.)

²⁰ Mā! Nde ereka'u te'e nde ke! Ma'e ke nde erekwa tar katu my? Esarahā! Tupā rehe amō jurujar katu. Pe, a'e ma'ema'eha katu ym rahā, a'e jurujar katuha riki katu ym tī.

²¹ Esarahā! Amujukwa ta. Yman te Amarā ixo. Jande ramūi ke a'e. Myja katu te a'e my, aja Tupā ukwa. Kuja. A'e ma'eha namō Amarā mujekwa. Ita matyr, ame'ē 'ar pe ta'yr ke a'e mou rahā, Tupā pandu ame'ē ke rehe hendu katu, aja mujekwa Tupā pe. (Ta'yr rer Isak.)

²² Pesarahā! Tupā rehe a'e jurujar katu, a'erehe a'e ma'eha katu tī. Mokōi pehī. Jurujar katuha pehī. Amarā ma'eha pehī tī. A'e ma'eha katu ame'ē ke mujekwa katu. Kuja. Jetehar te ke Tupā rehe a'e jurujar katu, aja mujekwa katu ipe.

²³ Tupā je'ēha rehe panduha ihī. Ame'ē panduha aja uhyk katu. Kuja: "Tupā pandu ame'ē ke rehe Amarā jurujar katu.

A'erehe Tupā pandu: 'A'e katu te. Ma'e ka'u te'eha ma'eha nixói te ipe' aja Amarā rehe har." Aja Tupā je'ēha rehe panduha ihī.

Pe, Amarā pe Tupā pandu:

—Ihē rehe katu ame'ē ke nde — aja ipe.

²⁴ Pesarahā! Pekwa katu apo! Amō katu ame'ē ke ma'ema'e, a'erehe Tupā pandu: "Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe" aja riki. Jurujar katu ehe rahā jō, aja ym Tupā pandu.

²⁵ Aja Hambe a'e tī. Kūjā ka'u te'e ame'ē ke a'e. Ima'e ma'eha katu, a'erehe Tupā pandu:

—A'e riki katu te. Ma'e ka'u te'eha ma'eha nixói te ipe — aja.

Kuja Hambe katu ame'ē ke ma'e. Jundéu awa tama'e je'ēha rahoha ta uhyk ehe rahā, hok pe a'eta ke kūjā muxe katu. (Pe, mukanim. A'erehe ame'ē ta ke Hambe rekoha pe har ta pyhyk ym.) Pe, a'eta oho rahā, amō awa rape rupi mujywyw mondo.

²⁶ Amō we ihē amujekwa ta. Awa'ā awa rehe ihī ym rahā, awa ke manō te'e. Aja Tupā rehe amō jurujar katu tipe. Pe, ma'eha katu ym rahā, manō te'e, ame'ēja saka. Jurujar katuha riki te'e aja saka.

3

Amō pandu ame'ē rehe har

¹ Ihē mu ta! Tupā je'ēha ke pehē johu pemu'e tar katu. Pehē johu mu'eha ta aja ym rahā, katu tiki. Ma'erehe my? Kuja. Jande jamu'e, aja jama'ema'e my. Jama'ema'e ym rahā, jande ke Tupā mupyrara ta. Mu'e ym ame'ē ta 'ar koty te we jande ke mupyrara ta. Aja pekwa katu. A'erehe pehē johu pemu'e ym rahā, katu tiki.

² Jande jamu'e rahā, upa jande jajawy we. Ame'ē riki ma'e jaka'u te'eha jama'ema'eha ke. Amō pandu rahā, jawy ym te rahā, katu te ame'ē ke a'e. Juehe har a'e ukwa katu.

³ Pesarahā! Amujekwa ta. Tupaham pe kahwa āpūi ke jande japukwar. Ta'yr mi tupaham. Ame'ē pe amō amō koty jaraho. Aja jande rehe jamuhendu katu. Pe, jande jaho tar katu, ame'ē rupi jande ke raho.

⁴ Amō we amujekwa ta. Jarusu keruhū rehe har pekwa pekwa pexo tī. Tiha te hū ame'ē ke. Ywytu keruhū mujan katu tipe. Pe, ruwakiha ta'yr te mi ame'ē pe amō muruwak katu raho. Pe, oho tar katu, ame'ē rupi sawa'e muruwak raho.

⁵ Aja awa rembe tī. Jarusu keruhū ruwakiha ta'yr te mi, ame'ēja saka. Awa rembe ta'yr te mi tipe tī. Pe, ame'ē pe ma'e rehe har pandu pandu te hū.

Kupixa keruhū xirik hū oho oup, ame'ē ke rehe pekwa pekwa pexo tī. Tata ta'yr te mi ame'ē pe te'e amō upa katu te hapy indo. Upa katu te ukwái. Ame'ēja saka jande rembe tī. Ta'yr te mi. Ame'ē pe ma'e ke japandu pandu hū.

⁶ Amō pandu ame'ē ke tata aja saka. Amō juru pe hembe ihī. Ame'ē pe je'ēha ke mutambyk ym riki. Tata aja saka upa mujaxer. A'erehe ixoha ke upa mujaxer. Mupyraraha renda ngi tata uhem, ame'ēja saka. Ame'ē namō jande jaxoha ke upa mujaxer.

⁷ Pesarahā! Upa ka'a rupi ixo ame'ē ke amō muhymba. Yman upa ame'ē ta ke mujarō ym. Ka'a rupi wata ame'ē ke muhymba. Ma'ewyra ta ke aja tī. Muhymba tī. Ipusu pe te'e wata ame'ē ke aja tī. Muhymba tī. Y rupi ixo ame'ē ta aja tī. Muhymba tī. Mujarō ym tī.

⁸ Amō pandu ame'ē ke anī. Marā ka ym mujarō ym ha, aja saka. Upa je'ēha ngā mutambyk ym. Marā ka ym kaniha ingi. Henem ahyha aja saka. Ahyha jukwa ta me'ē te'e, ame'ēja saka. Aja riki amō pandu ame'ē ke tī.

⁹ Jande pái keruhū riki jandema'e sawa'e te. Japandu ipe:

—Ne jō riki katu te me'ē ke — aja japandu ipe tipe.

Pe, jande anam ta rehe jande riki juru ai hū. Katu ym aja. Ija katu te awa ta ke Tupā mujā tī. Tupā aja mujā tī. A'erehe ame'ē ta rehe juru ai hū rahā, (Tupā rehe juru ai tī, aja tī.) Katu ym aja.

¹⁰ Je'ēha katu ame'ē ke amō pandu katu. A'e riki panduha katu ym ame'ē ke pandu tī. Katu ym aja. Ihē mu ta! Aja me'ē mā peja ym pepandu.

¹¹ Pesarahā! Amō we amujekwa ta. Y te ke mundu ngi muhem. Marā ka ym y he'ē ame'ē ke muhemiha ingi tī. Mokōihar muhem ym ta.

¹² Ihē mu ta! Pesarahā! Narāi'y ngi irimā uhem ym. Murukuja rymbo ngi narāi uhem ym tī. Y he'ē ame'ē ke mundu ngi muhem rahā, y te ke muhem ym tī. (Aja amō pandu me'ē ke tī. Katu ame'ē ke pandu rahā, mā peja katu ym ame'ē ke pandu ym tī.)

Ma'e ukwa katuha ke Tupā muwyr; ame'ē rehe har

¹³ (Pehē ngi har mu'eha ta ixo my?) Ame'ē ta ngi har ma'e ukwa katu ame'ē ke ixo my? Ixo rahā, ame'ē ke emujekwa katu amō ta pe. Ixoha katu rahā, ukwa katu ame'ē ke a'e, aja emujekwa katu. Ma'ema'ēha katu rahā, ukwa katu ame'ē ke a'e, aja emujekwa tī. “Katu ihē jupe” aja ym ha namō emujekwa tī. Ma'ema'e katuha namō aja tī. Ukwa katuha ke emujekwa tī.

¹⁴ Pe, amō rehe pejty'y rahā, pehē riki pekwa katu ame'ē ta ke aja ym pehē juehe har pekwa pekwa pexo. Amō rehe parahy rahā, aja tī. Pekwa katu ame'ē ta ke, aja ym pehē juehe har pekwa pekwa pexo tī. Pehē juehe har jō pekwa pekwa pexo rahā, aja tī. Pekwa katu ame'ē ta ke, aja ym pehē juehe har pekwa pekwa pexo tī. Pekwa katu ame'ē ke aja pexo rahā, katu pehē jupe, aja ym pexo. Pekwa katu ame'ē ta ke aja pexo rahā, jetehar te ke te'e aja ym pepandu tī.

¹⁵ Aja ukwaha ke ywa ngi uwyr ym. Tupā muwyr ym. Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ukwaha aja riki. Ipy'a katu ym ame'ē ke ngi uhem. Ajā ta ukwa aja ame'ē.

¹⁶ Amō rehe amō jyty'y rahā, amō ta namō je'ē je'ē hū a'eta jupe. Upa ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ta tī. Juehe har jō ukwa ukwa ixo rahā, aja tī. Je'ē je'ē hū a'eta jupe tī. Upa ma'e katu ym ame'ē ke ma'e ta tī.

¹⁷ Ywa ngi ma'e ukwa katuha uwyr rahā, ame'ē amō koty. Tupā muwyr ame'ē ke rahā, amō koty. Kuja py riki. Ma'e jaxer ame'ē ke ipy'a pe ukwa ukwa ym ixo. Ukwa katu, a'erehe amō namō jumai ym aja a'e ixo. Parahy ym a'e ixo. Hury katu a'e ixo tī. Amō namō juehe katu a'e ixo tī. Amō ta rehe pyrara hū usak tī. Katu ame'ē ke jō ma'ema'e hū tī. Ima'ehū ame'ē ta rehe jō ipy'a ym tī. Juja katu te ngā rehe usak katu riki. Mokōi ukwaha aja ym a'e ixo tī.

¹⁸ Aja ukwa katuha namō amō ixo rahā, jumaiha ke mukatu oho. Aja rahā, hury katu a'eta juehe ixo.

¹ Apo amō koty apandu ta. Pejumai mai pehē juehe pexo. Peje'ē je'ē hū pehē jupe pexo tī. My ngi uhem my? Pehē py'a ngi uhem, ame'ēja saka. A'ep upa ma'e peputar ame'ē ke pekwa pekwa pexo.

² Ma'e ke peputar hū tipe. Marā ka ym pepyhykiha. A'erehe amō ta ke pejukwa tar katu. Aja me'ē pepyhyk tar katu ma'e ke. Ma'e ke rehe katu pesak tipe. Marā ka ym pehēma'e wan ta. A'erehe amō ta namō pejumai mai. Peje'ē je'ē hū inamō tī. Aja pepyhyk ta tipe. Katu ym aja. Peputar ame'ē ke Tupā namō pepandu ym. A'erehe ame'ē ke nixói pehē pe.

³ Tupā namō pepandu rahā, pehē juehe har jō pekwa pekwa pexo. Kuja. Pejumuhuryha jō Tupā namō pepandu tipe. A'erehe muwyr ym pehē pe.

⁴ Pehē riki Tupā ke pehijar peho ame'ē ta aja saka! “Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ma'ema'eha riki katu” aja pandu rahā, Tupā ruwajan ke a'e, aja pekwa katu. “Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ma'ema'eha riki katu” aja pandu tar katu rahā, Tupā ruwajan wan ta a'e tī. Aja huwajan ta rahā, Tupā ke hijar ame'ē ta ke. Katu ym aja.

⁵ Tupā je'ēha rehe panduha ihī. Ame'ē riki jetehar te ke aja pekwa katu. Kuja ihī:

“Tā ke jande py'a rehe Tupā moī. Tupā kotyhar ta ke jande aja a'e putar katu te.

A'erehe Tupā ke jahijar rahā, jande rehe Tupā'ā jyty'ym a'e” aja panduha ihī.

⁶ Amō we tī. Tupā je'ēha rehe kuja panduha ihī tī:

“'Katu ame'ē ke ihē. Tupā ke aputar ym' aja pandu ame'ē ke Tupā putar ym tī.

'Katu ame'ē ke ihē' aja ym ixo ame'ē ke rehe Tupā hury katu tī” aja panduha ihī.

Aja rahā, i'ar koty te we pehē rehe Tupā ipy'a katu.

“Katu ame'ē ke jande” aja ym pexo

⁷ Pehē rehe Tupā ipy'a katu, a'erehe Tupā rehe pehendu katu. Satana rehe anī. (Ājā ramūi a'e.) Pehendu ym ehe. Aja rahā, a'e atu oho ta pehē ngi, ame'ēja saka.

⁸ Ka'u te'e me'ē ta! Pehē pe ihē apandu katu! Ma'e peka'u te'eha ke pema'e ym. Pehē py'a pe mokōi pekwaaha namō pexo ame'ē ta! Pehē pe apandu katu tī! Mā peja pehē py'a ke Tupā juhyk katu. (Aja mokōi pekwaaha aja ym pexo.) Aja rahā, Tupā rake pehyk peho, ame'ēja saka pexo. Aja rahā, pehē rake a'e riki uhyk ta uwyr tī, ame'ēja saka tī.

⁹ Ma'e peka'u te'eha ke pema'e rahā, pepyai pexo. Pejixi'u tī. Pepuka puka hū ame'ē ke pehijar tī. Pe, pejixi'u pexo. Pehē ruryha ke pehijar tī. Pe, pepyai pexo. (Aja Tupā koty pehē py'a pemuruwak tī, aja pemujekwa.)

¹⁰ “Katu ame'ē ke jande” aja ym pexo. Aja Tupā ruwa koty pexo katu, ame'ēja saka. Aja rahā: “Pehē katu” aja a'e pandu ta. (Pehē py'a upa juhyk rahā, aja me'ē pehē rehe har a'e pandu ta.)

Pehē mu rehe pehē juru ai ym

¹¹ Ihē mu ta! Pehē pe apandu katu! Ma'e jaxer ame'ē ke pepandu ym pehē jupe pexo. Imu rehe har ma'e jaxer ame'ē ke amō pandu rahā, Tupā je'ēha riki katu ym, aja a'e pandu. Tupā je'ēha riki jaxer aja a'e ukwa tī. (Ma'erehe my? “Amō rehe juru ai ym” aja Tupā je'ēha rehe panduha ihī. A'erehe amō rehe juru ai rahā, Tupā je'ēha 'ar koty te we ukwa katu, aja ukwaha naī. A'erehe Tupā je'ēha jaxer aja ukwaha naī.) Tupā je'ēha riki jaxer aja nde erekwa rahā, je'ēha rehe nde erehendu ym apo 'y. Aja rahā Tupā je'ēha riki jaxer aja nde erekwa ame'ē ke nde. Katu ym aja.

¹² Myja awa ixo katu my, ame'ë je'ëha ke Tupã jô me'ë katu. A'e riki awa ke mupyrara katu tî. A'e jô riki awa ke muhã katu tî. A'e jô riki awa ke mupyraraha renda pe mondo katu ta tî. Tupã aja nde tî, aja nde erekwaha nde jupe. Katu ym aja. A'erehe: "Ihê mu riki jaxer" aja epandu ym.

Tupã putar ame'ë ke ema'ema'e katu

¹³ Yman rahã pexo ame'ë ke rehe har pandu me'ë ta! Ko pehê pe ihê apandu ta apo 'y. Pepandu:

—Koï amô ok ta pe jaho ta. Koï har pewe nahã my? Ukwa ym awa. A'ep jahyk rahã, heta jahy jamukanim ta. Pe, jama'ema'e katu ta a'ep. Aja tamatarer hũ japyhyk ta — aja pepandu.

¹⁴ Koï se pexo ta my? Ame'ë ke pekwa ym te. Pexoha riki wyw takãxîha ta'yr mi, ame'ëja saka. Takãxîha ta'yr mi ihî. Pe, pahar wywytu mukanim raho. Aja pexoha tî. Ko pexo. Pe, pahar pemanô ta my.

¹⁵ A'erehe kuja pepandu rahã, katu tiki:

—Jandema'e sawa'e te putar aja jaxoha katu ta. Pe, ma'e ke jama'ema'e katu ta my. Anî rahã, a'e putar rahã, amô koty jama'ema'e katu ta my — aja pepandu rahã, katu tiki.

¹⁶ "Jandema'e sawa'e te putar rahã" aja ym pepandu rahã, kuja pepandu. "Jande katu te jande" aja pehê juehe har pekwha pehê jupe. Katu ym aja. "Jande atu jama'ema'e katu ta" aja pepandu. Ame'ë katu ym tî.

¹⁷ (A'erehe pesak katu pexo!) Ukwa katu awa apo 'y. A'erehe myja ma'ema'e katu rahã, katu tiki. Ame'ë ke ukwa katu tipe. Pe, aja ma'ema'e ym rahã, ma'e ka'u te'eha ke ma'e ame'ë ke a'e.

5

Ima'ehũ ame'ë ta rehe har

¹ Ima'ehũ ame'ë ta! Apo pehê pe ihê apandu ta! Pehendu katurahã! Pyraraha ke pehê rehe uhyk ta. A'erehe pejixi'u hũ pexo. Pehê peahem hũ pexo tî.

² Awa mi'u pyta rahã, inem ta oho ipe. Ame'ëja saka pema'e tî. Kanim ta tî. Ima'e mundeha ke hyru pe mou rahã, tarawe upa u'u. Ame'ëja saka pehêma'e mundeha ke tî. Pehê pemou hũ, ame'ë ke upa jaxer ta oho tî.

³ Tamatarer itatawa ke te'e mujã, ame'ë ke pematyr hũ tî. Itatuwyr ke te'e mujã, ame'ë ke aja tî. Pematyr hũ tî. Pete'e pemou hũ. A'erehe ipuxi hũ, ame'ëja saka. Jaxer riki. Ipuxi hũ, a'erehe kuja mujekwa ngã pe. (Pekyty'ym aja mujekwa. Ima'e ym te ame'ë ta rehe pekyty'ym, aja pemujekwa. Katu ym aja.) Pematyr tar katu te hũ. Ame'ë ke pehê ke mujaxer ta. Ipuxi aja pehê ke mujaxer ta tî. Pyrara hũ pexo ta. 'Ar rehe angaha uhyk rahã, aja ta pehê.

⁴ Pehêma'e kupixa pe amô ta paraky ixo. Ame'ë ta pe pemuhepy ym riki. A'eta je'ë je'ë hũ. Mã peja pehendurahã! Pehêma'e kupixa pe har ke amô ta matyr. Ame'ë ta pe pemuhepy ym, a'erehe a'eta je'ë hũ tî. Ame'ë ke Tupã, jandema'e sawa'e te hendu. Pyrãta te hũ ame'ë ke a'e. A'e riki kupixa jar ke mupyrara ta.

⁵ Kome'ë wyw pe pexo rahã, upa katu te ma'e ke namô pexo. Nixói ha aja ym pehê pe. Pehê ruryha namô jô pexo. U'u ta ame'ë wan tapi'iruhu ke ijar jukwa. Ixa te ame'ë ke jukwa. Aja pehê tî. Pehê ruryha namô jô pexo rahã, pehê ka peho pexo, ame'ëja saka. Arahã pehê ke Tupã mupyrara ta. Jukwa ta pehê ke, ame'ëja saka tî.

⁶ Ma'e jaxer ame'ë ke amô ma'ema'e ym. Pe, ehe har pepandu te'e. Ngãma'e kapitã pe pepandu: "Katu ym ame'ë ke" aja pepandu te'e. Pe, a'e ke ngã jukwa. Ame'ë ke pehê pe je'ëha mujywyw ym. Hendu te'e. Aja te'e jukwa. (Pe, ima'e ke pepyhyk peraho. Katu ym te aja.)

Jandema'e sawa'e te uwyrilha rehe peharō katu pexo

⁷ Ihē mu ta! Pehē pe ihē apandu katu. (Ima'ehū ame'ē ta ke jandema'e sawa'e te mupyrara ta kŷ.) A'erehe a'e uwyrilha rehe peharō katu pexo. Kupixa pe har tyarō, ame'ē ke kupixa jar harō hū ixo. Ma'eywa katu ame'ē ke rehe harō hū ixo. Upa ma'e ke jytyim rahā, aman ke a'e harō ixo. Aman muhury ta ipe. Ame'ē ke harō hū ixo.

⁸ Aja pehē tī. Peharō katu pexo. Jandema'e sawa'e te uwyr Tate. Ame'ē rehe peharō katu te pexo rī.

⁹ Ihē mu ta! Mā peja peje'ē je'ē ym pehē jupe pexo! Aja pexo rahā, pehē ke Tupā mupyrara ym ta. Mupyrara ame'ē ke kotete ixo, ame'ēja saka. Pahar a'e uwyr ta, aja a'e ixo. Mupyrara ta ngā ke a'e.

¹⁰ Ihē mu ta! Pehendu katurahā! Jandema'e sawa'e te je'ēha rupi je'ēha pandu ame'ē ta pandu pandu. Ymanihar je'ēha pandu ame'ē ta ke. A'eta rehe har pekwa pekwa pexo. A'eta ke amō mupyrara rahā, a'eta py'ahu te'e hendu. Tupā rehe jurujar katuha ke hijar ym. Ame'ē ta aja pehē tī. Pehē py'ahu te'e pehendu tī.

¹¹ A'eta py'ahu te'e hendu, aja Tupā pyrara usak a'eta rehe aja mujekwa a'eta pe. Ipy'a katu ehe tī, aja mujekwa ipe tī. A'erehe ame'ē ta hury katu ame'ē ta ke, aja japandu. Ymanihar Jo pyraraha rehe har pekwa katu. Ipy'ahu te'e hendu a'e tī. Tupā rehe jurujar katuha ke hijar ym a'e tī. Pe, upa rahā, pyrara Tupā usak ehe, aja mujekwa ipe. Ipy'a katu ehe tī, aja mujekwa ipe tī. A'erehe upa ma'e ke jandema'e sawa'e te me'ē me'ē ipe.

¹² Ihē mu ta! “Jande jama'e katu ta” aja pemanga katu rahā, ame'ē ke pema'ema'e katu. Amō we pepandu ym:

“Jete atu te ihē apandu aja Tupā ukwa tī” aja pepandu ym pehē.

(Aja pepandu rahā, pema'ema'e katu ta, aja pemujekwa tar katu. Anī. Aja pepandu ym.)

“Ywa ke mujā ame'ē ke ukwa katu” aja pepandu ym tī.

(Aja pepandu rahā, pema'ema'e katu ta, aja pemujekwa tar katu. Anī. Aja pepandu ym tī.)

“Kome'ē wyw keruhū mujā ame'ē ke ukwa katu” aja pepandu ym tī.

(Aja pepandu rahā, pema'ema'e katu ta, aja pemujekwa tar katu. Anī. Aja pepandu ym tī.)

Upa ma'e ke rehe har aja ym pepandu tī. “Anī” aja pepandu rahā, amō koty pema'ema'e ym. “Jete” aja pepandu rahā, amō koty pema'ema'e ym tī. Je'ēha pemutamyk rahā, pehē ke Tupā mupyrara ym ta.

Tupā namō pepandu pandu

¹³ Pehē ngi har amō pyrara ixo rahā, mā peja ame'ē rehe har Tupā namō a'e pandu pandu katu. Amō hury katu ixo my? Mā peja Tupā rehe har a'e jyngar katu.

—Ne jō riki katu te me'ē ke — aja jyngar jyngar.

¹⁴ Ahy ixo ame'ē ke pehī my? Tamūi ta ke a'e mujy'ar rahā, katu tiki. Jurujar katu ame'ē tama'e kapitā ta ke tamūi ta. Pe, ahy ixo ame'ē ke rehe har Tupā namō tamūi ta pandu pandu ta. Jandema'e sawa'e te je'ēha rupi ma'e ka rykwer ke a'eta kytyk ehe. Ipykā pyter pe kytyk.

¹⁵ Aja Tupā namō a'eta pandu pandu. Pe, Tupā mukatu ta, ame'ē rehe a'eta jurujar katu rahā, ahy ixo ame'ē ke manō ym ta. A'e ke Tupā mukatu ta. Ma'e ka'u te'eha ke ahy ixo ame'ē ke ma'ema'e. Ame'ē ke ipy'a ngi Tupā juhyk ta. Ipy'a jywyr ta ehe.

¹⁶ Tupā namō pepandu pandu rahā, ahy ixo ame'ē ke a'e mukatu ta. A'erehe ma'e peka'u te'eha ke pema'e rahā, ame'ē ke pepandu pandu katu pehē jupe. Pemukatu pehē juehe. Tupā namō pepandu pandu katu pehē

juehe har. Aja rahã, pehẽ ahy pexo rahã, pehẽ ke Tupã mukatu ta. Tupã rehe ipy'a ke amõ moĩ moĩ katu. A'e riki Tupã namõ pandu pandu rahã, ame'ẽ panduha aja Tupã ma'e katu ta kÿ.

¹⁷ Jande aja Eri tĩ. Awa te'e a'e tĩ. Ymanihar Tupã je'ẽha pandu ame'ẽ ke a'e. Tupã namõ a'e pandu hũ:

—Aman ke emungyr ym — aja ipe.

Pe, aman ukyr ym te riki. Heta hũ jahy kanim rahã, aman ukyr ym te. Kuja, kwaren ta i ndói (42) jahy hetaha kanim rahã, aman ukyr ym te.

¹⁸ Pe, Tupã namõ a'e pandu tĩ. “Aman emungyr” aja pandu. Pe, aman ukyr tĩ. Pe, upa ma'eywa hury tĩ. (A'erehe Eri aja pehẽ tĩ. Tupã namõ pepandu pandu tĩ.)

¹⁹ Ihẽ mu ta! Pehendu katurahã! Pehẽ ngi har amõ ixo. Tupã je'ẽha jetehar te rehe hendu ym. Anĩ. Hajar oho. Pe, hendu ym ame'ẽ pe amõ pandu: “Tupã koty nde py'a emuruwak tĩ” aja ipe. A'erehe, Tupã koty ipy'a ke muruwak tĩ.

²⁰ Aja rahã, manõha ngi jo'ok, ame'ẽja saka. Ame'ẽ rehe Tupã ipy'a jywyr. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e. Mãte hũ ame'ẽ. Tupã ipy'a jywyr ehe. A'erehe manõha ngi jo'ok, ame'ẽja saka.

Upa.

Petu mupinim me'ě ke Peteñhar ke

Petu kome'ě paper ke mupinim. Jerusarē ok ta pe Jesu kotyhar ta ixo. Ame'ě tama'e kapitā a'e tī.

Jesu rehe amō amō jundéu awa ta jurujar katu. Ame'ě ta amō amō ok ta pe ixo. Amō awa tama'e ywy pe ame'ě ok ta ihī. Ame'ě ta pe kome'ě paper pinim ke mondo. Ame'ě ta pyrara hū ixo. Hok ngi ame'ě ta ke Tupā rehe ipy'a ym ame'ě ta mujan mondo. A'erehe amō amō ywy rehe usak te'e aja ixo. A'erehe pyrara hū ixo.

Ame'ě ta py'a ke Petu mātā tar katu. “Pepyrara hū pexo rahā, Tupā rehe pehē py'a pemapyk katu te we rī. Aja rahā, ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke peñjar katu te we rī” aja Petu mu'e.

Pepyrara hū pexo tipe, anī, pehē rury katu te we pexo rī

¹ Ko pehē pe paper pinim ihē amondo axo. Ihē Petu. Jesu Kirisutu pandu ihē pe:

—Myrandu katu epandu eho — aja ihē pe. Ame'ě ihē.

Pehē riki Tupā kotyhar ta ke. A'erehe pehē rok ngi pehē ke amō ta mujan mondo. A'erehe amō amō ywy pe pehāi peho ame'ě ta ke pehē. A'erehe pō ywy pe har ta ke pehē. Amō ngara ywy pe har ta ke pehē tī. Amō kapando ywy pe har ta ke pehē tī. Amō asia ywy pe har ta ke pehē tī. Amō mbīti ywy pe har ta ke pehē tī. Upa pehē pe paper pinim ihē amondo axo.

² Tupā riki jande pái keruhū. Kome'ě ywy keruhū pe har ta ngi har pehē ke a'e jo'ok. “Ihēma'e ke pehē” aja a'e putar. Aja rahā I'ā pandu:

—A'eta riki nema'e ta ke — aja Tupā pe.

Aja rahā, Jesu Kirisutu rehe pehendū katu. Pe, huwy pe pehē py'a ke Tupā juhyk katu. Ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pehē py'a ngi a'e juhyk.

Mā peja pehē rehe a'e ipy'a katu te hū. Mā peja pehē py'a ke a'e muhury katu te tī.

Tupā namō jande jaxo ta

³ Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te pái ke Tupā. Mā peja japandu ipe:

—Ne jō riki katu te ame'ě ke — aja ipe.

Jandē rehe a'e pyrara te hū usak, a'erehe jande pe ixoha pyahu ke a'e me'ě. Jesu Kirisutu ke a'e mukwera katu muhem, a'erehe ame'ě ixoha pyahu ke jande pe a'e me'ě. A'erehe jande ruhāha angaha ke rehe jaharō katu jaxo. Aja jaxo katu apo 'y.

⁴ A'erehe ma'e ke japyhyk ta. Ame'ě ke rehe jaharō katu jaxo tī. Ixotyhar ta pe ma'e ke Tupā me'ě hū ta. Ame'ě rehe jaharō katu jaxo. Ywa pe ame'ě ke a'e moī katu rī. Pehēma'e a'e moī katu rī. A'ep ijuk ym te ta. Inem ym te ta tī. Kanim ym te ta tī.

⁵ Pehēma'e ke ame'ě. Tupā rehe pejurujar katu, a'erehe pyrātāha namō pehē rehe a'e usak usak katu. Pehē ruhāha angaha ke rehe peñarō pexo rahā, pehē rehe a'e usak usak katu ixo. 'Ar rehe angaha uhyk rahā, pehē ruhāha ke a'e me'ě ta. 'Ar rehe angaha uhyk, ame'ě ke rehe jō a'e harō ixo. Uhyk rahā, a'e me'ě ta pehē pe.

⁶ Pehē ruhāha angaha uhyk ta kŷ, a'erehe pehē rury katu pexo. Pehē pepyai we rī. Pepyrara we pexo, a'erehe pepyai we rī.

⁷ Pehē pepyrara rahā, Tupā pandu: “Mā peja” aja. Aja rahā, kuja a'e ukwa katu ta. Pejurujar katu ehe, ame'ě riki jeteñhar te ke my? Ame'ě ke a'e manga ta. Ukwa ta tī. Itatawa aja tī. Tata pe amō moī. Aja katu te my? Ame'ě ke amō manga ta. Ukwa ta. Aja Tupā rehe pejurujar katuha tī. A'e manga ta tī. Ame'ě

riki itatawa 'ar koty te we katuha. A'erehe pejurujar katuha riki jetehtar te ke my, ame'ë ke Tupã ukwa ta me'ë te'e. Jetehtar rahã, pejurujar katu te ta. Aja rahã, Jesu Kirisutu jywy'r rahã: "Pehë riki katu te me'ë ke" aja Tupã pandu ta.

⁸ Pehë pesak ym ehe rĩ. Pepy'a katu ehe pexo. Apo pesak ym ehe pexo rĩ. Pejurujar katu ehe. Pe, pehë rury katu te pehë. Marã kã ym pehë rury katuha rehe har amõ panduha. Ywa pe har ta hury katuha aja pehë tĩ.

⁹ Pejurujar katu ehe, a'erehe ma'e ke Tupã me'ë pehë pe. Pehë ruhãha ke me'ë pehë pe. A'erehe pehë rury katu te pehë.

¹⁰ Ame'ë pehë ruhãha rehe har ymanihar Tupã je'ëha pandu ame'ë ta ukwa tar katu. Tupã je'ëha rehe a'eta usak usak hũ tĩpe. Pe, pehë rehe Tupã usak katu ta, ame'ë rehe har yman a'eta pandu katu. Uhyk ym rahã we a'eta pandu katu.

¹¹ Myja rahã ame'ë uhyk ta my? Ame'ë ke a'eta ukwa tĩpe. Myja uhyk ta my? Ame'ë ke a'eta ukwa tĩpe tĩ. Tupã'ã ke Kirisutu muwyr. A'e riki a'eta py'a rehe ihĩ katu. A'e riki ma'e ke mujekwa ngã pe.

Kuja mujekwa. Kirisutu ke amõ ta mupy'rara hũ ta. Uhyk ym rahã we a'e mujekwa. Upa mupy'rara rahã, katuha renda pe Kirisutu oho ta. Ame'ë ke Tupã'ã mujekwa tĩ.

¹² Jetehtar te ke Tupã je'ëha pandu ame'ë ta pandu. Ame'ë ke pehendu apo 'y. Yman ame'ë jetehtar te ke a'eta pandu rahã, kuja ame'ë ta pe Tupã mujekwa. A'eta pandu ame'ë ke a'eta ixõ rahã, uhyk ym we rĩ. Pehë pe ame'ë uhyk katu apo 'y. Ame'ë jetehtar te ke myrandu katu pandu ame'ë ta pandu pehë pe apo 'y. I'ã ke ywa ngi Tupã muwyr. Ima'e pyrãtãha namõ myrandu katu pandu ame'ë ta pandu katu. Ame'ë myrandu katu ke Tupã je'ëha rahoha ta ukwa tar katu tĩpe.

Tupã aja katu te pexo tĩ

¹³ Peta kÿ, aja pexo. Aja rahã, Tupã rehe pehendu katu ta. Pehë pepyhÿi ym aja pexo. Jesu Kirisutu jywy'r rahã, ma'e ke pehë pe Tupã me'ë ta. Ame'ë rehe peharõ katu te pexo. Pemukanim ym ame'ë ke.

¹⁴ Tupã rehe pehendu katu. Ehe har pekwa ym rahã, upa ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e. Aja yman pexo ai te'e aja ym pexo apo 'y.

¹⁵ Kuja katu. Ma'e ka'u te'eha ke nixõi te Tupã pe. Aja pexo tĩ. Aja rahã, ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pehijar ta. A'e riki pehë pe pandu:

—Mã peja Kirisutu rehe pejurujar katu. Aja rahã, ihẽma'e wan ta — aja.

¹⁶ Tupã je'ëha rehe ima'e panduha ihĩ tĩ:

—Ihẽ riki katu te. Ma'e aka'u te'eha ama'eha ke nixõi te ihẽ pe. A'erehe ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pehijar — aja panduha ihĩ.

Aja rahã, Tupã aja pehë tĩ. Katu te pehë tĩ.

¹⁷ Tupã namõ pepandu pandu rahã: "Papa, jande pái keruhũ" aja pepandu ipe. Upa katu te awa ta rehe har a'e ukwa ta. Juja katu te aja a'e ukwa katu ta. Myja me'ë ngã ma'ema'e my? Ame'ë ke a'e ukwa ta. Katu te aja ma'ema'e rahã, ma'e ke Tupã me'ë hũ ta ipe. Ta'yr mi amõ ma'ema'e rahã, ta'yr mi Tupã me'ë ta ipe tĩ. A'erehe kome'ë ywy keruhũ pe pexo rahã, tapijar te'e we pehë py'a pemõi moĩ katu ehe, Tupã rehe.

¹⁸ Pehë ramũi ta ixoha ke pehë pe a'eta mujekwa. Jaxer ame'ë ke ame'ë. Ame'ë ngi pehë ke Tupã muruwak. Ame'ë ke rehe a'e muhepy, ame'ëja saka. Myja a'e muhepy, ame'ë ke pekwa katu. Muhepyha kanim ame'ë pe a'e muhepy ym. Itatawa riki muhepyha kanim te'e riki. Itatuwyr aja tĩ. Kanim tĩ. Ame'ë ita aja ame'ë pe a'e muhepy ym riki.

¹⁹ Kuja a'e muhepy. Kirisutu manõ rahã, huwy ke uhem. Muhepy hũ ame'ëja saka ame'ë. Ame'ë pe pexoha muruwakiha ke rehe Kirisutu muhepy.

Kirisutu riki arapuharan ra'yr aja saka. Arapuharan ra'yr jaxer ym te, ame'ë ke aja saka. Ipirer pinim ym te ame'ë ke aja saka tî. (Aja rahâ, Kirisutu pe ma'e ka'u te'eha ma'eha nixói te. Katu te ame'ë ke a'e aja mujekwa.)

²⁰ Yman kome'ë ywy keruhû nixói te rahâ, Kirisutu pe Tupã pandu:

—Ngã ruhâha muhepyha ke rehe nde eremanõ ta — aja.

Pe, 'ar rehe angaha uhyk tate rahâ, a'e ke Tupã mujesak ta ngã pe. Arahâ, pehë ke a'e muhâ katu te ta.

²¹ A'e uwyr, a'erehe Tupã rehe pejurujar katu. A'e ke Tupã mukwera katu muhem. Pe, hake a'e wapyk tî. (Aja rahâ: “Katu te ame'ë ke a'e” aja mujekwa.) A'erehe Tupã rehe pejurujar katu. Inamõ pexo ta, ame'ë ke rehe peharõ pexo.

²² Jete har te ke rehe pehendu katu, a'erehe pehë py'a ke pejuhyk apo 'y, aja pexo katu 'y. A'erehe amõ jurujar katu, ame'ë ta rehe pepy'a katu tî. Jete har rupi pepy'a katu a'eta rehe. Mâ peja pepy'a katu te pehë juehe pexo.

²³ Tupã je'ëha riki aja te'e ta ixo. Uhâha ke pehë pe me'ë, ame'ëja saka ame'ë. Ame'ë ke rehe pejurujar katu, a'erehe pexoha pyahu ame'ë ke namõ pexo katu. Ta'yr ta riki pehë tî. Pehë pái uhâ te hû ame'ë ke a'e. Ame'ë ra'yr ta pehë. Manõ ym te ta a'e.

²⁴ Pehë anî. Kuja Tupã je'ëha rehe amõ mupinim:

“Upa awa ta kupi'i aja saka.

A'e katu te ha riki kupi'i'a aja saka. Kupi'i manõ te'e a'e.

I'a aja tî. Ijuk tî. (Aja pahar awa ta manõ ta tî.)

²⁵ Tupã je'ëha anî. Jandema'e sawa'e te je'ëha aja te'e ta ixo” aja amõ mupinim.

Ame'ë je'ëha ke pehë pe amõ muwyr. Myrandu katu ke pehë pe pandu rahâ, ame'ë ke muwyr.

2

Tupã kotyhar ta riki ok ke aja saka

¹ Apo upa peka'u te'eha ke pema'ema'e ym. Te'e pepandu ym. Pehë mokõi pekwaha aja ym pexo. Amõ ta rehe pejyty'y'ym. Amõ ta rehe pehë juru ai ym.

² Ta'yn ta u'ar ramõ, ame'ëja pexo katu. A'eta kamby te'e juhéi. Aja mã peja Tupã je'ëha ke peputar katu tî. (Kamby juhéi, ame'ëja saka tî.) Aja rahâ, pahar tiha oho. Aja rahâ, Tupã rehe har pekwa katu te ta. Aja rahâ, Tupã putar aja pexo katu ta.

³ Jete. Tupã je'ëha rehe panduha ihî: “Pehë rehe jandema'e sawa'e te ipy'a katu. Ame'ë ke pekwa katu” aja panduha ihî. (A'erehe upa ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e ym.)

⁴ Jandema'e sawa'e te koty pejur! (Uhâ te hû ame'ë ke a'e.) A'e riki ita aja saka. Ame'ë ita jaxer ke te'e, aja ngã ukwaha naî. Anî. “Katu te ame'ë ke a'e” aja Tupã pandu. “Ihê aputar ame'ë ke a'e” aja a'e pandu tî.

⁵ Pehë riki ita ta aja saka tî. Jande jaxoha pyahu aja jaxo tî. Pejur. Pehë ke te'e ok ke Tupã mujã ame'ëja saka. Ame'ë rehe I'ã ihî katu ta. A'ep Tupãma'e pa'i ta aja saka pema'ema'e ta. Pa'i ta katu te ame'ëja saka. Jesu kotyhar ta ke pehë. A'erehe ma'e ke Tupã pe peme'ë te'e. Ame'ë rehe Tupã hury katu. Pehë pe Tupã'a mujekwa ame'ë ke peme'ë te'e ipe.

⁶ Kuja Tupã je'ëha rehe amõ mupinim. Tupã pandu:

“Ita katu te ame'ë ke ihê ajo'ok. Ame'ë ke Siã ok ta pe ita ok pyter ke aja amupu'am ta.

Amō jurujar katu ehe rahā, a'e huxī ym te ta" aja Tupā pandu. Aja amō mupinim. (Kirisutu riki ame'ē ita katu te ame'ēja saka. "Siā" aja pandu rahā: "Ywa pe har Jerusarē ok ta ke" aja mujekwa.)

⁷ Jetehtar te. Pejurujar katu ehe ame'ē ta ke pehē. A'erehe ame'ē ita riki katu te aja pekwa katu. Jurujar ym ehe ame'ē ta amō koty ukwaha. Kuja ta: "Ita ok mujāha pandu: 'Kome'ē ita jaxer. Japutar ym' aja riki. Anī. Ame'ē ke ita ok pyter ke amō mupu'am. Katu te ame'ē ita ke" aja amō mu'am. (Kirisutu riki ame'ē ita ame'ēja saka.)

⁸ Pe, kuja Tupā je'ēha rehe panduha ihī tī:
"Kome'ē ita rehe amō ta tukwa tukwa ta.

Ita rehe amō ta tukwa, a'erehe u'ar ta" aja panduha ihī tī.

Tupā je'ēha rehe a'eta jurujar ym, a'erehe ita rehe a'eta tukwa tukwa aja saka. Aja Tupā putar. (Aja rahā, Kirisutu ke a'eta putar ym. Jurujar ym rahā, u'ar u'ar, aja saka. Aja rahā, mupyraraha renda pe oho ta, aja riki.)

⁹ Kome'ē wyy keruhū pe har ta ngi har pehē pe Tupā pandu:

—Ihē koty pejur. Ihēma'e wan ta — aja.

Sawa'e tema'e pa'i ta ke pehē tī. Jesuma'e ke. Awa ta katu te ame'ē ta ke pehē tī. Ixotyhar ta ke pehē tī. Aja rahā, Tupā ma'ema'eha katu te ame'ē rehe har pepandu katu ta me'ē te'e. Pe, pytuniha aja me'ē pe pexo rahā, a'e pandu:

—Ihēma'e weraha pe pejur. HENDY HŪ. Katu te riki — aja pehē pe.

(Aja rahā, ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ē ta ngi pehē ke a'e mutyryk. Ixoty mutyryk. Ixotyhar ta ke pehē apo 'y.)

¹⁰ Yman ixotyhar ta ke aja ym pehē. Apo Tupā kotyhar ta ke pehē 'y. Awa ta rehe Tupā pyrara usak, ame'ē ke yman pekwa ym. Apo pehē rehe a'e pyrara usak ame'ē ta ke pehē 'y.

Tupāma'e miasu ta riki pehē, a'erehe katu pexoha aja pexo

¹¹ Ihē rehe katu ame'ē ta ke pehē! Pehē riki kome'ē wyy keruhū pe har ta aja ym pehē. (Ywa pe har ta ke pehē, aja pexo.) A'erehe kome'ē wyy keruhū pe pesak te'e pexo ame'ē ta ke pehē. A'erehe pehē pe ihē apandu katu. Yman pexo ai te'e aja ym pexo apo 'y. Pexoha pyahu aja pexo apo 'y. Ame'ē mokōi pekwhaha namō pexo rahā, katu ym.

¹² Tupā rehe hendu ym ame'ē ta namō pexo rahā, mā peja pexo katu. Pe, pehē rehe har a'eta pandu my:

—Ma'e ka'u te'eha ke a'eta ma'ema'e hū — aja Tupā rehe hendu ym ame'ē ta pandu naī.

Aja pandu naī. Pe, katu pexoha, aja a'eta ukwa katu. A'erehe Tupā koty ipy'a ke a'eta muruwak rahā, a'eta pandu ta:

—Ne jō riki katu te ame'ē ke — aja Tupā pe a'eta pandu ta.

¹³ Kome'ē wyy pe kapitā keruhū ta ixo. Upa ame'ē ta rehe pehendu katu. Jandema'e sawa'e te aja pehē tī. Sehar kapitā keruhū rehe pehendu katu tī. A'e riki kome'ē wyy pe awa ta 'ar koty te we je'ēha te reko.

¹⁴ Kapitā ta rehe pehendu katu tī. A'eta ke sehar kapitā keruhū mu'am. Katu ym ma'ema'e, ame'ē ta ke a'eta mahy ta, aja rahā ma'e ym ta. A'erehe kapitā ta ke sehar kapitā keruhū mu'am. Pe, katu ame'ē ke ma'ema'e, ame'ē ta pe kapitā ta pandu tī:

—Pehē katu — aja pandu ta.

¹⁵ Kuja Tupā putar katu. Katu ame'ē ke pema'ema'e. Aja rahā, ka'u te'e ame'ē ta je'ēha ke pemukanim ta a'eta ngi. Ukwa ym ame'ē ta pandu. "Jesu kotyhar ta katu ym" aja naī. Anī. Katu pexoha rahā, ame'ē je'ēha ke pemukanim ta a'eta ngi.

¹⁶ Pehē peputar, aja pexo katu. Anī. Kuja ym pepandu:

—Japutar ame'ē ke jama'e katu. A'erehe ma'e jaka'u te'eha ke jama'e ta — aja ym pepandu.

Aja ym pexo. Tupāma'e miasu ta riki pehē. A'erehe pehendu katu ehe. Aja rahā, katu ame'ē ke pema'ema'e katu.

¹⁷ Upa awa ta rehe pehendu katu. Pehē mu ta rehe pehē pepy'a katu tī. A'eta riki Tupā rehe jurujar katu, a'erehe pehē mu ta riki. Tupā rehe pehē py'a pemoi moi katu tī. Hom ok ta pe har tama'e kapitā keruhū rehe pehendu katu tī. (Sesa a'e.)

Kirisutu ke amō ta mupyrara, ame'ēja pehē ke tī

¹⁸ Miasu ta! Pehē pe ihē apandu apo. Pehē jar rehe pehendu katu. Pehē peje'ē ym te ipe. Aja pehē jar katu ame'ē ta rehe pehē nixói te. A'e riki hury katu ame'ē ke tī. Hātā je'ē ame'ē ta rehe aja tī. Pehē peje'ē ym te ipe tī. Pehendu katu ehe tī.

¹⁹ Katu te ame'ē ke pema'ema'e tipe. Pe, pehē jar pehē ke te'e pirok. Aja rahā, pehē py'ahu te'e pehendu. Aja Tupā putar, aja pekwaha namō pepyrara ke pehē py'ahu te'e pehendu. A'erehe: "Pehē katu" aja Tupā pandu ta.

²⁰ Katu ym ame'ē ke pema'ema'e, a'erehe pehē ke pehē jar pirok. Ame'ē ke rehe pehē py'ahu te'e pehendu. Aja rahā: "Pehē riki katu" aja Tupā pandu ym ta. Pe, katu te ame'ē ke pema'ema'e tipe rahā, pehē ke pehē jar pirok. Ame'ē ke rehe pehē py'ahu te'e pehendu. Aja rahā: "Pehē katu" aja Tupā pandu ta.

²¹ Pehē ke Tupā muhā katu ame'ē ta ke pehē aja amō ta ukwa rahā, pehē ke A'eta mupyrara ta. Kirisutu aja pehē ke tī. Pehē ruhāha muhepyha ke rehe a'e manō rahā, a'e ke amō ta mupyrara hū. Aja rahā, a'e aja pehē ke tī. Mupyrara ta pehē ke tī.

²² Ma'e ka'u te'eha ke Kirisutu ma'e ym te. Te'e a'e pandu ym te tī. Ingi te'e panduha hendu ym te awa.

²³ Amō ta je'ē hātā tā hū ipe rahā, aja hātā Kirisutu mujwyr ym a'eta pe. A'e ke amō ta mupyrara rahā: "Pehē ke Tupā mupyrara ta" aja ym mupyrara ame'ē ta pe a'e pandu tī. A'e ke amō ta mupyrara rahā, Tupā riki usak katu ta ehe, aja a'e ukwa katu. Ma'e katu ym ame'ē ke ma'ema'e, ame'ē ta ke Tupā riki mupyrara ta, aja Kirisutu ukwa katu. A'e riki katu te ame'ē ke a'e.

²⁴ Jande riki ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e. A'erehe myra ngā mupia ame'ē ke rehe Kirisutu pyrara hū u'am. Aja rahā, ma'e jaka'u te'eha jama'ema'eha ke jahijar katu ta. Pe, katu ame'ē ke jama'ema'e apo 'y. A'e nupāha rape rehe jande ke a'e mukatu.

²⁵ Arapuharan ta kanim oho ixo, aja saka pehē tī. Aja rahā, Tupā kotyhar ta aja ym pexo kwe. Apo arapuharan usakiha koty pejwyr peho, ame'ēja saka. Pehē rehe a'e usak usak katu ixo tī. A'e riki pehē ngi pehē ruwajan ke mujan mondo, ame'ēja saka tī. (A'erehe pehē rehe a'e riki usak usak katu ixo. Kirisutu riki arapuharan usakiha aja a'e.)

3

Ok wyr pe har ta rehe har

¹⁻² Ixawa'e katu ame'ē ta! Pehē pe ihē apandu ta apo 'y! Pehē sawa'e ta rehe pehendu katu. Ixawa'e ta ngi har amō ta Tupā je'ēha rehe hendu ym my? A'eta rehe pehendu katu rī. Aja rahā, katu pexoha rehe a'eta usak. Aja a'eta py'a ke pemuruwak ta. Aja rahā, Tupā rehe a'eta jurujar katu ta. Pepandu ym riki. Pe, a'eta jurujar katu ehe. Katu pexoha rehe a'eta usak. Katu te ame'ē ke. Tupā rehe pehē py'a ke pemoi moi katu, ame'ē ke a'eta ukwa ta. A'erehe pepandu ym ha rupi Tupā rehe a'eta jurujar katu ta.

³ Pehē rehe ma'e katuha ke pemoi ym pehē juehe. Pehē'a pororok hū ame'ē namō pewata ym. Pu'yr ke heta hū ame'ē namō pewata ym tī. Pehēma'e

mundeha katu te ame'ë ke namō jō pewata ym. Ame'ë ta riki pehē ke mukatukwer ym ta.

⁴ Kuja katu tiki. Pehē py'a katu, aja rahā, katuha ke pemoī, ame'ëja saka. Ipy'a ke pitu te'e rahā, katu te, aja Tupā ukwa. Ame'ë kūjā katuha ke jaxer ym ta. Hury katu rahā, katu te, aja Tupā ukwa tī. Ame'ë kūjā katuha ke jaxer ym ta tī.

⁵ Aja yman kūjā ta ixo tī. Aja ma'e katuha ke a'eta moī, ame'ëja saka. A'eta Tupā rehe ipy'a ke moī moī katu ame'ë ta ke. Tupā pandu katu ame'ë ke rehe a'eta jurujar katu tī. Kuja riki a'eta katukweriha ke. Ixawa'e ta rehe aja te'eha a'eta hendu katu.

⁶ Aja Sar tī. Amarā rehe a'e hendu katu, ixawa'e rehe. Kuja a'e pandu ipe: "Ihēma'e kapitā ke nde" aja ixawa'e pe. Pehē sawa'e ngi pekyje ym rahā, katu pexoha rahā: "Sar membyr ta ke" aja pehē pe amō ta pandu ta tī. (A'erehe Sar aja pehē tī. Pehē sawa'e ta rehe pehendu katu tī.)

⁷ Hakehar katu ame'ë ta! Pehē pe ihē apandu tī! Pehē rakehar ta namō pexo rahā, pekwa katuha namō pexo katu. A'eta pyrātāha pehē wyr koty te we, aja pekwa katu ta me'ë te'e. A'erehe a'eta pe hātā ym peje'ë. Pehē aja a'eta pe uhāha ke Tupā me'ë ta tī. Hātā ym peje'ë pehē jupe. Aja rahā, Tupā namō pepandu pandu rahā, pehē rehe Tupā hendu katu ta. Pehē pepanduha ke mukanim ym te ta ma'e ke.

Katu ame'ë ke ma'e tipe, pe, a'e ke amō ta mupyrara

⁸ Ihē apandu, aja apandu ta tī. Pesarahā! Petēihar aja upa pekwa pekwa pexo. Pyai ame'ë ta ke petēihar aja pemuhury peho. Jurujar katu ame'ë ta riki pehē mu aja. A'eta namō pehē pepy'a katu pehē juehe pexo. Pehē rury pehē juehe pexo tī. "Jande katu te ame'ë ta ke jande" aja ym pepandu pehē jupe tī.

⁹ Pehē pe jaxer ai ame'ë ke amō ta ma'ema'e rahā, ame'ëja pemujywyr ym a'eta pe tī. Pehē rehe amō ta juru ai rahā, ame'ëja a'eta pe pemujywyr ym tī. Kuja katu tiki. A'eta pe pepandu:

—Mā peja pehē rehe Tupā usak katu — aja juru ai ame'ë ta pe pepandu.

Aja pehē pe Tupā pandu katu tī. Pehē ke a'e muhā katu rahā, pehē pe a'e pandu katu:

—Pehē rehe ihē asak katu ta — aja pehē pe.

A'erehe aja juru ai ame'ë ta pe pepandu tī.

¹⁰ Aja juja katu te Tupā je'ēha rehe panduha ihī:

"Yman rahā pete'e amō ixo tar katu rahā, mā peja amō ta rehe juru ai ym.

Mā peja te'e ma'e nde erepandu ame'ë ke emukanim nengi.

Hury katuha namō ixo tar katu rahā, mā peja amō ta rehe juru ai ym tī.

¹¹ Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha ke ehijar. Pe, katu ame'ë ke ema'ema'e.

Mā peja amō ta namō nde rury katu nde juehe nde erexo. Aja mā peja exo katu.

¹² Katu te ame'ë ta rehe har jandema'e sawa'e te ukwa katu.

Inamō a'eta pandu pandu rahā, aja te'eha Tupā hendu katu a'eta rehe.

Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ë ta rehe a'e parahy riki." Aja Tupā je'ēha rehe panduha ihī.

¹³ Katu te ame'ë ke pema'ema'e rahā, awa pehē ke mahy ta my? Mahy ym ta awa.

¹⁴ Anī. Katu te ame'ë ke pema'ema'e tipe. Pe, pehē ke amō ta mupyrara. Aja rahā, mā pehē rury katu pexo. A'eta ngi pekyje ym. Pejumupyai ym tī. Tupā riki pandu ta: "Pehē katu" aja.

¹⁵ Kirisutu rehe pehẽ py'a pemoĩ moĩ katu. "Jandema'e sawa'e te" aja pehẽ py'a pe Kirisutu rehe har pekwa pekwa pexo. Tupã rehe pejurujar katu. Ame'ẽ rehe har pehẽ pe amõ ta pandu rahã, pahar pemujekwa katu. Aja te'eha pehẽ.

¹⁶ Pehẽ pe pandu ame'ẽ ta pe pepandu rahã, wewe katu pepandu. Tupã rehe pehẽ pepy'a katu, ajaha namõ a'eta pe pepandu. Katu ame'ẽ ke pema'ema'e ame'ẽ ke pekwa. Aja pexo rahã, pehẽ rehe amõ ta juru ai. Pejumpyyai ym ehe. Kirisutu kotyhar ta ke pehẽ, a'erehe katu ame'ẽ ke pema'ema'e. Ame'ẽ rehe amõ ta juru ai rahã, ame'ẽ ta ke Tupã muhuxĩ ta. Te'e ame'ẽ ke pandu, a'erehe Tupã muhuxĩ ta.

¹⁷ Katu ym ame'ẽ ke pema'ema'e. Pe, pehẽ ke amõ ta mupyrara. Aja katu ym ame'ẽ ke pema'ema'e rahã, katu ym tiki. Kuja katu. Katu ame'ẽ ke pema'ema'e tipe rahã, pehẽ ke amõ ta mupyrara. Aja Tupã putar rahã, katu tiki.

¹⁸ Aja Kirisutu tĩ. Sawa'e katu te ame'ẽ ke a'e. Pe, a'e ke amõ ta jukwa. Pe, a'e ke Tupã mukwera katu muhem. Aja rahã, uhã te hũ ame'ẽ ke a'e. Ma'erehe manõ my? Kuja. Upa ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e. Ame'ẽ muhepyha ke rehe Kirisutu manõ. Peteĩhar a'e manõ. Sawa'e katu te ame'ẽ ke manõ. Aja rahã, sawa'e ta katu ym ame'ẽ ta manõ ym ta me'ẽ te'e. Kirisutu manõ, a'erehe Tupã koty pehẽ ke a'e muhyk raho, ame'ẽja saka.

¹⁹ Kirisutu'ã pandu oho. Awa'ã ta pe pandu oho. Ame'ẽ awa'ã ta kyndaha pe ixo, ame'ẽja saka.

²⁰ A'eta riki Tupã rehe hendu ym ame'ẽ ta ke. A'eta rehe Tupã harõ hũ ixo tipe. Ixoty a'eta py'a ke a'eta muruwak, ame'ẽ rehe Tupã harõ hũ ixo tipe. Jarusu keruhũ Noe mujã ixo rahã, a'e harõ hũ ixo tipe. Anĩ. Muruwak ym. Kuja jõ katu uhem. Jarusu keruhũ pe heta ym te awã ta ixo. Kuja jõ, awa po wajar mahapyr hetaha. A'eta jõ y ngi uhem. Y jukwa ym.

²¹ Noe ta y ngi uhem, ame'ẽja saka, a'erehe ame'ẽ riki apo mujahuk ame'ẽja saka tĩ. Awa ki'aha ke kutuk, a'erehe my? Anĩ. Awa py'a ke Tupã juhyk, a'erehe ame'ẽ pandu: "Ihẽ py'a juhyk aja ihẽ axo" aja. Pandu tĩ: "Tapijar te'e w nde rehe ihẽ apy'a katu" aja Tupã pe pandu. A'erehe ame'ẽ ke Tupã muhã katu. Manõha ngi Jesu Kirisutu kwera katu uhem. A'erehe pehẽ ke Tupã muhã katu. Pehẽ ke amõ mujahuk, pe, y ngi pehem rahã, Kirisutu aja manõha ngi pekwerã katu pehem tĩ, ame'ẽja saka tĩ. A'erehe pehẽ ke Tupã muhã katu.

²² A'e riki ywa pe oho. Pe, Tupã rake a'e wapyk oho. (Aja rahã, katu te ame'ẽ ke a'e, aja upa ngã ukwa katu.) Upa Tupã je'ehã rahoha tama'e kapitã keruhũ a'e. Ywa pe kapitã ta ixo. Ame'ẽ tama'e kapitã keruhũ ke Jesu tĩ.

4

Pexoha pyahu aja pexo apo 'y

¹ Kome'ẽ wvy keruhũ pe Kirisutu ixo rahã, a'e ke amõ ta mupyrara hũ. Arahã ipy'ahu te'e hendu. Aja rahã, a'e aja pehẽ py'a pe pekwa pekwa pexo tĩ. Pehẽ ke amõ ta mupyrara ta tĩ. Pehẽ py'ahu te'e pehendu tĩ. Ma'e ka'u te'eha ke awa ta ma'ema'e, ame'ẽ ke rehe Kirisutu muhepy. A'erehe a'e ke amõ ta mupyrara hũ. Apo a'e ke awa ta katu ym ame'ẽ ta mupyrara ym te ta tĩ. A'erehe a'e aja pekwa pekwa pexo tĩ. Pehẽ py'ahu te'e pehendu tĩ.

² Apo har kupe koty Tupã putar ame'ẽ ke pema'ema'e katu. Kome'ẽ wvy pe pexo rahã, a'e putar ame'ẽ ke pema'ema'e katu. Ma'e peka'u te'eha ke peputar ame'ẽ ke pema'ema'e ym pexo.

³ Ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke Tupã rehe ipy'a ym ame'ẽ ta putar katu. Yman ame'ẽ ta aja pema'ema'e hũ pexo tĩ. Kuja pexo. Peka'u te'e pexo. Kawĩ ngi peka'u hũ pexo tĩ. Amõ kũjã ta rehe peka'u te'e tĩ. Amõ sawa'e ta rehe

peka'u te'e tĩ. Awa mi'u matyriha ke jō peputar tĩ. Katu ym aja. Amō ta 'ar koty te we kawī ke pe'u tar katu. Aja rahā: “Jande janepyrātā” aja pepandu. Katu ym aja. Ma'e'ā riki tupā aja amō ta ukwa jupe. Ame'ē rehe pehē py'a pemoi moī tĩ. Katu ym te ame'ē.

⁴Upa aja Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ixo rĩ. Ka'u te'e hū ixo rĩ. Pe, a'eta aja pexo ym apo 'y. A'erehe a'eta jupandu:

—Mā! Mā'erehe my? — aja a'eta jupe.

Ukwa ym. A'erehe pehē rehe a'eta juru ai.

⁵Pe, myja kome'ē ywy keruhū pe a'eta ixo my, ame'ē ke Tupā pe a'eta mujekwa ta. Apo ixo ame'ē ta ke Tupā riki mupyrara ta. Manō ame'ē ta ke a'e mukwera katu ta muhem, pe, a'eta ke mupyrara ta tĩ. Ame'ē rehe a'e harō ixo.

⁶Manō ame'ē ta pe myrandu katu ke amō ta pandu pandu. Yman se pewe ixo rahā, myrandu katu ke amō ta pandu pandu tipe a'eta pe. Pe, upa amō ta aja a'eta manō tĩ. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, a'erehe amō ta aja a'eta manō tĩ. Ame'ē ta'ā pewe ixo rĩ. Tupā uhā te hū ame'ē ke a'e. Aja ame'ē ta'ā tĩ. Uhā tĩ. (A'erehe ame'ē ta ke Tupā mupyrara ta tĩ.)

Ma'e ke Tupā me'ē, ame'ē ke namō pema'e katu

⁷Kome'ē 'ar rehe angaha uhyk tate. Pahar peparahy ym pexo. Pekwa katuha namō pexo katu. Aja rahā, Tupā namō pepandu pandu katu ta.

⁸Kuja rahā, i'ar koty te we katu te ha. Pepy'a katu te hū pehē juehe pexo. Aja rahā, pehē pe māte hū ma'e jaxer ame'ē ke amō ta ma'ema'e rahā, ame'ē ta rehe pehē py'a pemujywyr katu ta.

⁹Pehē rok pe amō ta ke pemupyta katu. Pehē rok wyr pe har ta je'ē je'ē ym ha namō pemupyta katu.

¹⁰Pehē pe pame katu te amō amō ma'e ke Tupā me'ē me'ē. A'e muwyr ame'ē ke pemuhāi katu. Pekyty'y ym amō ta rehe. Aja amō ta ke pemuhury katu.

¹¹Ma'e ke amō pandu pandu rahā, mā peja Tupā je'ēha ke pandu pandu. Jesu kotyhar ta namō ma'e ke ma'ema'e rahā, pyrātāha ke Tupā muwyr, ame'ē namō mā peja ma'ema'e katu. Aja rahā, upa katu te katu ame'ē ke ma'ema'e katu. A'erehe Tupā pe pandu ta:

—Ne jō riki katu te me'ē ke — aja.

Jesu Kirisutu kotyhar ta ke a'eta, a'erehe aja me'ē Tupā pe pandu ta. A'e riki katu te me'ē ke a'e.

A'e riki pyrātā te hū ame'ē ke a'e tĩ.

Aja te'eha a'e. (Amen. Ame'ē riki: “A'e tỹ.”)

Kirisutu kotyhar ta ke amō ta mupyrara

¹²Pehē riki ihē rehe katu ame'ē ta ke pehē! Pehē rehe ihē apy'a katu ame'ē ta ke pehē tĩ! Pejuruar katuha ke amō ta mukanim tar katu, a'erehe pehē ke amō ta mupyrara hū. Mahy hū tĩ. “Jande ke mupyrara ym ta awa” aja ym pekwa pekwa pexo. (Pehē pejuruar katuha ke jētehar te my. Ame'ē ke manga.) A'erehe pepyraraha ngi pemukahem ym.

¹³Kirisutu ke amō ta mupyrara hū. Aja pehē ke tĩ. Mupyrara ta pehē ke tĩ. Aja rahā, pehē rury pexo. Aja rahā, Kirisutu pyrātāha ke Tupā mujesak rahā, pehē rury katu te ta.

¹⁴Kirisutu kotyhar ta ke pehē. A'erehe pehē rehe amō ta juru ai. Anī. Pehē rury katu pexo rĩ. Kirisutu kotyhar ta ke pehē, a'erehe pehē rury katu pexo. Pehē rehe amō ta juru ai rahā, Tupā'ā riki pehē py'a rehe ihī katu, aja pekwa. Tupā ngi a'e uwyr. Pehē ke muhury katu uwyr.

¹⁵Pepyrara hū pexo. Amō ke pehē pejukwa, a'erehe pepyrara hū pexo my? Anī. Aja ym rahā, katu tiki. Amōma'e ke pemukanim, a'erehe pepyrara

hū pexo my? Anī. Aja ym rahā, katu tiki. Ma'e jaxer ame'ē ke pema'e, a'erehe pepyrara hū pexo my? Anī. Aja ym rahā, katu tiki. Amō ta ixoha ke pemujaxer a'erehe pepyrara hū pexo my? Anī. Aja ym rahā, katu tiki.

¹⁶ Kuja katu. Kirisutu kotyhar ta ke pehē. A'erehe pehē ke amō ta mupyrara. Aja rahā, pehē ruxī ym ingi. “Kirisutu kotyhar ta ke jande” aja pepandu. A'erehe Tupā pe pepandu tī:

—Ne jō riki katu te ame'ē ke — aja.

¹⁷ Awa ta ke Tupā mupyrara ta. Ame'ē angaha ke rehe uhyk oho apo 'y. Ixotyhar ta rehe har a'e ukwa py ta. Jandē riki ixotyhar ta ke. Jande ke a'e mupyrara py ta. (Aja rahā, jaxoha ke jamukatu ta. Aja rahā, ma'e jaka'u te'eha jama'ema'eha ke jahijar ta.) Ixotyhar ta ke a'e mupyrara rahā, myrandu katu rehe jurujar ym ame'ē ta rehe mâte hū pyraraha ke ihī ta. Myrandu katu ke Tupā muwyr, ame'ē ke rehe a'eta jurujar ym, a'erehe mupyrara ta.

¹⁸ Tupā je'ēha rehe kuja panduha ihī:

“Awa ta katu te ame'ē rehe pyraraha uhyk. A'engi ame'ē ta ke Tupā muhā katu ta.

Aja rahā, Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta rehe myja ta my? Marā ka ym a'eta ke muhāha.

Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ē ta rehe myja ta my tī? Marā ka ym a'eta ke muhāha tī.”

¹⁹ A'erehe amō ta pyrara hū ixo. Tupā putar, a'erehe pyrara hū ixo. Aja se ixo rahā, ma'e katu ame'ē ke ma'ema'e katu rī. Aja Tupā rehe jurujar katuha ke mujekwa. A'e riki kome'ē ywy keruhū mujā ame'ē ke a'e. A'e pandu katu ame'ē ke ma'ema'e katu tī. A'erehe a'eta jurujar katu ehe.

5

Tupā kotyhar ta rehe har

¹ Pehē namō tamūi ta ixo. Jurujar katu ame'ē tama'e kapitā ta ke a'eta. A'eta pe ihē apandu ta apo 'y. Ihē Petu. Ihē tamūi tī. Jurujar katu ame'ē tama'e kapitā ke ihē tī. Kirisutu ke amō ta mupyrara hū rahā, ihē asak te'e ehe. Ymañ rahā, a'e ke Tupā mujesak rahā, inamō ihē axo ta tī. Ko tamūi ta pe ihē apandu.

² Arapuharan ta rehe usakiha ta usak usak katu ixo. Aja Tupā kotyhar ta rehe pehē tī. Ixotyhar ta ke pehē koty Tupā muwyr, ame'ēja saka. “Jasak tar ym” aja ym pepandu. Anī. Tupā putar, aja ixotyhar ta rehe pesak pesak katu pexo. Pehē atu peputar katu, a'erehe a'eta rehe pesak pesak katu pexo. Tamatarer pepyhyk ta, a'erehe ame'ē parakyha ke pema'ema'e, aja ym pekwa pexo. Ixotyhar ta ke pemuhury tar katu, a'erehe pesak tar katu pexo, aja rahā, katu tiki.

³ Pehē koty Tupā kotyhar ta ixo. Ame'ē tama'e kapitā keruhū aja ym pexo. A'erehe a'eta pe hātā ym pepandu pandu. Katu pexoha pemujekwa a'eta pe. Aja rahā, pehē aja a'eta tī. Katu a'eta ixoha tī.

⁴ Pe, usakiha keruhū uwyr rahā, iākā rehe har katu te ame'ē ke ame'ēja saka pehē pe a'e me'ē ta. Ame'ē katu te ha kanim ym ta riki. (Kirisutu riki usakiha keruhū a'e.)

⁵ Sawa'e wan ame'ē ta! Pehē pe ihē apandu. Tamūi ta rehe pehendu katu. “Katu te ame'ē ke jande” aja pehē pekwa pekwa ym pexo. Pe, pehē mu ta namō pema'ema'e katu pehē juehe pexo. Jete. Kuja Tupā je'ēha rehe panduhda ihī:

“Katu te ihē” aja ukwa jupe ame'ē ke Tupā putar ym.

Pe: ‘Katu te ihē’ aja ym ukwa ukwa ixo, ame'ē rehe a'e ipy'a katu.” Aja Tupā je'ēha rehe panduha ihī.

⁶ A'erehe: “Katu te jande” aja ym pekwa pekwa pexo. Aja Tupã rehe pehê py'a pemoi moi katu. A'e riki pyrâtã te hũ ame'ê ke a'e. Pe, a'e putar rahã, pehê rehe har a'e pandu ta:

—Pehê katu — aja.

⁷ Pehê pejumupyaiha ke upa katu te Tupã namõ pepandu. Aja rahã, pehê rehe pyrara a'e usak katu ta. (Pehê ke muhury katu ta.)

⁸ Satana, pehê ruwajan, a'e riki jangwate ahem hũ ame'êja saka. (Ãjã ramüi a'e.) U'u ta, ame'ê ke a'e kekar kekar ixo, ame'êja saka ixo. (Aja rahã, pehê pejurujar katuha ke a'e mukanim tar katu.) A'erehe pepyhy'i ym, aja pexo katu. Pema'ã ma'ã katu pexo, aja pexo katu tĩ.

⁹ Pejan ym ingi. Pete'e ta pepu'am pe'am, aja pexo. (Aja rahã pejurujar katuha ke pehijar ym ta.) Pehê ke amõ ta mupyrara hũ. Pehê jõ ym, aja pekwa. Aja upa amõ Jesu kotyhar ta ke amõ ta mupyrara hũ tĩ. Kome'ê ywy keruhũ rupi Jesu kotyhar ta ixo. Ame'ê ta ke amõ ta mupyrara hũ tĩ. Aja pekwa katu.

¹⁰ Pepyraraha upa rahã, pehê ke Tupã muhury katu ta. Mukatu ta. Pehê pe pyrâtãha ke a'e muwyr ta tĩ. Aja rahã, pejurujar katuha ke pehijar ym ta. A'e riki awa ta rehe ipy'a katu te hũ ame'ê ke a'e. A'e riki pehê pe pandu:

—Kirisutu kotyhar ta ke pehê. A'erehe ihê renda pe ihê namõ aja te'e ta pexo — aja pehê pe pandu.

¹¹ A'e riki pyrâtã te hũ ame'ê ke a'e. Aja te'e ta a'e ixo. Amen. Ame'ê: “A'e tỹ” aja.

Katuha ke Petu mondo

¹² Pehê pe paper pinim ta'yr mi ihê amondo axo. Ihê apandu ame'ê ke Sir mupininim a'e. Ihê mu ke a'e. (Jesu rehe a'e jurujar katu, a'erehe ihê mu a'e.) A'e pandu ame'ê ke a'e ma'ema'e katu. Pehê py'a ke ihê amuhury tar katu. A'erehe kome'ê paper pinim ihê amondo axo. Tupã namõ pexo ta kÿ. Ame'ê riki jetehar te ke. Pehê rehe Tupã ipy'a katu te hũ. Ame'ê ke ihê apandu katu. Mã peja Tupã rehe pejurujar katuha ke pehijar ym.

¹³ Mambiro ok ta pe jurujar katu ame'ê ta ixo. Yman a'ep pe har ta pe Tupã pandu tĩ.

—Ihê rehe pejurujar katu. Ihêma'e wan ta pehê — aja ngã pe.

A'eta riki pehê pe katuha ke mondo ixo. Mak mondo ixo a'e tĩ. Ihê ra'yr aja a'e.

¹⁴ Pehê ruryha namõ pehê po pepyhyk pyhyk katu pehê ngi.

Kirisutu kotyhar ta ke pehê. Mã peja upa pehê py'a ke Tupã muhury katu. Upa.

Petu mupinim me'ẽ ke Mokõihar ke

Petu kome'ẽ paper ke mupinim. Mokõihar ke. A'e ke amõ ta jukwa ta, aja a'e ukwa katu. A'erehe Jesu kotyhar ta ke a'e mu'e tar katu. A'erehe kome'ẽ paper pinim ke a'e mondo.

Yman rahã, amõ ta uwyr ta. Ame'ẽ ta te'eha ke mu'e ta. Kirisutu ruwajan ta ke a'eta. Tupã je'ẽha pandu ame'ẽ ta ran ke a'eta tĩ. Aja Petu mujekwa katu. A'erehe Jesu kotyhar ta pe a'e pandu: "Tapijar te'e we Jesu Kirisutu rehe har pejumu'e katu te we pexo rĩ" aja Petu mupinim.

¹ Ihẽ Simã Petu. Jesu Kirisutuma'e miasu ke ihẽ. A'e pandu ihẽ pe:

—Myrandu katu epandu eho — aja ihẽ pe.

Ame'ẽ apandu pandu ame'ẽ ke ihẽ.

Jesu Kirisutu riki katu te ame'ẽ ke a'e. Jande ke a'e muhã katu. Jandema'e Tupã a'e tĩ. A'e riki katu te ame'ẽ ke, a'erehe jande aja pejurujar katu ehe tĩ. Katu te me'ẽ ke ame'ẽ. Pejurujar katuha ke Tupã me'ẽ pehẽ pe, ame'ẽja saka.

Ko pehẽ pe paper pinim ihẽ amondo axo. Pehẽ riki pejurujar katu ame'ẽ ta ke pehẽ.

² Tupã rehe har pekwa katu. Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te rehe har aja tĩ. Pekwa katu tĩ. A'erehe mã peja amõ we pehẽ rehe a'eta ipy'a katu te hũ. Mã peja amõ amõ we pehẽ py'a ke a'eta muhury katu tĩ.

Pexoha katu aja pexo

³ Jande pe pyrãtãha ke Tupã muwyr. A'erehe upa jandema'e ke kohĩ. Ame'ẽ namõ Tupã aja katu te jande tĩ. Ma'e ka'u te'eha ma'eha ke nixói te ipe. Aja rahã, ma'e jaka'u te'eha jama'ema'eha ke jahijar jaxo. Aja rahã, a'e aja jaxo katu tĩ. Ehe har jande jakwa katu, a'erehe katu te ame'ẽ ke jõ jama'ema'e katu jaxo tĩ. A'e riki jande pe pandu:

—Ihẽ axo ame'ẽ pe pexo ta tĩ. Wera hũ ame'ẽ pe pexo ta tĩ. Ihẽma'e katu te ha ke pekwa ta tĩ — aja Tupã pandu.

⁴ Aja ame'ẽ jande pe a'e pandu katu. Katu te hũ ame'ẽ pandu katuha ke. "Ihẽ axo ame'ẽ pe pexo ta tĩ" aja jande pe Tupã pandu katu. Aja jakwa katuha rupi ma'e jaka'u te'eha ke jahijar katu. Ma'e ka'u te'eha ke Tupã rehe ipy'a ym ame'ẽ ta ma'ema'e hũ. A'erehe mupyraraha renda pe oho ta. Aja jama'ema'eha ke jahijar katu. Pe, Tupã riki katu te aja jaxo ta tĩ.

⁵ A'erehe mã peja amõ we pehẽma'e ke pematyr katu, aja pexo. Kuja. Tupã rehe pejurujar katu. A'engi amõ we Tupã putar ame'ẽ ke pema'ema'e tĩ. Mã peja katu ame'ẽ ke pema'ema'e. A'engi amõ we tĩ. Mã peja Tupã rehe har pekwa katu te we pexo.

⁶ A'engi amõ we tĩ. Ma'e peka'u te'eha ke pema'e tar katu ame'ẽ ke mã peja pema'e ym pexo. A'engi amõ we tĩ. Pehẽ ke amõ ta mupyrara rahã, mã peja pehẽ py'ahũ te'e pehendũ. A'engi amõ we tĩ. Ma'e ka'u te'eha ma'eha nixói te Tupã pe, aja mã peja pexo tĩ. (Aja rahã, ma'e peka'u te'eha ke pema'e ym ta tĩ.)

⁷ A'engi amõ we tĩ. Mã peja pehẽ mu ta rehe pepy'a katu pexo. A'engi amõ we tĩ. Mã peja upa amõ ta rehe pepy'a katu tĩ.

⁸ Upa katu te aja rahã, pexoha katu ta. Upa katu te aja pema'ema'e katu te rahã, Jesu Kirisutu rehe har pekwa katu te we pexo rĩ. Aja rahã amõ we Tupã putar ame'ẽ ke pema'ema'e ta tĩ. Ame'ẽ ke peputar katu te we pexo tĩ. Jandema'e sawa'e te a'e.

⁹ Upa aja ym rahã, kuja kotete ma'e usakiha, ame'ẽja saka. Eha ym te ame'ẽja saka. Aja rahã, marã ka ym amõ we ehe har ukwa katuha. Ma'e ka'u

te'eha ma'ema'eha ke ipy'a ngi Tupã juhyk. Ame'ë ke harái tí. (A'erehe upa apandu ramõ ame'ë ta ke a'e ma'ema'e ym.)

¹⁰ Ihë mu ta! Apandu ramõ, aja pexo. Amõ we tí. Tupã pandu pehë pe:

—Ihë rehe pejurujar katu. Aja rahã, pehë ke ihë amuhã katu ta. Kome'ë wyy keruhũ pe har ta ngi har pehë ke ihë kotyhar ta aja amuruwak — aja Tupã.

Ame'ë ke pekwa katu. Mã peja ame'ë ke pehë py'a pe pemupyta katu te hũ. Aja rahã, pejurujar katuha ke pehijar ym te ta.

¹¹ Aja rahã, Tupã pandu ta:

—Pehë katu! Katuha renda pe pejur katu pengi. Jesu Kirisutu namõ pexo katu ta. Aja te'e ta pexo kũ — aja Tupã pehë pe.

Jesu riki jandema'e sawa'e te. Jande ke a'e muhã katu.

¹² Ihë amupinim ramõ ame'ë ke pehë pe aja te'eha ihë amujekwa ta. Aja rahã, peharái ym ta. Ihë amupinim ame'ë ke pekwa katu 'y. Jete har te ke pehë pe amõ ta mu'e. Ame'ë ke pekwa katu te. Pehijar ym ta. Pehë pe ihë amujekwa we ta rĩ.

¹³ Ko te'e ihë axo rahã, ihë amupinim ramõ, ame'ë ke pehë pe ihë amujekwa ta. Aja rahã, pekwa pekwa katu ta pexo. Aja rahã, katu tiki, aja ihë akwa.

¹⁴ Yman atu ym rahã, ihë amanõ ta, aja ihë akwa. Ame'ë ke Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te mujekwa katu te ihë pe.

¹⁵ A'erehe upa ma'e ke ihë ama'ema'e katu ta. Ihë amupinim hũ ta. Aja rahã, ihë amanõ rahã, ihë raikwer koty aja te'e ta pekwa pekwa katu pexo tí. Ihë amupinim ame'ë ke pekwa pekwa katu ta pexo. Ihë nixói rahã, peharái ym ta.

Kirisutu katuha ke Petu usak

¹⁶ Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te jywyr ta, aja jamujekwa pehë pe. Pyrãtãha namõ jywyr ta, aja jamujekwa. Aja jamujekwa rahã, jande atu jande py'a pe jakwa ame'ë ke japandu my? Anĩ. Aja ym. A'e katuha rehe jande reha pe te'e jasak. (A'erehe a'e jywyr ta tí, aja jakwa katu.)

¹⁷ Katu ehe har Tupã, jande pái keruhũ pandu rahã, a'ep jaxo tí. Ywa pe har weraha muwyr ehe rahã, aja tí. A'ep jaxo tí. Arahã, ywa pe har weraha katu te ame'ë ngi je'ëha muwyr. Kuja pandu:

—Ko ihë ra'yr. Nde rehe ihë apy'a katu ame'ë ke nde. Ihë ke nde eremuhury katu — aja pandu.

¹⁸ Ywy'ã keruhũ katu te ame'ë ke pe inamõ jaxo rahã, ywa ngi ame'ë je'ëha uwyr ame'ë ke rehe jande atu jahendu. (Arahã ywa pe har Ta'yr katuha ke ipái mujesak jande pe.)

¹⁹ Pe, myrandu ke ymanihar Tupã je'ëha pandu, ame'ë ta pandu pandu. Ame'ë riki jete har te ke aja jakwa katu te tí. Ame'ë rehe pehendu katu rahã, katu tiki. Myrandu ke a'eta pandu pandu. Ame'ë riki araparin aja saka. Pytuniha ke muwera katu, ame'ëja saka. Aja te'e xu'em oho. (Aja rahã, Tupã rehe har mujekwa we.) Pe, pytuniwe te jahy rata a'ejõhar wera katu. Pesak ehe. (Ame'ë riki Jesu Kirisutu, aja saka.) Pehë pe wera katu, ame'ëja saka. (Aja rahã, upa katu te juehe har Kirisutu mujekwa pehë pe.)

²⁰ Amõ we tí. Kuja pekwa pekwa katu pexo. Tupã je'ëha rehe Tupã je'ëha pandu ame'ë ta mupinim. Ame'ë ke awa ke te'e mujekwa ym. Amõ pandu ym rahã, marã ka ym mujekwaha. (Tupã'ã mujekwa ta me'ë te'e.)

²¹ Pesarahã! Myrandu ke Tupã je'ëha pandu ame'ë ta pandu rahã, a'eta pandu tar katu. A'erehe a'eta pandu pandu. Anĩ. Aja ym. A'eta pe Tupã'ã mujekwa. Myrandu ke Tupã muwyr. Ame'ë ke a'eta pandu pandu rahã, a'eta pe Tupã'ã mujekwa katu.

2

*Mu'eharan ta rehe har
(Jun 1.3-16)*

¹ Ymanihar Tupā je'ēha pandu ame'ē ta ixo rahā, amō ta ixo tī. A'eta Tupā je'ēha ke te'e pandu pandu. Apo aja pehē namō mu'eharan ta mu'e mu'e ta tī. Te'e a'eta mu'e ta. A'erehe amō koty koty amō ta ukwa ta. Mu'eharan ta ke jandema'e sawa'e te muhā katu tipe. Pe, a'eta pandu ta:

– Jande ke a'e muhā ym – aja mu'eharan ta te'e pandu ta.

A'erehe yman rahā, pahar a'eta ke jandema'e sawa'e te mupyrara ta.

² Te'e a'eta mu'e. Pe, a'eta aja ma'e ka'u te'eha ke amō ta ma'ema'e ta tī. A'erehe amō ta juru ai ta. Jetehar rehe hendu katu ame'ē ta rehe juru ai ta.

³ Mu'eharan ta ima'ehū tar katu. Ipy'a rupi te'e ukwa ukwa ame'ē ke a'eta pandu pandu ta pehē pe. Aja tamatarer ke a'eta pyhyk pyhyk hū ta. A'eta ke mupyrara ame'ē ke yman pete'e harō uī. (Tupā a'e.) A'eta rehe har a'e ukwa katu. Pe, a'eta ke a'e ombor ta. Mupyraraha renda pe ombor ta.

⁴ Jete. A'eta ke jukwa ta. Pesarahā! Yman Tupā je'ēha rahoha ta ixo. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ē ta ke a'eta. Pyraraha ngi a'eta uhem ym te ta. Mupyraraha renda pe a'eta ke Tupā ombor 'y. A'ep pytun ame'ē pe ixo. Ita tupaham pe pukwar aja ixo. Aja a'eta harō u'am. Ngā ke Tupā mupyrara hū ta. Ame'ē angaha ke rehe a'eta harō u'am. (A'erehe mu'eharan ta ke Tupā mupyrara ta tī, aja jakwa katu.)

⁵ Amō we tī. Yman kome'ē ywy keruhū ke y keruhū pe Tupā upa mukanim. Arahā kome'ē ywy keruhū pe ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta ixo. Ame'ē ta ke y keruhū pe Tupā upa jukwa. (Aja mu'eharan ta tī. Tupā jukwa ta tī.) Yman kuja jō manō ym. Noe a'e. Amō awa po wajar mokōi hetaha ta manō ym tī. (A'erehe ixotyhar ta ke a'e muhem katu. Ame'ē ke Tupā ukwa katu aja mujekwa katu.) "Tupā katu te ame'ē ke a'e. Pehendu katu ehe" aja Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta pe Noe pandu pandu tipe.

⁶ Amō we tī. "Sondo ok ta pe har ta katu ym te" aja Tupā pandu. "Ngomo ok ta pe har ta katu ym te tī" aja a'e pandu tī. Pe, ame'ē mokōi ok ta pe har ta ke tata pe Tupā mumba. Aja rahā ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta ke Tupā mumba ta tī, aja amō ta ukwa ta. Amō ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ē ta jukwa ta tī. (A'erehe mu'eharan ta ke Tupā mupyrara ta tī, aja a'eta ukwa ta me'ē te'e.)

⁷ Ame'ē ok ta ngi Ro ke Tupā muhem. Ro riki sawa'e katu ame'ē ke a'e. Sawa'e jaxer ame'ē ta katu ym ame'ē ke ma'ema'e hū. Ame'ē ke rehe Ro usak rahā, a'e pyai te hū.

⁸ Ame'ē ta namō Ro ixo rahā, ma'e jaxer ame'ē ma'eha ke rehe a'e usak usak. Ngā juru ai ha rehe hendu tī. Wera rahā pame katu te aja a'e usak usak tī. Hendu tī. A'erehe a'e pyai te hū. A'e sawa'e katu ame'ē ke a'e.

⁹ Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta ngi Tupā rehe ipy'a katu ame'ē ta ke jandema'e sawa'e te muhem katu. Ame'ē ke a'e ukwa katu riki. (A'erehe mupyraraha ngi ixotyhar ta te ke a'e muhem katu ta, ame'ē ke a'e ukwa katu tī.) Pe, ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ē ta ke a'e mupyrara ta tī. Ame'ē ke a'e ukwa katu tī. (A'erehe mu'eharan ta ke a'e mupyrara ta tī.) Yman atu rahā, upa ngā ke Tupā mupyrara ta. Ame'ē weraha rehe a'e harō uī. Mupyraraha weraha angaha ke rehe Tupā harō uī.

¹⁰ Jete! Ma'e ka'u te'eha ke amō ta putar hū. Ame'ē ta ke Tupā mupyrara hū ta. Kome'ē ywy keruhū pe kapitā keruhū ke Tupā mu'am. A'e je'ēha rehe hendu ym ame'ē ta ke Tupā mupyrara hū ta tī.

Mu'eharan ta riki amō ta ngi kyje ym. "Katu te jande" aja a'eta juehe har ukwa jupe naī. Ywa pe har ta katu te ame'ē ta ke a'eta. Ame'ē ta rehe har: "Ame'ē ta katu te" aja a'eta pandu ym te. Anī. Juru ai riki.

11 Pesarahā! Mu'eharan ta 'ar koty te we Tupā je'ēha rahoha tama'e pyrātāha. Pe, a'eta ywa pe har ta ma'e katu te, ame'ē ta rehe juru ai ym riki. Ājā tama'e kapitā rehe juru ai ym. Ame'ē rehe jandema'e sawa'e te ruwa koty a'eta juru ai ym. (Mu'eharan ta anī. Juru ai te'e ixo. Katu ym aja.)

12 So'o ka'a rupi ixo ame'ē ra'yr ke u'ar. Pe, ame'ē ke amō ta pyhyk. Pe, jukwa. Mu'eharan ta riki ame'ēja saka. Ipy'a pe te'e a'eta ukwa ukwa ixo, ame'ē ke a'eta ma'ema'e ixo tī. So'o aja ma'e ke ukwa ym aja te'e a'eta ixo. Ame'ē rehe a'eta juru ai. So'o ka'a rupi ixo aja a'eta ke Tupā jukwa ta tī.

13 Amō ta ke mu'eharan ta mupyrara. Aja a'eta ke Tupā mupyrara ta tī. Ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke a'eta putar. Ame'ē ke wera rahā riki a'eta ma'ema'e. Huxī ym riki. Aja a'eta jumuhury a'eta juehe. Jesu manō ame'ē ke pekwa pekwa peī rahā, ma'e ke pe'u. Pehē namō mu'eharan ta u'u rahā, a'eta ngi amō ta huxī. A'eta katu ym. Ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha namō a'eta ixo rī. Ipy'a juhyk aja ym ixo.

14 Kūjā ta ka'u te'e ame'ē ta rehe a'eta usak tar katu jō. Ma'e ka'u te'eha ke a'eta ma'ema'e ixo. A'ewan ym ma'ema'eha ke a'eta pe. Ukwa katu ym ame'ē ta ke a'eta muka'u te'e. Pe, ma'e ka'u te'eha ke ame'ē ta ma'ema'e tī. Tamatarer pyhyk hū ame'ē ke rehe jō mu'eharan ta ukwa ukwa ixo. Tupā mupyrara ta ame'ē ta ke a'eta.

15 Pe, katu te ame'ē ke ngi a'eta pia oho, pe, ka'a pe te'e a'eta kanim oho. Ame'ēja saka a'eta ixo. (Aja rahā, jetechar te ke a'eta ukwa, ame'ē ke hijar. Pe, te'e pandu pandu ixo.)

Maraā Mbeo ra'yr. A'e ma'ema'e ame'ē ke aja mu'eharan ta ma'ema'e tī. Tamatarer rehe ipy'a ke Maraā moī, a'erehe ma'e katu ym ame'ē ke ma'ema'e. (Ame'ē ta aja mu'eharan ta tī.)

16 Pe, amō pandu Maraā pe:

—Mā peja katu ym ame'ē ke ema'e ym — aja pandu ipe.

Aja me'ē riki jumen pandu ipe. Awa aja jumen pandu ipe. Pe, Maraā ka'u te'eha ke a'e muhijar. Maraā riki Tupā je'ēha pandu ame'ē ke a'e. (Aja mu'eharan ta tī. Ame'ē ta ka'u te'eha ke Tupā jō riki muhijar ta tī, aja jakwa katu.)

17 Mu'eharan ta riki ywykwar upa te'e y typa ame'ēja saka. (Aja rahā jaxer ame'ē ta ke a'eta, aja mujekwa.) Ywa takāxīha ke amō koty koty ywytu peju raho, ame'ēja saka riki mu'eharan ta tī. (Aja rahā, pahar amō koty koty a'eta ukwa. Katu ym aja.) Pytun te hū ame'ē renda ke Tupā mukatu. A'ep a'eta ke Tupā ombor ta indo.

18 "Katu te jande" aja me'ē upa mu'eharan ta pandu pandu naī. Ka'u te'eha rupi te'e a'eta pandu pandu tī. Pe, ma'e ka'u te'eha ma'eha ke amō ta hijar Tate. Ame'ē ke mu'eharan ta ukwa. Pe, ame'ē ta ke mu'eharan ta muka'u te'e tī. Aja ma'e ka'u te'eha ma'eha rehe mujywr ta mondo, ame'ēja saka.

19 "Peputar ame'ē ke pema'ema'e katu" aja mu'eharan ta pandu naī. Anī. A'eta te'e marā ka ym ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke hijariha. Pesarahā! Katu ym ame'ē ke amō ma'ema'e. Ame'ē ke marā ka ym hijariha rahā, ame'ē riki aja te'e ta ixo. Katu ym aja.

20 Ma'e katu ym ame'ē ke Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ma'ema'e hū. Ame'ē ke amō ta hijar katu. Jesu riki jande muhāha. Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te ke a'eta ukwa katu, a'erehe ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke hijar. A'engi ame'ē pe a'eta jywyr tī. Ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha pe jywyr tī. Marā ka ym hijariha. Aja rahā, ixo py 'ar koty te we katu ym ha aja a'eta ixo.

21 Aja rahā kuja katu ta tipe. Myja rahā, amō pe Tupā pandu my:

—Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha ke nixói te nde pe — aja Tupā pandu my.

Ame'ë ukwa ym rahā, katu ta tipe. Ame'ë ukwa rahā, pe, panduha katu te ame'ë ke hijar rahā, ame'ë riki i'ar koty te we jaxeriha. Panduha katu te ame'ë ke amō pandu ipe, ame'ë ke hijar rahā, i'ar koty te we jaxeriha.

²² A'eta ma'eha kuja mujekwa. Yman sawa'e ukwa katu ame'ë ke paper rehe mupinim. Ame'ë riki jeteihar te ke aja mujekwa. Kuja mupinim: "Jawar we'en rahā, ame'ë pe te'e a'e jywyr u'u indo."

Kuja amō we tī:

"Kure ke y pe amō mujahuk rahā, pahar tu'um ame'ë pe kure jere jahuk oho" aja amō mupinim.

Aja rahā, jaxeriha rehe jywyr oho, aja mujekwa. (Ame'ëja tī. Jandema'e sawa'e te rehe har ukwa katuha ke hijar rahā, ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha rehe jywyr. Katu ym te riki.)

3

Jandema'e sawa'e te jywyr ta

¹ Ihē rehe katu ame'ë ta ke pehē! Ko mokōihar paper rehe ihē amupinim aī. Mā peja pehē py'a pe ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pekwa pekwa ym pexo. Aja mokōihar paper rehe ihē amupinim. Aja rahā, peharái ym ta pexo.

² Yman Tupā je'ēha pandu ame'ë ta pandu. Katu te ame'ë ta ke a'eta. A'eta pandu ame'ë ke mā peja pekwa pekwa katu pexo. Jesu mondo ame'ë ta pe je'ēha ke jandema'e sawa'e te mujekwa. Ame'ë je'ēha ke pehē pe Jesu mondo ame'ë ta pandu pandu. Ame'ë ke pekwa pekwa katu pexo tī. Jesu riki jande muhāha ke.

³ Kuja pekwa pekwa py pexo. 'Ar rehe angaha uhyk tate rahā, amō sawa'e ta ixo ta. Ma'e ka'u te'e ha namō a'eta ixo ta. Pehē rehe a'eta puka puka hū ta. Ahem hū ta tī.

⁴ Kuja a'eta pandu ta:

—A'e jywyr ta. Aja a'e manga katu riki. Mā! My mamy? Nixói riki. (Jande ramūi ta harō hū ixo ehe.) A'eta upa manō. Kome'ë wyy keruhū Tupā mujā. Aja te'e kome'ë wyy keruhū ihī rī. A'erehe a'e jywyr ym ta, aja jakwa — aja a'eta pandu ta naī.

⁵ Kuja puka puka hū ame'ë ta harái riki. Ukwa tar ym riki. Kuja. Yman Tupā pandu. Aja kome'ë wyy keruhū a'e mujā. Ywa ke mujā tī. Y ngi kome'ë wyy uhem. Y ramūi pyter pe ihī.

⁶ Y pe ymanihar kome'ë wyy keruhū ke Tupā jupyk. Upa katu te ma'e ke jukwa. Y keruhū pe jupyk. (A'erehe Tupā pandu ame'ë ke a'e ma'ema'e katu. Ame'ë ke puka puka hū ame'ë ta harái.)

⁷ Apo kome'ë wyy keruhū kohī. Ywa rehe ihī ame'ë ta pehī tī. Upa ame'ë ta rehe har Tupā pandu: "Mā peja ixo rī." A'erehe yman pandu aja apo ixo rī. Anī. Aja te'eha ihī ym ta. Yman rahā, kome'ë wyy keruhū ke tata pe Tupā mai ta. Ywa rehe ihī ame'ë ke aja tī. Mai ta tī. Ame'ë angaha ke rehe uhyk ym rahā we, pewe ixo we rī. Ma'e katu ym ma'ema'e ame'ë ta ke Tupā mupyrara ta. Pe, uwyrriha anga rehe har ukwa ym rahā, mupyraraha renda pe mondo ta tī. Aja ym rahā, kome'ë wyy keruhū ixo rī. Ywa rehe ixo ame'ë ta aja tī. Ixo rī. "Mā peja ixo rī" aja Tupā pandu. (A'erehe Tupā pandu ame'ë ke a'e ma'ema'e katu.)

⁸ Ihē rehe katu ame'ë ta ke pehē. Pehē riki apy'a katu ame'ë ta ke pehē tī. Kuja peharái ym pexo. (Yman te aja jakwa. Tupā pe anī.) A'erehe miu (1.000) warahy 'ar aha oho rahā, ame'ë riki peteī weraha aha oho, aja jandema'e sawa'e te ukwa. Juja katu te ipe. Peteī weraha aha oho rahā, ame'ë riki miu (1.000) warahy 'ar aha oho, aja a'e ukwa. Juja katu te ipe.

⁹ A'e pandu katu ame'ë ke jandema'e sawa'e te ma'ema'e ta kŷ. Pahar ym a'e ma'ema'e, aja amō ta ukwaha naī. Anī. Aja ym. A'e ma'ema'e ta kŷ. Pesarahā!

Mupyraraha renda pe amō oho ta, ame'ē ke a'e putar ym. Ma'e ka'u te'eha ke upa ngā hijar, ame'ē ke a'e putar katu. A'erehe ngā py'a ixoty muruwak, ame'ē rehe a'e harō katu ū.

¹⁰ Jandema'e sawa'e te jywyr, ame'ē weraha angaha rehe uhyk ta kŷ. Ma'e mukaniha uwyr, ame'ēja saka harō ym ehe rahā, jandema'e sawa'e te uwyr ta kŷ. Arahā ywa riki kanim ta oho. Tyapu te hū ha namō kanim ta oho. Ywa rehe ihī ame'ē ke ukwái ta tī. Upa ta kanim. Kome'ē ywy keruhū kanim ta tī. Upa katu te kome'ē ywy keruhū pe ixo ame'ē ta ke kanim ta tī.

¹¹⁻¹² Aja ame'ē upa katu te ma'e ke kanim ta oho. Aja rahā, myja me'ē pexoha katu my? Pesarahā! Katu ym ma'ema'e, ame'ē ta ke Tupā mupyrara ta. Ame'ē weraha angaha ke rehe peharō pexo rahā, mā peja katu pexo. Aja rahā, katu tiki. Tupā rehe pehē py'a tapijar te'e we pemoi moī katu tī. Aja rahā, katu tiki. Ame'ē weraha ke pahar pemuhyk, aja pema'ema'e katu pexo. Ame'ē weraha uhyk rahā, ywa upa ukwái ta. Upa ta kanim. Ywa rehe ihī ame'ē ke upa ta musururu mondo. Hakuha upa ta musururu mondo.

¹³ “Ywa pyahu ame'ē ke ihē amujā ta. Ywy keruhū pyahu ame'ē ke aja tī. Amujā ta tī” aja Tupā manga katu. A'ep katu te ame'ē ta jō ixo ta. Mā peja ame'ē rehe jaharō katu jaxo.

¹⁴ Ihē rehe katu ame'ē ta ke pehē! Ame'ē weraha rehe peharō pexo rahā, Tupā ruwa koty pexo, aja saka pekwa pekwa pexo. A'e usak ū, aja saka a'erehe mā peja pexoha katu aja pexo. Mā peja peka'u te'eha ke pema'e ym. Pehē py'a a'e juhyk, aja pexo. Mā peja Tupā namō pehē rury katu pehē pexo.

¹⁵ (A'e uwyr ym we rī, a'erehe uwyr ym te ta, aja ym pekwa pekwa pexo tī.) A'e harō we rī. Aja rahā, amō we pehē ngi har amō ta jurujar katu ta. Aja rahā, amō we Tupā muhā katu ta. A'erehe a'e harō we rī. Aja pekwa pekwa pexo. Aja Páu mupinim pehē pe tī. Ukwa katuha ke Tupā muwyr ipe. Ame'ē namō pehē pe a'e mupinim. Páu rehe japy'a katu ame'ē ke a'e.

¹⁶ Kirisutu jywyr ta. Ame'ē rehe har Páu mujekwa rahā, upa paper rehe a'e mupinim. A'e mondo ame'ē paper rehe ame'ē rehe har a'e mupinim. Amō amō ma'e ke a'e mupinim ame'ē ke amō ta ukwa katu ym. Pe, ame'ē ke amō koty muka'u te'e ame'ē ta mujekwa. Ukwa ym ame'ē ta aja tī. Amō koty mujekwa tī. Aja amō Tupā je'ēha rehe ihī, ame'ē ke amō koty koty a'eta mujekwa. Te'e pandu, aja saka. Aja Tupā mupyrara ame'ē ke a'eta jumuhyk a'eta juehe.

¹⁷ Ihē rehe katu ame'ē ta ke pehē! Pesarahā! Amō ta amō koty Tupā je'ēha mujekwa aja pekwa katu. A'erehe pepyhī ym, aja pexo! Aja rahā, amō koty sawa'e katu ym ame'ē ta mu'e, ame'ē koty pejumu'e ym ta peho. Jetehar te ke pekwa, ame'ē ke pehijar ym ta tī.

¹⁸ Jesu riki jande muhāha ke! Jesu Kirisutu riki jandema'e sawa'e te. Ehe har tapijar te'e we pekwa katu te we pexo. Pehē rehe a'e ipy'a katu. Ame'ē rehe har tapijar te'e we pekwa katu te we pexo. Mā peja japandu ipe:

—Ne jō riki katu te ame'ē ke.

Aja apo mā peja japandu ipe. Mā peja aja te'e ta japandu ipe. Amen. Ame'ē riki: “A'e tŷ” aja.

Upa.

Juā mupinim me'ē ke Peteĩhar ke

Juā kome'ē paper ke mupinim. Jesu kotyhar ta pe a'e mondo. Amō ta amō koty Jesu rehe har mu'e. Ame'ē ke Juā mukatu tar katu, a'erehe kome'ē paper ke mupinim.

Kuja Juā mujekwa. Jesu Tupā ra'yr a'e. Awa aja te'e kome'ē ywy keruhū pe a'e uwyr tĩ. Jesu rehe har amō ukwa rahā, ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke hijar katu ta me'ē te'e, aja Juā mupinim. Tupā rehe har ukwa rahā, aja tĩ. Ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke hijar ta me'ē te'e tĩ. Jesu kotyhar aja rahā, imu ta rehe ipy'a katu ta me'ē te'e tĩ, aja Juā mujekwa.

“Imu ta” aja pandu rahā, Jesu kotyhar ta ke, aja jakwa.

“Ta'yn ta” aja pandu rahā, Jesu kotyhar ta ke tĩ, aja jakwa tĩ.

Jesu rehe har

¹ Ihē Juā. Jesu rehe har ihē amupinim aĩ. A'e riki jande ke muhā katu. Kome'ē ywy keruhū nixói te rahā, pete'e ixo me'ē te'e a'e. Ima'e panduha rehe jahendu. Jasak ehe tĩ, Jesu rehe. Jama'ā katu ehe tĩ. Jande po pe japyhyk pyhyk ehe tĩ.

² Kome'ē ywy keruhū pe a'e uwyr rahā, jasak ehe. Ame'ē rehe har japandu pandu ngā pe. Uhā te hū ame'ē ke a'e. Ipái namō a'e ixo. Jande pe Ta'yr rehe har a'e mujekwa.

³ Ma'e jasak ame'ē ke japandu pandu pehē pe. Ma'e jahendu ame'ē ke japandu pandu tĩ. A'erehe pehē namō jande juehe katu jande jaxo. Jete riki. Jande pái keruhū namō jande juehe katu jande jaxo tĩ. Ta'yr namō jande juehe katu jande jaxo tĩ, Jesu Kirisutu namō.

⁴ Ame'ē rehe har pehē pe jamupinim. Aja rahā jande rury katu te jaxo apo 'y.

Tupā rehe har

⁵ Ta'yr mu'e ame'ē ke jahendu. Ame'ē ke pehē pe japandu pandu tĩ. Kuja: —Tupā riki weraha aja saka. (Aja rahā, katu te ame'ē ke a'e.) Pytuniha aja ym a'e. (Aja rahā, nixói te ma'e jaxeriha ke ipe) — aja japandu.

⁶ A'erehe pytuniha aja ame'ē pe jaxo rahā: “Inamō jande juehe katu jande jaxo” ame'ē panduha te'e riki. Pytuniha aja ame'ē pe jaxo rahā, ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e jaxo rĩ. Katu ym aja.

⁷ Tupā riki weraha aja ame'ē pe ixo. Aja rahā, nixói te ma'e jaxer ame'ē ke ipe. A'e aja jande jaxo rahā, jande katu jande juehe jaxo. Pe, Jesu ruwy pe jande py'a ke a'e juhyk. Upa ma'e jaka'u te'eha jama'ema'eha ke juhyk. Jande pái keruhū ra'yr Jesu.

Ma'e jaka'u te'eha ke jama'e rahā,

Ame'ē ke Tupā namō japandu ta me'ē te'e

⁸ “Ma'e jaka'u te'eha ke jama'e ym” aja japandu rahā, jande jaka'u te'e. Te'e japandu.

⁹ Ma'e jaka'u te'eha ke jama'e rahā, mǎ peja Tupā pe japandu:
—Ma'e jaka'u te'eha ke jama'e. Jande japyai. Mǎ peja jande py'a ke ejuhyk katu. Mǎ peja jande rehe nde py'a emujywy — aja ipe.

Aja me'ē japandu rahā, jande rehe ipy'a jywyr te ta. A'e riki katu te ame'ē ke a'e. A'e pandu ame'ē ke a'e ma'ema'e katu ta. Jete. Ipy'a jywyr ta jande rehe.

¹⁰ Ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e ame'ē ta ke jande, aja Tupā je'ēha mujekwa. “Anĩ. Ma'e jaka'u te'eha ke jama'e ym” aja japandu rahā, Tupā te'e

pandu, aja japandu naĩ. (Anĩ. Tupã te'e pandu ym te. A'erehe ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e ame'ẽ ta ke jande aja jakwa katu.) Ima'e panduha rehe jahendu ym tĩ. Aja rahã, katu ym.

2

Jesu jandema'e mukatuha ke

¹⁻² Jesu rehe pejurujar katu. A'erehe ihẽ ra'yr ta aja pehẽ. Ko ma'e ka'u te'eha ma'eha ke nixói te Tupã pe. A'erehe ma'e jaka'u te'eha jama'ema'eha ke jahijar rahã, katu tiki. Ame'ẽ rehe har pehẽ pe ihẽ amupinim aĩ. Aja rahã, ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e ym ta. Pema'e rahã, jande pái keruhũ namõ Jesu Kirisutu pandu ta:

—Ma'e ka'u te'eha ke ihẽ kotyhar ta ma'e. Ame'ẽ ke rehe ihẽ amuhepy. Ihẽ amanõha pe ihẽ amuhepy. A'erehe mã peja nde py'a emujywywyr ehe — aja a'e pandu ta.

Aja jandema'e mukatuha ke a'e. A'e riki katu te me'ẽ ke a'e.

Jande jaka'u te'eha jama'ema'eha ke rehe a'e muhepy. Amõ we tĩ. Upa kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe a'e muhepy tĩ. A'erehe Tupã ipy'a jywywyr ngã rehe tĩ.

³ Tupã je'ẽha rehe jahendu katu rahã, ehe har jakwa katu, aja jakwa katu.

⁴ Amõ pandu:

—Ehe har akwa katu — aja.

(Aja rahã, ima'e je'ẽha rehe hendu katu ta me'ẽ te'e.) Je'ẽha rehe hendu ym rahã: “Ehe har akwa katu” ame'ẽ panduha riki te'e aja. Jetehar te ke ukwa ym.

⁵⁻⁶ Je'ẽha rehe amõ hendu katu rahã, Tupã rehe a'e ipy'a katu. Pe, ipy'a katu te we ehe rĩ. Kuja jakwa katu. Amõ pandu:

—Tupã namõ ihẽ juehe katu ihẽ axo — aja.

Aja rahã, mã peja Jesu Kirisutu aja katu a'e ixo tĩ. (A'e aja katu ame'ẽ ke ma'ema'e tĩ.) Kome'ẽ ywy keruhũ pe Jesu ixo rahã, katu ame'ẽ ke a'e ma'ema'e. Aja te'eha a'e ma'ema'e. A'e aja amõ tĩ. Katu ame'ẽ ke ma'ema'e ta me'ẽ te'e tĩ. Aja rahã, Tupã namõ a'e juehe katu a'e ixo, aja jande jakwa katu te tĩ.

“Pehẽ pepy'a katu pehẽ juehe pexo” ame'ẽ je'ẽha pyahu ame'ẽ ke

⁷ Ihẽ rehe katu me'ẽ ta! Apy'a katu ame'ẽ ta ke pehẽ tĩ! Pehendu katurahã! Ko Jesu je'ẽha ke ihẽ amupinim aĩ. (“Pehẽ pepy'a katu pehẽ juehe pexo” aja a'e pandu.) Ame'ẽ ke pyahu ym. Ymanihar je'ẽha ke ame'ẽ. Jesu rehe pejurujar katu py rahã, (“pehẽ pepy'a katu pehẽ juehe pexo”) ame'ẽ je'ẽha rehe pehendu katu. Ame'ẽ ke namõ pexo katu apo 'y. Ame'ẽ panduha ke pehẽ pe ko ihẽ amupinim aĩ tĩ.

⁸ Pyahu aja apo tĩ. Amõ ta rehe Kirisutu ipy'a katu. Ame'ẽ ke rehe jasad. A'erehe ame'ẽ panduha jetehar te ke, aja jakwa katu. Pepy'a katu pehẽ juehe pexo tĩ, a'erehe (“pehẽ pepy'a katu pehẽ juehe pexo”) ame'ẽ panduha jetehar te ke aja jakwa tĩ. Pytuniha aja asa oho. Weraha aja hendy hendy ixo apo 'y. (Aja rahã, Ta'yr rehe har Tupã mujekwa katu ngã pe apo 'y. A'erehe upã ngã ipy'a katu ngã juehe ixo apo 'y. A'erehe mã peja pepy'a katu pehẽ juehe pexo.)

⁹ Upa Jesu kotyhar ta riki imu ta aja ixo. Amõ pandu:

—Weraha aja ame'ẽ pe ihẽ axo — aja.

(Aja rahã, imu rehe ipy'a katu ta me'ẽ te'e.) Imu rehe a'e ipy'a ym rahã, pytuniha aja ame'ẽ pe a'e ixo we rĩ. (Aja rahã, Jesu pandu ame'ẽ ke rehe a'e hendu ym tĩ. Kuja a'e pandu:

—Pepy'a katu pehẽ juehe pexo — aja Jesu.

Ame'ē rehe amō hendu ym. Weraha aja ame'ē pe amō ixo rahā, Jesu pandu ame'ē rehe hendu katu.)

¹⁰ Imu rehe amō ipy'a katu rahā, weraha aja ame'ē pe tapijar te'e we a'e ixo katu. (Aja rahā, Jesu pandu ame'ē ke rehe a'e hendu katu.) Aja amō ta ukwa rahā, ma'e ka'u te'eha ke a'eta ma'ema'e ym ta.

¹¹ Pe, imu rehe amō ipy'a ym rahā, pytuniha aja ame'ē pe a'e ixo we rī. Aja rahā, Jesu pandu ame'ē ke rehe a'e hendu ym. Aja te'e a'e ixo. Pytun rahā, jasak ym ma'e, ame'ēja saka. A'erehe marā ka ym katu ame'ē ke a'e ma'ema'eha.

Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta ta'yn ta aja saka.

Amō ta tamūi ta aja saka tī. Amō ta ta'ynuhu ta aja saka tī.

¹² "Ta'yn ta" aja ihē apandu pehē pe. (Jesu rehe pejurujar katu ramō, a'erehe: "Ta'yn ta" aja apandu pehē pe.) Pehendu katurahā! Pehē peka'u te'eha pema'ema'eha ke rehe Jesu muhepy. A'erehe a'e manō. A'erehe pehē rehe Tupā ipy'a jywyr. A'erehe pehē pe ko ihē amupinim aī.

¹³ "Tamūi ta" aja apandu pehē pe tī. (Jesu rehe yman pejurujar katu, a'erehe: "Tamūi ta" aja apandu tī.) Pehendu katurahā! Kome'ē ywy keruhū nixói te rahā, Jesu riki pete'e ixo ame'ē te'e a'e. Ehe har pekwa katu, a'erehe pehē pe ko ihē amupinim aī. "Ta'ynuhu ta!" (Jesu rehe har pekwa katu ame'ē ta ke pehē.) Pehendu katurahā! Satana mujekwaha rehe pejurujar ym. (Ājā ramūi a'e.) A'erehe pehē pe ko ihē amupinim aī tī.

¹⁴ "Ta'yn ta" aja ihē apandu pehē pe. (Jesu rehe pejurujar katu ramō, a'erehe: "Ta'yn ta" aja apandu pehē pe.) Pehendu katurahā! Jande pái keruhū rehe har pekwa katu, a'erehe pehē pe ko ihē amupinim aī. "Tamūi ta" aja apandu pehē pe tī. (Jesu rehe yman pejurujar katu, a'erehe: "Tamūi ta" aja apandu tī.) Pehendu katurahā! Kome'ē ywy keruhū nixói te rahā, Jesu riki pete'e ixo ame'ē te'e a'e. Ehe har pekwa katu, a'erehe pehē pe ko ihē amupinim aī. "Ta'ynuhu ta!" (Jesu rehe pekwa katu ame'ē ta ke pehē.) Pehendu katurahā! Pehē py'a pe Tupā je'ēha ke pekwa katu pexo, a'erehe pehē pyrātā katu. A'erehe pehē pe ko ihē amupinim aī. Satana mujekwa ame'ē ke rehe pehendū ym. (Ājā ramūi a'e.) A'erehe ko ihē amupinim aī tī.

¹⁵ Tupā rehe hendu ym ame'ē ta ma'ema'eha ke pemanga tar ym pehē. Upa ame'ē tama'e ke rehe pehē py'a pemoi ym tī. Ame'ē ke rehe pepy'a katu rahā, jande pái keruhū rehe pepy'a ym.

¹⁶ Kome'ē ywy keruhū pe mâte hū te'e ma'e katu ym ame'ē ke ihī. Kuja. Ma'e ka'u te'eha ke jō ma'ema'e tar katu. (Ame'ē ke jande pái keruhū putar ym.) Ma'e ke rehe usak, ame'ē ke katu usak. A'erehe ame'ē ke putar katu, aja ukwa. Aja rahā, katu ym. (Ame'ē ke jande pái keruhū putar ym tī.) Kuja ukwaha naī tī. Ima'e ma'e ke jō katu te ame'ē ke, aja amō ukwaha naī. (Upa ame'ē ta ke jande pái keruhū putar ym tī.) Upa ame'ē ta ke Tupā rehe hendu ym ame'ē ta ma'ema'eha ke. Katu ym aja.

¹⁷ Ame'ē ma'ema'eha ke kanim ta oho. Ma'e ka'u te'eha ke amō ma'ema'e tar katu. Upa katu te ame'ē ke kanim ta tī. Tupā putar ame'ē ke amō ma'ema'e rahā, a'e riki uhā te hū ame'ē ke a'e.

Kirisutu ruwajan rehe har

¹⁸ Ta'yn ta! Jesu rehe pejurujar katu ame'ē ta ke pehē! 'Ar rehe angaha uhyk Tate. Kirisutu ruwajan uwyr ta, aja pehendū. ("Kirisutu ihē" aja pandu naī.) Aja Kirisutu ruwajan ta heta ixo apo. A'erehe 'ar rehe angaha uhyk Tate, aja jakwa katu.

¹⁹ Kirisutu ruwajan ta riki jande ngi har ym, a'erehe jande ngi uhem oho. Jande ngi har rahā, jande namō pyta ta tipe. Jande ngi uhem oho, a'erehe jande ngi har ym aja jakwa katu.

²⁰ Pehē anī. Pehē py'a rehe Tupā'ā ke Kirisutu muwyr. (A'e riki mujekwa pehē pe.) A'erehe jetehtar te ke upa pekwa katu apo 'y.

²¹ “Jetehtar te ke pekwa ym” aja ym ihē apandu. Jetehtar te ke pekwa katu, a'erehe ko ihē amupinim aī. Jetehtar te ke aja ym amō pandu rahā, te'e ame'ē pandu.

²² Awa pandu te'e my? Jasarahā! Jesu riki Kirisutu ym. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke ym a'e, aja pandu ame'ē ke te'e pandu. Jesu riki Tupā ra'yr ym, aja pandu ame'ē ke Kirisutu ruwajan tī. A'e riki jande pái keruhū rehe jurujar ym tī.

²³ “Jesu riki Tupā ra'yr ym” aja amō pandu rahā, jande pái keruhū ke a'e putar ym tī. “Jesu riki Tupā ra'yr” aja amō pandu rahā, jande pái keruhū ke a'e putar katu.

²⁴ Tupā ra'yr rehe har pehendu. Arahā pejurujar katu ehe. Ame'ē myrandu ke pehē py'a rehe pemupyta katu pexo. Aja rahā, Ta'yr namō pehē juehe katu pehē pexo. Jande pái keruhū namō pehē juehe katu pehē pexo tī.

²⁵ Kuja riki jande pe Jesu pandu katu. “Pehē ke ihē amuhā katu ta” aja a'e pandu katu jande pe.

²⁶ Kome'ē paper rehe amujekwa ta pehē pe. Aja rahā pehē ke muka'u te'e tar katu ame'ē ta muka'u te'e ym ta pehē ke. (Kirisutu ruwajan ta muka'u te'e ym ta pehē ke.)

²⁷ Pehē anī. Pehē pe Tupā'ā ke Kirisutu muwyr. Pehē py'a rehe a'e ihī katu. Upa katu te pehē ke a'e mu'e ta. A'e mu'e ame'ē ke jetehtar te ke. Te'e aja ym. A'e mu'e katu. A'erehe amō mu'eha nixói ta pehē pe. Mā peja Jesu namō pehē juehe katu pexo, aja Tupā'ā mujekwa katu. Mā peja ame'ē rehe pehendu katu.

²⁸ Ta'yn ta! Pehendu katurahā! Jete riki. Mā peja Jesu namō pehē juehe katu pexo. Aja pexo rahā, pekyje ym ta ingi. A'e jywyr rahā, pekyje ym ta ingi. Pehē ruxī ym ta tī.

²⁹ Jesu riki katu te ame'ē ke a'e, aja pekwa katu. Kuja pekwa katu tī. Katu te ame'ē ke amō ma'ema'e rahā, a'e riki Tupā ra'yr ta tī.

3

Tupā ra'yr ta rehe har

¹ Pehendu katurahā! Jande rehe jande pái keruhū ipy'a katu te. A'erehe jande rehe har a'e pandu:

— Ihē ra'yr ta pehē — aja jande rehe har.

Jete riki! Jande riki ta'yr ta. Tupā rehe har amō ta ukwa ym, a'erehe jande riki ta'yr ta, ame'ē ke a'eta ukwa ym tī.

² Ihē rehe katu me'ē ta! Apy'a katu ame'ē ta ke pehē tī! Jande riki ta'yr ta apo 'y. Yman rahā myja jaxo ta my? Ame'ē rehe har jakwa katu ym we rī. Kuja jō jakwa katu apo 'y. Jesu jywyr rahā, a'e ixo aja jaxo ta tī. A'e katu te, aja jasad katu ta ehe, a'erehe a'e aja jaxo ta tī. Jande katu te aja jaxo ta tī.

³ Ame'ē ke rehe amō harō ixo rahā, ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ym ta. Ma'e ka'u te'eha ma'eha ke nixói te ipe, Jesu pe. A'e aja amō ixo tī. (Aja rahā, ma'e ka'u te'eha ma'eha ke amō hijar katu.)

⁴ Ma'e ka'u te'eha ke amō ma'ema'e rahā, Tupā je'ēha rehe hendu ym. Tupā je'ēha rehe hendu ym rahā, ame'ē riki ma'e ka'u te'eha ma'eha ke.

⁵ Kuja pekwa katu. Ma'e jande jaka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe Jesu muhepy uwyr. Ma'e ka'u te'eha ke ma'e ym te a'e.

⁶ A'erehe Jesu namō juehe katu amō ixo rahā, ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e tar ym ixo. Ma'e ka'u te'eha ke amō ma'ema'e rahā, ehe har a'e ukwa ym. Ma'e ka'u te'eha ma'eha ke nixói te Jesu pe, ame'ē rehe har amō ukwa ym tī.

⁷ Ta'yn ta! Jesu rehe jurujar katu ame'ē ta ke pehē! Pehendu katurahā! Mā peja pehē ke amō muka'u te'e ym. A'erehe pehendu katurahā! Katu ame'ē ke amō ma'ema'e rahā, a'e riki katu te amume'ē ke a'e. Jesu aja katu te ame'ē ke a'e tī.

⁸ Ma'e ka'u te'eha ke amō ma'ema'e ixo rahā, Satana kotyhar ke a'e. Kome'ē ywy keruhū nixói te rahā, Satana riki ma'e jaxer ame'ē ke ma'e. (Ājā ramūi a'e.) A'engi ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'ema'e hū ixo rī. “Ma'e ka'u te'eha ke ema'e” aja ngā pe a'e pandu tī, ame'ēja saka tī. Anī. Ame'ē ke Tupā ra'yr mukanim uwyr.

⁹ Amō riki Tupā ra'yr rahā, ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'ema'e tar ym ixo. Tupā riki katu te me'ē ke a'e. Tupā aja a'e tī. A'erehe ma'e ka'u te'eha ke amō ma'ema'e tar ym ixo tī. Tupā riki ipái keruhū, a'erehe ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'ema'e tar ym ixo tī.

¹⁰ Katu te ame'ē ke amō ma'ema'e tar ym rahā, a'e riki Tupā ra'yr ym. Imu rehe ipy'a ym rahā, a'e riki Tupā ra'yr ym tī. A'erehe a'eta riki Satana ra'yr ta aja jakwa apo' y. Aja ym Tupā ra'yr ta, aja jakwa tī.

Imu rehe amō ipy'a katu rahā, katu tiki

¹¹ Myrandu rehe pehendu py rahā, kuja pehendu: “Mā peja jande japy'a katu jande juehe” aja pehendu.

¹² Amō rehe ipy'a ym ame'ē ke Kaī. Mā peja a'e aja ym jaxo tī. Ymanihar ke a'e. Satana kotyhar ke a'e, a'erehe imu ke a'e jukwa. Ma'ewā jukwa my? Kujā. Ima'e ma'eha ke katu ym. Imuma'e anī. Katu ame'ē ke ame'ē. (A'erehe jyty'ym ehe.) A'erehe imu ke a'e jukwa. Imu rehe ipy'a ym. Ipy'a ke jai te'e ehe.

¹³ Ihē mu ta! Pehendu katurahā! (Jesu kotyhar ta ke pehē.) A'erehe Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta pehē rehe parahy rahā, pemukahem ym ame'ē ta ngi.

¹⁴ Jande anī. Japy'a katu ame'ē ta ke jande. Jande mu rehe japy'a katu tī, a'erehe manōha ngi jahem, ame'ēja saka. Aja jakwa katu. Pe, ixuweha koty jatyryk, ame'ēja saka. (Aja rahā, jande mu rehe japy'a katu.) Amō rehe amō ipy'a ym rahā, manōha ngi uhem ym we rī, ame'ēja saka.

¹⁵ Imu rehe amō parahy te rahā, a'e ke jukwa ame'ēja saka. Amō ke jukwa rahā, Tupā muhā ym ame'ē ke a'e, aja pekwa.

¹⁶ Kujā ipy'a katuha rehe har jakwa katu. Jande rehe Jesu ipy'a katu, a'erehe a'e manō. A'e manō, a'erehe jande ke a'e muhā katu. Aja jande ke a'e haihu katu. Jesu aja jande tī. Jande mu ta rehe japy'a katu, a'erehe mā peja a'eta rehe jahaihu katu tī. Myja jahaihu katu ta my? A'eta pe jamanō ta nahā my.

¹⁷ Jandema'e ma'e ke jame'ē me'ē ta ipe nahā my. Ima'ehū namō ixo. Pe, imu rehe pyrara a'e usak tipe. Anī. Imu pe ma'e ke a'e me'ē ym te. Aja rahā, ima'e panduha te'e aja. “Tupā rehe ihē apy'a katu” ame'ē panduha te'e aja.

¹⁸ Ta'yn ta! Pehendu katurahā! “Jande mu ta rehe japy'a katu” aja jō japandu rahā, katu ym. Jande mu ta rehe japy'a katu rahā, mā peja ma'e ke jame'ē me'ē ipe. Aja rahā, japy'a katu te a'eta rehe, aja jamujekwa ngā pe.

Tupā namō jande japandu

¹⁹ Jande japy'a katu jande juehe jaxo, a'erehe Tupā kotyhar ta riki jande, aja jakwa katu. Tupā riki jete har te ke pandu katu ame'ē ke a'e. Japy'a katu jande juehe jaxo, a'erehe Tupā namō japandu rahā, jakyje ym ingi.

²⁰ Jande katu ym jande jupe, aja jakwa jakwa jaxo rahā, jakyje ym ingi. Jande katu ym aja a'e ukwa tī. Upa katu te a'e ukwa katu. Jande rehe a'e ipy'a katu rī.

²¹ Ihē rehe katu me'ē ta! Jete riki! Ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e ym, aja jakwa rahā, jakyje ym ingi. Aja Tupā namō japandu pandu katu. Jakyje ym ingi tī.

²² Aja rahā ma'e ke japandu ipe rahā, ame'ē ke jande pe a'e muwyr. Ima'e panduha rehe jahendu katu, a'erehe japandu ipe ame'ē ke jande pe a'e muwyr tī. A'e putar ame'ē ke jama'ema'e a'erehe japandu ipe ame'ē ke a'e muwyr tī.

²³ Kuja a'e putar. A'e pandu:

—Mā peja Jesu Kirisutu rehe pejurujar katu. Mā peja pehē pepy'a katu pehē juehe pexo tī — aja jande pe Tupā pandu.

“Pepy'a katu pehē juehe pexo” aja Kirisutu pandu tī. A'e riki Tupā ra'yr.

²⁴ Tupā je'ēha rehe amō hendu tar katu rahā, Tupā namō juehe katu a'e ixo. Pe, inamō juehe katu Tupā ixo tī. Jande pe l'ā ke a'e muwyr, a'erehe inamō jande juehe katu jande jaxo, aja jakwa katu.

4

Jetehar pandu ame'ē ke. Te'e pandu ame'ē ke tī.

¹ Ihē rehe katu me'ē ta! Pehendu katurahā! Ma'e je'ēha ke amō ta pandu uwyr. Ame'ē ta rehe pahar pejurujar ym. Jetehar te ke a'eta pandu nahā my? Te'e pandu nahā my? Myja my? Mā peja pekwa katu. Tupā je'ēha rupi a'eta pandu uwyr nahā my? Sawa'e je'ēha rupi pandu uwyr nahā my? Myja my? Pekwa katu tī. Tupā je'ēha mu'eharan ta heta ixo. Amō amō ok ta rupi pandu pandu hū oho.

² Tupā je'ēha rupi amō pandu rahā, kuja ame'ē rehe har pekwa katu ta pexo. Kuja a'e pandu ta uwyr:

—Kome'ē ywy keruhū pe Jesu Kirisutu uwyr. Awa te'e a'e uwyr — aja pandu uwyr.

Aja me'ē pandu uwyr ame'ē ke Tupā kotyhar te ke.

³ Aja me'ē pandu ym rahā, a'e riki Tupā kotyhar ym. Tupā je'ēha rupi ym a'e pandu. Kirisutu ruwajan je'ēha rupi a'e pandu uwyr. Kirisutu ruwajan uhk ta uwyr, aja pehendu. Kome'ē ywy keruhū pe uhk apo 'y. (Pehī.)

⁴ Ta'yn ta! Jesu rehe pejurujar katu ame'ē ta ke pehē. Pehendu katurahā! Tupā kotyhar ta riki pehē, a'erehe Tupā je'ēha pandu ame'ē ta ran rehe pehendu ym. Mu'eharan ta ke ame'ē ta. Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta pyrātā. Anī. Tupā'ā riki i'ar koty te we pyrātā te ha ke. Pe, Tupā'ā pehē py'a rehe ihī. A'erehe pehē ke mu'eharan ta muka'u te'e ym ta. (Aja rahā, pehendu ym a'eta rehe.)

⁵ A'eta riki Kirisutu ruwajan kotyhar ta ke. A'erehe Kirisutu ruwajan je'ēha rupi a'eta pandu. A'eta rehe amō ta hendu katu. Tupā rehe hendu ym ame'ē ta hendu katu.

⁶ Jande anī. Tupā kotyhar ta ke jande. Jande jamu'e, ame'ē ke rehe amō ta hendu katu. Tupā rehe har ukwa katu ame'ē ta hendu katu. Jande jamu'e ame'ē ke rehe Tupā kotyhar ta ym ame'ē ta hendu ym. A'erehe kuja jakwa. Tupā'ā je'ēha rehe hendu katu, ame'ē ta Tupā kotyhar ta ke tī. Kirisutu ruwajan je'ēha rehe hendu katu, ame'ē ta Tupā kotyhar ta ym.

Tupā riki ipy'a katu te ame'ē ke a'e

⁷ Ihē rehe katu me'ē ta! Pehendu katurahā! Mā peja jande japy'a katu jande juehe jaxo! Jande japy'a katuha ke jande pe Tupā muwyr. Amō ta rehe amō ipy'a katu rahā, Tupā ra'yr ke a'e. Tupā rehe har a'e ukwa katu tī.

⁸ Tupā riki ipy'a katu te ame'ē ke a'e. A'erehe amō ta rehe amō ipy'a ym rahā, ehe har a'e ukwa ym.

⁹ Kuja jande pe ipy'a katuha ke Tupā mujekwa. Ta'yr peteihar ke kome'ē wyy keruhū pe a'e muwyr. A'e riki jande ke muhā katu.

¹⁰ Yman Tupā rehe japy'a ym tipe. Anī. Jande rehe Tupā ipy'a katu. A'erehe Ta'yr ke a'e muwyr. Jande jaka'u te'eha jama'ema'eha ke rehe ta'yr muhepy. A'erehe a'e manō. A'erehe jande rehe Tupā ipy'a jywyr. Aja jande rehe a'e ipy'a katu te ha ke a'e mujekwa.

¹¹ Ihē rehe katu ame'ē ta! Pehendu katurahā! Aja jande rehe Tupā ipy'a katu, a'erehe mā peja japy'a katu jande juehe jaxo tī.

¹² Tupā rehe usak ym te awa. Pe, japy'a katu jande juehe jaxo rahā, Tupā namō jande juehe katu jande jaxo tī. Aja rahā, jande rehe Tupā ipy'a katu te aja amō ta rehe jande japy'a katu tī.

¹³ Jande py'a rehe I'ā ke Tupā muwyr, a'erehe Tupā namō jande juehe katu jaxo, aja jakwa katu. Jande namō a'e juehe katu a'e ixo tī.

¹⁴ Yman kome'ē wyy keruhū pe Ta'yr ke Tupā muwyr. Awa ta ke a'e muhā katu uwyr. Ame'ē rehe har japandu pandu. Ta'yr rehe jasad, a'erehe ehe har japandu pandu tī.

¹⁵ "Jesu riki Tupā ra'yr" aja amō pandu rahā, Tupā namō a'e juehe katu a'e ixo. Pe, inamō Tupā juehe katu a'e ixo tī.

¹⁶ Pe, jande rehe Tupā ipy'a katu, aja jakwa. Ame'ē riki jeteihar te ke, aja jakwa katu tī. Tupā riki ipy'a katu te ame'ē ke a'e. Amō ta rehe amō ipy'a katu ixo rahā, Tupā namō a'e juehe katu a'e ixo tī. Pe, inamō Tupā juehe katu a'e ixo tī.

¹⁷ Jande rehe Tupā ipy'a katu te hū. A'e aja jande japy'a katu jande juehe jaxo tī. Aja rahā, jakyje ym ta ingi. Kuja. Yman rahā, amō ma'ema'eha ke Tupā ukwa ta. Katu ame'ē ke ma'ema'e my? Katu ym ame'ē ke ma'ema'e my? Ame'ē ke a'e ukwa ta. Pe, kome'ē wyy keruhū pe Kirisutu ixo rahā, amō ta rehe a'e ipy'a katu. A'e aja jaxo rahā, yman rahā Tupā pandu ta: "Pehē katu" aja. A'erehe jande japy'a katu jande juehe jaxo rahā, jakyje ym ta ingi.

¹⁸ Tupā rehe japy'a katu rahā, a'e mupyraraha ngi jakyje ym ta. Jande rehe a'e ipy'a katu te, aja jakwa katu, a'erehe upa jakyjeha ke a'e mukanim. A'e mupyraraha ngi jakyje rahā, jande japy'a ym ehe, aja jamujekwa. Mupyrara ta jande ke aja jakwa, a'erehe jakyje ingi.

¹⁹ Jande rehe Tupā ipy'a katu py, a'erehe japy'a katu ehe tī.

²⁰ "Tupā rehe ihē apy'a katu" aja amō pandu rahā, mā peja imu rehe a'e ipy'a katu tī. Pe, imu rehe a'e ipy'a ym rahā, a'e te'e pandu. "Tupā rehe ihē apy'a katu" ame'ē panduha riki te'e aja. Imu rehe amō usak katu. A'e ke rehe amō ipy'a ym rahā, usak ym ame'ē ke rehe marā ka ym a'e ipy'a katuha. Tupā rehe amō usak ym, a'erehe marā ka ym amō ipy'a katuha Tupā rehe tī. (Usak ame'ē ke rehe ipy'a ym rahā, usak ym ame'ē ke rehe ipy'a ym tī.)

²¹ Kuja Kirisutu pandu:

—Tupā rehe pepy'a katu rahā, mā peja pehē mu rehe pepy'a katu tī — aja pandu.

5

Ma'e jaka'u te'eha jama'eha ke jande jahijar

¹ Jesu riki Kirisutu. Kapitā keruhū aja Tupā mu'am ame'ē ke a'e. Ame'ē rehe jurujar katu ame'ē ta riki Tupā ra'yr tā. Amō ta rehe amō ipy'a katu rahā, ta'yr ta rehe a'e ipy'a katu tī.

² Tupā rehe japy'a katu. Je'ēha rehe jahendu katu tī. A'erehe Tupā ra'yr ta rehe japy'a katu tī, aja jakwa katu tī.

3-4 A'erehe Tupã rehe japy'a katu rahã, ima'e je'êha rehe jahendu katu tĩ. Kome'ê wyy keruhũ pe jaxo rahã, ma'e jaka'u te'eha ke jama'ema'e tar katu. Tupã ra'yr ta riki jande, a'erehe ma'e jaka'u te'eha jama'ema'eha ke jahijar katu. Jesu rehe jajurujar katu. A'erehe ma'e jaka'u te'eha jama'ema'eha ke jahijar katu. A'erehe kuja: "Tupã je'êha rehe jahendu ym ta" aja japandu ym ta. Jete. Pahar Tupã je'êha rehe jahendu katu.

5 Kome'ê wyy keruhũ pe ixo rahã, ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e tar katu. Myja ta ame'ê ke amõ hijar katu my? Kuja. Jesu riki Tupã ra'yr, ame'ê ke rehe amõ jurujar katu rahã, ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke a'e hijar katu. (Pyrãtãha ke a'e muwyr, a'erehe ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke a'e hijar katu.)

Jesu Kirisutu rehe har pandu ame'ê ke. Mahapyr pehĩ.

6 Jesu Kirisutu uhyk uwyr. Y pe a'e ke amõ mujahuk rahã, a'e riki Tupã ra'yr aja a'eta ukwa katu. A'e manõ rahã, huwy ke uhem. Aja rahã, a'e riki Tupã ra'yr, aja a'eta ukwa katu tĩ. A'e ke amõ mujahuk. A'e manõ tĩ. Ame'ê mokõĩ riki Tupã ra'yr ke a'e aja mujekwa. Amõ we tĩ. Ehe har Tupã'ã mujekwa: "Tupã ra'yr a'e" aja. Jete har te ke a'e mujekwa.

7 Jesu riki Tupã ra'yr, aja mujekwa katu ame'ê ta mahapyr ixo.

8 Jesu riki Tupã ra'yr, aja Tupã'ã mujekwa katu. (Peteĩhar ame'ê.) Jesu ke amõ mujahuk rahã: "A'e riki ihẽ ra'yr" aja Tupã pandu katu. (Mokõihar ame'ê.) Jesu mujekwa tĩ. A'e manõ rahã, juehe har mujekwa katu tĩ. "Ihẽ riki Tupã ra'yr" aja a'e mujekwa katu juehe har tĩ. (Mahapyrihar ame'ê.) Upa ame'ê ta panduha ke juja katu te. (Tupã ra'yr a'e, aja mujekwa katu.)

9 Sehar ma'e ke pandu katu rahã, jahendu katu ehe. Aja rahã Tupã pandu katu rahã, i'ar koty te we katuha. A'erehe jahendu katu ta me'ê te'e ehe. Kuja. Ta'yr rehe har Tupã pandu katu. (Ame'ê rehe mã peja jahendu katu.)

10 Tupã ra'yr rehe amõ jurujar katu rahã, jurujar katu ame'ê ke jete har te ke, aja a'e ukwa katu. Amõ anĩ. Tupã pandu ame'ê ke rehe jurujar ym. A'erehe kuja a'e ukwaha naĩ:

—Tupã te'e pandu — aja ukwaha jupe naĩ.

"Jesu ihẽ ra'yr" aja Tupã pandu ame'ê rehe jurujar ym, a'erehe aja amõ ukwaha jupe naĩ.

11 Kuja riki Tupã pandu katu:

—Ihẽ ra'yr rehe pejurujar katu, a'erehe pehẽ ke ihẽ amuhã katu ta — aja jande pe pandu katu.

Jesu ke amõ mujahuk rahã: "A'e riki ihẽ ra'yr" aja Tupã pandu katu tĩ. Jesu mujekwa tĩ. A'e manõ rahã, juehe har mujekwa katu tĩ. "Ihẽ riki Tupã ra'yr" aja a'e mujekwa katu juehe har. Upa ame'ê ta panduha ke juja katu te.

12 Amõ py'a rehe Ta'yr ihĩ rahã, a'e uhã te hũ ta ixo. Ipy'a rehe Tupã ra'yr ihĩ ym rahã, a'e uhã ym te ta. Tupã namõ ixo ym te ta.

Awa ruhãha rehe har

13 Tupã ra'yr rehe pejurujar katu ame'ê ta ke pehẽ. Ko riki pehẽ pe ihẽ amupinim aĩ. Aja rahã Tupã muhã katu ame'ê ta ke pehẽ, aja pekwa katu. A'erehe pehẽ pe ihẽ amupinim aĩ.

14 Pe, Tupã namõ ma'e japandu pandu rahã, jakyje ym ta ingi. "Jande rehe a'e hendu katu ta" aja jakwa katu, a'erehe jakyje ym ingi. Jande pe ma'e ke a'e me'ê tar katu, ame'ê ke japandu ipe. Aja rahã, japanduha rehe a'e hendu katu ta.

15 Ma'e japandu ipe rahã, japanduha rehe a'e hendu katu, aja jakwa katu te. A'erehe ma'e japandu ipe ame'ê ke jande pe a'e me'ê ta, aja jakwa katu te tĩ.

¹⁶ Amō riki Jesu rehe jurujar katu ame'ē ke a'e. A'erehe imu aja a'e. Pe, ma'e ka'u te'eha ke ame'ē mā'e. Ame'ē ke rehe amō usak rahā, ame'ē rehe har Tupā namō mā peja epandu. Aja rahā, ame'ē mu rehe Tupā ipy'a jywyr ta. Amō ma'e ka'u te'eha ke ma'e rahā, manō ta. Ame'ē pehī. Ame'ē ke amō ma'e rahā, Tupā namō epandu ym. Ipy'a jywyr ym ta ehe. Ame'ē ym rahā, Tupā namō epandu katu. Aja rahā, Tupā ipy'a jywyr ta ehe.

¹⁷ Upa katu te ma'e jaxer ma'eha riki ma'e ka'u te'eha ma'eha ke. Pe, amō ma'e ka'u te'eha ke amō ma'ema'e rahā, manō ym ta. Ame'ē pehī.

¹⁸ Sehar amō ta riki Tupā ra'yr ta ke. A'erehe ma'e ka'u te'eha ke a'eta ma'ema'e tar ym ixo, aja jakwa. Kirisutu riki usak katu a'eta rehe, a'erehe a'eta ke Satana muka'u te'e ym. A'erehe ma'e ka'u te'eha ke a'eta ma'e ym ta.

¹⁹ Jande riki Tupā kotyhar ta ke jande, aja jakwa katu. Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta riki Satana ukwaha namō a'eta ixo, aja jakwa katu tī. (Ājā ramūi a'e.)

²⁰ Kuja jakwa katu. Yman kome'ē ywy keruhū pe Tupā ra'yr uwyr. Upa uwyr rahā, ukwa katuha ke jande pe a'e muwyr. A'erehe Tupā te rehe har jakwa katu. Tupā te namō jande juehe katu jande jaxo. Ta'yr namō jande juehe katu jande jaxo tī. Jesu Kirisutu namō tī. A'e riki Tupā te. A'e riki awa ke muhā katu.

²¹ Ta'yn ta! Pehendu katurahā! Ma'e'ā ta riki tupā ta aja amō ta ukwaha a'eta jupe naī. Ame'ē rehe pehē py'a pemoī moī ym te.

Upa.

Juā mupinim me'ē ke Mokōihar ke

Ehe katu ame'ē pe kome'ē paper pinim ke Juā mondo. Kūjā ke a'e.

Kuja Juā mupinim. “Jesu mu'e aja exo katu” aja mupinim. Aja rahā, imu rehe amō ipy'a katu ta me'ē te'e. “Imu” aja pandu rahā, amō Jesu kotyhar ta ke.

Kuja Juā mupinim tī. “Jesu rehe har mu'e ame'ē ta ran ixo. Ame'ē ta rehe ehendu ym te” aja Juā mujekwa katu.

Ehe katu ame'ē pe kome'ē paper pinim ke Juā mondo

¹ Ihē riki tamūi te apo 'y. Ihē Juā. Ko nde pe paper pinim ihē amondo axo. Ne membyr ta pe ihē amondo axo tī. Jesu rehe nde erejuruar katu, a'erehe ihē rendyr aja nde. Nde rehe Tupā usak katu tī. Nde rehe ihē apy'a katu. Ihē jō ym. Amō ta aja tī. Nde rehe ipy'a katu tī. Upa katu te Jesu je'ēha ke ukwa katu ame'ē ta nde rehe ipy'a katu tī.

² Jete har te ke jande johu jakwa katu, a'erehe nde rehe japy'a katu. Ame'ē jete har te ke jande namō aja te'e ta ixo.

³ Tupā riki jande pái keruhū. Jesu riki Ta'yr. Mā peja jande rehe a'eta ipy'a katu te hū! Mā peja jande rehe a'eta pyrara usak. Mā peja jande py'a ke a'eta muhury katu. Aja rahā, Jesu kotyhar ta namō jande juehe katu jande jaxo. Aja rahā, japy'a katu te amō ta rehe tī.

Pehē pepy'a katu pehē juehe pexo

⁴ Jande pái keruhū pandu:

—Mā peja pepy'a katu pehē juehe pexo tī — aja.

Ame'ē ke rehe amō amō ne membyr ta hendu katu te. Aja ihē ahendu, a'erehe ihē rury katu te axo tī.

⁵ Ihē rendyr! Ehendu katurahā! Ko nde pe ihē apandu:

—Mā peja jande johu japy'a katu jande juehe jaxo tī!

Ame'ē je'ēha ke nde pe ihē amupinim ai. Ame'ē riki pyahu ym.

⁶ Ame'ē je'ēha ke Jesu rehe nde erejuruar katu py rahā, nde erehendu. Ame'ē pandu katuha aja jama'ema'e rahā, Tupā je'ēha rehe jahendu katu te. Ame'ē je'ēha ke Jesu rehe nde erejuruar katu py rahā, nde erehendu. Kuja:

—Tapijar te'e we pepy'a katu pehē juehe pexo!

Ame'ē je'ēha rehe nde erehendu.

“Jesu Kirisutu awa te'e aja ym uwyr” aja mu'eharan ta pandu naī

⁷ Kome'ē ywy keruhū pe mu'eharan ta heta ixo. “Jesu Kirisutu awa te'e aja ym a'e uwyr” aja a'eta pandu naī. Ame'ē ta riki mu'eharan ta ke. Ame'ē ta Kirisutu ruwajan ta ke tī.

⁸ Ame'ē ta rehe pehendu ym. Ame'ē ta rehe pehendu rahā, peka'u te'e ta. Aja rahā, pejuruar katuha ke pehijar ta my. Ame'ē ke pehijar ym rahā, Tupā koty peho rahā, pehē pe a'e pandu ta:

—Pehē riki katu te ame'ē ke — aja.

⁹ Kirisutu mu'e ame'ē ke amō mu'e tar ym. Anī. Amō koty mu'e tar katu rahā, Tupā ngi har ym a'e. Kirisutu mu'e ame'ē ke amō mu'e rahā, jande pái keruhū namō a'e juehe katu a'e ixo. Ta'yr namō a'e juehe katu a'e ixo tī.

Mu'eharan ke nde rok pe emuxe ym

¹⁰ Nde rok pe amō uhyk. Pe, a'e pandu:

—Tupā je'ēha ke ihē amu'e ta — aja.

Pe, Kirisutu mu'e ame'ē ke a'e mu'e ym rahā, a'e ke nde rok pe emupyta ym. Emuxe ym.

¹¹ “Mā peja nde rehe Tupā usak katu” aja ebandu ym ipe tī. Aja me'ē nde erebandu rahā, mu'echarān ta namō nde juehe katu nde erexo. Katu ym aja.

Katuha ke ihē amondo axo

¹² Kohū je'ēha ihē areko, ame'ē ke nde pe ihē amupinim tar katu. Anī. Paper rehe ihē amupinim ym ta rī. Ame'ē ke nde rehe ihē ahyk aho rahā, ne namō ihē apandu pandu ta. Aja rahā, jande mokōi jande rury katu ta.

¹³ Ko riki paper rehe ne anam membyr ta katuha ke mondo nde pe tī. Ne anam rehe Tupā usak katu, ame'ē ta nde pe katuha mondo ixo.

Upa.

Juã mupinim me'ẽ ke Mahapyrihar ke

Ehe katu me'ẽ pe kome'ẽ paper pinim ke Juã mondo. Ngái pe a'e mondo. Amõ ta Jesu rehe har pandu pandu oho. Ngái rekoha pe ame'ẽ ta uhyk rahã, hok pe Ngái mupyta katu. “Katu tiki” aja Juã mupinim.

Amõ sawa'e katu ym ame'ẽ ke ixo. Her Ndio. Jesu rehe har amõ koty a'e pandu. A'e aja: “Mã peja ym” aja Juã mupinim. Mu'eharan aja: “Mã peja ym” aja mujekwa.

Ehe katu ame'ẽ pe kome'ẽ paper pinim ke Juã mondo

¹ Ihẽ riki tamõi te apo 'y. Ihẽ Juã. Ngái! Ko nde pe paper pinim ihẽ amondo axo. Ihẽ rehe katu ame'ẽ ke nde. Nde rehe ihẽ apy'a katu te.

² Ngái! Ihẽ rehe katu ame'ẽ ke nde! Kuja Tupã namõ nde rehe har ihẽ apandu:

—Mã peja upa katu te Ngái katu ixo. Mã peja a'e ahy ym te ixo. Amõ we tĩ. Mã peja ne namõ a'e juehe katu te a'e ixo — aja ihẽ apandu nde rehe har.

³ Nde koty ngi amõ amõ jande mu ta uhyk uwyr. Jesu rehe jurujar katu, a'erehe jande mu ta ke a'eta. Ihẽ rehe a'eta uhyk uwyr. Je'ẽha jetehtar te ke rehe tapijar te'e we nde erejurujar katu, aja ihẽ pe a'eta pandu. Je'ẽha jetehtar te ke rehe tapijar te'e we nde erehendu katu, aja pandu tĩ. Ame'ẽ rehe ihẽ ahendu rahã, ihẽ rury katu te.

⁴ Je'ẽha jetehtar te ke rehe ihẽ ra'yr ta hendu katu. Ame'ẽ riki ihẽ ke muhury katu. Pehẽ pe myrandu katu ihẽ apandu rahã, Jesu rehe pejurujar katu. A'erehe ihẽ ra'yr ta aja pehẽ.

Ngái rehe har

⁵ Ngái! Nde rehe ihẽ apy'a katu ame'ẽ ke nde! Jande mu ta rehe nde erehaihu katu. Nde eresak ramõ, ame'ẽ ta rehe nde erehaihu katu. Aja katu ame'ẽ ke nde erema'ema'e erexo.

⁶ Jande rehe ame'ẽ ta uhyk uwyr rahã, nde rehe har pandu katu. Jesu kotyhar tama'e jy'ariha renda pe jajy'ar rahã, nde erepy'a katuha rehe har jande pe a'eta pandu pandu katu. Nde koty a'eta jywyr ta oho tĩ. Uhyk oho rahã, mã peja ehaihu katu te we ta tĩ. Pe, oho katu ta. A'eta riki Tupã kotyhar ta ke, a'erehe ehaihu katu a'eta rehe.

⁷ Kirisutu rehe a'eta mu'e mu'e oho ixo. Oho ixo rahã, jurujar ym ame'ẽ tama'e ke a'eta pyhyk ym.

⁸ A'erehe a'eta rehe Jesu kotyhar ta haihu katu rahã, katu tiki. Aja rahã, jande mu ta aja je'ẽha jetehtar te ke jamuhãi ame'ẽja saka tĩ.

Ndio aja ema'e ym tĩ

⁹ Amukwehe te we pehẽ kotyhar ta pe paper pinim ke ihẽ amondo. Tupã rehe jurujar katu ame'ẽ ta pe ihẽ amupinim. Anĩ. Ihẽ rehe Ndio hendu ym. A'e riki Jesu kotyhar tama'e kapitã jupe. A'erehe Jesu kotyhar ta ke a'e mondo mondo tar katu. Aja a'e putar katu. Katu ym aja.

¹⁰ Ihẽ rehe har katu ym a'e pandu tĩ. Ihẽ rehe har je'ẽ te'e tĩ. Nde rehe ihẽ ahyk aho rahã, upa a'e ma'ema'eha ke nde pe ihẽ apandu ta.

Pewe amõ a'e ma'eha pehĩ tĩ. Jande mu ta uhyk oho ehe rahã, ame'ẽ ta ke Ndio putar ym. Jande mu ta rehe amõ ta haihu tar katu tipe. Ame'ẽ ta ke a'e muhem mondo tĩ. Jesu kotyhar tama'e jy'ariha renda ngi a'e muhem mondo. Katu ym a'e ma'eha ke.

¹¹ Ngái! Nde rehe ihẽ apy'a katu ame'ẽ ke nde! Ndio ma'eha aja ema'e ym tĩ. Katu ame'ẽ ke ma'ema'e ame'ẽ riki Tupã kotyhar ke a'e. Katu ym ame'ẽ

ke ma'ema'e ame'ě ke Tupā rehe har ukwa ym. (A'erehe katu ame'ě ke ema'e katu.)

Neme katu ame'ě ke a'e

¹² Neme rehe har upa amō ta pandu katu:

–Sawa'e katu ame'ě ke a'e – aja pandu katu.

Aja ehe har japandu katu tī. Jete har te ke japandu, aja nde erekwa katu. Jete har rehe a'e hendu katu, a'erehe sawa'e katu ame'ě ke a'e, aja amō ta pe a'e mujekwa juehe har.

Katuha ke ihē amondo

¹³ Kohū je'ēha ihē areko. Ame'ě ke nde pe ihē amupinim tar katu. Anī. Ame'ě ke paper rehe ihē amupinim ym ta rī.

¹⁴ Nde koty ihē aho tate, a'erehe amupinim ym ta rī. Pe, nde rehe ihē ahyk rahā, upa ne namō ihē apandu pandu tā.

¹⁵ Mā peja nde ke Tupā muhury katu!

Ko nde rehe katu ame'ě ta ixo. Upa ame'ě ta katuha ke nde pe mondo ixo. Nde koty jande rehe katu ame'ě tā ixo. Ame'ě ta pe jandema'e katuha ke epandu tī.

Upa.

Jun mupinim me'ě ke

Jun kome'ě paper ke mupinim. Amō Jesu mu a'e tī. Upa Jesu kotyhar ta pe kome'ě paper pinim ke a'e mondo.

Ame'ě ta ke Jun mu'e katu. Kuja. Amō Jesu kotyhar ta amō koty mu'e. “Amō kūjā rehe ka'u rahā katu” aja mu'e naī. “Amō sawa'e rehe ka'u rahā katu” aja mu'e naī tī. “‘Anī. Mā peja ym' aja ame'ě ta pe pepandu” aja Jun pandu katu.

Yman rahā, Tupā rehe ipy'a ym ame'ě ta muka'u te'e hū ta ngā ke aja Jun mujekwa katu tī.

¹ Ihē Jun. Tian mu ke ihē. Jesu Kirisutuma'e miasu ke ihē. Pehē pe Tupā pandu:

—Ihē rehe pejurujar katu. Aja rahā, pehē ke ihē amuhā katu ta. Aja rahā, ihē kotyhar ta ke pehē — aja pehē pe.

Pehē rehe Tupā, jande pái keruhū ipy'a katu. Pehē py'a ke Jesu Kirisutu mātā katu, a'erehe pejurujar katuha ke pehijar ym.

Ko pehē pe paper pinim ihē amondo axo.

² Mā peja amō amō we pehē rehe Tupā pyrara usak. Mā peja pehē py'a ke a'e muhury katu te we ixo tī. Mā peja pehē rehe a'e ipy'a katu te we ixo tī.

Tupā rehe ipy'a ym ame'ě ta rehe har. Mu'eharan ta rehe har tī.

(2 Petu 2.1-17)

³ Ihē rehe katu ame'ě ta ke pehē! Upa jande ke Tupā muhā katu ta. Ame'ě rehe har pehē pe paper rehe ihē amupinim aī rahā, kuja amō koty katu, aja ihē akwa. Pehē pe ihē apandu. Mu'eharan ta pe pepandu katu:

—Tupā rehe har jetehtar te ke jakwa katu. Mā peja te'e pemu'e ym — aja mu'eharan ta pe pepandu katu.

Jetehtar te ke ixotyhar ta pe Tupā mujekwa. Ame'ě ke amō koty pemu-ruwak ym.

⁴ Pesarahā! Tupā rehe ipy'a ym ame'ě ta jande namō ixo. Jakwa ym rahā, jande rehe a'eta uhyk uwyr. A'eta pandu:

—Ngā rehe Tupā ipy'a katu. Ngā rehe ipy'a a'e mujywyr katu. A'erehe kūjā rehe ka'u te'e aja ngā ixo katu. Sawa'e rehe aja tī. Ka'u te'e rahā, katu tī. Aja ixo rahā, ngā rehe Tupā ipy'a jywyr katu — aja a'eta pandu naī. (Katu ym ame'ě panduha.)

Amō we pandu tī:

—Jesu Kirisutu japutar ym apo 'y — aja Tupā rehe ipy'a ym ame'ě ta pandu tī.

Jesu jō riki jande jar keruhū. Jandema'e sawa'e te a'e tī. Yman Tupā rehe ipy'a ym ame'ě ta rehe har amō mupinim. Tupā je'ēha rehe mupinim. A'eta ke Tupā mupyrara ta, aja mupinim. A'erehe Tupā mupyrara ta ame'ě ta ke a'eta.

⁵ Kuja upa pekwa katu tipe. Apo amō we ihē apandu we ta pehē pe rī. Kuja. Yman Eji wyw ngi jundéu awa ta ke jandema'e sawa'e te muhem tipe. A'engi a'e pandu ame'ě ke rehe hendu ym tī. Ame'ě ta ke a'e mumba riki. (A'erehe Tupā rehe ipy'a ym ame'ě ta ke Tupā mumba ta kŷ tī, aja jakwa katu.)

⁶ Amō we tī. Tupā je'ēha rahoha ta rehe har pekwa pekwa pexo tī. Yman Tupā je'ēha rehe heta amō ta hendu tar ym. Putar ym riki. Pe, Tupā ixo ame'ě renda ke a'eta hijar oho. A'erehe pytun ame'ě pe a'eta ke Tupā kynda. Ita tupaham pe aja te'ēha a'e pukwar. Aja a'eta ixo. A'eta ke Tupā mupyrara ta. Ame'ě weraha rehe uhyk ym rahā we, aja te'ēha a'eta ixo. (A'erehe Tupā rehe ipy'a ym ame'ě ta ke Tupā mupyrara ta kŷ tī, aja jakwa katu.)

⁷ Amō we tī. Sondo ok ta pe har ta rehe har pekwa pekwa pexo tī. Ngomo ok ta pe har rehe har aja tī. Ame'ē mōkōi ok ta rake amō heta ok ta ihī. Upa a'ep pe har ta rehe har pekwa pekwa pexo tī. A'ep pe har ta ka'u te'e riki tī. Kūjā rehe a'eta ka'u te'e. Sawa'e ta rehe aja tī. Ka'u te'e tī. Sawa'e ta pame te'e ka'u te'e a'eta juehe. Upa ame'ē ta ke tata pe aja te'eha Tupā mupyrara. (Aja rahā, ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta ke Tupā mupyrara ta kŷ tī. Aja mujekwa katu ngā pe.)

⁸ Ame'ē ok ta pe har ta aja Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e tī. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta ke Tupā mupyrara ta, aja mu'eharan ta ukwa katu tipe. Pe, ma'e ka'u te'eha ke a'eta ma'ema'e we ixo rī. Ixeraiha pe ma'e ke Tupā mujekwa, aja a'eta pandu naī. A'erehe ma'e jaxer ame'ē ke a'eta ma'ema'e a'eta juehe. Tupā je'ēha rupi amō pandu ame'ē ke rehe a'eta hendu ym tī. Ywa pe har ta katu te ame'ē ta rehe a'eta juru ai tī.

⁹ Aja me'ē rehe Minge je'ē ym tī. Minge riki Tupā je'ēha rahoha tama'e kapitā keruhū. Yman Satana rehe a'e juru ai ym. (Ājā ramūi a'e.) "Awa Moise rete ke jyty m rahō ta my?" Ame'ē rehe har Satana namō Minge je'ē je'ē hū. Arahā Satana rehe a'e juru ai ym riki. Kuja jō Minge pandu ipe:

—Mā peja Tupā nde ke emupyrara — aja Satana pe.

¹⁰ Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta anī. A'eta juru ai riki. Ywa pe har ta rehe har a'eta ukwa ym. Ame'ē ta rehe a'eta juru ai. So'o ta aja te'e ma'e ke a'eta ukwa ym. Ajaha namō a'eta ma'ema'e ixo. A'erehe amō amō we a'eta ixoha ke katu ym te oho. (Ixo ai te we hū oho.)

¹¹ Mā! A'eta ke Tupā mupyrara hū ta! Kaī aja Tupā pandu ame'ē rehe a'eta hendu ym tī. A'erehe a'eta ke Tupā mupyrara ta tī. Maraā aja a'eta te'eha mu'e tī. Ame'ē rehe jō a'eta putar katu. Aja tamatarer a'eta pyhyk pyhyk ixo. Katu ym aja. A'erehe a'eta ke Tupā mupyrara ta. Kore aja Tupā je'ēha rupi pandu ame'ē ke rehe a'eta hendu ym tī. A'erehe a'eta ke Tupā mupyrara ta tī.

¹² Pehē ruryha pemujā rahā, pehē mi'u pematyr. Aja pehē juehe pepy'a katu pexo, aja pemujekwa amō ta pe. Arahā mu'eharan ta pehē namō u'u tī. U'u hū te ha ke jō a'eta putar katu. Huxī ym riki. A'eta jō u'u ta a'eta jupe. Katu ym aja.

Ywytu wan te'e upa ihon. Aja mu'eharan ta riki. Ma'e ke pandu katu tipe. Anī. Pandu katuha aja ma'ema'e ym te. I'a angaha rehe uhyk rahā, i'a angaha ke asa oho. I'a ym te riki. Aja Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta tī. (I'a ym te aja ma'e katu ame'ē ke ma'ema'e ym te.) Myra porok ame'ē ke pete'e manō oup. Aja Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta katu ym aja amō ta ukwa tī. (Ixoha ai te'e aja ixo.)

¹³ Y ramūi katak hū, ame'ēja saka Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta panduha. Tyapu hū jō ame'ēja saka. Anī. Panduha aja ma'ema'e ym te. Y ramūi katak hū rahā, mutyjūi hū. Ame'ē ke amō usak. Aja riki Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ma'ema'eha. Amō usak ehe rahā, jaxer ai aja ukwa. A'erehe huxī awa ke. Aja jō Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ma'ema'e katu te ixo. Jahy rata u'ar oho. Aja awa ta ke Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta muka'u te'e riki. A'erehe ame'ē ta ke ma'e renda pe Tupā mupyta ta. Pytuniha aja te'e ihī, ame'ē pe mupyta ta. Aja te'eha mupyta ta.

¹⁴ Yman Eno ixo. Anā ngi awa po wajar mōkōihar ke a'e. Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta rehe har a'e pandu katu riki. Kuja:

—Pesarahā! Heta te hū je'ēha rahoha ta namō jandema'e sawa'e te uwyr ta. Katu te ame'ē ta ke je'ēha rahoha ta.

¹⁵ Pe, upa hendu ym ehe ame'ē ta ke a'e mupyrara ta. Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, a'erehe a'eta rehe har Tupā pandu ta: "Pehē katu ym te" aja. Tupā rehe a'eta juru ai hū tī, a'erehe a'eta rehe har

Tupã pandu ta tĩ: “Pehẽ katu ym te” aja Tupã pandu. Pe, mupyrara ta — aja yman Eno pandu katu.

¹⁶ Sehar kapitã ta namõ Tupã rehe ipy'a ym ame'ẽ ta je'ẽ je'ẽ hũ. Katu ym aja. “Ihẽ anĩ. Amõ riki ma'e” aja pame a'eta je'ẽ je'ẽ. Ma'e katu ym ame'ẽ ke a'eta putar, aja te'e a'eta ixo. “Jande katu te jande” aja jõ a'eta juehe har a'eta pandu pandu. Pe, amõ ta pe: “Mã! Pehẽ katu” aja a'eta muhury amõ ta ke. Pe, aja ame'ẽ tama'e ke a'eta pyhyk. Aja te'eha rupi amõ tama'e pyhyk rahã, katu ym riki.

Katu ixoha ame'ẽ ke Jun mujekwa

¹⁷ Ihẽ rehe katu ame'ẽ ta ke pehẽ! Pesarahã! Yman Jesu Kirisutu mondo ame'ẽ ta pandu ame'ẽ ke peharái ym pexo. Jesu riki jandema'e sawa'e te.

¹⁸ Kuja yman Jesu mondo ame'ẽ ta pandu:

—“Ar rehe angaha uhyk tate rahã, amõ ta uwyr ta. “Kirisutu jywyr ym te ta” aja a'eta puka puka hũ ta. Ma'e ka'u te'eha ke a'eta ma'ema'e tar katu. Jete. Ame'ẽ ke a'eta ma'ema'e ta — aja Jesu mondo ame'ẽ ta pandu. (Aja rahã, Tupã rehe ipy'a ym ame'ẽ ta rehe har a'eta pandu. Aja apandu ramõ tĩ. Juja katu te ame'ẽ ta rehe har.)

¹⁹ Ame'ẽ ta Jesu kotyhar ta ke amõ koty koty mujy'ar. Peteihar aja a'eta ixo ym ta. Ipy'a pe te'e ma'e ka'u te'eha ke a'eta ukwa ukwa ixo. Ame'ẽ ke jõ a'eta ma'ema'e. A'eta py'a rehe Tupã'ã ihĩ ym.

²⁰ Ihẽ rehe katu ame'ẽ ta ke pehẽ! Pesarahã! Tupã rehe ipy'a ym ame'ẽ ta aja pexo ym tĩ. Tupã rehe har pehẽ pe amõ ta pandu. Amõ we ame'ẽ rehe har pejumu'e katu te we pexo rĩ. Aja rahã, ame'ẽ riki katu te ame'ẽ ke. Tupã'ãma'e pyrãtãha rupi Tupã pe ma'e ke pepandu pandu tĩ.

²¹ Mã peja katu pexoha aja pexo katu tĩ. Aja rahã, pehẽ rehe Tupã ipy'a katu, aja pehẽ pe a'e mujekwa ta. Aja pexo rahã, pehẽ ruhãha rehe peharõ pexo. Ame'ẽ ke Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te me'ẽ katu ta pehẽ pe. Pehẽ rehe a'e pyrara ta usak, a'erehe pehẽ pe a'e me'ẽ katu pehẽ pe.

²² Jetehar te ke ukwa katu ym ame'ẽ ta rehe pepyrara pesak.

²³ Tata ngi myra ukwái ame'ẽ ke pejo'ok. Aja Tupã mupyraraha ngi ukwa katu ym ame'ẽ ta ke pemuhem tĩ. (Ame'ẽ ta py'a ke Tupã koty pemuruwak rahã, Tupã mupyraraha ngi pemuhem ta.) Amõ ta rehe pepyrara pesak tĩ. Pekiyeja namõ pepyrara pesak. Aja rahã, amõ ta aja ma'e peka'u te'eha ke pema'ema'e ym ta tĩ. Ima'e mundeha jaxer te ame'ẽ ke amõ putar ym. Aja amõ ta ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke peputar ym tĩ.

Tupã rehe har katu pandu

²⁴ Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ẽ ta ngi pehẽ ke Tupã muhem katu. Ame'ẽ ke a'e ukwa katu. A'e katu te ame'ẽ ke a'e. Huwa koty pehẽ ke a'e muhyk katu ta kÿ. Ame'ẽ ke a'e ukwa katu tĩ. Arahã nixói te ta ma'e peka'u te'eha rehe pema'eha ke pehẽ pe. Aja rahã, pehẽ rury katu te ta.

²⁵ Tupã riki peteihar a'e. Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te manõ. A'erehe jande ke Tupã muhã katu. Mã peja ehe har ukwa katu ixo. Kuja:

A'e riki katu te ame'ẽ ke a'e.

A'e riki kapitã keruhũ tĩ.

A'e riki pyrãtã te hũ ame'ẽ ke a'e tĩ.

Upa katu te ngãma'e kapitã keruhũ te a'e tĩ.

Upa aja me'ẽ yman a'e ixo.

Apo aja te'e ta ixo tĩ.

Aja te'e ta ixo ame'ẽ te'e a'e tĩ.

Amen. Ame'ẽ: “A'e tÿ” aja.

Upa.

Apokarip Ma'e ke uhyk ta ame'ẽ rehe har

Juã kome'ẽ paper ke mupinim. Upa katu te Jesu mujekwa ame'ẽ ke Juã mupinim. Ywa pe Jesu ixo ame'ẽ rehe har mujekwa Juã pe. Ame'ẽ ke a'e mupinim tĩ. Kome'ẽ ywy keruhũ pe Jesu kotyhar ta ixo ame'ẽ ta rehe har mujekwa tĩ. Ame'ẽ rehe har mupinim tĩ.

Yman rahã, ma'e ke uhyk ta my, ame'ẽ rehe har upa katu te mujekwa. Ame'ẽ rehe har Juã mupinim tĩ. Myja me'ẽ katuha renda ixo my, ame'ẽ rehe har mupinim tĩ.

Jesu jywyr ta, ame'ẽ rehe har mupinim tĩ.

Ma'e ke uhyk ta ame'ẽ ke Jesu Kirisutu mujekwa

¹ I'atu rahã we, ma'e ke uhyk ta, ame'ẽ ke Jesu Kirisutu pe Tupã mujekwa. Ame'ẽ ke ihẽ pe Kirisutu mujekwa tĩ. A'erehe kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta Tupãma'e miasu ta pe ihẽ amujekwa tĩ. Ame'ẽ ke kome'ẽ paper rehe ihẽ amupinim. Ihẽ Juã. Kirisutumae miasu ke ihẽ. Ihẽ pe Tupã je'ẽha rahoha ke Kirisutu mondo. Pe, ame'ẽ je'ẽha rahoha ihẽ pe upa mujekwa.

² Pe, upa katu te ihẽ asak ame'ẽ ke ihẽ amupinim. Aja rahã, pekwa katu ta tĩ. Myrandu ke Tupã mujekwa, ame'ẽ ke kome'ẽ paper rehe ihẽ amupinim. Jete har te ke Jesu Kirisutu mujekwa, ame'ẽ ke kohĩ tĩ.

³ Kome'ẽ paper rehe amõ usak usak rahã, hury katu ame'ẽ ke a'e. Kome'ẽ paper rehe panduha ihĩ, ame'ẽ ke rehe amõ hendu katu rahã, hury katu ame'ẽ ke a'e tĩ. Ma'e ke uhyk ta, ame'ẽ rehe har kome'ẽ paper rehe ihẽ amupinim. Upa ma'e ke uhyk ta. Ame'ẽ uhykiha angaha uhyk Tate. A'erehe amõ hendu ehe rahã, hury katu ame'ẽ ke a'e tĩ.

Jesu kotyhar ta amõ amõ ok ta pe ixo ame'ẽ ta pe Juã mupinim

⁴ Asia ywy rehe amõ amõ ok ta ihĩ. Heta ihĩ. Kuja. Awa po wajar mokõi hetaha ihĩ. Ame'ẽ ok ta pe Jesu kotyhar tama'e jy'ariha renda ihĩ. Ame'ẽ ok ta pe har ta pe paper pinim ke ihẽ amondo axo. Ihẽ Juã.

Mã peja johu pehẽ rehe Tupã usak katu. Mã peja pehẽ py'a ke a'e muhury katu.

A'e uhã te hũ ame'ẽ ke a'e.

Yman ixo.

Apo pete'e ixo.

Yman rahã pete'e ta ixo tĩ.

Wapyka katu te ame'ẽ ruwa koty I'ã ixo. Amõ koty koty a'e ma'ema'eha. Awa po wajar mokõi ima'e ma'ema'eha ke. Ame'ẽ'ã riki pehẽ rehe usak katu ixo tĩ. Pehẽ py'a ke muhury katu tĩ.

⁵ Jesu Kirisutu pehẽ rehe usak katu tĩ. Pehẽ ke muhury katu tĩ. A'e riki Tupã rehe har mujekwa katu ame'ẽ ke a'e.

A'e pandu ame'ẽ ke a'e ma'ema'e katu tĩ. Manõha ngi a'e ke Tupã mukwera katu muhem. A'erehe Kirisutu riki amõ ta 'ar koty te we je'ẽha te reko. A'e riki kapitã keruhũ te. Kome'ẽ ywy keruhũ pe har tama'e kapitã keruhũ 'ar koty te we kapitã keruhũ te ha tĩ.

Jande rehe a'e ipy'a katu. A'e manõ, a'erehe upa jande ma'e jaka'u te'eha jama'ema'eha ke jande py'a ngi Tupã juhyk.

⁶ Pe, a'e aja jande ke kapitã keruhũ aja Kirisutu mu'am tĩ. (Aja rahã, a'e putar ame'ẽ ke jama'ema'e ta.) Ima'e pa'ĩ ta ke aja jande ke a'e mu'am tĩ. (Aja rahã, pa'ĩ ta aja Tupã rehe jande py'a jama'ĩ mo'ĩ katu tĩ.) Kirisutu pái ke a'e tĩ. Mã peja Jesu Kirisutu pe japandu: "Ne jõ riki katu te me'ẽ ke. Mã peja kapitã keruhũ te aja exo. Aja te'eha exo" aja japandu. Amen! A'e tỹ.

⁷ Pesarahā! Ywa takāxīha 'ar pe a'e jywyr ta uwyr ixo. Upa katu te awa ta usak ta ehe. A'e ke putar ym ame'ē ta usak ta ehe tī. Myra rehe itatakwar pe kutuk ame'ē ta usak ta ehe tī. Upa katu te kome'ē ywy keruhū pe har ta jixi'u ta tī. (A'e mupyrara ta, aja ame'ē ta ukwa katu, a'erehe jixi'u ta.) Aja ta riki. Amen.

⁸ Tupā riki pyrātā te hū ame'ē ke a'e. Jandema'e sawa'e te a'e. Kuja pandu: —Ihē ruhā te hū ame'ē ke ihē.

Ihē axo py te ame'ē ke ihē.

A'ejōhar rahā, tapijar te'e we ihē axo ta tī.

Yman axo.

Apo kote'e axo.

Yman rahā, aja te'e ta axo tī — aja riki Tupā pandu.

Kirisutu rehe Juā usak

⁹ Ihē Juā. Pehē mu ke ihē. Jesu riki jandema'e sawa'e te. Ixotyhar ke ihē tī. Ixotyhar ta ke Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta mupyrara hū. Pehē aja ihē ke ame'ē ta mupyrara riki. Pehē aja ihē py'ahu te'e ahendu axo tī. Tupā je'ēha ke ihē apandu pandu. Ihē pe jetehar te ke Jesu mujekwa, ame'ē ke ihē amujekwa tī. (Ame'ē ke amō ta putar ym.) A'erehe ihē ke kome'ē ypa'ū rehe Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta mondo. (Kyndaha aja saka se.) Ypa'ū rer Pat.

¹⁰ Tupā rehe ipy'a ke ngā moī moī, ame'ē wera rahā, ihē py'a rehe Tupā'ā ihī katu te. Pe, amō pandu ame'ē ke rehe ihē ahendu. Ihē kupe koty ngi panduha uwyr. Tyapu hū panduha. Jumi'a aja panduha.

¹¹ Kuja panduha ihē ahendu:

—Ma'e ke nde eresak ta, ame'ē ke paper rehe emupinim. Ame'ē paper ke amō amō ok ta pe emondo. Ame'ē ta ok ta pe Jesu kotyhar ta jy'ar. Ame'ē ta pe emondo. Awa po wajar mokōi hetaha ihī. Kuja ok ta rer. Ese ok ta. Amō Esimi ok ta. Amō Per ok ta. Amō Tiati ok ta. Amō Sandi ok ta. Amō Sirande ok ta. Amō Raoniséi ok ta — aja ahendu.

¹² Awa pandu my? Ame'ē asak tar katu, a'erehe ihē awak. Aja rahā, ma'e weraha tymā ke ihē asak. Itatawa ke te'e mujā ame'ē rehe asak. Kuja. Awa po wajar mokōi hetaha.

¹³ Ame'ē pyter pe awa aja ame'ē rehe ihē asak. Kamixa puku namō ixo. Ipy rehe pukuha ihon. Ixu'a rupi har aja ame'ē riki ipixi'a rupi ihī. Itatawa ke te'e mujā ame'ē ke a'e tī.

¹⁴ I'a riki ituwyr te hū. Ame'ē tuwyrriha aja se nixói te. Ituwyr te hū. Eha riki tata aja hendy hū.

¹⁵ Ipy hendy hū tī. Itatawaran ke kytyk katu aja hendy hū. Tata pe maku rī, aja hendy hū tī. A'e pandu rahā, itapupur keruhū aja tyapuha ahendu. (Jesu ame'ē. Ywa pe har aja katu te hū ame'ē ke a'e.)

¹⁶ Ipo pe jahy rata ke a'e pyhyk reko. Ijywa katu kotyhar pe pyhyk reko. Kuja awa po wajar mokōi jahy rata hetaha ke. A'e pandu rahā, kyse upa te'e haimbe ame'ē ke uhem, ame'ēja saka. Warahy jandar rahā, warahy hendy hū, ame'ēja saka huwa ke hendy te hū.

¹⁷ Ihē asak ehe rahā, huwa koty ihē a'ar ajup. Manō ame'ē ke aja ihēaju. Ipo pe ihē ke a'e pyhyk. Ijywa katu kotyhar pe ihē ke mupu'am. Pe, ihē pe pandu:

—Ihē ngi ekyje ym.

Ihē ruhā te hū ame'ē ke ihē.

Ma'e nixói te rahā, pete'e ihē axo.

Yman te rahā, pete'e ta ihē axo tī.

¹⁸ Ihē axuwe katu ame'ē ke ihē.

Yman ihē amanō.

Apo ihē ruhā te hū ame'ē ke ihē.

Aja te'e ta ihē axo.

—Ihē apandu katu: “Nde eremanō ta” aja. Aja ihē je'ēha rupi a'e manō ta. Ihē riki apandu katu: “Nde erekwera katu erehem” aja. Aja ihē je'ēha rupi a'e kwera katu ta uhem tī.

¹⁹ Apo nde eresak ame'ē ke emupinim. Apo ma'e ke ixo ame'ē rehe nde eresak. Ame'ē ke emupinim. I'i atu rahā we, ma'e ke uhyk ta, ame'ē ke emupinim tī.

²⁰ I'i nde eresak ame'ē rehe nde erekwa ym. Ame'ē ke ihē amujekwa nde pe apo 'y. Ihē jywa katu kotyhar ame'ē ihē po rehe jahy rata nde eresak. Awa po wajar mokōi nde eresak. Ame'ē riki kapitā ta ke. Ihē kotyhar tama'e jy'ariha rendama'e kapitā ta ke. Awa po wajar mokōi jy'ariha renda ihī. Ame'ē kapitā ta ke. Ma'e weraha tymā rehe nde eresak. Awa po wajar mokōi hetaha rehe nde eresak. Ame'ē riki ihē kotyhar tama'e jy'ariha renda ke — aja ihē pe Jesu pandu.

2

Ese ok ta pe har Jesu kotyhar ta pe Juā mupinim

¹ Ihē pe a'e pandu:

—Ese ok ta pe ihē kotyhar tama'e jy'ariha renda ihī. Ame'ēma'e kapitā pe kuja emupinim: “Pehē pe myrandu ke ihē amondo axo. Ihē riki ihē po pe jahy rata apyhyk ame'ē ke ihē. Ihē jywa katu kotyhar ame'ē pe awa po wajar mokōi hetaha ihē apyhyk. Ma'e weraha tymā rupi awata axo ame'ē ke ihē tī. Itatawa ke te'e mujā ame'ē ke ame'ē. Awa po wajar mokōi hetaha ihī. Ame'ē rupi ihē awata axo.

² —Pehē pema'ema'e ame'ē ke ihē akwa katu. Mu'eharan ta je'ēha ke pemukanim tar katu te hū. Ame'ē rehe har pepandu pandu hū. Aja pemukanim. Ame'ē ke ihē akwa katu. Pehē ke amō ta mupyrara rahā, pehē py'ahu te'e pehendu pexo, aja ihē akwa katu tī. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ē ta ke peputar ym tī. Ame'ē ke ihē akwa katu tī. Amō ta pandu: 'Kirisutu mondo ame'ē ta ke jande' aja nāi. Jete my? Ame'ē ke pemanga katu. Aja rahā, Kirisutu mondo ym ame'ē ta ke a'eta aja pekwa. Te'e pandu ame'ē ta ke a'eta aja pekwa tī. Aja pema'ema'e ame'ē ke ihē akwa katu tī.

³ Ihē kotyhar ta ke pehē, a'erehe pehē ke amō ta mupyrara hū. Pehē py'ahu te'e pehendu pexo. Ihē rehe pehē pejurujar katuha ke pehijar ym tī. (Upa ame'ē rehe ihē rury katu.)

⁴ —(Pe, kuja jō ihē rury ym.) Ihē rehe pejurujar katu py rahā, ihē rehe pepy'a katu te hū. Aja ihē rehe pepy'a katu ym pexo apo 'y.

⁵ Myja me'ē pehē pepy'a katuha kanim my? Myja pemukanim my? Ame'ē rehe har pekwa pekwa pexo. Ma'e pehē peka'u te'eha ke pema'ema'eha ke pehijar. Pe, pema'e py, ame'ē ke pema'ema'e tī. Mu'eharan ta je'ēha ke pemukanim tī. Ma'e peka'u te'eha pema'ema'eha ke pehijar ym rahā, pehē rehe ihē ahyk ta. Amupyrara ta pehē ke. Ma'e weraha tymā ke ihē amukanim ta. (Aja rahā, jy'ariha renda nixōi ta.)

⁶ —Pe, Niko kotyhar ta ma'ema'e ame'ē ke peputar ym tī. Jete har ym ame'ē ta mu'e. Ihē aja ame'ē ta ke peputar ym tī. Ame'ē pema'eha riki katu” — aja Jesu pandu.

⁷ —Pekwa tar katu rahā, myrandu rehe pehendu katu. Ihē kotyhar ta pe Tupā'ā mujekwa ame'ē ke rehe pehendu katu! Ihē rehe jurujar katuha ke amō hijar ym rahā, ihē apandu ta: “Tupāma'e kupixa pe exo katu. A'ep ma'eywa heta i'āi. E'u. Aja rahā, nde rury katuha nāmō nde ruhā te hū nde erexo ta” — aja Jesu pandu.

Esimi ok ta pe har Jesu kotyhar ta pe Juā mupinim

⁸ Ihê pe Jesu pandu tî:

—Esimi ok ta pe ihê kotyhar tama'e jy'ariha renda ihî. Ame'ëma'e kapitâ pe kuja emupinim: “Ihê riki ihê ruhâ te hû ame'ë ke ihê. Ma'e nixóí te rahâ, pete'e ihê axo. Yman te rahâ, pete'e ta ihê axo tî. Ihê amanô. Pe, ihê akwera katu ahem tî.

⁹ —Pesarahâ! Pehê ke amô ta mupyrara hû ame'ë ke ihê akwa katu. Mupyrara hû, a'erehe pehêma'e ym te ame'ë ke ihê akwa katu tî. Pesarahâ! Tupâ ukwa katu ame'ë ke anî. Pehêma'e ke heta hû aja a'e ukwa. Amô ta pandu: ‘Jundéu awa ta ke jande, a'erehe pehê namô Tupâ rehe jande py'a jamoï moï ta' aja pandu naï. Anî. Ihê ke ame'ë ta putar ym. A'erehe pehê rehe ame'ë ta juru ai. A'erehe ame'ë ta riki Satana kotyhar ta ke.

¹⁰ Pehê pepyrara hû tate. Ame'ë ngi pekyje ym.

—Pesarahâ! Pehê ngi har amô amô ke kyndaha pe Satana kotyhar ta kynda ta raho. Aja ihê rehe pejurujar katuha ke Satana manga ta. (Ăjâ ramûi a'e.) Pepyrara heta ym ta wera. Ihê rehe pejurujar katuha ke pehijar ym. Pehê ke amô ta jukwa ta my? Pehijar ym pejurujar katuha ke tî. Aja rahâ ma'e katu ame'ë ke pehê pe ihê ame'ë ta. Pehijar ym, a'erehe pehê ruhâha ke ihê ame'ë ta pehê pe” — aja Jesu pandu.

¹¹ —Pekwa tar katu rahâ, myrandu rehe pehendu katu. Ihê kotyhar ta pe Tupâ'ă mujekwa ame'ë ke rehe pehendu katu! Tapijar te'e we ihê rehe pejurujar katu rahâ, marâ ka ym mupyraraha renda pe pehoaha. Mupyraraha renda pe amô oho ta rahâ, mokoihar manô, ame'ëja saka riki — aja Jesu pandu.

Per ok ta pe har Jesu kotyhar ta pe Juâ mupinim

¹² Ihê pe a'e pandu tî:

—Per ok ta pe ihê kotyhar tama'e jy'ariha renda ihî. Ame'ëma'e kapitâ pe kuja emupinim: “Pehê pe myrandu ke ihê amondo axo. Ihê apandu rahâ, kyse upa te'e haimbe ame'ë ke uhem, ame'ëja saka.

¹³ —Pesarahâ! Per ok ta pe har ta katu ym te riki. A'ep Satana ixo, ame'ëja saka. (Ăjâ ramûi a'e.) Ame'ë ok ta pe pexo, aja ihê akwa katu. Ihê kotyhar ta ke pehê. Ihê rehe har Anti pandu pandu katu. Ihê rehe jurujar katuha ke a'e hijar ym. Pe, a'e ke ngâ jukwa. (Aja pehê ke ngâ mukyje ta tipe.) Anî. Arahâ ihê rehe pejurujar katuha ke pehijar ym riki tî. (Upa ame'ë rehe ihê rury katu.) Ame'ë ok ta pe Satana ixo, ame'ëja saka.

¹⁴ —Pe riki pehê rehe har ihê aje'ë we ta. Kuja ihê rury ym. Pehê ngi har amô ta Maraâ mu'e ame'ë ke rehe hendu katu. Katu ym aja. Yman Mbara ke Maraâ mu'e. Kuja yman Maraâ mu'e. ‘Tupâran ruwa koty ma'e mi'u ke ngâ moï. Ame'ë ke pe'u katu. Kûjâ rehe peka'u te'e tî. Sawa'e rehe peka'u te'e tî, aja jundéu awa ta pe eandu katu' aja Mbara pe Maraâ mu'e naï. Ame'ë mu'eha rehe amô ta hendu katu. Ame'ë ta pehê namô ixo apo. Katu ym aja.

¹⁵ Aja pehê ngi har Niko kotyhar ta mu'e ame'ë ke rehe hendu ame'ë ta ixo tî. Katu ym tî.

¹⁶ Ame'ë ta ke pehê ngi pemuhem ym we pemondo rî. Mâ peja pemuhem katu pemondo. Aja ym rahâ, pahar pehê rehe ihê ahyk ta. Pe, ame'ë katu ym ame'ë ke mu'e ame'ë ta ke ihê amupyrara ta. Ihê apandu ta. Aja rahâ, kyse aja saka ihê juru ngi uhem ta. Aja ame'ë pe ihê amupyrara ta ngâ ke” — aja Jesu pandu.

¹⁷ —Pekwa tar katu rahâ, myrandu rehe pehendu katu. Ihê kotyhar ta pe Tupâ'ă mujekwa, ame'ë ke rehe pehendu katu! “Ihê rehe jurujar katuha ke amô hijar ym rahâ, ma'e katu ame'ë ke ihê ame'ë ta ipe. Yman mana riki jundéu awa tama'e mi'u. Amô mupyta ame'ë ke pehî. Ywa pe har ke ame'ë. A'erehe ame'ë ke rehe kome'ë ywy keruhû pe har ta usak ym. Ame'ë mana

aja pehē pe ihē ame'ē katu ta. (Aja rahā aja te'eha pehē āpū ta.) Pe, upa katu te ame'ē ta pe ita ra'yr tuwyr ke ihē ame'ē ta tī. (Aja rahā, ame'ē namō huruha mujāha rehe oho katu ta. Ywa pe har huruha ke ame'ē.) Ame'ē ita ra'yr rehe awa rer pyahu ame'ē ke ihī. Ame'ē rer ukwa ym te awa. Ita ra'yr pyhyk ame'ē ke jō ame'ē rer ukwa ta" — aja Jesu pandu.

Tiati ok ta pe har Jesu kotyhar ta pe Juā mupinim

¹⁸ Ihē pe Jesu pandu tī:

—Tiati ok ta pe ihē kotyhar tama'e jy'ariha renda ihī. Ame'ēma'e kapitā pe kuja emupinim: "Pehē pe myrandu ke ihē amondo axo. Tupā ra'yr ke ihē. Ihē reha fata aja hendy hū riki. Ihē py hendy hū tī. Itatawaran kytyk aja hendy hū.

¹⁹ —Pehē pema'ema'e ame'ē ke ihē akwa katu. Pepy'a katu pehē juehe pexo. Ihē rehe pejurujar katuha ke pehijar ym. Ima'e ym te ame'ē ta pe ma'e ke peme'ē me'ē katu. Pehē ke amō ta mupyrara rahā, pehē py'ahu te'e pehendy. Upa ame'ē pema'ema'eha ke ihē akwa katu. Pehē pejurujar katu py rahā, aja pema'ema'e. Apo ame'ē 'ar koty te we pema'ema'e katuha. Aja rahā katu hū. Ame'ē ke ihē akwa katu. (Upa ame'ē rehe ihē rury katu.)

²⁰ —Pe, kuja pehē rehe har ihē aje'ē ta. Kuja ihē rury ym. Amō kūjā pehē namō ixo. Ymanihar Jesambe aja a'e. 'Katu a'e' aja pepandu ehe har. Anī. Katu ym aja. Ame'ē kūjā pandu: "Tupā je'ēha ke pandu ame'ē ke ihē" aja pandu naī. Te'e riki. Ihē je'ēha ke pandu ame'ē ta ke kūjā muka'u te'e riki. A'e mu'e ame'ē ke namō muka'u te'e riki. A'erehe ihē je'ēha pandu ame'ē ta amō kūjā ta rehe ka'u te'e. Tupāran ruwa koty ma'e mi'u ke amō ta moī, ame'ē ke a'eta u'u tī. Katu ym aja.

²¹ Ihē aharō riki. 'Ma'e nde ereka'u te'eha ke nde erema'ema'e. Ame'ē ngi emuruwak. Ihē koty nde py'a emuruwak' aja amō pandu ipe. Anī riki. Muruwak tar ym. Sawa'e rehe ka'u te'e we rī.

²² A'erehe a'e ke ihē amupyrara te hū ta. Upa katu te kūjā mu'e ame'ē ke rehe hendu katu ame'ē ta ke ihē amupyrara te hū ta tī. Ame'ē ta kūjā rehe hendu katu, a'erehe ame'ē ta ka'u te'eha ke ma'ema'e. Ame'ē ta py'a ke ihē koty muruwak ym rahā, pahar ame'ē ta ke ihē amupyrara ta.

²³ Upa kūjā kotyhar ta ke ihē ajukwa ta tī. Aja rahā, upa katu te ihē kotyhar ta ukwa ta. Ma'e ke rehe har ipy'a rehe amō ukwa ukwa ixo, ame'ē ke ihē akwa katu te. Ma'e ke amō putar ame'ē ke ihē akwa katu te tī. Ame'ē ke upa katu te ihē kotyhar ta ukwā ta. Pehē pame katu te ihē ame'ē me'ē ta. Nde erema'ema'e, aja ihē ame'ē me'ē ta tī.

²⁴ —Pe, pehē ngi har amō ta aja ym. Ame'ē ma'e jaxer ai ame'ē mu'eha rehe pehendy ym. Mu'e ame'ē ke aja pema'e ym tī. Pehē riki Tiati ok ta pe har ta ke pehē. Amō ta pandu: 'Yman Satana rehe har ukwa ym awa. (Ājā ramūi a'e.) Apo ehe har jete har te ke jakwa katu' aja a'eta jupe. Ame'ē rehe pehendy ym tī. Pejumu'e ym tī. Katu aja. Ko apandu pehē pe: 'Mu'eharan ta ke pemujan pemondo pehē ngi' aja. Ame'ē jō apandu. Amō we ma'e ke pema'ema'e, aja ym apandu ta. Pema'e apo 'y, aja tapijar te'e we pema'ema'e.

²⁵ Pehē koty ihē ajywyr ta. Aja ym rahā we tapijar te'e we pepy'a katu pehē juehe pexo tī. Tapijar te'e we ihē rehe pejurujar katu pexo. Ima'e ym te ame'ē ta pe tapijar te'e we peme'ē me'ē katu pexo tī. Upa aja tapijar te'e we pema'ema'e ta me'ē te'e.

²⁶⁻²⁸ —Ihē rehe tapijar te'e we amō ta jurujar katu. Pe, ihē aputar ame'ē ke tapijar te'e we ma'ema'e katu tī. Ajahap manō. Aja rahā, ihē pe Papa pandu, aja ihē apandu ta a'eta pe tī: 'Kapitā ta aja pehē. Ihē je'ēha rupi awa ta ke pemondo mondo ta. Pyrātā te ha rupi pemondo mondo te ta. Pehē rehe

hendu ym ame'ë ta ke pahar pemuputu'u ta tî. Ywy pander nupã rahã, pahar uhã. Aja hendu ym ame'ë ta ke pahar pemuputu'u ta tî' aja apandu ta.

—Pe, wera uwyw rahã, jahy rata pete'e amõ usak. Ame'ë riki myrî myrî myrî aja hendyha. Ame'ë myrî myrî myrî aja ma'e katukwer ame'ë ke ihë ame'ë me'ë ta a'eta pe tî" — aja Jesu pandu.

²⁹—Pekwa tar katu rahã, myrandu rehe pehendu katu. Ihë kotyhar ta pe Tupã'ã mujekwa, ame'ë ke rehe pehendu katu! — aja Jesu pandu.

3

Sandi ok ta pe har Jesu kotyhar ta pe Juã mupinim

¹ Ihë pe Jesu pandu tî:

—Sandi ok ta pe ihë kotyhar tama'e jy'ariha renda ihî. Ame'ëma'e kapitã pe kuja emupinim: "Pehë pe myrandu ke ihë amondo axo. Tupã'ã ihë namõ ixo. Amõ koty koty a'e ma'ëma'eha. Awa po wajar mokõi hetaha ima'e ma'ëma'eha ke. Awa po wajar mokõi hetaha jahy rata ihë po pe ihë apyhyk areko tî. Aja rahã, jy'ariha renda kapitã tama'e kapitã keruhû te ihë tî. (Aja rahã, ihë rehe a'eta hendu katu ta me'ë te'e.)

—Pesarahã! Pehë pe myrandu amondo axo. Pehë pema'ëma'e pexo ame'ë ke ihë akwa katu. Pehë pepy'a katu pehë juehe pexo aja amõ ta pandu naî. Tupã rehe jô pehë py'a pemoi moî katu, aja pandu naî tî. Anî. Ame'ë ta aja ym pehë.

² Aerehe pepu'am, aja pexo. Upa katu te ihë ke pehijar ym rahã we, pehë py'a pemuruwak. Pehë py'a pejumãtã. Aja Tupã rehe jô pehë py'a pemoi moî katu te we rî. Pehë pema'ëma'e ame'ë ke katu ym we rî, aja ihë akwa katu. Tupã aja ihë akwa katu tî.

³ —Myrandu katu ke pehë pe Tupã je'ëha pandu ame'ë ta pandu pandu. Pehë ke ame'ë ta mu'e katu tî. Ame'ë rehe pehendu ym apo. Mã peja ame'ë rehe pehendu katu tî. Ma'e jaxer ai ame'ë pema'ëma'eha ngi pemuruwak. Tupã koty pehë py'a pemuruwak tî. Aja ym rahã, peharõ ym rahã, ihë ahyk ta pehë rehe. Pe, pehë ke amupyrara hû ta. Ma'e mukaniha uhykiha aja peharõ ym rahã, ihë ahyk ta. Ihë ahykiha angaha pekwa ym ta.

⁴ —Pep Sandi ok ta pe amõ ta ixo. Heta ym ame'ë ta. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ëma'e ym riki. Ywa pe ihë namõ ame'ë ta wata ta. Ipy'a juhyk te hû, aja ixo ta. Apandu ta: 'Ko pehë pexo. Katu aja' aja ame'ë ta pe apandu ta.

⁵ Ihë rehe jurujar katuha ke hijar ym ame'ë ta py'a riki juhyk te hû, aja ixo ta. Pe, ame'ë ta rer ke ihë amukanim ym te ta. Paper rehe uhã te hû ame'ë ta rer ihî. Ame'ë ngi ihë amukanim ym te ta. 'Peme'ë ta riki ihë kotyhar ta ke' aja Papa pe ihë apandu ta tî. Ima'e je'ëha rahoha ta pe aja ihë apandu ta tî" — aja Jesu pandu.

⁶ —Pekwa tar katu rahã, myrandu rehe pehendu katu. Ihë kotyhar ta pe Tupã'ã mujekwa, ame'ë ke rehe pehendu katu! — aja Jesu pandu.

Sirande ok ta pe har Jesu kotyhar ta pe Juã mupinim

⁷ Ihë pe a'e pandu tî:

—Sirande ok ta pe ihë kotyhar tama'e jy'ariha renda ihî. Ame'ëma'e kapitã pe kuja emupinim: "Pehë pe myrandu ke ihë amondo axo. Ihë apandu ame'ë ke ihë ama'ëma'e katu. Ihë riki katu te ame'ë ke ihë. Nixõ te ma'e aka'u te'eha ama'eha ke ihë pe. Yman Ndawi rok kyndaha mopokiha namõ amõ ixo. Aja ihë Papa rok kyndaha mopokiha namõ ihë axo tî. Kyndaha ke ihë apirar rahã, marã ka ym amõ kyndaha. (Ihë kotyhar ta ixo katu ta.) Ihë akynda rahã, marã ka ym amõ pirariha. (Ihë kotyhar ta aja ym ame'ë ta ixo ym te ta.) Ihë riki je'ëha te areko. Aja rahã: 'Nde erexe katu' aja ihë apandu ta. Amõ pe: 'Anî. Nde erexe ym ta' aja ihë apandu ta tî.

8—Pesarahā! Pehē pema'ema'e ame'ē ke ihē akwa katu. Pehēma'e pyrātāha ta'yr mi, ame'ē ke ihē akwa katu. Ihē rehe har amō ta mu'e ame'ē rehe pehendu katu. Ihē rehe pejurujar katuha ke pehijar ym tī. Pe, kyndaha ke ihē apirar pehē pe. Marā ka ym ame'ē ke amō kyndaha. (Aja rahā, amō ta pe myrandu katu ke pepandu pandu katu ta.)

9—Pesarahā! Satana kotyhar ta pehē koty ixo. Jundéu awa ta ke ame'ē ta tī. 'Jundéu awa ta aja Tupā rehe jande py'a jamoī moī katu tī' aja pandu a'eta jupe. Anī. Te'e riki. 'Pehē riki je'ēha te pereko' aja ame'ē ta pandu ta pehē pe. Pehē rehe ihē apy'a katu, aja upa ame'ē ta ukwa ta tī.

10 Pehē pe ihē apandu: 'Pehē ke amō ta mupyrara rahā, pehē py'ahu te'e pehendu' aja riki. Ame'ē rehe pehendu katu. Pehē py'ahu te'e pehendu riki. A'erehe kome'ē ywy keruhū pe har ta ke ihē amupyrara rahā, ame'ē ngi pehē ke ihē amuhem ta. Ihē rehe jeterhar ke ngā jurujar katu my? Ame'ē ke ihē amanga ta, a'erehe kome'ē ywy keruhū pe har ta ke ihē amupyrara ta.

11—Pahar ihē ajoywyr ta. Tupā rehe jō pehē py'a ke pemapyk katu, aja tapijar te'e we pexo. Aja rahā, pehēma'e ke amō mukanim ym te ta. Ma'e katu ame'ē ke pehē pe Tupā me'ē ta, ame'ē ke mukanim ym te ta awa.

12 Ihē rehe jurujar katuha ke amō hijar ym rahā, Tupā namō ixo katu te ta. Ihē aja ixo katu te ta tī. A'engi marā ka ym uhemihā.

—(Mahapyr her ihē amoī ta ehe.) Tupā rer ihē amoī ta ehe. (Aja rahā, ixotyhar ke a'e aja ngā ukwa.) Ihē rer pyahu ame'ē ke ihē amoī ta ehe tī. (Aja rahā, ihē kotyhar ke a'e aja ngā ukwa tī.) (Tupā rekoha pe har ke a'e, aja ukwa tī.) A'erehe Tupā rekoha rer ihē amoī ta ehe tī. Jerusarē ok ta ame'ē rer ke. Pyahu te ame'ē ok ta ke. Tupā koty ngi ame'ē ok ta wyjy ta uwyr. Ywa ngi wyjy ta uwyr" — aja Jesu pandu.

13—Pekwa tar katu rahā, myrandu rehe pehendu katu. Ihē kotyhar ta pe Tupā'a mujekwa, ame'ē ke rehe pehendu katu! — aja Jesu.

Raoniséi ok ta pe har Jesu kotyhar ta pe Juā mupinim

14 Ihē pe Jesu pandu tī:

—Raoniséi ok ta pe ihē kotyhar tama'e jy'ariha renda ihī. Ame'ēma'e kapitā pe kuja emupinim: "Pehē pe myrandu ke ihē amondo axo. Jeterhar te ke apandu ame'ē ke ihē. Ihē apandu ame'ē ke ihē ama'ema'e katu te. Jeterhar namō Tupā rehe har ihē apandu pandu. Upa katu te Tupā mujā, ame'ēma'e kapitā keruhū ke ihē.

15—Pesarahā! Pehē pema'ema'e ame'ē ke ihē akwa katu. Y haku te aja ym pehē. (Y haku ame'ē pe jahuk rahā, amō ma'e ahyha ke mukatu riki. Aja amō ta ke pemuhury ta tipe.) Aja ym pehē. Y rysā te aja ym pehē tī. (Y rysā te ame'ē ke amō u'u rahā, rysā katu ta. Aja pyai ame'ē ta py'a ke pemuhury ta tipe.) Aja ym pehē. Mā! Y haku te aja pexo rahā, katu tiki. Aja ym rahā, y rysā te, aja pexo rahā, katu tiki tī.

16 Y aku pitu, aja pexo. Y haku te aja ym pexo. Y rysā te aja ym pexo tī. Y aku pitu, aja pexo. Katu ym aja. Ihē juru ngi tymū ihē ambor ta, aja ihē ama'e ta. (Aja rahā, pehē pema'ema'e ym te ma'e ke, aja amujekwa ta.)

17—(Ma'erehe aja ihē apandu my? Pesarahā!) Pepandu: 'Jandema'e heta te hū. Katu jaxo. Upa ma'e ke japutar ame'ē ke namō jaxo' aja pehē jupe. Anī riki. Pepyara pexo. Pehē jaxer aja pexo. Ame'ē ke pekwa ym pehē. Jeterhar namō Tupā rehe pehē pepy'a ym pexo. Pehē juehe pejesak ym. Pehē reha ym te aja pehē. (Aja rahā, Tupā rehe jō pehē py'a pemapyk ym pexo.) Ame'ē ke pesak ym. Pekwa ym tī. Pehē jawe te'e pexo.

18—A'erehe pehē pe ihē apandu katu. Ihē pe itatawa katu te ame'ē ke pepandu. Aja rahā, ihē koty pehē py'a pemuruwak ta. Aja rahā, Tupā rehe pehē pepy'a katu te hū ta tī. Pan tuwyr katu te ame'ē ke pepandu ihē pe tī.

Ame'ë pe pehë jawe te'eha ke pejupyk. Pehë ruxîha pejupyk. (Pan tuwyr aja rahâ, pehë py'a juhyk aja pexo.) Eha puhâ ke pepandu ihë pe tî. Ame'ë ke pehë reha rehe pemoï. Aja rahâ, pesak katu ta. (Aja rahâ, pehë juehe pesak katu ta. Aja rahâ, Tupã putar, aja pexo katu ta.)

¹⁹ Ihë apy'a katu ame'ë ta ke ihë amupyrara riki. Aja rahâ, ihë rehe hendu katu ta. Ihë rehe hendu ym rahâ, amupyrara ta. Ihë apandu ta ipe tî: 'Mâ peja ym' aja. A'erehe mâ pahar ma'e pehë jaxer ai ame'ë pema'ema'eha ngi pemuruwak. Ihë koty pemuruwak. Aja rahâ, ihë amupyrara ym ta.

²⁰ —Pesarahâ! Ok rukwen rake ihë apu'am a'am, aja ihë axo. Ihë apukái pukái a'am. Ihë apukái ame'ë ke rehe amõ hendu rahâ, pe, hukwen ke pirar rahâ, hok pe ihë axe ta. Inamõ ma'e ke ihë a'u ta. Ihë namõ a'e ma'e ke u'u ta tî. (Aja rahâ, ame'ë py'a rehe ihë axe tar katu aja amujekwa. Pe, ihë namõ a'e juehe katu a'e ixo tî.)

²¹ Ihë rehe jurujar katuha ke amõ hijar ym rahâ, ihë apandu ta ipe: 'Ihëma'e wapyka rehe ihë rake ewapyk. Ihë namõ nde erexo ta' aja. Ihë aja a'e tî. Ihë ruwajan ta ke ihë amuputu'u. A'erehe Papama'e wapyka rehe Papa rake ihë awapyk aî tî" — aja Jesu pandu.

²² —Pekwa tar katu rahâ, myrandu rehe pehendu katu. Ihë kotyhar ta pe Tupã'ã mujekwa, ame'ë ke rehe pehendu katu! — aja Jesu pandu.

4

Ywa pe har ta Tupã rehe ipy'a ke moï moï katu

¹ Ajame'ë ke ihë ama'ã tî. Ihë Juã. Kuja ihë asak. Ywa pe hukwen pirar ame'ë ke ihë asak. I'i we ihë pe pandu, ame'ë pandu ihë pe tî. Pandu rahâ, jumi'a aja panduha ke. Kuja pandu apo:

—Se ywate ejur. Apo har ma'e ke uhyk ta me'ë te'e, ame'ë ke nde pe ihë amujekwa ta — aja ihë pe.

² Pahar ihë py'a rehe Tupã'ã ihî katu. A'ep ywa pe amõ riki wapyk ame'ë rehe ihë asak. (Tupã a'e.) Wapyka rehe wapyk uî. Wapyka kapitã keruhûma'e aja saka.

³ Huwa ke hendy hû. Ma'e ita hepy hû aja huwa hendy hû. Itawa hû. Ita rer jase. Itawa ame'ë. Sando ita amõ tî. Ipirangwer ame'ë. Aja huwa hendy hû. Pe, ame'ë wapyka juramã rupi maju'ã aja hendy hû. Howy te ame'ë ke. Ita hepy hû aja saka. Ita rer emeráu.

⁴ Wapyka juramã rupi amõ heta wapyka ihî. Kuja, 24 hetaha. Ame'ë pe tamûi ta wapyk uî. Kuja, 24 tamûi ta ke. Ima'e mundeha tuwyr te hû. Iãkã rehe har namõ ihî. Itatawa ke te'e mujã, ame'ë iãkã rehe har namõ ihî.

⁵ Wapyka pyter ngi Tupã pirã pirã hû. Tupã tyapuha tyapu tyapu hû. Wapyka ndutar koty ma'e weraha hendy hendy. Kandéi i'y rehe moï, ame'ëja saka. Awa po wajar mokõi ma'e weraha ihî. Ame'ë riki Tupã'ã aja me'ë. Ima'e ma'ema'eha ke awa po wajar mokõi hetaha aja.

⁶ Wapyka ndutar koty y ramûi aja ihë asak tî. Waruwa ke te'e mujã, ame'ëja saka. Kísatáu aja hendypu.

Wapyka juramã rupi kaja tumeme ixuwe katu hû ame'ë ta i'ái. Hundutar koty amõ. Xupe koty amõ tî. Ijywa katu koty amõ tî. Ijywa'i koty amõ tî. Ame'ë ixuwe katu hû ame'ë ta eha namõ i'ái. Huwa koty eha ihî. Xupe koty eha ihî tî. (Aja rahâ, upa katu te a'eta usak katu. Upa katu te ukwa katu tî.)

⁷ Ixuwe katu hû ame'ë ta ngi har peteïhar kuja saka. Jangwateran aja ihë asak. Mokõïhar tapi'iruhu aja ihë asak tî. Mahapyrihar sawa'e ruwa aja ihë asak tî. Tumemehar wyrahuran keruhû aja ihë asak tî. Wewe ixo aja ihë asak.

⁸ Ame'ë ixuwe katu hũ ame'ë ta ipypo namō ixo. Ame'ë ta pame katu te awa po wajar peteī hetaha ipypo namō ixo. Aja rahā, pahar Tupā je'ēha ke ma'ema'e ta oho. Hete rupi upa te'e eha ihī. Soroka ngi amō usak rahā, eha heta hũ amō usak tī. Jywī ngi amō usak ehe rahā, eha heta hũ usak tī. Wera rahā, ame'ë ta pandu pandu. Pytun rahā, pandu pandu tī. Putu'u ym riki. Kuja pandu:

“Tupā riki jandema'e sawa'e te.

Pyrātā te hũ ame'ë ke a'e.

Katu te hũ ame'ë ke a'e tī. Ma'e jaxer ame'ë ke nixói te ipe tī. Ma'e ka'u te'eha ma'eha nixói te ipe tī.

A'e te'e ixo ame'ë te'e a'e.

Yman a'e ixo.

Apo pete'e ixo.

Yman rahā aja te'e ta ixo” aja riki pandu.

⁹ Wapyka rehe wapyk uī. A'e uhā te hũ ame'ë ke a'e. Ehe har tumeme ixuwe katu hũ ame'ë ta pandu pandu: “Mā! Katu te hũ nde! Nde jō riki je'ēha te nde erereko!” aja riki.

¹⁰ Aja pandu rahā, tamūi ta u'ar oup. Wapyka rehe wapyk ame'ë ndutar koty u'ar oup. Aja ame'ë ta py'a ke moī moī katu ehe. Iākā rehe har ke wapyka ndutar koty a'eta ombor tī. (Aja rahā, a'e riki i'ar koty te we pyrātā te hũ ha ke a'e, aja mujekwa ipe.) Pe, a'eta pandu:

¹¹ “Tupā nde. Jandema'e sawa'e te nde.

Upa katu te ma'e ke nde eremujā. Nde ereputar, a'erehe upa katu te ma'e ke ixo.

Nde ereputar, a'erehe upa katu te ma'e ke ixuwe katu ixo. Upa katu te ma'e ke nde eremujā.

A'erehe kuja nde pe japandu rahā, katu tiki.

Ne jō riki katu te hũ ame'ë ke nde.

Ne jō riki je'ēha te nde erereko.

Ne jō riki pyrātā te hũ ame'ë ke nde”

Aja tamūi ta pandu.

5

Paper mamā ame'ë rehe har

¹ Wapyka rehe amō wapyk ame'ë ke rehe ihē asak. Ihē Juā. Ipo pe paper mamā ame'ë ke rehe asak. Ijywa katu kotyhar ame'ë ipo pe ihī. Paper rehe pinīha ihī. Xupe rehe ihī tī. Pe, paper mamā ame'ë ke rehe kyndaha ihī. Yraity aja ame'ë pe kynda. Awa po wajar mokōi hetaha pe kynda.

² Pe, Tupā je'ēha rahoha ke rehe ihē asak. Pyrātā te hũ ame'ë ke a'e. Hātā a'e pandu: “Awa riki katu te ame'ë ke my? Pe, awa peme'ë paper kyndaha ke mopok ta my?” aja.

³ Mopok ta ame'ë ke nixói riki. Ywa pe har ta marā ka ym mopokiha. Kome'ë ywy keruhū pe har ta aja tī. Marā ka ym mopokiha tī. Manō ame'ë ta'ā aja tī. Marā ka ym mopokiha tī. Paper mamā, ame'ë jywī pe marā ka ym amō ta usakiha. Mopok ta ame'ë ke nixói te.

⁴ Katu te ame'ë ke mahem ym awa. A'erehe marā ka ym paper kyndaha ke amō mopokiha. A'erehe marā ka ym paper jywī rehe usak usak awa. A'erehe ajixi'u hũ ihē.

⁵ Pe, tamūi ta ngi har peteī pandu ihē pe:

—Ejixi'u ym. Esarahā! Junda ta ngi har kapitā keruhū pehī. Jangwateran aja pyrātā te hũ a'e. Ndawi rainō ke a'e tī. Huwajan ta ke upa katu te a'e muputu'u. A'e riki paper mamā ame'ë kyndaha ke mopok ta. (Kirisutu ke

a.e.) Upa mopok ta. Awa po wajar mokōi hetaha kyndaha ke mopok ta. Pe, paper ke pirar ta – aja ihē pe.

⁶ Pe, wapyk ame'ē ta pyter pe Arapuharan Ra'yr rehe ihē asak. (Kirisutu ke a'e.) Wapyka ndutar koty a'e pu'am u'am. Tumeme ixuwe katu hū ame'ē ta juramā rupi ixo. Pe, xupe 'ar rupi tamūi ta ixo tī. Juramā u'am. Yman ame'ē Arapuharan Ra'yr manō ame'ē ke a'e. Jukwaha rape namō ixo, a'erehe Arapuharan Ra'yr manō ame'ē ke a'e. Awa po wajar mokōi hetaha i'ak namō ixo tī. (Aja rahā, pyrātā te hū ame'ē ke a'e aja mujekwa.) Pe, awa po wajar mokōi hetaha eha namō ixo tī. Ame'ē riki Tupā'ā ke. Awa po wajar mokōi hetaha riki a'e ma'ema'eha ke. A'e ke kome'ē ywy keruhū rupi Tupā mondo. Tupā rehe har a'e mujekwa oho. Upa katu te a'e usak, a'erehe eha heta aja ixo. Upa katu te ukwa tī.

⁷ Pe, wapyka koty Arapuharan Ra'yr a'e oho. (Kirisutu ke a'e.) Ame'ē wapyka rehe amō wapyk ūi. Ipo ngi paper mamā ame'ē ke Arapuharan Ra'yr pyhyk. Ijywa katu kotyhar ipo ke ngi pyhyk.

⁸ Pyhyk rahā, Kirisutu ruwa koty tumeme ixuwe katu hū ame'ē ta u'ar oup. Aja a'eta py'a ke a'eta moī moī katu ehe. Kuja, 24 tamūi ta aja tī. U'ar oup tī. Ame'ē ta pame katu te araraperan namō ipo pe ixo. Itatawa rekūi ipo pe reko tī. Ame'ē tyryhem riki. Ma'e pihe katu ame'ē ke ihī. Ame'ē ke Tupā namō ixotyhar ta pandu pandu, aja ame'ē. Ame'ē riki itatawa rekūi pe ihī, ame'ēja saka.

⁹ Pe, a'eta jyngar. Panduha pyahu ame'ē namō a'eta jyngar. Kuja riki: “Ne jō riki katu te me'ē ke, a'erehe paper mamā ame'ē ke nde erepyhyk katu. Kyndaha ke nde riki eremopok katu tī.

Yman nde ke amō ta jukwa. Nde eremanō, a'erehe upa ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe nde eremuhepy. A'erehe Tupā rehe ngā ke nde eremuhyk katu.

Ka'a pe har ta ke nde eremuhyk katu ehe tī. Amō koty koty je'ēha pandu ame'ē ta ke nde eremuhyk katu tī. Amō amō awa ta ke nde eremuhyk katu tī. Amō amō ywy pe har ta ke nde eremuhyk katu tī.

¹⁰ Upa ame'ē ta ke pa'i ta aja nde eremu'am. Aja rahā ame'ē ta riki Tupāma'e miasu ta ke tī.

Kapitā keruhū ta ke aja nde eremu'am tī. Aja rahā, ame'ē ta riki kome'ē ywy keruhū pe har ta ke mondo mondo ta tī. Kapitā keruhū aja mondo mondo ta” aja a'eta jyngar.

¹¹ Pe, ihē ama'ā tī. Ihē Juā. Tupā je'ēha rahoha ta rehe ihē asak. Heta te hū ixo! Marā ka ym amō mangahā. Heta te hū ixo! Wapyka juramā rupi ixo. Tamūi ta xupe 'ar rupi ixo tī. Tumeme ixuwe katu hū ame'ē ta xupe 'ar rupi ixo tī. Tupā je'ēha rahoha ta pandu ame'ē rehe ihē ahendu.

¹² Kirisutu rehe har hātā a'eta jyngar:

“Arapuharan Ra'yr aja nde. Yman nde ke amō ta jukwa.

Katu te ame'ē ke nde. A'erehe ne jō riki ngā ke nde eremondo mondo, aja Tupā mu'am nde ke. Upa katu te ma'e ke a'e me'ē nde pe tī.

A'erehe nema'e heta te hū. Ukwa katu te ha ke a'e me'ē nde pe tī. Pyrātā te hū ha ke me'ē nde pe tī.

Ne jō riki je'ēha te nde erereko. Ne jō riki katu te me'ē ke” aja Tupā je'ēha rahoha ta jyngar.

¹³ Pe, upa katu te Tupā mujā, ame'ē ta jyngar. Ame'ē rehe ihē ahendu. Ywa pe har ta ke Tupā mujā ame'ē ta jyngar. Ywy keruhū pe har ta aja tī. Jyngar tī. Manō ame'ē ta'ā jyngar tī. Y ramūi pe har ta aja tī. Upa katu te ixuwe katu ame'ē ta jyngar tī. Pyta we ym te. Upa katu te riki. Pe, kuja jyngar:

“Mā peja wapyka rehe wapyk ame'ē pe pepandu.

Mā peja Arapuharan Ra'yr pe pepandu tī.

Pehē jō riki katu te me'ē ke.

Pehē jō riki je'ēha te pereko.

Pehē jō riki pyrātā te hū ame'ē ta ke pehē.

Mā peja aja te'e ta pehē jō pexo" aja riki upa katu te jyngar.

¹⁴ Tumeme ixuwe katu hū ame'ē ta pandu: "A'e tŷ" aja. Tamūi ta u'ar oup tī. Aja a'eta rehe ipy'a ke tamūi ta moī moī katu tī.

6

Paper mamā ame'ē kyndaha ke Kirisutu mopok

¹ Ajame'ē ke Arapuharan Ra'yr rehe ihē asak. (Kirisutu ke a'e.) Paper mamā ame'ē kyndaha ke a'e mopok. Awa po wajar mokōi hetaha kyndaha ke ihī. Ame'ē ngi petēihar ke a'e mopok. Aja rahā, tumeme ixuwe katu hū ame'ē ta ngi har petēi pandu. Pandu rahā, Tupā tyapuha aja ihē ahendu. Kuja pandu:

—Ejur! — aja riki.

² Ihē ama'ā rahā, kahwa tuwyr ame'ē ke uhem. Xupe 'ar pe sawa'e oho. Yrapar namō oho. (Aja rahā, huwajan ta namō jumai ta oho, aja mujekwa.) Pe, iākā rehe har amō me'ē ipe. Kapitā keruhūma'e aja ame'ē. (Huwajan ta ke muputu'u ta, aja ame'ē mujekwa.) Huwajan ta ke muputu'u ta oho.

³ A'engi paper kyndaha mokōihar ke Arapuharan Ra'yr mopok. (Kirisutu ke a'e.) Pe, ixuwe katu hū ame'ē ta ngi har mokōihar pandu:

—Ejur! — aja.

⁴ Aja rahā, amō kahwa uhem. Pirā ame'ē ke ame'ē. Xupe 'ar pe sawa'e oho. Pyrātāha ke Tupā muwyr ipe. Ame'ē namō kome'ē ywy keruhū pe har ta ke sawa'e muka'u te'e. A'erehe kome'ē ywy keruhū pe har ta jumai mai ngā juehe. Aja ngā jukwa jukwa ngā juehe. A'erehe ame'ē sawa'e pe kyse keruhū ke Tupā muwyr.

⁵ A'engi paper kyndaha mahapyrihar ke Arapuharan Ra'yr mopok. (Kirisutu ke a'e.) Ixuwe katu hū ame'ē ta ngi har mahapyrihar pandu. Ame'ē ke rehe ihē ahendu:

—Ejur! — aja riki.

Ihē ama'ā rahā, kahwa pihun ame'ē ke uhem. Xupe 'ar pe sawa'e oho. Ma'e puhŷiha mangaha ke ipo pe a'e pyhyk reko. (Ame'ē pe ngā mi'u ke manga ta.)

⁶ Tumeme ixuwe katu hū ame'ē ta ngi har amō pandu, aja ihē ahendu. Kuja pandu riki:

—Petei wera rahā, amō paraky rahā, tamatarer pyhyk. Ame'ē pe petēi mangaha jō ahūi aja me'ē ke amō jo'ok katu. Aja pame katu te ngā pe me'ē me'ē. (Ta'yr te mi ame'ē. Uhyk ym ngā pe. A'erehe myahy te hū ngā.) Petei wera rahā, amō paraky rahā, tamatarer pyhyk. Ame'ē pe mahapyr mangaha jō u'i aja me'ē amō jo'ok katu. (Awa mi'u ame'ē tī.) Aja pame katu te ngā pe me'ē me'ē. (Ta'yr mi jo'ok. Uhyk ym ngā pe. A'erehe myahy te hū ngā.) Kupixa pe har ma'eywa'y emondok ym. Oriwé'y emondok ym. Uwa'y aja tī. Emondok ym tī — aja panduha ihē ahendu. (Aja rahā, ta'yr te mi awa mi'u ke arahā ngā jo'ok aja mujekwa. Uhyk ym ngā pe. A'erehe myahy te hū ngā.)

⁷ A'engi paper kyndaha tumemehar ke Arapuharan Ra'yr mopok. (Kirisutu ke a'e.) Ixuwe katu hū ame'ē ta ngi har tumemehar pandu ame'ē ke rehe ihē ahendu:

—Ejur! — aja riki.

⁸ Ihē ama'ā rahā, kahwa tawa ke rehe ihē asak. Xupe 'ar pe sawa'e oho. A'e uwyr rahā, manō te hū ngā. A'erehe her: "Manō ame'ē ke" aja riki. Haikwer rupi manō ame'ē ta oho inamō, ame'ēja saka. Pe, ame'ē ta pe Tupā pandu: "Kome'ē ywy keruhū pe har ta ke pejukwa. Tumeme ixo rahā, ame'ē ngi har

peteĩ pejukwa. Aja pame katu te kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta ke pejukwa. Ngã jumai mai ixo rahã, tumemehar ngi har peteĩ pejukwa. Ngã mi'u nixói te aja ixo rahã, tumemehar ngi har peteĩ pejukwa tĩ. Tumeme ma'e ahy ixo ame'ẽ ta ngi har peteĩ pejukwa tĩ. Ka'a rupi so'o jarõ ame'ẽ ta ixo. Ame'ẽ ta ke ngã koty pemondo. Ame'ẽ ta riki ngã ke jukwa ta tĩ. Tumeme har ngi har peteĩ jukwa ta" aja Tupã pandu.

⁹ A'engi paper kyndaha awa po wajar peteĩhar upa har ke Arapuharan Ra'yr mopok. (Kirisutu ke a'e.) Ihẽ ama'ã rahã, myrape keruhũ rehe ihẽ asak. Kome'ẽ ywy keruhũ pe Tupã rehe amõ ipy'a moĩ moĩ rahã, myrape keruhũ 'ar pe tapi'iruhu ke hapy. Ame'ẽ myrape aja asak. Ame'ẽ myrape keruhũ wyr pe amõ ta'ã rehe ihẽ asak. Ame'ẽ ta riki Tupã je'ẽha ke kome'ẽ ywy keruhũ rupi pandu pandu ame'ẽ ta ke. A'erehe ame'ẽ ta ke Tupã rehe ipy'a ym ame'ẽ ta jukwa. Ame'ẽ ta ke ngã mupyrara rahã, tapijar te'e we Kirisutu rehe har pandu pandu. Hijar ym.

¹⁰ Ame'ẽ ta hãtã pandu:

—Sawa'e! Pyrãtã te hũ ame'ẽ ke nde. Katu te ame'ẽ ke nde. Nde erepandu ame'ẽ ke nde erema'ema'e katu. Peme'ẽ ywy keruhũ pe nde rehe ipy'a ym ame'ẽ ta ixo. Ame'ẽ ta pe nde erepandu ta: "Pehẽ katu ym" aja. Myja rahã, ame'ẽ ta pe aja nde erepandu ta my? Myja rahã ame'ẽ ta ke nde eremupyrara ta my tĩ? — aja Tupã pe pandu.

¹¹ Ame'ẽ ta pame katu te pe mundeha tuwyr te ame'ẽ ke amõ me'ẽ me'ẽ. (Aja rahã, ipy'a juhyk ame'ẽ ta ke, aja mujekwa.) Pe, pandu: "Peharõ we rĩ. Pehẽ aja Tupã je'ẽha ke amõ ta pandu pandu tĩ. Pehẽ mu ta aja ame'ẽ ta tĩ. Ame'ẽ ta ke pehẽ aja Tupã rehe ipy'a ym ame'ẽ ta jukwa ta kũ tĩ. A'ewan ym we rĩ. A'ewan jukwa rahã, ihẽ amupyrara ta" aja Tupã pandu.

¹² A'engi paper kyndaha awa po wajar peteĩhar ke Arapuharan Ra'yr mopok. (Kirisutu ke a'e.) Kyndaha mopok rahã, ywy ke katak te hũ. Pe, warahy pihun oho. Pan pihun xuru rãĩ, ame'ẽja saka warahy pihun oho. (Aja rahã, kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta pyrara te hũ ta aja mujekwa.) Jahy aja tĩ. Awa ruwy aja pirã oho. (Pyrara te hũ ta ngã aja mujekwa tĩ.)

¹³ Jahy rata ta u'ar tĩ. Kome'ẽ ywy keruhũ pe u'ar. Ywytu keruhũ peju rahã, ma'eywa jakyr ke u'ar, aja jahy rata ta u'ar tĩ. (Aja rahã, kapitã ta ke muputu'u ta, aja mujekwa.)

¹⁴ Ywa kanim oho tĩ. Paper ke amõ mamã. Aja ywa kanim oho. (Aja rahã, ma'e ke uwak ta aja mujekwa.) Pe, ywy'ã keruhũ henda ngi tyryk tĩ. Ypa'ũ aja tĩ. Henda ngi tyryk tĩ. (Aja rahã, uwakiha uhyk ta, aja mujekwa.)

¹⁵ Pe, kapitã keruhũ ta kanim oho. Kome'ẽ ywy keruhũ pe ixo ame'ẽ ta ke ame'ẽ ta. Kapitã ta aja tĩ. Kanim oho tĩ. Sonda tama'e kapitã ta aja tĩ. Kanim oho tĩ. Upa ima'ehũ ame'ẽ ta aja tĩ. Kanim oho tĩ. Pyrãtã te hũ ame'ẽ ta aja tĩ. Kanim oho tĩ. Upa katu te amõ ta aja tĩ. Amõ pe paraky te'ame'ẽ ta ke aja tĩ. Kanim oho tĩ. Juehe paraky ame'ẽ ta ke aja tĩ. Kanim oho tĩ. Upa katu te aja tĩ. Kanim oho tĩ. Itakwar keruhũ rupi kanim oho. Ywy'ã keruhũ rehe ita keruhũ ihĩ. Ame'ẽ wyr pe kanim oho tĩ.

¹⁶⁻¹⁷ Upa ame'ẽ ta pukái hũ. Ywy'ã keruhũ pe pukái hũ. Ita keruhũ pe pukái hũ tĩ. Kuja riki pukái:

—Jande ke pejupyk. Jande ke pemukanim tĩ. Wapyka rehe wapyk ame'ẽ ke ngi jande ke pemukanim, Tupã ngi. Aja rahã, a'e usak ym ta jande rehe. Arapuharan Ra'yr ngi jande ke pemukanim tĩ, Kirisutu ngi. Aja rahã, jande rehe usak ym ta a'e tĩ. Ame'ẽ tama'e parahyha ngi jande ke pemukanim. Ame'ẽ ta mokõi riki parahy jande rehe. Ame'ẽ angaha uhyk riki. Marã ka ym ame'ẽ ngi uhemihã awa — aja pukái hũ ngã.

'Ar rehe anga uhyk rahã, aja ta kũ.

7

144.000 hetaha jundéu awa ta ke

¹Upa ame'ë rehe ihê asak. A'engi amô ma'e ihê keraiha aja ihê asak tî. Kuja. Tumeme Tupã je'êha rahoha ta rehe ihê asak. Ihê Juã. Ame'ë Tupã je'êha rahoha ta amô koty koty pu'am u'am. Warahy uhemihaha koty peteî. Warahy u'ariha koty amô pu'am u'am tî. Warahy jurukwã koty amô tî. Amô warahy jurukwã koty amô tî. Ame'ë ta riki ywytu ke mupyta. A'erehe kome'ë ywy keruhû rupi ywytu peju ym te. Y ramûi 'ar rupi peju ym te tî. Myra rehe peju ym te tî.

²Pe, amô Tupã je'êha rahoha rehe ihê asak. Warahy uhemihaha koty ngi a'e uwyr. Ipo pe ma'e ke namô ixo. Awa riki Tupã kotyhar ke aja ukwaha ke namô ixo. Ame'ë mangaha riki Tupãma'e ke. A'e riki ixuwe katu te hû ame'ë ke a'e. Pe, ame'ë Tupã je'êha rahoha pandu. Tumeme Tupã je'êha rahoha ta pe pandu. Ame'ë ta pe Tupã pandu: "Ihê je'êha rupi kome'ë ywy keruhû ke pemaï peho. Y ramûi aja tî. Pemaï tî." Ame'ë Tupã je'êha rahoha ta pe amô Tupã je'êha rahoha pandu.

³Kuja pandu:

—Tupãma'e miasu ta rehe ukwaha pemoï ym rahã we, kome'ë ywy keruhû ke pemujaxer ym we rî. Y ramûi aja tî. Pemujaxer ym we rî. Myra aja tî. Pemujaxer ym we rî. Ipykã rehe ixotyhar ta ukwaha ke pemoï ym rahã we, ma'e ke pemujaxer ym we rî — aja riki pandu.

⁴Pe, ngã hetaha mangaha ke ihê pe a'e pandu. Kuja, 144.000 hetaha ta ke. Ame'ë ta pykã rehe ukwaha ke moï. Tupã kotyhar ta ke peme'ë ta, ame'ë ukwaha ke moï. Jundéu awa ta riki amô koty koty jy'ar. Awa py mokôï hetaha ta jy'ariha. Ame'ë ta ngi amô amô ta jo'ok rahã, 144.000 hetaha ta uhky.

⁵⁻⁸A'erehe Junda kotyhar ta ngi har 12.000 hetaha ta uhem oho.

Humê kotyhar ta ngi har 12.000 hetaha ta uhem oho tî.

Nga kotyhar ta ngi har 12.000 hetaha ta uhem oho tî.

Ase kotyhar ta ngi har 12.000 hetaha ta uhem oho tî.

Natari kotyhar ta ngi har 12.000 hetaha ta uhem oho tî.

Manasa kotyhar ta ngi har 12.000 hetaha ta uhem oho tî.

Simeã kotyhar ta ngi har 12.000 hetaha ta uhem oho tî.

Rewi kotyhar ta ngi har 12.000 hetaha ta uhem oho tî.

Isakar kotyhar ta ngi har 12.000 hetaha ta uhem oho tî.

Semurô kotyhar ta ngi har 12.000 hetaha ta uhem oho tî.

Jose kotyhar ta ngi har 12.000 hetaha ta uhem oho tî.

Menjamî kotyhar ta ngi har 12.000 hetaha ta uhem oho tî.

A'erehe johu upa ngã jy'ar rahã, 144.000 hetaha ta uhky.

Heta te hû ame'ë ta i'ái

⁹A'engi ihê ama'ã rahã, heta te hû ame'ë ta ixo. Marã ka ym amô mangaha. Heta te hû riki. Ka'a pe har ta ngi har pete'e ixo. Amô amô awa ta ngi har ta ixo tî. Amô amô ywy pe har ta ixo tî. Amô amô je'êha pandu ame'ë ta ixo tî. Wapyka ndutar koty ame'ë ta pu'am u'am. Arapuharan Ra'yr ndutar koty pu'am u'am tî. (Kirisutu a'e.) Ame'ë heta te hû ame'ë ta mundeha ituwyr ame'ë namô pame katu te ixo. Aja rahã, Tupã pandu: "Pehê katu te. Ma'e peka'u te'eha pema'eha ke nixói te pehê pe" aja ngã pe. Ngã po rehe pindo ro aja me'ë namô ixo. (Aja rahã, ame'ë ta ke huwajan ta muputu'u ym aja mujekwa. Tupã rehe jurujar katuha ke hijar ym, aja mujekwa tî.)

¹⁰Ame'ë ta pukái:

—Tupã riki ngã ke muhã katu. A'e riki wapyka rehe wapyk uî. Kirisutu riki ngã ke muhã katu tî. A'e riki Arapuharan Ra'yr aja a'e — aja.

¹¹ Wapyka juramã rupi upa katu te Tupã je'êha rahoha ta pu'am u'am. Tamûi ta aja tî. Pu'am u'am tî. Tumeme ixuwe katu hũ ame'ê ta aja tî. Wapyka juramã rupi pu'am u'am tî. Pe, wapyka ndutar koty ame'ê ta u'ar oup. Upa katu te ame'ê ta huwa koty u'ar oup. Aja Tupã rehe ngã py'a ke ngã moï moï katu.

¹² Pe, ngã pandu:

—Amen! A'e tÿ!

Ne jô riki katu te me'ê ke nde!

Nde riki erekwa katu te ame'ê ke nde tî!

Nde riki je'êha te nde erereko ame'ê ke nde tî!

Nde riki upa katu te nde eremujã, ame'ê ke nde eremondo mondo tî.

Nde riki pyrâtã te hũ ame'ê ke nde tî.

Upa aja te'e ta nde erexo. A'e tÿ! — aja Tupã pe ngã pandu.

¹³ Pe, tamûi ta ngi har peteï ihê pe pandu:

—Peme'ê mundeha ituwyr ame'ê namô pame katu te munde. Awa riki peme'ê ta my? My ngi uhyk my? — aja ihê pe.

¹⁴ —Sa'e! Ihê akwa ym. Nde atu erekwa katu — aja ihê apandu ipe.

A'e pandu:

—Mupyraraha keruhũ ngi peme'ê ta uhem. Katu uhem. Arapuharan Ra'yr ruwy namô ngãma'e mundeha kutuk, ame'êja saka, a'erehe ituwyr te. (Aja rahã, ngã py'a ke Tupã upa katu te juhyk, aja mujekwa.) Kirisutu riki ame'ê Arapuharan Ra'yr aja a'e.

¹⁵ Ame'ê ruwy pe ngã py'a juhyk, a'erehe Tupãma'e wapyka ndutar koty a'eta pu'am u'am. A'e ixo, ame'ê renda riki Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ aja saka. A'ep tapijar te'e we Tupã rehe ngã py'a ke ngã moï moï katu. “Ne jô riki katu te me'ê ke” aja pandu pandu Tupã pe. Putu'u ym panduha. A'ep Tupã ixo, a'erehe marã ka ym ngã ke amô mahyha. Katu ixo.

¹⁶⁻¹⁷ Kirisutu riki Arapuharan Ra'yr aja a'e. A'e riki katu te ame'ê ke, a'erehe johu pyter pe ixo. Ngã py'a juhyk ame'ê ta rehe a'e usak katu ta. Arapuharan ta usakiha aja ame'ê ta rehe a'e usak katu tî. Mundu pe ame'ê ta ke a'e raho ta tî. Ame'ê ngi y ke ame'ê ta u'u ta. Ame'ê y muxuwe katu hũ ta. (Aja rahã, aja te'e ta hury katu te ixo, aja mujekwa katu.) A'erehe ame'ê ta myahy ym te ta tî. Hyngwéi ym te ta tî. Warahy hakuha pyhyk ym te ta tî. Haku ym te ta tî. Pe, ngã reha ngi upa katu te eha rykwer ke Tupã mukanim ta. (Aja rahã, pyai ym te ta ngã. Jixi'u ym te ta tî.) Aja te'e ta hury katu te ixo — aja ihê pe tamûi pandu.

8

Paper kyndaha awa po wajar mokõi har ke mopok

¹ Paper kyndaha awa po wajar mokõihar ke Arapuharan Ra'yr mopok rahã, ywa pe ma'e ke tyapu ym te. Kirisutu riki Arapuharan Ra'yr aja a'e. Hendu te'e u'am. Aja i'i u'am. Mejaor aja u'am. (Upa katu te ngã mukahem hũ, a'erehe hendu te'e u'am. Mupyrara hũ ame'ê ke uhyk ta aja ukwa katu, a'erehe ame'ê ngi mukahem hũ.)

² A'engi awa po wajar mokõi hetaha Tupã je'êha rahoha ta rehe ihê asak. Tupã ruwa koty pu'am ame'ê ta ke a'eta. Jumi'a pame katu te Tupã me'ê a'eta pe.

³ Kome'ê ywy keruhũ pe Tupã rehe ipy'a ke jundéu awa ta moï moï rahã, myrape 'ar pe ma'e pihe katu ame'ê ke hapy. Ame'ê myrape aja ywa pe ihî tî. A'eta rehe amô Tupã je'êha rahoha uhyk oho u'am. Ipo pe ma'e ryrho. Itatawa rekúi ke raho. Ma'e pihe katu ame'ê ke ame'ê hyru pe ihî. Tupã namô ixotyhar ta pandu pandu. Ame'ê panduha namô ma'e pihe katu ame'ê ke mupara. Ame'ê ke Tupã je'êha rahoha pe amô me'ê. A'e riki ame'ê ke myrape

'ar pe moī. Tupā namō panduha ke moī tī. Ma'e pihe katu ame'ē ke namō. Myrape itatawa ke te'e mujā, ame'ē 'ar pe moī. Ame'ē myrape wapyka ndutar koty ihī.

⁴ Tupā ruwa koty ima'e je'ēha rahoha pu'am u'am. Tupā namō ixotyhar ta pandu pandu, ame'ē panduha ipo ngi uhem oho, ame'ēja saka. Ame'ē ke takāxiha namō mupara pu'am oho. Ma'e pihe katu ame'ē ke ukwái. Ame'ē takāxiha namō pu'am oho.

⁵ A'engi ma'e pihe katu ame'ē ryru ke a'e raho. Pe, amō myrape keruhū ngi tata jo'ok. Ame'ē ke hyru pe moī. Ame'ē ke kome'ē ywy keruhū pe a'e ombor. Aja rahā, Tupā tyapu tyapu hū. Tupā pirā pirā hū tī. Kome'ē ywy keruhū katak katak tī.

Jumi'a rehe har

⁶ A'engi awa po wajar mokōi hetaha Tupā je'ēha rahoha ta peju Tate. Aja pame katu te jumi'a peju Tate. Awa po wajar mokōi hetaha jumi'a ke.

⁷ Jumi'a ke Tupā je'ēha rahoha peteihar peju. Aja rahā, kome'ē ywy keruhū pe tata u'ar. Y rātā ame'ē ke aman aja u'ar tī. Awa ruwy namō mupara aja u'ar. Upa katu te kápī ke ukwái. Upa katu te kupi'i ukwái tī. Xirik ym ame'ē ke upa katu te ukwái. Myra mahapyrihar ngi har peteī ukwái tī. Aja pame katu te. Ywy ke aja tī. Mahapyrihar ngi har peteī ukwái tī. Aja pame katu te tī.

⁸ Tupā je'ēha rahoha mokōihar jumi'a peju tī. Ywy'ā keruhū aja ihē asak. Upa ukwái ixo, ame'ēja asak. Ame'ē ke y ramūi pe ombor. Aja rahā, mahapyrihar ngi har peteī awa ruwy aja uwak. Y ramūi ke awa ruwy aja uwak.

⁹ Aja rahā y ramūi rupi ixo ame'ē ta ke manō. Mahapyrihar ngi har peteī manō. Y ramūi 'ar rupi jarusu keruhū wata. Mahapyrihar ngi har peteī upa katu te mujaxer. Aja pame katu te.

¹⁰ A'engi Tupā je'ēha rahoha mahapyrihar jumi'a ke peju. Aja rahā, jahy rata keruhū aja u'ar. Kandéi hany ame'ē ke aja ywa ngi u'ar. Ame'ē riki y pe u'ar. Y mahapyrihar ngi har peteī pe u'ar. Mundu aja tī. Mahapyrihar ngi har peteī pe u'ar.

¹¹ Y mahapyrihar ngi har peteī iro aja uwak. Ame'ē ke amō u'u rahā, manō riki. Iro riki a'erehe heta ngā manō. [Ame'ē jahy rata keruhū rer: "Iro ame'ē ke" aja riki.]

¹² A'engi Tupā je'ēha rahoha tumemehar jumi'a ke peju. Aja rahā, warahy ke a'e nupā. Mahapyr aja mowok rahā, peteihar ke nupā. Aja rahā, peteihar uwe. Jahy rata ta aja tī. Mahapyr hetaha ngi har peteī nupā. Peteihar uwe tī. Jahy aja tī. Mahapyr aja mowok rahā, peteihar ke nupā. Peteihar uwe tī. Wera rahā, pytun oho tī. Mahapyr mowok rahā, peteihar pytun oho. Pytun rahā, aja tī. Wera ym jahy. Wera ym jahy rata ta tī. Mahapyr mowok rahā, peteihar pytun rahā, pytun te. Upa aja rahā, ma'e mupyraraha uhyk ta, aja mujekwa.

¹³ A'engi ihē ama'ā. Ywate te hū wyrahuran keruhū wewe ixo. Ame'ē rehe ihē asak. Ame'ē pandu ame'ē ke rehe ihē ahendu. Kuja riki:

—Māte hū! Pyrara te hū ta! Amō mahapyr Tupā je'ēha rahoha ta jumi'a ke peju ta. Ame'ē tyapu rahā, kome'ē ywy keruhū pe har ta pyrara te hū ta — aja ihē ahendu.

9

¹ A'engi Tupā je'ēha rahoha awa po wajar peteihar upa har jumi'a ke peju tī. Aja rahā, kome'ē ywy keruhū pe jahy rata u'ar aja ihē asak. Kapitā aja a'e. Ame'ē pe mupyraraha renda kyndaha mopokiha ke amō me'ē.

² Ame'ë kapitā riki kyndaha mopok. Jahy rata aja ame'ë kapitā. Mupyraraha renda ke pirar. Aja rahā, mupyraraha renda ngi tata takāxīha pu'am hū. Tata keruhū ngi aja takāxīha pu'am te hū. Tate warahy ke muwe. Pytun oho riki.

³ Tata takāxīha ngi tukur ta u'ar hū. Wwy keruhū pe u'ar. Jawajyr pyairo aja me'ë tukur rehe jawajyr ruwái ke Tupā moī. Ame'ë pe awa ke tukur ta jupi katu.

⁴ Tukur ta pe a'e pandu:

—Kāpī ke pe'u ym. Kupi'i ke aja tī. Pe'u ym tī. Myra ro aja tī. Pe'u ym tī. Ma'e ke aja tī. Pe'u ym tī. Awa pykā rehe ukwaha nixói ame'ë ta ke jō pemahy katu. Awa riki Tupā kotyhar ta ke my, ame'ë ukwaha nixói ame'ë ta ke jō pemahy.

⁵ Ame'ë ta ke jō pemahy. Pejukwa ym. Heta jahy rahā, pemahy. Awa po wajar peteihar upa jahy hetaha rahā, pemahy — aja riki tukur ta pe Tupā pandu.

Tukur ta ngā ke mahy rahā, jawajyr jupi aja ahyha.

⁶ Ame'ë awa po wajar peteihar upa jahy hetaha rahā, ngā jupandu ta ngā jupe: “Mā! Ihē pe ahy hū ma'e. Ihē amanō rahā, katu ta my. Ahyha ngi ahem ta my” aja ngā jupe. A'eta manō tar katu te hū. Marā ka ym manōha awa. Tapijar te'e we ahyha.

⁷ Tukur ta kahwa ta aja ihē asak. Kahwa 'ar pe kapitā jumai oho, ame'ë kahwa aja saka. Iākā rehe iākā rehe har aja ihē asak tī. Kapitā keruhū iākā rehe har aja saka. Itatawa ke te'e mujā ame'ë ke ame'ë. Huwa riki sawa'ema'e aja saka tī.

⁸ I'a riki kūjā ta'a aja pukuha. Hāi riki jangwaterāma'e aja saka. Jarō riki.

⁹ Itape ke ipixi'a rehe mujar. Pe, wewe oho rahā, ngā pypo riki tyapu hū. Jumaiha pe myra ujan ame'ë ke kahwa hykíy raho, ame'ëja saka tyapu hū ngā pypo ke.

¹⁰ Huwái namō tukur ta ixo. Jawajyr ruwái aja ame'ë. Ame'ë ipyairo pe ngā ke a'eta mahy te hū. Awa po wajar peteihar upa jahy hetaha rahā, mahy te hū ngā ke.

¹¹ Ame'ë tama'e kapitā keruhū pehī tī. A'e riki ame'ë ta ke mondo mondo. Ame'ë kapitā keruhū Tupā je'ëha rahoha. A'e riki mupyraraha rendama'e kapitā ke tī. Jundéu awa ta je'ëha rahā, kuja her riki: “Amandom” aja. Ngere awa ta je'ëha rahā: “Aporiā” aja her. [Ame'ë riki: “Upa mujaxer ame'ë ke a'e” aja riki.]

¹² Pyraraha peteihar ke upa. Amō mokōi pyraraha uhyk ta rī.

¹³ A'engi Tupā je'ëha rahoha awa po wajar peteihar riki peju. Jumi'a ke peju. Tupā ruwa koty myrape keruhū ihī. Kome'ë wwy keruhū rahā, tapi'iruhu ke hapu, ame'ë myrape keruhū aja ywa pe myrape keruhū ihī tī. Ame'ë myrape keruhū ngi amō pandu. Ame'ë ke rehe ihē ahendu.

¹⁴ Kuja Tupā je'ëha rahoha awa po wajar peteihar pe pandu:

—Y keruhū rake Tupā je'ëha rahoha ke amō kynda. Tumeme kynda. Y rer Eura. Ame'ë ta ke emuhem apo 'y — aja ihē ahendu.

¹⁵ Tumeme Tupā je'ëha rahoha ta ke a'e muhem. Arahā jō muhem. Aja ym rahā, muhem ym ta rī. Arahā jō muhem. Ame'ë wera rahā, ame'ë jahy rahā, ame'ë warahy 'ar rahā jō muhem. Arahā, mahapyr hetaha ta ngi har peteī a'eta jukwa. Aja pame katu te. Upa katu te kome'ë wwy keruhū pe har ta aja riki. Mahapyr hetaha ta ngi har peteī a'eta jukwa katu te.

¹⁶ Kahwa 'ar pe oho ame'ë ta hetaha mangaha ke ihē pe Tupā je'ëha rahoha pandu. Heta te hū riki. Marā ka ym awa mangaha. Kuja, 200.000.000 hetaha ta riki.

17 Pe, ihē keraiha aja ihē asak. Kahwa 'ar pe oho ame'ē ta rehe ihē asak. Itape ke ipixi'a rehe sawa'e ta mujar. Tata pirāha aja pirā ame'ē ke mujar tī. Pirā namō howy mupara tī. Sasi ita aja howyha. Amō itawa mupara tī. Enxo aja itawaha. Kahwa ākā riki jangwataran ākā aja saka. Juru ngi tata aja uhem. Tata takāxīha aja uhem tī. Enxo aja inēha uhem tī.

18 Ame'ē kahwa juru ngi uhem ame'ē pe heta te hū kome'ē ywy keruhū pe har ta ke jukwa. Ame'ē mahapyr mahyha pe jukwa. Tata pe jukwa. Tata takāxīha pe aja tī. Jukwa tī. Enxo pe aja tī. Jukwa tī. Upa ame'ē ta pe jukwa. Kuja hetaha. Mahapyr hetaha ngi har peteī jukwa. Aja pame katu te. Aja kome'ē ywy keruhū pe har ta ke jukwa.

19 Kahwa ta juru ngi uhem ame'ē pe jukwa. Huwái pe mahy tī. Huwái riki mbói ākā aja saka. Ame'ē pe ngā ke su'u. Aja mahy hū.

20 Kahwa ta juru ngi uhem ame'ē pe jukwa te hū ngā ke. Amō heta te hū pyta we rī. Kahwa ta juru ngi uhem ame'ē pe jukwa ym ame'ē ta ke ame'ē ta. Heta te hū pyta we rī. Mahyha usak tipe. Ipy'a ke ame'ē ta muruwak ym rī. Tupā koty muruwak ym rī. Ipo pe te'e mujā ame'ē ke rehe ipy'a ke a'eta moī moī we rī. Kuja, ājā ta rehe ipy'a ke tapijar te'e we moī moī we rī. Itatawa ke te'e ma'e'ā mujā ame'ē ke rehe tapijar te'e we ipy'a moī moī we rī. Itatuwyr ke te'e mujā ame'ē ke rehe aja tī. Ipy'a moī moī we rī. Ita ke te'e mujā ame'ē ke rehe aja tī. Ipy'a moī moī we rī. Myra ke te'e mujā ame'ē ke rehe aja tī. Ipy'a ke tapijar te'e we moī moī we rī. Upa ame'ē ke usak ym ma'e ke. Hendu ym tī. Wata ym tī. Ame'ē ke rehe ipy'a ke tapijar te'e we ngā moī moī. Katu ym aja.

21 Tupā koty ipy'a ke muruwak ym riki. Amō ke jukwa. Ame'ē ngi muruwak ym. Amōma'e ke mukanim raho. Ame'ē ngi muruwak ym tī. Kūjā rehe ka'u te'eha ngi muruwak ym tī. Sawa'e rehe ka'u te'eha ngi muruwak ym tī. Paje ma'ema'eha ngi muruwak ym tī. Tupā koty ipy'a ke muruwak ym. Tapijar te'e we ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e we rī.

10

Paper ra'yr mamā ame'ē ke

1 A'engi amō Tupā je'ēha rahoha rehe ihē asak. Ihē Juā. Ame'ē je'ēha rahoha riki pyrātā te hū ame'ē ke a'e. Ywa ngi a'e wyjy uwyr. Ywa takāxīha juramā rupi ihī. Iākā rehe har riki maju'a aja saka. Huwa hendy hū. Warahy aja hendy te hū. Itymā riki tata pirāha aja hendy.

2 Ipo pe paper ra'yr mamā ame'ē ke reko. Pirar aja ihī. Ipy iyywa katu kotyhar y ramūi pe pyrū. Ipy iyywa'i kotyhar ywy rehe pyrū tī.

3 Pe, a'e pukái. Ame'ē riki jangwataran je'ēha aja tyapuha. Upa pukái rahā, Tupā tyapuha tyapu hū. Ame'ē pe je'ēha ke mujywy. Awa po wajar mokōi hetaha tyapu te hū. Je'ēha mujywy.

4 Ame'ē upa rahā, ihē ahendu ame'ē ke amupinim ta tipe. Ywa ngi ihē pe amō pandu:

—Anī. Tupā tyapuha awa po wajar mokōi hetaha pandu ame'ē ke emupinim ym. Emujekwa ym tī— aja ihē pe.

5 A'engi iyywa ke Tupā je'ēha rahoha ywa koty mupuku. Y ramūi pe pyrū. Ywy rehe pyrū tī. Ame'ē je'ēha rahoha riki iyywa katu kotyhar ke mupuku.

6 A'e pandu:

—Tupā riki ixuwe katute hū ame'ē ke a'e. Uhā te hū ame'ē ke a'e tī. Ywa ke a'e mujā. Kome'ē ywy keruhū mujā tī. Y ramūi mujā tī. Upa katu te ame'ē pe ixo ame'ē ta ke mujā tī. A'e je'ēha rupi jete har te ke ihē apandu. Harō ym te ta apo 'y. (Upa ame'ē ta ke a'e mukanim ta.)

⁷ Tupā je'ēha rahoha awa po wajar mokōihar jumi'a ke peju rahā, ma'e ke Tupā ma'e ta. Yman mujekwa ym ngā pe ma'e ke rī. Ame'ē ke mujekwa ta apo 'y. Yman ima'e je'ēha ke pandu ame'ē ta pe pandu. Ima'e miasu ta ke ame'ē ta. Mujekwa ta kŷ — aja Tupā je'ēha rahoha pandu.

⁸ A'engi ywa ngi ihē pe pandu, a'e riki ihē pe pandu tī:
—Y ramūi pe pyrū. Ywy rehe pyrū tī. Ame'ē Tupā je'ēha rahoha po pe paper mamā ame'ē ke ihī. Pirar aja ihī. Ame'ē ke epyhyk eho — aja ihē pe.

⁹ Ame'ē Tupā je'ēha rahoha koty ihē aho. Apandu ipe:
—Ihē pe paper mamā ame'ē ke emuwyr — aja ipe.
—Hā! Epyhyk rahā! E'u tī. Nde juru pe eir aja he'ē ta. Nde pusu pe ihon rahā, hāi ta — aja a'e pandu ihē pe.

¹⁰ Ipo ngi ame'ē paper ra'yr mamā ame'ē ke ihē apyhyk. Pe, ame'ē ke ihē a'u. Ihē juru pe he'ē riki. Pe, upa ihē a'u rahā, ihē pusu pe hāi aja uwak oho. (He'ē aja rahā, ma'e ke Tupā mujekwa ame'ē ke rehe ihē rury katu. Hāi aja rahā, amō we pyraraha uhyk ta, aja ihē akwa, a'erehe ihē apyai.)

¹¹ Pe, ihē pe pandu:
—Amō wē Tupāma'e myrandu ke nde erepandu ta tī. Amō ywy pe har ta rehe har nde erepandu ta tī. Amō amō awa ta rehe har aja tī. Amō amō je'ēha pandu ame'ē ta rehe har aja tī. Amō amō kapitā keruhū ta rehe har aja tī. Upa ame'ē ta rehe har nde erepandu ta tī — aja ihē pe pandu.

11

Mokōi Tupāma'e myrandu ke pandu ame'ē ta ke

¹ Myra ra'yr mangaha ke ihē pe Tupā muwyr. Ihē Juā. Ihē pe Tupā pandu:
—Ywa pe har ihē rehe ngā jumu'eha renda keruhū ke emanga eho. Myja tihaha my? Emanga eho. A'ep ihē rehe ipy'a ke moī ame'ē ta ixo. Heta ngā ixo. Ame'ē hetaha ke emanga tī. A'ep myrape keruhū ihī tī. Ame'ē tihaha emanga tī. Ame'ē riki kome'ē ywy keruhū pe ihī, ame'ēja saka. Tapi'iruhu ke ame'ē 'ar pe hapy, ame'ē ke ame'ē.

² Ihē rehe ngā jumu'eha renda keruhū soroka ke emanga ym. Ame'ē renda ke jundēu awa aja ym ame'ē ta pe ihē ame'ē, a'erehe emanga ym. Ihē kotyhar aja ym ame'ē ke a'eta. A'etama'e renda ke aja saka ta. Ok ta katu te ame'ē ke a'eta mai ta, Jerusarē ok ta ke. Heta jahy rahā, aja te'e ta. Kuja, 42 jahy rahā, mai ta. (Aja rahā, ihē kotyhar ta ke mahy ta, aja mujekwa.)

³ —Ihē rehe har pandu ame'ē ta ke ihē amondo ta. Mokōi amondo ta. Ima'e mundeha pan xuru rāi ame'ē ke ta. (Aja rahā, pyai aja mujekwa. Ngā py'a Tupā koty muruwak ym, a'erehe pyai, aja mujekwa.) Heta jahy rahā, ihēma'e myrandu ke ame'ē ta pandu pandu ta. Kuja, 42 jahy rahā, pandu ta. Ame'ē 42 jahy hetaha 1.260 weraha — aja ihē pe Tupā pandu.

⁴ Kome'ē ywy keruhū pe har tama'e kapitā keruhū ke Tupā. Huwa koty mokōi ma'e weraha tymā i'āi. Ame'ē riki Tupāma'e myrandu pandu pandu ame'ē ta ke. Mokōi i'āi. Myra Tupā ruwa koty i'āi tī. Mokōi i'āi. Oriwēi'y ke. Ame'ē riki myrandu pandu pandu ame'ē ta ke aja tī. Mokōi i'āi tī.

⁵ Ame'ē mokōi myrandu pandu pandu ame'ē ta ke amō ta mahy ta tipe rahā, tata ke juru ngi uhem. Mokōihar ta juru ngi uhem. Ame'ē riki huwajan ta ke upa jukwa ta. Aja ame'ē mokōihar ta ke mahy tar katu ame'ē ta ke upa jukwa ta.

⁶ Heta jahy rahā, Tupāma'e myrandu ke ame'ē mokōihar ta pandu pandu rahā, Tupā je'ēha rupi ma'e ke a'eta ma'ema'e ta. Arahā aman pe pandu ta: "Epyta" aja. Aja rahā, aman ukyr ym te ta. Myrandu pandu pandu ixo rahā, ukyr ym te ta. Tupā je'ēha rupi mundu pe pandu ta tī: "Awa ruwy aja ewak!" aja. Aja rahā y riki awa ruwy aja uwak ta oho. A'eta putar rahā pame katu te,

upa ma'e ahyha ke kome'ë wyy keruhũ pe har ta pe mondo mondo ta katu. Tupã je'ëha rupi mondo mondo ta katu.

⁷ Myrandu ke upa pandu pandu rahã, mupyraraha renda ngi so'o jarõ aja me'ë uhem ta. Ame'ë riki mokõihar ta namõ jumai mai ta. Pe, ame'ë mokõihar ta ke so'o jarõ aja me'ë riki muputu'u ta. Jukwa ta tĩ.

⁸ Ame'ë mokõihar ta rete riki awa rape rupi pete'e túi. (Jaxer ame'ë ta ke aja ngã ukwaha naĩ, a'erehe jytyym ym awa.) Ok ta katu te ame'ë rape rupi pete'e túi. Jerusarë ok ta rape ame'ë. Yman ame'ë ok ta pe ima'e kapitã keruhũ ke ngã jukwa tĩ. Myra ngã mupia ame'ë ke rehe jukwa. Ame'ë Jerusarë ok ta pe har ta riki Sondo ok ta pe har ta aja tĩ. Tupã ke a'eta putar ym tĩ, aja mujekwa. Eji wyy pe har ta aja tĩ. Tupã ke a'eta putar ym tĩ, aja mujekwa tĩ.

⁹ Hete rehe amõ amõ wyy pe har ta usak ta. Amõ amõ ka'a pe har ta aja tĩ. Usak ta tĩ. Amõ koty koty je'ëha pandu ame'ë ta aja tĩ. Usak ta tĩ. Amõ amõ awa ta aja tĩ. Hete rehe usak ta tĩ. Mahapyr wera rahã, amõ ixu'a rupi aja te'e usak ta. "Hete ke pejyym ym" aja ngã pandu. Pete'e túi.

¹⁰ Ame'ë mokõihar ta manõ, a'erehe kome'ë wyy keruhũ pe har ta hury katu. Ahyha namõ kome'ë wyy keruhũ pe har ta ke ame'ë mokõi Tupã je'ëha pandu ame'ë ta mupyrara hũ. Apo manõ, a'erehe kome'ë wyy keruhũ pe har ta huryha mujã. Pe, ma'e katu ame'ë ke a'eta me'ë me'ë ngã jupe.

¹¹ Ajame'ë ke mahapyrihar weraha asa oho, amõ ixu'a rupi asa oho rahã, ame'ë ta'ã ke Tupã mujywyrr muwyr tĩ. Ywytu aja peju muwyr. Pe, a'eta kwera katu pu'am. A'eta rehe usak ame'ë ta upa mukahem hũ.

¹² Pe, ame'ë mokõi Tupã je'ëha pandu ame'ë ta pe Tupã pandu. Ywa ngi pandu:

—Se ywate pejurr! — aja.

Ame'ë ta ruwajan ta usak u'am rahã, ywa pe ame'ë mokõihar ta jupir oho. Ywa takãxiha 'ar pe jupir oho.

¹³ Arahã wyy riki katak hũ. Ok ta ke mujaxer. Jande popa har ngi har pete'ë mujaxer. Ywy katak hũ ame'ë ke ngã ke jukwa tĩ. Kuja, 7.000 hetaha ngã ke jukwa. Amõ pyta ame'ë ta mukahem hũ. Pe, Tupã pe pandu: "Ne jõ riki katu te me'ë ke. Ywa pe har ke nde" aja riki.

¹⁴ Pyraraha mokõihar upa. Pahar pyraraha mahapyrihar uhyk ta tĩ.

Jumi'a awa po wajar mokõihar ke

¹⁵ Ajame'ë ke jumi'a ke Tupã je'ëha rahoha awa po wajar mokõihar peju. Ywa pe pukái pukái hũ, ame'ë rehe ihë ahendu. Kuja pukái:

—Tupã riki kome'ë wyy keruhũ pe har tama'e kapitã keruhũ. Tupã mondo ame'ë ke aja tĩ. (Kirisutu ke a'e.) Aja te'eha kapitã keruhũ ke a'e. Upa ym te ta ame'ë — aja pukái.

¹⁶ Aja rahã, tamüi ta huwa koty u'ar oup. Kuja, 24 tamüi hetaha ta u'ar oup. Tupã ndutar koty ame'ë ta wapyk uĩ. Myrape 'ar kapitã keruhũma'e saka, ame'ë pe wapyk uĩ. Ame'ë ta riki huwa koty u'ar oup. (Aja Tupã rehe ipy'a ke a'eta moĩ moĩ.)

¹⁷ A'eta pandu:

"Tupã! Jandema'e sawa'e te nde! Pyrãtã te hũ ame'ë ke nde.

Yman nde erexo. Apo pete'e nde erexo tĩ. Uhã te hũ ame'ë ke nde.

Nema'e pyrãtã te ha namõ ngã ke nde eremondo mondo apo, a'erehe: 'Ne jõ riki katu te me'ë ke' aja japandu nde pe.

¹⁸ Nema'e mupyraraha angaha uhyk, a'erehe amõ amõ wyy pe har ta parahy nde rehe.

Manõ ame'ë ta ke nde eremukwera katu ta, pe, ame'ë ta ke nde eremupyrara ta tĩ. Ame'ë angaha uhyk tĩ. A'erehe ngã parahy nde rehe tĩ.

Kome'ë ywy keruhû ke mujaxer ame'ë ta ke nde erempyrara ta tî. Mupyraraha renda pe nde eremondo ta tî. Ame'ë angaha uhyk tî.

Nde kotyhar ta anî. Upa nde kotyhar ta pe ma'e katu ame'ë ke nde ereme'ë ta. Ame'ë angaha uhyk tî.

Ne je'ëha pandu ame'ë ta pe ma'e katu ame'ë ke nde ereme'ë ta tî. Ame'ë ta nema'e miasu ta ke.

Upa katu te nde rehe ipy'a ke moï moï ame'ë ta pe aja tî. Ma'e katu ame'ë ke nde ereme'ë ta tî.

Kapitâ keruhû ta ke. Je'ëha reko ym te aja jupe, ame'ë ta ke tî. Upa ame'ë ta pe ma'e katu ame'ë ke nde ereme'ë ta tî. Ame'ë angaha rehe uhyk tî" aja tamûi ta pandu.

¹⁹ Ywa pe Tupâ rehe ngâ jumu'eha renda keruhû aja ihî. Ame'ë ke pirar. Aja rahâ, kaixâ rehe usak awa. Ame'ë kaixâ pe ymanihar Tupâ je'ëha ihî. Moise pe Tupâ mujekwa, ame'ë je'ëha ke. Pe, Tupâ pirâ pirâ. Tupâ tyapuha tyapu hû tî. Ywy ke katak hû tî. Johu ngâ pandu pandu hû, aja tyapu tyapu hû tî. Aman aja y râtâ ukyr hû tî.

12

Kûjâ ke. Mbóí keruhû ke tî.

¹ Ajame'ë ke ywa pe ma'e ke uhem. Ame'ë rehe ihê asak rahâ: "Mâ!" aja ihê akwa. A'ep kûjâ i'âi. Ima'e mundeha warahy hendyha aja saka. Jahy rehe pyrû u'am, aja i'âi. Iâkâ rehe har namô i'âi. Ame'ë rehe jahy rata aja hendyha ihî tî. Kuja awa py mokôí hetaha jahy rata ta ke ihî.

² Imembyr u'ar tate, a'erehe ahy ipe. Imembyr ahy, a'erehe kûjâ ahem riki.

³ Pe, amô ma'e ke ywa pe uhem tî. "Mâ!" aja ihê akwa tî. Mbóí keruhû petúí. Pirâ riki. Heta iâkâ ke. Kuja awa po wajar mokôí hetaha aja iâkâ. I'ak namô ixo tî. Kuja jande popa hetaha aja i'ak ke. Iâkâ rehe pame katu te iâkâ rehe har ihî. Kapitâ keruhûma'e aja ame'ë.

⁴ Ywa ngi jahy rata ta ke a'e pyhyk. Huwái pe pyhyk. Mahapyr hetaha ngi har peteí pyhyk. Aja pame katu te. Pe, pyhyk rahâ, kome'ë ywy keruhû pe ombor. Pe, kûjâ ruwa koty a'e harô u'am. Imembyr u'ar rahâ, pahar a'e u'u ta, a'erehe a'e harô u'am.

⁵ Pe, imembyr u'ar. Sawa'e ra'yr u'ar. A'e riki kome'ë ywy keruhû pe har tama'e kapitâ keruhû wan ta. Ngâ ke a'e mondo mondo katu te ta. Pe, ta'yn ke amô pyhyk raho. Tupâ rake pyhyk raho. Tupâma'e wapyka katu te ame'ë rake pyhyk raho.

⁶ Awa nixóí te ame'ë pe kûjâ ujan oho. Amô renda ke Tupâ moï katu. A'ep kûjâ oho. A'ep kûjâ ke amô ta mahy ym ta, ame'ë renda ke. A'ep heta wera rahâ, 1.260 wera rahâ, usak katu ta ehe. Kûjâ rehe Tupâ usak katu ta.

⁷ Ajame'ë ke ywa pe jumai maiha uhyk. Minge, a'e riki Tupâ je'ëha rahoha tama'e kapitâ keruhû. Inamô amô heta Tupâ je'ëha rahoha ta ixo. Pe, Minge ta namô mbóí keruhû jumai mai riki. Mbóí keruhû namô ixo ame'ë ta jumai mai tî. Amô Tupâ je'ëha rahoha ta ke ame'ë ta tî.

⁸ Pe, mbóí keruhû ke Minge ta muputu'u. Ywa ngi muhem mondo. Ywa pe mbóí keruhû pyta ym ta tî. Inamô ixo ame'ë ta aja tî. Pyta ym ta tî.

⁹ Ywa ngi mbóí keruhû ke Minge ta muhem mondo. Ame'ë riki ymanihar mbóí ke. Her Satana. Amô her âjâ ramûi. A'e riki kome'ë ywy keruhû pe har ta ke muka'u te'e hû. Kome'ë ywy keruhû pe mbóí ke Minge ta ombor mondo. Mbóí kotyhar ta ke ombor mondo tî. Ame'ë ta riki Tupâ je'ëha rahoha ta ke tî. Ame'ë ta ke Minge ta ombor mondo tî.

¹⁰ Ajame'ë ke ywa pe amô pukái, ame'ë ke rehe ihê ahendu. Kuja pandu:

—Apo Satanama'e pyrātāha ngi ngā ke Tupā jo'ok. Kapitā keruhū te aja pyrātāha ke a'e mujekwa. Tupā mondo ame'ē ke je'ēha te reko, ame'ē ke mujekwa tī. (Kirisutu ke a'e.) Tupā ruwa koty pu'am ame'ē ke jande mu ta rehe har je'ē je'ē hū. Ame'ē riki Satana ke. (Ājā ramūi a'e.) Juru ai riki. Wera rahā aja te'e ixo. Pytun rahā aja tī. Aja te'e ixo tī. Ame'ē ke ywa ngi Minge ta muhem mondo. (Mā! Katu tiki.)

¹¹ Tupā rehe jurujar katuha ke jande mu ta hijar ym. Satana ke a'eta muputu'u aja riki. (Ājā ramūi ke a'e.) Kirisutu riki Arapuharan Ra'yr aja a'e. Huwy pe jande mu ta py'a juhyk, a'erehe Satana ke a'eta muputu'u aja ixo tī. Jetehar te ke rehe a'eta jurujar katu, ame'ē ke pandu pandu, a'erehe Satana ke a'eta muputu'u, aja ixo tī. A'eta ke amō ta jukwa tate rahā, tapijar te'e we Tupā rehe jurujar katu. Ajahap manō.

¹² —Satana ke ywa ngi Minge ta muhem mondo. A'erehe pehē rury katu pexo. Upa ywa pe har ta! Pehē rury katu pexo. Tupā je'ēha rahoha ta! Pehē rury katu pexo tī. Ywy keruhū pe har ta anī. Mā! Pyrara hū ta. Y ramūi 'ar rupi wata ame'ē ta aja tī. Pyrara hū ta tī. Pehē koty Satana wyjy uwyr. (Ājā ramūi a'e.) Parahy hū a'e. Weraha heta ym te ta a'e ma'ema'eha ke, a'erehe parahy te hū a'e — aja riki amō pandu.

¹³ “Mā! Ihē ke ywy keruhū pe a'eta ombor muwyr” aja mbói keruhū ukwa rahā, kūjā ke a'e mahem oho. Sawa'e ra'yr muhem, ame'ē kūjā ke mahem oho.

¹⁴ Mokōi wyrahuran keruhū pypo aja Tupā me'e'ipe, kūjā pe. Ame'ē pe awa nixói te ame'ē pe a'e wewe oho. Ame'ē renda ke Tupā mo'i katu. A'ep 1.260 wera rahā, Tupā usak katu ehe. A'erehe mbói keruhū mahy ym kūjā ke.

¹⁵ Pe, juru ngi y keruhū ke mbói keruhū muhem. Aja y keruhū pe kūjā ke munde ta raho tipe.

¹⁶ Anī. Ywy riki owok. Y keruhū mbói keruhū juru ngi muhem, ame'ē ke upa owokiha pe u'ar oho. (A'erehe kūjā ke y jukwa ym.) Ywy owok ame'ē pe upa y u'ar oho.

¹⁷ A'erehe kūjā rehe mbói keruhū parahy hū we rī. A'erehe, imembyr ta ke a'e mupyrara hū oho. Imembyr pyta ame'ē ta ke mupyrara hū oho. Ame'ē imembyr ta riki Tupā je'ēha rehe hendu katu ame'ē ta ke a'eta. Jetehar te ke Jesu mujekwa, ame'ē ke a'eta pandu pandu tī. Hijar ym riki. Ame'ē ta riki kūjā membyr ta tī. Ame'ē ta ke mbói keruhū mupyrara hū oho.

¹⁸ Pe, y ramūi rymy'y rehe mbói keruhū pu'am u'am.

13

So'o jarō aja me'ē ke

¹ Ajame'ē ke y ramūi ngi so'o jarō aja me'ē uhem. Ame'ē ke rehe ihē asak. Ihē Juā. Heta iākā ihī. Kuja awa po wājar mokōi hetaha ihī. I'ak heta tī. Kuja jande popa hetaha i'ak ke. I'ak ta rehe pame katu te iākā rehe har ihī. Kapitā keruhūma'e aja ame'ē. Iākā rehe pame katu te ma'e her ke amō mupinim. Ame'ē ta rer Tupā rehe juru ai ame'ē ke.

² So'o jarō aja me'ē jangwate aja ihē asak. Hāi riki jangwate aja saka. Ipy riki usu aja pyrātā te hū ame'ē ke ame'ē. Mbói keruhū riki ima'e pyrātāha ke mondo ipe, so'o jarō aja me'ē pe. Mbói keruhū je'ēha te reko, ame'ē ke a'e me'ē ipe tī, so'o jarō aja me'ē pe tī. Mbói keruhū pandu ipe: “Ihēma'e wapyka rehe ewapyk” aja. (Aja rahā, ngā ke so'o jarō aja me'ē mondo mondo ta tī.)

³ Heta iākã ngi har peteĩ riki kyse mungáiha rape ihĩ. Manõ ta tipe. Ame'ẽ ka'ẽ oho, a'erehe manõ ym. “Mái!” aja upa kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta ukwa. Pe, ixotyhar ta aja ame'ẽ ta uwak.

⁴ Mbóí keruhũ je'ẽha te reko, ame'ẽ ke so'o jarõ aja me'ẽ pe a'e me'ẽ, a'erehe mbóí keruhũ rehe ipy'a ke ngã moĩ moĩ katu. So'o jarõ aja me'ẽ rehe ipy'a ke ngã moĩ moĩ katu tĩ. Ngã pandu:

—So'o jarõ aja me'ẽ pyrãtã te hũ. A'e aja nixóí amõ. Marã ka ym a'e ke muputu'u awa — aja riki naĩ.

⁵ Pyrãtãha ke so'o jarõ aja me'ẽ pe mbóí keruhũ mondo, a'erehe Tupã rehe juru ai. So'o jarõ aja me'ẽ juru ai Tupã rehe tĩ. Tupã aja a'e jupe tĩ. Pe, heta jahy, 42 jahy rahã, ame'ẽ riki je'ẽha te reko. Ngã ke mondo mondo hũ.

⁶ A'e pandu pandu:

—Tupã jaxer ai riki. Her riki jaxer ai tĩ. Hekoha katu ym tĩ. Ywa pe har ta katu ym tĩ. Upa jaxer ai riki — aja so'o jarõ aja me'ẽ pandu naĩ.

⁷ Mbóí keruhũ pandu ipe: “Tupã kotyhar ta namõ ejumai eho” aja. Pe, a'e jumai mai oho. Tupã kotyhar ta ke a'e muputu'u ta tĩ. Mbóí keruhũ pandu ipe tĩ: “Nde riki upa ka'a pe har tama'e kapitã keruhũ ke. Amõ amõ ywy pe har tama'e kapitã keruhũ ke tĩ. Amõ koty koty je'ẽha pandu ame'ẽ tama'e kapitã keruhũ ke nde tĩ. Amõ amõ awa tama'e kapitã keruhũ ke nde tĩ” aja so'o jarõ aja me'ẽ pe.

⁸ Upa kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta ngã py'a ke moĩ moĩ ehe, so'o jarõ aja me'ẽ rehe. Kome'ẽ ywy keruhũ Tupã mujã ym rahã we, paper rehe uhã te hũ ame'ẽ ta rer a'e mupinim. Ame'ẽ rehe her nixóí ame'ẽ ta riki so'o jarõ aja me'ẽ rehe ngã py'a moĩ moĩ. Ame'ẽ paper riki Kirisutuma'e ke. A'e ke amõ ta jukwa. A'e riki Arapuharan Ra'yr aja a'e.

⁹ “Myrandu rehe pehendu katu!

¹⁰ Amõ ke huwajan pyhyk ta raho aja me'ẽ rahã, aja oho ta a'e. Amõ ke kyse pe huwajan jukwa ta aja me'ẽ rahã, aja kyse pe jukwa ta ame'ẽ ke. Aja rahã, Tupã kotyhar ta ipy'ahu te'e hendu ta me'ẽ te'e. Tapijar te'e we Tupã rehe jurujar katu ta me'ẽ te'e tĩ” aja riki pandu.

¹¹ Ajame'ẽ ke amõ so'o jarõ aja me'ẽ ihẽ asak. (Mokõihar ke ame'ẽ.) Ywy ngi a'e uhem aja saka. I'ak mokóí namõ ixo. Arapuhame ra'yr aja saka ame'ẽ. Pe, mbóí keruhũ aja a'e pandu tĩ.

¹² So'o jarõ aja me'ẽ uhem py. Ame'ẽ je'ẽha rupi ma'e ke mokõihar ma'ema'e katu. Upa kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta pe a'e pandu: “So'o jarõ aja me'ẽ uhem py. Pehẽ py'a pemoĩ moĩ katu ehe. Mungáiha rape ka'ẽ ame'ẽ ke namõ a'e ixo. Pehẽ py'a pemoĩ moĩ ehe” aja so'o jarõ aja me'ẽ mokõihar pandu.

¹³ Ma'e ke so'o jarõ aja me'ẽ ma'ema'e katu. Mokõihar ke a'e. Marã ka ym amõ ma'eha. Ame'ẽ ke a'e ma'ema'e katu. Upa ngã usak u'am rahã, ywa ngi tata ke a'e mujy muwyr. Kome'ẽ ywy keruhũ pe mujy muwyr.

¹⁴ Uhem py so'o jarõ aja me'ẽ huwa koty ma'e ke a'e ma'ema'e katu. Pyrãtãha ke mbóí keruhũ muwyr ipe, so'o jarõ aja me'ẽ mokõihar pe. A'erehe marã ka ym amõ ma'eha. Ame'ẽ ke a'e ma'ema'e katu. Aja upa kome'ẽ ywy keruhũ pe ixo ame'ẽ ta ke a'e muka'u te'e. Ame'ẽ ta pe a'e pandu:

—I'ã ke pemujã. So'o jarõ aja me'ẽ'a ke pemujã. Iākã ke kyse puku pe amõ mungái. Manõ ym a'e. Ame'ẽ ma'ẽ'a ke pemujã — aja riki ngã pe.

¹⁵ Pyrãtãha ke mbóí keruhũ muwyr ipe. A'erehe ame'ẽ'a ke so'o jarõ aja me'ẽ mokõihar peju. So'o jarõ aja me'ẽ uhem py, ame'ẽ'a ke peju. Aja rahã, ixuwe katu pu'am. Aja rahã, je'ẽha uhem ipe. Pe, ame'ẽ pandu: “Ihẽ rehe ipy'a ke ngã moĩ moĩ ym rahã, ame'ẽ ta ke pejukwa” aja kwera ramõ ame'ẽ pandu.

¹⁶ Upa awa ta pe so'o jarō aja me'ē pandu. Mokōihar ke a'e. Kuja pandu. "Ma'e ngā ukwaha ke pehē pykā rehe pemoī. Pehē po jywa katu kotyhar rehe pemoī tī. Upa ngā pe aja pepandu. Kapitā keruhū aja ixo ame'ē ta pe pepandu tī. Je'ēha reko ym te ame'ē ta pe aja tī. Pepandu tī. Ima'ehū namō ixo ame'ē ta pe aja tī. Pepandu tī. Ima'e ym te ame'ē ta pe aja tī. Pepandu tī. Amō ta te'e paraky ame'ē ta pe aja tī. Aja me'ē ijar aja ixo ame'ē ta pe aja tī. Pepandu tī. Upa ngā pe aja me'ē pepandu. ('Ngā ukwaha ke pehē pykā rehe pemoī. Pehē po jywa katu kotyhar rehe pemoī tī' aja pepandu)" aja so'o jarō aja me'ē pandu.

¹⁷ Ame'ē ngā ukwaha nixói rahā, marā ka ym ma'e ke muhepyha. Marā ka ym ma'e ke jo'okiha amō ngi tī. Ame'ē ngā ukwaha riki so'o jarō aja me'ē rer ke. Her moī ym rahā, ukwaha mangaha ke moī ta.

¹⁸ Mā! Ukwa katu ta me'ē te'e awa. Ukwa katu ame'ē ke, aja amō ixo rahā, mā peja ngā ukwaha ke emanga. So'o jarō aja me'ē ukwaha mangaha ke emangarahā! Ame'ē ukwaha mangaha sawa'e rer aja ame'ē. Kuja ukwaha ke: 666 aja riki.

14

Kirisutu namō ixotyhar ta ixo

¹ Ajame'ē ke ihē ama'ā rahā, ywy'ā keruhū rehe Arapuharan Ra'yr pu'am u'am, ame'ē ke rehe ihē asak. (Kirisutu a'e.) Ywy'ā keruhū rer Siā. (Ame'ē Jerusarē ok ta pyahu, aja ngā ukwa.) Inamō heta te hū ixotyhar ta ixo. Kuja, 144.000 hetaha ta ixo. Ame'ē ta pykā rehe Kirisutu rer pame katu te amō mupinim. (Aja rahā, ixotyhar ta ke aja mujekwa.) Ipái rer mupinim tī. (Aja rahā, ixotyhar ta ke aja mujekwa tī.)

² Pe, ywa ngi panduha uwyr. Ame'ē ke rehe ihē ahendu. Ita pupur keruhū aja ahendu. Tupā tyapuha keruhū aja tī. Araraperan ke nupāha ta hykí, aja panduha tyapuha uwyr. Ame'ē ke rehe ahendu tī.

³ Pe, wapyka ndutar koty 144.000 hetaha ta pu'am u'am tī. Jyngariha pyahu ame'ē ke a'eta jyngar u'am. Tumeme ixuwe katu hū ame'ē ta huwa koty aja tī. Jyngar u'am tī. Tamūi ta ruwa koty aja tī. Jyngar u'am tī. Ame'ē 144.000 hetahama'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe Kirisutu muhepy. Kome'ē ywy keruhū pe har ta ngi jo'ok riki. Ame'ē ta jō riki ame'ē jyngariha pyahu ame'ē ke jumū'e katu. Amō ta anī.

⁴ Ame'ē ta riki kūjā rehe pyta ym te. Sawa'e jeje te'e ixo ame'ē ta ke, aja ame'ē ta ixo. Arapuharan Ra'yr oho. (Kirisutu a'e.) Haikwer rupi ame'ē ta oho tī. Ame'ē tama'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke rehe Kirisutu muhepy. Kome'ē ywy keruhū pe har ta ngi har ame'ē ta ke Tupā pe me'ē py, ame'ēja saka. Arapuharan Ra'yr pe me'ē py, ame'ēja saka tī.

⁵ Te'e pandu ym te ame'ē ta, aja ukwa katu awa. Anī te ame'ē ta. Katu ame'ē ta ke ame'ē ta.

Mahapyr Tupā je'ēha rahoha ta ke

⁶ Ajame'ē ke amō Tupā je'ēha rahoha rehe ihē asak. Ywate wewe oho ixo. Upa katu te kome'ē ywy keruhū pe har ta pe myrandu katu ke a'e pandu raho. Ame'ē myrandu upa ym te ta. Ūhā te hū, aja saka. Ame'ē ke upa amō amō awa ta pe pandu raho. Upa ka'a pe har ta pe aja tī. Pandu raho tī. Upa amō koty koty je'ēha pandu ame'ē ta pe aja tī. Pandu raho tī. Upa amō amō ywy pe har ta pe aja tī. Myrandu katu pandu raho tī.

⁷ Hātā a'e pandu:

—Upa kome'ē ywy keruhū pe har ta ke Tupā mutyryk tyryk ta. A'e riki ngā pe pandu ta: "Nde katu." Anī rahā: "Nde katu ym" aja. Ame'ē angaha uhyk apo 'y. A'erehe: "Ne jō riki katu te me'ē ke" aja pepandu ipe. Pehē py'a ke

pemoĩ moĩ katu ehe tĩ. A'e riki ywa ke mujã. Kome'ẽ ywy keruhũ aja tĩ. Mujã tĩ. Y ramũi aja tĩ. Mujã tĩ. Upa mundu aja tĩ. A'e riki mujã tĩ — aja Tupã je'ẽha rahoha pandu.

⁸ Peteĩhar upa rahã, Tupã je'ẽha rahoha mokõihar pandu:

—Mambiro ok ta keruhũ ke Tupã mai! Upa katu te mai! Upa ngã ke a'e muka'u te'e hũ, a'erehe Tupã aja me'ẽ ke rehe ngã py'a ke ngã moĩ moĩ. Kawĩ ngi ka'u ame'ẽja saka riki — aja pandu.

⁹ Mokõihar upa pandu rahã, Tupã je'ẽha rahoha mahapyrihar pukái:

—So'o jarõ aja me'ẽ rehe ipy'a ke amõ moĩ moĩ rahã, (ame'ẽ ke rehe Tupã parahy te hũ ta.) So'o jarõ aja me'ẽã rehe ipy'a ke amõ moĩ moĩ rahã, aja tĩ. (Ame'ẽ ta rehe Tupã parahy te hũ ta tĩ.) Ipykã rehe ame'ẽ ukwaha moĩ rahã, aja tĩ. (Ame'ẽ ta rehe Tupã parahy te hũ ta tĩ.) Ipo rehe ame'ẽ ukwaha moĩ rahã, aja tĩ. (Ame'ẽ ta rehe Tupã parahy te hũ ta tĩ.)

¹⁰ Kawĩ iro te ame'ẽ ke amõ u'u, aja Tupã parahy te ha ke pyhyk ta. Ame'ẽ ke kawĩ rryru pe Tupã moĩ, ame'ẽja saka. Ame'ẽ ta ke tata pe a'e mupyrara ta. Enxo ukwái ixo ame'ẽ pe mupyrara ta tĩ. Ahy hũ ta. Ame'ẽ mupyraraha ke Tupã je'ẽha rahoha ta katu te ame'ẽ ta usak ta. Arapuharan Ra'yr usak ta tĩ. (Kirisutu a'e.)

¹¹ Tata pe mupyrara riki. Ame'ẽ tata takãxĩha aja te'eha pu'am u'am. Upa ym te ta. Ahy te hũ. Putu'u ym te riki. Wera rahã, putu'u ym. Pytun rahã, aja tĩ. Putu'u ym tĩ. So'o jarõ aja me'ẽ rehe ipy'a moĩ moĩ, ame'ẽ ta pyrara te hũ. Putu'u ym te. So'o jarõ aja me'ẽã rehe ipy'a moĩ moĩ, ame'ẽ ta pyrara te hũ tĩ. Her ukwaha ke moĩ ame'ẽ ta aja tĩ. Ahyha putu'u ym te ta tĩ — aja Tupã je'ẽha rahoha pandu. Mahapyrihar ke ame'ẽ.

¹² Tupã je'ẽha rehe hendu katu ame'ẽ ta ipy'ahu te'e hendu ta me'ẽ te'e. Jesu rehe tapijar te'e we jurujar katuha har ym ame'ẽ ta ipy'ahu te'e hendu ta me'ẽ te'e tĩ. Tupã kotyhar ta aja ixo ta me'ẽ te'e tĩ.

¹³ Ajame'ẽ ke ywa ngi panduha uwyr. Ame'ẽ ke rehe ihẽ ahendu. Kuja pandu:

—Kuja emupininim. Apo har jandema'e kapitã keruhũma'e parakyha ke amõ ta ma'ema'e ixo. Tupã je'ẽha ke pandu pandu ame'ẽ ke ima'e parakyha ke. Aja ixo rahã, ame'ẽ ta ke amõ ta jukwa. Aja rahã, mã hury katu ame'ẽ ta ke a'eta — aja ahendu.

Tupã'ã pandu:

—A'e tỹ! Ame'ẽ ta paraky te hũ. Apo putu'u katu te ta. Paraky te hũ, a'erehe ma'e katu ame'ẽ ke Tupã me'ẽ ta. Ame'ẽ namõ ixo, a'erehe hury katu te ta — aja riki.

Ngã ke Tupã je'ẽha rahoha ta mujy'ar

¹⁴ A'engi ihẽ asak rahã, ywa takãxĩha ituwyr ame'ẽ rehe ihẽ asak. Ame'ẽ 'ar pe awa aja wapyk uĩ. (Kirisutu a'e.) Iãkã rehe har namõ ihĩ. Kapitã keruhũma'e aja ame'ẽ. (Aja rahã, upa katu te huwajan ta ke a'e muputu'u, aja mujekwa katu.) Itatawa ke te'e mujã ame'ẽ ke iãkã rehe har. Kyse apar haimbe ame'ẽ ke ipo pe pyhyk reko.

¹⁵ Pe, amõ Tupã je'ẽha rahoha uhem. Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ ngi uhem. Tupã koty ngi uhem. Ywa takãxĩha 'ar pe wapyk uĩ ame'ẽ pe hãtã a'e pandu:

—Angaha uhyk riki. Kyse apar pe ma'e tyarõ ame'ẽ ke emondok. Ematyr. Kome'ẽ ywy keruhũma'e ke tyarõ riki — aja ipe.

¹⁶ Pe, takãxĩha 'ar pe wapyk ame'ẽ ke kyse apar pe mondok. Kome'ẽ ywy keruhũma'e tyarõ ame'ẽ ke mondok. Ame'ẽ ke matyr. (Aja rahã, kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta ke mujy'ar ta. Ixotyhar ta ke ixoty a'e mujy'ar, aja mujekwa.)

¹⁷ A'engi ywa pe har Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū ngi amō Tupā je'ēha rahoha rehe ihē asak. Kyse apar haimbe ame'ē ke a'e pyhyk reko tī.

¹⁸ Ajame'ē ke amō Tupā je'ēha rahoha rehe ihē asak. Ame'ē riki tata harōha ke. Tata usakiha ke a'e tī. Myrape keruhū rake ngi a'e uwyr. Kome'ē ywy keruhū pe rahā, tapi'iruhu ke hapy, ame'ē myrape keruhū aja saka. Pe, kyse apar haimbe ame'ē ke pyhyk reko. Ame'ē pe pandu.

—Ma'eywa ke kyse apar pe emondok. Uwa ame'ē ma'eywa ke. Peme'ē ywy keruhū pe uwa ty tūi. Tyarō riki, a'erehe a'ep emondok eho — aja pandu.

¹⁹ A'erehe kome'ē ywy keruhū pe Tupā je'ēha rahoha mondok uwyr. Hymbo ngi uwa ke mondok. Ame'ē ke tykwer jamiha renda pe ombor. Ame'ē jamiha renda Tupā parahy te ha aja saka.

²⁰ Ok ta kurar sorokap jamiha renda ihī. Ame'ē pe uwa ke jami. Awa ruwy aja tykwer uhem hū ingi. Y tiha aja uhem. Manga rahā, tyypha riki petei met, amō met ixu'ar tyypha. Pukuha manga rahā, 300 kiro met pukuha. (Upa aja rahā, kome'ē ywy keruhū pe har ta ke Tupā je'ēha rahoha ta mujy'ar ta. Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ke a'eta. Pe, ame'ē ta ke Tupā mupyrara te hū ta. Awa ruwy uhemihā aja ahy te hū ta ngā ke, aja mujekwa.)

15

Ma'e ahyha a'ejōhar ke

¹ Ajame'ē ke ywa rehe amō ma'e rehe ihē asak tī. Ame'ē ke ihē asak rahā: “Māte we ame'ē te a'e my!” aja ihē akwa. Kuja ihē asak. Tupā je'ēha rahoha ta awa po wajar mokōi hetaha rehe ihē asak tī. Kuja ame'ē ta pyhyk reko. Ma'e ahyha awa po wajar mokōi hetaha ke. Ame'ē riki a'ejōhar ke. Ame'ē ke Tupāma'e parahy te ha ke. A'ejōhar ke ame'ē.

² Pe, y ramūi aja ihē asak. Waruwa aja ame'ē. Tata namō mupara aja riki. Pe, so'o jarō aja me'ē koty ipy'a ke muruwak ym ame'ē ta rehe ihē asak. Tapijar te'e we Tupā rehe jurujar katu ame'ē ta ke a'eta. Ame'ē so'o jarō aja me'ē'a koty ipy'a ke muruwak ym tī. Ame'ēma'e ukwaha ke moī ym tī, ipykā rehe. Ame'ē ta rehe ihē asak. Y ramūi aja ame'ē rake pu'am u'am. Ame'ē ta pe pame katu te araraperan ke Tupā me'ē me'ē. Ame'ē ke ngā jywa rehe ngā pyhyk u'am.

³ Moise mu'e, ame'ē jyngarihā ke ame'ē ta jyngar u'am. A'e riki Tupāma'e miasu ke. Arapuharan Ra'yr rehe ame'ē ta jyngar u'am tī. (Kirisutu ke a'e.) Kuja jyngar:

“Tupā! Jandema'e sawa'e te nde! Pyrātā te hū ame'ē ke nde.

Mā! Nde erema'ema'eha riki katu te ame'ē ke.

Jetehar rupi ma'e ke nde erema'ema'e katu. Katu te ha rupi nde erema'ema'e katū tī.

Upa amō amō ywy pe har tama'e kapitā keruhū te nde.

⁴ Sawa'e! Nde rehe upa ngā hendu katu ta.

Upa ngā pandu ta: ‘Ne jō riki katu te me'ē ke' aja.

Nde pe ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixōi te.

Jetehar rupi nde erema'ema'e, ame'ē ke rehe upa ngā usak, a'erehe nde rehe upa katu te amō amō ywy pe har ta ngā py'a ke moī moī ta uwyr” aja riki jyngar.

⁵ Ajame'ē ke ywa pe har Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū rehe ihē asak. Hukwen pirar aja asak. A'ep so'o pিরer ke te'e mujā aja ihī. Ame'ē so'o pিরer ok keruhū: “Ko Tupā ixo” aja ame'ē mujekwa.

⁶ Pe, Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū ngi Tupā je'ēha rahoha ta uhem. Awa po wajar mokōi hetaha ke. Ma'e ahyha awa po wajar mokōi hetaha namō ixo ame'ē ta ke a'eta. Ima'e mundeha hendy hū ame'ē ke namō

ixo. Katu te ame'ë ke. Ipxi'a rupi ma'e pukwariha ihĩ. Itatawa ke te'e mujã ame'ë ke.

⁷ Ame'ë ta pe ma'e ke amõ me'ë. Tumeme ixuwe katu hũ ame'ë ta ngi har peteĩ me'ë ma'e ke. Kuja, ita rekúi awa po wajar mokõi hetaha. Itatawa ke te'e mujã ame'ë ke. Ame'ë pe Tupã parahyha tyryhem ihĩ. Ame'ë ke Tupã je'ëha rahoha awa po wajar mokõi hetaha ta pe me'ë. Tupã riki uhã te hũ ame'ë ke a'e.

⁸ Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ pe tata takãxĩha pu'am hũ u'am. Tupã katu te ha ke ame'ë mujekwa. Ima'e pyrãtã te ha ke mujekwa tĩ. Ma'e ahyha awa po wajar mokõi hetaha ke Tupã je'ëha rahoha ta jyhẽ ta. Ame'ë upa ym rahã we, marã ka ym Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ pe ixeha awa. Tupã je'ëha rahoha awa po wajar mokõi hetaha ta ma'e ahyha ke jyhẽ ta.

16

Tupãma'e parahyha ke

¹ Ywa pe har Tupãma'e ngã jumu'eha renda keruhũ ngi amõ hãtã pandu. Ame'ë ke rehe ihẽ ahendu. Ihẽ Juã. Tupã je'ëha rahoha ta pe hãtã pandu: "Peho! Ita rekúi pe ihĩ ame'ë ke pejyhẽ peho. Awa po wajar mokõi hetaha ita rekúi ke. Ame'ë pe Tupãma'e parahyha ke ihĩ. Ywy keruhũ pe pejyhẽ peho" aja ahendu.

² Tupã je'ëha rahoha peteĩhar jyhẽ oho. Kome'ë ywy keruhũ pe ita rekúi pe ihĩ ame'ë ke jyhẽ oho. Aja rahã pere ahy te hũ ame'ë ke awa ta rehe uhem. So'o jarõ aja me'ë ukwaha reko ame'ë ta rehe uhem. Ipykã rehe ukwaha ihĩ. Ipo rehe aja tĩ. Ihĩ tĩ. Upa ame'ë ta rehe pere uhem. So'o jarõ aja me'ë'ã rehe ipy'a ke amõ ta moĩ moĩ, ame'ë ta rehe pere ahy te hũ ame'ë ke uhem tĩ.

³ A'engi Tupã je'ëha rahoha mokõihar ita rekúi pe ihĩ ame'ë ke jyhẽ tĩ. Y ramũ pe jyhẽ. Aja rahã, y riki awa ruwy aja uwak. Manõ ame'ë ruwy aja ame'ë. Upa katu te y rupi ixo ame'ë ta ke manõ. Pyta we ym te.

⁴ A'engi Tupã je'ëha rahoha mahapyrihar ita rekúi pe ihĩ ame'ë ke jyhẽ tĩ. Y pe ombor. Mundu pe aja tĩ. Ombor tĩ. Upa y riki awa ruwy aja uwak tĩ.

⁵ Pe, Tupã je'ëha rahoha pandu ame'ë ke rehe ihẽ ahendu. A'e riki y harõha ke. Y usakihã ke tĩ. Kuja pandu:

—Tupã! Katu te ame'ë ke nde. Ngã ke nde eremupyrara. Ame'ë ke katu. Yman nde erexo. Apo pete'e nde erexo tĩ. Nde ruhã te hũ ame'ë ke nde.

⁶ Nde kotyhar ta ke ngã jukwa. Huwy muhem riki. Nde je'ëha pandu ame'ë ta ke aja tĩ. Jukwa tĩ. A'erehe ngã pe awa ruwy aja nde eremondo. Ame'ë ke a'eta u'u, ame'ëja saka. (Aja rahã, huwy muhem, aja ame'ë ta ke Tupã jukwa tĩ, aja mujekwa.) Aja katu a'eta pe — aja pandu.

⁷ Pe, myrape keruhũ koty ngi amõ pandu, ame'ë ke rehe ihẽ ahendu. Kome'ë ywy keruhũ pe rahã, myrape keruhũ 'ar pe tapi'iruhu ke hany. Ame'ë myrape keruhũ aja ame'ë. Kuja pandu: "Tupã! Jandema'e sawa'e te ke nde! Pyrãtã te hũ ame'ë ke nde. Jetehar rupi ngã ke nde eremupyrara ta. Nde eremupyrara ta rahã, katu tiki ame'ë tĩ" aja ahendu.

⁸ A'engi Tupã je'ëha rahoha tumemehar ita rekúi pe ihĩ ame'ë ke jyhẽ tĩ. Warahy rehe jyhẽ. Aja rahã, warahy haku te hũ oho. A'erehe ngã pিরer ke hany, aja riki.

⁹ Warahy haku te hũ. Ngã pিরer ke hany. A'erehe Tupã pe a'eta pandu: "Nde katu ym" aja ipe naĩ. (Tupã riki ma'e ahyha ke muwy, aja ngã ukwa a'erehe Tupã rehe juru ai.) Ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ngi ipy'a ke ngã muruwak ym. Tupã koty muruwak ym. "Katu te ame'ë ke nde" aja Tupã pe pandu ym ngã.

¹⁰ A'engi Tupã je'êha rahoha awa po wajar peteihar upa har ita rekúi pe ihĩ ame'ê ke jyhê tí. So'o jarõ aja me'ê ma'e wapyka rehe jyhê. Aja rahã, hekoha rupi pytun te oho. A'e riki ngãma'e kapitã keruhũ aja ixo. Upa ame'ê renda rupi pytun te oho. Hembe ke a'eta su'u su'u rãi u'am. Ahy te hũ ngã, a'erehe hembe ke su'u su'u u'am.

¹¹ Pe, a'eta pandu: "Tupã! Ywa pe har ke nde! Katu ym te nde" aja riki naĩ. Ahy te ngã ixo. Pere hũ tí. Ahy riki a'erehe Tupã rehe juru ai. Ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ngi ngã muruwak ym. Tupã koty muruwak ym.

¹² A'engi Tupã je'êha rahoha awa po wajar peteihar ita rekúi pe ihĩ ame'ê ke jyhê tí. Y pe jyhê. Y rer Eura. Aja rahã, y riki upa katu te typa oho. A'erehe ame'ê y renda rupi kapitã keruhũ uwyr ta. Warahy uhemihã kotyhar kapitã keruhũ ame'ê. Y rapyrer rupi uwyr ta.

¹³ A'engi ãjã ta rehe ihê asak. Mahapyr asak. Jaxer ai te ame'ê ta ke a'eta. Kururu aja ame'ê ta rehe asak. Mbóí keruhũ juru ngi peteí uhem. Amõ riki so'o jarõ aja me'ê juru ngi uhem tí. Tupã je'êha pandu ame'ê ran juru ngi amõ uhem tí. Aja asak tí.

¹⁴ ãjã ta ke ame'ê ta. Marã ka ym amõ ma'eha, ame'ê ke a'eta ma'ema'e katu. Ame'ê mahapyr ãjã ta riki upa katu te kapitã keruhũ ta ke mujy'ar. Kome'ê wyy keruhũ rupi ixo ame'ê ta kapitã keruhũ ta ke mujy'ar. Jumaiha rehe mujy'ar. Tupã namõ jumai ta. A'e riki pyrãtã te hũ ame'ê ke a'e.

¹⁵ —Pesarahã! Awa ukwa ym ha rupi ma'e mukanilha uhyk uwyr. Aja amõ harõ ym rahã, ihê ajur ta. Amõ ukwer ym, aja ixo rahã, hury katu ame'ê ke a'e. Ukwer ym, aja ima'e mundeha ke rehe amõ usak katu. Peta kÿ, aja ixo. Aja rahã, jawe te'e aja wata ym. Jawe te'e rahã, huxĩ ta. Peta kÿ, aja amõ ixo rahã, huxĩ ym ta — aja riki Kirisutu pandu.

¹⁶ Pe, ma'e renda pe kapitã keruhũ ta ke ãjã ta mujy'ar. Ame'ê renda rer: "Amangenõ." Aja riki jundéu awa ta je'êha ipe.

¹⁷ A'engi Tupã je'êha rahoha awa po wajar mokõihar ita rekúi pe ihĩ ame'ê ke jyhê tí. Ywate ngi jyhê. Ywa pe har Tupã rehe ngã jumu'eha renda keruhũ ihĩ. Ame'ê pe wapyka ihĩ. Kapitã keruhũma'e aja ame'ê. Ame'ê ngi Tupã hãtã pandu. Kuja. "Upa katu te riki" aja pandu.

¹⁸ Pe, Tupã pirã pirã hũ. Tupã tyapuha tyapu hũ tí. Kome'ê wyy keruhũ katak te hũ tí. Sawa'e ke Tupã mujã, ame'ê ngi har aja wyy ke katak ym. Mãte hũ katak hũ. Wyy katak hũ, ame'ê 'ar koty te we hũ ame'ê katakiha.

¹⁹ Ame'ê ok ta keruhũ owok. Mahapyr pyngwer aja owok. Upa amõ amõ wyy pe ok ta ihĩ, ame'ê ta ke upa mujaxer tí. Mambiro ok ta ke Tupã harái ym. Ame'ê pe har ta ke a'e mupyrara te hũ. Ame'ê ta pe pandu: "Ihẽma'e ita rekúi ngi kawĩ pe'u" aja pandu. (Aja rahã, Tupãma'e parahy te ha ke ame'ê ta pyhyk.)

²⁰ Upa ypa'ũ riki kanim oho. Upa wyy'ã keruhũ kanim oho tí.

²¹ Ywa ngi aman aja y rãtã ukyr tí. Y rãtã keruhũ riki. Puhýí ame'ê. Kuja, 40 kir puhýiha riki ukyr. Wyy pe har ta rehe ukyr. Pe, ame'ê ta Tupã rehe juru ai. "Katu ym nde" aja pandu naĩ. Y rãtã keruhũ ukyr rahã, ahy te hũ. A'erehe Tupã rehe juru ai.

17

Kũjã katu ym ame'ê rehe har

¹ Ajame'ê ke Tupã je'êha rahoha awa po wajar mokõí hetaha ngi har peteí uwyr ihê koty. Ame'ê Tupã je'êha rahoha ta ita rekúi pyhyk reko ame'ê ke. Awa po wajar mokõí hetaha ita rekúi ke. Pe, ihê rehe uhyk rahã, ihê pe pandu:

—Ejur! Y rymy'y rehe ame'ë ok ta keruhũ ngã mujã. Myja me'ë ame'ë ke Tupã mai ta my? Ame'ë ke nde pe ihẽ amujekwa ta. Ame'ë ok ta keruhũ riki kũjã ka'u te'e aja saka.

² Ame'ë kũjã rehe kome'ë ywy keruhũ pe har tama'e kapitã keruhũ ka'u te'e. (Aja rahã, ame'ë ok ta pe har ta ma'ema'eha ke rehe ngã py'a ke ngã moĩ moĩ. Ipy'a moĩ ehe, a'erehe kũjã ka'u te'e aja ame'ë.) Ame'ë kũjãma'e kawĩ ke kome'ë ywy pe har ta u'u tĩ. Ame'ë kawĩ ma'e ka'u te'eha aja saka. (Aja rahã, ame'ë ok ta pe har ta aja ma'e ka'u te'eha ke ngã ma'ema'e tĩ, aja mujekwa) — aja ihẽ pe pandu.

³ Ihẽ py'a rehe Tupã'ã ihĩ katu. Ihẽ Juã. Pe, ihẽ ke Tupã je'ẽha rahoha pyhyk raho. Awa nixói te ame'ë pe pyhyk raho. A'ep kũjã rehe ihẽ asak. So'o jarõ aja me'ë pirã ame'ë ke rehe asak tĩ. Ame'ë kupe 'ar pe kũjã wapyk uĩ. Hete rupi her ihĩ. Tupã rehe juru ai, ame'ë rer riki heta ihĩ. Pe, ame'ë so'o jarõ aja me'ë heta iãkã namõ ixo. Awa po wajar mokõi hetaha iãkã. I'ak heta tĩ. Jande popa hetaha i'ak ke.

⁴ Kũjãma'e mundeha katu te. Pan pirangwer ke te'e mujã ame'ë ke te'e ame'ë mundeha. Pan pirã amõ tĩ. Itatawa ke te'e ma'e ke mujã, ame'ë ke mundeha rupi moĩ moĩ tĩ. Aja mukatuha. Itara'yr muhepy hũ ame'ë ke moĩ moĩ tĩ. Pero moĩ tĩ. Pu'yr aja ame'ë. Aja mukatuha tĩ. Ipo pe ita rekúĩ ra'yr ke a'e pyhyk reko. Itatawa ke te'e mujã ame'ë ke. Tyryhẽm riki. Upa ma'e ka'u te'eha ma'ema'e ame'ë ke ihĩ ipe. Upa katu te jaxer ai ame'ë ke ihĩ ipe tĩ. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, a'erehe upa ma'e ke ita rekúĩ ra'yr pe ihĩ.

⁵ Ipykã rehe her ke amõ mupinim. Myja me'ë ame'ë rer my? Yman ame'ë ke ukwa ym awa rĩ. Kuja her. “Mambiro ok ta keruhũ ke. Upa kũjã ka'u te'e ame'ë tama'e kapitã keruhũ aja ame'ë. Kome'ë ywy keruhũ pe upa ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ë tama'e kapitã keruhũ ke a'e tĩ. Kũjã ke a'e” aja riki.

⁶ Tupã kotyhar ta ruwy ngi kũjã ka'u, aja ihẽ asak. Jesu rehe jurujar katuha ke hijar ym, ame'ë ta ke amõ ta jukwa. Ame'ë ta ruwy ngi ka'u tĩ. (Aja rahã, Tupã kotyhar ta ke kũjã jukwa, aja mujekwa ngã pe. Jesu rehe jurujar katuha ke hijar ym ame'ë ta ke jukwa tĩ, aja mujekwa tĩ.)

Ame'ë kũjã rehe ihẽ asak rahã: “Mã!” aja ihẽ akwa.

⁷ Aja rahã, ihẽ pe Tupã je'ẽha rahoha pandu:

—Nde eremukahem rahã, katu ym. Myja me'ë ame'ë kũjã my? Yman ame'ë ke amõ ukwa ym rĩ. Ame'ë ke nde pe ihẽ amujekwa ta apo 'y. So'o jarõ aja me'ë rehe har ihẽ amujekwa ta tĩ. Ame'ë kupe 'ar pe kũjã wapyk. Iãkã kuja hetaha, awa po wajar mokõi. I'ak kuja hetaha tĩ, jande popa.

⁸ Ame'ë so'o jarõ aja me'ë ixo kwe. Apo anĩ. Nixói apo 'y. Mupyraraha renda ngi uhẽm tate. Jumai ta oho a'e. Pe, a'e ke Tupã jukwa ta. Ame'ë so'o jarõ aja me'ë rehe kome'ë ywy keruhũ pe har ta usak rahã: “Mã!” aja ukwa. Ame'ë ta rer ke paper rehe nixói. Uhã te hũ ame'ë ta rer aja ym. Kome'ë ywy keruhũ ke Tupã mujã ym rahã we, uhã te hũ ame'ë ta rer ke paper rehe a'e mupinim. Ame'ë rehe nixói te ame'ë ta rer. Ame'ë so'o jarõ aja me'ë ixo kwe. Apo nixói 'y. Manõ riki. Uwyrr ta tĩ.

⁹ —Apo ukwa katu ame'ë ke ukwa ukwa ta me'ë te'e. Iãkã awa po wajar mokõi hetaha riki ywy'ã awa po wajar mokõi hetaha ke. Ame'ë 'ar pe kũjã wapyk uĩ. Aja rahã, ok ta riki ywy'ã awa po wajar mokõi ihĩ, aja mujekwa. Ame'ë ok tama'e kapitã keruhũ awa po wajar mokõi hetaha ixo tĩ.

¹⁰ Awa po wajar peteĩhar upa hetaha upa 'y. Nixói apo 'y. Awa po wajar peteĩhar riki kapitã keruhũ kote'e ixo apo 'y. Amõ riki awa po wajar mokõi har uhyk ym we uwyrr rĩ. Ame'ë uhyk uwyrr rahã, jahy heta ym rahã, kapitã keruhũ aja ixo ta tĩ.

¹¹ So'o jarō aja me'ē ixo kwe. Apo nixói 'y. Ame'ē riki awa po wajar mahapyrihar ke a'e. Ame'ē riki awa po wajar mokōi ngi har peteī a'e. Jumai oho. Pe, a'e ke Tupā jukwa ta.

¹² —I'ak jande popa rehe nde eresak. Ame'ē riki kapitā keruhū jande popa hetaha ta. Ame'ē ta kapitā keruhū aja ixo ym we rī. Uhyk ta kŷ. So'o jarō aja me'ē namō ame'ē ta ke kapitā keruhū aja amō mu'am ta. I'i atu we ym rahā, kapitā keruhū aja ixo ta tī.

¹³ Ame'ē kapitā keruhū jande popa hetaha ma'ema'e. Ame'ē ke peteīhar aja ma'ema'e. So'o jarō aja me'ē pe ame'ē ta pandu: “Nde riki jandema'e kapitā keruhū ke apo 'y. Jande je'ēha rupi ma'e ke ema'ema'e katu” aja so'o jarō aja me'ē pe pandu.

¹⁴ Arapuharan Ra'yr namō so'o jarō aja me'ē jumai ta oho. (Kirisutu ke a'e.) Kapitā keruhū jande popa hetaha aja tī. Jumai ta oho tī. Pe, ame'ē ta ke Arapuharan Ra'yr muputu'u ta. A'e riki kapitā keruhū te. “Ihēma'e ke pehē” aja Kirisutu pandu ame'ē ta jumai oho inamō tī. “Ihē koty ejur” aja Kirisutu pandu ame'ē ta jumai oho inamō tī. Ixotyhar ta jurujar katuha ke hijar ym ame'ē ta jumai oho inamō tī. So'o jarō aja me'ē ke a'eta muputu'u ta oho tī. Kapitā keruhū ta ke muputu'u ta tī — aja Tupā je'ēha rahoha pandu.

¹⁵ Ihē pe Tupā je'ēha rahoha pandu tī:

—Y rehe nde eresak. Ame'ē 'ar pe kūjā ka'u te'e pyrū. Ame'ē y riki amō amō wyy pe har ta ke. Amō amō awa ta ke tī. Amō koty koty je'ēha pandu ame'ē ta ke tī. Amō amō ka'a pe har ta ke tī.

¹⁶ Kūjā ka'u te'e ame'ē ke i'ak jande popa hetaha putar ym ta. So'o jarō aja me'ē aja tī. Putar ym ta kūjā ke tī. Upa katu te kūjāma'e ke jo'ok ta ingi. Jawe te'e aja a'e ke ame'ē ta mupyta ta ixo. (Aja rahā, a'e ke muputu'u ta, aja mujekwa.) Kūjā rukwer ke u'u ta, ame'ēja saka ta. Kūjā ke tata pe hapy ta, ame'ēja saka upa katu te mujaxer ta tī. (Aja rahā, kūjā riki kapitā keruhū aja putar ym aja mujekwa.)

¹⁷ Tupā pandu: “Ihē aputar ame'ē ke kapitā keruhū ta ma'ema'e ta. Ihē aputariha ke ipy'a rehe ihē amōi ta, a'erehe ihē aputar ame'ē ke a'e ma'ema'e ta” aja a'e pandu. A'erehe kapitā keruhū ta pandu: “Nde riki jandema'e kapitā keruhū ke apo 'y. Jande je'ēha rupi ma'e ke ema'ema'e katu” aja so'o jarō aja me'ē pe pandu. A'erehe so'o jarō aja me'ē riki kapitā keruhū aja ixo. Tupā pandu ame'ē ke upa uhyk ym rahā we, aja ixo ta ame'ē.

¹⁸ —Kūjā rehe nde eresak, ame'ē riki ok ta keruhū ke. Ame'ē ok ta keruhū ngi je'ēha uhem, ame'ēja saka. Upa kome'ē wyy keruhū pe har tama'e kapitā keruhū ke mondo mondo. A'erehe ame'ē ok ta keruhū je'ēha te reko, ame'ēja saka — aja ihē pe Tupā je'ēha rahoha pandu.

18

Mambiro ok ta ke upa katu te mujaxer

¹ Ajame'ē ke amō Tupā je'ēha rahoha rehe ihē asak. Ihē Juā. Ywa ngi wyyj uwyw a'e. Je'ēha te reko. Katu te ame'ē ke a'e. Hendy hū. Ima'e hendyha namō kome'ē wyy keruhū ke muwera hū.

² A'e hātā pandu:

—Mambiro ok ta upa katu te mujaxer. Ma'e jaxer ai ame'ē rekoha ke apo 'y. A'ep ājā ta ixoha renda ke apo 'y. Ājā jaxer ai ame'ē ta pehī riki. A'ep ma'ewyra jaxer ame'ē ke ixo tī. Ma'ewyra amō u'u ym ame'ē ke pehī tī.

³ (Ame'ē ok ta mujaxer ym rahā, pewe ihī rahā,) ma'e ka'u te'eha riki kawī aja saka. Ame'ē ngi upa amō amō wyy pe har ta ka'u. Aja rahā, ame'ē ma'e ka'u te'eha ke amō amō wyy pe har ta ma'ema'e tī. Ame'ē ok ta pe har ta

aja kome'ē wyy keruhūma'e kapitā keruhū ta ma'ema'e tī. Pe, upa ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e. Ame'ē ok ta rehe māte hū ma'e ke ihī. Ma'e ke muhepy ame'ē ta muhepy hepy hū. Aja matyr hū tamatarer ke. Muka'u te'eha rupi pyhyk hū. Katu ym aja — aja riki Tupā je'ēha rahoha pandu.

⁴ Pe, ywa ngi amō pandu ame'ē ke rehe ihē ahendu.

“Ihē kotyhar ta! Ame'ē ok ta ngi pehem peho!

Ame'ē ok ta pe har ta aja ma'e ka'u te'eha pema'ema'e ym pexo tī.

Ame'ē ok ta pe har ta ke ihē amupyrara ta. Pehem peho ingi. (Aja rahā, ame'ē ta aja pehē ke ihē amupyrara ym ta tī.)

⁵ Upa ma'e ka'u te'eha ke a'ep pe har ta ma'ema'e hū. Māte hū te'e ma'ema'e. Ywa rehe uhyk, ame'ēja saka hetaha.

Ma'e katu ym te ame'ē ma'ema'eha ke ihē aharái ym. (A'erehe amupyrara ta)” aja ahendu.

Pe, ywa ngi pandu ame'ē ke rehe ahendu tī. Tupā je'ēha rahoha ta pe pandu:

⁶ “Ihē kotyhar ta ke a'ep pe har ta mupyrara hū.

Aja juja katu te a'ep pe har ta ke pemupyrara tī.

Jetehar te! Mokōihar aja pemupyrara. Amō ta ke a'ep pe har ta muka'u te'e.

Aja mokōihar aja a'ep pe har ta ke pemuka'u te'e tī. Aja pemahy katu tī.

⁷ Ma'e katu ame'ē ke jō a'ep pe har ta me'ē me'ē ngā jupe. Ma'e hepy hū ame'ē ke aja tī. Me'ē me'ē ngā jupe tī.

Aja jumuhury ngā juehe. A'erehe a'ep pe har ta ke pemahy apo. Pemupyrara tī.

Ame'ē ok ta riki kūjā aja saka.

Jupandu jupe: ‘Kapitā keruhū ihē. Aja ko axo. Ihē sawa'e manō ame'ē ke ym ihē axo. A'erehe apyaiha ihē akwa ym te ta' aja jupe.

⁸ Aja pandu jupe, a'erehe peteī wera rahā, ma'e ahyha uhyk ta ehe.

Pyaiha uhyk ta ehe tī. Myahy te ha uhyk ta tī. Mahyha uhyk ta tī. Tata pe hapy ta tī.

Tupā, jandema'e sawa'e te riki pyrātā te hū. A'erehe tata pe hapy ta. Upa ukwái ta. Mujaxer ta. A'e riki mupyrara ta” aja ywa ngi pandu ame'ē ke rehe ahendu.

⁹ Kome'ē wyy keruhūma'e kapitā keruhū ta pyai ta. Ame'ē ok ta pe har ta aja ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e tī. Ame'ē ok ta riki ukwái hū. Tata takāxīha pu'am hū tī. Ame'ē rehe kapitā keruhū ta usak, a'erehe pyai hū. Jixi'u hū tī.

¹⁰ Ame'ē ok ta aja pyrara tar ym kapitā keruhū ta. Kyje ingi. A'erehe paite pu'am u'am. Pandu u'am:

—Mā! Māte hū puki! Katu ym! Mambiro ok ta upa riki. Katu te ame'ē ke kwe. A'ep pe har kapitā ta pyrātā te. Mā! Pahar mumba. T'i we ym aja pahar mumba — aja kapitā keruhū ta pandu. Jixi'u hū tī.

¹¹ Kome'ē wyy keruhū pe ma'e muhepy ame'ē ta ixo. Ame'ē ta jixi'u hū tī. Apo ame'ē ok ta ngi ma'e ke jo'ok ym ta awa. Muhepy ym ta tī. A'erehe tamatarer ke muheta ym te ta apo 'y, aja ukwa katu. A'erehe: “Mā! Katu ym” aja ma'e muhepy ame'ē ta jixi'u hū.

¹² Itatawa ke amō jo'ok ym ta ingi 'y. Itatuwyr aja tī. Jo'ok ym ta awa tī. Itara'yr muhepy ame'ē ke aja tī. Jo'ok ym ta awa tī. Pero aja tī. (Pu'yr aja ame'ē.) Pan katu te ame'ē ke aja tī. Jo'ok ym tī. Pan pirangwer aja tī. Pan pirā aja tī. Jo'ok ym ta awa tī. Pan sen ame'ē aja tī. Jo'ok ym ta awa tī. Arapuharan ra ke te'e mujā ame'ē ke tī. Jo'ok ym ta awa tī. Upa ma'e myra katu te ame'ē ke aja tī. Jo'ok ym ta awa tī. Masin ke te'e mujā me'ē ke aja tī. Jo'ok ym ta awa tī. (Masin riki i'ak aja saka. Tuwyr ame'ē.) Ma'e myra hepy hū ke te'e mujā ame'ē ke aja tī. Jo'ok ym ta awa tī. Itatawaran ke te'e mujā ame'ē ke aja tī. Ita, ser ke te'e mujā ame'ē ke aja tī. Ma ke te'e mujā ame'ē ke aja tī. Jo'ok ym ta awa tī.

13 Kane aja tī. Ma'e pihe katu ame'ē ke aja tī. Jo'ok ym ta awa tī. Insen aja. Miha amō tī. Ma'e pihe katu ame'ē ke amō tī. Jo'ok ym ta awa tī. Kawī aja tī. Ma'e ka aja tī. U'i aja tī. Ahúí aja me'ē ku'i aja tī. Ahúí aja me'ē aja tī. Jo'ok ym ta awa tī. Tapi'iruhu aja tī. Arapuharan aja tī. Kahwa aja tī. Jo'ok ym ta awa tī. Myra ujan ame'ē ke aja tī. Jo'ok ym ta awa tī. Te'e paraky ame'ē ta aja tī. Awa ke aja tī. Jo'ok ym ta awa tī.

14 Ame'ē ok ta rehe har muhepy ame'ē ta pandu:

—Upa ma'e katu te ame'ē ke ok ta pe har ta putar katu. Ame'ē ke upa kanim. Upa tamatarer kanim tī. Amō usak rahā, katu te, ame'ē riki nixói te apo 'y. Upa ame'ē ta ke mujywr ym te ta tī — aja pandu.

15 Ame'ē ok ta rehe ixo rahā, ma'e muhepy ame'ē ta muhepy hepy. Aja tamatarer pyhyk hū. Aja tamatarer muheta hū tī. Ame'ē ok ta ke upa mujaxer, aja ma'e muhepy ame'ē ta ke jukwa ta tī, aja a'eta ukwa katu. Ame'ē ngi kyje a'erehe paite pu'am u'am. Jixi'u u'am. Kuja pandu:

16 —Māte hū puki! Mā! Ame'ē ok ta keruhū upa riki! Katu te aja ame'ē ok ta ixo. Pan katu te ame'ē ke ihī. Pan pirangwer aja tī. Ihī tī. Pan pirā aja tī. Ihī tī. Itatawa ke te'e mujā ame'ē ke aja tī. Ihī tī. Itara'yr hepy ame'ē ke aja tī. Pero aja tī. Ihī tī. Upa ame'ē ta ke ok ta ke mukatu.

17 Mā! Pahar ame'ē ta ke upa. I'i we ym aja pahar upa — aja riki pandu ngā. (Tamatarer ke muheta ym ta apo 'y, aja ukwa katu. A'erehe jixi'u hū ngā.)

Upa jarusu keruhūma'e kapitā ta paite pu'am u'am tī. Jarusu keruhū pe y rupi wata, ame'ē ta aja tī. Jarusu keruhū rehe paraky ixo, ame'ē ta aja tī. Paite pu'am u'am tī. Amō heta y rupi paraky, ame'ē ta aja tī. Paite pu'am u'am tī.

18 Ok ta ke tata upa ukwái. Ame'ē tata takāxīha rehe a'eta usak rahā, a'eta jixi'u hū.

—Ame'ē ok ta jō riki katu te ame'ē ke — aja riki.

19 Ywy ku'i ke iākā rehe a'eta ombor. (Aja pyaiha ke mujekwa.) Jixi'u hū tī. Kuja pandu:

—Mā! Katu ym tiki! Ame'ē ok ta keruhū upa riki. Ame'ē ok ta pe har ta tamatarer hū namō ixo. Ame'ē ta namō y rupi jarusu keruhū raho ame'ē ta muhepy hepy. Ame'ēja tamatarer ke jarusu jar ta pyhyk katu. Pahar ame'ē ok ta upa riki. I'i we ym aja pahar upa riki — aja pandu ngā. (Tamatarer ke muheta ym ta apo 'y, aja ukwa katu. A'erehe jixi'u hū ngā.)

20 Ywa pe har ta! Pehē anī. Ame'ē ok ta ke upa mumba riki a'erehe pehē rury katu pexo. Tupā kotyhar ta! Pehē rury katu pexo tī. Tupā je'ēha pandu ame'ē ta! Pehē rury katu pexo tī. Kirisutu mondo ame'ē ta! Pehē rury katu pexo tī. Upa pehē ke ame'ē ok ta pe har ta mupyrara, a'erehe ame'ē pe har ta ke Tupā mupyrara tī. Ok ta ke mujaxer tī. A'erehe pehē rury katu pexo.

21 Pe, ita keruhū ke Tupā je'ēha rahoha pyhyk. Pyrātā te hū ame'ē ke a'e. Ahúí aja me'ē ke ita pe kytyk, aja ita keruhū ke. Ame'ē ke y ramūi pe ombor. Arahā kuja pandu:

—Aja Mambiro ok ta keruhū ke Tupā ombor ta. Pahar mujaxer ta. Upa mai. Ame'ē ok ta ke usak ym te ta awa tī.

22 Ngā huryha nixói te ta tī. Araraperan ke nupā ym te ta awa a'ep tī. Jyngar ym te ta awa tī. Takwar ra'yr ke peju ym te ta awa tī. Jumi'a ke peju ym te ta tī. Upa aja me'ē namō muhury ym te ta awa tī. Paraky ym te ta awa a'ep tī. Ahúí aja me'ē ke muku'i ym te ta tī. (Aja rahā, ngā mi'u nixói te ta a'ep, aja mujekwa.)

23 Ma'e weraha ke hapy ym te ta tī. Weraha ke usak ym te ta awa tī. A'ep jumendar ym te ta awa tī. Aja huryha tyapuha ke hendu ym te ta awa tī. Ame'ē ok ta pe har muhepy ame'ē ta tamatarer hū namō ixo. Kome'ē ywy keruhū rupi kapitā ta aja ame'ē ta ixo. Paje aja ngā ke muka'u te'e tī. Upa

kome'ē ywy keruhū pe har ta ke muka'u te'e. Aja tamatarer hū pyhyk. Katu ym aja. Apo upa mumba riki — aja Tupā je'ēha rahoha pandu.

²⁴ Mambiro ok ta pe Tupā je'ēha pandu ame'ē ta ke ame'ē pe har ta jukwa. Tupā kotyhar ta ke jukwa tī. Jete. Heta hū jukwa. Upa kome'ē ywy keruhū rehe amō ke ngā jukwa tī, aja ame'ē ok ta pe ngā jukwa. A'erehe ame'ē pe har ta ke Tupā mupyrara. Ame'ē ok ta ke Tupā upa katu te mujaxer.

19

¹ Ajame'ē ke ywa pe heta te hū ngā pandu pandu, aja ihē ahendu. Tyapu hū. Kuja pandu:

—Mā peja Tupā pe pepandu:

“Ne jō riki katu te me'ē ke nde” aja pepandu.

A'e riki ngā ke muhā katu.

A'e riki pyrātā te hū ame'ē ke a'e tī.

A'e riki katu te hū ame'ē ke a'e tī.

² —Jetehar rupi ngā pe a'e pandu: “Nde katu.” Anī rahā: “Nde katu ym” aja. Aja ngā ke a'e mondo mondo rahā, katu tiki. Mambiro ok ta riki kūjā ka'u te'e aja saka. Ngā ke muka'u te'e, a'erehe upa ma'e ka'u te'eha ke ngā ma'ema'e. A'erehe ame'ē ok ta rehe har Tupā pandu: “Upa katu te ihē amujaxer ta” aja. Ima'e miasu ta ke ame'ē ok ta pe har ta jukwa, a'erehe ame'ē ok ta ke upa a'e mujaxer — aja riki johu ngā pandu.

³ Pe, amō we a'eta pandu tī:

—Mā peja Tupā pe pepandu: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja. Ame'ē ok ta keruhū ke tata upa katu te ukwāi. Ame'ē tata takāxīha aja te'eha pu'am u'am. (Aja rahā, aja te'eha nixōi te ta, aja mujekwa) — aja pandu.

⁴ Tamūi ta, 24 hetaha ta ipynarāi rehe wapyk u'ar oup. (Aja Tupā rehe a'eta py'a ke a'eta moī moī.) A'e riki wapyka rehe wapyk ame'ē ke a'e. Tumeme ixuwe katu hū ame'ē ta aja tī. A'eta pynarāi rehe wapyk u'ar oup tī. (Tupā rehe a'eta py'a ke a'eta moī moī tī.) Upa ame'ē ta pandu:

—A'e tī! Tupā! Ne jō riki katu te me'ē ke — aja pandu.

Arapuharan Ra'yr jumendaraha ke

⁵ A'engi wapyka koty ngi pandu ame'ē ke rehe ihē ahendu. Kuja pandu:

—Upa katu te Tupāma'e miasu ta! Upa Tupā rehe ipy'a ke moī moī katu ame'ē ta! Kapitā keruhū aja ixo ame'ē ta! Je'ēha reko ym te ame'ē ta amō. Upa katu te pehē johu! Mā peja Tupā pe pepandu katu: “Ne jō riki katu te me'ē ke” — aja riki.

⁶ Pe, heta te hū ngā pandu pandu, aja ihē ahendu. Tyapu hū. Ita pupur keruhū tyapuha aja ahendu. Tupā tyapu tyapu aja ahendu. Kuja riki ame'ē ta pandu, ame'ē ke rehe ahendu:

—Tupā! Ne jō riki katu te me'ē ke.

Tupā jandema'e kapitā keruhū!

Nde riki pyrātā te hū ame'ē ke nde.

Nde riki kapitā keruhū te tī.

⁷ —Mā peja jande rury katu te aja jaxo! Mā peja Tupāma'e katuha rehe har japandu katu. Arapuharan Ra'yrma'e jumendaraha angaha ke rehe uhyk katu. (Kirisutu ke a'e.) Inamō jumendar ame'ē ke pete'e ixo. Kūjā jumendar tate aja pete'e ixo.

⁸ Ima'e mundeha katu te ame'ē ke Tupā me'ē ipe. Pan katu te ame'ē ke. Xi'a ym te ame'ē ke — aja riki ahendu.

[Ame'ē pan katu te ame'ē ke Tupā kotyhar ta ma'e katu ame'ē ke ma'ema'e.] (Kirisutu namō jumendar ame'ē ke pete'e ixo aja pandu rahā, upa katu te

ixotyhar ta ke mujy'ar, aja mujekwa katu. “Jumendar” aja pandu rahā: “Kirisutu namō aja te'e ta ixo” aja mujekwa.)

⁹ Pe, ihē pe Tupā je'ēha rahoha pandu:

—Kuja emupinim: “Arapuharan Ra'yr jumendaraha huryha rehe pejur, aja hendu ame'ē ta mā hury katu te ame'ē ta ke a'eta” — aja pandu.

Kirisutu riki Arapuharan Ra'yr aja a'e. Tupā je'ēha rahoha pandu tī:

—Ihē apandu ame'ē ke Tupāma'e panduha ke. Jetehar te ke ame'ē — aja ihē pe pandu.

¹⁰ Ihē pynarāi pe awapyk a'ar aī. Ihē Juā. (Aja ihē py'a ke ihē amoī ta ehe.) Tupā je'ēha rahoha pandu:

—Anī. Aja ym ihē rehe. Tupā rehe jō nde py'a emoī moī katu. Nde aja Tupāma'e miasu ke ihē tī. Nde mu ta aja Tupāma'e miasu ke ihē tī. Jetehar te ke Jesu mujekwa ame'ē ke pandu ame'ē ta aja Tupāma'e miasu ke ihē tī. A'erehe ihē rehe nde py'a emoī ym — aja ihē pe.

Jetehar te ke Jesu mujekwa, ame'ē myrandu ke Tupā je'ēha pandu ame'ē ta pandu pandu.

Kahwa tuwyr 'ar pe amō oho ame'ē ke

¹¹ Ajame'ē ke ywa owo, aja ihē asak. Pe, kahwa tuwyr ame'ē ke rehe asak. Ame'ē 'ar pe amō oho ixo. (Mokōi her ipe.) Her: “Jetehar te ke.” (Kirisutu a'e.) “A'e pandu ame'ē ke a'e ma'ema'e katu” aja her tī. Katuha rupi ngā ke a'e mondo mondo. Katuha rupi huwajan ta namō a'e jumai mai tī.

¹² Eha riki tata hendyha aja hendy. Heta iākā rehe har iākā rehe ihī. (Kapitā keruhū te aja mujekwa ame'ē.) Her ke a'e mupinim tī. Iākā rehe har rehe her moī. Myja me'ē ame'ē her my? Ukwa ym awa. A'e jō ukwa katu.

¹³ Ima'e mundeha ma'e ruwy pe makym, ame'ēja saka ame'ē ke. Her riki: “Tupā je'ēha” aja. (Ame'ē ke ngā pe mujekwa, a'erehe ame'ē riki ima'e her.)

¹⁴ Haikwer rupi ywa pe har tama'e sonda ta oho ixo. Kahwa tuwyr 'ar pe ame'ē ta oho ixo tī. Ame'ē tama'e mundeha riki pan katu te ame'ē ke tī. Ituwyr katu te ame'ē ke. Xi'a ym te ame'ē ke tī.

¹⁵ Pe: “Tupā je'ēha ke” aja her, ame'ē juru ngi kyse puku haimbe ame'ē ke uhem, ame'ēja saka. Ame'ē pe amō amō ywy pe har ta ke a'e muputu'u. Pyrātā te ha namō kapitā keruhū te aja a'e ixo ta. Marā ka ym a'e ke muputu'uha awa. Uwa ma'eywa ke ipy pe amō jami jami. Aja huwajan ta ke a'e upa katu te a'e mupyrara ta. Tupā riki pyrātā te hū ame'ē ke a'e. Ima'e parahya namō huwajan ta ke Kirisutu mupyrara ta.

¹⁶ Ima'e mundeha rehe her a'e moī. I'u rehe moī tī. Kuja riki: “A'e jō riki kapitā keruhū te. Amō kapitā keruhū 'ar koty te we kapitā keruhū te ha a'e” aja.

¹⁷ Ajame'ē ke warahy rehe Tupā je'ēha rahoha pyrū, aja ihē asak. Ywate rupi ma'ewyra ta wewe ixo. Ame'ē ta pe a'e pukái:

—Pejy'ar pejur! Tupāma'e mi'u matyriha keruhū pehī. Ame'ē rehe pejy'ar pejur!

¹⁸ Kapitā keruhū ta rukwer pe'u pejur. Kapitā ta rukwer aja tī. Pe'u pejur. Sonda ta rukwer aja tī. Pe'u pejur. Kahwa rukwer aja tī. Pe'u pejur. Xupe 'ar pe oho ame'ē ta rukwer aja tī. Pe'u pejur. Upa awa ta rukwer aja tī. Te'e paraky ame'ē ta rukwer aja tī. Pe'u pejur. Ijar ta rukwer aja tī. Pe'u pejur. Je'ēha te reko ame'ē ta rukwer aja tī. Pe'u pejur. Je'ēha reko ym te ame'ē ta rukwer aja tī. Pe'u pejur tī — aja Tupā je'ēha rahoha pukái. (Aja rahā, upa katu te huwajan ta ke Tupā muputu'u ta. Jukwa ta, aja mujekwa katu.)

¹⁹ Ajame'ē ke so'o jarō aja me'ē rehe ihē asak. Inamō kome'ē ywy keruhū pe har tama'e kapitā keruhū ta ixo. Sehar ixotyhar tama'e sonda ta ixo tī. Upa katu te jy'ar uwyr. Kahwa 'ar pe oho ixo ame'ē ta namō ame'ē ta jumai uwyr.

(Kirisutu ke a'e.) Kirisutu kotyhar tama'e sonda ta namō ame'ē ta jumai uwyr tī.

²⁰ So'o jarō me'ē ke Kirisutu kotyhar ta pukwar raho. Inamō Tupā je'ēha pandu ame'ē ran riki marā ka ym amō ma'eha, ame'ē ke a'e ma'ema'e. So'o jarō aja me'ē ruwa koty a'e ma'ema'e. [Ame'ē ma'ema'eha namō ngā ke a'e muka'u te'e. So'o jarō aja me'ē ukwaha ke namō ixo, ame'ē ta ke a'e muka'u te'e. So'o jarō aja me'ē'ā rehe ipy'a ke amō moī moī. Ame'ē ta ke a'e muka'u te'e tī. Ima'e ma'ema'eha rupi Tupā je'ēha pandu ame'ē ran muka'u te'e riki.] So'o jarō aja me'ē ke tata pe Tupā je'ēha rahoha ombor. Ixuwe katu rahā, ombor. Ypa aja tata. Enxo ukwái, aja ame'ē tata. A'ep Tupā je'ēha pandu ame'ē ran ke ombor tī.

²¹ Ame'ē tama'e sonda ta ke kyse puku pe jukwa, ame'ēja saka tī. Ame'ē kyse puku juru ngi uhem, ame'ēja saka. Kahwa 'ar pe oho ixo ame'ē juru ngi uhem. (Kirisutu a'e.) (Aja rahā, a'e pandu, aja jō. Pe, upa huwajan ta ke jukwa.) Pe, upa ma'ewyra ta hukwer ke u'u. Uhyk u'u. (Aja rahā, pete'e manō ou aja mujekwa. Jyтым ym ngā.)

20

Warahy 'ar 1.000 hetaha ke

¹ Huwajan ta ke upa Kirisutu muputu'u rahā, ywa ngi Tupā je'ēha rahoha wyjy uwyr. Ame'ē ke rehe ihē asak. Ipo pe kyndaha mopokiha ke pyhyk reko. Ywykwar typy te hū ame'ē ke. Ywy ke nixói te. Ame'ē wywykwar kyndaha mopokiha ke pyhyk reko. Ita tupaham ke pyhyk reko tī.

² Mbói keruhū ke a'e pyhyk. Ame'ē riki ymanihar mbói ke. Satana ke a'e. Ājā ramūi aja amō her tī. A'e ke ita tupaham pe pukwar. Kuja 1.000 warahy 'ar rahā, pukwar.

³ Pe, wywykwar typy te hū ame'ē pe a'e ke Tupā je'ēha rahoha ombor mondo. Ame'ē ke kynda tī. Pe, hukwen rehe yraity aja moī. (Ngā ukwaha ke ame'ē. Hukwen pirar rahā, ukwa ta awa.) Ywykwar typy te hū ame'ē renda pe ombor mondo, a'erehe amō amō ywy pe har ta ke Satana muka'u te'e ym ta. (Ājā ramūi a'e.) Kuja, 1.000 warahy 'ar rahā, aja te'e ixo rī. Muka'u te'e ym ta ngā ke. Pe, 1.000 warahy 'ar upa rahā, Satana ke Tupā muhem ta tī. Jahy heta ym rahā, poir aja ixo ta.

⁴⁻⁵ Ajame'ē ke heta wapyka rehe ihē asak. Ihē Juā. Kapitā keruhūma'e aja saka. Ame'ē pe wapyk ame'ē ta pe Tupā pandu: “Ngā ke pehē pemondo mondo. Je'ēha te pereko” aja. Pe, amō ta rehe asak tī. Jetehar te ke Jesu mujekwa. Ame'ē ke pandu pandu ame'ē ta ke amō ta jukwa. Ame'ē ta rehe ihē asak. Tupā je'ēha ke pandu pandu ame'ē ta ke amō ta jukwa tī. Ame'ē ta rehe asak tī. Upa ame'ē ta riki so'o jarō aja me'ē rehe ipy'a ke moī moī ym te. Ame'ē'ā rehe ipy'a moī moī ym te tī. Ipykā rehe so'o jarō aja me'ē ukwaha ke amō mupinim ym te tī. Nixói ukwaha. Ipo rehe aja tī. Nixói ukwaha tī. Upa ame'ē ta riki kwera katu uhem tī. Ame'ē riki kwera katu py uhem ame'ē ke ame'ē. Pe, Kirisutu namō kapitā keruhū aja ame'ē ta ixo tī. Kuja, 1.000 warahy 'ar rahā, kapitā keruhū aja ame'ē ta ixo. [Amō manō, ame'ē ta kwera ym. Kuja, 1.000 warahy 'ar upa rahā jō, kwera katu ta uhem.]

⁶ Manō ame'ē ta ke Tupā mukwera py ta. Ame'ē ta riki mā hury katu ame'ē ta ke. Ame'ē ta pe Tupā pandu ta: “Pehē riki katu ame'ē ta ke” aja. Ame'ē ta mupyaraha renda pe oho ym te ta. Mupyaraha renda pe oho rahā, mokōihar manō ame'ēja saka. Tupāma'e pa'i aja ixo ta. (A'erehe inamō pandu pandu katu ta.) Kirisutuma'e pa'i aja ixo ta tī. (A'erehe inamō pandu pandu ta tī.) Pe, 1.000 warahy 'ar rahā, inamō kapitā keruhū aja ame'ē ta ixo ta tī.

Satana ke upa katu te muputu'u ta

⁷ Kuja, 1.000 warahy 'ar upa rahā, Satana ke Tupā muhem ta. Kyndaha ngi muhem ta, ywykwar typy tē hū ame'ē ke ngi.

⁸ Upa katu te kome'ē ywy keruhū rupi amō amō ywy pe har ta ixo. Ame'ē ta ke Satana muka'u te'e ta oho. (Ājā ramūi a'e.) Aja ame'ē ta ke a'e mujy'ar ta. Tupā kotyhar ta namō jumai ta, a'ehehe ngā ke a'e mujy'ar ta. Heta te hū mujy'ar ta. Y ramūi rymy'y rehe ywy ku'i ihī. Aja saka marā ka ym awa mangaha. Heta te hū ngā ke. Aja ngo ywy pe har ta ke mujy'ar. (Tupā ruwajan ta ke ame'ē ta.) Mango ywy pe har ta ke mujy'ar tī. (Huwajan ta ke tī.) Pe, Tupā kotyhar ta namō upa ame'ē ta jumai ta oho.

⁹ Ywy rupi ame'ē ta uhāi oho. Pe, Tupā kotyhar ta ixo, ame'ē renda rupi juramā uhāi oho. Ok ta ke Tupā putar katu, ame'ē rupi juramā uhāi oho tipe. Ywa ngi tata u'ar. Pe, upa katu tē huwajan ta ke jukwa.

¹⁰ Pe, Satana ke tata renda pe Tupā ombor mondo tī. Ngā ke Satana muka'u te'e. Ame'ē ta ke tata pe Tupā ombor mondo tī. Ame'ē tata renda ypa aja saka. Enxo riki ukwāi a'ep. A'ep so'o jarō aja me'ē Tupā ombor mondo kwe. A'ep Tupā je'ēha pandu ame'ē ran ke ombor mondo kwe tī. Upa ame'ē ta ke Tupā mahy te hū ta. Upa ym te ta ahyha. Aja te'e ta ixo.

Ngā ke Tupā mondo mondo ta, a'ejōhar ke

¹¹ Ajame'ē ke ywa rehe wapyka keruhū rehe ihē asak. Ihē Juā. Ituwyr ame'ē ke. Ame'ē pe wapyk uī ame'ē ke rehe asak tī. Kirisutu a'e. (Amō ngi awa kyje rahā, ujan oho ingi.) Aja katu te hū ame'ē ke wapyk uī. A'ehehe huwa koty ngi awa aja ywa riki kanim ujan oho, ame'ēja saka. Myp oho ta my? Kaniha renda nixói. (Aja rahā, upa mai te. Nixói te ta, aja mujekwa.) Kome'ē ywy keruhū aja tī. Kanim ujan oho, ame'ēja saka tī. Kaniha renda nixói te tī. (Aja rahā, upa mai ta. Nixói te ta, aja mujekwa tī.) A'ehehe ame'ē ta ke usak ym te awa tī.

¹²⁻¹³ Pe, manō ame'ē ta kwera katu uhem. Y ramūi pe manō ame'ē ta ke Tupā mukwera katu muhem. Y jukwa ame'ē ta ke. Upa katu te manō ame'ē ta ke a'e mukwera katu muhem tī. Manō, pe, amō ta jytym ame'ē ta ke mukwera muhem tī. Upa katu te. Pyta we ym te ta. Upa katu te ame'ē ta wapyka huwa koty pu'am u'am. Ame'ē rehe asak. Tamūi ta rehe asak. Ta'yn ta rehe asak tī. Upa katu te ngā rehe asak. Pe, paper ke amō pirar. Pe, amō paper ke pirar tī. Uhā te hū ame'ē ta rer ame'ē rehe ihī. Ame'ē ta ma'ema'eha ke paper rehe amō mupinim. Pe, ame'ē ta ma'ema'eha ke Kirisutu ukwa. Katu my? Anī rahā, katu ym my? Pe, ame'ē ta ma'ema'eha aja a'e ma'ema'e ngā pe tī.

¹⁴⁻¹⁵ Uhā te hū ame'ē ta rer paper rehe amō mupinim. Ame'ē paper rehe her nixói rahā, ame'ē ta ke tata renda pe Tupā ombor mondo. Ame'ē renda ypa aja saka. Manō ame'ē ta ke Tupā mukwera katu muhem, ame'ē ta ke ame'ē tata renda pe a'e ombor mondo. [Ame'ē renda pe oho rahā, mokōihar manō, ame'ēja saka. A'engi uhem ym te ta.]

21

Ywa pyahu ame'ē ke Tupā mujā. Kome'ē ywy keruhū aja tī.

¹ Ajame'ē ke ywa pyahu ame'ē ke rehe ihē asak. Kome'ē ywy keruhū pyahu ame'ē ke rehe asak tī. Ywa Tupā mujā py ame'ē ke kanim oho. Kome'ē ywy keruhū mujā py ame'ē ke aja tī. Kanim oho tī. Y ramūi aja tī. Kanim oho tī. (Aja rahā, upa katu te ymanihar ke Tupā mai ta, aja mujekwa.)

² Pe, ok ta katu te ame'ē ke rehe asak tī. Ame'ē riki Jerusarē ok ta pyahu ame'ē ke. Ywa ngi wyjy uwyr. Tupā koty ngi wyjy uwyr. Sawa'e namō kūjā jumendar rahā, ima'e mundeha katu te ame'ē ke kūjā munde. Ame'ēja saka

Jerusarē ok ta katu te ame'ē ke rehe asak. Upa Tupā mukatukwer. Sawa'e koty raho, ame'ēja saka. (Ame'ē ok ta katu te ame'ē ke apandu rahā, Jesu kotyhar tama'e henda pyahu ke aja amujekwa. Jesu namō aja te'e ta ixo. Ame'ē riki jumendaraha aja saka.)

³ Pe, wapyka koty ngi amō hātā pandu. Ame'ē rehe ihē ahendu.

—Apo awa ta ixo a'ep Tupā ixo ta tī. Ame'ē ta namō a'e ixo katu ta. Pe, ame'ē ta riki ixotyhar ta ke. Pe, ame'ē tama'e Tupā aja a'e ixo ta tī.

⁴ Eha rykwer ke upa katu te awa ta reha ngi a'e juhyk ta. (Aja rahā, awa jixi'u ym te ta.) Manō ym te ta awa tī. A'erehe pyai ym te ta tī. Ahyha nixói te ta tī. Upa ymanihar ame'ē ke kanim oho — aja pandu.

⁵ Pe, wapyka rehe wapyk uī ame'ē pandu:

—Apo upa katu te pyahu aja ihē amujā ta — aja riki.

Pe, ihē pe a'e pandu tī:

—Upa nde erehendu ame'ē ke paper rehe emupinim. Jetehar te ke ame'ē. Ame'ē rehe amō jurujar katu ta me'ē te'e — aja pandu.

⁶ Pe, a'e pandu:

—Upa katu te riki. Ihē ruhā te hū ame'ē ke ihē. Ihē riki axo py te ame'ē ke ihē. Yman rahā, pete'e ta ihē axo tī. Ihē riki ma'e ke amujā py. Ihē riki upa ma'e ke amumba ta tī. Upa hyngwéi ame'ē ta pe ihē apandu ta: “Mundu ngi y ke pe'u peho. Te'e pe'u. Hepy ym te ta ame'ē” aja ihē apandu ta. Ame'ē y ke u'u rahā, uhā te hū aja ixo ta.

⁷ Ihē rehe jurujar katuha ke amō hijar ym rahā, kuja ihē apandu ta ipe: “A'e riki ihē ra'yr aja ixo ta. Ihē riki ima'e Tupā aja axo ta tī.”

⁸ Amō ta anī. “Tupā kotyhar ihē” aja pandu tar ym. Kyje ixo. Ima'e henda riki tata renda ke. Ypa aja ame'ē renda ke. Enxo ukwái a'ep. Ame'ē renda pe oho rahā, mokōihar manō, ame'ēja saka. A'engi uhem ym te ta. Ihē rehe jurujar ym ame'ē ta aja tī. Ima'e henda tata renda ke tī. Jaxer ai ame'ē ta aja tī. Tata renda ke tī. Amō ke te'e jukwa ame'ē ta aja tī. Tata renda ke tī. Kūjā rehe ka'u te'e ame'ē ta aja tī. Tata renda ke tī. Sawa'e rehe ka'u te'e ame'ē ta aja tī. Tata renda ke tī. Paje aja ma'ema'e ame'ē ta aja tī. Tata renda ke tī. Ma'e'ā riki tupā aja jupe, ame'ē rehe ipy'a ke moī moī ame'ē ta aja tī. Tata renda ke tī. Te'e pandu ame'ē ta aja tī. Upa ame'ē tama'e henda riki tata renda ke tī — aja riki Tupā pandu.

Jerusarē ok ta pyahu ame'ē ke

⁹ Tupā je'ēha rahoha awa po wajar mokōi hetaha ngi har peteī ihē rehe uhyk. Ihē Juā. Ame'ē Tupā je'ēha rahoha ta ita rekú awa po wajar mokōi hetaha namō ixo ame'ē ke a'e. Ita rekú pe ma'e ahyha awa po wajar mokōi hetaha ihī. Ame'ē ta ngi har peteī uhyk ihē rehe rahā, pandu ihē pe:

—Ejur! Arapuharan Ra'yr rakehar nde pe ihē amujesak ta. Kūjā jumendar ta, ame'ēja saka ame'ē — aja ihē pe. (Kirisutu riki arapuharan Ra'yr aja a'e. “Hakehar” aja pandu rahā: “Upa katu te ixotyhar ta ke” aja mujekwa.)

¹⁰ Ihē rehe Tupā'ā ihī katu te. Pe, ywy'ā keruhū ywate te hū ihī. Ame'ē 'ar pe ihē ke Tupā je'ēha rahoha pyhyk raho. Jerusarē ok ta ke ihē pe a'e mujesak. Ok ta katu te ame'ē ke. Ywa ngi wyjy uwyr, ame'ēja saka. Tupā mujy mondo.

¹¹ Tupāma'e hendyha aja hendy katu te hū. Ita hepy hū, aja ame'ē ok ta hendy hendy hū. Ita jase aja hendy hū. Ame'ē ke ita kisatau aja hendy hendy hū. Hendy pu te hū. (Aja rahā, Tupā aja ixotyhar ta katu te hū aja mujekwa. Ma'e ka'u te'eha ma'eha ke nixói te ixotyhar ta pe, aja mujekwa.)

¹² Ok ta kurar keruhū ywate hū ame'ē ke tī. Hukwen awa py mokōi hetaha ihī tī. Hukwen harōha ta Tupā je'ēha rahoha ta ke. Awa py mokōi hetaha. (Aja rahā, ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ame'ē ta ixo ym te ta, aja mujekwa.)

Hukwen rehe jundéu awa ta rer ihĩ. Jundéu awa ta amō koty koty jy'ar. Ame'ē jy'ariha riki awa py mokōi. Ame'ē awa py mokōi hetaha ta rer hukwen awa py mokōi hetaha ihĩ. (Aja rahā, jundéu awa ta ngi har upa katu te Tupā kotyhar ta ixo, aja mujekwa. Ame'ē ta a'ep ixo ta tĩ, aja mujekwa.)

¹³ Ok ta mukurar kurar aja. A'erehe warahy uhemihā koty mahapyr hukwen ihĩ. Warahy u'ariha koty mahapyr ihĩ tĩ. Warahy jurukwā koty mahapyr ihĩ tĩ. Amō warahy jurukwā koty mahapyr ihĩ tĩ.

¹⁴ Ok ta kurar ke ita keruhū 'ar pe moĩ, aja ixo. Ita katu moĩ py, aja rahā, kurar u'ar ym ta. Awa py mokōi hetaha ita keruhū ke. Ame'ē rehe Arapuharan Ra'yr mondo ame'ē ta rer ihĩ. Awa py mokōi hetaha ke a'e mondo ame'ē ta ke. (Kirisutu riki Arapuharan Ra'yr aja a'e. Aja rahā, upa katu te Kirisutu kotyhar ta a'ep ixo ta tĩ, aja mujekwa.)

¹⁵ Ihē namō Tupā je'ēha rahoha pandu, ame'ē ke ipo rehe myra mangaha pyhyk reko. Itatawa ke te'e mujā ame'ē ke. Ame'ē pe ok ta ke manga ta. Hukwen ke manga ta tĩ. Ok ta kurar ke manga ta tĩ.

¹⁶ Ok ta riki kurar kurar katu te. Pukuha juja katute ipeha namō tĩ. Myra mangaha pe ok ta ke Tupā je'ēha rahoha manga. (Ok ta te hū aja akwa.) Pukuha riki 2.200 kiro met. Ipeha juja katu te tĩ. Kuja, 2.200 kiro met tĩ. Ywatehar aja tĩ. Kuja, 2.200 kiro met tĩ. (Tiha te hū, a'erehe heta te hū ngā ixo ta a'ep.)

¹⁷ Ok ta kurar ke a'e manga tĩ. Ipeha 64 met ke. A'e manga rahā, sehar awa mangaha aja a'e manga.

¹⁸ Ok ta kurar ita jase ke te'e mujā ame'ē ke. Ok ta itatawa ke te'e mujā ame'ē ke. Waruwa aja hendyup te hū.

¹⁹ Ita kurar wyr rupi ita katu te ame'ē ke moĩ. Ame'ē ita ke itara'yr hepy hū ame'ē ke. Awa py mokōi hetaha moĩ. Katukwer. Amō koty koty hendyha. Itawa. Howy. Pirā. Aja pame katu te. A'erehe katukwer.

A'erehe jase ita ke moĩ py. Howy ame'ē.

Mokōihar sasi ita ke. Howy ame'ē tĩ.

Mahapyrihar ang ita ke. Ituwyr ame'ē. Amō amō namō mupara tĩ.

Tumemehar emeráu ita ke. Howy te ame'ē.

²⁰ Awa po wajar petēihar upa har sando ita ke. Ituwyr ame'ē tĩ. Pirā namō mupara.

Awa po wajar petēihar sa ita ke. Pirā ame'ē.

Awa po wajar mokōihar kiso ita ke. Itawa ame'ē tĩ.

Awa po wajar mahapyrihar mberi ita ke. Howy te ame'ē tĩ.

Awa po wajar tumemehar topa ita ke. Itawa ame'ē tĩ.

Jande popa har kiriso ita ke. Howyngwer ame'ē.

Awa py petēihar jasin ita ke. Howyngwer ame'ē tĩ.

Pe, awa py mokōihar ameti ita ke. Pirangwer ame'ē. (Aja amō koty koty hendyha. A'erehe katukwer te riki.)

²¹ Hukwen riki awa py mokōi hetaha ihĩ. Pero riki hukwen ke. Pero riki pu'yr tuwyr aja saka. Hukwen pame katu te pero ke. Aja awa py mokōi hetaha pero. Ok ta rupi awa rapē ihĩ. Ame'ē riki itatawa ke te'e mujā ame'ē ke. Waruwa aja hendyup.

²² Ok ta pe Tupā rehe ngā jumu'eha renda keruhū rehe ihē asak ym. Nixói te. Tupā, jandēma'e sawa'e te riki jumu'eha renda keruhū, ame'ēja saka. Arapuharan Ra'yr ame'ēja saka tĩ. (Kirisutu a'e.) A'eta pete'e ixo. A'erehe a'eta rehe ngā py'a ke ngā moĩ moĩ katu, a'erehe jumu'eha renda keruhū nixói te. Tupā riki pyrātā te hū ame'ē ke a'e.

²³ Ok ta rupi Tupā hendy hendy, aja ixo. Arapuharan Ra'yr aja tī. (Kirisutu a'e.) Hendy hendy aja ixo tī. A'erehe ame'ē rupi warahy hendyha nixói te. Jahy hendyha aja tī. Nixói te tī.

²⁴ Ame'ē tama'e weraha rupi a'ep pe har ta wata ta. Kome'ē wyw keruhū pe har kapitā keruhū ta ma'e katu te ame'ē ke raho ta a'ep.

²⁵ Wera rahā, ok ta hukwen ke kynda ym te ta awa. Pirar aja ixo ta. Pytun nixói te ta a'ep. A'erehe hukwen ke kynda ym te ta.

²⁶ Ame'ē ok ta pe ma'e katu te ame'ē ke amō amō wyw pe har ta werur ta. Upa ma'e hepy te hū ame'ē ke werur ta tī.

²⁷ Amō ta anī. Ame'ē ok ta pe ma'e jaxer ai ame'ē ta ixē ym te ta. Ma'e ke amō ma'ema'e, aja rahā, huxī awa. Ame'ē ma'ema'e ame'ē ta ixē ym te ta tī. Arapuharan Ra'yr pete'e ixo. (Kirisutu a'e.) Ima'e paper rehe uhā te hū ame'ē ta rer ihī. Ame'ē ta jō ame'ē ok ta pe ixē katu ta.

22

¹ Pe, y ke ihē pe Tupā je'ēha rahoha mujesak tī. Y pyrātā ame'ē ke. Y riki hendy ym te. Kísatáu aja hendy ym te. Ame'ē ke amō u'u rahā, uhā te hū aja ixo ta. Tupāma'e wapyka koty ngi y uhem. Arapuharan Ra'yr koty ngi uhem tī. (Kirisutu a'e.)

² Ok ta pyter rupi y pyrātā oho. Y rymy'yp pe ma'e myra i'āi. Se koty pete'i i'āi. Wajar koty pete'i tī. Jahy wahu rahā pame katu te i'a tyarō. Aja awa py mokōi jahy rahā pame katu te i'a tyarō. Ame'ē i'a ke amō u'u rahā, uhā te hū aja ixo ta. Ho ke upa wyw pe har tama'e ahyha mukatuha ke ame'ē. (Upa aja rahā, a'ep pehar ta rehe Tupā haihu katu te ta, aja mujekwa.)

³ “Peme'ē katu ym” aja Tupā pandu ame'ē ke nixói te ame'ē ok ta pe. A'ep Tupāma'e wapyka ihī. Aja rahā, aja te'e ta a'e ixo, aja mujekwa. Arapuharan Ra'yrma'e wapyka a'ep ihī tī. (Kirisutu a'e.) Aja rahā, aja te'e ta a'e ixo, aja mujekwa tī. Ima'e miasu ta ipy'a ke moī moī katu ta ehe.

⁴ Tupā ruwa ke ame'ē ta usak katu ta. Ipykā rehe her ke amō moī. Ima'e ke aja mujekwa ame'ē.

⁵ Pytun nixói te ta a'ep. Tupā, jandema'e sawa'e te riki hendy hendy aja ixo. A'erehe ma'e weraha ke a'ep nixói te. Warahy hendyha nixói te tī. Pe, ame'ē ta riki kapitā keruhū aja ixo ta. Aja te'e ta ixo.

Jesu jywyr ta

⁶ Ihē Juā. Ihē pe Tupā je'ēha rahoha pandu:

—Peme'ē je'ēha jete har te ke. Upa katu te nde eresak ame'ē ke jete har te ke. Ame'ē rehe amō jurujar katu ta me'ē te'e tī. Ima'e je'ēha pandu ame'ē ta py'a rehe I'ā ke Tupā, jandema'e sawa'e te muwyr katu. A'e riki ima'e je'ēha rahoha pe pandu: “Eho! Pahar ma'e ke uhyk ta. Ame'ē ke ihēma'e miasu ta pe emujekwa eho” aja Tupā pandu — aja ihē pe Tupā je'ēha rahoha pandu.

⁷ Jesu pandu:

—Pehendu katurahā! Pahar ihē ajywyr ta! Ma'e ke uhyk ta ame'ē panduha peme'ē paper rehe ihī. Ame'ē rehe amō hendu katu rahā, mā hury katu ame'ē ke a'e — aja riki.

⁸ Ihē Juā. Upa ihē amupinim ame'ē ke ahendu riki. Asak tī. Pe, upa asak rahā, upa ahendu rahā, Tupā je'ēha rahoha py koty ihē pynarāi rehe a'ar aī. (Aja ihē py'a ke tate amoī moī ehe.) Upa ma'e ke a'e riki ihē pe mujekwa ame'ē ke a'e.

⁹ A'e pandu:

—Anī. Aja ym ihē rehe. Tupā rehe jō nde py'a emoī moī katu. Nde aja Tupāma'e miasu ke ihē tī. Tupā je'ēha pandu ame'ē ta riki nde mu aja tī. Ame'ē ta aja Tupāma'e miasu ke ihē tī. Peme'ē paper rehe panduha ihī. Ame'ē rehe

hendu katu ame'ë ta aja Tupāma'e miasu ke ihē tī. A'erehe ihē rehe nde py'a emoī ym. Tupā rehe jō nde py'a emoī moī katu — aja pandu ihē pe.

10 Ihē pe pandu tī:

—Ma'e ke uhyk ta, ame'ë panduha peme'ë paper rehe ihī. Ame'ë ke emukanim ym. Mā peja amō usak katu ehe. Upa ma'e ke uhyk ta, ame'ë angaha uhyk tate riki, a'erehe emukanim ym. Mā peja usak katu ehe tī.

11 Katu ym ame'ë ke, mā peja aja te'e ixo. Ipy'a ke Tupā koty marā ka ym muruwakiha. Jaxer ai ame'ë ke, mā peja aja te'e ixo tī. Ipy'a ke Tupā koty muruwak katu ame'ë ke, mā peja aja te'e ixo tī. Ipy'a juhyk aja ixo, mā peja aja te'e ixo tī — aja Tupā je'ëha rahoha pandu.

12 Jesu pandu:

—Pehendu katurahā! Pahar ihē ajoywyr ta! Ma'e katu ame'ë ke ihē ame'ë me'ë ta. Ame'ë ke ihē ajoywyr rahā, araho ta. Ma'e ke awa ma'ema'e, aja ame'ë pe ihē ame'ë ta tī.

13 Ihē ruhā te hū ame'ë ke ihē. Ihē axo py te ame'ë ke ihē tī. Yman rahā, aja te'e ta ihē axo tī. Kome'ë ywy keruhū nixōi te rahā, pete'e ihē axo ame'ë te'e ihē. Kome'ë ywy keruhū kanim rahā, pete'e ta ihē axo tī — aja Jesu pandu.

14 Ima'e mundeha ke kutuk katu, aja ixo rahā, mā hury katu ame'ë ke a'e. (Aja rahā, ipy'a ke Tupā juhyk katu, aja mujekwa.) Ipy'a juhyk ame'ë ke a'e, a'erehe Tupā pandu ipe: “Ma'eywa ke e'u katu. Aja rahā, ne ruhā te hū ta nde erexo” aja. Aja rahā, mā hury katu ame'ë ke a'e. Ipy'a juhyk ame'ë ke a'e, a'erehe hukwen rupi ok ta pe ixo katu. Jerusarē ok ta pyahu ame'ë pe ixo katu. Aja rahā, mā hury katu ame'ë ke a'e.

15 Ok ta soroka pe ma'e jaxer ai ame'ë ta ixo. Paje aja ma'ema'e ame'ë ta ixo tī. Kūjā rehe ka'u te'e ame'ë ta ixo tī. Sawa'e rehe ka'u te'e ame'ë ta aja tī. Ok ta soroka pe ixo tī. Amō ke te'e jukwa ame'ë ta aja tī. Ok ta soroka pe ixo tī. Ma'e'ā riki tupā aja ukwa jupe, ame'ë rehe ipy'a moī moī ame'ë ta aja tī. Ok ta soroka pe ixo tī. Te'e pandu ame'ë ta aja tī. Ok ta soroka pe ixo tī. Ma'ema'eha namō muka'u te'e ame'ë ta aja tī. Ok ta soroka pe ixo tī.

16 —Ihē Jesu. Ihēma'e je'ëha rahoha ke ihē amondo pehē koty. Amō amō ok ta pe Tupā kotyhar ta jy'ar jy'ar. Pehē pe ma'e uhyk ta ame'ë ke mujekwa ta. Ihē amondo ame'ë mujekwa ta pehē pe. Ndawi rainō ke ihē. (Aja rahā, ihē riki kapitā keruhū te, aja Tupā mu'am, aja mujekwa.) Pytuniwe te jahy rata hendy hū ame'ë ke amō usak. Aja ihē tī. (Aja rahā, ihē riki awa ruhāha ke amuhyk ta pehē pe. Weraha uwyr, aja amuhyk ta tī) — aja Jesu pandu.

17 Hyngwéi ame'ë ke: “Ejur!” Amō putar rahā, y ke Tupā te'e me'ë katu. Ame'ë ke pyhyk katu. U'u tī. U'u rahā, uhā te hū aja ixo. A'erehe Tupā'ā pandu:

—Ejur!

Hakehar wan ta, ame'ë ke pandu tī:

—Ejur!

(“Hakehar wan ta” aja pandu rahā: “Jesu kotyhar ta ke” aja mujekwa.) Kome'ë paper rehe panduha ihī. Ame'ë rehe hendu katu ame'ë ta pandu ta me'ë te'e tī:

—Ejur! — aja.

A'ejōhar panduha ke

18 Ihē Juā. Kome'ë paper rehe ma'e ke uhyk ta ame'ë panduha ihī. Ame'ë rehe hendu ame'ë pe ihē apandu katu. Ame'ë panduha pe amō we mi panduha ke amō mupinim rahā, ame'ë ke Tupā mupyrara ta. Kome'ë paper rehe ma'e ahyha rehe har ihē amupinim tī, ame'ë namō Tupā mupyrara ta tī.

¹⁹ Kome'ẽ paper rehe ma'e ke uhyk ta, ame'ẽ panduha ihĩ. Ame'ẽ panduha ta'yr mi mukanim my? Aja rahã, ame'ẽ mukaniha pe Tupã pandu ta: "Ma'eywa ke nde ere'u ym ta. Ame'ẽ ma'eywa amõ u'u rahã, uhã te hũ aja ixo. U'u ym rahã, ok ta katu te ame'ẽ pe ixo ym ta tĩ. Jerusarẽ ok ta pyahu ame'ẽ pe ixo ym ta" aja Tupã pandu ta. Ame'ẽ rehe har kome'ẽ paper rehe panduha ihĩ tĩ.

²⁰ Upa ihẽ asak ame'ẽ ke ihẽ amupinim:

—Jetehar te ke — aja Jesu pandu.

A'e riki pandu tĩ:

—Jetehar te ke! Pahar ihẽ ajoywyr ta! — aja.

—A'e tỹ! Sawa'e! Ejur! Nde Jesu — aja ihẽ apandu. Ihẽ Juã.

²¹ Mã peja upa ngã rehe Jesu, jandema'e sawa'e te ipy'a katu te hũ!
Upa.